COMPREHENSIVE SANTALI-ODIA-ENGLISH DICTIONARY

(PART - III)

ᱚᱞᱪᱤᱠᱤ
ᱚᱰᱤᱭᱟ–ᱤᱝᱨᱮᱡᱤ–ᱥᱟᱱᱛᱟᱞᱤ
ᱵᱷᱟᱥᱟ

Academy of Tribal Languages and Culture
ST & SC Development, Minorities &
Backward Classes Welfare Department
Government of Odisha

COMPREHENSIVE SANTALI-ODIA-ENGLISH DICTIONARY

(PART - III)

ᱚᱱᱟᱞᱤᱯᱚᱨ
ᱚᱰᱤᱭᱟ-ᱥᱟᱱᱛᱟᱞᱤ-ᱤᱝᱜᱞᱤᱥ ᱵᱷᱟᱥᱟ ᱵᱤᱪᱟᱨ
(ᱥ, ᱚ, ᱫ, ᱢ, ᱨ, ᱮ, ᱭ, ᱦ, ᱝ, ᱟ, ᱣ, ᱜ, ᱞ, ᱲ)

Compilation - Shri Chaitanya Prasad Majhi, Chief Editor
ᱡᱚᱠᱚᱱ ᱫᱚᱲ ᱡᱚᱠᱚᱱ - ᱥᱨᱤᱪᱮᱛᱚᱱᱭ ᱯᱨᱚᱥᱟᱫ ᱢᱟᱡᱷᱤ ᱠᱩᱞ ᱯᱨᱚᱫᱷᱟᱱ ᱥᱚᱯᱟᱫᱠ

Board of Editors ᱠᱚᱨᱤᱭᱟᱜ ᱢᱚᱱᱰᱚᱞ

Shri Uday Nath Majhi ᱢᱟ.ᱮ ᱩᱫᱭ ᱱᱟᱛᱷ ᱢᱟᱡᱷᱤ
Shri Kali Charan Hembram ᱢᱟ.ᱮ ᱠᱟᱞᱤ ᱪᱟᱨᱟᱱ ᱦᱮᱢᱵᱨᱟᱢ
Shri Mangat Murmu ᱢᱟ.ᱮ ᱢᱟᱝᱜᱚᱛ ᱢᱩᱨᱢᱩ
Shri Rambai Hembram ᱢᱟ.ᱮ ᱨᱟᱢᱵᱟᱭ ᱦᱮᱢᱵᱨᱟᱢ
Shri Shyam Charan Marndi ᱢᱟ.ᱮ ᱥᱷᱭᱟᱢ ᱪᱟᱨᱟᱱ ᱢᱟᱨᱰᱤ
Shri Lakhan Besra ᱢᱟ.ᱮ ᱞᱟᱠᱷᱱ ᱵᱮᱥᱨᱟ
Shri Rupendra Nath Murmu ᱢᱟ.ᱮ ᱨᱩᱯᱮᱱᱫᱨ ᱱᱟᱛᱷ ᱢᱩᱨᱢᱩ
Shri Sanatan Marndi ᱢᱟ.ᱮ ᱥᱟᱱᱟᱛᱚᱱ ᱢᱟᱨᱰᱤ

Academy of Tribal Languages & Culture
ST & SC Development, Minorities & Backward Classes Welfare Department
Government of Odisha

COMPREHENSIVE SANTALI-ODIA-ENGLISH DICTIONARY

ᱚᱵᱟᱹᱦᱤᱱᱛᱤ ᱚᱰᱤᱭᱟ-ᱥᱟᱱᱛᱟᱞᱤ-ᱤᱝᱞᱤᱥᱤ ᱵᱤ.ᱡᱤ. ᱦᱚᱱᱚ

Co-ordinated by : Shri Indramani Tripathi
ᱥᱷᱨᱤ ᱤᱱᱫᱨᱚᱢᱟᱱᱤ ᱛᱨᱤᱯᱟᱴᱦᱤ
Shri Samarendra Bhutia
ᱥᱷᱨᱤ ᱥᱚᱢᱟᱨᱮᱱᱫᱨᱚ ᱵᱷᱩᱴᱤᱭᱟ
Dr. Paramananda Patel
ᱰᱟ. ᱯᱚᱨᱚᱢᱟᱱᱚᱱᱫᱚ ᱯᱟᱴᱮᱞ

Published By : Academy of Tribal Languages & Culture,
ST & SC Development, Minorities & Backward
Classes Welfare Department,
Government of Odisha

First Edition : September 2023
ᱯᱩᱞᱤᱥ ᱵᱷᱟᱨᱥᱚᱱ : ᱥᱮᱯᱴᱮᱢᱵᱚᱨ ᱮᱠᱩᱭ ᱦᱟᱡᱟᱨ ᱨᱮᱱᱚᱛᱚ

ISBN : **978 -81 - 965163 -3 -8**

Price : Rs.1000.00 (Part - I, II & III)

Printed By : Capital Business Service & Consultancy
Bhubaneswar- 751007

NAVEEN PATNAIK
CHIEF MINISTER, ODISHA

सत्यमेव जयते

LOKASEVA BHAVAN
BHUBANESWAR

MESSAGE

The rich, diverse tribal culture of Odisha has always added elegance to our broad cultural fabric. Among many distinct tribal cultures of the state, the Santali people stand out with their magnificent music, dance and language. The Santali language achieved a new milestone when Guru Gamke Pandit Raghunath Murmu developed the Ol-Chiki script for it. The script has been a catalyst in enhancing the scope for growth of Santali language and literature. Santali language has now got its pride of place in the 8th Schedule of the Constitution.

The publication of a comprehensive Santali-Odia-English Dictionary is yet another milestone in the journey of this language to a shining glory. I appreciate the efforts of the ST & SC Development Department and their expert team members at the Academy of Tribal Language & Culture, and SCST Research & Training Institute for the endeavour.

This Multi-lingual Dictionary will definitely fulfill the aspirations of Santali speaking people as well as non-tribals with interest in Santali language. I wish the publication a great success.

(NAVEEN PATNAIK)

ଅଭିମତ

ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖୁସିଯେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡ଼େମୀ "ବୃହତ ସାନ୍ତାଳୀ-ଓଡିଆ-ଇଂରାଜୀ ଅଭିଧାନ" ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଆମର ସୌଭାଗ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶାକୁ ବାହାର ବିଶ୍ୱ ଦୁଇଟି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖନ୍ତି । ପ୍ରଥମଟିକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଶ ହିସାବରେ; ଦ୍ୱିତୀୟକୁ ଜନଜାତି ଦେଶ ହିସାବରେ । ସର୍ବଧର୍ମ, ସର୍ବ ସଂସ୍କୃତିର ସମ୍ମେଳନରେ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି । ସେହିପରି ଓଡ଼ିଶାରେ ଉଣା ଅଧିକେ ସମସ୍ତ ଜନଜାତିଙ୍କ ବସତି ଓ ସଂସ୍କୃତି । ଭାରତରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଚାରିଗୋଟି ଭାଷା ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ଦ୍ରାବିଡ, ଅଷ୍ଟ୍ରିକ, ଆର୍ଯ୍ୟ ଭାଷା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଜନଜାତି ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନଜାତିଙ୍କ ଭାଷା, ଚଳଣି, ସଂସ୍କୃତି, ରୀତିନୀତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ପୁଣି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରେ ଅପରାପର ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରା ସହ ଜଡ଼ିତ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ସମନ୍ୱିତ ସଂସ୍କୃତିର ରାଜ୍ୟ । ବିଭିନ୍ନ ଭୌଗୋଳିକ ପରିମଣ୍ଡଳରେ ଏହି ଜନଜାତି ବସବାସ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମୟଚକ୍ରରେ ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରାରେ ପରିବର୍ତନ ହୋଇଛି । ମୂଳ ସଂସ୍କୃତି ଠାରୁ ଦୂରେଇଯାଇ ନିଜର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି ଆଜିର ସମୟରେ ସେହି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଜନଜାତି ସମୂହ ନିଜର ପରିଚିତି ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ ମୂଳ ସଂସ୍କୃତି ଭିତରେ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନିରେଖୁଛି । ଖିଅଟିଏ ପାଇଲେ ତାକୁ ନେଇ ଆଗେଇବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ନିଜକୁ ଯୋଡିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

ଏହି ଖୋଜିବାର ଖିଅ, ଯୋଡି ହେବାର ବ୍ୟାକୁଳତା ସୂଚିତ କରୁଛି ଆମର ମୂଳଭାଷା, ସଂସ୍କୃତିର ସ୍ୱରୂପକୁ ଜାଣିବାକୁ, ଜଣାଇବାକୁ । ଏହି ଖୋଜାଖୋଜିର ପ୍ରୟାସରୁ ସମ୍ବିଧାନ ସ୍ୱୀକୃତ ସାନ୍ତାଳ ଜନଜାତିଙ୍କ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାର ଏକ ବୃହତ ଭାଷାକୋଷ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡ଼େମୀ । ୨୦୧୭ ମସିହାରୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୋଭିଡ ମହାମାରୀ କାଳରେ ଏହା ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ବିଶେଷ ଆଗେଇ ପାରି ନଥିଲା । ୨୦୨୨ ମସିହା ଶେଷବେଳକୁ ଏହାର କଳେବର ଚୁଡ଼ାନ୍ତ ହେଲା ପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପ୍ରକାଶନ ଉପଯୋଗୀ କରାଯାଇଛି । ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ଯୋଗୁଁ ସାନ୍ତାଳୀ-ଓଡିଆ-ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦକୋଷ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇ ପାରିଛି ।

୨୦୦୩ ମସିହାରୁ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅଷ୍ଟମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସ୍ଥାନୀତ ହୋଇଛି । ସମ୍ବିଧାନର ଅଷ୍ଟମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସ୍ଥାନୀତ ହେବା ଉପରାନ୍ତ ଏହା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଭାଷାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲାଭ କରିସାରିଛି । ବର୍ତମାନ ଏହି ଭାଷା କେବଳ ସାନ୍ତାଳୀ ସମାଜର ଭାଷା ନୁହେଁ ବରଂ, ଏହା ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜର । ଏହି ଭାଷା

ପାଇଁ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବିଷ୍କୃତ ଅଲ୍‌ଚିକି ଲିପିର ବ୍ୟବହାର ଖୁବ୍ ବ୍ୟାପକ ହୋଇପାରିଛି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଅଲ୍‌ଚିକି ଲିପିର ଆଦୃତିକୁ ଦେଖି, ଅଲ୍‌ଚିକି ଲିପିରେ ସାନ୍ତାଳୀ-ଓଡିଆ-ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦକୋଷର ପରିକଳ୍ପନା କରି ତାକୁ ସାକାର କରିଛନ୍ତି । ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାଭାଷୀଙ୍କ ସହ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷାଭାଷୀର ଜନସାଧାରଣ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶବ୍ଦକୋଷ ପ୍ରକାଶନ ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବେ ବୋଲି ମୋର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ସାରକା

ମାନ୍ୟବର ମନ୍ତ୍ରୀ

ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ତଥା
ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଓ ଅନଗ୍ରସର ବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ, ଓଡିଶା ସରକାର

ମୁଖବନ୍ଧ

ଭାରତୀୟ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ବଧୂଧା ବିଭକ୍ତ । ଏହି ବିବିଧତା ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ହେଉଛି ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ମହାନତା । ଭାଷା-ଭାଷା ମଧ୍ୟରେ; ସଂସ୍କୃତି-ସଂସ୍କୃତି ଭିତରେ ସମନ୍ୱୟ ସଂସ୍ଥାପନ ଓ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଆସ୍ଥା ପ୍ରକଟ କରି ଏକତା ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧିହେବା ଏହି ସଂସ୍କୃତିର ବିଶେଷତ୍ୱ । ମହାଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଉତ୍ସ ଗୋଟିଏ ସ୍ରୋତରୁ ନୁହେଁ; ପରନ୍ତୁ ଏକାଧିକ ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରକଟିତ ଓ ଗତିଶୀଳ । ସହସ୍ରାଧିକ ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ପରମ୍ପରା କଷଟି ପଥରରେ ପରୀକ୍ଷିତ ।

ଗୋଟିଏ ଜାତିର ମହାନତା ତାର ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଉତ୍ସ ଗୋଟିଏ ସ୍ରୋତରୁ ନୁହେଁ; ପରନ୍ତୁ ଏକାଧିକ ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରକଟିତ ଓ ଗତିଶୀଳ । ସହସ୍ରାଧିକ ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ପରମ୍ପରା କଷଟି ପଥରରେ ପରୀକ୍ଷିତ ।

ଗୋଟିଏ ଜାତିର ମହାନତା ତାର ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତିରୁ ଜଣା ପଡିଥାଏ । ବହୁଭାଷା, ବହୁ ସଂସ୍କୃତିର ଅଧିକାରୀ ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ସେହି ମହାସ୍ରୋତର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରବାହ, ଅଥଚ ନିଜସ୍ୱ ଧାରାକୁ ଅତ୍ୟାବଧି ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସକ୍ଷମ । ୬୨ ଜନଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରୁ ସାନ୍ତାଳ ଜାତି ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟତମ ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ଜନଜାତି । ପରମ୍ପରାକୁ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖି ପ୍ରଗତି ସହ ସମତାଳରେ ଗତିଶୀଳ ହେବା ଏମାନଙ୍କ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏମାନଙ୍କ ଭାଷା "ଅଲ୍‌ଚିକି" ଲିପିରେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିବା ଏକ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ଜାତି ପାଖରୁ ହିଁ ଆଶା କରାଯାଏ । ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କ ଆବିଷ୍କୃତ ଲିପିର ମହାନତା ନିଜ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଉଙ୍କି ମାରିବାରେ ଯେତେ ତତ୍ପର; ଶିକ୍ଷିତ ଅଣ-ସାନ୍ତାଳୀ ସମାଜ ମଧ୍ୟ "ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା" ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅନୁରକ୍ତି ଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା; ଏହି ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ ଯେ ଖୁବ୍ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଏହା ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ ।

ପ୍ରାକ୍ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର ଠାରୁ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଗୁଡ଼ିକ ଅଲଚିକି ଲିପିରେ ମୁଦ୍ରର ହୋଇ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଅଛି । ସାନ୍ତାଳୀ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଉଅଛି । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ D.EL.ED ତାଲିମ୍ କେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅଲଚିକି ଲିପିରେ ତାଲିମ୍ ଦିଆଯାଉଛି । ଏପରିକି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରୟୋଗ ବିଜ୍ଞାନ (Technology) ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରୁଛି । ସାନ୍ତଳୀ ଭାଷା ଅଲଚିକି ଲିପିରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବହୁଳ ଭାବରେ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ କରାଯାଉଛି । ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନେ ଏହି ଲିପିକୁ ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନ ଜୀବିକାରେ ବ୍ୟହବାର କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । UPSC ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ସାନ୍ତଳୀ ଭାଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ଏବଂ ଜାତିର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବଢ଼ାଇଛି ।

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡ଼େମୀ ଦ୍ୱାରା ବୃହତ ସାନ୍ତାଳୀ-ଓଡ଼ିଆ-ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦକୋଷ ସଂକଳନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ମାଝୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅଲ୍‌ଚିକି ଲିପି ବ୍ୟବହାର କରି ଏକ ସମ୍ପାଦକମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ମାଝୀ ଜଣେ ସଂସ୍କୃତି ବିଦ୍ । ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାରେ ତାଙ୍କ ଗଭୀର ଅଧ୍ୟୟନ ରହିଛି । ଏହା ଛଡା, ସେ ଜଣେ ଆଗଧାଡ଼ିର ଲେଖକ । ଅଭିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ଏକ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି, ଅଲଚିକି ଲିପିରେ ଡିଟିପି କରି ସଂଶୋଧନ ସହ ପ୍ରାମାଣିକ କରିବା ପାଇଁ ଅଶେଷ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମାଝୀ ଏହାକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ କରି ଦେଖାଇ ସାନ୍ତାଳୀ ସମାଜ ପାଇଁ ଉଦାହରଣ ସାଜିଛନ୍ତି ।

ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ପ୍ରେମୀଙ୍କ ଅନେକ ଦିନର ଦାବି ଏହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରକାଶନ ସହ ପୂରଣ ହୋଇଛି । ଭାଷା ପ୍ରେମୀଙ୍କ ଭିତରେ ଏହା ଆଦୃତ ଲାଭକଲେ ଆମ ଉଦ୍ୟମ ସଫଳ ହେବ ।

ରୂପା ସାହୁ

ଶ୍ରୀମତୀ ରୂପା ରୋଶନ ସାହୁ
କମିଶନର ତଥା ଶାସନ ସଚିବ
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ,
ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଓ ପଛୁଆବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଭୂମିକା

ଓଡ଼ିଶାର ସମଗ୍ର ଜନସଂଖ୍ୟାର ପାଖାପାଖି ୨୨.୮୫ ଭାଗ ହେଉଛନ୍ତି ଅନସୂଚିତ ଜନଜାତି । ଏହି ଜନଜାତି ସମୂଦାୟ ୬୨ଟି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବିଭକ୍ତ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ପୁନଶ୍ଚ ଅନେକ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଭାଷା, ଚଳଣି, ପରମ୍ପରା ଏକୁ ଆରେକ ଭିନ୍ନ । ଅଧ୍ୟୟନ ଆଧାରରେ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଚଳିତ ୨୧ ଗୋଟି ଭାଷାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବହୁଭାଷୀ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ମାନ୍ୟତା ଦେଇଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ଅନେକ ଉପଭାଷା ରହିଛି । ଏଯାବତ୍ ୭୪ ଗୋଟି ଉପଭାଷା ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି । ଉପଭାଷା - ଭାଷା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଉପଭାଷା ମଧ୍ୟ କ୍ରମବିକଶିତ ହୋଇ ଭାଷାର ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିଥାଏ । ଭାଷାର ଏତେ ସବୁ ବିବିଧତାକୁ ଆଧାର କରି ଭାଷା ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ ମାନେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ଭାଷାକ୍ଷେତ୍ର ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଭାଷା ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସାମାଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ମଧ୍ୟ ଏକାଧିକ ଭାଷାର ବ୍ୟବହାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ସବୁ ଭାଷା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ସ୍ୱୟଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ । ଲୋକ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ଭାରରେ ଭରପୁର ଏ ଭାଷା ଗୁଡ଼ିକ । କେତେକ ଜନଜାତିଙ୍କ ଭାଷା, ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ ତ କେତେକ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ । କେତେ ମୌଳିକ ଭାବରେ ବିଦ୍ୟମାନ ତ ଆଉ କେତେକ ମିଶ୍ର ଭାଷାର ରୂପ ନେଇସାରିଛନ୍ତି । ଭାଷାରେ ଆହରଣ ଏକ ନିୟମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଯେଉଁ ଭାଷା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାଷାରୁ ଆହରଣ କରି ନିଜ ଭାଷାରେ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ସାମିଲ କରିନିଏ ସେ ଭାଷା ସେତେ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଭାଷା ଏହି ଆହରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମିଲ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଏଠି ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜାତି ଭାଷା ପ୍ରସଂଗରେ ସାନ୍ତଳୀ ଭାଷାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରେ । ସାନ୍ତାଳ ମାନଙ୍କର ଭାଷାକୁ ସାଧାରଣତଃ ସାନ୍ତାଳୀ କୁହାଯାଉଛି । ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ଏହି ଭାଷା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅଷ୍ଟମ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହା ଉପରାନ୍ତ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ସାର୍ବଜନୀନ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଅଷ୍ଟ୍ରୋଏସିଆଟିକ ଭାଷା ପରିବାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ "ମୁଣ୍ଡା" ଗୋଷ୍ଠୀର ଭାଷା ହେଉଛି ସାନ୍ତାଳୀ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପାଖାପାଖି ୯ ଲକ୍ଷ । ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ୪୦/୫୦ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାଭାଷୀ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି ।

ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଭାଷାରେ ଲିପି ବିକଶିତ ହେବା ଉପରାନ୍ତ ଏହାର ଲିଖିତ ସାହିତ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏବେ ଏହା ଏକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଭାଷାର ରୂପ ନେବାକୁ ବସିଛି । ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାର ଶବ୍ଦଭଣ୍ଡାର ଖୁବ୍ ବେଶି । ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକାଂଶ ଜନଜାତିଙ୍କ ଭାଷାର ଶବ୍ଦଭଣ୍ଡାର ଖୁବ୍ କମ୍ ଓ ଲୋକସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିଥାଏ । ସାନ୍ତାଳୀ ସେ ଭିତରୁ ବାହାରି ସାରିଛି । ଭାଷାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରୟୋଗ ଏହାର ଭାଷାଭଣ୍ଡାର କୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିପାରିଛି ।

ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ ଏକ ସାନ୍ତାଳୀ ଅଭିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ଲସ ମାଝୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଶବ୍ଦକୋଷ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉପକ୍ରମ ଅବଶ୍ୟ ଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାରେ ରୋମାନ ଲିପିରେ P.O. Bodding ଙ୍କ Santali Dictionary ଯଦିଓ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ପଦେକ୍ଷପ ଥିଲା ତଥାପି, ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିବାରୁ ଲସ ମାଝିଙ୍କ ସାନ୍ତାଳୀ ଶବ୍ଦକୋଷ ସେ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ପୂରଣ କରିଥିଲା । ଇତ୍ୟବସରରେ ଅଲ୍‌ଚିକି ଲିପି ଖୁବ୍ ଆଦୃତି ଲାଭ କରି ଆସୁଛି । ଅଲ୍‌ଚକି ଲିପିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ସର୍ଜନାତ୍ମକ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏକ ବୃହତ ସାନ୍ତାଳୀ ଅଭିଧାନର ଅଭାବ ଅନୁଭୂତ ହେଉଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ ଏହା କେବଳ ସାନ୍ତାଳୀ ସମାଜରେ ସୀମିତ ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର ଅଣ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାଭାଷୀ କିପରି ସାନ୍ତାଳୀ ଶବ୍ଦ ଜଗତ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବେ ଓ ସାନ୍ତାଳୀ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଜାଣିବେ ତାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ ୨୦୧୭ରେ ଏକ ସାନ୍ତାଳୀ ଓଡ଼ିଆ ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦକୋଷ ସଂକଳନ ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା । ମଝିରେ କୋଭିଡ୍ ମହାମାରୀ ଯୋଗୁଁ ଏହି ସଂକଳନ କାର୍ଯ୍ୟ ଧିମେଇ ଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚୈତନ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ମାଝୀଙ୍କ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମଯୋଗୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ୨୦୨୨ରେ ସଂପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଏକ ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ ଗଠନ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ସଂପାଦନା କରାଯାଇ ପ୍ରକାଶନ ଉପଯୋଗୀ କରାଗଲା ।

ବୃହତ ସାନ୍ତାଳୀ-ଓଡ଼ିଆ-ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦକୋଷ ପ୍ରକାଶନ ସହ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାଭାଷୀଙ୍କ ବହୁଦିନର ଆଶା ପୂରଣ ହୋଇଛି । ଏହା କେବଳ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାହା ନୁହେଁ, ଅଣ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ଜିଜ୍ଞାସୁଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଏକ ଉପାଦେୟ ଅଭିଧାନ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ । ଅଭିଧାନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ବରିଷ୍ଠ ଜନଜାତି ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡ. ପରମାନନ୍ଦ ପଟେଲଙ୍କ ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ । ଏଥି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସମସ୍ତ ପୂର୍ବତନ ଓ ବର୍ତମାନର କର୍ମକର୍ତା ମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସାଧୁବାଦ ଏବଂ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

(ଇନ୍ଦ୍ରମଣି ତ୍ରିପାଠୀ)
ସଦସ୍ୟ ସଚିବ
ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ

Introduction

Out of sixty-two scheduled tribes in the state of Odisha, Santals are the third largest tribal community. Though they reside mostly in the district of Mayurbhanj, Keonjhar, Sundargarh, and Balasore, they are also found settled almost in all parts of the state. The language they speak is called “Santali” and linguistically it belongs to Austroasiatic family. The Santals have their own script known as “Olchiki” invented in the state of Odisha by Pandit Raghunath Murmu in 1925 to write and record in their language. It is necessary to highlight the basic information about Olchiki and Santali language. Because this Santali-Odia-English Dictionary is primarily intended to popularize the Santali language and script among non-Santali speaking people. But in the process, Santali speaking people will also be immensely benefited. What is unique and interesting about this dictionary is that Santali words are written in Olchiki and an attempt has been made to reproduce their possible pronunciation in Odia language in Odia script. But the drawback is that Odia scripts with all its spelling marks, in many cases are unable to reproduce the correct phonetically peculiar sounds of Santali language. However, it is temporarily tolerated to get both Santali language and script acquainted with people at large. The Olchiki is the perfect script for correctly writing and reproducing the peculiar sounds found and used in Santali language.

Olchiki scripts are nothing but the symbolic expression/language of day-today activities and practice prevailing in Santali community in different occasions, the shape and symbols of different things and articles used and found in and around of their habitat. There are thirty letters and six additional scripts in Olchiki writing system. Out of thirty letters there are six vowels and they are ᱚ (o-ᱚ), ᱟ(a- ᱟ), ᱤ(i-ᱤ), ᱩ(u-ᱩ), ᱮ(e - ᱮ) and ᱳ(oo-ᱳ). They function like a, e, i, o, u in English. But it should not be misunderstood that the method of writing Olchiki is the mere imitation of English way of writing. The role of vowels in Santali language is very vital. The remaining twenty-four letters are all consonants, but there is not more than one consonant for the same letter of consonance in Santali language. Further glottal sound has also got

tremendous bearing in this language. For the sake of general information, Olchiki alphabets are reproduced below with their possible pronunciation in Odia and English.

This comprehensive dictionary is not merely a compilation of Santali vocabularies and their meaning in Odia and English language but it is enriched with accounts of cultural life of Santal community. This is a first and foremost venture of its kind undertaken so far by Akademi of Tribal Languages and Culture under ST and SC Development Department Govt. of Odisha to bring out such multilingual dictionary in tribal language using its own script and other scripts. As a primary stakeholder, I salute all those who have contributed in shaping the raw materials in to a finished product of high quality.. Also, I shall continue to remain indebted to ATLC, SCSTRTI and Govt. of Odisha for supports extended for publication of this Santali-Odia-English Comprehensive Dictionary. I have reason to be optimistic about this book of knowledge about Santali language and literature and it will immensely benefit the scholars and knowledge-seekers.

Chaitanya Prasad Majhi
Chief Editor

Olchiki Alphabet
ᱚᱞᱪᱤᱠᱤ

ᱚ	ᱚᱛ	ᱚᱠ	ᱚᱝ	ᱚᱞ
ଅ	ଅତ୍	ଅଃ	ଅଙ୍	ଅଲ୍
O	**Ot**	**Ok**	**Ong**	**Ol**
ᱟ	ᱟᱜ	ᱟᱡ	ᱟᱢ	ᱟᱣ
ଆ	ଆକ୍	ଆଜ୍	ଆମ୍	ଆ.ଉ
A	**Ak**	**Aj**	**Am**	**Au**
ᱤ	ᱤᱥ	ᱤᱦ	ᱤᱧ	ᱤᱨ
ଇ	ଇସ୍	ଇହ୍	ଇଞ୍	ଇର୍
I	**Iss**	**Ih**	**Inj**	**Ir**
ᱩ	ᱩᱪ	ᱩᱫ	ᱩᱱ	ᱩᱭ
ଉ	ଉଚ୍	ଉଦ୍	ଉଣ୍	ଉୟ୍
U	**Uch**	**Ud**	**Un**	**Uy**
ᱮ	ᱮᱯ	ᱮᱰ	ᱮᱱ	ᱮᱞ
ଏ	ଏପ୍	ଏଡ୍	ଏନ୍	ଏଲ୍
E(A)	**Ep (Ap)**	**Ed (Ad)**	**En (An)**	**Er(Ar)**

ᱚ	ᱛ	ᱜ	ᱝ	ᱞ
ଓ	ଓଟ୍	ଓବ୍	ଓଂ	ଓହ୍
Oo	**Oot**	**Oob**	**Oon**	**Ooh**

ᱹ	ᱽ	ᱻ	ᱼ	ᱵ
ମୁ. ଟୁଡାଃ.	ଗା.ହ ଲା.ଟୁଡାଃ.	ରେଲା୍	ଫାର୍କା	ଅହଦ୍
Mu tuda.g	**Ga.hla. tuda.g**	**Rela**	**Farka**	**Ohot**

A. For pronunciation of Santali word in Odia language, following method is adopted for Odia ascent for such peculiar Santali words.

ᱡᱟᱛᱤ – ଜା.ତି = Caste
ᱵᱟᱛᱤ – ବା.ତି = Lamp
ᱚᱰᱟ – ଆ.ଡୁ = Village
ᱠᱟᱨᱩ - କା.ରୁ = Karu (Male name)

In above examples Ga.hala.tuda.k (diacritical mark to make glottal ascent more grave) is applied after the "ଆ-କାର" mark to spell Santali words in Odia language. But this is also not correct so far the present Odia writing system is concerned.

B. For knowing classification of word it comes under, following abbreviations are mentioned against the respective word and possible uses are also provided wherever possible.

Noun - ᱱᱚᱢ – ବି.
Pronoun - ᱥᱟᱨᱩ – ସର୍ବ.
Adjective - ᱜᱩᱱᱚᱢ – ବିଂ.
Verb - ᱠᱟᱢᱤᱭᱟ – କ୍ରି.
Adverb - ᱚᱫᱚᱢ - କ୍ରି. ବିଂ
Interjection - ᱮᱢᱮᱫᱟ - ବିସ୍ମ.
Conjunction - ᱚᱫᱚᱜ – ଅ.

VOLUME - III

୬ (ଉ) : ଅଲ୍‌ଚିକି ଲେଖା ସାରଣୀର ଷୋହଳତମ ଅକ୍ଷର । ଏହା ସ୍ୱର ବର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଧାଡିର ଆଦ୍ୟ ଅକ୍ଷର ଅଟେ । ଏହା ଓଡିଆ "ଉ" ର ଉଚ୍ଚାରଣ ସହିତ ସମାନ । ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଡ଼ାହାଣ ପାଖରେ ଲେଖା ହେଲେ "ଉ" କାର ପରି କାମ କରେ । ଯେପରି କି - କ+ଉ = କୁ (୮+୬ = ୮୬) = କୁ । ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତି ତୁମ୍ବା ଲାଉ ଡଙ୍କି (ଯାହା କଳସୀ ରେ ପାଣି ଭରିବା କିମ୍ବା ହାଣ୍ଡିରୁ ପାଣି କାଢିବା କାମରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ)ରୁ ପରିକଳ୍ପନା ହୋଇଛି । This is 16th letter in the serial of Olchiki writing system and it is a vowel; synonymous to English "u". The shape of the letter is adopted from the look of the bottle gourd ladle used for collecting water from "Chua "- small and shallow well dug in the sand by the bank of flowing river to collect drinking water - "୬" ଫଅ ଥଫଗଚଗ ଥପ ୱଟଭଥଜ ଓଟଠଓୱ-ଥଟଥଜ ଥଚଓଥୱ ଚଥଟଥ । ଟଥଉଥ ଫଅ ଘଚଟଥଜ ଫଓଥ.ଘ ୱଟଟଥଜ ଘଚଭଫଚ ଥଓ ୱଥଜଥ ଥଘଥଜ ଷଘଚଗ ଚଥଟଥ । ଟଥଉଥ ଫଓଥ.ଘ ୱଟ ।ଥଜଥଜ ଓଟ ଷଘଚଗ ଘଟଟଥଜ -ଥ ଥଟଥ ଚଥଫଅ ଟଥଉଥ ୱଥଜଥ ଥଘଥଜ ଠଟଓଟ ୱଥଘ ୱଥଚଥଜ ଗଫଘଓ-ଥ । "୬" ଫଅ ଫଥଜ ଫଚ ଘଥଚଥଜ ଥଘଥଜ ଚଓଥଟ ଘଥ୦ଥଜଥ ଥଚଥଟଥ ।

୬୦ଟଥ.ଥ (ଉତ୍‌ନାଉ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଥଟଉଥ))/(ଘ୬ଟ୬ଘ) : ଉନ୍ନତି କରିବା, ଉନ୍ନତି - To develop, to rise up, development - ଢଥଘଥଜଟ୦ଘ, ଢଥଘଥଜଓ, ୱଥଚ୦ଥଜ, ୫ଟ୦ଥଜଟ ୮ଟଓ ୱଥଚ୦ଥଜ।

- ୮ଟ୫ଟଓ/୮ଟ୫ଟ୦ ଓଟ ଥଜଚଥ ଓଥଟଓ ୬୦ଟଥ.ଥ ଜଚଟଥ - Education only can develop us.

୬୦ଘଥ୦ (ଉତ୍‌ପାତ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଥଟଉଥ))/(ଘ୬ଟ୬ଘ) : ବିଶୃଙ୍ଖଳା, ଉତ୍‌ପାତିଆ ହେବା - Nuisance, To be indisciplined, roudy, sabotaging - ଥ୬୬, ଘଥଘ ଘଥ.ଢଗଚ, ଓ୬ଢଘଥଢ।

- ଟଥଓଚଥ ୬୦ଘଥଜ୦ଥଓ ଓଥ ଜଥଓ ଜ୬ଓଗଓଥ - it is not good to be indisciplined in such a way.

୬୦ୱଥ.ଥ (ଉତ୍‌ରାଉ) - କ୍ରି. (ଚଥଟଉଥ) : ମୋଟା ହେବା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ହେବା - To become healthy, to be fat, strong - ଘଥଘଥଢଥଓ, ଘଥଜଥ ଗଓଗଓ, ଚଘଜଘ୬ ଗଓଗଓ।

- ଘଥଜଜଥଓ ଫଥ ୱଟଓଥଓ ୱଟଓଥଓ ଟ ୦ଥଘଟଟଓଥ, ଟଟ୦ଥଜ ଫଥଓ ୬୦ୱଥ.ଥ ଗଓଗ ଟଟଥ - He was lean and thin earlier, now-a-days he is fat/healthy.

୬୦ଘଥଜଥଜଓ (ଉତ୍‌ପାଟାଙ୍ଗ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଥଟଥଘ) : ପଛକୁ ନ ଚାହିଁ ଏକା ମୁହାଁ ହୋଇ ଦୌଡି ପଳାଇବା ପ୍ରକ୍ରିୟା, ବିନା

ବୁଝିସୁଝି ଏଣୁତେଣୁ ବକିବା - To run away without looking back, to speak irreverent - ଯୗଡ଼ ୟଅଠଅଡ଼ ଠଟ ଯଅଠଅଓ ୟଟଡ଼ ଡ଼ଅ.ଗ ଘୗଓ, ଠଅଓ ଠଅଠଅଓ ଦଅଠଟ ଯଅୟଅ ୟଓଅଡ଼ଅ ଓଅଗ।

- ଡ଼ୗଦ୍ଦ ଅଠଅ ୱଡ଼ୗ ଦଅଠଟ ଅ.ଠୗ ଦଠଘଅଠଅଓ ଦଅ ଓଅଠ ଯଅଓଅଡ଼ଅଡ଼-ଅ - Non-tribal people use to speak much irreverent things about us.
- ଠଅଠଅଓ ଠଟ ଅ.ଠୗ ଦଠଘଅଠଅଓ ଟ ଡ଼ଅ.ଗ ଦଟଡ଼-ଅ - Being afraid of, he ran away very fast.

ଦଠଅଓ (ଉତର୍) - ବି. (ଘଦ୍ଦଠଘ) : ଉତର କୋଣ - North direction - ଦଠଅଓ ଦଅଠ।

ଦଠଅଓ (ଉତର୍) - କ୍ରି./ବି. (ଦଅୟଅଅ)/ (ଘଦ୍ଦଠଘ) : ପ୍ରଶ୍ନର ଉତର, ଉତର ଦେବା - Answer, to answer - ପଅ.ୟଅ.ଓ, ପଅ.ଓ।

- ୟଅଅଅ ଦଦଦପୗ ଓଟୟଅଅଓ ଦଠଅଓ ଠଅଦଦଅ ଟଘ ଡ଼ଅଗଟଓଅଅଡ଼-ଅ - They could not answer to this question.

ଦଠଅ.ୟ (ଉତା.ନ୍) - ବି. (ଘଦ୍ଦଠଘ) : ଉନ୍ନତି, ପ୍ରଗତି - Development, progress - ଯଅଓଅଠଘଦଦଠ, ୟଟଅଅ, ପଅଯଅଓ, ପଅଯଅଟଠୗ।

- ୟଅଓଡ଼ଅଓ ଅଗଅଓ ଯଅଗଅଓ ଘଅଯଅଡ଼ ପଟଦଅ ଦଠଅ.ୟ ଯଦଓଦଓ ଓଟୟଅଅଓ ଦଅଠଅଓ ଦଅଠଅଓଅଅ, ଅୟଦଦଅ ଠଅଓ ଯଦଓ ଅଦଅଓଅ - Development of people in Sardar's house has not taken place as expected of.

ଦଠଘଅଠୗ (ଉତ୍ପତି) - ବି. (ଘଦ୍ଦଠଘ) : ଜନ୍ମ, ଉତ୍ପତି - Birth, beginning, germination - ଘଅୟଅଘ, ଟଯଅଠ, ଅଠଅଦଦ।

ଦଠଅ.ଯଅ.ପୗ (ଉତା.ହା.ଲି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅୟଅଗ) : ଅବେଳ, ଯେତେବେଳେ ପାରି ସେତେବେଳେ, ଘନ ଘନ, ଦରକାର ନ ଥାଇ ନେବା ବା ଖାଇବା - Untimely, frequently, unnecessarily, excessively - ଦଠୗଦଦଠୗ, ଅଯୗଦଅ.ଠଓ, ଓଓଅଅଟ ଓଓଅଅଟ, ଘଅଯଅଁ ଠୗଟ ଠଅଓ ଦଟଓଟ।

- ଦଠଅ.ଯଅ.ପୗ ଘଅଘ ଠଟ ପଅଘ ଦଓଅଘଅଅଦଅଡ଼-ଅ - Eating excessively causes stomach problem. Eating frequently results in stomach upset/results in indigestion.

ଦଠଅ.ଓ (ଉତା.ର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅୟଅଓ) : ନିଶ୍ଚିତ ଅର୍ଥରେ, ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ସମ୍ପନ୍ନ କରିବା - Used for certainty sense, sure sort - ଦଅ.ଯୗ ଦଠଅ.ଓ, ୟଟଅ ଦଠଅ.ଓ, ୟଅ.ଠ ଘଅ.ଓଦଗ, ଠଟୟଅଅ ଦଠଅ.ଓ, ଘଅଅଅଅ ଦଠଅ.ଓ।

- ଦଠଅ.ଓ ଡ଼ଅ ଯଅଅଠଅଅଟଅଅ ଦପଠଅ. ଅଟଅଅଓ - "Utar" (surely) is opposite word for "hantal" (for the time being, make shift).

ଦଠୗଦଦଠୗ (ଉତିସୁତି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅୟଅଟ) : ଅତିବେଶୀ, ଅତିରିକ୍ତ ଭାବେ, ବହୁତ

ବେଶୀ, ପ୍ରବଳ - Excessively, very much, plenty, abundantly - ଅତ୍ୟନ୍ତ ଠରୁ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରିଦ୍ର।
- ଏହି ବାଳକଟି.ମ ଦିନଦିନ ତୁ ଏ ବାଳକଟିର ଶାରୀରିକ.ମଳ - That wealthy woman is miser of superlative degree.

ଚଟ (ଉତ୍ତୁ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ତରକାରୀ - Curry - ତୁଣ୍ଡରେ ଯେପରିକି ଯଥା ଚଟ।
- ମାଂସ ଚଟ - Meat curry.

ଚଟଣ (ଉତୁଳ୍) - କ୍ରି. (ଚଳନ୍ତିଭାବ) : ଭାଙ୍ଗି ପକାଇବା, ଉପାଡିବା - To demolish, to break down - ଚାଚଟ.ଟ ଜଳ.ଘଟକ, ଦଶଳଚଳ ଦଶମ୍ତୁ.ଣ ଜଳ.ଘଟକ, ତୁଳଯେଳଟ।
- ଚଯେଚ ଘଳ.ଣଜମ ଚଳ୍ଦଠଶ ଚ ଚଠଟଣ ଚଟକ୍-ଳ - They demolished the tall boundary wall.
- ଯଟ୍ଦଠ ଦଚଯେଚଘ ଜଟତ ଚଠଟଣ ଚଟକ୍-ଳ - Bull demolished the ant hill by hitting it with horns.

ଚଠ ଦଚପଚତ (ଉତୁ ବୁଲୁଂ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ତରକାରୀ ସରଞ୍ଜାମ - Salt and Articles for curry - ଚଠ ପଳ.ତମକ ଦଚପଚତ।
- ଚଠ ଦଚପଚତ ଯଟଜସ୍ଦଳଘ - Curry items

ଚତଚପମ (ଉତ୍ତ୍ଲୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ତୀର, କାଣ୍ଡଧନୁ, କାଣ୍ଡତୀର - Arrow - ଚତଚପମ ଯଟଜ।
ଚତଚପମ ଯଟଜ ଠଟ ଯଳ.ଜ ଚଟ ତଟକ୍-ଳ

- Umbilical cord (Naval cord of newly born baby is cut with an arrow)

ଚତଳ.ଜ (ଉଗାର୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବଡ ବଡ କଇଁଚ - Tortoise of large size - ଦଳ.ପମ ଚତଳ.ଜ, ଯଳଜଳତ ଯଳଜଳତ ଘଟଜଟ, ଫଳଜଟତଳଳ ଘଟଜଟ।

ଚତଳ.ଜ(ଉଗା.ର୍) -ବି.(ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) ଭଅଁର, ଗିରମିଟ –Driller - ଚଳାଜ ଦଜଳଟଘଳଜ, ତମଜଯମାଚ।

ଚତଜଳ.ଟ (ଉଘା.ଉ) - କ୍ରି. (ଚଳନ୍ତିଭାବ) : କମେଇବା, ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା, କାମରେ ଲଗାଇବା - To spend, to reduce - ଚଟଯ, ଚଜଟଜତଳଳ, ଚଜଳଜଦଳଟ।
- ଳଯଳତ ଘଚ୍ଦମ ପଟ ଚତଜଳ.ଟ ଘଳଟଠଳଅ ଳଚଳତ-ଳ - We have spent your capital money temporarily.

ଚତଚଳ (ଉଙ୍ଗୁଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଳନ୍ତିଭାବ) : ଆଗକୁ ଝୁଙ୍କି ହୋଇ ଠିଆ ହେବା - To bend forward - ଯଟଯଳତ ଯଟକ ପମଟମକ ଚଳଠଟ ଠମ୍ତଚଟ, ଦମଠଚଦ ଚଳଠଟ ଠମ୍ତଚଟ।
- ଦଟଠଟ ଘଟଅ ଚତଚଳ ଘଟ - Bend forward everybody.
- ଘଅଅତ ମଜଚତ ଚଟ ଚତଚଳ ଳଚଳଟଳ - They have bent forward to cut the paddy crops in the field.

ଚତଟଜ (ଉଗେର୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଉତରାଧିକାରୀ, ୱାରିଶ୍ - Heir, legal heir - ତଳ.ଦମକତଳଜ, ଘଟଚକତଳଜ।

- ଯେଉଁ ଜମିରେ ଆପଣ ଆଜି ଯଦି ଚାଷ ଯାଯିଥାଆନ୍ତି - I am also a legal heir in this land.

ଚାଲୁ. (ଉଲ୍ଟା.) - ବିଂ. (ଗୁଜୁଚୁ) : ବିପରୀତ, ଓଲଟା - Opposite, antonym - ତୁମେକି ଯେତେ, ମୋଜା।
- ଆଉ ତୁ ଚାଲୁ. ବଡ଼ଠାରୁ ଯାହା ଯୋଉଟା-ତା - You are saying totally opposite thing.

ଚାଲୁ.ହ (ଉଲ୍ଟା.ଉ) - କ୍ରି. (ବଜୁଯୁଜ) : ଓଲଟାଇବା, ଓଲଟିବା - To be upside down - ଚା.ମାସାହେ, ଖୋଜି ପଡ଼ୁଥିବେ, ଖୋଜି ପଡ଼ୁ, ଜା.ଖୁଚୁ।
- ମଝାମଝି ଜେ.ଠା ଚାଲୁ.ହ ଯେଜା -

A truck met with an accident and it fell upside down.

ଚୁ (ଉଲ୍) - ବି. (ଗୁଜୁଚୁଯ) : ଆମ୍ବ - Mango - ଚୁ।
- ଘେଣ୍ଟେଯ ଚୁ - Sweet mango.
- ାଯାଚ ଚୁ - Sour mango.

ଚୁଠାଖଜ. (ଉଲ୍ଢା) - ବି. (ଗୁଜୁଚୁଯ) : କଇଁ କନ୍ଦା, କଇଁଫୁଲ କନ୍ଦା - Root of the lily flower - ଚୁଟା.ପ ଠାଜଯଜ ତୁଜ, ଚୁଟା.ପ ଠାଜଯଜ ଜେଯେତୁ ତୁଜ।
- ଚୁଠାଖଜ. ତୁଚ ଚଚୁମ ଚଚୁଜାଓ ଠେଯାଜଜ ଜଜୁ ଜେ ପଜଓଜାଚୁଜାଓ-ଜ - The root of the lily flower is used as medicine for gynic problem of women.

ଚୁପୁଖଜ. (ଉଲ୍ଫା.) - ବିଂ. (ଗୁଜୁଚୁଜ) : ବେକାର, କାମ ଧନ୍ଦାରେ ନ ଲାଗି ଥିବା ଲୋକ - Free, without any engagement, unemployment - ଚଖଜ.ପମ୍ଭେଜାଓ ଠଜାଯେଟୁ, ଚଜ.ଯମ ଜେ ଠାଜଓ ୟଜାଠ ଜାଚଜୁ।
-ମମ ତୁଚ ଜାପେ ଚୁମଜାଓ ଜେଟୁମାଚ ଚୁପୁଖଜ. ଯଚୁମ ଚଜ.ୟଜାଖ - I am a man without any specific assignment in our family.

ଚାଲୁ. ଠାଜଓଚ (ଉଲ୍ଟା ବାଘ୍) - ବି. (ଗୁଚୁଚୁଯ) : ଉଲଟା ବାଘ, ମଣିଷ ବାଘ ହେବା (ମନ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା ଦ୍ୱାରା) - Man turning into tiger by magic power - ଯଚୁମ ଓେ ଚଚ ଖେମାଜଜାଓ ଯଜୁଠାଜଜ ତୁଜମେେ ଠେ।

ଚୁ (ଉଲ୍) - କ୍ରି. (ବଜୁଚୁଯଜ) : କଂଚା ଫଳକୁ କୁଣ୍ଡା କିମ୍ବା କୁଟା ମଧ୍ୟରେ ରଖି ପଚେଇବା ବା ପାଚିଲା କରିବା - To ripe the raw fruits by keeping them under earth or hay etc - ଆତଖଟୁଜଜ ାଚ ଠାମପମ ଚଖଚ ଠାଚୁଟୁଠ ପଜଠଜଜ ଠାଜଓଚବଖଜଟୁ ପଚୁଠଚଓ ଠାଖମାଠଜମ ଚଚୁଜେ ତୁଚଯଚ ପେଚଖଜଟୁ ଠାମପମଓ-ଜ। ଚୁଟୁଜଓେ ଚୁପ ଚଚ ଯେଠଠଜଓ-ଜ।
- ପଚୁଠଚଓ ାଚଚଚାଚ ଜଜୁ ଠାମଜମପ ପେ ଚୁପ ଜାଚଜତୁ-ଜ - Raw Kendu fruits are kept under the husk to ripe in one or two days.

ଚୁପଜ. (ଉଲା.) - କ୍ରି. (ବଜୁଚୁଯଜ) : ବାନ୍ତି କରିବା - To vomit - ଚଖଖପଜ.ଚ, ଚୁପଜ. ଓମଠମ, ପଜାଚ ଠାଖମାଠଜଜ. ବଖଚୁ ଯଚଖଜ ୟେ ଓଚଠାଖଜ.ଚ ଚଠାଚବ।

- ୬ପଅ. ଜଥ ଅ.ଠଅ ଠଅଓ ଠଽଅବ ଠଅଟଅୟ ବଅଟଅ - Vomitting is very bad health problem.
- ଠ୬ଠଅବ ଓଅଜ୬ଽଅ. ଠଥପଅ ବଽଥଟଥ ୬ପଅ.ଭଥଜ-ଅ - Little baby is vomiting from yesterday.

୬ପଅ. (ଉଲା.) - ବି. (ବ୬ଟ୬ଯ) : ଶଗଡ ଚକରେ ଲାଗିଥିବା ଲୁହାର ପାତ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ଲୁହାର ନିଘା କାଠ କଣା ଉପରେ ଚାପ ପକାଇ ନ ଥାଏ - A piece of bangle type thick iron fitted in the hole of cart wheel - ୟଅଓଅଘ ୫ଅବ ଘଅ.ଭ ୟଅଓଽଅ. ଠଽ୬ଓଅ.ଓ ଽଥ ପଅଓଅଠ ବଥଓ ୟଅବଥଯ ପଥବଅୟ ଯଥମଠଥଜ।

୬ପଅ.ୟଅ (ଉଲାସୀ) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଟଠଅ)/ (ବ୬ଟ୬ଯ) : ନାଚ ଗୀତ ବାଦ୍ୟର ଆଦ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ତାଳ, ଘୋଷା - First and last rhythm of dancing drum beating, staring rhythm of Madal beating - ଠ୬ଯଓଅଓ ଽ୬ ଽଥଭଅଓ ଠଽ୬ଯଠଠଽଅଽ ଽ୬, ଥଠଥଯଥଠ ଠଅଘ (ଥଟଅ ଠଅଘ ଓଥ ଥଟଥଯ ଯ୬୫ଅ.ଜ ପଅ.ଓଅଜ ଯଅ ଽ୬ଓ-ଅ)।
- ପଅଓ୬ଠଥ ଽ୬ ୬ପଅ.ୟଅ - Starting rhythm of Lagne dance (regular day dance).
- ଜଥଓ ଥଟଥଯ ୬ପଅ.ୟଅ ଽ୬ - Starting rhythm of Dong dance (betrothal dance).

୬ପଅ.ଯ ଘଅପଅଯ (ଉଲା.ଟ୍ ପାଲାଟ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଟଥଘ) : ଉଲଟା ପାଲଟା, କୌଣସିଥିରେ କୌଣସିଟା ନ ମିଶିବା ବା ନ ପଡିବା - Unmatching, differing one another, half-hazard - ୬ପଅ.ଯ ଘଅପଅଯ।
- ଥଯଅଓ ଥଯଅଓଅଓ, ଠଅଓ ଓଅଘଅଟ , ଠଅଓ ଘଥଯଅଥଓ, ଯଅଟଠଥ ଟଽଅଠଥ ଟଥ୫ବଅ ୬ପଅ.ଯ ଘଅପଅଯ ବଅ.ଯଅ ଠଥ ଜଥ ଽଥଜ ଯଥ' ଠଅଠଥ ଓଅଟ ଜଅଘଅଥଽଅଓ-ଅ - We cannot achieve anything by working half-hazardly.

୬ପଅ.ଯ ବଅୟଅଘଅ (ଉଲା.ଟ୍ କାଚାଲ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଟଥଘ) : ଚତୁର୍ଦିଗ ପ୍ରକମ୍ପିତ ହେବା ଭଳି, ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେବା, ଦୋଳକି ପଡିବା ଭଳି - Vibrating, enthralling, thundering - ଠଅଥଅଓ ଠଅଽବଥ, ଅ'ଜଥଘ ଓଥଜଥଓ ପଥବଅ, ଜ୬ପବଅ. ଜ୬ପବଯ, ଜ୬ପବଅ.ଥ ଓଥଜଥଓ, ଯ୬ପଅ.ୟଅଯବଅ।
- "ଠଯଜ୬ ୟଅ'ଜଅଘ" ବଽଯପଥଠ ୬ଜ୬ଓ ଟଥବଽଅଘ ଯଥଘ ୬ପଅ.ଯ ବଅୟଅଘ ବଥ ଽଅ.ୟବଅ. ଟଥଅ - On playing "Bidu Chandan" drama, people were enthralled all over.

୬ପଯ ଜଅଓ (ଉଲିଦାଃ) - ବି. (ବ୬ଟ୬ଯ) : ଲାଳ - Saliva - ଯଥୟଅ ବଽଥଟ ୟଅଽୟଅଥଥଟଓ ଜଅଓ, ଓଥଽଥଘ ଜଅଓ।
- ୬ଥ୬ଥ ଠଯପଯ ଏଟପ ଠଟ ୬ପଯ ଜଅଓ ୬ଥଽଥ ଟଥଅ - At the sight of ripen tamarind, saliva came out from the mouth/ mouth watered.

୬ପଯ ଘଟଓଅ'୬ (ଉଲି ପେଁୟାଜ୍) - ବି. (ବ୬ଟ୬ଯ) : ଓଲି ପିଆଜ, ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍

ବଡ ପିଆଜ - Onion of big variety - ୟଟଠଅ ଅଯ ଓଗଦ ଯଟଓଅଠା।

ଗଦଗ (ଉଲୁଦ୍) - ବି. (ଏଗଟଗଏ) : ବାଉଁଶର ଛୋଟ ଧରଣର ପେଡି ଯେଉଁଥିରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ରଖା ଯାଉଥିଲା। (ଅତୀତରେ) - Small size of bamboo basket with cover, specially made for storing valuables in the earlier days - ଘଅଫ ଯଟଓଅଓ ଯଠଠଅ.ଯଠ ଦଟଗଅଟ ଏଅଠଗଟ, ଟଅଖଅ ଯଟଫଏ ଗଅ, ୟଅଟଅ, ଯଗଯଅ. ଦଟଗଅଟ ୟଅଘଅଟ ଗଅ ଏଅଓଅ ଅଯ ଏଯଗଦଅ. ୫ଅଠ ଏଅଫଗଅଟ ଗଅଯଗଗଅଟ ଯଟଯଅଅଟ ଗଅଯଅଦଅଟ ଗଅଖଅଦଟ ଗଅଖଅଦଟ ଗଅଖଅଦ

of a hill in the district of Mayurbhanj and in Bamanghati Sub-division. A dam is constructed on the river Khadakhai near this hill. It is believed that gods and goddesses reside in this hill. Principal god of this hill is "Ukam Haram" by the grace of Ukam Haram, no draught has occurred in and around of this area and wild animals of the hill have never caused any harm to any one and not damaged any crops. People of this locality have great respect for "Ukam Haram" and they do not do any unpleasant things in that hill - ଚଢ଼ଣ.ଯ ଘଚ୍ଚଚ ଜ୍ଞ ଘଣଜ୍ଞଣଯ ଘଚ୍ଚଚ ପଣଭଣଲ ଢଣଠୱ ଚଠଣଚ ଘଣଘାଣ ଚ୍ଚଠ ଯଠଣଭଣ-ଣ। ଭଣଲଣ ଘଚ୍ଚଚ ଚ୍ଚଯଭଘାଚ ଚଣ.ପଘାଢ ଜ୍ଞଣଭ ଘଚଭଚଢ ଢଣଭଣ "ଚଢ଼ଣ.ଯ ଘଣଘଣ"। ଚଯଘାଭଣଢ ଜ୍ଞଣଭଣ ଯଣଭଣ ଠୱ ଯଭଣ ଜ୍ଞଘାଭଠଣଜ୍ଞଣଢଠ ଚ୍ଚଠଜ୍ଞ ଘଯଜ୍ଞଜ୍ଞଣଚ ଭଠ ଯଭଣଢଣଭଣ। ଣଚ ଣାଣଢ ଣ'ଜ୍ଞଠ ଠୱଭଠ ଘାଚ ଚ୍ଚଣଯଲଣଚ ଢଣଯଣ' ଯଣଘ ଢଣ ଘଣଢଣ ଘଣ.ଘଘାଚ ଣଢଣଜ୍ଞ ଢଣଲଣ। ଯଯଣ ଘଚ୍ଚଚ ଚ୍ଚଣଘଣଢ ଯ୍ଯଜ୍ଞଣଘଣଢ ଚ୍ଚଠ ଢଜ୍ଞଣଘଣଢଣଢ ଭଣଘଣଣ ଢଣ ଠୱଜ୍ଞ ଣଢଣଜ୍ଞ-ଣ। ଯଠଯଢଜ୍ଞଣଯ ଚଢ଼ଣ.ଯ ଘଚ୍ଚଚ ଜ୍ଞ ଯ୍ଯଠ ଯଣ' ଯଯଢଢଣଭଠ ଘଣଚଠଣଯଣ ଘଣଘଣ ପଠଢଣ ଘଯଯଣଭଠ ଠୱଜ୍ଞ ଢଣଠୱ ଘ୍ଘଠ.ଭଘଣଘ ଚ୍ଚଠ ଢଣଲଣ ଘଣଢଣ-ଣ। ଭଯଭଣ ଘଚ୍ଚଚ ଚ୍ଚଣଘଣଢ ଯ୍ଯଜ୍ଞଣଘଣଢ ଢଣଲଣ ଠୱଜ୍ଞ ଜ୍ଞଣଭଣଢ ଭଣଘଣଣ ଢଣ ଠୱଜ୍ଞ ଜ୍ଞଣଭଣଢ

ଚାଓଅନ.ଏ/ଚଳଖନ.ଏ (ଉଜ୍‌ଳା.ଉ/ଉଢା.ଉ) - କ୍ରି. (ଚନଯଏନ) : ଉଜାଡିବା, ପୁରୁଣାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ନୂଆ ରଖିବା (କୂଅ ଉଜାଡିବା) - To renovate - ଚଳଖନ.ଏ, ଯନଇଟଯନଓ ୮ଚ ଓଯଳଯ ଚନଠଟ ଯନଏନଯନଓ ୟଟଠଟଘ ଥଓଥ (ଚଚଓ ଜନଓ ଚଳଖନ.ଏ)।

- ଚଚଓ ଜଥ ଯଯଜ ୟଟଇଯନ ଇଟ ଯଯଜ ଜଖନଏ ଚାଓଅନ.ଏ ଜନଇଚନନଇ ଚନଯଏନ - Well needs to be renovated at least once in a year.

ଚାନ.ଅ (ଉଜା.ଳ୍) - କ୍ରି. (ଚନଯଏନ) : ଅମଳ କରିବା, ନଷ୍ଟ ଭ୍ରଷ୍ଟ କରିବା - To harvest, to cause loss - ଖନୟ ଚାଖନ.ଏ, ଚଖନଓନଏ, ଚଖନଇଳନଏ, ଯଥୟାଥ, ଚଖଯଠଯ।

- ଚଯଇୟ ଚଥ ଚାନ.ଅ ଚଟଜ-ନ - Crops were harvested.
- ଳନ.ଜଏ ଇଟଭନଓ ଘତଅତ ଓଚାଖଚଏନ. ଘନ.ଠଯ ଚଥ ଚାନ.ଅ ଖନଳନ ଚଟଜ-ନ - A herd of elephants damaged the standing crops in the field.

ଚାଚ (ଉଜୁ) - ବି. (ଯଚଯଚଘ) : ବଥ - Boil - ଚାଚ।

- ଘନଠ୮ନଓ ଇଟ ଚାଚ ଥଳଥଚ ନଚନଏନଜ ଯଯନ - There is a boil under my armpit.

ଚଘ (ଉମ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚନଯଏନ)/(ଯଚଯଚଘ) : ଗାଧୋଇବା, ସ୍ନାନ - Bathing, to take bath - ଚଘଚଓ, ଳନ.ଳଚଇନ.ଓ, ାଥଳଠ ଇଟଭନଯଥଓ, ଠଚଜଚଯ।

- ଠଟଘଟଘ ଜଥଥଟ ଚଘ ଯନଳଚନଓ ଚନଯଏନ - We are purifying our self by taking holy bath.

ଚଘଜଚଯ (ଉମ୍‌ଧ୍) - କ୍ରି. (ଚନଯଏନ) : ଅନିଦ୍ରା ରହିବା, ହେବା - To have sleeplessness, to remain awake - ଚଘଜଚଯ।

- ଘଥଥନ ଯଯଜନ. ଜଚଘ ଚଘଜଚଯ ଟଯନ - I had sleeplessness last night.

ଚଘାଚନ.ଏ (ଉମ୍‌ଝା.ଉ) - କ୍ରି. (ଚନଯଏନ) : ଉତ୍ସାହିତ ହେବା, ପ୍ରେରିତ ହେବା, ଉତେଜନିତ ହେବା, ଆଗ୍ରହୀ ହେବା, ବିହ୍ୱଳିତ ହେବା, ଝୁମିବା - To be inspired, to be excited, to become anxious, to become enthusiastic, to be overwhelmed - ଃନ.ୟଚନ.ଓ, ାନଚଘନ.ଏଥଓ, ଠନ.ଳଚଓ, ଖଟଠନୟ ଠଟ ଃନଚନଠ, ଃନ.ୟଚନଓ।

- ଘନ.ଚଚ ଚଥ ଚଘାଚନ.ଏ ନଚନଯନ - Fishes have come up to the surface of water.
- ଯଟୟ ଚନଥଯ ଥଯଥଓ ଚଥ ଚଘାଚନ.ଏ ନଚନଯନ -They are motivated to go to school to study.

ଚଘନ.ମ (ଉମା.ଣ୍) - କ୍ରି. (ଚନଯଏନ) : ସାନ ବଡ ପରଖିବା, ଯୋଖିବା, ପରିଶୋଧ କରିବା, ଦେବା, କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରିବା - To compare the measurement, to fulfil the promise, sacrifice for help and rescue - ୟଥଓ ାଥଚନଥନ ଠଳଳନ.ଏ, ଘଥଃଚନଥନଏ, ଘଟଃଟାଚଘନ.ମ।

- ଘଣ.ଗPଣ. ଽ୨ୄଠ ୬ଯଣ.୯ଠଢ-ଣ - They are comparing their measuring bowls.
- ଠଣ'ଓଣ ଠଓ୬ଓ ଽଣPଠ ଘଠ୬ଠଠ ୬ଯଣ.୯ଠଢ ଽଣଠଣ - We are making sacrifice in the name of gods and goddesses for the grace and blessing recieved from them.

୬ଯଣ.ୟ (ଉମା.ସ୍) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଯ) : ଅମାବାସ୍ୟା - New moon night, - ଣଯଣଠଣ.ୟ୨ୄଗଣ.।

୬ଯ୨ୄଠ (ଉମିନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣଦଣଓ) : ସେହି ସମୟରେ, ସେତେ ଦିନରେ, ବହୁ ଦିନ ହୋଇଯିବା, ଏତେ ବେଶୀ - At that time, many days passed, so big - ୬ଦ ୬ଠଓଠ, ୬ଯ୨ୄଠ ଢ୨ୄଠ ୬ଠ, ୬ଦଣ.ଓ।
- ୬ଯ୨ୄଠ ଯଣ୬ଣଓ ଯ୨୬ଠଠ୬୨ୄ୬ଣ - Such a vast world.
- ୬ଯ୨ୄଠ ଢ୨ୄଠ ଯ୬ଗଠଦଣ - Many days passed.

୬ଯ୨ୄଠ (ଉମିନ୍) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଯ) : ଅମିନ, ଜମିଜମା ମପାମପି କରିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ - Amin, government servant assigned with work of making measurement of land - ୬ଯ୨ୄଠ, ଯଣୟଣ ୲ଣଗଓଣ ୲ଣ୬ଠଣ ଣ୬ ୲୬୬୨ୄ୲୬ ୬ଣ୲୬ଣ୬ ଯଣଘ।

୬ଯ୬P (ଉମୁଲ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଦଣଣ)/ (ଏ୬ଦ୬ଯ) : ଛାଇ, ଆଶ୍ରୟ ନେବା - Shadow, shelter - ୬ଣଘ, ଣୟ୬ଣ।
- ଠଣଘଠ ୬ଯ୬P - Shadow of banyan tree.
- ଯଣ୲ ୬ଯଣଦ ୬୬ଣଣ.ଘ ୲ଣଯଣଓ ଢଣଓ ଠ ଏଣଯ ୬ଠଢ Pଠଗଣ, ଢଣ୬ଠ ଠ୬୲୲ଣ. ୬ଠPଠ ୬ଯ୬P Pଠଦଣ - While returning from market, it rained, we took shelter under the tree.

୬ଯଠ୬ (ଉମେର୍) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଯ) : ବୟସ - Age - ଠଣଗଣଦ୲।
- ୟ୨ୄ୲୬ ୬ଯଠ୬ - At the age of childhood/At tender age.
- ଯଣଘଣଯ ୬ଯଠ୬ ୬ଠ ଠଣ.ଯ୬ଓ ଣ.ଓ୬ ଣ୬ଣଢ ଠଗଣ - He married at old age.

୬ୟ୬ଣ.ଘ (ଉସ୍କା.ଉ) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଦଘଣ)/(ଏ୬ଦ୬ଯ) : ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା, ପ୍ରେରଣା, ପ୍ରତ୍ୟାହ୍ୱନ - To be inspired, inspiration - ୬ଣ.ୟ୬ଣ. ଘଓଘ, ୬ଣ.ଓ୨ୄ ଘଓଘ, ଠ୨ୄୟ୬ଣ.P, ଠଽ୬ଽଠଢ।
- ୨ୄଏ ଢଘ ୨ୄଏ ଠଣଠଣ ଯଣଓ ୬ୟ୬ଣ.ଘ ଠଽଏ ଘP ଘଣଘଯଣଘ ଽଦଣ - I studied due to inspiration of my father.
- ଣ୲ ଣଗଓ ଓଽ ଠଣ.ଦ୬ଓ ଽ ୬ୟ୬ଣ.ଘ Pଽଢଽଗଣ - Her mother only incited her to practice witch craft.

୬ୟ୬୬୬ (ଉସ୍କୁର୍) - କ୍ରି. (ବଣଦଘଣ) : ଜଳନ୍ତା କାଠକୁ ଏକାଠି କରିବା (ଫଳରେ ବେଶୀ ଜଳିବ), ଜଳନ୍ତା ନିଆଁରେ ଘିଅ ଢାଳିବା, ଜଳନ୍ତା ନିଆଁକୁ ବେଶୀ ତେଜିୟାନ କରିବା - To add fuel to burning fire, to magnify the fire, to make

fire more burning and blazing - ୪୮ଓ୮ଚ ୬୪୬୬ଲ।

- ୪୮ଓ୮ଚ ଏଅ.ଲ୪୬୨୪ଅଓ ୦ଅଚଅ, ୬୪୬୬ଲ ଠଅଲଅ ଏଅଓ ଘ୮ - Fire is about to extinguish, add the fuel to it for blazing.
- ୪୮ଓ୮ଚ ଢଅ ୬୪୬୬ଲଅଓ ୦ଲଅଚ ଢଅ ୧୬୮୬ଓ ଓ୮ଓଅ - If you add the fuel to fire, it will go on burning and blazing.

୬୪୬୬ ଘ୬୪୬୬ (ଉସ୍‌କୁ ପୁସ୍‌କୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଚଅ୨) : ଶୋଇ କରି ଏପଟ ସେପଟ କଡ ଲେଉଟେଇବା, ଶୋଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେବା - To change the side while sleeping, in sleeping condtion - ଓ୨ଠ୨୬ ୦ଅଠଅ ଓଅ ୬୮୦ଅ. ୬୮୦୨ ଘଅ୨ଅଓ।

- ଘ୨ଢଅ. ଓ୨ଠ୨୬ ୦ଅଠଅ ଅ.ଘ୨ ଓଲଅ.୨୨୦ ଘ.ଅ ୬ଅ.ଘ୨ଢଅଅଢ-ଅ ଅଲ୨୨ ୬୪୬୬ ଘ୬୪୬୬ ଚଚଅ - I layed on the bed for long time in the night, but could not sleep and went on changing side frequently.

୬୪୦ଅ.ଓ (ଉସ୍ତା.ୟ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଚ୬ଚ) : ବହୁତ, ବେଶୀ, ପ୍ରଚୁର - Many many, very much, plentiful of, copious - ଅ.ଘ୨ ୭୦୭୬, ଅ.ଘ୨ ଅ.ଘ୨, ଅ.ଘ୨ ୦ଚଢ, ଘ୬ଚଲ ୭୦୭୬।

- ୬୪୦ଅ.ଓ ୪ଅଲଏଅଅ - Many many thanks.

୬୪ଅ.ଢ (ଉସା.ଦ୍) - କ୍ରି./ବି. (୦ଅଚଅଅ)/ (ଏ୬ଚ୬ଘ) : ଋଷିବା, ମନ ଖରାପ କରିବା, ରାଗିବା, ଅଭିମାନ - To be sulky, to get pensive, gloomy and angry - ଘଅ୭ଅଏଅଓ, ଅ.ଘ୨୪, ୦ଅ:ଏ୨'୪, ୦ଅ୦ଅଲ।

- ୨୨ ଘଅ.ଏ୬ ଏଅ୮ଅ ୭ଚଅଚ ୬୬ଅଚଅ ୬୪ଅ.ଢ ଅ୭୦ଅଚଅ - My wife has been sulky since yesterday.

୬୪ଅ.୪ (ଉସା.ସ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଚ୬ଚ) : ହାଲୁକା, ଉସ୍ୱାସ - Light, easy, feel happy - ଏଅ.ଢ୭ଅ., ଲଅଏଅଢ, ଅଢଓଅଢ।

- ଏଏଘଚଚ ଟଲଅ ଘଅଘଢ୮ଅ ଏ୬ଓଚଚ ୭୬ଅଚ ଅ.ଘ୨ ୬୪ଅ.୪୨୨ ଅ.ଲ୭ଅ.ଏଘଢଢ-ଅ - I feel happy/light after the daughter's marriage.
- ୬୪ଅ.୪ ଏଅ୪ଅଅ ୩ଚ ୪୨ଲ୬ଓ ଢଅ ଅଢଓଅଅ ଓଚଲଅଅ - It is easy to plough loose soil.

୬୪ଅ.୲ଅ (ଉସା.ରା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଚଅ୨) : ଚଂଚଳ ଭାବେ, ଚଂଚଳ ହେବା, ଶୀଘ୍ର, ଚଟାପଟ୍ - Quickly, hurriedly, speedily - ଢଅଓଚଚ, ଲ୭ଅଢଘଏ୬ଘ୨ ଢ୭ଅଲ୭ଅ, ଲଚଏଚଢ ୪ଅ:ଏ୨'୬।

- ୬୪ଅ.୲ଅ ଢ୭ଅଲ୭ଅ ୦ଅ.ଏ୨ ଚଚ ୦ଅ୦ଅଚ - Work hurriedly.
- ୬୪୨ଏଅ ଚଚ୦ଚ ୦୨୪ ଏଅ ୬୪ଅ.୲ଅଓ ଓଚ ୦ଅଏ ଏଚଢଚଲଅ - You don't find him doing thing prompt.

୬୪୨୬ (ଉସିଜ୍) - କ୍ରି. (୦ଅଚଅଅ) : ବିଷାକ୍ତ ପବନ ବୋହିବା, ବିଷାକ୍ତ ବାଷ୍ପ ନିକ୍ଷେପ କରିବା, ବିଷ ପିଚକାରୀ ମାରିବା, ବିଷ (ନିକ୍ଷେପ କରୁଥିବା ତୀକ୍ଷ୍ଣ ସାପର ବିଷ) - Spiting poison on, to blow the

poisonous gas on air (specially by spiting cobra) - ଠାଏ ଘଉଁଅ, ଘଉଣଅ, ୟଅଠଫଅଚଅ, ଠଁଠଅଁଠା, ଁଏଚଁଅଅଠ ୟଅଠଫ ଏଅ ଠାଏଅଚ ଓଟଣଅ (ୟାଏ ଠଁଏଅ.ଓ ଚଅ ଅଣଅଓ ଠାଏ ୟଅଠଫ ଅଚଅ ଚଉଅଚ ଚଅ ଓଁାଠଓ-ଅ, ଅଚଅଓଟ ଁଏାଠ ଚଅ ଯଟଠଅଓ-ଅ)।

- ଅଣଅଓ ଠାଏ ୟାଏ ଠଁଏଅ.ଓ ଟ ଁଏାଠଅଫ ଚଅଅଅ, ଠଅଠଅ ଠଁଏଅ.ଓ ଚଅ ଓଅଠ ଉଅଠଅ ଟଚଅ - Cobra hissed on chicks and thereby all chicks died (because breathing of poisonous snake is poisonous).

ଁଏଁଚ (ଉସୁଲ୍) - ବିଂ. (ଓଁଚଁଚ) : ଉଚ୍ଚ, ଲମ୍ବା, ଉଚ୍ଚା - Tall, high - ଘଅଠ, ଅ.ଠଠ ଁଏଁଚ।

- ଁଏଁଚ ଠଁଘଁ - High hill.
- ଁଏଁଚ ଘଅ.ଘଘଠ - Tall boundary wall.

ଁଏଁଓ (ଉସୁଃ) - କ୍ରି. (ଚଅଚଅଅଅ) : ରୋଗୀଣା ଦେଖାଯିବା, ପତଳା ହୋଇଯିବା, ଧୁବ୍‌ଲା ପତଳା ହେବା, ହାଡୁଆ ହେବା - Lean and thin - ୟଅଘଅଠ, ଘଟଫଅଓଅଓ, ଓଅଏଅଓ, ଠାଘଅଅଘଅଠ।

- ଘଟଓଟଠ ଠଟଁଅ ଁଏଁଓ ଘଅଠଅ ଟଚଅ - Due to poverty they are reduced to skeleton.
- ଠଅଠ ଠଅଓ ଠଟ ୟଅଘଅଚ ଚଅ ଁଏଁଓ ଟଚଅ - Due to lack of food/for want of food children are reduced to skeleton.

ଁଏଁଓଓଁଠ (ଉସୁଗୁଣ୍ଡୁ) - ବିଂ. (ଓଁଚଁଚ) : ଧୂଳି ଧୂସରିତ, ଯେମିତି ପାରି ସେମିତି - Dusty, as available - ଫଘଁଘଘ୍ୟ ଦଁାଁଘଘଁଓଁ, ଠଅଠଅ ୟଅଚ ଠଅଠଅ, ଠଅଠଅଘ ଁଅଠଅଘ।

- ଁଅ.ଠ୍ୟ ଦଁାଁଘଘଁଓଁ, ଠଚଠ ଫଚ ଁଏଁଓଓଁଠ, ୟାଓଅ.ଘ ଠଅଘଅ ଅଘଠଅ ଦଅଓଠଠଟ ଟଚଟଠ - Working in dusty place, eating food, whatever available and dancing immediately after sun set. (Lagne song)

ଁଏଁଘ (ଉସୁର୍) - କ୍ରି. (ଁଅଚଚଅଅ) : ଅନୁଭବ କରିବା, ମାଡିବା, ଲାଗିବା (ଝାଡା ମାଡିବା, ପରିଶ୍ରା ଲାଗିବା ଇତ୍ୟାଦି) - To feel the call of nature like urination, passing stool etc - ଠଚଦଚଠ, ୟଅଚଅ, ଅ.ଓଁଁଅ.ଚ, ଚଠଏଚଘଅଘଠ ଓଅଦଦଅଓ।

- ଫଅଓ ଅଠଚ ଁଏଁଘ ଟ ଁଁଅଚଅ - She is feeling the call of nature (Pissing/ urination).
- ୟାଠ ଅଠଚ ଁଠଟଏଁଠଟ ଁଏଁଘ ଅଁଁଅଫ ଫଟାଦଅ - I have strong pressure of passing stool.

ଁଘଁଦ (ଉହୁଲ୍) - ବି. (ଦଁଚଁଘ) : ଚିନ୍ତା, ଭାବନା - Worry, concern - ଁଓଘଅ.ଘ, ଠଘଅଠଘଚଅଅ, ଓଟାଚଠଅ., ଠଚଠଚଘ।

- ଘଟାଦଓଁ ଘଅଟଅଅଘ ଠଁଠଘଟା ଘଚଘଚଅ ଘଅଘଅ ଘଟଓଅଅ ଁଟଓଅଅଫ ଁଘଁଦ ଘଟଠଅଅଫ ଁଁାଚଅ - First ancestors Pilchu Haram and Budhi had worries

for their children (how to grow them up).

ଽଘଽଠ (ଉହୁବ୍) - ବିଂ. (ଓଽଜଽଜ) : ଗୁଳୁଗୁଳିଆ, ଝାଳନାଳ - Stuffy, full of moisture - ଽଢ଼ଽଓଅ.ଈଥଓ, ାଽଢ଼ ାଽଢ଼ ଠଽାଽଈଅ.ଈ।
- ଽଘଽଠ ଽଘଽଠ ଠଽାଽଈଅ.ଈଥଓ ଽଅଜଥ - It is very much stuffy.

ଽଘଽଓ (ଉହୁଁଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଜଥଓ) : ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - Denial expression - ଠଅଓ ଘଟ ଠଟଲଅଓ ଅଘଅଓ।
- ଽଘଽଓ, ୟପ ଢ଼ଥ ଠଅଅ ଘଟଜଥ ଦଟଜଥ - No, never, I had not been with them.

ଽପ (ଉଞ୍) - କ୍ରି. (ଽଅଜଥଅଥ) : ବଞ୍ଚିବା (ଦଉଡି ବଳିବା/ବଟିବା) - To twist rope - ଠଅଠଟଈ ଽପ।

ଽପ (ଉଞ୍) - ବିଂ. (ଓଽଜଽଜ) : ଶୁଖି ସରୁ ହୋଇଯିବା (ଧାନ ଗଛ) - To become thin due to lack of rain (drought) - ଓଥା ଯଅଠଅଓ ଈଥଘଥଘ ଠଟ (ଘଓଘଓ ଢ଼ଅଈଟ ଢ଼ଅଓ ଠଅଓ ଠଟ ଽପ ଯଅଠଅଓ-ଅ)।

ଽଈ (ଉର୍) - କ୍ରି. (ଽଅଜଥଅଥ) : ଛାଲିବା, ଚମଡା ବାହାର କରିବା - To peel up, to take out, cut out - ଘଥାଅଓ, ଯଓଅଦଢ଼ଅଥ, ଯଓଅଦ।
- ଠୟଦଘ ଽଅଲଈଅ ଯଥଽଅଓ ଽଈ ଽଅଠଟ ାଥଘ ଘଟ - Eat ripe banana after peeling up its cover.

- ଠୟପ ଽଈ - Sheding of slough (of the snake.)

ଽଈଘଅ.ଦ (ଉର୍ମା.ଲ୍) - ବି. (ଘଽଜଽଘ) : ରୁମାଲ୍ - Handkerchief - ଽଈଘଅ.ଦ।
- ଠଅଘଘ ଽଈଘଅ.ଦ - Embroided handkerchief.

ଽଈଲଽଘ (ଉର୍ଗୁମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଜଥଘ) : ଉଷୁମ, ସାମାନ୍ୟ ଗରମ, ଅଳ୍ପ ଗରମ, ନଖ ଉଷୁମ - Luke warm, warm, moderate hot - ୟଜଽଅ. ଜଅଜଟ ଦଥଦଥ।
- ଢ଼ଅଓ ଽଈଲଽଘ ଟଜଅ - Water is moderately warm.
- ଽଈଲଽଘ ଢ଼ଅଓ - Warm water.

ଽଈଦଽ ଘଽଈଦଽ (ଉର୍ଲୁ ପୁର୍ଲୁ) - କ୍ରି. (ଽଅଜଥଅଥ) : ଭିଣାଭିଣି କରିବା (ପବନରେ), ଭଙ୍ଗାରୁଜା ଏବଂ ଛିଡି ପଡିବା ପବନରେ - To scatter, to be thrown and blown away by strong wind - ଢ଼ଽଲଦଅ. ଘଅଲଦଅଓଓ, ଜପାଠଅ. ଜଅଘଟଟଓ।
- ଠଅଃଈଠଽ ଯଥଲ ଠଟ ଯଅାଽ ଯଥଘ ଽଥଲ ଽଈଦଽ-ଘଽଈଦଽ ଯଅଠଅଓ ଽଟଢ଼ ଽଥଥଅ - People gathered in the market were blown away by strong whirlpool wind.

ଽଈଦଅ.ଥ (ଉର୍ଲା.ଉ) - କ୍ରି. (ଽଅଜଥଅଥ) : କୁଟାକାଠି ଏବଂ ଟୁକୁରା ଟୁକୁରୀ ଜିନିଷ ବାହାର କରି ଦେବା (ଖଳାରେ ବେଙ୍ଗଳା ପଡିଥିବା ଧାନରୁ), ଧାନକୁ କୁଟାକାଠିରୁ ଅଲଗା କରି ସଫା କରିବା - Clean, to clean rice/paddy in barn by separating small piece of straw

and other things - ଚଷଳ.ଏଳ.ଓ ଏଟ ଏଓଘଓ ଏଜାଳ.ଏ ଘଷଏଜଘଳ., ଘଳ୍ଏଳ ଏଓଘଓ ଏଏଏଏ ଏଳାଳଳ ଘଷଏଜଘଳ. ଠଳଓଏଘ ଚଳ.ଳ୍ଯାଏ ଚଳ.ଳ୍ଯାଏ ଏଏଏଏ ୟଳାଳ ଘଷଏଜଘଳ., ଘଳ୍ଏଳ ଏଓଘଓ ଚଏଚଏ।

- ଏଜାଳ.ଏ, ଳାଳଳଓ ଳଏ ଫଷଏଚଳ.ଏ ଚଳଫଳ ଏଓଘଓ ଘଷଏଜଘଳ. ଜଟଓଳଘଓ ଚଳ.ଘଳ ଚଳଟଳ - Urlau, otang and dhukau are rice cleaning related work.

ଏଜଘଷଳ୍ଠ (ଉର୍ଛିତ୍) - ବିଂ. (ଓଏଟଏ) : ନିର୍ଲଜ, ହିଲାଂ, ଘୃଣା, ଲମ୍ପଟ୍ - Loose character, character of hatred, shameless, mean character - ଏଟ୍ଟଜଳଘ, ଟଳ୍ଳାଳଏ, ଘଳ୍ଳଏଳାଳ, ଘଷଳ-ଠଷଏ ଏଳଜଚଳ., ଳ.ଏଳ ଠଟଓ ଏଳ.ଘଳ୍ଏ।

- ଏଟଳ ଏଜଘଷଳ୍ଠଠଳଓ ଚଳଠଷଳ ଫଘ ଳାଳଘଏ ଏଳ୍ଠଳଳଘଳ - Don't tell me about that shameless fellow.

ଏଜଓଳ.ଏ, ଏଜଳ୍ଓଳ.ଏ (ଉର୍ୟା.ଉ, ଉରିୟ.ାଉ) - କ୍ରି. (ଚଳଟଘଳ) : ଝଡାଫୁଙ୍କା ସହିତ କୁକୁଡା ଚିଆଁରେ ଛଡାଇବା, ଭୁତ ଛଡାଇବା - To drive out the evil spirit by chanting mantra and sacrificing a chick - ଘଷଳଏଳଳ, ଟଳ୍ଏ ଏଏଟଳ.ଓ ଠଟ ଏଜଓଳ.ଏ, ଳଏଳଚଳ. ଏଳଟଠଳଜ, ଏଏଟଳ୍ଫ।

- ଏଟଓଳଓ ଠଳଳଓ ଳଚଳଏଳ ଫଠଓଳ, ଟଳ୍ଏ ଏଏଟଳ.ଓ ଠଟ ଏଜଓଳ.ଏ ଳଠଚଷଳଟ ଠ ଏଠଟଏଓ-ଳଓ - He has been under the bad spell of evil spirit, he would be alright if sacrifice of a chick is performed.

ଏଜାଏଓ (ଉର୍ଲୁଃ) - କ୍ରି. (ଚଳଟଘଳ) : ନିଆଁ ଧାସ ପାଇ ସିଝି ଯିବା - Baked in fire - ଟଠଓଠଳ ଠଳଳଓ ଠଟ ୱଟୱଟଘଓ।

- ଏଠଜଠଳ ୱୱଳ ଟଠଓଠଳ ୱଷଳଜଚଳଏ ଠଟ ଏଜାଏଓ ଠଟଘ - Raw meat was baked on getting heat of fire.

ଏଜଏୱ ଏୱଜ, ଘଳଓଘଳ ଏୱଜ (ଉର୍ମୀ ବିର୍, ମାୟା ବିର୍) - ବି. (ଏଏଟଏଏ) : ସାନ୍ତାଳ ଲୋକକଥାରେ ଥିବା ଏକ ଘଂଚ ବଣ ଜଙ୍ଗଲ । ଏହି ଜଙ୍ଗଲର ଦେବତା, ଦେଶର ରାଣୀ ସହିତ ଗୁପ୍ତ ପ୍ରେମ କରୁଥିଲା । ପରବର୍ତୀ ସମୟରେ ସେହି ଦେବତା ଏକ କାଳୀନାଗ ରୂପ ଧାରଣ କରିଥିବା ବେଳେ ସେ ଦେଶର ରାଜା ତୀର ମାରି ତାକୁ ମାରି ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ରାଗରେ ରାଣୀ ରାଜାଙ୍କୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଏକ ଷଡଯନ୍ତ୍ର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟ ବଶତଃ ସେ ବଂଚି ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ରାଣୀଙ୍କର ସମସ୍ତ ଷଡଯନ୍ତ୍ର ଜାଣି ଯାଇଥିଲେ । ଶେଷରେ ସେ ରାଣୀଙ୍କୁ ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ଏକ ପଡିଆରେ ତାଙ୍କୁ ସାମୂହିକ ଭାବେ ତୀର ମାରି ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣାରୁ ଲାଖ ବିନ୍ଧା ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା - Urmi is legendary dense forest and god of the forest fell in love with country's queen. While king of that country was hunting in that forest the god of that forest appeared in the form of a black cobra. The king shot at the king cobra with his bow and arrow and killed it. Being revengefull with this event the queen conspired to kill the king also. But king narrowly escaped and unearthed a queen's conspiracy, Queen was taken to open field

located at out skirt of the village and shot dead the queen by villagers collectively. Since then the tradition of archery competion among santals came up - ᱦᱟᱫᱤ ᱱᱟᱹ ᱜᱩ ᱮᱱᱟᱜᱮᱱ ᱱᱟᱹ ᱟᱨ᱾ ᱢᱩ ᱯᱟᱜᱩᱱᱟᱜ-ᱱ ᱯᱟᱫᱤᱜ ᱮᱱᱟᱨ ᱟᱜᱟ ᱢᱱ.ᱟᱫᱤ ᱨᱟ ᱣᱱᱮᱜᱮᱱ᱾ ᱮᱫᱮᱱ ᱱᱟᱹ ᱜᱩ ᱱ.ᱱᱟ ᱱᱟᱜ ᱜᱱᱮᱜᱱᱟ ᱱᱮᱱᱟᱫᱮᱱ᱾ ᱮᱫᱮᱱ ᱱᱟᱹ ᱨᱟ ᱱᱟᱜ ᱱᱮᱫᱮᱱ᱾ ᱦᱤᱫᱤ ᱜᱩ ᱜᱟᱮᱜᱮᱞ ᱨᱟᱮᱟᱞ ᱨᱮᱱ.ᱤᱫᱤ ᱮᱱᱟᱯᱱᱤᱜ ᱨ ᱯᱟᱯᱮᱜᱱ. ᱨᱮᱱ᱾ ᱯᱟᱜ ᱜᱟᱮ ᱨᱮᱱᱟᱱ ᱟᱨ ᱮᱫᱮᱱ ᱱᱟᱹ ᱱᱮ ᱮᱨ᱾ᱱᱮᱱᱟᱯ ᱨ ᱯᱟᱯᱮᱜ᱾ ᱦᱟᱫᱤ ᱱᱟᱹ ᱜᱩ ᱱᱟᱜ ᱱᱮᱫᱮᱱ᱾ ᱦᱤᱫᱤ ᱜᱩ ᱱᱟᱹ ᱱᱟᱜ ᱱᱮᱫᱮᱱ᱾ ᱱᱟᱹ ᱜᱩ

married woman is not upto mark.

ଜରୁ (ଉରୁ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : କୀଟ, ଜୀବାଣୁ - Insect - ଅଣୁଜୀବ ଜରୁ।
- ମଳ ଜରୁ - Insect of stool.
- ଜଳର ଜରୁ - Insect of water.
- ଭଙ୍ଗାମଳ ଜରୁ - Brittle.

ଜରୁଡ (ଉରୁଦ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ଘୋଷିବା, ରଗଡିବା - To rub against, to polish by rubbing aginst a stone - ଗୋଟେ, ପଥରରେ ଠାରୁ ଗୋଟେ, ଘଷିବା।
- ତା.ଘର ପଥରରେ ପା.ଟାଙ୍ଗି ପଥରରେ ଘଷୁଘୁଷି ଏ ଜରୁଡ ତରଡ-ଅ - He rubbed the battle-axe against stone to sharpen it.
- ଆମର ଏଡାମୁଣ ପାଟି ଯଉଟିରୁ ଟ ଜରୁଡ ଟଡଅ - Our youngest daughter is rubbing the scale of oyster to make the peeler.

ଜରୁଡ (ଉରୁଃ) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ଛାଲ ଛାଡିଯିବା, ଚମଡା ଛାଡିଯିବା, ଖୋଳପା ଛାଡିବା - To shed the outer and old skin/scale (snake) - ଠାମୁ ଜରୁଡ, ଏବଂ ଏଜରଠଅ ଜରୁଡ, ଝଡଜଠାଜବଡ।
- ଠାମୁ ଡଡ ଟଟରଏଅ ରଟ ପାମଡ ଡଝଜବ ତଡ ଜରୁଡ-ଅ - Snakes shed their old skin once in a year/annually.

ଜରୁପ (ଉରୁମ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ଚିହ୍ନିବା - To recognise, know - ଜାଣିବା, ମଝାମଡ।
- ମମମଡତ ଠଅ.ପ ଜରୁପ ଓଡଡ ଡଅଟଟଜଅଡ ପଟଝଅ - Suddenly I could not recognise you.
- ଅପ ଅପଅଡ ଯଅ.ଠମ ଡଝଡରଅପ ଜରୁପ ପଟ - First you know your own race and religion.

ଜରୁଟଜରୁ (ଉରୁସୁରୁ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଟଟଘ) : ଖୁସିରେ ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର କରିବା, ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଚେଷ୍ଟିତ ହେବା - Doing anything enthusiastically and gladly - ଏଡରଟଜ ପଟଟଟ ଠଟ ଯଅଏଅ'ଟଅଡ ତଅ.ପମ, ଜରୁଟଜରୁ ଝଡଜଠଅ.ଏ, ଜମଡଜଠମଡଜ ଝଡଜଠଅ.ଏ ତଟଡ।
- ଅଘଅ ଏଟଘଟଜ ଠଅ.ଡଏ ତଅ.ପମ ଟଅ ଜରୁଟଜରୁ ତଟ ଝଡଜଠଅ.ଏ ଅତଅଟଅ - Father and his children are engrossed in agricultural work in the field.

ଜଝପଅ.ଝ (ଉଚ୍ଲା.ଇ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ହିତ ଉପଦେଶ, ଗୁରୁଜ୍ଞାନ,ପ୍ରବଚନ - Wise and appropriate advice, sermon, discourse - ଯମତଡଅ.ଏ ଘଅଘଏଅଏ ତଅଠଡଅ ପଅ.ଝ, ଏମଠପଅ.ଝ।
- ଯଟମଅ ଏଟଘଏଅଡ ଜଝପଅ.ଝ ତଟଡଟ ତଅ.ପମ ଟଟ ପଅଓଅଏ ପଟଓଏ ତଅଟଅ - Advice of the great men should be practised in work.

ଜଝଜଝ (ଉଚ୍ଉଚୁ) - ବି°. (ଭଙ୍ଗିଟ) : ବହୁତ ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ଗଜିଆ, ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ଉଠି ଥିବା ଗୁଜ - Elevated and pointed, tall and top - ଝଜପଏଅ. ଜଝଜଡ ପଟତଅ ଝଜଏଝଜଏ।

- ଯଶସ୍ୱୀଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ଜୟନ୍ତୀରେ ଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ ଅନେକ ଅଜଣା ତଥ୍ୟ ଜଣାପଡ଼ିଛି - There is a big and pointed stone on the middle of the village road.

ଚାଲୁଣି.ଣ (ଉଚ୍ଚା.ଉ) - କ୍ରି. (ବଶିଷ୍ଟତା) : ମାରି ପିଟି ଉଠେଇବା, ରଗେଇବା, ଉତେଜିତ କରିବା, ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ କରିବା - To tease, incite, to make excited - ଠାରୁଣି.ପ, ଣି.ଓର ଣଣ, ଚଚାଣି.ଣ।
- ପଣାଶଟରେ ଠାଣ୍ଡୋଣି ଗଦ ଚାଲୁଣି.ଣ ପଟକ ଚଶିଟ ଦୋଶାଟ ଅଘିଓ ଫି.ଘ ଯଟା ଅଟିଲ - Lazy bullock ran straight to house when I incited it.
- ଣଅଘ ଚଣଠଟ ଫଣିଓଶିଣି.ଘ ଚାଲୁଣି.ଣ ଚଟକ ଚଶିଟ ଯଣଘ ଚଣ ଠାଚଓଠଣିଓଣି ଫଣାପ ଚଟକ ଚଣଣଣ - Policeman got angry when I used provocative words against him and thrashed whosoever he found in his front.

ଚାଲୁଣାପି.ଣ (ଉଚ୍ଛଲା.ଉ) - କ୍ରି. (ବଶିଷ୍ଟତା) : ବାନ୍ତି କରିବା - To vomit - ଚାପି.ଲ।
- ଠଣ.ଯଚ ଚଚଘଘ ଠଣଟ ଓଣ.ଠଘ ଠଶଘଠଣଣ. ଣଟ ଚାଲୁଣାପି.ଣ ଚଟକ-ଣ - Daughter-in-law vomitted inside the bus she was travelling in.

ଚାଲୁଣି.ଣ (ଉଚା.ର୍) - ବି. (ବାଚିତ୍ୟ) : ସୁସଭ୍ୟ, ପବିତ୍ର, ପରିଷ୍କାର, ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା, ମାର୍ଜିତ, ଆଚରଣ - Civilized, pious, neat and clean, sacred, simple, refined and reformed - ଟଚାଚଠ, ଟଣଣଣଣ, ଟଣାଶଟ, ଠାଚଓଘ, ଟଣଣଲୁଶଣ, ଟଚଟଣ.ଣ, ଟଣଣଯଣ୍ଡ।
- ଟଣଲଚଟ ଯଣଘଣଓ ଣ.ଠଘ ପଟଚଣଟ ଚାଲୁଣି.ଣ ଚଣ.ଯଘ ଯଟଟଣଓ-ଣ - Village priest has got numerous activies of sacred nature to carry out..

ଚାଲୁଣି.ଫ (ଉଚା.ଦ୍) - ବି. (ବାଚିତ୍ୟ) : ଉଚ୍ଛେଦ, ବିସ୍ଥାପନ, ବେଦଖଲ, ଅପସାରଣ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର - Displacement, dispossession - ଚାଲୁଣି.ଫ, ଘାଶଟଘଣଣ, ଟଣଯଣ, ପଣଓଣ ଟଣଯଣ।
- ଚଶଣଘଣଓ ଓଣଠଣ ଚଣ ଠଣପ ଟଟଟଫ ଚଟଫ ଚଶଣଟ ଣ.ଠଘ ଓଣାଣଓ ଣ.ଠଚ ଯଣଘ ଚଣ ଚାଲୁଣି.ଫ ଟଟଣ - Many villager people were displaced on construction of dam across the river Khadakhai.

ଚାଲୁଣି.ଘ (ଉଚାଳ୍.) - କ୍ରି./ବି. (ବଶିଷ୍ଟତା)/ (ବାଚିତ୍ୟ) : ସ୍ଥାନାନ୍ତର, ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା - Replace, shift, relocate - ଟଣଯଣ, ଓଚାଲୁଣି.ଣ।
- ଣାପଟ ଫଣ ଣ.ଠଚ ଚଶଣଟ ଠଣାଚଣଲ ଠଟପଟ ଚାଲୁଣି.ଘ ଯଟା ଣଚଣଟଣଣ - We have shifted from village to town.

ଚାଲୁଚଫ (ଉଚୁଦ୍) - ବି. (ବାଚିତ୍ୟ) : ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ, ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ, ଶୃଙ୍ଗ - Top, top place - ଚାଲୁ-ଚାଲୁଚ ଚଟଚଚ ଛଶଣଓ, ଣ.ଠଘ ଚଟଚଚ ଲୁଚଘଲୁଚଘଚ।
- ଲୁଚପଯଣ. ଚାଲୁଚଫ - Elevated portion of hearth/oven.

ଚାଲୁଚଓ (ଉଚୁଙ୍) - କ୍ରି. (ବଶିଷ୍ଟତା) : କହୁଣୀରେ କୁଟିବା, ମାରିବା - Hit with elbow - ଯଓଣଣ ଠଟ ଣଓଣଶଣ।

- ଆହୁଡ଼ ଦେଇନାହିଁ ବୋଲି ମୋତେ ମାରିବା - Don't hit me with elbow.

ଚଢ଼ (ଉତ୍ପ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଛତୁ - Mushroom - ଆମ୍ବ ପଡ଼ିଲେ ଚଢ଼, ଗୋବର ଚଢ଼, ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼, ଯୋଡ଼ା ଚଢ଼, ଜଙ୍ଗଲରେ ଚଢ଼ ଫୁଟେ।

ଚଢ଼ (ଉଦ୍) - କ୍ରି. (ଜଳରେ) : ଗିଳିବା - Swallow - ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଦିନ ପାଣି ଦିଅ ସେ ଅଳୁଣି।
- ଅଜଗର ଗୋରୁ ଯୋଡ଼ାକୁ ଚ ଚଢ଼ ଜଳରେ ଫୁଟେନି - Python has swallowed a goat.

ଚଉଳନ.ଏ (ଉଚ୍ଚା.ନ୍) - କ୍ରି. (ଜଣାଇବା) : ପ୍ରକାଶ କରିବା - To publish - ଦେଖାଇବା, ଚଳଣନ.ଥ, ଉଚ୍ଚାରଣନ.ଦ।
- ଓଡ଼ଚଳଟେଦେଖାଇ ଓଜାଳୁକ ଜଗଦୀଶ ଉଚ୍ଚାରଣ. ଦୁଇଟି ଓଡ଼ଚଳ ଜଳଟେଥାଏ, 'ଘଉଳନ.ଟେଚ' ଚଉଳନ.ଏଥର ଜଳଟେନି - A Monthly newspaper "Fagun" is getting published from Bhubaneswar.

ଚଢ଼ୁଟେନ.ଦ (ଉଦ୍ଗା.ର୍) - କ୍ରି./ବି. (ଜଣାଇବା)/(ସଂଜ୍ଞା) : ଝାଳ, ଝାଳେଇବା, ଝାଳ ବାହାରିବା - Sweating, to sweat - ପଦପଦ ଦେ ଯେଉଁଯେ ଜଉଳ ଚଢ଼ୁଟେନ.ଦ ଫୁଜଟେ ଥଟେଥଜଟେ, ଚଢ଼ୁଟେନ.ଦ ଫୁଜଟେ।
- ଚୋମ୍ଚେଚୋମ ଚଢ଼ୁଟେନ.ଦ ଜଳଟେନି - It is very much sweating.
- ଚଢ଼ୁଟେନ.ଦ ଦୋସ ପଥଯଜଢ଼ ଜଳଥଳ ଜଜଥଟେଳ - I am wet with sweating.

ଚଢ଼ୁଯେଳ. (ଉଦ୍ମା.) - ବିଂ. (ଜେଟେଟେ) : ଅତିରିକ୍ତ, ଅଧିକା, ବଳକା - Extra, additional, in excess to - ଥଳ.ଯୋଗ, ଢଡ଼ଦଜଳଦ ଜଉଟେ ଥୋଟେଦୋ।
- ଜେଳ.ଯୋଗେଳ. ଯେଉଁ ଢଡ଼ ଚଢ଼ୁଯେଳ. ଟେଥଳ ପଟେଜଳେ ଯେଳୋଳ ଜଜଳଜଟେଳ - Lazy fellow has grown fat like stray bull.

ଚଢ଼ୁଜେଳ.ପ (ଉଦ୍ଗା.ଲ୍) - କ୍ରି. (ଜଣାଇବା) : ପରିପ୍ରକାଶିତ ହେବା, ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିବା, ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା - To be published, to publish, to make it public - ଚଉଉଳ.ଟ, ଟେଥଢଢଦ, ଉଉଳ.ଘୋପ, ଉଉଳୋଯୋଦ, ଟୋଯୋଦଥଢ, ଉଉଳୋଟେଳ.ଦଥଢ, ଚଢ଼ୁଚଢ଼ଢ଼ଢ।
- "ଥୋଢ଼ଚ ଉଳ.ଢ଼ଳଟେ" ଜଉଯୋପଥ.ଥ ଥଳଦଳଦଥଯୋ ଦଟେ ଘଚଢ଼ଟେପଚ ଦେ ଚଢ଼ୁଜେଳ.ପ ପଟେଳ - "Bidu Chandan" drama was first staged at Dahardi village - birth place of Pandit Raghunath Murmu.

ଚଢ଼ଳ.ପ (ଉଦାଲ୍) - କ୍ରି. (ଜଣାଇବା) : ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା, ମଂଚସ୍ଥ ହେବା, ପ୍ରକାଶିତ ହେବା - To show, to be published, to exhibit, to make public - ଟେଢ଼ଢ଼ଦ, ଚଉଳନ.ଟ, ଚଢ଼ଚଢ।
- ଯୋଢ଼ଚଟେ ଯଚଉଳ.ଢ ଦେ ଜଉଳଥଳ ଜଳଥଳଟେ ଚଢ଼ଳ.ପ ଟେଳଳ - After meeting is over, a short play was staged.

ଚଢ଼ଳ.ଯ ଟେଳ.ଥ (ଉଦାମ୍ ସାଣ୍ଡ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବୁଲା ଷଣ୍ଢ - Stray bull - ଚଢ଼ୁଯେଳ. ଳଦ ଯେଟେ ଜଚଟେଯ ଟେଦୋଥଳପଳ ଢଳଦଳ ଥଳଦୋଜଳେ ଟେଥଳଥ।

ଽଢ଼ଖଣ.ଵ (ଉଧାର୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଜଡଣ)/ (ଘଽଜଽଘ) : ଧାର ଉଧାର, ଋଣ, ଧାର ନେବା, ଦେବା - Loan, borrowing, borrow, lend - ବଣ.ଯଘ ଠଟ ଘଢଘ, ଽଢଖଣ.ଵ ଢଖଣଵ।

- ଘଣବଣ ଽଢଖଣ.ଵ ଠଟ ଟଘ ଏଣଜଠଣଯଣଘ ଘଟ - Please give me some money on loan/ Please lend me some money.
- ଘଣବଣଘ ଽଢଖଣ.ଵ ଣବଣଢ-ଣ - I have borrowed money from them.

ଽଢଘଜ, (ଉଦିଶ୍) - ବି. (ଘଽଜଽଘ) : ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - Aim, objective, purpose - ବଣଵଜଟ, ଘଜଜ, ଢଘଜଣ.।

- ଜଜଖଣ ଽଢଘଜ ଢଜଘଜ ବଣଠଟ ଘଘଢଽଜ ଢଜ ଘଜଘଜ ଢଟଜଣ - With this aim and objective, meeting was convened.

ଽଢଽଓ (ଉଦୁଃ) - କ୍ରି. (ବଣଜଡଣ) : ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇବା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା - To indicate, to instruct, direct - ଠଘ ବଣ.ଘଽଠ ଽଢଽଓ, ଣ୍ଢଟ, ଘଽବବଽଘ, ଟ୍ଢଟଢ।

- ବଣ.ଘଽଠ ଢଜ ଣଢଜଘ ଽଢଽଓ ଣଘଣ - Don't point your finger at me.
- ଢଘଠଣ.ଵଣଓ ଽଢଽଓ ଣଵ ଣ୍ଢଟ ଠଟ ଣଢଟ ଢଜ ଜଜଖଣ ବଣ.ଘଘ ଢଟ ବଣ.ଘଘ ଣବଣଢ-ଣ - We did this work as per direction of our leader.

ଽଢଽଓ (ଉଦୁଃ) - କ୍ରି. (ବଣଜଡଣ) : ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା, ଅଭିନୟ କରିବା - To show, to play drama, show - ଓଣଭଣଜ ଽଢଽଓ, ଽଢଟଢ, ଽଢଣ.ଢ।

- ଘଣ.ଘଘଢ ଢଜ ବଖଣଘଜ ଓଣଭଣଜ ଽଢଽଓ ଢଜ ଘଘଜଠଘ ଘଣଭ ଠଣଘଟଭଣ - In earlier days, there was no short play show.

ଽଢଽଵ (ଉଦୁର୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଜଡଣ)/ (ଘଽଜଽଘ) : ଘୁଂଘୁଡି ମାରିବା, - To snore, snoring - ଓଘଠଘଏ ଏଣ.ଘଘଢ ଵଟ ଽଢଽଵ, ଘଙ ଣଵ ଘଜଖଣ ଠଟ ଣ.ଠଘ ଢଟବଣ ଜଣଠଟ ଜ ଖ ଜ ।

- ଽଢଽଵ ଢଜ ଘଣଭ ଘଟଜଣ - Snoring is bad habit.
- ଘଘଵଘଜଢ ଘଣଜଘଜଵ ଓଘଠଘଏ ଏଣ.ଘଘଢ ଜଜଓଟ ଽଢଽଵଣଭ - Birbal, a teacher snores immediately after going to bed.

ଽଭଘଣ.ଵ (ଉୟ୍ହାର୍) - କ୍ରି. (ବଣଜଡଣ) : ଚିନ୍ତା କରିବା, ମନେ ରଖିବା - To think, to remember, ponder over, give thought to - ଽଘଽଓ ଽଭଘଣ.ଵ, ଘଘଖଣ.ଵ, ଘଜଖଟ ଵଟ ଵଟଘଟଢ ଢଜଘଜ, ଣ.ଜଘଘଽଣ.ଘଘ, ଽଭଘଣ.ଵ ଘଽଣଘଘଵଜଣ, ଘଽଟଭଣମ।

- ଜଟଢଣଭ ଏଣଘଖଣଘ ବଜଖଣଭ ବଣଠଽଣ ଘଜ ଽଭଘଣ.ଵ ଢଜଘଜଵଭ - Let us get it by heart the teachings of our forefathers.

ଽଭଽ (ଉୟୁ) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଜଡଣ)/ (ଘଽଜଽଘ) : ଚାଦର, ଘୋଡାଇ ହେବା ପାଇଁ ଚାଦର, ଘୋଡାଇବା - Blanket, to be covered with, bed sheet - ଽଭଽ ଘଣଘଜଘ, ଢଣଘଣଢ, ଘଣ.ଵବଘ।

- ଶୀତଦିନରେ କମ୍ବଳ ବିନା ଟାଣିହେଉନାହିଁ ଦିନଟା ପାଣିପାଣି - It is difficult to pull on without blanket in winter days.
- ମୋ ବାପାମାଆ ଜୀବନସାରା ପିନ୍ଧିଥିବା ଗୁଣ୍ଡିଆ ଓ ବିନା ଅଲଗା ଲୁଗାପଟା - My grandfather has covered his body with tussar silk blanket.

ଜନ୍ମ (ଉତ୍ପତ୍ତି) - କ୍ରି. (ବାଚନିକ) : ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବା। - To take birth - ଜନ୍ମନେବାରେ, ଜଣ ଜନ୍ମକରିବା, ଜନ୍ମିତ।
- ଗତକାଲି ସନ୍ଧ୍ୟା. ପଞ୍ଚାୟତ ମୁଖିଆ ଘରେ ଝିଅ ଛୁଆ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା - Daughter-in-law of village head is blessed with girl baby last night.

ଜଗୁଲି (ଉତ୍ସୁକ) - କ୍ରି. (ବାଚନିକ) : ଦ୍ୱାରରୁ ଘର ଭିତରକୁ ଝାଙ୍କି ଦେଖିବା, ଗାତ ଭିତରକୁ ନିରେଖିବା, ଉପରୁ ତଳକୁ ଅନେଇବା, ପାଖରୁ କୌଣସି ଜିନିଷ ନିରେଖି ଦେଖିବା - To wink into, to peep through, looking into - ଦାରୁଣ୍ଡେଇଙ୍କ ଯୋଉ ଅଡୁଆରେ, ଯାହା ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ତାକୁ।
- ଦାରୁଣ୍ଡେଇ ଗାତରେ ଦାରୁଣ୍ଡେଇଙ୍କ ଯୋଉ ଜଗୁଲି ଚାହୁଁଛି - Jackal is looking into the rat hole.

ଜଣାଶୁଣା (ଉପ୍‌ରୁମ୍) - ବି. (ବାଚନିକ) : ପରିଚୟ - Identity, introduction - ଜଣାଶୁଣା।
- ଯେତେ ଜଣାଶୁଣା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଚାକିରି ହେଲେ ନାମ ପରିଚୟ ନୁହେଁ, ଜୀବିକା ମାତ୍ର - Job is not an identity, but a livelihood.
- ନିଜକୁ ଜଣାଶୁଣା କର - Please introduce yourself.

ଜଣାଣ (ଉପା.ସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବାଚନିକ)/(ବାଚନିକ) : ଉପାସ, ଉପାସ କରିବା, ଉପବାସ - Fasting, to fast, hunger - ନିଜେ ଜାଣ, ଅଣ୍ଟେଇ, ନିଜେ ଜାଣ।
- ଜାଣ ନିଜେ ଅଟେ ଅନ୍ନାଭାବ ଅଣ୍ଟା ଜଣାଣ ହୋଇ ମୁଁ ଅନେକ ଦିନ ଉପାସରେ ରହିଲି - Due to want of food, most of the time I remained without food./in starvation.

ଜହ୍ନି (ଉପା.ଲ୍) - ବି. (ବାଚନିକ) : କଇଁ, କଇଁ ଫୁଲ - Lily flower - ଜହ୍ନି ନିଜେ।
- ଲାଲ ଜହ୍ନି ନିଜେ - Red lily flower.

ଜହ୍ନି ଜାଣ ଯିବା (ଉପା.ନ୍ ଝାପାନ୍) - କ୍ରି. (ବାଚନିକ) : ସମସ୍ୟାରେ ଜର୍ଜରୀତ ହେବା, ହଇରାଣ, ହରକତ ହେବା, ଏକତ୍ରିତ ନ ରହି ପାରିବା - Overwhelmed with problems, to be bewildered with problem, to be disappointed, not able to meet or stay together - ଜହ୍ନି ଜାଣିବା, ଅଣ୍ଟାଜାଣିବା, ନିଜେ ଜେରୁଜେରୁ, ଜୀବାଣୁଜୀବାଣୁ।
- ମାପଚୁପ ଯୋଗୁଁ ଜଣାଶୁଣା ଅଣ୍ଟାଜାଣି ଜହ୍ନି ଯାଣି ନିଜେଇଛୁ ବାଣିଜ୍ୟ - Staying separately and in

different place has made our life complicated and problem some.

ᱦᱟᱹᱥᱟᱹᱣ (ᱩᱯᱷᱟᱱᱰ) - ᱵᱤ. (ᱯᱦᱤᱪᱷᱟ) : ᱠᱚᱴᱚᱨ ᱵᱩᱱᱟ ᱫᱟᱩᱰᱤᱠᱩ ᱴᱟᱱᱚ ᱮᱵᱟᱝ ᱥᱤᱫᱷᱟ ᱨᱠᱷᱤᱵᱟ ᱯᱟᱤᱞᱟᱝ ᱴᱟᱱᱚ ᱮᱵᱟᱝ ᱢᱚᱴᱟ ᱫᱟᱩᱰᱤ ᱜᱚᱣᱟᱰ ᱯᱟᱴᱚᱨ ᱵᱟᱦᱤᱨᱮ ᱵᱚᱱ᱾ᱦᱟ ᱦᱚᱣᱟᱭᱟᱹᱞᱟ ᱫᱟᱩᱰᱤ - Ropes meant for keeping the strings of cot straight and tight - ᱨᱟᱱᱤᱵᱚᱫᱷᱟ ᱱᱤᱴᱮᱱᱟᱜ ᱚᱴᱟ ᱴᱟᱱᱟᱣᱟᱨ ᱦᱟᱨᱟᱱᱟᱹᱲ ᱜᱚᱲᱚᱭᱟᱜ ᱯᱟᱹᱣᱚᱜᱚᱯ ᱣᱟᱱᱚᱭᱟᱜ ᱴᱟᱱᱟᱣᱟᱨ ᱜᱮᱱᱚᱴ ᱨᱟᱱᱤᱵᱟᱱᱟᱱᱟᱴ ᱱᱤᱴ ᱵᱟᱱᱟᱣᱟᱭᱟᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨ ᱦᱟᱹᱥᱟᱹᱣᱟᱭᱟᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨ ᱵᱟᱹᱨᱚᱞᱮᱭᱟᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨ ᱵᱚᱞᱚᱜ᱾

ᱦᱟᱹᱥᱟ (ᱩᱯᱤ) - ᱵᱤ. (ᱯᱦᱤᱪᱷᱟ) : ᱯᱩᱰᱤ ᱯᱚᱣᱠ - Winged ant, flying ant of ant hill - ᱴᱦᱤᱪᱷᱟ ᱦᱟᱹᱥᱟ᱾

- ᱢᱟᱱᱛᱮ ᱣᱟᱱᱟᱜ ᱦᱟᱹᱥᱟ ᱩᱫᱩᱠᱤ ᱣᱟᱹᱠᱟ ᱵᱟᱹᱲᱚᱞᱮᱭᱟᱜ - Many people use to take flying ant as food and is also very tasteful.

ᱦᱟᱹᱥᱟᱹᱨᱩᱞᱩᱝ (ᱩᱯᱤᱭᱟᱝᱥ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ. (ᱵᱟᱦᱟᱣᱟᱝ)/ (ᱯᱦᱤᱪᱷᱟ) : ᱨᱩᱯᱤ, ᱢᱩᱱᱰᱟ ᱨᱩᱯᱤ - Dandruff - ᱴᱟᱣᱟᱨᱮᱱ ᱦᱟᱹᱥᱟᱹᱨᱩᱞᱩᱝ᱾

ᱦᱩᱲᱩᱣᱟᱴᱟᱱ (ᱩᱯᱩᱨ᱾ᱵᱮᱰᱟ) - ᱵᱤ. (ᱯᱦᱤᱪᱷᱟ) : ᱮᱠ ᱜᱟᱸᱣ ᱱᱟᱢ, ᱮᱦᱤ ᱜᱟᱸᱣ ᱢᱭᱩᱨᱷᱵᱷᱡ ᱡᱤᱞᱞᱟ ᱵᱟᱢᱱᱚᱜᱷᱟᱴᱤ ᱥᱵ᱾ᱰᱤᱵᱷᱤᱡᱱ᱾ᱨᱮ ᱚᱵᱥᱛᱤᱛ ᱮᱦᱟ ᱥᱟᱱᱛᱟᱞ ᱜᱟᱸ ᱚᱴᱮ ᱮᱛᱟᱠᱟᱨ ᱞᱚᱠᱢᱟᱱᱮ ᱩᱪ ᱥᱤᱠᱷᱤᱛ ᱮᱵᱴ ᱥᱟᱱᱛᱟᱞ ᱢᱦᱤᱞᱟ ᱨᱟᱡᱭᱯᱟᱞ ᱮᱵᱴ – ᱷᱟᱨᱚᱛ ᱨ ᱨᱟᱥᱴᱨᱯᱛᱤ – ᱫᱳᱨᱳᱯᱫᱤ ᱢᱩᱨᱢᱩ ᱢᱫᱭ ᱡᱱᱮ - This is a well educated Santal village in the district of Mayurbhanj in Bamanghati Sub-Division. Many political leaders were born in this village. Mrs. Draupadi Murmu, first santal woman Governor and President of India was born in this village - ᱦᱩᱲᱩᱣᱟᱴᱟᱱ ᱜᱚ ᱴᱟᱹᱥᱟᱹᱨᱟᱹ ᱜᱟᱸᱣᱮᱱ ᱴᱟᱱᱟᱣᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱠᱚᱞᱚᱱᱤ ᱛᱮ ᱯᱟᱹᱣᱚᱜᱚᱯ ᱣᱟᱱᱚᱭᱟᱜ ᱴᱟᱱᱟᱣᱟᱨ ᱜᱮᱱᱚᱴ ᱨᱟᱱᱤᱵᱟᱱᱟᱱᱟᱴ ᱱᱤᱴ ᱵᱟᱱᱟᱣᱟᱭᱟᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨ ᱦᱟᱹᱥᱟᱹᱣᱟᱭᱟᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨ ᱵᱟᱹᱨᱚᱞᱮᱭᱟᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨ ᱵᱚᱞᱚᱜ᱾

- ଅ.ଠା ୮ଅ'ଓ୮ ଠଅ:ଓ୬ଯ୩ ୮୬ପଠ୩ ୮୬ପଠ୩ ଠ୮୮ଥ ଓଅ.ଘ ୮୮ଓ-ଅ ଅଯ ଓଯ୬ଘ୩ ୮ଥ ୬ଠଭଅ.ଏ ୩ଓ୩ ୮୮ଓ-ଅ - A herd of cattle ran along the village road and made the dust to fly in the air./made the air dusty.

୬ଠ୬ଭ୬ (ଉଡ୍ଗୁ) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ବାଣ୍ଟୁ, ଗେଡା - Dwarf - ଘଯ୮ଠ ଅଯ ଓ୮ଠଯଅ ଏଅ୩।

୬ଠଅ.ଏ (ଉଡା.ଉ) - କ୍ରି. (୮ଅଜ୍ଏଅ) : ଉଡିବା, ଉଡେଇବା - To fly - ଘଯଅ.୬ଠଅ.ଓ ଠ୮ ଘଏ୩ ଘଏ୩ ଠ୮ ୬ଠଅ.ଏଅଓ, ଅ.ଘଯ୩ଯ।
- ଘ୮ଠ୮୮ ଓଅ୬ଥ ୬ଠଅ.ଏଅଓ-ଅ - Birds fly.

୬ଠଅ.ଜ ଓଅ.ଠା (ଉଡା.ନ୍ ଗାଡି) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଉଡାଜାହାଜ - Aeroplane, flight - ୬ଠଅ.ଜ ଓଅ.ଠା, ୬ଠଅ.ଏଅଓ ୩ଅଯଅ୩ଯ।

୬ଠଅ.ଯ (ଉଡା.ର୍) - କ୍ରି. (୮ଅଜ୍ଏଅ) : ବୈଠକ ଭାଙ୍ଗି ନିଜ ନିଜ ଜାଗାକୁ ଯିବା - Disperse - ଠ୬ଯ୬ଏ ୬ଘଅଜ ଠଅଯଅଓ ଘଅ୩ଠଅଓ।
- ଓଥ୩ ୩ଅ:ଠା ୬ଘଅଜ ଠଅ:ଓ୬ଯ୩ ୬ଥ ୬ଠଅ.ଯ ଅଜ୍ଅ - Cattle dispersed from gathering spot.

୬ଠ୩ଅ. ଠ୬ଠଭ୩ଅ. (ଉଡ୍ଲା. ଡୁବ୍ଲା) - କ୍ରି. (୮ଅଜ୍ଏଅ) : ବଦ୍ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା, ଟଙ୍କା ପଇସା ବାଜେ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଉଡେଇବା - Misuse, abuse, spend extravagantly - ଠ୩ଯ୩ଠ ଘଅ.ୟ୩ଯ, ୮ଅଠଅ ଠଅଓ ଜଅଠଅଓ ୮ଘଅଠଅଓ ଜଅଠଅଓ, ଅଠଅଓ ଠଅଓ ଜଅଠଅଓ।
- ଠଅଓ ଅଜ୬ଥ ଠଅଓ ଠଅ:ଓ୬ଯ୩ ୬ଥ ୬ଠଅ.ଯ ଅଜ୍ଅ - Many days passed, our village well is not thoroughly cleaned . The mud of our village well is not taken out for years.

୬ଠଘଅ.ଥ (ଉଡା.ଉ) - କ୍ରି. (୮ଅଜ୍ଏଅ)-ଉଦ୍ଘାଟନ କରିବା-To inaugurate, inauguration - ଠଘ୬ଠଠଘଅଯ, ଠଠଥଠଅଠ,
- ୬ଠଘଅ.ଥ ଅ୮ଘଯଅ -Inauguration function

୬ଠ୩ ଠଅଓ (ଉଡି ଡେଦ୍) - ଅବ୍ୟୟ/ବି°. (ଠଅଜ୍ଅଓ)/(ଓ୬ଜ୬ଏ) : ପ୍ରଚୁର, ବହୁତ, ପ୍ରବଳ - Very much - ଅ.ଠା ଠଅଓ, ଠଘଅଯ ଠଅଓ।
- ଅଜ୍ଅ ୩ଥଜ୍ଅ ୬ଜ୩ ଅ୩୮୬ଯଅ. ଠ୬ଠଘଯ୩ ଓଥ ୬ଠ୩ ଠଅଓ ଠ ୮୬୩ଘଯ୩ଜ୍ଅ. ଓଅଜ୍ଅ - Issueless old woman of our colony is miser of super order.

ᱚᱱᱟᱹ (ଉଡିଜ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥᱮᱫᱫᱷ) : ଏହା କମ୍ ବେଶୀ ପରିମାଣକୁ ସୂଚାଉ ଥିବା ଶବ୍ଦ - This word indicates the quantity of anything - ᱮᱫᱡᱱ ᱜᱫ ᱦᱫᱯ ᱠᱱᱟᱮᱠᱟ ᱯᱱ.ᱲ ᱯᱱ.ᱜᱱᱜ ᱱᱟᱫᱱᱜ ᱦᱱᱮᱱ, ᱱᱮᱯᱮᱦ - ᱱᱲᱜᱱ ᱚᱱᱟᱹᱱ।

ᱚᱱᱚᱱᱚᱱ (ଉଡୁଡୁବୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥᱮᱫᱫᱟ) : ପାଣିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁଡିବା ପୂର୍ବରୁ ବୁଡିବା ଓ ଭାସିବା ଅବସ୍ଥା - Situation before drowning - ᱠᱚᱠᱚᱱᱟ ᱴᱱ.ᱣᱟᱜ ᱯᱱᱛᱱᱜ ᱣᱮ ᱚᱮᱚᱯᱮᱜ ᱠᱲᱚᱠᱱ.ᱜᱮᱜ ᱮᱠᱱᱮᱠᱮᱱ।

ᱚᱠᱚᱦ/ᱮᱠᱮᱦ (ଉତୁକ୍/ଅଡକ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱱᱮᱫᱱ) : ବାହାରିବା - To come out - ᱮᱠᱮᱦᱮᱜ, ᱠᱲᱟᱠᱮᱲᱱ. ᱦᱲᱮᱮ ᱠᱱᱣᱲᱮ ᱡᱮ ᱮᱠᱮᱦᱮᱜ।

ᱝᱠᱦ (ଉଣ୍ଡୁ) - ବି. (ᱯᱦᱮᱚᱯ) : କଣା, ଗାତ, ଛିଦ୍ର - Hole, hollow - ᱠᱲᱦᱜᱱ.ᱜ, ᱠᱲᱦᱠᱟᱲᱦ, ᱦᱲᱮᱮ।
- ᱮᱮᱱ ᱜᱱᱲᱮ ᱝᱠᱦ ᱲᱮᱜᱮ ᱠᱟᱯ ᱯᱮᱮᱱᱟᱜᱮᱱ - There is a snake in the hollow of that tree.

ᱦᱮᱦᱱ. (ଉନ୍କା.) - ବିଂ. (ᱜᱦᱮᱦᱮ) : ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ - Free of cost - ᱣᱮᱦᱱ. ᱡᱮ ᱯᱟᱮᱜ, ᱵᱮᱯᱱᱡᱮ ᱯᱟᱮᱜ।
- ᱜᱮᱯ ᱢᱱᱦᱱ ᱲᱮᱮᱱᱜ ᱟᱮᱢᱮ ᱜᱮᱢᱱᱜ ᱯᱱ.ᱠᱦᱵ ᱦᱣᱲᱣ ᱦᱮᱜᱮ-ᱱ, ᱜᱮᱮᱦᱱᱮᱣ ᱦᱮᱦᱱ. ᱡᱮ ᱱᱲᱜᱮ ᱠᱱᱲᱜᱮᱱᱜ ᱯᱟᱱᱜ ᱜᱣᱱᱜ - I bought five sweet on payment of ten rupees the shopkeeper gave me two more free of cost.

ᱦᱮᱦᱵ (ଉନ୍କୁ) - ଅବ୍ୟୟ/ସର୍ବନାମ (ଠଥᱮᱫᱫᱷ)/ (ᱦᱮᱦᱵ) : ସେମାନଙ୍କୁ - To them, them - ᱦᱮᱦᱵ ᱟᱮᱯᱣ, ᱦᱮᱦᱵ ᱦᱵᱣᱣ।
- ᱦᱮᱦᱵ ᱦᱵᱣᱣ ᱜᱮᱮ ᱱᱥᱠᱣ ᱦᱮ ᱲᱮᱟᱮᱲᱱᱜ ᱜᱮᱯᱲᱱᱜ - Those girls are very beautiful.

ᱦᱮ (ଉନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥᱮᱫᱫᱷ) : ଏହା ଆକାରର ସୂଚକ ଶବ୍ଦ - This is indicating word for size, big or small etc - ᱮᱫᱡᱱ ᱜᱮ ᱟᱮᱦᱠᱲᱱ ᱲᱮᱯᱱᱜ ᱦᱜᱦᱜ ᱱᱣᱱᱜ ᱦᱱᱮᱱ, ᱦᱮ ᱯᱱᱲᱱᱜ, ᱦᱮ ᱟᱦᱠᱣᱥ, ᱦᱮ ᱦᱮᱦᱵ ᱯᱟᱱᱮ।

ᱦᱮᱣ (ଉନି) - ସର୍ବନାମ (ᱦᱮᱦᱵ) : ସିଏ, ଏଇ ସିଏ - That, he or she - ᱦᱮᱣ।
- ᱦᱮᱣ ᱜᱮᱯᱜ ᱮᱦᱮᱜ ᱦᱱᱮᱱ? - Who is she/he?
- ᱦᱮᱣ ᱜᱮ ᱯᱮᱜ ᱡ ᱯᱮᱦᱱᱲᱮᱜ-ᱱ? - What is she/he doing?
- ᱦᱮᱣ ᱴᱮ ᱯᱮᱠᱚᱱᱜ ᱜᱣᱥᱱ - She only told me.

ᱦᱮᱦᱲᱟᱮᱱ.ᱲ (ଉନିୟ୍ହା.ର୍) - ବି. (ᱥᱵᱮᱦᱯ) : ସ୍ମୃତି, ସ୍ମାରକ, ସ୍ମରଣୀକା - Souvenir, memento, in memory - ᱦᱲᱟᱮᱱ.ᱲ ᱜᱮᱯᱟᱱᱜ ᱲᱮᱲᱱᱜ ᱮᱫᱮᱯ, ᱮᱫᱮᱠᱚᱦᱠ।
- ᱮᱦᱮᱱ.ᱲᱱᱯ ᱮᱫᱲᱮᱮᱱᱜ ᱦᱮᱦᱲᱟᱮᱱ.ᱲ ᱠᱚᱡ ᱮᱫᱡᱱ ᱵᱦᱠᱚᱱᱣ ᱥᱲᱱᱵᱱ ᱱᱦᱱᱮᱱ - This book is printed and published in memory of Gomkey Sunaram Soren.

ᱦᱮᱦᱩ (ଉନୁଚ୍) - ବି. (ᱥᱵᱮᱦᱯ) : ଅନୁକୂଳ ସମୟ, ଉପଯୁକ୍ତ ମୂହୁର୍ତ, ଠିକ୍ ସମୟ - Favourable moment time,

opportunity - ୰୬୫୪, ୦ଅ୮, ଅ୮୦ଅ, ୮ଅ.୫୬୮ ୰୮୪ଅ।

- ଘଽଅ.୫୬୮ ୰ଅଡ଼୫ଅ ଓଅ ୰ଅଘଢ଼ଅ ୟ୮୫ଅଡ଼ ୬୮୬୨ ୮ଅ୮ଅ - Month of Fagun is favourable for marriage.

୬୮୬୨ (ଉନୁଞ୍) - ସର୍ବନାମ (୬୮୬୨ : ସର୍ବନାମ - Pronoun - ୬୮୬୨, ୰୮ଢ଼୮୮ - ୸୨, ଅ୰, ଅ୰୦ଅ, ଅ୰.୬୸୮, ଅ୮୦ଅ, ୬୮୸, ୬୮୬୸୮, ୬୮୬୬।

୬୮୬୰ (ଉନୁମ୍) - କ୍ରି. (୮ଅ୮ଅଅ) : ବୁଡିଯିବା, ଡୁବିଯିବା (ପାଣିରେ) - Sink, drown - ୰୬୰୬୰ଅଡ଼, ୬୮୬୰ ଅଢ଼ଅଡ଼।

- ୮ଅଅଅ ଢ଼ଅୟଅଅ ୟ୮ଢ଼ଅ ଅ.୰୰ ଘଅଘ ୮ଅ ୬୮୬୰ ଓଅ୰ ଅ୮୬୮୮ଅ - Many people are drown in this deep reservoir.

୬୮୬ଢ଼ (ଉନୁଦ୍) - ବି. (୰୬୮୬୰) : ଯାହା ଗିଳି ହୋଇ ପାରିବ - Thing that can be swallowed - ୬ଢ଼୬ଓଅଡ଼, ୰ଅଘଅଅ୬ଢ଼୬ଓ-ଅ।

- ଢ଼ଅ୮୬ଅ ଢ଼ଅ ୬୮୬ଢ଼ଅଡ଼ ୦୮ଓଅଅଡ଼ ୮ଅ୮ଅ - Rice is easy to be swallowed.

୬୮୬ଢ଼୬ଓ (ଉନୁଦୁଃ) - ବି. (୰୬୮୬୰) : ସୂଚୀ ପୃଷ୍ଠା - Index, preface, introductory - ୰ଅଘଅଅ୬ଢ଼୬ଓ ୮ଅ୮ଅଅ, ୰ଅଘଅଅ୬ଢ଼୬ଓ ୦୮ ୬ଢ଼୬ଓଅଡ଼ଓ-ଅ।

- ୬୮୬ଢ଼୬ଓ ୮ଅଘ୰୮ଅ - Index page, content page.

୬୸ (ଉଲ୍) - ବି. (୰୬୮୬୰) : ଚିନ୍ତା କରି ଖୋଜି ପାଇବାର ଶକ୍ତି, ଭାବିଚିନ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବାର ଶକ୍ତି - Wisdom of differentiating good from bad - ୬ଓଘଅ.୬ ୰ଅଘ୰ ୬ଅଓଅଅଡ଼ ଢ଼ଅ୰୸ଅ, ୰୬ଓ୸ ୰ଅ.୸୸୰ ୰ଅ୰୰ଅଓ ୰୬ଢ଼ ୬ଅଓଅଅଡ଼ ଢ଼ଅ୰୸ଅ।

- ଢ଼୸ଅ ଢ଼୸ଅ ୦୮ ୰୬ଓ୸ ୰ଅ.୸୸୰ ୮୬୸୸ଅ. ୬ଅଓଅଅଡ଼ ୬୸ ଘଅ୰୬ଅଢ଼ ୬୸ଅଅ - Day by day wisdom of identifying good and bad acquired by them.

୬୸ଅଅ., ଅ.ଅ୸ଅ. (ଉଲ୍ୱା., ଆଉଳା.) - ବିଂ./ବି. (ଓ୬ଅ୬ଅ)/(୰୬ଅ୬୰) : ସମସ୍ୟା ବହୁଳ, ଅଡୁଆ, ଖଇଚା ନ ମିଶି ପାରିବା ସ୍ଥିତି, ଖାପଛଡା, ଅସୁବିଧା, କଳିହୁଳିଆ, ଗଣ୍ଡଗୋଳିଆ - Unmatching, inconvenient, problem some, trouble shooter, doubtful, conflicting, quarrel some - ୭୮୦୭୮ଅ୩୭, ଓ୬୮୰ଅ୮୮, ୰ଅଘଓ ଓଅଘଅଅ, ୰ଅଘଓ ୮ଅଅଅଓ୭ଓ, ୰୰ଅ୮୰୮୮ ଅ୰ଅ୦ ଘଅ୸।

- ୸୨ ୰ଅ୰୰ଅ ଢ଼ଅ ୬୸ଅଅ. ଘଅ୸ ୦ଅଅଅଅଡ଼ - My uncle is troublesome man.
- ୬୸ଅଅ. ୦ଅ୰୰ଅ ଅ୮ଅ୰ ଅ୰ଅ୦୦ଅ - Don't raise conflicting issue.

୬୸୬ଓ (ଉଲୁଃ) - କ୍ରି. (୮ଅ୮ଅଅ) : ଚିନ୍ତା ଭାବନା କରିବା, ଚିନ୍ତା କରିବା - To think over, to ponder over - ୬ଓଘଅ.୬ ୰୰ଅ୰୰ଅଢ଼ଅ, ୬୸୬ଓ ୬ଓଘଅ.୬।

- ଅଅଜଓ ଠଅଟଜଜଅଠ ଽଅଽଓ ଜଽଜଜଓ-ଜ - I have thought of constructing house.

ଽଅଽଢ ଽଅଽଢ (ଉଲ୍ଲୁଦ୍ ଉଲ୍ଲୁଦ୍) - କ୍ରି. (ଦଜଟଅଜଜ) : ଉତ୍ସୁକ ହେବା, ଆଗ୍ରହୀ ହେବା, ପାଇବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଯିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟ କରିବା, ଚଂଚଳ ହେବା - To become anxious, to be hurried, to express desire frequently - ଢଅଓଅଟଅଓ, ୟଟଟଅଓ ୟଜଟଜ, ୟଜ.ୟଦଜ.ଓ, ଢଅଓଅଟ ଷଜଠଜ, ଢଅଢଅଓ, ଽଢଅଅଜଓ ।ଅଅୟଅ।
- ଟଟଠ। ୟଟଟଅଓ ଢଜ.ଓଅଢ ଟଟଜଓ ଦୟଅଟଟ ଽଅଽଢ ଽଅଽଢଅଓ ଦଜଟଜ - She is longing since long for dancing.

ଽଜ (ଉଁଟ୍) - ବି. (ଏଦଟଽଘ) : ଓଟ - Camel - ଽଜ।
- ଽଜ ଢଅ ଅଢଘଅଟ ଦଅୟଟ ଦଅ ଠଜଘଟ ଢଜଷଅଟଷଜଓ-ଜ - Camel can live in desert.

ଽଠଜ. (ଉଟା.) - କ୍ରି. (ଦଜଟଅଜଜ) : ମୁଣ୍ଡ ଏବଂ ଶିଙ୍ଗରେ ମାରିବା, ଉଠାଇବା - To hit with head and horn - ଠଅଘଅଟଓ ଜଜ ଢଟୟଟଘ ଠଟ ଽଠଦଜ.ଅ, ୟଅଓ, ଠଅଘଅଟଓ ଠଟ ଠଷଜଦଜ ଅଢଅ, ଢଅଦଜ ଓଅଢ ଦଜଓ।
- ୟଟ'ଠଅଷ ଽଠଜ. ଦଅଢଅଘଜ - Ox has hit me with its head.
- ଦଜଠଜ ଏଅଘଽ ଘଅଧଅଟ ଟ ଽଠଜ. ଓଅଢ ଦଜଢଟଷଜ - Buffalo hit a calf with its horn.

ଽଠଦଜ.ଅ (ଉଟ୍କା.ଉ) - କ୍ରି. (ଦଜଟଅଜଜ) : ମୂଳରୁ ଉପାଡିବା, ଓଲଟାଇବା, ପୂରୁଣା କଥାକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା - To root out, to raise old matter, recite the dead issue, raise up - ୟଟଘଟଢ ଦଷଅଟ ଜଯ ଠଽଢ, ଽଢଠଜ.ଅ, ଘଜୟଟ ଦଜଠଷଜ ୟଅଯ ଜଠଅଦ।

ଽଠଷଠଅଟ (ଉଠ୍ବସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଦଜଟଅଜଜ)/(ଏଦଟଽଘ) : ଉଠ୍ ବସ୍, ଉଠ ବସ କରାଇବା - To up down - ଢଽଏଽଠ ଠଘ'ଓଽ ଅଏଅ ।
- ଓଟଢ ଢଷଜଅଅ ଦଜଠଠ ଽଠଷଠଅଟ ଅଏଅ ଦଟଢ ଢଟଓଜ - He made us up down ten times.

ଽଠଷଜ.ଅ (ଉଠା.ଉ) - କ୍ରି./ବିଂ./ବି. (ଠଅଟଅଘ)/(ଏଦଟଽଘ) : ପଳାଇଯିବା, ଉଠାଇ ଦେବା, ବିସ୍ଥାପିତ କରିବା, ବେଦଖଲ କରିବା - Subscription, to displace, deposes, to desert - ଯଜଘଏଜଜ, ଠଷଟଢଜଜ, ଘଘଯ ।ଅଓ, ଠଟଢଅଦଠଷଅଢ।
- ଽଠଷଜ.ଅ ଯଽଓଯଜ. - Collected money, subscribed money.
- ଟଅଅଜଜ ଜ.ଠଽ ଦଷଅଟ ଦଅ ଽଠଷଜ.ଅ ଟଟଜ - They deserted the village.
- ଏଜଠ ଜ.ଠଽ ଠଜଏଟଯ ଦଷଅଟ ଦଅ ଽଠଷଜ.ଅ ଅଢଘ ଦଟଢ-ଜ - Market was shifted from outside of village.

ଽଠଽଠ (ଉଟୁବ୍) - କ୍ରି. (ଦଜଟଅଜଜ) : ଭୂଇଁ କିମ୍ବା ବାଲି ଭିତରେ ଭିତରେ ରାସ୍ତା କରି ଯିବା (ମୂଷା, କୀଟ, ସାପ, ଜିଆ ଇତ୍ୟାଦି) (ସରୁ ବାଲିରେ ଏକ ପ୍ରକାର ସାପ ଏବଂ କୀଟ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ବାଲି ଭିତରେ

ଭିତରେ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରନ୍ତି) - To move under the earth instantly by making burrow - ଥ୦ ଥ୦ ୦ଟ ୬ଠ୬୦ ଽଜ୍ଞ, ଥ୦ ୮ଣ୦ଣଃ ୦ଟ ୬ଠଣ. ୬ଣ୦ଟ ୧ଟ୧ ଽଜ୍ଞଓ, ୮ଣ୦ଣଃ ୬ଃଣ୧ ୫ଟ୦ଣ୧ ୦ଟ ଠଃଟ୮ଣଥ, ୦ଃଣ୬ଣ ଃଣ୬ଣ୦, ୦୬୮।

- ଘଟଃଥ୦ ଘଣଃ୬ଥ୦ ୮ଣ୦ଣଃ ୬ଃଣ୧ଟ ୬ଠ୬୦ ଽଜ୍ଞ ୬ଽଜ୍ଞଓଣ - Goat lifted me up from below the rope cot.

ଠଠ୬ଘ୬ଠ୬ (ଉଟୁପୁଟୁ) - କ୍ରି. (୬ଣ୧ଥଣ) : ତରତର ହେବା, ଶୀଘ୍ର ହେବା, ଜଲଦି ହେବା - To be hurry, to be quick, fast - ୮ଥଓଥ୧ଥଓ, ୰ଥଃଥ୦୬ଥଃଥଓ, ୦ଥଃ୦ଥଃଥଓ।

- ଘଟଘଣ ଥଘଣଓ ୬ଃଣ୧ଟ ଃ୬ଥଣ.ଘ ୮ଣ.ଓଽଜ୍ଞ ଽ୧ ୰ଥ୮ଣ ୬ଃଣ୧ଟଽ୧ ଠଠ୬ଘ୬ଠ୬ଓ ୬ଣ୧ଣ - I am becoming hurry to return from relative's house since yesterday.

୬୦ (ଉବ୍) - ବି. (୯୬୧୬୯) : ବାଳ, ମୁଣ୍ଡବାଳ - Hair - ୦ଥ୰ଥଓ ୬୦, ଘଣ.୮୬୬ଓ ୬୦।

- ୦ଥ୰ଥଓ ୬୦ - Head hair.
- ୰ଥଓଣ ୬୦ - Moustache.

୬୦୬ (ଉବ୍) - କ୍ରି. (୬ଣ୧ଥଣ) : ଢାଳିବା - Pour, unload - ୬ଃଣ.ଘଓଽ ୦ଟ ୬୦, ଣ.୰ଣ.ଥଘଽ।

- ୰ଓଘଓ ୬ଃଣ.ଘଓଽ ୦ଟ ୬୦୬ ୯ଟ - Pour rice with big basket.

୬୦୬୦୬୦୬ (ଉବୁଟୁବୁ) - କ୍ରି. (୬ଣ୧ଥଣ) : ପାଣିରେ ଡୁବିବା ଅବସ୍ଥା - About to be submerged in water, to be sunk - ୬୧୬୯ଥଓ ଥ୦ଥ୧୦ଣ।

୬୦୬ ୬୦୬ (ଉମ୍ଫୁ ଉମ୍ଫୁ) - କ୍ରି. (୬ଣ୧ଥଣ) : ଗୋଳିଆ ପାଣିରେ ମାଛ ପାଣି ଉପରେ ଉପରେ ପହଁରନ୍ତି, ସେମାନେ ଦେଖି ନ ପାରି ଜଳ ଉପର ଭାଗକୁ ଆସି ପହଁରନ୍ତି, ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ "ଉମ୍ଫୁ ଉମ୍ଫୁ" କହନ୍ତି - In muddy water fish cannot see and they come up to surface of water and float and swim - ୧ଣଓଣ ଓଣଓ ୦ଟ ଓଣ୦ଣ ୯୬୦୬ ଘଟଽ୯୬ ୮୧୧୬ଃଣ୧୧ ୰ଣ.୬୬ ୬୧ ୬ଣ୦ଣଓ-ଣ, ୦ଣ୬୧ ୯୧୯୧୮ଣ। ଣଓ୧ ଓଣଓ ୫୧୦ଣ୧ ୰୧୬ ୦ଣ୦୧ ୬୧ ୫ଣଘଟ ୦ଣଥଣଣଣ। ୧୧୧ ୧୧ଣଓ୧ ୬୦୬-୬୦୬ ୦୧ ୯୧୦ଣଓ-ଣ, ଥଥ୯ଣଣଓ।

୬୦ଥ୧ (ଉବିସ୍) - ଅବ୍ୟୟ (୦ଥ୧ଥଓ) : ଅବଶ୍ୟ, ଯଦିଓ - Of course, if, in case - ୧ଣ.ଽଥ ଓଟ, ୬ଣ.୬୬୬, ୰୬୧ଣ.ଓ।

- ୬୦ଥ୧ ୧ଣ୦୧ ୰୧୬ ୮୧୧୬ଃଣ୧୧ ୬୬ଣ୰ଣ୰ଣ୧ଓ ୦୧ ୧ଣଽ୦ଃଣ୧ଽ ଓ୧ଓଣ - In case he would had come, something would have been done/arranged.

- ᱩ -

ᱩ : (ଉଚ୍) : ଏହା ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ସତର ତମ ଅକ୍ଷର । ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ "ଉ" ସ୍ୱର ବର୍ଣ୍ଣର ସହଯୋଗରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଚତୁର୍ଥ ଧାଡିର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଣ୍ଣ, ଏହା ଓଡିଆର "ଚ" ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହୋଇ ପାରେ, ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତି ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ଗଜିଆ ଜିନିଷର ଆକୃତିରୁ ଧାରଣ କରାଯାଇଅଛି - This is seventeenth letter of Olchiki writing system and second letter in fourth raw of writing array. This is consonant and used to be pronounced with the help of "U" vowel. All the letters in fourth raw are uttered with the help of vowel "U" such as U, Uch, Ud, Un, Uy etc. - "ᱩ" ᱚᱣᱟᱚᱱ ᱜᱚ ᱜᱟᱨ ᱯᱨᱚᱱᱤ ᱚᱨᱚᱜ ᱟᱨ ᱣᱟᱞᱟᱨ ᱚᱣᱟᱚᱱ ᱚᱣᱟᱚᱱ ᱣᱚᱞᱟᱨ ᱚᱨᱚᱜ ᱟᱨ ᱣᱟᱞᱟᱨ

- ଯଥାଯଥ ଠିକଣା ଯତ୍ନରେ ଲେଖିବା ଦରକାର ନଚେତ୍ ଚିଠି ଠିକଣାରେ ପହଞ୍ଚିବା ମୁସ୍କିଲ - Address should be written carefully otherwise letter will not reach to the destination.

ଖଡ଼ଖଡ଼ାଇବା (ଚଘ୍ରାଓ) - କ୍ରି. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଆଗକୁ ଯିବା, ଚଘ୍ରିବା - To move forward in sitting position (this happens in case of a person not able to stand and walk) - ଚାଲିପାରୁନଥିବା ଚାଲିପାରୁନଥିବା ଠାରେ ଖଣ୍ଡପଣରେ, ହାତଭର ହାତଭର ଠାରେ ଯିବାରେ।
- ବାପାଙ୍କ ଅଫିସରେ ଟାଇପିଷ୍ଟ. ଯାଇଥିବା ବାଟ. ଯାଏଁ ଯଥାର୍ଥ ଠାରୁ ଦୂରତାରେଖାଙ୍କି, ଚାଟିଫୁଟ ଖଡ଼ଖଡ଼ାଇବାରୁ ଖଡ଼ଖଡ଼ାଇବା ଠାରେ ଯିବା ମନା - Child of blacksmith house is suffering from polio deformity and cannot stand, he moves forward in sitting position with hand support.

ଖଡ଼ିଇବା (ଚଗା) - କ୍ରି. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଅଟକିଯିବା, ରହିଯିବା, ଠେକିଯିବା - To be stuck up, to be arrested, attracted, hold up - ଖଣ୍ଡିଆ ରେ ରେଠାରେପଡ଼ିରେ, ମାରିଯାଇଥିରେ, ପାରି ଠା.ରୁ ଖଣ୍ଡିଆ ରେ ମରିଚାରେପଡ଼ିରେ।
- ମାମାର ପାରୁଠାରୁ ଠା.ରୁ ଖଣ୍ଡିଆ ରେ ଗଣ୍ଡାରେ ମାଁମାଁ ଦେଖି ଖଡ଼ିଇବା ଅଟକିଇବା - My arrow with bamboo head is stuck up on the branches of the tamarind tree.
- ଅପରେ ଯାଁଠାରୁ ଠା.ାଁ ଯାଇଥିବାରେ ଦେଖି ପାଦେ ଚାଦିବା.ୀ ଚିରୁଣିରେ ଯାଁଠାରୁ ଖଡ଼ିଇବା-ଟିରେ ରେ ଖଡ଼ିଇବା ଅଟକିଇବା - Attention of our youngest son is attracted at youngest daughter of wealthy man.

ଖଣ୍ଡିଆ (ଚଙ୍ଗା) - ବି. (ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର) : କୁମ୍ପି, ଡାକବାଜି ଯନ୍ତ୍ର - Funnel, mike - ଦାଦିଯ ଫାଦ ଖଣ୍ଡିଆ, ପା.ାଁ ପା.ାଁ ରେଥି ଠାରେପରେ ଖଣ୍ଡିଆ।
- ଦାଦାଠାରେ ଦାପିଆ.ଯା ଅ.ାଁ ବାରେଥି ପାରେ ାଥାରେ ପା.ାଁରେ ଖଣ୍ଡିଆ ଠାରେ ଯିବା ମନା ଦାଦାଠାରେ ଅ.ାଁ ଖଣ୍ଡିଆ ରେ ଦାଦିଯ ଫାଦ ାରେ.ା ଯା - British police announced in mike to desert/ leave the village instantly.
- ଖଣ୍ଡିଆ ଠାରେ ଦାଦା ରେ ଦାଦିଯ ଫାଦ ାରେ.ା ଯା - Use funnel to pour oil in the bottle.

ଖପ (ଚଲ୍) - ବି. (ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର) : ବ୍ୟବହାରରେ ଲଗାଇବା, କାମରେ ଲଗାଇବା - Use purposefully, objectively - ାଚ.ଯା ରେ ପାରେଖାଥ।
- ାରେଖପା ଅରେ ାଚ.ିା ପାଠ ାଚାଠେ ିାପରୋଁ ଯାଖାଯା ଅରେ ାାଁାଁା ଥଠେ ରେଠାରେଖ ଖପ ାଦେ ଯାଁଖାଦ ପାଯା ାଠଖା - After getting arrow and battle-axe Pilchu and his wife could get idea about its use.

ଖପଖଠ (ଚଲନ୍) - ବି. (ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର) : ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରଚଳନ, ପରମ୍ପରା - Use, prevalence, tradition - ଯାଠାଖଅ, ାଠୋଁାରେ, ଖାପାରେ, ାରେଖାରେ ାଠୋଁାରେ।
- ଠାରେଯାଁ ାାଁାଁ-ାଠଠାଁ ିାଁାଠାଁ. ଖପାଠଠ ରେଠେଠ ାାଁ.ଠାଁା - Now-

a-days fifty paisa is no more in prevalence.

- ᱜᱮᱧᱚᱞᱟ ᱦᱚᱲᱚᱫ ᱚᱨ ᱥᱩᱧᱤᱧᱩᱜ ᱚᱧᱟᱨᱜᱟᱰᱚᱲ ᱠᱟᱛᱮᱱ - Rice beer is accepted and used by us.
- ᱮᱞᱚ ᱲᱚ ᱯᱷᱚᱱᱮᱞᱟᱹᱨ ᱯᱟᱣᱟᱨ ᱵᱮᱥᱤ ᱦᱮᱞᱚᱠᱟᱱᱟ ᱨᱮ ᱯᱷᱚᱱᱮᱞ ᱠᱟᱛᱮᱱᱮ - Now-a-days mobile phone is in great demand/It is age of cell phone only.

ᱥᱩᱵᱟᱥᱩ (ᱪᱜ) - ᱵᱤ. (ᱱᱚᱢᱮᱞ) : ᱫᱠᱠ, ᱵᱤᱥᱟᱨᱫ, ᱡᱟᱱᱤ, ᱵᱩᱨᱩᱦᱟᱨ, ᱪᱩ᱔, ᱯᱩᱰᱤ - Skilful, expert, efficient, sharp - ᱯᱷᱚᱠᱛᱟ, ᱚᱱᱚᱱᱟᱨᱮᱱᱮ, ᱵᱟᱱᱟᱣᱚᱞᱟᱨᱮᱱ., ᱵᱚᱣᱟᱚᱱᱟ.ᱚ।

- ᱜᱚᱞᱟ ᱦᱚᱥᱟᱱ ᱦᱟᱱ.ᱥᱟᱨᱟ ᱦᱚᱥᱟ ᱥᱮᱥᱟᱞ ᱣᱮᱥᱟᱨᱩ ᱯᱟᱲᱟᱱ ᱦᱚ ᱥᱩᱧᱩᱜᱟᱹ ᱠᱟᱛᱮᱱ - Boys and girls of domestic help in Santal community are experts in traditional songs and dance .
- ᱟᱯᱟᱜ ᱣᱚᱵᱤᱨᱮ ᱚᱟᱱ.ᱚᱨ ᱦᱯᱦᱜ ᱵᱟᱞᱣᱟᱱᱩ ᱯᱟᱲᱟᱱ ᱥᱩᱧᱩᱜᱟᱹ ᱠᱟᱛᱮᱱ - Our youngest son is also strong in study.

ᱥᱩᱧᱩᱲ (ᱪᱠᱨ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ. (ᱦᱟᱢᱮᱞᱟᱱ)/(ᱱᱚᱢᱮᱞ) : ᱜᱩᱨᱤ ᱵᱩᱞᱤᱵᱟ, ᱪᱟᱞ, ᱥᱫᱭᱟᱸᱛ, ᱩᱫᱫᱮᱥᱭ - Visit again and again/ frequently, plan, diplomacy, conspiracy - ᱟ.ᱥᱩᱲ ᱚᱱᱟᱣᱟᱱᱟᱨᱮ, ᱱᱟᱣᱟᱱ'ᱮᱱᱟᱜ ᱜᱟᱱᱮᱮᱯ ᱯᱟ.ᱜᱮᱜ ᱚᱞᱮᱚᱲᱟᱱ. ᱚᱞᱮᱚᱲᱟᱱ. ᱚᱮ ᱜᱚᱢᱮ ᱥᱩᱧᱩᱜᱟᱹ।

- ᱥᱮᱜᱩᱱᱟᱜ ᱟᱹᱧ ᱜᱩ ᱮᱨᱩᱱ ᱦᱚᱲᱮ ᱥᱩᱧᱩᱜᱟᱹᱨᱮ ᱠᱚᱱᱟᱣᱟᱱᱟ ᱪᱮᱫᱟᱭ ᱟᱢᱟᱜ ᱠᱚᱱᱟᱣᱟᱱᱟ - ᱨᱮ? - Why are you moving around here?
- ᱢᱮᱢᱞ ᱜᱩᱨᱩᱣᱟᱱᱟᱜ ᱜᱟᱱᱮᱱ ᱮᱫᱮ ᱦᱚ ᱲᱮᱞᱟᱱᱟᱜ ᱥᱩᱦᱚᱲᱟᱲ ᱮ ᱥᱩᱧ.ᱯᱢ ᱟᱦᱚᱜ-ᱟ - He is making secret plan to acquire their landed properties.

ᱥᱩᱦᱚᱲᱟᱲᱜᱟᱱᱜ (ᱪᱠᱨᱦᱟᱫ) - ᱵᱤ. (ᱱᱚᱢᱮᱞ) : ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ପତ୍ର ଠୋଲା (ଏଥିରେ କେବଳ ଗୋଟେ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଖଡିକା ଟିପା ଯାଏ) - It is special type of cup of leaf (usually one side sewed/stitched one) - ᱥᱢᱚᱢᱚᱢᱟ ᱯᱮᱚᱟᱱ ᱜᱩᱥᱩᱱᱟᱱ ᱲᱮᱞᱟᱱᱟᱜ ᱮᱟᱱᱚᱟᱱᱟ ᱵᱩᱥᱩᱵᱩᱜ (ᱯᱟᱱᱜ ᱵᱟᱱᱟᱜᱟᱱ ᱜᱮᱚᱮᱟ ᱵᱟ.ᱢᱟᱞᱮᱱ)।

- ᱟᱩ ᱟᱞᱮᱜ ᱥᱩᱦᱚᱲᱟᱲᱜᱟᱱᱜ ᱲᱮ ᱚᱥᱟ.ᱟᱱ.ᱟᱨ ᱟᱱᱲ ᱥᱩᱥᱩᱯᱟᱱ ᱚᱨᱚᱨ ᱜᱟ.ᱢᱟᱩᱯᱟᱱᱜ ᱯᱮᱞᱮᱱ - My mother gave us perched rice and boiled chana in cups of leaf specially stitched and designed.

ᱥᱩᱦᱚᱦᱟ (ᱪᱠᱡ) - ᱠᱨᱤ. (ᱦᱟᱢᱮᱣᱟᱱ) : ଗାଲ ଓ ପାଟିରେ ଖୁନ୍ଦା ମାରିବା, ଚିପିବା (ରାଗରେ) - To blow at mouth and check, hit by mouth and cheeck - ᱯᱟᱲᱟᱱ ᱲᱮ ᱚᱦᱚᱦᱟ, ᱱᱟᱣᱟᱱ ᱲᱮ ᱚᱦᱚᱦᱟ।

- ᱜᱟᱜᱩᱞᱲᱟᱱ. ᱟ.ᱚᱨ ᱚᱮᱜ ᱮ ᱱᱤᱪᱚᱞᱟᱨ ᱜᱮᱮᱟᱨ, ᱟᱱᱟ ᱟᱨᱮᱜ ᱲᱟ.ᱜᱮᱨ ᱚᱮ ᱯᱟᱲᱟᱱ ᱲᱮ ᱥᱩᱦᱚᱦᱟ ᱜᱮᱜᱩ ᱦᱟᱜᱩᱮᱨᱮᱱ - Child is too greedy, his mother hit him by mouth out of anger.

ଚଚଚ ଜଜଜ (ଚକ ବୁନ୍ଦି) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ଜମି ଚକ ବନ୍ଦୀ କରିବା, ଚକବନ୍ଦୀ - Consolidation of land - ଯଥାର୍ଥ ଚଚଚ ଜଜଜ।

ଚଚଚଚ ଚଚଚଚ (ଚକଲ୍ ଚକଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଞ୍ଚଳତା) : ପାଣିକୁ ହଲାଇ ଢେଉ ସୃଷ୍ଟି କରିବା (ଘନଘନ) - To make water wavy - ଜଳକ ଚଚଚଚ ଚଚଚଚ।
- ପିଲାମାନେ. ଜଳକ ଠାରେ ଠେକ ଜଳଚଚ ଚଚଚଚ ଚଲାଚଳନ୍ତୁଛନ୍ତି ଜଳକ - Children are beating water with their hands and water thereby is rippling.

ଚଚଚଚ ଚଚଚଚ (ଚକଟ୍ ଚକଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଟତ୍ତ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା - Description of sound produced out of penetration of something and taking out from wet hole - ଚଜଳ ଜଲ ଚଚଚଚ ଦ୍ୱାରଜଳ ଦ୍ୱାରଜଳ ଜଲ ଚଚ ଜଳଜଳ ଠାରେ ଜଳଜଳ ଚଚଚଚ ଠାରେ ଜଳଜଳ ଚଚଚଚ ଠାରେ ଜଳଜଳ ଚଚଚଚ

body is missing/is not there as before.

ଝଡ଼ଭଜ (ଚଙ୍ଗାଳ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଦୁଷ୍ଟ, ଅମାନିଆ, ବଦମାସ - Wicked, scoundrel, rascal, disobedient - ଝଡ଼ଃଜଭ, ୮ଡ଼ଓଡ଼ଽ ଃଜ.ଓମଓ ଜଡ଼ଘ, ଜଡ଼ଘ ୬ଜଭ ଠଜଘଜଭ ଜଡ଼ଘ।

- ୬ଽମ ଓମକ୍ଷ୍ୟଃଜ. କ୍ଷଡ଼ ୬ଠମ୬ଽଠମ ଝଡ଼ଭଜଘଜଜଓ - That child is wicked of superlative degree.

ଝଡ଼ଭଜଓ (ଚଙ୍ଗାଃ) - କ୍ରି. (ଚଜଽଡ଼ଭଜ) : ଭାଙ୍ଗିବା, ଦାନ୍ତ ଭାଙ୍ଗିବା, ଉପାଡିବା - To break, to root out, - ୮ଘଝଘଢ଼, ଃଜ.ଘ୬କ୍ଷ, ୮ଃଘଘଃଝଡ଼ଓ, ୮ଃଜଃଠଓଜ., ୮ଘଝଡ଼ଜଓ।

- ଜଡ଼ଢ଼ଜ ଓଘ ଠଃଃଡ଼ଜଠଃଜ ଓମକ୍ଷ୍ୟଃଜ. ଜଜଓ ଜମକ୍ଷଠଜ.ଓ ଠଡ଼ଭଜ ଜଡ଼ଭଜଓ ଜଝଡ଼ ୮ଘକ୍ଷ-ଜ - We got one milk tooth of nephew rooted out yesterday.

ଝଡ଼ଭଜ୬କ୍ଷମ (ଚଉହୁଦୀ) - ବି. (ଦ୬ଽ୬ଽ) : ଚତୁର୍ଦିଗରେ, ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱରେ - Four sides - ଝଜ.ଃଓମଃଃକ୍ଷଜ., ଝଜ.ଃଓଜଜ.ଘଜଽ, ଘ୬ଽ ୮ଜଠ ଃଘ, ଽମଓଜ. କ୍ଷମଓଠଜଃଜଜଓ।

- ଠଃଃ୬ଠଜ. ଜଜମଘଜଡ଼ ୮ଘ୮ଜଜଽ ୮ମଽଜ.ଠ ଜଜଘ କ୍ଷଡ଼ ଽମଓଜ. ଝଡ଼ଭଜ୬କ୍ଷମ ଃଘଘଃଝମ ଠଜଜଡ଼ଽ ଠଜଜଓ ଜଡ଼ଭଜ ଠଜଜଓ ଜଜଠଜଓ ଜଡ଼ଭଜ ଠଜଜଓ ଜଜଠଜଓ - There was no rich man like Bhunda in this neighbouring area.

ଝଡ଼ଭ୮ଜଜଃଝ, ଝଜ.ଭ୮ଜ.ଠଃଝ (ଚଉକାଠ୍, ଚାଉକାଠ୍) - ବି. (ଦ୬ଽ୬ଽ) : ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ, ଚଉକାଠ - Door frame wood - କ୍ଷ୬ଭଜ.ଝ ଠଜକ୍ଷ୬।

ଝଡ଼ଽଯଜ (ଚଷ୍ମା) - ବି. (ଦ୬ଽ୬ଽ) : ଚଷ୍ମା, ପ୍ରଚଷ୍ମୁ - Spectacle, goggles - ଘଽକ୍ଷ ଜ.ଝଽମ।

- ଝଜଘମଽଯଜ ଝଡ଼ଽଯଜ - Power glass/ power spectacle.

ଝଡ଼ଽଽକ୍ଷ (ଚଷଦ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଚୁଷି ରସହୀନ କରିବା, ହେବା - Juiceless (all juices are sucked or licked out) - ଝଽଘଽଠ ଽମଠଃଝଜ., ଝଜଘଜଠ ଽମଠଃଝଜ.।

- ଽଜଭଜ ୬କ୍ଷ ଠମକ୍ଷମ ଓକ୍ଷ ଝଡ଼ଽଽକ୍ଷ ଓଽଝଜ - This ripe mango is having no juice. Juice of the mango is licked out.
- ୬କ୍ଷ ଠମକ୍ଷମ ଝଜଽଽଜ ଓକ୍ଷ୬ଭ ଝଡ଼ଽଽକ୍ଷ ଝଜଠଜ ଜ୬ଭଜଓ-ଜ - The juice of mango is sucked out fully.

ଝଡ଼ଠକ୍ଷଜଭ (ଚହଲାଓ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଜଽଡ଼ଭଜ)/ (ଦ୬ଽ୬ଽ) : ପାଣି ଚହଲିବା, ହଲିବା, ଉର୍ମି, ଲହରୀ ହେବା - Ripple, to ripple - ଓଜଓ ଘଽକ୍ଷ୮ଜଜଭ, ଘମକ୍ଷଜ.ଭ, ଘଽକ୍ଷ୮ଜଜଭ ମଓମଓ।

- ଘ୬୮ଃଝଝମ ଝଽଝଜଜଓ ଓଜଓ ଝଡ଼ଽଠକ୍ଷଜଭ ଠଽ ଜଠଽଜଜଜଓ ୬ଘଜ.କ୍ଷ ଠଜଜଝଜ ଘଜ ଘମକ୍ଷଜ.ଭ ଓଜଓ ଽଜଜ - Pond water rippled and lily flowers there in also moved a little with ripple.

ଧ୍ୱନିତ ହେବା - To resound, echo - ଧ୍ୱନିତ ହେବା, ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେବା

ଧ୍ୱନିତ (ଚହ୍ନ୍) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହୃତ) : ସ୍ୱର ଶବ୍ଦ ଶୁଭିବା, ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେବା, ଶବ୍ଦ - To become noisy, sound, full of sound, full sound - ବ୍ୟାପ ବ୍ୟାପିଲା, ଗୁଂଜିଲା, ଧ୍ୱନିତ ଧ୍ୱନିତିଲା, ଶବ୍ଦିତ ଅଟେ ଗୁଂଜିଲିଟି।

- ଗୋପୀ ବଜାଇ ବଜାଇଥିବା ବଂଶୀର ମଧୁର ଧ୍ୱନି ଜଙ୍ଗଲକୁ ଅଟେ ଗୋପ ବାଳ ଧ୍ୱନିତ କରିଥିଲା - Tune of flutes played by cow boys made the forest noisy/ vibrating.
- ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଅଟେ ମୟୂର ମୟୂରୀ ର ଧ୍ୱନିତ କରିଥିଲା - Entire hill and forest vibrated with the scream of peacocks.

ଧ୍ୱନିତା (ଚହଁଟ୍) - ବିଂ. (ବ୍ୟବହୃତ) : ଚଂଚଳିଆ, ଫୂର୍ତି - Smart, fast, speedy, quick - ଧ୍ୱନିତା, ଧ୍ୱନିତାରୀ, ଧ୍ୱନିତାପଣ, ଧ୍ୱନିତେଇପଣ।

- ପାଣ୍ଡାଗାଁ ବାଳୁଆଣୀ ବାଣ୍ଡାରୀ ବାଣ୍ଡାରୀ ବାଣ୍ଡାରୀ ବାଣ୍ଡାରୁ ଫାଳେ ଧ୍ୱନିତା ଦେଖାଯାଏ - Maid servant of the village head is fast and prompt in doing work.

ଧ୍ୱନିତାଇବା (ଚର୍ହଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦୀର୍ଘତା) : ଗୋଡ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଚାଲିବା - Walking with leg, rubbing surface/sliding - ପାଣିରେ ଚାଲିବା ସମୟରେ ପାଦ ବାଲୁରେ ଦାଗପଡୁଥିଲା, ପାଣିରେ ଥିବା ମାଛ ଗୋଡକୁ ଜାଣିପାରୁଥିଲା, ଧ୍ୱନିତାଇବା ମାଛ ମାରିବା।

- ଯାହା ରେ ପାଣିରେ ମାଡିଯା ଧ୍ୱନିତାଇବା, ପାଣିତଳିଆଁଟିଯା ରହିଯାଇପାରେ - Don't slid your leg while walking otherwise you would stumble down.

ଧ୍ୱନିଆଣ (ଚର୍ଠା) - ବିଂ. (ବ୍ୟବହୃତ) : ଦୁଷ୍ଟ, ବଦମାସ - Wicked, man with bad temper - ଦୁରେଇ ଯିବା ଲୋକ ଯିବା, ଟାଣେନ, ରାଗିଲେ ଯାହାକୁ ଯିବା, ଦୁରେଇ ଯାଆ ଦୁରେଇ ଯିବା।

- ଧ୍ୱନିଆଣ ଯିବା ଭଲ ମଣିଷ ମାଡିରେ ପଶିଲେଥିବେ - Don't tease a man with bad temper.

ଧ୍ୱନିଯିରିଆ ମିଳିତ (ଚର୍ମକଜ୍ ଆଳୁ) - ବି. (ଏକବଚନ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶାଗ - One type of green leafy vegetable - ଧ୍ୱନିଯିରିଆ ମିଳିତ।

ଧ୍ୱନିଧ୍ୱନି/ଧ୍ୱନିଧ୍ୱନି (ଚର୍ଚା/ଚାର୍ଚା) - କ୍ରି./ବି. (ବ୍ୟବହୃତ)/(ଏକବଚନ) : ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା, ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ଆଲୋଚନା କରିବା। - To debate, discuss, - ଗୋପନୀୟତା, ଧ୍ୱନିଧ୍ୱନି, ବ୍ୟାଖ୍ୟା।

- ଯିହୋବାଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଧ୍ୟାନ୍ଦୀ ଜୀବିତ ଗିଲା ଜଳି ଗିଲାନ ଜ୍ୟାନ୍ଦୀ ର ଧ୍ୱନିଧ୍ୱନି ଯାଇଥିଲେ - Burning Christian Missionary Graham Steins was a topic of discussion in whole of the world.
- ମାଟ ଯିହୁଦି ପାଣ୍ଡା ପାଣ୍ଡେ ପାଣ୍ଡାରୁ ଜ୍ଞାନ ବାଢି ଧ୍ୱନିଧ୍ୱନି ରେ ଯୋଜିଥିଲେ - Our youngest son is engaged in knowing more about gods and goddesses.

ᱚᱨᱞᱟᱱ (ଚର୍ଲା) - ବି. (ପ୍ୟଟ୍ୟପ) : ଚାକୁଣ୍ଡା, ଚାକୁଣ୍ଡା ବଣ - Chakunda shrubs - ᱚᱨᱞᱟᱱ ᱫᱚᱲᱚᱜ।

ᱚᱨᱞᱚᱵ (ଚରକ୍) - ବିଂ. (ଡ୍ୟଟ୍ୟଟ) : ସୁନ୍ଦର - Beautiful - ᱚᱨᱦᱚᱵ, ᱮᱱᱟᱱᱜ ᱵᱟᱦᱟ ᱚᱴᱟᱲᱱ, ᱯᱟᱹᱨ ᱦᱚᱡ ᱮᱱᱟᱱᱜ ᱚᱴᱟᱲᱱ।
- ᱚᱨᱞᱚᱵ ᱢᱟᱵᱱ.ᱢ ᱟᱰᱚᱯ - Beautiful and smooth body.

ᱚᱨᱞᱟ (ଚରଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠ୍ୟଟ୍ୟଘ) : ପିଚକାରୀ ମାରିବା, ପାଣି ପିଚକାରୀ କରିବା, ପରିଶ୍ରା କରିବା - Springing off (water), urinate to spring up water in great force - ᱦᱵᱜᱱ., ᱦᱟᱦᱵᱱ ᱜᱮ ᱩᱱᱤ ᱨᱚᱢᱚᱲ ᱟᱱᱚᱵ, ᱚᱨᱞᱟ ᱚᱨᱞᱟ ᱞᱚᱲᱮᱜᱱ।
- ᱚᱨᱞᱟ ᱚᱨᱞᱟ ᱱᱤᱯᱚᱯ ᱞᱚᱲᱮᱜᱱᱜᱱ - Don't urinate drop by drop.
- ᱮᱱᱚᱮ ᱱᱤᱯᱚᱯ ᱚᱨᱞᱟᱞᱟᱱ - Don't spring water this side.

ᱚᱰᱹᱱ (ଚଦା) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱡᱱ) : ତା'ଉପରେ ତା'ଉପରେ ରଖିବା, ରୋଷେଇ କରିବା ପାଇଁ ଚୂଲାରେ ହାଣ୍ଡି ବସାଇବା - To put one on another, to cook, to put cooking pot on chulah/oven - ᱚᱰᱹᱱ ᱟᱱᱮᱱᱜ, ᱮᱮᱱ ᱚᱴᱚᱱᱮ ᱮᱮᱱ ᱩᱱᱵᱚᱯ, ᱩᱱᱚᱲᱚᱯ।
- ᱝᱯ ᱱᱚᱜ ᱩᱱᱵᱱᱜ ᱚᱰᱹᱱ ᱱᱵᱱᱩᱹ-ᱱ - My mother has put cooking rice pot on the oven.

- ᱚᱱᱡᱟᱨ ᱟᱱᱮᱚᱱ ᱮᱮᱱ ᱚᱴᱚᱱᱮ ᱮᱮᱱᱵᱚ ᱚᱰᱩᱱ ᱱᱵᱱᱩᱹ-ᱱ - Rice sacks are kept one on another/ stuck up.

ᱚᱨᱝᱴ (ଚଣେ) - ବି. (ପ୍ୟଟ୍ୟପ) : ଚଣେ ଗୋଷ୍ଠୀ - Chone sept - ᱚᱴᱝᱴ ᱵᱚᱝᱨᱯᱝ, ᱡᱨ.ᱚᱝᱮ।

ᱚᱨᱜᱟᱨᱚ (ଚୟ୍ମର୍) - ବିଂ. (ଡ୍ୟଟ୍ୟଟ) : ଗଜିଆ, ମୁନିଆଁ, ଛୁଚା ମୁହାଁ - Pointed, extra growth shape on the body - ᱚᱵᱜᱯᱱ., ᱜᱟᱱᱚᱱᱜ।
- ᱚᱨᱜᱟᱨᱚ ᱯᱵᱝᱨ - Pointed lips.

ᱚᱨᱜᱮᱱᱩᱹ (ଚୟ୍ଗାଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠ୍ୟଟ୍ୟଘ) : ଚିକ୍କଣ ନ ହେବା (କାଠ) - To become rough (wood) - ᱚᱥᱱ.ᱜᱯᱱ.ᱜ ᱚᱥᱱ.ᱜᱯᱱ.ᱜᱮᱱᱜ (ᱵᱱᱝᱥᱱ)।
- ᱮᱱᱩᱱ ᱵᱱᱝᱥ ᱩᱱ ᱚᱨᱜᱮᱱᱩᱹᱱᱜ ᱜᱮᱜᱱ - This wood would not be plain and smooth.

ᱚᱨᱜᱯᱱᱜ ᱡᱱ:ᱜᱝ (ଚୟ୍ଲାଃ ହା.ଣ୍ଡି) - ବି. (ପ୍ୟଟ୍ୟପ) : ପଣ ହାଣ୍ଡିଆ ଦିଆ ନିଆ ସମୟରେ ଦୁଇ ଗ୍ରାମର ମୁଖିଆ ପରସ୍ପରକୁ ଯେଉଁ ହାଣ୍ଡିଆ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତି ତାହାକୁ ଚୟ୍ଲାଃ ହାଣ୍ଡିଆ କହନ୍ତି - Rice beer served during the occasion of bride price giving ceremony- ᱜᱱᱡᱯᱱ ᱱᱮ ᱜᱮᱮᱡᱮᱮ ᱱᱚ ᱯᱱᱯ ᱟᱥᱱᱯ ᱮᱩᱴᱮᱯ ᱦᱵᱚᱮ ᱵᱜᱮᱱ ᱩᱱᱡᱟᱝᱟᱱ ᱯᱱ.ᱟᱥᱝ ᱵᱢᱮᱝ ᱩᱱᱡᱟᱝᱟᱱ ᱯᱱ.ᱟᱥᱝ ᱡᱱ:ᱜᱝ ᱵᱝᱮ ᱮᱩᱴᱮᱯᱱ, ᱮᱮᱱᱜᱮ ᱚᱨᱜᱯᱱᱜ ᱡᱱ:ᱜᱝ।

ଚପଲଠଳ (ଚପ୍‌ଟା) - ବି°. (ଓ୬ଳ୬ଳ) : ଗେଡା ଏବଂ ପତଳା - Thin and dwarf - ଘଷଟଠ ଅଷ ଯଳଷଳ।

- ୬ଳଯ ଚପଲଠଳ ଷଳଲଠଳଷଯାଠ ଳ.ଠଯ ଠଳଅ ୦ଳଯ ୬ଳଳଳଲ - That short and thin mediator is making process complicated.

ଚପଲଳଢ ଚପଲଳଢ (ଚପ୍‌ଦ୍‌ ଚପ୍‌ଦ୍‌) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଳଳଯଯ) : ପାଟିରେ ଲାଳ ଗଡାଇବା - Strong desire for food, to eat mouth watering for food - ଯଳଚଳ ଦଯଘଯଷ ଦଯଘଯଷଅଢ, ୬ଦଯଢଳଢ ଠଷଳଷଅଳଯଘଅଢ, ୮ଅଘ ଦଳ.ଓଯଢ ୬ଦଯଢଳଢ ୬ଢ, ଘଳଚଳ ଚଳଓ ଚଳଓଳଢ, ଠ୬ଲ୬ଢଳଢ।

- ୰ଯଠଯଦ ୰ଯଠଯଦ ଢଳଠ୬ଳ ୬୦୬ ଘଯଦ ଠଳ ଘଳଚଳ ଚଳଲଳଢ ଚଳଲଳଢ ଯଳଳ - Seeing the delicious food, mouth watered.

ଚଳଘଯଲଳଷଅ (ଚପେୟାର୍‌) - ବି. (ଘ୬ଳ୬ଘ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ - Chopeyar sept of santal - ଚଳଘଯଲଳଷଅ ୬ଷଯଦଯ।

ଚପଲଳଢ (ଚପଦ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଳଯଯ) : ଚପରା, ଫୁଲା ଚାଲି ଯିବା, ଚପା, ଚେପା ହେବା, ଚେପଟା- Get depressed, damaged, decayed - ଘଳ ଳଘଷଅଳଚଳଢ, ଚଳଘଯଳଅଢ, ଯଯଘଠଅଢ, ଚଳ୬ଯଯ।

- ଚଳଘଳଢ ଘଓ - Short nose.
- ଘଳ ଚଳଘଳଢ ଯଳଅ - Swell has depressed.

ଚଳଘଳଠ (ଚପଜ୍‌) - କ୍ରି. (୬ଅଳଚଳଅ) : ଚୁଷିବା, ଲେହନ କରିବା, ଚାଟିବା - To suck, to lick - ଠଅଦ, ଚଳଘଳଠ।

- ୬ଦ ଠଳଠଯ ୬ଷଅ.ଦଯଳଅଳଢ ଅଦଳଘ ଚଳଘଳଠଅଳ - Don't lick hard nut of mango unnecessarily.

ଚଳଘଳଚଳଅଳଚ (ଚପଲାଓ) - କ୍ରି. (୬ଅଳଚଳଅଳ) : ପରସ୍ପରକୁ ଚଳେଇବା, ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗ କରିବା - To help each other, to manage each other - ଚଳଘଅଳଚ ଅଷ ଚଳଘଅଳଚ ଚଳଚଳଢ, ଯଳଘଳ ଯଳଘଳଚଳଘଳ, ଯଳଘଳ ୪ଳଯଚଳଓ, ଠଳଘଳଷଅଳଚ।

- ଅଠଚ ଅଠଚ ଯଳଠଚ ଚଳଘଳଚଳଅଳଚଳଚଢ-ଅ, ଘଠଅଢ ଯଳଘ ଓଳ ଠଅଠ୬ଳ ଯଠଠ୬ଢ-ଅ - We shall help each other and no outsider is going to do for us.

ଚଳଘଳଢ (ଚପଃ) - କ୍ରି. (୬ଅଳଚଳଅ) : ପରସ୍ପରକୁ ଚୁମ୍ବନ ଦେବା - To kiss each other - ଚଳଢ ଚଳଘଳଢ, ଚଳଢ ୬ଅଠଠ ଚଳଢ ଳଚଳଢ, ଓ୬ଦଅ.ଘ ଓ୬ଘଳ୬ଦଅ.ଘ।

- ଯଘଦ୬ଚଳଅ. ୬ଘଳ ଚଳଘଳଢ ୬ଅଳଚଳଅ - Lovers are kissing to each other.

ଚଳଘଳଦ, ଚଳଘଳଦ (ଚପଲ୍‌, ଚାପଲ୍‌) - ବି. (ଘ୬ଳ୬ଘ) : ଚପଲ - Slipper, sandal - ଚଳ.ଠ୬ଘ।

- ଚଳଘଳଦ ଯଳଷଳଢ ୬ଅଠଠ ୬୬ଦଯଘ ଓଅଠଦଳଳଠ ଳଠଚ୬ ଳଚଳ - Putting on slipper, he went on stroll in village road.

ଚଳଘଅଳଚ (ଚପାଓ) - କ୍ରି. (୬ଅଳଚଳଅଳ) : ମାଡି ଯିବା, ସୀମା ମାଡି ଯିବା, ଅତିକ୍ରମଣ କରିବା

- To cross boundary - ଽୀଯଳ. ଘଳଃଏଯ।
- ଘ୬ୀଽୀ ଏଳୀ ଳାଦଟେଳଳଓ ଏଳୀଟେଟ ଽୀଯଳ. ୬ଳ ଖଳଘଳଳ ୀଳଫୀଟେଟଫ-ଳ - Our neighbours are transgressing the boundary of our garden.

ଖଳଘଟେଖଳ (ଚପେୟା) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ରୋଗୀଣା, ଦୁବ୍‌ଲା ପତଳା - Lean and thin - ଃଟଘଳ, ଯଳଃଳ ଯଳଃଳ।
- ଽ୬ଓ ଖଳଘଟେଖଳ, ଽଳଏଟ ଫଳ ଖଟଫଳଓ ଟ ଳ.ଖ୬ଃ ଏଳୀଟଳଓ ୬ଳଽଳ? - Why is this lean and thin man moving here?

ଖଳଏଓଳ (ଚଡ୍‌ଗଜ୍) - ବିଂ./ବି. (ଓ୬ଽ୬ଽ)/(ଘ୬ଽ୬ଘ) : ଚେଙ୍ଗ ମାଛ - Gilt head fish - ଖଳ.ମ୬ଳ. ଏଳ.୬୬।
- ଖଳଏଓଳ ଏଳ.୬୬ ଫଳ ଓଖ୬ମ୬ ୬ଳଃଟ ଏଳ୍‌୬ଳ ଠଳଏଟ ୬ଟଓଳ - Gilt head fish can stay on land/out of water for long time.

ଖଳ୍‌ଠ (ଚଣ୍ଡ୍) - ବିଂ./ବି. (ଓ୬ଽ୬ଽ)/(ଘ୬ଽ୬ଘ) : ଯାଦୁ, ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟା, ମନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା - Magic - ଖଳ୍‌ଠ ଠୀଃଳଫଳ.।
- ଠଳ.ଽ ଫଳ ଖଳ୍‌ଠ ଠୀଃଳଫଳ. ୬ଳଽଳ - Witchcraft is magic.

ଖଳ୍‌ଠ୬ଳ (ଚଣ୍ଡକା) - କ୍ରି. (୬ଳଽଳଘଳ) : ବାରଣ କରିବାର ସଙ୍କେତ, ଚିହ୍ନ, ମାଲିକାନାର ଚିହ୍ନ - To fix a particular type of indicative symbol to stop other to enter or to take, this is indication of some one's ownership - ଖୀଽଏଯଳ. ୬ଳଓ, ଖଳ୍‌ଠ୬ଳ ଠୀଫ୍‌।
- ଳଽଳ ଓଳଠଳ ଃଟଫଳ ୬ଳ ଖଳ୍‌ଠ୬ଳ ଳ୬ଳଓ-ଳ, ଳ୍‌ଠଟ ଫଳ ଠଳ:ଓ୬ଃଖୀ ଠଳ୬ଳ ଳ.ଠୀଘ ୬ଳଘଳ - That field is identified by fixing a pole with nest type straw ball at the top to stop grazing other cattle

ଖଳଠଃଳ, ଖ୬ଠଃ୬ (ଚଡ୍‌ରଜ୍, ଚୁଡ୍‌ରୁଜ୍) - କ୍ରି. (୬ଳଽଳଘଳ) : ହାତରେ ପାଣି ଦେବା, ପିଚକାରୀ କରି ଛିଟ୍‌କାଇବା - To pour water with hand, to spring water on - ଠୀ ଠଟ ଫଳଓ ଳ.ମଠୀ, ଠ୬ଠଃ୬ ଓଳଫ ୬ଳଓ ଽ୬ଓଽଳ ଫଳଓ ଖ୬ଖଽଳ. ଖଳଠଳଃ।
- ୬ଳଽ୬ଳଘଠଃଳ ଫଳଓ ୬ଳ ଖଳଠଃଳଠଳ, ଳଽଳ ଫଳଓ ଫଳ ଠୀଘଽଳଽଳ - Wild brittle with strip on back springs poisonous water from its tail point.
- ଳଖଃଳ ୬ଠୀଘ ଫଳଓ ଘୀ ଏଳ୍‌ ଖଳଠଃଳ୬ ଏଳଓ ଳ୍‌ଘ ଯଟ - Pour me a little water with your hand.

ଖଳଠଳଃ (ଚଡର୍) - କ୍ରି. (୬ଳଽଳଘଳ) : ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ପାଣି କିମ୍ବା ପାନୀୟ ଭୂଇଁରେ ପକାଇବା ବା ଅର୍ପଣ କରିବା - To pour water or any drink drop by drop - ଫଳଓ ଠଳଓ୬ଏଖଳଳଽ ୀଏଳଃ ଫଳଓ ଠଳଘଳଽ ଫଳଓ ୭୦ ଃଟ ୬ଳ.ୀଘୀ ୬ଳ.ୀଘୀ ଠଟ ଖ୬ଠଳଃ୬ୀ।
- ଘଳଃଳଠଳ ଘ୬ଽଳ.ଓ ଃଟଫଳ ଏଳ:ଠଘ ଠଏଘୀଠଳ.ଃ ୬ଳଃଟ ଫଳ ଖଳଠଳଃ ଘଟ

ଦ୍ଧଅଘଟ - In festive occasion, offer rice beer to spirits of forefathers in inner part of the house.

ଌଅଝଥ, ଌଅଝଅଓ (ଚନଜ୍, ଚନଃ) - ବିଂ. (ଓ୬ଝ୬ଝ) : ସୁନ୍ଦର, ମନଲୋଭା, ଆକର୍ଷଣୀୟ, ଚିତାକର୍ଷକ, ସୁସ୍ୱାଦ - Beautiful, tasteful, attractive, charming - ଌଅଯଅ୬, ୮ଅଘଅପ, ୮ମଦମପ।

- ଯ୬ଦମପ ଦଅ.ଯ୬ ୬୦୬ ଓଅ ଅ.ଦମ ଌଅଝଅଓ ୮ମଦମପଅ - Curry cooked by youngest daughter-in-law is very tasteful.
- ଯ୬ଦମପ ଯ୬ଦମପ ଦଅଯଅ ଦଅଘଓଟ ଅ.ଦମ ଌଅଝଅଓ ୮ଅମ୬ଅଯ ଅ୬ଅଝଅ - Small flower garden is beautifully decorated.

ଌଅଘ୬ଓଅ (ଚଳ୍ଖା) - ବିଂ. (ଓ୬ଝ୬ଝ) : ରାଗି, ଫୁର୍ତି - Untamed, unfamiliar, smart - ଦଅଓ ୮ଅ.ଓ୬, ଦଅଓ ୮ଅଯଓଟ, ୬ଓଟଌଅଘ, ଯଅ.ଓମ।

- ୮୬ଓ ୮ମଧ ୮ଅ.ଦମ ଓଅଓ ଌଅଘ୬ଓଅ ଓଟଓଅ ଅଯ ଟ ଓଟଓଟଯଅ - This cock is untamed/does not obey any command and peck vehemently.

ଌଅଘ୬ଟ ଌଅଝଅଘ (ଚଳ୍କେ ଚାପଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଝଅଘ) : ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏବଂ ମନଇଚ୍ଛା ବକିବା, ଉତର ଦେବା, ରାଗରେ ଏଣେତେଣେ ବକିବା ଏବଂ ଗାଳି ଦେବା, ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରିବା - To argue obstinately and angrily, to reply angrily and instantly - ଅ.ଠଓଅ.ଏଘମ ଯଅଘ ଓମଦମ ଯଅଘ, ଯଅ.ଓମ ଠଟ ଯଅଘ ଯ୬ଏଅ.ଘ, ୬ଏଦଅଦ ଯ୬ଏଅ.ଘ।

- ୬ଅଦଅଅଓ ଦଅଓ ୬ଅଦଅଅଓ ଌଅଘ୬ଟ ଌଅଝଅଘ ଅପଏଘ ଯଅଘ ୮ଏଏଅ - Don't argue with anybody obstinately, angrily and immediately without knowing the truth.

ଌଅଘଏ୬ ଝଅଠଓଓଅଯ (ଚଳକ୍ ପାଥର୍) - ବି. (ଦ୬ଝ୬ଦ) : ଚୁମ୍ବକ ପଥର (ଏହି ପଥର ଗରୁଡ ପକ୍ଷୀର ମୁଣ୍ଡରେ ଥାଏ ଏବଂ ବିଷ ପିଇ ଯାଏ) - Magnetic stone found on head of the Garud bird (snake eating bird), it attracts/ sucks out the poison from the body - ୮ମଓ ୮ଟ୬ଅଝଟ ଓଯମଯଅ, ଏଟଅଓଏ ଓଅ.ଯ୬ଘ ଌଟଠଟଓଅଝଓ ଦଏଦଏଓ ଯଟ ଠଅଦଟ·ଟଅ। ଏଟଅ ଓଯମଯଅ ଠଟଓଏ ଦଦଌଅଦ ୬ଯଏଟ ଦମଦ ଦମୟ ଟ ୮ଅଝଟଅଝ ଏଠଏ୬ଅ।

ଌଅଘଏ୬ (ଚଳକ୍) - ବି. (ଦ୬ଝ୬ଦ) : ଚଡକ, ବଜ୍ରପାତ - Lightning, thunder lightning - ୮ଯଟଯ, ଦଏଦଯ।

ଌଅଘଅଝ (ଚଳାଓ) - କ୍ରି. (ଠଅଝଏଝ) : ଚଳେଇ ନେବା, ସମ୍ପନ୍ନ କରିବା, ଅଣ୍ଟେଇବା - To manage, to run the show - ୮ଅଦଠଯଘଅଝ ମଓମ, ୮ଅଦ୮ଅଝ।

- ଓଟଏ ଦଅଯ ଦଏଘ ଯଟଘଅ ୬ଠ ଦଟଦ ଟଟଅ, ମଦ ଅଯଓ ଦମଓ ୮୬୬୬ ଓଅଠଟ ଌଅଘଅଝ ମଓମ ୬ଟଓ ୬ଏଓଅଯଓ - Twelve number of guests

arrived at a time, my mother managed them with one pot of rice.

ଯଥଯଥଅ (ଚଳାଓ) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଦଅଅ)/(ଏଦଏଏ) : ଚଳେଇବା, ଯତ୍ନ ନେବା, ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝିବା, ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ କରିବା - To take care of, to manage - ଏଥଠଥଦ, ଏଥଓଅଅ, ଏଥଏ ଏଏ, ଦଏଓଏଯ ଦଅଯଥ ଏଥଠଥଅଅଓ ଠଦ ଏଯଦ ଦଯଅଅ।

- ଏଏଥଅ.ଯ ଓଯଢଏଯଅ. ଅଦଦ ଥଯଅଓ ଯଯଓଯ ଠଅଓଦ ଦଅଦଅ, ଯଏ ଏଅଏଅ ଏଏଯଢଥ ଓଯଢଏଯଅ. ବଯଥଦଯ ଯଥଯଥଅ ଅ.ଓଏ ଅବଅଢ ଢଯଦଓଅ - He was orphan and was staying in our house;my father took care of everything for him.

ଯଥଯଥଯଏଏଯ (ଚଳାଚୁଳି) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଦଅଅ)/(ଏଦଏଏ) : ପରସ୍ପର, ପରସ୍ପର ନିର୍ଭରଶୀଳ - Inter dependent, depending to each other - ଯଥଯଥଯଥଅଅ, ଯଥଯଥଅ ଯଥଯଥଯଥଅଅ, ଏଯଢ ଏଥଯଥଅଅଓ ଦଥଯଥଅ ଅଯ ଏଯଢ ଏଏଯଢଅ ଅଯ ଏଦଯଓଅଅଓ ଏଥ ଅଯ ଏଯଢ ଏଏଯଢଦ।

- ଦଥଅଅ ଢଏଅ.ଯଠଯ ଢଥ ଯଥଯଥଅଏଏଯ ଢଏଦଯଓଅ. ବଅଦଅ - Every body in this world is inter dependent to each other in one or other way.

ଯଥଯଥଅଥଓ (ଚଳାଓ୍ଧ) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ସୁଖସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା, ଟଙ୍କା ପଇସା, ଧନ ଦଉଲତ ଥାଇ କାଳ କଟାଇବା - To live decently, to live wealthy life - ଏଏଅ.ଓଯ ଏଥଏ ଏଏ ଅଯଏଏଅଥ ଅଏଅଅ।

- ଦଠଠଅଯ ଢଥ ଯଏ ଏଅଯଏଥ ଠଠଏଥ ଏଏଅ.ଓଯ ଏଥ ଯଥଯଥଅଥଅଓ ବଅଦଅ - Now-a-days family of uncle is doing well/living decent life.

ଯଥଯଥଅଓ (ଚଳାଂ) - ବି. (ଏଦଏଏ) : ନାଚ ଗୀତ ସଙ୍ଗୀତର ଏକ ଭାଗ, ଅଧ୍ୟୟ - A category of music - ଦଠଯଠଏ ଯଠଓଥଅ, ଏଠଦଠବ - ଏଏଯବଅ., ଯଯ'ଏଅ. ଯଠଢଥ ଠଥଯଥଅଥ, ଏଦଢ.ଓଯ ଠଏଅଅ।

ଯଥଏ (ଚଟ୍) - ବିଂ. (ଢଏଦଏ) : ଉଚ୍ଚ - High, above at great height - ଯଠଠଅଦ, ଯଥଏ, ଯଥଏ ଦଅଯଓଅଅଓ।

- ଏଠଅ.ଦ ଓଅ.ଠଯ ଯଥଏ ଯଥଏ ଠଠ ଏଠଅ.ଥଥଓ ବଅଦଅ - Aeroplane is flying at great height/high above the sky.

ଯଥଏବଅଯ (ଚଟ୍କାର୍) - ବିଂ. (ଢଏଦଏ) : ସୁସ୍ୱାଦ, ଶ୍ରୁତି ମଧୁର, ମନମୁଗ୍ଧକର, ମନଲୋଭା, ଆକର୍ଷଣୀୟ - Tasteful, palatable, charming, enthralling, heart throbbing - ଅ.ଠଯ ଦଯଠଯଦ ଦଥଯଥଠ, ଯଥଠଥଏଓ, ଠଥଦଠ ଏଯଥଯ ଠଅବଥଥଓ ଦଠବଅ, ଯଥଏଥବ, ଯଠଠଯଯଅ, ଯଅ.ଓଯ (ଠଅଯଥଅଠ), ଠଅଯଥଠଅଓ।

- ଅ.ଠଯ ଯଥଏବଅଯ ଏଠବ ଢଅବଅ - Tasty food .

- ଭଜାଭଜ୍ଜ ଽଟଜଽଘ - Enchanting song.

ଭଜାଘଜା, ଭଃଜାଘଜା (ଚଟ୍‌ପଟ, ଛଟ୍‌ପଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଽଜଘ) : ଚଟାପଟ୍ - Quickly, promptly - ଦଜଓଜଽ ଅଜ ଦଜଓଟ, ଅଃଢ଼ଜ ଯଜଃଢ଼ଜ।
- ଅ.ଠଅ ଏଜଘ ଠଟ ଭଜାଘଜା ଦଟ ଚଜ.ଯଅ ଓଜଢ଼ ଚଜଢ଼-ଅ - Many of us did the work quickly. We together did the work quickly.

ଭଜା ଚଜାଜ (ଚଟ୍‌କାଟା) - ବି. (ଘଚଽଚଘ) : ଗୋଡର ଖୁରା, ନଖ ଥିବା ଅଂଶ/ଭାଗ - Fore legs - ଚଃଚଜଅ., ଜଅଯଜ ଟଯଜଽ ଠଅଏଟଽ ଏଜ.ଲଅଘ ଭଜା ଏଜଓଓଜ।

ଭଜାଜଚ (ଚଟକ୍) - ବିଂ. (ଓଚଽଚଽ) : ଶୋଭାମୟ, ସୁନ୍ଦର, ମନଲୋଭା, ବହୁତ ବଢିଆ - Beautiful, attractive, handsome - ଅ.ଠଅ ଯଜଏଃ, ଭଟଏଟଜଅ, ଭଃଜାଅ।
- ଅ.ଠଅ ଭଜାଜଚ ଚଜଘଜ - Very handsome boy.

ଭଜାଜଓ (ଚଟାଃ) - କ୍ରି. (ଚଜଽଜଜଅ) : ପବନରେ ଉଡେଇବା, ପବନରେ ଭାଙ୍ଗିବା, ଚାଳ ଉଡେଇ ନେବା - Wind stricken, blown - ଏଜଓ ଜାଜଓ, ଭଜ.ଲଅଏ, ଽଅଠଜଜ.ଽଜଘଟ, ଢ଼ଏଭଦଜ. ଘଜଭଦଜ।
- ଏଜଓ ଠଟ ଘଘଜଓ ଽଜ.ଘଅଯ ଟ ଭଜାଜଓ ଚଟଢ଼-ଅ - Strong wind has blown away some portion of thatched roof.

ଭଜାଜଠ (ଚଟାଡ୍) - ବି. (ଯଚଽଏଯ) : ମୁଣ୍ଡି, ଅଗ୍ରଭାଗ - Top, top most, top of the height - ଭଜା ଲଚଭଦଚ, ଭଜା ଯଚଭଜ.ଢ଼।
- ଜାଦଜଚଏଜ.ଠଅ ଽଜ.ଲଅ ଓଟଽଜଓ ଘଃଟଠଜଜଠ ଜଃ ଭଜାଜଠ ଓଟ ଠଜଯ ଏଜଯଜ - You don't find root and top of the rootless creeper.

ଭଜାଜଜଯ (ଚଟାହା) - ବିଂ. (ଓଚଽଚଽ) : କୃପଣ, ସ୍ୱାର୍ଥପର, ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ଧ - Miser, selfish of super order - ଯଃଚଚଠଜ.ଯଜ, ଭଟଜଓଟ, ଭଅଜଜ.ଲ, ଚଚଜଃଅଭଜ.।
- ଭଟଠଜଽ ଲଦଦଜ ଭଜାଜଜଯ ଯଚଠଃଅଅ ଚଃଚଽ ଭଟଢ଼ ଏଢ଼ ଜାଦଘଯ ଜ.ଽଘଓ-ଅ - Old woman of upper hamlet is extremely miser and cannot be expected anything from miser old lady of upper hamlet.

ଭଜାଜଜଘଜା (ଚଟାପଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଽଜଘଟ) : ଚଟାପଟ୍, ଅତିଶୀଘ୍ର - Quickly, speedily - ଅ.ଠଅ ଦଘଓଜଽ, ଅ.ଠଅ ଚଽଜ.ଓଜ ଽଜଃଏଅ'ଽ।
- ଭଜାଜଜଘଜା ଯଘଯ ଚଜଠଟ ଜଦଘଓ ଢ଼ଚଭଚଠ ଘଟ - Finish food quickly and start cocentrating in study.

ଭଜାଟ (ଚଟେ) - କ୍ରି. (ଚଜଽଜଘଜ) : ଘୋଷି ହୋଇଯିବା, ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ନ ବାଜି ଘୋଷି ହୋଇ ଚାଲିଯିବା - Narrowly missed - ଭଃଜଘଟ, ଯଜାଟଢ଼ ଠଜଓଜ, ଓଜଽଜଜ ଠଜଓଜ।

- ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ ଠାରେ ମୋ ତୀର ଟାର୍ଗେଟ ପାଖ ଦେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଚୁକିଗଲା - In archery event/contest, my arrow narrowly missed the target.

ଭଗାଣ୍ଡ (ତମ୍ବେ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ସେଂଟି, ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଯୌନାଙ୍ଗର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଂଶ - Clitoris - ବାପଜ ଯୋନିଦେଶରେ ଭଗାଣ୍ଡ ଠାରୁ ଗୁହ୍ୟ ଦ୍ୱାରଯାଏ ମାଂସପେଶୀ ବାପଜ ଭଗାଣ୍ଡ (ଯେଉଁ ମାଂସପିଣ୍ଡକୁ ଚାପିଲେ ବାପଜ ଯୋନିରୁ ବାହାରୁ ବାହାରୁ ଉତ୍ତେଜିତ ହୁଏ)।

ଭଦା (ଚା.ତ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଚୈତ୍ର ମାସ - Month of Chaitra (April) - ଭଦା ମାସ।

ଭଦାଇବା (ଚାତ୍ଳାବ୍) - କ୍ରି. (ମୌଳିକ) : ଫାଟି ଆଁ କରିବା, ହୁଗୁଳା ହେବା - To be flat, loose, flatten, opened up - ଭଦାଇବା ଭଦାଉଥିବା, ଫଟାଇବା ମାଡ଼ିମାରି, ଭଦା ଭଦା ହୋଇଯିବା, ଭଦାଉଥିବା, ଭଦାଇବା, ଫଟାଫଟି, ଭଦାଭଦା ହୋଇଯିବା।
- ମଦାଭଦା ହୋଇଯିବା ଲୁହାକୁ ଆଉ ଥରେ ଓ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରି ମାରି ଭଦାଭଦା କରିଦେଲା - May be due to sleeplessness or for any other reason, maid of village head is sleeping with legs widely opened.

ଭଦାଇବା (ଚାତମ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଛତା - Umbrella - ଖରା ବର୍ଷାରୁ ରକ୍ଷାପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଛତାବିଶେଷ।
- ବାଉଁଶଛତା ଭଦାଇବା - Parasol.
- ବାଉଁଶ ଭଦାଇବା - Umbrella (made of bamboo frame and covered with leaves of wild creeper).
- ସୁନେଲି ଭଦାଇବା - Golden umbrella (believed to be used by gods and goddesses).

ଭଦାଉ (ଚାଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଅନୁସନ୍ଧିତ) : କ'ଣ ପାଇଁ, କାହିଁକି - Why - ଭଦାଉ, ଭଦାଉ ନ.ଗ୍ଭ।
- ତୁମେ ଭଦାଉ ସେ ସେଇ ଯାଇଥିଲ? - Why did you go there?

ଭଦାଉ ଭଦାଉ (ଚାଂ ଚାଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁସନ୍ଧିତ) : ବହୁତ ବଡ ମେଲା କରିବା, ଖୋଲିବା, ମେଲେଇବା - Opened widely, opened up, flattened - ବାଉଁ ବାଉଁ ହୋଇଗଲା, ଭଦାଉ ଭଦାଉ ହୋଇଗଲା, ଭଦାଇବା, ଭଦାଭଦା ହୋଇଯିବା, ବାଉଁବାଉଁ ହୋଇଯିବା, ଫଟାଫଟି ହୋଇଯିବା।
- ଚାଉଳଗୁଣ୍ଡ ଦେଇ ଭଦାଉ ଭଦାଉ ଚାଉଳ ଗୁଣ୍ଡ ଦେଇ ଯାହା ଭଦାଭଦା ହୋଇଯିବା ଯୋଗୁଁ ଗାଁ ମୁଖିଆଣୀ ଝିଅ ଗୋଡ ଭଦାଉ ଭଦାଉ କରି ଶୋଇଛି - May be due to sleeplessness or for any other reason, maid of village head is sleeping with legs widely opened.

ଭାଙ୍ଗୁଣିଆ (ଚାଙ୍ଗ୍ଳା) - କ୍ରି./ବି. (ମୌଳିକ)/(ପ୍ରଚଳିତ) : ଗଛର କାଣ୍ଡରୁ ଶାଖା ଡାଳ

ବାହାରିଥିବା ସ୍ଥାନ - Point of the tree stem from where branches have grown, ramified - ଡଳସ୍ଥ ସ୍ଥଳଭାଗ ଯେଉଁଠାରୁ ଯେଉଁଠାରୁ ଶାଖା ବାହାରିଥାଏ, ଯେଉଁଠାରୁ ଶାଖା ବାହାରିଛି-ଯେ, ଡଳସ୍ଥ ଯେଉଁଠାରୁ ଯାଇଛି।

- ଡଳସ୍ଥ ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ଥ ବଡ଼ପକ୍ଷୀ ଟି ଦେଇଛି. ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ - Kite has built a nest on the tree from where many branches have ramified.

ଯେଉଁଥିରେ (ଚାଙ୍ଗଳା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : କାଠ ବେଣ୍ଟ ଥିବା ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ଷଣ୍ଢୁଆସି ଯାହା କାଠ ଶଗଡ ଚକରେ ଲଗା ଯାଇଥିବା ଗରମ ଲୁହା ପାତ ଲଗାଇବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ - A kind of tongs with wooden holder to hold the hot iron ring fixed on the wheel of the wooden cart - ଏମାନେ ଯେଉଁ ସ୍ଥଳଟିରେ ଦଉଡ଼ି ଯା.ଦ ଏମାନ ଦା.ଟ଼ିକି ଯେଉଁଥିରେ।

ଯେଉଁଥିରେ (ଚାଗାଳ) - କ୍ରି. (ଭଙ୍ଗିବା) : ପିଞ୍ଜିବା, ଭାଙ୍ଗିବା, ଛିଡି ପଡିବା, ଚିରିଯିବା - To break (branches of tree), to flatten, to become flat - ଯେଉଁମାନେ, ସ୍ଥ.ଯା, ଯେଉଁଥିରେ, ଗାଧୋଇ.ବେଳେ, ଏମାନେ.ଏବେ।

- ଗାଧୋଇ ଗା.ସ ଫୁଲଗଛ ଯେଉଁଥିରେ - Don't break the branches of flower tree.
- ମୋ ଗା'ଜୁ ଦୋଳୁଥିବା ସମୟରେ ସମୟରେ ଯେଉଁଥିରେ. ଦୁଇଟା, ଗା.ଟା ସୋ.ଦୁମୁଟିଟା, ଶାଢୀ ମୋର ଯେଉଁଥିରେ/ଯୁଆଡୁ ଟା - My saree had torn a little, it was stuck up in thorn, thereby it tore big portion.

ଯେଉଁମାନ (ଚାଗାଦ୍) - କ୍ରି. (ଭଙ୍ଗିଯାଇ) : ଗଛ ଡାଳ ଭାଙ୍ଗି ପଡିବା - Breaking of tree branch - ଡଳସ୍ଥ ଗା.ସ ସ୍ଥ.ଯାଏ ସୁସ୍ଥୁଡ଼ି।

- ଯାଏଟେନ. ଗା.ସ ଯଥା ଠା ଯେଉଁମାନ ଟିଣ - Branch of drum stick tree broke down due to heavy wind.

ଯେଉଁଥିରେ (ଚାଙ୍ଗା) - କ୍ରି./ବି. (ଭଙ୍ଗିଯାଇ)/ (ସଂଜ୍ଞା) : ଶାଖା, ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ବାହାରିବା, ଗଛର ଡାଳ ହେବା - Branch of tree, to become branch to ramify - ଏମାନେ, ଗା.ସ ମୁଖ୍ୟ, ଗା.ସ।

- ଯେଉଁଥିରେ ଶାଖାଏ - Branch office.

ଯେଉଁମାନେ ଯେଉଁମାନେ (ଚାଗାୟ୍ ଚାଗାୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠିକ୍ଭାବେ) : ଚଷୁ ଚୋବାଇ ଭଳି ସ୍ୱାଦ, ଭଲ ସିଝା ହୋଇ ନଥିବା ଖାଦ୍ୟ - Unpalatable taste, taste of chewing husks, not properly cooked - ଯେମିତି ଠିକ୍ଭାବେ ବେଢ଼ନ, ଦେଖିଲେ ଦେଖିଲେ ନାଲ ଗାନ୍ଧିଏ।

- ଡଳଭନ ଗାଏ ଗାନ୍ଧି ମୁଣ୍ଡିଏ ଭାତଟି ଠିକ୍ଭାବେ ଯେଉଁମାନେ ଯେଉଁମାନେ ଗାଁଗାଁନ.ଥିବେ ଭଳିଆ ଲାଗୁଛି - Rice not properly been cooked/half cooked, that is why it is tasting chagay chagay/ not good.

ଯେଉଁମାନେ ଯେଉଁମାନେ (ଚାଗାୟ୍ ଚାଗାୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠିକ୍ଭାବେ) : କଟୁ ଶବ୍ଦରେ,

ଶୃତିକଟୁ ଭାବେ - Talking harshly, coarse, not with sweet voice, coarse voice, cacophonous - ୮ଅଜଓଅଜ ଅଘଅଜ ଠଟ, ୮ଘଠଘଚ ଅଘଅଜ ଠଅଜ, ଯଅ.ଓଘ ଅଘଅଜ, ଓଯ୮ଅ.ଥ ଅଯ ଢଅଢଅ୮ଅଜ ଯଅଘ।

- ୬୮ଘ ଅଢବ୬ଘଅ. ଠ୬ଠଯଘ ଓଥ ଯଅଓଅଜ ଯଅଓଅଜ ଟ ଯଅଘଅ, ଥ୮ଅଠଟ ୬୮ଘଓଥ ଥବଥଜ ଏଅ' ଠଅବଥ ବ୬୮ଘଓଅଜଅ - That issue less/ barren lady speak cacophonously / harshly; That is why nobody likes her.

ଯଅ:ଓ୬ (ଚାଙ୍ଗୁ) - ବି. (ଏ୬୮୬ଠ) : ବାଥୁଡି ସମ୍ପ୍ରଦାୟମାନଙ୍କର ପାରମ୍ପାରିକ ବାଦ୍ୟ - Traditional drum of Bathudi community - ଠଅ.ଠଯ୬ଘଘ ଏଥଘଅଜ ଠଅଢ୬ଠଥ୮ଅ।

ଯଅଢ (ଚାଲ୍) - ବିଂ. (ଏ୬୮୬୮) ଦିଆ ନିଆ ହେବା, ପ୍ରଦାନ କରିବା – To give,to hand over - ଥଘ ଯଅଢ,

- The Postman handed ovr the letter to him.
- ଠଅବ ଘଘଓଥ୮ ଯଘଢଯଘ ଯଅଢ ଅଜଯଓଘ -The postman handed over the letter to him

ଯଅଢ (ଚାଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅ୮ଥଅ) : ଦେବା, ସମର୍ପଣ କରି ଦେବା - To give away, surrender - ଥଏଥଓ, ଥଘ ଓଘଠଘ।

- ଢଓଅଯ ଓଅଓ ଠଅଘଅ୮ଅ ଓଅଓ ଢଟ ଥଘ ବଥଓ ଯଅଢ ବଥଓ-ଅ - We offered “handi” - rice beer.

ଯଅଢ (ଚାଲ୍) - ବି. (ଏ୬୮୬ଘ) : ଚାଲାକି, ଗୋଟି ଚାଳନା, କୌଶଳ, ଚାଲ୍ ଚଳାଇବା, ବୁଦ୍ଧି ଲଗାଇବା - Art, strategy, conspiracy - ଢଓଅ.ଢଘ ଯଥଟ ଯଥଯଅଜ, ଘଓଅ.୮ଯଅ.ଯଘ ଠ୬ଓଓଘ।

ଯଅଢ ଢଅବଅ (ଚାଲ ଟାକା) - ବିଂ. (ଏ୬୮୬୮) : ଦିଆ ନିଆ ଟଙ୍କା, ପଣ ଟଙ୍କା - Bride price money received by father of bride - ଯଅଢ ଢଅବଅ, ଓଥ୮ଥଓ ଢଅବଅ ବ୬ଥଘ ଯଟ ଅଘଠଅ ଠଥଓ ଟ ଏଅଠଅଅଥଅ।

- ଠଅଠଅଜ ଏଅଠଅଥ ଅବଅଓ ଯଅଢ ଢଅବଅ, ଅଜଓଜ ଠଅ'ଓଥ ଅବଅଓ ବଓଅ'ଠଅ ପ୬ଓଏଘଘ, ଅପଟ ଓଅଠଟ ବ୬ଥଘ ଓଥପଟ ଯଟବଅ ଘଟଜଅ - Father has received bride price money, mother has put on khanda saree, we your friends are now helpless.

ଯଅଢଘଅଓ (ଚାଲ୍ପାଙ୍ଗ୍) - ବିଂ. (ଓ୬୮୬୮) : ପତଳା ଏବଂ ସମାନ, ଅନୁନ୍ନତି, ଉଚ୍ଚାଳିଆ ହୀନ - Flat, not developed, subsided - ଯଟ'ଓଅଓ, ୮ଘପଘଢ, ୮ଥଘଅ୮, ଠଟପଘଟଘ।

- ଯଅଢପଘଅଓ ଠଟବଟ - Flat buttock.
- ଯଅଢପଘଅଓ ବଥଘଅଘ - Flat breast.

ଯଅଢଅ (ଚାଲା) - କ୍ରି./ବି. (ବଅ୮ଥଅ)/ (ଏ୬୮୬ଘ) : ଛଣା (ଚା' ଛଣା, ଚାଲା (ହାଣ୍ଡିଆ ଚଲା) - Filter - ଏଅ:ଠଘ ଯଅଢଅ।

- ଘଅ.ଏଘଢ ଓଥ ଏଅ:ଠଘ ଯଅଢଅ ଓଥ ଘଅଓ ଯଘଅଜ ଯଟଜଅ ଠଅଏଟ' ବଅ୮ଅ - In

earlier days filter for rice beer is made of bamboo only.

ꯆꯥꯡꯄꯤꯡ.ꯁꯤ (ଚାଲ୍‌ବା.ଜି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଦଲାଲୀ, ଠକ ଭଣ୍ଡ କାରବାର, ଦୁଇ ନମ୍ବର କାରବାର - Flattery, illegal deal, diplomacy, politics, conspiracy - ꯏꯁꯥ.ꯀꯤꯖꯥ.ꯅꯤ ꯑꯦꯛꯁꯤ, ꯇꯖꯇ ꯅꯥꯅꯑꯥꯅ, ꯁꯥꯄꯥꯡꯅꯤ ꯅꯥꯅꯑꯥꯅ।

ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯗ (ଚାଲାନ୍) - କ୍ରି. (ꯅꯥꯗꯦꯛꯂꯥꯡ) : ଅନ୍ୟ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେବା, ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା, ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା - To transport, to send out, to transfer from one place to another - ꯏꯆꯥ.ꯇ ꯃꯁꯤ, ꯏꯥꯅꯅꯦꯜ ꯃꯁꯤ, ꯆꯥꯡꯄ ꯆꯥꯡꯄ ꯐꯇ ꯏꯥꯅꯅꯦꯜ ꯃꯁꯤ।

- ꯅꯦꯅꯥꯗꯥꯡ ꯑꯁꯥꯅꯥ ꯁꯦ ꯆꯤꯗ ꯁꯤꯡꯁꯦꯜ ꯅꯁꯥꯗ ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯗ ꯌꯇꯁ ꯑꯣꯅꯗꯥꯡ - Corona disease is imported from China.

ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯂ (ଚାଲାଓ) - କ୍ରି. (ꯅꯥꯗꯦꯛꯂꯥꯡ) : ଚଳେଇ ନେବା, ବାଣ୍ଟିବା, ବେବ୍ୟହାରରେ ଲଗାଇବା, କାମରେ ଲଗାଇବା - To use, to manage, distribute, adjust, adopt - ꯆꯦꯀꯥꯡꯂ ꯃꯁꯤ, ꯅꯥ.ꯌꯤ ꯂꯩ ꯄꯥꯡꯊꯥꯡꯂ, ꯌꯦꯡꯌꯥꯡꯅꯥ ꯂꯩ ꯄꯥꯡꯊꯥꯡꯂ।

- ꯌꯥꯅꯥ ꯁꯥꯅꯥꯁ ꯌꯥꯏꯌꯤ ꯐꯦꯇꯦ ꯌꯥ ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯂ ꯃꯤꯡꯊꯥꯡ - Let us manage with two pots of rice beer only.

ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅ (ଚାଲାକ୍) - ବିଂ. (ꯅꯥꯗꯦꯛꯂꯥꯡ) : ଚତୁର, ବୁଦ୍ଧିଆ, ଶିଆଣିଆ - Cunning, clever, shrewed - ꯀꯦꯟꯖꯤꯗꯥꯡ, ꯌꯥꯏꯁꯤꯡꯊꯥꯡ, ꯍꯅꯄꯥꯡ.

- ꯐꯥꯡꯁꯥ ꯏꯍꯅ ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅ ꯇꯦꯡꯊꯦꯡ - Jackal is cunning animal.

ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅꯤ (ଚାଲାକି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି, ଚାଲ୍‌ବାଜୀ, ଲୋକଙ୍କୁ ଫସାଇବା କୌଶଳ - Strategy, diplomacy, conspiracy, ill intention - ꯀꯦꯟꯖꯤꯗ, ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅ, ꯆꯍꯌꯥꯡ ꯑꯍꯣꯡꯕꯥꯡꯅ ꯆꯥꯡꯄ, ꯏꯥꯅꯀꯥꯡꯅ ꯑꯃꯀ।

- ꯅꯍꯥꯡꯅ ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅꯤ ꯅꯍꯥꯡꯅ ꯑꯣꯏꯔꯦꯡ ꯌꯥꯅꯥꯡꯅ ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅ ꯅꯍꯥꯡꯅ ꯅꯤꯡꯊꯤ - I have already unearthed your ill intention/secret deal.

ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅꯤ (ଚାଲାକି) - ବିଂ. (ꯑꯦꯀꯦꯛꯂꯥꯡ) : ଦୁଷ୍ଟ, ଦୁଷ୍ଟାମି - Wicked, diplomat - ꯌꯥꯅ.ꯇꯥꯏ ꯑꯍꯦꯇꯦꯀꯥꯡꯗ, ꯀꯤꯌꯥꯅ.ꯖ।

- ꯆꯥꯡꯄꯥꯡꯅꯤ ꯌꯥ.ꯏꯍ ꯅ.ꯖꯍ ꯅꯥꯅꯇꯦ ꯍꯤꯡꯇꯦ ꯂꯥ.ꯏꯍꯥꯛ ꯆꯦꯡꯅ - Marrying a wicked/bad character woman brought disturbance to the house.

ꯆꯥ.ꯄꯍ (ଚାଲୁ) - ବିଂ. (ꯑꯦꯀꯦꯛꯂꯥꯡ) : ଚାଲାକ୍, ଧକାବାଜ୍, ସାଧାରଣ - Cunning, ordinary, duplicate - ꯀꯦꯟꯖꯤꯗ, ꯆꯦꯇꯅꯗ ꯆꯦꯇꯅꯗ ꯏꯁꯥꯅꯂꯥꯅ ꯑꯃꯁ, ꯑꯍꯣꯄꯤ।

- ꯆꯥ.ꯄꯍ ꯑꯃꯄ ꯅꯥꯅꯗꯥ - Duplicate goods.

- ꯆꯥ.ꯄꯍ ꯑꯃꯍ ꯀꯥꯡꯍ ꯏꯥ ꯃꯄꯍꯥ ꯅꯥꯅꯂꯥ ꯌꯥ.ꯂꯍꯥ-ꯃꯥ - Don't be friend with cunning men.

ꯆꯥ.ꯄꯍꯃꯥ. (ଚାଲୁଆ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବେ ଚାଲିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ,

ଦିଗଦର୍ଶକ - Commander - ଯଖନ.ଓଖ ଚଥ ୫ଖନ୮ଖଥ ୸ଓ୸ ୩ଟ ଖ୮ଖନ୫ଖ ଖ୮ଖଟ ୫ଖ୫ଖନ୮ଖଥ୸ା।

୫ଖ୮ ଓଖ.ଯ୨୸ (ଚାକ୍ ଦାହ୍ଲି) - ବି. (ସ୬ଟ୬ଯ) : ଗୋଲେଇ ପଗଡି - Rounded turban - ଓ୬୮ଖ.ଓ ଓଖ.ଯ୨୸, ୫ଖ୮ ୮ଟ୮ଖ ଓ୬୮ ଓଖ.ଯ୨୸।

୫ଖ.୮୮୸ (ଚାକ୍ଲି) - ବି. (ସ୬ଟ୬ଯ) : କୁଣ୍ଡଳକାର ଶିକା ଯେଉଁଥିରେ ମାଟି ବୁହାଯାଏ - Rope shelf of special type in which soil is loaded and carried away - ୬ଖନ୩ଖ ୫ଖ.୮୮୸।

୫ଖ୮ଖ୫ଖଥ (ଚାକ୍ରାଓ) - କ୍ରି. (୮ଖଟଥଖ) : ସୀମା ଉଲଙ୍ଘନ କରିବା, ଜୋର ଜବରଦସ୍ତ ଜଣଙ୍କର ସୀମା ଲଙ୍ଘି ନିଜର କରିବା, ଜଗିଥିବା ଗାଈ ଗୋରୁ ହିଡଧାର ଶସ୍ୟ କ୍ଷେତକୁ ଚରିବା ବା କ୍ଷତି କରିବା - Transgress, to cross ones line, boundary, encroach, damaging of corps by cattle's guarded - ୸୨ଯଖ. ୸୨ ଯଖ୫ଖଥ, ଓ୬ଯ୨ ୩ଖ:ଓ୬ଖ୨୸ ଓଥ୩ଖ ଓଖଖ୫ଖ୮/ଖ୨ଟ ଓଖଖ୫ଖ୮ ୮୸ଖ୸୨ ୬ଖଥ ଥଖଥ, ୸୨ଯଖ ଯଖ୩ଖନଖଥ।

- ୫ଖଖ.ଠ୨୮ ଓଥ ଖ.ଠ୨ ୮ଥ ୮୨୬ଖ୬ଖ୫ ଓଟଓଖ, ଯଖ୨ଖନଓ ୸୨ଯ. ୫ଖ୮ଖ୫ଖଥ ଓଥ ୩ଖନ୮ଥ ୮ଖ୬ଖଖଥଥଓ-ଖ - Non-tribals don't feel ashamed of encroaching others land.
- ଓଥ୩ଖ ଓଖଖ୫ଖ୮ଟ ଯଓ୨ଓ ୩ଖ.ଓ୬ ଓଥ ୩ଖ:ଓ୬ଖ୨୸ ୮ଥ ୫ଖ୮ଖ୫ଖଥ ଖ୮ଖନଓ-ଖ - Cattle have damaged the crops of field adjascent to the open field.

୫ଖ୮ଖଥ୩ (ଚାକବ୍) - କ୍ରି. (୮ଖଟଥଖ) : ଚୋବେଇ ଦେବା, ଗିଳି ଦେବା - To swallow, to chew, to put into mouth, to eat away - ୬ଥ୩ ଓଥଓ ୮ଖଓ, ୬ଓ ଓଥଓ ୮ଖଓ।

- ୦ଓଓଓ ୸୨୩ ୩୬ୟଖ.ଓ ଟ ୫ଖ୮ଖଥ୩ ଓଥଓ ୮ଖଓଟଓଖ - Jackal ate a chick at once.

୫ଖ୮ଖଥ୫ (ଚାକର୍) - ବି. (ସ୬ଟ୬ଯ) : ଚାକର, ସେବକ, ଆଜ୍ଞା ବହ - Servant - ଓ୬୦୨, ଓଖ.ୟ୨।

- ୨୩ ଓଥ ଖ.ଯ୨୬ା ୫ଖ୮ଖଥ୫ ଓ୬୩ ୩ଖଓ ୮ଖଟଖ, ଖଯଖଓ ଖ:ଓ୬ା୫ଖ. ୦୫ଖ.୫୨ ଓଥ ୩ଖନ୩ ଖ.ଓ୫୬୩ଖ - I am not your servant, I will not wash your dirty plates.

୫ଖ୮ଖ୫ଟଖ (ଚାଖ୍ନା) - ବି. (ସ୬ଟ୬ଯ) : ଅନୁପାନ, ଜଳଯୋଗ, ଚାଖିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ, ମଦ୍ୟପାନ ସହିତ ଚାଖିବା ଜିନିଷ - Snacks, bites, munching - ୬ଥ୩ ଖ୩ଓଥ, ସ୬ ୟଖଖ୦ଟ ୬ଥ୩ ଖ୩ଓଥଖଖଓ।

- ଯଖ:୩୨ ୟଖଖ ୫ଖ୫ଥ୮ଖ ୦୨୮୨ ୫ଖ୮ଖ୫ଟଖ ଖ.୩୨ ୦ଟଓ ଯଥ୩ଖଖଥଓ-ଖ - Boiled chana gramm is befitting snack for rice beer drink.

୫ଖ୮ଖନଓ (ଚାକାଦ୍) - କ୍ରି. (୮ଖଟଥଖ) : ଠକେଇବା, ମିଛ କହିବା - To lie, to

deceive, to betray - ଅଯଟ, ଅଃଠଅଽ, ଓଟଠଅଠ।

- ଘଽଓଦଅ. ଅଯଅଓ ଅଯ ଯଅଦ ଢଅଓ-ଅ, ଅଯଅଽ ଯଟ ଅଢଅଯ ଓଅଢଅଓ ଅଏଅ - You promised me to give money, give me don't betray me.

ଓଅଢଅଅଠଽଽଅଅ.ଓ (ଚାକାଳ୍ଭୁଙ୍ଖ୍ଟ.) - ବିଂ. (ଓଽଦଽଦ) : ଦୁଷ୍ଟ, ଅମାନିଆ, ଏକ ଜିଦିଆ, ମନ ଇଚ୍ଛା - Rascal, scoundrel, obstinate - ଘଅଢଠଅଢ ଢଅ.ଯଅ ଘଅଯ, ଘଅ.ଅଯଅ. ଠଅଓ ଠଅଠଅଓ ଢଅଠଟ ଘଅଦଅ ଦଽଅଅଅଅ ଦଅଠ ଠଅଯଅଅ ଘଅଯ, ଘଽଯଘଽଯଓଦଅ. ଢଅ.ଯଅ ଘଅଯ।

- ଽଦଅଓଅ ଓଅଢଅଅଯ ଠଽଽଽଅଅ.ଓ ଓଅଓଅଽଓଅ. ଢଅଦଅଅଓ, ଘଅଦଅ ଦଽଅଅଅଅ ଅଢଦଅ ଦଅଠ ଅଓଅଅଅଓଅଅ - He is obstinate child, don't allow him to touch everything.

ଓଅଢଅଅଠ ଓଅଢଅଅଠ (ଚାକାବ୍ ଚାକାବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଯ) : ଖାଇବା ସମୟରେ ପାଟିରୁ ବାହାରୁ ଥିବା ଶବ୍ଦ - Sound of mouth while eating - ଽଅଯ ଽଅଘଅଅଓ ଘଅଯଓଅ ଓଅଠଅଅଓ ଦଅଠଟ।

- ଠଅଢଅଅଠଅଓ ଢଽଅଦ ଦଽଢଓଅ ଓଅଢଅଅଠ ଓଅଢଅଅଠ ଓଅଢଅଅ ଢଅ ଽଅଯ ଢଯଅ-ଅ - Pigs ate rice from wooden bucket with "chakab chakab" sound.

ଓଅଢଅଅଽ ଓଅଢଅଅଽ (ଚାକାଟ୍ ଚାକାଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଯ) : ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ସମ୍ଭୋଗ ସମୟର ନିର୍ଗତ ଶବ୍ଦ ର ବର୍ଣ୍ଣନା ଶବ୍ଦ - Sound produced during the time of copulation is described with this phrase - ଘଅଯଅଅଯ ଠଽଠଽଽଅ ଽଅଦଅଦଓ ଽଅଘଅଠଓ ଦଅଠଯ "ଓଅଢଅଅଽ ଓଅଢଅଅଽ" ଢଅ ଯଯଠଅଓଓ-ଅ।

ଓଅଢଅଅ (ଚାକା) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ଚକ - Wheel - ଓଅଢଅଅ (ଦଅଓଅଅଯ ଓଅଢଅଅ, ଓଅ.ଠଅ ଓଅଢଅଅ ଯଯଅଦ)।

ଓଅଢଽଽଅ (ଚାଖା) - କ୍ରି. (ଢଅଦଅଦଅ) : ଚାଖିବା, ସ୍ୱାଦ ଚାଖିବା - To taste, test the taste - ଽଅଯ ଠଅଠଅଅ.ଅ, ଦଅଠଅଅ ଘଅଽଽଅଢ ଽଅଯ।

- ଘଅଃଠଅ ଓଅଢଅଽଽଅ ଅଯଅଅଓ ଅଯ - Give me rice beer for taste.

ଓଅଢଅଅଓଠଅଅ (ଚାକାଓଁଣ୍ଡା) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ଚାକୁଣ୍ଡା ଗଛ - One kind of plant and tree - ଓଅଢଅଅ'ଓଠଅଅ ଓଅଽଯ।

ଓଅ.ଢଅ (ଚା.କୀ) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : କଠଉର ଆଙ୍ଗୁଳି ଗେଞ୍ଜା ଛୋଟ କଣ୍ଡା - Holder of the finger in wooden sandal - ଢଅ.ଘଽଠ ଠଯଘଅଠ ଦଅ.ଓଅଓ ଢଽଅଯଅଓ ଽଯଅଓଅଓ ଢଽଅଘଦଅ.।

ଓଅ.ଢଽ (ଚା.କୁ) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ଛୁରୀ - Knife - ଓଽଽଽଅ, ଢଅଠଅ।

ଓଅ.ଯଢଅ.ଅ (ଚାମ୍କାଉ) - କ୍ରି. (ଢଅଦଅଦଅ) : ଚାବୁକରେ ମାରିବା, ପିଟିବା - To flog - ଓଅ.ଯଽଢ ଠଯ ଓଅଦ, ଘଅଦଅଽଅ।

ᱪᱟᱢᱪᱟ (ଚାମ୍‌ଚା) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଅନ୍ଧ ଭାବେ ସମର୍ଥ କରୁଥିବା ଲୋକ, ସମର୍ଥକ, ଭକ୍ତି - Sycophant, disciple follower - ᱪᱟᱠᱚᱨ।

ᱪᱟᱢᱨᱩ (ଚାମ୍‌ରୁ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ସାନ୍ତାଳ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ପୁଅମାନଙ୍କୁ ଏହି ନାମଧାରୀ ବେଶୀ ଦେଖା ଯାଆନ୍ତି, ଏହି ନାମ ଖାଣ୍ଟି ସାନ୍ତାଳ ପୁଅ ନାମ ଭାବେ ନିଆଯାଇ ପାରେ। ଏଭଳି ନାମ କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ - Chambru is exclusive santal name of male. This name is hardly found in any other communities. A man with Chambru name is definitely a santal boy - ᱵᱟᱦᱟᱨ ᱮᱱᱮᱛᱮᱫ ᱯᱩᱞᱤᱝ ᱵᱮᱱᱮᱱ, ᱵᱩᱫᱤᱱ ᱵᱟ ᱪᱟᱢᱨᱩ ᱵᱟᱩᱱ, ᱪᱟᱢᱨᱩ ᱯᱩᱞᱤᱝ ᱜᱩ ᱥᱤᱧᱜᱤ ᱢᱮᱱᱟᱜ ᱢᱮᱞᱜᱟᱱ. ᱚᱞᱜᱩ ᱢᱮᱱᱟ ᱯᱟᱠᱟᱫᱮᱭᱟᱱ।

ᱪᱟᱢᱴᱟ (ଚାମ୍‌ଟା) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ବ୍ୟବହୃତ ମଇଳା ଲୁଗା, ପିନ୍ଧା ମଇଳା ଲୁଗା - Used dirty cloth - ᱢᱟᱞᱤᱭᱟᱱᱚ ᱱᱚ ᱪᱟᱢ.ᱨᱮᱯᱟᱱ. ᱱᱩᱣᱟᱱᱮᱱᱟᱜ ᱯᱩᱭᱩᱞᱟᱱ।
- ᱪᱟᱢᱴᱟᱱ ᱯᱩᱭᱩᱞᱟᱱ - Used cloths.

ᱪᱟ.ᱢᱴᱤ (ଚା.ମ୍‌ଟି) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ବହୁ ପୁରୁଷ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ, ତନୁ ପାତଳୀ - Abused woman, lean & thin body girl - ᱚ.ᱢᱤᱧ ᱜᱮᱫ ᱵᱟᱫᱟᱱ ᱮᱱᱚ ᱡᱚᱱᱚᱠ ᱱᱩᱣᱟᱱᱮᱱ ᱵᱩᱫᱤᱱ ᱠᱩᱥᱤᱱ, ᱚᱞᱜᱩᱱᱟᱜ ᱚᱞᱜᱩᱱᱟᱜ, ᱱᱩᱣᱟᱱᱮᱱ ᱮᱱᱟᱜ ᱱᱩᱣᱟᱱᱮᱢᱟ।
- ᱱᱮᱢ ᱪᱟᱢ.ᱢᱤᱧ ᱮᱱᱚ ᱡᱩᱫ ᱱᱩᱣᱟ ᱜᱟᱜᱟᱜᱟᱜᱮ ᱢᱟᱱᱟᱱᱟᱜᱮᱱ, ᱢᱟᱱᱟᱜᱵᱟᱱᱮ ᱮᱱᱟᱣᱟᱵ ᱟ ᱜᱟᱱᱚᱵᱟᱱᱚᱵ ᱯᱟᱨᱮᱱ - Don't mix with that abused woman frequently, otherwise, you would be in trouble.

ᱪᱟᱢᱯᱟ (ଚାମ୍ପା) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଚମ୍ପା ଫୁଲ - Champak tree - ᱪᱟᱢᱯᱟᱹ ᱢᱟᱨᱟᱜ, ᱪᱟᱢᱯᱟᱹ ᱢᱟᱨᱟᱜ ᱜᱟᱱᱚᱠ।

ᱪᱟᱢᱯᱟᱱᱟᱱᱚᱭ (ଚାମ୍‌ପାଟାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱚᱞᱟᱜ) : ଚାରିଆଡେ, ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେବା, ଚାରିଆଡେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେବା, ବିସ୍ତାରିତ ହେବା - Spread all over, all pervading, striking all over, echoed all over - ᱡᱚᱯᱟᱜ. ᱪᱟᱢᱯᱟᱹᱱᱟᱱᱚᱭ, ᱡᱚᱦᱚᱱᱚᱠᱟᱱᱚᱭ ᱵᱟᱱᱟᱭᱮᱱᱚᱜ, ᱮᱱᱟᱣᱟᱛ, ᱡᱚᱦᱚᱱᱚᱠᱟᱱᱚᱭ ᱢᱤᱧᱟᱱᱚᱛᱮᱱ।
- ᱱᱚᱯ ᱪᱟᱵᱟ ᱜᱩ ᱢᱟᱣᱟᱱᱚᱣ, ᱚᱴᱡᱮᱱᱚᱯ, ᱦᱚᱢᱟᱭᱮᱱ, ᱱᱚᱭᱮᱱᱚᱯ ᱱᱚᱣ ᱥᱟᱱᱚᱣᱟᱵᱢᱤᱧ ᱡᱚᱦᱚᱱᱚᱠᱟᱱᱚᱭ ᱪᱟᱢᱯᱟᱹᱱᱟᱱᱚᱭ ᱵᱟᱠᱩᱞ-ᱟ - Olchiki has spreaded all over Bihar, Bengal, Aasam, Odisha and Jharkhand.

ᱪᱟᱢᱯᱟᱱᱟᱜᱚᱨ ᱢᱮᱱᱚᱨᱣ (ଚାମ୍ପା ନାଗାର୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ପୁରାତନ ଯୁଗରେ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ସମୃଦ୍ଧି ସହର ଏବଂ ନଗରର ନାମ – ଚାମ୍ପା ନାଙ୍ଗାର୍ - It is a name of most developed city of Santals in ancient time, Kiskus were powerful king there. This city was deserted by them due to outsiders attack - ᱠᱟᱠᱩᱨᱟᱜ ᱱᱩᱣᱩᱜ ᱚᱞᱜᱩ ᱮᱱᱮᱛᱮᱫ ᱮᱱᱮᱛᱮᱫ ᱟᱜᱟᱱᱟᱜ

ଓଅ ଏ୬୦୬ଏ ଜଚ ଏ୬ଉ୬ଓ ୮ଅଦଅ, ୫ଅ.ଉ ଦଅଓଅଷ, ୫ଅଏଘଅ ଦଅଓଅଷ, ଏଅଜଚଘ୮ଏ ଓଅଦଅ'ଏଅ ଥଏଅଦ, ଦଅଜଅ ୮ଅଷଅ ଜଚ ଦଅଓ୬ଷଅଏଅ ୪ଅ୪ଦଅଓ ଠଏ'ଓ୬ ୮ଥଦଅ। ଏଅ.ଉଷଏ ୮ଅଜଅଓ ଠଅଏଓଅଏ ଠଥ ଏଅଏ ଦଅଜଅ ଦଅଓଅଷ ୮ଚ ଏଏଷ ଏଅ.ଓଏଉଅଜଚଜ-ଅ।

୫ଅଏଅ ୫ଅ୮ଚଷ (ଚାମା ଚାକର୍) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : କୋଚିଳା ଖାଇ ଚଢେଇ - Hornbill (bird) that eats bitter fruits - ୫ଅଏଅ ୫ଅ୮ଚଷ ୫ଥଠଥ, ୮୬୫ଥଅ. ୬ଚ ୮ଚ ୬ଚଏଅ, ୮୬୫ଥଅ. ଜଚ ୬ଜଏଠଥଜ ଏଥଚଥଥଷଅ, ଚଦଅଜଚ ଏଏଅ ଅଦଅ, ଏଥଜ ୬ଚଏ ଅଦଅ, ଏଥଜ ୬ଚଏ ୮ଥଦ୬ଅଅଦ ଓଚଓଚ୬ଅ।

୫ଅଏଅଥ ୫ଏ୬ଏ୮ (ଚାମାଲ୍ ଚୁମୁଲ୍) - କ୍ରି./ ବି°. (ଠଚଦଚଥ) : ଭୟ ଆଶଙ୍କା ଉଦ୍ରେକ କରୁଥିବା ଜନଶୂନ୍ୟ, ନୀରବତା, ଭୟଙ୍କର ସ୍ଥିତି - Very lonely and frightening, silence, fearful situation - ଦଏ୫ଚଥ ଅଷ ଏଚଠଠଚଷ ଓଠ ଅଏ୬ଅଅଷଚଓ।
- ଏଏଷ ଠଅଏଅ ଠଠ ଦଠଦ ଅ୬ଅଅଦ ଏଚଷ ଠଠ ଠ୬ଏଅ ଦଠଦଚଓ ଜଚ ୫ଅଏଅଥ ୫ଏ୬ଏ୮ ଓଠ ଏ୬ଏଏଷଅ.ଚଚଓ-ଅ - Walking alone in the road along the dense forest is frightening and fearful one.

୫ଅଏଷଅ'ଓଅଏ (ଚାମ୍ରାଙ୍ଗାମ୍) - ବି°. (ଓ୬ଦ୬ଦ) : ଚର୍ମ ଆବୃତ (ଶରୀର) - Skin covered (body) - ଏଅଷଠଅ ଜଅଘଅଥ ଏଚଅଏଚ।
- ୫ଅଏଷଅ'ଓଅଏ ଏଚଅଏଚ ଦ୬ଜଅ.ଉ ଜଏଦ ଜଚ ଏଅଉ ଠଅଏଠ୍.ଦଅ - Skin covered body does not remain forever.

୫ଅଏଅଷଅ'ଓଅଏ (ଚାମାରାଙ୍ଗା) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : କରମଙ୍ଗା - Carambola - ୫ଅଏଅଷଅ'ଓଅଏ ଜଚ ୬ଚ୬ଚ ୬ଠ୬ଓଅ।

୫ଅ.ଏ୬୮ (ଚାମୁକ୍) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : ଚାବୁକ୍ - Flog - ୫ଅ.ଏ୬୮।
- ଦଅଜଚଏ ୫ଅ.ଏ୬୮ ଠଦ୮ଚ ୫ଅଏ୮ଅ.ଚ ୮ଚଚଅ - Horses are flogged for running fast.

୫ଅ.ଚଘଅ.ଥଏ (ଚାଉହାଳି) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : ଗାଲ - Cheek - ୬ଚଘଅ।
- ୫ଅ.ଚଘଅ.ଥଏ ଷଦ ଦଚ୮ଠଚଓ ୫ଦ୬ଅଓ ୮ଏଜଏଏଅ - He slapped me hard on my cheek

୫ଅ.ଚ୮ଅ୬ଷଅ (ଚାଉକାଠ) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ କାଠ - Door frame wood - ଜ୬ଚଅ.ଷ ଷଦ ଦଏ୬ଜଏଏ ଅ୮ଅ ଜଅ.ଓଏଜ ୮ଅ୬ଷଅ, ଜ୬ଚଅ.ଷ ଠଅଜଚ।
- ୫ଅ.ଚ୮ଅ୬ଷଅ ଷଦ ଦ୬ଜ ଘଅ.ଦଏଏ ଠଅଓ ଜଦ୮-ଅ - I had kept my hair pin on door frame wood.

୫ଅ.ଚ୮ଅ. (ଚାଉକା) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : ଚଉକା (ମାଟି ଖୋଳିବା ଚଉକା ଗାତ) - It is a measurement of space dug usually it is 8′x8′ or 10′x10′ - ୫ଅ.ଚ୮ଅ. ଏଅଦଅ ଜଅ।

ଛନ.ଥରନ. (ଚାଉରା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ଛୋଟ ବେଦୀ, ପିଣ୍ଡା, ତୁଳସୀ ଚଉରା - Elevated small pandal for holy basil - ଠ୍ୟରମ ଛନ.ଥରନ., ଘମଠନ.।

ଛନ.ଥରମଛନ. ପଟପନ (ଚା.ଉଁରୀୟା. ମେଲା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ)- ସର୍ଗର ଦେବଗଣଙ୍କ ସଭାସ୍ଥଳ – Elev Assembly Hall of God and godesses in heaven- ଯଚରନଚ ଘ୍ୟରମ ରଟଚନଚ ଓଟଠରଓ୍ୟଚ ଚଥଥନଚ ନଛନରନ ଠମଛନରନ ପଟପନ, ପଟପନ ଥସ୍ଥନଚ।

ଛନ.ଥଠନ.ପ (ଚାଉଡାଲ୍) - କ୍ରି. (ଚନଚଥଥନ) : ଅନୈତିକ ଯୌନ ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଆତ୍ମୀୟ ସଜନ ମଧ୍ୟରେ ବିବାହ ଜନିତ ସମାଜିକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ସାମୂହିକ ଭାବେ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଉଲଗ୍ନ କରି ଚଲାଇବା ଶାସ୍ତିକୁ "ଚାଉଡାଲ" ମଧ୍ୟ କହନ୍ତି - To humiliate a person in public by parading him or her naked for committing social crime like insestic relation etc - ଠନଓ ଓନଘନଚ ଯନ.ଓନ.ଭ ରଟ ଓଥଘଥଯଥ, ଯଥଘଥରଥଠ ନରଚ ଯନଓନ.ଭ ୱଥସନଥ ଚନ.ଭ/ଓ୍ୟଚଯନ: ଠନଚଛରଚନ ଯନଥଠନ ଯଥପନ୍ୱଠ ଠନପନ ରଟ ଯନ.ଯଠମ ଟପନଭ (ୱଟପଟଚନ - ପନପନ ପନ.ପନମ ଚନଠଟ ଚ୍ୟପଘମ ଚ୍ୟପଘମ ଠଟ ନମଓଥ ରନଚନଠ ଥସଥ ଟପନଚ)।

ଛନ.ଥଠନ.ପ (ଚାଉଡାଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ସବାରୀ, ବିମାନ (ଠାକୁରଙ୍କୁ ବୁହାଯାଏ), ବାନା, ପତାକା - Planguin, flag - ରନ.ଘମ, ଚରଥସ ଚରଚସମ ନରଚ ଛମରା

- ରନ.ଘମ ଛନ.ଥଠନ.ପ - Palanquin and placate.

ଛନ.ଥଚମଭନ. (ଚାଉକିୟା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ଗ୍ରାମରକ୍ଷୀ - Village guard, informer of the police - ଠରନଚନ ଘ୍ୟପମଯ ଠଟ ଚରଥଠଥରଚ ଚନଠରନ ମଓମ ନ.ଓଚ ଘଥସ୍ଥ (ନ.ଠଚ ରଟ ଠନଘଟଚନଭ)।

- ନ.ଠଚ ରଟ ଓଥଘଥା ଘଚଭ ପଟଚଚରନଚ ଛନ.ଥଚମଭନ. ଠରନଚନ ରଟ ଚରଥଠଥରଚନଭ - In case there is murder case in village Gram Rakhi (village guard) will inform to the police.

ଛନଯ (ଚାଷ୍) - କ୍ରି. (ଚନଚଥଥନ) : ଚାଷ କାମ, କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା - To cultivate, to do agricultural work, grow crops - ଛନଯ ଚନ.ଘମ, ଘଓସ୍ଥଓ ଛନଯ, ୀଥଚଥଠଥନ ଛନଯ, ଓଚଘଚପ ଛନଯ ଟଘନଚ।

- ଚଟଯ ଓଚ ରଚୀମରମ ଚରନ.ଠମରନ ଠନପଟ ଛନଯ ଓନସ୍ଥଟଭନଓ - This year we could not grow crops due to draught.

ଛନଯ ଠନଯ (ଚାଷ୍ ବାସ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ଚାଷବାସ, କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ - Farming and housing - ଛନଯ ନରଚ ଥସ୍ଥନଓ ଓଚଥନ.ରଚ।

- ଛନଯ ଘଚ' ଠନ.ଚଚଓ ଠନଯ ଘଚ' ଠନ.ଚଚଓ - We have no crops to grow and no house to live in.

ଣଳ.ୟୱ (ଚା.ଷୀ) - ବି. (ପ୬ୈ୬ଯ) : ଚାଷୀ - Farmer - ଣଳ.ୟୱ, ଣଳ୪ ଳଳ.ଯୱ ଏଳଘ।
- ୪ଳଣ୬ଳଣ୧ ପଟଳ ଠଟ ଣଳ.ୟୱ ଳଟ ଳ୬ୟୱଓ ଳଳୈଳ - Seeing good rain fall, farmers are happy.

ଣଳଏଳ (ଚାହା) - ବି. (ପ୬ୈ୬ଯ) : ଚା' - Tea - ଣଳଏଳ।
- ଳଟଳଟ ଣଳଏଳ - Hot tea.

ଣଳଏଳଠ (ଚାହାବ୍) - କ୍ରି. (ଳଳୈଟଣଳ) : ଆଁ କରିବା, ପାଟି ମେଲା ରକିବା, ପାଟି ଆଁ କରିବା - To open mouth, to become crack - ଯଣଘଣ ଣଳଏଳଠ।
- ଳ.ଠଯ ଯଳଞଳଓ ଣଳଏଳଠ ଳଳଠଟ ଓଳ.ଘ ଏଟଏ ଟୈଳଣଘ - Having opened mouth widely, came running at me.

ଣଳଏଳଳ, ଣଳଏଳଳ ଣଳଏଳଳ (ଚାହାଲ୍, ଚାହାଲ୍ ଚାହାଲ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଣୈଣଘ) : ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ପାହୁଁଡ ପକାଇ ଚାଲିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - Galloping walk, walking galloping - ଣଳଘଳଓ ଣଳଘଳଓ ଠଳଘଳଯ, ଏଯଳପଯଳ ଏଯଳପଯଳ ଏଳଓଣଳ ଓଟଯଟ ଳଳଠଟ ଠଳଘଳଯ ଯଓଯ (ଳ୬ଘଯ ଳଟଟଳଓ ଠଳଘଳଯ)।
- ଟ୬ଳଠଟ ଣଳଏଳଳ ଣଳଏଳଳ ଟ୬ଳଳଳ ଓଟଯ ଠଳଘଳଯ ଳ୬ଳଓ-ଳ? - Where are you going alone with galloping gait ?

ଣଳଞ୬ଞଳ (ଚାରଖା) - ବି. (ପ୬ୈ୬ଯ) : ଚରଖା, ସୂତା କାଟିବା ପାଇଁ ଚରଖା - Hand spinning machine - ୪୬ଠଳ.ଯ ଠଳ୬ଟଟଓ ଣଳଞ୬ଞଳ।

ଣଳଞଣଳଟ (ଚାରଖି) - ବି. (ପ୬ୈ୬ଯ) : ତୁଳାରୁ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ପେଡିବା ହସ୍ତ ଚାଳିତ ଯନ୍ତ୍ର - Hand driven cotton seed extraction machine - ଠ୬ଳଳ.ଯ ୬ଯଟଣ ୪ଳଣଓ ଳଟଣ ଟଘଟ୬ ଣଳଞ୬ଞଳ।

ଣଳଞଣଳଟ (ଚାରନାଓ) - କ୍ରି. (ଳଳୈଟଣଳ) : ଝାଟିରେ ପିଟିବା, ପାହାର ବସାଇବା - To beat with bushy stick - ଣଯଘଞ୬ଘଘଘ ଠଟ ଣଳ.ଘ୬ଳ.ଟ, ଘଳଏଳଞ, ଓଳଳ।
- ଓଘଓଯଞଳ. ଞଟଯଘଳ ପଟଳ ଠଟ ଳଘ ଳଣଓ ୪ଟ୪ଘ ଣଯଘଞ୬ଘଘଘ ଠଟ ଣଳଞଣଳଟ ଳଟଓଟଣଳଣ - Child being obstinate and demanding his mother beat him with thin tamarind stick.

ଣଳଞଣଳ (ଚାରଚା) - କ୍ରି./ବି. (ଳଳୈଟଣଳ)/ (ପ୬ୈ୬ଯ) : ଆଲୋଚନା, ଆଲୋଚନା କରିବା, ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା - Discussion, to discuss, to debate - ଓଳଳପଯଳଞଳଟ, ଳଳଘଳଳ ଯଳଞଳଟ।
- ଣଘଳଘ ଘଓଘ ଳଳଠଟ ଣଳଞଣଳ ଓଳ ୪ଘଓ ଟୈଳ - Discussion on Olchiki script is over.
- ଯଘଓ୬୧ ଞଟ ଳଯଳଣଓ ଳଳଠଯଞଳ ଓଟ ଣଳଞଣଳଓ ଳଳୈଳ - Your issues are discussed in the meeting.

ଣଳଞଣଳଟ (ଚାରଚାଓ) - କ୍ରି. (ଳଳୈଟଣଳ) : ବୁଲିବୁଲି ଆସିବା, ଚରିଚରି ଚାଲି ଆସିବା, ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିବା - To infilter, enter into the boundary, to be spread over, to be all over

- ଅ.ଠୀ ଅ.ଠୀ ଠ୮ ୟଅଦଅ ୀଢ଼ୀଙ, ଘଅଧୂଅଅ ୀଢ଼ୀଙ, ୟଠଅଯଅଅ ୀଢ଼ୀଙ, ଏ୮ଘ ୟଅଦ, ୟଠୀଠଙଅ.ଅ ୀଢ଼ୀଙ।
- ଥୀଅଙ ଢୀଧୂଅଘ ଏଅଥ ଅଠଅ ଢୀଧୂଅଘ ଠ୮ଟଅ ୟଅଯଅଅଅ ଏ୮ଘ ଟଧୂଅ - Outsiders have infiltered into our country.

ୟଅ.ଯଧୀ, ୟଅ.ଦଯୀ, (ଚାର୍‌ନୀ, ଚାଲ୍‌ରୀ,) - ବି. (ଏ୬ଧ୬ଘ) : ଚାଉଳ ଚୂନା ଚାଲୁଣି,ଭାତ ହାଣ୍ଡି ଢାଙ୍କୁଣୀ (ବାଉଁଶରେ ତିଆରି) - Siev, Lid made of bamboo for rice pot - ଘଠଅ.ଘଧୀ, ଢ୮ଙ ୦ଟଢ଼ ଅ.ମୀଘ ଓୀଘୀ ଏଠଅଓ ଢ୮ଟ୬ଅ ୟଠଅ.ଧୀ, ୟଅ.ଯଧୀ, ୟଅଦଅ।

ୟଅଯଘଅ (ଚାର୍‌ପା) - ବି. (ଏ୬ଧ୬ଘ) : ପତ୍ର ପୋଡା ପିଠା - Flat cake stuffed in leaf and backed in fire - ୟଅଘଯଅ ଧଅ୬ଅଘ ଘୀଏଠଅ. ଧଟଓଟଦ ଯଟ୬ଥ ଯଅଘଅଓ ୀଧୀଧ।
- ଓୀଢ଼୬ଯଅ. ୟଅଯଘଅ ଘୀଏଠଅ. ଅ୬ଥ ଘଟ - Prepare cake stuffed in leaf and backed by fire for children.

ୟଅଯଧଙଏଅ (ଚାର୍‌ମାଣ୍ଡା) - କ୍ରି. (ବଅଧଥଅ) : ଚାରିପଟୁ ଓଲଟାଇ ମଡାଇବା (ଧାନ ଖଳାରେ), ଗୋଡରେ ମାଡିବା - To crash paddy out from straw by treading upon in the crushing field, to crush paddy straw to separate rice by treading legs upon it from four directions - ଘ୬ଧ ଘଅଏୀଅ ୬ଠଥଧ ଧଅଧୀଅଅଥ ଯଅ୬ଅଏ ୬ଅ୦ଟ ଏଓଓଓ ଟଧ, ଧଙଏଅ, ୮ଥ୦ଥ ଦଟ୬ଅଧ ୬ଅ୦ଠଅ ଓଅଢ ଧଅଯଅଅଥ ଘ୬ଯଅ.ଥ।
- ୬ଅ୦ଠଅ ୬ଥଢ଼ଥ ଏଥ ୟଅଯଧଙଏଅ ଓଥଢ ଅ୬ଏଢ଼ଅ-ଅ - We have dicussed almost all points/ issues.

ୟଅଯଧଅଥ (ଚାର୍‌ହାଓ) - କ୍ରି. (ବଅଧଥଅ) : ରାଗେଇବା, ଉତେଜିତ କରେଇବା, ନିଜ ଆଡକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବା, ପ୍ରଲୋଭିତ କରିବା - To tease, incite, provoke, to attract at - ୟଟଦଏଟ, ଯଅ.ଓୀ ଥୟଥ, ଅଘଧଅଅଯ ୮ଟଢ଼ ଏଠ୬ଦଅ.ଥ ଅ.ଓ୬।
- ଏଅୟଅଯ ୬ଅଏଅ ଅଦଥ ଅଦଥଏ ୟଅଯଧଅଥ ଏଅଘୀଅଅଟୟଅ, ଏଅଓ୬ଠଅଅ ୨ ଯଥଓ ଏଟୟଅ/୦ଠଅଘଧଅ ଏଟୟଅ - Don't tease the matured buffalo, otherwise it will hit you/it will charge at you.

ୟଅଯଏଟ, ୮ଅଏଯଟ (ଚାର୍‌ହେ, ସାହ୍‌ରେ) କ୍ରି. - (ବଅଧଥଅ) : ଖାଇ ଖାଇ ସୁଆଦିଆ କରିବା (ସଜନା ଶାଗ, କୁଲଆରୀ ଶାଗ ଇତ୍ୟାଦି) - Palatability increased by eating regularly (drum stick leafy vegetable) - ୮ଟ୦ଟ, ଏଥ୦ ୮ଟ୦ଟ, ଏଥ୦ ଏଥ୦ ୦ଟ ୮ଘ୦ଘଦ ଥୟଥଟ (ଏ୬ଧଟଅ. ଅଘଅଓ, ୮ଘ୦ ଅଘଅଓ ଟଏଅଧ)।
- ଏଥ୦ ୮ଅଯଏଟ ଏ୬ଧଟଅ. ଅଘଅଓ ଢଥ ଢଘଧ ଓଟ ୮ଘ୦ଘଦଅ - The taste of drum stick leaf regularly eaten is always palatable/tastefull.

ୟଅ.ଯଏଘ (ଚାର୍‌ହୀ) - କ୍ରି. (ବଅଧଥଅ) : ଦୁଇ ତିନି ଖିଅ ସୂତା କିମ୍ବା ଦଉଡି ପାକଳ

କରିବା (ଏହା ଦ୍ୱାରା ସୂତା କିମ୍ବା ଦଉଡି ବଡ ଟାଣ ହୁଏ, ସହଜରେ ଛିଣ୍ଡି ଯାଏ ନାହିଁ - To twist two more lines of strings or rope to make it stronger - ଜଣେ ବଜାର ଯାଅ, ଆଉ ଜଣେ ଆଉଟକୁ ଯାଇ ଜଣେ ଆଉଟର ଯାଦୁ ବଜାର ଆନ୍ଦୋଳନ କରେ।

- ଆଉଟର ଯାଦୁ ବଜାର ପାଇଁ ତିନୋଟି ସୂତାକୁ ଏକତ୍ର କରି - Twist three lines of strings together to make the goat neck tie.

ଚାରିଗିରଦା. (ଚାର୍‌ଗିର୍‌ଦା) - ଅବ୍ୟୟ (ବିଶେଷଣ) : ଚତୁର୍ଦିଗ, ଚତୁର୍ପାଶ - Four sides, directions, all over, all sides - ଜଣେ ବଜା, ଜଣେ ଯିବାକୁ, ଜଣେ ଜାଗ୍ରତାବସ୍ଥାରେ।

- ଚାରିଗିରଦାକୁ ମୁଁ ଚାହିଁଲି - ମୁଁ ଚାହିଁଲି, କିନ୍ତୁ ମୋ ପାଖରେ କେହି ନଥିଲେ - I looked around/saw all around but saw no one/found nobody.

ଚାର ଆଣା (ଚାର୍‌ଆଣା) - ବିଂ. (ଗଣିତ) : ଚାରିଅଣା, ଚାରି ଭାଗରୁ ଭାଗେ - One fourth of Rupee - ଏକ ଟଙ୍କାର., ଯିଏ ଜଣକୁ ବଜାଏ ଏକ ଜାଣକୁ।

ଚାରଣେ (ଚାର୍‌ଣେ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଏକ ପ୍ରକାର କୀଟ (ହରଡ ଗଛ ଫୁଲର ପାଖୁଡା ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଦେଖା ଯାଆନ୍ତି) - One type of insect eating the petal of urad/jute flower - ଚାରଣେ (ଚାରଣେ ଚାର ଯାଇଁଟ ବଜାରେ ଠାକୁର ଏଇଟା ଏକ ଛୋଟ ପୋକ, ପୋକ ଫୁଲ ଖାଏ, ଆଉ ଚାରଣେ ଯିଏ ଫୁଲ ଖାଏ. ଆଜି, ଚାରଣେ ଫୁଲ ଖାଇଲା ଆଉ ଠାକୁର ଏଇଟା ଏକ ଚାରଣେ ଖାଇଲା ଫୁଲ ଖାଇଲା)।

ଚାରଣ (ଚାରା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଦାନା, ଖାଦ୍ୟ, ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ - Food, eatable, edible, food stuff - ଆପଣେ ଆରେ ଆମେରିକା।

- ଯିଏ ଜଣେ ଗୋଟେ ଘରଯିବେ ଠାରେ ଚାରଣ ପାଇ ଚାଲେ ଚାରଣ ପାଇଁ ଚାଲିଲେ ଆରେ - Doves have gone to collect pulses and gramm for their nestlings.

ଚାରଣ (ଚାରା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଚାରା, ପ୍ରଲୋଭନ, ଲୋଭ ଦେଖାଇବା - Food as lure, allurement, bait - ଚାରଣ (ଠାକୁର ଚାରେ ଚାରଣ, ବେଶ ମାଛର ଚାରେ ଚାରା ଚାରଣ)।

- ଚାରଟିଏ ମାଛରା ମାଙ୍କଡ ଚାରେ ଚାରଣ ଆରାମ ଜୀବନ - In order to trap the kite with gum sticks a rat is kept as bait.

ଚାରଣଚ, ଚାରଣଚ ଚାରଣଚ (ଚାରାଦ୍, ଚାରାଦ୍ ଚାରାଦ୍) - ବିଂ. (ଗଣିତ) : ପ୍ରଚଣ୍ଡ, ପ୍ରଖର ଖରା - Scorching sun, extremely hot sun - ଆ.ଠାରୁ ବାହାରୁ ଟାଉନ୍ଦ।

- ଠାକୁର ଜଣେ ଆ.ଠାରୁ ଚାରଣଚ ଟ ଟାଉନ୍ଦଟଚ-ଆ - Today there is scorching sun.

ଚାରାଜ୍ ଚୁରୁଜ୍ (ଚାରାଜ୍ ଚୁରୁଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ବିଶେଷଣ) : ଏଠିସେଠି ଏବଂ ଅଳ୍ପ

ଅଳ୍ପ, କାଁ ଭାଁ ଗୋଟେ ଅଧେ, ଏଠି ସେଠି ଛାଡି ଛାଡି ପକାଇବା - Scattering rarely here and there, thinly scattered - ଯଅ'ଏଟ ଯଔଅ'ଏଟ ଖଔଅଏ ଏଅ, ଏମଔମ ଘଅ.ଯମଔ ଯଏଟ ଯଏଟ ଏଅ ମଓମ, ଯଅ'ଏଟ ଯଔଅ'ଏଟ ଖଅଔଅ ଖଅଔଅ।

- ଯଅଅ ଦଯଅଅ ଖଯ ଯଯଯ ଯଅଅଯ ଯଔ ଅଯଓ ଯଅ'ଏଟ ଯଔଅ'ଏଟ ଖଅଔଅ ଯଅଔଅ ଖଅଔଅ ଯଯଏ ଯଅଅଅଅଅ - Seeds were not sowed propertionately for which sapling has grown up thinly and at an uneven distance from each other.

ଖଅଔଅଖଅଔ (ଚାରାଚୁରୁ) - କ୍ରି./ବି°. (ଏଯଯଏଘ) : ମାଈ କୁକୁଡା ତାର ଛୁଆ ଚିଆଁମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ଅନେଷ୍ୱଣରେ ଡାକି ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା (ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ) - Activities a hen uses to do while leading its chicks in a sizeable number for collecting feed (food) and chicks making chirping sound - ଯ'ଓଅ ଅଏ ଔମଯ ଏଅ.ଔଅଅ.ଓ ଖଅଔଅ ଏଅଘ ଯଅଏ ଯ ଅଘଘଅଓ ଅଘଘଅଓ ମଓମ ଅଔ ଏଅ.ଔଅଅ.ଓ ଅଘ ଖଅଔଅଖଅଔ ଅଘ ଔଅଓ ମଓମ ଔଯଅଅଯ ଘଅଅମଯଯ ଔଘଘ ଅଘଘଅଓ।

- ଯ'ଓଅ ଏଅଅ.ଓ ଏଅଓ ଖଅଔଅ ଯଅ.ଓମଓ ଖଅଔଅଖଅଔଅଓ ଅ.ଓଅଔ ଅଅଅଓ ଅଘଅଅ - Hen is leading its chicks for food (feeds) and chicks making chirping sound.

ଖଅ.ଔମଏ (ଚା.ରିତ୍) - କ୍ରି. (ଅଅଦଘଅ) : ଅନିଷ୍ଟା ରଖିବା, ଜଗି ଦେଖିବା, ଛପିଛପି ଗତିବିଧି ଦେଖିବା, ନିରେଖି ଦେଖିବା - To watch, to vigil, to watch vigilantly - ଅଅଅ ଅଅଏଏଯ ଏଯଦ ଏଅଯ ଏଅଯ, ଏଯଦ ଓଅଔଅଯ, ଏଅଏମ ଏଅ.ଯମଔ ଏଯଅ ଏମଔଅଅ ଅଅଦ ଏମଏଅଓ ଦଯଦଓ ଏଯଦ ଅଔ ଦଯମଅଅ. ଅଯ, ଏଯଦ ଏଅଯମଅ, ଘଅଦଦଯଏ ଏଅଯମଅ, ଏଯଦ ଅଅଅଯ ଘଅଔଯଅଅ, ଦଯଏଅଔ ଓଅଏଅ, ଯଯଯଦଅ ଏଅଅଯଅ, ଯଯଏଦଅ ଏଅଅଯଅ'ଦ, ଖମଔଓଅଅ.ଦ ଏଅଏଅ'ଦ।

- ଏଯଯ ଅଅଏ ଖଅ.ଔମଏ ଏଅଯମଅଓଯଦଓ ଅଯଏଅଅ - I am watching people (to find out one, I am looking for).
- ଅଅଅଦ ଅଔଅଅଓ ଅଯଦଯ ଖଅ.ଔମଏ ଏଅଯମଅ ଅଯଓ-ଅ - We looked for spot and place for hiding.
- ଅଏ ଏଅ.ଓଔମ ଅଯ ଖଅ.ଔମଏ ଅଯଏ, ଏମଓ ଔଯ ଯଯଓ ଅଯଅଅ ଖଯଅଅଅଓଯଦଓ-ଅ - You keep watch on enemy to know about their activities and movements.

ଖଅ.ଔମଓଅ. ଘଅଦ/ଖଅ.ଔଓମଔଅଅ. (ଚା.ରିଆ ପାସ୍ /ଚା.ର୍ ଗିର୍ଦ୍ଦା.)) - ଅବ୍ୟୟ (ଏଯଦଯଓ) : ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ, ଚାରିଆଡେ - All over, four sides - ଖଅ.ଔଓମଔଅଅ. ଓଯଏଅ ଘଅଯଅଅ।

ଖଅଔଯଏ (ଚାରେଜ୍) - ବି. (ଏଦଏଏ) : ଖଡିକା, ପତ୍ର ଖୋଲି କିମ୍ବା ଦୋନା ଟିପିବା ପାଇଁ ଖଡିକା (ସରୁ ସରୁ କାଠି) ବାଉଁଶର - Thin stick for stitching cup of leaf or plate of leaf - ଘଅଏଯଏଓ ଘଅଠଯଅ ଘଅ.ଦମ ଖଅଔଯଏ, ଅଦଦଏଦଯ ଖଅଔଯଏ, ଖଅଔଯଏ ଓଯ ଅ.ଠମ ଯଯଅଦଅଅ। ଏଯଯଯଅ -

ଚଳାଚଳରେ ଯାଯାବର ଜାତି (ଏହାକୁ ଏତଦ୍ଭିନ୍ନ ଚଳ.ଯୀ ଏହାସହିତ ଚହ ଏଠାରେସୂଚିତ), ଏହାକୁ ଯାଯାବର : ଏକାଧିକ ଏହାକୁ ଏହାସହିତ ମଳାଣିସହିତ ଯୋଡ଼ାଯାଇଥିବା ଚଳାଯାଉଥିବା ଯାଯାବର, ଯାଯାବର ଜାତି, ଯୀ ଯାଯାବର, ଚଳାତ୍ରାକାର ଯାଯାବର, ଚରିତ୍ରାଙ୍କନ ଯାଯାବର, ଯାଦବ ଯାଯାବର।

ଯାଯାବର (ଚାଟ୍‌କୀ) - ବି. (ପ୍ରାଚ୍ୟ) : ଛଦ୍ମ କପଟ, ଷଡଯନ୍ତ୍ର - Conspiracy, camouflage, disguise - ଯାଯାବର ଚହରଚହୀ, ଯୀଯୀ ନ:ଶୀଳ, ଯୀଯୀ ଯୁଯୀଯୀ।

- ଏକାଏକ ଦୀର୍ଘକ୍ଷ. ଜହ ନ.ଶୀ ଜୀଯୀ ଦୀଳଚଯ ଯୀଯଯୀଦ୍ଦ ଚହ ଯାନ.ଯଚୀ ଦୀଯଚ ଯୀଶ ଚଯଜଯୀଳ - Baba Tilka was arrested by British after many days by resorting to conspiracy.

ଯାତ୍ରା (ଚାଚ) - କ୍ରି. (ଚଳାଚହାଳ) : ଚାଲିବା, ଛୋଟ ଶିଶୁ ଚାଲି ଶିଖିବା - To walk, to learn walking (baby) - ଦୀଯୀଯଚ, ଦୀଯୀଯଚ ଯୁଜହଚଜ।

- ଯୀଜହଚଯୀଳ. ଏକାଜ ଯୁଯୀଳଯଳୀ ଏଚଳଚଚଜ ଚଳାଯଳ, ଯୁଯୁଜଯୁ ଯାତ୍ରାଯାଳ ଚଳାଯଳ - Little child has just completed one year and is tottering/ learning walking.
- ଯୀଦଚଚଜ ଚହ ଳଳୀଯୀଦ ଯୀଜହୀଳଯୁଯଳ, ଜାଦ୍ର ଜହାଦ୍ର ଯାତ୍ରାଯାଳ ଚଳାଯଳ ଏକାଦ୍ରାଚଜ-ଳ - Scorching sun has reduced/ declined, we would now start our journey again.

ଯାତ୍ରାଯାତ୍ରୀ (ଚାଂଚର୍) - ବି. (ପ୍ରାଚ୍ୟ) : ବାରବୁଲା ବେଦୁଇନ୍ ଏହି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ଚୋର ପ୍ରକୃତିର - One group of gipsy men - ଏକାଜ ଦଳହଚ ଳୀଯୁ ଦୀଳ.ଯଚଳ.ଳ ଯାଳ.ଦୀଯ ଏହୀ, ଚଯଚଚ ଜହ ଯଯଯୀଦ୍ଦ ଯୁଯୀଚ ଚଚଚଚ ଚଚଯଦୀଯୀଚଯୀଳଳ।

- ଯାତ୍ରାଯାତ୍ରୀ ଚହ ଜହଳଳୀଜ ଚଳାଯଳ, ଏଳଏଯୀ ଚହଳୀ ଯାଯଯୀଯ ଚହ ଳାଯଯୀଚ ଜହଏଳଳ - Gipsy men are coming, don't keep anything outside.

ଯାତ୍ରାଯାତ୍ରୀ (ଚାଚାଃ) - କ୍ରି. (ଚଳାଯହଳ) : ଫାଳିବା, ଚିରି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରିବା, ଭଙ୍ଗାରୁଜା କରିବା, ଧ୍ୱସ୍ତବିଧ୍ୱସ୍ତ କରିବା - To demolish, to tear apart, to break, to shatter, to damage extensively - ଦୀଯୀଚଳ ଯୀଜହୀ, ଳଳ.ଘଚଜ ଜଚଚଚଳ. ଘଳଚଳଚଳ, ଏକାଏଳଳ.ଏଳଳୀଯୀ, ଯାତ୍ରାଳଳୀ ଯୀଜହୀ, ଏଳଳଚଳ.ଜ ଯୀଜହୀଯଜ, ଏଳଳଳ'ଜଳଳଏ, ଏକାଯୀଳ.ଜ ଯୀଜହୀ, ଳଳ.ଘଚଜ ଚଳଳଯାତ୍ରାଏଳଳଳଯାତ୍ରା।

- ଏଚଯୀଚ ଏଳ.ଚଚ ଏଳଳଯଯଜଜ ଳଏଏ ଜୀଯୀଜଯଯ ଏଯଳ ଚଳଏଯ ଳ.ଏଚ ଜୀଯୀଜଯଯ ଚଯଚଚ ଯାତ୍ରାଯାତ୍ରୀ ଚଯଜ-ଳ - Tughlok plunderers came to our country and shattered the villages they came across.
- ଘଚଜଚଏଚଳଚ ଘଚଏଚ ଜୀଯୀଜଯଯ ଯୀଯଚଚ ଚଏଳ.ଯ ଏଯଳ ଯଜଳ ଯଳଳ ଜଳଳ ଏଳ.ଏଳ ଯାଳଳ ଜଳଳଯଜ ଯଳଳଚ ଚଳଳଳ ଯାତ୍ରାଯାତ୍ରୀ ଯୀଜହୀ ଚଯଜ-ଳ - Locus of Luguburu came down to country side and

ate away all the flora they encountered.

ଚାଚାର୍‌ହାଦ୍‌ (ଚାଚାର୍‌ହାଦ୍‌) - ବିଂ./ବି. (ଓଏଚଏ)/(ପଏଚଏ) : ବଡ ପାଟିଆ - Wide opening, opened mouth, vociferous - ଚାଚାଚାଚା ଯାଚାଚା, ଯାଚାଖାଚାଓ ଓଟ ଯାଚାଖାଓ ମାଖଟେ ଚାଚା.ଓ ଖାଚା, ଘଖାଚାଚା ଯାଚାଚା. ଚାଚାଖାଟ ଚାଚାଚାଚାଚା ଚାଚା.ଓ ଏଚାଚାଚା ଚାଚାଚାଚା. ଚାଚାଖାଟ ଚାଚାଚାଚାଚା ଚାଚା.ଓ ଏଚାଚାଚା ଚାଚାଚା-ଚା - That vociferous woman opened up everything in and out.

ଚାଚାଘାଚାଚା (ଚାଛାଓ) - କ୍ରି. (ଚାଚଏଚା) : ଯାଚି ହେବା - To offer oneself, to volunteer - ଏମାଏ ଏମାଏ ଠେ ଚାଚାଚ ଚାଚାଚ ଚା.ଓମାଚ ଚା.ଓ ଚା.ଘାଚାଚ।
- ଯାଚାଚାଓ ଘଟଘାଚା ଓଚାଘାଚ ଟଯାଚଓ ଚା.ଓମାଚ ଟ ଚାଚାଘାଚାଚା ଟଏଚା - Chief guest offered himself to donate/ extend help.

ଚାଚାଚାଚମ (ଚାଦ୍‌ଲୀ) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ବହୁ ରଙ୍ଗର ଗାଈ, ମାଈ ଛେଳି ମଇଁଷି ଇତ୍ୟାଦି - Spotted cow, she buffalo, she-goat etc - ଚାଚାଚାଚା ଯାଚାଏ ଟାଓଚା ଯାଟାଚଯା, ଓଚା.ଓ ଯାଓଏମ।

ଚାଚାଚାଚ (ଚାଦ) - ବି. (ପଏଚଏଯା) : ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର - Sun, moon - ଏମାପ ଚାଚାଚାଚ, ପମାଚାଚ. ଚାଚାଚାଚ।

ଚାଚାଚାଚ (ଚାଦ) - ବି. (ପଏଚଏଯା) : ପ୍ରଭୁ, ଭଗବାନ - Almighty, God - ପାଚାପାଚା ମାଏଚାଚ, ଯାଚାଚାଚାଓ ପାଓଚାଓ, ଚାଘାଚାଚାଯାଚ, ଏମାଚାଏଚାଏ ଚାଚାଠାଚା।
- ଚାଚାଚାଚ ପାଚାଓଚା ଚାଚ ଏଚାଠାଚାଚାଚାଓ ଟ ପାଚାପାଚାଓଚା ଚାଚ ଓଚାପାଚାଓମାଚା ଓଟ ଯାଟାଚାଓଚା - God is omniscient and omnipotent.

ଚାଚାଚାଚମାଓଚା. (ଚାନ୍ଦକୀୟା) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ମାସିକିଆ - Monthly - ଯମାଚ ପାଚାଓଚା ଚାଚ ଯମାଚ ଚାଘାଚାଚ ଏଚାଓଚାଓ।
- ଏଚାଚା ଚାଚ ଚାଚାଚାଚମାଓଚା. ଘଚାଠାଘାଚଯ ଚାଚାଚା - This is monthly magazine.

ଚାଚାଚାଚ (ଚାନ୍ଦ) - ବି. (ପଏଚଏଯା) : ମାସ - Month - ଯାଚା.ଏମାଠ।
- ଯମାଚ ଚାଚାଚାଚ - One month.
- ଓଟଚ ପାଚାଚ ଚାଚାଚାଚ ଚାଟ ଯମାଚ ଏଟଚଯାଚା - There are twelve months in a year.

ଚାଚାଚାଚଚ (ଚାଦର୍‌) - ବି. (ପଏଚଏଯା) : ଚଦର, ବିଛଣା ଚଦର, ଘୋଡାଇ ହେବା ଚଦର - Bed sheet, sheet, blanket - ଚାଓଚ ପାଚାଠାଘାଚଚାଚା ଚାଚାଚାଚଚ, ପାଚା.ଚାଠମ।

ଚାଚାଚାଚା (ଚାନ୍ଦା) - ବିଂ. (ଓଏଚଏଚ) : ଛାବ୍‌ଲା, ମୁଣ୍ଡରେ ଧଳା ରଙ୍ଗ ଦାଗ ଥିବା ପଶୁ ଏବଂ ପ୍ରାଣୀ - Animals with white patch on the head - ଯାଚାଚାଓ ଚାଟ ମମାଠାଚମ ଚାଟଠାଚାଚ ଘଏପ ଚାଚାଚ ଠାଚାଚାଚଟ ଯମାଏଟ, ଯାଟାଚଯା, ଠାଚାପାଚା, ପାଚା:ଓଚାଚମ ଚାଚ ଏଚାଚ ଏଚା।

ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ (ଚାନ୍ଦାନ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଚନ୍ଦନ ଗଛ - Sandal wood, tree - ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ ᱜᱟᱪᱷ।

ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ (ଚାନ୍ଦାନ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଅଲ୍ ଚିକି ଲିପିର ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ପୌରାଣିକ ନାଟକ "ବିଦୁ ଚାନ୍ଦାନ୍"ର ନାୟିକାର ନାମ ଚାନ୍ଦାନ୍, ଏହି ନାଟକରେ ନିଜେ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ "ଅଲ୍ ଚିକି ଲିପି" ସୃଷ୍ଟିର ଉତ୍ସ ଏବଂ ଅବଧାରଣା ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ନାୟକ ବିଦୁ ଏବଂ ନାୟିକା ଚାନ୍ଦାନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ବିନିମୟ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ କିଭଳି ପରିପ୍ରକାଶ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଦର୍ଶା ହୋଇଛି - "Chandan" is main actress character of legendary drama named "Bidu Chandan" written by Pandit Raghunath Murmu, creater of Olchiki script. This play of Guru Gomkey is most popular among the Santal people. He has vividly exhibited in this play, the sources and medium of communication between main actor character - "Bidu" and main actress character - "Chandan" through some symbols and symbolic indications. He has established in this drama, as to how he devised the Olchiki scripts. The roles of Chandan" in the play is really heart touching - "ᱚᱞᱪᱤᱠᱤ ᱪᱟᱱ·ᱫᱟᱱ" ᱦᱟᱯᱨᱚᱵᱷᱟᱥ ᱨᱚᱞᱚᱞ ᱯᱟᱱᱰᱤᱛ ᱨᱟᱜᱷᱩᱱᱟᱛᱷ ᱢᱩᱨᱢᱩ ᱟᱞ୍ ᱪᱤᱠᱤ ᱞᱤᱯᱤᱨ ᱥᱨᱥ୍ᱴᱟᱸᱠ ᱫ୍ୱାରା ᱞᱤᱠᱷᱤᱛ ᱯᱚᱨᱟᱱᱤᱠ ᱱᱟᱠᱚᱴ "ᱵᱤᱫୁ ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ୍"ର ᱱᱟᱭᱤᱠᱟᱨ ᱱᱟᱢ ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ୍, ᱍᱦᱤ ᱱᱟᱴᱠᱨᱨᱤ ᱱᱤᱡᱮ ᱯᱱ୍ᱰᱤᱛ ᱨᱟᱜᱷᱩᱱᱟᱛᱷ ᱢᱩᱨᱢᱩ "ᱟᱞ୍ ᱪᱤᱠᱤ ᱞᱤᱯᱤ" ᱥᱨᱥ୍ᱴᱤᱨ ᱩᱛ୍ᱚᱥ ᱮᱡᱚᱝ ᱟᱵᱚᱫᱷᱟᱨᱱᱟ ᱥᱢ୍ᱯᱠ୍ᱠᱨᱨᱮ ᱯ୍ᱨᱟᱜ୍ᱜᱞ ᱽᱵᱟᱵᱮ ᱯ୍ᱨᱫᱨ୍ᱥᱤᱛ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ନାୟକ ବିଦୁ ଏବଂ ନାୟିକା ଚାନ୍ଦାନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ବିନିମୟ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ କିଭଳି ପରିପ୍ରକାଶ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଦର୍ଶା ହୋଇଛି - "Chandan" is main actress character of legendary drama named "Bidu Chandan" written by Pandit Raghunath Murmu, creater of Olchiki script. This play of Guru Gomkey is most popular among the Santal people. He has vividly exhibited in this play, the sources and medium of communication between main actor character - "Bidu" and main actress character - "Chandan" through some symbols and symbolic indications. He has established in this drama, as to how he devised the Olchiki scripts. The roles of Chandan" in the play is really heart touching - "ᱚᱞᱪᱤᱠᱤ ᱪᱟᱱ·ᱫᱟᱱ" ᱦᱟᱯᱨᱚᱵᱷᱟᱥ ᱨᱚᱞᱚᱞ ᱯᱟᱱᱰᱤᱛ ᱨᱟᱜᱷᱩᱱᱟᱛᱷ ᱢᱩᱨᱢᱩ

situated 15 k.m. away from Balasore town. The beauty of the sea sore is that sea water recedes back up to 3 k.m. in the forenoon and come rushing to sea sore in the afternoon. There is Interim Rocket Testing Centre of Military Deptt. situated in this place. This place was favourite place for Ex-President of India Dr. APJ Abdul Kalam - ଏହାପଯ଼ନ୍ତ ଏହାଏହାର ବରବଟ ଓପର ପଯ଼ମଟ ବମାପଯ଼ମାନର ୟେ: ଓମାସ ରଟ ପଟେଯ଼ଓ-ଯ଼, ୟେ:ଫମାଯ଼ବର ଫଯ଼ରଟଓଯ଼ ଯ଼ଯ଼ଟ। ଏହା.ୟଓଯ଼.ପ ଏଟଯ଼ଯ଼ ୟେ'ଏଟ ଫଯ଼ରଟଓଯ଼ ଫଯ଼ଓ ଫଯ଼ ଯ଼ଟ ବମାପଯ଼ମାନର ଏରମାଠରମ ଫରଯ଼.ରମାଏ ୟ଼ାଏଫଯ଼ଓ-ଯ଼। ପଟେବରଯ଼ଟ ଠମାବମାଟ ଯ଼.ୟବର ପଟେବରଯ଼ଟ ଫଯ଼ରଟଓଯ଼ ଫଯ଼ଓ ଫଯ଼ରଟଓଯ଼ ଯ଼ଯ଼ଟ ୟଟଫ ବଯ଼ପୟଟଯ଼ ଏମାଏବଓ-ଯ଼। ୟେ'ଏଟ ଓଟ ଯ଼ଯ଼ପମାଯ଼ଟ ବଯ଼ଟଯ଼ଓ ରଯ଼ବଟଯ଼ମ ବରଯ଼ୟଟରର ଠଯ଼ପପଯ଼ଓ ପଟେଯ଼ଓ-ଯ଼।

ୟେ:ଫବ (ଚାନ୍ଦୁ) - କ୍ରି. (ବଯ଼ଟେଯ଼ଟଯ଼) : ଠକାଇବା, ଠକେଇ ହେବା - To cheat, to be deceived - ଟଯ଼ଟ, ଟଯ଼ଟ ଯ଼ୟଯ଼ଓ।

- ଠଟଏଟ୍ୟ ଏମାମ ରଟ ଯ.ଠମା ଏରଟରମାଏ ୟେ:ଫବ ଯ଼ୟଯ଼ ଯ଼ଟେଯ଼ - Today I suffered a heavy loss in the market. I am deceived in the market today.

ୟେ'ଫରଟଯ଼ (ଚାଞ୍ଚେଲ୍) - କ୍ରି. (ବଯ଼ଟେଯ଼ଟଯ଼) : ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ହେବା - To ramify, to be ramified - ବଠମାଟେଟଯ଼ଓ, ଏହା.ରଯ଼ଓ।

- ଟମାଏ ଯ଼ମଯ଼ଓ ଫଯ଼ ୟେଯ଼ଓଯ଼ମ ପଟେବରଯ଼ଟ ୟେ'ଫରଟଯ଼ଓଯ଼ଓ-ଯ଼ - Sinj leafy vegetable, if taken out from branches/detached from branch, become more bushy and luxuriant.

ୟେ.ମବ. (ଚାଣ୍କା) - ବି. (ବମାଟେବଯ଼) : ଚେଙ୍ଗ ମାଛ - Trout fish, gilt head fish - ୟେ.ମବ. ଏମ.ବବ, ୟେଯ଼ଏଓେଯ଼ଏ।

ୟେଯ଼ପଯ଼ଯ଼ (ଚାୟ୍ଲମ୍) - ବି. (ବମାଟେବଯ଼) : ଲାଙ୍ଗୁଡ - Tail - ୟେଯ଼ଏଏଯ଼ପ, ୟେଯ଼ପଯ଼ଯ଼।

- ଏମ.ମବ ୟେଯ଼ପଯ଼ଯ଼ - Tail of monkey.

ୟେଯ଼ରଯ଼ଟଠ (ଚାୟ୍ରେତ୍) - ବି. (ବମାଟେବଯ଼) : ସଭାପତି, ଚେୟାର୍ମେନ୍ - Chairman, President - ଯ଼ମଯ଼ଟେଠ, ଟେଯ଼ଏଓମଯ଼ବଠମାଏ।

ୟେଯ଼ରଓେମଫ, ୟେଯ଼ଓେମଫ (ଚାୟ୍ଗାଦ୍, ଚାଗାଦ୍) - କ୍ରି. (ବମାଟେଯ଼ମ) : ଭାଙ୍ଗି ପଡିବା, ଭାଙ୍ଗି ଛିଡି ପଡିବା - To break down (branch of tree) - ୟେଯ଼ଓେମଟ ଯ଼ମ.ଯ଼ବଫ ବବଯ଼, ଯ଼ମ.ଯ଼ବଫଯ଼ଓ।

- ଏମଯ଼ଓ ଠଟ ବବଟେଓେମ. ଏହା.ଯ଼ ୟେଯ଼ରଓେମଫ ବବଯ଼ ଟେଯ଼ମ - Branch of drum stick tree broke down in heavy wind.

ୟେଯ଼ରଟଏମଏ (ଚାୟ୍ହାବ୍) - ବିଂ. (ଓବଟେବଯ଼) : ବୋକା, ନିର୍ବୋଧ, ମୂର୍ଖ, ଗବ, ଗବଗାଣ୍ଡୁ, ଅଧମ - Silly, stupid, scoundrel, rustic, rascal - ଏମଯ଼ମଓ, ଏମଯ଼ବମ,

ଯାଇଛନ୍ତି, ହୋଇପଡ଼ି, ଶୁଖିଯାଇ ହୋଇ ରହିଲା।

- ଏହି ଶୁଖିରେଖାଏ ମୋଟରସାଇକଲ. ଯଦି ଆମ୍ବରେ ଫୁଟିଥିବ ତ ଦାନ୍ତ.ମୋ ହଟିଯାଇ - This stupid boy also stopped going to school.

ଶୁଖିରେଣ (ଚାୟା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଜୀବାଣୁ, ଏହି କୀଟ ପତଙ୍ଗ ଶସ୍ୟର ଖାଦ୍ୟ ରସକୁ ଶୋଷି ଖାଇ ଯାଆନ୍ତି, ଏମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଥାଆନ୍ତି - One type of insects that suck milk of rice or juice of any plants - ଯୋଡ଼ ପଟାଳରେ ଯଉ, ଗୋଡ଼ଫୁଲ ପଟାଳରେ ହଲ୍ଦି, ହରିତ ଫଡ଼ ଯତ୍ରତ୍ର ଯଟିରେଣରେ ଠୋଠଣ ହଏ ଶୁଟିଟାଏ ଯୋଷଣ.ରେଣ।

- ଏଠ ଯଣ ଶୁଖିରେଣରେଟ ଠାଯ଼ ଯଣ ଠାଣ.ଗେଣ.ଏମ ଟେଣ - The juice of earth required for growing of plants and fauna is sucked off and forest has become dangerously hostile.

ଶୁଖିଯଣ (ଚାପ୍‌ଲା) - କ୍ରି. (ବିଶେଷଣ) : ଚେପା ହୋଇଯିବା, ଚାପି ହୋଇ ଚେପା ହୋଇଯିବା - To become dent, flattened - ଶୁଟିଠାଣ, ଠୁଟ ବିଠଠ ଶୁଟିଣଡ ଅଯ଼ ଶୁଖିଯଣ, ଏଠଣ ଶୁଖିଯଣ, ଗୁଠାଟଯ଼ ଶୁଖ୍ଠଣ।

- ୟୋଠଣ ଗେଣ.ଠାମ ଠୁ ଠୁଟ ଶୁଖିଖିଯଣ ଟେଣଡ - A dog was run over by a vehicle.
- ଠାମ ଠଣଠାଃପଣ ବଣ ବ୍ଠାଣ.ପ ଶୁଖିଯଣ ବଟଢ଼-ଅ - A tin container was hammered to flat.

ଶୁଖିଯଯ଼ଣଟ (ଚାପ୍‌ରାସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବିଶେଷଣ)/(ପ୍ରାଣୀ) : କରତର ଦାନ୍ତକୁ ଏପଟ ସେପଟ କରିବା (ଏହା ଦ୍ୱାରା କାଠ ଗଣ୍ଠି କାଟିବା ସହଜ ହୋଇଥାଏ) - To reset the teeth of saw to be effective in sawing wood - ବଣଯ଼ଣଠ ଠଣଠାଣ ଯଣଟଠଟ ଟଯ଼ଣଠଟ ପାଖାଡ଼ ବଣଡ, ଶୁଣଠଯଣଠ ବଣଡ।

ଶୁଣଯ଼, ଶୁଣଯ଼ଣ (ଚାପ୍, ଚାପ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଚାପ, ଭାର, ଓଜନିଆ ଜିନିଷର ଭାର - Pressure, heaviness - ଣଠଣ, ଠଟଟ।

- ବଣ.ଯଠାବଡ ୀଯ଼ଟଟ ଶୁଣଯ଼ଣ ଟଯ ପଟବଯ଼ଣଟ ଟଣାଯ଼ଟଡ-ଅ - If pressure is given on curvy point, it would straighten.

ଶୁଣଯ଼ ଶୁଣଯ଼ଣ -(ଚାପ୍‌ଚାପା) କ୍ରି./ବିଂ (ଠଣଟଯ଼) ଗୋଡ ମେଲେଇ ଶୋଇବା, ବସିବା – Sleeping flat, sitting with legs widely opened - ଶୁଣଡ ଶୁଣଡ ଗୋଠୋୀ, ଫୁଯ଼ବଠ, ପଣଯ଼ଣଯ଼ବଣଡ।

- ଯଣ୍ଠଠୀ ପବ ଠାବପ ବଣଠଟ ଯୋଠଣ. ଯ଼ଟ ଶୁଣଯ଼ ଶୁଣଯ଼ଣଡ ଗୋଠୋୀ ଣବଣଟଣ - Having drunk Handi (rice beer), she slet flat on varnda.

ଶୁଣଯ଼ଣଡ (ଚାପଦ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଏକ ପ୍ରକାର ବୁଦା ଗଛ (ବଣୁଆ), ଏଥିରେ ଭଲ ଦାନ୍ତ କାଠି ହୁଏ - One type of wild shrub/bushy plant, it is used as tooth brush and insecticide in crop field - ଶୁଣଯ଼ଣଡ ଠାବଡଣ. ଡଣଯ଼ଟ, ଶୁଣଯ଼ଣଡ ଡଣ ବଠୀ ୟବଠୀ ଗେଠାଣଯ଼ଣଡ-ଅ।

ᱫᱚᱱᱚᱜ (ଚାପଦ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ହାବୁଡରେ ପଡିବା, ଯନ୍ତା - Trap - ᱚᱱᱚᱞᱟ, ᱱᱚᱱ.ᱢᱟ ᱯᱟ ᱨᱚᱫᱚᱜᱚᱞᱚᱞᱟ।
- ᱜᱚᱞᱢᱟᱯᱟᱱ ᱚᱞᱟ ᱫᱚᱱᱚᱜ ᱯᱟᱹᱨ ᱨᱚᱫᱚᱜᱚᱞ ᱮᱫᱚ - I fell in the trap of the cheats.

ᱫᱚᱱᱚᱜᱚᱢ, ᱫᱚᱱᱚᱜᱚᱢᱟᱹᱫᱚᱱ. (ଚାପାକି, ଚାପାକିୟା) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଲୋକ କଥାରେ ଥିବା ଚାପାକିୟା ବରଗଛ, ଏହି ବରଗଛ ଓହଳରେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ମାନବ ପିଲ୍‌ଚୁ ହାଲାମ୍ ଓ ପିଲ୍‌ଚୁ ବୁଢୀଙ୍କର ସାତ ଝିଅ ଏବଂ ସାତ ପୁଅ ଝୁଲି ଝୁଲି ପରସ୍ପରକୁ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣା ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ସଙ୍ଘଟିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପୃଥିବୀରେ ମାନବ ସୃଷ୍ଟିକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଏଭଳି ସଂରଚିତ ହୋଇଥିଲା - This is legendary banyan tree according to folklore of Santals. While swinging in the descending roots of the tree, seven daughters of first ancestor Pilchu Haram and Pilchu Budhi started singing and dancing, seven sons joined them and finally accepted each other as husband and wife according to age and serial number for procreation of human beings on this earth - ᱫᱚᱱᱚᱜᱚᱢᱟᱹᱫᱚᱱ. ᱚᱱᱟᱴ ᱜᱚᱞᱵᱚᱴ ᱱᱚᱵᱚᱵ ᱵᱟ ᱨᱚᱫᱚᱜᱚᱞ ᱢᱟᱯᱫᱚᱵ ᱨᱚᱫᱚᱜᱚᱞ ᱚᱞᱚᱱᱟ ᱵᱟ ᱚᱞᱟᱯᱚᱱ.ᱜ ᱮᱫᱚᱞ ᱱᱚᱵᱚᱵᱜ ᱵᱚ ᱱᱚᱵᱚᱵᱟᱹ ᱵᱚᱜ-ᱚ ᱚᱱᱵ ᱥᱮᱱ ᱮᱫᱚᱞ ᱮᱵᱟᱨᱤ ᱱᱚᱵᱚᱵᱟᱹ ᱵᱚᱜᱮ ᱚᱱᱟᱹᱨᱚᱜ ᱵᱚᱞᱚᱜ ᱜᱚᱞᱢᱟᱯᱟᱱ ᱚᱞᱟ ᱵᱚᱞᱚᱜ ᱮᱫᱚ ᱵᱚᱞᱚᱜ ᱵᱚᱞᱚᱜ ᱚᱴᱵᱚ ᱜᱚᱞᱢᱟᱯᱟᱱ.ᱡ ᱮᱫᱚᱞ ᱚᱱᱵ ᱵᱚ ᱜᱚᱞᱚᱜᱚᱞᱟᱯᱚᱞᱚᱱᱚᱜ ᱵᱚᱜᱚᱱᱟᱹ ᱚᱴ ᱜᱮ ᱚᱵᱟᱹ ᱯᱮᱫᱚᱞ ᱚᱱᱵ ᱚᱵᱟᱹᱨᱚᱜᱚᱵᱟᱹᱱᱚᱜ ᱱᱮ ᱚᱞᱟᱹᱨᱚᱜ ᱚᱱᱟᱹᱨᱚᱜᱚᱵᱟᱹᱱᱚᱜ ᱱᱮ ᱚᱞ.ᱮᱪᱟ ᱚᱱᱚᱜᱟᱹᱨ ᱵᱚᱜᱚᱞ ᱮᱫᱚᱞ ᱮᱵᱟᱨᱤ ᱵᱚᱜᱚᱞ ᱵᱟᱹᱜᱚᱞ ᱮᱫᱚᱞ ᱮᱫᱚᱞ ᱚᱴᱵᱚ ᱜᱚᱞᱢᱟᱯᱟᱱ.ᱡ ᱮᱫᱚᱞ ᱚᱱᱵ ᱵᱚ ᱜᱚᱞᱚᱜᱚᱞᱟᱯᱚᱞᱚᱱᱚᱜ ᱵᱚᱜᱚᱱᱟᱹ ᱚᱴ ᱜᱮ ᱚᱵᱟᱹ ᱯᱮᱫᱚᱞ ᱚᱱᱵ ᱚᱵ

This share is called “chapo juru” - ଏହା ମାଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହାକୁ ଚାପୋ ଜୁରୁ କୁହାଯାଏ।

ଚାପାଇବା (ଚାପାଇ୍) - କ୍ରି. (ବଂଶଗତ) : ପ୍ରଭାବିତ କରିବା, ହେବା, କବଳିତ କରିବା, ଆୟତାଧୀନ କରିବା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କରିବା, ଧରିବା - To influence over, prevail over, to have full control over, to be pressurised - ମନ.ଲମ ଲେ ଦାଲୁଚ, ମନ.ଲମ, ଭଲମାଏ ଲେ ଯମଗଲମଚଚ, ଚଠଳ, ଠଗେ।

- ଦଚେଳଚ ମଳାଚଳ ମମଚମ ଏଚଗଦଚଚ ଯଳଯଳଗଳ - The demand of whim/mind takes control over body and soul.
- ଯଳାଚଳମଚଗେ ଏଳାଠ ଭଲଚେ ଳମଏଳଲ ଠଗଦଳଲ ଟ ଯଳଯଳଗ ଳଭଳଚ ଚଗଦଳ - We are down with fever and disease since last week.

ଚାପାଇବା (ଚାପାଇ୍) - କ୍ରି. (ବଂଶଗତ) : ପରସ୍ପରକୁ ଦେବା ନେବା - To give to each other, handover to each other - ଯଳାଚ ଯଳଯଳାଚ, ଟଦ ଟଯଟଦ, ଯଳଯଗେଳଲ ଯଳଯଳାଚ।

- ଚାଚ ଯମଭମ ଏଚ୍ ଠଲଳଠଲ ଟଯଟଦ ଯଳଯଳାଚ ଲଟଗଳଠ ଦମଚ ଠଚଳଚଲ ଭଳଗଳ - Olchiki is one of the mediums of exchange of thoughts.
- ଠଳ.ଏଭ ମଳଚଳଠ ଠଳଏଳଦଳଠଳାଚ ଭମଗ ଟଯଟଦ ଯଳଯଳାଚ ଟଗଗ - Husband and wife exchanged garland to each other.

ଚାପାଇବାଏଳଚଳ (ଚାପାର୍ହାଓ) - କ୍ରି. (ବଂଶଗତ) : ପରସ୍ପରକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ କରିବା - To make different gesture and posture to attract each other’s attention - ଯଳଲଏଳଚଳ ଳଳ ଯଳଯଳାଚଲଏଳଚଳ, ଯଟାଏଟ।

ଯଳ.ଯଭ (ଚା.ପୁ) - କ୍ରି. (ବଂଶଗତ) : ଛୁଇଁବା, ଧରିବା, ଛୁଇଁ କରି ଅନୁଭବ କରିବା - To touch, to feel by touching - ଏଳଠଚଳ, ଠମ~ଠଟ ମଚମଟଚ, ଯଭଯଭଚ ଦଳଠ ଠଳଗଳ।

- ମଏ ଳଭଗ ଠଚଏଏଚଚ ଦଚଚ ଯଳ.ଯଭ ଠଳଗଳ ଦମଚମଏ ଦଚଳଳମଏ ମଳ.ଯମଚ ଦଟଚ୍ଳ - My mother pressed her hands on my head, then I could sleep peacefully.

ଯଳ.ଯଭଚଳ. (ଚା.ପୁଖା.) - ବି. (ବଭଳଠ) : କମାର ଶାଳର ଭାତି, ଏହା ପାଦ ଦ୍ୱାରା ଚାପ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ନିଆଁ ଶାଳକୁ ପବନ ଯାଏ ଏବଂ ଖୁବ୍ ଜୋର୍ରେ ଜଳି ଉଠେ। ଏଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଲୁହାକୁ ଗରମ କରି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ତିଆରି କରନ୍ତି - Foot driven compressor used in blacksmith’s workshop - ମଳଓଳେ ଠେ ଦଟଠଟଚ ଯଳ.ଯଭଚଳ., ଯଳ.ଯଭଚଳ. ଠଟଚଚ ଯଚଚ ଠଓଳ.ଠମ

ଠାରେ ଏମାଏଁଙ୍କ ଆଖି ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖିବାରୁ ଯେଉଁ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ପଡିଥିଲା ତାହା ଏବେ ମଧ୍ୟ ମନରୁ ଯାଇନାହିଁ।

ଭସାଇବା (ଚାପେ) - କ୍ରି. (ବଦଳେଇବା) : ଭାସିବା, ପାଣି ଉପରେ ଭାସିବା - To float, to float on surface of water - ଜଳରେ ଗଛଟିକୁ ଯେ ଭସାଇଛି, ଭସାଇବା।
- ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଏମାନେ ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ଭାରି ଜାହାଜ ଭସାଇଥିଲେ - Big and heavy ships use to float on sea water.

ଭଣ୍ଡାମୀ (ଚାଡ୍ରା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ବଦଳେଇବା) : ଲଣ୍ଡା, ଅଧା ଲଣ୍ଡା (ପୁଂ ଲିଙ୍ଗ) - Bald (male gender) - ଭଉଣୀଟି, ଯେଉଁମାନେ ସବୁବେଳେ, ଦିନ ଭଣ୍ଡାମୀ ଦେଖିଥିଲେ।
- ଭଣ୍ଡାମୀ ଭଉଣୀ - Bald head.

ଭଣ୍ଡାମୀ (ଚା.ଡ୍ରୀ) - ବିଂ. (ବଦଳେଇ) : ଲଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡିଆ ସ୍ତ୍ରୀ - Bald headed woman/girl - ଭଉଣୀର ଦିନ ଭଣ୍ଡାମୀ ହେବାକୁ ନାହିଁ।

ଭଣ୍ଡୁଆଇବା (ଚାଣ୍ଡୁୟାଉ) - କ୍ରି. (ବଦଳେଇବା) : ଲୁଗା ଟାଙ୍ଗିବା, ଦୁଇଟା ଖୁଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକ ଲୁଗାର ଏ ମୁଣ୍ଡ ସେ ମୁଣ୍ଡ ଧରି ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ କରିବା ବା ଲୁଗା ଖୋଲି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା - To display cloth by holding two ends of it by two different persons or tied in two posts - ବିବାହରେ ଝିଅକୁ ଭଣ୍ଡୁଆଇବା ପାଇଁ ଜଣେ ଲୋକ ଯାଇଛନ୍ତି - A saree is displayed on road.
- ଶୁଭ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବୋହୂର ଲଲାଟରେ ସିନ୍ଦୂର ଦେବା ସମୟରେ ବୋହୂ ଓ ପୁଅ ମଝିରେ ଧଳା ଧୋତି ଭଣ୍ଡୁଆଇବା - On the occasion of applying vermillion on forehead of bride a white dhoti is drawn between bride and groom in marriage ceremony.

ଭଣ୍ଡନାପ (ଚାଣ୍ଡାଲ୍) - ବିଂ. (ବିଶେଷ) : ଚଣ୍ଡାଳ, ଲଜ୍ଜାହୀନ, ଲମ୍ପଟ, ଲମ୍ପଟ ପୁରୁଷ - Shameless, womaniser - ଭଣ୍ଡଟାଣ, ଦୁଶ୍ଚରିତ୍ର, ବିବାହିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ମହିଳାଙ୍କ ସହ ଅବୈଧ ସମ୍ପର୍କ ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି।
- ଏହି ଭଣ୍ଡନାପ ଜଣକ ଅନେକ ମହିଳାଙ୍କ ଜୀବନ ନଷ୍ଟ କରିଛି - Shameless Doman has eloped many women.

ଭଣ୍ଡା (ଚା.ଡି) - ବିଂ. (ବିଶେଷ) : ପୂର୍ବ ପୁରୁଷଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବଳି ପଡୁଥିବା ବର ପକ୍ଷରୁ ଆଣା ଯାଇଥିବା ବୋଦା ଛେଳି - A buck brought from groom side meant for sacrifice in the name of forefather in bride's house - ଭଣ୍ଡା ପଟୁଆର ଆସିଲା, ଆଣିଥିବା ଭଣ୍ଡାର ଓଜନ କେତେ ହେବ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲୋକେ ଏକାଠି ହୋଇଛନ୍ତି, ଏମାନେ ଯେତେ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର ଦାମ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଡକାଯାଇଛି। ଏମାନେ ଭଣ୍ଡାର ଦାମ ଜାଣିଥିବା ଲୋକ।

ଛଡ଼ା (ଚା.ଡୁ) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ପାଣିରେ ପକାଇ ଦେବା - To throw into water, to drown, to sink in water - ଜଳରେ ଛଡ଼ାଯାଇ ପଡ଼ିଲା, ଗାଧୋଇ, ପହଁରି ଗାଧୋଇ ବାନ୍ଧ, ସାହାଡ଼, ଡାହୁପ, ଜଳରେ ପଡ଼ି ପହଁରିଲେ, ବଡ଼ଜଳପ୍ରଡ଼।

- ଯେ.ବି ଛଡ଼ାଇ ମ୍ୟ.ଗ୍ରାଫ୍ ୟୋଡ଼ଇ. ପଡ଼ିଆ ଜଳରେ ଛଡ଼ ଛଡ଼ା ବାଦ ପଡ଼ - In order to attract fish, drop the left out of fermented elements.
- ଡାକ.ମୁଣ୍ଡ ଘିଅ୍ବଡ଼ିଆ ଜଳରେ ଛଡ଼ ଛଡ଼ା ବାଦ ପଡ଼ - Throw the angler into pond water to catch fish.

ଛଡ଼ାଗଡ଼ ବଡ଼ଜ (ଚାଣ୍ଟୁଃ କୁଦ୍) - ବି. (ପ୍ରଜାପ) : ଝରଣା କୂଳିଆ ଜାମୁ କୋଳି, ଏହାର ଆକାର ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍ - One variety of black berry - ଛଡ଼ାଗଡ଼ ବଡ଼ଜ (ପଡ଼ାପ ସାଙ୍ଗ ଗାଣ୍ଡପଘଡ଼ ଗାଣ୍ଡପଘଡ଼ ଓଡ଼ଶା)।

ଛଡ଼ାଇଛ (ଚାନାଚ୍) - ବି. (ପ୍ରଜାପ) : ଶ୍ରେଣୀ - Class - ଜଣଘ, ଠଣବ।

- ବଡ଼ା ଛଡ଼ାଇଛ ଛଡ଼ା ଯାପଡ଼ ବଡ଼ାଇ? - Which class are you reading in?

ଛଡ଼ାଇଗା (ଚାନାବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଇଁଯା) : ପଛରେ ପଡିବା, ପଛରେ ଥିବା, ଡେରି ହେବା - Behind, late, to be late, legging behind - ଠାଗଲେପ ମୁମ୍ଭ, ଠାଗଲେପଡ଼ଓ।

ଛଡ଼ାଯାଇ (ଚାଳ୍ହାଓ) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ଚଢେଇବା, ବଢିବା, ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିବା, ଧନୁରେ ଗୁଣ ଲଗାଇ ଟାଣ କରିବା - To rise up, to increase, to stretch up - ୱାଜାଇଜାଡ଼ଓ, ଛଡ଼ୱ ଠାଟ ଛଜାବଜାଗ, ଗାଛଟଛଡ଼ଓ।

- ୮ମାବ୍ଡ ଛଡ଼ାଯାଜାଡ଼ ଜାବଜାଇଜା - The temperature has rose up.
- ଗାଟ'ଓଜାଯ ଜଡ଼ଛ ଛଡ଼ାଯାଜାଡ଼ ଯଟଜା - The price of brinjal has rose up.
- ଜାଓ ଛଡ଼ାଯାଜାଡ଼ ପଟ - Get the bow ready for shooting.

ଛଡ଼ାଯ (ଚାଳ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ଆରମ୍ଭ କରିବା - To begin - ଟଯଡ଼ଗ, ଠଛବପଠଛଜାଛ।

- ୱାଡ଼ଠଡ଼ ଯଡ଼ଯ ପଟଯଜା ବଜାଠଟ ଛଡ଼ାଯ ବଜା.ପୀ ବଡ଼ ଛଡ଼ାଯ ବଟଜ-ଜା - They started doing cultivation work together.

ଛଡ଼ା.ଯ (ଚା.ଳ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଜାଇବା)/ (ପ୍ରଜାପ) : ଗତିଶୀଳ, ଚଳନ, ଚାଲିବା, ହଲିବା - Movement, to move, walk - ପଜାଯଜାଡ଼, ପଜାଯଛଜାଯ।

ଛଜାଯଛଜାଯଜାଡ଼ (ଚାଳ୍ଚାଳାଓ) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ରାଗିଯିବା, କାଟିବା, ବେଦନା ହେବା, ବ୍ୟଥା ହେବା - To feel more pain suddenly, to become angry, to feel bad - ଯେ.ଝବ ଠାଜାଠଜାଡ଼ାଡ଼ଓ, ଜ୍ଞା.ଗ୍ରାଓ, ବଜାଟଛଯାଜାଓ, ଯେ.ଝବ ଠାଜାଟଜାଡ଼ଓ, ଛଡ଼ଯାବଟ ଛଡ଼ାଇଡ଼ଯ ଜାଡ଼ଯ ଜାବଡ଼ଜା.ଯ।

- ଯଜାଜାଟ ବଜାଠଜାଜା ବଜାଡ଼ାଜା ଯଜାଡ଼ଟ ବଜାଜାଟଟ ଛଜାଯଛଜାଯଜାଡ଼ ଓଡ଼ଡ଼ ଟଟଜା -

When old matter was raised he became suddenly angry.

- ଯଅ.ଵଗଃ ଢଅଡ ଯଟଢ ଵଟ ଘଅ.ୟଗଵ ଅ.ଢଗଏଅ, ଅଟଅଠଟ ଯଟଢ ଃଅଅଯଅଅଅଡଅଢ ଠଅଟଅ - Water mixed with chilli powder, by chance came in contact of my eyes, since then eyes are itching.

ଃଅଯଅଟ (ଚାଳନ୍) - କ୍ରି./ବି. ଠଅଟଅଅଅ)/(ଏଠଟଏଯ) : ପେଷଣ, ପେଷଣ କରିବା, ଯନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ବେଶୀ କରିବା - To increase the adversity/pain/suffering by magical power - ୟଗ.ଢଅ.ଵ, ଯଅ.ୟଏ ଠଏଟଵ ଯଃଯଠ ଯଅଟଠଅଵ ଢଅଯଅଠ ଠଟ ଃଏଯଠଗ ଯଃଯଠ (ଵଏଅଅ. ଵଅଠଅଅଢ, ଯଅ.ୟଏ।

- ଵଏଅଅ.ଯ ଯଅଯଅଅଢ ଵଏଅଅ. ଃଅଯଅଟ ଠଟଯଠ ଃଏଯଠଗ ଅଠଅଢଢ-ଅ - Fever of sick man is increased by magical power called “Chalon”.

ଃଅଯଅଅଢ ୱଅଦଅଅଯ (ଚାଳାଂ ଜାଲାମ୍) - ବି. (ଏଠଟଏଯ) : ବିରାଟ ଆକାରର ମାଛ ଜାଲ - Huge and gigantic fishing net - ଠଅଠଏଅଅଯ ୱଅଦଅଟ ଠଏଅଟ ଯଅଵଅଅଢ ୱଅଦଅଟ (ଘଅ.ଠଏ ୱଅଦଅଟ)।

ଃଅଯଅଅଠ ଃଏଯଏଠ (ଚାଳାବ୍ ଚୁଳୁବ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଠଅଟଅଯ) : ଡିଆଁ ଡେଇଁ କରିବା, ଏଠି ସେଠି କୁଦା କୁଦି କରିବା - To run and jump around - ଘଅ.ଠଟ ଟଏଅଅଠଟ ଢଅଟ ଅଵ ଢଅ.ଯ ଠଅଯଅଅଢ।

- ଓଗଢଏଵଅ. ଟଟଅଢ ଠଏଅଟ ଟଅଖଅ ଠଅଵଟ ଓଟଠଅ ଃଅଯଅଅଠ ଃଏଯଏଠ ଠଅଯଅଅଠଢ ଠଅଟଅ - Children are running and jumping in this vicinity since then.

ଃଅଯଅଅଠ ଃଅଯଅଅଠ (ଚାଳାବ୍ ଚାଳାବ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଠଅଟଅଯ) : ବଡ ପାଟିରେ ବିଭିନ୍ନ କଥା କହି ସ୍ଥାନକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିବା - Making the place noisy by talking a lot of things - ଘଅଟଅଅ ଟଏଅଅଖଅ ଯଟଟ ଠଅଠଟ ଅଢଢଅଯ।

- ଅ.ଯଗୟ ଓଟ ଟଟଅଢ ଠଏଅଟ ଟଟ ଃଅଯଅଅଠ ଃଅଯଅଅଠଢ ଠଅଟଅ - It is disgusting that you are making noise since long.

ଃଅଯଅଅଠ ଃଅଯଅଅଠ (ଚାଳାବ୍ ଚାଳାବ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଠଅଟଅଯ) : କୁକୁଡା ଚିଆଁଙ୍କର ରାବ - Sound made by the chicks in group - ୟଗଯ ଠଏୟଅ.ଓ ଵଅଓ, ଃଅଯଅଅଠ ଃଅଯଅଅଠଢଓ।

ଃଅ.ଯଗ (ଚା.ଳି) - କ୍ରି./ବି. (ଠଅଟଅଯ) : ଛୋଟ ଚାଳି ଘର, ଚାଳ ଘର ତିଆରି କରିବା - Small thatched cottage, shed, cabin - ଠଅ.ଠଗଏ ଃଏଅ.ଘଵଗ ଯଯଅଓ।

- ଃଅ.ଯଗ ଯଯଅଓ - Small thatched cottage/cabin.

ଃଅ.ଯଗଓଅ. (ଚା.ଳିୟା.) - ବି. (ଏଠଟଏଯ) : ଛୋଟ ଚାଳ ଘର, କୁଟୀର - Small thatched cottage, shed, cabin - ଃଅ.ଯଗ ଯଯଅଓ, ଃଏଅ.ଘଵଗ ଯଯଅଓ।

ଃଅ.ଯଗଏୟଯଗ (ଚା.ଳିହୁଳି) - କ୍ରି. (ଠଅଟଅଯଅ) : ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ଖାଇଯିବା

କିମ୍ବା ଛଡା ରାମ୍ପୁଡା ହୋଇ ଟଣା ଓଟରା କରି କାମୁଡି ଛିଣ୍ଡାଇ ଖାଇଯିବା (ଶାଗୁଣା, ବିଲୁଅ, ମଡକୁ ଖାଇବା) - To pounce upon and tear apart, eating away every bite of anything - ଦଅଣ ଦଖଣଯଣଅ, ଦଖଅଠ ଦଖଅଠ ।ଅଯ ଘଖଦ୍ଦଣଅ.।

- ଯଅ.ଯଢଅ. ଠଅ.ଣ ଢଅଦଅ ଣଅ.ଘଯଦଦଘ ଓଅଓଅଢ-ଅ - Witches of village called Mahanda use to pounce upon any one they come across and tear into pieces to eat (this is saying heard of).

ଣଅ.ଘଦଠ ଣଅ.ଘଦଠ, ଣଦଘଦଠ ଣଦଘଦଠ (ଚା.ଲୁବ୍ ଚା.ଲୁବ୍, ଚୁଲୁବ୍ ଚୁଲୁବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଣଅଘ) : ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଦୌଡିବା (ଠେକୁଆ, କଙ୍ଗାରୁ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଡିଆଁ ମାରି ମାରି ଦୌଡିବା) - Hopping away - ଘଖଣଢ ଘଖଣଢ ଢଅଣ ଅଠଠ ଢଅ.ଘ।

- ଦଦଦଅ.ଓ ଣଅ.ଘଦଠ ଣଅ.ଘଦଠ ଟ ଢଅଣ ଯଢଘ ଦଟଢ-ଅ - A rabbit ran away hopingly.

ଣଅ.ଯଦଯ (ଚା.ଟ୍କୀ) - ବି. (ଦଦଣଦଠ) : ଚପଲ - Slipper - ଣଅ.ଯଦଯ ।ଅଠଅ।

ଣଅଯ ଣଅଯ (ଚାଟ୍ ଚାଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଣଅଘ) : ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ, ରୌଦ୍ରତାପ, ଖୁବ୍ ଜୋର୍ରେ ଖରା ହେବା - Scorching (sun) burning - ଣଅ.ଯଯ।ଅଓଢ ଦଟଦଅ ଏଯଠଦଢ।

- ଠଟଘଟଦ ଢଅ ଣଅଯ ଣଅଯ ଏଯଠଦଢ ଦଅଣଅ, ଢଟଓଅ ଦଅ ଘଅଏଅଣଓଅଓଢ ଦଟଦଅ ଘଦ।ଘଅଅ.ଅଅଢ ଦଅଣଅ - Today it is extremely hot sun, it suns as if back will crack.

ଣଅଯଅଢ (ଚାଟଃ) - କ୍ରି. (ଦଅଣଅଅଅ) : ଚାଟିବା, ଲେହନ କରିବା - To lick - ।ଅଅଦ, ଅଦଅଢ ଠଟ ।ଅଅଦ।

- ଏଟଠଅ ଢଅଢ ଢଅ ଣଅଯଅଢ ଦଅଠଟ ଦଅ ଦଦଓଅ - Dog drinks water by licking it.

ଣଅଯଅଘ (ଚାଟମ୍) - ବିଂ. (ଓଦଣଦଣ) : ସୁନ୍ଦର, ଫୁର୍ତି, ଶୋଭାମୟ - Handsome, smart, beautiful, matching - ଣଅଦଅଦ, ଏଅଠଘଅ, ଘଅଯଅଅଠ, ଘଘଦଘଦଠ।

- ଅଦଟ ଘଦଠଯଦ ଯଅ.ଓ ।ଅଅଢଅଣଓ ଢଅ ଅ.ଠଯ ଣଅଯଅଘ ଦଅଣଅ ଦଅଣଅଓ - Husband of our youngest daughter is handsome and smart young man.

ଣଅଯଅ (ଚାଟା) - ବି. (ଦଦଣଦଠ) : ବାଉଁଶରୁ ତିଆରି ଛୋଟ ପଟା ଯାହା ନିଆଁ ଜଳାଇବା ସ୍ଥାନ ଉପରେ ଟଙ୍ଗା ଯାଇଥାଏ । ଏଥିରେ କଂଚା ମାଛ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆମିଷ ଜିନିଷ ମାଛି ଲାଗିବା ଏବଂ ପୋକ ହେବା ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଏ । ଏହି ଛୋଟ ପଟାଟି ନିଆଁ ଜଳାଇବା ସ୍ଥାନ ଉପରେ ଟଙ୍ଗା ଯାଇଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ନିଆଁର ଧାସ ବାଜୁଥିବ - It is a bamboo mat hung above the fire place where raw meat and fish are dried and protected from decomposition and germ infections - ଯଅଢ ଣଅଯଅ, ଏଟଓଟଦ ।ଘଦଢଅଅଦ ଘଟ ଅଦଅ ଦଢଓ-ଅ, ଯଅ.ଦଦ

ଅର ଏଟରଟପ ।ସ୩ପ ଅର ଟଏଅଟ ଏଟଭଅଓ ଅଟଭଅଓ ଅଟଅଟଭଅ ଏଅ ଏଅଅଏଟଭଅ, ଏଟଓଟପ ।ଏଅଅରଏଅଅ ଏଟ ଅଟଅ ଏଅରଟ ରଅ ଏଅଏଅ ଅଏ ଫଅଅଟଭଅଭଓ-ଅ ଅର ଏ୩।ଏ ଏଅ ଏଅଏଅ ଏ୩।ଏଭଅ।

ଭଅ।ଅରର (ଚାଟାର୍) - କ୍ରି. (ଏଅଟଅଅ) : ପାଣି ବାହାରକୁ ଆସିବା ଏବଂ ମରି ଶୁଖିଯିବା (ମାଛ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ପ୍ରାଣୀ) - To be out of water and be dead - ଫଅଓ ଏଅଏରଟ ଓରଏ।ଏ ଏଟ ଏ୩।ଏଏଓ ଅର ଓଏ।ଏଏଓ (ଏଅ.ଏଏ ଟଏଅଟ ଏଅ)।

- ଏଅଅଅଅ୩ ଏଅ.ଏଏ ଫଅଓ ଏରଅଟ ଫଅଟ ଅଏଅଏ ଏଅ୦ଟ ଓରଏ।ଏ ରଟ ଭଅ।ଅରର ଟଟଅଭଓ - Trout fish jumped out of water and it died on the ground.

ଭଅ।ଅରଏ ଭଅ।ଅରଏ (ଚାଟାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଅଟଅ୩) : ଚପଲ ପିନ୍ଧି ଚାଲିଲା ବେଳେ ଏଥିରୁ ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ନିର୍ଗତ ହୁଏ, ସେହି ଶବ୍ଦକୁ ଚାଟାବ୍ ଚାଟାବ୍ କହନ୍ତି - Sound produced during walk on slipper - ଭଅ.।ଏ୩ ଦଟଏଟଫ ଏଅ୦ଟ ଏଅଅଅଏ ।ଅଏଅଟଓ ଭଅ।ଅରଏ ଭଅ।ଅରଏ ୮ଅଏଟ।

ଭଅ.।୩ (ଚାଟି) - କ୍ରି. (ଏଅଟଅଅ) : ଫୁଟାଣି ମାରିବା - To speak challengingly, to speak nonsense, argumentative - ଏ।ଓ୩ଏଅରଅ ରଅ୩, ଘରଏ।ଅ.ଟ୩।

- ।ଅଏ୮ଟଅ.ଏ୩ଭଅ. ଅ.ଏଏ ଏଏ୩୩ ଫଅ ଏ।ଓ୩ଏଅରଅ ଏଅ ଭଅ.।୩ଭଅ - Girls of Jamunalia village are argumentative excessively.

ଭଅ.।୩।ଏ (ଚାଟିଙ୍) - କ୍ରି. (ଏଅଟଅଅ) : ଫାଟିବା (ଅଣ୍ଡାରୁ ଛୁଆ ବାହାରିବା) ଫଳ ଫାଟି ବୀଜ ନିକ୍ଷେପ ହେବା - To hatch the eggs, to shed seeds from dried fruits - ଫଅରଟ ଏଅ ରଅଏଅ୩ ଏଅ୦ଟ ଘଅଟଅଭଅଟଅଓ ଅର ।ଏଅଓ ଘଅ.ଟ୩ରଅଓ, ରଅଏଅ୩ ଏଅ୦ଟ ଅ।ଏ ଅ।ଏ ଠଟ ଭଅଅଭ।ଅଅଅଓ, ଟ୩।ଏ ଏ୩।ଫ୩ ଭଅ୩ଅଏଅଅ।

- ଟଫଟପ ।ଅ ରଅଏଅ୩ ଏଅ୦ଟ ଭଅ.।୩।ଏଅଓ ଏଅଟଅ - The fruit of simul tree has dried and bursting up in the sun.
- ଏଅପଅ ଓଟ ଟ୩।ଏ ଟ'ଭଅ ଏ୩।ଫ୩ ଭଅ.।୩।ଏ ଅଏଅଫ-ଅଓ - Hen has just hatched eggs yesterday.
- ଓରଅ।ଏ ରଟଭଅଓ ଟଫଫ୍ରରଅ ରଅଏଅ୩ ଏଅ୦ଟ ଭଅ.।୩।ଏ ଟଭଅ - The scale on the wound dried up and it shed.

ଭଅ.।ଏ (ଚାଟୁ) - ବି. (ଏଏଟଏ।) : ପଲମ, କଢେଇ (ମାଟିରେ ତିଆରି) - Earthen frying pan - ଘ୩।ଏରଅ. ରଅଘଅଓ ଭଅ.।ଏ (ଏଅଟଅ ରଟଭଅଓ)।

ଭଅ।ଏଅ (ଚାବା) - କ୍ରି. (ଏଅଟଅଅ) : ଶେଷ ହେବା, ସମ୍ପନ୍ନ କରିବା - Exhaust, out of stock, finish - ।ଏଭଅ.ଢ, ଟଅ.୦, ଏ।ଅ.ଅ।

- ୩ଏଅଓ ।ଅ୦ଅଅଅଓ ପଅ ଭଅ।ଏଅ ଟଟଅ - My everything was burnt into ashes.

- ଠଟଘଟସ ୮ଟ ୬ଥଘଥଭ ୫ଅ୰ଥଅ ୮ଟଢ଼-ଅ - Today we finished plantation.

୫ଅ.୰୮୮, ୫ଅ.ଘ୮୮ (ଚାବୁକ୍, ଚାମୁକ୍) - ବି. (ଦ୮ଟ୮ଘ) : ଚାବୁକ୍ - Flog - ୫ଅ.ଘ୮୮।

୫୸ଠଅ.୬ (ଚିତାର୍) - ବି. (ଦ୮ଟ୮ଘ) : ଚିତ୍ର, ଛବି, ପ୍ରତିଛବି - Portrait, photo, picture, figure - ୫୸ଟଘଅ:, ୫୬୮ଠ୸, ୰୸ଟଅ.ଘ ଅ୫ଥଭ ୫୸ଟଘଅ:, ଘଥଘଥ୬, ୫୮୬୸ଠ।
- ୫ଟହ୬ଅ ଘଅଭ ୫୸ଠଅ.୬ ଠଟଟଅଅ ଢଟ - Draw a picture of a tiger.
- ୸ଠ୮ଟ ଅଟ୫ଅ୬ ୮ଅ'ଠ୬ ୬ଟ ଓ୮୬୮ ଓଥଘ୮ଟ ଢଥ'ଠଟଠ ୬ଅ.ଓ୬୮ ଘ୮ଓଘ୮ଥଅଭ ୫୸ଠଅ.୬ ୮ଥ ଠଟଟଅଅ ଅ୮ଠଅଭ-ଅ - The portrait of Guru Gomkey Pandit Raghunath Murmu is painted on the wall of the school.

୫୸ଠଅ.୬ ୮ଅଠଅଅ୬ (ଚିତାର୍ କାବାର୍) - ବିଂ. (ଓ୮ଟ୮ଟ) : ଚିତ୍ର ବିଚିତ୍ର - Strips of different colours, painted in various colour - ଠଅ୬ଥଠଅଥ୬ଅଟ, ଥ୮ଥଟ, ୮ଅଠଘ୬ଅଅ ୮ଥ୸୬ଅ।
- ଟଥଥଅ ୰୸୬ଘଥଟ ୬ଟଭଅଅଭ ୫୸ଠଅ.୬ ଓଥ ଅ.ଠ୸ ୫୸ଠଅ.୬ ୮ଅଠଅଅ୬ ଓଟଭଅ - The design of the creation is very mysterious.

୫୸ଓ୸ ୸୬ଠ୬ (ଚିଗି ଟୁଡୁ) - ବି. (ଦ୮ଟ୮ଘ) : ଟୁଡୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ଏକ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ, ସାନ୍ତାଳ ସମାଜରେ ବାର ଗୋଟି ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ବାର ଗୋଷ୍ଠୀ ପୁଣି ଆହୁରି ଉପଗୋଷ୍ଠୀରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଟୁଡୁ ଗୋଷ୍ଠୀର କେତେକ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରୁ ଚିଗି ଟୁଡୁ ଗୋଟିଏ - Sub-sept of Tudu sept of santal community - ୸ଠଠ୬ ଓ୬ଥ୸୸ ଘଟ ଅ.ଠ୸ ଓଥ୸ଅଓ ଘଅ.୸୸୨ ୬ଟ୮ଥ ଘଅ.୸୸୨ ଟଥଅ। ୸ଟଥଟ୮ - ଥ୸୬୬ ୸ଠଠ୬, ଥଅ'ଓଟ ୸ଠଠ୬, ୬ଅ.ଥ୮ଥଅ. ୸ଠଠ୬, ଥଅଓଅ ୸ଠଠ୬, ଅ:ଓଥ.୬୸ଓଥଅ. ୸ଠଠ୬, ଥଅଓଅ ୸ଠଠ୬, ଘଅ:ଠ୸ ୸ଠଠ୬, ୫୸ଓ୸ ୸ଠଠ୬ ଟଘଅଥ।

୫୸୮୸ (ଚିଲି) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଥଟଓ) : କ'ଣଟା ? କିସଟା ? କେହି - What is it? It is an interrogative word, who, what - ଥଟଓଅ ଓଟ ଠ୬ଠ୮୸ ଅ୫ଅଅଓ ଠଅଥଟଅ, ଥଠଥଭ।
- ୫୸୮୸ ଠଅଥଟଅଭ? - What is it?
- ୫୸୮୸ ଘଟ' ୸ଅ.ଥ୬ଓ ଠଓଓଅ - Nobody is there, No one is there.
- ଥ୬ଭ ଓଟ ୫୸୮୸ ୦ଅ୸ ଟ ଘ୬ଭ୬ଓ-ଅ? - What is he to you?

୫୸ଠଅ. (ଚିକା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଥଟଓ) : କ'ଣ - What - ୫ଟଠଅ।
- ୫୸ଠଅ. ଟଥଅ? - What happened?
- ୫୸ଠଅ.ଭ ଠଅଥଟଅ୸? - What happened to you?/What is happening to you.

୫୸ଠଅ.୭ (ଚିକାଣ୍) - ବିଂ. (ଓ୮ଟ୮ଟ) : ଚିକ୍କଣ, ମସୃଣ, ସୁସ୍ଥ - Smooth, plain,

fine - ୧୭୯୭୫, ୯୬୬୬, ୦୭୬୭୨, ୬୬୬ ୫୬୮୭.୦ (୦୬୬୦, ୫୬'୦୭.)।

- ୫୬୮୭.୦ ୯୫୬-୭୦୭ - Smooth face.
- ୫୬୮୭.୦ ୦୭୬ - Plain road.

୫୬୮୬ (ଚିକି) - ବି. (�previous୭୯) : ଅକ୍ଷର, ଦାଗ, ଚିହ୍ନ - Script, letter, figure - ୦୭୬୬୭୫, ୫୬୧୦୭:, ୭୭୦୭, ୫୬୦୭.୬, ୭୮।

- ୭୮ ୫୬୮୬ - Writing letter.

୫୬୮୬୬ (ଚିକିଜ୍) - କ୍ରି. (୮୭୧୭୭୭) : ଖସରି ପଡିବା, ଗୋଡ ଖସରି ପଡିଯିବା - Slipping and falling down on sitting position, to slip down, sliding down - ୮୫୯୬୭୫୭ ୦୬୬'୭୭.୯୭୯ (୭୬୯୯୦ ୭୮୭୧୫ ୮୫୮୭)।

- ୭୧୯୯୭ ୦୬୦୬୬ ୮୫'୭୫୭ ୦୭୬ ୬୫ ୫୬୮୬୬ ୨୧୭୧୫ - Grandmother slipped down on the slippery road.

୫୬୦୭୭. (ଚିମ୍ଟା) - କ୍ରି./ବି. (୮୭୧୭୭୭)/(previous୭୯) : ଚିମୁଟା, ଚିମୁଟି ଧରିବା - Pair of tongs, tongs, to hold in tongs - ୬୫୦୭୯୯, ୦୨୭୭୭୦, ୧୭୦ ୬୬୬୬, ୦୨୭୭୭୦ ୦୫ ୬୫୦୭୯୯।

- ୫୬୦୭୭. ୦୫ ୬୭.୧୬୯ ୧୭୦ ୭୦୭୭୮ ୯୫ - Hold it out with tongs.
- ୫୬୭୬ ୫୭୧୮୭୯ ୬୫ ୫୬୦୭୭. ୮୭୦୫ ୮୭୭ ୫୭୬୭ ୮୭.୭୬୭ ୭୭୮ ୮୭୧ ୯୫ - Catch the rat with tong by its tail and hang it as bait for catching crane.

୫୬୯୭.୫୭୭୨ (ଚିମାଚାଟେ) - କ୍ରି./ବି. (୮୭୧୭୭୭)/(previous୭୯) : ପାଦ ଟିପିଟିପି ଚାଲିବା, ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - Moving slowly and carefully - ୦୭.୧ ୦୭.୧ ୭୬ ୦୬୬୬ ୦୬୬୬ ୦୫।

- ୭୮୭୦୫ ୫୬୯୭.୫୭୭୨୯ ୦୭୫୭୯ ୭୭୮୭୧-୭୭ - Where are you going slowly and silently..

୫୬୬ (ଚିର୍) - ବି. (previous୭୯) : ପତାକା - Flag - ୬୧୭୭:୦୬।

- ୫୬୬ ୮୭ ୬୬୫୬୫୫୭-୭୭ - They are hoisting flag.

୫୬୬ ୮୭.୭୧୬ (ଚିର୍ କାଠି) - ବି. (previous୭୯) : ଚେଙ୍କ ଦେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଲୁହାର କାଠି - It is iron rod to give hot branding - ୧୬୭୨୬୭. ୮୭ ୦୭୦୭୭୧ ୮୭ ୮୭.୧୬୭ ୭୭୦୬୭୭୯ ୮୫୮୭୧ ୬୭.୦୧୭.୬।

୫୬୬୧୭.୮ (ଚିର୍‌ଗାଲ୍) - ବିଂ. (୧୮୭୭) : ସତର୍କ, ଜାଗ୍ରତ - Vigilant, alert, watchful - ୫୬୫୬୮, ୫୫୦୭୭, ୬୮୭୧୭.୬।

- ୮୭୦୭ ୬୭୫ ୫୬୬୧୭.୮ ୦୭ ୦୭୬୫୫୭ ୦୭୬୬୫ ୬୫୫ ୦୭.୧୬୬ ୮୭ ୭୭୬୭୭୧ ୮୭୧୭ - Everybody, let us remain alert, Outside enemies are approaching.

୫୬୬୭୫୭୬୬୭ (ଚିରଚର) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦୭୧୭୫) : ଏଠି ସେଠି ଝରି ପଡିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା, ରସ, ଦୁଧ ଇତ୍ୟାଦି ଏଠି ସେଠି ଝରି ପଡିଥିବାର - Oozing out and flow all over here and there -

ᱥᱟᱱᱛᱟᱞᱤ ᱥᱩᱱᱩᱥᱩᱞᱤ ᱜᱟᱱᱰᱷᱤᱨ ᱢᱤᱥᱟᱱᱰᱷᱤᱨ ᱞᱟᱹᱜᱤᱫ ᱱᱟᱦᱮᱱ ᱠᱷᱟᱹᱨᱤᱫ ᱠᱟᱱᱟ ᱠᱟᱹᱴᱟ ᱠᱟᱱᱟ ᱵᱟᱲᱟᱭ

ଚାଷଜମି ଚତୁଃସୀମା ଜଣାପଡିଥାଏ। ଚଟଣିରେ ଲୁଣ ଟକରେ ଚତୁର ପରୀକ୍ଷାରେ ଚାଲେ ପାଶ୍ କରିଥାଏ।

ଘୃଣ୍ୟ (ବିଚା:) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଅପମାନ ସୂଚକ, ନିନ୍ଦନୀୟ, ଅସମ୍ମାନନୀୟ, ଅପମାନ ଜନକ, ହୀନମାନ - Insulting, blaming to demean, dishonour, belittle, deprecating to condemn - ଘୃଣ୍ୟ ପଦାର୍ଥ, ଅପଦାର୍ଥ, ପ୍ରାଣୀର ଚାମଡା, ପଦାର୍ଥର ଅମିଶ୍ରଣ, ପ୍ରାଣୀର ମଳ।

- ତୁମର ଘୃଣ୍ୟ ଚାଲୁଣି ଚାଲୁଣି ଭଳି ଚାଉଳ ମୁଁ ଖାଇପାରିବି ନାହିଁ - Your insulting words cannot be tolerated.
- ଆମ୍ଭେ ଆମ୍ଭମାନେ ଘୃଣ୍ୟ ପଡିବା - Don't deprecate us.

ଘୃଣ୍ୟାପ (ଚିଚିଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଣୀ) : ଉଚ୍‌କିବା, ଦହଲି ପଡିବା, ଦଳାୟିତ ହେବା - To vibrate, to jerk, to separate solid from powder by jerking winnow, peculiarly - ଝଡ଼ିବା, ଫଟାଇ ଝଡ଼ିବା, ଘୃଣ୍ୟାପଣ, ଫୁଟାଣି ଆଣି ଘୃଣ୍ୟାପ ପକାଇବା।

- ମା ଆଜି ପ୍ରାୟତଃ ଚାଉଳ ଘୃଣ୍ୟାପୁଛି - My mother is separating fine rice from husk powder by jerking winnow rhythmically.

ଘଙ୍ଗ ଘୁଘୁମାଟ (ଚିଡ଼ି ଚିଳିପ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଚାକୁଣ୍ଡା, ବୁଦା ଭଳି ଏକ ପ୍ରକାର ବୁଦା ଘାସ, ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଧାନ ବିଲ ହିଡ ଗୁଡିକରେ ବେଶୀ ଦେଖାଯାଏ, ଏହା ଏକ ଔଷଧୀୟ ଗଛ ଅଟେ - One kind of shrub mostly found on ridges of the paddy field. It has got medicinal value - ଘଙ୍ଗ ଘୁଘୁମାଟ ପ୍ରାଣୀ. ଗୋଟେ, ପକ୍ଷୀ ଜାତିର ବଡ଼ ଚଢେଇ ଠାରୁ ସାନ ଆକାରର ପକ୍ଷୀ ଯାହାକୁ ଘୁଘୁମାଟ ଚଢେଇ କୁହାଯାଏ ଏମାନେ ବଡ଼ ଚଢେଇ ଠାରୁ ଅଳ୍ପ ବଡ଼ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଏମାନଙ୍କ ଲାଞ୍ଜ ବଡ଼ ଏବଂ ଗୋଡ଼ ଛୋଟ ଛୋଟ ହୋଇଥାଏ ଏମାନେ ଜମି ଉପରେ ଚାଲି ବୁଲିବାକୁ ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ଏମାନେ ଉଡ଼ିବାକୁ ଅଳ୍ପ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି।

ଘଙ୍ଗ ଘୁଘୁମାଟ ଛୋଟ (ଚିଡ଼ି ଚିଳିପ୍ ଚେଣେ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଛୋଟ ଛୋଟ ଚଢେଇ - A kind of tiny bird - ଘଙ୍ଗ ଘୁଘୁମାଟ ଛୋଟ ଫୁଟୁରା ଚଢ଼େଇ ଚାଲୁଚାଲୁ ଚାଲୁଚାଲୁ ଚେରେଣ୍ଟି, ଚାଉଳ ପାପୁ ଖାଇବା ଲାଗି ଚାଲୁଚାଲୁ ଆସିଥାନ୍ତି।

ଘାଣ୍ଟ. (ଚିଯା.) - କ୍ରି. (ଚଳଣୀ) : ଖୋଜି ପାଇବା, ସନ୍ଧାନ ପାଇବା - To find out, locate, indentify - ଯୋଗାଡ଼ କରିବା, ପାଟ କରିବା, ଯୋଗାଡ଼ କରିବା।

- ଆମ୍ଭେ ପ୍ରାୟତଃ ଚାଉଳ ପାଟ ଘାଣ୍ଟୁ ଅଛୁ - We have found a suitable bride.

ଘାଣ୍ଟାଘାଣ୍ଟି (ଚିଯାଁ.ବ୍ ଚିଯାଁ.ବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁକରଣ) : କୁକୁଡା ଚିଆଁର ରାବ - Chirping of chicks - ଯାହା ଚାଉଳ ଗୁଣ୍ଡ ଘାଣ୍ଟାଘାଣ୍ଟି ଘାଣ୍ଟାଘାଣ୍ଟି।

ଚିପ୍‌ରୁଜ୍‌, ଚିପ୍‌ରୁଦ୍‌) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଚପ) : ଛୋଟ ବଡ ଚଢେଇ ସମୂହ - Different kinds of birds, flying being - ଝଟମଟ, ଝଟମଟ ଚିପ୍‌ରୁଜ୍‌, ଚଳନ.ଥରେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଚଥ।

ଚିପ୍‌ପି (ଚିପ୍‌ଲି) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଚପ) : ଧାନରେ ଲାଗୁଥିବା ଏକ ପ୍ରକାର ଉଡନ୍ତା ପତଙ୍ଗ - Small flying ant, found in rice, flying insects - ଚିପ୍‌ପି।

ଚିପ୍‌ଥରଥରଥ (ଚିପଚପ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଚଥପ) : ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣ ସହିତ ଯିବା, ଧୀର ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଯିବା, ଝୁଲି ଝୁଲି ଚାଲିବା - Moving slowly and tottering - ଅ.ଠଅ ଠଅ.ଟ ଠଅ.ଟ ଚଟଚଥଟ, ଠଅପଅଠ।
- ଠଚପ ଏଥପ ଏଥଚ ଏଥଚ ଠଟ ଚିପ୍‌ଥରଥରଥଟ ଠଅପଅଠ ଅଚଅଚ-ଅ - The drunkard is walking slowly and zigzag.

ଚିପ୍‌ଥ.ଚ (ଚିପା.ସ୍‌) - ବି°. (ଓଚଚଚ) : କୃପଣ କୁଢିଆ, ଲୋଭୀ - Miser, greedy - ଚିପ୍‌ଠ.ମ, ଚଚଠଚଚଟଅ., ଝଚଚଚଫ ଫଥଏଥ।
- ଚଚଟ ଅଠଚଚପଅ. ଠଚଠଚଚଟ ଫଥ ଠଚଟଚ ଚିପ୍‌ଥରଥରଥଟ ଚଚଟ ଠଅପଅଠ - That barren woman is miser of superlative degree.

ଚିପ୍‌ଥ.ଥ (ଚିପା.ଉ) - କ୍ରି. (ଚଅଚଥଅ) : ବେଶୀ ଚିପା କରିବା, ଟାଣ କରି ବାନ୍ଧିବା, ଶାସନ କରିବା, ଚିପିବା - To tight, to become strict - ଚଜ୍ଞଠା, ଚଥଜଥା, ଠଥପ ଚଜ୍ଞଠା, ଚଥଠଜଅ ା.ଜଠ ଅଜ ଚଅଚଥଟ, ଚଥପ ଟପଥଓ।
- ଟପଚଜଅ ପଅଝଟଠ ଫଥ ଅ.ଠଠ ଚିପ୍‌ଥରଥ.ଥ ଚଅଠଟ ଚଥପଠଥଜ ଟ ଟପଥଓ-ଅ - Arithmetic teacher gives mark very strictly.
- ଜଠଟ ଚଥଓ ାଟଚଜଅ ଫଥ ପଅଘଅଅାଥଚଟ ଅ.ଠଠ ଚିପ୍‌ଥରଥ.ଥ ଚଅଠଟ ଟପଥଓ-ଅଓ ଅଜ ଚଥଓ ଜ୍ଞାଥଅ.ଘ ାଥପଘଥଓ ଫଥ ପଥଟଚ୍ଚାଚଠ ଠଚଜ୍ଞାଚ ଠଚଜ୍ଞାଚ - Money lender while lending becomes very calculative and tight but while taking back he becomes very meticulous and strict.

ଚିଠଚଅ. ଓଅାଅଘ (ଚିଣ୍ଡକା. ଗାଜାଲ୍‌) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଚପ) : ଛୋଟ ଏବଂ ଅଘଂଚ ବଣ, କମ୍‌ ଗଛଲତା ବୁଦା ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ - Small forest with thin bush and shrubs - ଘଥଚଥଟ ଘଥଚଥଟ ଠଜଅ ଓଅାଅଘ, ଚଥଜଚଚ ଚଥଜଚଚ ଠଜଅ, ଝଟଠଟଘ ଝଅଠଅ ଠଜଅ ଓଅାଅଘ, ଝଟଠଟଘ ଝଅଠଅ।
- ଚଟଫଅଟ ଫଥ ଜଟଅ. ଚିପ୍‌ଠ.ଖଚଅ. ଓଅାଅଘ ଚଥଜଟ ଓଟ ଚଠଜଟଚଠଜ ଚଫ ଚଥ ଥପଥଟଥଓ ଚଅଟ ଠଅଘଟଫ - In earlier days, mushrooms were plentily available in the forest with thin bush and trees.

ଚିଠଜଅ (ଚିଡିର୍‌) - କ୍ରି. (ଚଅଟଥଅ) : ଛେରି ହେବା - To visit latrin again and again due to stomach upset - ଜାା ଚଥାଥପଥଚଓ, ଥଠଥଚଥଓ।

- ଝଡ଼ା ଅଠଅ ।ଅଧ ଚଅଠେ ଯ୍ୟାଗ୍ୟଅଡ଼ ଚଅଡ଼ଅଡ଼ - Eating flying ants fry, he is suffering from dysentery.

ଯ୍ୟାଏ (ଚିଣ୍ଡୁ) - ବି. (ପ୍ରଡ଼ଏପ) : ପେଣ୍ଡୁ, ବଲ୍ - Ball (football, cricket ball) - ଯ୍ୟାଏ, ଏଅଚ।
- ।ଅଜଓଡ଼ଅ ଠେ ଠଜ୍ଞଅ.ଢଅ. ଯ୍ୟାଏ ଟଡ଼ଟ।ଏ ଏପ୍ରଏଓ ଚଅଡ଼ଅ - There is football game going on.

ଯ୍ୟଡ଼ (ଚିନ୍) - ବି. (ପ୍ରଡ଼ଏପ) : ବେଶରେ - In the form of - ଏଜ୍ଞଟଡ଼ ଠେ, ଜ୍ଞଝ ଠେ।
- ଏ।ସ୍ୱ ଯ୍ୟାଡ଼ ଠେ ଏଚ୍ଓଅଡ଼ ଓଅଏଅ ଏଅଯ୍ୟଅଡ଼ ଚଅଡ଼ଅ - The god/spirit is moving around in the form of a snake.

ଯ୍ୟାଡ଼ (ଚିନ୍) - ବି. (ପ୍ରଡ଼ଏପ) : ଚୀନ୍ ଦେଶ - China (country) - ଯ୍ୟାଡ଼ ଓସ୍ୱାଟଏପ।
- ଯ୍ୟାଡ଼ ଓସ୍ୱାଟଏପ ଟଅ।ଅଅଡ଼ ଏଜ୍ଞଅଜ୍ଞଏଠ ଓସ୍ୱାଟଏପଅଡ଼ ଟଘଏଅ. ଏଟଏଅ.ଓସ୍ୱ ଓଚ ଅ.ଏସ୍ୱ ପଅଜ୍ଞଟ ଓଟଢଅ - Border dispute between China and India is an old one.

ଯ୍ୟାଡ଼ଏଅଅ. (ଚିହ୍ନା.) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଡ଼ଏଅଅ)/(ପ୍ରଡ଼ଏପ) : ଚିହ୍ନ, ସ୍ମାରକ, ଦାଗ, ଚିହ୍ନଟ କରିବା - Spot, mark memento - ଓଅଓ, ଟଅଡ଼ଠଅଚ, ଚଡ଼ଏଢଅଅ.ଜ୍ଞ।
- ଯଅଜ୍ଞଅଡ଼ ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ. - To identify by presenting of necklace/ring.
- ଡଅଡ଼ଅ ଓଅ ସ୍ୱଏଅଡ଼ ଟଟଓଅଡ଼ ।ସ୍ୱଚଅ. ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ. ଚଅଡ଼ଅ - This is my old inoculation mark.
- ଚପସ୍ୱଡ଼ ଯଟ।ଏ ଚଅଠେ ଟଘ୍ୟସ୍ୱଅ.ଢଅ ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ. ଅ।ଏଅ ଚଅଓ-ଅ - Amin came and demarcated the boundary line.

ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ.ଘ (ଚିହ୍ନାପ୍) - ବିଂ. (ଓଡ଼ଏଡ଼ଏ) : ଚିହ୍ନା, ଜଣାଶୁଣା, ପରିଚିତ - Known, familiar - ଜଘଜ୍ଞଡ଼ପ, ।ଜ୍ଞସ୍ୱାଘଚଅ., ଏଅଘଅଅଏଅଢଅ।
- ଚଡ଼ସ୍ୱଓଅ ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ.ଘ ଯଅଘ ଚଅଡ଼ ଓଟଢଅଢଅ - He is known person only.
- ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ.ଘ ଟଅଚଚଅପ - Identity card.
- ଯ୍ୟାଡ଼ଏଯଅ.ଘ ଯଅଘ - Known person.

ଯ୍ୟାଡ଼ସ୍ୱ (ଚିନି) - ବି. (ପ୍ରଡ଼ଏପ) : ଚିନି - Sugar - ଯ୍ୟାଡ଼ସ୍ୱ, ଯଟଘଟପ ଏପ୍ରପଓ।

ଯ୍ୟାଘସ୍ୱଚ (ଚିଳିକ୍) - ବିଂ./ବି. (ଓଡ଼ଏଡ଼ଏ)/(ପ୍ରଡ଼ଏପ) : ସତର୍କତା, ଜାଗରଣ, ଚେତନା, ସତର୍କ, ଜାଗ୍ରତ - Alert, vigilant, watchful - ଯଟଠଏଅ, ଯ୍ୟାଜ୍ଞଓଅ.ପ, ଯଟଓଜ୍ଞଅ।
- ପସ୍ୱଓଅ. ଯ୍ୟାଘସ୍ୱଚ ଠଅଯଟଟ ପଅ.ଓସ୍ୱଓ ଚଠ ଏଅଚଜ୍ଞଅ ଅଚଅଓ-ଅ - There is call to remain alert in the night.

ଯ୍ୟାଏ (ଚିଂଟ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଡ଼ଏଘଅ) : ଲାଖି ରହିବା, ବସିଯିବା, ଟାଣ ଭାବେ ଲାଖି ରହିବା - To be adhesive tightly, to be tight fitting - ପଅ।ଜ୍ଞଅ ଚଜ୍ଞସ୍ୱା।ଘଓ, ଯ୍ୟାଘଚଅ.ଘଘଓ, ଜ୍ଞଘଯଘଘ ଯ୍ୟାଏ।

- ଚାମୁଚାଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ଗୋଟା ଲୁଣ ଦିଅ - Paste it tightly with gum.

ଗୋଟାଏ (ଚିଟା.ଣ୍) - ବି. (ଦ୍ୟୋତକ) : କୃପଣ, କୁଢିଆ - Miser - ଧନୀଲୋକଟେ., ଯୋଉଟା.ଯୋଉଟେ.।
- ଧୋଇଟା.ଏ ଯଦୁ ଜଣେ ଗୋଟାଏ ଓଟରେ - By and large rich men are miser.

ଗୋଲ୍ଲ (ଚିଠି) - ବି. (ପ୍ରତ୍ୟୟ) : ଚିଠି ପତ୍ର - Letter - ଗୋଲ୍ଲ ଯୋଜନା।
- ଗୋଲ୍ଲ ଠାରୁଜଣେ ଲଇଯିବୁଜ ଯଖନୀଏ ଠାରୁଜଣେ ପରୁଠାରୁଜ - We will communicate through letter and see each other in photograph.

ଗୁଡ୍ଗୁପ୍ପ (ଚୁଗ୍ଲୀ) - ବିଂ./ବି. (ଦ୍ୟୋତକ)/(ପ୍ରତ୍ୟୟ) : ମିଛୁଆ, ମିଛ ଏହା ତାହା ନାମରେ ମିଛ କହିବା ଲୋକ, କୁହାରଟନାକାରୀ - Flatterer, flattery, lyre fabricates - ଦଖିଲ୍ଲ, ଟଉଟ ଯ ଥ ଯ ।
- ମ୍ୟ ଠଆପଣ ଯୋପ୍ପ ଜ୍ଞ ଅ.ଠ୍ୟ ଠାରୁଜ ଟ ଗୁଡ୍ଗୁପ୍ପ ଓଟରେଅ - My middle sister-in-law is extreme fabricator. My middle sister-in-law is jealous of superlative degree and speaks ills of other.

ଗୁଙ୍ଗୀ (ଚୁଙ୍ଗୀ) - ବି. (ପ୍ରତ୍ୟୟ) : ଡିବ୍ରୀ ବତୀ - Oil lamp - ଠ୍ୟଠଖଲ୍ଲ ଠଅ.ଠ୍ୟ।

ଗୁଡ୍ଗୁଯ (ଚୁଗୁଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟଯଯ) : ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର, ଦୃତଗତି ବା ତାଳରେ, ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ତାଳରେ ବଜାଇବା - Speedily - ପଥରେଟ ପଥରେଟ।
- ଗୁଡ୍ଗୁଯ ଜ୍ଞଖଅଲଅ ଲୁଡ୍ଗ ଠ୍ୟଟ - Beat the drum speedily.

ଗୁପ୍ପଯଅ. (ଚୁଲ୍ହା.) - ବି. (ପ୍ରତ୍ୟୟ) : ଚୁହ୍ଲି - Oven - ଜ୍ଞଅଚଅ ଚଠଚ ଗୁଟଁଜଅ ଗୁପ୍ପଯଅ.।

ଗୁପ୍ପୁଡ୍ଗ ଠୁଠୁଡ୍ଗ (ଚୁଲୁଂ ବଟୁଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟଯଯ) : ଏଠି ସେଠି ହେବା ଲୋକ, ଚଂଚଳିଆ, ଏଠି ସେଠି ଉଣ୍ଡି ବୁଲିବା ଲୋକ - Fickle minded, to be here and there unnecessarily and uninvited, watching and peeping through anywhere - ଯଅପଠଅପ, ଯଅଠଟ ଧଖଅଠଟ ଚଉଚଡ ଠଅଯଅ ଘଅ.ଲଚଅ.ଖ ଓଚଟ, ଜ୍ଞଅଠଅଟ।
- ଅପଟ ୱଅଖଅଅଉ ଜ୍ଞ ଗୁପ୍ପୁଡ୍ଗ ଠୁପ୍ପୁଡ୍ଗ ଯଯଟ ଚଅଟଅଉ - Our son-in-law is a fickle minded man.
- ଠଯଚଯ ଠଅ.ଯଚ ଚଯ ପଟଟଅଓ ଚଯଖଅ, ଟଯଖଅ ଚଯଲଟ ଅପଯପ ଗୁପ୍ପୁଡ୍ଗ ଠୁପ୍ପୁଡ୍ଗ ଠଅପଯଅଉଅ - Don't stroll here, wives of your younger brothers are there.

ଗୁଚଠମ ଘଖଚଯଚଓ (ଚୁକ୍ତି ଫୁଲୁଃ) - ବି. (ପ୍ରତ୍ୟୟ) : ପୂଜା ପାଠରେ ଲାଗୁଥିବା ବିଶେଷ ଭାବେ ଟିପା ହୋଇଥିବା ଦନା (ଶାଳ ପତ୍ରର) - Cup of leaf specially prepared for performing puja and worship (sal tree leaf only) - ଠଅଓଅ ଠଓଲଓ ଲଟ ପଅଉଅଖଯଟଓ ଘଖଚଯଚଓ ଅଲ ଯଟଅଠଯଟ ୟଅଲ୍ଲାଯପ ୟଅଚଅଠପ ଲଟଉଅଉଓ ୟଚପଚଓ, ଅ.ଠ୍ୟ

ଚଟଚଳ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ ଘଟଚଳଙ୍ଗ-ଳ - ଣ୍ଟଚଠଘ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ, ଠଷଳ.ଘଠଚ୍ଚ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ, ଣ୍ଟଚଘଙ୍ଗଚ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ, ଚଷଳଚଳ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ, ଚଳଳଠଳଙ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ, ଚଳଳଠଳଚ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ।

ଣ୍ଟଚଘଚ୍ଚ (ଚୁକ୍‌ଣୁଜ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଚଚଳ))/ (ଘଚଚ୍ଚଘ) : ଗୋଟେ ପଟ ପତ୍ରକୁ ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ମୋଡି ଏକ ପ୍ରକାର ଠୋଲା ତିଆରି କରାଯାଏ, ଏହିପରି ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଠୋଲାକୁ "ଚୁକ୍‌ଣୁଜ୍" କୁହାଯାଏ - To drink water for one type of cup of leaf is prepared by folding both sides of leaf in one end. This type of cup leaf is "Chuknuj" - ଯଚଚଚଘ ଜଟଛଳଙ ଘଯଚ ଘଳଘଯଚଳ ଚଳଯଳ ଚଳ.ଯଚଘ ଚଳଠଟ ଠଟଯଳଳଚ ଣ୍ଟଚଘଟ୍ଟ ଘଷ୍ଟଘଟ୍ଟ, ଣ୍ଟଚଘଚ୍ଚଘ ଠଟଜଳ ଜଳଳଚ ଠଳଠଟ ଘଚ ଙଳଯଳଙ-ଳ, ଯଳଚଚଳଘ ଚଳଯଳ ଚଚଣ୍ଟଣ୍ଟଙ ଚଳଠଟ ଚଳ.ଘଣଷଚ ଯଟଚଳ ଠଟଯଳଳଚ।

ଣ୍ଟଚଚଟଚ (ଚୁକ୍‌ଲୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଯଳଘଟ) : ଏପଟୁ ସେପଟୁ ନୁଆଁଇ ଗୁଡାଇବା - To fold a little bend - ଳଠଳ ଣ୍ଟଚଣ୍ଟଚ, ଜଳଚ ଣ୍ଟଚଟଚ, ଣ୍ଟଘଚଜ ଯଟଚଳ, ଚଚଣ୍ଟଣ୍ଟଚ।

ଣ୍ଟଚଚଳ.ଙ (ଚୁକା୫) - ବି. (ଘଚଯଚଘ) : ଚୋଟ ମାଠିଆ କଳସୀ - Small earthen pitcher - ଘଳଘଯଳ ଠଷ୍ଟଠଘ।
- ଯଚଯଚଘ ଣ୍ଟଚଚଳ.ଙ - Small earthen pitcher to keep oil.
- ଙଚଘ ଣ୍ଟଚଚଳ.ଙ - Pitcher full of molasses.

ଣ୍ଟଚଚଚ (ଚୁକୁ) - କ୍ରି. (ଚଳଯଳଘଳ) : ଲୁଚିବା - To hide - ଚଚଚ ଠଳଘଣ୍ଟଳଙ, ଯଚ'ଜଚଠ ଠଳଘଣ୍ଟଳ, ଠଳଙ, ଞଯଠଯଜ।
- ଜଘଚଚ ଘଯଚ ଠଯ ଙଘଜଠଞଳ. ଜଷଘଞଘ ଜଳଳଯଳଙ ଞଯଚଯ ଣ୍ଟଚଚଚ ଯଯଳ - Children hide themselves behind the big stone, seeing the outsider. Seeing the outsiders, children hide behind the big stone.

ଣ୍ଟଚଘଚଳ.ଙ (ଚୁମ୍‌କା୫) - ବିଂ./ବି. (ଙଚଯଚଯ)/ (ଘଚଯଚଘ) : ହୁଡିଆ, ହୁଡି, ଛୋଟ ପରିସର, ଛୋଟ ଜାଗା - Small spot, elevation land, small region - ଘଘଜ ଠଷଯଯ, ଠଷଚଘଟ୍ଟ ଠଷଚଘଘଟ୍ଟ, ଜଘଘଯ ଠଳଳଚଳ ଞଯ ଜଘଘଯଳ., ଳଚଠଘଘ ଳଚଠଘଘ ଠଷଳଳଙ, ଠଳଳଙଙଳ (ଯଳଘଯଳ ଜଷଳଳଞଳ ଞଯଯଳଳଙ)।
- ଘଯଳ. ଣ୍ଟଚଘଚଳ.ଙ ଞଯଜଚ ଳଠଚ ଯଚଯଚଙ ଙଯ ଘଯଯଳଳଙ ଚଯଙଳ - We alone are there in that secluded area.

ଣ୍ଟଚଘଳ.ଚଠଳ (ଚୁମାଉଣା) - କ୍ରି. (ଚଳଯଳଚଳ) : ବନ୍ଦାପନା କରିବା, ଆରତି ଉତାରିବା - To welcome with lamp and by pelting raw rice and dhub grass - ଜଘଙଳ.ଚଘଳ ଠଳ.ଠଘ, ଜଷଚଠଘ ଠଳଯଳଳଜ, ଳଜଚଚଳଳ ଣ୍ଟଳଚଚଚ ଳଳଠଯଚ ଜଳଳଚଳଘ ଜଳଳ, ଯଳ.ଙଚଯ ଜଳଳଚଳଘ।
- ଙଘଠଘ ଣ୍ଟଚଘଳ.ଚଠଳ - Farewell "arti/chumauna."

ଣ୍ଟଚଘଚଚ (ଚୁମୁଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଯଳଚଳ) : ଡରି ଚମକିବା - Shocking feeling, to

have shock, tremble out of fear - ଡରଣଡରଣ, ଥରଥରଣଲ, ଡରଣଲ ଠାରୁ ଏହାଯଥ ଠରଣଲ-ଠରଣଲଣଲଡ।

- ମଣାମଲଣର ଏଲାଲର ଲଟଡ ଲରଣଟ ଏଲଠଲ ଏଯଥ ପଟ ଥରଥପ ଓଲଡ ଟଟଣ - On the occasion of sudden bolt and thunder we shivered/ trembled.

ଥରଥପ ଥରଥପ (ଚୁମୁଲ୍ ଚୁମୁଲ୍) - କ୍ରି./ ବିଂ. (ଠଲଟଲଯ) : ଭୟଙ୍କର, ଭିତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣ, ଭୟ ଆଶଙ୍କା - Fearful, frightening, scaring - ଏଲଠଲର ପଲଲଡ ପଲଲଡ ଣ.ଭଲଣ.ଲ, ଏଲଠଲର ଠଟ ଠରଣର-ଠରଣରଣଲ, ଥଣଏଣପ ଥରଏପ, ଏଲଏଲପ ଥରଥପ, ଏଲଏଲଣ।

- ଣ.ଠଏ ଏଣଏଟର ଏଏ'ଓଏରମ ରଟ ଥଟମରଣ ଲଲ ରଣଓଟଓ-ଣ, ଣ.ଠଏ ଏଲଯ ଏଲଠଲର ଠଟଲଠ ଥରଏପ ଥରଏପ ଥଣଏଣ ଟଟଣ - Tigers are roaring in small hill nearby village, hearing this villagers are trembling in fear/frightened.

ଥରଏମ (ଚୁମ୍କି) - ବି. (ଏଲଟଲଏ) : ଚମକ ପ୍ରଦ ଛୋଟ ଛୋଟ ସଜାଇବା ସରଞ୍ଜାମ, କାଚ ଖଣ୍ଡ, ପଥର ଇତ୍ୟାଦି - Dazzling tiny piece of reflectors glass, light etc - ଲଣ.ମମାଏ ଲଣ.ମମାଏ ପମଯମ·ଓରମାଏ।

ଥରଲଣ. ଏଣଥଣଓ (ଚୁର୍କା ବାୟାଂ) - ବି. (ଏଲଟଲଏ) : ବଣ ଆଳୁ - Wild eatable root - ଏମର ଣ.ଘଲ ଓଣ।

ଥରଥଲ ଓଣରଟ (ଚୁର୍ଚୁ ଦାରେ) - ବି. (ଏଲଟଲଏ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ ଦେଖିବାକୁ କୁଳ୍‌ଚୀ ଗଛ ଭଳି - One type of wild and little tree - ଥରଥଲ ଓଣରଟ (ଓଣଠଟ ଓଣରଟ ପଟଲଣ ଏଟପଣଓ-ଣ))।

ଥରଥଲମଲଏ (ଚୁର୍ଚୁଟୁଜ୍) - ବି. (ଏଲଟଲଏ) : ଝିଟିପିଟି (ଘର ଏଣ୍ଡୁଅ) - Lizard, cricket - ଥଟରଥଟମଟଏ।

ଥରଣଣ.ଯଣରଣ (ଚୁରାମାରା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣଟଣଘ) : ତରବରିଆ ଭାବରେ ବେଶୀ ବେଶୀ, ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର - Quickly, swiftly, promptly - ଏଲଓମଠଣରଣ, ଏଲଥଟରଣ ଏଲଥଟରଣ, ଣ:ଓଲରଣ ଯଣ:ଓଲରଣ, ଏଲଠଲ ଲଲଠଟ, ଯଣରଣଲଘଣଲଲ, ପଲଓଲଟ ପଲଓଲଟ।

- ଯଲଓ ଓଣଓ ଏଟଏ ଟଟଲଲଥଲଟ ଥରଣଣ.ଯଣରଣ ଏଓଘଓ ଏଣ.ରଲ ଲଣଠଟ ପଟ ଓଣ.ଘ ଲଟଓ-ଣ - When rain storm came, we dumped rice quickly and ran to house.

ଥରରମଠ (ଚୁରିତ୍) - ବି. (ଏଲଟଲଏ) : ଚରିତ୍ର, ସ୍ୱଭାବ - Character, conduct - ଓଲଟ, ଣଥଣର ଏଟଏଲଥଣର, ଥଣପ ଥଲପଲଟ, ଥଣଓ ଥଲପଲଟ ରଟଓଣଓ ରମଠ, ଓଲଥଣରଣ।

- ଲଲଠ ଥରରମଠ - Good character/ conduct.

ଥରରଏମ (ଚୁରୁଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଲଟଲଘ) : ଅଳ୍ପ ଚାଉଳ, ମୁଠାଇ ଥୋଇବା - Half handful of anything like rice put in a specified spot - ଥରଘଲଓ ଲଣଠଟ ଲଠ ରଟ ଓଲଘଲଓ, ଣଥଥଣ

ଜଖଅଖଅ ଧଧଫଧଜ ଦଅଠଟ ଥଠ ଖଟ ଏଥଠଥଟ ଠଟ ଜଥଏଥ, ଏଥଓଅ ଏଓଖଓ ଖଟ ଅଜ୍ଞଖଅଖ ଧଅଥଦଟ ଧଖଦଏ।

- ଅଜ୍ଞଖଅଖ ଧଅଥଦଟ ଦଖଥ'ଏ ଖଟ ଧଦଖଦଏଖ ଯଟ - Put half handful of raw rice on the middle of the circle made with rice granule.

ଧଦଖଦଏଦଖ (ଚୁରୁବୁରୁ) - କ୍ରି. (ଦଅଟଥଅ) : ଅତିବେଶୀ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା କରିବା, ଯତ୍ନ ନେବା, ଗେହ୍ଲା କରିବା, ସେବା ଶୁଶ୍ରୁଷା, ଆତିଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା - To take extra care and well being to give love and affection, to give warm hospitality - ଜଅଢଅ ଜଦଦଅ.ଘ, ଏଅ.ଖ ୟଅଏଏଅଥ, ଏଥଠଥଟ, ଏଦଓଘ ଏଅ.ଘଘଏ ଖଟ ୟଦଖଦଓ ଅଖ ୟଥଏଥଜ, ଏଅଏଅ'ଟଅଓ ଅଏ ଅଖ ଅଦଦଅଢ।

- ଘଏ ଅଢଓ ଅଦଟ ଅ.ଠଦ ଖଘଟ ୟଅଟଅଏ ଓଘଜଖଅ. ଦଥ ଧଦଖଦଏଦଖ ଦଖଅ.ଏଅ.ଘଘ ଯଏଅ ଦଥଥଅଓ - My mother, out of love and affection, uses to give perched rice to all the children of our village religiously.

ଧଦଖଦଏ (ଚୁରୁଟ୍) - ବି. (ଦଦଟଦଏ) : ଚୁରୁଟ୍ ବିଡି - Churut, cigar, bidi - ଧଦଖଦଏ ଫଦଓଘ।

ଧଦଖଦଏଧଦଖଦ (ଚୁରୁଚୁରୁ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଟଥଘ) : କୁକୁଡା ଚିଆଁ ଏକ ସମୟରେ ରାବ କରିବା - Twitter of the chicks together - ୟଘଏ ଏଦଟଅ.ଓ ଧଦଖଦଏଧଦଖଦ ଦଥ ଖଅଓଅ।

ଧଦଏଦଓ (ଚୁରୁଃ) - ବି. (ଠଥଟଥଘ) : ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଗୁପ୍ତାଙ୍ଗ (ବିଆ), ଯୋନୀ - Cunt, pussy, vagina, women's private part of body, vulva - ଦଦଘଘ ଦଥଥଅଓ ଏଦଫଦ ଧଘଖଘଜ ଖଟଟଅଓ ଏଥଓ ଏଜଦଦଓଅ.ଓ, ଯଅ:ଓ ଏଥଖଓଅଅ ଅଖ ଓଘଜଖଦଖଅ. ଏଅଟଅଏ ଏଥଖ, ଏଅଟଅଏ ଜଘଟଥଟ, ଦଦଘଘ ଏଥଫଟଟ ଏଥଘଥଟ ଖଟଓଅଓ ଓଦଫଦଠ ଏଅ.ଘଘଏ, (ଖଦଏଘ, ଏଥଓ, ଏଦଓଅ.)।

- ଦଦଘଘ ଦଥଥଅଓ ଓଦଫଦଠ ଏଥଘଯଟ ଏଅ.ଘଘଏ ଜଥ ଧଦଧଦଓ/ଏଥଓ ଅଖ ଦଥଘଅ ଦଥଥଅଓ ଜଥ ଫଥଏ ଦଥ ଯଠଠଅଓ-ଅ - Private part of the women is called "boy" and mens`lodge in Santali

ଧଦଧଦଯ ଏଜଦଓ (ଚୁରୁମ୍ଭୁଃ) - ବି°. (ଓଦଟଦଟ) : କେବଳ ପାଦରେ ଭରା ଦେଇ ଆଣ୍ଠୁରେ ମୁହଁ ମାଡି ବସିବା ସ୍ଥିତି - Sitting without resting buttock on the base/ground position - ଏଯଦଯ ଥଠ ଖଟ ଏଅଓ ଜଥଘଯଟ ଦଦଠଟ ଧଦଧଦଯଦ ଜଦଯଦଏ।

- ଓଥଘଥଯ ଏଅଘଅଅଯ ଫଦଦଜଖଘ ଅଘଯ ଖଟ ଧଦଧଦଯ ଏଜଦଓ ଯ ଜଦଘଦଏ ଅଦଦଅଅ - Grandfather is sitting on the ridge of the pond without resting his buttock on the ground.

ଧଦଜଜ (ଚୁଦ୍) - ବି. (ଦଦଟଦଏ) : ଚୁଚୁନ୍ଦ୍ରା - Mole, odorous rate - ଧଥଢଯଥଖ ଯଥଧଅ ଧଦଦଏ।

- ଧଦଜ ଜଥଦଥ ଥଏଥଖଅ - Mole uses to make place odorous.

ᱪᱩᱱᱫᱟ (ଚୁନ୍ଦି) - ବିଂ./ବି. (ଓଡ଼ିଆ)/(ସାଉଁତାଳି) : ଛୋଟ ଆକାରର ଖୋସା, ଚୁଟି - Pigtail - ᱚᱨᱮᱨᱚᱨ ᱯᱟᱦᱟᱲᱟ ᱮᱰᱮ, ᱪᱩᱦᱩᱞᱤᱫ, ᱪᱩᱦᱩᱞ ᱥᱟᱱᱛᱟᱞᱤ।

ᱪᱩᱱᱫᱟ (ଚୁନ୍ଦି) - କ୍ରି. (ବାହାରୁ) : ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିବା, ଦବରଦସ୍ତ ଠେଲି ହୋଇ ଭିତରକୁ ଯିବା - To push in, to enter forcefully - ᱜᱚᱞᱢᱟᱹᱞ ᱟᱨᱟᱹᱢᱨᱮ, ᱟᱲᱟᱢᱵᱟᱱᱤᱨ ᱢᱟᱲᱟᱯᱟᱱᱚᱨ ᱟᱨᱟᱯᱟᱨᱮ।
- ᱫᱚᱴᱚ ᱜᱚ ᱢᱟᱯᱟᱭ ᱪᱩᱱᱫᱟ ᱡᱟᱣᱟᱹᱫᱮᱱ - Don't push in this side.

ᱪᱩᱱᱩ ᱟᱲᱟ (ଚୁନ୍ଦୁ ବୁରୁ) - ବିଂ./ବି. (ଓଡ଼ିଆ)/(ସାଉଁତାଳି) : ବହୁ ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତ, ପାହାଡ - Very high hill, mountain - ᱢᱟᱹᱢ ᱵᱮᱵᱟᱨ ᱪᱩᱱᱩᱵᱩᱞᱩ ᱟᱲᱟᱢ।

ᱪᱩᱱᱫᱟᱢ. (ଚୁଣ୍ଦା) - ବି. (ସାଉଁତାଳି) : ଚୁଣ୍ଦା ଗ୍ରାମ, ଏହାକୁ ଅପଭ୍ରଂଶ କରି ଚଣ୍ଡିଦା ଓଡିଆରେ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗ୍ରାମ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ବାମନଘାଟି ସବ୍‌ଡିଭିଜନ୍‌ର ରାଇରଙ୍ଗପୁର ସହରର ଅନତି ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଗ୍ରାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଖଡଖାଇ ନଦୀ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଅଛି । ଏହା ବଡ ସାନ୍ତାଳ ଗ୍ରାମ । ଏହି ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ ଅଧିକାଂଶ ଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏହି ଗ୍ରାମରେ ଅଲ୍ ଚିକି ସ୍ରଷ୍ଟା ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କର ଜଣେ ବଡ ଶିଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନାମ ବାଦା ବେଶ୍ରା । ସେ ଏକଧାରାରେ ଜଣେ ଲେଖକ, ସାହିତ୍ୟକାର, ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ଏବଂ ପ୍ରଚାରକ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ - Chunda is a big Santal village in the Bamanghati Sub-division of Mayurbhanj district in Odisha. It is situated hardly five k.m. away from Rairangpur town. All the villagers are well educated and well to do also. An ardent disciple of Guru Gomkey Pandit Raghunath Murmu was born in this village. His name is Badha Besra. He was versatile person a writer, social reformer and literature lover - ᱥᱟᱱᱛᱟᱞᱤ. ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱜᱚ ᱟᱥᱩᱱᱤᱭᱟ ᱜᱟᱧᱟᱭᱚᱛ ᱟᱢᱟᱜᱚᱫᱮ ᱡᱟᱥᱩᱢᱟᱹᱨᱮ ᱣᱟᱞᱚ ᱯᱟᱴᱮᱢᱟᱱᱩᱞᱤᱫ-ᱢᱟ। ᱫᱚᱡᱚᱢ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱜᱚ ᱢᱟ.ᱟᱢᱟ ᱯᱟᱢᱣᱟᱱᱚᱞ ᱫᱮᱢᱫᱚᱢᱟ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱵᱟᱢᱫᱮᱢ, ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱵᱚ ᱡᱚᱵ ᱜᱚ ᱣᱚᱴᱚ ᱯᱮᱴᱟᱢ ᱡᱮ ᱮᱢᱵᱟᱨᱟᱲᱟ ᱣᱟᱵᱟᱡᱟᱢᱚᱞ ᱡᱚᱵ ᱵᱟᱢᱫᱮᱢ ᱵᱚ। ᱣᱚᱯᱟᱢᱚᱞ ᱵᱚᱡᱟᱢᱚᱞ ᱚᱴᱡᱚᱵ ᱵᱚ ᱵᱣᱵᱮ ᱣᱵᱣᱵᱮ ᱡᱮᱴᱮᱢ। ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱮᱵᱣ ᱮᱢᱤᱡᱮᱱᱤᱭᱟᱨ ᱮᱴᱜ ᱚᱴ ᱵᱟᱢᱟᱱᱟᱢᱟᱢᱚ ᱡᱮᱢᱟᱹᱭ ᱯᱟᱹᱭᱟᱨᱮ ᱵᱟᱢᱫᱮᱢ। ᱟᱢᱟᱜᱟᱥᱟᱢ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱟᱢᱟᱜᱟᱥᱟᱢ, ᱮᱴᱟᱢᱟᱭᱟᱣ ᱮᱢᱡᱚᱠᱚᱢ ᱮᱵᱮᱵ ᱮᱵᱮᱵ ᱡᱟᱣᱟᱹᱫᱮᱱ ᱮᱢᱵᱟᱨᱟᱲᱟ ᱵᱟᱢᱫᱮᱢ ᱵᱚ। ᱟᱢᱟᱜᱟᱥᱟᱢ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱵᱮᱱᱟᱜᱟᱹᱲᱟ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱟᱢᱟᱜᱟᱥᱟᱢ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱵᱮᱱᱟᱜᱟᱹᱲᱟ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱵᱮᱱᱟᱜᱟᱹᱲᱟ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱵᱮᱱᱟᱜᱟᱹᱲᱟ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱵᱮᱱᱟᱜᱟᱹᱲᱟ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ। ᱵᱮᱱᱟᱜᱟᱹᱲᱟ ᱟᱴᱮᱣᱟᱢ ᱫᱚᱢᱟᱫᱮ ᱢᱟ.ᱚᱵ ᱣᱚᱴ ᱟᱢᱟᱫᱮᱢᱟ ᱯᱮᱴᱮᱢ।

ᱪᱩᱱᱩᱠ ᱪᱩᱱᱩᱠ (ଚୁଁୟ୍ ଚୁଁୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠିଆହେବା) : ଡରି ଛାନିଆଁ ହେବା - To be doomed with fear - ᱟᱨᱚᱨᱟ ᱚᱴ ᱯᱩᱵᱩᱜ ᱯᱩᱵᱩᱜ।
- ᱜᱟᱯ ᱟᱨᱚᱨᱟ ᱚᱴ ᱜᱮᱡᱩᱞᱟᱱ. ᱵᱚ ᱪᱩᱱᱩᱠ ᱪᱩᱱᱩᱠ ᱪᱟᱹᱠᱟᱭ ᱮᱫᱟ - Fearing of being beaten, children trembled.

ଣ୬ଗ୮ଅ. (ଚୁୟ୍‌ଲା) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ମୁନିଆଁ, ଗଜିଆ - Pointed, conical - ଓଅ୰୬୮ଅଓ, ୪ଅଗ୬ଅଓ।

- ଣ୬ଗ୮ଅ. ଏ୬୬୬ - Conical hill.
- ଣ୬ଗ୮ଅ. ଯଅଘଅ - Pointed stick.

ଣ୬ଗ୬ଢ଼ ଣ୬ଗ୬ଢ଼ (ଚୁୟୁଂଦ୍‌ ଚୁୟୁଂଦ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଜଅଘ) : କୁକୁଡା ଚିଆଁ ଚିୟୁଂ ଚିୟୁଂ କଲା ଭଳି ବ୍ୟଥା ବେଦନା - Pain as chicks chirps - ୪୵ଯ ଏ୬୪ଅ.ଓ ଣ୬ଗ୬ଢ଼ ଣ୬ଗ୬ଢ଼ ୮ଟ୬ଅ ଯଅ.୪୬।

- ଏଅ୵ଅ ଅ.ଏ୵ ୰୬ଲ ଣ୬ଗ୬ଢ଼ ଣ୬ଗ୬ଢ଼ ଯଅ.୪୬ଗ୵ଘ ୦ଅଜଅ - I am having severe teeth ache.

ଣ୬ଘ (ଚୁପ୍‌) - ବି. (ଘ୬ଜ୬ଯ) : ଚୁପ୍‌ ରହିବା, ନୀରବ ରହିବା, ଚୁପ୍‌ - Silence, silent, calm and quiet - ଠଝ୵ଲ ଠଝଅଲ, ଯଅ.ଘ୵।

- ଣ୬ଘଅଓ ଯଟ - Be silent.
- ଣ୬ଘ ଣଅଘ ୪ଅଜ ୰୬ଅଓ ଯଟ - go away silently.

ଣ୬ଘ୵ (ଚୁପି) - ବି. (ଘ୬ଜ୬ଯ) : ଲାଞ୍ଜ, ଲାଙ୍ଗୁଡ, ପୁଚ୍ଛ - Tail, tail of the bird - ଣଅଗ୮ଅଯ, ଣଟଠଟ ୦ଅଯଅଓ ଣଅଗ୮ଅଯ ୵୮।

- ୰୬ଅ.ପ୵ଗଅ. ଯଅଲଅଓ ଣ୬ଘ୵ ଢ଼ଅ ଅ.ଏ୵ ୰୬୮୵୵ଘ - Tail of he-peacock is elongated one. Train of the he-peacock is very long.

ଣ୬ଘ୬ଯ, ଣ୬ଘ୬ଯ ଣ୬ଘ୬ଯ (ଚୁପୁଳ୍‌, ଚୁପୁଳ୍‌ ଚୁପୁଳ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଘ୬ଜ୬ଯ) : ଅସ୍ଥିର ମନ, ଚଂଚଳିଆ, ଚପଳତା - Fickle, anxious, unstable, extremely longing - ଏ୬ଗ୬ଢ଼ ଏ୬ଗ୬ଢ଼, ୮ଟଯଟଲ ୮ଟଯଟଲଅଓ, ଯଅଜ ୩ଅ୬ ୩ଅ୬ଅଓ।

- ଯଅଜଟ ଅ୮ଅଯ ଣ୬ଘ୬ଯଅ - Don't unstable your mind.
- ଣ୬ଘ୬ଯ ଯଅଜଟ ଠଟଢ଼ଅ ଣଟଢ଼ ଯଅ ଏଅଯ ଣଟଢ଼ ୬ଟଗଅ - You cannot remember with fickle mind.
- ଟଜଟ୰ ୪ଟଜଅଓ ୮ଅ.ଓ୵ଢ଼ ଟ ଣ୬ଘ୬ଯ ଣ୬ଘ୬ଯଅଓ ୬ଅଜଅ - He is extremely longing to go for dancing. He is becoming hurry to dance.

ଣ୬ଘ୬ଢ଼ (ଚୁପୁଦ୍‌) - କ୍ରି./ବି. (୬ଅଜଅଘ)/(ଘ୬ଜ୬ଯ) : ମୁଠାଇବା, ମୁଠା - To squeeze, fist - ୬ଅ.ଏ୬ଏ ଣ୬ଘ୬ଢ଼ ଯ୵ଢ଼, ଠ୵ ଣ୬ଘ୬ଢ଼।

- ଯ୵ଢ଼ ଣ୬ଘ୬ଢ଼ ଣଅଘଅ୮ଟ - One handful of rice.
- ୪ଅଜଅଅ ଯ୬ଢ଼ଅ.ଯ ଢ଼୬ଘ ଣ୬ଘ୬ଢ଼ ୬ଟଢ଼-ଅ - I held golden ring in my fist.

ଣ୬ଏଣ୬ଏ (ଚୁଡ୍‌ରୁଜ୍‌) - କ୍ରି. (୬ଅଜଅଘଅ) : ହାତରେ ପାଣି ଦେବା, ହାତ ପାପୁଲିରେ ପାଣି ଆଣି ଢାଳିବା - To pour water with palm of the hand, pouring in drop - ଠ୵~ଠଟ ଢ଼ଅଓ ଣଅଏଅଲ, ଏଝଅଘ।

- ଢ଼ଅଓ ଣ୬ଏଣ୬ଏ ଅ.ଯ ଯଟ - Pour me water in drop.

ଣ୬ଏ୬ (ଚୁଡୁ) - କ୍ରି. (୬ଅଜଅଘଅ) : ଠିଆ ହୋଇ ପରିଶ୍ରା କରିବା - To piss

standing urinate - ଭ୍ୟାଙ୍ଗ ଭ୍ୟାଙ୍ଗ ଯୁଆଟ ଅଭଥ ବଆଟ ୱାଅଭ୍ଟଅ।

- ଯଅଓଅ ବଥଭଟ ଓଥ ଅଦଥଯଟ ଭ୍ୟାଙ୍ଗ୍ଟଅ - Don't make water here.

ଭ୍ୟାଙ୍ଗ (ଚୁଣ୍ଟୁଃ) - କ୍ରି. (ବଅଯଅ) : ଗୋଡ ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଠିଆ ହେବା - To stand on toes, to become tall - ଠ୍ୱାଠ୍ୱାଓ, ଘଥାଥଓ ଠ୍ୱାଭଅ.ଭ ବଆଟ ଠ୍ୱାଓ୍ୟଯଅ, ୱାଠ୍ୱା ଠ୍ୟାଦ ବଆଟ ବଅ.ାଯାଠ ଠଟ ଠ୍ୱାଓ୍ୟଯଅ।

- ଭ୍ୟାଙ୍ଗ୍ଟଅ ଦଟବଖଅଯଅ ବଥ ଏଟଦ ଏଅଘଥଓ ବଅଯଅ - If you stand on toes, they are visible.
- ଭ୍ୟାଙ୍ଗ୍ଟଅ ଭ୍ୟାଙ୍ଗ୍ଟଅ ଟ ଠଅୱଅଅଘ ବଟଓ୍ଅ - He walked on toes.

ଭ୍ୟାଙ୍ଗ୍ଟଅ ଭଅ.ାବ୍ୱ (ଚୁଣ୍ଟୁଃ ଚାଟ୍‌କୀ) - ବି. (ଏଯଅଯଘ) : ଉଚ୍ଚ ଖୁରା ବିଶିଷ୍ଟ ମହିଳା ଯୋତା - High heel shoes, sandal - ୱାଅୱ ଏଯଦ ଯଟଅଟଦ ୱାଥଠଅ।

ଭ୍ୟାଯଅ (ଚୁନ୍) - ବି. (ଏଯଅଯଘ) : ସାମୁକା ଓ ଗେଣ୍ଡା ଖୋଳପା ଭାଟିରେ ପୋଡି ଯେଉଁ ପାଉଁଶ ହୁଏ, ତାହା ଚୂନ ଖଇନୀ, ପାନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ - Lime - ଭ୍ୟାଯଅ, ଭ୍ୟାଯଅ ଓଥବଠଅଅ, (ଓଥବଠଅଅ ଭଟ ଭ୍ୟାଯଅ ଘଟଯଟ ବଅଠଟ ବଥ ଠ୍ୱାଭଘ୍ୱାଓଦ ଅଅଓଥଭଅଅ))।

- ଭ୍ୟାଯଅ ଓଥବଠଅଅ ଓଥ ଅଠଥଭଥଅଓ ଅଟଘଅଅ ଠଟଘଖଅଅଭ ବଅଯଅଅ - Lime and tobacco are items of showing hospitality of guests.

ଭ୍ୟାଯଅ ଓଥବଠଅଅ (ଚୁନ୍ ଦଲ୍ଲା) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଯଭଥଅ))/(ଏଯଅଯଘ) : ଯୌନ କ୍ଷୁଦା ପ୍ରଶମିତ କରିବା, ସାମୟିକ ଭାବେ ମନରଞ୍ଜନ କରିବା - To satisfy sexual appetite temporarily - ଘ୍ୱାଓ ଓ୍ୱାଯ ଠଅ.ଭଯ୍ୱାଘ ଦଅ.ଓ୍ୱାଓ ଓଅଠଟଓ, ାଥଘଅଥଓ।

ଭ୍ୟାଯ୍ୱ (ଚୁନି) - ବିଂ. (ଓ୍ୟାଯ୍ୟ) : ଛୋଟ, ଅତି ଛୋଟ ଛୋଟ - Tiny, very small - ଅ.ଠ୍ୱା ବଅ.ାଦ୍ୱାା ବଅ.ାଦ୍ୱାା।

- ବ୍ୟଓ୍ୱା ଭ୍ୟାଯ୍ୱା ଭ୍ୟାଯ୍ୱା ାଥଓ ବଅଯଅ - Black berry tree is bearing tiny fruits.
- ୍ୟଯ ଘଅାଭଅଓ ଠଅଘଟ ଓଅାଭଟ ାଟ ଭ୍ୟାଯ୍ୱା ଭ୍ୟାଯ୍ୱା ାଥ ଅବଅଯଅ - Banyan tree being so big, its fruits so tiny.

ଭ୍ୟାଘଠୱା (ଚୁଲ୍‌ତି) - କ୍ରି. (ବଅଯଭଥଅ) : ବେଶୀ ହେବା, ବଢିବା - To increase, enhance, rise - ଠଅ.ଘଠ୍ୱାଓ, ଠଖଟାଖଓ, ଠ୍ୱାଯଠ୍ୱାଓ।

- ଯଟଠଅଓ ାଖଥଅ. ଭ୍ୟାଘଠ୍ୱାଓ ବଅଯଅ - Temperature is rising at morning.
- ଠଥଘଥଓ ଘଅ.ଯ୍ୟ ଠଅ.ଘ୍ୟ ଭ୍ୟାଘଠୱା ଯଯଅ - Head-ache increased.

ଭ୍ୟାଘଭ୍ୟାଘ୍ୟ (ଚୁଲ୍‌ଚୁଲୁ) - ବିଂ. (ବଅଯଭଥଅ) : ଉପରକୁ ଟେକି ହେବା, ପିରାମିଡ୍ ଭଳି ଗଜିଆ ଉପରକୁ ଉଠିବା, ଉଚ୍ଚ - Rising high, high, tall, pyramid shape - ୍ୟଭ ୍ୟଭ୍ୟ ଅ.ଠ୍ୱା ଭଥା, ଭଥା ଠଟ ଭଅାଦଅଥ ବଥଓ, ୍ୟଭ୍ୟଓ ଦଟବଅ ୍ୟଏ୍ୟଦ ୍ୟଭ ୍ୟଭ୍ୟ।

- ଏଟଏଅଦ ଏଦ୍ଧଦ ଦ୍ଧଅଦ୍ଧ ଜ୍ଞଅ ଅ.ଏଅ ଅଅ୍ଧ ଅଦ୍ଧଅଅଦ୍ଧଅ ଓଟଭଅ - Peak of the Mount Everest is at great height.

ଅଦ୍ଧଅଅ. ଏଅଭ (ଚୁଲା ବୟ୍) - ବି. (ଏଦ୍ଧଏଦ୍ଧଏ) : ବଣ ଗୀତରେ ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ଶବ୍ଦ ଯାହାର ଅର୍ଥ ଚୁଟି ବା ରୁମ ଆବୃତ ଯୌନାଙ୍ଗ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ - Woman with hairy vagina. This word is mostly used and recited in vulgar songs sung in the forest and in hunting hill - ଓଅଦ୍ଧଅଦ ଏଅଭ ଜ୍ଞଟ ଓଅଦ୍ଧଅଦ୍ଧଅଅଅଟ ଦ୍ଧଦ୍ଧଅ, ଟଅଅଅ ଜ୍ଞଅଅ ଅଅଅଅଓ ଜ୍ଞଅ ଏଅଜ୍ଞ ଦଟଅଟଦ ଜ୍ଞଟ ଏଓଟଜ ଦଅଏଟ ଅ୍ଧାଅଦଏଅଭ-ଅ।

ଅଦ୍ଧଅଅ (ଚୂଳୀ) - ବି. (ଏଦ୍ଧଏଦ୍ଧଏ) : ଚୂଡି, କାଚ ଚୂଡି, ସୁନା ଚୂଡି ଇତ୍ୟାଦି - Bangle - ଟଅଦ୍ଧଅଦ (ଦଅ୍ଧଓ ଅଦ୍ଧଅଅ, ଟଅଟଅ ଅଦ୍ଧଅଅ ଅଏଅଟ)।
- ଦଅପଦଅଦଏଅ ଜ୍ଞଦ୍ଧଓଭଅଟ ଅଦ୍ଧଅଅ - Coloured bangle of Kolkata make.

ଅଦ୍ଧଅଅଟ (ଚୁଳିନ୍) - ବି. (ଏଦ୍ଧଏଦ୍ଧଏ) : ଚିରିଗୁଣୀ (ଡାହାଣୀ, ଚିରିଗୁଣୀ) - One group of witch, which are equally evil and are believed to be licking newly born baby to death - ଅଜ୍ଞଅଜ୍ଞଏ ଏଟ୍ଓଅ, ଏଅଭ ଏଓଜ୍ଞ ଜ୍ଞଅଟ ଏଅ.ଏଦଅ ଓଟ, ଦଟଦଦ ଜ୍ଞଅ ଓଅଭଓଜ୍ଞଅ. ଦଅ ଅଅଅ ଟଅଅଅ. ଦଅଅଅ ଏଟଟଏଟ ଦଅ ଏଟଟଅ।

ଅଦ୍ଧଅଦ୍ଧଏ ଅଦ୍ଧଅଦ୍ଧଏ (ଚୁଲୁବ୍ ଚୁଲୁବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଅଟଅଅ) : କୁଦି କୁଦି ଦୌଡିବା ଶୈଳୀ, କୁଦାକୁଦି କରିବା - Jumping and running - ଜ୍ଞଅ.ଅ ଅଜ୍ଞ ଜ୍ଞଅଟ ଏଅଅଅ।
- ଅଦ୍ଧାଦ ଅଦ୍ଧଅଦ୍ଧଏ ଅଦ୍ଧଅଦ୍ଧଏ ଦଅ ଜ୍ଞଅ.ଅ ଏଅଅଅଅଓଟଜ୍ଞ-ଅ - Rats are running and jumping.

ଅଦ୍ଧାଓଦ୍ଧଅ (ଚୁଟ୍ୟୁଲ୍) - ବି. (ଏଦ୍ଧଏଦ୍ଧଏ) : ଚୁଟି - Pig tail - ଦ୍ଧଦ୍ଧଜ୍ଞଅ ଅଅଓପଅଏ ପଟଦଅଟ ଏଅଜ୍ଞ ଓଅଏାଅଓ ାଅପଅଏ ଏଅଏଅଓ ଦଏ।
- ଅଅ.ଏଅପ ଅଏ ଏଅଏଟ ଅଦ୍ଧାଓଦ୍ଧଅ ଟ ଜ୍ଞଅଏଟ ପଟଜ୍ଞ-ଅ - Long back my uncle had wore pig tail in his head.

ଅଦ୍ଧାଦ (ଚୁଟୁ) - ବି. (ଏଦ୍ଧଏଦ୍ଧଏ) : ଚୁଟିଆ ମୂଷା - Rat - ଅଦ୍ଧାଦ।

ଅଦ୍ଧଏଅ.ଓ (ଚୁବାଃ) - କ୍ରି. (ଦଅଟଅଅଅ) : ଆଖିରେ ଯେକୌଣସି ଜିନିଷ ପଡି ନ ଦେଖି ପାରିବା, ଆଖିରେ ଏକ ପ୍ରକାର କୁଣ୍ଡାଇବା ବା କାଟିବା - To become blind for a moment due to something falling on eyes - ଏଟଜ ଜ୍ଞଟ ାଅଏଅ.ଟଅଅଓ ଏଦ୍ଧଅ ପଟଟଦଅଅଟ ଏଅଜ ଏଅଏଅଟ ଏଅଅଓ ଏଟ୍ଓଟଜ ଜ୍ଞଅଅଟଓଅଅଓ।
- ଜ୍ଞଅଦ୍ଧଅଅ ଠଟ ଏଟଜ ଅଏ ଅଦ୍ଧଏଅ.ଓ ଟଟଅ - I became blind for a moment because dust fell on my eyes.

ଅଦ୍ଧଏଦ୍ଧାଏ ଅଦ୍ଧଏଦ୍ଧାଏ (ଚୁବୁଜ୍ ଚୁବୁଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଅଟଅଅଅ) : ଘନ ଘନ ଛୁଂଚି କିମ୍ବା ମୁନିଆଁ କଣ୍ଟାରେ ଫୋଡି ଦେବା - To be

pricked with pointed thing like needle frequently - ଌ୬ଓPଅ. ଏଅଓ ଠଌ ଓ୬ଠ୬ ଏଅ.ଯ୬।

- ।ଅ.ଯ୬ଯ୮ସ Pଌଠଢଢ ଅଯଯ, ଠଅସଅଏ ଘସ୮ଌଌସ ଌ୬ଠ୬।୬ ଌ୬ଠ୬।୬ ସ୮ ଘଅ.।ସଓ ୮ଅଯଯ - I trod upon thorn unknowingly, it pricked my leg and it is pricking me in every foot step.

ଌଠଠଯଅ (ଚେତ୍ନା) - ବିଂ. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ଜାଗ୍ରତ, ସତର୍କ - Vigilant, alert, watchful - ଌଅ.ଵ୮ଠ, ଌ୮ଵଓଅ.P, ଏ୬ଯ୮ଓଅ.ଵ, ଯ୬ଯ୮ଓଅ.ଯ୬ଵ।

- ସ୮ ଠଅଠଅ ଢଯ ଅ.ଠ୮ ଌଠଠଯଅ ଏଯଘ ଠ ଠଅଏଯଢ଼ଓଅ - My father was very watchful person.

ଌଠଠଅଯ (ଚେତାନ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ଉପର - Upper, higher - ଌଯ୮, ଌଠଠଅଯ।

- ଌଠଠଅଯ ।ଯPଅ - Upper ward.
- ଌଠଠଅଯ ଌଅଯଅଌ - Higher class.

ଌଢ଼ଓଌଅ (ଚେଘା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଯଘଘ) : ଫୁର୍ତି, ଚେଘା, ଉତ୍ସାହୀ, ଆଗ୍ରହୀ - Smart, enthusiastic, interested - ଘଌ୬ଵଠଠ୮, ଵ୮ଠଅ., ଠଯ଼ଓଢଢଢ ଘଌ୬ଵଌଌଅ., ଌଘଘ୬ଌଌଅ, ଵଅ.ଓ୮, ଌଠଠଯଅଓ।

- ଠଯଏଯସ ଢଢ ଌଢ଼ଓଌଅ ଓଯ ଠଅ.ସ ଠ୬।ଌଌଅ.ଘଯଓ୍ଅ - Today I am not feeling well / anything interesting.
- ଏଘଘ ୬ଢ ଅPଘଓ ୬ଅଯଅ, ଅଠ ଏଢ଼ ଌଢ଼ଓଌଅଓ ଠଯ - Peple are studying, you also be enthusiastic.

ଌଯPଘଯସ, ଠଯPଘଯସ (ଚେଲ୍ପେଞ୍ଜ୍, ଚେଲ୍ପେଞ୍ଜ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ଅଗଭୀର, ଅଖାଲୁଆ - Shallow, not deep - ।ଯସଯ।୬, ଠଅଓ ଓଅ.ଏସଵଅ।

- ଠଅPଅ ଢଅଵଏଅ ଵଯଢଢ ଌଯPଘଯସ ଓଯଓଅ - Middle of the reservoir is shallow.

ଌଯPଘଯଓ (ଚେଲ୍ପଙ୍ଗ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ଚେପା, ଅନୁନ୍ନତ, ଅନୁଚ୍ଚ - Flat - ଌଯଘଢ, ଌଅଘସଅଅ।

- ଌଯPଘଯଓ ଠଯ୮ଯ - Flat buttock.
- ଌଯPଘଯଓ ୮ଯଯଘ - Flat breast.

ଌଯPଏଯ, ଌଯଏPଯ (ଚେଲ୍ହେ, ଚେହ୍ଲେ) - କ୍ରି. (୮ଅଅଯଅ) : ନଚାଇବା, ଖେଳାଇବା (ବାଘ ହରିଣ ଛୁଆକୁ କୌତୁକିଆ କରିବା), ମଜା କରିବା - To tease, to provoke, to seduce, make fun - ଌଅଵଏଅଅ, ଌଯଵଯ।, ଅPଅଠ ସଓସ, ଵଅ.ଯ୮ଅ. ଵଅ୮ଅଠ ଅଌଅ।

- ଘ୬ଯସ ଯଅଵଅଓଏଅଓ ଌଯPଏଯ ଯ ୮ଅଅଯ - Cat is making fun with caught rat.

ଌଯPଅ (ଚେଲା) - ବି. (ସ୬ଅ୬ଏ) : ଶିଷ୍ୟ, ଚେଲା, ଛାତ୍ର - Follower, disciple, pupil - ଅଌଯଠଓସଓଅ., ଌଯଢ଼ଅଓ ୮ଅ, ଓ୬ଵ୬ ।ଏଯଏଅ ୮ଏଅଅ ଠସଅଅ. ଌଯଢ଼ଅଓ ୮ଅ, ଘଅ'ଓ।ଅ ୮ଅ।

- ଓ୬ଵ୬ ଌଯPଅ ଢସଯଯଏ ଢଅଠଅଅ ୮ଅ ଅଠଅ୮ ଅ୮ଅଅଯଅ - Teacher/Guru

and disciple/chela are on routine excursion.

ଛଟପଅଓ (ଚେଲାଂ) - ବି. (ପ୍ରଟଭପ) : ବଡ ମୁହଁ ଥିବା ମାଟି ହାଣ୍ଡି - Wide mouthed earthen pot - ଛଟପଅଓ ମପ୍ରପ୍ରମ।

- ଛଟପଅଓ ମପ୍ରପ୍ରମ ଛଟଓଥ ଘଓଛଓ ଭଥ ଠମଭମଓଅ - Rice is boiled in a wide mouthed earthern pot.

ଛଟପଟ (ଚେଲେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟଥଓ) : ପ୍ରଶ୍ନ ବାଚକ ବା ଅନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - Word mostly used for interrogation or in enquiry - ଛଟପଟ, ଘଟ ୮ଟଟଥଓ ଭଥଟଅ ଛଟ? ଛଟପଟ, ଛଟଓ ପଟଭଅ ଭଟଓ-ଅ ଘଟ? ଛଟପଟ, ଟଟଠଅଛ ଘଅ ଘଅଘଟ ଛଥଛଅ?

ଛଟପଟଟ (ଚେଲେନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟଥଓ) : ବୋଧ ହୁଏ, ମନେ ହୁଏ - Perhaps, probably, possibly - ଘଅପଟଟ, ଥଟଘଅଟ ଠଟ ଘଟଟ।

- ଅଘଟଘଅ ଛଟପଟଟ ଘଅଠଭଥଘ ଓମ୍ଭଥଘ ଭଓଟଥ ଘଟ ଘଟଘ ଅଭଅଟଅ - It is heard that you had migrated from a country called Patkam.

ଛଟଭଅ (ଚେକା) - ବି. (ପ୍ରଟଭପ) : ମାଟି ଖଣ୍ଡ - Piece of earth - ଛଟଛଅ, ଘଅଓ ଭଟଛଅଓ ଥଠଥଭ ଘଅଟଅ, ଛଅ.ଭଠମ ଭଟଛଅଓ ଘଅଟଅ।

- ଅଛଟ ଛଅ.ଘପ୍ରଓ ମଓଟଟ ଓଥ ଛଟଭଅ ଠଟ ଠଅଘଅଓପ ଘଟ - Paste the cut out earth piece on broken ridge of the crop plot.

ଛଟଭଅ (ଚେକା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟଥଓ) : ପ୍ରଶ୍ନ ବାଚକ ଶବ୍ଦ - Interrogative word, what, why etc - ଭପଭପମ ଅଛଅ.।

- ଛଟଭଅ ଟଟଅ? What happened?
- ଛଟଭଅଓ-ଅ? What will it be?
- ଛଟଭଅ ଠଟଭଥ ଥମପଥଘ ଟଟଅ? - Why are they late?

ଛଟଘ (ଚେଜ୍) - କ୍ରି. (ଭଅଟଥଅ) : ଥଣ୍ଟରେ ପାଣି ବା ରସ ପିଆଇବା - To pour water in mouth with beak - ମଓଥଟମଅ ଠଟ ଓଅଟଅ ଥଅଓଭଓଅଟ ଓଅଓ ଅଛଭ।

- ଘଅ'ଟ ଘଅ'ଟପମ ଛଟମଟ, ଥଅପଟ ଘଅ.ଟଘମ ଠଓଥଅ ଭମଟ ଛଟଘଅଓ ଭମଟ - Hans Hansli - Swan fed milk to newly born human being with their beaks.

ଛଟଘଟଓ (ଚେମେଦ୍) - ବି. (ପ୍ରଟଭପ) : ଶିକ୍ଷା - Learning - ଛଟଓଥଓ, ଟଠଥ।

- ଥପ ଛଟଘଟଓ - Learning writing.

ଛଟଘଟପ (ଚେମେଞ୍ଜ୍) - ବି. (ପ୍ରଟଭପ) : ନେଉଳ, ନକୁଳ - Mongoose - ଛଟଘଟପ।

- ଥଘଓଛ ଛଟଘଟପ - Quak mongoose.

ଛଟଘଟପଘଘଅମ (ଚେମେଞ୍ଜ୍ଜୁଲି) - ବି. (ପ୍ରଟଭପ) : ଝାଡଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟର ଧଳଭୂମଗଡ ଅଂଚଳର ଏକ ଗ୍ରାମ, ଏହି ଗ୍ରାମରେ ୧୯୩୩ ସାଲ୍‌ରେ ଏକ

ଆଦିବାସୀ ସାମାଜିକ ମହାସଭା ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସଭାରେ ପ୍ରଥମରେ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଅଲ୍ ଚିକି ଉଦଭାବନ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ - This is a big village in Dholbhumgarh area of Jharkhand state. There was huge santal society meeting in the year 1933, where Pondit Raghunath Murmu first informed about the invention of Olchiki for adivasi language - ୫ଟଯଟଏ୩ଏ୩ ଅ.୦ଏ ଓଅ ଓଏଅଅ ଓ୩ୟଯ ଜଟ ଯଟୟଅଓ-ଅ, ୟଏଟ ୯୬୯୪ ୟଅଅ ଜଟ ଯ୩ଓ୩ଅ.ଓ ୟଅଯଅ୩ଏ ୟଅଜ୦ଅ ଜଟ୫ଅଓ ଅ.ଏ୩ ଯଅଜଅଓ ଯ୩ଓଏ ଏଟଅଅ ଅ୩ ୟଏଟ ଓଟ ଓଏଜଏ ଓଅଯଏଟ ଅ୩ଅଓ ୟଚ ୫୩ଏ୩ ଓ୩ୟଯ ଏଅଯଅଓ ଜଟ ୟଅଓଅଜ ଚଟଓ-ଅ।

୫ଟଜଟ୩ (ଚେଞ୍ଚେଇ) - କ୍ରି. (ଚଅୟଅଜଅ) : ଛିଣ୍ଡାଇ କରି ତୋଳିବା - To pluck, to detach from stem- ଏଜଚ ଚଓଅୟ ୫ଅଓଅ୩, ଜଅ.ଘଏଓ, ୫ଅଜଅଓ, ୫ଅଓଅଓ, ଏଏ୫.ଓ ଏଏଜ, ଜଅ୫ଅଓ ୫ଓଅଏ୦ଅଜ, ଓଅଓ।

- ଓଓଅଟ୦ଅ୩ ୧ଅ ଏଜ.ଚ ଚଓଅୟ ୫ଟଜଟ୩ ଏଏଜଟଅଅ - Jack fruit detached from the holding stem and fell down.
- ଚଅଯଜ୦ଅ ୧ଓଅ୦ଅ ଚଓଅୟ ୫ଟଜଟ୩ ଏଏଜଟଅଅ - Pumpkin detached from holding stem on the supporter post.

୫ଟଯଜଅ (ଚେହ୍ରା) - ବି. (ଏଏଅଏ) : ରୂପ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ - Appearance, look - ଅ୫ଅଓ, ଯଅଯଅଜ, ଯଏ୦ଓଅଜ.ଅଟଅ।

- ଅଯଅଓ ୫ଟଯଜଅ ଏଟଚ ଠଟ ୧ଅଠ ଯଅ୫ ଚଅ ଜ୩୧ଓଅ.ଅଟଅଅ - Seeing your look everybody is attracted. Your appearance attracted every one.

୫ଟଯଜଅ (ଚେହ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଏଅଏ) : ସୁନ୍ଦର, ଆକର୍ଷଣୀୟ - Beautiful, attractive - ଏଟଚ ୧ଅଓ, ଅଅଘଅଓ, ଯଅଅଅ ଯଅଯଅଜ।

- ୫ଟଯଜଅ ଠଅ.ଯଏ ଚଅ ଏଅଯ ଚଅଅଅ - They are looking for beautiful bride.

୫ଟଯଚଟ (ଚେହ୍ଲେ) - କ୍ରି. (ଚଅୟଅଜଅ) : କୌତୁକିଆ ଖେଳ କରିବା - To make fun with - ଚଓ୩ଚଠଏ୦.

- ଘଏଯ୩ ୫ଏ୩ଏଓ ୫ଟଯଚଟ ଟ ଚଅୟଅ - Cat is making funny game with rat, before killing it.

୫ଟଯଟଚ ୫ଟଘଟଚ (ଚେହେଲ୍ ଚେପେଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅୟଅଅ) : ପାଣି ଭର୍ତି ହୋଇ ତରଙ୍ଗାୟିତ ହେବା, ବହୁତ ପାଣି ଜମିବା ସ୍ଥିତି - Full of water, water filled situation, over flowing, water everywhere - ଓଅ୩ଅଘଅଅ୩ଅଜ ଓଅଓ ଠଟ ଘଟଓଟ୩, ଓଅଓ ଘଟଓଟ୩ ଚଅଠଟ ଯଟଚଚଅଅ ୫ଓ୩ଚଅଅ.ଅ।

- ଯଅଚଅ ଏ୩ଓଅ. ୟଅଚଠଅଓ ୧୩.ଯ୩ ଚଟଓ-ଅ, ୟୟଅଠଟ ଓଅଠଅ ଯଏଠଏ ଘଟଓଟ୩ ଚଅଠଟ ୫ଟଯଟଚ ପ୩'୩୩ଟ ଚଅଟଅ - Last night there

was heavy down pour, that is why rivers and nullahs are over flowing.

ଝଟଃଝଟାଠଟା (ଚେର୍‌ଚେଟେଜ୍‌) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଝିଟିପିଟି - Lizard - ଝଃଃଝଃାଃଃା, ଅଯଅଓ ଃଅାଃଯଅ।

ଝଟଃଥଠଟଃଥ (ଚେରବେର) - କ୍ରି./ବି. (ଃଅାଦେଥଅ))/(ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କୂଜନ, ଚଢେଇମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କଳରବ - Various type of sounds made by birds, noise of birds - ଝଟଠଟ ଃଥଥଅଓ ଃଟଦଟଃଥଠଟ ଃଅଓ ଅଯଅଓ, ଝଥଘଥଯ।
- ଘଅଓ ଓଅଃଃଟ ଃଟ ଃଯାଦଟଯ ଃଥ ଝଟଃଥଠଟଃଥଓ ଃଅାଦେଅ - Moynas are making chirping on bamboo tree.

ଝଟଃଟା (ଚେରେଜ୍‌) - କ୍ରି. (ଃଅାଦେଥଅ) : ଆକର୍ଷିତ କରିବା, ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା, ଆହ୍ୱାନ କରିବା - To attract, to draw attention, to caress, seduce, fondling - ଃଯାଃଓଅ.ଥ, ଘଓଃଯାଅ.ଥ, ଅ:ଘଯାଃ, ଝଟଘାଦଟ।
- ଅଘ ଓଥ ୮ଅ:ଓଯାଘ ଃଓଥଦ ଓଟ ଝଟଃଟା ଯାଘ ଘଟ - You please seduce me from distance only.
- ଘଅାଘଠଅାଠ ଃଟଓଥ ଅାଦଥଘ ଝଟଃଟା ଯାଘଅ - Don't caress me in front of other in market.

ଝଟଝଟଓ (ଚେଚେଦ୍‌) - କ୍ରି. (ଃଅାଦେଥଅ)) : ଶିକ୍ଷା ଦେବା - To teach - ଦଅ.ଓ ଝଟଓ।
- ଃଦଯାଓଥ ଟଦଟା ଝଟଝଟଓ ଟ ଘଟା ଅଃଠଅାଦେଅ - He has come to teach about dancing.

ଝଟଓ (ଚେଦ୍‌) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଦେଥଓ) : କ'ଣ - What - ଝଟଓ।
- ଝଟଓ ଝଟଃଠଅ ଟଦେଅ? - What happened?

ଝଟଓ (ଚେଦ୍‌) - କ୍ରି. (ଃଅାଦେଥଅ)) : ଶିଖିବା - To learn - ଝଟଓଥଓ, ଘଅାଘଅାଓ ଘଥଓ।
- ଘଅ:ଓ ଓଥ ଦଟଠଅାଃ ଘଅାଓଟଓ ଟ ଝଟଓ ଃଟଓ-ଅ - Now-a-days daughter has learnt how to put on cloth/ saree.
- ଥଦଥଓ ଝଟଓଥଓ ଘଟ - Learn reading and writing.

ଝଟଓଅାଓ (ଚେଦାଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଦେଥଓ) : କାହିଁକି - Why - ଝଟଓ ଦଅ.ଓଯାଓ, ଝଟଓ ଃଓଅ.ଠଯାଃ, ଥଃଅ ଃଅାଃଥଦ ଠଟ।
- ଘଥଦଅ ଅଦଯାଅ ଝଟଓଅାଓ ଘଅାଘ ଘଟା ଦଟଦଅ? - Why did you not come to school yesterday?
- ଝଟଓଅାଓ ଟଘ ଘଥଃଥଘଓ ଟଦଅ? - Why are you not interested?

ଝଟଅଠ (ଚେଣେ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଚଢେଇ, ପକ୍ଷୀ - Birds - ଥଓ, ଝଟଅଠ, ଯାଘଃଃଅା। - ଝଟଅଠ ଓଥଃଥ ୬ଠଅ.ଥଥଓ-ଅ - Birds fly.

ଝଟଘାଥ (ଚେପ୍‌ଟ) - ବିଂ. (ଓଃଦେଃଦ) : ଖାଲୁଆ, ଅନୁଚ୍ଚ, ତଳୁଆ - Sloppy, not high, flat, shallow - ଝଟଘଥ,

ଦଟଘଥ, ଏଅଓ ୬୮୬ଦ, ଖଥ୬ଖଟ, ଖଅଘଖଅ, ଏଟଦଘଟ୨, ୦ଟଦଘଟ୨ଓ, ୬ଓଅଘଘଥଓ।

- ଖଟଘଦଥ ଘଥଦ - Low level bridge.
- ଖଟଘଦଥ ଏଓ - Depressed nose.

ଖଟଘଥ (ଚେପ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଅ) : ଦବି ଯାଇଥିବା, ଚେପ୍‌ଟା, ଚେପା ହେବା - Dented, depressed to be dent, flat - ଦଟଘଥ, ଖଅଘଖଅଓ।

- ଖଅ୬ଅ ଖଟଘଥ ଟଫଅ - Tyse is flat.
- ଘ୩ଠଥଦ ଓଓଅଓ୬ଖଅ୩ ୮ଅଠ ଘ୬ଖ୬୬ ୬ଟଓ-ଅ, ୩୬ଖ ୬ଅଠଟ ଖଟଘଥ ଟଫଅ - Pitcher of brass slipped from hand and fell down these by it is dented/depressed.
- ଖଟଘଥ ଏଓ - Depressed nose.

ଖଟଘଟ୬ (ଚେପେଜ୍) - କ୍ରି. (୬ଅଫଥଅ) : ଚୁଷିବା, ଶୋଷିବା - Suck, to suck - ୬ଟଠଟଓ, ୫ଅ୮ଅ ଖଟଘଟ୬।

- ଠଅଓ୨ଖଅ ଠ୩ଦଅ.ଠ୩ ୮ଥ୮ଥ ୬ଥ ଠ୩ଦ୩ ୬ଓଅଟ ୫ଅ୮ଅ ୬ଥ ଖଟଘଟ୬ ୬ଟଓ-ଅ - Bats sucked the juice of cashew nut fruit.
- ୫ଥ ଏଓଖଓ ୫ଅ୮ଅ ୬ଥ ଖଟଘଟ୬ଟଓ-ଅ - Flys are sucking milk of green rice in the field.

ଖଟଠଓଅ (ଚେଡ୍‌ଗା) - ବିଂ. (ଓ୬ଫ୬ଫ) : ଦୁଷ୍ଟ, ବଦମାସ - Truant, wicked - ଖଅ୬ଅଖ ଠଓ୬ଥଅ.ଓ, ଏଅଦଠଅଦ, ଅ.ଖଅ.ଠ୩।

- ଖଟଠଓଅ ଓ୩ଓ୨୫ଅ. ଠଅଓଓଅଫ ଠଥଦଥ ୬ଅଠଟ ୮ଥ୮ଥଠ ୮୬ଓଠଅ.ଠ ୬ଥ ଓଥଓ ଖଅଠଅ ୬ଟଓ-ଅ - Truant boys entered the orchard and took away all guava fruits.

ଖଟଠଟ (ଚେଡେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଅ) : ଲଣ୍ଡା ହୋଇଯିବା, ଲଣ୍ଡା - Bald, become denude - ଖଅଠ୫ଅ, ୮୬୬ଖଅ., ଏ୬୫୬ଖ, ୮୬ଅ.ଖ୬।

- ଖଟଠଟ ଠଥଏଥଓ - Bald head.

ଖଟଠଟ୨ (ଚେଡେଞ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଅ) : ପଦା ହୋଇଯିବା, ପତଳା ହୋଇଯିବା, ଲଣ୍ଡା - Thin, denude - ଘ୬୮୬୫, ୮ଅ:ଠ୩।

- ୮ଅଖ୫ଅ ଠ୩୫ ଏଏ ଖଟଠଟ୨ ଖଅଠଅ ଟଫଅ - Jara forest has also become thin/denuded.
- ଖଟଠଟ୨ ଠ୩୫ - Denuded forest.

ଖଟଫ (ଚେନ୍) - ବି. (୨୬ଫ୬ଘ) : ସାଇକେଲ୍ ଚେନ୍ - Chain, cycle chain - ୮ଅଓ୬ଥଥ ଖଟଫ।

ଖଟଖଟଘ ଖଟଖଟଘ (ଚେଳେମ୍ ଚେଳେମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଅ) : ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପୂରି ଯାଇଥିବା ଅବସ୍ଥା, ପାଣି ପୁରାପୁରି ଭରି ରହିଥିବା ସ୍ଥିତି (ପୋଖରୀ, ଜଳାଶୟ ଇତ୍ୟାଦିରେ) - Brimming, water brimming (in pond, reservoir etc) - ଘ୬୫ଅ.ଘ୬୫୩ ଘଟ୫ଘଏ ୮ଥଓ, ଖଟଏଟଥ ଖଟଘଟଥ ଘଟ୫ଘଏ।

- ଘ୬୮୬୫୩ ୫ଟ ଖଟଖଟଘ ଖଟଖଟଘ ଓଅଓ ଘଟ୫ଘଏ ଅ୮ଥଅଟଅ - Pond is filled with water/brimming.

ଖଟଖଟ୨ ଠଥଠଟ୨ (ଚେଳେଞ୍ ବେଟେଞ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଅ) : ଏଣୁତେଣୁ ଗପିବା,

ଭଟର ଭଟର ହେବା - To talk irreverent and incessantly - ଯଅଦଅ ଦରଅଡଅ ରଏଗ, ଚଅଦ ଚଅଦଅଡ।

- ଓଏଦଅ ଏମଢଅ. ଥଟଢ ଚଏଥଏ ଚଏ ଥଟଗଟ ଯଟଦଟଏଥଏଓ ଚଅଦ ଠଅଯଟଢ - They were gossiping on unknown topic throughout the night.

ଥଟଗଅ (ଚେଳା) - ବି. (ଏଚଦଚଯ) : ହୁଂଟାଳ, କତ୍‌ରା ମାଟି ଖଣ୍ଡ - Piece of soil, cut out from ground for repairing of ridge - ଥଟଚଅ, ଠରଟଦଅଚ, ଦଅଯଟରୁ ଏଠଏଚ ଯଅଦଅ ଚରଅଠଯଟଓଅ।

ଥଟଦରଟ (ଚେଟ୍‌ରେ) - ବିଂ. (ଓଚଦଚଦ) : କୃପଣ, କୁଢିଆ - Miser, mean, selfish - ଚଚଦରଯଟଓଅ., ଢଚଢଚରଯ, ଦଟଠଚରୁଅ, ଦଏଓଏଦ ଠଅଓ ଯଅଦଅଅଏଓ।

- ଅଦଟ ଅ.ଠଚ ଦଚଓଚଢଚଅ. ଠଚଠରଯ ଢଚ ଠରଟରୁ ଠଟଢ ଟ ଥଟଦରଟ ଓଟଓଅ - Wife of Sugda in our village is branded miser.

ଥଟଠ ଥଟଠ (ଚେଟ୍ ଚେଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଏଯ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ (ଭାଙ୍ଗିବା ଶବ୍ଦ) - Sound of breaking something - ଥଟଠ ଥଟଠ ଦଅଠଟ।

- ଢଅରଟ ରଅ.ଘଚଢଏଓ ଦଅ.ଓଯଢ ଥଟଠ ଥଟଠ ଦଅଠଟ ଚଅଦଅ - Tree is about to break down, it is sounding chet chet.

ଥଟଠ ଥଟଠ (ଚେଟ୍ ଚେଟ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଦଏଯଅ) : ଝାଳନାଳ ହେବା ଅନୁଭୂତି, ଝାଳେଇବା - To feel stuffy, sweating - ଚଯଚଠ ଚଯଚଠ ଠଚଠରଯଅ.ଏ।

ଥଟଠରଅ (ଚେଟ୍‌ରା) - ବି. (ଏଚଦଚଯ) : ବାଘ - Tiger - ଥଟଠରଅ।

ଥଟଠଅରଅ (ଚେଟ୍‌କାର୍) - ବିଂ. (ଓଚଦଚଦ) : ପରିଶ୍ରମୀ, ଅଧ୍ୟବସାୟୀ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଧୁରନ୍ଧର, ଦକ୍ଷ - Active, smart, enthusiastic - ଥଟଠଏଅ, ଚଅ.ଯଟଓଏଅ., ଘଅ.ଓଟଠଅ.ଯଟ, ଥରଚଟଠଅ.ଏଅଓ।

- ଚଦଟ ଟଚଏଅ.ରୁ ଓଟଢରୁରୁଅ. ଢଅଓ ଥଟଠଚଅଅରୁ ଓଟଓଅ - That orphan boy is very active/perseverant.

ଥଟଠଅଓ (ଚେଟାଃ) - କ୍ରି. (ଚଅଦଏଯଅ) : ଚଟକଣି ମାରିବା - To slap, to give slap on cheeks - ଥଅ.ଏଯଅ.ଯଟ ରୁଟ ଠଟ~ଠଟ ଢଅଟ।

- ଯଅଥଟଠ, ଠଏଢରଚଯଅଦ ଓଟଢରୁରୁଅ.ଓ ଥଟଠଅଓ ଚଟଢ ଚଏଏଅ - Teacher slapped all the truant children in the school.
- ଠଚଯଢଅଓ ଥଟଠଅଓ - Beating tumdah musical drum.

ଥଟଠଟରୁ (ଚେଟେର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଦଏଯଅ) : ଶୁଖି ଟାଣ ହେବା - To become dry in the sun - ରୁଏଯଏଯ ଚଟଠଯ।

- ଏଟରୁଟଯ ଠରଯଠ ଢଅ ଥଟଠଟରୁ ଟଦଅ - Plastered wall is now dry and strong.

ଛଟାଛଟ ଠଟାଛଟ (ଚେଟେର୍ ବେଟେର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଈଏଅ) : ଚପଲ ପିନ୍ଧି ଚାଲିବାର ଶବ୍ଦ, ଚାଲିବାର ଶବ୍ଦ - Sound that is produced on walking with slipper - ଛଅ.ମଜ ଯଏଝଏଓ ଜଅଠଟ ଠଅଛଅଧ ୮ଅଠଟ।

ଛଟାଟ ଛଟାଟ (ଚେଟେ ଚେଟେ) - କ୍ରି. (ଜଅଈଏଅ) : ଉଚ୍ଛୁକତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା - To be over enthusiastic, to be anxious - ଛଅଛଅଠ ଛଅଛଅଠ ଝଏଛ ଠଅଛଅଛ, ଛଅଯଅପ ଛଅଯଅପ ଠଅଛଅଛ, ଏଟପ ଏଛଏଓ।

ଛଯଏଠଏଝଘଜଠଅ (ଛତର୍ପୁତି) - ବିଂ. (ଓଜଈଜଈ) : ଛତ୍ରପତି, ରାଜାଧି ରାଜା, ମହାରାଜା, ଚକ୍ରବର୍ତୀ ରାଜା - Great king, king of the kings, most powerful king - ଛଯଏଠଏଝଘଜଠଅ ଜମ୍ଭଜଜ ଝଅାଠଅ, ୮ଟଫଅଛ ାଠଓଅ ଝଟ ଛଅ.ଓ ଛଅଯଘଅ ଫମ୍ଭ୮ଏଯ ଝଟ ଛଯଏଠଏଝଘଜଠଅ ଜମ୍ଭଜଜ ଝଅାଠଅ ଟ ଠଅଯଟ'ଓଅ, ଜଈମଫଏ ଫଯଏଈ ଠଟ, ଯଅ.ଈ ଠଟ, ଓଜଈ ଠଟ ଅଝ ଫଅଛଟ ଠଟ ଅଈଟାଠ ଫଯଅଈଟାଠ ଟ ଠଅଯଟ'ଓଅ।

ଛଯଏଓ (ଛଁ) - କ୍ରି. (ଜଅଈଏଅ) : ଛୁଙ୍କ ଦେବା, ଗରମ, ଲୁହାକୁ ପାଣିରେ ବୁଡାଇ ଥଣ୍ଡା କରିବା - To put hot metal in water to cool down - ୮ଏପଏଅଅଓ ଫଅଓ ଝଟ ଛଅ.ଠଜ ଠଅଓଜଯଅଈ ୮ଏପଏଅଅଓ ଝଟ ଫଅଓ ଫଜପ ଝଟଓଅଛ।

ଛଯଏପଅ (ଛଲା) - ବି. (ଘଜଈଜଘ) : ଚଣା - Gramm - ଛଯଏପଅ ଫଅ.ପ।

- ଠଅଜମ ଛଯଏପଅ - Boiled gramm.

ଛଯଏଜଝଅ (ଛକ୍‌ରା) - ବି. (ଘଜଈଜଘ) : ବାଳକ, ଯୁବକ - Young boy - ଯଅଝଅ ଝଅଜଏଅଠ ୮ଅଈ ଠଅଛଏଅ ୮ଏଅଅ।

- ଜଈମ ଫଏଓ ଛଯଏଜଝଅ ୮ଏଅଅ ୮ଅଈଅ - He is young boy.

ଛଯଏଜଏ (ଛକ) - ବି. (ଘଜଈଜଘ) : ଛକ - Cross - ଛଯଜଜମ, ଫଏଠଅ.ମଅଓଅ.।

ଛଯଏଘ ଛଯଏଘ (ଛମ୍ ଛମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଈଏଅ) : ଛମ୍ ଛମ୍ ଶବ୍ଦ - Dancing sound, sound of the small balls - ଛଯଏଘ ଛଯଏଘ ଅଈଅାଠ।

ଛଯଏଅ (ଛଉ) - ବି. (ଘଜଈଜଘ) : ଛଉ ନାଚ - Chhou dance - ଛଯଏଅ ଅଈଅାଠ।

ଛଯଏଝ (ଛର୍) - କ୍ରି. (ଜଅଈଏଅ) : ଦିଆସିଲ୍ କାଠି ମାରିବା - To strike the match stick on match box - ଫମ୍ଭଅ.ୟମ୍ଭ ଛଯଏଝ।

ଛଯଏଝ ଘମ୍ଭଠଯଅ. (ଛର୍ ପିଠା) - ବି. (ଘଜଈଜଘ) : ପଲମ୍ ପିଠା, ତାୱାରେ ଢାଳି ପିଠା କରିବା - Fry cack - ଫଜପ ଘମ୍ଭଠଯଅ.।

ଛଯଏଝଜଏଠ (ଛର୍‌କଟ୍) - ବିଂ. (ଓଜଈଜଈ) : କୁଟିଳ, ମିଛୁଆ, ଦୁଷ୍ଟ, କୃପଣ, ଷଡଯନ୍ତ୍ର ମନୋଭାବ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଚତୁର - Cheating nature, man with no good intention, cunning,

kleptomaniac - ᱚᱞᱚᱴ, ᱚᱴᱮ ᱯᱟᱹᱰᱮᱴ ᱯᱟᱹᱨᱟᱣᱟ ᱚᱱᱚᱱᱮ ᱜᱮᱫ, ᱥᱟᱢᱟᱱᱵ, ᱯᱷᱤᱞᱚᱥᱚᱯᱷᱤᱨ ᱯᱟᱹᱰᱮᱴᱮᱱᱮ।

- ᱱᱟᱹᱴ ᱚᱱᱟᱹᱱ ᱜᱟᱱᱟᱹᱟ ᱫᱩᱵᱨᱟ ᱥᱟᱱᱥᱤᱵᱟᱦᱟ ᱛᱮᱴᱮᱱ - Our midle sister-in-law is cheating up type.

ᱥᱟᱹᱨᱤᱥ ᱥᱟᱹᱨᱤᱥ (ᱪᱷᱚᱨ ᱪᱷᱚᱨ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤᱸ. (ᱚᱱᱚᱭᱟ) : ᱪᱷᱚᱨ ᱪᱷᱚᱨ ᱢᱩᱛᱤᱵᱟ - Pissing in a great speed - ᱥᱟᱹᱨᱤᱥ ᱥᱟᱹᱨᱤᱥ ᱭᱟᱹᱞᱮᱱ ᱫᱟᱱᱛ।

ᱥᱟᱹᱯᱩ (ᱪᱷᱩᱸᱪ) - ᱠᱨᱤ. (ᱵᱟᱱᱚᱭᱟᱱ) : ᱜᱚᱦᱚᱨ ᱯᱟᱱᱤᱨᱮ ᱪᱩᱞᱤᱠᱩ ᱯᱚᱪᱷᱤᱵᱟ। - To purify the oven by swapping with cow dung water, to clean with water mixed with cow dung - ᱛᱷᱟᱹᱣᱟ ᱫᱟᱱᱛ ᱚᱴ ᱯᱷᱚᱞᱟᱱ.।

- ᱥᱷᱤᱯᱟᱱ. ᱚᱱᱤᱮ ᱥᱟᱹᱯᱩ ᱵᱟᱱᱚᱴ ᱫᱩᱵ ᱫᱟᱱᱵᱟ ᱚᱱᱵᱚ ᱥᱚᱸᱫᱟᱱᱮᱱ - Cooking pot is never put on the oven before it is purified with water mixed with cow dung in Santal kitchen house.

ᱥᱟᱹᱯᱩᱯᱚᱱᱟ (ᱪᱷᱩᱸᱪᱞᱚᱛᱟ) - ᱵᱤ. (ᱯᱷᱤᱞᱚᱥᱚᱯᱷᱤᱭᱟ) : ᱜᱚᱦᱚᱨ ᱯᱟᱱᱤ ᱯᱚᱪᱷᱟ ᱠᱟᱱᱟ। - A piece of cloth used for cleaning with water mixed with cow dung - ᱥᱟᱹᱯᱩᱸ ᱵᱟᱱ.ᱭᱟ ᱣᱟᱴ ᱯᱟᱱᱛᱮᱱᱚᱫᱚᱛ ᱛᱮᱱ.ᱫᱩᱣᱟᱹᱨᱚᱭ ᱛᱟᱴᱫᱩᱣᱟᱹᱴᱟ।

- ᱮᱱᱟᱜᱟᱸᱛ ᱣᱟᱹᱨᱣᱟᱹᱨᱤᱨ ᱯᱷᱤᱞᱚᱥᱚᱯᱷᱤᱨ ᱵᱚᱫᱩᱫ ᱚᱫᱚᱭ ᱨᱮᱭᱟᱜ ᱮᱱᱟᱜᱟᱸ ᱥᱟᱹᱯᱩᱸᱯᱚᱱᱟ ᱣᱟᱴᱫᱩᱣᱟᱹᱴᱟᱱ ᱯᱟᱱᱛᱮᱱᱚᱫᱚᱛ-ᱱᱟ - Silk cloth of today's cannot be used for dusting after it is worn out.

ᱥᱟᱹᱨᱤᱥᱟᱴᱮᱱ (ᱪᱷᱮᱭᱟ) - ᱵᱤᱸ. (ᱛᱷᱤᱸᱪᱷᱮ) : ᱚᱯᱫᱟᱨᱛᱷᱤ, ᱚᱭᱚᱜᱭ, ᱠᱚᱢᱤ ᱠᱩᱰᱤᱭᱟ। - Useless, good for nothing - ᱱᱚᱱ ᱵᱟᱱ.ᱨᱟ ᱣᱟᱴᱭᱟᱱ ᱚᱱᱚᱫ ᱯᱟᱱᱛᱮᱱᱭᱚᱫ, ᱱᱚᱱ ᱨᱟᱱᱮᱱᱚᱫ ᱣᱟᱴᱭᱟᱱ ᱚᱱᱚᱫ ᱯᱷᱣᱟᱹᱱᱚᱫ।

- ᱮᱴᱮᱴᱮᱱ ᱥᱟᱹᱨᱤᱥᱟᱴᱮᱱ, ᱮᱫᱟᱜ ᱢᱟᱹᱱᱤᱥ ᱱᱚᱱᱟᱹᱣᱟ ᱚᱱᱟᱹᱭᱟᱫ ᱵᱟᱱᱮᱱ? - You useless, where had you been since long?

ᱥᱟᱹᱯᱩᱜᱩᱲᱩ, ᱥᱟᱹᱯᱩᱜᱩᱲᱩ ᱵᱟᱨᱟᱦᱟ (ᱪᱷᱚᱫ, ᱪᱷᱚᱫ ᱠᱟᱯᱴ) - ᱵᱤ. (ᱯᱷᱤᱞᱚᱥᱚᱯᱷᱤ) : ᱪᱷᱚᱫ ᱠᱟᱯᱴ, ᱚᱠ, ᱦᱚᱱ᱊ ᱚ ᱢᱤᱪᱩᱭᱟ। - Conspiracy, lying, diplomacy, dirty politics - ᱚᱞᱚᱴ, ᱢᱤᱛᱷᱟᱹᱣ, ᱥᱟᱹᱯᱩᱜᱩᱲᱩ ᱵᱟᱨᱟᱦᱟ।

- ᱥᱟᱹᱯᱩᱜᱩᱲᱩ ᱵᱟᱨᱟᱦᱟ ᱵᱟᱱᱚᱴ ᱚᱞᱚᱴᱟᱹᱱᱚᱫ ᱚᱱᱟᱹᱭᱟᱫᱚᱫ ᱚᱱᱚᱱᱚᱜ ᱦᱚᱱ᱊-ᱱᱟ - He deceived the poors and acquired their lands.

ᱥᱟᱹᱯᱩᱜᱩᱲᱩ ᱚᱯᱩᱜᱩᱲᱩ (ᱪᱷᱚᱫᱵᱚᱫ) - ᱵᱤᱸ./ᱵᱤ. (ᱛᱷᱤᱸᱪᱷᱮ)/(ᱯᱷᱤᱞᱚᱥᱚᱯᱷᱤ) : ᱪᱞᱚᱱᱟ, ᱠᱟᱞᱯᱱᱤᱠ ᱠᱛᱟ, ᱜᱞᱯ - Imaginary talk, false promise, lying - ᱚᱴᱮᱱᱚᱜ ᱦᱚᱱ᱊ᱟᱱ ᱵᱟᱱᱚᱴ ᱜᱚᱞᱚᱣᱚᱮ, ᱚᱥᱦᱚᱯᱱ.ᱜ।

- ᱦᱮᱱ.ᱫ ᱥᱟᱹᱯᱩᱜᱩᱲᱩ ᱚᱯᱩᱜᱩᱲᱩ ᱵᱟᱱᱚᱥᱱ ᱵᱚᱜᱩᱫ ᱨᱮᱭ ᱫᱩᱵ ᱚᱱᱟᱹᱱ ᱚᱱᱚᱱᱟᱱᱮᱱ - I am not knowing such imaginary story making.

ଛଦାମ୍ (ଛଦାମ୍) - ବି. (ପ୍ରାଚ୍ୟ) : କପର୍ଦକ, ପଇସା, ମୁଦ୍ରା - Piece, paisa, coin - ଅଭିଧାନ., ବ୍ୟବହାର. ଅଭିଧାନ. ପ୍ରଚଳନରେ।

- ଯାହ ଛଦାମ୍ ଲଗିବନି ତା.ଯା ଲେ ବାପା ପଣ୍ଡେଇଥିବେ-ଆ - You will not be needed even for petty work.

ଛୟଲାଟ୍ (ଛୟଲାଟ୍) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ, ଫୁର୍ତି - Healthy and handsome, smart - ଅସ୍ୱସ୍ଥବୀର, ଗ୍ରାମ୍ୟ. ଶାମ୍ଭୁ.

- ସା.ବୀ ଛୟଲାଟ୍ ଚାହାନ ସାଙ୍ଗରେ ବାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି - She eloped a handsome boy.

ଛନ୍ଟାଲ୍ (ଛନ୍ଟାଲ୍) - କ୍ରି. (ତାଡ଼ନାର୍ଥକ) : ଛିଟିକିବା - To be thrown away - ଅସ୍ତ. ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ, ଫିଙ୍ଗ. ଦୂରକୁ ପକାଇଲେ ଓ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ।

- ଡ଼ାଙ୍ଗରୁ ତ ତ୍ୟାଗ.ଯ ଅଦିନେ ଦୂରକୁ ଦୂର ଦୂରକୁ ଯାଇ ପଡ଼ିଲା, ଯାହ ତରୁଣ ଡ଼ାଙ୍ଗରୁ ଛନ୍ଟାଲ୍ ହୋଇ ଗଲା ଓ ଗଣ୍ଡାଣୁ ହେଲା - They were blasting stone, a piece of stone came flying and hit the head of a man standing by.

ଛନକ୍ (ଛନକ୍) - ବି. (ପ୍ରାଚ୍ୟ) : ଆଶଙ୍କା, ମନରେ ଡର - Doubt, phobia, fear - ଡ଼ରଭୟ, ତ୍ୟାଗ, ଛଦାତଣ, ଅଦୀର ଗାଙ୍ଗାଳିଆ।

- ଡ଼ନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାନ୍ତୁ ଯାହାର ତାଙ୍କ ତାଙ୍କ ଯାଦୁ ନ ଛନକ୍ ଗାଦିଲା - He developed fear and phobia since the day he fell down from tree.

ଛଳ୍ (ଛଳ୍) - ଅବ୍ୟୟ/ବି. (ଅଦ୍ୟତନ)/ (ପ୍ରାଚ୍ୟ) : ଛଦ୍ମବେଶରେ, ବାହାନାରେ - In the disguise of - ଛଳ ରେ, ପ୍ରତାରଣା ରେ, ମାୟାଜାଲ ରେ, ଗାରୁଡ଼ ରେ।

- ଗାନ୍ଧୀନାଥ ଛଦ୍ମ ରେ ଯେଉ ତାନରେ ତାଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ୍ୟ ତରଙ୍ଗ-ଆ - He stole in the guise of a sage.

ଛଳନ (ଛଳା) - କ୍ରି. (ତାଡ଼ନାର୍ଥକ) : ଖାସୁ କରିବା। - To castrate - ୱା.ଠ, ମାଙ୍ଗନାଦରେ, ତା.ଯା, ନାଗରନ. ଯାଇ ଗରୁ ଠାରୁଆନରେ।

ଛଳଡ଼ (ଛଳେ) - କ୍ରି. (ତାଡ଼ନାର୍ଥକ) : ଅଳ୍ପକେ ବର୍ତିଯିବା - To escape narrowly - ଅନାୟରେନରେ, ତା.ମାୟା ଅଳ୍ପରେ,।

- ଦାଦରେନ ଦାଦରେନ ତାଇ ଠାରୁ ଯାଇ ଥିଲେ, ଏ୍ୱାଠାରୁ ଗୋଟାଏ ତୀର ଠାରୁ ଯାଇ ଏ ଛଳଡ଼ରେ ଯାଇଥିଲା - Two brothers shoot arrow against each other, elder brother narrowly escaped younger one's arrow.

ଛଙ୍ଗା (ଛଙ୍ଗ୍) - ବି. (ପ୍ରାଚ୍ୟ) : ବିଡା ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାନ ଗଛ ଡୋରୀ - Bundle binding paddy coil - ଗାଙ୍ଗନ. ଠାରୁ ଠାରୁନରେ ଛଙ୍ଗା।

ଛଟାନ (ଛଟା) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ଛୋଟା, ଛୋଟେଇ ଛୋଟେଇ ଚାଲିବା ଲୋକ -

Limping person - ୰୭ଡ଼ଡ଼୭ଣ ୫ଝ୭ୟ୭ଣ ଯଣଯ।

- ୫ଝ୭ୟ୭ଣ ଯଣଯ - Limping man.

୫ଝ୭୰୦ଣ୭ଣ (ଛାତ୍ନା) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ଛାତନା ଗଛ - One kind of tree, it is medicinal plant - ୫ଝ୭୰୦ଣ୭ଣ ଫ୭ଣ୬ଟ।

୫ଝ୭୰୦ (ଛାତ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଣ୬ଣ) : ପକ୍କା ଛାତ, ସିମେଣ୍ଟ ଢଳେଇ ଛାତ - Concrete roof, cemented roof - ଘ୭ୟ୬୭ ୮ଣ.ଯ୵ଏ, ୮୵୬ଏ୵୵ ଘ୭ୟ୬୭ ୮ଣ.ଯ୵ଏ।

୫ଝ୭ଣ.୦ (ଛା.ତ୍) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ଛୁତିକିଆ, ଛୁଆ ଜନ୍ମର ପବିତ୍ର କରଣ କ୍ରିୟା ଏବଂ ନାମ କରଣ - Purification and naming ceremony on the occasion of child birth - ୫ଝ୬୦ ଘଝଟଯ୭ଣଥ ଣ୬ ୫ଝ୭ଣ.ୱ୵୭ଣ.୬ ୭ଣ.ଏ୵।

୫ଝ୭୰୦ଣ୭ଣ (ଛାତା) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ମହୁ ଫେଣା, ବିରୁଡି ବସା - Hive, honey bee hive, nest of wasps, hive of ants, wasps and other ants - ୦ଟ୬ଥଏ, ୮୬୮୬୬୭ଣ୭ଡ, ଏ୬୦୵ ୦ଟ୬ଥଏ, ଫ୬ଏ୬୬, ୫ଝ୭୰୦ଣ୭ଣ।

୫ଝ୭୰୦ଣ୭ଣ ଫ୭ଣ୬ଟ (ଛାତା ଦାରେ) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ବର - bride groom - ୰୭ଣଥ୭ଣଭ ୭ଥଯ୭ଣ।

୫ଝ୭ଣ.୦ଣ.୬୵ଭ୭ଣ. (ଛା.ତା.ରିୟା) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ଏକ ଘାସର ନାମ (ଏହା ଧାନ ବିଲରେ ବେଶୀ ଦେଖାଯାଏ) - Name of grass mostly found in crop field - ଯ୭ଯ୵ଡ ଏଣ.ଫ୬ ୭ଥ୬୬ଟ ଏ୵୮୦୵ ଏଣ୬୮୭ଡ ଓଣ୮, ୦ଣ୮୭ଣଫ୬।

୫ଝ୭ଣ.୦୵୭ (ଛା.ତିକ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଣ୬ଣ) : ଅଣଆଦିବାସୀ ଲୋକ - Non-tribal people are not adivasi - ଫ୵୭୬, ଏଣ୬୭ଥ ଘଣ.ଗ୭୵।

- ୫ଝ୭ଣ.୦୵୭ ଫ୭ ଟ୵ଣ୭ଡ ଯଣଯ ୭ଣ୮ଣ୭ଣ ୭ଥ - Non-tribal people are not adivasi.

୫ଝ୭ଣଡ ଓଥଏଣଓଥଏଣଥ (ଛାଂ ଗଡଗଡ) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଣ୮ଣଯଯ) : ତରକାରୀ ରାନ୍ଧିବା ବା ଯେକୌଣସି ଜିନିଷ ଭାଜିବା ବେଳରେ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିବା ଶବ୍ଦ - Sound produced at the time of frying any vegetables, sound that is produced by pouring water on the hot frying pan - ୬୦୬ ଏ୫୭୭୵୭ ୰୭ଥ୭ଣଓଣଭ ୫ଝ୭ଣଡ ଓଥଏଣଓଥଏଣଥ, ଯଣଯଥ ୭ଥଣ୫୭ଡ ୬ଟ ଣ୫ଝ୭ଣ ୬ଏ୵୵ ଫ୭ଣଓ ଫ୬୮ ଯ୮୭୫ଝ୭ଣ୮ ୰୭ଣଥ୭ଣ ଯ୮୭୫ଣ ୮ଣଏଣଟଓଣ୭ଣ।

୫ଝ୭ଣଡ ୫ଝ୭ଣଡ (ଛାଂ ଛଂ) - କ୍ରି. (୭ଣ୮ଣଯଣ୭) : ଭୋଜାଭୋଜି କରିବା, ତରକାରୀ ବସାଇବା - To prepare curry, to fry - ୫ଝ୭ଣଡ ୫ଝ୭ଡ ୬୦୬ ଫ୭ଣ୭ଣ, ଏ୫ଝ୭୰୭ଣ ୵୮୵୮ ଯଏ୵୮୮।

- ଠଯଠସ ଯଳ ୟଯଳଓ ୟଯଳଓ ଏଳଓ ଳ୍ୟାଯଯଳଓ ଽଳଠଳ - Today sound of frying or preparing curry is not heard.

ୟଯଳାଂ (ଛାଲ୍) - ବି. (ଏଽଠଽଯ) : ବଲ୍‌କଲ୍, ଛାଲ, ବକଳା (ଗଛର), ଗଛର ଛାଲି - Bark, rind - ଏଳଽାଂଳଓ, ଽଯଳାଂ ଓଳଯଽ ଯଠଳଓ ଏଳଽାଂଳଓ।
- ଏଳଯଠ ୟଯଳାଂ - Bark of banyan tree.

ୟଯଳାଂ, ଽଯଳାଂ (ଛାଲ୍, ଖାଲ୍) - କ୍ରି. (ଽଳଠଳଯଳ) : ଛାଲିବା, ଚମଡା ଉତାରିବା, କାଟି ବାହାର କରିବା - To peel off, to take out hide, bark - ଏଳଯଠଳ ଽଯ, ଽଯଳାଂ, ୟଯଯଳ.।
- ଓଯଽଏଳ. ଢଳ.ଓଯଓ ୮ଳଯଯ୍ଏଯ ଓଳଯଠ ଽଯ ଽଯଳାଂ ଳଽଳଓ୍-ଳ - The bark of the sal trees are peeled off for resin mostly used for aroma.

ୟଯଳାଠ (ଛାଲେ) - ବି. (ଏଽଠଽଯ) : ସର - Cream - ଠଓଯଳ ଳଯ ଏଳଓଽଯଳଠ ଏଳଓଳଯୟ ୟଳଯାଠ ଓଳଽଳ ୟଳ.ଏଳ ଓଳଽଳ ୟଠଠଳଠ ଯଳ.ଏଳ ଓଳଽଳ ୟଠଠଳଠ ୮ଳଽଳ ଳଠଯ ଢଠଽଳଠଳଓ।
- ଏଯଯଓଽଯ ଏଽୟଽଓ ୟଳଯାଠ ଳ.ଏଯାଯ ଓଳଽଳ ଓଳଓ ଯଠଳଠ ଳଳଠଳଓ ୟଯଳାଠ ଳ.ଏଳ ୮ଯ୍ଏଯ ଠଳଳଠଳଓ - The layer of thin cream on rice gruel of rice husked in paddle husker is really very tasty and nutrious.

- ଠଳଠଳ ଯଠଳଓ ୟଯଳାଠ ୮ଳ ୟଯଳ.ଠଯ ଯଳଳଠଳଓ ଓଳଽଳ-ଳ - The cream of the milk is being collected.

ୟଯଳାଽଳ (ଛାକା) - ବିଂ. (ଓଽଠଽଠ) : ଫୁର୍ତି, ଚଂଚଳିଆ, ଝାକାଶ୍, ଜମାଳିୟା - Smart, handsome, industrious, fast, enthusiastic - ଢଯଽଯଠଏ, ୟଳଯଳଽ, ୟଳାଳଽ, ୟଳାଳଯ, ୟଯଳାଢଽାଏ।
- ଏଳ.ାଯଯ ଳଯୟଓ ଓଽଠଏ ଓଳ ଳ.ଏଏ ୟଯଳାଽଳ ଽଳଯୟଓ ଠଳାଯଯଟଓଳ - The servant of village head house was very handsome and smart boy.

ୟଯଳାଯଏଳ (ଛାମ୍ଡା) - ବି. (ଏଽଠଽଯ) : ମଣ୍ଡପ, ଛାଉଣି ହୋଇଥିବା ଖୋଲା ସ୍ଥାନ, ଚାନ୍ଦୁଆ ଛାଉଣି - Shed, pandel under the roof of canopy - ଏଯଳ.ଯଳଳ.ଓ ଠଯ ଳଯ ଏଳଓଽଯଳଠ ଠଳ.ଏଽ ଢଽଓଯଯଏ ଏଏ ଯଠଳଠ ୮ଳଽଳ ଓଳଳଢଳଠ ଳଽଳଓ ୟଯଳାଠ ଳ.ଏଳ ଠଳଳଠଳଓ।
- ୟଯଳାଯଏଳ ଢଳଠଳଯ ଯଠ ଏଳ.ଯଟଳ.ଠ ୮ଳଽଳ ଓଽଏଽଏ ଳଽଽଳଠଳ - Marriage party of groom side is sitting under the canopy.

ୟଯଳ.ଳ (ଛା.ଉ) - ବି. (ଏଽଠଽଯ) : ଛଉ ନୃତ୍ୟ - Chhau dance - ୟଯଳ.ଳ ଯଠଯାଯ।

ୟଯଳାଯ (ଛାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଠଳଏ) : ସହଜ ଏବଂ ସହସା ଚିରି ଫାଳ ହୋଇଯିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧାରୁଆ - Abruptly tearing apart, very sharp - ଢଳାଽଳଳ ଓଠ

ଘନଘନଓଡ଼, ନ.ଦା ଠାରୁ ପନ୍ଦରଟି ନଡ଼ ଓଟୋଟିଯାନ୍ତି।

- ଯନ୍ତ୍ର ଯଦି ଖରାନ୍ତ ଯୋଟଠାରୁ ଘନଘନ ଟେନ୍ଦି - Bamboo also tore apart easily.

ଖରାନ୍ତନ୍ତ (ଛାରାଓ) - କ୍ରି. (ତନ୍ଦିତ୍ତନ୍ତ) : ଚାରିଆଡକୁ ବ୍ୟାପିବା - To spread over - ଘନ୍ଦିନ୍ତନ୍ତ, ଖରାଠାଖନ୍ତ.ତ ଯତ୍ତା, ନ.ଠାଦ ଯତ୍ତା, ଦାନାଟନ୍ତ ଯତ୍ତା।

- "ତତ୍ତ ଖାତା" ଓତାନ ତ୍ତାନ୍ଦିଦ ଖରାନ୍ତନ୍ତ ଯତ୍ତା ଟେନ୍ତ - Olchiki has spread all over the country.

ଖରାନ୍ତନ୍ତା ଖରାନ୍ତନ୍ତା (ଛାରାଲ୍ ଛାରାଲ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠନ୍ଦିତ୍ତା) : ସହଜରେ ପିଞ୍ଜି ହେବା, ପିଞ୍ଜିବା, ଦୁଇ ଫାଳ ହେବା - Easily tearing apart - ନାତଓନ ଦନ:ଘା°ା ଠାଟ ଖାନ୍ତନ. ଯତ୍ତାଓ, ଘନଘନଓ ଯତ୍ତାଓ।

- ଦାନଠତ୍ତଦ ଦନଘନ୍ଦିଟ ତ୍ତତ ଖରାନ୍ତନ୍ତା ଖରାନ୍ତନ୍ତା ଘନଘନଓ ଯତ୍ତାଓ-ନ - Fire wood of mahua tree uses to tear apart easily and abruptly.

ଖରାନଖନ୍ତନଓ, ଖରାଟଖନ୍ତନଓ (ଛାଚ୍ରାଃ ଛେଚ୍ରାଃ) - ବି°. (ଓତ୍ତିତ୍ତଟ) : କଣା ହୋଇ ସାରିଥିବା, ଚିରି ଯାଇଥିବା - To have big hole, hollow, large opening - ଦାରତ୍ତନ.ଓ ଦନଖ, ଦ୍ୟାନ୍ତନ.ଓ ଖନଦାନ ତନ୍ତଓ, ଖନଠାନଦା, ଖନଘନଦା, ଖ୍ୟାନ୍ତନ. ଦନଖ, ଖନଖନଖାଘନଓ।

- ନଖଟପ ଠାଟ ଦନ୍ଦିନ୍ତଦ ଦନତନ୍ତଦ ତନ୍ତଖ ଖରାନ୍ତନଘନଓ ଖନଦାନ ତନଓ-ନ - All the leaves of trees are torn due to hail storm.

ଖରାନ୍ତ (ଛାଂଚ୍) - ବି. (ଦତ୍ତିତ୍ତଦ) : ଛାଂଚ - Frame, model, make mould, design - ଘରାନଖାନ, ଓତ୍ତପ ଓନ୍ତ୍ତାଘନ୍ତି ଖଟଖନଓ ଖରାନ୍ତ।

- ନ୍ଦିନ୍ତନ ଘନ.ଖପନ. ତ୍ତାନ୍ଦି ଓନ ଦାଓ ଖରାନ୍ତ ଖଟତନ ଓତ୍ତପ ନତନଓ-ନ - These two measuring bowls are moulded in same frame/mould.

ଖରାନ୍ତନ (ଛାନ୍ଦା) - କ୍ରି. (ତନ୍ଦିତ୍ତନ) : ଛନ୍ଦିବା, ଛନ୍ଦେଇବା, ବାନ୍ଧି ରଖିବା, ଆକଟ କରିବା - To detain, to tie up, to stop, entrap, control over - ନତନା, ଠନପ, ଦାନ୍ତଓନ୍ଦି।

- ନ୍ଦି.ମା ଖ୍ୟାଦ ଖରାନ୍ତନ ଟେନ୍ତ - I am stuck up in the creeper/climber.
- ନ୍ଦିନଓନ୍ଦ ତନ ଖରାନ୍ତନ ତଟଓଟଖନ - Horse was bridled/tied up.

ଖରାନ.ଖପନ.ଓ (ଛାଇଲାଃ) - ବି. (ଦତ୍ତିତ୍ତଦ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଟୁକୁରା ଟୁକୁରି କୁଟା କାଠି, ବଡ କାଠରୁ ଛାଂଚି ବାହାର କରାଯାଇ ଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ କାଠି - Small pieces of wood cut out from the log of wood - ତନାଖ ତରାନ୍ଦି ପନଓ ଥାନତ ତନ.ାାାା ତନ.ାାାା ଖନଖଓନଓ।

- ତନ୍ତ୍ରନଦ ଖରାନ.ଖପନ.ଓ ତନ୍ତ୍ରନ - Boy with very well built body.
- ଖରାନ.ଖପନ.ଓ ଠାଟ ଓନ୍ଦ ନ୍ଦିନ୍ତପନଓନଓ-ନ - You will have a prick with sharp "sarlag".

ଛଣାଗଢ଼ଣଓ ଏଣଗଢ଼ଣଓ, ଛଣଣଗଢ଼ଣଓ ଏଣଗଢ଼ଣଓ (ଛାୟ୍‌ଲାଃ ବୟ୍‌ଲାଃ, ଛୟ୍‌ଲାଃ ବୟ୍‌ଲାଃ) - ବିଂ. (ଓଏଏଏ) : ସୁଗଠିତ ସୁଠାମ ଶରୀର, ଦେହ ଧାରୀ ନାରୀ/ପୁରୁଷ - Person with very well built body, well built bodied person - ଏଣା ଏଓ ଣଏଣଇ ଥଣଏଣଇ ଏଣଅଏଣ ଏଓଅଏଣ/ଏଣଅଣ।

- ଣଥଣ ଣ.ଠଏ ଓଣ ଓଏଏ ଓଏଏ ଛଣଣଗଢ଼ଣଓ ଏଣଗଢ଼ଣଓ ଏଣଅଣ ଏଓଅଣ ଏଣ ଏଣଓଣ ଓଅଏଅ ଣଏଏଅ - There are many grown up beautiful girls and handsome boys in our village.

ଛଣଣଗଢ଼ଣଏ (ଛାୟମ୍) - ବି. (ଏଓଏଏ) : ଝାଞ୍ଜି - Cymbals - ଏଣଓଠଣଥ।

ଛଣଣଗଢ଼ଣଏ (ଛାୟମ୍) - କ୍ରି. (ଏଣଏଣଣ) : ଦୁଇଟା ଥାଳିଆ ଭଳି ଜିନିଷ ପରସ୍ପରକୁ ଘୋଷି ହେବା, ଆଘାତ କରିବା - Two pieces of plate like articles hitting to each other - ଏଣଓଠଣଥ ଥଅଏଣ ଏଣଣଅଣ ଛଣଣଗଢ଼ଣ ଛଣଣଅଣ ଛଣଣ ଓଣଗଢ଼ଣଛଣଣ, ଠଏଗଏଏଏ।

ଛଣଣଗଢ଼ଣ ଏଣଗଢ଼ଣ (ଛାୟାକାୟା) - ବି. (ଏଓଏଏ) : ଛାୟାକାୟା - Body and soul - ଏଏଏଥ ଣଓ ଏଣଅଏଣ।

- ଏଣଛଣଏ ଓଣଠଣ ଣଗଓ ଏଣଏଣ ଓଥ ଏଣଗଢ଼ଓଣଛଣ ଏଣଏଣ ଅଛଣଓ ଏଓଣଛ ଛଣଣଗଢ଼ଣ ଏଣଗଢ଼ଣ ଏଅଣଥଣ. ଏଣଓ ଏଅଛ ଛଛଛ ଣଏଣଇଣ - Bapdhon, birth giver parents have gone to heavenly abode.

ଛଣଣଗ (ଛାପ୍) - ବି. (ଏଓଏଏ) : ଚିହ୍ନ, ନିଷାଣ ଦାଗ, ଛାପ, ମାର୍କା। - Print, brand, spot - ଅଅଛଏଣଣ, ଏଣଓଣଅ, ଛଣଣଗ, ଏଣଓଣଗ, ଏଣଓଠଣ, ଓଣଏଏ, ଏଣଛ।

- ଏଣଏଣ ଛଣଣଗ ଛଣ.ଅଅ - Saree of flower print/Flower print saree.

ଛଣଣଗଢ଼ଣଓ (ଛାପ୍‌କାଓ) - କ୍ରି. (ଏଣଛଏଣଣ) : ଅଟକି ଯିବା, ଛାପିବା, ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଅଟକି ଯିବା, ଲୁଚିବା, ଚାଲୁ ଚାଲୁ ପଛକୁ ଫେରିବା - To halt and hide, to stop and retreat, go back - ଘଣ.ଛଣଗଣ. ଛଏଏଣ.ଅଣଓ, ଘଣ.ଛଣଗଣ.ଓ, ଠଣଗଛଣଏ ଛଣଓ ଛଣଛଣଓ।

- ଏଅଛ ଏଣଛ ଠଣଗଣ ଛଣଛଣଓ ଏଣଛ ଠଣଏଅଁଓ, ଛଣଅଛଣ ଗଣ ଏଣଗ ଏଣଓଣ ଏଣଛଛ ଗଣ ଛଣଣଗଢ଼ଣଓ ଓଣଓ ଅଛଣ - We were going along the jungle road, we went back on seeing a tiger ahead.
- ଏଣଅ ଣ ଏଣଗ ଏଣଓ ଏଣ ଏଣଛଛ ଏଏଏଏଅଏ ଓଛଗ ଛଣଣଗଢ଼ଣଓ ଓଣଓ ଅଛଣ - On seeing people, thief retreated.

ଛଣଣଗଢ଼ଣଗ (ଛାପାଲ୍) - କ୍ରି. (ଏଣଛଏଣଣ) : ପାଣି ଛିଟକାଇବା, ପାଣି ହଲାଇ ଚହଲାଇବା, ତରଙ୍ଗାୟିତ କରିବା - To create ripple on the surface of water by heating with hands - ଓଣଓ ଛଣଣଗଢ଼ଣଗ ଛଣଣଗଢ଼ଣଗ ଓଣଗ ଏଣଠଣ ଏଣଅଣଏଣଓ ଏଛଣଛଓ।

- ଓଣଓ ଣଗଣଏଏ ଛଣଣଗଢ଼ଣଏଗଣ, ଏଣଓଏଛଣଣଛ ଓଣଓ ଏଣଏଣଓ-ଣ - Don't beat water to create

ripple, otherwise water will become muddy.

ଲବଣାକ୍ତ ଜଳଚ (ଛାପାର୍ ଦାଃ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଲୁଣି ମାଟି ମିଳୁ ଥିବା ସ୍ଥାନ ନିକଟରେ ଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ ଗାତରେ ଜମି ଥିବା ଲୁଣି ପାଣି - Salty water accumulated in the small trench near salty soil where animals use to eat salty soil - ଗୋରୁମାନେ ଗୋଟେଇ ଖାଇଥିବା ଲବଣାକ୍ତ ମାଟି ତଳେ ଜମି ଥିବା ଲୁଣି ପାଣି।

- ଲବଣାକ୍ତ ଜଳଚ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ ଜଳ ଗୋରୁମାନେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ପିଇବା ଫଳରେ ସେମାନେ ଲବଣ ଚାଟିବା ସ୍ଥାନକୁ ଯିବେ - Cattle are addicted to drinking salty water will surely visit the salt silting spot.

ଲବଣାୟନ (ଛାପା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅସମାପିକା) : ଛାପିବା, ମୁଦ୍ରଣ କରିବା - To print, impress - ଲବଣାୟନ ଯନ୍ତ୍ରଟି, ଲବଣାୟନ ପଦ୍ଧତିରେ ଯନ୍ତ୍ରଟି, ପ୍ରକାଶନୀୟ।

- ପ୍ରସିଦ୍ଧ କଲିକତା ଲବଣାୟନ ଶାଢ଼ି - Kolkata print saree.
- ମୋ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକଟି ସମ୍ପ୍ରତି ଲବଣାୟନ ହେଲା - A book written by me was printed recently.

ଲବଣାକ୍ତଳ (ଛାପାର୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମଜ) : କାଦୁଅ ଛିଟ୍‌କାଇବା - To sprinkle mud with water by jumping over it - ଜଳରେ ପଡ଼ିଲେ ପଡ଼ିଚତ ମାଟି ଉଛୁଳି ପଡ଼ୁ।

- ପଡ଼ିଚତ ନାହିଁ ମାପିଲା ଲବଣାକ୍ତଳନ ଗୋଳାଳ ମାଣ୍ଡଣ ପଡ଼ିଚତ ମାଟି ଉଛୁଳି ପଡ଼ିବ - Don't jump on the mud, it will make all over muddy.

ଲବଣାୟିତ (ଛାପିତ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମଜ) : ଲୁଚାଇବା, କଥା ପ୍ରଘଟ ନ କରିବା - Not to disclos, to conceal, to hide, to keep secret - ତତ୍ତ୍ୱଟି, ଲାଳୀ ଝିଅଟିକୁ, ଲାଳୀ ପ୍ରା.ଟି, ଜାଣିଲାବେଳୁ ନାହିଁ ଜଣାଥିଲା।

- ତାହାଣ ତାହା ଲବଣାୟିତ ହିଁ ରହିଲା - They concealed the fact.
- ଯାହା ହେଲା ଲବଣାୟିତ ହିଁ ଯାଉ ତାହା ଲବଣାୟିତ ରହିଁ - Incidence of murder is kept secret by the people.

ଲବଣାୟିତ (ଛାପିତ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମଜ) : ଘୋଷଣା କରିବା, ପ୍ରକାଶ କରିବା, ଲୋକ ଲୋଚନକୁ ଆଣିବା, ପ୍ରଚାର କରିବା - To declare, disclose, to make public, to open up, to publicise, publish - ପ୍ରା.ଟି ଝିଅଟିଏ, ଗୋପନୀୟତା, ଗୋପନୀୟତା।

- ଶୁଭ ବିବାହ ତାରିଖ ଜାଣିବା ପରେ ଯାଇ ଝିଅଙ୍କ ବାପା ଘରକୁ ଲବଣାୟିତ କରେ - Go and disclose the matter before general public.

ଲବଣାଦ୍ଭିଦ (ଛାଡ଼୍‌ବିଡ଼୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅସମାପିକା) : ବେଳେବେଳେ, ମଝିରେ ମଝିରେ, କିଛି ଦିନ ଛାଡି, କେବେ କେବେ - Sometimes, often, in certain interval - ଅନାପ ଅନାପ ଘରେ, ଅଳି ହୁଏତ, ଯୋଯୋଡ଼ ଶୁଣୁଥା।

- ାନଯନ' ଠଗଇ ଚଉଇ ଛଉନଠଠଗଠ ଗଏ ଯନଯଉଛ ଏଗଇଗ ଗଓଗ ଢଟଛନ - My uncle use to come and meet us sometimes.
- ଇଟଏ ଓଚ ନ.ଠଗ ଛଉନଠଠଗଠ ଟ ଓନଓ ଠନଘଛନ ଚଟଓ-ନ - There was rain in certain interval throughout this year.

ଛଉନଠ (ଛାଡ୍) - ବି. (ଏଚଇଚଯ) : ଛାଡ, ଛୁଟ୍ - Concession, relief, discount, permit, exemption - ନଘନଓ, ଘନଇଯଗଏଇଇ।
- ଇଟଏ ଓଚ ଚଉନାଚଇନ ଚଚ ଛଉନଠ ନଚନଓ-ନ - This year land revenue is exempted. There is exemption of land revenue this year.

ଛଉନ.ଠଇଗ (ଛାଡ୍ରୀ) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଇ) : ଛାଡ୍ରୀ, ସ୍ୱାମୀ ପରିତ୍ୟକ୍ତା - Husband separated woman - ଛଉନ.ଠଚଓ ଚଚଘଗ।

ଛଉନଠଇନ (ଛାଡ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଇ) : ସ୍ତ୍ରୀ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ସ୍ୱାମୀ, ଛାଡ୍ରା - Wife separated husband - ଛଉନ.ଠଚଓ ଚଘଘନ।

ଛଉନଠନଅ (ଛାଡାଓ) - କ୍ରି. (ଚନଇଅଘନ) : ଭୂତ ପ୍ରେତ ଛଡାଇବା - To drive away the evil spirit - ଠଉଚଠ ଠଏ'ଓନ ଢନଓନ ଏନଯନ, ଥଠନଚ ଓଗଠଗ।
- ଇଚଓ ଇଚଅନ.ଓଗାଠ ଓନ ଛଉନଠନଅ ଢଟ ଟଇନଓ ଟ ଠଟଏଘଓ-ନ - This sick man will recover only after sacrificing a chick in the name of evil spirit causing sickness.

ଛଉନଠନ (ଛାଡା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଘଇଘଓ) : ଛାଡା, ବ୍ୟତୀତ - Except, without - ଠଉଟଓଟଓ, ଠଟଓଘଇ, ଠନ.ଓଗ ଚନଠଟ।
- ନଯ ଛଉନଠନ ଗଏ ଓନ ନଇ ଏଚନଓ ଏଏ ଠନ.ଯ ଏଗଠଗଢ ଇନଚନଏଘନଓ ଚନଏଘନ - I have not loved anyone except you.
- ନଯ ଛଉନଠନ ଗଏ ଓନ ନଘଏଢ ଠନଏଟ ଚଟଓନ - I cannot live without you.

ଛଉନ.ଠଚଓ (ଛା.ଭୁୟ୍) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଇ) : ଛାଡ୍ରୀ, ଛାଡ୍ରା, ସ୍ୱାମୀ କିମ୍ବା ସ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ୱାରା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Wife deserted or husband deserted - ଘଟଇଟଢ ଢଉଟଇ ଚଉଘଇ ଥଠନଚ ଛନଢନଘ ନଚନଇ ଟଇନ ଠନଓଚଉନଇ ଘଟଇଟଢ ଠନ.ଓଗ ନଚନଓ ଟ ଯନ.ଗଢ.ଚ, ଠନ.ଘଚ ଏଗଇ ଠନ.ଓଗ ଚଘଘନ।
- ଛଉନ.ଠଚଓ ଚଚଘଗ - Husband deserted woman.
- ଛଉନ.ଠଚଓ ଚଘଘନ - Man deserted by wife.

ଛଉନଇ (ଛାନ୍) - କ୍ରି. (ଚନଇଘନ) : ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯିବା - To vanish, to disappear - ଢନଢଚନ ଏଟଢ ନଓଘଓ, ଠନଘଟଇ ଓଟଓନ ଯଟଇଚଉନଇ ଠନଓ ଏଟଢଘଓ, ଏଘ'ଓଟ ଏଘ'ଓଟ ଏଟଢ ନଓ।
- ଘ'ଠଟ ଓଟ ଠନଘଟ' ଚନଇନଓ, ଇଗଠ ଚଉନଇ ଓଟ ଛଉନଇ ଓନଓ ଟଇନ - It

was there and now it is vanished.

ଛାନଃ ଥାନଃ, ଛାନ୍ ଥାନ୍) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ ସ୍ଥାପିତ ହେବା, ରହିବା, ଅବସ୍ଥାନ କରିବା - To remain invisible - ଛାନ୍ଦ ବଅଠ ଠଅଯଟଦ।

- ଜାଅଅରଥ ଏଅଁଡଅ ଏଅରଡ ବଅଜଅ ଏଅଅଟର ରଟବଅ ଛାନ୍ଦ ଠାନ୍ଦ ଅବଅଦଅ - God and goddesses of religion have remained seated invisibly in sacred grove.

ଛାନ୍ଦଅଡ (ଛାନାଙ୍) - ବି. (ଏବଇବଏ) : ଶୂନ୍ୟ, କିଛି ବି ନ ଥିବା ଅବସ୍ଥା - Vacuume, vanishing - ଅଜ ଛଅଏଅ, ଦବଏଅ.ଜ।

ଛାନ.ଦମ (ଛା.ନି) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ଛାଣିବା - To filter - ଜଅଡ ଛାନ.ଦମ।

- ଜଅଡ ଛାନ.ଦମଡଅନ୍ଦ ଏଟ - Pour me water only by separating rice.

ଛାନ୍ଦା (ଛାଂଟ୍) - ବିଂ. (ଡବଇବଦ) : ଫୁର୍ତି, ଚଂଚଳ, ଧୁରନ୍ଦର - Smart, expert, handsome, quick - ଛଅଯଅ'ା, ଦଅଡଅଦଅଡ, ଘାନବରମ।

- ଡବଠମ ବଅଅଅ ବଅ ଅଦଅଏ ଦଟରଟଏ ରଟଜଅ ବଅ ଛାନ୍ଦା ଡଟଡଅ - Servant boys are expert in singing and dancing.

ଛାନ୍ଦାବଅ (ଛାଟ୍କା) - ବି. (ଏବଇବଏ) : ଅଗଣା, ଘର ଅଗଣା - Court yard, back yard - ବବଦଏମ ଛାନ୍ଦାବଅ, ଅଅଅଡ ବବଠଅ.ଏ, ବବଦଏମ।

- ଅାଦଟ ଅଅଅଡ ଛାନ୍ଦାବଅ ରଟ ଜଅଡ ବଅ ଟଦଟଏ ବଅଦଅ - Dong dance is going on in back yard of our house.

ଛାନ୍ଦାଅ (ଛାଟା) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ଦେବା ଦେବୀ ଦ୍ୱାରା ବିମୋହିତ ହେବା, ଅଲୌକିକ ଭାବେ ଯେକୌଣସି ଜିନିଷରେ ଲାଖି ରହିବା - To be overwhelmed miraculously, to attract magically, mesmerise - ଏଅଁଡେ ଏଡରଡଏଅଡ ଏଅଁଜଛଅଦ, ଠଅଦ, ଅଅଦଅଅଏ, ଛଟଜ ଏଏ ଏଅଡ ଅଛମବଅ. ଜଅଯଟଟଅଡ, ଏଅଁଡେ ଏଅଁଜଛଅଦ, ଏଟଜ।

- ଏଦମଜଅ ଏଅଁଡେ ବବଯମ ବଅ ଛାନ୍ଦାଅ ବଟଜଟଟଅ - He is trapped by goddesses.

ଛାନ୍ଦାଅନମ (ଛାଟାଣ୍) - ବି. (ଏବଇବଏ) : ଛପର ଘର ଛାତ ରୁଅ ଉପରେ ବିଛା ଯାଇଥିବା ଝଟା, ବତା ବା ଝଟା ପଟା, ଏହି ବିଛା ଯାଇଥିବା ଝଟା ବା ବତା ଉପରେ ହିଁ ନଡା ଛପର ହୁଏ - Split bamboos or branches of soap nut plant on the wattle of thatched house, straw are spread and thatched over this split bamboos - ଦଟଦଅ ଛଟଠଅଦ ରଟ ଏଅ.ଟଦଦ.ଏଅଜ ବଅଦ ାଛଅ.ଦମ (ଏମଦଠମ ବଅଠଟ ଦମରଏମ ାଛଅ.ଦମ ବଅ ଜଅଅଅଅରଅ), ଠଅଟଛଏ ଠଟଜଅ ଏଅଜ ଏଅଠଅ ବଅ ଏଟଠଛଅରଅ ବଟଜ-ଅ। ଏଟଦବଛଅଦଦ ଦଟଜଅଟଛ ଜଅ ଦମରଏମ ଡଟବଅ ଛାନ୍ଦାଅନମଟଜ ଠଅଯଟଜ। ଛାନ୍ଦାଅନମ

ଅଜାତ ଅଣ୍ଡଜ ଜରାୟୁଜ ଏବଂ ଉଭୟଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୌନ ସମ୍ପର୍କ ଜନିତ ରୋଗ - ଏହି ରୋଗ ଜୀବାଣୁ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ।

ଛାଟାଯ୍ (ଛାଟାଯ୍) - କ୍ରି. (ବଦାଇବା) : କାମରୁ ବହିଷ୍କାର କରିବା - To remove from service/work - ବାପା ଚାକିରି ଯିବାରୁ ଆମେ ଖାଇବାକୁ ପାଉନଥିଲୁ।
- କାରଖାନା ବନ୍ଦ ହେବାରୁ ଚାକିରି ଯିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ - When factory closed, employees of the factory were removed.

ଛାଟିୟାର୍ (ଛାଟିୟାର୍) - କ୍ରି. (ବଦାଇବା) : ଉଦ୍ଘାଟନ କରିବା, ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିବା, ସାମାଜିକ ସ୍ୱୀକୃତି ମିଳିବା, ଦେବା, ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଶିଶୁର ସାମାଜିକ ସ୍ୱୀକୃତି - To inaugurate officially, socially, to accord social recognition, naming the newly born child, inducting newly born baby as member of society - ଏମାନେ ନୂଆ ଘରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ନୂଆ ଘରର ପୂଜା, ଗୃହପ୍ରବେଶ, ଯଜ୍ଞ, ଯାଗ କଲେ।
- ଏମାନେ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମ ଗାଁରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଛାଟିୟାର ଉତ୍ସବ କରିବାକୁ ପଡିବ - Newly born baby is given social recognition as a member of the santal society by performing chhatyar ceremony.

ଛାପାଇବା (ଛାବ୍ଲା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦାଗ ହେବା) : ରଙ୍ଗ ଛାଡିବା, ଦାଗ ଲାଗିବା - To fade, to stain, to become disfigured and decoloured - ଦାମୁ ଦାମୁ ଜାମା ଧୋଇଲେ, ଜାମା ଛାପାଇଯାଏ।
- ଏହି ପ୍ରକାରର ଜାମାଟି ଜାମା ଛାପାଇବାର ଅର୍ଥ ଏହି କପଡାଟି ରଙ୍ଗ ଉଡିଯାଇଛି - The colour of this cloth has faded.

ଛି, ଛିଃ ଥୁ (ଛି, ଛି ଥୁ) - ବି. (ବିରକ୍ତି) : ଘୃଣ୍ୟ ସୂଚକ ଶବ୍ଦ, ଛି, ଛି ଛି - Shit - ଛିଃ।
- ଛିଃ ମ.ଲୋକ ଏପରି ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅନୁଚିତ - Sit, you are behaving disgustingly.

ଛିଟିୟାଉ (ଛିଟିୟାଉ) - କ୍ରି. (ବଦାଇବା) : ଚାରିଆଡେ ବିଛାଡିବା, ବୁଣିବା, ପ୍ରସାରିତ କରିବା - To spread over, to sow, to throw around - ଧାନ, ଗହମଚେରା, ଛିଟାଧାନ, ଚାଷାଧାନ, ଛିଟାଧାନ ବୁଣାଧାନ।
- ସେମାନେ ଧାନ ଯାଉଣିରେ ଧାନ ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଛିଟାଧାନ ପକାଇଥିଲେ - They had spread the manure in the field before sowing paddy seed./ They had sowed cow dung manure in the field before sowing seeds of paddy.

ଛିତା. (ଛିତା.) - ବି. (ବିରକ୍ତି) : ଦେବୀଙ୍କ ନାମ, ଛଅ ଭଉଣୀ ଦେବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ନାମ ହେଉଛି – କାପ୍ରା, ହିସି, ଡୁମ୍ନୀ, ଦାନ୍ଗୀ, ପୁଣ୍ଗୀ - This is name of

the goddesses, Chitta is one of six goddesses. Others are Kapra, Hisi, Dumni, Dangi and Pungi - ଛତ୍ତୀଶଗଢ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଅଞ୍ଚଳବିଶେଷରେ ପୂଜିତା ଦେବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ନାମ କପ୍ରା, ହିସି, ଡୁମ୍ନି, ଡାଙ୍ଗି ଏବଂ ପୁଙ୍ଗି।

ଛତ୍ତିବିତି (ଛିତିବିତି) - କ୍ରି./ବି°. (ଦ୍ୱିରୁକ୍ତ) : ଭିଣାଭିଣି, ଏପଟ ସେପଟ ଖେଳାଇବା - Scattering shattering, spreading here and there - ଘରଦ୍ୱାର ଝାଡ଼ୁ.ମାରି ଅଳିଆଆବର୍ଜନା, ଖଡ଼କୁଟା. ଝାଡ଼ୁପକା, ଘରଟିକ ଛତ୍ତିବିତି ଛତ୍ତିଦିଅନ୍ତୁ ଯେମିତି।
- ଗଜାଣ୍ଡାଏ. ଘନ.ଠାରୁ ନ.ଠା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜଙ୍ଗଲୀ ଅଞ୍ଚଳଟି ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିବା ପରେ ଏହି ଛତ୍ତିସଗଢ଼ ରାଜ୍ୟର ଆରମ୍ଭ - Herd of elephants entered the village and shattered the plantain trees in the garden.

ଛତ୍ତିପଡ଼ିଆ (ଛିଲ୍‌କାଉ) - କ୍ରି. (ଅନଦ୍ୟତନ) : ଚହଲିବା, ପାଣି ହଲିବା, ଢେଉ ହେବା, ଢେଉ ଉଠିବା - To move water, create ripple in the water, wave of water - ଜଳରେ ଛତ୍ତିପଡ଼ିଆ, ଘୋଳିଆ, ଘଟିପଡ଼ିଆ।
- ପବନ.ଯୋଗୁ ଆଜି ସମୁଦ୍ରଠାରେ. ଜୁଆର ଜଳରେ ଜଳରୁ ନ.ଠା ଦିନ ଛତ୍ତିପଡ଼ିଆଉଛି - The wave of sea water rises up on the occasion of full moon and new moon day.

ଛତ୍ତିପଡ଼ିଥରୁପା (ଛିଲିବିଲି) - କ୍ରି. (ଅନଦ୍ୟତନ) : ଡରି ଥରିବା, ଥରହର ହେବା - To tremble in fear - ପଥରଟିକ ଦିନ ଦିନକୁ ଦିନକୁ ବଢ଼ୁଛି।
- ପଥଠାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ଅଜଗର. ପୁଅ ଛତ୍ତିପଡ଼ିଥରୁପା ହେଉଛନ୍ତି - Seeing the python, the children started trembling out of fear.

ଛତ୍ତିଯାଇ (ଛିମ୍‌ଳି) - କ୍ରି. (ଅନଦ୍ୟତନ) : ଭିଣିବା, ଗୋଟେ ଗୋଟେ କରି ବାଛି ବାହାର କରିବା ବା ଖୋଲିବା, ସୂତା ଭିଣିବା - To split one by one, spletting - ଘରୁଣା.ଓ ଘରୁଣା.ଓ ଦିଅ ଯାହା (ପାଟଚଟା, ଝିଟିପିଟି.ଯ, ପାଟଘଟ ହୋଇ ଯାଇଛି)।
- ପୁଅ.ଏହା ବାପାଙ୍କ ପାଟ ହୋଇ ନ.ଯାଏଁ ବାଟ-ଘାଟ, ଝରଣାକୁ ଯାଇ ହାତ ଛତ୍ତିଯାଇ ଅନେକ ଅଳି-ଅନ୍ତୁ - Daughter-in-law washed her head hair, she has splitted them to dry in the sun.

ଛତ୍ତିଯ ଛତ୍ତିଦାଇ (ଛିମ୍ ଛିତିର୍) - କ୍ରି. (ଅନଦ୍ୟତନ) : ଛିନ୍‌ଛତର କରିବା, ଭିଣାଭିଣି କରି ଚାରିଆଡେ ଫପଡା ଫପାଡି କରିବା, ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ କରିବା - To scatter all over, half hazard manner - ଘରଦ୍ୱାର ଝାଡ଼ୁ.ମାରି ଘରଟିକ ଛତ୍ତିଦିଅନ୍ତୁ, ଛତ୍ତିଦାଇଛିତିଦାଇ, ଘରୁଣାପକା. ଝାଡ଼ୁପକା, ଛତ୍ତିଦାଇଛିତିଦାଇ।
- ନ.ଠା ଯୋଉଦିନ ପବନ.ଜୋର ଧରି ଥିଲା ସେଦିନ ଆମ ଗାଁରେ ଏକ.ଗଛ ବଡ଼ ଛତ୍ତିଯ ଛତ୍ତିଦାଇ ନଇଁ ଯାଇଛି - A huge whirlwind came and damaged

the thatched roof of the house very badly.

ଛାଞ୍ଚିରକିଣିଜ୍ (ଛିର୍‌କିଣିଜ୍) - ବି. (ପ୍ରାଦେ) : ଛାଟ, ସରୁ ଡାଳଯୁକ୍ତ ଛାଟ - Thin stick with little branches - ଛୋଟଛୋଟ ଡାଳଥିବା ପତଳା ଛାଟ।
- ଯେଉଁଠାରେ, ଯେଉଁଠାକୁ. ଚତ୍ର ଛାଞ୍ଚିରକିଣିଜ ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଚତ୍ରଙ୍କ ଚତ୍ରଥର ମାଡ଼ - Teacher beat the students with thin stick with little branches.

ଛିୟାନ୍ (ଛିୟାନ୍) - ବିଂ./ବି. (ପ୍ରାଦେ)/ (ପ୍ରାଦେ) : ଘୃଣ୍ୟ, ନିନ୍ଦନୀୟ, ନୀଚ - Hatred, deprecating infamous, nefarious - ଘୃଣାଚନ୍ଦ., ଛାୟା-ଦାୟ।
- ଭବିଷ୍ୟତରେ ଛାୟାକୁ. ଚାଳ ଦାଦା ଯାହ ନାପଥା ଚାଳାକୁ - Don't do such nefarious work in future.

ଛିଣ୍ଡାଇ (ଛିଣ୍ଡାଉ) - କ୍ରି./ବି. (ଚାଳାଇଥା)/ (ପ୍ରାଦେ) : ନିଷ୍ପତି ଗ୍ରହଣ କରିବା, ବିଚାରରେ ନିଷ୍ପତି ନେବା, ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଂଚିବା, ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା, ନିଷ୍ପତି - To decide, decision, settle, conclusion, to come to conclusion - ଠାହାରଣ, ଦାୟାଛ ଛାଳାଦ, ଛାଳର ଥା, ଯୁକ୍ତିଛା.ଥ, ମାଦ୍ୟଯୁକ୍ତାୟ, ମାଦ୍ୟଯୁକ୍ତାୟ ଘାଟାଠାଥ।
- ଦାୟାଛ.ଛ ଛିୟାଦାଛା.ଥ ଥୋଇ - Case is decided. Judgement is pronounced.
- ଚାଳାଠାଳ ଛିୟାଦାଛା.ଥ ଛାଚାଳାଳ - Matter was decided/settled.

ଛିଣ୍ଡାଳି (ଛିଣ୍ଡାଳି) - ବିଂ. (ଚୁଚୁଚ) : କଳି ହୁଳିଆ, କଜିଆ ଖୋର, ନିର୍ଲ୍ଲଜ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ, ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ - Wicked woman, cantankerous lady, shameless - ଡ୍ରା.ଛୀ, ଠାଥାଛଥା, ଥାଦାଛା.ଙ।

ଛିନ୍‌ଗାଉ (ଛିନ୍‌ଗାଉ) - କ୍ରି. (ଚାଳାଥାଳା) : ଭଳକାଇବା, ଦଳ ଛଡା କରିବା ବା ହେବା, ଦୌଡି ପଳାଇବା, ଭଟକିବା - To disperse, to separate from group, herd, to run away - ଘଥଛ ଚଛଥାଥ ଥାଳାଘାଚ ଥଛ ଟାଦାଚ ଥାଟାଚଡ଼ଚ, ଠଛାଗଚାଚ.ଥ, ଘାଳାଥଠ ଥଛାଠଠ ଡ୍ରା.ଗ ଦାଛ, ଛଛାଥ ଛଛାଠଠଛଥଚ।
- ଘାଘୁ ଙ୍ଗା.ଚ ଚଛାଥ ଠ ଛିୟାଥଙ୍ଗା.ଥ ଠାଥା - Calf ran away from its mother cow.
- ଘାଛଛଥ ଠୁଚୁ ଦାଟା ଚଳାଠ ଘାଳାଥଠ ଥଛାଠଠ ଚଳାଠ ଛିୟାଥଙ୍ଗା.ଥ ଠାଥା - Seeing jackal, goats ran away hither and thither.

ଛିନ୍‌ଛତର୍ (ଛିନ୍‌ଛତର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳାଥଗ) : ଛିନ୍‌ଛତର ହୋଇ ବିଛାଡି ହୋଇ ପଡିବା, ଯାହାପାରି ତାହା, ଚାରିଆଡେ ଭିଣାଭିଣି ହୋଇ ପଡିବା, ଟୁକୁରା ଟୁକୁରା ହୋଇଯିବା - Scattering all over spreading, breaking into pieces - ଛଳଛଳଙ ଛଳାଳଳଙ, ଘାଟାଚ ଚଳାଠ ଡ୍ରାଦାଥଳ. ଯଳାଦାଥଳ ଛଳାଳଳ।
- ଙ୍ଗାଚାଚାଙ୍ଗଳ. ଘଳ.ଠୀ ଠାଚ୍ଚାଚ ଚାଚଥ ଳାଠଙ୍ଗ ଚଳାଠ ଳାଠାଙ୍ଗ ଚାଚ ଘାଗ୍ରାଗ ଚ୍ଚ ଛିୟାଥ ଛାଚାଠଠଚ ଛଳାଳଳ ଚଟଡ୍ର-ଳ - Herd

of elephants from hill came down and damaged the reaped paddy very badly.

ଛଡ଼ାପଡ଼ିବା (ଛିଳ୍‌ୟାଉ) - କ୍ରି. (ଚଳଣୀୟ) : ବେଉଷଣ ହୋଇଥିବା ଧାନ ଗଛକୁ ଏଠିସେଠି ପୁନଃ ରୋପଣ କରିବା - To re-plant the paddy plant after ploughing them in rainy day - ଓଳ.ଛଡ଼ାଗଣ.ଣ, ଠାକ.ମାଗଣ.ଣ।

- ପଣମଳଙ ଫଣ ଏତପତ ଫଳରୁ ଛଳଠରଳ ଛଡ଼ଠରଡ଼ ଏଳଳଠୁ ଦଛଳଠୁ ଠଳଏଁ· ଚଳଦଳ, ଥଦଳଚଣ ଛଡ଼ାପଡ଼ିବା.ଣଥଦ ଚଛଳଦଦ ଠାକ.ଫଣ ଏଳଚଣ ଘୁଚରୁଠ ଏଠ.ଳଥଦଳ - Earlier paddy plants were not dense everywhere, but after replanting them just after ploughing out, the entire field was filled up with paddy.

ଛଡ଼ାମାରିବା (ଛିଟ୍‌କାଉ) - କ୍ରି. (ଚଳଣୀୟ) : ଛିଟିକାଇବା - To sprinkle water - ଘଳ.ଦମରୁ।

- ଛଣା ଚଛଣଦ ଫଳଓ ଏଚରୁ ଚଳଠଁ ଚଳଠଦ.ଣଥଓ ଚଳଦଳ - Water falling from high above and sprinkling.

ଛଡ଼ାମାରଣ. (ଛିଟ୍‌ୟା) - ବିଂ. (ଓଚଣଚ) : ଛାଡି କରି ଏବଂ ଛୋଟିଆ (ସାହି, ଗାଁ) - Hamlet or small village away from other villages or hamlets - ଦଳଠଳ ଫଛଳଳରଳ ରଠ ଠଚଠମଏ ମଥପଳ, ଠଳଓଚଛଳଦଦ ଳ.ଠଚ।

- ଳଳଠ ଫଥ ଛଡ଼ାମାରଣ. ମଥପଳ ଠଥଘ ଚଳଦଳ ପଠ - We are residents of small hamlet away from the main village.

ଛଡ଼ଚଠ (ଛୁତ୍) - ବି. (ଏଚଦଚଏ) : ଛୁତିକିଆ - Pollution due to child birth - ଘଳରଳ, ଥଏଠରଳ, ଘଳ.ଣପଳ., ଚଛଳରଳଘଣ, ଦଳରଳ ଚଳରଳ, ଓମଫଠରଳ. ଏଳଦଳଘ ରଠ ଥଏଠରଳ ଘଳଣଳଘ ଥଠ ରଠ ଏଥରଳ ପଠଦଚଛଳଦଦ ଥଘଳଓ, ଳ.ଠଚ ଓଥରଳଘ ଳଲ ଓଛଳମ ଘଳରଳଳଓ-ଳ ଘଠଦଠଓଠ ଘଳଘଘଳଘ ଚଥ ପଳଓ ଳଲ ଛଳପ ଥମଥ ଳଚଥଳଫ-ଳ।

- ଳ.ଠଚ ରଠ ଛଡ଼ଚଠ ଘଚଓ ପଠଦଚଛଳଦଦ ଠଥଦଓଳ ଠଓରଓ ଳଲ ଦଳ.ଓଚଦ ଚଳ.ଘମ, ଥଦଳ ଳ.ଥରମ ଘଛଠଘଳଳଥ ଠଛଚରୁ ଫଥ ଠଳଓ ଘଚଓଚଓ-ଳ - In a village, if pollution resulted due to child birth is not purified, no auspicious functions or puja and worship would take place.

ଛଡ଼ଚଠମ (ଛୁତି) - କ୍ରି. (ଚଳଣୀୟ) : ଛୁଇଁବା ବା ଚିହ୍ନିବା, ନିଜର କରିବା, ନିଜ ଘର ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବା - To have approval of owning - ଛଳଳ.ମାଓଳ.ରୁ, ଘଳଠଳଥ।

ଛଡ଼ଚଚମ (ଛୁକି) - ବି. (ଏଚଦଚଘ) : ଛକ - Square - ଫଥଠଳଳ.ମମଓଳ.।

ଛଡ଼ଚଘ (ଛୁଁଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଦଥଘ) : ନିଆଁ ଚେଙ୍କିଲା ଭଳି ଅନୁଭୂତି - Burning effect - ଦଥଓଥପ ଠଥ ଳଠଥଳରୁ ଚଥଫ ଘଥ ପଥଚଳ ଛଡ଼ଚଘ।

- ଭଯ୍ୟା ଯଟୁଠ ଯ୍ୟାମ୍ୟ ଭଥଜ ଠ୍ୟଷ ଚ୍ୟଙ୍ଗ୍ୟଘଥ - Something has stringed me like shock with burning fire.

ଭଯ୍ୟଚ (ଛୁର୍) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ଶ୍ୱାସନଳୀ ବାଟେ ଖାଦ୍ୟ ପଶି ଯାଇ ଭୀଷଣ କାଶ ହେବା - To cough or hiccup due to food entering to respiratory piple - ୟଥଯଟଢ ଯଥଚ ୟଟଢ ୰ଯଥଜଓ ଠଥମ୍ଥ ମ୍ଟଟଚଯଜଥଟ ଚଯ୍ଚଓ ଜଚ ଯଟଚଥଓ ଥଠଥଚଥଓ-ଜ୍ଞ।
- ୰ଥ୰ଯ ଚଜଥଟ ଜ୍ଞାଥଯ ଯଜ.ଠଯଚ୍ଚଓଜଥ, ଠଜଓଚଯଜଥଟଯ ଭଯ୍ୟଚ୍ଚଓ-ଜ୍ଞ - Don't

ଭଯ୍ୟଚ୍ଚ୍ୟ (ଛୁରୀ) - ବି. (ଦ୍ୟଟଚ୍ୟଯ) : ଛୁରୀ, ଚାକୁ - Knife - ଭଯ୍ୟଚ୍ଚ୍ୟ, ଭଜ.ଚ୍ୟ, ଚଜଠଥ।

ଭଯ୍ୟମ୍ୟଠଜଜଟ (ଛୁଚିବାନ୍) - ବି. (ଦ୍ୟଟଚ୍ୟଯ) : ଛୁରାବାଣ, ଝରାବାଣ - Cracker of low sound - ଭଯଟଚ ଭଯଟଚ ୰ଯ୍ୟଚ୍ୟଓ ଠଜ.ଚ୍ୟଚ୍ୟଖ।

ଭଯ୍ୟଜ୍ୟ (ଛୁପି) - ବି. (ଦ୍ୟଟଚ୍ୟଯ) : ମୁଣ୍ଡ ଛତା, ଟୋପି, ଛତା - Cap, umbrella - ଭଯଜ.ଜଚ୍ୟ ଠଜଯଟଟ ୰ଯଜଚ୍ୟ।
- ଯଜଢ ଭଯ୍ୟଜ୍ୟ - Hat of bamboo for protection from rain.
- ଭଯ୍ୟଜ୍ୟ ଢ୍ୟ ଠଥଯଥଚଓ ଚଟଚଥ ଯଥଚଥଚଓଜଥ/ୟଚଜଚ୍ୟଓ-ଜ୍ଞ - Hat with extended roof is worn on head.

ଭଯ୍ୟଠଜ.ଚ (ଛୁଡାର୍) - କ୍ରି. (ଚଜଟଥଥଜ) : ଛାଡି ଯିବା, ବିଚ୍ଛେଦ ହେବା, ଅଲଗା ହେବା - To be separated, to leave, to part from - ଭଯଜଠଜଥ, ଚଜଭଯଜଓ ଭଯଜଠଜଥ, ଠ୍ୟଭଯଚ୍ଚ, ଠଥଜଜଓ।
- ଯ୍ୟଠଯ୍ୟ ଓଜ.ଓ ଚଯଚଟଟ ଭଯ୍ୟଠଜ.ଚ ଟଟଜ - Calf separated from cow.
- ଓଜଠଟ ଭଯ୍ୟଠଜ.ଚ ଢ୍ୟ ଜ.ଠଜ ଜ୍ଞାଠ ଓଟଓଜ - It is painful to be separated from friends.

ଭଯ୍ୟଠଜ.ଥ (ଛୁଟାଉ) - କ୍ରି. (ଚଜଟଥଥଜ) : ଚେଷ୍ଟା କରିବା, କାମରେ ଲାଗିବା, ଅଧ୍ୟବସାୟ କରିବା - To try again and again, to be in work relentlessly - ଚ୍ୟଯ୍ୟଠ ଠଟ ଚଜ.ଯ୍ୟ, ଚଜ.ଯ୍ୟ ଚ୍ୟଟ ୰ଜଓଜଥ ଚଥଓ।
- ଯଥଜଟଥଟ ଠ୍ୟଠଜ ଢ୍ୟ ଥ୰ଥଓ ଟ ଭଯ୍ୟଠଜ.ଥ ଜଚଥଜଜଟ - Our youngest daughter has concentrated in study.

ଭଯ୍ୟଠଜ୍ୟ (ଛୁଟୀ) - ବିଂ. (ଓଥଟଥଟ) : ଗୋଟେ ଗୋଡ ଛୋଟେଇବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ, ଛୋଟୀ - Short legged girl - ଯ୍ୟଢ ୰ଜଢଓଜଥ ଚଯଜଠଜ ଚଯ୍ଟଜ ଯଥଜଟଥଟ।

ଭଯଟଯଟଚ (ଛେମେକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଟ୍ଟ) : ଅଣ୍ଟା ହଲାଇ ଚାଲିବା, ନୃତ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ ଚାଲିବା - Walking twistingly, walking with waist twisted, dancing like walk - ଭଯଟଯଟଚ ଠଜଟଜଥଯ।
- ଭଯଟଯଟଚ ଠଜଟଜଥଯ - Walking with waist twisted.

ଭଯଟଯ (ଛେର୍) - କ୍ରି. (ଚଜଟଥଥଜ) : ତରଳିବା - To melt - ଠ୍ୟ୰ଥଜ.ଓ, ଢ୍ୟଜଓଥଓ।

- ୪୬୧୬୪ ୮ଅ.ମ୬୪୭ଅ. ଅ୮ଅଧଅ, ୫୬୨୬ ପ୨ - Oil has solidified in cold, melt it (by hitting).

୫୬୨୫୬ଅ (ଛେଚ୍‌ରା) - ବିଂ. (୭୬୧୬୧) : ଦାରୀ, ଦୁଶ୍ଚରିତ୍ର। ନାରୀ - Loose character, whore - ଫ୬୫ଅ.ବ୬ମ୬, ଫଅ.ବ୬, ବଅ୨ ପଅ୍‌ଓଅ୮।
- ପଅଓଧଅ ଫଅଓ ୫୬୨୫୬ଅ ଓ୨ଓଅ - Mayno is of loose character.

୫୬୨୫୬ଅ (ଛେଚ୍‌ରା) - ବିଂ. (୭୬୧୬୧) : ଅବାଧ୍ୟ, ଅଭଦ୍ର - Disobedient, indifferent - ୦୬୬ଂ୮, ୬ଅ୬ପ, ୦୨୮୬୫୨ଅ, ବଅ୨ ପଅ୍‌ଓଅ୮ ଘଅ୨।

୫୬୨୫୬ବଅ (ଛେଚ୍‌ରା଼) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଅ୧ଅ୨) : ଚିରି ଯାଇଥିବା, କଣା ହୋଇଥିବା, ଫାଡି ହୋଇଥିବା - Thoroughly damaged, deformed, defaced, big hole, opening - ୫୬ବଅ., ୫ଅଓଅ୨, ୧୬୨ଅ.ଓ, ୦୬୬ଓଅ.ଓ।
- ୫୬୨୫୬ବଅଓ ୧ଅ୮ଅପ - Damaged leaf/torn leaf.
- ୬୨ଅଓ ୮୬ଓ୨୨୬ ଅ୨୨୮ ୫୬୨୫୬ବଅଓ ୫ଅ୦ଅ ୨୧ଅ - My cloths torn.

୫୬୨ଫଅ, ୫୬୨ଫ୬ (ଛେଦ, ଛେଦ୍‌) - କ୍ରି. (୭ଅ୧ଅଘଅ) : ହାଣି ଖଣ୍ଡିଆ କରିବା, ବଳି ଦେବା - Cut off, cut out, sacrifice
- ପଅଓ ୦ଅଘଅଓ, ଓ୨ଫ ୦ଅଘଅଓ, ୦ଅଁଓଅ ୦ଅଘଅଓ।
- ୬ଅଧ୨୨ବ ଅଓଓ ଫଅମ୨ ଫଅ ୦ଅ୭୮ଅ ୫୬୨ଫ୬ ୨୨ଅ - Sacrificial animals for Goddess Jaher Ayo are not cut off.

୫୬୨ଘବଅ (ଛେପ୍‌ର) - ବିଂ. (୭୬୧୬୧) : ତଳୁଆ, ତଳ - Low level, excessively slanting - ୦୬ବ୬୦, ଘ୫୨୦।
- ୫ଅ.ଅ୬ ଅଘଅଓ ୧ଅ.ଅ୬ଧ ଅ.୦୬ ୦୨ଫ ୦୬୧ ୫୬୨ଘବଅ ୮୨ଫ୍‌ଅ - Roof of thatched cottage you made too low.

୫୬୨୦ଅ (ଛେଣ୍ଡା) - ବି. (୨୭୧୭୦) : ଚଣ୍ଡାଳ, ରସିକ ନାଗର - Shameless, naughty - ୫ଅ୍‌୦ଅପ, ୦୨୧୬ବଅ୦, ୧୬୮ଅ୦।
- ମ୭୦୭ ୫୬୨୦ଅ - Tudu the shameless.
- ୫୬୨୦ଅ ୮ଅଘଅ ଫଅଓ-ପ୭ ଓ୬ଅମ ବ୨ ୦ଅମ୦ଅଓ ଅ୮ଅଧଅ - Shameless boy has taken a position in the water collecting ghat.

୫୬୨୧ଅ ଘଅ୧ଅ (ଛେନାପନା) - ବି. (୨୭୧୭୦) : ଛୁଆପିଲା - Progenies, children - ଓ୬ଫ୦୬ବଅ. ଘ୬ଫ୦୬ବଅ., ପ୨୬୮ଅ।

- ᱩ -

ᱩ : (ଉଦ୍) : ଏହି ଅକ୍ଷର ଅଲ୍ ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କ୍ରମରେ ଅଠରତମ ଅକ୍ଷର । ଏହାର ଉଚ୍ଚାରଣ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ "ଉ"ର ସହଯୋଗରେ ହୁଏ - "ଉଦ୍", ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହାର ତାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗ କଲେ , ଦ, ଦା, ଦି, ଦୁ, ଦେ ଭଳି ଶବ୍ଦ ହୁଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଦ୍+ଅ, ଦ୍+ଆ, ଦ୍+ଇ, ଦ୍+ଉ ଓ ଦ୍+ଏ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ଅଲଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାରେ "ଉ" ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଉଥିବା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥାତ୍ ଚତୁର୍ଥ ଧାଡିର ତୃତୀୟ ଅକ୍ଷର ଅଟେ । ଏହି ଅକ୍ଷରଟି ଛତୁର ଆକୃତିରୁ ଅବଧାରଣା ହୋଇଅଛି । ଏହି ଅକ୍ଷରକୁ "ଉଦ୍" କହି ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ, ଯାହାର ଅର୍ଥ "ଛତୁ" । ଏହି ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଅଲ୍‌ଚିକି ଅକ୍ଷର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାକୃତିକ : This letter in Olchiki writing system is fourteenth letter and third in fourth row of writing array. This is consoant and is pronounced with the help of vowel "u". The letter is pronounced "ud" which means in santali mushroom. Accordingly shape of the letter is adopted from shape of mushroom only - "ᱩ" ᱚᱵᱟᱚᱱ ᱣᱮ ᱣᱟᱵᱟ ᱩ ᱣᱟᱵᱟ ᱚᱨ ᱱᱚᱱ.ᱨᱚᱫᱮᱱᱟ ᱚᱵᱟᱚᱱ ᱵᱚᱞᱮᱱ। ᱮᱚᱡᱚᱱ ᱩ 'ᱵ' ᱱᱚᱱᱟᱱ ᱚᱣᱟᱱᱟ ᱣᱟᱵᱟ ᱐ᱮ ᱱᱚᱣᱟ ᱱᱚᱵᱚᱱᱟ ᱵᱚᱞᱮ ᱠᱚᱮ ᱚᱫᱚᱣ ᱱᱚᱱᱟᱱ ᱩ ᱱᱚᱱᱟᱱᱟ ᱠᱚᱮ ᱱᱚᱱᱟᱱ ᱵᱚᱞᱮᱱ। "ᱩ" ᱩ "ᱵᱩ" ᱯᱟᱹᱨᱤ ᱵᱚᱞ᱐ᱮ ᱱᱚᱣᱟᱚᱱ ᱵᱚᱞᱮᱱ। ᱮᱚᱡᱚᱱ ᱚᱵᱚᱱ ᱱᱚᱨᱚᱱ ᱱᱟᱨᱮᱱᱟ ᱚᱣᱟᱚᱱ ᱣᱟᱹᱨᱤ ᱫᱚ ᱮᱱ.ᱨᱵᱱ.᱐ ᱵᱩ ᱯᱟᱵᱱ ᱜᱟᱨᱮᱱ। ᱚᱮᱵᱱᱚᱮ ᱣᱟᱯ ᱯᱟᱵᱚᱨᱚᱱᱮ ᱚᱯ ᱣᱟᱵᱟ ᱩ ᱱᱚᱱᱟ ᱐ᱮᱠ ᱱᱚᱣᱟ ᱱᱚᱵᱚᱱᱟ ᱠᱚᱮ ᱱᱚᱱᱟᱱ ᱱᱚᱵᱚᱱᱟᱱᱚ ᱯᱚᱜᱚᱱ.ᱱᱟ ᱵᱩ.ᱱᱚᱱ.ᱱᱟ ᱚᱵᱚᱱᱟᱱ ᱩ।

ᱩᱚ (ଦ) - ଅବ୍ୟୟ (᱐ᱚᱮᱚᱫ) : ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି, ସମୟ, ଜିନିଷକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଥିବା ଶବ୍ଦ - This expression specifies definite ones - ᱚᱵᱚᱱ. ᱱᱚᱱ ᱮᱣᱮᱚᱱᱚᱱ.ᱨ ᱱᱟᱨᱮᱱᱟ ᱱᱟᱣᱟᱱᱟ ᱱᱚᱱ ᱱ.ᱣᱱ. ᱵᱚᱞᱮᱱ।

- ᱮᱚᱡᱚᱱ ᱩᱚ ᱱᱚᱮᱨᱮᱱᱟ ᱵᱚᱞᱮᱱ - This is ours.
- ᱵᱮ ᱩᱚ ᱚᱱᱚᱠᱟ ᱐ᱱᱚᱣᱟᱴᱮᱱ - You were not there at that time.
- ᱵᱮᱣ ᱩᱚ ᱚᱱᱚ ᱚᱱᱚᱚᱱᱚᱱ - He does not know.

ᱩᱚ᱐ᱚ (ଦତ) - ବି. (ᱣᱵᱮᱵᱚ) : ଜାମା, କୁର୍ତା - Shirt - ᱥᱟᱜᱚᱞᱚᱠᱟ, ᱩᱚ᱐ᱚ।

- ᱠᱚᱡᱟ ᱩᱚ᱐ᱚ - White shirt.
- ᱵᱚᱣᱟ ᱩᱚ᱐ᱚ - Lady's shirt.

ᱩᱚ᱐ᱚᱱ (ଦତା) - ବି°. (ᱜᱚᱵᱮᱵᱮ) : ଦ୍ୱୋଷଯୁକ୍ତ, ତୃଟିଯୁକ୍ତ - Defective, weak, not accurate, bent - ᱩᱚᱱᱠᱚᱩᱚᱩ, ᱯᱟᱞᱚ, ᱚᱱᱟ ᱞᱚ᱐ᱚᱱ.।

- ᱮᱚᱡᱚᱱ ᱵᱚᱱ.ᱠᱟ ᱩᱚ ᱩᱚ᱐ᱚᱱ ᱜᱟᱨᱮᱱ - This battle-axe is defective one.

ᱩᱚᱜᱚᱞᱩᱞᱚᱵᱮ (ଦଗ୍‌ଧନ୍) - କ୍ରି./ବି. (ᱵᱚᱱᱮᱡᱚᱱ)/(ᱣᱵᱮᱵᱚ) : ହଇରାଣ

ହରକତ, ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ପଡିବା - To be in trouble, trouble, adversity - ଯଶ୍ଚବଥେ, ବଥ୍ୟାଥ ଘଥ, ଫଥଯଥଓଥ୍ୟାଥଓ, ଯଶ୍ଚବଥେ ୟଶ୍ୟଥେ।

- ଅଘଶଓ ବଶ.ଓ ବଶଶ.ଠଘ୍ଚ ଘ୍ଘ ବଶଶଓ ଘ୍ୟବଶଶ.ଓଘ୍ଘ ଫଥଓଥଫଶଥୟ ଥୟଶ - I faced trouble for your crime/ fault.

ଫଥଓଥପଶ (ଦଗ୍ଲା) - ବିଂ. (ଓ୍ୟଥ୍ୟଥ) : ମିଛୁଆ, ଠକ, ଶଠ, ଅସତ୍ୟ, ଅବିଶ୍ୱସ୍ତ, କୃତଘ୍ନ, ଭାଉଁଆ - Deceitful, unfaithful, cheat, ungrateful, incredible, fraud - ଥଓଥଥ ଯଥଘ, ଫଥପଶଘ୍ଘ, ଶଘଶଓଥଶ, ଘଶ୍ୟଥଫଘ୍ଘଓଶ., ଠଯଶଠଯଥଶ., ୱଶ.ପ୍ୟଥଶ., ଯଶଥଠଠ ୟଥଶଠଥଓ ଯଥଘ, ଥବଶ ଠଯଘ୍ଚ ଠଯଶ.ଥବଶ. ଯଠ ଠଶଓ ଠଶଯଥ'ଥ (ଯଥଘ)।

- ଫଥଓଥପଶ ଯଥଘ ବଥଫଥ ଶପଥଘ ଘଶ.ଠଓଶ.ଥ ଶବଥଥଶ - Don't believe the persons with double standard.
- ଶପଥ ଶ.ଠବ ୟଥଯଘଥ'ଘ ଫଥ ଶ.ଠଘ୍ଚ ଫଥଓଥପଶ ଯଥଘ ବଶଥଶଓ - Sarpanch of our village is unfaithful person.

ଫଥ'ଓଥଓ (ଦଙ୍ଗୟ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଥଥଘ) : ଉକୁଟ ଗନ୍ଧ, ଭୁର ଭୁର୍ ବେଶୀ ଗନ୍ଧ, ସୁଗନ୍ଧ - Pungent scent - ଶ.ଠଘ୍ଚ ଫଶ.ଯଓଶ. ୟଥ'ଫଯଶଶଠ ୟଥ।

- ଘଶ.ପ୍ଚ ଠଶଯଥଶ ଫଥ'ଓଥଓ ଫଥ'ଓଥଓ ୟଥ ବଶଥଶ - Pungent scent of white tulip is spreading all over.

ଫଥଓଯଥଶ (ଦଘା) - ବି. (ଘ୍ୟଥ୍ୟଘ) : ପଘା, ଗାଈ ବଳଦ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଦଉଡା, ରସି - Rope to tie bullocks or cows, specific rope for tying bullocks and buffalo - ବଶଠଶ, ଠଶ୍ଚ:ଓଯଯଘ ଠଥଫ ଠଶଶବଯଯଶ ଠଶଠଥଯଯ ୱଥଘଶ।

- ବଶଠଶ ଫଥଓଯଯଶ - Specifically designed rope for tying buffalo.

ଫଥଓ (ଦଂ) - ବିଂ. (ଓ୍ୟଥ୍ୟଥ) : ବୈବାହିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ - Bridal, betrothal nuptial, relating to marriage - ଠଶଘଫଶ ଠଥ'ଓଥ ଠଥଓଶଠଓ, ଠଶଘଫଶ ୱଥଯଥଓଶଠଓ।

- ଫଥଓ ୟଥଯଥଘ - Bridal song.
- ଫଥଓ ଥଥଯଘ - Betrothal dance.

ଫଥଫ (ଦଲ୍) - ବି. (ଘ୍ୟଥ୍ୟଘ) : ଦଳ - Group, party - ଠଯଥବ, ଶ.ଠଶ ଯଥଘ ଶଠଥ।

- ଅଘଫଥ ଥବଶ ଫଥଫ ଯଯଥଶ ବଶଥଶଘ? - What group do you belong to?

ଫଥଫଫ୍ୟଫଶ, ଫଥଫଫଥ (ଦଲ୍ଦୁଲି, ଦଲ୍ଦଲ୍) - ବି. (ଘ୍ୟଥ୍ୟଘ) : ଦଲ୍ଦଲ୍, କାଦୁଅ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ପଙ୍କପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ - Swamp, marsh, marshy land - ଫଶଓ ପଥଥଥଫ ଠଶଯଥ' ଶବଶଶଥ ଶଯଶଶବ, ଘଶ୍ଚ:ବ୍ୟଥଶ. ଠଥ ଘଥଯଥଶ ଶବଶଶଥ ଶଯଶଶବ।

- ଫଥଫଫ୍ୟଫଶ ଠଥ ଶପଥଘ ଠଶଫଥଥଶଶ, ଠଶଓବଯଶଶଥ ପଥଥଥଫ ଯଥଘ ଠଯଶ.ପଶ ଶଶଯଯଥଶଥଥଓ-ଶ - Don't enter into marshy land otherwise you would get stuck up in the mud.

ଡଳଦାଦଳଡଳଦାଏ (ଦଲ୍‌ବାଦଲି) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଏକ ପୌରାଣିକ ଦଲ୍‌ଦଲ୍ ଜଳାଶୟ ପୋଖରୀ - Legendary marshy land - ଡଳଦାଡଳଦାଏ ଜଯଜଲ ଘଂଚଜଶଲଏ (ଧଟଡଜଜଟଜଡ ଖଜ.ଟ ଧଜଡଜଜଲ, ଖଜଯଘଜ ଧଜଡଜଜଲ, ଦଜଜଡଳଦାଏ, ଚଙ୍ଗଦଜଜ ଧଜଜଡ ଦଯଏଜଜଲ ଜଚଜଧ ଦଜଦାଜ ଧଟଲଟସ ଲଟ ଯଟଧଜଜଡ-ଜ - "ଡଳଦାଦଳଡଳଦାଏ ଲଟ ଚଜଜଟଲଜ ଦଜଡଳଦାଦଳଡଳଦାଏ ଲଟ ଦଶଚଂଚଡ ଦଜଜଯଜ ଓଜ.ଠଏସ ଟ ଜଙଓଟଧ ଜଚଜଜଧ)।"

ଡଳଦାଯଜ (ଦଲ୍‌ମା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଦଲମା ପାହାଡ, ପର୍ବତମାଳା, ଏହା ଝାଡଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ - A mountain range in the state of Jharkhand, Dolma hill - ଡଳଦାଯଜ ଦଚଲଚ, ସଂଠଚଯଜଧ ଦଚଲଚ, ଦଶଜଲଚଜଚଜଦ ଡଳଧଟଯ ଲଟ ଯଟଧଜଜଡ-ଜ। ଧଜଧଠଠଜଯ ଘଯଯଜଜଡ ଚଜଜଦାଧଜ ଚଠଡଚ, ଧଧଯଠ ଧଟଲଟସ ଯଟଧଜଜଡ ଧଜଜଦାଜ ଧଟଲଟସ ଦଚଦାଜ ଦଚଚଜଜ ଦଜଦାଜ ଦଚଚଜଜ ଦଚଚଜଜ ଦଶଚଂଚଡ ଦଜଜଯଜ ଯଟଧଜଜଡ-ଜ।

ଡଳଦାଯଦାଏ (ଦଲବ୍) - କ୍ରି. (ଚଜଧଯଜଜ) : ଦୋଳାୟିତ ହେବା - To swing up and down - ଡଳଦାଡଳଦାଏ ଘଯଦାଜ.ଯଯଡ, ଖଠଠଜଧଯ ଦଜଜଠଜଜଲ ଦଯଚଦାଡଳଦାଏ।
- ଘଯଯଡ ଠଟ ଯଯଜଜଡ ଧଜ.ଯଯଦାଧ ଡଳଦାଯଦାଏ ଡଳଦାଯଦାଏ ଯଧଜ - Thatched roof of the house swung up and down in strong wind.

ଡଳଦାଯଦାଏ ଡଳଦାଯଦାଏ (ଦଲବ୍ ଦଲବ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଠଯଧଜଯଯ) : ଉପର ତଳ ଦୋଳାୟିତ ହେବା - Swinging up and down - ଖଠଠଜଧଯ ଦଜଜଠଜଜଲ, ଡଳଦାଡଳଦାଏ ଘଯଦାଜ.ଯଯଡ, ଘଂଧଖଜଜ.ଯଯଡ, ଜଜଓଡଯ ଲଜଜଚଜଜଠଯଡ।
- ଡଜଜଠଜଜ ଲଯଧଜଜଡ ଜଚଚ ଘଯଦାଯଠ ଡଳଦାଯଦାଏ ଡଳଦାଯଦାଏଯଡ ଚଜଜଧ - Hanging bridge of river is springs up and down.

ଡଳଦାଜଜ (ଦଲାନ୍) - ବି°./ବି. (ଙଂଜଧଂଜ)/(ସଂଜ୍ଞା) : ପକ୍କାଘର, କୋଠାଘର - Building - ଘଜଚଜଚ ଯଯଜଜଡ, ଯଯଜଜଡ ଖଠଠଜଧଜ ଯଯଜଜଡ।
- ଲଜଜାଂ ଡଳଦାଦଳଜଜ - Palace, royal palace.
- ଡଳଦାଦଳଜଜ ଖଠଠଜଧଜ ଡଳଦାଦଳଜଜ - Multi storied building/apartment.

ଡଳଚଠଜଜ (ଦକ୍‌ତା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଧୂଆଁ ପତ୍ର, ଦୁକ୍ତା - Tobacco - ଠଜଜଯଜଜଚଙଂଯଯ, ଠଙଜଜଯଜଜଚଙଂଂଯଯ, ଘଂଡଙଂଢ ଡଳଚଠଜଜ, ଘଂଠଦାଘଜଜ.ଲଦା ଡଳଚଠଜଜ, ଦାଧଚଦାଲ ଡଳଚଠଜଜ, ଠଜଜଯଠ ଧଜଜଚଜଜଘ ଡଳଚଠଜଜ ଯଘଜଜଧ।

ଡଳଚ ଡଳଚ (ଦକ୍ ଦକ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଚିନ୍ତା ଭାବନା, ଡରି ଛାନିଆଁ - Anxiety and excitement - ଂଢଖଜ.ଲ ଠଙଜଜଠଙଲଜଜ।

ଡଳଚଚ (ଦକ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ, ଚିନ୍ତା ଭାବନା, ସନ୍ଦେହ - Doubt, dilemma, hanging, cross road - ଡଳ'ଡଳ, ଡଳ'ଡଙଜ, ଜଚଜ, ଡଙଜଜଡଳଚ, ଠଙଦାଠଦାଚ।

- ଅଧୀନକୁ ଆଣିବା, ଅକ୍ତିଆରକୁ ନେବା, ଅଧୀକାର କରିବା - To take possession of, acquire, occupy, own - ଅଧୀନ, ଅଧିକୃତ, ଅଧିକାରୀ।
- ଏହିଯେ ଏମିତିଆନତୁମ ଯମିଏ ତୁ ମଧ ଓହ୍ଲଯ ଯମ୍ଭମଯ ଟ ତୁହ୍ଟଣହ ଅ.ଓ୍ଟପ୍ଟଓ-ଅ - This unoccupied piece of land is in our possession since my grandfather's time.

ତୁହ୍ଟଣହ (ଦଖଲ୍) - କ୍ରି. (ଟଅଏଅଅ) : ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା, ଜଖମ ହୋଇ ବିଶ୍ରାମ ନେବା, ଅଟକି ରହିବା - To be confined to due to injury, sprain to be detained - ଅଟହାଟଓ, ଟଣହା ଟଅଠ ଠାଅଓ ଠଅଯଅଧ ତୁଅଯଠଓଅଓ, ଯଟଯଧଟ ଟଟ ଯଅ.ଏଟ ଠଟ ଖଯତ ଯଙ୍ ଠାଅଓ ଟଅ.ଧମ ତୁଅଯଠଓଅଓ।
- ଏମଓଅ. ଠାଅ.ଽଏମଧ ଅ.ଠଟ ଧଟଠଟ ଯଟଯଅଅଓ ଟଅ.ଧମ ଽମଧ ତୁଟ୍ଟଣହ ଅଟଅଏଅ - These days I am occupied with village social work.

ତୁଟ୍ଟଅଏ (ଦକାନ୍) - ବି. (ଧଟଏଟଧ) : ଦୋକାନ, କିଣାବିକା କେନ୍ଦ୍ର - Shop selling and buying centre - ଟମଽମଧ ଅ.ଟଣଽମଧ ଠଅପଧଅ।

ତୁଟ୍ଟଅଏମ (ଦକାନୀ) - ବି. (ଧଟଏଟଧ) : ଦୋକାନୀ - Shopkeeper - ତୁଟ୍ଟଅଏ ତୁଅଽ, ତୁଟ୍ଟଅଏ ଅଟଅତ ଯଏଯ।

- ଅଧଅତଓ ଟଅ.ଧମ ଯଟଓ ଟଠଅ.ଽଏତ-ଅ, ଧଅଏଟ ଽଟ ତୁଟ୍ଟଟଏ ଅଅଏଧ ତୁଏଯଅଓଅଅ - Your matter will be sorted out, don't remain doubtful.

ତୁଟ୍ଟଟଏ/ ତୁଅଟଅଏ ତୁଅଟଅଏ (ଦକଲ / ଦାକାଲ୍ ଦାକାଲ୍) - କ୍ରି. (ଟଅଏଅଅ) : ହଲିବା, ଦହଲିବା, ଦହଲେଇବା - To move up and down - ଠାଟଟତୁ, ଯମ୍ଭପଅ.ଅ।
- ଅତୁଽଅ ଟଽଅଏ ଠମ୍ଭଏଠମ୍ଭ ଧଅତ ଅଟଅତୁ-ଅ, ଧଅ ଏଽଅତ ତୁଟ୍ଟଟଏ ଧଟ ଽଅ.ଘଟତୁଅତ-ଅ - I have already cut more than half of thickness, now move it up and down it will break down.

ତୁଟ୍ଟଟତୁ, ତୁଟ୍ଟଟତୁ (ଦକଦ୍, ଦକଦ୍) - କ୍ରି. (ଟଅଏଅଅ) : ଗଛ ଭାଙ୍ଗିବା ପୂର୍ବରୁ ଦହଲିବା, ଗଛ, ଡାଳ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ଜିନିଷ ଢଳି ପଡିବା ପୂର୍ବରୁ ଟଳମଳ ହେବା - To become shaky before collapse, falling down - ମଅପଅଧଅପଅତ, ତୁଅଟଅପଅତ (ତୁଅଽଟ ଖଟ ଠାଅ.ଽ ଽଅ.ଘଟତୁଅତ ଖଟ ଽଟଠାଅତ ଧଅମଠଅତ ଽଟ ତୁଅଟଅପ ତୁଅଟଅପଅତ।
- ଽଅଧଅଅ ତୁଅଽଟ ଯଅତ ଠଟ ତୁଟ୍ଟଟତୁ ଅଟଅତୁଅତ ଟଅଏଅ, ଏଏଅ ଏଟଽ ଽଟ ଅଟଅତ ଯଙ୍ ଅପଅଘଟ ଠଅଯଟ୍ଏଅ - Dry tree is shaking in heavy wind, don't remain nearby it (since it will fall down at any time).

ଢଅାଅ (ଦଜା) - କ୍ରି. (bଅୈଅ) : ବିହନ ଗଜା ବାହାରି ଛୁଂଚି ଭଳି ହେବା, ପତ୍ର କଅଁଳାଇବା, ପାଲେଇବା - To become needle like after germination of seeds, new leaf growing on slashed branches of the tree - ଅଯଅଟ bଅାଠ ୟbଓ ୨ଠbଅଓ, ଏଠୟଠ ଏଅ.ଯ bଯଅଟ ୟଅbଅଏ ୟଅଓଠଟଅଓ।

- ଠଯ ୨ଠଅ. ଢଅଓ ଠ ଏଅଏ bଠଢ bଯଅଟ ଢଅାଅ ଓଅଢ ଅbଅଟଅ - Sowed seeds started germinating after getting a good shower.

ଢଅଏbଅଅ, ଢଅଏbଅ ଢbଏbୱ (ଦମ୍କାଓ, ଦମ୍କା ଦୁମ୍କି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ଧସେଇ ପଶିବା, ଠେଲି ହୋଇ ଭିତରକୁ ଝୁଙ୍କି ହୋଇ ଆସିବା, ଯିବା - Rushing in, gusting in - ଟ୨ଯଓଯଅ.ଠ, ୮ଅ୮bଅ ୮ଯଯଠPଅଅ ଏଅPଅଟ, bଅଏୟଅଅ ଏ୨୮bଓ, ଏଯଯଅbଅ ଏ୨୮bଓ, ଟ୨ଏଏଓଅଅ.ଘ ଏ୨୮bଓ, ଢଅଟ bଅଠାଠ bଅଏୟଅଅ ଏ୨୮bଓ।

- ୟଅ.P ୟଅଯଅଏ ଏbଯb ଘଯ୮ bଯଅଟ bଅ ଢଅଏbଅଅ ଏଠୟ ଠଟଅ - Wild bisons and sambars came rushing down the hill.

ଢଅଏ (ଦମ୍) - ବି. (ଏbଟbଏ) : ବଳ, ଶକ୍ତି - Energy, strength - ଢଅଘଠ, ଢଅଏଏଯଯଅ।

- ଅଯଅଓ ଢଅଏ ଏଠଟଅଓ bଯଅଟ ୨ଏ ୟଅPଅଓ ଠଅଘଅଏ ଏଠ - If you have strength, fight with me.

ଢଅଏ (ଦମ୍) - ବି. (ଏbଟbଏ) : ବିଶ୍ରାମ, ବିରତି - Rest, break, recess - ୧୨ଯଯଅ.ଘ, ୟଅଏୟଟଢ ଅଘଅଓ।

- ଏଅଘଠଟ, ଢଅଏ ଏଅ ୨ଢ୨ ୨ଠଓଠ, ଅଟଅ ଠଅଓଅଏ ଏଅ ଓଅଓଅ - Wait, let us take a breath/break, then we will carry it.

ଢଅଏଢଅଯ (ଦମ୍ଦାର୍) - ବିଂ. (ଓbଟbଟ) : ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁନ୍ଦର - Strong and stout - ଢଅଘଠଟ ଅ.ଟ୨ଏ, bଟଏୟଏ, bଯଯଠଓଘଅ।

- ୨ଏ ଓଅଘଅଏ ଏଅଘଅଅ ଢଅ ଅ.ଏ୨ ଢଅଏଢଅଯ ଏଅଘଅଅ ଟ ଠଅଏଠଓଅ - My grandfather was very strong and stout person.
- ଅଏଅଓ ଯଅଘ ଅଘଅଓ ଢଅ ଅ.ଏ୨ ଢଅଏଢଅଯ ଓଠଓଅ - Your voice is very enchanting /powerful.

ଢଅଏଅb (ଦମକ୍) - ବି. (ଏbଟbଏ) : ପାହାଡର ପାଦ ଦେଶରୁ ଯେଉଁଠାରେ ଉଠାଣି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ - Ascending point of hill - ଯଅଟଅbଅଠ ଟଏଅଠ ୮ଯଅଅ।

- ଠଅଘଠଟ ଢଅଏଅb - Ascending point identified with banyan tree.

ଢଅଏଅଟ, ଢଅଏଅଟ (ଦମନ୍, ଦାମାନ୍) - କ୍ରି. (bଅୈଅଅ) : ଦମନ କରିବା, ଜବଦ କରିବା - To control, to restrict, to keep under one's disposal - ଅbଅ୮, ଓbଘ୨, ଟଏଟଢ, ୟଅଏ୮ଅଅ।

- bbP ଠଅଟଅ bଅ ଅPଅଏ ଅଘଅଓ bଅଏଅ, bଟbb ଢଅ ଢଅଏଅଟ bଅଠାଟ ଢଅଏଅ bଅbଅ ଏଟ - Oh Lord, don't let lions and bears out, you

please restrict/confine them to their places only.

ଢଅଯଟଚ (ଦମେଲ୍) - ବିଂ. (ଓଵଊଵଊ) : ସମତଳ, ପାହାଡ ପର୍ବତର ସମତଳ ଜାଗା - Plain, plain land on hill - ଠଯଦ ଠଵଦଵ ୫ଅଠ ଵଅଦଟ ୪ଅଯଅଊ ୭୦୨୦, ୭୦।

- ଘଅ.ଏଯଚ ଢଅ ଠଵଦଵ ଢଅଯଟଚ ଵଅଦଟ ଓଅ.ଭ ଚଟ ଓଵଘଯ ଵଅଊ ୦ଅଏଟଢ - In earlier days, we were grazing cows in the plains of hill.

ଢଅଯଟ (ଦମେ) - ବିଂ. (ଓଵଊଵଊ) : ବହୁତ, ଅଧିକ ବେଶୀ - Plenty, abundant, copious - ଠଦ୫ଟଦ, ଅ.ଠଯ ୦ଟଢ, ଵ୦ଯ୪ଵ୦ଯ।

- ଢଅଯଟ ଚଟ ଦଅ.୪ଵଅ. ଟଊଅ - We enjoyed/ rejoiced very much.

ଢଅ୪ (ଦଷ୍) - ବି. (ଯଵଊଵଯ) : ଅପରାଧ, ଦ୍ୱୋଷ, ପୀଡା, କ୍ଲେଶ - Fault, crime, mistake, offence, suffering, misery - ଓଅ.ଭ, ଓଵଊଏଅ., ଢଅ୪, ଊଅଠଅ ଘଯଅଅ.।

- ଯଦଅଓ ଢଅ ୫ଟଢ ଢଅ୪ ଏଵଭଟଊଅ? - What fault did I do? What is my fault ?

- ଵ୫ଅ.ଅଯ ଦଟ ଢଅ୪ ଦଅଵଅଠ ଵଅଊଅ - Evil spirit is appearing in magical search.

ଢଅ୪ଦଅ (ଦଶ୍ରା) - ବି. (ଯଵଊଵଯ) : ଦଶହରା, ଦୁର୍ଗାପୂଜା - Dushera - ଢଅ୪ଅଠ ଢଅ୪ଦଅ।

- ଢଅ୪ଦଅ ଦଟଢଅ ଢଅ୪ଅ.ଭ ଵଅ ଟଊଟ୪-ଅ - In dushera, dasain dance is danced.

ଢଅ୪ଅଓ (ଦଷଃ) - କ୍ରି. (ଵଅଊଅଅଅ) : ଦ୍ୱୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରିବା - To admit fault - ଢଅ୪ ୪ଯଵଅ.ଦଅଓ।

ଢଅ୪ଅଊ (ଦଶନ୍) - ବି. (ଯଵଊଵଯ) : ପ୍ରତି ପାଂଚ ବର୍ଷରେ ଏକ ବିଶେଷ ପୂଜାର ଆୟୋଜନ - Special type of puja is done in sacred grove in every five year interval - ଏଅଏଯଟଦ ଦଟ ଢଅ୪ଅଊ ଠଅଢଅଅ, ଯଅଠଟ ୪ଟଦଯଅ ଦଟ ଯଏଢ ଢଦଅ ଯଅଦଅଓ ଢଅ୪ଅଊ ଏଵଭଵଓ-ଅ।

ଢଅ୪ଅ (ଦଶା) - ବି. (ଯଵଊଵଯ) : ପୀଡା, ବିପଦ ବିଘ୍ନ, ଦଶା - Bad luck, ill time, adverse situation - ଘଯଏଅ. ଘଦଅଅଠଅ, ଵଅଏଅ, ଠଯଘଅ୦।

- ଊଅଓଵଅଊ ଢଅ୪ଅ ଢଅ ୦ଯ୪ ଏଅ ଠଅଢଟ ଏଟଢ ଢଟଢ-ଅ - We had not experienced such adverse situation in past.

ଢଅ୪ଅଦଦ (ଦସାର୍) - ବିଂ. (ଓଵଊଵଊ) : ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଦ୍ୱିତୀୟ, ତାହା ପରେ - Second, secondly, next - ଏଊଅ ୦ଅଭଅଯ, ଠଅଦଅଊ ଭଦଅଅ।

- ଢଅ୪ଅଦଦ ଏଯଢଅଓ - Next day.

- ଢଅ୪ଅଦଦ ଭଦଅଅ - Second position.

ଢଅଏଯଅଅ (ଦହ୍ଳା) - ବିଂ. (ଓଵଊଵଊ) : ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର, ଆଉ ଥରେ - Double,

second time, repeating, once again - ଅର ଯମକ ଢଉନଥ, ଥନର ନଝନଓ, ଥନର ଢଉନଥଅନଓ।

- ଢଥଯଘନ ଠଟ ନାଥଯ ଦଥଓମଦନ - Don't ask me for double service.
- ଦଝମଢଥ ଢଥଯଘନ ଠଟ ଯନାଽ ଟ ୫ନାଥନଓ ଦନଝନ - She is going to market for the second time.

ଢଥଯରନଥ (ଦହ୍ରାଓ) - କ୍ରି. (ଦନଝଥନ) : ଦୋହରାଇବା, ଘୋଷିବା - Recite, repeat, again and again - ଓଉଥଝନ, ଢଥଯଘନ ଘଟଯଘନ, ନ.ଠମ ଢଉନଥ।

- ଝଥଢନ ଦନଠଉନ ଯଽଓନ. ନାଥଯ ଢଥଯରନଥଅନ - Don't repeat this sentence at all.

ଢଥଯଥ (ଦହ) - କ୍ରି. (ଦନଝଥନ) : ରଖିବା, ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା, ଗ୍ରହଣ କରିବା, ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା - To keep, preserve, store, accept, marry, to prepare - ରମଦନ., ାଥଓନଥ, ଥନଓ, ଯନଠନଥ, ଥନ.ଯଽଓଟ, ଯନ.ଠମ ଢଥଯଥ, ଦପ।

- ଝଥଢନ ଥଽପଽଓ ଓନ.ଠମ ଢଥ ଦଯଽପ ରଟ ଢଥଯଥ ଦନଓ ଯଟ - Keep this bicycle under the shed.
- ଘଟଘନ ଯମାଽଦଓ ଦଥ ଝଟ'ଥନ ନଦନଢ-ନ, ଯନ.ଠମ ଢଥଯଥ ଦନଓ ଯଟ - Guests are scheduled to come, keep handi (rice beer) ready.
- ଦଝମ ଯଥଘ ଢଥ ନାଽ ମରମପ ଦଦଘମ ଓଟ ଢଥଯଥ ଦଟଢଟଓନଓ - That man has made his sister-in-law as his second wife.

ଢଥଯଥଝ (ଦହନ୍) - କ୍ରି. (ଦନଝଥନ) : ପୋଡିବା, ନିଆଁରେ ଦହନ କରିବା - To burn, to burn into ashes - ରନଘନଓ।

- ରନାଽ ଢଥଦଥ ଢଥଯଥଝ ଦଟଢଟଓନ - Dead body of the king was burnt into ashes.

ଢଥଯଥଓଅାଽଥ (ଦହଗଂଜ) - କ୍ରି. (ଦନଝଥନ) : ହଇରାଣ ହରକତ ହେବା - To be harassed, troubled, to suffer to be in soup, to run from pillar to post - ଠଽଟରଟ-ଓଟ'ାଽଟଓ, ଯଥରଥଥଥରଥଓ, ଯନରଦଟଠଥଓ, ଯନ୍ଠଟ ଝଽନ୍ଠଟଓ, ଢଥଓ୍ଢଽଥଝଥଓ।

- ଘଘନଓ ଦଽଥଝ ଦମରଽ ଯଟାଽ ଦନଠଟ ନ.ଠମ ଠଟଢ ପଟ ଢଥଯଥଓଅାଽଥ ଟଝନ - We suffered a lot after having run away from home.

ଢଥଯନଓ (ଦହାୟ) - କ୍ରି./ବି. (ଦନଝଥନ)/(ଦଽଝଽଦ) : କଟି, ଶପଥ ଗ୍ରହଣ, ଶାସ୍ତି ଦେବା, ଦଣ୍ଡିବା, ବେଡିରେ ରଖିବା, ଖୁଆଳରେ ଭର୍ତି କରିବା - To impose penalty/punishment, to confinement, to confine, to impose restriction - ୫ନ.୫ଠମ, ଯନ.ଘମ, ୫ନ୍ଝଟଠ, ଥନ୍ଠଥଦ।

- ଢଽପନ.ଘ ଠଟାନ ଠମଦ ଢଥ ୫ଟଢ ୫ଥଓ ଓଽଝଯନ. ଦଟଢ-ନ, ଠନାପନ ୫ମଠଽଓ ରଟଦଥ ଢଥଯଥନଓ ନଦନଢ ଢଟଓନ - Not known what crime my son committed he is confined under scorching sun.

ଦ୍ୱଯଞ୍ଜଯଞ (ଦହାବହା) - କ୍ରି. (ବଞ୍ଚଇଅଞ) : ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ପଡିବା, ଦୋଦୁଲ୍ୟମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡିବା - To be in dilemma, in doldrums, to be indecisive, in double mind, doubt - ଦ୍ଵ·ଦ୍ଵ ୬ଟ ଏ୬୬୯ଓ, ଏଞଇଠଟ ଏଙ ଏଞଓ ଇଏଞଠଟ ଏଙ ଏଞଓଅଓ, ଦ୍ଵଏଞ.ଯ୮ଓଞ. ୬ଟ ଏ୬୬୯ଓ, ଦ୍ଵଯଞଯଞଏଯଞ।

- ୮ଞ:ଓ୮ଏ ଦ୮୮ଅଯ ଘଟଘଞ ବଅ ଏଅଦଅ ଟଇଞ, ଏଞ:ଓ୬ଏଞ. ଯଅଇଟ ଠ୮ଏ ଦ୍ଵ ଦ୍ଵଯଞଯଞଏଯଞଓ ବଞଇଞ - Proposal for marriage from distant place has come, I am in dilemma.

ଦ୍ଵବ (ଦର୍) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଯ) : ଦାମ୍, ଭାଉ, ମୂଲ୍ୟ, ଗର୍ବ - Price, demand, cost, arrogance, rate - ଓଅଇଅଓ, ଦ୍ଵଯ, ଓଅବଅଏ, ବଏଅ୬ଞବ।

- ୮ଅଇଞ ଦ୍ଵବ ଞ.ଏଯ ଠଟଓ ବଞବଞଏ ଟଇଞ - Rate/price of gold has gone up like anything.
- ଞଘଟ ଅଦଅଓ ବଏଯ୮ଓଞଓ ଦ୍ଵବ ଏଙ ବଅଯ ଦ୍ଵ ଏଞଓଞ - The demand of educated girls like you has also not declined.

ଦ୍ଵବଓଏଞ (ଦର୍ଘା) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଯ) : ଦାରୋଗା, ସିପାହୀ, ପୋଲିସ୍, ପଲଟଣ - Police man, constable - ୮ଯଘଞ.ଏଯ, ଘ୬ଦ୮ଯ୮ ଏଞ.ଏ୬।

- ଞବଞଓ ଏ୬ଘବଯ୮ ଦ୍ଵବଓଏଞ ଠଅଠଅଦ ଟ ଏଟଏ ଦଟଇଞ - Constable with red turban had come to arrest.

ଦ୍ଵବବଞବ (ଦର୍କାର୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଞଇଅଞ)/(ଏ୬ଇ୬ଯ) : ଦରକାର କରିବା, ଆବଶ୍ୟକ କରିବା, ଦରକାର - Necessary, to need, necessity, require - ଦଞ.ବଠଯ, ଦଅଘଞ, ବଏଞଏ୬।

- ଞଏଯ୮ ଦ୍ଵବବଞବଞଏଯ ବଞଇଞ - I am needing you./ I am in need for you.
- ଇଅଞଞ ଏଯ୮ଇ୮ଏ ବଟଓଞଓ ଦ୍ଵବବଞବ ଏଯଇଞଓ ଓଟଓଞ - The necessity of this thing is still there.

ଦ୍ଵବଦ୍ଵଞଯ (ଦର୍ଦାମ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଞଇଅଞ)/(ଏ୬ଇ୬ଯ) : ମୂଲ ଚାଲ କରିବା, ମୂଲେଇବା, ମୂଲ୍ୟ - To bargain, matching price - ଘଅଘଠଞ, ଓଅଇଅଓ, ଅଯ ଅଘଟଅ ଦ୍ଵଞଯ, ଦ୍ଵଞଯ ଞଏଓଅଅ ବଞବଞଏ।

- ଦ୍ଵବବଦ୍ଵଞଯ ବଅ ଏଞଦଅଟ ଘଅଏଞଞଅ ଦଟଇଞ - We did not compromise the cost. We did not agree to the price.

ଦ୍ଵବବଯଞ (ଦର୍ମା) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଯ) : ବେତନ - Salary, remuneration - ଘଞଓଞବ, ବ୬ଘଞ.ଓ, ଦ୍ଵଞ.ଯଇଞ.।

ଦ୍ଵବବଓଞ (ଦର୍ୟା) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଯ) : ସମୁଦ୍ର - Sea - ଅଓଅଯ ଦ୍ଵବବଓଞ, ଦଟ~ଦଟ'ଓଟଓ ଦ୍ଵଞଓ ଠଅଏଞଞ ଅଠଟଠ।

ଦ୍ଵବବ୮ଅଇ (ଦର୍ଶନ୍) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଯ) : ଦର୍ଶନ, ସାକ୍ଷାତ, ଭେଟ - Vision, meeting, view, come to public - ଏଟଇଟଦ, ଏଟଘଟଦ ଏଞଘଞଯ, ୮ଅଦ୍ଵବବ।

ଦରଖାସ୍ତ (ଦରଖାସ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ଦରଖାସ୍ତ କରିବା, ଅନୁରୋଧ କରିବା - To apply, to appeal, request - ଆ.ଲାମ୍ବ, ଆଲଦଜାଇ, ଇଟଯାଇଲ।
- ଖୁଦ.ବଲ୍ବ ଚାକିରୀଲାଗି ଦରଖାସ୍ତ ବଜାଇବୁ ବୋଲେ ଯେ/ଯେ ବୋଲେ ଯେ - You submit your application for service/employment.

ଦରପଦ (ଦରପଦ୍) - ବିଂ. (ଓଜାଇଜା) : ଦୁର୍ବଳ, କମ୍‌ଜୋର୍, ଫଟା - Weak, cracked, not strong, weak - ଯାହାଲଣ, ଯାହାଳୁଣ ଯାହାଳୁଣ, ଲୁଚୁମ।
- ଇଆଡ଼ର ଚାକିଓ ଗେଆମ ଦ୍ୱ ଦରପଦ ଓଟେଣ, ଆମାଯଟେ ମାଣଗେଣେଣ - This bicycle is weak, don't ride it.

ଦରଯାଲଣ (ଦରମରା) - ବିଂ. (ଓଜାଇଜା) : ଅଧା ମଲା, ମୁର୍ମୁଷୁ ଅବସ୍ଥା, ମରିବା ଉପରେ - About to die condition, half dead - ମାଳ.-ଆମଟ, ଓଜାଚଓ ମଟବଳ ଆଚାଆଇଳ, ବଲୁଚାଚଲଳ.ଆ, ମାଆଯାଚଲମ।
- ଓମଦ୍ରୁଲଳ. ାଳ.ଯଚାଚଯଯ ଚାମ୍ବ ବଆ ଦ୍ୱ ଦ୍ୱାମ ଦରଲଯାଲଳ ବଟଦ୍ରଟେଳ - Children beat the rat snake to half dead.

ଦରଲ ଓଲଆଯ ଦ୍ୱାଲଯଳ (ଦର୍‌ଘଳ୍ ଦାର୍‌ହା) - ବି. (ଏଜାଇଜା) : ଦରଘୋଳ ନଦୀ ଗଣ୍ଡ, ଏହି ଗଣ୍ଡ ବୈତରଣୀ ନଦୀରେ ଅଛି । ଏହା ଭୀମକୁଣ୍ଡ ଠାରୁ କୋଡିଏ କି.ମି. ତଳରେ ଅଛି । ଏହି ଗଣ୍ଡ ଏକ ଭୀଷଣ ଆକାରର ଏବଂ ମନୋହରପୁର ପାହାଡ ଧାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର ଗଣ୍ଡ - Dorghor deep and gigantic water reservoir in the river Baitarani is about 20k.m. away from Bhimkund down stream. ଦରଲଓଲଯ ଦ୍ୱାଲଯଳ ଦ୍ୱ ଯାଲଳଳଓ ଓଳାଚଳ ାଚଯଟଚଦରଲଯାଳଯାମ ଲଟ ଯଟଯଳଳଓ-ଳ। ଯଯଳଳଦ୍ୱ ାଓମଯଜାଚ ଜଓଯଯ ୧୦ ଜମାଯଯାମାଳଲ ଦ୍ୱାଚଚଳଳ ଲଟ ଯଟଯଳଳଓ-ଳ। ଯଯଳଳଦ୍ୱ ଯଯଯଯଲଳଦରଜଲ ାଜଲଜ ଳାଟ ଲଟ ଯଟଯଳଳଓ-ଳ। ଯଯଖଳ ଦ୍ୱାଲଯଳ ଦ୍ୱ ଳ.ାମ ଯାଲଳଳଓ ଳଲ ଳ.ାମ ଓଳ.ଯମଲଳ।

ଦରଲଜଓ:ାଓଳ. (ଦରଖାଣ୍ଡିଆ) - ବିଂ. (ଓଜାଇଜା) : ଦରଖଣ୍ଡିଆ, ଅଧା ପାଠୁଆ - School dropout, half hearted - ମାଯଜାଦ ାଳ.ଓମ ଓମଦ୍ରୁଲଳ., ଳଦ୍ରଓଳ ଜଓଯଟ ଚାମଟଓ ାଳ.ଓମ ଓମଦ୍ରୁଲଳ.।
- ଦରଲଜଓଳ:ାଓଳ. ଯଳଯଯଳଦ୍ୱ ଯଯଯ ଜଟଓଟ ଳ.ାଜ ଦ୍ୱମାଯଟଯ ଲଟଜଟ ଜାଯଳଦ୍ୱାଳ ାଜଳଜ - School dropped out are creating nuisance mostly in the village.

ଦରଲାଳଳଲ (ଦର୍‌ବାର୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଜାଇବା)/(ବାଜାଇଜା) : ବିଚାର, ସଭାଗୃହ, ବିଚାର କରିବା - Court, to adjudicate, to settle the dispute, in public court, community court - ଦରଲାଳଲ ଯଟମଳ, ାମଖଳ.ଲ, ଦରାମ ାଯାମଳ।
- ଲଳାଦ୍ୱ ଦରଲାଳଲ - Royal court.
- ଳ.ାଜ ଯଳ.ଦ୍ୱଯମ ଜଟ ଦରଲାଳଲ ଟ ଜଳାଯଳ - Villagers are adjudicating the allegation against village head in public sitting.

ଢଣଃଣଡ ଢଣଃଣଡ (ଦରଂ ଦରଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣଟଣଘ) : ଲାଲ ଟହ ଟହ, ରଙ୍ଗ ନିଆଁ - Burning charcoal fire, very hot burning charcoal fire - ଢଣଃଡ ଢଣଃଣଡ ୮ଣ୮ଣ, ଣଃଣଡ ଓଟ ୰ଽ୮ଽଡ ୟଟଓଟ୮।

- ୰ଽଣ.ଵଵ ଃଟ ଘଟଳଘଟଢ ଢଽଵଃଵ ଢଣଡ ଽଣଠଟ ଣଃଣଡ ଢଣଃଣଡ ଘଟଃଣଢ ଽଣଟଣ - In oven the iron ore after melting turned into hot red molten material.

ଢଣଧଣଢ (ଦଚଦ୍) - ବି. (ଘଟଟଽ) : ଗଞ୍ଜା କୁକୁଡାର ଚୂଳ - Crown of the cock - ୟଵଘ ଢଣଧଣଢ, ୟଵଘ ୟଣ୰ଠଵ ଢଣଧଣଢ।

ଢଣଢଣ (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ) - ବି. (ଘଟଟଽ) : ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ - Dilemma, doldrums - ଣ'ଢଽ ଘଣ'ଢଣଣ, ଢ୰ଘଟଟ।

ଢଣଢଣଓଟଢ (ଦଦଗଦ୍) - ବିଂ. (ଓ୰ଟଽଟ) : ବିଷାଦଭରା କଣ୍ଠରେ, ସ୍ୱରରେ - In remorseful tone/voice, melancholous voice - ଠଽଣଠଽଟଣ ଘଟଟଣ ଣଘଣଓ ଠଟ।

- ଢଵଟ୰ ଢଣଢଣଓଟଢ ଣଘଣଓ ଠଟ ଘଟଟ ୮ଟଢ-ଣ - Dinu, spoke in melancholous voice.

ଢଣଠଣ (ଦଣ) - ବି. (ଘଟଟଽ) : ବାକ୍ୟାଂଶ, ବିଭକ୍ତି - Part of speech - ଣ.ଓଣ.ଠ ୰ଽଟଓଣଓ ଘଵଢ ଘଵଢ ଣ.ଘଣ., ଟଟଣଢଣ୰ ୰ଣଣଢ ୟଣ.୰ଵଵଟ ୰ଽଟଓଣଓ ଣ.ଘଣ. ୮ଣଟଣ, ଟଟଣଢଣ୰ ଟଟଣ ଢଣଠଣ ଘଟଟଠଠ ଘଟଟଟଓଟଓ-ଣ। ୰ଽଘଣଟଟ - ଽଟଠଟ ଢଣଽଟ ଠଣ.ଽ ୰ଽଟ ଣଠ ଣ୮ଣଟଣ, ଽଟଠଟ ଢ୰ ଘ୵ଟ୵ଘ ଢଣଠଣ, ଢଣଽଟ ଯଟ ଘ୵ଟ୵ଘ ଢଣଠଣ। ଠଣ.ଽ ଯଟ ଘ୵ଟ୵ଘ ଢଣଠଣ ୰ଽଟ, ଢଣ ଓଣ.ଟଣ.ଵ ଢଣଠଣ ଣଠ ଣ୮ଣଟଣ, ୮ଣଟଟଣ ଢଣଠଣ।

ଢଣଓଣଓ (ଦୟଃ) - କ୍ରି./ବି. (୮ଣଟଟଣ)/(ଘ୵ଟ୵ଘ) : ବାନ୍ତି ବାନ୍ତି ଲାଗିବା, ଦେଖାଇବା, ଘୃଣା - Hate, feel like vomiting (feeling) - ୰ଽଵଢଣ.ଓ, ୟଵଠଽଵ, ୰ଽଵ୰୮ଣ., ଢଽଵଟଣଓ ଢଟ୮ଣ ଠ୵ଵ୰ଽଣ.ଟ।

- ୰ଟ୮୵ଟଣଓ ଠଣ.ଵଽ ଢଣଵଣ ଣଵଟଽଣ ଘଵଢ ଠଟ ଢଣଓଣଓ ଓଽଘ ଠ୵ଵ୰ଽଣ.ଟ ୮ଟଢ-ଣ - Seeing their utensil dirty, I felt disgusted and feft like vomiting.
- ଘଣଢଣଟ ୟ୵୮ଽଽ ଢଟ୮ଣ ଣଢଣଘ ଢଣଓଣଓ-ଣ - Don't become hasitant like pigs of Madan.

ଢଣଢଣଘଣଟ (ଦପହ) - କ୍ରି. (୮ଣଟଟଣ) : ପରସ୍ପରକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା - To accept to each other - ଢଣଢଟଣଽ ଘଣଢଟଣଽଠଣଟ।

- ଣ.ଠଽଟ ଢଣ ଣ.ଠଽଟ ଓଟ ଢଣଢଣଘଣଟ ଠଽଟ - You take care of each other yourself/ You marry between yourselv .

ଢଣଢଣଢ (ଦପଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣଟଟଘ) : ଢିଲା ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ, ହଲହଲ ହେବା - To be loose and decayed - ଠଽଽଢ ଣଽ ଘଣଟ୰ଽଣ।

- ଟଣଠଣ ୟଣଓଣଘ ଟଽଓଽଣ. ଢଣ ଢଣଢଣଢ ୫ଣଠଣ ଣ୮ଣଟଣ - The

axis of this cart has become loose and rotten.

ଡ଼ଡ଼ (ଦନ୍) - କ୍ରି. (ବଜଡ଼ଡ଼ଜ) : ଡେଇଁବା, ଡିଆଁ ମାରିବା - To jump, to leap - ଡ଼ଡ଼, ଥଗଟଠ ଥଗଟଠ ଡ଼ଡ଼।
- ଘଜ.ମଠ ଘମଡ଼ଠଜ.ଓ ଡ଼ଜଝଟ ବଓଡ଼ଜ ଜଝ ଘମଡ଼ଠଜ.ଓ ଡ଼ଜଝଟ ଠଟ ଡ଼ଡ଼ଜ ବଟଡ଼-ଜ - Monkey jumped from one tree to another.

ଡ଼ଡ଼ଗଠଟ (ଦଳ୍ତେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଡ଼ଜଡ଼ଓ) : ଦ୍ୱାରା, ଦେଇ କରି - By, through - ଓଡ଼ଗଡ଼ ଠଟ, ଡ଼ଜଗଟ ଠଟ, ମଡ଼ମ ବଜଠଟ।
- ଠଜଝବଜ ଘଠଓଥଟ. ଡ଼ଡ଼ଗ ଠଟ ଠଜମ ଘଡ଼ଗ ଡ଼ଡ଼ ଘମଘଡ଼ଠ ଓଓଡ଼ଜ ଥଟଜ - He was released from jail with the help of money power.

ଡ଼ଡ଼ଗଘଜ, ଡ଼ଡ଼ଘଗଜ (ଦଳ୍ହା, ଦହ୍ଳା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଡ଼ଜଡ଼ଓ) : ପୁନର୍ବାର, ଆଉ ଥରେ - Double, repeat, again and again - ଜଝଘଡ଼, ଜଝ ଘମଡ଼ ଡ଼ଓଜଠଡ଼।
- ଡ଼ଡ଼ଘଗଜ ଡ଼ଡ଼ ଜଠଡ଼ଘ ଘମଠଓଡ଼-ଜ - Don't come again.

ଡ଼ଡ଼ଗଘଡ଼ (ଦଳ୍ହ) - ବିଂ. (ଓଠଜଠଜ) : ଶକ୍ତ, ଟାଣ, କଠିନ - Strong, hard - ବଟମଟଠ, ଡ଼ଡ଼ଘଠଓଡ଼, ଡ଼ଜଗଟଥଜଜ।
- ଜମଥଜ. ଡ଼ଓଜଠଡ଼ ଡ଼ଡ଼ ଜ.ଠମ ଡ଼ଡ଼ଗଘଡ଼ ବଡ଼ ଜଗଟ ଜଠବଜଡ଼-ଜ - This time they have constructed strong check dam.

ଡ଼ଡ଼ଗଡ଼ଘ (ଦଳମ୍) - କ୍ରି. (ବଜଡ଼ଡ଼ଜ) : ତା'ଉପରେ ବସାଇବା, ରଖିବା - To keep one upon another - ଘଜଘଜ'ଜଜଜଓ ଥଟଠଜଜ ଝଟ ଝମବଜ., ଜଜଜ ଥଟଠଜଜ ଜଜଜ ଡ଼ଡ଼ଘଡ଼ଥଓ।
- ଠଜ:ଡ଼ମ ଥଟଠଜଜ ଠଜ:ଡ଼ମ ଡ଼ଡ଼ଗଡ଼ଘ ଜଠବଜଜଜ - Bandis are kept one upon another.

ଡ଼ଡ଼ଠଡ଼ଗ (ଦବଳ୍) - ବି. (ଘଠଜଠଘ) : ଖିଅ, ବହୁ ଖିଅ ଯୋଡିବା - Fold two time - ଠଜଝ ଘଟ ବଓମଥଜ. ଠଟ ଘଜ'ବ ବଡ଼ଓ, ଡ଼ଡ଼ଘଡ଼ଗଜ ଠଟ ପଜ.ମଠଘ ବ ଡ଼ ଓ ।
- ଠଜଝ ଡ଼ଡ଼ଠଡ଼ଗ ଠଟ ଠଜଠଟଝ ଥଜ.ଝଘମ ଘଟ - Twist the rope in two times (to make it more strong).

ଡ଼ଡ଼ଠଜ.ମମଥଜ., ଡ଼ଡ଼ଠଜ.ମମ (ଦବାଟିୟା, ଦୋବାଟି) - ବି. (ଘଠଜଠଘ) : ଛୋକ, ଛୋକି - Cross road, square - ଠଜଝ ଘଟ ଓଜମଜଓ ଘଡ଼ଝ ଘଟଜଜ ବଡ଼ଓ ମଓଜଡ଼।
- ଘଟଜଜବଡ଼ ଡ଼ଡ଼ଠଜ.ମମଥଜ. ଝଟଡ଼ଡ଼ ଠଜ.ଜ ବଡ଼ ଟଓଜଟଡ଼-ଜ - It is rumoured that witches stop people at cross road.
- ଡ଼ଡ଼ଠଜ.ମମଥଜ. ବଓଜଜ ଡ଼ଡ଼ ଠଟଗଜ ଝଜମବଜଠ ଜଟଡ଼ ଜଟଜ ଜମବଜଜ ଘଡ଼ଝ ଠଟ ଜଟଜ ପଟଜବଓଜଜ ଠମଜଟବଥ ଠଜଘଜଝ ଘଜଘଡ଼ଠଓ-ଜ - Road leading towards east from cross/square has gone to Bisoi town.

ଡ଼ନ (ଦା) - କ୍ରି./ବି. (ବଜଇଅଜ)/(ପ୍ରଇପ୍ର) : ମୂଳ,କନ୍ଦା - Roots - ଡ଼ନ (ଜ.ଗ୍ର ଡ଼ନ, ପ୍ରପ୍ରନ. ଡ଼ନ, ଜଡ଼ନ ଡ଼ନ ଟପଜନଇ)।

ଡ଼ନଠଲଅପ (ଦାତ୍‌ରମ୍) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ଦାଆ - Sickle - ଡ଼ନଠଲଅପ (ଘପ୍ରଗ୍ର ମଲ ଘନ.ଠଓନ.ଲ)।

ଡ଼ନ:ଠଲନ. (ଦାନ୍ତ୍ରା) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ଦୁଦୁରା ଗଛ - Stramoni, thorn-apple - ଡ଼ଖନ.ଠଲନ. (ଲନଇ ଡ଼ନଲଟ)।
- ଡ଼ନ:ଠଲନ. ଙନଘନ - Thorn-apple flower.

ଡ଼ନ:ଠଲମ (ଦାନ୍ତ୍ରୀ) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ମୂଷା ଦାନ୍ତ ଭଳି ବଡ ବଡ ଦାନ୍ତ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ - Woman with abnormally long teeth - ପନଲନଓ ପନଲନଓ ୮ନପନଓ ୀନୀନ-ଘନଇ ବପ୍ରମ ଘଥଘଥଇ।

ଡ଼ନଠନ (ଦାତା) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ଦାନୀ, ଦାନ ଦେବା ଲୋକ - Donator, giver, contributor - ଟପଥଓମାପ, ଜନଜନାମାପ, ଡ଼ନଇ ଟପଥଓମାପ।

ଡ଼ନ.ଠନ.ଥଇମ (ଦାତାଉନି) - କ୍ରି. (ବଜଇଥଜ) : ଦାନ୍ତ ଘୋଷିବା,ଦାନ୍ତ କାଠି - To brush tooth - ଙନୀନ ଓନ୍ଥନଥ ଘଖପ୍ରଜଘନ.।
- ୮ଟ୦ନଓ ଘନଓନଲ ଲଟ ଡ଼ନ.ଠନ.ଥଇମଓ ପଟ - Brush your teeth early in the morning.

ଡ଼ନ.ଠନ.ଥଇମ ବନଙଟପ (ଦାତାଉନି କାଡେଜ୍) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ଦାନ୍ତ କାଠି - Tooth brush/stick - ଡ଼ନ.ଠନ.ଥଇମଓ ଙନବଖଲନ ବନଙଟପ (୮ନଜଲପଥପ, ଜନଘଥଡ଼, ୮ମପ, ବଡ଼ଲଡ଼ପ, ୮ମ·ଡ଼ପଥନ.ଲମ ଟପଥଟ ୦ଟବଥ ଡ଼ନ.ଠନ.ଥଇମଓ-ନ))।

ଡ଼ନ'ଠନ, ଡ଼ନ'ଠନ ଘନ.ଠମ (ଦାନ୍ତା, ଦାନ୍ତା ହାତୀ) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ଦନ୍ତା ହାତୀ - Tuskers - ଡ଼ନ'ଠନ ଘନ.ଠମ।
- ଡ଼ନ'ଠନ ଡ଼ଥ ନ.ଙମ ବଥ ଲନ.ଓମଜେନ - Tuskers are very dangerous. Tuskers become angry suddenly.

ଡ଼ନଓ (ଦାଃ) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ପାଣି, ଜଳ - Water - ଡ଼ନଓ।
- ପ୍ର ଡ଼ନଓ - Drinking water.

ଡ଼ନଓଗ (ଦାଗ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଜଇଥଜ)/(ପ୍ରଇପ୍ର) : ଚିହ୍ନ, ଦାଗ, ଚିହ୍ନ ଦେବା - Mark, stain, to mark, brand - ଜମଇଘନ., ବଥଇ, ଡ଼ନଓଗ।
- ଙନ:ଓଗଲମ ଡ଼ଥ ଘନ.ଲମଇ ନ.ଇପ୍ରା ଙଖମଇନ. ଙଖମଇନ. ବଥ ଡ଼ନଓଗ ବଥଥନ - Cattle are branded/tattooed according to septs in santal society.
- ୮ପ୍ରଓଗଜମ ଲଟ ପନଜନଘ ଡ଼ନଓ ୮ନଓନଥ ନବନଇନ - There is blood stain in cloth.

ଡ଼ନଓ ଙନଘନ (ଦାଃ ବାହା) - ବି. (ପ୍ରଇପ୍ର) : ରଙ୍ଗୀନ ମେଘ, ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଉଦୟ ସମୟରେ ଆକାଶର ରଙ୍ଗ - Colourful cloud in the sky at the

time of sunset and sunrise - ଅଽଅଓ ଽସ୍ୟସ୍ୟ (ୟଟ୦ଅଓ ଅଽ ୟସ୍.ଓଅ.ଘ ୰ଅ୰ଯଅଓ) ୰ଅଽଅଓ ୰ଅଽଅଓ ୟଟଽସଅ ଽଟ ସଟପ୍ରଅଓ।

ଓଅଓ-ପ୬ ଓଽଅନ୍ୟ (ଦାଃଲୁ ଘାଟ୍) - ବି. (ସ୬ଭ୬ସ) : ପାଣି ଘାଟ - Water collecting ghat - ଓଅଓ-ପ୬ ଓଽଅନ୍ୟ।

- ଓଅଓ-ପ୬ ଓଽଅନ୍ୟ ଽଟ ୮୬ଘସ୍ୟ ୮ଅ ସଅଘଅନ୍ୟଅ - Women meet at water collecting ghat.

ଓଅଓ ଘଽଅନ୍ୟ୮ଅ (ଦାଃ ଫଟ୍କା) - ବି. (ସ୬ଭ୬ସ) : ପାଣି ଫଟକା - Bubble, water bubble - ଓଅଓ ଘଽଅନ୍ୟ୮ଅ।

- ଓଅଓ ଘଽଅନ୍ୟ୮ଅ ଓଅ ସଟପ ସଟପ ୦ଟଓଟ ଘଅୟଅଓଅଓ-ଅ - Water bubble bursts instantly and immediately.

ଓଅଓ ଘଽଅନ୍ୟ୮ଅ (ଦାଃ ଫଟ୍କା) - ବିଂ(ସ୬ଭ୬ସ) - ଏକ ପ୍ରକାର ଫୁସ୍କା/ଫୁଟ୍କା ଦେହରେ ବାହାରେ, ଏହାକୁ ପାଣି ଫୁଟ୍କା କହନ୍ତି – One type of boils appear on the body ଯଅଘଯଅ ଽଟ ଓଅଓ ଘଽଅନ୍ୟ୮ଅ ୟ୰ଅ୮ଅଓଅଘଅଓଅଓଅସଅଘ - Paniphotka boils have appeared on my body and it is itching.

ଓଅଓଅଓ (ଦାଗାଃ) - କ୍ରି. (୮ଅଘଅଓଅ) : ପାଣି ହେବା, ତରଳିବା - Melt into water, turn into water - ଓଅଓଅଓ।

- ୬ଅ.ଘ୬ଓ ଓସଟ ୰୬ପ୬ଓ ଓଅଓଅଓଅ-ଅ - In rainy season salt melts into water.

ଓଅଓଅଓ (ଦାଗାଃ) - କ୍ରି./ବି. (୮ଅଘଅଓଅ)/(ସ୬ଭ୬ସ) : ପଛରୁ ହଠାତ୍ ଟାଣିବା, ଅଟକାଇବା, ପ୍ରତିବନ୍ଧକ, ଦ୍ୱିଧା - To pull suddenly from back, pull back inhibition - ଅ୮ସଟ, ୬ଅଓଓଟ ଓଅଽଅଘ, ଘଅ.ଘଽପଅ. ୮ଽଅଟ ଅଽ ଽ୬ଘଅ.ଘ।

- ଟଅଘଅ ଯଅଘଅଟ୦ ୮ଅ.ଯସ ଽଟଓଅ ଅ.ଠସ ପଟ୮ଅଟ ଓଅଓଅଓ ଯଟଟଅଓ-ଅ - There are several kinds of hurdles in this benevolent work.

ଓଅ'ଓଅଽ (ଦାଙ୍ଗାର୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର, ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝୁଲିବା - Quickly, swiftly, dhoti with long hanging upto toes, funnily dressed - ପଅଓଅଟ ପଅଓଅଟ, ଖଅଘଅନ୍ପ ଖଅଘଅନ୍ପ ୦ଅସଅନ୍ୟ, ୮ଅନ୍ତଅନ୍ପ ଓଽ୬୦ସ, ୬ଅଘଅଓ ଓଽ୬୦ସ।

- ଅ୮ଅ୦ଟ ଅଟ୮ଅ ଓଅ'ଓଅଽ ଓଅଯ ୦ଅସଅନ୍ୟ ଅ୮ଅଓ-ଅ? - Where are you going in such a great speed?

- ଅଯଅଓ ଓଅ'ଓଅଽ ଓଽ୬୦ସ ୬ଅ୦ଅ ଘଅସ ୮ଅ ଘଅଟଅଓଅଅଓ-ଅ - Your funny dressing was appreciated by many.

ଓଅଓଅଓଅ.୬ଽ (ଦାଗାବାଜ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଧକାବାଜୀ, ଠକ, ଶଠ, ଲମ୍ପଟ୍, ବିଶ୍ୱାସଘାତ - Cheat, cunning, clever, fraud, traitor, incredible, liar - ୬ଅ.ପ୬ଅଅ., ଥଓସଟ ଘଅସ, ଓଅଓଽଯଅଅଟ, ୮ଅ.ଞଯଅଟ।

- ଅଯ ପଟ୮ଅଅଟ ଓଅଓଅଓଅ.୬ଽ ଘଅସ ଓଅ ୮ଽ୬ଓଽ ୮ଅଯ ସ୨ ସଟପ ଅ୮ଅଅଓ

ଚଥଥଳ - I have hardly seen any fraud like you. I have rarely seen any traitor like you.

ଢଳ.ଓମ (ଦାଗୀ) - ବିଂ./ବି. (ଓଚଟଚ)/(ଏଚଟଏ) : ଅପରାଧୀ, ଦୂଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର, ଦ୍ୱୋଷୀ, କଳଙ୍କିତ ଚରିତ୍ର - Criminal, branded - ଢଚଽମ, ଓଚଟଏଳ.ଓଳଯ, ଚଳ.ଭଏଚଟ, ଯମଟଏଳ.ଥ ଳଚଳଢଟ ଏଚଢଚଏଳଟଽ ଏଚଯ।

- ଢଳ.ଓମ ଏଚଯ ଽଳଥ ଢଚ ଏଚମଳଳଚଚଟଓ ଏଳଭ ଏଚଓମଭଳ - It is not good to be friend of branded man. It is not advisable to have company of criminal.

ଢଳଚ (ଦାଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଟଚଳ) : ପିଟିବା, ମାଡ ମାରିବା, ମାଡ ଖାଇବା - To beat, to hit, to be beaten - ଯଳଏଳଯ, ଚଳ.ଯଳ.ଭ, ଚଚଽଠଳ.ଟ ଢଳଚ।

- ଳଚଚଏ ଟଢଚଚଯଟ ଚଯଚଭମଏମଏଳ, ଏଳଳଓଚଚଳଟଏମଏ ଢଳଚ ଏଟଭଳ - Don't irritate me, otherwise I will beat you.

ଢଳ.ଚ (ଦାଲ୍) - ବି. (ଏଚଟଚଏ) : ଡାଲି, ଭାତ ସହିତ ଖାଇବା ବ୍ୟଞ୍ଜନ - Dal, an item to be taken with rice - ଢଳ.ଚ ଢଳଚଳ, ଢଳ.ଚ ଏଥ ଳ.ଏଳ ଚଟଚଳଟଳ, ଏଟଚଟଚ - ଯଳଏଟଯ ଢଳ.ଚ, ଏଚଭଓ ଢଳ.ଚ, ଚଳ.ଟଳ.ଯମ ଢଳ.ଚ, ଏଥଯଟଏ ଢଳ.ଚ, ଚଚଳଟଏ ଢଳ.ଚ, ଚଥଚଢଳ ଢଳ.ଚ, ଏଳ.ଟଯମ ଢଳ.ଚ।

ଢଳଚଚଏ (ଦାଲବ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଟଚଳ) : ଛପର କରିବା - To thatch the roof, cover - ଢଳଯଳଚ।

- ଏଚ.ଯମଏ ଢଳଚଚଏ - Thatching the roof.

ଢଳଚଳଭ ଢଳଚଳଭ (ଦାଲାୟ୍ ଦାଲାୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଚଟଚଯ) : ଦଳାୟମାନ, ପବନରେ ହଲିବା ଓ ଦଳାୟିତ ହେବା - To swing up and down in wind - ଏଚଭ ଏଟ ଢଳଚଳଚ ଢଳଚଳଚ ଏମଚଳ.ଚଚଭ।

- ଚମଟଚଚ ଭଚଯଳ. ଏଳଏଏଳ ଏଳ.ଲ ଲଟ ଢଳଚଳଭ ଢଳଚଳଭଚଭ ଚଳଟଳ - Goldmuhar flower is swinging up and down in the branches of the tree.

ଢଳଚଚଲଚ (ଦାଖଲ୍ ଦାଲାୟ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଟଚଯଳ)/(ଏଚଟଚଏ) : ପହଂଚିବା, ହାଜ୍ରି ମାରିବା, ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଅର୍ପଣ କରିବା - To give appearance, to submit, handover, deposit - ଏଳ.ଏମଲଚଭ, ଟଏ, ଭଳଚ, ଏମ~ଲଟ ଭଳଚ।

- ଚଲଳଏଚଟଳ ଢଚ ଏଚଯଭଲଚଯଲ ଓଟ ଢଳଚଚଲଚ ଏଟ - Deposit the land revenue every year.

ଢଳଚଚଳ (ଦାକା) - ବି. (ଏଚଟଚଏ) : ଭାତ, ଅନ୍ନ - Rice, cooked rice - ଢଳଚଚଳ, ଳ.ଏମ ଲଚଚଚଯ ଢଳଚଚଳ, ଏଟଚଟଚ - ଯଳଏଓଳ ଢଳଚଚଳ, ଳ.ଏମଏ ଢଳଚଚଳ, ଏଳ.ଏମ ଢଳଚଚଳ, ଚଟଚଯ ଢଳଚଚଳ।

ଢଳଚଚଳଚ, ଢଳଚଚଳଚ ଢଳଚଚଳଚ (ଦାକାଲ୍, ଦାକାଲ୍ ଦାକାଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଟଚଯଳ) :

ଉପର ତଳ ଦହଲିବା - To swing up and down - ଝଠଠଅଇ ଦଅଠଅଓ ଫଥଦଥଠଥଓ।

- ଯଅଫ ଠଠ ଠଠଇଅଅଡ ଘଥଦ ଠଠ ଯଅ.ଏଅ.ଓମ୍ଭଓଅ. ଦଠ ଘଅଓଥଯଥଓ ଵଅଇ ଠଅଏଠଫ, ଠଅଦଅଯଅଦଅ ଓଠ ଵଓଅଇ ଫଅଵଅଦ ଫଅଵଅଦ ଏମ୍ଭଦ.ଥଠଇଅ - We were crossing the canal on bamboo made hanging bridge, it started swinging up and down when we were on the middle of the canal.

ଫଅ.ଵଓମ୍ଭଦ (ଦାଖିଲ୍) - କ୍ରି. (ଵଅଇଥଅ) : ପହଂଚିବା - To arrive - ୪ଠଳଠଓଥଓ।

- ମ୍ଭ ଏଵ୍ଭ ଫଅ.ଵଓମ୍ଭଦ ଓଥଫ ଅଵଅଇଅ - I also have arrived.

ଫଅଯଵଥଯ (ଦାମ୍‌କମ୍) - ବି. (ଏଵଇଵଯ) : ଷଣ୍ଢ - Young bull, ox - ଏଅଘଥଇ ୪ଠଠଥ ।

ଫଅଯ (ଦାମ୍) - ବି. (ଏଵଇଵଯ) : ଦାମ୍, ମୂଲ୍ୟ - Price, value - ଓଥଇଥଓ।

ଫଅ.ଯଓମ୍ଭ (ଦାମ୍‌ଚି) - ବି. (ଏଵଇଵଯ) : ପେଚା ଭଳି ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ବସିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ - Person sitting quietly like owl - ଫଵଯ ଫଵଯ ଫଵଘଵଠ ଵଥଓ ଏଥଘ।

ଫଅଯଫଥଵ ଓଅଠଅ (ଦାମ୍‌ଦର୍ ଗାଡା) - ବି. (ଏଵଇଵଯ) : ଦାମୋଦର ନଦୀ, ଏହି ନଦୀରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ମୃତକଙ୍କ ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତି - River Damodar where bones of the dead ones are immersed by santal people. There are many bone immersion ghat, such as Barnighat, Telkupi gaya ghat, Tirya ghat, Mararang buru jang baha Tupughat etc - ଫଅଯଥଫଥଵ ଓଅଠଅ ଵଥଫଥ ଏଅଫଥ ଠଅଏଅ ଵଥ ଠଏଘଏଓଅ। ଠଥଠଠ ଥଠଠଅଓ ଫଥ ଏଅ.ଠଠ ଥଏଅ.ଠଠ ଵଥ ଓଏଅଠଅ ଵଠଓ-ଅ। ଠଅଓଵଏଅଇ ୪ଠଫଅଓ ଫଥ ଥଥଅ ଓଅଠଅ ଵଥଫଥ ଏଅଫଥ ଠଏଘଏଠଫ ଠଅଏଠ.ଫ। ଥଥଅ ଦଅ.ଓମ୍ଭଫ ଅ.ଠମ୍ଭ ଏମ୍ଭଦମ୍ଭ ଠଅଘଅଯ ଵଅଠଠ ୪ଠଥଠଓ ଏଵଓଵଓ ଠଅଏଠ.ଫ। ଥଥଅ ଠଠଓଠ ଥଥଅଫଥ ଏମ୍ଭଦମ୍ଭ ଠଅଘଅଯ ଠଅଏଅଦଅ ଏଏ.ଵଥ ଯଠଠଅଓଅ-ଅ।

ଫଅଯଘଅ ଫଅଘଅଓ, ଫମ୍ଭଯଘଅ. ଫଅଘଅଓ (ଦାମ୍ପାଦାଲା°, ଦିମ୍ପାଦାଲା°) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଇଥଘ) : ପଡିଯାଇ ଅଚେତ୍ ହେବା - Stumbling down to senseless - ଠଏମ୍ଭ.ଫଅ.ଘ ଵଅଠଠ ଥଝଠଠଥଓ, ଏଅଘଏଅଘଅ ଠଏମ୍ଭ.ଘଥଓ।

- ମ୍ଭ ଠଠଏଅଓ ଫଅଠଅଓ ଏଅଵଅଠ ଏଥଯଥଓ ଫଅଯଘଅ ଫଅଘଅଓ ଠ ଠଏମ୍ଭ.ଫଅ.ଘ ଠଇଅ - My brother-in-law while climbing up stumbled down like dry wood.

ଫଅ.ଯଘଵ (ଦାମ୍ପୁ) - ବି°. (ଓଵଇଵଇ) : ଫୁଲା - Swell - ଘଏଵଦଅ.ଥ।

- ଏଅଓଓଅ ଯଥ ଵଅଠଠ ଫଅ.ଯଘଵ ଅଵଅଦଅ - Leg swelled abnormally.

ଡ଼ଳଯଳଣ, ଡ଼ଥଯଳଣ (ଦାମନ୍, ଦମନ୍) - କ୍ରି. (ବଳଣଥଳ) : ଆକଟରେ ରଖିବା, ଦବାଇ କରି ରଖିବା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା - To control, to stop from, to check, to suppress - ଡ଼ଳଠଳଥ ଡ଼ଥଯଣ, ଳବଥଠ, ଳ.ଠ ଛଣ ଡ଼ଥଯଣ, ଳ.ଲଡ଼ଳ.ଛଠ ଛଣ ଡ଼ଥଯଣ।

- ଓଥଣଟ୍ଟ, ବଳ.ଗଯଠ ବବଗଠ ଓବଠଛବଡ଼ ଣଟଠଳ ବଥ ଯଳବ ଳବଥ ଡ଼ଳଯଳଣ ବଳବଥଥଳଯ - Oh Lord, please check and stop your malevolent maid servants and ferocious dogs.

ଡ଼ଳଯଳଣ (ଦାମାନ୍) - ବିଂ. (ଓବଣବଣ) : ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ - Precious, valuable - ଯଥଯଥଠଳଣ, ଳ.ଠଠ ଠଣଡ଼ ଡ଼ଳଯ ଳଣଳଓ।

- ଯଳଛଳଡ଼ ଝଣଗଳ ଳ.ଠଠ ଡ଼ଳଯଳଣ ବଳଠଓଳଲ ଦଳ.ଲ ବଣଡ଼-ଳ - Chief guest told valuable things.

ଡ଼ଳଥ (ଦାଓ) - ବି. (ଏବଣବଯ) : ସୁଯୋଗ, ଅଧିକାର, ପାଳି - Opportunity, chance - ଠଳବ, ଯବଓବ।

- ଯଏ ଯଙ ଛଥଗ ଛଗଣଳଓ ଡ଼ଳଥ ବଥ ଟଯଳଡ଼ଯଏଳ - I was also given opportunity to speak.
- ଡ଼ଳଥ ଳଦଥଯ ଝବଓବଯଳ - Don't miss the chance.

ଡ଼ଳ.ଥଗଳ. (ଦାଉଳା) - ବି. (ଏବଣବଯ) : ଡାଲା ଭଳି ବଡ ଟୋକେଇ (ଏଥିରେ ବାହାଘର ସମୟରେ କନ୍ୟାକୁ ବସାଇ ସିନ୍ଦୁର ଦାନ କରାଯାଏ) - Large and wide basket used at the time of marriage of santal community. Bride sits in this basket and lifted her up with this basket for application of vermillion on her forehead - ଡ଼ଳ.ଥଗଳ. ଡ଼ଥ ଯଠବଡ଼ ଏଯ'ଡ଼ବଛ ବଳ.ଯଯ ଛଣ ଦଳଓଳଥଥଓ-ଳ। ଠଳ.ଯବ ବବଗଯ ଡ଼ଳ.ଥଗଳ. ଛଣ ଡ଼ବଗବଠ ବଳଠଣ ଝଥଳ ଠଣବଥ ଠବଦଣଓଳ ଳଛ ଥଣଳ ଝଣଠଳଣ ଛଣ ଘଳଥଥଳଓ ବଥଗଳଓ ଏଯ·ଡ଼ବଛ ଠଣ ଯଠବଡ଼ ଣଓଳ।

ଡ଼ଳଥଥଳଗ (ଦାଙ୍ଗାଲ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଳଣଥଳ)/ (ଏବଣବଯ) : ଲଟି, ଘଂଚ ଜଙ୍ଗଲିଆ, ବୁଦାଳିଆ, ଘଂଚ ହେବା - Forest where bush creeper and other plants are densely and thickly grown - ବଠଯଏବଠଯ ଦଳଘଳ ଘବଗଳ ଳବଳଣ ଠଯଛଳ।

- ଳଦଣ ଳ.ଠବ ଠଳଘଣଛଛ ଠଯଛଳ ଡ଼ଥ ବଠଯଏବଠଯ ଡ଼ଳଥଥଳଗ ଳବଳଣଳଳ - Forest at end of our village has become dense.
- ଓଳଠଳ ଘଳଣଳଳ ଯଳଳଘଳ ଡ଼ଳଥଥଳଗ ଛଣଡ଼ଥ ଠବଣବ ବଥ ଠଳଣଯଳଳଓ ବଳଣଳଳ - Jackals are taking shelter in dense forest other side of the river.

ଡ଼ଳଯଯଳଳ (ଦାସ୍ନା) - ବି. (ଏବଣବଯ) : ପାହାଡର ଗଡାଣିଆ ଅଂଶ, ପାହାଡର ପାଦ ଦେଶରୁ ଶୀର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଉଠାଣି - Slop of the hill, slanting part of hill - ଠବଛବ ଡ଼ଳଛଯଳଠ ଠଣଡ଼, ଠବଛବ ଦଳଠଳଛ ବଛଳଣ ଝଥଳ ଠଣ ଡ଼ଣଯଳଓ ଛଳଣଳଳବଳଠ ଘଛଳଳ।

- ମୁଁଏ ଡଙ୍ଗରରେ ଏଟେ ବଣୁଆଣୀ ଚରୁଛି ବସିଛି - I am grazing buffalos on the slop of the hill.

ଡଙ୍ଗୁଳିଲା (ଦାସାଓ) - କ୍ରି. (ବସିଯାଇଥିବା) : ଭୂଷୁଡି ପଡିବା - To collapse, to subside, to be depressed - ପାଣିଡୁବାରୁ, ଡଙ୍ଗୁଳିଲାରୁ, ଘରୁଳିଲାରୁ, ଘରଟି ଏବେ ମୁଣ୍ଡ।
- ପୋଖରୀର ଆଡୁ ଡଙ୍ଗୁଳିଲା ଯାଇଛି - Ridge of the pond has depressed/collapsed.

ଡଙ୍ଗୁଳିଆ, ଡଙ୍ଗୁଳିଆ ମାରୁତୁଣି (ଦାସାଓ) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ଆଶ୍ୱିନ ମାସ, ଦଶହରା - Dushera, month of Dushera - ଡଙ୍ଗୁଳିଆ ମାରୁଣି।
- ଡଙ୍ଗୁଳିଆ ଯାଇଯା - Dasain dance.

ଡଙ୍ଗି.ଘର (ଦାସୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଲୁଗାର ଲମ୍ବା ଭାଗରେ ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ଥିବା ସୂତା, ନିଜର ଜମି ଲାଗି ଥିବା ଅନାବାଦୀ ଜାଗା - Excess thread at one end of the cloth, excess unoccupied common land adjacent to owned plot/land - ପୁରୁଣା ଶାଢୁଣିର ଲଟେଣିରେ ଯୋଡୁଡିଏ., ମୋ ଘରୁଣିରେ ମୋର ପୁଣେଇ ବାଡିଟେ ଥେଇଲାଣିଙ୍କ ଘରୁଣି ଲମ୍ବିଲା।
- ଯେମିତି ପୁରୁଣା ଲଟେଣିରେ ଡଙ୍ଗି.ଘର ଟିକେ ଲମ୍ବାପଣ ଦେଖାଯାଏ - Phudna of handloom cloth/saree is longer than machineloomed.

- ଡଙ୍ଗି.ଘର ବଡ ଘଟେଣି ବାଡିଟେ ଶାଶୁ ଘରଣୀଙ୍କ ଘାଣ.ଘର ଟେ ଘଟେଣିଥିବା ଶାଢିଟିକୁ - Taking common land adjacent to ticketed land together, he has made a huge crop field.

ଡଙ୍ଗି.ଘର (ଦାସୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଦାସୀ, ସେବିକା, ପରିଚାରିକା - Maid, servant - ବଡ.ଘରର ବୁଢୀ, ଡଙ୍ଗି ଡଙ୍ଗି.ଘର।
- ଘର.ଘରର ଥୋଡେ ଲୋକ ଡଙ୍ଗି ଡଙ୍ଗି.ଘର ବଡଡ ଘର.ଘରର ଘର ଘର.ଘରର ମୁଖିଆର ପତ୍ନୀ ବଡ ଘରେଇଟି-ଏ - Male and female servants of the village head think themselves to be village heads and village head wives.

ଡଙ୍ଗି.ଘରୀ (ଦାହୁଳି) - କ୍ରି./ବି. (ବଡଥିବା)/(ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପଗଡି, ମୁଣ୍ଡର ପଗଡି - Turban - ମାଡଘରେ ମାଟଡିଆଣି ଶ.ୟରୁ ପଚରାଯୀ, ଡଙ୍ଗି.ଘରୀଟି, ମାଡଘରେ ମାଟଡିଆଣିଥାଏ।
- ଲଗନଆଣି ଡଙ୍ଗି.ଘରୀ ଡଡ ଘଣଘଣି ହଳଦିଆ - Turban of the mediator is yellow.
- ଘୋଡାଣିର ବଡୀଟି ଡଙ୍ଗି.ଘରୀଟେ ଯୋ - Put the turban on the head of bride groom.

ଡଙ୍ଗି.ଘଣି. (ଦାହୁନା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଚୁକ୍ତିବଦ୍ଧ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରାପ୍ୟ (ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ଧାନ ଚାଉଳ ଆକାରରେ ହେଉ) - Contracted remuneration (annually, monthly etc) - ଡଙ୍ଗୀର

ଚଳ.ଅଯା ଜଳ.ଏଳଳ. (ଏତ୍ତଅତ, ୀଳଚଳ ଅଯଳଏ)।

- ଳୀଅ ଳଅଳତ ଓଚଠଯା ଜଳ.ଏଳଳ. ଏତ୍ତଅତ ଳ.ଚଷଷଯାଘ ଚଳଠଅ ଏଳଳଏତ ଚଯାଷଯାଘ ଚଅଜ-ଳ - Selling the annual remunerative rice, servant of our house purchased a plot of land.

ଜଳ.ଏଳଳ. (ଦାହ୍ନା) - କ୍ରି. (ଚଳଏଲଳ) : ସଂଚୟ କରି ରଖିବା, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂଚୟ ଏବଂ ଭାଗ - Individual share, saving, to save - ଳୀଘଳଏ ଳ.ଘଯାଏ ଳଷାଳଳଲ, ୟଳଘଅଳଲ।

- ଳୀଅ ଏଚଠଯାଘ ଯଳ:ଓ ଜଳ ଳ.ଠଯା ଠଷଅଷ ଅ ଜଳ.ଏଳଳ. ଳଚଳଲଏଳଳଏଳ - Our youngest daughter has saved a lot for her.

ଜଳଏଳଘ, ଜଳଏଳଘ ଜଳଏଳଘ (ଦାହାଳ୍, ଦାହାଳ୍ ଦାହାଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଏଲଘ) : ଢୋ ଢୋ କୁଟି ହେବା, ଧକାଧକି ହେବା, କୁଟାକୁଟି ହେବା - To be dashed against each other, to hit each other (he-sheep fighting) - ଜଳଏଳଘ ଜଳଏଳଘ ଷଳଘଳଓ (ଠଷଅଠଳ ଷଳଘଳଓ)।

- ଠଷଅଠଳ ଜଳଏଳଘ ଜଳଏଳଘ ଚଯାଏ ଷଳଘଳଓ ଚଳଏଳ - He-sheeps are fighting against each other ghastly/furiously.

ଜଳ.ଘଯାଏ (ଦାହୀନ୍) - ବିଂ. (ଓଚଏଚଏ) : ଜାଗ୍ରତ, ସତର୍କ, ସାବଧାନ, ହୁସିଆର୍ - Vigilant, alert, watchful, careful - ଯଯାଷଜ.ଦ, ଯଅୀଚଳଷଯା, ଘଚଯାଓଳଜ.ଷ, ୟଳଏଠଳଷ।

- ଳଘଅ ୟଳଏଳଘଏ ଚଳ ଜଳ.ଘଯାଏଳଚଳ ଠଳଘଏଟଏ ଘଅ, ଠଳ.ଓଷଯା ଚଳ ଏଅଦ ଜଳଷଳଘଏ ଚଳଳଅ - You all remain watchful, stop the enemies from attacking us.

ଜଳ.ଘଯାଏ (ଦାହୀନ୍) - ବିଂ. (ଓଚଏଚଏ) : ବିଂ.ଡାହାଣକୁ – To right - ୀଳୀଳଘଏ ୟଅଜ, ଅଠଘଏ ୟଅଜ (ଏଳଲଜ ଷଳଘ ଜଳ ୟଯାଓଚଓ ୀଚଳଓଚ ଠଳ'ଓଷଷଳ ଚଳ ଏଅଠଳଚଳଚଳଲ। ୀଅଏଳଏ- "ଠଳଠଳ! ଜଳ.ଘଯାଏ ଜଳ.ଘଯାଏ, ଳଷଅଏଳଦଳ ଅଏ ଏଳଓ ଅଠଘଏ ଠଳଷଳ ଠଅଜ ଓଅଓଳ।"

ଜଳ.ଏଚ'ଓ, ଜଚଏଚ'ଓ (ଦାହୁଙ୍, ଦୁହୁଙ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଏଲଳ) : ଖାଲି ଢେଙ୍କି ଗାତରେ କୁଟିବା - To thrush the mortar in empty well of the wooden husker, to hit with mortar - ଠଚଚ ଠଅ ଏଚଯାଚଓ, ଠଷଯାଓଚଯା ଏଏଚ.ଷ ଠଅ ଅଚଅଏ ଚଳ:ଠଯା ଏଚଯାଚଓ, ୀଷଅ'ଓଳ ଳଷ ଠଳଓଚଷଳଏ ଏଳଘଳ ଠଅ ଏଚଯାଚଓ।

- ୀଷଅ'ଓଳ ଠଅ ୀଳଓଓଳ ଷଅ ଜଳ.ଏଚ'ଓ ଳ.ଜଯାଘଳଚଓ - He hit me with stick on my foot.

ଜଳଏଅ (ଦାହେ) - ବି. (ଘଚଏଚଏ) : ଦହି - Curd - ଜଳଏଅ, ଠଓଚଳ ଷଅଓଳଓ ଜଳଏଅ।

- ଜଳଏଅ ୀଳଚ ଜଚ ଏଳଘଯାଳ ଠଳଚଷଷଳଳ ଠଚଓଯାଓଳ - Curd is good for health.

ଜଳଷ (ଦାର୍) - କ୍ରି. (ଚଳଏଲଳ) : ଫୁଲି ଟାଣ ହେବା, ଫୁଲା - To swell up

hard, hard swell - ଯଃଽ୮ଅ.ଥ ୮ଅ୩ଅ୮ ୮ଥଓ, ଓଅ୦, ୮ଅ୩ଅ୮ ୮ଥଓ।

- ଓଅ୦ ଜ୍ଞଅଽ ଅ୮ଅଜ୍ଞଅ - There is a hard swell in thigh pit. A swell has appeared in thigh pit.
- ୬୩୬ ଜ୍ଞଅଽ ଅ୮ଅଜ୍ଞଅ - A big boil has swelled up.

ଜ୍ଞଅଽଯଅମ (ଦାର୍ସାଣ୍) - ବି°./ବି. (ଓ୬ଯ୬ଯ)/(ଘ୬ଯ୬ଘ) : ଗଡାଣିଆ, ନୁଆଁଣିଆ, ଗଡାଣି, ନୁଆଁଣି - Slanting, slop, sloppy - ୦ଗଽ୬୦, ଅଯଅମଓଥ।

- ଥଯଅ ୦୬ଽ୬ ଜ୍ଞଅଽଯଅମ ଽଠ ୩ଓଅଽଯଅ ଘଯଅଅଓ-ଅ - There is a stream in that hill slop.
- ୦୬ଯ୬୦ ଥଗଅଓ ଜ୍ଞଥ ୦ଅଽ ଯଅଅ୩ଅ ୮ଥ ଜ୍ଞଅଽଯଅମଅ - Two sides of the thatched house roof is slanting.

ଜ୍ଞଅଽଓଅଜ୍ଞ (ଦାର୍ଗାଦ୍) - ବି°. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ଜଟ କିମ୍ବା ଗୁଡେଇ ଗୁଡେଇ ହୋଇଥିବା ମୁଣ୍ଡ ବାଳ (ବହୁ ଦିନ ଧରି କୁଣ୍ଡାଇ ହୋଇ ନଥିବା ବାଳ) - Uncombed hair, ugly look hair style - ଜ୍ଞଅଽଓଅଜ୍ଞ ୬୦, ୦ଅଓ ଯଅ.ଚଗ୩ ୦ଅଗଅ ୩ଗଚଗ୨ ୦ଥଜଥଓ ୬ ୦ ।

- ଜ୍ଞଅଽଓଅଜ୍ଞ ୬୦ - Uncombed hair.

ଜ୍ଞଅଽଗଅଥ (ଦାର୍ଳାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଯଥଅ) : ରଗଡିବା, ରଗଡି ହେବା, ଘୋଷାରି ହେବା - To be rubbed against, to be rolled under, to press stone to peel - ଜଃଗଽଗ ୦ଯ ୦ଯଯ ଚଅ୦ଯ ଥ୦ଅ ଽଜ୍ଞଗ (ଚ୬ଓ୦ଗ), ଓଃଥଯଽଅଥଥ ଽଜ୍ଞଗ, ଽଗଜ୍ଞ ଽଜ୍ଞଗ।

- ଚ୬ଓ୦ଗ ଜ୍ଞଥଚଥ ଚଥ୩ଯ୩ଅ ଅଽ ଜ୍ଞଅଽଗଅଥଥ ଘଅ୍ଚଥ ଜ୍ଞଅଽଗଅଥଥଅ - Seeds of the mahua are taken out by hitting with and by pressing with stone.

ଜ୍ଞଅଽଘଅ (ଦାର୍ହା) - ବି°./ବି. (ଓ୬ଯ୬ଯ)/(ଘ୬ଯ୬ଘ) : ଗଣ୍ଡ, ଗଭୀର, ଖାଲୁଆ - Deep, reservoir, lake - ଯଅଓଅ ଜ୍ଞଅଽଘଅ, ଓଅ.ଘଗଽ, ଚଃଅ.ଓ୬ଓ।

- ଛଗ୩ଚଗ ଜ୍ଞଅଽଘଅ - Chilki reservoir (in Budhabalong river situated near village Surshapal and Basila Kocha in Bangriposi P.s.).
- ଜ୍ଞଅଽଘଅ ଜ୍ଞଅଓ - Deep reservoir water.

ଜ୍ଞଅଽଘ୬ଗ/ଜ୍ଞଅ.ଽଘ୬ଗ (ଦାର୍ହୁଟ୍) - ବି°. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ମହାନ୍, ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ - Great, rich, enriched, powerful, solid - ୬ଅ.ଗଗ୩ଘଅଯ, ଚଗଚଗ୦ଗଛଗ, ଜ୍ଞଯଘଘ, ଜ୍ଞଅ.ଓ୮୬ଘ ଅଽ ଽଠ'ଓଅଘ।

- ଛଅ.ଓ ଛଅଘଯଯଅ ଯଅଓଅଽ ଚଥଽଠ ଅ୦ଥ ଘଥଘ ଚଥଜଅଓ ଜ୍ଞଅଽଘ୬ଗ ଯଅଅଜଅଘଅଘଅ ୯ଯଯଯଓ ୩ଯଯଅଅ ଽଅ୮ଅ୦ ୮ଯଯଅ - Great city civilization in Chai Champa Nagar had been established by our ancestors.

ଫଳ.ଜୀରେଣ., ଫଳ.ଜରେଣ. (ଦାରିୟା, ଦାର୍‌ୟା) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ବହଳିଆ, ମୋଟା, - Semi solid, coarse, thick - ଦଳଘଣ, ଘଳାଳ, ଓଟ୍ଟ, ୟଡ଼ ୟଡ଼।

- ଘଟୀଟ ଦଡ଼ଓଘଘୀ ଡଳଫଳ ଫଳ.ଜରେଣ. ଓଟରେଣ - Hand loomed cloths are usually coarse, thick.
- ଣଦଡ଼ଣଠଜଣ ଡଳଫଳ ଫଳ.ଜରେଣ. ଣଜ ଦଣାଜଣ ଣଟଣ - Pitches are semi-solid and sticky by nature.
- ଘଣଘରେଟ ଜଟ ଣ.ଘୀ ଫଳ.ଜରେଣ. ଓଣ'ୟ ଳଘଳଟ ଣଡଳଟଣ - Grass have thickly grown in garden.

ଫଳଜଣ (ଦାରା) - କ୍ରି. (ଡଣଟଳଣ) : ଆସିବା, ପହଂଚିବା - To come, arrive, approach - ଘୀାଡ଼ଓ, ୟଟାଟଜଳଫଓ।

- ଫଳଓ ଫଳଜଳଓ ଡଣଟଣ - Rain is approaching.
- ଘଣ.ଜରେଣ.ଠ ଡଳ ଫଳଜଳଓ ଡଣଟଣ - Marriage party is coming.

ଫଳଜଳଘ (ଦାରାମ୍) - କ୍ରି. (ଡଣଟଳଣ) : ଭେଟିବା, ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବା, ପାଛୋଟି ନେବା, ଭେଟଘାଟ ହେବା, ଅଟକାଇବା - To confront, to meet, to stop, welcome, greet - ଯୟଟଫ, ଫଳଜଳଘ ୀଫୀ, ଫଳଜଳଘ ଫଳଓ, ଘଳଜ ଜଟ ଏଳଘଳଘ।

- ଘଟଘଳ ଡଳ ଫଳଜଳଘ ଡଳଘଟ ଠଳଘଳଟ - Welcome to our guests.
- ଘଣ.ଜଜୀ ଫୀୟଳଘ ୟୀଘଣ. ଘଷୀଠଜୀ ଠଟଡ଼ଳ ଘଳଦଳ ଘୀାଡ଼ଓ ଡଣଟଣ, ଫଟଦଳଘଳଟ ଯୟଟଫ ଫଳଜଳଘ ଡଳଳଣ

- Enemies are entering into our country's border line, let us stop them.

ଫଳଜଳଘଳଜଳ (ଦାରାହାରା) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ପ୍ରଶସ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରକାଣ୍ଡ, ବଡ (ଘର), ଆଡା, ଚଉଡା - Wide and spacious, marvellous, palatial - ଜ:ଘଗୀଜ ଘଜ:ଘଗୀଜ, ଣଦଳଘ ଘୀାଦଣ.ଘ, ଣ.ଘୀ ଓଣ.ଘୀଜ ଣଜ ଓଳଘଘଯଟଠ ଣଘାଡଣଜଳଓଓ ଳଘଣଓ ଫଡ଼ଓଣ.ଜ।

- ଫଳଜଳଘଳଜଳ ଗଣଠଳଘ ଳଘଣଓ - Palatial umbrella designed house.
- ଫଳଜଳଘଳଜଳ ଘଣଡ଼ଣ ଫଳଦଣଟ - Wide and spacious beautiful building.

ଫଳ.ଜୀ (ଦାରୀ) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ବେଶ୍ୟା, ବହୁ ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ, ଗଣିକା, ନିର୍ଲଜ - Whore, prostitute, loose character woman, bitch - ଘଟଗଜଳ, ଘଳଘଘଣଦ, ଘଳ.ଗଡ଼ଣ.ଜ, ୟୀଦଳାଘ, ଘଳଘ ଘଳ:ଓଘଜୀ ଦଟଡ଼ଳ ଳଠଳଘଳଓ ଘଣ.ଗାଘ, ଘଜଡ଼ଦୀ।

- ଫଳ.ଜୀ ଘଣ.ଗାଘ ୟଟଳ ଣଦଳଘ ାଳଣାଳଳ ଘଳଘଣଓ-ଳ, ଘଳଓଡ଼ଜଳଟ ଳଘ ଘଳଘ ଫଳ.ଜୀରେଓ-ଳ - Don't be in the company of prostitute otherwise, you will also become prostitute.

ଫଳ.ଜଡ଼ଘ (ଦାରୁଲ୍) - କ୍ରି. (ଡଣଟଳଣ) : ପଥର ମାରିବା, ଫିଙ୍ଗିବା - To throw stone

at - ଡଗମଜମ ଡଳ.ଜ୬ଅ, ଧଳଘଳଡ, ଦଟଖଡଳ।

- ଏଳଜ ଠଟ ୮ଟଧଳଡ ଏଳଏଳଡ ଡଗମଜମ ୠଳ ଏଳଳଳଟ ଡଳ.ଜ୬ଅଳଳ - While walking on the road, stones are not thrown. (It is believed that ancestral spirits also accompanying in the journey and they are not visible).

ଡଳଜ୬ (ଦାରୁ) - ବି. (ପ୬ଧ୬ପ) : ଗଛ - Tree - ଡଳଜଟ।

- ଠମଜମଦ ଡଳଜଟ - Kendu tree.
- ୮ଳଜଏଳପ ଡଳଜଟ - Sal tree.

ଡଳଜଟ (ଦାରେ) - ବି. (ପ୬ଧ୬ପ) : ଗଛ - Tree - ଡଳ.ଜ୬।

- ଏଳଅଟ ଡଳଜଟ - Banyan tree.
- ଏଟ୮ଳଡ ଡଳଜଟ - Peepale tree.

ଡଳ.ଡ୬ (ଦାଦ୍) - ବି. (ପ୬ଧ୬ପ) : ଯାଦୁ, କାଛୁ କୁଣ୍ଡିଆ - Ring worm - ଡଳ.ଡ୬।

- ଡଟଲଳ ଜମପ ଡଳ.ଡ୬ ଳ୬ଳଧଳ - I have a ring worm on my back.

ଡଳଡଳ (ଦାଦା) - ବି. (ପ୬ଧ୬ପ) : ବଡ ଭାଇ - Elder brother - ୮ଳଜଳଡ ଏଳଲଏଳ, ଡଳଡଳ।

- ଡଳଡଳ ଏମଦମ - Elder brother and sister-in-law.

ଡଳଡଳଏଜମ (ଦାଦାଗିରି) - ବି. (ପ୬ଧ୬ପ) : ଦାଦାଗିରି, ଅନଧିକାର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ, ବଦମାସୀ, ଗୁଣ୍ଡାଗିରି - High handedness, hooliganism, goondaism - ୰ଳଜ ୰ଳଏଳଜ ୰ଳ୮୰ମ, ୮ଳଜ ଡଗଳଜ, ଡଗଳଏ୮ଳଜ ଡଗପ୬୮ମ।

- ଏଟଜଟଦ ଡଳ'ଡଳଏଜମଜମ - Male chauvinism.

ଡଳଡଳଦ (ଦାଦାଲ୍) - କ୍ରି. (ଳଳଧଏଳଜ) : ପିଟିବା, ବାଡେଇବା - Beat, hit - ଡଳଦ, ଧଳଏଳଜ, ଳଳ.ଘଳ.ଭ, ଳପ୮ଠଳ.ଧ, ଏଳଠଳଳ ଠଟ ଡଳଦ।

- ଡମଳପ ଳଧ ଡଳଡଳଦ ୮ଳଧଳଭଟଡ ଳଧଏଳଜ - Outsiders are planning to beat us.
- ଏଘଘଭଭ ଡଳଡଳଦ ଳଳଧଳ - He is thrashing the paddy (to extract rice from straw).

ଡଳ'ଡଳଘ ଡଗଳଳଧଳଘ (ଦାନ୍ଦାଲ୍ ଧାପାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଧଏଜଘ) : ଛାନିଆଁ ହୋଇ ଦୌଡିବା, ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ପାହୁଣ୍ଡ ପକାଇ ଚଂଚଳ ଚାଲିବା - Quickly, swiftly, running, bewilderedly, hastily, hurriedly - ଅଧଏଳଜ ଏଗଳଳଧଏଳଜ, ଏଜଜଳଜଏଳଜଳଜ, ଡଗଳଳଜଏଳଳ ଡଗଳଳ.ଜଏଳ, ଳ.ଠଗଳ.ଜଘଳ ଡଳ.ଘ।

- ଭଳଠଟ ଳଧ ଏଳ.ଓଳଭଳଧ ଳଳଧ ଠଟ ଡଳ'ଡଳଘ ଡଗଳଳଧଳଘଳଳ ଡଳ.ଘ ଏଟଏ ଟଧଳ - Seeing the companions deserting me, I ran at them quickly.

ଡଳ'ଡଗଳଳ (ଦାନ୍ଧା) - ବି. (ପ୬ଧ୬ପ) : ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ, ଆଶଙ୍କା, ସନ୍ଦେହ, ଦୁଃଶ୍ଚିନ୍ତା, ଭାବନା, କାତର - Dilemma, doubt, apprehension, sorrow - ଡଡ'ଡଧ,

ᱵᱟᱭᱟᱱ.ᱱ ᱚᱥᱟᱱᱚᱱᱮᱞ, ᱜᱟᱞᱢᱟᱹ, ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ।

- ᱫᱟᱨᱩᱵ ᱜᱟᱱᱛᱟᱱᱟ ᱫᱟᱨᱩᱵ ᱚᱦᱚᱥᱟ ᱦᱟᱨᱮ ᱦᱚᱲᱟ ᱦᱟᱹᱣᱚᱱᱟᱨᱮᱞᱮ ᱦᱩᱥᱩᱨᱮ ᱯᱟᱹᱡᱤ ᱦᱟᱨᱮᱢ ᱱᱚᱸᱜᱟᱭ ᱢᱮᱱᱟᱜᱟᱭᱟᱱ ᱜᱟᱞᱚᱢᱟᱱᱟᱜ ᱦᱟᱨᱮᱱ - After marriage, a lot of apprehensions and doubts came to the minds of Pilchu Haram and Pilchu Budhi.

ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ (ᱫᱟᱱᱰᱮᱨ) - ᱵᱤ. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ପଥର ଗୁମ୍ଫା, ପଥରର ଘର, ଗୁମ୍ଫା - Rock cave, den, cabin - ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ ᱜᱮᱞᱮᱜᱮᱱᱟᱱ, ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ ᱜᱮᱱᱟ, ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ ᱮᱱᱟᱜ।

- ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ ᱢᱤᱥᱟᱱᱫᱟᱨᱩᱵ - Rock cave.
- ᱯᱟᱱᱟᱱᱟᱜ ᱚᱜᱟᱜ ᱢᱤᱥᱟᱱ·ᱢᱤᱥᱟᱱ - Stone shelter of Almighty God (Marang Buru).

ମିଶାନ.ମଙ୍ଗ (ଦାଣଗୀ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଏକ ଦେବୀଙ୍କ ନାମ । ଛଅ ଜଣ ଦେବୀଙ୍କୁ ଏକା ସଙ୍ଗେ ଆବାହନ କରାଯାଏ, ସେମାନେ ହେଲେ ହିସି, ଡୁମ୍‌ନୀ, ଛିତା, କାପ୍‌ରା, ଦାନ୍‌ଗୀ ଏବଂ ପୁଣ୍‌ଗୀ । ଏହି ଦେବୀମାନେ ଜାହେର୍ ବା ଜାହିରାରେ "ମଣେକ" ସହିତ ହିଁ ପୂଜିତା, ସତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ସେମାନେ କୌଣସି ପୀଠରେ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ - There are six female deities worshiped in sacred grove along with "Moneko" only. These deities are - Hisi, Dumni, Chhita, Kapra, Dangi and Pungi. Dangi is one of them. They are not worshipped anywhere separately. They always are recited with "Moneko" and that to in sacred grove only - ᱢᱤᱥᱟᱱ.ᱢᱮᱜᱟ ᱢᱚ ᱚᱲᱟᱹᱨᱩ ᱦᱚ ᱜᱚᱲᱮᱱ ᱦᱩᱫᱩᱜᱟ ᱜᱟᱞᱚᱢᱟᱱᱟ. ᱦᱩᱫᱩᱢ ᱯᱟᱹᱡᱤ ᱜᱟᱱᱟ, ᱵᱮᱦᱟ ᱚᱲᱟᱹᱨᱩ ᱦᱚ ᱜᱚᱲᱮᱱ ᱦᱩᱫᱩᱜᱟ ᱢᱚᱞᱚᱦᱚ ᱜᱟᱞᱚᱢᱟᱱᱟᱜ ᱦᱟᱨᱮᱱ - ᱜᱟᱮᱜᱟ, ᱜᱚᱣᱮᱜᱟ, ᱥᱩᱱᱟᱜᱚᱱ., ᱦᱟ.ᱫᱟᱱᱟ. ᱟᱱ ᱢᱤᱥᱟᱱ.ᱢᱮᱜᱟ, ᱫᱚᱦᱚᱜᱟ। ᱵᱮᱦᱟ ᱢᱚ ᱯᱟᱱᱟᱣᱟᱱ ᱱᱟᱨᱮ "ᱯᱟᱢᱟᱨᱦᱚ" ᱮᱱᱟᱜ ᱜᱮᱨᱦᱚ ᱜᱟᱱᱦᱚᱱᱟᱨᱮᱢ ᱚᱱᱟᱱᱟᱜᱮ-ᱱᱟ। ᱜᱚᱲᱮᱱ. ᱚᱨ ᱜᱟᱱᱦᱚ ᱢᱚᱜᱮᱨᱮ-ᱱᱟ।

ମିଶାନ (ଦାଣାନ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଭାଇବ୍ରା)/(ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଭ୍ରମଣ, ବୁଲିବା - Travelling, tour, trip, excursion, wander - ᱢᱤᱥᱟᱱ ᱢᱤᱥᱟᱱᱮᱞ, ᱣᱟᱱᱮᱚᱨ ᱮᱥᱟᱱᱚᱨ ᱢᱤᱥᱟᱱᱟᱱ ᱜᱟᱱᱟᱣᱟᱱ, ᱣᱟᱱᱮᱚᱨ ᱮᱥᱟᱱᱚᱨ ᱦᱟᱱᱣᱟᱢᱟᱱᱟᱜ।

- ᱢᱤᱥᱟᱱ ᱢᱤᱥᱟᱱᱮᱞ ᱯᱚᱨ ᱢᱮᱜᱟᱢ ᱱᱟᱜᱟᱱᱮᱞᱟᱭᱟᱢ - We have undertaken a country tour/trip. We have in trip to different places of tourist interest.
- ᱚᱱᱟᱜᱟᱨ ᱱ.ᱥᱩᱱ ᱯᱟᱹᱨᱤᱱ ᱱᱟᱢᱢᱮᱢ ᱢᱤᱥᱟᱱᱢᱤᱞᱟ, ᱵᱮ ᱦᱚᱲᱟᱣᱟᱜ ᱢᱚ ᱜᱚᱲᱮᱱ ᱦᱩᱫᱩᱜᱟ ᱮᱱᱟᱜᱟᱱᱟᱜ-ᱱᱟ - Don't wander alone in afternoon, it is believed that spirits use to appear at that time.

ମିଶାନ.ମାଙ୍ଗନ (ଦାଣିଦା°) - କ୍ରି./ବି°. (ଅନେକଅର୍ଥ) : ପେଟ୍‌ରା, ପେଟ୍‌ରା, ଭୀଷଣଭାବେ ମୋଟା ଏବଂ ବଡ ପେଟୁଆ. ଫୁଲା ପେଟ, ଗର୍ଭ ଜନିତ ଫୁଲା ପେଟର

ବର୍ଣ୍ଣନା - Extremely fat with bulged belly, swelled up belly is described with this expression - ମଖଡ ୫୮ ଘଥଧନଓଥଡ ୮୮ଡନ ୮ଥାା ଘଖଡ୮ଥ.ଥ ୬୮ଗଥନଓ ୬ଥଅ ଘଖଥାୟ୮, ଧଥଡ଼ଠଥ ଯଥାନ ଥ୬ ୮୮ଫଖଅ୮ାଧ ୮ଥାା ୬୮ଗଥନଓ ୮ଥ.ଗ ୬ଥଅ ଥଅଥନଓ।

- ଯଥମଥନଓ ଫଥ ୬୮'ଫଥନଓ ୬୮'ଫଥନଓ ୧ ଠଥଘ୧' ଡଥଧନ, ଠଥଘ୮ଥ ୬୮ଗଥନଓ ଘ୸ଫ ଧ୮୬ଯଥ ଠଥଗଥଘ ଡଖଥନଧ ଧଥଡଠଘ ଫଥ.ମ୸ଫଥନଓ ୧ ଘଥାନ ଥଡଥନଧନ - Earlier she was lean and thin, she became excessively bulky after one year of marriage.

ଫଥମ୧ (ଦାଣେ) - କ୍ରି./ବି. (ଡଥଧଥଘଥନ)/(ଏ୬ଧ୬ଘ) : ବଳି ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଛାଗ, କୁକୁଡା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁ, ବଳି ଦେବା, ବଳି କରିବା - Sacrificial animals, animals and fouls meant/dedicated for sacrifice, to sacrifice - ଠଥ'ଓଥ ଠଥଘଥନଓ ଡଥ ଠଥଡଖ୬ଥନ ଧ୸ଘ, ଘ୮୬ଥଘ, ଠଖ୸ଠଘ୸, ଘଥନ୬ଥନ, ଓଥ.ଗ, ଡଥଠଥନ ୨ଘଥନଧ, ଠଥ'ଓଥ ଏ୬ଠଘ ଠ୧ ଓଥଘ, ଠ୧'ଓ୧ଧ, ଘଥନଓ, ୪ଥନଘଠ୧।

- ଘ୮୬ଥଘ ଫଥମ୧ - Goat for sacrifice.
- ଥଘାଖଥନ ଥ.ଘ୸ଘ ଓ୸ଫ୪୬ଥନ. ଓ୧ ଫଥମ୧ ଡ୧ଫ୧ଗଥନଓ - Village quake sacrificed his own child to propitiate goddess.

ଫଥମ୧ ୮ଥ.ଗ (ଦାଣେ ଲାୟ୍) - ବି. (ଏ୬ଧ୬ଘ) : ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟାର ବାର୍ତା ପହଂଚାଇବା (ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଙ୍କୁ) - Message of performing last ritual on account of death of dear one - ଠଖଥ'ଠଥଧନ ଥ୬ ଧଥଧନ ଧଥଧ୧ ଧ୸ଫଖଥ ୬୧ଗଖଥନଓ ଠଥ୧ଘ୬ଥ, ଡଖଥଠଥ୬ ଧ୸ଠ୮୬ଥ୬।

- ଫଥମ୧ ୮ଥ.ଗ ଡଥଫଥ ଧ୸ଧଥଓ ଘ୸ଠ୬ଓ ଠଥାଠଡଓ ଠଥାନ ଡଖଥଡ୬ଥନ ଥ୬ ଫଥନଓ ଫଥଡଥନ ୬୧ଗଖଥନଓ ଡଥ.ଘଠ୸ ଡଥ ୨ଘଥନଡଥଘଥନ - Messengers of village council for delivering message pertaining to last rite of death are given fare and tips.

ଫଥ.ଗଘଥନ: (ଦାୟ୍ହାଁ) - ବି. (ଏ୬ଧ୬ଘ) : ଶାହାଡ। ଗଛ - Dayhan tree - ଫଥ.ଗଘଥନ: ଫଥ୬୧ (ଧଥଘଥନ ଫଥ୬୧ ଧଥନଘ ଧ୧୦ଥ ଠଥାନ ଓ୸ଫ୨୬ଥନ. ଡଥ ଠଥଘ୮ଥନ ଡଥଘଥନ, ଘଥଅ ଘଥଘ୮ଥଧନଓ ଘଥ.୦ଥ.୦ ଘ୨ଧନଓ-ଥନ, ଧ୧୦ଥ ଠଥାନ ୸ଗଥନ.୦୨ ୪ଥଘଥଥ' ଠଥଫଖଥଡ଼ ୫୨ ଘଥ୦ଥଡ଼ ଘ୬ଗ୬ଓ-ଥନ ୫୨ ୦ଥଘ୧'ଧନ, ଧଥଘଥନ ଫଥ୬୧ ଧଥନଘ ଠଥ୮ଥନ ଡ୨ଧ୬ଡ଼୬ଥନଧ ଘଥ୦ଥଡ଼ ଡଥାଥନଥଥଓ-ଥନ)।

ଫଥ.ଗ (ଦାୟ୍) - ବି. (ଏ୬ଧ୬ଘ) : ବଡ ଭଉଣୀ, ଦିଦି - Elder sister - ଡ୬ଘ୸ ଯଥ୬ଥନଓ ଠଥଗଗଥନ।

- ଯଥ୬ଥନଓ ଫଥ.ଗ ଫଥ ଠ୬୬୬ ଘଥ୬ଥଘଥ ୬୨ଡଥ ୪ଥଥଜଥନଗ ଡ୨ଫ୨ଗଗଥନ - Elder sister was married off in the village other side of the hill.

ଡାଲା (ଦାୟକା) - ବି. (ପ୍ରମାଣ) : ପ୍ରମାଣ, ଉଦାହରଣ - Proof, example - ସାକ୍ଷୀ, ଉଦାହରଣ।

- ଆପଣଙ୍କ ଚଳଣି ଏମିତି ଡାଲା ଦେଉଛି ଆପଣ ଜଣେ ଆଦିବାସୀ ନୁହଁନ୍ତି - There are several proofs that tribals are not Hindu.
- ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଡାଲା ଦେଇ ଦେଇ ପାଠ ବୁଝାଉଛନ୍ତି - Teacher is teaching lessons with examples.

ଡାଲାରଣ (ଦାୟିତ୍ୱ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଣି) / (ପ୍ରମାଣ) : ଦାୟୀତ୍ୱ, ଭାର, ଜିମା, ହେପାଜତ୍ - Responsibility, burden - ଦାୟିତ୍ୱ, ଡାଲାରଣ, ଦାୟିତ୍ୱ, ହେଫାଜତ୍, ଜିମାଦାରୀ।

- ଏହାର ଚଳଣି ମୋଟରେ ଡାଲାରଣ ଚଳେ - These are your responsibilities.
- ଏହାର ଚଳ ମୁଁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ଡାଲାରଣ ନେଇଛି - I am shouldering this responsibility.

ଡାଲାଣ (ଦାୟା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଣି) / (ପ୍ରମାଣ) : ଦୟା, ଅନୁକମ୍ପା, ଆଶିର୍ବାଦ - Kindness, mercy, grace, blessing - ଡାଲାଣ ଦାଲାଣ, ଡାଲାଣୀ।

- ମାଲାଙ୍କ ଦାଦୁଙ୍କାରାଣ ଡାଲାଣ ଠାରୁ ହିଁ ଏମାନେ ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି - Due to grace of Marang Buru - Almighty God, we all are hale and well.
- ମୋତେ ମାରିଲୁରେ ଡାଲା ନାହିଁରେ, ଡାଲାଣୀରେ ଯେ, ମୋଟେ ମାଡ଼ ଦେଲୁରେ ଡାଲା ନାଡ଼ରେ - You have thrashed me badly, have a mercy on me, don't beat me any more.

ଡାଲା.ଲୁଡ଼ା ଡାଲା.ଲୁଡ଼ା (ଦାୟୁଲ୍ ଦାୟୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଣିଆ) : ଅସଂଜତ ଭାବେ, ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରି ଏପଟ ସେପଟ ଘୁରି ବୁଲିବା - To move wound having dressed indecently - ମାଲାଣ.ପ ମାନ୍ଦାରୁ ଡାଲାରଣ ଚାଠାରୁ ଚାଲି ଯାଇ ଚାଲୁଛନ୍ତି।

- ମାଆଟି ଓଟ ଯାଇ ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି ଆଟ ଡାଲା.ଲୁଡ଼ା ଡାଲା.ଲୁଡ଼ାଟାରୁ ଡାଲାଦ ଦାଲାଣ ଦାଣ୍ଡାଣ୍ଡି ଚଳୁଛନ୍ତି - You are moving around disgustingly in inappropriate dress.

ଡାଲାଁ ଡାଲାଁ (ଦାଁୟ୍ ଦାଁୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଣିଆ) : ତା'ଉପରେ ତା'ଉପରେ ଲଦିବା, ପକାଇ ଏକତ୍ରିତ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା - Piling up, stocking one up other like pyramid - ଏଇ ଗଠାଣେ ଏଇ ଗୋଦାମ, ଗାଁଗାମ, ଡାଲାଁଡାଲାଁ।

ଡାଲାଁଚାଲା (ଦାପ୍କାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳଣି) : ଅଟକି ଯିବା, ରହି ଯିବା, ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା, ଡେରି କରିବା - To halt, to postpone, deffer, delay, procrastinate, stop - ଠାଣିଆ ଯୋଡ଼ ଗାଣ.ଲାଲାଚାଁ.ଓ, ଠାମ୍ଁଓଟ, ଠାଣ୍:ଓମ, ଠାଲାଁଚାଲା.ଯ, ଗାଣ.ଲାଲାଚାଁ.ଓ, ଠାଣାଁଣାଓ।

- ଚଌଌଚଇଚ ଅାଏଚଌ ଚଌଚ.ଠ୩ଌ ଏଚଘ ଏ୩ାଏଚ୬ ୪ଘଇଚଓ ଚଚ ଓଚଘଚଚଅଚ ଓଚଓ ଅଚଚଚଇଚ - Due to Covid-19, people stopped movement.

ଓଚଘଘଌଚଏ (ଦାପ୍‌ରାମ୍‌) - କ୍ରି. (ଚଚଇଚଅଚ) : ଭେଟଘାଟ ହେବା, ବାଟରେ ପରସ୍ପରକୁ ଭେଟିବା - To meet each other on the way, confront - ଏଚଌ ଌଘ ଓଚଘଘଌଚଏ, ୪ଚଏଚଚଓ ଓଚଘଘଌଚଏ।
- ଏଚଌ ଌଘ ଏଚ.ଠ୩ ୪ଚଅ ୮ଘ ଓଚଘଘଌଚଏ ଘଇଚ - We confronted an elephant on the way.

ଓଚଘଚଚ୮ (ଦାପାଲ୍‌) - କ୍ରି. (ଚଚଇଚଅଚ) : ଘୋଡାଇବା, ଢାଙ୍କିବା - To cover, hide - ୮ଚଘଚଌ, ଘଚ୮ଚଏଏ, ଚ୬୬, ଓଚଇଚଓ।
- ଓଚଚଚ ୮ଚଚଚ୮ ଚଘ ୦ଌଚ.ଘଇ୩ ଠଘ ଓଚଘଚଚ୮ ଚଚଓ ଏଘ - Cover the cooking pot with lid.

ଓଚଘଚଚ୮ (ଦାପାଲ୍‌) - କ୍ରି. (ଚଚଇଚଅଚ) : ପିଟାପିଟି ହେବା, ପରସ୍ପରକୁ ପିଟିବା, ବାଡେଇବା - To beat each other, to hit each other - ଓଚ୮ ଓଚଘଚଚ୮, ଠଚଘଚଏଏ।
- ଚ୮ଚଘଘଠ ଓଚଘଚଚ୮ଚଚ - Don't fight against each other.

ଓଚଇ (ଦାନ୍‌) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଇଚଓ) : ଦେବା - Give - ଓଚଇ।
- ଓଚଇ ଅଏଚଓ ଏଠ - Lo! give me.

ଓଚଇ (ଦାନ୍‌) - କ୍ରି,/ବି. (ଚଚଇଚଅଚ)/ (ଏଚଇଚଏ) : ଦାନ, ଦାନ କରିବା, ଦେବା, ଅବଦାନ - To donate, donation - ଅଏ ଚ୮ଚଚଓ, ଅଇଅଏ।
- ଚ୩ଇଚ.୯ ଏଚଘ ୩୦ଚଇ ଚଇ୩ଚଚ ୮ଚ.ଓ୩ଓ ଏଚଚଇଚଓ ଓଚଇ ଚଅଓ-ଚ - Rich man donated a plot of land for school purpose.

ଓଚ.ଇଏ୩ (ଦାନ୍‌ମୀ) - ବି. (ଏଚଇଚଏ) : ଶତ୍ରୁ, ଦାନବ, ରାକ୍ଷସ - Enemy, demon - ଠଚ.ଓଌ୩, ଌଚଚଚଇ, ଚ.ଇଚଌ।
- ଓଚ.ଇଏ୩ ଓଚ ଏଚ.ଇଏ୩ ଌ୩ଇ ଚ୮ଠଚଚ. ଚଚଇଚଚଚଅ - Danmi(Demon) is opposite of Manmi(Man)

ଓଚଇଓଚଇଚଚଏ (ଦାନ୍‌ଦାନାଓ) - କ୍ରି. (ଚଚଇଚଏଚ) : ରାଗରେ ଡିଆଁ ମାରିବା, ରାଗି ନିଆଁ ହୋଇଯିବା - Jump out in bad temper, to become irritated - ଌଚ.ଓ୩ ଠଅ ଓଚଇ ଠଚଓଚଓ, ଌଚ.ଓ୩ ଠଅ ଓଚଇ ଚ.ଓଚଌଚଓ, ଌଚ.ଓ୩ଓ।
- ଏଅଌଅ୮ ଏ୩ଌଚଏ ଅ ଚ.ଓଚ ଚଅଓଅ ଚଌଚଇ ଏଚଌଚଓ ଅଌଚ ଌଚ.ଓ୩ ଠଅ ଓଚଇଓଚଇଚଚଏ ଅଇଚଓ - First wife lost control over herself out of anger when her husband brought a co-wife.

ଓଚଇଚ, ଓଚଇଚଚଘଚ.ଇ୩ (ଦାନା, ଦାନାପାନୀ) - ବି. (ଏଚଇଚଏ) : ଖାଦ୍ୟ, ମଞ୍ଜି - Food stuff, nut - ୬ଚଏଏଚଓ ଏଚଚଓଚଓ, ଓଚ.୮, ୬ଚଓ।
- ଠଚ.ଓଚଌଌ୩ ଓଚଇଚଚ - Fodder.
- ଏ୩ଓ ୪ଚ.୬ଚ ଓଚଇଚଚ ଠଚଓ ୬ଚଚଠଚ.ଏଚଚଏ ଚଚଇଚ, ଚ'ଠଅ ଏଚ.ଚ୩ଏଅଏ ୮ଚ.ଓଚଓ ଚଚଇଚଚ - You hardly get one quar of meal a

day, under such circumstances you are claiming to be a magistrate.

- ଡମ୍ପଅ.ଠମ ୟଅୟଅ ଲଟଭଅଓ ଢଅଦଅ ଠଟ ୟଅଯଟ ଅ.ଠମ ୟମଡମ୍ପଅଓ - The cashew nut makes the biriyani more tasteful.

ଢଅଦଅ ପଅଏ (ଦାନା ଲାଜ୍) - ବି. (ଏଦଏଏ) : ଦାନା ପେଟ, ପାକସ୍ଥଳୀ - Stomach - ଏଏଏଢ, ପଅଏ।

- ଢଅଦଅ ପଅଏ ଲଟଢଅ ଅପଅଯ ଏଏଅଅ.ଞ ମଏଅ - Don't punch me on stomach.

ଢଅଦଅଢଅଲ (ଦାନାଦାର୍) - ବି. (ଏଦଏଏ) : କୀଟପତଙ୍ଗ, ମୂଷା ମରା ଔଷଧ - Insecticide, poison - ଓଏଡଏ ୟଅଲଞଓଅ ଡମ୍ପୟ, ଠମ୍ପଏଏ ଓଅଏ ଡମ୍ପୟ ଲ ଅ ଦ ।

ଢଅଦଅଯଅପ (ଦାନାପାଲ୍) - ବି. (ଏଦଏଏ) : ମୃତ ଦେହ ପୋଡିବା କିମ୍ବା ପୋତିବା ପୂର୍ବରୁ ଛାତି ଉପରେ ଚାରିଟା କାଠି ବର୍ଗାକାର ଭାବରେ ରଖାଯାଏ, ଏହି ବର୍ଗାକାର ଭାବେ ରଖାଯାଇ ଥିବା କାଠିକୁ "ଦାନାପାଲ୍" କୁହାଯାଏ - Four small sticks of equal size are placed on the chest of dead body in square shape. This is called "Danapal" - ପମଢ ୟଅପଅଦଅଓ ଯଏଦଭଅ. ଏଅଠଅଏ ଓଅଏ ଏଅଅଅଓ ଏଅଅଅପ ଲଟ ପଏଞଅ.ଢ ପଏଞଅ.ଢ ଏଅଅଅଅଲ ଏଅଠଟ ଏଟ ଢଟଏଅ ଅ.ଞଏଲଅ ଅଲ ପମଢଠଅ.ଓ ଞଅ.ଅଏଅ. ଯଲଅଲପଅ ଦଟଏଅ ଠଅଦଅଅଟଓ-ଅ, ୟଦଅଓଟ "ଢଅଦଅଅଯଅପ" ଢଅଯଅପ ଏଅଠଅଏ (ପଅଠଏଅପ ଏଅଠଅଏ)।

ଢଅଦଅଅଓ (ଦାନାଂ) - କ୍ରି./ବି. (ଏଅଦଟଅଅ)/ (ଏଏଦଏପ) : ଲୁଚିବା, ଉହାଡିବା, ଉହାଡ, ପଛରେ, ମରିଯିବା - Hiding, behind something to die - ଏଏଏଦ, ଏଏଏ, ୟଅପଅ, ୟଅପଅଓ ଏଞଅଦ ୟଅପଅଓ, ଅଢଅଓ, ଠଅଓ ପଟଢ ପଅପଅଟଓ, ଓଏଠଏଓ।

- ଢଅଦଅଅଓ ଲଟଦଅଅଓ ଠମ୍ପଦମ୍ପୟ ଢଅ ଠଅଓ ପଟଢ ପଅପଅଟଓ-ଅ - Things beyond sight are not visible.
- ଠଟଅଅ ଯଅ.ୟଏଲ ୟଟଢଅଅଓ ଏଦଏଢ ଠଏଏଲ ଲଟ ୟମ୍ପ ଞଅ'ଢଅଟଓ ଢଅଦଅଅଓ ମଢମ ଟଦଅ - Sun went behind the tall hill situated in western side of our village.
- ମ୍ପ ଅଓଓ ଠଅଠଅଅ ଠମ୍ପଠମ୍ପଦ ଢଅ ଅ.ଠମ ଯଅ.ଡମ୍ପ ଲଟଓଟ ଏମ୍ପ ଢଅଦଅଅଓ ଅଏଅଅଦ -My parents have died long back.

ଢଅ.ୟମ (ଦାନୀ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଦଅଓ) : ଦିଅ, ଆମ ଲୋକ ଆମକୁ ଦିଅ ଅର୍ଥରେ - Give our man/woman - ଢଅ.ୟମ ଠଅପଟ ଠଅ.ଡଏ ଠଅପଟ।

ଢଅ.ଯ (ଦାଲ୍) - କ୍ରି. (ଏଅଦଟଅଅ) : ଦୌଡିବା - To run - ଢଅ.ଯ ଏମଲ, ଢଅ.ଯ ଢଅଦ, ଲଏଓଏଢ ୟଅ.ଡମ'ଏ ଓଅଓଅଦଅଓ।

- ଢଅ.ଯ ଏମଲ ଡଟ - Run away.

ଢଅ.ଯଏଏ (ଦାଲ୍କୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଯ) : ଟାଣ, କଠିନ, ଟାଣ ଅବସ୍ଥା - Solid form - ଏଟଠଟଏ ଏଅଓ।

- ଅଦ୍ଭୁତ ଜଳ ଜମାରେ ଜଳ.ଘନ ହୋଇଥାଏ - Ice is solid form of water.

ଜମାଟ (ଦାଳ୍‌କେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଣ୍ଟଆ) : କଠିନ ହେବା, ଟାଣ ହେବା - Solid, to be solidified, clotting together - ଘନୀଭୂତ, ଘନୀଭବନ, ଜମାଟ, ଯୌଗ ମିଶ୍ରଣ ଦହିମିଠାଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।
- ଜମାଚାଉଳ ଜମାଟ ହୋଇ - Rice has stuck up together.

ଜମାଇବା (ଦାଳବ୍) - କ୍ରି. (ତାଣ୍ଟଆନା) : ଠେସିବା, ପଥର କିମ୍ବା ଓଜନିଆ ଜିନିଷରେ ଛେଚିବା - To hammer - ତୁମାଣ, ଘୁଣ୍ଡାଣ, ଠୋକ ।
- ଜଖମରେ ଠୋ ଜମାଇବା ପାଇଁ ଯେ ଠୋ ଠାଅ - Drop a heavy stone on his head.

ଜମାଣ (ଦାଳା) - ବିଂ. (ତାଣ୍ଟଆ) : ଉଠାଣି, ଉଠାଣିଆ - Ascending up - ଆରୋହଣ ।
- ଯେମାଣ ଯେଉଁ ଜମାଣରେ ଚାଲି ଜଟା ଜମାଟରେଣ୍ଟ-ଅ - Old man could not climb up high hill.

ଜମ.ଯେଲ. (ଦାଳ୍‌ୟା.) - ବି. (ଘୁଣ୍ଟଆ) : ଦାଢୀ - Beard - ଯେଉଁମାନେ ରଖନ୍ତି ।

ଜମାଟ (ଦାଳେ) - ବିଂ./ବି. (ତାଣ୍ଟଆ)/(ଘୁଣ୍ଟଆ) : ଶକ୍ତି, ବଳ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ - Strength, energy, strong, stamina - ଜମାଟ, ବଳିଷ୍ଠ ।
- ଜମାଟ ଯେଉ - Strong man.
- ଭୀମ ଯେଉମାନେ ମ.ଦୀମ ଠାରୁ ଜମାଟ ଯେଣ୍ଟେମାନ୍ତ-ଅ - That man has great strength and stamina.

ଜମାଣିଆ (ଦାଣ୍ଡା) - ବିଂ. (ତାଣ୍ଟଆ) : ବଳୁଆ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ଦଣ୍ଡା - Strong - ଜମାଟ, ବଳିଷ୍ଠ ।
- ଯାହାର ଜାରୁଣ୍ଡ. ଜେ ମ.ଦୀମ ଜମା.ଣିଆ ଯେଉଁ ଠମାଯଟ.ଣ୍ଟ - Hudur Durga was very strong man.

ଜମାଣିମାଉ (ଦାଣ୍ଡାଓ) - କ୍ରି. (ତାଣ୍ଟଆଉ) : ରାଗିବା, ଗାଳି କରିବା, ଭର୍ତ୍ସନା କରିବା, ତିରସ୍କାର କରିବା - To scold, rebuke, chide - ଅଧଯଟଜ ଘମାଅଟମା ।
- ମାଟ ମ.ଠା ଘମ.ାଯମ ଜମାଁ ତାଣ୍ଟ ତରେ ଜମା.ାଣିମାଉ ତଟଜ ତଉଉ - Village head of our village scolded at the officers.

ଜମ.ାଘମ (ଦାବ୍‌ଳି) - କ୍ରି. (ତାଣ୍ଟଆଉ) : କଳି ଝଗଡା, ମାରପିଟ୍ କରିବା, ଲଢେଇ ଲାଗିବା - To fight - ଜମାଘଟାଟଣ, ଠମାଟମାଘ, ଅମାଟମାଘମାଣ ।
- ଯୌଜ ଜଯମାଉ ଓମାଟ ଜ୍ଞାଘ ଜମ.ାଘମ ଓଟରେମ ଜୌତ୍ତ ୟମାଉ - I will fight with officials sometimes.

ଜମାଘମାଣିମାଉ (ଦାବ୍‌ଳାଓ) - କ୍ରି. (ତାଣ୍ଟଆଉ) : ରାମ୍ପୁଡିବା, ଆମ୍ପୁଡିବା - Scratch - ଅମାଣମାଣ, ଅମ.ାଘମ ।

ଢଣ.ଠଓଷ (ଦାବ୍ଲୁ) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଇ) : ମୋଟା, ଅସୁନ୍ଦର - Thick, ugly - ଯଥାଣ।

- ଢଣ.ଠଓଷ ଦଚମ - Thick lip/ugly lip.

ଢଣଠଥଇ (ଦାବନ୍) - କ୍ରି. (ଓଚଇଚଇ) : ଦବେଇ ରଖିବା, ଅଟକାଇବା, ଦମନ କରିବା, ଲୁଚାଇବା - To suppress, hide - ଠଓଣଚଣ ଢଣଓଣଯ, ଢଣଠଣଥ, ଚଚଓ।

ଢଣ.ଠମ (ଦାବି) - ବି. (ଏଚଇଚଯ) : କାନ୍ଧ - Shoulder - ଠଣଓଯଇ।

ଢଣ.ଠମ (ଦାବି) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ) : ଦାବୀ କରିବା - To claim, demand - ଚଓଥାଓ, ଚଥଓ, ଯଥଚ, ଣ.ଢଣ.ଓ।

- ଣଦଯଓଣଢ ଯଥଚ ଦଯ ଢଣ.ଠମଓଯଢଇ-ଣ - We are demanding for our right.

ଢମଓଠଣଓଣଠଣଢଓ (ଦିଗ୍ଭାଗ୍) - ବି. (ଏଚଇଚଯ) : ଦିଗ୍ ଭାଗରେ, ଅଂଚଳରେ, ଇଲାକାରେ - In this region, area, vicinity, far and near - ଢଓଣଠଓଣଠଣଇଣ, ଣଠଯଠଣଇଯ, ଏଚଓ ଏଣ:ଓମଏ।

- ଯଣ'ଠଣ ଏଣଠଢଣଠ ଦଯଚଣଇ ଠଣଯମଦଯଣଇ ଢଣ ମଇଣ. ଢମଓଠଣଓଣଠଣଢଓ ଠଯଢଣ ଣଣଚଣ ଯଣ' ଠଣଚଣ ଠଣଯଠଢଣ - There was no wrestler like Mando Sardar in that area.

ଢମଦ (ଦିଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ) : ସାହସ କରିବା - To venture - ଏଣଯଣଇ, ଯଣଇଯ ଯଚଚଠଚଯମ ଣଠ ଚଯମଯଚ।

- ଠଣଇ ଢଣଓ ଓଣଠଣ ଠଣଓଠଣ ଠଣଠଠଣ ଠଣଠଣଯଣଓ ମଦ ଢମଦ ଚଯଢ-ଣ - I ventured to swim across the flooded river.

ଢମଦଓଣ.ଠମଓଣ. (ଦିଲ୍ଗାରିୟା) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଇ) : ସାହସୀ - Brave, courageous, bold - ଏଣଯଣଏଣଇ, ଢମଦଢଣଠ।

- ଏଚଇଣ.ଠଣଯ ଏଣଠଯଇ ଢଣ ଣ.ଠମ ଢମଦଓଣ.ଠମଓଣ. ଯଣଯଯ ଠଣଯଯଇଓଣ - Sunaram Soren was very bold person.

ଢମଦଣ.ଢ (ଦିଲାଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ) : ସାହସ ହରାଇବା - To lose courage - ଢମଏଣ.ଯଣଠଣ, ଏଣଯଣଏ ଠଣଓ ଚଚଯଣ.ଥ, ଣଢ।

- ଣଦଥଯ ଢମଦଣ.ଢଥଓ-ଣ, ଣଦଯ ଯଣ ଏଣଥଠଯ ଯଯଇଣଠ ଦଯଓଯଓଣ - Don't lose courage, we are also with you.

ଢମଦଣ.ଓ (ଦିଲାୟ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଇଥଢଓ) : ଆସ, ନିକଟକୁ ଆସ - Come - ଢଯଦଣ ଯମାଠଚଓ ଯଯ, ଯମାଠଚଓ ଯଯ।

- ଢମଦଣ.ଓ ଯମାଠଚଓ ଯଯ, ଢଣଚଣ ଯଯ ଠଥଯ ଚଢଣଇ - You come, if you want to take food.

ଢମଦଦମ (ଦିଲ୍ଲୀ) - ବି. (ଏଚଇଚଯ) : ଦିଲ୍ଲୀ ମହାନଗର, ଭାରତର ରାଜଧାନୀ "ଦିଲ୍ଲୀ" - Delhi, Capital of India - ଢମଦଦମ ଇଣ'ଓଣଠ, ଠଓଣଠଠଥଠ ଢମଏଥଯ ଠଯଯଣଓ ଠଣମଠଓଣମ।

ଡ଼ାକ୍ଟ (ଦିଲି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ନିମନ୍ତ୍ରଣ, ଆମନ୍ତ୍ରଣ - Invitation - ୧ଟଖଠଅ ଠଅଜଠଟ।

- ଡ଼ାକ୍ଟ ଠଅଜଠଟ ସଅଧ ୬ଅଠଟ ୮ଟ ଧଟାଠ ଅ୬ଅ୧ଅ - On getting invitation we have come.

ଡ଼ାବ (ଦିକ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଦିଗ, କୋଣ - Direction - ୪ଟଧଟଡ଼, ଡ଼ାୟଅ., ୬ଖଠ, ୧ଅ୬ଜଅ।

- ୧ଠାଠ ଡ଼ଖ ଡ଼ାବ ଠସ ଠଜଠ୬ଅ. ୬ଟଓ-ଅ, ଟ୬ଚଅ ଓଠସ ୪ଟ୧ ଡ଼ଅଟଓଟଅଡ଼-ଅ - I could make out the direction and can go alone now.

ଡ଼ାବଜଠ (ଦିଖି) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଳିତ) : ଦେଖି ଭାଇ (ବାଟ ଛାଡ, କୁହ ଇତ୍ୟାଦି) - See (you tell us) - ଡ଼ାବଜଠ।

- ଡ଼ାବଜଠ ଠଅଠଅ ୮ଅ.ଓ ଠଅଠଖଟ ଘଟ, ୫ଟ୬ଅଠଟ ଘଟ ଠଅଓଖଧଟ୧ ଡ଼ଅ୬ଅଧଟ୧ ଠଅଠଖଅ? - Respected ones, please tell us as to why you are late?

ଡ଼ାବବ (ଦିକୁ) - ବିଂ. (ଓପ୍ରଚଳିତ) : ଅଣଆଦିବାସୀ, ବର୍ହିରାଗତ - Non-tribal, outsider - ଟଠଅଓ ଏଖଅ, ଅଠଖ ଏଖଅ ଠଅଓ ୬ଖ।

- ଡ଼ାବବ ଡ଼ଖ ଏଖଅ ଡ଼ଖ୬ଖ ଠଅଓ ୬ଅଟ୧ଅ - Outsiders are not tribal.

ଡ଼ାଜ (ଦିଜ୍) - କ୍ରି. (୬ଅଟଖଅ) : ଡଣ୍ଡିରେ ଲାଗିବା - To be choked in throat (food pipe), stuck up in throat - ଟଅ.ୱଅ୮ ୱଟ ୮ଅଠ୬ଅଖଖଓ।

- ଏଅ.ବବ ଜଅଓ ଠ୮ସ ଡ଼ାଜ ଟଟଅ - My throat choked with fish bone. Fish bone stuck up in my throat.

ଡ଼ାଧ (ଦିମ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଖଟଖଓ) : ଛାଡ, ବାଟ ଛାଡ - Give me way, be in side, side please - ଡ଼ାଧ।

- ଡ଼ାଧ ଏଖୱ ଅ୪ଅଓ ଅ.ସ ଧଟ - Give me side/way.

ଡ଼ାଧଧାୱ ଡ଼ାଧଧାୱ (ଦିମିର୍ ଦିମିର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଖଟଖ୪) : ଏକା ମୁହାଁ ହୋଇ ଚାଲିବା, ମନ ଇଚ୍ଛା ଧୀର ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଯିବା, ଚାଲିବା - Walking majestically, rhythmically, slowly - ଓଟଧଟସ ଓଟଧଟସ ଠଅ୪ଅଧ, ୮ଅଠଖଓ ୮ଖଠଖଓ ଠଅ୪ଅଧ, ଡ଼ଖଧଖବ ଠଅ୪ଅଧ।

- ଓଅ.ଓ ଧଅଏଚ୍ ୬ଅଖଅ ଡ଼ାଧଧାୱ ଡ଼ାଧଧାୱ ଖ୪ଅଓ ୬ଟଟ ଏଖଡ଼ ୬ଅଟ ଏଅାଚବଓ ବଅଟଅ - Cow along with its calf coming to house majestically.

ଡ଼ାୟ (ଦିଶ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - Objective, purpose, goal - ଡ଼ାୟଅ., ଡ଼ାୟ।

- ୬ଖଅଅ ୱଟଓଅଓ ଡ଼ାୟ ଚଡ଼ାୟ ୮ଅ.ଓ ୮ଅ.ଓଅଡ଼ ସଅ ଏଟାଠ ଅବଅଟଅ - I have come to tell the aim and objective of this (project) mission.

ଡ଼ାୟଖଧ (ଦିଶମ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଦେଶ - Country - ଡ଼ାୟଖଧ।

- ଠଅଟଅଧ ଡ଼ାୟଖଧ - Mother land.

ଫାଇଣ. (ଦିଶା) - ବି. (ପ୍ରଇପ) : ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ, ଦିଗ ଦର୍ଶନ, ପଥପ୍ରଦର୍ଶନ, ବୁଦ୍ଧି - Idea, direction, conscience - ଚଶଟଣାଢ, ଠଶଟଣମ, ଘପଫାଇ, ଫାଇଣ., ଚଣଘଣ.ଓ, ଠପଫଶା।

- ଝଟଫ ୨ସ ଝଟଚଣଣଣ, ଫାଇଣ. ଘଡ଼ ଠଣଡ ଘଟଘ ଣ୍ଟ ଚଣଇଣ - What to do, I am not getting any idea.

ଫାଇଘଣ. (ଦିଶ୍ୱା) - ବି. (ପ୍ରଇପ) : ଦେଶବାସୀ, ସାଧାରଣ ଲୋକ, ଶିକାରୀ ଦଳ - Public, mob, mass, hunters - ଫାଇଘପ ଘଘଅ, ଯଟଫଓଓଣ ଚଡ, ଘଘଅ ଚଡ।

- ଫାଇଘଣ. ଚଡ ଫପଅଚଠ ୱାଣଘଓଣ ଟଇଣ - Public assembled.
- ଫାଇଘଣ. ଠପଓପ ଚଶଡଇ ଚଡ ଣଠଓଡଟଝଟଇଣ - Hunters came down the hill.

ଫାଇଘଣ. (ଦିଶ୍ୱା) - କ୍ରି. (ଚଣଇଘଣ) : ଗଣ ଧର୍ଷଣ କରିବା, ଗଣ ସମ୍ଭୋଗ କରିବା, ବହୁଲୋକ ନେଇଯିବା - To enjoy a girl by many, to be taken or shared by mass - ଣ.ଠମ ଘଘଅ ଠଟ ଦଡଝଣ ଚଶଣଘଯଝଣଘ, ୨ଫ୍ୱ, ଫଣଓଓଅଣ ଫଣ.ଓଓଅ୨, ଣ.ଠମ ଘଘଅ ଚଡଅଣ ଠଟ ଘ୨ଫୱଣ.ଓ ଚପଅ୨ ଚଡ ଘଡଝଘଣ।

- ଣଫ ଘଟଝଡଘ ଣ.ଠପ ଘଘଅ ଠଟଚଡ ଫାଇଘଣ. ଓଡଫ ଚଣଫଟଚଣ - Missing goat was killed and its meat was shared among the villagers.
- ଫଣ.ଝ୨ ଘଣ.ଢଠପ ଣ.ଠପ ଚଡଅଣ ଠଟଚଡ ଫାଇଘଣ. ଚଟଫଟଚଣ - Whore was sexually enjoyed by village boys.

ଫାଇଣ.ଘଣଝଣ (ଦିଶାହାରା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଣଇଘଣ)/(ପ୍ରଇପ) : ବୁଦ୍ଧି ନ ଦିଶିବା, ଅସହାୟ ହେବା - To become helpless - ଫାଇଣ.ଫ, ଠପଫଶ୍ୱ ଠଶଟଚଣମ ଣଫ, ଠଣଓ ଘ୨ଠପଓ।

- ଝପଘଣ. ଝଟଚଟ ଘଣଅଣଘଟଇ ଚଶଣଇ ଫାଇଣ.ଘଣଝଣ ଓଟଚଟ ଠପଠଶଣ.ଘ ଚଟଫ-ଣ - When we fell sick, we felt helpless.
- ଠଣଠଣଚ ଓଘଠ ଟଇଚଶଣଇ ଓ୨ଫଠଝଣ. ଚଘ ଫାଇଣ.ଘଣଝଣ ଟଇଣ - When father died, children became helpless.

ଫାଇ୨ (ଦିଶି) - ବିଂ. (ଓପଇପ) : ଦେଶୀ - Indigenous, local, not foreign - ଣଘଇଣଝ ଫାଇଘପ ଝଟ ଘଣ୨ଘଚଣଓ ଣଝ ଠଟଇଣଘଘଣଓ।

- ଫାଇ୨ ଘଓଅଓ - Indigenous variety of paddy.
- ଫାଇ୨ ୪୨ପ - Local and indigenous hen.

ଫ୨ଘଝ୨ (ଦିହ୍ରୀ) - ବି. (ପ୍ରଇପ) : ପୂଜକ, ଦେହୁରୀ - Priest - ୪ଣଚଚଟ, ଠଣଓଣ ଠଓଝଓ ୪ଟଠଣ ଫଟଠଣ ଘଘଅ।

- ଓଘଣଠ ଫ୨ଘଝ୨ - Priest of the ghat (bone immersion ghat).

ଫ୨ଚଣ. (ଦିୟା) - ବି. (ପ୍ରଇପ) : ସୃଷ୍ଟି, ଅବଦାନ - Creation, given - ୪୨ଝୱଘଟ, ଟଇଟପ, ଫଣଟ।

- ୱ୨ଘୱ ଘଣଚଣ ଫଟ ଝଣଓଫଟ ଫ୨ଚଣ. ଚଣଟଣ - Bond of life is God gifted.

ଜାତୀୟ (ଦିୟାଉଳା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଦିଆ, ଦିଆ ବତୀ - Small earthen pot lamp - ଚଳ.ମାସ ଚଳ.ମାସ ଯଳଯ ଛଯଯଳ ଜାତୀୟ ଛ ଥଳ.ଠା ।ଂଚ।

ଜାପାତ (ଦିପିଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଯଥଳ) : ମୁଣ୍ଡେଇବା, ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହିବା - To carry load on head - ଥଯଯଥଙ ଠଯ ଜାପାତ ଜଙ୍ଗା ।

- ପଯଛଯା ଳଛାଚା ଜାପାତ ଚଳଠଯ ଳ.ଠଂ ଚଂଥଜା ଜଳଙ-ଚଂ ଙଛଳମ ଚଛଳଯ ଚଥ ଛଂଥଳ.ଜ ଚଳଯଳ - Village women are returning from water filling ghat with pitchers full of water.

ଜାଯ (ଦିନ୍) - ବିଂ. (ଙଂଯଂଯ) : ପ୍ରତିଦିନ, ସବୁଦିନ - Daily - ଜାଯ ଙଯ, ଜାଯଳ.ଯ ।
- ଜାଯ ଙଯ ଯାଳାଂଙ ଯଯ - Come daily.
- ଂଯଜା ଚଥଜାଳ ଜଥ ଜାଯ ଙଯ ଜା ଳଛଯଯ ଯ ଯାଳାଂଙଙ-ଳ - That boy uses to come to me regularly..

ଜାଯଥଛ (ଦିନର୍) - ବିଂ. (ଙଂଯଂଯ) : ଦୈନନ୍ଦିନର କଥା, ଘଟଣା - Regular - ଜାଯଳ.ଯ, ପଯଠଳଜା, ଜାଯ ଙଯ ।
- ଯଥଙଳ ଚଥଜଥ ଜାଯଥଛ ଯଂଙଂଙ ଙଛଥଳାଥଯ ଚଳଯଳ - These are regular events.

ଜାଯଳ.ଯ (ଦିନାମ୍) - ବିଂ. (ଙଂଯଂଯ) : ନିତି ଦିନିଆ - Daily - ଜାଯ ଙଯ ।
- ଜାଯଳ.ଯ ଜଥ ଳାପଥଯ ଯଯଜାଙଛଳଳ - Don't hunt daily.

ଜାଯଯାଚ (ଦିନିକ୍) - ବିଂ. (ଙଂଯଂଯ) : ଏକ ଦିନ, ଦିନେ ନା ଦିନେ - One day, in days to come - ଯାଜ ଜାଯ ଯାାପଥଙ ।
- ଜାଯଯାଚ ଠଯ ଥ.ଠଂ ଜାଯଯଥଯ ଠଥ.ଯାା ଯଥଠଥଙ-ଥ - One day village life will be vicious.

ଜାଯଯଥ (ଦିଲ୍ହ) - ବିଂ. (ଙଂଯଂଯ) : ଟାଣ, ଦୃଢ, କଠିନ - Firm, Strong, strict - ଚଯାଯାଂ, ଜଥଯଯଥ, ଯାଯଙଙଥ.ଠ ଜଥଯଯ ।
- ଥଠଥ ାଥଠଥ ଯଥଯ ଜାଯଯଥ ଠଥ ଠଥଯଯଯ ଚଙଥଯ ଯାାପା ଯଯ ଠଥଙ ଯଥଥଯଯଥ ଜଥଯଯ ଥଠଥଯଯଥ - If we remain firm in our stand, no one can insult us/depricate, threaten. frighten.

ଜାଯଯଥ. (ଦିଲ୍ହା) - ବିଂ./ବି. (ଙଂଯଂଯ)/ (ସଂଜ୍ଞା) : ହୁଡି, ହୁଡିଆ, ହିଡ, ଢାଲୁ - High level, small elevated land - ଜଂଯଯଥ., ଂଯଂପ ଥଠଯଠ, ଙଛଂାଂ ।
- ଜାଯଯଥ. ଚଥ ଯଥଯଥଥ ଚଥଠଯ ଠଥ ଠଥ.ଜଥ - Let us level the elevated land and make a crop field.

ଜାଯଥ.ଯ ଜାଯଥ.ଯ (ଦିଳାମ୍ ଦିଳାମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଯଥଯ) : ବାଣ ଏବଂ ବାରୁଦ ଫୁଟିବାର ଶବ୍ଦ - Sound of bursting of cracker or dynamite - ଠଥ.ଛଂଜ ଥଠଥଛ ଯଥଠଯ, ଠଥ:ଜଂଚ ାଛଂ ଯଥଠଯ ।
- ଠଥ:ଜଂଚ ାଛଂ ଯଥଠଯ ଜାଯଥ.ଯ ଜାଯଥ.ଯ ଙାଯଠଯଯଠଙ ଚଥଯଳ - Sound

of gun firing is heard ᱜᱟᱰᱟᱢ.ᱯ ᱜᱟᱰᱟᱢ.ᱯ।

ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ (ଦିଳିମ୍ ଦିଳିମ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ᱚᱫᱤᱫᱟ) : ନୃତ୍ୟ ବାଦ୍ୟର ଶବ୍ଦ, ବାଣ ଶବ୍ଦ - Sound of the dancing drum beating, sound of bursting of cracker - ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱦᱟᱹᱣᱟᱣ।

- ᱚᱱᱟᱦᱟᱱ ᱱᱟ ᱚᱱ.ᱱᱬᱜᱬ ᱢᱫ ᱱᱚᱱᱱ ᱢᱟᱜᱟ-ᱱ, ᱡᱟᱦᱟᱱ ᱫᱟᱱᱟᱢᱟᱱ ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱦᱟᱹᱣᱟᱣ ᱟᱫᱤ - In marriage, crackers were burst and its sound was deafening.

ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱜᱟᱱᱜ (ଦିଳିମ୍ ଦାଃ) - ବି. (ᱵᱬᱫᱬᱯ) : ଶୁଭ କର୍ମ ସମୟରେ ମାଦଳ ବଜାଇବାର ଏକ ତାଳ - One type rhythm of drum beating - ᱜᱟᱰᱟᱢᱯ ᱜᱟᱱᱜ ᱚᱬᱯᱜᱟᱱᱜ ᱱᱬ।

ᱜᱟᱚᱟ ᱜᱬᱱᱞᱜᱟᱱ. (ଦିବୀ ଦୁର୍ଗା) - ବି. (ᱵᱬᱫᱬᱯ) : ଦେବୀ ଦୁର୍ଗା । ଦେବୀ ଓ ଦୁର୍ଗା ଦୁଇ ଜଣ ଶକ୍ତିମାନ ପୁରୁଷ ଥିଲେ । ଲୋକ କଥାରେ ଅଛି, ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଜଣ ଦେବୀ ଥିଲେ, ସେମାନ ହେଲେ – "କାଜଲ୍ ଏବଂ ଆୟନମ୍" । ଏହି ଦେବୀଙ୍କ ଦୟାରୁ ସାନ୍ତାଳମାନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରୁଥିଲେ । ପରବର୍ତୀ ସମୟରେ ଶତ୍ରୁମାନେ ଏହି ରହସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେମାନେ ସେହି ଦେବୀଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ନେଇ ଗଲେ । ଯେତେବେଳେ ଦେବୀ ଓ ଦୁର୍ଗା ଏକଥା ଜାଣିଲେ ସେମାନେ ଶତ୍ରୁ ଦେଶକୁ ଛଦ୍ମବେଶରେ ସଦଳ ବଳ ସହିତ ଯାଇ ସେହି ଦେବୀଙ୍କୁ ଖୋଜିଲେ । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ସହିତ ବହୁତ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଧରି ଯାଇଥିଲେ । ଦେବୀ ଓ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଅଭିଯାନ କରିଥିଲେ ଏକ ନାଟୁଆ ଦଳ ସାଜି କରି । ବହୁ ଚେଷ୍ଟା ଏବଂ ଖୋଜାଖୋଜି କରିବା ସ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଦେବୀଙ୍କୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଏହା ପର ଲଢେଇ ଗୁଡିକରେ ଶତ୍ରୁମାନେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଏହି ପ୍ରବାଦ ପରୁଷ ଦେବୀ ଓ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସାନ୍ତାଳମାନେ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି - Devi and Durga were legendary he-men in santal society in the ancient time. They were powerful because of grace of two goddesses named "Kajal" and "Aynom". Due to their blessing santals were defeating their enemies. Later on enemies could know the secret of their victory and they abducted them to their country. Devi and Durga had gone to enemy country in disguise of dancing party to find out them, but in vain. Thereafter enemies defeated santals in the battle. Devi and Durga are regarded as heroes of santals even today - ᱜᱟᱚᱟ ᱚᱱ ᱜᱬᱱᱞᱜᱟᱱ. ᱜᱚ ᱚᱱᱚᱱ ᱡᱚᱟ ᱚᱟᱱ ᱢᱟᱫ ᱚᱱᱡᱟᱫᱤᱱᱟᱱ। ᱵᱫᱢᱟᱫ ᱜᱚ ᱦᱟᱹᱣᱟᱣᱟᱱ ᱢᱟᱫ ᱱᱟᱴᱩᱟ ᱫᱟᱞ ᱚᱱᱡᱟᱫᱤᱱᱟᱱ। ᱚᱱ.ᱚᱟ ᱢᱬᱫᱬᱟᱱᱟᱱ ᱚᱱ ᱜᱬᱱᱞᱜᱟᱱ ᱡᱚᱟ ᱢᱟᱫ ᱚᱱᱡᱟᱫᱤᱱᱟᱱ।

ଦ୍ଵାରା ଚାଷ କରାଯାଉଥିଲା। ଏହି ଜମିରେ ଜଣେ "ଜମିଦାର" ଜଣେ "ଚାଷୀ"। ଏହି ଜମିରେ ଦୁଇଟି ଜାତିର ଲୋକ ବାସ କରୁଥିଲେ। ଜଣେ ଜମିଦାର ଚାଷୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲା। ଚାଷୀ ଜମିଦାରଙ୍କ ଜମିରେ ଚାଷ କରୁଥିଲା। ଜମିଦାର ଚାଷୀକୁ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା ଦେଇ ତା'ର ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ ଆଦାୟ କରୁଥିଲା। ଚାଷୀ ଜମିଦାରଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା। ଏହି ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଚାଷୀ ଜଣେ ସାଧୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଏହାର ଉପାୟ ପଚାରିଲା। ସାଧୁ ତାକୁ ଜଣେ ଦୂତର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ। ଚାଷୀ ଦୂତର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଜମିଦାରଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଲା।

ଡାକ୍ (ଦୁଦେଲା) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା, ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା, ଡାକିବା - To invite, to call - ଯାଇଥାଅ, ଯାଇଯାଇ ଆ.ଗୋ।

- ଡାକ୍~ ଯାଇ ସାଇରୋ ପାଣ୍ଡାଙ୍କୁ! ଆ.ଦି ଗାଆଁପାଖ ସାଥିଏ ଗେ ଡାକ୍~ଡାକିପାଖ ଆବିଆ ଯେ - You deputy village head, go and call every person in the village.

ଦୂତ୍ଆ (ଦୁତାମ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା, ଯତ୍ନ ନେବା, ପଚାରି ବୁଝିବା, ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝିବା - To take care of, to enquire with - ଅସୁସ୍ଥଆଡ଼େ ପାଣ୍ଡାଇବା, ବୁଢ଼ୀକୁ ପାଣ୍ଡାଇବା, ସାଙ୍ଗେଇ ପାଣ୍ଡାଇବା, ଯୁଦ୍ଧ ପାଣ୍ଡାଇବା, ଅନା.ଘରକୁ. ଯାଇ ଅନା'ସାଣ ପାଣ୍ଡାଇବା।

- ଘାପୁଣାଏରେ ଯାହା ବସିବେ ମୋ ସାଥୀମାନ ଯେ'ଡାକ୍ରାସ.ଦ ପାଏପାଏ ପାଣ୍ଡାଇବା ବେଡ଼ ବାଇବା, ଯେଉଁବସିବେ ଘରେ ଯାଇ ପାଣ୍ଡାବୁବା ବା.ଗ ଯାଏବା ବାଇବା। ଏମୋ ବାଇ ବାଇଁ ଯାଇ ଡାକ୍ରାସ.ଦ ପାଏପାଏ ବାଇବା - I had requested my friends to accompanying me hunting, but they did not respond me. Henceforth I will ignore them.

ଦୂତୀ (ଦୁତୀ) - ବି. (ପାଇପା) : ଲୋକ କଥା ଅନୁସାରେ ଦୂତୀ ଏକ ସୌଦାଗରର

ଅଲିଅଳି ଝିଅ ଥିଲା । ତାକୁ ସୌଦାଗର ବହୁ ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବଡ କରିଥିଲା । ଯୌବନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ବହୁ କଟକଣା ମଧ୍ୟରେ ରଖାଗଲା । ମାତ୍ର ଦୁତୀର ଯୌବନ ଲାଳସା ପ୍ରବଳରୁ ଅତି ପ୍ରବଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପୁରୁଷ ସଂଶ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବାକୁ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମାନସିକ ଚାପର ବଶବର୍ତୀ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କଲା । ତାହାର ମୃତ ଦେହକୁ ଗ୍ରାମ ମୁଣ୍ଡର ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ପୋତି ଦିଆଗଲା । କିଛି ଦିନ ପରେ ସେହି କବର ପାଖରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଛୋଟ ଗଛଟିଏ ବଢିଲା । ସେହି ଗାଁର ଜଣେ ଲୋକ ପେଟ ବେମାରରେ ପୀଡିତ ଥିଲା । ସେଥିରେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଦିନେ ସେ ଦୁତୀର କବର ସ୍ଥାନର ଗଛକୁ ବିଷ ଗଛ ଭାବି ତାକୁ ଖାଇ ପ୍ରାଣ ହାରିବ ବୋଲି ଖାଇଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ମରିବା ପରିବର୍ତେ ତା'ର ପେଟ ବେମାର ଉପଶମ ହୋଇଗଲା । ସେହି ଗଛର ପତ୍ରକୁ ପେଟ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ ବେମାର ଔଷଧ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା । ସେଇ ଝିଅର ନାମ ଅନୁସାରେ ଏହି ଗଛର ନାମକୁ ଦୁକ୍ତା ବା ଧୂଆଁ ପତ୍ର ରଖାଗଲା । ଦୁତୀକୁ ଅତି ଗେହ୍ଲା କରି ଲାଳନ ପାଳନ କରା ଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି ଦୁକ୍ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଅତି ଆଦର ସହକାରେ ଅଣ୍ଟାରେ ପୁଟୁଳି କରି ରଖାଯାଏ - Duti was a daughter of legendary merchant. She was grown up in great luxury. When she grew up, she developed abnormal desire for sex. But she was kept under strict vigilance. She suffered a mental agony and later on passed away. She was cremated of the end of the village. There was man suffering from colic pain. One day that man could not tolerate the pain. Coincidentally there a plant grew at Duti's cremation. That man thought the plant to be poisonous one and wanted to die by eating the leaf of poisonous plant. But surprisingly he did not die and his stomach problem vanished. Then the leaf of this plant is used as medicine for stomach problem. This plant was named after Duti and slightly distorted name "Dakta". This Dakta is mostly kept in the waist for use because Duti was also grown up in laps of maids and mid wives with lot of affection - ଓ୬୦୮ ଓଚ ଯଅଷଟ ଘଅଘଗଅଧ ୬ଚଡଅଓ ୬ଅ.ଘଟମ ଦଟ୬ଅ୦ଟ ଧମଓ୮ଅ.ଓ ୪ଚଓଅଓଚଷ ଘଚଘଚଟ ଟଷଅଭ ୦ଅଘଟ'ଭଅ। ଅ.ଏମ ଓ୬ଦଅ.ଗ ୦ଟ୬ଚ ଘଅଷଅ ଦଟଓଟଭଅ। ଘଅଷଅ ୮୬ଡଅ.ଟଟଟ ୬ଽଅଅ.ଏ୦ଟ ୬ଚ ୪ଅଦଅ ୬ଚ ୪ଅଦଅଓ ୮ଡଗଚଓ ୪ଅଟଅ ଟ୪ଅଦଅଓଅ, ଧଟଟ୬ଽଅଟ ୬ଟମଓଚ ଅ.ଏମ ୬୬ଓମ୦ ଷଟ୬ଚ ଓଚଘଚ ୬ଟଓଟଭଅ। ଚଟଅ ଅ.ଗମ୪ ୦ଟ ଓ୬୦ମ ଓଚ ଧମଓ ଦଟ୬ଅଭ ଘଅ.ଭଡଦମ ଟଟଅ ଅଷ ୨ ଭଚଡ ଟଟଅ। ଅଡଅଭ ଭଚଡ ଘଅଘଗଧଚ ଅ.୦୬ ଏଅଘଟଷ

ଜଟଚଥ ଠଥଘଳ ଚଳଢ଼-ଳ। ଥଟଳ ଠଥଘଳ ଖଟଠଳଟ ଜଟ ଯଯଢ଼ାଳ.ଓ ଟଳଉଳ ଢ଼ଳଜଟ ଥଜଟ ଟଟଳ। ଥଟଳ ଳ.ଠଚ ଜଯାଟଯାଏ ଓଟ ଯଯଢ଼ ାଚଜଳ. ଘଚଠଚଯଳଟ ଏଥଖଟ ଠଳଏଟଓଳ। ଚଟଯାଓଳଓ ଦଳାଏ ଢ଼ଟ ଯଯଢ଼ ାଚଜଳ ାଚଜଚଓ ଠଳଏଟ ଜ.ଠଯ ଠଟଢ଼ ଟ ଏଳଜଚଖଟଥଓ ଚଳଟ ଠଳଏଟଢ଼। ଯଯଢ଼ ଢ଼ଯଟ ଚଳ:ଏଯ'ୟ ଠଟ ଠଯଟ ାଚଥ ଚଳଠଟ ଓଚାଚଓ ଟ ଓଥାଳ ଚଟଢ଼-ଳ। ଟଟଚଳଠଟ ଟଟଳ ଢ଼ଚଠଯ ଠଳଘଳ ାଜଥଟ ଥଥଟ ଳଳଟଏଳ ଚଳଠଟ ଟଟଳ ଚଟଢ଼-ଳ। ଯଟଟଚଥଳଟ ଟଟଳ ଠଳଘଳ ଓଥାଳ ଦଟଟଳ, ଠଯଓଚଥ ଚଥଠଳଟ ଚଟଠଳଟ ଚଳଠଟ ଓଥାଳ ଦଟଟଳ ଠଠଳଟ ଠଳଘଳ ଚଳଠଟ ଟଳଠଳ ଚଳଠ

ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋକପ୍ରିୟ ନାଟକ ଅଟେ - "Dugi" is heroin of the most popular social drama book named "Dale ge Dhon" written by creator of "Olchiki" script - Pandit Raghunath Murmu - ଓଲଚିକି ଲିପିର ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ "ଡାଲେ ଗେ ଧନ" ନାମକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସାମାଜିକ ନାଟକ ପୁସ୍ତକର ନାୟିକା ହେଉଛି ଦୁଗି। ଏହାଙ୍କ ପିତା ଜଣେ ଗରିବ ଚାଷୀ ଥିଲେ ଏବଂ ଦୁଗି ଜଣେ ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ଥିଲା।

ଝୁଲୁଝୁଲୁ (ଦୁଗୁର୍ ଦୁଗୁର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱଜ) : ଅନ୍ଧକାର ରାତ୍ରିରେ ଦୂରରୁ ଦେଖା ଯାଉଥିବା ନିଆଁ ଆଲୁଅ, ହଠାତ୍ ଜଳି ଉଠି ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହେବା ଧାରା, ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସରେ ଏଭଳି ନିଆଁ ଜଳିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଡାହାଣୀ ଆଲୁଅ କହିଥାନ୍ତି । ଏହା ଝରା ବାଣ ଆଲୁଅର ଅବିକଳ - Fire suddenly burning up into high flame and subsides similarly. This type of burning fire in the night is believed to be witch fire - ଝଟକା ମାରି ଉପରକୁ ଯାହା ଜଳିଉଠି ତାହାର ଶିଖା ଯେଉଁଠି ଯାଇ ପଡୁଛି ସେଇଠି ଯେମିତି ଝୁଲୁଝୁଲୁ ହୋଇ ଜଳୁଛି ସେଇଭଳି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ, ଯାହାକୁ ଲୋକେ ଡାହାଣୀ ଆଲୁଅ ବୋଲି କହନ୍ତି।

ଝୁଲ୍ (ଦୁଲ୍) - କ୍ରି. (ଜଣାଣଜ) : ପାଣି ଢାଳିବା, ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଢାଳିବା, ଛିଂଚିବା - To pour any liquid item (water, oil, juice etc), sprinkle - ଝଡ଼ଉ ଝୁଲ୍, ଯୁଣିଯୁ ଝୁଲ୍, ଲଜାଣ ଝୁଲ୍ ଯୁପଣ।

- ଯୁଣିଯୁ ଜାଡ଼ଠାପ ଲୁ ଝୁଲ୍ ଚୁଡ଼ି-ଜାତ - He poured oil into a bottle.
- ଜାଡ଼ଜାଡ଼ତ ଲୁ ଝଡ଼ଉ ଝୁଲ୍ଜାଣ ଯୁ - Pour water on my head.

ଝୁଲ୍ ଝୁଲ୍ (ଦୁଲ୍ ଦୁଲ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଣଜଅ) : ଭୂଇଁ ଥରିବା ଭଳି ବା ଦୁଲ୍‌କିଲା ଭଳି ଶବ୍ଦ - Description of vibrating sound - ଝୁଲ୍ଚଜା.ଡଡତ ଯୁଜାଠଯ, ଠଠ ଚଡ ଝୁଲ୍ଚଜା.ଡଡତ ଚଯଚଜଯ ଯୁଜାଠଯ, ତଡଜାଜ ଜା°ଝଡଅଡତ।

- ଚଜାଅଯଜା ଜାଜାଯଜାଚ ଲୁଚ ଯୁଜାଠଯ ଯୁଣି. ଠୁଲୁଚ ଯଜାଲଜା ଚଡ ଝୁଲ୍-ଝୁଲ୍ ତଡଝ ଯଜାଜ - Giant tamak (dancing drum of very large size) was beaten and its sound has vibrated the whole of hill side and forest.

ଝୁଲ୍ଚଜା.ଡ (ଦୁଲ୍‌କାଉ) - କ୍ରି. (ଚଜାଜଡଜା) : ଦୁଲୁକିବା, ହଲିବା, ଥରିବା - To tremble, to vibrate, to swing up and down - ଯୁଣିଚଜା.ଡ, ଲୁଚଚୁ, ଝଜାଚଜାଚ।

- ଘଜାଚଜାଜଜ ଠୁଲୁଚ ଲୁଜା ଲଜାଯ ଚଡ ଦୁଲୁ ଚଡଝ-ଜା ଜାଲ ଜଜଜା ଘଡଜାଜତ ଯୁଜାଠଯ ଜାଚଯ ଜା.ଠୁ ଚଡ ଝୁଲ୍ଚଜା.ଡ ଯଜାଜ - Soldiers dropped a bomb

on hill (nearby our village) it bursted with defeating sound and thereby entire area including our village trembled.

ଢୁଲ ପାଣ (ଦୁଲ୍ ମିଦ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଣଚଳ)/(ପ୍ରଣୟ) : ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥଳ, ଦୁଇ ବା ତତୋଧିକ ନଦୀର ମିଳନ ସ୍ଥଳ, ମିଳନ, ମିଶାଇବା, ଢାଳି ଏକତ୍ରିତ କରିବା - Confluence, meeting together (rivers), to mix different type of liquid together) - ଢୁଳ ପଟଣ (ଠଳଜଣ ଠଳଓଚଜଳଣ ଠାଣଠଠାଂ ଓଳଠାଳ), ଳ.ଠାଂ ଢଟଚଳଣଳଓ ପାଣ ଢଜଟଣ ଢୁଳ ପଟଣ, ଘଳ.ଅଣଳ.ଥ।

- ଥଣଳ ଢୁଳ ପାଣ ଢଜଟଣ ଳ.ଠାଂ ପଳଜଳଓ ଘଳଣଳ ଢଜଳଣଳ ପଟଣଳଓ-ଳ - There is a huge water reservoir at the confluence.
- ଠଳଣଚଟ ଢଜଚଳ ଳଜ ଢଥଢଥଥଳଓ ଢଜଚଳ ଢୁଳ ପାଣ (ଘଳ.ଅଣଳ.ଥ) ଚଳଓ ପଟ - Mix the stale rice with fresh one.

ଢୁଳଢଚାଂ (ଦୁଲ୍କି) - ବିଂ./ବି. (ଓଚଣଚ)/(ପ୍ରଣୟ) : ଦଲ୍‌ଦଲି, ପଙ୍କ ଓ ପାଣି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ - Swampy land, marshy land, full of mud and water place - ଢଥଢଢୁଳଢାଂ।

- ଢୁଳଢଚାଂ ଜଟଢଥ ଠଜଳ.ଢଢାଣଅଳଣ - There is risk of being stuck up in the marshy land/ muddy place.

ଢୁଳଢଳ.ଅ (ଦୁଲାଲ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଣଥଳଣ)/(ପ୍ରଣୟ) : ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିବା, ଭଲ ପାଇବା, ପ୍ରେମ କରିବା - Love, affection, to love, to be caring - ଢଳଅଣ ଢୁଳଢଳ.ଅ।

- ଚଣଳ.ଓ ଢଥ ଳାଢଥପ ଢୁଳଢଳ.ଅଣପଳ - Don't love me so much.
- ଢୁଳଢଳ.ଅ ଠାଣଠାଣ - Loving daughter.
- ଳଘଟ ଚଳଥଳଓ ଢଳଅଣ ଢୁଳଢଳ.ଅ ଠଟ ଣଳଘଳଓ ଜଟଓଟ ପାଣଣଳଣ - Due to your love and affection, I am fine.

ଢୁଳଢାଣ ଠଜଳଜଣଣ (ଦୁଲି ଝାର୍ନା) - ବି. (ପ୍ରଣୟ) : ଶିମିଳିପାଳ ପାହାଡ ମଝିରେ ଏକ ଝରଣା ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି, ଏହା ଚିରସ୍ରୋତା । ଏହି ଝରଣାର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱ ଘଂଚ ଲଟାମାନ ଅଛି । ଏହା ପାହାଡର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଂଚଳରେ ଅଛି । ଏଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁମାନେ ସର୍ବଦା ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଦିନେ ଏହି ଝରଣା ହିଁ ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କର ସାହା ଭରସା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ଦେବାଦେବୀ ସ୍ଥଳ । ଏଠାରେ ଭଣ୍ଡ କିମା ସେଭଳି ଅଇଁଠା ଜୁଠା ଆଦୌ ସହେ ନାହିଁ - This is a perennial stream in the core area of Similipal hill. Dense forest and vegetation is there in the both sides of this brook, wild animals takes shelter in this place. During summer all types of animals live together there. Also god and goddesses dwell in this place, uncivilized and

indecent behaviour or words is not tolerated there - ଫ୍ରପ୍ଟ ାଶ୍ରଣ୍ଡଇଣ ଫ୍ର ଏଟ୍ଠାଣ.ଗ୍ଧଣ୍ଡ ଠ୍ରଦ୍ର ଣ.ଠ୍ଟ ଠାଶ୍ଟଠଣ୍ଡଟ ଏଟଫ ଣ୍ଟ ଘଟଇଣ୍ଡଓ ଘଟ୍ଠଫ୍ଟାଣ.ଓ ାଠ୍ଟଇଠଣ. ଠ୍ରଦ୍ର ାଶ୍ରଣ୍ଡଇଣ ଚଣଇଣ। ାଶ୍ରଣ୍ଡଇଣ ଫ୍ରଶ୍ରଣ୍ଡଟ ଠଟଫ୍ର ଠ୍ରଓଟ୍ଠଠଣ୍ଡଣ ପଣ୍ଟାଣ ଚ୍ର ଘଟଇଣଓ-ଣ। ଇର୍ଯଣ ଚଣ୍ଡଟ ଠଠ୍ଟଣ ାଠ୍ଟାପ ଚ୍ର ଠଣଏଣଓ-ଣ। ଏଠଠ୍ରଓ ଫ୍ଟଇ ଫ୍ର ଏଇଣ ାଶ୍ରଣ୍ଡଇଣ ଣଗଟ ଚ୍ରଣ୍ଡଟ ାଣ୍ରଠ ପଟଚଣଇ ାଠ୍ଟଠ୍ର ାଠ୍ରଇଠ୍ର ଚ୍ର ଣଏଣଓ-ଣ। ଏଇଣ ାଶ୍ରଣ ଫ୍ର ଠଏଓଣ ାଶ୍ରଣ ଚଣଇଣ। ଣ.ଠ୍ରଗ୍ଟ ଏଣ.ଠ୍ରଗ୍ଟ ଣ୍ରଠ୍ର ଠଣଭ ଏଣଯଣଠ୍ରଣ।

ଫ୍ରପ୍ଚଭ ଫ୍ରପ୍ଚଭ (ଦୁଲୁୟ୍ ଦୁଲୁୟ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଣଇଠଗ) : ପାଉଡର ଭଳି ଗୁଣ୍ଡ - Crushing into power, ploughing to make soil dusty - ଫ୍ରଭପ୍ଟ. ଘଣଭପ୍ଟ ଓ୍ରଠଣ. ୫ଣଠଣ, ପଣ.ଯ୍ରଫ ପ୍ଟାଠଓ, ଏଠଓ ପଣଘଣ ପ୍ରଠଣ., ଓ୍ରଠଣ. ୫ଣଠଣ।

- ଚଇ ଘଣଣ୍ଡଣଓ ଠଣ.ଫ୍ରୀ ାଣ:ଠ୍ଟ ାଣ୍ଡଣଚାଠଣ୍ଡ ଠଟଚଠ ଏଟ ଫ୍ରପ୍ଚଭ ଫ୍ରପ୍ଚଭ ଣଚଣଫ-ଣ - They have ploughed such a vast crop field with tractor thoroughly.

ଫ୍ରଚ (ଦୁକ୍) - ବି. (ଏଠଇଏଘ) : ଦୁଃଖ, କ୍ଲେଶ, କଷ୍ଟ - Sorrow, miseries, pan - ଫ୍ରଚ, ଏଣଏଟଠ, ଚଠଏାଠ, ଘଣ.ଏଚ ଘଣଣ୍ଡଚଟଠ।

- ଣ.ଠ୍ଟ ଫ୍ରଚ ଠ୍ଟଘଠଠଠ ଠଣପଣ ଣଟ ଘଟଇଣଓ ପଟଭଣ - We are in soup/ in great trouble.

ଫ୍ରଚଜଘଣ. (ଦୁଖ୍ମା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଣଇଠଣ)/ (ଏଚଇଚଘ) : ସଂଚୟ କରିବା, ସଂଚୟ - Saving, to save - ୂଣଘଭଣଠ, ଫ୍ରଠଘଠ ଠଜଶ୍ଟଇଣ., ଣଣ୍ଡାଣଠ, ଫ୍ରଠଘଠ ାଣଠଣଣ୍ଡଣ।

- ଇଟଠଣଣ୍ଡ ଓଟ ଫ୍ରଚଜଘଣ. ାଠଓ ଘଟ, ଠଣଭଠଘ ଠଟଫ୍ରଠ ଚଜଠଚଣ୍ଡଭଣ ଠଜଟଣ୍ଡଠଓ-ଣ - You save now, later on it may not be possible for you, because maintenance cost will multiply.

ଫ୍ରଚ ଫ୍ରଚ (ଦୁକ୍ ଦୁକ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଠଣ) : ଛାତି ଧକ୍ ଧକ୍ ହେବା, ଛାତି ଧଡ୍ ଧଡ୍ କରିବା - To increase heart beat - ଚଠଘଣଘ ଫ୍ରଜଣଚ ଫ୍ରଜଣଚଠଓ, ୂଣଘଟଫ ପଠଓଠଇ ପଠଓଠଇ ୫ଣପଣଓ (ଠଠଠଠଣ୍ଡ ଠଟ)।

- ଠଠଠଠଣ୍ଡ ଠଟ ଇଟଠ ଘଣ ଚଠଘଣଘ ଚଠ ଫ୍ରଚ-ଫ୍ରଚଠଠଓ ଚଣଇଣ - Heart beat is still increasing now, out of fear.

ଫ୍ରଚଣ.ଇ (ଦୁକାନ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଠଣ) : ଯିବା, ଗମନ କରିବା - To go, to leave for travel - ଠଣଘଣଘ, ଏଟଇଠଓ।

- ଠଚଣଘ ଫ୍ରଚଣ.ଇ ପଟଫ-ଣ ଘଓ? - Where did you go?

ଫ୍ରଘ ଫ୍ରଘ (ଦୁମ୍ ଦୁମ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଠଇଠଘ) : ଗୁମ୍ସୁମ୍, ଚୁପ୍‌ଚାପ୍, ରୁଷି କରି ଧାନ ଉଷା ହାଣ୍ଡି ପରି ମୁହଁ କରି ବସିବା,

ଜୋର୍‌ରେ ବର୍ଷିବା - To sit silently without any interest in anything, sit like statue, to rain like dog and cat - ଚୁପ୍‌ଚାପ୍‌ ଅନେକ ବେଳଯାଏ ବସିଲା, ବହୁତ ଜୋରରେ ବର୍ଷିଲା, ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଭଳରେ।

- ଯାହା ଦଶଟାରେ ଗୋଟେ ଭଳରେ ବେଶୀ ହୋଇଛି, ଯେତେବେଳଠାରୁ ଭଲ ଭଲ ଟା ଭଳରେ ଆମ୍ବ ବେଶୀ ହୋଇଛି - It rained for a short while but it was like dog and cat.
- ବଡ.ଯାଯା ବସିଯା ଚୁପ୍‌ଚାପ୍‌ ଓଟ ଫୁଟୁଥିବା ପରି ଘଣ୍ଟାଏ. ଯଏ ଭଲ ଭଲ ଟା ଅନେକଣ - Maid being sulky sat on the veranda like statue since morning hour.

ଦୁଆରଖୁଣୀ. (ଦୁମ୍‌ହା.) - କ୍ରି./ବି°./ବି. (ଠାକୁରାଣୀ)/(ପୁଲିଙ୍ଗ) : ହୁଡି, ହୁଡିଆ, ଛୋଟ ପାହାଡ - Mound, small hill, high land - ଢିବିଆ, ଟୁମ୍ବାଯାଏ., ଚୁପ୍‌ଚାପ୍‌।

- ଢିବିଆଟି ଦୁଆରଖୁଣୀ. ଯେଉଁଥି ଢାଙ୍କି ବି ଢାଙ୍କିଦେଇ - In small hill called Bhurlu Dumha, bears use to take shelter.
- ଢାଙ୍କି.ଦିଏ ଠାକୁରାଣୀ ଯେ ଯାଇଥିବା ଲୋକମାନେ ଦୁଆରଖୁଣୀ.ଟାଙ୍କୁ - Don't dump the soil on the middle of the paddy field.

ଦୁଆରଖୁଣୀ (ଦୁମ୍‌ପୁ) - କ୍ରି. (ବାଡେଇବା) : ଗୋଟେ ଜାଗାରେ ଜମେଇ ରଖିବା, ଗଦା କରିବା - To gather in a place to dump - ଚୁପ୍‌ଚାପ୍‌ ଦିଆଯାଇଥିବା ଖାତାଗୁଡିକ ଗଦା ହୋଇଛି।

- ଯେଉଁଠି ଯେ ମାଟିଯାକ ଯେଉଁଠି ଢାଙ୍କିଦିଏ ଦୁଆରଖୁଣୀ ଯେ - You dump soil for plaster of walls on the courtyard.

ଦୁଆରଙ୍ଗ (ଦୁମାଂ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ମାଦଳ, ମର୍ଦ୍ଦଳ - Dancing drum (tumdah) - ଚୁପ୍‌ଚାପ୍‌ଟା।

ଦୁଆରୁଣୀ (ଦୁମୁର୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଛୋଟ ପ୍ରଜାତିର ମହୁମାଛି - Little size honey bee - ଠିଆହୋଇ ବସିଥିବା ଲୋକଟି ଏମିତି ଘୋଡାଯା, ଠିଆହୋଇ।

ଦୁଆରୁଣୀ (ଦୁଓ୍ୱାର୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଦ୍ୱାର, ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଦ୍ୱାର - Door, passage - ଆଠଟା ଦିଆଯାଇ ଯାଇଛି।

ଦୁଆରୁଣୀ.ଶୁଣୀ (ଦୁଓ୍ୱାର୍‌ଶୁଣୀ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଦୁଆରଷୁଣୀ ଠାକୁରାଣୀ, ଏହି ଠାକୁରାଣୀ ବାଙ୍ଗିରୀପୋଷି ଘାଟୀ ପାହାଡରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । କଲିକତାରୁ ବମ୍ବେ ମହାନଗରକୁ ଯାଇଥିବା ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ନଂ. ୬ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ତାଙ୍କର ଆସ୍ଥାନ, ବାଙ୍ଗିରୀପୋଷି ବଜାରରୁ ତିନି କି.ମି. ଉଚ୍ଚ ପାହାଡରେ ତାଙ୍କର ପୀଠ ଅଛି । ଏହି ଠାକୁରାଣୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେବୀ । ଯିବା ଆସିବା ଲୋକମାନେ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ନିରାପଦରେ ଏତେ ବଡ ଘାଟି ପାହାଡ ଅତିକ୍ରମ କରନ୍ତି । ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଅବସରରେ ଏଠାରେ ବଡ ମେଳା ଏବଂ ଯଜ୍ଞ ମାନ ହୁଏ - Goddess Duarsuni is road side deity on the Bangriposi ghati. This goddess is believed to be very caring and helping to the people crossing

such a big ghati and full of risk of being attacked by wild and ferocious animals. But by the grace of goddess Duarsuni seated about three k.m. up from Bangriposi town by the N.H-6 side no one is harmed by any wild animals. All the people and vehicle movement stops for a while there to pray for her blessings. People believe that goddess Duarsuni is living goddess and they have got their wishes fulfilled by goddess - ଦୁଆରସୁନି.ଜୀବନ୍ତୀ ମାଆ ବାଙ୍ଗରିପୋଷି ସହରରୁ ପ୍ରାୟ ତିନି କିଲୋମିଟର ଉପରେ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ୬ ପାଖରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦୁଆରସୁନି ଦେବୀଙ୍କ ଜାଗ୍ରତ ସ୍ଥାନ ଯୋଗୁଁ ଏହି ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ ହୋଇନଥାଏ। ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ଯାତ୍ରୀ ଓ ଯାନବାହନ ଚଳାଚଳ କରନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଦେବୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଏଠାରେ କିଛି ସମୟ ରହି ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରିଥାନ୍ତି। ଏଠାକାର ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଦୁଆରସୁନି ଦେବୀ ଜୀବନ୍ତ ଦେବୀ ଏବଂ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ମନସ୍କାମନା ପୂରଣ ବରଦାନ ପାଇଛନ୍ତି। ଏହି ଦେବୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତରୁ ଭକ୍ତମାନେ ଆସିଥାନ୍ତି। ଏଠାରେ ଏକ ଜଳପ୍ରପାତ ଅଛି ଯାହା ଦେବୀଙ୍କ ପାଦ ପ୍ରକ୍ଷାଳନ କରିଥାଏ। ଏ.ଜି.ଏମ. ୟୁନିଭର୍ସିଟି, ସାରଙ୍ଗଢ଼ ଠାରୁ ଏହି ସ୍ଥାନ ୩୫ କି.ମି. ଦୂରତାରେ ଅବସ୍ଥିତ।

ଦୁଃ/ଦୁଃ (ଦୁସ୍/ ଦସ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଦୋଷ, ତ୍ରୁଟି, ଭୁଲ - Fault, crime - ମୋ.ପ୍ରତି ଦୋଷ। - ମତେ କେଉଁ ଦୋଷ ପାଇଁ ତୁମେ ଏମିତି ଅପମାନିତ କରୁଛ? - What fault did I have for which you are blaming me? What crime did I commit for which you are insulting me?

ଦୁଆରସୁନି ଜତୁରା (ଦୁସ୍ରୀ ହୁଲୁ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଏକ ପ୍ରକାର ଧାନର ନାମ - One variety of paddy - ଦୁଆରସୁନି ଜତୁରା, (ଯାହା ଜତୁରା ସଂଜ୍ଞା)।

ଦୁଆରସୁନି. ପାହାଡ (ଦୁସ୍ରା ବୁରୁ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଏକ ପାହାଡର ନାମ। ଏହି ପାହାଡ ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ବିଜାତଳା ବ୍ଲକ୍ ସୀମା ସରହଦ୍‌ରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଏହି ପାହାଡରେ ଗୁରୁ ଗୋମ୍‌କେ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କର ଆତ୍ମା ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର କବର ଉପରୁ ଏକ ପଥର ଆଣି ଏଠାରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଅଛି। ଗୁରୁ ଗୋମ୍‌କେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ କାଳରେ ଏହି ପାହାଡକୁ ଅନେକ ଥର ଆସି ଜ୍ଞାନ ସାଧନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ମିଳିଥିଲା। ଏବେ ମଧ୍ୟ ସାନ୍ତାଳ ଲୋକମାନେ ଏହି ପାହାଡରେ ଭକ୍ତିପୂତ ମନରେ ନମସ୍କାର ହୁଅନ୍ତି। ଗୁରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଏଠାରେ ବହୁ ଲୋକ ସମାଗମ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଗୁରୁ ଗୋମ୍‌କେଙ୍କର ଦୈବୀ ଶକ୍ତିକୁ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି - This is name of a hill situated in the district of Mayurbhanj, Odisha under

Bijatala block in Bamanghati. A stone brought from the crematory of Guru Gomkey is fixed on the hill top as token of great soul of Pandit Raghunath Murmu. Pandit Raghunath Murmu had done penance many times in that hill in his life time and it is said that he had attained the supernatural power from this hill. A large number of people gather in this hill on Guru Kunami day - Baisak Kunami full moon day to feel the grace of Guru Gomkey - ଫ୬ଽ୮ଵ୩. ୰୬ଵ୬ ଫଚ ୰ଓଚ୰୬ଓ ଫ୮ଽ୮ଚଯ ୰୩୰ଚଽ୮ ଓଓ୩.୰୬୮ ଵଽ୮୩ଓ ୰୮୬.୰୬୩ଯ୩ ୮୬୬ ୮୩:ଓ୮ଯ ଵଽ ଯ୮ଽ୮୩ଓ-୩। ୮ଚଚଜ୩ ୰୬ଵ୬ ଔଚ୰ ଵଽଫଚ ଓ୬ଵ୬ ଓଚଯ୮୬୮ଓ ୮୮ଚଯ୮ ଯ୮୰ ଵ୬ଚଜ୩.ଘ ଯ୬୦୬୰ ୦ଚଘ୩ ୦ଚଜ୩୮ ୬ଚଜ୮ ଯ୮ଫ୰୩.ଓ ଫଚଚ୮ଵ୮ ୩.ଓ୬ ୬୩୦୯ ୬ଚ ୦ଚଜ୩ଘ୮ଜ୮ ୩୬୩ଫ-୩। ଓ୬ଵ୬ ୬୬୮୩.ଯ୮ ୰୩.ଔ୮୩.୬ ୬୬୮୩.ଯ୮ ଯ୮୮ଚ୮ଓ ଫଚ ୩.୰୮ ଯ୮ଘ୩ ୮୮୩ ୰୬ଵ୬ ଔଚ୰ ଵଽ ଫଯ୰ ୬୩୦୯ ୬ଚ ୰୩ଫ୩ଓ ୰୩୬୯୩ଔ। ଯ୮୮୩୬୩ଚ ଓ୬ଵ୬ ଓଚଯ୬୬୯ ୮୩ଡ଼୩ ୰୬ଵ୬ ଵଽଯଫ୩ ୬୩୦୯ ଚ ୮୩ଫଚଫଚ୩ଓ ଚ୮ଫ-୩ ୩ଵ ୰୩ଫ୩ଓ ଫ୩ଘଽ ଯ୮୰ ଏ୩ଫଚ୩ଓ ଚ୮ଫ-୩ ଯ୮୮୦୯ ଯଫ୰ ଯ୩ଘ୩ ୬ଚ ଯ୮୮୩।

ଫ୬୮୩.ଚ (ଦୁସାଉ) - କ୍ରି. (ବଜୟଥଜ) : କୁସ୍ଥାରଟନା କରିବା, ଦ୍ୱୋଷାରୋପ କରିବା, ଅନ୍ୟର ଦ୍ୱୋଷ ବାହାର କରିବା, ନିନ୍ଦା କରିବା - To blame, to speak ill of other, finding fault with other - ଯଚଘଜଓ ଵଚଘ ଯଜ'ଓଜଦ, ୰ଓଜଫଟ୮, ଫଚ୮ ଘଜ'ୱଜ, ଫ୬୮୰ ଯ୮୮୦୯ ଯ୮୦ଜଓ, ଜ.ଘ୰୮ଜଓ।

- ଜଯ ଫଚ ଯଚଘ ଓ୮ଯ ଫ୬୮ଜ.ଚ ୬ଚଚଜ You find fault with others only.

ଫ୬୮୰ (ଦୂଷୀ) - ବି°./ବି. (ଓ୬ଜ୬ଜ)/ (ଘ୬ଜ୬ଯ) : ଦ୍ୱୋଷୀ, ଅପରାଧୀ, ଦାଗୀ - Criminal, accused, guilty - ଓ୬ଜଯଜ.ଓଜଵ, ଫଜ.ଓ୰, ୬ଜ.ଭଯଜଜ।

- ଘଘଜଓ ଵଜ.ଘ୬ଫଚଓ ଵ୮ଜ୰ଵ ଫ୬୮୰ ଫଚ ଜଯ୰ଓ୮ - You are guilty of ruin of the house.

ଫ୬ଯଘଜ./ଫଚଯଘଜ (ଦୁହ୍ଲା/ ଦହଲା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଜଜଚଓ) : ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର - Second time, double ଫଚଯଘଜ ଠ୮।

- ଜଵଯଚ ଫ୬ଯଘଜ. ଠ୮୬ଚ ୮୰ ୬୮ଫ-୩ They ploughed again for second time.

ଫ୬ଯଜ.ଚ (ଦୁହାଉ) - କ୍ରି. (ବଜୟଥଜ) : ଦୁହିଁବା (ଦୁଧ ଦୁହିଁବା) - To extract by pressing/squeezing, to clean by pressing/squeezing - ଠଚଥଜ ଫ୬ଯଜ.ଚ, ପଜ୰ ଫ୬ଯଜ.ଚ, ଯଚଫ ଜ୰୬ଚ୬।

- ଓଜ.ଘ ଓଜ.ଭ ଠଚଥଜଜଭ ଫ୬ଯଜ.ଚ୮ ୬ଜଜଜ - Milkman is milching cow.
- ୰ଜଜଥଜଭ ଓଚଯ୬୮ ୮୰୩ ପଜ୰ ଫ୬ଯଜ.ଚ ୬ଚ ୰ଚଵଜଫ ୬୮ଫ୮ଭଜ -

Son-in-law was burdened with responsibility of cleaning intestines of cocks.

ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟ (ଦୁହୁଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅଣଏଅଣ) : କଚାଡି ଦେବା - To be jerked, to have jerking - ଜ୍ୱାଯ୍ୟଏ ।ଅଯଅଓ ଏଅଚଅ ଏଚ୍ଚ୍ୱାଅଓ, ଏଅଅଣଓଅଓ, ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟଅଓ।
- ୟଅଯଅଚ ଚଷଣଷଣଯ ଯଓଣ.ଏଅ ଓଣ.ଏଯ ଷଅ ଏଚ୍ଚ୍ୱାଓଯଷଣ ପଅ ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟ ଏଅ।ଏ ଅଅଣ - Due to rough road condition, we had very bad jerk in the bus we travelled.

ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟପ (ଦୁହୁଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅଣଏଅଣ) : ଦୋହଲି ଯାଇ କଚାଡି ପଡିବା, ଉଚ୍‌କି ହୋଇ କଚାଡି ପଡିବା - To have an impact of sudden fall - ।ଅଯ।ଚଅ ଓଯ।ଏଯଓ, ଜ୍ୱାଯ୍ୟଏ ଚଅଏଅ ଯଅଯଅଜ୍ୱାଅଓ।
- ।ଚଷଯପଅଅ.ଓ ଚଷଅଣଯ୍ୟ ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟପ ଅଣଅ - I had a sudden jerk on swing chair.

ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟପଅ.ଅଅଓ (ଦୁହୁଲା।ଉଃ) - କ୍ରି. (ବଅଣଏଅଣ) : ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେବା, ଚତୁର୍ଦିଗ ତରଙ୍ଗାୟିତ ହେବା - To vibrate, to enthral - ଜ୍ୱାପ-ଜ୍ୱାପ ୟଅ।ଏଅ, ଏଅଯ୍ୟଚଅଓ।
- ଜ୍ୱାଚଏଯଣଅ ଜ୍ୱାଏଯ୍ୟପଅ.ଅଅଓ ଚଅଣଅ - Sound of the giant musical drum is vibrating./ deafening

ଜ୍ୱାଯ୍ୟ (ଦୁର୍) - କ୍ରି. (ବଅଣଏଅଣ) : ଚଂଚଳ କାମରେ ଲାଗି ପଡିବା, କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା - To begin to work promptly - ପଅଓଅଣ ୟଅ:ଯଯ'ା ଚଅ.ଯଯ ଯଅ ୟଅ।ଅଅଓ, ଜ୍ୱାଚଷଣଅ.ଅଅଓ।
- ଜ୍ୱାଅଓ ଜ୍ୱାଣ ୟଯ।ଏଯଅଣ ଚଷଅଣ ଖଅଣ ଚଅ.ଯଯ ଯଅଚଅ ଜ୍ୱାଯ୍ୟ ଏଣଅ - On emergence of rainy day, farmers began to work in their farm land.

ଜ୍ୱାଯ୍ୟ ଜ୍ୱାଯ୍ୟ (ଦୁର୍ ଦୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଅଣଏଯ୍ୟ) : ତରତର ହେବା, ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର, ଚଂଚଳ - To be hurry, quickly, speedily, to be hasty - ପଅଓଅଣ ପଅଓଅଣ, ୟଅ.ଯଜ୍ୱାଓ, ଯଅଯଅ।ଅଯଅଅଓ, ପଅଓଅଣଅଓ।
- ଯଅ।ଏ ।ଚଷଅ'ଓଅଯ୍ୟଏଣ ଚଷଅଣ ଯଅଯ୍ୟ ଜ୍ୱାଯ୍ୟ ଜ୍ୱାଯ୍ୟ ଚଅ ଯଯଏଅ.ଯ୍ୟ ଏଣଅ - When market closed, people returned to their house hurriedly.
- ଖଅ.ୟଯ ଚଯ୍ୟୟଅ.ଏ ଯଯପଯ୍ୟଓଅ. ଚଅଓ ଜ୍ୱାଯ୍ୟ ଜ୍ୱାଯ୍ୟଏଜ ଚଅଏଅ - Land lord is threatening labourers to be hurried.

ଜ୍ୱାଯ୍ୟଯଅଯ୍ୟ (ଦୁର୍ମାର୍) - କ୍ରି. (ବଅଣଏଅଣ) : ଧମକାଇବା, ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର କାମ କରିବା ପାଇଁ ତାଗ୍‌ଦା କରିବା - To threaten, to warn, to chase at for speeding up work - ପଅଓଅଣ ଚଅ, ଜ୍ୱାଅଅଯ୍ୟଜ୍ୱାଯ୍ୟ ଚଅଏଅ ଚଅ.ଯଯ ଯଅୟଅପ।

- ଯଣ.ଦ୍ୟାବ ଜ୍ୟୁଯଣଯ ବଣଠେ ଯଃଦ୍ୟାଗ୍ଦଣ. ୀଯଟେ ବଯଟେ ବଣ.ଯ୍ୟ ଣ.ଜଣ.ଗେଟଜ-ଣଗ - The owner extracting work from workers by chasing at them frequently.

ଜ୍ୟୁଯଃଣ୍ଟେ, ଜ୍ୟୁଯଃଯଣ୍ଟେ (ଦୁର୍‌ବିନ୍, ଦୁର୍‌ଭିନ୍) - ବି. (ଏଃଟେଃଯ) : ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର - Telescope, binoculer - ୟଣ.ଓ୍ୟାଏ ଯଟେଣଗ ାଯ୍ୟାଟେ ଏଟଦ ଯଣଃଯଯଣ ଜ୍ୟୁଯଃଯଯ୍ୟଟେ ।

ଜ୍ୟୁଯଣ.ଜ (ଦୁରାଂ) - କ୍ରି./ବି. (ଃଣଟେଖଣ))/ (ଏଃଟେଃଯ) : ଗୀତ, ଗୀତ ଗାଇବା - Song, to sing - ୟଟଯଟେ।
- ଟେଖଖଣ ଜ୍ୟୁ ଯଣଓଟେ ଜ୍ୟୁଯଣ.ଜ ଃଣଟେଣ - This is a song to be sung on the occasion of Mokor Sankranti.
- ଜ୍ୟୁଦଣ ଯଃ ୟଟଯଟେ ଜ୍ୟୁଯଣ.ଜ ଏଖଓ ଦଟଓଟ - Let us sing song now.

ଜ୍ୟୁଯ୍ୟାଯ (ଦୁରିବ୍) - ବି. (ଏଃଟେଃଯ) : ଜିନିଷ, ଦ୍ରବ୍ୟ, ମୃତକର ଅସ୍ଥି - Articles, things, bone of dead one - ାଯ୍ୟଟେଯଟ, ୟଣଯଣଟେ, ଓଖାଃ ଯଖଖଣଓ ଯାଖଯଖଓ ାଯଣଓ।
- ଜ୍ୟୁଖଟେ ଜ୍ୟୁଯ୍ୟାଯ - Wealth, useful things articles.
- ଜ୍ୟୁଯଯ୍ୟାଯ ଯାଖ ଯାଣଓ ଃଣଓ-ଣ - Let us preserve the bone of the dead man.

ଜ୍ୟୁଯଃଯ ଜ୍ୟୁଯଃଯ (ଦୁରୁମ୍ ଦୁରୁମ୍) - ବିଂ. (ଓଃଟେଃଟେ) : ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ, ଅସଂଖ୍ୟ, ଅସୁମାରି - Numerous, in great number - ଣ.ଯ୍ୟା ୟଣଓଟେ, ଣଦଟେଃଖଣ।
- ଖଯଣଓ ଯଯ ଯଃଯ ଜ୍ୟୁଯଃଯ ଜ୍ୟୁଯଃଯ ଃଖ ଯାଖଦଖ ଣଃଣଟେଣ - Ants have entered the house in great number.

ଜ୍ୟୁଯଃଟେ (ଦୁରୁସ୍) - ବିଂ. (ଓଃଟେଃଟେ) : ଅତି ନିକ୍ଷୁଣ, ନିର୍ଭୁଲ ଭାବେ, ସଠିକ୍, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦୀ - Perfect, straight, just, proper - ୟଣାଃଖଟ, ାଃଠଣ., ଣ.ଯ୍ୟା ଟେଣଦଣଓ।
- ଣଦଟ ଯଃଯ୍ୟାଯ ଯାଟାଣ ଜ୍ୟୁ ଣ.ଯ୍ୟା ଜ୍ୟୁଯଃଟେ ଟ ଠଃଯଣ - Our youngest son shoots arrow perfectly/ straight.
- ଟେଖଖଣ ୟଖଯଖଃ ଜ୍ୟୁ ଣ.ଯ୍ୟା ଜ୍ୟୁଯଃଟେ ଃଖ ଯାଟେଟେଖଖ ଣଃଣଜ୍ଞ-ଣ - This road is constructed very straight.

ଜ୍ୟୁଜଣ.ଯ୍ୟା (ଦୁଚାରୀ) - ବିଂ. (ଓଃଟେଃଟେ) : ଦୁଷ୍ଟ, ଧୃତ, ଅବିଶ୍ୱସ୍ତ - Double standard, double tongue - ଜଣଓେଣ ଣାଦଣଓ ଯଖଯ, ଯଣଯ ଦଟଃଣ ଣଜଣଯ ଯାଟଯଖଣଯ ଯଖଯ।

ଜ୍ୟୁଜଯ (ଦୁଚି) - କ୍ରି. (ଃଣଟେଖଣ)) : କର୍ମକାତର, କାମ ଦେଖିଲେ ଖସି ପଳାଇବା, ମୂଳରୁ ହାର୍ ମାନିଯିବା - To avoid responsibility, surrender at the beginning, to hesitate - ଃଣ.ଯ୍ୟା ଦଣ.ଓ୍ୟାଜ ଃଣଠଖଯଖଖଓ, ଘଣ.ଜଖଦଣ.ଓ।
- ଃଣ.ଯ୍ୟା ଃଣଠଖଣ ଯଟେ ଃଟେଜ ଃଖଣଟେ ାଖଯଖଓ ଃଖ ଜ୍ୟୁଜଯ ଓଖଜ ଃଟେଜ-ଣ - When talked about work, everybody expressed their hesitation by shaking their heads.

ଢୁଳଢୁଳୁଆ (ଦୁଦ୍‌ଲୁମ୍‌) - କ୍ରି. (ଚଳଚଳନ) : ଢୁଳାଇବା, ବସି ବସି ଶୋଇବା - To doze, drouse - ଢୁଳୁଆ ଢୁଳୁଆ ।ଅ.ଯାଢ଼।

- ଠାଏଁ.ଓ ଏବେ ଝିଅ ଢୁଳୁଆ ଏଡ଼େଟେ ଠେଚଅ ଢୁଳଢୁଳୁଆନ୍ତି - Some people drowse immediately after sitting.

ଢୁଳଢୁଳୁଣା (ଦୁଦ୍‌ରୀ) - କ୍ରି. (ଚଳଚଳନ) : ଯେକୌଣସି କଥାରେ ସ୍ୱୀକାର ନ କରି ଅଯଥାରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରିବା, ଗେନ୍ଦ୍ରେଇବା, ଗୁନ୍ଦ୍ରାଇବା - To become obstinate, argumentative, not to admit - ଓାଏାଣାଏାଓ, ଠାଳଓ ଏଳଚଳୀଚଳଓ, ଢୁଚ୍ଚ ଚଳଠେ ଏବ ଠାଳଓ ଢୁଚଚଓ।

- ଚଚମ ଏବେ ଢୁଚ ।ଳଳଏଳଚ ଚଳଠଣଳ ଝଠେଟେ ଢୁଳଢୁଳୁଣାଓ-ଅଓ - That man argues in all matters.

- ଢୁଚ୍ଚ ଳଚଳଢ ଝଠଏଚଓ ଢୁଳଢୁଳୁଣାଓ ଚଳଚ ଓଠେଳନ - Even if he has committed crime, he is not admitting.

ଢୁଳଢୁଳୁପ୍ଚ (ଦୁଦ୍‌ଲୁ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଳଚଳଘ) : ଫୁର୍ତି ଦେଖା ନ ଯିବା, ଯେକୌଣସି ଜାଗାରେ ବସି ଢୁଳାଇବା, ଗୁମ୍‌ସୁମ୍‌ ଦେଖା ଯିବା, ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହେବା - Not looking smart, looking sleepy, drowsy sick - ଢୁଳଢୁଳୁଆଚ୍ଚ ଢୁଳଢୁଳୁଆଚ୍ଚ ଏଠେପଚଓ, ଢୁଣ୍ଚଝଠମ ଠାଳଓ ଏଠେପଚଓ, ଝଚଓନ ଳଚଳନ।

- ଠାଏ ଚଚ ଢୁଳଢୁଳୁପ୍ଚଓ ଚଳନଳନ, ଝଚଓନ ଏଳନ ଳଚଳନ୍ତ ଚଚଚଳନ - All the hens and cocks are drowsing, it is the symptom of disease, they are suffering from.

ଢୁଳଢୁଣଳ. (ଦୁଦ୍ଧା) - ବି°. (ଓଚଳଚଳ) : ବୋକା, ନିର୍ବୋଧ, ଗଜମୁର୍ଖ (ପୁରୁଷ) - Foolish, silly, stupid, rascal (male) - ଚଚଚପଚ, ପଚଯଚଳନଓ, ପଚଯାଚଚଓ, ଯଚଝଚଣଚ (ଚଚଯଳନ)।

ଢୁଚଢୁଣଝାଓଳନ.ଯଳ (ଦୁଧିୟାଳୀ) - ବି°. (ଓଚଳଚଳ) : ଦୁଧ ଦେଉଥିବା (ଗାଈ) - Milching cow - ଠଓଚଳନ ଘଳନଳଯାଳନଚ ଓ ଳ.ଓ ।

- ଳ.ଯାଳ ଢୁଚଢୁଣାଓଳନ.ଯଳ ଓଳ.ଓ ଢୁଚ ଏଠେ ।ଣଣାଚ ।ଚଠଚଳଳଠେଯ - You take proper care of your milching cow.

ଢୁଚଢୁଣାପଚଠଳନ - (ଦୁଧିଲତା) ବି. (ଏଚଳଚଯ) : It is wild creeper with high medicinal value.

- ଢୁଚଢୁଣାପଚଠଳନ ଢୁଚ ଓାଢୁଚଝଳନ. ଘଚଳଠ ଝଳନ ଝଠ ପଳଓେଚଚଚଓ-ଅ ।

ଢୁଚଢୁଣା (ଦୁନ୍ଧି) - ବି°. (ଓଚଳଚଳ) : ବୋକି, ନିର୍ବୋଧ (ବାଳିକା, ସ୍ତ୍ରୀ) - Foolish girl, silly girl - ଚଚଓଚା।

- ଯାଏ ଢୁଚ-ଢୁଣାଯ ଏବଂ ଏଁଠେଏ ଢୁଳ.ଯ ଯଢୁଯ ଚଠଢୁ-ଅ - I silly girl, also had gone there.

ଢୁଚଢୁଚ (ଦୁନ୍ଦୁ) - ବି. (ଏଚଳଚଯ) : ବଡ ପ୍ରଜାତିର ପେଚା, ଏହି ପେଚାମାନେ କଙ୍କଡାକୁ ଖାଆନ୍ତି - Large species of owl, eating crab - ଚଳାଚଠଚଯ ।ଚଯ ଯଳଝଳଓ ଯଳଝଳଓ ଚଚଠଚଝ।

ଢୁଚଢୁଚ (ଦୁନ୍ଦୁ) - ବି. (ଏଚଳଚଯ) : ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ପଠାଣ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ବସବାସ

କରୁଥିବା ବଡ ଗ୍ରାମ । ଏହା ବହଳଦାରୁ ପଶ୍ଚିମ ଏବଂ ଖଡଖାଇ ନଦୀ ନିକଟବର୍ତୀ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ - It is a Muslim inhabited big village in the district of Mayurbhanj by the bank of river Khadakhai and 3 k.m. away from Bahalda town - ଏଶଚ'ଏ୬ ଫ୬ୟଚଚଏ ୬ଟଜଅଓ ଏଅଏଚଚଓଶଅ.ମ୬ ୬ଟ ଅ.ଏ୬ ଏଅ୬ଅଓ ଘଅମଶଅନ୍ତ ଅ.ଠ୬ ଚଅଚଅ, ଚଚଅଫଚ ଏଚଏଚଅଫଅ ଏଅ୬ଅ୬ ଚଅଏଅ୬ ଚଶଚଟ ଘ୬ଜଶ୬ଏ୬ ୟଟଫ ଜଅ୬ପଅଚ ଅଚଚଅଚ ଜଅ'ଜଏଅଚଟଅ ୟଚଅଚଚ ଠଟ ୟଟଚ ପଟଚଚଶଅଚ ଏଅଏଚଜ-ଅ ଅ୬ ଚଶଅଅଅଓ ଓଅଏଅ ୟ୬୬ ୟଅ:ଓ୬ଏ ୬ଟ ଏଟଚଅଓ ଅଚଚଅଚଅ।

ଫ୬ମ୬ (ଦୁଣି) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଏ) : ତଡି ମାଛ - Mud fish - ଫ୬ମ୬ ଏଅ.ଚ୬ ।
- ଫ୬ମ୬ ଏଅ.ଚ୬ ଫଚ ପଅଚଅଫ ୬ଟଚଚ ଠଅଏଟ'ଚଅ - ଫ୬ଚ୬ fish takes shelter in mud.

ଫ୬ମ୬ଏ (ଦୁଣୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଚଚଅଅ) : ଗଡି ପଡିବା (ପାଣି ଘଟି, କଳସୀ ଇତ୍ୟାଦି) - To fell down, tilt, to be wasted away - ଚଚଜଟଓ, ପଅଠଟଓ, ଏ୬୬୬ଏଚଓ, ଚଚଠଟପଚଓ।
- ପଅଠଅ ଫଅଓ ଫ୬ମ୬ଏ ଟଚଅ - Jug full of water tilted down.
- ଘଟ୬ଟଏ ଠଶ୬ପ୬ ଫଅଓ ଫ୬ମ୬ଏ ଟଚଅ - Pitcher full of water tilted down and water wasted away.

ଫ୬ଜପଅ. ଘଅଜପଅ (ଦୁୟ୍ଲା ପାୟ୍ଲା) - ବିଂ. (ଓ୬ଚ୬ଚ) : ଭିଣାଭିଣି ହୋଇ ପଡିବା, ଚାରିଆଡେ ଖେଳାଇ ହୋଇଯିବା, ଭାଙ୍ଗିରୁଜି ଯିବା, ଭାଙ୍ଗି ଗୁଣ୍ଡ ହେବା - Scattering, spreading all over - ଏଅଚଠଟ ଚଶଅଠଟ ୟ୬ଠଅଅ. ୟଅ୬ଟଜଓ, ଏଅଚଠଟ ଚଶଅଠଟ ଠଅଏଅଚ ଠ୬ଏଅଚ.ମ ଓ୬ଠ୬ଓ।
- ଠଅ:ଃଠ୬ ମଅମ୬ଚଅ ଓଟ ଏଟ୬ ଟଚଅ ଅଅ ଠଅଚଟ ପ୬ଓ୬ଓ୬ ୬ଚ ଫ୬ଜପଅ. ଘଅଜପଅଜ ଏଚଜ ଚମଅଚଓ ୬ଅଫ-ଅ - A whirlpool wind emerged suddenly and all the cloths spread for drying were blown away here and there.

ଫ୬ଘ୬ପଅ.୬ (ଦୁପୁଲାଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଚଚଅଅ) : ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଇବା, ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିବା - Love to each other - ଫ୬ପଅ.୬ ଫ୬ଘ୬ପଅ.୬, ଘଅଘଅଚଚଅଅ ଫ୬ପଅ.୬, ୬ଅଘ୬ଟ୬ଓ, ୬ଅଘଚଜଚଓ।
- ଟଚଓ୬ଚଅ ଓଟ ଫ୬ଘ୬ପଅ.୬ ଅଠଟ ଠଚ ଠଅଏଟ'ଚଅ - We will live loving each other like this. Loving each other, we will live like this.

ଫ୬ଘ୬୬ଚଠ (ଦୁପୁଲୁବ୍) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଏ) : ବୈଠକ, ସଭା ସମିତି, ସମାରୋହ, ଆଲୋଚନା ଚକ୍ର - Meeting, assembly, gathering, conference - ଫଚଅ୬ଠଅଅ, ଏ୬ଫ୬ଚ, ୬ଅଚଅ୬ଅ, ଓଅଫଟପ।
- ଫଅଅଅଜ ଏଅଠ ଅ.ଠ୬ ଅଟ ଫ୬ଘ୬୬ଚଠ ୬ଚ ଏଚଏଚ ଅ୬ଠଅଫ-ଅ - A meeting is arranged in the village next week.

ଡୁନ୍ ଡୁନ୍ (ଦୁନ୍ ଦୁନ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଅଘ) : ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିବା, ଗୁମ୍‌ସୁମ୍ ଅବସ୍ଥା, ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଏବଂ ହଲ୍‌ଚଲ୍ ନ ହେବା - To remain stand still, calm and quiet - ଠଝଗଝଠଝଅଝ, ଘଅଢଝଅଢ ଠଅଝ, ୬୮ଅ.ଡ ୬ଅଠଠ ।ଅଅଘଅ ଝଠଓଠ ଠ୬ଘ୬ଠ ଓଗଠଗ ଅ୬ଅଅ ଢଠ୬ଅ, ଝଗଘଗଢ ଡଅଢଢଠ ୬ଅଠଠ ଠଅଓ ଡଅଓ ଅଝ ଠଅଓ ଘଅଓ ଅଠଅ୮ଠଅ।

- ଠଠଘଠଘ ଡଅ ୮ଠଠଅଓ ୬ଝଅଠଠ ଡୁନ୍-ଡୁନ୍ ଅ୬ଅଡ-ଅ - Today weather is calm and quiet since morning hour.

ଡୁଲ୍‌ସାଂ.ଓ (ଦୁଲ୍‌ସାଂ) - କ୍ରି. (୬ଅଠଅଅ) : ଅଣେଇବା, ଢଳି ପଡିବା - To tilt down, fall down, not remain straight and steady - ଡୁଠଠ୬ଠ ଝଅ.ଘ୬ଡଅଠଓ, ଓ୬ଠଝଅ.ଅ ଝଅ.ଘ୬ଡଅଠଓ, ଘଅ୮ଅଠଓଅଠଓ, ଓ୬ଘଡଅ.ଅଅଓ।

- ଠଗଠଗ ଠଅଓ ୬ଝଅଠ ଠଝଗଢଗ ଡଅ ଡୁଘ୮ଅ.ଓଅଓ ଓଠଓଅ - Pitcher without hold at the base is bound to tilt down.

ଡୁଲ୍ (ଦୁଲ୍) - ବି. (ଏ୬ଠ୬ଘ) : ଶିମିଳିପାଳ ପର୍ବତମାଳାର ଏକ ସମତଳ ସ୍ଥାନ, ଏହି ସ୍ଥାନଟି ଘଂଚ ଲଟି ହୋଇ ଏକ ତମ୍ବୁରେ ଅଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ ଅଟେ । ବନ୍ୟଜନ୍ତୁମାନେ ଏଠାରେ କେବଳ ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଏଠାରେ ଆଘାତ ଏବଂ କ୍ଷତାକ୍ତ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଏ । ଏ ସ୍ଥାନଟି ବନ ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ସ୍ଥାନ । ସେମାନେ ଏହି ଭଳି ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ କିମ୍ବା ଶର ବିଦ୍ଧ ଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇ ସୁସ୍ଥ କରାଯାଏ । ଏଠାରେ ଅନେକ ଭଙ୍ଗାରୁଜା ଶର ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଜମା ହୋଇଥିବାର ଦେଖା ଯାଇଛି । ଏହି ସମତଳ ସ୍ଥାନଟି ଚାରିଆଡୁ ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ ବେଷ୍ଟିତ ଏବଂ କଣ୍ଟାଳିଆ ବୁଦାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେଠାକୁ କେହି ସହଜରେ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ସ୍ଥାନରେ ସିଂହ ସବୁବେଳେ ଜାଗ୍ରତ ପ୍ରହରୀ ଭଳି ରହିଥାଏ । ଏହା ଦେବତାମାନଙ୍କର ପଶୁ ଚିକିତ୍ସାଳୟ । ଶିକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି, ଯଦି କୌଣସି ଶର ବିଦ୍ଧ ଜନ୍ତୁ "ଦୁଲ୍"କୁ ପହଂଚିଗଲା, ତାହାକୁ ପାଇବା ଆଶା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେହି କ୍ଷତାକ୍ତ ଶର ବିଦ୍ଧ ଜନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚିତ ଉପଶମିତ ହେବ ହିଁ ହେବ । ଏହା ଶିମିଳିପାଳର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀତ ଏବଂ ଘଂଚ ଅଂଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଶିକାରୀମାନେ ହିଏ ସ୍ଥାନରେ ଶିକାର କରିବା ପାଇଁ ଡରନ୍ତି ଏବଂ କ୍ଷାନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି - "Dul" is a spot in the interior area of Similipal hill of Mayurbhanj district. It is a plain land full of thorny bush and plants and surrounded by high hills. A large space is shadowed by the canopy of creepers and space under, it is clean and seren. It is a place of gods and goddesses of forest for treating wounded animals. It is like god's animal husbandry. It is almost impossible to reach that spot. But sometime hunters use to do hunting rarely there. I had opportunity to have a glance at this veterinary centre of forest gods and goddesses. Lions use

to watch this spot. A large number of broken arrows are dumped in one hide of this space under the shed of creepers. Local hunters know that wounded animals once reached “Dul” will not be traced further. They are treated there and recover without any exceptions - “ଡୁଲୁ” ଡ଼ଟ ୟୀଘନ.ଗଊନଗ ଏଽୱ୍ଟ ଏୱୀଠଜନ. ଜଟୟନଓ ଏଽଜ୍ଟ ଏଽୱ୍ଟ ଜଜ୍ଟ ଏଽୱ୍ଟ ଜଜ୍ଟ ଡ଼ଟ ଜ.ଜଓୀଜଡ଼ନ. ଜଟୟନଓ ଡ଼ଟ ଜ.ଏ

ଡେଚଡଡାଚମ (ଦେଲାଦିଲି) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଡଢଠଓ) : ପାଖା ପାଖି, ସେଇ ସମୟର ପାଖା ପାଖିରେ - About to come that time - ୟଠଘଠଯ, ଠଢଡ ଠବଠଚ ଏବଚଚ ଏବଚଚ ।ଠଡଠ।

- ୟମଏଡଠଓ ଡେଚଡଡାଚମ ବଠ ୟେଯଡଢଠଢଡ - They arrived just before cock crow-dawn.

ଡେବଏଡଠ (ଦେଖାଓ) - କ୍ରି. (ବଡଢଠଯଡ) : ଦେଖାଇବା - To show, to exhibit - ୟଠଡଡଏ, ଏଚଚ ଠଘଠ।

- ମଏ ଡଠ ଠଢଡ ବଠଡଠ ଡଚଠଏ ଡେବଏଡଠଯଡଠ - Don't show that to me.

ଡେଚ (ଦେଜ୍) - କ୍ରି. (ବଡଢଠଯଡ) : ଚଢିବା, ଆରୋହଣ କରିବା - To climb, go up - ଘେଠଡଢ ୟେଡ ଏଡଏ ଏଡବଡଡ।

- ଏଡ.ଏବ ଡ.ଠମ ବୟବଚ ଡେଚ ଡବଡଢଠଘ - Monkey has climbed a tall tree.

ଡେୟ (ଦେଶ୍) - ବି. (ଏବଢବଏ) : ଦେଶ - Country - ଡମୟଠଏ।

- ଡେୟ ।ଡ.ଢମ ଡଏେୟ - Embellishment differs from country to country.

ଡେୟେ (ଦେସେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଡଢଠଓ) : ଦେଲୁ, ଦେଲ, ଦେଲେ (ମାଗିବା ଅର୍ଥରେ) - Give, give me (asking for) - ଡେୟେ (ବଡବଠଘ ଡ.ଘଡ.)।

- ଡେୟେ ଏଡଘଡ ଡ.ଓବଘ ଏଚ - Give me a stick. Go and bring a stick.

ଡେଏଚ ଡେଏଚ (ଦେହେଲ୍ ଦେହେଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଡଢଠଓ) : ପ୍ରସାହନର ସ୍ଲୋଗାନ୍ - Slogan of joy and merrymaking - ୱଡ.ଓମ ଠଘଠ ଡଏ ୱଡ.ୟବଡ. ଠଘଠ, ଏଡଢଡ, ବଡବଢଚ।

- ଡେଏଚ ଡେଏଚ - Yes, Yes like this.

ଡେୱଚଏ (ଦେରେଞ୍ଜ୍) - ବି. (ଏବଢବଏ) : ଶିଙ୍ଗ - Horn - ଓଡ.ଘ, ବଡଏଡ, ଏଡଠଚଏଡ, ୟବ.ଢ, ୟଡୱଡଏ ଡେୱଚଏ।

- ୟବ.ଢ ଡେୱଚଏ ୟଡବଠଯଡ - Trumpet made of wild buffalo horn.

ଡେଘଡ (ଦେୟା) - କ୍ରି./ବି. (ବଡଢଠଯଡ)/ (ଏବଢବଏ) : ପିଠି, ପିଠି କରିବା - Back - ଡେଘଡ।

- ଡଢଠଘ ଡେଘଡ ଚଘଡ - Don't stand with back at him.
- ଘଚଡ ଡେଘଡ ଏଡଏଡଠଚଡ ଏଚଘଡ? - Is your back itching?

ଡେଘଚଘ (ଦେପେଲ୍) - କ୍ରି. (ବଡଢଠଯଡ) : ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଯୌନ କ୍ରୀଡା କରିବା - To have intercourse each other - ଡେଘଚଘ, ବଠଘଡ ବଏଘମ ବଠ ।ଠଘଚଠଓଠଓ।

- ଓଡଡଚଡ ବଠ ୟଡଡ ଡେଘଚଘ ଓଚ ଏଏଓମଘଡ - It is desirable to make the game of love between slippery relationship.

ଡେଚ (ଦେନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଡଢଠଓ) : ଦେ, ଏଇଆଡେ (ମାଗିବା ଅର୍ଥରେ) - Give this side - ଡେଚ।

- ଓଟେ ମଦ୍ୟଓ ଦ୍ୟଓ୍ୱମ ଓଥ ଅଧ ଜଥଓ ଧେ - Give me back my cloth.

ଓଟେଟ ଠଥଟେଥଽ - (ଦେନେବାନାର୍) ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟେଥଓ) ତୁମେ ଦୁଇ ଜଣ, ସେମାନେ ଦୁଇ ଜଣ, ଆମ୍ନେଦୁଇ ଜଣ ମିଶି କରି ଇତ୍ୟାଦି – We two, you two, they two (taking together) - ଠଥଟେଥଽ ଏଥମ ଧେଟେଥ ଜଥଠେ, ଠଥଟେଥ ଏଥମ ଧେଟେଥ ଧମଟମ।
- ୬ଟେଜମଟ ଓଟେଟଠଥଟେଥଽ ୟଥଘଥଠ ଜଥଠେ ଓଥଠଥ ଜମଟ ଘଥଽଥଧ ଟେଥ - Holding each others` hands they crossed the river.

ଓଟମ (ଦେଲ୍) - କ୍ରି. (ଜଥଟେଥଥ) : ସମ୍ଭୋଗ କରିବା - To copulate, to have intercourse - ଏଥଽଥଦ, ଜ୬ମମ ଠଽ୬ଦଥ.ଥ, ଜଥ.ମଜ, ଜଽଥ.ଠ୬।

ଓଟଠ୍ୱଓ୬ଟ (ଦେବ୍ଗୁନ୍) - ବି. (ଦ୬ଟେ୬ଧ) : ଦେବଗଣ, ଦେବତା - God and goddesses - ଠଥ'ଓଥ ଠଓଽତ।
- ୟଥଽଥଓ୍ୱ ଘ୬ଽମ ଽଟଓଥ ଓଟଠ୍ୱଓ୬ଟ ଜଥ ଧଟେଥଥଓ ଜଥଥଥ - Heaven is abode of gods and goddesses.

ଓଽଥଠମଟ, ଓଽଥଠଽଥ (ଧତ୍ଳେ, ଧତ୍ରା) - ବିଂ. (ଓ୬ଟେ୬ଟ) : ଅକ୍ଷମ - Blunt, ineffective - ଠଽଥଠ୍ୱମଟ, ଠଽ୬ଠ୍ୱମଜ, ଘଽଟେଟଘଥ।
- ଟଥଓଥ ଜ୬ଠମ ଓଥ ଓଽଥଠମଟ ୫ଥଠଥଥ ଟେଥ - This spade has become blunt.

ଓଽଥଓଟେମ (ଧଙ୍ଗୋଲ୍) - ବିଂ./ବି. (ଓ୬ଟେ୬ଟ)/(ଦ୬ଟେ୬ଧ) : ଅଶ୍ଳିଳ ନାଚ ଗୀତ, (କେବଳ ପୁରୁଷ) - Vulgar carnival (only male) - ଠମଽ ୟଟଽଟଦ ୟଥଓଠଟ ଠମଟ ଠଥୟଠଥଽ ଠଟ ଟେଟଧ।
- ଓଽଥ'ଓଟେମ ଟେଟଧ - Vulgar dance/carnival.
- ଓଽଥଓଟେମ ୟଟଽଟଦ - Vulgar song.

ଓଽଥଥ୬ଥମ (ଧକଲ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟେ୬ଟ) : ପୁରୁଣା ଏବଂ ଢିଲା ହୋଇଯିବା, ଧକେଇବା - Limping and tottering, rotten, old, rusted - ଧଥଽଟ ଥଽ ଓଽଥଥ୬ଥମ ଓଽ୬ଥ୬ଽମ ଦ୍ୟମଥଥଥଠଓ।
- ଥଦ୍ୟଟଭଥଓ ୟଥଓଥଥମ ଓଥ.ଠମ ଓଥ ଓଽଥଥ୬ଥମ ୫ଥଠଥଭଟେଟଥ - Our bullock cart has already become old and weak.

ଓଽଥଥ୬ଥ (ଧକା) - କ୍ରି./ବି. (ଜଥଟେଥଥ)/(ଦ୬ଟେ୬ଧ) : ଠକିବା, ଧକ୍କା ଦେବା, ପ୍ରତାରଣା କରିବା, ଅପମାନିତ କରିବା - To cheat, deceive, insult - ଟମଟ, ଥଘଥଧଥଟ।
- ୬ଟମ ଜଥମଥ ଥ.ଠମ ଧଥଽଥଥଓ ଓଽଥଥ୬ଥଭ ଟଧଥଓ ଓମଦଥ - That boy insulted me badly./ That boy betrayed me.

ଓଽଥଧ୬ଥଥ୍ୟ (ଧମ୍କାଓ) - କ୍ରି. (ଜଥଟେଥଥ) : ଧମକ ଦେବା, ଧମକାଇବା, ଡରାଇବା, ରାଗିବା - To frighten, to scare - ଠଥଽଥ ୫୫ଥ, ଘଥଟମଥ, ଟମଟମଥ.ଥ।
- ଟମଘଥ.ଏମ ଏଥମ ଜଥଭ ଓଽଥଥ୬ଥଥ୍ୟଥଟଓ ଜଥଥଥ - Police man is scaring people.

- ଓମ୍ଭଓଲ୍ଲଳ. ୮ଥ ଳାମ୍ଭଧ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧ୮ଳଥ ଏଥଲ୍ଲଥ ୮ଥଥଳ - Don't frighten the children.

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଧଳ (ଧମ୍ସା) - ବି. (ବ୬ଧ୬ଧ) : ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର - Dancing drum of santal people - ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଧଳ ଜ୍ଞଥ ୮ଳଘଘଯଳ ୮ଳଧଯଳ୮ ଧଳଓଳଘ ୦ଠ ଏଲ୍ଲଳ.ଲ୬ ୮ଳ୦ଠ ୮ଥ ଥଲ୍ଲ ୬ଜ୬ଓଳ ଳଲ୍ଲ ୮ଥ ଲ୬ଓଳ।

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥ୮ (ଧମକ୍) - ବି. (ବ୬ଧ୬ଧ) : ଗର୍ବ, ଅହଙ୍କାର - Vanity, pride, arrogance - ଓଥଲ୍ଲଥଏ, ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଜଥଲ୍ଲ।
- ୮୬ଧଳ.ଏ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥ୮ - Pride of being rich. Rich men vanity.

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥଲ୍ଲଳଧଥ (ଧମରସ) - କ୍ରି./ବି. (୮ଳଧଥଘଳ))/(ବ୬ଧ୬ଧ) : ଜ୍ୱର ଜ୍ୱର ଅନୁଭବ କରିବା, ଦେହ ହାତ ଅବଶ ଲାଗିବା - To feel feverish, illness, lettering - ଲ୬ଘଳ. ଲଳଏଳଓ ଏ୬ଏଲ୍ଲଳ.ଘ, ଯଲ୍ଲ୬ଲ୦ଠ ଏଳଓ ଏ୬ଏଲ୍ଲଳ.ଘଥଓ।
- ଏଥଦଳ ୮ଲ୍ଲଥଧଠ୨ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥଲ୍ଲଳଧଥଓ ୮ଳଧଥଳ - I am feeling feverish since yesterday.

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଲ୍ଲଧଥ (ଧର୍ମ) - ବି. (ବ୬ଧ୬ଧ) : ବିଶ୍ୱନିୟନ୍ତା, ସୃଷ୍ଟିକର୍ତା - All mighty God, creator - ଘଳ'ଜ୍ଞଥ ଏଥ'ଓଳଘ, ଧଠ୨ଏଏଥଧ ଜ୍ଞଳ୦ଳଘ, ଏଳଏଳଘ ଠଳ୦ଳଘ, ଏଳଏଳଘ ଠଧଧଥ ଳଧଥଲ୬।
- ଦଳଧଥଳ୦ଏଠଓ ଓଠ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥଲ୬ଧଥ ଦଳଧଥଳ୦ଏଠଓ ଓଠ, ଳଏଳଘଓ ଏଳଓଳଘ ଏଳଏ୦ଳଘ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥଲ୬ଧଥ ଦଳଧଥଳ୦ଏଠଓ ଓଠ - O ! God you are great and unfathomable; your imagination of bondage and vastness is all pervading.

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଲ୬ଧଥ (ଧର୍ମ) - ବି. (ବ୬ଧ୬ଧ) : ପୁଣ୍ୟ, ଧର୍ମ, ଉପକାର - Virtue, welfare - ଯଥଧ, ୬ଯ୮ଳଘ.ଲ।
- ଠ ୦ଳଘ.୦୬ ୮ଥଓ ୨୦ଳଘ.ଘ ଏଠ, ଳଏଳଘଓ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥଲ୬ଧଥ ଏ୬ଓ୬ଓ-ଘ - Oh son, give me some alms, you will have virtues.

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଲ୬ଧଥ (ଧରମ୍) - ବି. (ବ୬ଧ୬ଧ) : ଧର୍ମ, ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ କର୍ମ ଆମକୁ ଧାରଣ କରି ରଖିଛି, ଧର୍ମ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ପହଂଚିବାର ମାର୍ଗ - Faith, belief (it is a faith and belief upon which a community or group is leading community life and collective behaviour pattern is based - ୨ଳଏଳଘ ୮ଥ ଓଠ୦ଳଧଠ ଲଠ ଯଳ.୦ଓଳଘ.ଏ ଳଲ୍ଲ ୦୨ଏଳଘ.ଠ ଜ୍ଞଥଧ୦ଠ ୨୨୨୨ ୨ଳ.୦୨ ୦୨'ଓ୬ ଳ୮ଳଘଠଳଘ। ଏଠଳଜ୍ଞଥ ଏଠଳଘ ୨ଳ.୦୨ ୦୨୨ଳଘ.ଜ୬ ଲଠଓଳଘଓ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଧଥଲ୬ଧଥ ୦ଳଘ୦ଳଘଥଓ-ଘ।

ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଲ୬ଧଥଜ୍ଞ (ଧରଦ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଧ୬ଧ) : ଫାଟି ଯାଇଥିବା, ଫଟା, ରଦି - Cracked - ଯଥଏଳଓ, ଯଳଘଳଓ, ଲଳ.ଯ୬ଜ୍ଞ।
- ଘଳଜ୍ଞ ୨ଲଠଓଳଘ ଥ୦ ଲଠ ଜ୍ଞଳ୨ ଜ୍ଞଳ୨ ୦ଠ ଜ୍ଞଲ୍ଲଥଲ୬ଧଥଜ୍ଞ ଷଳ୦ଳଘଓଠଏଳଘ - Stick of bamboo cracked having beaten against ground.

ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ମରଟ୍ତେଣ (ଧରବ୍ ଠେଙ୍ଗା) - ବିଂ. (ଓଜଟଜ) : ଗ୍ରାମର ସହଯୋଗୀ ମୁଖିଆ - Deputy village head - ୱବ୍ତଓ ଯଣ:ୱରମ।

- ୱବ୍ତଓ ଯଣ:ୱରମ ଡ଼ବ ଡ଼ରବ୍ରବ୍ରଡ଼ ମରଟ୍ତେଣ ଚବ ଯଠଠଣତେଣ - Deputy village head is called “Dhorod Thenga”.

ଡ଼ରବ୍ରବ୍ରଣ (ଧରା) - କ୍ରି. (ଚଣଟଡ଼ଣ) : ଧରାପଡିବା, ଚିହ୍ନା ପଡିବା - To be identified, to be caught - ଠରମଠ ୟୟଡ଼, ମରମଚଣ. ୟୟଡ଼, ଏଯପ ୟୟଡ଼।

- ଚଜଯଠ୍ତରଯଚଜ ଡ଼ରବ୍ରବ୍ରଣ ଯଟଣ - Thief was caught hold of.

ଡ଼ରବ୍ରବ୍ରଣ (ଧରା) କ୍ରି./ବିଂ (ଠଟଟଡ଼ତ) ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଘଟିବା – Certainly,surely, bound to happen - ଟମ୍ୟରଯଟ, ଠଜତ ଚଠଣ.ବ୍ରଡ଼ତ, ଡ଼ରବ୍ରମଣଠ ଚଠଣ.ବ୍ରଡ଼ତ ତଯତେଣ।

- ୟଚଠଠ ୱଣ.ଟମ ୟଣଠ ଠମଟ ଡ଼ରବ୍ରବ୍ରଣ ଠମଟ ଣ.ଠଜପଡ଼ତ ତଯତେଣ -You cultivate timely, you are bound to have bumper harvest

ଡ଼ରବ୍ରୟବ୍ର (ଧଚର୍) - ବି. (ଏଜଚଜଯ) : ଗର୍ବ, ଅହଙ୍କାର, ଶୈଳୀ - Vanity, arrogance, obstinacy, style - ଡ଼ରବ୍ରଯଡ଼ବ, ଡ଼ରବ୍ରବ୍ରଣ।

- ବମଠଣ.ମ ଯଡ଼ମଣତ ଡ଼ରବ୍ରୟବ୍ରବ୍ର ଠରମଟଣ. ତଯତେଣ - Rich men have their separate and special style.

ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ (ଧପ୍ ଧପ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଟଡ଼ଣ) : ବତୀ ଧପ୍ ଧପ୍ ହେବା - Flickering of lamp - ଠଣ.ଠମ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ତ।

- ଯଣ.ବ୍ରଚମଟ ଯଡ଼ତ ଠଯ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ତ ଚଣଟଣ - Lantern light is flickering.

ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ (ଧପ୍ ଧାପ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଡ଼ଟଡ଼ଘ) : ଧପ୍ ଧାପ୍ ଦୌଡିବା ଶବ୍ଦ - Running and jumping sound - ଡ଼ଡ଼ଟ ଣବ୍ର ଡ଼ଣ.ଘ ୱଡ଼ଯଡ଼ତ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ ୟଣଠଟ।

ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ତଚ (ଧପଟ୍) - ବିଂ. (ଓଜଟଜଟ) : ମଜ୍ଭୁତ୍, ଶକ୍ତିଶାଳୀ - Strong and stout - ଚଯଚଟଘ, ଡ଼ଣଘଯଟ।

ଡ଼ରବ୍ରଡ଼ଡ଼ରପଡ଼ (ଧବ୍ଲ) - ବିଂ. (ଓଜଟଜଟ) : ମୋଟା, ପେଟୁଆ - Fat - ଯଡ଼ଚଣ, ଡ଼ଠରବ୍ରଡ଼ତ।

ଡ଼ରବ୍ରଠ ଡ଼ରବ୍ରଣଠ (ଧଡ୍ ଧାଡ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଡ଼ଟଡ଼ଘ) : ଧଡ୍ ଧାଡ୍ ଶବ୍ଦ - Dhod dhad sound - ଡ଼ରବ୍ରଠ ଡ଼ରବ୍ରଣଠ ୟଣଠଟ।

ଡ଼ରବ୍ରଟ (ଧନ୍) - ବି. (ଏଜଟଜଯ) : ଧନ ସମ୍ପତି - Wealth, earning - ଡ଼ରବ୍ରଟ ଡ଼ବ୍ରମଠବ୍ର, ମଣଚଣ ଘଜଓଟଣ., ଏତ୍ତତ ଓଣଠଘପଟ, ଟଠ-ଏଣଟଣ, ଟଘଣତ ଡ଼ଜଠଣ.ବ୍ର ଟଯଣଟ।

- ଡ଼ରବ୍ରଟ ଡ଼ଟ ଣ.ଠମ ଡ଼ମଟ ଯମଡ଼ ଏଘତ ଟଘଣତ ବ୍ରଟ ଠଣଓ ଠଣଏଟ:ଟଣ - Wealth does not remain permanently with anyone.

ଢଲଥ ଢଲଥ (ଧଲ୍ ଧାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟଥ) : ଧଡ୍ ଧଡ୍ ଶବ୍ଦ - Dhor dhar sound - ଢଲଥ ଢଲଥ ୟଟଠଟ।
- ଢଲଥ ଢଲଥ ୟମ୍ପଘମ୍ବ ଥପଥ ୱଲମ୍ଲଥ - Don't flung open the door.

ଢଲଠଠଥ (ଧବ) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଧଳା - White - ଘ୬ଠ।
- ଢଲଠଠଥ ୟଥ:ଠମ - White cock.

ଢଲଥ.ଠ୬ (ଧାତୁ) - ବି. (ଦ୬ଟ୬ଠ) : ଧାତୁ - Sperm, white discharge - ଢଲଥ.ଠ୬ ଠଟଠଥଲ, ୱଥଲଓଥ ଲଟ ଘ୬'ଠଥ.ଓ ୫ଥପଥଓ / ଢଲଥ.ଠ୬ ୫ଥପଥଓ।

ଢଲଥଓଥଓ (ଧାଗୟ୍) - କ୍ରି. (ବଥଟଠଥ) : ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାର ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ କରି କେନ୍ଦ୍ରା ବଜାଇବା - To play harp with peculiar gesture and posture of body - ପ୬ଠ୬ବ ଥଠଟ ବଥଢଥଲ ଥଠଟ ଥଲ ଟଠଥଓ ପଟବଥ ଠଥଘଠଥ ଠମପଥ.ଠ ବଥଠଟ ଠଥଟଥଠ ଲ୬।

ଢଲଥ.ଓଥ.ଠ (ଧାଗାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟଥଘ) : ହଠାତ୍ ନିଆଁ ଜଳି ଉଠିବା - Sudden burning with high flame - ୟଟ'ଓଟପ ଠଥଠବଥ ୱ୬ବ ଲଥବଥଠଥଓ।
- ୟଟ'ଓଟପ ଢଲଥ.ଓଥ.ଠ ଓଥଢ ଟଟଥ - Fire blazed.

ଢଲଥ.ଓଥ.ଠ ଢଲଥ.ଓଥ.ଠ (ଧାଗାଉ ଧାଗାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟଥଘ) : ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ନିଆଁ ଜଳିବା, ନିଆଁର ଲେଲିହାନ, ଧାଉ ଧାଉ ହୋଇ ଜଳି ଉଠିବା, ଉପରକୁ ଉଠିବା - Fire burning with rising flame - ଥ.ଠମ ୫ଥବ ଠଟ ୱ୬ବ ୱଥବଥଠଥଓ।
- ଠ୬ୟ୬ଠ ଘ୬'ବମ ୱଟ ୟଟ'ଓଟପ ପଥଓଥଠଠଟଥଥ ଥୱ ଢଲଥ.ଓଥ.ଠ ଢଲଥ.ଓଥ.ଠ ୱ୬ବ ୱଥବଥଠଠ ଟଥଥ - Fire caught the stake of straw and at no time, it blazed and errased.

ଢଲଥପଘଥ (ଧାଲ୍ପା) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଓସାରିଆ, ଚଉଡା - Broad, flat, wide - ୫ଥଘଘଥ, ଥଟଥୱ।
- ଢଲଥପଘଥ ଘଟଢ-ଥଘଥ ବ୬ଘମ - Flat-face woman.
- ଢଲଥପଘଥ ଢଲମୱମ - Flat stone.

ଢଲଥପଥଘ ଢଲ୬ପ୬ଘ (ଧାଲାପ୍ ଧୁଲୁପ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟଥଘ) : ବାରମ୍ବାର ଜଳିବା ଓ ଲିଭିବା, ଧପ୍‌ଧପ୍ ହେବା - Flickering, blinking - ଢଲଥପଥଘ ଢଲ୬ପ୬ଘ ୱ୬ପ୬ଓ, ୟମମୱଠଓ ଥୱଢଥ ୱ୬ପ୬ଓ।
- ଠମଠ୬ୱୱମ ୟ୬ଟ୬ଘ ୫ଥଠଥଓ ପଥ.ଓମଢ, ଥଟଥଠଟ ଢଲଥପଥଘ ଢଲ୬ପ୬ଘ ୱ୬ପ୬ଓ ବଥଟଥ - Oil of lamp is about to exhaust, that is why it is flickering.

ଢଲଥବ (ଧାକ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଥଟଠଥ)/ (ଦ୬ଟ୬ଘ) : ଡର, ଆଶଙ୍କା, ଭୟ - Fear, shock - ଠଥଠଠଥ, ଠଲଥଠଠଟଥ।
- ଠଓଦଓ ବଠ ୱଥଓ ବଟଢ ବଲଥଟମଦ ଢଲଥବ ଓଠଢ ଟଟଥ - When jackal howled, I got panic.

- ଓ.ଗ ଟ ଅଡ ଟଥ୮ଽଅଥ ଡଽଅ୮ ଽଽଅ ଽଟ୮ ଅ.ଡ୵ଽଅ - When cow is lost, it disturbed me/ When cow went missing, I got shock.

ଡଽଅ୮ଅଅ ଡଽ୬୮୬ଽ (ଧାକାଲ୍ ଧୁକୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଽ) : ଢଳ ଢଳ ଏପଟ ସେପଟ ଚାଲିବା, ଢଳି ଢଳି ଚାଲିବା (ଶଗଡ), ଢିଲା ଦଦରା ଅବସ୍ଥା - Not moving steadily due to dilapidated condition or due to rough road condition - ଡଅଯଅଽ ଡ୬ଯ୬ଽ, ୮ଽଅ.ଓଅ୮ ୮ଽ୬.ଓ୬୮ ୫ଅ୦ଅ ୮ଥଓ, ୦ଽ୵୮ ୫ଅ୦ଅ ୮ଥଓ, ଯଅଽଟ ଯଥ୮ଽଅ ୫ଅ୦ଅ ୮ଥଓ, ଯଥଽ ୦ଽଥ୦ଅ।
- ୦ଟଟଅଡ ଯଅଟ୦ଅଽ ୮ଅଓଅଽ ଡଥ ଡଽଅ୮୮ଅଽ ଡଽ୬୮୬ଽ ୮ଅଽଅଡଥଓ-ଅ - Temporarily made bullock cart moves unsteadily.
- ଯଥଽ ଡଽଅଯ୫ଅ୮ ଡଽଅ.ଯ୫୬୮ ୵ଓଅ.୦ଟ ଓଅ.୦୵ ଯଥ' ଡଽଅ୮୮ଅଽ ଡଽ୬୮୬ଽ ୮ଅଽଅଡଥଓ ୮ଅଟଅ - Vehicle is moving unsteadily because of rough and bad road condition.

ଡଽଅ.୮୬୷ (ଧାକୁଜ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ) : ନଇଁ କରି ଅଣ୍ଟାକୁ ଆଗପଛ କରିବା, ହେମ୍ପିବା, ହଲାଇବା, ଆଗପଛ ଅଣ୍ଟା ଓ ନିତମ୍ବ ଚାଳନା କରିବା (ସମ୍ଭୋଗ ସମୟର) - To move waist forward and backward (specially at the time of intercourse) - ୮୬୮୬୷ ୮ଅ୦ଟ ୦ଅ୦ଥ ଯଅ୦ଅଽ ୦ଅ୫ଥଯ ଯ୵୮ଅ.ଥ।

ଡଽଅ.ଥ ଡଽଅ.ଥ (ଧାଉ ଧାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଥଟଥଅ) : ଧୁ ଧୁ ହୋଇ ଜଳିବା - Burning with very high flame - ଡଽଅ.ଓଅ.ଥ ଡଽଅ.ଓଅ.ଥ ୬୬୮୬ଓ, ଅ.୦ଯ୮ ୮ଥଓଥଟ ଅଽ ୮ଽଟ୫ଅଅ ୬୬୮୬ଓ।

ଡଽଅଅ୮ (ଧାସ୍) - ବି. (ଯ୬ଟ୬ଯ) : ଧାସ ନିଆଁର ଧାସ - Heat of fire - ଟ୮ଅଓ, ଥଽ୮ଥଓ, ୬ଽଅଽ୮ଅଽ୬ଅଥ।
- ୮ଟ'ଓଟ୮ ଡଽଅ୮ ୦ଟ ୮୬ଽ ଽଟଟଅଓ ଡଅଽଟ ୮ଥ ଓଥ୬ ଟଟଅ - Due to heat of the fire, all the trees nearby withered.

ଡଽଥ୮୮୬ଅଥ (ଧସ୍କାଓ) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ) : ଧସିଯିବା, ପଡିବା, ଦବିଯିବା - To collapse, to come down, get pressed - ଯଅ:ଡ୬୬, ଡଅ୦ଅଥ, ପଅ:ଡ୬ଯ।
- ଥଯଅଅ ଡଽଥ୮୮୬ଅଥ ଟଟଅ - House collapsed.

ଡଽଅ୮ଅଅ (ଧାସାଓ) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ) : ଧସେଇ ପଶିବା - To enter forcefully - ୬ଽଟ୮ଅଥ ୦ଥ୮ଥଟ୧।
- ଯଅଟଅ ୮ଟଡଟ ଽଟଯଥ୧ ଡଽଅ୮ଅଥ ୦ଥ୮ଥ୧ଟଟଅ - In spite of refusal, he broke in./ Even if we asked him not to enter, he entered forcefully.

ଡଽଅଽ (ଧାର୍) - ବିଂ./ବି. (୭୬ଟ୬ଟ)/ (ଯ୬ଟ୬ଯ) : ଧାର, ଶାଣ, ଧାରୁଆ, ଉଧାରୀ - Sharp, lend, sharpness - ପଅ୮ଟଽ, ୬ଡଽଅ.ଽ।

- ଛୁରୀଟା ଖୁବ୍‌ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଅଟେ - This knife is very much sharp.
- ମୋତେ ଗୋଟେ ଶହେ ଟଙ୍କା ଦିଅନ୍ତୁ - Lend me one hundred rupees.

ଧାରୁଆ (ଧାର୍‌ଚାଲ୍‌) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ମୁଣ୍ଡବାଳ ଲମ୍ବା ଥିବା ପୁରୁଷ - Male with long hair - ଯାହାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ବାଳ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା, ମୁଣ୍ଡ ବାଳ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଥିବା ପୁରୁଷ।
- ଧାରୁଆ ମୁଣ୍ଡ - Untrimmed hair.

ଧାରଣା (ଧାର୍‌ଣା) - ବି°./ବି. (ଓଡ଼ିଆ)/ (ସଂସ୍କୃତ) : ବିଛଣା କାଠ - Wood laid for roofing, - ଘରଚଳ ପାଇଁ (ଛପରଚଟା ପରେ ଦେଉଥିବା କାଠ)।

ଧାରି.ଦେବା (ଧାର୍‌ତି) - କ୍ରି. (ପଦଟିଏ) : ଋଣ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଋଣୀ ହେବା - Indebted - ଧାରିଦେଇ ଧାରି.ଦେ ମୋର ପଦେ, ଦୋଷ ଯାଅନାହିଁ।
- ମୁଁ ତୁମଠାରେ ଧାରି ଧାରୁଣି ଅଛି - I am indebted to you.

ଧାରି.ଦେବା ପୃଥିବୀ (ଧାର୍‌ତି ପୁରୀ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଧରିତ୍ରୀ, ପୃଥିବୀ - Earth - ଧରିତ୍ରୀଠାରୁ ଜନ୍ମ, ମରଣ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ।

ଧାରିଦିଅନ୍ତୁ (ଧାର୍‌ପାଲ୍‌) - କ୍ରି./ବି°. (ଅସମାପିକା) : ଧଡ଼୍‌ କରି କବାଟ ଖୋଲିବା ବା କିଳିବା - Shutting the door with thud sound or closing door suddenly with thud sound - ହଠାତ୍‌ ଧଡ଼ାକ୍‌ ରେ ଧାରପାଲ ଖୋଲା ଥିଲାରୁ ଧଡ଼ାକ୍‌ ରେ ବନ୍ଦ ହେଲା।
- ଦଉଡ଼ିନାହିଁ ଦିଅ ଧାରିଦିଅନ୍ତୁନାହିଁ - Don't close the door abruptly.

ଧାରିଯାଏ (ଧାର୍ଯ୍ୟ) - କ୍ରି./ବି°. (ଅସମାପିକା) : ସ୍ଥିର ହେବା, ସ୍ଥିରକୃତ - To schedule, to decide, decided - ନିଶ୍ଚୟ.ଧରି., ସେହିନ।
- ଯେଉଁଦିନ ବିଭାଘର ହିଁ ବି ଦିନଟିଯାଏ ଧରିଯାଇଛି - Date of marriage is also decided/fixed..

ଧାରୁଣିଲୁ (ଧାରାଓ) - କ୍ରି. (ଦଉଡ଼ିଲୁ) : ଋଣୀ ହେବା, ଧାର ଉଧାର ନେବା - To be indebted - ଦିନ.ଦିଅ ଧରିଦେ।
- ମୁଁ ତୁମ ଠାରେ ଯେ ଯାହା ଦିନ୍ଦୁ ଧାରୁଣିଲୁ ଧରିନୁ - I am not indebted you.

ଧାରଣ (ଧାରା) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ପ୍ରଣାଳୀ, ଧାରା, ସୂତ୍ର, ଶୈଳୀ, ବ୍ୟବହାର - Style, method, type, behaviours - ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା, ଜୀବନଶୈଳୀ, ଆଚରଣ।
- ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡୀ ଜୀବନ ଶୈଳୀ - Jharkhand style.
- ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନରେ ନିଜର ନାଗରିକ ଜୀବନ ଶୈଳୀ ତ୍ୟାଗ କର - In village life give up your urban style.

ଧାରାପାସା, ଧାରାଧାରୀ - ଅବ୍ୟୟ (ଅସମାପିକା) : ପାଖାପାଖିରେ, ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ,

ନିକଟବର୍ତୀରେ - In neighbourhood, in vicinity, in nearby places - ୪ଟ୍ଟ ୪ଟ୍ଟଟ୍ଟ ଅ.ଠ୍ଟ, ଅଠଅ୪ ଘଅଠଅ୪, ୫ଅ୪ଓ୨୪ଓଅ.।

- ଅଦ୍ଦ୍ଦ ଅ.ଠ୍ଟ ଓଓଅ୪ଅ ଘଅ୪ଅ ଅ.ଠ୍ଟ ଚଅଓଅ ଯ୨ଓ୨ଓ ଚଅ୪ଅ - ୨ଅଯ୪ଅ.ଠ୨ଓ୫., ଠଅ.ଦ୨ଠଓ୨ଓ୨, ଘଅ୨ଠଯ୨ଦ, ୨ଅ:ଓ୧୪୨ ୪ଅ.ଓ ଟଯଅ୪ - Villages neighbouring to our village are Jamnalia, Balibhol, Patbil, Tangrusai etc.

ଓଅଅ.୪୨୪ (ଧାରିଜ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅ୪ଅଓ) : ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - To - ୬'ଠ୪ ଓଅଅ.୪୨୪, ୪୬ଠ୪ ଓଅଅ.୪୨୪।

- ୪ଅଅଅ ଅ.ଠ୍ଟ ଓଅ୪ଅଯ ଓଅଅ.୪୨୪ ଓ୪ ଠଅଠଅ ଘଅଅ ଓଅଦ ଠଅଠଅଅଅ ଅଚଅଓ-ଅ, ଠଅଘଓଅଅ୪ - We have walked upto this village only, Bapdhon.

ଓଅଅ.୪ଚ୪ (ଧାରୁନ୍) - କ୍ରି. (ଚଅ୪ଅଅଅ) : ବର୍ଷା ଛାଡିଯିବା, ଝଡିଆ ମଝିରେ ଛାଡିବା - To stop raining - ଅ.୪ଚଘ, ଠଓ୨୪, ଓଅଅ ୨ଅ.ଘ୨ ଠଓ୨୪।

- ୨ଅ.ଘ୨ ୪ଅ୪୪୪ଅଓ ୪ ଓଅଅ.୪ଚ୪ ଅଚଅଓ ଠ୪ ୪ଅଯଅ୪ ଚଅ ୮୪ ଅ.ଓଚ ୨ଅଓ ଚଅ୪ଅ - Seeing rain stop, we gathered fire wood.

ଓଅଅ୪୪ (ଧାରେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅ୪ଅଓ) : କୂଳରେ, ଧାରେ - By the bank of (river, stream etc), edge, in one side - ଅଘ୪, ଯ୨ଓ ୪ଅଯଅ, ଚଅ:ଠଓ୨।

- ଓଅଠଅ ଓଅଅ୪୪ - Bank of the river.
- ଠଚ୪ଚ ଓଅଅ୪୪ - At the edge of hill/At the foot of the hill.

ଓଅଅ୫ଅ (ଧାଚା) - ବି. (ଏଚ୍ଚଯ) : ଢାଂଚା, ଶୈଳୀ - Style, model, cutting - ଓଅଅ୪ଅ, ୪ଅଠଅଅଠ।

- ୪୪ଠଅ୪ ଯଅ' ଚଅଘଅ ଓଅଅ୫ଅ ଓ୪ ଠଅଯ ଠଅ.ଓ୨ ଅଚଅଓ-ଅ - Now-a-days also you have not gave up young man style.

ଓଅଅଓ୧୪ଅ (ଧାଦ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଚ୍ଚ୪) : କଣା ହୋଇଥିବା, କାମରେ ନ ଲାଗିବା ଭଳି ଛିଣ୍ଡି ଯାଇଥିବା କିମ୍ବା କଣା ହୋଇଥିବା ଜିନିଷ - Full of holes, thing with big holes rendering to useless - ଠଅଚଓଅ.ଓ ଚଅଓ, ଅଘ୪ଠ୪ ଚଅଓ, ୫ଅ୫ଅଓ ଚଅଓ।

- ଓଅଅଓ୧୪ଅ ୫ଠ୨ଅଓ - Earthern pot with big hole (unfit to be used).
- ଓଅଅଓ୧୪ଅ ଯଅଠଅଓ - Winnowing fan with holes/Worn out winnowing fan.

ଓଅଅଓଅଚ (ଧାଦସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅ୪ଅଅଅ)/ (ଏଚ୍ଚଯ) : ସନ୍ଦେହ, ଡର, ଅନିଶ୍ଚିତତା - Doubt, apprehension, uncertainty - ଠଅଯଠଯ୨ଚ, ଠଅଠଓଅ, ଠଅଅଠଅ୧ଅଅ।

- ଅଠଅ ଓଅ ଅଯ୪ଓଅଚ ଯଅଘ ଚଅ୪ଅଅ ଠଅ, ଅ୨ଅଘ୪ ଓଅଅଓଅଚଅଓ-ଅ - We are all innocent, don't be afraid of.

- ଏହିଅ ଯୁଗରୁ ଚଲିଏ ଯଜ୍ଞଫଳ ଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଏହି ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି - This is also enlisted in 8th Schedule of the Constitution of India in 2003.

ଢଙ୍ଗାଟିଆ (ଧା.ପି) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବଂଶୀର ଡାହାଣ ପାଖର ଶେଷ କଣାଠାରୁ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପବ - Space between last hole to end point of a fluet - ଦାଣ୍ଡିଆ/ ଦାଣ୍ଡିଆଣି ଶବ୍ଦଟିର ଯୁଗ୍ମ ବ୍ୟବହାର ଦାଣ୍ଡିଆ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଢଙ୍ଗାଢଙ୍ଗା ଯାହାକୁ।

ଢଙ୍ଗାଢୁଙ୍ଗା ଢଙ୍ଗାଢୁଙ୍ଗା (ଧାପୁଲ୍ ଧାପୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଅଣ୍ଟା ଆଗ ପଛ ଚାଳନା କରିବାର ବର୍ଣ୍ଣନା - Description of forward and backward movement of waist while doing intercourse - ଢଙ୍ଗାଢୁଙ୍ଗା ଶବ୍ଦଟିର ଦାପନ.ଥ ଏବ ଦାଦାପନ.ଥ ଶବ୍ଦ ଯୁଗଳାତ୍ମକ ଏକଟି।

ଢଙ୍ଗାଣ୍ଟିଆ (ଧାନେଇ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଧନ ଦୌଲତରେ ଭରପୁର, ଧନୀ, ଅମିର୍ - Rich, enrich - ଢଙ୍ଗାଏ ଢଙ୍ଗାଦାଏ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଢଙ୍ଗାଣ୍ଟିଆ, ଚାଚ ଯୁଚାଚ।
- ଢଙ୍ଗାଏ ଅତି ଢଙ୍ଗାଣ୍ଟିଆ - Enriched with wealth.

ଢଙ୍ଗାଦା, ଢଙ୍ଗାଦା ଢାଏଏଯ (ଧାଳ୍, ଧାଳ୍ ଦିଶମ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଝାଡଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟର ଧଳଭୂମଗଡକୁ "ଧାଳ୍" କୁହାଯାଏ - Dholbhumgarh area in Jharkhand is called "Dhal" -

- ଏହାଛଡା ଯୁଗାଯୁ ଚଢ଼ାଏ ଢଙ୍ଗାଢୁଙ୍ଗା ଚାଲିଆସିଛି ଏହି ଉତ୍ସବ, ଚଳିତ ମାସରେ ଅମା.ଦିନ ଢଙ୍ଗାଢୁଙ୍ଗା ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯିବ - Dhangadhungi festival is celebrated since time immemorial, this festival will be celebrated on Amavasya in this month.

ଢଙ୍ଗାଣ୍ଟିବା (ଧା.ପି) - କ୍ରି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବିପଦରେ ପଡିବା, ହଇରାଣ ହରକତ ହେବା, ହରବର ହେବା - To be in trouble, to be harassed, to be stuck up - ଢଙ୍ଗାଢୁଙ୍ଗାଏ, ଘାଣ୍ଟରେ ମୁଣ୍ଡ ଘାଣ୍ଟିଲା।
- ମୋରେ ଏ.ଏମ୍.ଏସ୍ ଚାକିରୀ ସକାଶୁ ମୋ ବାପ ଦେଢ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଢଙ୍ଗାଣ୍ଟିଛନ୍ତି - These days I am stuck up in my children's matter.

ଢଙ୍ଗାଣି, ଢଙ୍ଗାଣି ଦାଇଦାର (ଧାଇଁ, ଧାଇଁ ବୁଢୀ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଧାଈ - Midwife - ଗର୍ଭ.ଯୁକ୍ତ ଦାଇଦାର, ଢଙ୍ଗାଣି ଢାଇ ଦାଇଦାର, ପୁରୁଣା ଦାଇଦାର।
- ଢଙ୍ଗାଣି ଦାଇଦାର ଶୌଚ ଓ ଅଶୌଚାଦିକୁ ଦୂର କରେ - Midwife purifies the pollution arising out of child birth.

ଢଙ୍ଗାପ (ଧାପ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଅନୁଚ୍ଛେଦ - Schedule - ଢଙ୍ଗାପ, ଦା.ପ୍ରତି.।
- ୟୁନେସ୍କୋଙ୍କ ଅ.ସ୍ୱ.ସ ଏବଂ ୨୦୦୫ ସାଲରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ଦାବୀକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ୨୦୦୩ ଢଙ୍ଗାପ ରେ ଏହା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି - Santali language

ଓଷଣଅ ଓଅଯଯ ଓଯ ଯଯଓଣଭଣଓ ଓଷଽଠଅ ଷଣାଷ ଓଅଯଯ। ଯଯଣଓଯ ଯଅଠଣଓ ଓଷଯଅଠଷଽଯ ଓଯଠ ାଣଯଯଣ ାଷଣଷାଣଣଠ ଘଯଯଯଠ ଷଯ ଯଯଯଣଓ-ଣ, ଯଅଯଣ. ଯଯଷଠଯଯଓଽ ାଣଯଯଣ, ଣଠଯ ଠଯଓଯ ଓଷଣଅ ଓଅଯଯ ାଯ ଯଯଠଠଣଓ-ଣ। ଯଯଘଣ ଓଅଯଯ ଷଯଓଯ ଓଷଽଠଅ ଷଣାଷ ଯ ଠଣଠଣଓଣ।

ଓଷଣଅଯ (ଧାଳ) - ବି. (ଏାଯଯଏ) : କଙ୍କଡାର ଚିମୁଟା ଗୋଡ - Tongs of the crab - ାଣଠାଽଯଯଣଓ ଠଯଠଣଠ।

- ଓଷଣଅଯ ାଣଠାଽଯଯ ଓଯ ଓଷଅଷଅ ାଣଠାଯଽଯଯ ଏଣାଽଯ ଯଯଠଠ ାଯଠଣ ାଯଘଣ - Dhalo crabs are also known as stone crab.

ଓଷଣଅଣ (ଧାଳା) - କ୍ରି. (ାଣଯଘଣ) : ଖେଦିବା, ଡରାବଇ, ଗୋଟାଏ ଜାଗାରୁ ଅନ୍ୟ ଜାଗାକୁ ଘଉଡାଇବା, ତାଗ୍‌ଦା କରିବା - To scare, to drive out, to drive at the trap - ାଷଯଅଣ, ଏଣ.ାଏ ଓଷଣଅଣ, ାଷଯଅଣ ଯଓଯ, ଦଣଓଣ ଯଓଯ।

- ଏଣ.ାଏ ାଷଯଯଷଅ ଯଯଠ ାଯ ଓଷଣଅଣ ଯଓଯଓଯଠଓ ାଯଘଣ - Fish are being driven at the trap fixed for catch.

ଓଷଣଅଣଘ (ଧାଳାପ୍) - କ୍ରି./ବି. (ାଣଯଘଣ)/ (ଏାଯଯଏ) : ଯନ୍ତା, ମୂଷା ଯନ୍ତା - Trap, entrap, to be trapped - ାଣଯଠଣଯଘଓ, ଯଯାଣ.ଠ, ାଣଠାଽଯ ଠଯଠ ଣଅ ଅଣଠଣଘ ାଅଯାଷଯ।

- ଘଯଠଯ ଅଠ ଓଷଣଅଣଘ ାଯ ଣଠଣଘ ଣାଯଣଓ-ଣ - Trap is fixed there.

- ଯଣ'ଅଓଣ ଓଷଣଅଣଘ ଣାଯଣଯଣଓ - A mouse is trapped.

ଓଷଣଅଣଯ (ଧାଳାପ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଠଯଯଘଅ) : ହଠାତ୍ କରି ଛିଣ୍ଡିଯିବା, ଖୋଲିଯିବା - Suddenly detached, suddenly loosed - ାଣଠାଽଯ ଠଯଘଣଓଯଓ, ଅଣଅଣଓ।

- ାଯଠଣ ଯଯାଯଅଯ ଠଯାଯ ଠଯଚ ଚଯଯଣ, ଓଯଯ ାଯଓ ାଷଣଯ ଯଯାଯଅଯ ଯଯଣଅଣଯ ଠଯଘଣଓଯ ଯଯଠଠଯଯ ଯଯଘଣ - Buffaloes were tied with thick chain, they jumped being frightened, the chain suddenly broke.

ଓଷଣ.ଅଽ (ଧାଳୁ) - ବି. (ଓଽଯଽଯ) : ବଡ ଏବଂ ତଳକୁ ଝୁଲୁଥିବା (ଅଣ୍ଡକୋଷ) - Large and hanging (testicle) - ଯଣଅଣଓ ଣ.ଠଽଅ ଠଣଘଣଓ ଠଣଘଣଓ ଣାଯଣ (ଘଯଯାଯଣ)।

- ଓଷଣ.ଅଽ ଘଯଯାଯଣ - Large and hanging testicle.

ଓଷଣଘଓଠଣ ଓଷଣ.ଘଠଅ (ଧାଓଁଣା, ଧାଉଁଣୀ) - କ୍ରି./ବି. (ଠଯଯଘଅ) : ଏଣେତେଣେ ଦୌଡା ଦୌଡି କରିବା, ଖୋଜିବା, ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଏଠିସେଠି ଯିବା ଏବଂ ଖୋଜିବା - To run around, to look for, to be hurried - ଏଣଯଠଣଅ ଠଷଣଯଠଣଅ ଓଣ.ଅ ଠଣଅଣଓ, ାଠଅାଯାଠଅ ଦଯଓଯଯଯଓ ଣଅ ଏଣଯ ଠଣଅଣ, ଏଣଠଯ ଯଷଣଠଯଯଓ।

- ଦାଠଅ ଠଯଅଯଯ ଠଣଏଣ ଅଯଯଣ ଯଯଯଯଠ ଦଣ.ଓଅଓ ଓଷଣଘଓଠଣ ଓଷଣ.ଘଠଅ ାଯ ାଠଣ.ଘ ଠଣଅଣଓ

ᱦᱚᱱᱮᱚᱱ - Honey bees are flying hurriedly here and there to collect honey from flowers.

ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱡᱚᱱ (ᱫᱟᱣᱟᱹᱸ) - ᱵᱤ.ᱯᱟ./ᱵᱤ. (ᱯᱷᱮᱵᱷᱮ)/(ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ᱵᱚᱫᱟᱱᱟ ᱯᱨᱵᱨᱮ ᱜᱟᱤ ᱜᱚᱨᱩᱠᱚᱝ ᱥᱤᱝᱜᱨᱮ ᱮᱵᱚᱝ ᱢᱩᱱᱰᱨᱮ ᱫᱟᱱᱚᱨ ᱜᱩᱪᱪᱷ ᱞᱜᱟᱣᱟᱡᱟᱣᱮ, ᱮᱦᱤ ᱜᱩᱪᱪᱷᱠᱩ ᱫᱟᱣᱟᱹᱸ ᱠᱩᱦᱟᱣᱟᱡᱟᱣᱮ, ᱮᱦᱤ ᱜᱩᱪᱪᱷ ᱢᱚᱫᱷᱭ ᱠᱟᱨᱤᱜᱨᱤ ᱠᱚᱥᱤᱞᱨᱮ ᱛᱤᱟᱨᱤ ᱠᱨᱟᱣᱟᱡᱟᱣᱮ - Beads of paddy are worn in horns and on heads of the cattle on the occasion of the Saharay festival in santal society. This bead is called in santali "ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱡᱚᱱ" - ᱫᱚᱣᱚᱞᱚᱨᱮ ᱨᱟᱹᱱᱚᱞᱚᱠ ᱚᱞ ᱜᱮᱱ.ᱨᱮ ᱵᱚᱱᱚᱜᱚᱱ ᱡᱟᱣᱟᱹᱨᱤ ᱚᱱᱟᱹ ᱜᱚᱲᱚᱠᱚᱛ ᱯᱚᱲᱚᱠᱚᱛ ᱚᱞ ᱚᱵᱟᱵ ᱜᱮᱯᱮ ᱚᱞᱨᱮᱱᱚᱜ ᱜᱚᱱᱚᱜᱚᱱ ᱚᱛᱮᱭᱟᱜ ᱚᱞᱟᱹᱱᱚᱜ ᱵᱚᱫᱚᱱ, ᱮᱫᱮᱜ-ᱮᱨᱮ ᱮᱫᱚᱱ ᱜᱮ ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱡᱚᱱ ᱵᱚ ᱯᱮᱞᱚᱱᱟᱜ-ᱟᱱ ᱱᱚᱲ ᱚᱣᱟᱜᱮᱜ ᱡᱟᱣ ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱡᱚᱱ ᱚᱣᱟᱜᱮᱜ। ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱡᱚᱱ ᱚᱭᱚᱸ ᱱ.ᱚᱵ ᱚᱭᱚᱛ ᱯᱮᱞᱮᱱ ᱵᱟᱱᱚᱠ ᱵᱚ ᱨᱮᱦᱮᱸᱫᱟᱱ, ᱮᱫᱮᱱ ᱯᱱ.ᱜᱟᱜ "ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱡᱚᱱ ᱨᱮᱦᱮᱸᱫᱟᱱ ᱚᱱᱚᱜᱟ" ᱵᱚ ᱯᱵᱮᱱ।

ᱡᱟᱣᱟ (ᱞᱤ) - ᱵᱤ. (ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ᱵᱩᱫ୍ଧି, ᱜᱱᱟᱱ, ᱟᱛᱩᱟ - Knowledge, intelligence, soul - ᱱ.ᱵᱟᱯ ᱜᱮᱞᱮᱱᱮ, ᱯᱵᱡᱟᱣᱟ, ᱱᱚᱣᱮᱱ, ᱤᱟᱣᱟ।

- ᱡᱟᱣᱟ ᱡᱚᱱᱟᱛ ᱚᱛ ᱯᱱ.ᱮᱯᱟ ᱯᱟᱜᱡᱚᱱ. ᱣᱱ·ᱡᱚ ᱢᱟᱛᱮᱭ ᱵᱚ ᱰᱟᱭ ᱡᱚᱱᱟᱛᱮᱞᱮᱱᱟᱜ ᱵᱚᱱᱮᱱ - Man could go to moon by his knowledge and power.

ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱮᱭᱮ (ᱞᱤᱢᱚᱱ) - ᱵᱤ. (ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ᱜᱱᱟᱱ ᱯᱨᱤᱪᱟᱞᱤᱛ ᱢᱚᱱ, ᱜᱱᱟᱱ ᱯᱪᱨᱩᱱ ᱪᱤᱱᱛᱟᱫᱷᱟᱨᱟ, ᱵᱤᱵᱮᱠ - Intelligent mind, knowledgeous mind - ᱮᱞᱮᱱᱮ ᱚᱛ ᱜᱮᱯᱯᱟᱜ ᱭᱮᱫᱮ।

- ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱮᱭᱮ ᱡᱚ ᱚᱱᱟᱨ ᱟᱭᱚ ᱯᱟᱹᱱᱚᱜ ᱯᱟᱹ.ᱜᱟᱜ ᱟᱭᱚᱣᱚᱜ-ᱟᱱ - Knowledge driven mind never chooses wrong path.

ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱚᱢ.ᱚ (ᱞᱤᱢᱟᱹᱣ) - ᱠᱨᱤ. (ᱵᱚᱱᱮᱚᱱ) : ᱞᱤᱢᱮᱤ ᱡᱤᱫᱟ, ᱫᱤᱨᱮ ᱫᱤᱨᱮ ᱡᱤᱫᱟ, ᱛᱷᱠᱤ ᱯᱰᱤᱫᱟ - To become slow, to be retarded - ᱯᱚᱱᱟᱜᱜᱚᱱ ᱯᱚᱱᱟᱜᱜᱚᱱ ᱚᱱᱟᱛᱚᱱᱚ, ᱯᱚᱱ.ᱨᱮ ᱯᱚᱱ.ᱨᱮ ᱚᱱᱟᱛᱚᱱᱚ।

- ᱯᱵᱚᱯᱟᱨᱮᱱ. ᱵᱚ ᱯᱚᱱᱟᱜ ᱚᱛ ᱚᱛᱟᱜᱚᱱ ᱯᱚᱨᱮᱚᱱᱚᱡ ᱵᱚᱱ.ᱯᱟ ᱵᱚ ᱯᱚ ᱡᱟᱣᱟᱹᱱᱮᱭᱮᱱ.ᱚ ᱣᱚᱜ ᱚᱱᱵᱚᱜ-ᱟᱱ - Due to lack of labour force, we have slowed down the building work.

ᱡᱟᱣᱟᱹᱨᱚᱢᱮᱱ (ᱞᱤᱨᱢᱚᱱ) - ᱵᱤᱸ. (ᱵᱚᱱᱮᱚᱱ) : ᱫᱷᱤᱨ ᱢᱚᱱᱩᱨ ᱥᱩᱵᱷᱟᱵ, ᱫᱷᱤᱨᱥᱛᱷᱤᱨ ᱢᱚᱱ, ᱪᱸᱪᱞ ᱵᱤᱦᱤᱱ, ᱫᱷᱮᱞᱮᱨᱭᱭᱩᱛᱷᱤᱞ, ᱪᱸᱪᱞ ᱱ ᱨᱟᱜᱤᱵᱟ - Slow and lethargic, not becoming angry easily - ᱱ.ᱟᱢ ᱯᱚᱱ.ᱨᱮ ᱯᱚᱱ.ᱨᱮ ᱚᱛ ᱵᱚ.ᱯᱟ ᱣᱚᱜᱟ, ᱯᱚᱜᱚᱮ ᱯᱚᱱᱚᱜ ᱯᱚᱱ.ᱜᱟᱜ ᱣᱚᱜᱟ, ᱯᱚᱱᱚᱜ ᱯᱚᱜᱚᱮᱮᱚᱜ, ᱯᱟᱦᱟᱱ ᱯᱚᱮ।

- ᱡᱟᱣᱟᱹᱨᱚᱢᱮᱱ ᱣᱚᱜᱟ ᱵᱚᱡᱚᱭ ᱵᱚ ᱚᱱᱟᱨᱚᱯᱟᱨᱚᱜ ᱜᱮᱞᱮᱱ, ᱯᱮᱞᱮᱵᱚᱱᱚᱮ ᱵᱱ.ᱯᱟ ᱡᱚᱵᱚᱭ ᱣᱱᱵᱚᱯ ᱜᱮᱞᱮᱱ - Slow and steady people generally trail, but they finally succeed.

ଧ୍ରୁମାଳମ (ଧ୍ରୁରି) - ବି. (ପ୍ରାଦେ୍ୟ) : ପଥର, ଶିଳା - Stone, rock - ଧ୍ରୁମାଳମ, ଅ.ଠମ ଦଥଚଅଦ ଧ୍ରୁମାଳମ, ଧ୍ରୁମାଳମ ଯଅ.ମଅ.ଦମ, ଦମାଦଥମ ଧ୍ରୁମାଳମ, ଦଅଦଥଯ ଧ୍ରୁମାଳମ। ୱାଦଥଚ - ଦଅମାଯଥ ଧ୍ରୁମାଳମ, ୱାଥଅମଧ ଧ୍ରୁମାଳମ, ଓମାମାଯମ ଧ୍ରୁମାଳମ, ଦମାଘାଚଧ ଧ୍ରୁମାଳମ, ଠାଚାଚଠ ଧ୍ରୁମାଳମ।

ଧ୍ରୁମାଳମଓଅଯ, ଧ୍ରୁମାଳମଓଅଜ (ଧ୍ରୁରିଗଲ୍, ଧ୍ରୁରିଗାଲ୍) - ବି. (ପ୍ରାଦେ୍ୟ) : ଲୋକ କଥାରେ ଥିବା ପଥର ଗଡ, ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରାସାଦ - Legendary stone citadel where gods and goddesses are dwelling - ଠଅଓଅ ଠଓଳଓ ଚଅ ଠଅଠଯଥ.ଥ ଠଥଓଅଓ ଧ୍ରୁମାଳମ ଯଯଅଓ, ଧ୍ରୁଦଅଥ, ଓଅଯ।
- ଦଚଓଚ ଠାଳାଚ ଧ୍ରୁମାଳମଓଅଯ ଦମାଥମାଏ/ ଦମାଥମ - Stone door of Luguburu.

ଧ୍ରୁମାଧ୍ରୁଳମ (ଧ୍ରୁଦ୍ରୀ) - ବି. (ପ୍ରାଦେ୍ୟ) : ସନ୍ଦେହ, ଅବିଶ୍ୱାସ, ଚିନ୍ତା - Doubt, apprehension - ଘମାଫମାଠ, ଠଳଅଠାଳଥଅଅ, ଠଥଠଅଳ।
- ଘଯଯଅଅଓ ଳଅଓ ଘଥଓ-ଅଘଅଅ ଏଯଦ ଚଅଠଥ ଧ୍ରୁମାଧ୍ରୁଳମ ଘଯଠ ଅ.ଧ୍ରୁମାଏଅ - Seeing the faces of people with tears rolling down, doubt came to my mind.

ଧ୍ରୁମାଓଚ (ଧ୍ରୁଣୁ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଥଯଅ))/ (ପ୍ରାଦେ୍ୟ) : ଛୁଆ ଜନ୍ମ ଦେବା, କରିବା, ପ୍ରସବ କଷ୍ଟ ହେବା - To give birth, to hesitate - ଚଅମାଅଯଯଓ, ଓମାଧ୍ରୁଳଅ. ମାଅଥଅଘ, ଓମାଧ୍ରୁଳଅ. ଅଠଓଥଅ ଅମାଅଓ।
- ଓଅ.ଓ ଥ ଧ୍ରୁମାଓଚଓ ଚଅଥଅ - Cow is giving birth (calf).
- ଥଥଅଓ ଚଳଅଥଥଘ ଘଥ ଚଥଫ-ଅ, ଦମାଠ ଚଳଅଥଥଘ ଧ୍ରୁମାଓଚଓ ଚଅଥଅ - You agreed to do that time, but now you are hesitating.(Scolding)

ଧ୍ରୁମାଓଅଥଦ (ଧ୍ରୁୟାନ୍) - ବିଂ. (ପ୍ରାଦେ୍ୟ) : ଜ୍ଞାନୀ, ବିଜ୍ଞ - Wise, intelligent, man of knowledge, learned - ଅ.ଚମାଦଅଥ, ଓଥଓଅଥ,ଥଓଅଥ ଘଥଥଅଓ-ଅଥ।
- ଧ୍ରୁମାଓଅଥ ଘଅଘ ଧ୍ରୁଅ ଥଚଅ ଚଅ.ଘମ ଳଥଘଅ' ଠଅଓଚଥ ଘଳଥ'ଚଥଓ-ଅ - Intelligent persons never fail in any work.

ଧ୍ରୁମାଦଅ.ଓ (ଧ୍ରୁନାଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଓଥଦଥଓ) : ଆଗାମୀ ଦିନରେ, ଭବିଷ୍ୟତରେ - In future, in days to come - ଅଓଅଘ ଧ୍ରୁମାଦ ଳଥ, ଘଅଘଥଦଅ ଧ୍ରୁମାଦ।
- ଦମାଠ ଧ୍ରୁଅ ଠଅଅଓଅ, ଧ୍ରୁମାଦଅ.ଓ ଠଥ ୱଥଘଅ - We will eat later, not now.

ଧ୍ରୁମାଦଥଅ.ଳମ ଓଅ.ଓ (ଧ୍ରୁନ୍ତ୍ୱାରୀ ଗାଈ) - ବି. (ପ୍ରାଦେ୍ୟ) : ଗର୍ଭିଣୀ ଗାଈ, ବାଞ୍ଝ ନୁହଁ - Cow that conceives, not barren - ଘମାଘଚ ୱଥଓ ଓଅ.ଓ, ଠଅଓ ଠଅ:ୱଓମ।

ଧ୍ରୁଚଓଚଳ (ଧ୍ରୁଗୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଦଥଘ) : ହଠାତ୍ କରି ଜଳି ଉଠିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା - Suddenly blazing up (fire) - ୱଅୱଥଚଅ ଦଟଓଟଦ ୱାଚଦ ଳଅଚଥଅଠ।
- ଘଟଠଟ ଘଟଠଟ ୱାଚଦଚଓ ଦଟଓଟଦ ଳଟ ଘଅ.ଳଚମଦ ଦଚଓଚଅ ଧ୍ରୁଦଅଥଓ ଚଚଳଦ ଧ୍ରୁଚଓଚଳ ଘଟଠଠଟ ୱାଚଦ ଳଅଚଥଅଠ ଦଦଅ - On pouring kerosene on

feebly burning lamp it suddenly blazed up.

ଜ୍ୱଳ୍ଜ୍ୱଳ (ଧୁଲୁପ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ଆଖି ମାରିବା - To wink - ଘଟକ ବ୍ୟକ୍ତ ଘୀ.ଅ।

- ଦଅ:ଓମ୍ବ ବ୍ୱଅଦ ଓଟ ଚଦମ ଟଦଟକ ବଅଘଅଓ ଜ୍ୱଳ୍ଜ୍ୱଳ ଅ.ଜମ୍ବଘଅ - That fair complexion boy winked eyes at me from distance.

ଜ୍ୱଳ୍ଜ୍ୱଳ (ଧୁଲୁପ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ପ୍ରଜଳିତ ସଳିତାରେ ଝୁଣା ଗୁଣ୍ଡ ପକାଇ ହଠାତ୍ ଜୋର୍ କରି ଜଳେଇବା - To create sudden blaze/flame by putting rexin powder on burning wick - ଜ୍ୱଳ୍ଚଅ. ଜ୍ୱଳ୍ଜ।

ଜ୍ୱଳ୍ଜଅ.ଅ (ଧୁଲାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ଧରି ପିଟିବା, କୁଟିବା - To beat, to flog - ଘଅଘଅଲ, ଘମ୍ଭଅ.ଅ, ବ୍ୟଠଅ.ଦ, ବ୍ୱମ୍ଭଜଅ.ଅ, ବ୍ୟଘଅ.ଓ।

- ଚଦମ ଙ୍ଚଜ ଘଅଘ ଜ୍ୱ ଘଅଜଅ ବଅ ଜ୍ୱଳ୍ଜଅ.ଅ ଘଅଓ ବଟଜଟଓଅ - That drunkard man was punished yesterday.

ଜ୍ୱଳ୍ଜ୍ୱଳ୍ଘଳ୍ଜ୍ୱ (ଧୁଲୁମୁଲୁ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଦଅଘ) : ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦେଖାଯିବା, ଝାପ୍ସା ଝାପ୍ସା ଦେଖାଯିବା - Not visible clearly - ଘ୍ୱଳ୍ଚଲ୍ଜଅ. ଙ୍ଚଅଓ ଘଟଜଅଓ, ଜ୍ୱଳ୍ଜଜ୍ୱ ଅଲ ଜ୍ୱଳ୍ଜଓ୍ୱଓଅ. ଜ୍ୱଳ୍ଅଲଅ ଘଟଜଅଓ।

- ଘଅଜଅ ବ୍ୱଅଦ ଘଟକ ଜ୍ୱଜ୍ୱଳ୍ଘଳ୍ଜ୍ୱ ଘଟଜଟକ-ଅ - I am not able to see clearly, since yesterday

ଜ୍ୱଳ୍ଜ୍ୱ ଜ୍ୱଳ୍ଜ୍ୱ, ଜ୍ୱଳ୍ଅଜ ଜ୍ୱଳ୍ଅଜ (ଧୁକ୍ ଧୁକ୍, ଧାକ୍ ଧାକ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ଛାତି ଧକ୍ ଧକ୍ ହେବା - To increase heart beat - ବଅଘଅଘ ଜ୍ୱଳ୍ଅଜ ଜ୍ୱଳ୍ଅଜବଅଓ।

ଜ୍ୱଳ୍ଜବଅ.ଅ (ଧୁକାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : କୁଲା ବିଞ୍ଚେଇ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚୋପା ଓ କୁଟା ଓଗାଳି ଧାନରୁ ଉଡାଇ ବାହାର କରିବା - To clean small straw and other articles from paddy by waiving winnows - ଘଓଘଓ ଜ୍ୱଳ୍ଜବଅ.ଅ ଅଙ୍ଗଓ, ଘ୍ୱଳ୍ଜଲଘଅ.।

ଜ୍ୱଳ୍ଜବଅ.ଅ (ଧୁକାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ବିଡି ପିଇବା, ଚୁରୁଟ୍ ଟାଣି ଧୁଆଁ ଛାଡିବା, ନିଆଁକୁ ବିଞ୍ଚଣାରେ କିମ୍ବା କୁଲାରେ ପବନ ଠେଲିବା, ଏହା ଦ୍ୱାରା ନିଆଁ ଜୋର୍‌ରେ ଜଳିବ - To smoke, to suck smoke from churut and blow out from mouth, to blow wind on fire to become more blazing - ଘ୍ୱଓମ ଜ୍ୱଳ୍ଜବଅ.ଅ, ଦଟଓଟକ ୱ୍ୟକ ଜଅ.ଓମଜ ଘଅଙ୍ଗଅଓ ବଅଠଟ ମଘମଲ।

- ଅଘଅଓ ଘଅ.ଘଳ୍ଜଅ. ଲଟ ଘ୍ୱଓମ ବଅ ଜ୍ୱଳ୍ଜଓବଅ.ଅ ବଅଦଅ - They are smoking behind the house.

- ଦଟ:ଓଟକ ଙ୍ଚଳଅ.ଅ ୱ୍ୟକ ଅଘଅଘ ଜଅ.ଓମଜ ଘଅଙ୍ଗଅଓ ଠଟବଅ ଜ୍ୱଳ୍ଜବଅ.ଅଟଜ-ଅ - In order to make the fire more blazing, they are blowing wind with winnow.

ଜ୍ୱଳ୍ଜବ୍ୱଘବ୍ୱବ୍ୱ (ଧୁକୁପୁକୁ) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଦଅଅ)/(ବ୍ୱଦବ୍ୱଘ) : ଚିନ୍ତା ଭାବନା, ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ପଡିବା, ସନ୍ଦହରେ ରହିବା, ନିଷ୍ପତି ନ ନେଇ ପାରିବା - To be in

dilemma, to be in doubt, to be indecisive, to apprehension - ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଚରେଇନ.ଏ ଏଽଜନଏଽଇଜ ଏଟ ଏଦ୍ଦଏଚ, ଏଽଜନଏଽଇଜ।

- ଜ.ଠଏ ଠଟଦଟ ଏଦ୍ୱଜନ.ଘଜ ଘଟ ଏଜନଓଜ, ଏଜନଦଟ ଜଽଜନ.ୱଚନ. ଜଚନଜଓ-ଜ, ଇଘ0 ଏଵ ଫଽଦ୍ୱଚଦ୍ୱଦ୍ୱଚ ଏଟଓଟ ଏଟଇଜଓ ଦଟଚଜ - Whether to return to village or not, we are yet to decide, we are in dilemma.

ଫଽଦ୍ୱଚଦ୍ୱଫ (ଧୁକୁଦ୍) - ବି. (ଏଦ୍ୱଇଦ୍ୱଏ) : ଡର, ଭୟ, ଆଶଙ୍କା, ଭୀତ - Fear, apprehension, anxiety - ଏଚଠଚଏ, ଏଽଜନଏଽଇଜ, ଘଘଇଠଜ., ଫଽଜନଚ।

- ଏଘଏଵ ଓଜ.ଚ ୮ଜଜ ଏଜଚ ଏଜଚ ଏଟଏ ଦଟଇଚଽଜଜଇ ଫଽଦ୍ୱଚଦ୍ୱଫ ଏଚଦଚଚଜଜଫ ଦଟଚଜ - When calf did not turn up with mother cow, fear came to our mind/ we started apprehending.

ଫଽଦ୍ୱଏ ଫଽଜନଘଚଜ, ଫଽଦ୍ୱଏ ଫଽଜନଏ (ଧୁମ୍ ଧାଲ୍କା, ଧୁମ୍ ଧାମ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଚଇଚଘ) : ଧୁମ୍ ଧାମ୍‌ରେ, ଜାକ୍ ଜମକରେ, ଜବରଦସ୍ତ - Pompously, with lot of fanfare with a lot of fun and joys, forecefully - ଜ.ଠଘ ୱଚଏଚଚ ଠଟ, ୱଜଚ ୱଚଏଚଚ ଠଟ, ୱଚଠଚଽ ୱଦ୍ୱଘଘ।

- ୮ଚଽଫଜଽ ଚଘଜଓ ଽଟ ଜ.ଠଘ ଫଽଦ୍ୱଏ ଫଽଜନଘଚଜ ଚଚ ଠଜନଦ୍ୟଜନ ଟଇଜ - Marriage in Sardar house was celebrated with lot of fanfare.

ଫଽଦ୍ୱଏଘଦ୍ୱଜ, ଫଽଜନଏଘଦ୍ୱଜ (ଧୁମ୍‌ଚୁଲ୍ ଧାମ୍‌ଚୁଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଜନଇଚଜନ) : ଉପରକୁ ଟେକି ହୋଇ କଚାଡି ହେବା - To spring up and to be dropped - ଘଜଘଚଜନ ଘଚଘ ଠଟ ଦ୍ୟଽଜ.ଇଘଘଜ ଽଜନଚଜନଠ ଚଜନଠଟ ଫଜ.ଏଦ୍ୱଘଚଓ।

- ଘଜଽଜନଚଘଜଽ ଠଜନଜଜ ଽଟଜଟ ଫଟଏ ଜଟଇଜ, ଠଦ୍ୱଓଘଠଜନଽଜନ ଜଟ ଫଽଦ୍ୱଏଘଦ୍ୱଜ ଏଟଏ ଟଇଜ - We had boarded on carrier of a tractor, it jerked us like anything.

ଫଽଦ୍ୱଏଜନ.ଜ (ଧୁମାଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଜନଇଚଜନ) : ଧୁମ୍ ଧାମ୍ ମାରିବା, ପିଟିବା - To beat mercilessly, thrashing - ଏଦ୍ୱଜଇଘଏ, ଫଜନଜ, ଏଜନଠଽ।

- ଇଦ୍ୱଓ ଚଦ୍ୱଏଠଽଘଦ୍ୱ ଫଚ ଫଽଦ୍ୱଏଜନ.ଜ ଟ ଫଚଽଚଜନଽଚଓ ଚଜନଇଜ - This thief needs to be thrashed.

ଫଽଦ୍ୱଽଏଦ୍ୱଇ (ଧୁର୍‌ମୁସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଜନଇଚଜନ)/(ଏଦ୍ୱଇଦ୍ୱଏ) : ଧୁର୍‌ମୁସ୍, ପିଟୁଣି, ସମାନ କରିବା ପାଇଁ କୁଟୁଣୀ - Leveler - ୮ଚଏଜନଇ ଜନ.ଓଘଫ ୮ଚଠଜନଓ, ଏଦ୍ୱଓଜନ.ଽ।

ଫଽଦ୍ୱଽଏଚଚଫଽଦ୍ୱଽ (ଧୁର୍‌ମଧୁର) - ବି. (ଏଦ୍ୱଇଦ୍ୱଏ) : ଏକ ଉଦ୍ଭିଦର ନାମ, ଧୁର୍‌ମଧୁରର ଚେର ଏବଂ ଛାଲ ମଳିକା ତିଆରିରେ ଲାଗେ - This is a wild plant. Its roots are used in preparing ferment pill - ଫଽଦ୍ୱଽଏଚଫଽଦ୍ୱଽ ଫଚ ଠଘଽ ଫଜନଽଟ ଠଦ୍ୱଫଜନ. ଚଜନଇଜନ, ଇଚଚଜନ ଫଚ ଽଜନ.ଇଦ୍ୱ ଽଜନଇ ଚଜନଇଜନ, ଇଚଚଜନ ଽଟଓଜନଓ ଽଟଏଟଫ ଜନଓଜନଚ ଚଚଓ ଽଜନ.ଇଦ୍ୱ ଠଟ

ଏଣ୍ଡ଼ଏମ୍ ଜ୍ଞଏଏଚ ଦ୍ଟଛଜ୍ଞଣ୍ଟ
ଏଛଜ୍ଞମଠଣ୍ଡଜ୍ଞ ଏଟ୍ଟଏଏଜ୍ଞଓ-ଣ୍ଡ।

ଜ୍ଞଛଛଏମ (ଧୁର୍‌ମୀ) - ବି. (ଏଛଟଛଏ) : ଏକ ବୃହତାକାର ଜଳାଶୟର ନାମ । ଏହି ଜଳାଶୟ ବା ହ୍ରଦଟି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ତିରିଂ ଏବଂ ବହଳଦା ପାଖା ପାଖିରେ ଅବସ୍ଥିତ । ନାର୍‌ଗୀ ନାମକ ଏକ ବଡ ଗାଁ ଖଡଖାଇ ନଦୀ ଧାରେ ଅଛି । ଏହି ଗ୍ରାମରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ସଂଖ୍ୟା ଗରୀଷ୍ଠ ଲୋକ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଏହି ଗ୍ରାମ ନିକଟ ନଈ ଆରପାରିରେ ଏହି ହ୍ରଦ ଅଛି । ଏହା ଝାଡଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ହ୍ରଦ ସହିତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହ୍ରଦ ପାଖା ପାଖି ଲାଗିଲାଗି ଅଛି । ଅନ୍ୟ ହ୍ରଦର ନାମଟି ସୁର୍‌ମୀ । ସୁର୍‌ମୀ ହ୍ରଦଟି ଧୁର୍‌ମୀ ହ୍ରଦର ଉପର ଭାଗରେ ଅଛି । ଏହି ହ୍ରଦ ଗୁଡିକ ପ୍ରାକୃତିକ ହ୍ରଦ ଏବଂ ପ୍ରର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ଜଳ ସବୁ ଋତୁରେ ଭରି ରହିଥାଏ । ଏହି ହ୍ରଦର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି, ଯେତେ ବର୍ଷା ବନ୍ୟା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ହ୍ରଦ ଦୁଇଟିର ପାଣି କେବେ ବି ଗୋଳିଆ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହି ହ୍ରଦ ଦୁଇଟି ଏଭଳି ନାମ କରଣ ପଛରେ ଏକ ସତ୍ୟ ଘଟଣା ରହିଅଛି । ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ନାର୍‌ଗୀ ଗାଁର ଦୁଇ ଜଣ ଜାଆଁଳା ମୁଣ୍ଡା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଝିଅ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲେ । ଦିନେ ଦୁଇ ପ୍ରହର ସମୟରେ ଏହି ହ୍ରଦକୁ ଗେଣ୍ଡା ଗୋଟାଇ ବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସେମାନେ ଏହି ହ୍ରଦରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ । ବହୁ ଖୋଜା ଖୋଜି କଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଦେବାଦେବୀଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଗଲା, ସେଥିରୁ ଜଣା ଗଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ "ଡାବ୍‌ରା" ନାମକ ପାହାଡ ଦେବତା ପୁରୁଷ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଭାନ କରି ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ କରିବା ପାଇଁ ନେଇ ଯାଇଅଛି । ଦେବାଦେବୀମାନଙ୍କର କହିବା ଅନୁସାରେ ଏହି ହ୍ରଦକୁ ସେହି ଜାଆଁଳା ଝିଅ - "ସୁର୍‌ମୀ" ଓ "ଧୁର୍‌ମୀ" ନାମରେ ନାମକରଣ କରା ଯାଇଅଛି । ଏହି ହ୍ରଦର ସଂଲଗ୍ନ ପଡିଆରେ ପାରମ୍ପାରିକ "ଗିପିତିଜ ଟାଣ୍ଡି" ଅର୍ଥାତ୍ ଶିକାରୀମାନଙ୍କର ରାତ୍ରୀଯାପନ ସ୍ଥଳର ଉତ୍ସବ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହର ସହିତ ପାଳନ କରାଯାଏ - "Dhurmi" is name of lake just adjascent to another lake named "Surmi". "Surmi" lake is situated upper side of Dhurmi. They are named after twins. Elder one is Surmi and Younger one is "Dhurmi". They were vanished in this lake. Later on it is revealed that male god of "Dabra" hill has eloped them and kept them as his wife. These girls were from village called "Nargi" by the bank of river "Khadakhai" in Mayurbhanj district in Odisha. These girls were from Munda community. Lakes in question are situated other side of river in Jharkhand state and close to the river. Haribeda is a village in Jharkhand situated in the vicenity of "Surmi" "Dhurmi" lake. The water of these lake never become muddy even if it rain heavily or flood. This is a miraculous phenomenon. It

never in draught spell. Traditional hunting night halting function uses to be organised in the field close to the lake - "ଓଷ୍ଟାଘର" ଓଡ଼ ଯାତ୍ରା ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହାରେ ଯାତ୍ରା ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ "ଯୁଷ୍ଟାଘର" ପ୍ରଚଳିତଥିଲା ଯାତ୍ରା ଘରେଇଥିଲେ। ଏହାରେ "ଯୁଷ୍ଟାଘର" "ଓଷ୍ଟାଘର" ଯାତ୍ରା ଓଡ଼ ଭାଷାନ୍ତରରେ ହୋଇଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି। ଏହି ଯୁଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକାଧିକ ଯାତ୍ରା ଦଳ ଆସି ରାତ୍ରି ଯାପନ କରୁଥିଲେ। ଏହି ଯୁଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ବିରାଟ "ଜଳ.ଆଗଡ଼ଜଳ"। ଏହାରେ ଏହାରେ ଯେଉଁ ଯାତ୍ରା ଦଳ ଆସି ରାତ୍ରି ଯାପନ କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ଏହି "ଜଳ.ଆଗଡ଼"। ଏହାରେ ଯାତ୍ରା ହୋଇଥିବା ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଞ୍ଚଳ ଅନୁସାରେ ଚାଉଳ, ଡାଲି, ପନିପରିବା ଆଦି ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ। ଏହି ଚାଉଳ, ଡାଲି, ପନିପରିବା ଆଦି ଯାତ୍ରା ଦଳର ରୋଷେୟା ରନ୍ଧନ କରୁଥିଲେ। ଏହି ରନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ ଥିଲା। ଏଥିରେ ଚାଉଳ ଓ ଡାଲିକୁ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା। ଏହାକୁ ଖିଚୁଡ଼ି କୁହାଯାଏ। ଏହି ଖିଚୁଡ଼ି ସହିତ ଆଳୁ ଭଜା, ବିରି ବଡ଼ି ଭଜା ଆଦି ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଉଥିଲା। ଏହି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା ପରେ ଯାତ୍ରା ଦଳର ସଦସ୍ୟମାନେ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଯାଉଥିଲେ। ଏହି ଶୋଇବା ସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରା ଦଳର ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଉଥିଲା। ଏହି ଚିହ୍ନଟ ସ୍ଥାନରେ ଯାତ୍ରା ଦଳର ଅଧିକାରୀ ମାନେ ଶୋଇଥିଲେ। ଏହି ଶୋଇବା ସ୍ଥାନକୁ ଗୋଟିଆଲା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଷ୍କାର କରାଯାଉଥିଲା। ଏହି ଗୋଟିଆଲା ମାନେ ଯାତ୍ରା ଦଳର ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ଶୋଇବା ସ୍ଥାନରେ ଗୋବର ପାଣି ଛିଞ୍ଚି ଦେଉଥିଲେ।

ଓଷ୍ଟାଇ. (ଧୂରା) - ବି°./ଅବ୍ୟୟ (ଓଡ଼ିଆ)/ (ଦେଶଜ) : ଅଧା ବାଟରେ, ଅଧା କାମ - On half of way, incompletion - ମଝିରେ, ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେ.ଯା।

- ଯେମିତି କଥାଟି ହେଲାବେଳକୁ ଏମାନେ ଏମିତି ଏମିତି ଅଧାରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ, ଯାଇ କଥାଟି ଓଷ୍ଟାଇ. ଏମିତି ଅଧାରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ - King crab was lifting soil from under world, but it all melted on half way in the ocean.

ଓଷ୍ଟୁଓ୍ଟ (ଧୂନ୍ଦ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଦେଶଜ) : ଅସ୍ପଷ୍ଟ, ଧୂଆଁଳିଆ, କୁହୁଡିଭରା, ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ନ ଦେଖି ପାରିବା - Not able to see clearly, foggy - ଯୁଷ୍ଟାଇଲା. ଏମ୍ଟାଘାଏ ମାଳରେ ସେହି ଓଷ୍ଟୁଓ୍ଟାପି., ଓଷ୍ଟାଇ.ଘାଣ୍ଟାଳ।

- ଠମ୍ଭ ଛଟ ଘଥଛମ୍ଭ ଅଡ ଟଟଡ ଟଛଅଟ ଡଛଡ଼ଡ଼ ଓମ୍ଭ ଠଟ'ଓଟଡ ଟଟଡ-ଅ - When I lost road in the forest, I could see nothing/I see very thing foggy.

ଡଛଽଠଅ. (ଧୂଣା) - ବି. (ସଽଟଽଘ) : ଝୁଣା ଶାଳ ଗଛର ଲେଞ୍ଜରା ଅଠା - Rexin - ୟଅଛାଥଘ ଡଅଛଟ ଟଛଥଟ ଥଠଥଟଥଓ ାଟଛ।

ଡଛଽଠଅ.ଘଅଛଅ (ଧୂଣାମାରା) - କ୍ରି. (ଟଅଟଥଅ) : ଝୁଣା ପାଇଁ ଶାଳ ଗଛର ବକଳକୁ କାଟି ବାହାର କରିବା - To cut out the bark of sal tree for rexine purpose - ଡଛଽଠଅ. ଥଠଥଟଥଓ ପଅ.ଓମ୍ଭଡ ୟଅଛାଥଘ ଡଅଛଟ ଓଅଠାଥଛଅଥ, ଘଅଓ ଟଛଅପ।

ଡଛଽଅ (ଧୂପ୍) - କ୍ରି. (ଟଅଟଥଅ) : ଝୁଣା ଗୁଣ୍ଡ, ସଳିତାରେ ଜଳୁଥିବା ପ୍ରଦୀପରେ ପକାଇ ହଠାତ୍ ଜୋର୍‌ରେ ଜଳି ଉଠିବା, ଭୂତ ଛଡାଇବା ପାଇଁ ଝୁଣା ଧାସ ଦେବା - Flickering - ଡଽଓଽଛ ଘଟୟଠଟ ାଽପ।
- ଽୟମ୍ଭ ଡଡ ଠଛଽଠ ଟଥ ଠଥଛଥ ଥଖଥ ଅଟଓଅ, ଡଛଽଠଅ. ଡଛଽଅ ଘଥଽପ ପଟଟଛଅଟ ଠଟୟଥଡ-ଅଓ - She is under the influence of evil spirit, she needs to be treated with flickering lamp blazed by powder of rexine.

ଡଛଽଅଅ.ଠ (ଧୂପାଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଘ) : କସି କରି ଖାଇବା, ଜବରଦସ୍ତ ଖାଇବା - Eating like beast - ୟଥଟଠଥ ାଥଘ ାଥଡ, ୟଥଟଠଥ ଓଅଡଡଅଥ ାଥଡ।
- ଠଅ.ଛଓଅ.ଠ ଟଥ ଡଅ.ପ ଡଅଟଟଅ ଡଛଽଅଅ.ଠ ଟଥ ାଥଘ ଟଡ଼-ଅ - Marriage party ate rice and del only excessively.

ଡଛଽଟଅ.ଥ (ଧୁନାଉ) - କ୍ରି. (ଟଅଟଥଅ) : ଦେହ ସହିତ ଦେହ ଧକ୍କା ହେବା କରିବା - To hit one's body against another's, to dash body against another's - ଘଥଘଘଥ ଘଥଘଘଥ ଠଽଅଽଟଽାଽ।
- ସଽଠ ଛଟ ଽଟମ ଟଥଘଅଓ ଡଛଽଟଅ.ଥ ଠଅଛଅମ ଟମଡମସଅ - That boy dashed his body against mine in darkness.

ଡଛଽଘଟଽଅ.ଥ (ଧୂଳ୍‌କାଉ) - କ୍ରି. (ଟଅଟଥଅ) : ଧମକାଇବା, ତାଗିଦ କରିବା - To threaten, to warn drive out - ଡଛଥଘଠଽଅଥ, ଡଛଅଅଘ ଥଠଥଠ, ଘଽଠଓଅ.ଛ, ାଽଛଥଘଅ ଥଠଥଠ।
- ଟଽଘମ ଟଥ ାଥଓଓ ଘଅ.ାଽଛମ ଡଛଽଽଘଟଽଅ.ଥ ଥଠଥଠ ଟଟଡ ଟଥଥଅଓ - Village deputy head, drive the girls out from house for dancing.

ଡଛଽଘମ (ଧୂଳି) - କ୍ରି./ବି. (ଟଅଟଥଅ)/ (ସଽଟଽଘ) : ଧୂଳି - Dust - ପସଠଽଟଓ ଓସଠଅ. ଘଅଟଅ।
- ଅ.ପମ୍ଭ ଡଥ ଟସପଘମ ଡଛଽଘମ ଛଟ ଽଟସ ଟଟଽ ଓଅଠାଟ ଟଅଠଅ ପମ୍ଭ - We are friend to each other from the hide and seek game in village road dust played.

ଓଷ୬ଠମ (ଧୁବି) - ବି. (ଦ୬ଛ୬ଘ) : ଧୋବା - Washer man - ଦ୬ଓ୬ଅମ ଛଅଯଷଅ ଓଷ୬ଠମ ୬ଅ.ଠମ।

ଓଷ୬ଠମଓଅଛ (ଧୁବିଗାସ୍) - ବି. (ଦ୬ଛ୬ଘ) : ଦୁବଘାସ - Dhub grass - ଓଷ୬ଠମ ଠଅଛଅଓ।

ଓଷଟଓଅଛ (ଧେୟାନ୍) - କ୍ରି. (ବଅଛଅ) : ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ଅନ୍ୟମନସ୍କ ନ ହେବା, ଏକାଗ୍ରତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା - To become attentive, to watch - ଘଯଛ ଦଅଓଅଯ, ଓଅ.୬ମଠ, ଘମଓ ଘଯଛଟ ଘମଓ ୬ମଯମ ଟଘ ବଅଠଟ ବଅ.ଘମ, ଟ୬ଅଓ ଛଟଓ ଘଅଓ ଘଯଛଟ।

- ଥଦ ଯଅମଘଅଅଯ ୬ଟ ଓଷଟଓଅଛ ଘଟ - Concentrate on your study.
- ଛମଘ ଦ୬ଛଅ.ଓ ଓଷଟଓଅଛ ଅ୬ଯଘଟ, ଠମଛ ବଯ୬ଟ ବ୬ଘମଓ ଟ ଅ.ଠବମ୬ ବଯଯଅ - Keep a watch on chicks, lest kite would lift away.

- ଏ -

ଏ : (ଉଣ୍) - ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କ୍ରମରେ ଉଣେଇଶ ତମ ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଧାଡିର ଚତୁର୍ଥ ଅକ୍ଷର । ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଅକ୍ଷର ଏବଂ “ଉ” ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷରର ସହଯୋରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହା ଓଡିଆର “ଣ” ଉଚ୍ଚାରଣ ଭଳି ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ଓଡିଆ ଭଳି (ଣ+ଅ) = ଣ ଉଚ୍ଚାରଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ଉ+ଣ=ଉଣ ଭଳି ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକାର ମହୁମାଛିଙ୍କର ଉଡିବା ସମୟର ଡେଣା ହଲାଇବା ଆକୃତିରୁ ରୂପ ନିଆ ହୋଇଅଛି । ଆଉ ଉଡିବା ସମୟରେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଉଣ୍ ଉଣ୍ ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି, ତାକୁ ହିଁ ଏହାର ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଆଧାର କରା ଯାଇଛି । ଏହି ଲିପିର ସ୍ରଷ୍ଟା ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯତ୍ନର ସହିତ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାର ଉଚ୍ଚାରଣ ଗତ ମୌଳିକତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଲିପିର ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକୃତି ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଜିନିଷ, ସ୍ୱର, ଶବ୍ଦ, ସଙ୍କେତ ତଥା ତା’ର ନାମକୁ ନେଇ ଲିପିର ଆକୃତି ଏବଂ ଉଚ୍ଚାରଣ ସଂଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ନିଜେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯେ, ସେ ଲିପିକୁ ତିଆରି କରି ନାହାନ୍ତି, ଏହାକୁ ଏହି ପ୍ରକୃତି ବା ଧରିତ୍ରୀରୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ସଜାଇ ଛନ୍ତି । ତେଣୁ “ଅଲ୍ ଚିକି” ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାକୃତିକ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମଧ୍ୟ - “ଏ” - (Un) is nineteenth letter in Olchiki writing serial and system. This is in fourth position of fourth row of Olchiki writing system. It is consonant and is uttered with help and pull of vowel “u” is “un”. The shape of this letter is conceived from the form created by honey bee while flying and its pronunciation is also adopted from their buzzing sound “un . . . un . . . - “ଏ” ଓଅ ଥଯଯମବମ ଥଦ ଛଟଓଅଓ ଓଟଦ ଅଛଟ ଦଟବଛଅ ଛଟଓଅଓ ଘଅଛଅଯ ବଅଟଅ ଅଛ ଯଦଟଅ.ଓ ଠଛଅଛ ଛଟଟଅଓ ଯଦଟଅ.ଓ ମଛଅଜ ଛଟ ଥଦଅଓ ଥଦ ବଅଟଅ। ଟଅଜଅ ଓଅ ବଟଓଟଓ ଅଘଅଓ ଯମବମ ବଅଟଅ ଅଛ “ବ” ଛଅଘଅ ଅଘଅଓଅଓ

ଅ.ଭ୬ର ଠ୮ ର୭ଯ ର୭ନ୬୭ନ୭ଭ। "ଠ" ଥ୮ ର୮ଭ୭ନ୭ ର୬ଘ ଓଥ ୬ଠ୭ନ.ଥଥଭ ଠ୮ର୭ଥ୮ନ୭ ଥଯଥଓ ଯଯ୮ଠ୭ନ.ର ୬ନ୮ଥନ ନର ର୭ନଧନ ନଯନ୭ "୬" ଠ୮ ଅ.ଭ୬ର ୬ନ୮ଠ୮ ନଯନ୭ ର୭ନ୬୭ନ୭ଥଭ ୬ନ୮ଥ ୮ନ୭ଠ୮ ଓଥ ଠ୮ର୭ଥଯ ୬ଠ୭ନ.ଥଥଭ ୰ଥଧଥଭ "୬ଠ୬ ୬ଠ୬" ୬ଥ ୮ନ୭ଠ୮ ଥଯଥଭନ୭। ଥ୮ନ "୬ଠ୬ ୬ଠ୬" ୮ନ୭ଠ୮ ୮ଯ୬ନ୭ଠ୮ ଓଠ ର୭ଯନଥଭ ୬ନ୮ଥନ - "୬ଠ"।

ଠନ୭ (ଣଙ୍ ଣଙ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠନ୮ଥ୭) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ "ଣଙ୍ ଣଙ୍" ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ପାଟିରୁ ଣଙ୍ ଣଙ୍ ଶବ୍ଦ ହେବା - One kind of sound and that sound is reproduced by littering "long long" - ଠନ୭ ଠନ୭ ୮ନ୮ଠ୮।

ଠନ୭ ଠନ୭ (ଣାଙ୍ ଣାଙ୍) - ବି°. (ଓ୬୮୬୮) : ଣାଙ୍ ଣାଙ୍ ଶବ୍ଦ - Lang lang sound - ଠନ୭ ଠନ୭ ୮ନ୮ଠ୮।

ଠ୬୭ ଠ୬୭ (ଣୁଙ୍ ଣୁଙ୍) - ବି°. (ଓ୬୮୬୮) : ଣୁଙ୍ ଣୁଙ୍ ଶବ୍ଦ - Lung lung sound - ଠ୬୭ ଠ୬୭ ୮ନ୮ଠ୮।

ଠ୮୭ ଠ୮୭ (ଣେଙ୍ ଣେଙ୍) - ବି°. (ଓ୬୮୬୮) : ଣେଙ୍ ଣେଙ୍ ଶବ୍ଦ - Leng leng sound - ଠ୮୭ ଠ୮୭ ୮ନ୮ଠ୮।

- ଭ -

ଭ : (ଉୟ୍) - ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କ୍ରମରେ ଗୋଡିଏ ନମ୍ବର ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଧାଡିର ପଂଚମ ଅକ୍ଷର । ଏହା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଅକ୍ଷର ଏବଂ "ଉ" ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ସାହାଯ୍ୟରେ "ଉୟ୍" ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହା ଓଡିଆର "ୟ" ଅକ୍ଷର ସଦୃଶ୍ୟ । ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତିଟି ଜଣେ ମୁକ ଲୋକ ଜଣଙ୍କର ଡାକକୁ ଦୁଇ ହାତ କାନ ପାଖରେ ରଖି ଶୁଣିବାର ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀରୁ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି । "ଉୟ୍" କହି ଜଣଙ୍କର ଡାକକୁ ପ୍ରତି ଶବ୍ଦ କରାଯାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ଅକ୍ଷରର ଉଚ୍ଚାରଣ ମଧ୍ୟ "ଉୟ୍" ହୋଇଅଛି - "ଭ" - (uy) is twentieth letter of Olchiki writing system and its position is fifth in fourth row of array of alphabet. This letter comes under consonant category and is pronounced with the help of vowel "u' - "uy". This shape of the letter is conceived from the gesture and posture of body of a dumb while responding some one's loud call to him. A dumb usually puts his both the hands by ears of both sides while responding someone calling him. The utterance "uy" is sound of responding someone calling. Specially mother responds her child calling by making sound "uy" - "ଭ" ଓଥ ଥ୮ଭ୬ଠ୬ ଥ୮ ର୭ଭ୭ନ୭ ଏନର୭ଭ୭ଠ୮ ୮ଠ୭ନ୭ ର୭ଭ୭ନ୭ ଭ୬ଠ୬ ନର ଏନ୭ ଥ୮

ଚଳେନ୍ତି। ଦେଖନ୍ତୁ ଯାତ୍ରୀ ଜଣ ଚଢ଼ୁଥିବା ଗାଡ଼ୀରେ ଯାତ୍ରୀ ଚଳେନ୍ତି ନାଁ "ଚ" ଜଣାଯାଏ ଗାଡ଼ୀରେ ଠିକ ନ.ଜ୍ଞାନ ଚାଳିବା ଜଣେ ଜାଣିଚାଳକ-ନ ।

ଧାତୁପଥ - "ଚକ୍ର" ଯେଉଁଠାରେ ଚଲାଣ୍ଟି ଏପ ପଥରଗଣ ଉପରେ ଦେଇପ ଯାଇଥିବା ଲୌହପଥ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅନେକ ଦୂରକୁ ଲୋକମାନେ ଯିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ "ଚକ୍ର" ଯାଇ ଚାଳିବା ଦେଇ ଉପରେ ଯାଇଥିବା ଯେଉଁଠାରେ ଚଳନ୍ତି ଟ୍ରେନଗୁଡ଼ିକ, ଏଠାକୁ ଉପରୋକ୍ତ ଯାତ୍ରୀ ଜଣ ଯେଉଁଠାରେ ଚଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ଚଢ଼ିବା ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଉପରେ ଚଳନ୍ତି ଟ୍ରେନଗୁଡ଼ିକ ଟିକେ ଅଟକି ଯାଏ। ଧାତୁପଥ - ଚଳନ୍ତି ଯେଉଁ ଟ ଦେଇଁ ଚାଲୁଥିବା ଗାଡ଼ୀଗୁଡ଼ିକ ଠାରେ ଠାରେ ଅଟକି ଯାତ୍ରୀ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ଚଳନ୍ତି ଟ୍ରେନଗୁଡ଼ିକ ଅଟକି ଯାଏ ଚଢ଼ିବା ଓହ୍ଲ

ᱟᱭ-ᱮᱴ (ୟରେ) - ଅବ୍ୟୟ (ସମ୍ବୋଧନ) (ଧଣ୍ଡାଣଣଅ) : ଓ ମାଆ ! - O mother - ᱟᱭ ᱮᱴ (ଧଣ୍ଡଧଣ)।

ᱟᱭᱢᱟᱭᱯ ᱟᱭᱢᱟᱭᱯ (ୟଣମ୍ ୟଣମ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଣଟଣଘ) : ଅତି ବେଶୀ ଭାବରେ (ତେଲ) ଲଗାଇବା, ମାଖିବା - Heavily applied (oil), excessively - ᱞᱟᱡᱷᱩᱭ ᱱᱟᱡᱷᱩᱭ ᱣᱮᱣᱱᱯ ᱦᱞᱟᱭᱜ।
- ᱱᱚᱱᱵ ᱟᱭᱢᱟᱭᱯ ᱟᱭᱢᱟᱭᱯ ᱣᱮᱣᱱᱯᱟᱯ ᱦᱞᱟᱭᱜ ᱮᱴ ᱩᱭ - You have anointed oil excessively.

ᱟᱭᱟᱣ (ୟାବ) - ସର୍ବନାମ (ᱵᱯᱵᱯ) : ଆମ୍ଭେ - We - ᱱᱚᱱᱵ।
- ᱟᱭᱱᱚᱱᱵ ᱩᱭ ᱱᱚᱱᱚᱱᱵ ᱣᱟᱴᱟᱭᱞᱟᱜᱟᱱ - We shall not quarrel.

ᱟᱭᱟᱣ ᱚᱟᱜᱟᱴ (ୟାବ ତେଗେ) - ଅବ୍ୟୟ (ସଂଯୋଜକ) (ᱞᱟᱴᱟᱣᱟᱜ ଧଣ୍ଡାଣଣଅ) : ସେଥିପାଇଁ ତ - That is why - ᱟᱣᱱᱚ ᱚᱟᱜᱟᱴ।

ᱟᱭᱟᱣ (ୟନା) - ଅବ୍ୟୟ (ᱣᱟᱣᱟᱯᱜ ଧଣ୍ଡାଣଣଅ) : ସେଇଟା - That is, that - ᱟᱣᱱᱚ, ᱟᱣᱟᱴ ᱟᱣᱱᱚ।
- ᱟᱭᱟᱣ ᱜᱟᱴ ᱱᱚᱱᱵ ᱩᱭᱱᱚᱱᱵ ᱣᱚ.ᱯᱸ ᱠᱟᱩᱜ-ᱱᱚ, ᱧᱜ - We decided and accepted that sermons and path (showed by first ancestors).

ᱟᱭᱟᱣᱟᱯ ᱚᱟᱜᱟᱴ ᱚᱟᱜᱟᱴᱟᱯ ᱚᱟᱭᱚᱜ ᱮᱴ ᱱᱚᱱᱵ ᱩᱭ - That is why we did not come.

- ᱮ -

ᱮ : (ଏ) - ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କ୍ରମରେ ଏହା ଏକୋଇଶ ତମ ଅକ୍ଷର । ଏହା ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ଅଟେ ଏବଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଡାହାଣ ପାଖରେ ଲେଖିଲେ "ଏ" କାର ଭଳି କାମ କରେ । ଯେପରି କି "ଓ" (ଅଗ୍)ର ଡାହାଣ ପାଖରେ ବସାଇଲେ – "ଓଟ" ହେବ ଏବଂ ଏହାର ଉଚ୍ଚାରଣ "ଗେ" ହେବ । ଏହି ଲିପି ପଂଚମ ଧାଡିର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର । ଲିପିର ଉଦ୍ଭାବକ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଏହି ଲିପିର ଆକାର ଯେକୌଣସି ତରଳ ପଦାର୍ଥ ବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏପଟ ସେପଟ ବୋହି ଯିବାର ଆକୃତିରୁ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହି ଯେ ଏପଟ ସେପଟ ବୋହି ଯିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସାନ୍ତାଳରେ "ଲେ" କୁହାଯାଏ । ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଜିନିଷ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାରେ ପରିପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ସେହି ଜିନିଷର ଆକୃତି କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟର ଧାରାର ଆକାରରେ ହିଁ ଅଲ୍ ଚିକି ଲିପିରେ ପରିକଳ୍ପନା କରା ଯାଇଛି - "ଠ" - (A or E) is twentyfirst letter in Olchiki "alphabetical order" and it is vowel. Further it is first letter in fifth row of Olchiki writing array. Its pronunciation is like "a" or "e" in English alphabet. The shape of the letter is conceived from the shape formed due to flowing down of liquid or semi-liquid substance to this side and that side or here and there. This flowing down of liquid to different directions is called "Le" in Santali - "ᱮ" ᱜᱩ ᱯᱷᱚᱞᱟᱜᱤᱛ ᱚᱯ ᱵᱚᱞᱚᱱ ᱚᱱ ᱩᱯ ᱥᱟᱵᱚᱛ ᱚᱯ

ଆଟେଜରେ ଥଜାଓଟେଚ ଯାଜ ଚଟେଚଖଜ ଥଚ ଚଜଟେଜ। ଟେଥଜଜ ଠଟ ଚଟୟଟେଜ ଜଘଜଜ ଯଜାଚଯ ଚଥଟେ ଆଥଘ ଆଜଚଜଜ ଚଥଥଜ। ଥଚ ଯଜାଚଯ ଥଚ ଜଘ ଽଜାଽଜଥ ଜଖଜ.ଘ ଆଟ ଟେଥଥଜ ଯଜାଚଯ ଜଥ ଯଥଜଟ ଜଟେଜଜ ଜଖଜ.ଘ ଆଟେଜରେ ଟଯଥଠ ଥଚ ଚଜଟେଜ, ଟେଥଥଜ ଯଥଆଚଞ ଆଟେଜରେ ଓଥଘଯଥଟେ ଜଥ ାଜଯଜ'ଟେଜରେ ଚଥ ଚଟେଓ ଆଟେଜରେ ଥଘଥଜ ଚଖଥଟେ ଯଜଠଜଜ ଜଚଜଜଟେ ଜଚଜଜ।

ଠଠଚଜ (ଏତ୍କା) - ବି. (ଏାଟୋଯ) : ବାଇଡଙ୍କ - An itching plant - ଠଠଚଜ ଟେଜ.ମ୍ଘ।
- ଜଜରେ ଠଠଚଜ ଯଜ' ଯଟେଟେଜରେ-ଜ - There is water itching plant also.
- ଠଠଚଜ ଠଟଜଜ ାଏାଟୋଏାଠ ଥଜାଥଜାଠଜ - The sting of this plant causes itching.

ଠଠଥ (ଏତ) - କ୍ରି. (ଚଜଟେଥଜ) : ଶିଖିବା, ଜାଣିବା, ବୁଝିବା - To learn, to know, understand - ଓଜଟେ, ଽଟେଜ, ଽଟେଜଥଓ।
- ଠଘଟେଜ.ଓ ଜଘଟେ ଠଜଓଥଯ ଚଖଜଟେ ଟେଟଽଟେଘ ଚଥଘ ଠଠଥ ଚଟେଜ-ଜ - After some days, I learnt singing also.

ଠଠଥଯଥଠ (ଏତହବ୍) - ବି. (ଏାଟୋଯ) : ପ୍ରାରମ୍ଭ, ଆରମ୍ଭ, ଶୁଭାରମ୍ଭ - Beginning, starting, inception - ଠଖାଯଠଖଜଽ, ାଓଚାାଘ, ଠଯଥଠ ଽଟେଓଜଓ।
- ଠଥଯଥଠ ଽଟେଜଥ ପଟ ଯଜ.ଟେଟେଜ - We suffered a loss at the beginning.

ଠଥଯ (ଏତମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ./ବି. (ଠଥଟେଥଘ)/(ଏାଟୋଯ) : ଡାହାଣ, ଡାହାଣ ପଟକୁ ଛାଡିଯିବା - Left, to escape some portion in left - ପଟ'ଓଜ, ପଟ'ଓଜ ଘଜଯଠାଜ ଜଘଜଓ ଜଜଘ।
- ଠଥଯ ଜଥ ଚଥଘଟ ଽଟେଓଜଓ ାପଠାଜ. ଚଜଟେଜ - Right is opposite of left.
- ଠଥଯ ଠଘ - Right hand.
- ଠଟେଟ ଠଖଜାଚ ପଟଚଜ ଟେଘ ଯଟ ଜଠଥଯ ଠଥଯ ାଜଘଜଓଜ - Plough properly, don't leave any space in the right unploughed.

ଠଥଯ ଚଥଘଟ (ଏତମ୍ କଞ୍ଚ) - ବି. (ଏାଟୋଯ) : ଡାହାଣ ବାମ - Right left - ାଥଯାଥଯ ପଟ'ଓଜ।
- ଠଥଯ ଚଥଘଟ ଓଥଠାଜ ଖଜ.ଽଜଠ ଜଜଘ ଯଟ - Watch both right and left sides.

ଠଠଜଓ (ଏତଙ୍) - ବିଂ. (ଓାଟୋଟେ) : ପତଳା - Thin - ାଜ'ାଜଓ, ଘଜଠପଜ, ଘଜଠଜଓ।
- ଟେଥଜଜ ପାଓଯଜଘ ଜଥ ାଖଟେଽ ଠଟଜ ଠଠଜଓ ଓଟେଓଜ - This cloth is very thin.

ଟ'ଠଟ (ଏତ୍ତେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟେଥଓ) : ମଧ୍ୟ, (ତୁମେ ବି ମଧ୍ୟ) - Also, see - ଯଟେଟେଠଟ।
- ଟେଟେଠଟ ଜ.ାଜଘ ଜଜଘ ଟ ଚଖଜାଜଜଥ ପଟେଜ, ଜଜ.ଯଟେଜ. ଚଥଜଥ ଚଥ ଠଯଜଓ

ଚଅଣ ଠଅଏଟଙ ଓଟ, ଠଅଓ ଽଙଽ ଢଟଙ-ଅ - Also he had put himself into their service for many days, they were offering him remuneration, but he refused to take.

ଯଠଟଙ (ଏତେଦ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପରିସ୍ଥିତି, ସୁଯୋଗ - Circumstances, occasion, opportunity - ଘଅଢଅଠ, ଘଅଢ, ଠଅଚ।
- ଯଠଟଙ ଓଟ ୟଅଜ ଠଅଓ ଯଘଅଙ ଽଘଅ - Circumstances did not favour me.

ଯଠଶଯଘ (ଏଥେମ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଣଯଜଅ) : ଉପସ୍ଥିତି ସୂଚାଇବା ସକାଶେ କୃତ୍ରିମ ଖାସ ଖାସିବା - To cough to draw somebody's attention - ଚଶଚଓ ୟଅଠଯ।
- ୱଅଘଅ'ଲଅଓ ଥଘଅଓ ଠଯ ଘଚଘଯଚଠଽଲଅ. ଠଥଢଥଯ ଙଥ ଠଅଓ ଠଚଓଽଲଅ, ଠଥଢଥଯ ଘଅଠଅଙ ଜଯଚଥ ଯଠଶଯଘ ଘଥଓଅ - It is not good manner to enter somebody's house without any indication, at least cough artificially before you enter.

ଯ'ଓଜଅ.ୱଽ (ଏଙ୍ଗ୍ରାଜୀ) - ବି°./ବି. (ଭୂତବାଚକ)/(ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଇଂରାଜୀ, କଠିନ - English, difficult - ଚଥଠଜଅ ଜଥଘ, ଚଚଽଶଽଯ, ଅ.ଠଽ ଅଁଠ।
- ଅ.ଠଽ ଯ'ଓଜଅ.ୱଽ ଓଅ.ଠ ଘଯ.ଠ ଚଯଙ ଙଥ - You also made a very tight knot/noose.

ଯଓଯଜ (ଏଗେର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଣଥଅଅ) : ରାଗିବା, ଗାଳି ଦେବା - To rebuke, chide, scold - ଜଅ.ଓଽ ଠଯ ଜଥଘ, ଜଥଠଯଙ ଜଥଘ।
- ଅଢଯ ଠଅଘଘଓଯ ୟଚଜଠଅ.ଯ ଅଢଥଘଯ ଠଽଜଚଓଅ, ଽଏ ଅଜଓ ଅ.ଠଽ ୟଥଚଠଥଜ ଯଓଥଜଜଅ - Don't pluck guava from our garden, my mother is very angry woman, she will scold you.

ଯ'ଓଅଠ (ଏଙ୍ଗାତ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ମାଆ - Mother - ଅଜଓ।
- ଯଯଜଥଯ ଘଅଘଯଅ ଚଥ ୟଅଠ ଚଯଙଯ ଚଶଅଅ ଯ'ଓଅଠ ଯ ଙଅ.ଘ ଘଯଏ ଯଅଅ - When kid was detained, its mother came running.

ଯ'ଓଅ (ଏଙ୍ଗା) - ବିଂ. (ଭାବବାଚକ) : ସ୍ତ୍ରୀଜାତି, ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ, ମାଇ - Female - ଚଚଘଘ ୱଅଅଅଓଙ, ଚଚଘଘ ୱଅ.ଠ।
- ଯ'ଓଅ ୟଘଏ - Hen.
- ଯ'ଓଅ ଯଯଜଥଯ - She-goat.

ଯ'ଓଅଯଯଏ (ଏଙ୍ଗାମେମ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଘଅଅଅଅଠ) : ଗାଳି ଶବ୍ଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ତୋର ମାଆ - It is rebuking expression - ଜଥଘଯଙ ଅଜ ଜଅ.ଓଽ ଅଘଘଓଙ, ୟଥଠଅ ଜଥଘ ଚଅଠଯ ଘଯଅଅ ୟଶଅଠଅ ଜଥଘଯଙ।
- ଯ'ଓଅଯଯଏ ଖଥଜଚଶଅ, ୟଥଠଅ ଫଅ.ଓଽଙ ଽଏ ଠଶଯଽଅ ଫଙ ଯଯଜଅ ଠଅଓ? - You scoundrel, did I send you for this?/ You scoundrel, Is it for you were sent?

ଅଙ୍ଗେଜ/ଆଙ୍ଗେଜ (ଏଙ୍ଗେଜ୍/ ଇଂଗିଜ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ସଙ୍କେତ ଦେବା, ହାତ ଠାରି ସୂଚନା ଦେବା, ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବା - To point symbolically, to communicate symbolically - ବୁଢ଼ାଙ୍କ, ଅଙ୍ଗେଜ ବଜାଏ ଓ ଆଙ୍ଗେଜ।

- ଯଦି ବାନ୍ଦର ଉପରକୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଓ ଆଖି ଦେଇ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ଅଙ୍ଗେଜ କରୁଛି - ଯଦି ବାନ୍ଦର ଉପରକୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଓ ଆଖି ଦେଇ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ଅଙ୍ଗେଜ କରୁଛି - Monkeys also pointed their fingers at sky to indicate Almighty God.

ଅଙ୍ଗେଲ (ଏଙ୍ଗେଲ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଗ୍ରହ, ନକ୍ଷତ୍ର - Planet - ଗ୍ରହନକ୍ଷତ୍ର।

- ଏଇପରି ସଉର ପରିବାର ଆଠଟି ବଡ଼ ଗ୍ରହ.ର ଗୋଳାକୃତି ଅଙ୍ଗେଲ ପରିଣତ ବଡ଼ଥିଲା, ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଫଳସ୍ୱରୂପ ନଅଟି ଗୋଳାକୃତି ବି ଦେଖାଦେଇଛି - There are eight planets in the solar system, but nine at earlier.

ଅଚ (ଏଲ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ସଂଖ୍ୟା - Number - ଅଙ୍କବାଚକ ଅଚ - ୯, ୫, ୫ ଇତ୍ୟାଦି।

ଅଚବାହୁ (ଏଲ୍ଖା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଅଙ୍କ ପାଠ - Arithmetic - ଅଙ୍କବାହୁ, ଯୋଗବାହୁ, ଗୁଣଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ବାଦବାହୁ ବଡ଼।

ଅଚଟ ଅଂଟାଏ (ଏଲ୍କେ ଏଣ୍ଟେଜ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ଖେଳକୁଦ, ଥଟ୍ଟା ତାମ୍ସା, ମଜା ମଜ୍‌ଲିସ୍ କରିବା - To make merrymaking, to do amusement - ବାହାଘରକୁ ଅଟକାଇବା ପାଇଁ ଅଣ୍ଟାଏ ଅଣ୍ଟାଏ ଲୋକ ଆସି ଗୋଳମାଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ - Marriage is just not a merrymaking only.

- ଏତେବେଳଯାଏଁ ତୁମେ କଅଣ ଅଚଟ ଅଂଟାଏ ବସି ଥିଲ? - You have been doing amusement here since then, what is this?

ଅଚ (ଏଲ) - ଅବ୍ୟୟ (ଆହ୍ୱାନାର୍ଥକ) : ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର କଥୋପକଥନରେ ଏକ ଶବ୍ଦ – ଏଲୋ - Hello, ho - ଅଚ, ବାପଘର ବୁ ଗୋଟାଏ ପାଣ୍ଡୁଳିପି ଯାଇଥିଲା ଯେ ଦେଖିବାକୁ ମି.ଘୋଷ।

- ଅଚ! ମଧ୍ୟ ଯଦି ଦାଁଡ଼ୋମଧ୍ୟ ଯାଅ - Hello, wait for me/Hey, wait for me.

ଅଚା (ଏଲା) - ଅବ୍ୟୟ (ଆହ୍ୱାନାର୍ଥକ) : ଆସ ଆସ - Welcome, hail - ଅଚା ଯାଆଁଉ ପଟ, ଅଚା ପଉଚାଉଚ ପଟ।

ଅଚାଙ୍ଗ (ଏଲାଂ) - କ୍ରି./ବି. (ବଜାଇବା)/ (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଗରମ ଧାସ ବାଜିବା, ଧାସ - Heat, to give heat - ଝଂଟେଅ ଲାଗିଥାଏ ଚୁଲିରେ ଅଧିକ ଲାଗିଥାଏ ଅଚାଙ୍ଗ।

- ମଧ୍ୟ ଝାଁପରେ ଲାଗି ଆଚମକା ଦାଁଡ଼ୋନାହିଁ, ଅଚାଙ୍ଗ ଦାଉ ଦାଉ ଜଳୁଛି - Don’t stand in front of me, heat of fire is obstructed by you.
- ଯୁଦ୍ଧରେ ଝଂଟେଅ ଅଚାଙ୍ଗ ଦେ ଲୋକଙ୍କ ଲାଗି ଦିନ ରାତି ଏକ କରି ଖଟୁଛନ୍ତି - ଯୁଦ୍ଧରେ ଝଂଟେଅ ଅଚାଙ୍ଗ ଦେ ଲୋକଙ୍କ ଲାଗି ଦିନ ରାତି ଏକ କରି ଖଟୁଛନ୍ତି

ᱥᱮᱱ - Fish spread on hanging shelf/hanging mat dried due to heat of the fire below it.

ᱥᱚᱭᱮᱱ (ଏଲାନା) - ଅବ୍ୟୟ (ସମ୍ବୋଧନ) (ᱜᱟᱱᱮᱱᱟ) : ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଆଉ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକକୁ ଡାକିବା ଅର୍ଥର ଶବ୍ଦ – ଆସ ମ, ଆସୁନ - One woman calling another expression, come, hurry up - ᱦᱩᱡᱤ ᱦᱟᱲᱟᱱᱟ ᱜᱟᱫᱟᱜᱟ ᱱᱟᱣᱟᱱᱟ।

- ᱥᱚᱭᱮᱱ ᱯᱟᱞᱟᱫᱟᱫᱟ ᱨᱮ ᱜᱟᱲᱦᱟᱣᱟᱮ ᱜᱟ ᱚᱱᱟᱫᱟᱭᱟᱫᱟ-ᱟ - Hurry up, Lest we will be late.

ᱥᱩᱯᱟ (ଏକ୍‌ଲା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᱚᱱᱟᱫᱟᱣ) : ଏକୁଟିଆ, ଡରିବା - Alone, lone, afraid of - ᱱᱤᱧ ᱜᱟᱫᱟ ᱦᱩᱪᱩᱜ, ᱜᱟᱫᱚᱱᱟᱫᱟᱜ।

- ᱥᱩᱯᱟ ᱡᱟ ᱢᱟᱯᱟᱹ ᱦᱮᱫᱟᱜ-ᱟ - Don't go alone.
- ᱜᱟᱲ ᱨᱟᱱᱟᱫᱟᱣᱟᱜ ᱢᱤ ᱥᱩᱯᱟᱜ ᱦᱟᱫᱟ - I am afraid of crossing forest alone.

ᱥᱩᱫᱟᱹ (ଏକ୍‌ନାଣ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱫᱟᱣᱟ) : ଗୋଟିଏ ପଟ ବେଶୀ ଭାର ଲୋଦିବା, ଜୁଆଳିରେ ଈଶ ଦଉଡି ଗୋଟେ ପଟ କରିବା, ଜଣଙ୍କୁ ହିଁ ବେଶୀ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଦେବା - To give more load on one side only, to put more stress on one person only, to tie the bar of the plough on yoke slightly one side more - ᱫᱟᱹ'ᱜᱤᱨᱥᱮ ᱟᱱᱟᱹᱱ ᱱᱮᱞᱮᱱᱟ ᱵᱟᱝᱟ ᱨᱮᱜᱮᱫ ᱱᱟᱣᱟᱱᱟ, ᱵᱟᱝᱟ ᱨᱟᱹᱜᱤᱫ ᱱᱮᱜᱮᱫ ᱦᱟᱲᱟᱹᱱᱟ, ᱵᱟᱝᱟ ᱨᱟᱹᱜᱤᱫ ᱱᱮᱜᱮᱫ ᱦᱟᱲᱟᱹᱱᱟ, ᱵᱟᱝᱟ ᱨᱟᱹᱜᱤᱫ ᱱᱮᱜᱮᱫ ᱦᱟᱲᱟᱹᱱᱟ.ᱱᱮᱫᱟ.।

- ᱱᱟᱭᱤᱜᱤᱞᱮᱫᱟ. ᱜᱟᱫᱟᱜᱤᱞᱟᱫᱟ ᱟᱢᱟᱜ ᱚᱨᱟᱜ ᱨ ᱱᱟᱭᱟ.ᱜᱟᱜᱮᱫᱟ, ᱦᱮᱟᱜᱟ ᱣᱟᱜᱮᱫ ᱱᱟᱹᱜᱤᱫ ᱱᱮᱜᱮᱫ ᱥᱮᱫ ᱨᱮᱜᱮᱫ ᱱᱟᱣᱟᱱᱟ.

ᱥᱦᱟᱱᱟᱜ (ଏକ୍‌ଡାଲ୍) - ବି. (ᱣᱦᱮᱞᱤ) : ଏକ୍‌ଡାଲ୍ ଏକ ଗ୍ରାମର ନାମ । ଏହି ଗ୍ରାମଟି ଓଡିଶାର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ବାମନଘାଟି ସବ୍‌ଡିଭିଜନ୍‌ର ବିଜାତାଳା ବଜାରରୁ ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଦୁସ୍‌ରା ପାହାଡ ପାଦ ଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଗ୍ରାମରେ ପଂଚାନନ୍ ମାର୍ଣ୍ଡି ନାମକ ବିଖ୍ୟାତ ସାନ୍ତାଳ କବି ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ଗୀତ କବିତା ଗୁଡିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମ ଭେଦୀ ଏବଂ ସଂସ୍କାର ମୂଳକ ଅଟେ । ସେ ବୃତିରେ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ ଜଣେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କବି ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଥିଲା । ତାଙ୍କର ଗୀତ ରଚନା ଏବଂ ଗାୟକ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ "ଭଞ୍ଜ୍ କୟେଲ୍ ପଂଚାନନ୍ ମାର୍ଣ୍ଡି" ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦିଆ ଯାଇଥିଲା - Ekdal is a name of a village in the district of Mayurbhanj in Odisha. It is under Bijatala Panchayat Samit. This village is hardly five k.m. away from Bijatala town and situated at the foot of Dushra hill. This Dushsra hill is famous for spirituality, Pandit Raghunath Murmu, inventor of Olchiki script was doing penance in this hill and secured

some extra ordinary power. A great Santali poet & singer named Panchanan Marndi was born in this village - ᱯᱟᱱᱪᱟᱱᱟᱜ ᱢᱟᱨᱰᱤ ᱜᱮ ᱱᱟᱢᱟ ᱫᱤᱭᱟ ᱠᱟᱱᱟ ᱱᱟᱢᱟᱨ ᱠᱚᱲᱟ ᱨᱮᱱᱟᱜ ᱢᱮᱱᱟᱜ ᱠᱟᱱᱟ ᱵᱟᱲᱚᱭ ᱥᱟᱞᱤ

ଅଚଅଇଅଓ (ଏକେନାଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଓଅ.ଇଅ.ୀ) : ଗୋଟେ ମାତ୍ର ଜିନିଷ - One and only one - ଯଅଫୀଅ.ଓ ୪ଚଯଚଓ ।

- ଅଚଅଇଅଓ ଠଅ ଘଅ.ଠଅ ଚଇ ଏଚଭଅଫ-ଅ - They are drinking rice bear without any snacks.

ଅ'ା (ଏଁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଇଡଅ) : ଅଙ୍ଗାର ନିଆଁ ଖପର କିମ୍ବା ପାତ୍ରରେ ଭର୍ତି କରି ଦେବା - To take out burning charcoal from fire place in a earthen tile or bark of tree to give someone, to put burning charcoal into fire wood dump for making it flaming - ା୬ପ୬ଓ ଅ'ଓ୬ୟଅ ୫୬ପଘଅ. ଚଖଅଇ ଚଖଅଅଟୟଅ ଠଅଚଖପଅଓ ୟଠ ୟଅପ ଅଠଅଚ ଚଅଠଠ ଚଅଠଠ ୪୪'ଓଠପ ଚଅଚଅଭଯା ଠ ଘ ।

- ଠଚୟଇଯ ୟଠ ୪୪'ଓଠପ ପଠ ା୬ପଅ, ଚଖଅଅଟୟଅ ୟଠ ା୬ପ୬ଓ ଅ'ଓ୬ୟଅ ଅ'ା ଅ.ସ ଘଠ - We will set fire in makeshift oven, give me some burning charcoal in a earthen holder.

ଅଘ (ଏମ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଇଡଅ) : ଦେବା, ଦାନ ଦେବା - To give - ଫଅଇ, ୫ଅପ ।

- ଏଚ ଫଅଓ ଯଘଅସ ଘଠ - Give me drinking water.

ଅଘଅଇ (ଏମନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଇଅଓ) : ଏଭଳି, ଏହିଭଳି - Like this, thus, such - ଇଅଓଚଅ, ଇଅଡଅ ପଠଚଅ ।

- ଅଘଅଇ ଚଅଠଚଅ ଫଅ ଠଅଓ ଘଅଠଅଡଅଇଓ-ଅ - Such demands/ claims are not accepted.

ଅଘଅଓ (ଏମଃ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଇଡଅ)/ (ଏଚଇଚଘ) : ଦେବା - To give, giving - ଅଘଅଓ ।

- ଠଅ.ଯ୫ଅ.ଘ ଫଅ ଫଅଚଅ ଚଅ ଅଘଅଓ ଚଅଇଅ, ଚଯଫଚଓ ଫଅ ୟଚାଯ ଚଅ ଅଘଅଓ-ଅ - They serve rice in lunch and chapatti in dinner.

ଅଘଅଇ (ଏମାନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଇଅଓ) : ପ୍ରଭୃତି, ଏହି ଭଳି ଅନେକ, ଭଳି କି ଭଳି - Many, like this, different kind, etc - ଇଅଓଚଅ ଓଠ, ଅ.ଠଯ ଓଅଇ ।

- ଘଅା ୟଠ ଇଅଓଚଅ ଓଠ ଅ.ଠଯ ଅଘଅଇ ଠଠ୫ଅଓ ା୬ଯଇଯ୮ ଚଅ ଅ.ଓଚ ଅଚଚଅଫ-ଅ - Like this many things are brought in the market.

ଅଘଅଇ (ଏମେନ୍) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଘ) : ଦତ, ଦିଆ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଦତ - Given, conferred - ଅଘ ଅଚଅଇ, ୫ଅପଅଇ ।

- ଅଘଅଇ ା୬ଯଇଯ୮ ଚଅଫଅଚ ଠଅଓ ଚଅଓ ଯଠ ଠଅଠଅଇ - Store the given things/Keep the given article carefully.

ଅଯଚଅ ଠଅଯଚଅ (ଏସ୍କ ବେସ୍କ) - କ୍ରି. (ଚଅଇଡଅ) : ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା, ଶୋଇକରି ଏପଟ ସେପଟ କଡ ଲେଉଟାଇବା - To become restless, to unable to sleep and be changing side - ଘଅଇଠଠ ଇଖଅଠଠ ଚପାଅ. ଚପାା

ଠଅଗଅଠ, ଠଅଓ ୰ଅ.ଘ୮ଓ ଓଅଗଅଟଭଅଓ।

- ୯୮ଓଅ. ଓ୮ଠ୮୰ ୮ଅଠଠ ଅ.ଠ୮ ଓଭଅ.ଗ୮୮୯ ୪୮୮୭ ଠ୪୮୮୭ ୪୮ଅ, ଠ୮୮ ୬୪୫୭୯ ୰ଅ.ଘ୮ଓ ୮୪ଓ-ଅ, ଠଅଃ ୰ଭ୮୮୮ଅ. ୮୪ଓ-ଅ - I could not sleep for long time in the night and was changing side frequently, later on I could not know, when I slept.

୪୮୮ଅ୬ (ଏସ୍‌କାର) - କ୍ରି. (୮ଅଦଅଅ) : ଡରିବା, ସାହାସ ନ ହେବା, ଏକୁଟିଆ ହେବା - To be afraid of unable to venture, to be helpless - ୪୮୮ଅଓ, ୪୮୮ଅ୬ଅଓ, ଠଅ୦ଅ୬ଅଓ।

- ଅ୫ଅଓ ୬୪ ଅ୮ଅଟ ଯଅ' ଠଅ.ଦ୮ଓ ୮ଅଅଅ, ୪୮୮ଅ୬ଅଓ ୮ଅ.ଦଅ.୯, ଓ୮ଠ୮୰ ଓଅ୫ଅଅଅଅ.୯ ଘ୪ - I am alone in the house and afraid, please stay with me in night.
- ୪୮୮ଅ୬ ଓଅ ଠ୮୬ ୦୪ ଅ୮ଅଠ ୫ଅ୮ଅଓ-ଅ - Don't go to jungle alone.

୯୮ଘଅ୮ (ଏସ୍‌ପାଟ୍) - ବିଂ. (ଓ୭ଦ୭ଦ) : ନିପୁଣ, ଧୁରନ୍ଦର, ଦକ୍ଷ, ଉସ୍ତାଦ - Expert - ଅ୪୦ଅ୦, ୮୯ଠଅ.୬, ୰୭୮୭୯।

- ୭ଦ୯ଓଅ ୪ଦ୪୰ ୪୪୬୪୯ ୬୪ଓଅଓ ୪୪ଘଅ୮ ଓ୪୫ଅ - He is expert in dancing and singing.

୪୪୭ (ଏସୁ) - ବିଂ. (ଓ୭ଦ୭ଦ) : ଅତି, ଅତ୍ୟଧିକ - Excessively, extremely - ୭୦୯୪୭୦୯, ଅ.ଠ୯ ୦୪ଓ।

- ୪୪୭ ୪୯୦୭ଓ ୮ଅଦଅ - It is very hot sun.
- ୪୪୭ ୮୪୮୪୰ ୪ ଓଅ୮ ୮୯ଓ୯୯ଅ - He beat me excessively.

୪୪୪୬ (ଏସେର୍) - କ୍ରି. (୮ଅଦଅଅ) : ଆୟତାଧୀନ କରିବା, ନିଜ ଅକ୍ତିଆରରେ ରଖିବା - To have control over, prevail over, to subjugate, dominate - ୰ଅଠଅ'ଦ ଓଅଗଅଟ ୦୪ଓଟ ୮ଅ୮୰ଅ୯ ଅ୬ ଅ.୦ ୬୪ ଓ ୪ ଠ ଅ ଅ।

- ଠଅ'ଓଅ ୮ଅଗଅ ୯ଅ.ଦ୯୯ ୮୭ଗ୯ଓ ୪୪୪୬ ୯ଓ୯ ୮୪ଓ୪ଟଅଓଟ ଅ୬ ୪ ୫ଭଅଦ ୪ଦଅ - Male god prevailed over the female, thereafter she vanished.

୪୪୪ଓ (ଏସେଦ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଦଅଅ) : ବାଟ ଓଗାଡିବା, ଅଟକାଇବା, ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ନ ଦେବା - To stop, obstruct, to restrict - ୰ଅଓଟ୪ ଓଅ୬ଅଠ୯, ଓଅ୍ଠ୪, ଅ୮ଠ୦୪, ଅ୮ଅ୮।

- ଠଅ.ଟ୬୯ ୮ଅ ଘ୯୰୭୮ଓ ୮ଅଦଅ, ୪୪୪ଓ ୮ଅଘ୪ - Enemies are approaching, stop them.

୪୪୪ଠ (ଏସେଲ୍) - ବିଂ. (ଓ୭ଦ୭ଦ) : ଗୋରା - Fair, white - ୪୪୪ଠ ୯ଅ୬୪ଦଅଠ, ଘ୫୭୬୫ଅ., ଘ୪'ଓ୪ ଠଅଓ, ଘ୭ଠ।

- ୪୪୪ଠ ୮୭ଅ୯ - Fair skinned woman/Fair complexion woman.

୪ଘ୫ (ଏହୋ) - ଅବ୍ୟୟ (ସମ୍ବୋଧନ) (ଘଅଦଅଅ) : ଏହୋ, ଆହେ - Hello,

hey, o - ଅଏ, ଏଜଏଠ ୟଜଠଜଓ ଏଏଠଏ (ଠଜଦଜଓଜ ଓଜଦଏଜଓଜଏ ଏଜଦଏଜଏ ଜଠଓ ଏଅଦଜଓ-ଜ)।

- ଅଏ! ଠଜଦଜ ଜଏଅଜ ଠଅଏଅଏ ଓଏ ଠଜଟଜ ଓଟଓଠଏଓ-ଜ ଠଏଟ/ଅଏ! ଠଜଦଜ ଜଏଅଅ ଠଅଏଅଏ ଓଏ ଠଜଟଜ ଓଟଓଠଏଓ ଜଠଏଟ - Oh! dear Somdi, let us stay back tonight.

ଅଏଠ (ଏହବ୍) - କ୍ରି. (ଜଜଟଏଜ) : ଆରମ୍ଭ କରିବା - To begin, start, inaugurate - ଠଓଜଠଠଓଜଜ, ଜଓଜଜଅ, ଟଜ.ଓଜ.ଓ।

- ୟଏଦଜ ଓଟ ଜଦଟ ଓଏ ଦଟ ଅଓ ଅଏଠ ଓଏଓ ଜଜଜଓ-ଜ - Yesterday only we inaugurated sowing paddy.
- ଜଜଏ ଠଓଅଠଓଜ. ଓଟ ଓଜଘଜଦ ଜଏ ଅଏଠ ଜଟଓ-ଜ - They started fighting among themselves.

ଅଏଟ (ଏହେ) - ଅବ୍ୟୟ ବିଷାଦ ସୂଚକ (ଏଜଟଜଠ) : ଓହୋ - Alas ! , Lo,- ଦଜଦଜଜଜ ଜଅଜଓ।

- ଅଏଟ! ୟଜ.ଟଅ ଘଜଓଜଦ ଟଜଜଓ - Alas, that has escaped.
- ଅଏଟ! ଦଜଦଜଏ ଜ.ଓଜ ଏଜଓ ୟଅଅଅ ଜଟଓ - Lo, I forgot to bring net.

ଅଏଟଟ ଓଏଏଟଟ (ଏହେନ୍ ଗହେନ୍) - କ୍ରି. (ଜଜଟଏଜ) : ପାଖେ ପାଖେ ଘୁରି ବୁଲିବା, ଜଣଙ୍କ ସହିତ ଘୋଷାଘୋଷି ହେବା, ଜଣଙ୍କ ସହିତ ବେଶୀ ମିଳାମିଶା ହେବା - To stay and make fun with someone intimately, to make all kinds of funny things with someone - ୟଟଅଜ ଓଠଟଟଜଓ, ୟଜ.ଅଜଠ ୟଜ.ଘଜ.ଅଜଠ, ଜଠଅଦଜଜ ଜଠଜଦଠଜ, ଓଜଟଜଜ ଠଜଅଜଓ।

- ୟଏଅ ଜଏ ଠଅଟ ଓଅଓଜଠଜ. ଜଏ ଓଜ.ଅ ଠଜଅଜ ଦଜଓ ଜଜଟଜ, ଜଦ ଜଠଜଟ ଓଏ ଅଦ ଦଠଜଟ ଓଟଦ ଅଏଟଟ ଓଏଏଟଟଏଓ ଜଜଟଜ - Other children are running and jumping outside, but you are clinging to me only.

ଅଦଘଟ (ଏଂଚେ) - ବିଂ. (ଓଜଟଜଟ) : ଅସୁନ୍ଦର, ଅଶୋଭନୀୟ, ଅସଭ୍ୟ - Inappropriate, ugly, untidy, uncivilized - ଟଏଠଠଜଜ ଠଜଓ, ଠଜ.ଅଅଠ, ଜଠଜଜ, ଠଅଟଏଟଟଏଓ, ଘଅଏଠଜ ଠଜଓ।

- ଜଦଜଜଓ ୟଏଠଜଏଓ ଠଜଜଓଅ ଓଏ ଅଦଘଟ ଓଅଓଜ - Manner you have dressed up is inappropriate.
- ଜଜଅଅଓଜଜଓ ଜଘଜଜଠ ଠଅଠଠଜଜଠ ଜଏଓଏ ଅଦଘଟ ଓଅଓଜ - Your behaviour is totally uncivilized.

ଅଠ (ଏର୍) - କ୍ରି. (ଜଜଟଏଜ) : ବୁଣିବା, ବିଂଛିବା, ପକାଇବା - To sow, to spread, scater, to put or add - ୟଜଟଠଅ ଟଠଜଠଅ ଘଜଅଜଓ, ଘଠଅଠଠଓଜ.ଏ, ଅଠ (ଅଠଜ. ୟଜଓ)।

- ୟଜଅଜ ଦଅ ଅଠଏଓ ଜଜଟଜ - We are sowing paddy.
- ଜଠଜ ଠଟ ଠଜଦଏଓ ଅଠ ଯଅ - Put salt in curry/Add salt (as per requirement) to curry.

ଅଠଟଓଜ (ଏରେଙ୍ଗା) - ବିଂ. (ଓଜଟଜଟ) : ଏକଶିଙ୍ଗା, ଏକ ଜିଦିଆ, ରାଗି -

Obstinate, nagging, short temper - ଜଣ.ଓମ, ଚଖଝଖଘ।

- ଚଯମଢ଼ଖ ଅ.ଏମ ଟଜଟଓଅ ଏଖଘ ଚଅଯଖଓ, ଚଯମ ଯଅମଖଓ ଢ଼ଖ ଅମଖଘଟ ପଅଓଅଖ ଏଅଘଅଓ-ଅ - He is short tempered person, don't irritate him.

ଟଜଖଓ (ଏରଃ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଯଖଅ)/(ଏଚଯଏ) : ବୁଣିବା, ବୁଣାବୁଣି କରିବା - To sow, to spread, sowing - ଟଜ ଚଅ.ଏମ, ଟଜ।

- ଟଜଖଓ ଚଖଢ଼ଖ ପଟ ଝଅଏଅ ଏଅଘଅ ଅଚଅଢ଼-ଅ - We have completed sowing work.
- ଚଯଚଏ ଢ଼ଖ ଯମ0 ଏଙ ଚଖ ଟଜଖଓ ଚଅଯଖ - They are sowing till now.

ଟଜଅ (ଏରା) - ବି. (ଏଚଯଏ) : ସ୍ତ୍ରୀ, ସହଧର୍ମିଣୀ - Wife, life partner - ଏଅ.ଏଚ, 0ମଜମ।

- ଏଟଜଟପ ଢ଼ଖ ଟଜଅ ଜଟଯଅଓ ଚପଏଅ. ଜଖଘ ଚଅଯଅ - Husband is opposite word for wife.

ଟଜଅଓ (ଏରାଙ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଯଖଅ) : ରାଗିବା, ଗାଳି ଦେବା, ତିରସ୍କାର କରିବା - To rebuke, scold, chide - ଟଓଟଜ, ଜଖଏଟଢ଼।

- ଅପଟ ଅ.0ଚ ଜମଯମଏ ଚଯମ ଜଅ:ଓମ ଏଅଏମଏମ ଢ଼ଖ ଏଖ0ଖ ଏଖଘଟ ଟଜଅଓ ଚଖଏଅ - That widow of our village scolds at everyone.

ଟଜଟ (ଏରେ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଯଖଅ)/(ଏଚଯଏ) : ଅଶୁଭ, ଅଶୁଭ ହେବା - Omen, ominous - ଖଯଅ.ଓଚଯ।

- ଏଅ.ଏଚ ଏଟପ ପଟ ଯଟଯଖଓ ଚଅଯ 0ଅଏଟଢ଼, ଏଖଜ ଜଟପଟ ଟଜଟ ଟଯଅ - We were going to see bride, but we found bad omen on the way.

ଟଜଟଘ (ଏରେଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଯଖଅ) : ଛାଡି ଯିବା, ବାଟ ଛାଡିବା, ଟାଳିବା (ବିବାଦ) - To escape, to avoid - ଯଅଏଅ, ଟ0ଖଏ, ଅଘଅଓ, ଏଖଜ ଯଅଏଅ।

- ଅ.ଏମ ଏଅଜଅଓ ଏମଘଖଢ଼ଚ ପଟ ଟଜଟଘ ଚଟଢ଼-ଅ - We escaped from a great danger.
- ଏଖଜ ଜଟ ଯଟଏଖଓ ଏଚଜଚଏ ଅଚଅଯଅ, ଚଯମ ଟଜଟଘ ଚଅ0ଟ ଓଅ.ଏମ ଚଖ ପଅଓଅଓଟଢ଼-ଅ - A bull has rested on road and everyone is taking side and driving.

ଟଢ଼ଚଜଟ (ଏଦ୍ରେ) - କ୍ରି. (ଚଅଯଖଅ) : ରାଗିବା, ଉତେଜିତ ହେବା, ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ ହେବା - To become angry, to be excited, to be irritated - ଜଣ.ଓମଓ, ଚଚଜଚଚଜଖଓ, ଚଖଟଖଘଅଓ।

- ଅପଖଏ ଟଢ଼ଚଜଟଓ-ଅ, ଏଖ0ଖ ଚଅ0ଖଅ ଯଅଏଖଟ ଟଯଅ - Don't be angry, everything is sorted out.

ଟଢ଼ଟପ (ଏଦେଲ୍) - ବି. (ଏଚଯଏ) : ଶିମୁଳି ଗଛ - Simul tree - ଟଢ଼ଟପ ଢ଼ଅଜଟ।

- ଟଢ଼ଟପ ଏଅଘଅଅ ଯଅ:ଓମଏ ଚଖଖଓ ଏଟଓଟଢ଼ ଏଟଓଟଢ଼ ଏଟପଖଓ-ଅ - Simul flower is visible from distance as it is red.

ଅଂଅା (ଏଣେଜ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅ) : ନିଆଁ ଶାଳରୁ ଅଙ୍ଗାର ନିଆଁ ଖପରା କିମ୍ବା ବକଳରେ ବାହାର କରି ଅଲଗା ଜାଗାରେ ନିଆଁ ଜାଳିବା କିମ୍ବା ଜଣଙ୍କୁ ଦେବା - To take out burning charcoal from fire place in a earthen hold or anything for that matter for setting fire in other place or to give someone - ୮ଟଓଟଚ ଟ'ା, ଅ'ଓ୬ଯଅ ୮ଟଓଟଚ ଯଅଚ ଅଠଅବ ବଅଠଟ ବଅ.ଠଯଯବ ଅଯ ଠଅଓବଯଅଦ ବଯଅଯଯଅ ଠଟ ୴ଓ୴।

ଟଭଅ (ଏୟ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଘଅଦଅଅଘ) : ଏ ମାଆ (ମାଆଙ୍କୁ ଡାକିବା) - O! Mother - ଟ ଅଭଓ, ଟଭଅ (ଅଭଓ ଘଅଘଅଘଅଅଭ)।
- ଟଭଅ! ଅଚଅଘ ଠଅ.ଓ୴ଭଅଯ୬ଅ - O! Mother doesn't leave me.

ଟଭଅ (ଏୟା) - ଅବ୍ୟୟ (ସମ୍ବୋଧନ) (ଘଅଦଅଅଘ) : ଏଇ (ସମ୍ବୋଧନା ଅର୍ଥରେ) - Hello, hey - ଟଭଅ! (ଘଅଘଅ ଅ୴ଅଓ)।
- ଟଭଅ, ବଦ୴ଓଅ ଘଅ୴ଅଘ ଘଅ୴ ବଅଦଅଭ, ଅାଘଅଓ ବଅଠଯଅ ଓଅ ଅାଘଅଘ ଯଟ - Hey! He is an old man, listen to his advice.

ଟଭଅଭ (ଏୟାୟ୍) - ବିଂ./ବି. (ଓବଦବଦ)/(ଘବଦବଘ) : ସାତ, ସାତ ସଂଖ୍ୟା (୭) - Seven (a number) - ଟଭଅଭ ପଟବଯଅ।
- ଟଭଅଭ ଠଅଭଘଅ - Seven brothers.
- ଟଭଅଭ ଓଅ ଘ୴ଓଠଅ.ଓ ଟପ ବଅଦଅ - Seven is a number.

ଯଯଟଯ (ଏପ୍ଲେ) - କ୍ରି./ବିଂ (ଠଅଦଅଯ୴) : ଗୋଟେ ଏପଟରୁ ହେଲେ ଅନ୍ୟଟି ବିପରୀତ ପଟରୁ ଆସି ନ ଭେଟିବା ନ ମିଳିବା, ଖାପ ନ ଖାଇବା - To be odd even, not meeting properly - ଅଯଅଠଅ.ଘ୴ଭଅ.ଓ, ଠଅଯଅଠଟଓ, ବଯଅଯ ଭଯଅଠଅ, ଅଯଅଦ ଓ୴ଘଅ.ଦ।
- ଯଅଯବଅଘ ଘଅ ଯଯଟଯ ଯଯଟଯଘ ଠଟଘ ବଟଓ-ଅ - You knit the cot of rope inappropriately.
- ଅ୴ଅଓ ୮ଟଦଟଯ ଘଅ ଯଯଟଯଭଟଦ ଓଅ - Cross bar of the house has not fitted in hold.

ଯଯଯଅଓ (ଏପ୍ରାଙ୍ଗ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅଘ) : ପରସ୍ପରକୁ ଗାଳି ଗୁଲଜ କରିବା - To rebuke to each other, quarrelling - ଟଓଟଯ ଯଯଟଓଟଯ, ଯଅଯଅଘଟଓ।
- ବବଘ୴ ବବଘ୴ ବଅ ଯଯଯଅଓ ବଅଦଅଅ - Women are quarrelling among themselves.

ଯଯଟଘ (ଏପେମ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅଘ) : ପରସ୍ପରକୁ ଦେବା ନେବା - To give to each other, giving to each other - ଟଘ ଯଯଟଘ, ଭଅଯଅଅପ।
- ଘ୴ପଅଅ. ଘଅପଅ ଘବଓଅ.ଘ ବ୴ଦ ଯଯଟଘ ପଟଦଅ - Lovers had exchanged their ring and necklace/Lover had given rings and necklace to each other.

ଯଯଟଯଯଘଟଠଟ (ଏପେର୍ହେଣ୍ଡେ) - କ୍ରି. (ବଅଦଅଅଘ) : ବାଦ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଏବଂ ମତାନ୍ତର ହେବା, କଥା କଟାକଟି ହେବା - To dispute, to

differ from each other, to argue, to quarrel, to conflicts - ଅପଅଁଣ, ଠାବରନ୍ତା, ଝଗଡ଼ାହେବା, ମତାନ୍ତରୀ।

- ଘରୋଇ ଘରୋଇ ବାଠାରେ ଜଣେ ସହ ଅପଅଁଣ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଝଗଡ଼ା ହୋଇଛି - We quarrelled on a minor matter/ We disputed on a trifling matter.

ଅପଅଁଣ (ଏପେସେଦ୍) - କ୍ରି. (ବାଚ୍ୟଭେଦ) : ପରସ୍ପରକୁ ଅଟକାଇବା, ଆକଟ କରିବା, ଅବରୋଧ କରିବା - To stop to each other, to obstruct to each other - ଏଇଏଁ ଅପଅଁଣ, ସାଙ୍ଗଟେ ଜାଣିଶୁଣି, ଜାଁ'ଟେ ଏଇଏଁ (ଯାଆଁଇଜାଣି)।

- ଝୋଟ ଆରେ ବାଘ ଅପଅଁଣ ବାଚିଛି - Dog and cat are stopping each other.

ଅଟାଟଣ (ଏଡ୍‌ଗେର୍) - କ୍ରି. (ବାଚ୍ୟଭେଦ) : ବସି ରହିବା, ଅଳସୁଆରେ ବସିବା - To sit with legs locked, sitting idle - ଆ.ଘାଝରାଟିଆ.ଓ ଠେ ଅଟାଣଟଣ ବହିଛ, ଫାଉଁଟା ଠାଣ୍ଟାଣ ବହିଛ।

- ଆଉ ଯଦି ବାଆ.ଘର ଆଆ.ଝାଓ ଆଇ ଘରୁ ପଳାନ ଘାଆଟ ଝାଣାଟଘ ଅଟାଟଣ ଆଆଣାଟ ବାଚିଛି - You are sitting idle here and there as if you have no work.

ଅଁଆଣ, ଅଁଆଣହେଉ (ଏଣ୍ଡାଃ, ଏଣ୍ଡାଗଃ) - କ୍ରି. (ବାଚ୍ୟଭେଦ) : ପକାଇ ଦେବା, ଫିଙ୍ଗି ଦେବା, ବାତିଲ କରିବା - To reject, to throw away, to discard - ବାଆଣ ଘରଘର, ଧାଆଣାଣ ଘରଘର, ଯାଣପାଣ ଘରଘର, ଯାଣଘ ଯଘଯଘ, ଅଁଆଣହେଉ, ଅଁଆଣ ଯଡ଼ାହେଉ।

- ମୋର ଆଶା ଅଁଆଣହେଉ ଯଦି ଯାହେଠାରୁ ଧାଆଁଣ ମାଝାରୁ ମୋତେ ବାଆଣ - I am praying to God not to distract my mind from path of truth.

ଅଁଆଘ (ଏଣ୍ଡେଜ୍) - କ୍ରି. (ବାଚ୍ୟଭେଦ) : ମଜ୍ଜା କରିବା - Make fun - ବାଘରାପଠ ବାଘଆଘଣ, ଘଣ.ଯବାଣ. ଘଯଆଘାଘ।

- ଯେଉଁଭଳି ଜଣେ ଆପଣାଟ ଯାବଟ ଅଁଆଘ ଠାଣାଘଣାଣ - Don't make fun like this.

ଅଁ (ଏନ୍) - କ୍ରି. (ବାଚ୍ୟଭେଦ) : ପାଦରେ ଦଳିବା - To crush with foot - ଘତାଘତ ଅଁ, ସାଙ୍ଗଟେ ଠେ ଅଁ।

- ଯାଣ.ଘରାପ ଜଣେ ଘତାଘତ ସାଙ୍ଗଟେ ଠେବେ ଅଁଟଜ ଠାଣଘଟଜ - In earlier days paddy was crushed with foot.

ଅଁବାଘାଁ (ଏନ୍‌ଖାନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠାଁଚେତ) : ତା'ହେଲେ - If it happens, then - ହେଁ ଘାଟ ପଅଁବାଘାଁ।

- ଅଁବାଘାଁ ଲଟଜ ଠାଁ ଲଟବାଣାଁ ଁରୋ ଜଣ? - Then, what shall we do now?

ଅଁଘରାପଚେ (ଏନ୍‌ହିଲଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠାଁଚେତ) : ସେହିଦିନ - That day - ହେଁ ଘରାପଚେ, ହେଁ ଜଣେ।

- ଅଁଘରାପଚେଁଣେ ବାଠାଘଣ ଜଣ ଠାଣ.ଘ ଘରାଘରୋ ଜଣଘଟଣାଁଣେ-ଁ - I cannot forget the incidence of that day/ I cannot forget that day incident.

ଯେଠୁ (ଏନ୍‌ତେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଦଅଯଓ) : ତଥାପି, ତେବେ, ସେଇଥି ପାଇଁ, ସତ୍ତ୍ୱେ, ବୋଧହୁଏ - In spite of, perhaps - ଯେଠୁ।

- ଯେଠୁ ଚଯଅ.ଓ ଜଯ ଠଅଦଯ ଲଯଓଯଠ-ଅ, ଠଯଧ ଜଯଦଯ ଯଧ ଜଅଲଯଓଅଯଯଟ ଓଯଓଅ - Perhapse we are not that poor, we can give you one time meal at least.

ଯେ ଯେଅଓ (ଏନ୍‌ ଏନାଙ୍ଗ୍‌) - ଅବ୍ୟୟ (ଦଅଯଓ) : ତା'ହେଲେ ଯାଇ, ତା'ପରେ ଯାଇ - Only after that, thereafter - ଅଯଅ ଘଚଓ ଦଯେ ଯେଅଓ, ଅଯଅ ଘଚଓ ଦଅଓଅଧ।

- ଅଯଟଚଚଅ ଠଅଧ ଘଚଓ ଦଯଯଟ, ଯେ ଯେଅଓ ୸ଘ ଠଅଧଅ - I will take food only after you finished eating.

ଯେଅଓ (ଏନାଙ୍ଗ୍‌) - ଅବ୍ୟୟ/ବିଂ. (ଦଅଯଓ)/(ଓଚଯଯ) : ସେତେବେଳେ, ଅତୀତରେ - Past time, by gone, in the past - ଯଅଲଅଧ ଅଚଅଯ ଅଚଦଦ, ୮ଯେ ଯଅଲଅଧ ଅଚଅଯ ଘଚଅ.ଯ୸ଚ।

- ଯେଅଓ ଜଅ ଯେଅଓ ଦଯଚଅ, ଯ୸ଦ ଜଅ ଯ୸ଦ ଦଯଚଅ - Past is past, present is present.

- ଯେଅଓ ଲଯ ୮ଯଜଅଠଲଅ ଚଅ ୮ଯେ ଯେଅ - They left for hunting long ago.

ଯେଅ (ଏନା) - ଅବ୍ୟୟ (ସମ୍ବୋଧନ) (ଦଅଯଓ) : ଏଇ (ସଖୀ), ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଆଉ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କୁ ଏହି ଶବ୍ଦରେ ଆରମ୍ଭ କରି କଥା କହିବା - In women conversation one woman will start talking to other by using this word at the beginning - ଚଚଯ୸ ଓଅଘଅଜ ଠଅଲଅଠ ୸ଯେଓଅଓ ଯଧଅଠ ଅଲଅଓ, ଠଯଜଯଚ - ଯେଅ ଚଅଲଅଠ ଠଅ.ଲ, ଯେଅ ଜଚଜଓଯ୸, ଯେଅ ଠଅ.ଯ ଘଓଚଜ ଯଧଅଯ।

ଯେଯ (ଏନେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଦଅଯଓ) : ଏଇତ - That, this is how, just - ୸ଯେଚଅ. ଦଯଓଯ।

- ଯେଯ ଦଅଘଅଠ ଘଯ ଯଧଅଠ ଠଅଲଅଠଅଜ-ଅ - This is how you have been starting fighting.

- ଯେଯ ଦ୸ଯଅ.ଓ ଓଲଅ.ଯ୸ଚ ଯଅଠଅଓ ୸ଯଓଯ ଅଜଯ ଜଯଲଯଅଯ ଠଯଯ ଜଅଯେ ଜଯ ଯେଅଓ - He had come to us just few moment before.

ଯେଯଧ (ଏନେମ୍‌) - ବି. (ଦଚଯଧ) : ଅବଦାନ - Contribution - ଯଧ ଅଚଅଜଅଠଅଓ ଚଅ।

- ଓଚ୸ଚ ଓଅଧଚଯ ଘଅଦଦଯଦ ୸ଅ.ଓଲଚ ଧଚ୸ଧଚଚଅଠଅଓ ଯେଅଧ ଜଅ ଅଦଘଯଜ ଓଯଓଅ - The contribution of Pandit Raghu Murmu to the society is remarkable and immeasurable.

ଯେଯଠ (ଏନେଜ୍‌) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଯଅଠ))/(ଦଚଯଧ) : ନାଚ, ନାଚିବା, ନୃତ୍ୟ - Dance, to dance - ଯେଯଠ ୮ଯ୸ଯଦ, ଜଚଠଚ, ଦଅଘ ଠଅ.ଯ୸ ଜଚଠଚ।

- ଜଅଓଚଦଯ ଯେଯଠ - Lagne dance (regular dance).

- ଚଉଣ ଚଏଗ ଅଚରଗଣ ଛଟଚଥ ଥଟଯ ଚଅଚ - Boys and girls are dancing in Akhra.

ଥଟଥଟ (ଏନେଗେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଟଅଓ) : ଏଇ କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ - Sometime ago - ଠଗଟଅ.ଓ ଓଛଅ.ଯଗଚ ଘଣଠଣଓ ଛଟ।
- ଥଟଥଟ ଟଛଣଓ ଘଟଯଣ ଚଥ ଟଯଠଯଛଥଓ ଚଅଟଅ - Guest would arrive after sometime.
- ଘଣଘଥ ଠଟଚଥ ଥଟଥଟ ଚଥ ଛଚଥଅ.ଯଟଟଅ - Uncle had left some time ago.

ଯଣଅଥ (ଏଳାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଟଥଅ) : ଠକିବା, ଠକେଇ ଦେବା - To cheat, to be betrayed - ଯଣଟ, ଯଣଟ ଥଘଥଓ।
- ଠଟଘଟଘ ଓଥ ଘଣଘଣାଥଟ ଠଛଟଟ ଦଟ ଯଣଅଥ ଥଘଥଓଟଟଅ - Today we were cheated by moneylender.

ଯଣଟ (ଏଳେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ମିଛ, ମିଥ୍ୟା, ଠକିବ. ମିଛ କଥା କହିବା, ପ୍ରତାରଣା - To lie, betray, hoodwink, false, cheat, bamboozle - ଯଣଟ, ଛଟଠ।
- ଟଅଥଣ ଓଥ ଯଣଟ ଚଣଠଛଣ ଚଣଟଅ - This is false statement.
- ଘଘ ଓଥ ଣଦଥଘ ଯଣଟଓଘଘଣ - Don't cheat me.

ଯଣଘଠ ଯଣଘଠ (ଏଳେଜ୍ ଏଳେଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଜଳନ ହେବାର ଅନୁଭୂତି, ବ୍ୟଥା ବେଦନାର ପରିପ୍ରକାଶ - Itching, irritating - ଯଣଘଠ ଯଣଘଠ ଘଣ.ୟଚ, ଖଣଯଖଣଯଣଥଥ।
- ଘଣ.ଛଘଖ ଘଘ ୟଣଠ ଦଟଓ-ଣ, ଥଟଣ ଠଘ~ଠଟ ଘଟଓ ଘଘ ଘଠଚଘଓ ଟଟଣ, ଘଟଓ ଠଘଘ ଯଣଘଠ ଯଣଘଠଣଥଓ ଚଣଟଣ - I had touched chilli and rubbed my eyes with that hand, it started itching.

ଯଠଚଘଠ (ଏଟ୍‌କେଜ୍) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଏକ ପ୍ରକାର କାକ୍‌ଟସ୍ ଗଛ - Cactus tree - ଯଠଚଘଠ ଓଣଛଟ (ଯଠଚଘଠ ଓଣଛଟ ଛଟଟଣଓ ୟଣଚଣଘ, ଠଥଚଣଥ ଚଥଓଓ ଛଣଟ ଛଟଚଥ ଦଣଓଣଚଥଣ)।

ଯଠଚଘଠଥଠଟ (ଏଟ୍‌କେଟଣେ) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଅସୁବିଧା, ବାଧା ବିଘ୍ନ, ହଇରାଣ ହରକତ, ସମସ୍ୟା - Problem, difficulty, impartment, inhibition - ଘଛଟ'ଓଣ, ଘଛଣଘଟଦଣ, ଣଟଣଘ, ଘଣଓଓଟ ଓଣଛଣଘ।
- ଥଘଟ ୟଟଟ ଚଣଠଟ ଣଘ ଘଣଘଣଥ'ଟ ଯଠଚଘଠଥଠଟ ଣଦଥଘ ୟଯଛଘଣ.ଥଣ - After going, donot creat any problem there.

ଯଠଣଓ (ଏଟାଃ) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଅନ୍ୟ, ଭିନ୍ନ, ଅଲଗା - Different, separate, not belonging to same group/ category - ଣଦଣଓଏ, ଠଛଯଟଣ., ଠଯଛଟଣ., ଣଛଚଥ।
- ଯଠଣଓ ଘଥଯ - Person not belonging to same caste and community.
- ଯଠଣଓ ଠଚଓଣ. - Different group/ separate group.

ᱚᱱᱚᱞᱚᱜ (ଏଟାଗଃ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱟᱣᱟ) : ଅଲଗା ହେବା, ଅନ୍ୟଆଡକୁ ଯିବା, ଗୋଠ ଛାଡିବା - To be distracted, to become wayward, to leave group - ᱚᱱᱚᱞ ᱠᱟᱜᱚᱜ, ᱚᱱᱚᱞ ᱜᱚᱡᱟᱱᱚᱜ ᱦᱚᱨᱚᱱ ᱚᱴ ᱥᱟᱨᱮᱱᱚᱜ, ᱠᱟᱱᱟᱣᱟᱱᱚᱜ।

- ᱥᱟᱹᱜᱚᱣ ᱜᱚᱴᱮᱱ! ᱣᱤᱱᱚᱜ ᱯᱚᱠᱚᱯ ᱚᱱᱚᱞ ᱨᱮᱫᱚᱜᱮᱱ - O God! Let my mind don't distract.
- ᱜᱚᱱ.ᱡᱤᱞᱩ ᱜᱟᱡᱟᱱᱚᱜ ᱦᱚᱦᱚᱨᱟᱱ ᱚᱴ ᱱᱩᱱᱤ ᱜᱟᱡᱟ ᱦᱚ ᱚᱱᱚᱞᱚᱜ ᱦᱚᱱᱟᱱ - Being influenced by misleading speech of satanic person many people were forsaking their right path.

ᱚᱱᱚᱠᱹ (ଏଟେଦ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱟᱣᱟ) : ବାଡ ଦେବା, ବୁଜିବା - To Fence - ᱜᱩᱞᱤᱞᱟᱱᱟᱣ ᱯᱮᱴᱚᱠᱹ, ᱚᱱᱚᱠᱹ ᱱ.ᱥᱩᱞ, ᱡᱮᱡᱟᱜᱟᱱᱚᱜ ᱱ.ᱥᱩᱞ।

- ᱡᱟᱱᱟᱜᱚᱴ ᱚᱱᱚᱠᱹ ᱠᱚ - Fence the garden.

ᱚᱱᱚᱥᱚᱱᱚᱴ (ଏଟେଚେଟେ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱟᱣᱟ) : ଯୌନ ଉଦ୍ଦିପକ, ଆଚାର ବ୍ୟବହାର, କଥା ଭାଷା, ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଭାବେ କଥାବାର୍ତା କରିବା - To be shameless, to behave indecently, to talk unparliamentarily language - ᱵᱟᱜᱟᱞ ᱵᱟᱜᱟᱞ ᱡᱟᱱᱟᱣᱟᱱᱚᱜ, ᱯᱮᱞ ᱥᱩᱞᱩᱜ, ᱜᱚᱮᱞᱤᱞᱟᱱᱟᱣ ᱥᱩᱞᱩᱜ।

- ᱯᱮᱞᱩᱜᱚᱜ ᱦᱟᱱᱚᱱᱟᱯ ᱜᱤᱞᱟᱯᱟ ᱜᱤᱞᱟᱯᱟ ᱦᱤᱡᱤᱣ, ᱦᱚᱣᱟᱱ ᱠᱟᱱᱟᱣᱟᱱᱤᱜ ᱰᱮᱯ ᱚᱱᱚᱥᱚᱱᱚᱴ ᱡᱟᱱᱟᱣᱟᱱᱚᱜ ᱦᱟᱱᱚᱱ - You are looking like a little girl, nevertheless you are exhibiting before boys.

ᱚᱡᱟᱥᱚᱴ (ଏଭେନ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱟᱣᱟ) : ନିଦରୁ ଉଠିବା - To wake up - ᱱᱟᱹ.ᱵᱤᱜᱹ ᱦᱟᱥᱟᱴ ᱡᱮᱰᱚᱠᱹ, ᱡᱮᱛᱚᱠᱹ, ᱥᱚᱞᱚᱱ ᱜᱤᱞᱩᱜᱚ।

- ᱟᱢᱜᱚᱱᱟᱜ ᱰᱤ ᱚᱡᱟᱥᱚᱴᱟᱣᱚᱜ ᱵᱟ.ᱰᱩᱱ.ᱟᱣᱚᱜ ᱵᱚ - Develop the habit of rising up early in the morning.

- ᱯ -

ᱯ : (ଏପ୍) - ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କ୍ରମରେ ଏହା ବାଇଶତମ ଅକ୍ଷର ଏବଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହା "ଏପ୍" ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହା ପଂଚମ ଧାଡିର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅକ୍ଷର ଅଟେ । ଜଣେ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଆଉ ଜଣକୁ ଦେବା ସମୟରେ ଦେବା ଲୋକର ହାତ ଉପରକୁ ଏବଂ ନେବା ଲୋକର ହାତ ତଳକୁ ଥାଏ ଓ ଆଞ୍ଜୁଳା ଦେଖାଏ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଦାତା ଓ ଗ୍ରହୀତାଙ୍କର ଶାରୀରିକ ଭାବଭଙ୍ଗୀରୁ ଏହି ଲିପିର ଆକୃତି ପରିକଳ୍ପନା କରା ଯାଇଅଛି । ଏହି ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ହାତ ଉପର ତଳ ହେବାର ଭଙ୍ଗୀକୁ ସାନ୍ତାଳୀରେ "ଏପ୍‌ଳେ" କୁହାଯାଏ । ଏହି "ଏପ୍‌ଳେ" ସ୍ଥିତିକୁ ହିଁ ଲିପିର ସ୍ରଷ୍ଟା ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଲିପିର ଆକୃତି ଦେଇ ଅଛନ୍ତି - "ᱯ" - (Ap or Ep) is twenty second letter in Olchiki writing system. This letter comes under category of consonant and is pronounced with the help of vowel, "ᱚ" is

“a, e” in English. Further this is second letter in the fifth row of alphabet writing order. The shape of this letter is conceived from the gesture and posture of body of two persons - one giving to other standing in front of him, one who is giving his hand little up above the hand of one receiving. The physical posture of these two person at the time of giving and receiving is conceived to give the shape of this letter by inventor of the script Pandit Raghunath Murmu in 1925 - "ᱤ" ᱫᱚ ᱱᱟᱜᱮᱨ ᱱᱟᱣ ᱱᱮᱱᱟᱜ ᱥᱟᱹᱠᱤ ᱠᱟᱱᱮᱱ। ᱮᱱ ᱥᱟᱹᱠᱤ ᱮᱱ ᱣᱤᱴ ᱮᱞᱮᱱ ᱫᱚ ᱵᱚᱦᱚᱜ ᱱᱮᱱᱟᱜ ᱚᱣᱟᱣ ᱣᱤᱴᱮᱱ ᱱᱟᱣ ᱯᱷᱚᱞᱚᱱ ᱣᱤᱴᱮᱱᱟᱜ ᱱᱟᱣ ᱯᱷᱚᱞᱚᱱ ᱣᱤᱴᱮᱱ ᱠᱟᱱᱮᱱ। ᱮᱞᱮᱱ ᱫᱚ ᱠᱩᱞᱩᱫ ᱱᱟᱹᱛᱮᱜ ᱮᱱ ᱠᱟᱱᱮᱱ ᱱᱟᱣ "ᱥᱤᱴᱤᱥ" ᱣᱤᱴᱮᱱᱟᱜ ᱚᱨᱤᱡᱤᱱᱟᱞ ᱚᱨᱚᱞᱤᱯᱤ ᱱᱮᱱᱟᱜᱼᱟᱹᱨᱤ ᱚᱨᱚᱞᱤᱯᱤ ᱱᱮᱱᱟᱜ ᱱᱟᱣ ᱯᱷᱚᱞᱚᱱ ᱣᱤᱴᱮᱱᱟᱜ ᱱᱟᱣ ᱯᱷᱚᱞᱚᱱ ᱣᱤᱴᱮᱱ ᱠᱟᱱᱮᱱ ᱫᱚ ᱱᱟᱣ "ᱥᱤᱴᱤᱥ" ᱱᱮᱱᱟᱜ ᱚᱨᱤᱡᱤᱱᱟᱞ ᱚᱨᱚᱞᱤᱯᱤ ᱱᱟᱣ ᱯᱷᱚᱞᱚᱱ ᱣᱤᱴᱮᱱ ᱠᱟᱱᱮᱱ।

ᱣᱟᱹᱨᱤᱡ ᱱᱟᱣᱟᱯ (ପତ୍ନୀ ରିମିଲ୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ପତଳା, ଭସା ମେଘ - Thin and floating cloud, moving cloud - ᱠᱚᱱᱚᱫ ᱱᱟᱣ ᱦᱟᱱᱚᱫ ᱵᱷᱟᱹᱜ ᱱᱟᱣᱟᱯ, ᱣᱟᱹᱨᱤᱡᱚᱱᱚᱫ ᱣᱟᱹᱨᱤᱡᱚᱱᱚᱫ ᱱᱟᱠᱯᱟᱣ ᱱᱟᱣᱟᱯᱟᱱ।

- ᱣᱟᱹᱨᱤᱡᱮᱱ ᱱᱟᱣᱟᱣᱯ ᱯᱟᱱᱚᱫ ᱫᱚ ᱱᱟᱦᱟᱱᱣᱟᱦᱟᱱᱚᱫ ᱯᱩᱵ ᱵᱟᱱᱚᱨᱚᱫ ᱵᱷᱟᱹᱜ ᱚᱨ᱾ᱚᱨᱟᱵ ᱱᱟᱨᱚᱫᱚᱨ ᱯᱟᱱᱚᱫᱚᱨᱮᱱ - Floating and moving cloud suddenly rains and instantly stops.

ᱣᱟᱹᱨᱚᱣ (ପତର୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ପୁସ୍ତକ, ବହି, ଗ୍ରନ୍ଥ - Book - ᱣᱟᱹᱨᱚᱣ, ᱣᱩᱵᱚᱥᱟ, ᱚᱩᱵᱟ।

- ᱥᱟᱹᱠᱷᱚᱱ ᱣᱟᱹᱨᱚᱣ - Arithmetic book.
- ᱵᱷᱟᱹᱜᱟᱱ ᱣᱟᱹᱨᱚᱣ ᱵᱟᱦᱟ ᱣᱟᱹᱨᱚᱣ ᱵᱷᱟᱹᱜᱟᱨᱤ ᱵᱟᱱᱟᱜ ᱣᱟᱹᱨᱚᱣᱮ ᱣᱟᱹᱨᱮᱱᱚᱣ ᱯᱟᱹᱨᱟᱹᱣ ᱵᱟᱹᱫᱚᱜ - Old books need to be preserved in the library carefully.

ᱣᱟᱹᱨᱚᱱᱚᱣ (ପତାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱚᱣᱟ) : ଲିପିବା, ଲିପାପୋଛା କରିବା - To paint, white wash (wall) - ᱣᱟᱱᱟᱜ ᱣᱟᱹᱨᱚᱱᱚᱣ (ᱚᱥᱟᱨ ᱣᱟᱹᱨᱚᱱ.)।

- ᱦᱚᱲᱚᱢᱟ ᱥᱟᱱᱛᱟᱞ ᱜᱷᱚᱨ ᱨᱮᱫᱚᱞᱟ ᱛᱷᱚᱢᱚᱱᱩ ᱵᱷᱤᱛᱤᱨᱮ ᱫᱮᱠᱷᱤᱞᱮ ᱥᱟᱱᱛᱟᱞ ᱜᱷᱚᱨ ᱪᱤᱱᱦᱟᱹ ᱦᱮᱲᱚᱢᱟ - Santal house is recognized from painting of wall only. Santal house is identified with their wall paintings.
- ᱦᱚᱲᱚᱢᱟ ᱵᱩᱞᱟᱜ ᱵᱚᱜᱚᱫ ᱢᱟᱱᱛᱤ ᱯᱟᱵᱚᱨᱤ ᱨᱚᱝ ᱨᱟᱲᱮᱱᱟᱜ ᱜᱚᱱᱦᱚᱨᱮ ᱚᱞ ᱛᱟᱞᱟᱣ ᱵᱚᱫᱚᱜ ᱛᱮᱭᱟᱨ ᱠᱟᱱᱟ ᱥᱟᱱᱛᱟᱞ ᱥᱤᱫᱷᱟ ᱜᱷᱚᱨᱛᱮ ᱛᱮᱭᱟᱨ ᱠᱟᱱᱟ - Santal women paint their house wall with soil of different colours.

ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ (ପତାମ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : କପୋତ ଚଢେଇ - Dove - ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱦᱩᱢᱩᱫ।
- ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱦᱩᱢᱩᱫ ᱜᱚᱫ ᱢᱟᱱᱛᱤ ᱮᱢᱛᱚᱢᱟ ᱵᱚᱫ ᱨᱟᱱᱟᱣᱟ - Dove coos very soothing.
- ᱢᱟᱹᱛᱟ ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ - Dove mostly found in area, where hardly any tree is there.

ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱚᱨᱟᱹᱨᱟ (ପତାମ୍ ବିଲି) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଆକାଶରେ ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଛୋଟ ଲାଗି ଲାଗି ରହିଥିବା ତାରା ଦୁଇଟି - Very little two stars remaining close to each other. They appears like eggs of the dove - ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱚᱨᱟᱹᱨᱟ ᱢᱤᱫᱤᱞᱟᱜ, ᱚᱱᱨᱮᱫᱮᱱ ᱦᱩᱱ ᱦᱩᱱ ᱫᱚᱨᱟ ᱫᱟᱱᱚᱱᱚᱜ ᱵᱟ.ᱢᱟᱞ ᱵᱟ.ᱢᱟᱞ ᱢᱤᱫᱤᱞᱟᱜ, ᱚᱱᱨᱮᱫᱮᱱ ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱚᱨᱟᱹᱨᱟ ᱯᱩᱵᱟᱱ ᱫᱚᱨᱚᱜ-ᱱᱟ।

ᱛᱚᱝᱮᱱ (ପଙ୍ଗା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ସାଇରନ୍ - Siren, horn - ᱛᱚᱝᱮᱱ, ᱦᱟᱵᱟᱱᱟᱱ।
- ᱵᱟ.ᱨᱵᱨᱟᱱᱮᱱ ᱨᱩᱞᱤᱱᱟᱜ ᱛᱚᱝᱮᱱ ᱦᱟᱱᱚᱨᱮ ᱯᱮᱱᱦᱮ - Siren sound of factory is heard/Factory siren was blown.

ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱦᱩᱲᱤ ᱢᱮᱝᱮᱞᱟ (ପତାମ୍ ବୁପି ଟେଙ୍ଗଜ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଛୋଟ କୁରାଢୀ, ବୁଡିଆ - A small axe with a fan like edge - ᱚᱵᱚᱨᱮᱫ., ᱜᱚᱛᱚᱜᱮ ᱜᱚᱛᱚᱜᱮ ᱚᱵᱚᱨᱮᱫ.।
- ᱚᱵᱚᱨᱮᱫ ᱦᱩᱲᱤ ᱢᱮᱝᱮᱞᱟ ᱜᱚᱫ ᱛᱚᱦᱚᱭ ᱜᱟᱞᱮ ᱵᱚᱫᱚᱨᱟ ᱯᱟᱛᱚᱲ ᱯᱚᱱᱰᱮᱞ-ᱱᱟ - We use the dove tail axe to snip off small shoots and fresh leaves.

ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱞᱟᱹᱱᱚᱨᱟᱛᱚᱱ (ପତାମ୍ ଝାମ୍ପା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : କପୋତ ଧରିବା ପାଇଁ ଯନ୍ତା - A trap for catching dove - ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱛᱚᱦᱤᱨᱟ, ᱛᱚᱯᱚᱢᱟ ᱞᱟᱹᱱᱚᱨ.ᱯᱟ।

ᱛᱚᱰᱮᱱ ᱦᱚᱲ (ପଗା ଉଦ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ସଢି ଯାଇଥିବା କାଠରେ ଉଠିଥିବା କାଠ ଛତୁ - Mushroom grown in decayed wood, log wood - ᱛᱚᱰᱚᱨᱮᱱ ᱜᱚᱱᱟᱣ ᱮᱢ'ᱚᱵᱚᱣ ᱣᱟᱣ ᱯᱟᱨᱮᱫᱮᱨᱮ ᱦᱚᱲ (ᱞᱟᱨᱟᱱᱵᱚ)।

ᱛᱚᱰᱮᱱᱟ (ପଗାଳ) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହାର) : କାମୁଡିବା, କାମୁଡି ମାଂସ ଛିଣ୍ଡାଇବା - To bite - ᱛᱚᱨᱚᱱᱟᱜ, ᱜᱮᱣ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ।
- ᱚᱱᱮᱱ, ᱦᱮᱥ ᱜᱚᱫᱟᱱᱟᱜ ᱚᱮᱵᱟᱣ ᱛᱚᱹᱱ.ᱟᱹ ᱵᱚᱨᱮ ᱛᱚᱰᱮᱱᱟ ᱵᱟᱜᱦ-ᱱᱟ - Ferocious bear bite and torn out piece of flesh from buttock of that man.

ଘଡ଼ଙ ଘଡ଼ଙ (ପଙ୍ଗ୍ ପଙ୍ଗ୍) - ବି°. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ପୋଲା, ଖୋଲ, ମେଲା - Hollow, big opening - ଘଡ଼ଙ ଘଡ଼ଙ, ୮ଷଡ଼ଦ, ୪୨ଘଷ.ଙ ୦ଷ୬ଓ।

- ଅଘଅଓ ୦ଽ୮ଽ ୦ଷ୬ଓ ଘଡ଼ଙ ଘଡ଼ଙ ୫ଅ୦ଅ ଅ୮ଅଽଅ - Your anus hole has large opening.

ଘଡ଼ଦ (ପଲ୍) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଘ) : ପୋଲ, ପକ୍କା ପୋଲ, ନଦୀ ପୋଲ - Bridge - ଓଅ୦ଅ ଘଡ଼ଦ (ଓଅ୦ଅ) ଘଅଷଡ଼ଘଡ଼ଓ ଦଅ.ଓ୨ଙ ଓଅ୦ଅ ୫ଅଳ ୦ଽ ୦ଅଘଡ଼ଦ ଘଡ଼ଷ।

- ଘଅଷଅଙ ଓଅ୦ଅ ଘଡ଼ଦ ଙଡ଼ ଅ.୦୨ ୬୨ଦ୨ଏଅ - Bridge on the river Mahanadi is long one.

ଘଡ଼ଦଡ଼ଘ (ପଲମ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଽଡ଼ଅ) : ଡେରି ହେବା, ବିଳମ୍ବ ହେବା - To be late, belated, delay - ୦୨ଦଡ଼ଘ, ୦ଅଓଽଡ଼ଘ।

- ଅଘ ଙଡ଼ ଅ.୦୨ ୦ଽଙ ଽଘ ଘଡ଼ଦଡ଼ଘ ଽଽଅ - You are very much late/ delayed.

ଘଡ଼ଦଅ (ପଲା) - ଅବ୍ୟୟ (ଯୌଗିକ) (୦ଅଽଡ଼ଓ) : ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ - Free of cost - ୨ଽ୮ଅ.୦ଽ, ଘଜ୍ଞ୧୬୦ଜଅ ୦ଽ, ୦୨ଽ ଓଅଽଡ଼ଓ ୦ଽ।

- ଽଡ଼୦ଽ ଘଡ଼ଦଅ ୦ଽ ଙଅ୮ଅ ଘଅଘଡ଼ଓ ୮ଅଽଅ - Rice is available here at free of cost.

ଘଡ଼୮ ଘଡ଼୮ଡ଼ (ପକ୍ପକ) - କ୍ରି./ବି°. (୦ଅଽଡ଼ଘ) : ରୁଷି କରି ମୁହଁ ଫୁଲେଇ ବସିବା, କିଛି କଥା ନ କହିବା - To maintain silence in sulk - ଘଡ଼ଓଅ ଘଡ଼ଅ ଘଡ଼୮ଡ଼ ୮ଅ୦ଽ ଙଡ଼ଘଡ଼ ୮ଅଓ, ଘଷ୬ଦଅ.ଡ ୮ଅଓ, ୬ଽଅ.ଙ ୦ଽ ଘଡ଼ଓଅ ଘଡ଼ଅ ଘଡ଼୮ଡ଼ ୮ଅଓ।

- ୬ଽଅ.ଙ ୦ଽ ୦ଅ.ଘ୬ ୮୬ଘ୨ ଘଡ଼ଓଅଓ ଘଡ଼ଅ ଘଡ଼୮ଡ଼ ଅ୮ଅଓ-ଅ - Being sulky, daugher-in-law has closed her mouth like bun.

ଘଡ଼୮୬ଡ଼ଙ (ପକ୍ରଦ୍) - ବି°. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : 'ଫୁଲା ବେଙ୍ଗ - Fat, bulky, tadpole - ଘଷ୬ଦଅ.ଡ (ଓଡ଼୬ଡ଼୦, ୬ଽଅ.ଙ, ଙଷଡ଼ଘଡ଼୮, ୬ଅ.ଓ୨ ୦ଽ)।

- ଘଡ଼୮୬ଡ଼ଙ ୬ଡ଼୦ଽ - Taodpole, bulky frog.

ଘଡ଼୮୬ଅ (ପକ୍ରା) - ବି°. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ପୋକଖିଆ, ଘୁଣଖିଆ, ନଷ୍ଟ, ପଚା - Warm eaten, decayed - ୦୨ଦ୬ ୮ଅଓ ୮ଡ଼, ଘ୬୦୨ ଦଡ଼ଘ ଘଡ଼ଽ୬ଅ, ଽଽଓଅ, ଅଦ୬୬ଅ।

- ଽଡ଼ଙଅ ଜ୨ଽ୨ ଘଅଙଅଘ ଙଡ଼ ଘଡ଼୮୬ଅ ଓଽଓଅ - These peanuts are worm-eaten .

- ଽଡ଼ଙଅ ୬ଅଘଽ୨ ଙଡ଼ ଘଡ଼୮୬ଅ ଓଽଓଅ - These red grams are warm-eaten one.

ଘଡ଼୮ଷଅଅଘ (ପଖାଓ) - କ୍ରି. (୮ଅଽଡ଼ଘ) : ବେଶୀ ଯତ୍ନ ନେବା, ସେବା କରିବା, ଖାତିର କରିବା - To treat lavishly, to give good party - ଅ.୦୨ ଜ୬୬୬୦୬୬ ୮ଡ଼, ଦଡ଼ଘ-ଏ୬ ଙଜଡ଼ ୮ଡ଼, ଘଷଅ.ଓ୨ ଘଽଘଷଅ୬ ୮ଡ଼।

- ୮ଅ୍ଗ୍ଗ୍ୟ ଓ୍ଗ୍ଚ୍ଥ ଘ୍ଟ୍ଗ୍ଅ ଢ୍ଥ ଏ୍ଟ୍ଏ ପ୍ଟ୍ଚ୍ଅ, ଏ୍ଟ୍ଚ୍ ପ୍ଟ୍ଢ୍ଅ ଘ୍ଥ୍ଢ୍ଛ୍ଅ୍ଥ ଏ୍ଅ୍ଗ୍ଅ୍ଅ ଢ୍ଅ୍ଠ ଏ୍ଗ୍ଓ୍ଅ.ଓ ଢ୍ଟ୍ଓ ଢ୍ଥ୍ଥ୍ଅ - Guests from distant place had come, we bade farewell to them after treating them lavishly.

ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଅ (ପଜ) - ବି. (ଏ୍ଢ୍ଚ୍ଏ୍ଏ) : ଏକ ଜଙ୍ଗଲି ଗଛ, ଏହାର ଛାଲକୁ ଔଷଧରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ - A wild variety of tree, its bark is used for medicine - ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଅ ଓ୍ଅ୍ଛ୍ଟ, ଚ୍ଥ୍ଥ୍ଅ ଛ୍ଟ୍ଚ୍ଅ୍ଓ ୫ଛ୍ଅ୍ପ ଓ୍ଥ ଛ୍ଅ୍ଚ ଛ୍ଟ୍ଏ୍ଥ ପ୍ଅ୍ଓ୍ଅ୍ଥ୍ଅ୍।

ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଛ୍ଅ୍ଘ (ପଝାଳ୍) - କ୍ରି. (ଏ୍ଅ୍ଚ୍ଥ୍ଅ) : ମେଟା ମାରିବା, ଛୁଆ ଛାଡିବା (ଧାନ ଗଛ) - To multiply roots, spreading, ramification - ୮ଅ୍ଗ୍ଓ୍ଟ ଏ୍ଅ୍ଏ ୬୍ଓ୍ଗ୍ଓ, ଏ୍ଛ୍ଅ୍ଘ୍ଥ୍ଓ, ଏ୍ଛ୍ଏ୍ଘ୍ଥ୍ଓ, ଘ୍ଅ୍ଚ୍ଟ୍ଅ୍ଥ ଏ୍ଅ୍ଏ୍ଅ୍ଅ ଏ୍ଅ୍ଏ୍ଅ୍ଛ୍ଥ୍ଓ, ଓ୍ଅ୍.୫ଛ୍ଗ୍ଓ।
- ଘ୍ଅ୍ଣ୍ଅ୍ଓ ଓ୍ଥ ଘ୍ଓ୍ଘ୍ଓ ୨୦ଅ୍ଓ ଓ୍ଟ ଥ୍ଘ୍ଥ୍ଟ ପ୍ଟ୍ଚ୍ଅ, ୦ଅ୍ଓ୍ଥ୍ଘ ୦ଟ୍ଓ୍ଥ ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଛ୍ଅ୍ଘ ଏ୍ଅ୍ଚ୍ଟ୍ଘ୍ଥ୍ଓ ଏ୍ଅ୍.ଓ୍ଏ ଏ୍ଥ ୮ଅ୍ଛ୍ଟ୍ଘ ୨୍ଚ୍ଅ - At the beginning paddy plants grew thin, later on it plants multiplied their roots and entire field was covered.

ଘ୍ଥ୍ଥ୍ଅ୍ଚ୍ (ପଓ୍ୱାନ୍) - ବି. (ଏ୍ଢ୍ଚ୍ଏ୍ଏ) : କୁମ୍ଭାର ପୁହାଣ, ହାଣ୍ଡି ପୋଡିବା ଭାଟି - Oven for burning raw earthen (potters), pots - ଏ୍ଏ୍ଓ୍ଏ୍ଅ.ପ ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଅ୍ଚ୍।
- ଏ୍ଏ୍ଓ୍ଏ୍ଅ.ପ ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଅ୍ଅ୍ଚ୍ ଛ୍ଟ୍ଓ୍ଥ ୴ଏ୍ଏ୍ଏ୴ ଏ୍ଥ ଛ୍ଅ୍ଅ୍ଘ୍ଥ୍ଅ୍ଓ୍ଅ୍ଅ - Potter uses to burn their raw pots in their oven.

ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଘ୍ଅ୍ଅ (ପସ୍ଳା) - କ୍ରି. (ଏ୍ଅ୍ଚ୍ଥ୍ଏ୍ଅ୍ଅ) : ଧମକେଇବା, ଦାଦାଗିରି କରିବା, ହୀନସ୍ଥା କରିବା - To dominate, to subdue, subjugate, to suppress, oppress - ଓ୍ଛ୍ଥ୍ଘ୍ଏ୍ଏ୍ଅ୍ଚ୍ଅ୍ଥ, ଘ୍ଥ୍ଛ୍ଓ୍ଛ୍ଥ୍ଛ୍, ଏ୍ଅ୍ଗ୍ଏ୍ଏ୍ଟ୍ଅ୍ଗ୍ ଏ୍ଏ୍ଛ୍ଅ୍ଏ୍ଅ୍ଅ୍ଥ୍ଅ୍ଥ, ୰୍ଥ୍.ଛ୍ଅ୍ଗ୍ ଏ୍ଘ୍ଟ୍ଏ୍ଥ୍ଏ୍ଟ୍ଅ୍ଅ୍, ଛ୍ଅ୍ଅ୍ଓ୍ଅ୍ଥ୍ଅ୍ଗ୍ ୫ଅ୍ଅ୍ଓ୍ଅ୍ଥ୍ଅ୍ଗ୍, ଘ୍ଥ୍ଥ୍ଏ୍ଏ୍ଟ୍ଅ୍ଗ୍ ଚ୍ଅ୍ଅ୍ଘ୍ଥ୍ଅ୍ଏ୍ଟ୍ଅ୍ଅ୍ଛ୍।
- ଏ୍ଏ୍ଏ୍ଏ୍ଏ୍ଏ୍ ଏ୍ଏ୍ଗ୍ ଓ୍ଓ ୰୍ଥ୍ଅ୍ଏ୍ଅ୍ଅ୍ଗ୍ଓ ଓ୍ଟ୍ଏ୍ଏ୍ଥ ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଛ୍ଅ୍ଘ ଓ୍ଟ୍ଏ୍ଓ ଏ୍ଥ୍ଥ୍ଅ୍ଅ - Illiterate persons are suppressed by anybody.
- ଗ୍ଘ ଏ୍ଥ୍ଓ୍ଥ ଅ୍ପ୍ଥ୍ଏ ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଛ୍ଅ୍ଘ ଏ୍ଥ୍ଛ୍ଅ୍ଘ୍ଟ୍ଅ୍ଗ୍ଘ୍ଥ୍ଘ୍ଅ - Don't try to dominate me.

ଘ୍ଥ୍ଏ୍ଏ୍ଚ୍ଅ (ପସ୍କା) - କ୍ରି./ବି. (ଏ୍ଅ୍ଚ୍ଥ୍ଏ୍ଅ୍ଅ)/(ଏ୍ଢ୍ଚ୍ଏ୍ଏ) : ଦେହରେ ପାଣି ଫଟକା ବାହାରିବା, ବଡ ବଡ ଘିରିମି ଫଟକା - Boil on the body - ଏ୍ଥ୍ଛ୍ଘ୍ଏ୍ଥ ୬୍ଟ୍ଚ୍ଅ ଘ୍ଏ୍ଏ୍ଏ୍ଏ୍ଏ

ପଟାଇବା (ପସାଃ) - କ୍ରି. (ବଦଇଥଅ) : ଫାଟିବା, ଭାଙ୍ଗିବା, ଅଣ୍ଡା ଫୁଟିବା - To crack, burst, hitching - ଓଠୋଟଯୋଡ଼, ଦୋଳ ଦୋକଦା ପଟାଇଓଡ଼, ବଅ.ଦୋଯୋଡ଼, ଖଅଯଅଦୋଯୋଡ଼।

- ଦୋଯୋକଦା ପଟାଇଓ ଯେଅ - Pitcher has cracked.
- ଦୋଅ.ଯୁଫ୍ୟ ଦୋଯଅ ଦଯେଠେ ପଟାଇଓ ଯେଅ - Cracker burst with great sound.

ପଟାଇଅଥେଦା (ପଶାଙ୍ଗନୀ) - ବି. (ଦୁଦଇଦ) : ଭରଣ ପୋଷଣ, ଭରଣ। - Maintenance, cost involved in growing, rearing - ଯଅଯଅଦୁଯଯୁ ଯଯେଖଅଓ ଚଯଅଖଅଖ।

- ଦୋଅ.ଦୁ! ଦୋଅ.ଯୁଦ ଦୋଅ.ଓଦୋଠେ ଯଯେଯଚ ଚଯଦୋଖଅଓ ପଟାଇଅଥେଦା ଫଚ ଯେଦ ଠଯେଓେ ଯୁଚଖଅଦଯ - Dear one! Even if you divorce your wife, you have to pay her maintenance.

ପଟାଇଅଥେଦା ଫଅଚଅ (ପଶାଙ୍ଗନୀ ଦାକା) - ବି. (ଦୁଦଇଦ) : ଏକ ସାଙ୍କେତିକ ବା ନାମକୁ ମାତ୍ର ଟଙ୍କା ଯାହା ଝିଅର ବାପାଙ୍କୁ ବାହାଘର ସମୟରେ ଦିଆଯାଏ । କାରଣ ସେ ଝିଅକୁ ପାଳିପୋଷି ବଡ କରିଥିଲା । ଏହା ବାହାଘର ପଣ ଟଙ୍କା - This is token money given to father of girl for growing up, at the time of marriage of daughter - ବଚଯୋ ଯଯେ ଅପଅଠ େ ଦଅଦଅ। ବଚଯୋ ଯଅପଅଯେ ଯଅଯଅଦୁଯଯୁ ଦଅବଖଯଅ। ଯେଅଙ୍ଗ ଫଯ ଓଯେଯପଅଯେ ଯଯେଖଅଓ ଫଅଓ ଫଅ.ଫୁଯେଦା ବଅଯେଅ।

ପଟାଇଯ (ପହ) - ବିଂ. (ଓଦଇଦେ) : ଶକ୍ତ ଭାବେ, ଜୋର୍ କରି, ପ୍ରଚଣ୍ଡ, ପ୍ରବଳ, ଭୀଷଣ - Hard hitting, strong blow, with great impact - ବଖଯଖଯଅ ଫଖଅଯଯଅ, ଯେଅବଠଯ ଫଖଅଯଯଅ, ଅ.ଦୋଦ ଅ'ଦ, ବଯେଦୋଯ ଫଖଅଯଯଅ।

- ଅଦଯେ ଯେଯେଫ ଫଯ ପଟାଇଯ ଫଖଅଯଯଅ ଓଯେଓ ଫଅଓ ଏଅ.ଯଦ ଅଦବଅଫ-ଅ - There was heavy rain in our area/It heavily rain in our side.

ପଟାଇଯଦ (ପହଟ୍) - ବି. (ଦୁଦଇଦ) : ଅଭ୍ୟାସ, ଧାରା - Habit, trained - ପଟାଇ.ଯବଅ.ଯ, ଦୋଦଅଅଯ।

- ଚଯେଫଯ ଫଯବଠଅ ଏଯଦ େ ପଟାଇଯଦ ଅଦବଅଯେଅ - He is habituated to take tobacco.
- ଦୋଅଯେଦାଯଯ ଦୋଅ.ଏଚ ବଚଯେଦ ଦୋଦଖଯଦଓ ବଅଯେ ଯଯେଖଯ' ଫଯେ ଓେ ପଟାଦ ପଟାଅଦୋଯେଦ ଦେଯେଯେଓଅ, ଅଏଅଓ ପଟାଇଯଦ ଓେ ଯଯେବଅଯେ ଓେଓଅ - Mistress of the school although becoming old, she is always fit and smart, it is her habit.

ପଟାଇଯଯ (ପହଲ୍) - ବି. (ଦୁଦଇଦ) : ପୋଲ - Bridge - ଓଅଦଅ ପଟାଯ।

ପଟାଇଅ (ପହା) - ବି. (ଦୁଦଇଦ) : ଚାରା ଗଛ - Sapling, seedling - ଖଅଯଅ ଫଅଯଯେ, ଯଠଅ. ଏଅଓ ବଖଯେ ଯେଯେଓେ ଯେଦଯେ ଅଦବଅଯେ ଦୋଯଯେ ଫଅଯଯେ।

- ଚଯ ଫଅଯଯେ ପଟାଇଯଅ - Mango sapling.

ଯହଯଣାଚ (ପହାଲ୍) - ବି°. (ଓ୬ଚ୬ଚ) : ନରମ, ସୁକ୍ଷ୍ମ, ନମନୀୟ, ଚିକ୍କଣ - Soft, luxuriant, smooth, delicate, tender - ଚହଃହଯ, ଯଣାଚଟ ଯହଯଣାଚ, ଚହଃହଯ ଣଃ ଓ୬ାଚଣ.ଅ, ାହଯଯହ ାଃଃଅ, ଯଣାଚଟ, ାଚଣ.ଯଅଓ, ାଟେଟାଃ।

- ାହଯଯହ ାଃଃଅ ଯହଯଣାଚ ଯହଅଯହ - Luxuriantly tender body/ Luxuriantly delicate body/ Luxuriantly soft body.

ଯହଯଣଓ (ପହାଗ୍) - କ୍ରି. (ବଣଚହଣ) : କାମୁଡିବା, କାମୁଡି ଛିଣ୍ଡାଇବା - To bite - ଓଟଃ, ଓଟଃ ବଟଃଣଓ, ଠଣଓଣଅ ଚଣଃଣଅ।

- ାଣଚଣ ଓଃଣଚାଣଅ ାଯାଚଯ ଯହଯଣଓ ବଟଃଣଓ ବଟଓ-ଣ - Bear tore apart the ripe jackfruit by biting it. Bear bite the ripen jackfruit to pieces.

ଯହଯଣଓ (ପହାଂ) - କ୍ରି. (ବଣଚହଣ) : ହାଣ୍ଡି ଭାଙ୍ଗିବା (ଭଲ ପୋଡା ନ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ଭୁଷୁଡି ଯିବା), ଭାଙ୍ଗି ପଡିବା - To break into pieces pot (due to not perfectly burnt and strengthened) - ାଟଚ ାଣଓ ଃଣଯଣଓ ଯାଚଯାଚ ବହଓ ବଃଣ.ଠଯଃ ାଦହାଦ ାହଣଓଣଅଓ।

- ାଟଚ ାଣଓ ଃଣଯଣଓ ଯାଚଯାଚ ାଦହାଦ ଓ୬ ାଣଚଣଓଣଅଓ-ଣ - Pot not burnt perfectly and not hard, breaks into pieces easily.

ଯହଯଣଯଯାଚଣ. (ପହାଳିୟା) - ବି°. (ଓ୬ଚ୬ଚ) : ଅକ୍ଷମ ଓ ଅଯୋଗ୍ୟ, ଅଳସୁଆ, ଅଶୁଭଦାୟକ, ବାତ୍ସଲ୍ୟ, ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧାହୀନ, ଛୁଆଙ୍କୁ ଲାଳନ ପାଳନ କରି ବଢେଇବା, ଗୁଣହୀନ - Uncaring, not having concern to rear up, lousy, lazy, lethargic, unproductive - ାଃଃ୦ଣ.ଯଣ, ଯହଯହଚ ବହ ାଣଓ ଯଣଃଣ ଓଣଯଯଟଣଣବହ ଟଓଣ।

- ଯହଯଣଯାଚଣ. ଚାଯ ଟଓଣ - Hen not able to grow up chicks/Hen not able to hatch eggs.

ଯହଃ୦ଣଯ (ପର୍ତାଳ୍) - କ୍ରି. (ବଣଚହଣ) : ଅନୁମାନ କରିବା, ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଂଚିବା, । - To imagine, come to conclusion, to infer, - ଯହାଟ୦ଣଃ, ହଯଯଣ, ହଚଯଣଚ, ବଃଣ.ଯଯ ବଣ୦ଟ ଯହଚ୦ଟ ଏଣଯ, ୬ଟଯଣ.ଃ ାଣଯଯଣ।

ଯହଃାଣ (ପର୍ଜା) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଯ) : ପ୍ରଜା, ନାଗରୀକ, ଗ୍ରାମବାସୀ - Citizen, inhabitant, tenant - ଅ.୦୬ ଯହଯ, ଓଯାଚହଯ ଃଯାଚଯାଃ ଯହଃାଣ, ହ୦-ଯଣାଚଣ ାଯାବହଚ ଃଟ ାଣଯଯଣ୍ଟଟଣଓ ଏ୬୦୬ଯ ୦ଣଯଯଟଚଣ।

- ଯାଏ ଯହ' ଣାଟ ଅ.୦୬ ଃଯାଚଯାଃ ଯହଃାଣ ବଣଚଣ.ଏ - I am also bonafide member of our village.

- ଓଯାଚହଯ ଃଯାଚ ଯହଃାଣ ଯଓଯ ବଣ୦ଟ ଓଟବହ ଃଣାଃଟଓ ବଣଚଣ - Rulers of the country are elected by its citizens.

ଯହଃଯହଓ (ପର୍ପଂଚ୍) - କ୍ରି. (ବଣଚହଣ) : ନାଲିସ୍ କରିବା, ପୋଲିସ୍‌କୁ ଖବର ଦେବା, ଗୁପ୍ତଭାବେ ଜଣାଇବା - To report, to inform, to inform secretly - ାଅ.ଟ

ଚଣଓ, ଦଣ.ଦ୨୪, ଓ୬ଘ୬୦ ୦ଠ ଚଔଚ୦ଚଔ।

- ଣ.୦୬ ଏଚଘ ଯଠ୪ଣ ଚ୦ଠ ଯ୨ଓ ୰ଚଣଓଯଣଠ ଏଚଘ ଚଚ ଓଣଦ ଓଚ୰ଏ ଚଠଓଠଓଣ, ଚ୬ଚଓ ଓଚ ୦ଔଣଠଣ ଔଠ ଘଚଔଘଚ'ଓ ଚଣଓ-ଣ, ଣ.୦୬ ଏଚଘ ୰ଚ୦ଚ ଚଠ ଏଣ୰ଚ୦ ଚଠଓ ଚଣଚଣ - Villagers collectively murdered an anti social man, somebody informed this to police, all the villagers were arrested.

ଘଚଔଯଣଣ (ପର୍ମାଣ୍) - ବି. (ଏ୬ଠ୬ଯ) : ପ୍ରମାଣ, ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ - Proof, evidence - ଓଣ.ଓ୬ଣ., ୰ଚଓଣଠଠ, ଘଣ.୦ଓଣ.ଚ ଚଓଚ ଦଣ.ଓ୨ଓ ଔଚଘ, ଓ୨ଠଯଣ.।

- ଘଚଔଯଣଣ ୰ଣଓ ୦ଠ ୦ଚଦ ୨ଓ୨ ଏଚଘ ଚଚ ଔଣଘଣ ଚଣଓଚଓଣ - Due to want of evidence, person arrested was released.

ଘଚଔଯଣଠ (ପର୍ମାସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଣଠଚଣ))/ (ଏ୬ଠ୬ଯ) : ଚାହିବା, ଖୋଜିବା, ଦରଖାସ୍ତ କରିବା, ଅନୁରୋଧ କରିବା, ପୂର୍ବରୁ ବରାଦ କରିବା - To request, order in advance - ଯଣଣଣଓ ଔଠ ୰ଚଔଣଣଓଔ, ଣଔଓଣଠ, ଚଔଚ୬ଔ।

- ଚଣ.ଯ୰ଔଦଣ. ୮ଔଠଠ ଯଣଦଣ ଯ୬ଓଣ.ଯ ଦଣ.ଓ୨ଓ ୭ଏ ଘଚଔଯଣଠ ଣଚଣଓ-ଣ - I have placed an order with goldsmith for golden necklace and ring.

ଘଚଔଚଣଔ (ପର୍କାର୍) - ଅବ୍ୟୟ (୦ଚଠଚଓ) : ପ୍ରକାର, କଳେବଳେ କୌଶଳେ - Kind, variety, types, by any means - ଦ୨ଚଣଠ, ୬ଣଯଣ ଦ୨ଚଣ ୦୨ଓ୨।

- ଣ.୰୭ ଘଚଔଚଣଔ ଯଣଘ ଚଠ ୬ଣଣଔଣ ଦ୨ଠଣ - Different types of people had assembled.

- ୬ଣଯଣ ଘଚଔଚଣଔ ୦୨ଯଣ ୦୨ଯ୨ଏ ଣଘଣଓ ୮୨ଠ ୦ଠ ଏ୬ଓଣ୭ଣ - By any means I have to reach home today.

ଘଚଔଓଔଣଠ (ପର୍ଧାନ୍) - ବି. (ଏ୬ଠ୬ଯ) : ରାଜା ଶାସନ ଅମଳରେ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟକାରୀ ପ୍ରଭାରୀ (ଗାଁରେ) - Land revenue collector during the rule of king - ଣ.୦୬ ଔଠ ଚଔଣ୬ଠଣ ୬୰ଔଣ.ଚ ଯଣଘ (ଔଣ୬୬ ୬ଣ.ଔ୰ ଣଯଣଘ ଔଠ)।

ଘଚଔ୰୬୰ଣ. (ପର୍ବୁଡା) - ବି. (ଏ୬ଠ୬ଯ) : ଅନ୍ୟକୁ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ବିପଦରେ ପକାଇବା ଲୋକ, ପରକୁ ବୁଡାଇବା ଲୋକ - Person causing other, trouble and harm, harmful person, treacherous - ଯଣଘ ୰୬୰ଣ.ଚ ଯଣଘ।

- ୬ଠ୰ ଘଚଔ୰୬୰ଣ. ଓଣ ଯ୬'ଓଣ. ଣଦଣଯ ଘଣ.୦ଓଣ.ଚଣଓଣ - Don't believ that harmful/treacherous person.

ଘଚଔ୦ଣଠ (ପର୍ତନ୍) କ୍ରୀ – ଳବଭ. ଚିନ୍ତା କରିବା, ବିଚାର କରିବା – planning, think of ୰୭ଓଣ.ଔ, ୬ଓଯଣ.ଔ।

ଘଚଔ୦ଔଣଯ (ପର୍ଥମ୍) - ଅବ୍ୟୟ (୦ଠଚଓଔ) : ପ୍ରଥମରେ, ଆରମ୍ଭରେ - At beginning,

inception, starting - ଯୋଗୟୋଗ, ଯଖଯୋଜନା ଭଯ, ଯୋଗୟୋ ଭଯ।

- ଯହଭଦଖଯ ଭଯ ଓହର ଓହୟ ଯହଭଖଯ ପଯଓ ଓଯରହ - At the beginning she had jumped over.

ଯହଭହବ (ପରକ୍) - କ୍ରି. (ବହୟହଯ) : ପରୀକ୍ଷା କରିବା, ପରଖିବା - Test, to examine, inspect - ଦ୍ୟାନ.ଥ, ଏଯପ ମଖ୍ୟବ, ଯହଭହବ, ଓହୟହର ଦ୍ୟାଓ ଓହୟହର ୟହାପହ।

- ଖଯଓ ବଥ ହୟବହ ଯୟହଓ ବଖହୟଯ ଯହଭହବ ଦ୍ୟାହଭଖଯରଓ-ହ? - What are you inspecting in this manner since long?

ଯହଭହୟ (ପରାନ୍) - ବି. (ଏବୟବଯ) : ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ, ସାଥୀ, ପରସ୍ପରକୁ ଖୁବ୍ ବେଶୀ ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିବା ସାଥୀ, ଏକ ପ୍ରକାର ଲତା - Bosom friend, intimate frind, one kind of creeper/climber plant - ଯହୟଠଯ ଯହୟଠଯ ଠହଯଯଟୟ, ଯହଠହଭଖ ହବହୟ ଓହଠଯ, ଯହଭହୟ ୟହ.ମ୍ୟା।

- ବୟବ୍ୟୟ ଓଖ ଯହଭହୟ ଓହଠଯ - They are bosom friend.

ଯହଭହଦୟଯା (ପରାୟ୍ନୀ) - ବି. (ଏବୟବଯ) : ପଦ୍ମ ଫୁଲ - Lotus - ଯବଦଓହଯ ଦ୍ୟାଯହ, ଯହଦଭହଦୟଯା।

ଯହଭହଖଯଠ (ପରାଚିତ୍) - ବି. (ଏବୟବଯ) : ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ, ପାପମୁକ୍ତ - Emancipation, to wash away sin committed - ଯହଭହଗ୍ଓହଠ, ଯବବବଠ, ଭ୍ୟାଏ ଓଖହଭ ବଖହୟ ଭହଯଖହଓ, ହ୍ୟାଖହଭ ୀହଠ୍ୟାଖହଭ ଯଖବଭଖହଭ.।

- ଯହଭଯ ବଖହୟ ଯହଭହଖଖଯଠ ଏହଯ ହ୍ୟ.ଦ୍ୟାଓ ଓଖହଭହଯ ବହଭହଯ ଭଯ ଯୋଯୟ ଭଯାଏ ଦ୍ୟାଭହଭ ଯହଭହଯ ଯଖଯୟ ଯହଭହଯ ଯହଯଯ ବଯଯ-ହ - In order to get salvation, he has been practising all religious and holy activities.

ଯହଭହଯଓ (ପରେଦ୍) - କ୍ରି. (ବହୟହଯହ) : ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା, ଶିରା ପ୍ରଶିରାରେ ପ୍ରବାହିତ ହେବା - To percolate, permeate, penetrate - ଦ୍ୟାହୟହୟ, ପ୍ୟାୀୟ ଦ୍ୟାହୟହ, ଓଖହଭହଯହ ଦ୍ୟାହୟହୟ, ଓବଠବ ଦ୍ୟାହୟହୟ, ୟଯଠଯବ, ଓହଓ।

- ୟହଯଖହଓ ବହଯହଯ ବବଯୟ ବହଯହଯଓ ଏହଯଯଯହ ଭଯ ହ୍ୟାଠହ ଭଯ ଦ୍ୟାଭ ଦ୍ୟାହଭ ଦ୍ୟାହୟହଭଖଯ ବହଯହଯଓ ଯଖହଯଯଯ ଯହଭହଯଓ ହବହଯଯହ - Let the blood of our community heroes percolate in the body of modern youths.

ଯହଯୟହୟ, ଯବୟୟହୟ. (ପଚ୍ନା, ପୁଚ୍ନା) - ବି°. (ଓବୟବୟହ) : ଡରୁଆ, ଭୟାଳୁ, ଡରପକ୍, ଭୀରୁ - Timid, coward - ଯବୟଯବୟ ଦ୍ୟାହଠହଭହଓ ଏହଯ, ଯବୟୟହୟ., ବଠ୍ୟାୟବଠ୍ୟା ଦ୍ୟାହଠହଭହଓ ଏହଯ।

- ଯହଯୟହୟ ଦ୍ୟାବବପ୍ୟା ୟଯଠହ ଏହଯପ ଓହଦ୍ୟାହ ଏ୍ୟାଫହ.ଭ ଦ୍ୟାବବଓ ହ'ଓହ ହବହଭଫ-ହ - Timid bitch barked throughout night past.

ଘଡ଼ଘଡ଼ (ପଚ୍‌ପଚ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଢ଼ଦଢ଼ଘ) : ପଚ୍‌ପଚ୍‌ ପଶିଯିବା, ପଚ୍‌ପଚ୍‌ କାଦୁଅ, ବେଶୀ ପାଚି ଯିବା, କୁତୁକୁତୁ - To be decayed, decomposed, muddy, over ripen - ଘଡ଼ଘଡ଼ ୮ଟଭଜ, ଘଡ଼ଘଡ଼ ଦଢ଼୮ଡ଼ଢ, ଠ୩ଦ୩ ଘଡ଼ଘଡ଼, ଦ୬ଠ୬ ଘ୬ଠ୬।

- ଠ୩ଦ୩ ୬ଦ ୯୬ ୬ଜଠଟ ଥଠ ୬ଟ ଘଡ଼ଘଡ଼ ୮ଟଭଜ ୬ଜ୮ଜ - Ripe mangoes having fallen on earth are decomposing/decaying.
- ଓଥୀଜ ଘଜ୩ଜ ଘଡ଼ଘଡ଼ ଦଢ଼୮ଡ଼ଢ ଜଢ଼ଜ୮ଢ - It has all over been muddy.

ଘଡ଼ଭଜ (ପଚ୍‌ରା) - ବିଂ. (ଓ୬ଦ୬ଦ) : ପଚି ଯାଇଥିବା, ପଚ୍‌ରା - Decayed, decomposed, rotten - ୮ଟଭଜ, ଠ୩ଠ୬ଥଜଭ।

- ଘଡ଼ଭଜ ୬ଦ ଠ୩ଦ୩ ଜଦଥଘ ଠଥଘ ଜଥଘଜ - Don't eat decayed mango.

ଘଡ଼ଜ୬ଜ (ପଚ୍‌କା) - ବି. (୯୬ଦ୬ଘ) : ପିଚକାରୀ - Sprinkler - ଘଡ଼ଓଡ଼ଥଭଜଭ, ଠଜଘଜ୍ଞ ଠଟ ଘଡ଼ଡ଼ଥଭଜଥଓ-ଜ୍ଞ।

- ଘଡ଼ଜ୬ଜ ଠଟ ଢଜଭ ଟ ଘଡ଼ଡ଼ଥଭଜଟଢ-ଜ୍ଞ - He is sprinkling water with sprinkler.

ଘଡ଼ଡ଼ଥ (ପଚର୍‌) - କ୍ରି. (୬ଜଦଥଜ୍ଞ) : ପିଚକାରୀ ମାରିବା - To sprinkle - ଘଡ଼ଡ଼ଥ (ଢଜଭ, ଥଜଦଜ୍ଞ, ଠଓଥଜ୍ଞ ଜଥ ଥଦ୬ଜଜ୍ଞ ଢଜଭ ଢଜଭ ଓଜଭ), ଠ୬୯ ୬ଜଠଟ ଘଜ.୮୩ଥଜଭ।

- ଘଜ.୩୩ଘ ଠଟ ଢଜଭ ଦଥଠଟ ଘଡ଼ଡ଼ଥ ୯୮ - Sprinkle water this side with pipe.

ଘଡ଼ଡ଼ଥ (ପଚର୍‌) - କ୍ରି. (୬ଜଦଥଜ୍ଞ) : ଖୋଳପାରୁ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରିବା, ଫଳ ମାଂସରୁ ମଞ୍ଜିକୁ ଅଲଗା କରିବା (ପାକଳା, କୁସୁମ, ମହୁଲ ଫଳ ଇତ୍ୟାଦି) - To separate nut from meat of the fruit - ଠଜ୬ଓଟ ୬ଓଥଦ ୬ଜଜ ଘଡ଼ଡ଼ଥ ଥଠଥ୬।

- ୬୬ଓଠ୩ ୬ଜ ୬ଓଥଦ ୬ଜଜ ୮ଦଠଦଢ ଘଡ଼ଡ଼ଥ ଥଠଥ୬ ଠଜଠଥଦ ଘଟ - Separate the nuts from mohua fruits by crashing with legs.

ଘଡ଼ଡ଼ଘଡ଼ଡ଼ଥ (ପଚପଚ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଢ଼ଦଢ଼ଘ) : କାଦୁଅ ଲଟପଟ, ପଚପଚ କାଦୁଅ - Thoroughly muddy, splashing mud - ୮ଥଦଢ଼ଢ ୮ଥ୩ଥଘ୩ଥ୩ଥ।

ଘଡ଼ଡ଼ଥଦ (ପଚନ୍‌) - କ୍ରି. (୬ଜଦଥଜ୍ଞ) : ଠେକୁଆ ଜାଲରେ ଧରିବା ପାଇଁ ଡାଳର ଏକ ପ୍ରକାର ପ୍ରାଚିର ତିଆରି କରିବା - To trap the rabbit in net embankment of bush is built, this embankment of bush is said to be "Pochon" - ୬୬୮ଜ.ଓ ଜଓଜ.୮୩, ୬୬୮ଜ.ଓ ଠଜ.ଘଓଜ.ଥ।

- ଜ୮ଟ ଜ.ଠ୬ ୮୬ଓ ଓଥଠଜ ଓଟଢଥ ୬୬୮ଜ.ଓ ୬ଥ ଘଡ଼ଡ଼ଥଦ ୬ଥ ଠଜଘଟଢ, ଥଦଜଠଟ ଜ୮ଟ ଜ.ଠ୬ ଢଥ ଘଡ଼ଡ଼ଥଦ ଓଥଠଜ ୬ଥ ୯୬ଠ୬ଘ ଜ୬ଜଜଢ-ଜ୍ଞ - Rabbits were trapped in a field close to our village, which is

why our village is named “Pochon goda”.

ପଚନ୍ (ପଚନ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦୁଅଅ) : କଢାଣ କରିବା, ହଳ କରି ମାଟିକୁ କାଟିବା (ପ୍ରଥମ ହଳ) - To till the soil for the first time - ଦମ ପଚନଅଅଡ।

- ଯେହାଅଣଟ ଡଅଡ ଅବଅଡଂ-ଅ, ମଦବଅ. ଡଥ ଦଅଯେହାଁ ବଥ ହଅଓଅଥଦଟଂ-ଅ, ଓଥଯେଅ ବଥ ଠଅଯେଥ ପଚନଅଅଦ ଯେଅଦଅ ବଅଡ ପଟ - It rained yesterday, somehow plough the open fields.

ପଚଜ୍/ପୁଚୁଜ୍ (ପଚଜ୍/ପୁଚୁଜ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦୁଅଅ) : ଖସି ପଳାଇବା - Escape slip away - ଡଅ.ଗ ଦମଃ, ପଚଜଅଯ, ବବ ବବ ଠଟ ଦମଃ।

- ଦମଯ ଯେବଦଅ.ଓ ମଦ ପଚଜଅଯ ବଟଡଟଜଅ - Chick escaped from my clutch.
- ଯମଯେହାଁ ବଖଅଦ ଅ.ଯେମ ଯେଅ.ଗମଜଅ. ଠମଦ ପଚଜଅଯ ଟଦଅ - With lot of hurdles, I escaped the imprisonment.

ପଚଜଅଃ (ପଞ୍ଚର୍) - କ୍ରି. (ବଅଦୁଅଅ) : ପବନ ବାହାରି ଯିବା - Leak, escaping air, puncture - ଯେଥଜ ଥଯେଥବ ଜଅଯେଅଓ, ଯେଅଯେଅ ଥଯେଥବଥଓ।

- ଦଅଜବଥହାଁ ଜଅବଅଅ ପଚଜଅଃ ଟଦଅ - Wheel of cycle is punctured.

ପଚଜଅଜଜଥଠ (ପଂଚାୟତ୍) - ବି. (ବଅଦୁଯେ) : ଗ୍ରାମ ପଂଚାୟତ, ବିଚାର କରିବା - Gram Ponchayat, to adjudicate - ପଚଂଜଅଠ ଦଯମଦ, ପଚଂଜଅଠ ଯେମଜଅ.ଃ।

ପଚଦଜଅଦଟଚ ପଞ୍ଚାନନ ମାର୍ଣ୍ଡି (ପଞ୍ଚାନନ୍ ମାର୍ଣ୍ଡି) - ବି. (ଦଦଦୁଯେ) : ସେ ଜଣେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ସାନ୍ତାଳୀ ଗୀତିକାର କବି ଏବଂ ଗୀତିନାଟ୍ୟକାର ଥିଲେ । ସେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ବିଜାତଳା ପଂଚାୟତ ସମିତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ “ଏକଡାଲ୍” ନାମକ ଏକ ଗାଁରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ଏହି ଏକଡାଲ୍ ଗ୍ରାମଟି ଦୁସ୍ରା ପାହାଡର ପାଦ ଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ । ତାଙ୍କୁ “କୟେଲ୍ ପଂଚାନନ୍ ମାର୍ଣ୍ଡି” ନାମରେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ତାଙ୍କର ରଚିତ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୀତ ବହିର ନାମ ହେଲା – ନାଲ୍ହା ତୁମାଲ୍, ସାମ୍କା ସାଟି, ଧରମ୍ ଆଳାଂ । ତାଙ୍କର ଗୀତିନାଟ୍ୟ ବହିର ନାମ – “ଗାତେ ଆଳାଂ” । ସେ ଏକାଧାର ରେ ଲେଖକ,ଗୀତିକାର,ସାହିତିକ,ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ - Panchanon Marndi was born in village called Ekdal under Bijatala Block in the district of Mayurbhanj. He was famous santali poet and poetic drama writer. By profession he was a teacher but by passion he was poet. He has composed very powerful songs and each and every santal has been influence by these eternal composition. He was also staunch follower of Pandit

Raghnath Mumur inventor of "Olchiki" script. He is fondly known also Koyel Panchanan Marndi - ଚଣ୍ଡୀପ ଘଣ୍ଟାଣଟଣ ଫ୍ଟ ଅଚଳନଣ ଶ.ଠ୍ଟ ଜ୍ଟ ଘନଟନଘ ପ୍ଟଟନ। ଚଟମ୍ଫଟ ଶ.ଠମ ଏଚଠଚଘନଟ ୟ୍ଟଜ୍ଟଏ ଠମଜ, ଓନୀଟନଘନଜ ଟ ଠନଘଟ'ୀନ। ଅଚଳନଣ ଫ୍ଟ ଫ୍ଚୟ୍ଟଜନ. ଠଚଜ୍ଚ ନଘଟ ଜ୍ଟ ଘଟଟନଓ-ନ। ଟଟନଫ୍ଟ ଠମଘନ.ଠନଣନ ଠନଘନଜ ଚଣ୍ଟଟ ମଟଚନ.ଠଟ ଘଟ ଚମ୍ପଟଘମ୍ଟଠଟଜ ୟନ:ଓମ୍ଏ ଜ୍ଟ ଘଟଟନଓ-ନ। "ଓନଠଟ ନଣନଓ" ଘନ.ଜୀନ. ଘଟଠଟଠ ଘଙ ଚଟମଓଟ ଟପ ନଚନଫ-ନ। ନଘ ଟ ଟପ ନଚନଫ ୟ୍ଟଜ୍ଟଏ ଘଟଠଟଠ ଣଣନଘନ ଘନଓ ଚଟଫ୍ଟ - "ଟନପଘନ ଠଚଘନ.ପ", "ୟନଘଚନ ୟନ.ଠମ", "ଫଣଟଜଟଘ ନଣନଓ" ଟଘନଟ। ଚଟନ.ଓ ଚଣନ:ଠମ ୟ୍ଟଜ୍ଟଏ ଚଟୀ ଓନଓ ଓନଠନଟ ନଚନଓ-ନ ଘଟ ଘନଣଘନଠ ପ୍ଟଚଣନଟ ଘମଟମ ଚଟ ଘଚଠଘଚଠନ.ଠ ଓଟଫଟଓ-ନ।

ଘଟଫ୍ଟ (ପଦ୍) - କ୍ରି. (ଚନଟଠନ) : ନୂଆ ସ୍ଥାନରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବା - To settle down in a new place - ଟନଠନ ଘନୀଓଟନ ଜ୍ଟ ଶ.ଠ୍ଟ ଫମଟଟଘ ଠଟ'ଓଟଟ।

- ନପଟ ଫଟ ଠନଠଟଟ ଓଣନ.ଠମ ଟଟଫ୍ଟଟଜଘ୍ଚଟ ଶ.ଠ୍ଟ ଘଟଣ ଚନଟନ ପ୍ଟ, ଟମଠନଓ ଚଟଣନଚନଫ୍ଟଟ ଶ.ଠ୍ଟ ଜ୍ଟଫ୍ଟଟ ମ୍ଟ ଓଟଣଟଘ ଘନଣନଘ ଟ ଘଟଫ୍ଟ ପ୍ଟଫ-ନ - We are originally from village Narendraposi in Bamanghati sub-division in Mayurbhanj district and present village Kalakada is new establishment set up by my grandfather.

ଘଟଫ୍ଟ (ପଦ୍) - ବି. (ଏଚଟଏଘ) : ଆଂଶିକ କଥା, ପଦେ ଅଧେ କଥା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାର କିଛି ଅଂଶ ବର୍ଣ୍ଣନା - Paragraph, part of the speech, short speech - ଘମଫ ଘନ.ମମ୍ଏ ଜ୍ଟଓଟନଓ ଚନଠଜନଓ।

- ଘମଫ ଠନଜ ଘଟଫ୍ଟ ଚନଠଜନ ପନ.ଓ ଟମଚ ନପ୍ଟଘଟ - Before you leave tell us one or two things in short.

ଘଟଫ୍ଟଓଟଓ (ପଦ୍‌ଗୟ୍) - କ୍ରି. (ଚନଟଟଘନ) : ଉଡାଇବା (ଧୂଳିଗୁଣ୍ଡ), ମହକାଇ ଦେବା (ଗନ୍ଧ, ଦୁର୍ଗନ୍ଧ, ବାସନା) - To spray, spread scent, dust, etc. in the air - ଟମନଜ ଓଟଫ ଚନଓ, ଫଟ୍ଓଟଓ, ଘଟଓ ଜ୍ଟ ନଘନଠ ଓଟଫ ଚନଓ (ଫଜ୍ଚଘମ ଓଚ୍ଠନ., ଠନଟଟନ, ଟଟନ), ଘଜମଫମପ ଘଟଟଠଟ ଟମନଜ ଓଟଫ ଚନଓ।

- ଘଟଘ ଠନପନ ଜ୍ଟ ଘଚଘଚଠ ଘଟଟଠଟ ଘଟଫ୍ଟଟଓଟଓ ଓଟଫ ଚନଫ-ନ - He allowed the foul smell in air to come out silently in the crowd.

ଘଟଫ୍ଟଠଓନ (ପଦ୍‌ଗା) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ପଚି ସଢି ଯାଇଥିବା କାଠ, ଶୁଖି ଫସ୍‌କା ହୋଇ ଯାଇଥିବା କାଠ - Dried and decayed wood - ଜ୍ଟଘଟଘଘ ଘଟଟଜ୍ଟନ ଚନମଜ, ଘଟଫ୍ଟଠଓନ।

- ଘଟଫ୍ଟଠଓନ ଫନଜ୍ଟ ଫ୍ଟ ଣଟଫ ଚନ.ଘମ ଜ୍ଟଘଟଘ ଠନଓ ପନଓନଟଟଓ-ନ - Dried

and decayed wood is used for nothing.

ଘଡ଼ଡ଼ାଉ (ପଦ୍ର) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ଟାଣ ବିହୀନ ଗଛ, ଗଛ ଶୁଖି ପାଣି ଖାଇଥିବା ଅବସ୍ଥା - Decayed wood - ଘଡ଼ଡ଼ାଉଳେ ଯନାଯନ ଚଡ଼ଓ ଚନାଓ।

- ଡ଼ନାଇ ଦାଓ'ଡ଼ନ.ଘ ଚନାଠେ ନ.ଦାଘ ୟଇାଯନ ଠନାଏଁ ଥେନ, ଥେନ ଡ଼ନାଇ ଚନାଓ ଚଡ଼ଡ଼ ଡ଼ନଓ ାଡ଼ଘ ଠେ ଘଡ଼ଡ଼ାଉଳ ଯନାଯନ ନାଚନେନ - Trees fell down a few years ago and these trees remained like this for which they are decayed.

ଘଡ଼ଡ଼ଘ, ଘଡ଼ଡ଼ଚ (ପଦପ୍, ପଦକ୍) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ସୁନା ମୋହର, ଲୋକେଟ୍, ସମ୍ମାନର ଚିହ୍ନ ସ୍ୱରୂପ - Locket, golden locket - ୟଡ଼ଥେନ ଘଡ଼ଘଡ଼ାଉ, ଘନ.ଥେ ୟଡ଼ଥେଘଥେ ାଠେଯନଓ ଘଡ଼ଡ଼ଚାଓ, ଘାଚାଘା।

- ଚଘୟନ.ଦ ଡ଼ଘନଓ ଦାନ.ଦାଚ ଚାଘଘ ଚଡ଼ଡ଼ ଦଘଘାନଓ ାଠେ ୟଡ଼ଥେନ ଘଡ଼ଡ଼ଚ ଚଡ଼ ଦଘାଠେଓ ଚନଓ-ନ - Married women of rich family used to wear golden locket like necklace.

ଘଡ଼ଡ଼ନ (ପଦା) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ପୋଲା, କଣା, ରନ୍ଧି - Defective, hollow - ାଚଡ଼ଘ, ଚଯଡ଼ଡ଼, ଦଯାଚାଠାଚ, ଦଯାଓନ.ଓ।

- ଘଡ଼ଡ଼ନ ଚନାଯ ଡ଼ଡ଼ ଦଯନଓ ଚଠାଠଦାନ - Wood with hollow/hole is not strong wood.

ଘଡ଼ନଡ଼ (ପଣ) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ଗୋଡିଏ ଗଣ୍ଡା ଅର୍ଥାତ୍ ଅଶି - (୮୦) - Eighty number - ୩୮୩ ଓଡ଼ଦଯନ, ଘଡ଼ଥେ ୩୮୩।

- ଧ୩ଡ଼ ଘଡ଼ନଡ଼ - One pono = eighty.

ଘଡ଼ନଠ ଘଡ଼ନଠ (ପଣେ ପଣେ) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ଅସଂଖ୍ୟ, ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ - Numerous, great number, many - ନ.ଦାଘ ୟନ'ଓଠ, ଓନ'ଦାନ ଓଡ଼ଯଯନ।

- ଥଘନଓ ଯଠ ାଡ଼ଧ ଦାନ.ଥଡ଼ଓ ଦଯଧନ ନଯ ଢଠାଚନ ଦଯଧ ଧନ ଘଡ଼ନଠ ଘଡ଼ନଠ - You have no food to eat, in that situation, you are having many children.

ଘଡ଼ଯଦଦନ (ପୟତା) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ପଇତା, ଉପନୟନ - Sacred thread - ଦନଦାଓନଠ ଘଡ଼ଯଦଦନ।

- ୟଠଡ଼ନଯ ଡ଼ଥ ୟନଧନଥେଡ଼ଧ ଘଡ଼ଯଦଦନ ଦଯଧଠେ ଚନଥେନ - In ancient days, there were sacred thread of gold.

ଘଡ଼ଯଡ଼ଡ଼ଧ (ପୟଦମ୍) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ପଦ୍ମ ଫୁଲ - Lotus - ଘଡ଼ଯଡ଼ଡ଼ଧ ଦନଧନ, ଘଡ଼ଯନଯଯଠ ଦନଧନ।

ଘଡ଼ଘଠଡ଼ (ପପ୍ଳ) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ଏହା ଏକ ବଣୁଆ ଗଛ - It is an wild tree, its fruits are eaten - ଘଡ଼ଘଠଡ଼ ଡ଼ନଯଠ, ଥଡ଼ଜନ ଯଠଥନଓ ାଡ଼ ଡ଼ଡ଼ଚଡ଼ ାଡ଼ଧନ।

ଯଥାଥ (ପତ) - ବି. (ଏଏଓଏ) : ଏହା ଏକ ଡିମିରୀ ଜାତୀୟ ଗଛ, ଏହାର ପାଚିଲା ଫଳ ଖାଆନ୍ତି - It is also wild tree, one variety of fig tree - ଯଥାଥ ଫଳଟ, ଓଥାଥ ଜଳ ାଏଜଳଟଥ ଜଘଟ ଏଜଳଟ ାଏଟଠଏ ଠଜାଏଟ'ଥ। ଯଥାଥ ଫଥ ପଥଥଳ ପଟଏଳ ଫଏଜଳଜଳ ଏଜଳଓ ଏଜଥ, ଥଥ ଜଟଥଜଓ ାଏାପଏ ଏଜ ଏଥ ାଥଏଜ।

ଯଜାଏାଠ, ଯଜାଟଠ (ପଣ୍ଡିତ୍, ପଣ୍ଡେତ୍) - ବିଂ. (ଓଏଓଥ) : ଜ୍ଞାନୀ, ଗୁଣୀ, ବିଦ୍ୱାନ - Learned man, wise, knowledgeous - ଓଏଥ ାଏାଜଫଳ.ଯ ଜଜାଏଜଥ ଜଏଜଫ ଏଥଘ।

ଯଥଥ (ପନ୍) - ବିଂ. (ଓଏଥଏ) : ପୁଣ୍ୟ - Virtue - ଫଏଥଜଥଏ ଫଜଘଟ, ାଏଏ.ଓଘ ଏଜ.ଏଘ ଠଟ ଜଜାଏଜଥ ଫଏଥଜଥଏ ଫଜଘଟ, ଯଜ.ଓ।
- ାଏଓଘ ଏଜ.ଏଘ ଏଜଠଟ ଓଟ ଯଥଥ ଫଜଘଟ ଜଜାଏଜଥଥଓ-ଜ - Virtue is earned by doing good deeds.

ଯଥଥଓଜ (ପନୟାଁ) - ବିଂ. (ଓଏଥଏ) : ଚାରି, ଚାରି ଖଣ୍ଡ - Four in number - ଯଏଥଓଜ., ଯଏଥ ଓଥାଜଓ।
- ଘଘ ାଏଏଟଥ ଯଥଥଓଜ ଜଓ-ଏଜଜ ଏଟଥଜଓ-ଜ - I have four number of bow and arrows.

ଯଥଥଠଠ (ପନତ୍) - ବି. (ଏଏଥଏ) : ପ୍ରଦେଶ, ରାଜ୍ୟ - State, province - ଯଥଥଠଠ।
- ଏାଘାଏଜ ଯଥଥଠଠ - Odisha state.
- ଯଥଥଠଠ ଯଜଜଓଜଥଥଜ - State social head - Pargana.

ଯଥଜଠଜ (ପଳ୍ତା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଥଜଓ) : ପାଣାଜ, ଅନୁପାତ - Settlement of score, equation - ଯଥାଜଜଥ, ଘଘାଥଜ.ଠ ଯଥାଜଜଥଥଓ, ଯଜାଥଜଥ।
- ଘଜାଥଜ ଘଜ.ାଘାଘ ଜଟ ଠଥଥଓଘଜ ଏଥ ଠଜ.ଓଘଜ.ଯ ଘଜାଥଜ ଜଜ ଓଜଏାଏ ଘଜାଥଜ ଯଜଜଠଜ ଯଜଜଜଜଥଥଓ ଦଟଏଜ ଏଥ ଠଜଜଓଜଓ ାଫଘ ଏଟଫ-ଜ - In division of landed property among brothers, fertile and less fertile land were taken into consideration and divided accordingly.

ଯଥଜଥଓ ଯଥଜଥଓ (ପଳୟ୍ ପଳୟ୍) - କ୍ରି./ ବିଂ. (ଠଥଥଜଯ) : ଧବ ଫର ଫର, ଧଳା ଫର ଫର - Bright, white, dazzling bright - ଯାଜଘାଦ ଯାଜଘାଦ, ଯଥଜଥଓ ଯଥଜଥଓ ଯଏଠ।
- ଥଟଜଘଜ ଜଟ ଯଏଠ ଯଥଜଥଓ ଯଥଜଥଓ ଜଘାଘାଦ ଘଜଜଠଟ ଥଜଜଜଠଟ ଘଟଥଜଜଓ-ଜ - White bright clouds are appearing here and there in the sky.

ଯଥା (ପଟ୍) - କ୍ରି. (ଏଜଥଏଜ) : ମକା ଫଳ ଧରିବା, ମକା ମୁଠା ଭଳି ଫଳ ଧରିବା - To bear fruit in maize plants - ାଏଥଏଠଜ ଯଥାଏଓ, ାଏଥଏଠଜ ାଏ ଥଜାଏଏଓ।
- ଥଟଥ ଫଏ ଜଦଟ ାଜଜଯଓଟ ଜଟ ାଏଓଜଫଜଜ ାଏଓଜଫଜଜ ାଏଥଏଠଜ ଯଥା ଜଏଏଥଏଜ - This year maize plants in our garden have bore large size fruits.

ଝହା (ପଟ୍) - ବି. (ଏ୬ଝ୬ଏ) : ପକେଟ୍, ସିନ୍ଦୁର ପକେଟ୍ - Pack, pack of vermillion - ଝଏଜ୍ଞ୬ଯ ଝହା, ଯଟଜ୍ଞ।
- ଝଏଜ୍ଞ୬ଯ ଝହା ଜ୍ଞ ଯ୍ଞଏଅଝଓ ଏଟ - Unfold/open the pack of vermillion/vermillion pack.

ଝହାବହା (ପଟ୍କଜ୍) - କ୍ରି. (ବଅଝଅଅ) : ମଞ୍ଜି, ଅଙ୍କୁରୋଦଗମ ହେବା - To sprout, to germinate from seed - ୩ଠଅ. ବଷଅଝ ଜଅଯଟ ଅଏଅଝଅଓ, ୩ଠଅ. ଝଅଝଅଅଓ ବଅଠଟ ଜଅଯଟ ଅଏଅଝଅଓ, ଅ.ଓବ୬ଯଅଓ, ଜଅାଅ ଝହାବହା।
- ବଅଏଅଠଅ ାଅଓ ଦଟ ଠଅଝଅ ଦଟଜ୍-ଅ, ଜଅଓ ଟ ୨ଅଏ ବଟଜ ବଷଅଝ ଅବଅଝଅ ଅବଅଝଅ - Seeds of pumpkin were buried, on getting rain water it has germinated/sprouted.

ଝହାଓଅଜ, ଝହାଓଅ (ପଟ୍ୟଦ୍, ପଟ୍ୟ।) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଝଅ) : ପେଟୁ ଏବଂ ଗେଡା - Short height with bulged stomach - ାବଯ ାବଯ ଦଅା ଅଯ ଝବହଯ ଏଅଏ, ଠଅଓ ଏଅାଅଅଝଅଓଟା।
- ବଝଟ ଝହାଓଅଜ ଜ୍ଞ ାଅଏ ଠଟଜ୍ଞ ଠଅଓ ଏଅାଅଅଝଅଓ-ଅ - That greedy fellow never be satisfied with food.

ଝହାଯଅ (ପଟ୍ରା) - ବିଂ. (ଓବଝବଝ) : ବାଣୁଆ, ବାଣୁଆ, ଛୋଟ - Dwarf, short height and lean and thin - ାବଯଅ., ଠଅାଟଅ, ଝଯଟଠ ବଏବଦ ବଅଏଅ।
- ଝହାଯଅ ଏଅଏ ଜ୍ଞ ଦଅଓଅଝ ଠଅାବଅ ାଯଟବଅ.ଓ-ଅ, ଠଟଝଅ.ଓ ଠବଓଏଅ ଯଟଝଟା ବଅଝଅଅଓ ଏଟଝଅ ବଅଏଅଓ ଏଟଝଅଠଅ - Short height man are not easily identified for their age.

ଝହାଯଟ (ପଟ୍ରେ) - କ୍ରି. (ବଅଝଅଅ) : ଧାନ କେଣ୍ଡା ବାହାରିବା ପୂର୍ବାବସ୍ଥା, ଧାନ ଗଛରେ ଧାନ ବାହାରିବା - To bear the fruit on paddy plants, set to bear fruits - ଏଓଏଓ ଓଟଦଟଓ ଦଅ.ଓଟଜ୍ଞ ଝହାଯଟଓ ।
- ଠଯଅ.ଯଟ ଏଓଏଓ ାଅଠଅ ଝହାଯଟ ଓଅଜ୍ଞଅଓ ବଅଝଅ - Late variety of paddy are all set to bear fruits.

ଝହାବଟଦ (ପଟ୍କେଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅଝଅଅ) : ସ୍ତନ ବାହାରିବା, ବଢିବା, ଦେଖାଯିବା - Breast development, growing breast - ଝବଝବ ଏଅଯଅଅଓ।
- ଏଅଯଅ ଟଝଅଓ ଝହାବଟଦ ଅବଅଝଅ - She has grown up her breast has developed.

ଝହାଅଏ (ପଟମ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଝଅଅ)/ (ଏ୬ଝ୬ଏ) : ପତୁଆ ବାନ୍ଧିବା, କରିବା, ପତ୍ରରେ ଗୁଡେଇ ପୁଡିଆ ତିଆରି କରିବା - To wrap up with leaves to store things like tamarind, lime, dry fish etc. - ଝଅବଅଏ ଠଟ ଜ୍ଞଅଝଅଦ ଟଟଝଟ ବଅଠଟ ଠଅଦ ଠଏଏଠଏଓ, ଓଏଦାଯଏ, ଝଅବଅଏ ଠଅ:ଜ୍ଞା (ଅ.ଠା ଦଟବଅଝ ଝହାଅଏ)।
- ଏଅଅ ଝହାଅଏ - Hive of red ants on the tree.

- ୰୭୰୭ ଘଡ଼ାଡ଼ଘ - Ball of leaves to store tamarind.
- ଃଡ଼ଘଡ଼ଘ ଘଣ.ଚଚ ଘଡ଼ାଡ଼ଘ - Ball of leaves preserving dry fish.

ଘଡ଼ାଡ଼୰ (ପଟଙ୍) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟଡ଼ଣ) : ଭାଙ୍ଗିବା (ଗୋଡ ଭାଙ୍ଗିବା, ମକା ଭାଙ୍ଗିବା) - To have fracture, to pluck maize - ଃଣ.ଘଚଜ଼ଡ଼ଓ, (୰ଣଓଓଣ), ୰ଣଓଓଣ ଘଡ଼ାଡ଼୰ଡ଼ଓ, ପଣ.ୟୟ୰ଡ଼ଓ, ଘଣଘଚଣଡ, ୰ଡ଼ଣଡ଼ଟଣ ଘଡ଼ାଡ଼୰।
- ଚଡ଼ୟ ଓୟଜ଼୰ଃଣ. ଘଣଓ ୰ଣଓଓଣ ଘଡ଼ାଡ଼୰ ଣଚଣଡ଼ଣ - Leg of that child has fractured.
- ଘଡ଼ପଣ ଓଟ ଣପଟ ଜଡ ୰ଡ଼ଡ଼ଟଣଟ ପଟ ଘଡ଼ାଡ଼୰ ଚଟଜ଼-ଣ - We harvested maize yesterday.

ଘଡ଼ାଣଡ଼ (ପଟାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟଡ଼ଣ) : ପଟେଇବା, ମନେଇବା, ମିଶିବା, ମାନିବା - To convince, to be friend, to match - ୰ଡ଼ାଡ଼ଓ, ୰ଡ଼ଘଡ଼ଓ, ଏ୰ଚପଣ.ଡ, ଘଣ.ଠଓଣ.ଡ ଡଓଡ।
- ଚଡ଼ଚୟଡ଼ ଏଣ.ଏଚ ୰ଣଡ଼ଣଓ ଜଡ ଣ.ଏଘ ଡଣଘଣଓ ଚୟଡ଼ ଘଡ଼ାଣଡ଼ ଣଚଣଡ଼ଣ - That couple is a perfect matching (as if made for each other).
- ଣ.ଏଘ ଚଡ଼ୟାଡ ଠଟ ଘଣଏଣ୰ଣଡ଼ଟୟ ଘଡ଼ାଣଡ଼ଡ ଣଚଣଜ଼ଟଓଣ - After much bargain, shopkeeper agreed to sell me at bargained price.
- ଓଚଠୟ ଚଡ଼ଘଣ ଜଡ ପଡଓଡ଼ଡ଼ ଚଚଘୟ ଚଡ ଘଡ଼ାଣଡ଼ ଚଡ଼ଡ଼ଣ - Servant boys are expert in eloping girls.

ଘଡ଼ାଣଣଓ (ପଟାଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣ୍ଟଡ଼ଘ) : ଗଛର ବଳକଳ୍ ବାହାର କରିବା, ଗଛର ଛାଲ ଛାଲିବା, ଚମଡା ଛାଡି ଯାଇଥିବା - To cut out the bark of tree, to cut out the bark of tree, scratched, peeled, to peel, to lake off skin - ଜଣଜ଼ଟ ଚଓଣପ ଘଡ଼ାଣଣଓ, ଚଚ୰ଣ.ଯ ୫ଓଣଠ୰ଣଡ, ଘଣଜ଼ଠଣ ୫ଓଣଠ୰ଣଡ ଚଡ଼ଓ।
- ଠଣଘଟ ଜଣଜ଼ଟ ଜଟଡ଼ଣଓ ଠଣଚପଣଓ ଚଡ ଘଡ଼ାଣଣଓଟଜ-ଣ - Bark of banyan tree is being taken off.
- ଘଡ଼ାଣଣଓ ପଚ୰ଣ - Scratched lips.
- ଘଡ଼ାଣଣଓ ଜଟଓଣ - Skin scratched back.

ଘଡ଼ାଣଣ୫ ଜଣଜ଼ଟ (ପଟାସ୍ ଦାରେ) - ବି. (ଏଚଡ଼ଚଯ) : ପଟାଶ ଗଛ - Potash tree - ଘଡ଼ାଣଣ୫ ଜଣଜ଼ଟ।

ଘଡ଼ାଓଣ ଘଣ.ଚଚ (ପଠା ହାକୁ) - ବି. (ଏଚଡ଼ଚଯ) : ସେରଣା ମାଛ - Minnow fish of big species - ଘଚ୰ଣଓ ଘଣ.ଚଚ ଚଓଡ଼ଟ ୰ଣଜ଼ଣଓ ଘଚ୰ଣଓ ଘଣ.ଚଚ।

ଘଓଡ଼ଠଡ (ଫଡ) - ବି. (ଏଚଡ଼ଚଯ) : ଫେଣ - Bubbles, foam - ଘଓଡ଼ଠଡ, ଜଣଓ ଘଓଡ଼ଠଡ।
- ୫ଣଠଡ଼ଟ ଘଓଡ଼ଠଡ - Foam of soap.

ଘଓଡ଼ଠଟ (ଫତେ) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟଡ଼ଘ) : ମୁଣ୍ଡି ମାରିବା, କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ କରିବା - To finish, to complete - ୫ଣ.ଠ, ୫ଣଠଣ, ଯଚଠଣ ୰ଣଜ଼ଣଘ।

- ଆମମ ଏହା ଯେମିତି ହେଉ ତୁମେ ମୋତେ ଏହାକୁ ତୁମ.ପାଖ ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ପଡିବ - We all unitedly finished this work.

ଫୁଁସ (ଫୁଁ) - କ୍ରି. (ତୁଳନାତ୍ମକ) : ସାପ ଫୁଁ ଫୁଁ କରିବା - To hiss, snake hissing - ସାପ ଫୁଁସ।
- ଆଜିଠାରୁ ସାପ ଆମ ପଛ ତୁଣ୍ଡ ପଟ ତୁଣ୍ଡିରେ ଫୁଁସ ହେଲେ ତୁଣ୍ଡି-ଆ - Cobra hissed on seeing us.

ଫୁଁସ ଫୁଁସ (ଫୁଁ ଫୁଁ) - କ୍ରି. (ତୁଳନାତ୍ମକ) : ଷଣ୍ଢ କିମ୍ବା ମଇଁଷି ମାରିବା ପାଇଁ ଫୁଁ ଫୁଁ କରି ଦୌଡି ଆସିବା - Warning sound for attack made by ox or buffalo - ତୁଣତୁଣ, ଯେତେବେ ଯେମିତି ମଣ୍ଡ ଫୁଁସ ଫୁଁସ ହେଉଛି।
- ତୁଣତୁଣ ଫୁଁସ ଫୁଁସ ହେଉଛି-ଆ, ତେବେ ଯେତେ ଆପଣଙ୍କୁ ଯେତେବି-ଆ, ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେ ରହ ନହେଲେ ମଣ୍ଡିବେ-ଆ - Buffalo is billowing angrily, don't go closer to it, otherwise it will hit you.

ଫୁଁସୁଡି (ଫୁଁ) - କ୍ରି./ବି. (ଅନୁକରଣ) : ବେଶୀ ମିଛ କଥା କହିବା ଲୋକ, ଅତିରଂଜିତ କରି କହିବା, ବାଜିବା ଶବ୍ଦ - To exaggerate, exaggeration, lie, sound of hitting - ଗପ ରହ, ଗପୁରେ, ଫୁଁସୁଡି ଯେତେରେ ଯେମାନେ, ସେମାନମାନ।
- ତେମେଣମାନେ ତୁମଠାରୁ ଦୂରେଇ ଆପଣେମାନେ ଯେତେବି-ଆ, ତେମେଙ୍କୁ ଫୁଁସୁଡି ରହ ଏହା ତୁମେମାନେ - Don't believe him, he is a great lyre/Don't believe that man's speech, he is a lyre.

ଫୁଁସୁଡୁଆ (ଫଗ୍ଲା) - ବିଂ. (ତୁଳନାତ୍ମକ) : ପାକୁଆ ପାଟି, ଗୋଟେ ଦୁଇଟା ଦାନ୍ତ ନ ଥିବା ପାଟି, ଭଙ୍ଗା ଦାନ୍ତିଆ - Toothless (mouth), broken tooth/teeth, broken jaw - ସାମାନ୍ୟ ଖରାପ ଯନ୍ତ୍ରଣା, ତୁଣ୍ଡଭଙ୍ଗା।
- ଫୁଁସୁଡୁଆ ଯନ୍ତ୍ରଣା - Toothless mouth.
- ଫୁଁସୁଡୁଆ ମୁଣ୍ଡ.ଚୁଟା ଠାରୁ ଆପଣ ସେମାନେ ତା ସାମନେ ମୁଣ୍ଡସୁଣ୍ଡାଇବେ-ଆ - Your hair would not be smoothened by combing with broken tooth comb.

ଫୁଁସୁଡୁଆ (ଫଙ୍ଗ୍ଳ) - ବିଂ. (ତୁଳନାତ୍ମକ) : କଣା, ନିବୁଜ ନୁହଁ, କିଳା ନୁହଁ, ମେଲା, ଖୋଲା, ପୋଲା - Opened, hollow - ତୁଣ୍ଡ, ସାତୁଣ୍ଡା, ସାସୁ, ମୁଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡି।
- ସୁତୁରୀମାନଙ୍କ ଫୁଁସୁଡା ଫୁଁସୁଡୁଆ ଗୋଟେଇ, ମଝିତଠାରୁ ଯଦି ଆମେ ତୁଣ୍ଡ ନହେଲେ ମାଛମାନେ ପଳେଇଯାଉଛନ୍ତି - The hole of the fish bamboo trap is not closed, fishes are escaping through the opening.

ଫୁଁସୁଡୁତ (ଫଲକ୍) - ବିଂ./ବି. (ତୁଳନାତ୍ମକ)/(ସଂଜ୍ଞାବାଚକ) : କଣା, ଛିଦ୍ର - Hole - ସାତୁଣ୍ଡା, ଫୁଁସୁଡୁତ।
- ମୁଁ କବାଟରୁ ଫୁଁସୁଡୁତ ଦେଇ ଦେଖୁଛି ଜଣେ ଲୋକ ଚାଲିଯାଉଛି - I peeped through a hole in the door.

ଫଙ୍କ୍ (ଫଁକ୍) - ବି. (ପ୍ରାଚୀ) : ଶର ଖାପ ଯାହା ଧନୁର ଗୁଣରେ ଲଗାଇ ନିକ୍ଷେପ କରାଯାଏ, ବିନ୍ଧା ଯାଏ - Trigger of the arrow - ପ୍ରାଚୀ ଯେଉଁ ଶରଟେଉଡ଼ ବଖାଣି, ଯେଉଁ ବଟ ଅଉ ଫଙ୍ଗ ଯେ.ମୁଖବନ୍ଧ. ଶରେ ଯଖରେ ପ୍ରାଚୀ ଧନୁବାଣରୁ ବଖାଣି।

- ଅଉ ଫଙ୍ଗ.ମୁଖବନ୍ଧ. ଶରେ ଯେଉଁ ଶରଟେଉଡ଼ ଯଖଡ଼ି ଧନୁବାଣର ବନ୍ଦୁଟେ ବଟ ପ୍ରାଚୀ - Trigger of the arrow is fitted on spring of the bow to shoot it.

ଫକର୍ ଫକର୍ (ଫକର୍ ଫକର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ପାଟିରୁ ଫେଣ ବାହାରିବା, ଫେଣ ସହିତ ଲାଳ ବାହାରିବା - To flow saliva with cough from mouth and mouth becoming foamy - ଚୁଲି-ଜଳେ ଯେଉଁଠାରେ ଯୁଚୁଚା ବଖାଣିଲେ ବଟ ଘାସିଲେ ଆଉ ଯେଉଁ ଫକର୍ ଫକର୍ ହେଉଛି।

- ଯେଉଁ ବଖାଟ ଫକର୍ ଫକର୍ ଚୁଲି-ଜଳେ ଥୋନ୍ଧ ଥୋନ୍ଧ ଥୁଲି - Saliva with spit came out from mouth in foam form.

ଫକଳିଆ. (ଫକଳିଆ) - ବିଂ./ବି. (ଙ୍ଗଚଚ)/(ପ୍ରାଚୀ) : ଅଳସୁଆ, ବୁଲାଳିଆ, କାମଚୋର, କର୍ମ କୁଢିଆ - Lazy, lousy, evasive - ଙ୍ଗ.ଯାଙ୍ଗ., ଠଙ୍ଗଯଠ, ଘ୍ରାଚୀ. ଘାଖଚଖଥ., ଫଥୁଳ ଫଥୁଳ ଠଟ ାଥଘ ଅ.ଯଚୁଳଥଙ୍ଗ ଏଥଯ।

- ଯେଉଁଚଥଯାଙ୍ଗ. ଏଥଯ ଯେଉଁଳଙ୍ଗ ଅଳଘଥ ାଥଳାଅଥଙ୍ଗ-ଅ - Don't be in company of the lazy fellows.

ଫକ୍ଷଣ (ଫକା) - ବି. (ପ୍ରାଚୀ) : ଦାଗ, ଫୁଲା, ଚିହ୍ନ (ମାଡ) - Swell, branding, mark (hitting bruise) - ଜଅଙ୍ଗ, ଯାଟଘଅ., ଯେଉଁଳଅ.ଥ, ଯାଯଅ.।

- ାଘ ଏଠଯଠଳ ଠ ଜଅଳ ଯେଉଁଚଥ ଅଚଅଜାଘଅ - My husband beat me to bruise.

ଫଙ୍ଗଚଠ (ଫଙ୍କେ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଥଅ) : ନ ପାଇବା, ପଛାଇ ଯିବା, ସରିଯିବା, ଭାଗ ନ ପାଇବା - To escape one share, not getting one's share, to be disappointed - ଯେଙ୍ଗେଘ, ଠଯଠଙ, ଠଯଠଯ, ଙଅଙ ଘଅଧ।

- ଚଜ ଏଅଳାଅଙ୍ଗ ଳଠ ଯୁଅଳାଅଥଥ ଳଠଟଅ, ଧଠଟଚଯଅଟ ଳଠ ଯେଉଁଚଠ ଠଟଅ - We had been to gather mushroom, but did not get any.

ଫସ୍କ୍ଷଚ (ଫସ୍କା) - ବି. (ପ୍ରାଚୀ) : ପାଣି ଫଟକା, ଦେହରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଖେସୁ, ଫୁଲା, ହାତ ପାପୁଲିରେ ପାଣି ଫଟକା, ବିଣ୍ଡି - Small swell in palm, boil in body, corn - ଜଅଙ୍ଗ ଯେଚଚ, ଠଯ ଳଚଳଏଅ. ଚଅଯଠ ଅଙଅଚଚଙ୍ଗ-ଅ।

- ଟଅଳଅଟ ଟଅଏଅଟଯାଘ ଯେଅଯଅଙ୍ଗ ଚଠଜ-ଅ, ଠଯ ଚଅଯଠ ଯେଉଁଟଚଅ ଠଟଅ - I crushed the wood for fire wood for the first time, it caused boils on my palms.

ଫସ୍ଟ ଫସ୍ଟ (ଫସ୍ ଫସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଥଅ) : ନିଶ୍ଚିତରେ, ବିନା ଚିନ୍ତା ଭାବନାରେ - Without any responsibility, carelessly -

ଝୀଲାଏନ୍ଦ୍ରନ, ଏୀଜ ଖୀଝଏନ. ଏଖନଏଖଝନ ଏଟ।

- ଓୀଫ୍ରଖଲ. ଚଥ ଫୀଜ ଏଟଘନ ଏଥ ଯଖଯ ଯଖଯ ଚଥ ।ନ.ଯୀଫ୍ରଟଓ-ନ - Children use to sleep during day time without any worry.

ଯଖଯଯଲ (ଫସର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଯଝଯଘ) : ଆନ୍ତରିକତା ଶୂନ୍ୟ, ମନ ଲଗାଇ କାମ ନ କରିବାର ପ୍ରକାରଣ - Lack of sincerity, half hazard, half heartedly - ଘନ.ଘଝନ. ଓେ.ଘଝନ., ଏଖଟଓଯ ଯଖଯଯଲ।

- ଝଯଓଚନ ଏଖଟ'ଓଯ ଯଖଯଯଲ ଚନ.ଘଘ ଠଟଫଯ ଘଓଘଓ ଏନଘ ଘଚଓ ଘଯଖଯଝଓନ - You cannot get good harvest by doing work in such a half hazard manner.

ଯଖଯଲ ଯଖନଲ (ଫର୍ ଫାର୍, ଫର୍ ଫର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଯଝଯଘ) : ଲୁଗା ଫର୍ ଫାର୍ ଛିଣ୍ଡିବା, ଚିରିବା - Tearing of cloth - ଫ୍ରଓଘଘ ଯଖଯଲ ଯଖନଲ ଖୀଲନ.ଓ, ଯଘଟାଯଓ।

- ଅଫଖଯଘ ଫ୍ରଓଘଘ ଫଯ ଫଯଓଯଝ ଓଟ ଯଖଯଲ ଯଖନଲ ଯଘଟାଯଓ-ନ - Worn out cloth easily tears into pieces.

ଯଖଯଲଘନଯ (ଫର୍ମାସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚନଝଯଘ))/(ଏଚଓଘ) : ବରାଦ ଦେବା, ଅଗ୍ରୀମ - To place an order for supply in advance - ଘନ୍ଦଂନଓ ଲଟ ଠଯଲନଫଓ ଟଘ।

- ଘଟଂଘଟଫ ଯନ୍ତଚଯଘ ଠଟଝନଯ ଚନଘନଲୀଘ ଯଖଯଲଘନଯ ନଚନଯନଫ ଟଓେ - I have placed an order with blacksmith to make a iron bangle.

ଯଖଯଲଚନଯ (ଫର୍କାଓ) - କ୍ରି. (ଚନଝଯନ) : ଆଖି ପତା ଫରକିବା, ପାରା ଛାନିଆ ହୋଇ ଉଡି ପଳାଇବା - Vibration of eye brow, to be disturbed and fly away (pigeon, domesticated) - ଘଟଫ ଚଏଂୀ ଘୀଫନ.ଯଯଓ, ଯନଲଯନ ଂନଂଚନ ଚଏନ.ଯଯଓ, ଯଖନଠ ଯଖଯଠ ଚନଠଟ ଚଏନ.ଯଯଓ।

ଯଖଯଲଚ (ଫର) - ବି. (ଏଚଝଘ) : ଶୁଖିଲା ବାଉଁଶରେ ନିଆଁ ମଶାଲ - Torch of fire in dry and decayed bamboo - ଘନଫ ଯଖଯଲଚ।

- ଯନ.ଘୀଫ ଫଚ ଯଖଯଲଚ ଘନଲଝନଫ ଠଟ ଖଟଂଟ ଚଯ ନଲଝନଫଟଫ ଚଯ ଠନଘଟଫ - In earlier days people use to torch the birds in the night with bamboo fire light.

ଯଖଯଲଚ (ଫର) - କ୍ରି. (ଚନଝଯନ) : ଫାଟିବା, ଘାଆ ହେବା, ଘୁଣ୍ଟି ହୋଇ ଆଙ୍ଗୁଳି କିମ୍ବା ଆଣ୍ଠୁ ଗଣ୍ଠି ଫାଟିବା - To be wounded on stumbling down - ଠଯଘଯଫ ଯଖଯଲଯଓ, ।ନଖଓେନ ଚନ.ଂଚଠ ଯଯଝନେଯଓ, ଯଚଂଚଲଯଓ।

- ଘଯଫନ ଘନଂ ଚଖଯଝ ଲଚଯନ.ଘ ଠଟଘନ ଲଟ ଫଟେନ ।ନଖେନେ ଟେନ ଚନ.ଂଚଠ ଘ୍ୟ ଠଯଘଯଫ ଯଖଯଲଚ ନଚନଝନେ - While returning from market yesterday, I stumbled down and thereby left leg toe is fractured.

ଘଷଥଃଥବ (ଫରକ୍) - ବି. (ଏଃଊଏ) : ଭିନ୍ନ, ଅଲଗା - Difference, unmatching - ଏଷ୍ଟାଊଅ., ଥାଅଗ, ଏଷଥଟଊଅଃ।

- ଃଊଟାଊ ଏଟାଊ ଘଷଥଃଥବ ଓଥ ।ଥଠଓଥଅଅଗ ଃଥଟଟ ଠଅଏଥଂଊଅ - There is difference more or less in everything.

ଘଷଥଃ ଘଷଥଃ /ଘଷଥଃଥ ଘଷଥଃଥ (ଫଚ୍ ଫଚ୍/ ଫଚଫଚ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଊଥଘ) : ପିଚ୍ଛିଳରେ ସହଜ ଭାବେ ପଶିବା ଓ ବାହାରିବା - Being lubricated easily going in and coming out, slipping in and out - ଦଥାଥଘଥାଥ ଅଃ ଏଥଃଥଘଅଗଓ ଃଟ ଅାଦଊଅ ଠଟ ଥଠଥବ ଏଥଦଥଊ ଃଟଊଅଗଓ ଃଥଘ।

ଘଷଥଃଥଃ (ଫଚର୍) - କ୍ରି. (ବଅଊଥଅ) : ପିଚ୍‌କାରୀ ମାରିବା, ଟେଡି ବାହାର କରିବା - To sprinkle - ଘଷଅ.ଊାଏାଦ ଥଠଥବଥଓ, ଠବ୍ୟ ଥଠଥବଥଓ, ଦାଊ ଥଠଥବ।

- ଏଥଦ ।ଅଥଠଃଅ ଃଟଓଥ ଃଥଓ ଓଅଓ ଏବଓାଠଅଃଅ ବଥ ଘଷଥଃଥଃଅ - In Holi festival/colour festival people use to sprinkle coloured water (to each other).

ଘଷଥ'ଓଟ/ଘଷଥ'ଓଏ (ଫନ୍ଦେ) - ବି. (ଏଃଊଏ) : ଗାଣ୍ଡି / ମଳଦ୍ୱାର - Buttock - ଏଟବଟ ଏଷଃଓ।

ଘଷଥଘଃଥ (ଫପ୍‌ର) - ବିଂ. (ଓଃଊଏ) : ଭିତର ଫମ୍ପା - Hollow, empty - ବଷଥଊଅ।

- ଊଃଓ ଦଃଏଅ.ଓ ଓଥଓ ଘଷଥଘଃଥ ଟଟଊଅ - This tushar is hollow one.

ଘଷଥଊ (ଫନ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଊଥଅ)/ (ଏଃଊଏ) : ଟେଲିଫୋନ୍ - Phone - ଘଷଃଊ, ଊଅ:ଓାଏ ଃଥଘଥଘଃଥ, ଊଅ:ଓାଏ ଃଥଘଊଓଥଓ।

- ଊଟଠଅଃ ଓଥ ଘଷଥଊ ଏଅ' ଏଅଏ ଘଷଥଊଟଓ-ଅ - Now-a-days you are not phoning me even.
- ାଏ ।ଷଟଊ ଘଷଃଊ ଏଅ' ଏଅ.ଊଃଓ-ଅ - I have no phone set.

ଘଷଥଘଅ/ଘଥଘଅ (ଫଳା ପଳା) - ବି. (ଏଃଊଏ) : ତରଳ ପଦାର୍ଥ ପାତ୍ରରୁ ବାହାର କରିବା ଏବଂ ମାପିବା, ମାପକ ପାତ୍ର - Small ladle to take out liquid from drum/pot, it is also used for measuring quantity of liquid - ଓଅଊଅଥଥଊଅଅ ଦଟବଅଊ ଏଷଃଃଅ.ଓଅଓ।

- ଘଷଥଘଅ ଠଟ ଏଅ.ଃବାଊ ଊଅଊଃଏ ବଥ ଊଥଓଅ - Kerosene is measured in ladle of various capacity.

ଘଷଥଘଅଅଊ (ଫଳାନ୍) - କ୍ରି. (ବଅଊଥଅ) : ଡାଲିକୁ ଛୁଙ୍କିବା - To put fried spices in oil into Dal - ଓଅ.ଦ ଘଷଥଘଅଅଊ।

- ଓଅ.ଦ ଓଥବଥ ଘଷଥଘଅଅଊଅଅ - Dal is flavoured by putting oil fried's spices.
- ଊଅଃଟାଏ ଓଅବଥ ଓଥ ଦଥଦଥ ଓଅବଥ ଃଟ ଏଟଠଟାଥଓ ।ଟବଷଅ ଘଷଥଘଅଅଊ ବଅଓ ଏଟ - Mix the left out rice with fresh one while it is boiling.

ଫଳାଓ (ଫଳାଓ) - କ୍ରି. (ବଦଳେଇବା) : ମୁଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡା ହୋଇଥିବା ବାସି ଭାତକୁ ଭାଙ୍ଗି ଗୁଣ୍ଡ କରିବା - To make pasted together rice loose - ଜମାଭାତ ଗୁଣେ ଜମାଇବା ଫେଡାଅ।

- ଜମାଭାତ ଜମାଇବା ଜଏ ଫଳାଇବା ପଡେ - Make pasted together rice loose.

ଫଳାଣିଆ (ଫଟ୍‌କା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଦେହରେ ବାହାରୁ ଥିବା ପାଣି ଫଟକା (ଘିମିରିଠାରୁ ବଡ ବଡ) - Boil on the body - ଯେଉଁଯେ ଯାଏ ଫଳାଣିଆ ହୋଇଛନ୍ତେ, ଜମାରେ ଫୁଟ ଫୁଟିଛେ।

- ଯେଉଁଯେ ଯାଏ ଅଟୋମୋ ଫଳାଣିଆ ଅଏ ହୋଇଛି ମାଇନ୍ଷମାନଙ୍କ ମୁଗ୍ଦ - I have boils of unknown nature, all over my body.

ଫଳା ଫଳା (ଫଟ୍ ଫଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର, ଫଟ୍ ଫଟ୍ ଉତର ଦେବା - Rapidly, quickly, instantly - ପଡେଇ ପଡେଇ, ଧଡ଼ୁଟେ ଧଡ଼ୁଟେ।

- ଓମ୍ଭୁୱାଳ. ଯାଣଯା' ବଏ ବ୍ୟାପ୍ତ ବେଜୁଟେଲା, ଏଣାଟେ ଫଳା ଫଳାରେ ପାଣ୍ଟ ବେଜୁ-ଲା - The child replied to whatever question asked instantly. The child replied instantly to questions whatever asked.

ଫଳା ଫଳା (ଫଟ୍ ଫାଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଚଂଚଳ - Quickly, instantly - ପଡେଇ ପଡେଇ, ଧମ୍ଭୁ ଏଣାଟେ ୱେ ବାଣ୍ଟ ଫୁଲାଇ.ଏ, ୱଏ ଫୁଲାଇ.ଏ।

- ଧମ୍ଭୁ ଏଣ୍ଟାଟେ ୱେଡେଟ ଫଳା ଫଳା ଏାଣା ଏାଣାଲ୍ଲ ୱଏ ବେଜୁ-ଲା - He spoke out various things quickly in a short time.

ଫଳାଲ୍ଲ ଫଳାଲ୍ଲ (ଫଟର୍ ଫଟର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଭତର ଭତର ହେବା - To repeat the same thing again and again, make cacophonous noise - ଗେଟାଟେ ଏଟାଟେଏଡେ, ଯାଣଏାଣେଡେ ଏଳାଯାଲ୍ଲ ଏଳାଯାଲ୍ଲଏଡେ।

- ଟେଣେଡ ବଳଏଟେଏ ଫଳାଲ୍ଲ ଫଳାଲ୍ଲଏଡେ ବଣେଣ, ଏଳମ୍ଭୁଡେ ଧଟେ - You are making cacophonous noise since then, keep quiet / be quiet.

ଫଳାଣ (ଫଟ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଫୋଟ, ଚିତ୍ର ପ୍ରତିମା, ପ୍ରତି ଛବି - Photograph, portrait - ଫଳାଣ ଧଏଯଲ୍ଲ, ଗଳ୍ଭଏମ୍ଭ।

- ଗମ୍ଭାଳମ୍ଭ ଠେ ପଣଡ ୱଏଫଏଗଣ, ଫଳାଣ ଠେ ପଣଡ ଏଟଫଟପଣ - Let us communicate through letter and see each other in portrait.

ଫଳାଟପ (ଫଟେଲ୍) - କ୍ରି. (ବଦଳେଇବା) : ପ୍ରକାଶ କରିବା - To disclose, to make it public - ଧଏଡଏଲ୍ଲ, ପଣ.ଡ ଧଏଡଏଲ୍ଲ, ଡଟବଳଣଏ।

- ଧଏଡଏଣ ବଣଠଳଣ ଡଏ ଯଏଗ ବଏ ଳଳଟେ ଣାପଏଧ ଫଳାଟପଣ - Don't disclose the matter to general public.

ଘଣ.୦ (ପାତ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପାତ, ଧାରଣା - Iron plate, track - ଯଟମଘଟଙ୍କ ଘଣ.୦, ଟ୦ଣଓ ଣଈ ଦଟଣଘଓ ଯଟମଘଟଙ୍କ।

ଘଣ.୦ଝମ (ପାତ୍ନୀ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ମାଈ ପ୍ରଜାପତି, (ଟସରରୁ ବାହାରୁ ଥିବା) - Moth, she butterfly (tushar) - ଦ୍ୟଣ.ଓ ଘଣ.୦ଝମ, ଘମଘମଘମଭଣ.ଓ।
- ଦ୍ୟଭଓ ଔବ୍ୟବ ଦ୍ୟଣ.ଓ ଘଣ.୦ଝମ ଈମଘମ ଈମଘମ ଟଥ ବ୍ୟଣ.ଥଟଝଣ - Butterflies of Luguburu hill coming out from the cocoons have flown far away, flapping their wings.

ଘଣ.୦ଦ୍ୟଓ (ପାତ୍ଲୁଂ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପାଇଜାମା, ପେଣ୍ଟ - Trouser, pant - ଘଣ.ଭାଣଯଣ।

ଘଣ୦ଟଥଯ (ପାତ୍କମ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପାତ୍କମ୍ ଦେଶ, ଏହା ବର୍ତମାନର ଝାଡଖଣ୍ଡର ଚାଇଁବସା ଅଂଚଳକୁ ବୁଝାଏ - Patkom refers to the area of land in and around Chaibasa town of Jharkhand state - ଘଣ୦ଟଥଯ ଫମ୍ଭଯଯ ଫଥ ଖଣ୍ଡଭ୦ଣଯଣ ଫଓଣଓଣଘଣଯଣ ଥ୦-ଯଣଯଣ ଟଥ ଯଟ୦ଣଓ-ଣ। ଥଣଣଫଥ ୱଓଣଓଟଣ୦ଣ ଯମଯଣ. ଭଓମ୦ଓମ ଓଟଣଣଓ ମ୍ଭଣ.ଟଣଓ।

ଘଣ୦ଯଣ (ପାତ୍ଳା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପତ୍ର ଖଲି - Plate of leaf - ଯଣଓ୍ୟଯ ଘଣ୦ଯଣ।

- ଣ୦ଥ ଯଥଯ ଫଥ ଯଣଓ୍ୟଯ ଘଣ୦ଯଣ ଓଟଓଟ ଫଣଟଣ ଭଥ ୱଥଯଣ - We use to take rice in sal leaf plate only.

ଘଣ୦ଯଣଓ (ପାତ୍ଳାଃ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଫାଳ, କାଠ ଫାଳ - Wood made into pieces/sliced, to be used for fuel - ଯଣଯଣଯ ଘଣ୦ଯଣଓ, ଘଣଯଣଓ ଯଣଯଣଯ ଘଣ୦ଯଣଓ।
- ଭଣଓ ଘଣ୦ଯଣଓ ଯଣଯଣଯ ଯଥ୦ଯଟଭଣଓ୍ୟ ଯଟ - Pass on me two pieces of fire wood.

ଘଣ.୦ଔଓମ (ପାଥ୍ରୀ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଗୁଣି କରି ବାଣ ପେଷଣ - To hit some one with magical stone/bullet, it is an witchcraft - ଭଣଯ ଘଣ.୦ଔଓମ, ବଣ.ଯଓବ ଭମଓଫଣ. ଭଣଭଣଭ ବଥ ଯଣଯ୦ଣଓ ୦ଟ ଭଣଯ ଘଣ.୦ଔଓମ ଯଯଣଯ ବଥ ଭଔଟାଣଭଣ।

ଘଣ୦ଔଓଣ (ପାଥ୍ରା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପଥର ବାସନ - Bowl of stone, utensil of stone - ଫଔମଓମ ଓଟଭଣଓ ଭଣ.ମମ, ଓମଯଣ. ଯଯଣଯ।

ଘଣ.୦ଭଣ.ଥ (ପାତ୍ୟାଉ) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଯଥଣ)/(ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ବିଶ୍ୱାସ କରିବା, ବିଶ୍ୱାସ - Belief, believe, failh - ଯଥଯଟ ଓଟ ଯଣ୦ଣଥ।

ଘଣ୦ଥବ (ପାତକ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଦ୍ୱୋଷ, ପାପ, ପୀଡା - Sin, misdeed, suffering, cause of suffering -

ଫଥଯ, ଯଥମଥ ଘ୮ଘଥ. ଘଽଥ୰ଥଥ, ଘଥଘ, ୰ଥଫଽଥb, ୰ଥଫଽଥ।

- ଯଥଠଥ ଘଥ୦ଥb ଫଥ bଥ୮ଥଥ ଠଟଓଟ ୰ଽଓଽଓ-ଥ - There should be some remedy to sufferings.

ଘଥ୦ଥP (ପାତାଲ୍) - ବି. (ଏଽଯଽଏ) : ପାତାଳ, ପାତାଳପୁର - Under world, kingdom of sea - ଘଥ୦ଥP ଘଽଲ୮, ଥ୦ P୮୦ଥଲ ଫ୮ଯଥ୰।

ଘଥ୦ଥP ଓଥ.ଲଽଘ (ପାତାଲ୍ ଗାରୁଳ୍) - ବି. (ଏଽଯଽଏ) : ପାତାଳ ଗରୁଡ ଗଛ - A plant used as medicine for snake bite - ଘଥ୦ଥP ଓଥ.ଲଽଘ ଫଥଲଟ (୰୮ଏ ୰୮ଯ ଥମଓଥ ଲଥଯ ଲଟbଥ P୮ଥଓଥ୰ଥ))।

ଘଥ୦ଥ (ପାତା) - ବି. (ଏଽଯଽଏ) : ନାଚ ଗୀତର ମେଳା - Fair of dancing and singing - ଘଥ୦ଥ (ଘଥ୦ଥ ଟଯଟ୰), ୦୮୰୮ଯ ଓଥ୮ଥଥଓ ଏଽ୦ଽ୰ଥଥଯ ଘଥ୦ଥ - ୰ଥ.ଲଯଥ. ଘଥ୦ଥ, ଘଥଘଯଥ ଘଥ୦ଥ, ଯଯଥ ଓଥ୰୮ଥ ଘଥ୦ଥ, ଯ୮P୮ଥ. ଘଥ୦ଥ, ଘଥ୮ଥ ୰୮·ଫଽଥ. ଘଥ୦ଥ, ଲଥb୦ଲ୦ଥ.ଘ୮ ଘଥ୦ଥ ଟ୰ଥଯ।

ଘଥ୦ଥଥ୰ (ପାତାଓ) - ବି. (ଏଽଯଽଏ) : ଝିଅ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍ଗାତ ମୈତ୍ର ସମ୍ପର୍କ, ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ - Intemate friendship between girls - bଽଘ୮ bଯ ଘଥ୦ଥ୰୰ଯଓ-ଥ, ଘଽଽP୮ଽଓ P୮bଥ ଓଟ ଘଥ୦ଥ୰୰ ଲଟଫଯ ୰ଥନ୰ଥ·ଯଯଥଓ ୰ଥନ୰ଥ ଲଟ ୰ଥଯଯ୮ଯ, ୰୮ଟ୰ଥଯଯ - ଟ bଥଲଥନ୰

୰ଥଥ.ଲ, ଟ ଘଯଲଥଲଯଯ୮, ଟ bଥଫଯ୰ଽP୮, ୰ଥଥ.ଘ ଘଽଽP, ୰ଥ.P୮ ୰ଥନ୰ଥଥ, ଘଯଲଥଲଯଯ୮, ଓଽP୮ଥ.ଲଽ୮ ୰ଥନ୰ଥଥ ଟ୰ଥଯଯ।

ଘଥ.୦ଥ.ଲଲଥଓ (ପାତାୟ୍ଚାଃ) - ବି. (ଏଽଯଽଏ) : ବଣ ବୁଦା ପତ୍ରରେ ରହୁଥିବା ବିଷାକ୍ତ କୀଟ, ଏହାର ଦଂଶନରେ ଭୀଷଣ ପୀଡା ହୁଏ ଏବଂ ଦଂଶନ ସ୍ଥାନରେ ଫୁଲି ଯାଏ - One type of stinging insects mostly found in bush during rainy season, its stinging is very painful - ଘଥ.୦ଥ.ଲଲଥଓ ଫଯ ୰୮ଲ ୰୮ଫଥ. ୮ଥନbଥ୰ bଯଲଟ bଯ ୦ଥ୰ଟଯଯଥ ଥଲ ୮ଯb୮ଽଯଥଓ ୰ଯଘଟ୰ଯ ଲଟଯଥଓ ୮ଽଓଯଥ. ଫଯ ୰୮ଯଯଥଯଥ, ୦ଽଘ P୰୮ bଽଥଯ ୰୮ଽଓ୮୰୦ଥଲଥ ୰ଯଥ.ଓଯଽଯଥ, ଯଽbb ଫଯ ଫଥଓ ଫ୮ଯଯ ଫ୮ଯ୦୮ bଯ ଏଥ୰ଯଯଓ-ଥ।

ଘଥ୦ଥଘ ଘଽ୦ଽଘ (ପାତାଳ୍ ପୁତୁଳ୍) - ବିଂ. (ଓଽଯଽଯ) : ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଗଛ ପତ୍ର ଥିବା (ଜଙ୍ଗଲ), ପତଳା ଜଙ୍ଗଲ - Thin forest, forest without many trees and bushes - ଘଥ୦ଥଘ ଘଽ୦ଽଘ ୰୮ଲ, ଲ୮୰୦bଥ. ୰୮ଲ/ଓଥ୰ଥଘ।

- ଘଥ.ୟ୮P ଫଯ ଘଥ୦ଥଘ ଘଽ୦ଽଘ ୰୮ଲ ଲଟୟଥ bଽPଥ.ଲ bଯ ଏଥ୰ଯଯଓ bଥଯ ୦ଥୟଟ·ଓ - In earlier days, rabbits are also found in thin forest.

ଘଥ୦ଽଥଯ (ପାଥାମ୍) - ବି. (ଏଽଯଽଏ) : ପତ୍ରିକା, ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା - Magazine - ଯଥଓୟଟଫ ଘଥ୦ଽଥଯ।

- "ଯଜଓଟଯ ଯଜbଜଧ" ଓଯ ଯଜ'ଓଯbଜ୩ଓଜ. ଯଜଲଧଟଓ ଘଜ0ଽଜଧ 0ଜଧଟ୩ଓଜ - "Sagen Sakam" was a monthly literary magazine.

ଘଜ.0ଜ.0 (ପାତାତ୍) - ବି. (ଏbଯbଧ) : ବିଶ୍ୱାସ - Belief - ଘଜ.0ଓଜ.ଲ।

ଘଜ0ଜଓ (ପାତାଂ) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ପତଳା, ମୋଟା ନୁହେଁ - Thin, not fat - ୬ଟଓଜଓ, ଘଜ0Pଜ, ଧଜ୬ଜ, ୬ଟ'ଘଜଓ।
- bଯbP ଧ୩ଯଜ.ଘ 0ଯ ଘଜ0ଜଓ ଏଜଓ ଯଯଜଓ - He is thin in view of his height.

ଘଜଓ୧୬ଜ (ପାଗ୍ରା) - ବି. (ଏbଯbଧ) : କର୍ଣ୍ଣ କୁଣ୍ଡଳ - Ear ring - Pb0b୬ ଘଜଓ୧୬ଜ।
- ଯଜଯଜ ଘଜଓ୧୬ଜ - Golden ear ring.

ଘଜଓ୧Pଜ (ପାଗ୍ଲା) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ମିଛୁଆ, ଠକ, ଭଣ୍ଡ, ପାଗଳ - Liar, toutor, mad - ଓଜPଜ୬୩, ଯଓଯଟ ଧଜଯ, bଜଓbଜ।
- ଧଜଯଜଧଜ୬ଘb୬ ଧଜଧଜଯଟ ଘଜଓ୧Pଜ - Mohan a famous liar of Manaharpur village.

ଘଜ.ଓ୧Pଯ (ପାଗ୍ଲି) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ପାଗଳୀ - Mad woman - bbଓbଯ।

ଘଜଓ ଘଜଓ (ପାଙ୍ ପାଙ୍) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ମେଲା, ପୋଲା, ବଡ ପାଟିଆ, କଣା, ଫଟା - Big opening, hollow, hole - ଯଜଧଜଜ୧ bଜଓ, ଘଜ୩ଜଜଓ bଜଓ, ଧଜ୬ଜଜଓ Pଜଓ Pଜଓ ୮ଓଯ୮ bଜଓ, ଜଓbଓଜଜ.ଓ bଜଓ, ଧଜଓ ଧଜଓ ଜଓbଓଜଜ.ଓ।
- ଜଧଜଜଓ ଜଟbଟ ଘଜଓ ଘଜଓ - You r anus opening is wider.

ଘଜଓଜ (ପାଗ) - କ୍ରି./ବିଂ. (0ଜଯଜ୩) : ପାଗ କରିବା, ପାଗେଇବା, ଠିକ୍ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିବା, ପାଗ - Weather condition, to make suitable for use or work - ଧଜଓ ଧ୩ଯଟ୩ଓ ୬ଟଓଜଜଓ ଜଜଧଜ0ଜ।
- ଧଓ୩ଓ ଟ୬ଜଓ ଜଓଜ.ଓ୩ ଘଜଓଜ ଜbଜଜଓ-ଜଓ - It is favourable weather for sowing paddy.

ଘଜଓଜଜ୬ (ପାଗାର୍) - ବି. (ଏbଯbଧ) : ପାଉଣା, ଦରମା, ମଜୁରୀ - Wage, remuneration, salary - bb୩ଜ.ଓ, ଧbଘଓ୬୩।
- ଜPଟ ଓଜPଟ ଜଜଧଜଜP ଘଜଓଜଜ୬ ଜbଜଯଟଜ - We are getting double salary.

ଘଜଓଜଜଓ (ପାଗାଓ) - କ୍ରି. (bଜଯଟଜଜ) : ପାଗେଇବା, ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିବା - To bring to suitable condtion - ଘଜ୩ଜଟଯ, ଘଜଟଜଜଓ।
- ଓbଯ ଜ୬ ଓଜbଜଜଜ ୩ଯbଧ୩୬ ଘଜଓଜଜଓ ଯଟ - Rub the tobacco and lime together to make it suitable.

ଘଜ'ଓଜଜଓ ଘଜ'ଓଜଜଓ (ପାଙ୍ଗାଦ୍ ପାଙ୍ଗାଦ୍) - କ୍ରି. (bଜଯଟଜଜ) : ଥକି ପଡିବା, ଧକେଇ ପଡିବା - To become tired -

ଚଢ଼େଇଟେ, ଠାକୁରଚଢ଼େଇ, ଚଡ଼ୁଆଚଢ଼େଇ.ଥଡ଼େ।

- ମଇଁ. ଛୋଟଆଡ଼ ପାହାଡ଼ ଟପିବାରେ ଆମେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହଇରାଣ ହୋଇଗଲୁ - We became extremely tired in climbing that dwarf hill.

ଘଣ.ଖାଇ (ପାଗୁର୍) - କ୍ରି. (ଚଳଣିଥାଏ) : ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଟି ହଲାଇ ଚୋବାଇବା - To chew - ଠାକୁରଘର ଖୁଣ୍ଟାଟି., ଯେଉଁଠି ଗାଈଟି.ଥ ଚାଲିଠାରୁ ଠାକୁରଘର ଦୂରତା।

- ଗଛତଳେ ରୋଦ ବେଳୁ ଗାଈଗୋରୁ ଚାଲିଠାରେ ଘଣ.ଖାଇଲାଣି ବୋଲି ଘଣ.ଖାଇଛନ୍ତି - Taking rest under the shed of tree, cattle are chewing/ruminating.

ଘଣ୍ଟ (ପାଲ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଲଙ୍ଗଳର ଫାଳ - Blade of the plough - ହଳିଆଟ ଆଣୁଛନ୍ତି ଘଣ୍ଟ।

- ଘଣ୍ଟ ଘଷି ଖଣ୍ଡିଆ ଖରାଦିଆ, ଚଷାମାନେ ଏବେ ଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି - Blades of the ploughs are all worn-out, get them sharpened from blacksmith workshop.

ଘଣ୍ଟମାଇଟ (ପାଲ୍ଟନ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ସୈନ୍ୟ - Soldier - ଘଣ.ଫ୍ରା, ଘଣ୍ଟମାଇଟ, ଘଣ.ଯୋଗ, ଯୋଘଣ.ଯୋ।

ଘଣ.ଧୂସର (ପାଲ୍‌କୁୟ୍) - ବିଂ. (ତ୍ରିଲିଙ୍ଗ) : ନୂଆ କରି ଉଠିଥିବା ନିଶର ରଙ୍ଗ, ଗହମ ରଙ୍ଗ, ଟିକେ ପାଉଁଶିଆ - Wheatish colour, ash colour, light grey (small hair over body) - ଘଣ.ଧୂସର ରଙ୍ଗ, ଘଣ.ଧୂ ଲୋମିଆ ଚର୍ମ, ଯେଉଁ ଚର୍ମରେ ଲୋମ ଅଳ୍ପ ଥାଏ, ଯାହା ଦେଖିବାକୁ ଟିକେ ଧଳାଧଳା ଦିଶେ (ଠାନ.ଘୋଷ ଚାରିଆଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଚାରି ଦିଗରେ ଠାନଙ୍କ ଘରଟି ଘଣ.ଧୂସର ରଙ୍ଗର ଚାରି ଖଣ୍ଡ ଟାନରେ ଘଣ.ଧୂସର ଚାରି ରଙ୍ଗର ଥିଲା)।

- ଆମ ଗାଈ ଠାରେଥିଲା ଯୋଯୁ ଗୋଟେ ଲୋଡ଼ୁଥିବା ପରିଚିତାଟେ ଚାରିଆଡ଼ ଚାହିଁଲି ଏଥରେ ଚା ଯାଇଥିଲା ଯୋଯୁ ଗୋଟେ ଯୋଘଣ.ଧୂସର ଚା ଚା ଠାରେ

ଘଣ୍ଟଘଣ (ପାଲ୍‌ହା) - ବି. (ଏକବଚ) : ଗାଈ ଗୋରୁ, ଛେଳି ମେଣ୍ଢା ଏବଂ ମଈଁଷି ଖାଉଥିବା ଗଛର ପତ୍ର - Leaves of tree eaten by cattle and sheep, goats - ଚଣଠଣ, ଠଣ:ଓଓଳ୍ୟ, ଯ୍ୟଏଚ ଯଟଳଥଯ, ଠଚଳ୍ୟଠ୍ୟ ୱଥଯ ଢଣଳଟ ୟଣଚଣଯ ଣଳ ୟଣ.ମ୍ୟ।

ଘଣ୍ଟଘଠଣଥ (ପାଲ୍‌ଟାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଟଥଣ) : ହେବା, ପରିଣତ ହେବା - To be turned into, to become - ଠଯଟଣଥଚଓ, ଏଚଭଚଓ, ଚଠଚଚଚଓ, ଣ.ଳଚଓ, ଚଭଣ.ଯଚଓ, ଘଣଳଭଣଥ।
- ୟଟଠଣଳ ଢଚ ଣ.ଠଯ ଏଚଯ ୱଯ୍ୟଚଯଣ.ୟଯ ଚଚ ଘଣ୍ଟଘଠଣଥଚଓ ଚଣଟଣ - Now-a-days most of the people are converting to Christianity.
- ଣଘଟ ଣ.ଠଚ ଳଯଏଚ ଣ.ଠଯ ଓଣଟ ଚଚଯଣ ଠଣ.ଚଚ ଚଚ ଘଣ୍ଟଘଠଣଥ ଣଚଣଟଣ - Also in our village many young men have become dacoits.

ଘଣ.ଘଠଯ (ପାଲ୍‌ଟି) - କ୍ରି. (ଚଣଟଥଣ) : ଓଲଟି ପଡିବା - To be upside down, tipsy tervey - ଚଘଠଣ.ଥଚଓ।
- ଓଏଣ.ଠଯ ୟଚଯଚଚ ଳଟ ଠଚଠଥଳଚ ଓଟ.ଠଯ ଘଣ.ଘଠଯ ଟଟଣ - In hilly terrain, a jeep tipsy turvied/fell down upside down.

ଘଣ୍ଟଟ (ପାଲ) - କ୍ରି. (ଚଣଟଥଣ) : ବୁଢା ହୋଇଯିବା, ବେଶୀ ପାଲେଇ ଯିବା, ବୟସ ବେଶୀ ହେବା - To be over aged, to become older, senior, over grown - ଢଣଥଣଓ, ଥଣଯଣଥଚଓ, ଣଟଟଣଥଚଓ, ଠଚଚଓ ଠଯଭଚଠଯ ଠଯଭଚଠଓ, ଥଣଳଣ ଠଯଭଚଠ, ଚଟଘଯଚଚଓ।
- ୟଯ୍ୟ ଣଯଣଓ ଘଣ୍ଟଘଟ ଟଟଣ - Singh green leaves are over grown.
- ଟଘଚଓ ଚଚଯଯ ଚଟଚଟ ଟଟଠଣଳ ଥଣଳଣ ଘଣ୍ଟଘଟ ଚଣଠଟ ଟଟଣଓ ଚଚ ଠଣଘଘଣଓ ଚଣଟଣ - Now-a-days educated girls are marrying only after they are over grown.

ଘଣ୍ଟଘଚଚ (ପାଲକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଟଟଯଯ) : ଶିଖେଇବା, ଲାଳନ ପାଳନ କରିବା, ତାଲିମ ଦେବା, ଦକ୍ଷ, ଉସ୍ତାଦ - To train, teach, rear, expert - ଠଚଘଣଥ, ଘଣ.ଳଚଣ.ଥ, ଘଯଠଣ.ଳ।
- ଣଘଟ ଥଚଠଯଯ ଠଯଠଯ ଓଟ ଚଘଚଓ ଘଣଯଥଣଥ ଳଟ ଘଣ୍ଟଘଚଚ ଣଚଣଟଣ - Our youngest daughter is good scholar.
- ଣ.ଠଚ ଚଚଯଯଣ ଚଚଓଚ ଟଟଟଠ ୟଟଳଟଯ ଳଟଚଚ ଘଣ୍ଟଘଚଚ ଣଚଣଟଣ - Village boys are expert in dancing and singing.

ଘଣ୍ଟଘଚଥଣ, ଘଣ୍ଟଘଥଣ (ପାଲଙ୍ଗା, ପାଲ୍‌ଙ୍ଗା) - ବି. (ଏକବଚ) : ଶୁଖିଲା ତେନ୍ତୁଳି ପତ୍ରର ଗୁଣ୍ଡ (ଏହା ରୁଚି ବର୍ଦ୍ଧକ ଏବଂ ପେଟ ରୋଗର ମହୌଷଧ) - Powder of dry tamarind leaves - ଳଚଏଚଯ ଏଣଏଚ ୟଣଚଣଯ ଘଯଠଚଓ।
- ଘଣ୍ଟଘଚଥଣ ଘଚଣଚଯ - Ball of leaves for preservation of tamarind leaves powder.
- ଏଣଳଟ ଘଣ୍ଟଘଥଣ ଓଚ ଯଯଠଣଳଚଓ ଣଏଣଳ ଳଟଓଣଓ ଣ.ଠଯ ଏଣଳଣଓ

ରନ୍ଧନ ବନ୍ଧନ - Tamarind leaves powder is panacea of dysentery disease and stomach upset.

- ପନ୍ତନ୍ତ ାନ୍ତାନ୍ତ, ପନ୍ତନ୍ତ ଘନ୍ତାଘନ୍ତ, ପନ୍ତନ୍ତ ପନ୍ତାଘନ୍ତ. ବନ୍ତ ପନ୍ତଙ୍କ ରନ୍ତ.ଯନ୍ତ ରନ୍ତନ୍ତ ବନ୍ତନ୍ତନ୍ତବନ୍ତ - Old tamarind powder of dry tamarind leaves and old beloved are of same flavour.

ଘନ୍ତାଘନ୍ତା (ପାଲାଟ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବନ୍ତନ୍ତଘନ୍ତ)/ (ପ୍ତଜ୍ତପ୍ତ) : ବଦଳାଇବା, ପିନ୍ଧା ଲୁଗା ବଦଳାଇବା, ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଲୁଗା - Change the dress clothes, cloth meant for change - ଘନ୍ତରନ୍ତଘ ଠନ୍ତଙ୍କଟ ଦ୍ତଘ୍ତରନ୍ତଯନ୍ତ ଠନ୍ତରନ୍ତ.ଙ୍କଘନ୍ତ ବନ୍ତଠଟ ଟନ୍ତନ୍ତଘନ୍ତଘ ଠଟ ଠନ୍ତଙ୍କଟନ୍ତଘଘ, ଘନ୍ତରନ୍ତଘ, ଘନ୍ତାଘନ୍ତା ଠନ୍ତନ୍ତଠରନ୍ତନ୍ତ ଦ୍ତଘ୍ତରନ୍ତଯନ୍ତ।

- ଠନ୍ତଠନ୍ତଘଘନ୍ତରନ୍ତ.ନ୍ତା ଯଟଙ୍କ ଙ୍କଘ ଠନ୍ତଘଘାଘନ୍ତ ରନ୍ତଟ ନ୍ତ.ଠନ୍ତ ଙ୍ଗନ୍ତଘ ଘନ୍ତାଘନ୍ତା ବଘ ଟଙ୍କଯନ୍ତଘ - In Bamanghati of Mayurbhanj district, good number of cloth meant for change is demanded by bride side.

- ଘନ୍ତାଘନ୍ତ ବରନ୍ତଘ ଟଘନ୍ତ. ବନ୍ତଯନ୍ତ ଠଟଙ୍ଗଟଘ ବନ୍ତଯନ୍ତ ନବନ୍ତଘନ୍ତନ୍ତ, ଘନ୍ତନ୍ତଙ୍କଘ ଘନ୍ତାଘନ୍ତା ବନ୍ତଙ୍ଗ ଘଟ - You are in same loin cloth since yesterday, change that today.

ଘନ୍ତାଘନ୍ତଘ (ପାଲାଓ) - କ୍ରି. (ବନ୍ତନ୍ତଘନ୍ତ) : ଅଭ୍ୟସ୍ତ, ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡିବା, ଶିଖିବା - Trained, habituated - ଠନ୍ତାଘନ୍ତଘ, ଘନ୍ତ.ରବନ୍ତ.ଘ।

- ଦ୍ତରଙ୍ଗ ଦ୍ତଠଠନ୍ତ ଙ୍କଘ ନ୍ତ.ଠନ୍ତ ାରନ୍ତଟ ବଘ ଘନ୍ତାଘନ୍ତଘ ନବନ୍ତଙ୍କଘଟଙ୍ଗନ୍ତ - This dog is very well trained.

ଘନ୍ତାଘନ୍ତବ ଘନ୍ତରନ୍ତବଘପ (ପାଲାକ୍ ପାର୍କମ୍) - ବି. (ପ୍ତଜ୍ତପ୍ତପ) : ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ବୁଣା ହୋଇଥିବା ଖଟ - Royally knit cot - ନ.ଠନ୍ତ ଦ୍ତନ୍ତଘନ୍ତଙ୍କ ଠଟପ ଘନ୍ତରନ୍ତବଘପ, ପନ୍ତ.ଯନ୍ତ ଠଟପ ଦ୍ତଟବନ୍ତ ଠଟପ ଘନ୍ତରନ୍ତବଘପ।

ଘନ୍ତ.ଦ୍ତନ୍ତ (ପାଲୀ) - ବି. (ପ୍ତଜ୍ତପ୍ତପ) : ତୁଣ୍ଡି ଖେଳ (ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ଜୁଆ ଖେଳ), ପଶା ଖେଳ - Game of dice - ଘନ୍ତ.ଦ୍ତନ୍ତ ାନ୍ତଘନ୍ତ. ଟନ୍ତଘନ୍ତାନ୍ତ।

- ଘନ୍ତ.ଦ୍ତନ୍ତ ଟନ୍ତଟନ୍ତାନ୍ତ ଘନ୍ତ' ପନ୍ତଙ୍କନ୍ତାନ୍ତ.ଙ୍କ ନ୍ତନ୍ତଯନ୍ତ. ବନ୍ତନ୍ତଘନ୍ତ - Game of dice is also an intoxicating game.

ଘନ୍ତ.ଦ୍ତନ୍ତଯ (ପାଲିସ୍) - କ୍ରି. (ବନ୍ତନ୍ତଘନ୍ତ) : ଚିକ୍କଣ କରିବା, ସଫା ଚକ୍ ଚକ୍ କରିବା - To polish - ଙ୍ଗନ୍ତବନ୍ତ.ମ ନ୍ତର ଙ୍ଗଟଘରନ୍ତଘ, ଙ୍ଗନ୍ତବନ୍ତଘ ଙ୍ଗନ୍ତବନ୍ତଘ ଙ୍ଗନ୍ତବନ୍ତ.ମ।

- ାନ୍ତଠଘ ଘନ୍ତ.ଦ୍ତନ୍ତଯନ୍ତନ୍ତ ପଟ - Get my shoes polished.

ଘନ୍ତ.ଦ୍ତବ (ପାଲୁ) - ବିଂ. (ଙ୍କବ୍ତବ୍ତଘ) : ହଳଦିଆ ଓ ଧଳା ଚିକ୍କଣ (ମାଟି) - China clay - ଘବ୍ତଠ ଠନ୍ତଙ୍କବରନ୍ତଘନ୍ତ ୟନ୍ତଯନ୍ତଙ୍କ ପନ୍ତଠନ୍ତ ଘନ୍ତଯନ୍ତ ଘନ୍ତଯନ୍ତ।

- ଘନ୍ତ.ଦ୍ତବ ଘନ୍ତଯନ୍ତ - China clay.

ଘନ୍ତାଟ (ପାଲେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠନ୍ତଘନ୍ତଙ୍କ) : ବୋଧହୁଏ - Perhaps - ଘବ୍ତଙ୍କ ଙ୍କନ୍ତଯନ୍ତଟଙ୍କନ୍ତଙ୍କ-ନ୍ତ (ଘନ୍ତପନ୍ତଘ ରନ୍ତଯ)।

- ଘଣ୍ଟାଟ ଅଧ ଜଣଏ ୮ଣଏଣଓ ଚଣ୍ଟେଣ - Perhaps you are deserting/ separating.

ଘଣ୍ଟାଟେଣଓ (ପାଲେନଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣ୍ଟେଣଓ) : ସେଇଥିପାଇଁ ବୋଧେ - May be due to - ଣ୍ଟେଣ ଠଟଓଟ ଘଣ୍ଟୋଟ ।
- ଘଣ୍ଟାଟେଣଓ ଠଣ୍ଟାଟ ଲଣ୍ଡ ଚଲଣ.ଠୀଲ ଣ୍ଟାଟ ଣ୍ଡଣଓ ଜଣ ଠଣଧ ଏୀଏଚଓ ଚଣ୍ଟେଣ - Probably, you are not visiting due to our reputation for not caring to others.

ଘଣ୍ଚ (ପାଁକ୍) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟେଣଣ) : ମୋଡିବା, ବଳିବା - To twist - ଘଟାଠଲ ଚଲୀଏ, ଘଲଟେଠଣଲ।
- ଚେଟୀଜଣ ଠଣଓ ଣ'ଏଣଧଣ ୀଟେଚଣ. ଠଟଜଣ, ୮ଚଠଚଲ ଘଣ୍ଚଟେଘଟ - He will not listen like this, twist his ear.
- ଠଣଠଟଲ ଘଣ୍ଚ ଏଣଓ ଘଟ - Twist the rope to make it tight and strong.

ଘଣ୍ଚ ଘଣ୍ଚ (ପାକ୍ ପାକ୍) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟେଣଣ) : ପାଟି ପାକ୍ ପାକ୍ କରିବା - To move mouth quickly (due to thirst) - ୫ଣଧଣଠ ଠଣ୍ଡଣଓ।
- ଜଣଓ ଠଟଠଣଓ ଜଣଚଣ ଲଟ'ଓଟଏ ଠଟ ଧଣ୫ଣ ଚଣଓ ଘଣ୍ଚ ଘଣଚଟଜ-ଣ - He is making the mouth up and down due to thirst and hunger.

ଘଣଚଡଣଣ (ପାକ୍ଲାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟେଣଣ) : ଧରିବା, ଧରା ପଡିବା - To catch, to be caught - ୮ଣଠ, ୮ଣଠ ୫ଣଓଓ, ୫ଠଣ, ୫ଠଣ ୫ଣଓଓ, ୀଣଲଧଣଣ।
- ଚଧଠଧଲଏଚ ଚଓ ଘଣଚଡଣଣ ଚଟଜଟଓଣ - Thief was caught.

ଘଣଚଓଡ (ପାକଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟେଣଣ) : ଟାଣ ହେବା, କୋଷିରୁ ବଡ ହୋଇ ଟାଣ ହେବା - To become matured, to be grown up - ଧଣଲଣ ଠଲଣଓେଣଣ, ଚଟୀଠଧ, ଘଣଚଓଡ।
- ଧଜ ଚଣଜଓ ଘଣଚଓଡ ଓଣଜ ଣଚଣ୍ଟେଣ - Mangoes have grown up/ matured.

ଘଣଚଣ (ପାକା) - ବିଂ. (ଚଣ୍ଟେଣଣ) : ପକ୍କା - Concrete - ଘଣଚଣ, ୮ୀଲଧୀୀ ଠଟ ଠଟେଣଣ।
- ଘଣଚଣ ଣଡଣଓ - Concrete house.

ଘଣଚଣଡଟ (ପାକାଳେ) - ବି. (ଏଚ୍ଟଧ) : ଏକ ପ୍ରକାର କୋଳି ଗଛ (ହରଡ ଚଢେଇ ଏହି କୋଳିକୁ ବେଶୀ ଖାଆନ୍ତି) - It is one type of berry tree - ଘଣଚଣଡଟ ଜଣଲଟ, ଠଣଡଟ ଘଣଚଣଡଟ ଜଣଲଟ।

ଘଣ.ଚଣ.ଏଡୀ (ପାକାଉଳି) - ବି. (ଏଚ୍ଟଧ) : ପକଡି - Fried onion with flour (beson) - ଘଣ.ଚଣ.ଏଡୀ।

ଘଣଚଲଣ (ପାଖା) - ବି. (ଏଚ୍ଟଧ) : ଖୋପ - Small self in wall - ଘଣଚଲଣ, ଚଲଣଘଏ।
- ଚଣ'ଠଲ ଲଟ ଘଣଚଲଣ ଚଏ ଜଏଧଏଳେଣ - Earlier days small hole type self is made on the wall.

ପାକିସ୍ଥାନ୍ (ପାକିସ୍ଥାନ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପାକିସ୍ଥାନ ଦେଶ - Pakistan - ପାକିସ୍ଥାନର ରାଜଧାନୀ।

ପାକି (ପାକି) - ବିଂ. (ବିଶେଷଣ) : ଚାଲାକ, ଚତୁର, ବୁଦ୍ଧିଆ - Clever, cunning, intelligent - ଗୁଣବନ୍ତ, ଯୋଗ୍ୟ।
- ରାଜାଙ୍କର ପୁତ୍ର ପାକି ଅଟେ - The Prince is clever enough.

ପାକିଟ୍ (ପାକିଟ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପକେଟ୍, ଥଳି - Pocket - ଅଙ୍ଗ.ଉପାଙ୍ଗ।
- ସାର୍ଟର ପାକିଟ୍ - Shirt pocket.

ପାକୁମ୍‌ଟେଦ୍ (ପାକୁମ୍‌ଟେଦ୍) - ବିଂ. (ବିଶେଷଣ) : ଅଝଟ, ଅମାନିଆ, ଅବାଧ୍ୟ, ଗୁମ୍‌ସୁମ୍ ବସି ରହିବା ଲୋକ - Disobedient, ungrateful, obstinate, arrogant, not listening to - ଦୋଷୀ, ଅପରାଧୀ., ରାଗୀ, ଯୋଗୀ, ପାପ ପାପୀ ହେତୁ।
- ଯେଉଁ ପାକୁମ୍‌ଟେଦ୍ ସର ସେହିପରି ହୋଇବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ରାଜି ନୁହେଁ ଯାହା ସରକୁ ମନା ହେଉ ନାହିଁ - This arrogant fellow is not ready to be under anyone.

ପାକୁସ୍ ପାକୁସ୍ (ପାକୁସ୍ ପାକୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଗୁଣ୍ଡ ହୋଇ ପାରୁ ନ ଥିବା, ଚୋବାଇ କରି ଗୁଣ୍ଡ ନ ହେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଶୁଖିଲା ଶୁଖିଲାରେ ଲଙ୍ଗଳ ଭଲ ନ କାଟିବା - It is dry item hard to be ground, difficult to make pulp, dry straw, if it is given to an old ox with worn out teeth, is difficult for it to chew to pulp, this situation is described to be ପାକୁସ୍ ପାକୁସ୍ - ବୟସ ଅତିରିକ୍ତ ହେଲାଣି. ଦନ୍ତପଟିରେ ଯୋଗୁ ଖାଇବାରେ ଯଥା ନଥିବାରୁ।
- ଯେଉଁଯେ ବାଳୁଙ୍କା ଯୋଗୁଁ ଯାଇଥିବା ବୁଢ଼ା ବଳଦ ପାକୁସ୍ ପାକୁସ୍ ଟା ଅତିରିକ୍ତ ଶୁଖିଲା ଖଡ଼ ଚୋବାଇ ଚୋବାଇ ଖାଉଛି - Old bullock with worn out teeth is chewing dry straw and not able to crush properly.

ପାକୁଟ୍ (ପାକୁଟ୍) - ବିଂ. (ବିଶେଷଣ) : ସମତଳ ଅଂଚଳରେ ସାମାନ୍ୟ ଉଚ୍ଚାଳିଆ ଏବଂ ନିଚ୍ଚାଟିଆ ଜାଗା - Little up land elevated land amidst the plain - ଅତିପ୍ର, ଉପଯୁକ୍ତ, ପାକୁସ୍ ଯୋଗ୍ୟ।
- ଏହି ପାକୁସ୍ ସ୍ଥଳ ସବୁ ପ୍ରକାର ଗଛରୁ ଝଡ଼ିପଡ଼ିଥିବା ପତ୍ରରେ ଢଙ୍କା ଅଟେ - In yester years plenty of mushroom were available in that elevated land covered with different kinds of bushes.

ପାଞ୍ଜ୍‌ରୀ (ପାଞ୍ଜ୍‌ରୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଛତାର ପଞ୍ଜୁରୀ - Frame (of the umbrella) - ଗୁଣଧର୍ମ ପାଞ୍ଜ୍‌ରୀ।

ପାଞ୍ଜର (ପାଞ୍ଜାର୍) - ବିଂ./ବି. (ବିଶେଷଣ)/(ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପଞ୍ଜରା ହାଡ - Rib - ପାଞ୍ଜ୍‌ରୀର ହାଡ଼।
- ସେ ରୋଗ ଠାରୁ ଠିକ୍ ଯାଇପାରି ସେମାନେ, ପାଞ୍ଜର ହାଡ଼ ବାହାରି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଦେହରେ - He is reduced to lean and thin; ribs are even counted.

ପାଁଲ (ପାଞ୍ଚା) - କ୍ରି./ବି. (ବଚଇଥଚ)/(ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ଅନୁସରଣ କରିବା, ପାଦ ଚିହ୍ନ, ପାଦ - To follow, leg, foot print - ଠଚଲଥଯ ଠଚଲଥଯ ଠଟ ୟଟଇଥଲ, ବ୍ୟବ୍ୟଲ ଏଥଯ ଠଟ ଠଚଯଚଯ, ୱଚଲଲେଚ ପାଁଲ ଯ୍ୟଇଏଚ.।

- ଏଚଯପଚଯ ବଥଥଚଲ ଏଥଯ ୰ଚଚଏଚଯ ୰ଥ ପାଁଲଚଲେଚ - Let us follow the path followed by our oncestors.
- ଅଯଚଲ ପାଁଲ ପଥଯଚଲେଇ ଯ୍ୟ ଓ୍ୟୋ ଟଇଚ - I surrender myself at your feet.
- ୟଟଠଚଲ ପଚଲେଚଯ ଯଟ ଅଯଚଲ ପାଁଲ ବ୍ୟପଏ୍ୟ ଫଯବ୍ୟଯ ଯ୍ୟ ବଯପ ବଟଫ-ଚ - I saw your foot print on the sand of village road early in the morning.

ପାଲଚଲଥ (ପାଜାଓ) - କ୍ରି. (ବଚଇଥଚ) : ଧାରୁଆ କରିବା, ଶାଣ କରିବା, ଲୁହାର ହତିଆରକୁ ମରାମତି କରିବା (କମାର ଶାଳରେ) - To make more effective, the appliances made of iron (axe, spade, crowbar, arrow, plough blade, knife, kitchen knife etc by blacksmith) - ଏବପୟୋବ, ୱବ୍ଠଚ.େ, ୟଥୱଲଟ, ପଚୟଟଯ।

- ପଚପ, ବଚଯଚଯ ୟଚପ ବଯଥଟ ପାଲଚଲଥ ଚ.େବ୍ୟେ ଯଟ - Get the plough blades repaired and sharpened from workshop of blacksmith.

ପାଲଯଯଚଯ (ପାଙ୍ଗାଲ୍) - ବି. (ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ବାଜ ପକ୍ଷୀ - Eagle - ପାଲଯଯଚଯ ୫ଟଠଟ।

- ଚ.ଠଚ ୟଚ:ୋବ୍ୟ ଯଟ ପାଲଯଯଚଯ ଟ ୋଥପଟଫ-ଚ - An eagle is whistling in distant place.

ପାଚ:ୱ (ପାଞ୍ଜି) - ବି. (ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ପାଞ୍ଜି ବହି, ପଞ୍ଜିକା - Panji book - ପାଚ:ୱ ପଥଠଥଠ।

ପାଚ.ଥଯଚ (ପାଉଳି) - ବି. (ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ନୀତି ନିୟମ, ସାମାଜିକ ନୀତ ନିୟମାବଳୀ, ଶିକ୍ଷା, ସାମାଜିକ ଶିକ୍ଷା - Social norms and rules, lesion - ପଟୋ, ୟଟଯଚଥଚଯ, ୟଟେଚଯଠ, ୟଚଠଚଯ, ୟଚଥଠଚ, ଚ.ଯଚ ପଟୋ, ପଚବଥଚଯ, ୟଟଥଟଫ।

- ୟଥଠଚ ଫଥ ଟଠଥଯଥଠ ପାଚ.ଥଯଚ ବଚଇଚ - This is the first lession.

ପାଚ.ଥଯଚ. (ପାଉରା) - ବି. (ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ମଦ, ମଦ୍ୟ - Alcohol, liquor, wine - ପାଚ.ଯଥଚ., ଚ.ଯବ୍ୟ, ଏଚ:ଠଚ ପାଚ.ଥଯଚ., ଇଚ୍ୟଇଚ. ୱଚଇଚ୍ୟଇ।

- ପାଚ.ଥଯଚ. ବ୍ୟ ଫଥ ଠଚଲେ ଠବ୍ୟୋଲେଚ - It is not good to take liquor.

ପାଚ.ଥଯଚଲେଚ. (ପାଉରିୟା) - ବି. (ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ - A sept of santals - ପାଚ.ଥଯଚଲେଚ. ବଯଚପଚ, ଏବ୍ଫଚ., ପାଚ.ଯଚଇ, ଠଯଥବ।

ପାଚ.ଥଇଚ. (ପାଉନା) - ବି. (ବ୍ୟଇବ୍ୟ) : ପାଉଣା, ପ୍ରାପ୍ୟ - Dues - ବଚଯଥଲେଥୋ-ଚ, ବଚଯଥଲେ ଠଟଲେଚଲେ।

- ᱵᱟᱦᱟᱨᱟ ᱚᱱᱟᱞᱚᱜ ᱨᱮᱱ.ᱚᱞᱮᱱ. ᱜᱚᱲ ᱥᱩᱞ ᱚᱫᱚᱥᱩ ᱚᱵᱟᱱᱚᱵᱟᱱ - You have to pay the dues of village council.

ᱨᱮᱱ.ᱚᱵᱟᱞᱮᱱ. (ପାଉରିୟା) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱚ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ - A sept of santals - ᱨᱮᱱ.ᱚᱵᱟᱞᱮᱱ. ᱦᱚᱱᱟᱹᱨᱟ, ᱚᱵᱟᱱᱚᱜ., ᱨᱮᱱ.ᱵᱟᱞ, ᱚᱦᱚᱦ।

ᱨᱮᱱ.ᱞ (ପାସ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱮᱛᱚᱛ) : ପାର୍ଶ୍ୱ, ପାଖ, ନିକଟ - Vicinity nearly place, near, close - ᱞᱵᱵ, ᱱᱚᱨᱮᱱᱚᱜ, ᱜᱚᱲᱚᱱᱵᱚᱱᱨᱮᱱᱞᱮᱱ।
- ᱱᱮᱰᱮᱱ. ᱡᱟᱦᱟᱨᱚᱜ ᱦᱚᱲᱮ ᱵᱮᱡ ᱡᱚᱲ ᱨᱮᱱ.ᱞ ᱡᱚᱲ ᱪᱚᱱᱚᱜ ᱯᱩᱨᱩᱥᱩᱜ ᱱᱵᱚᱱᱜ-ᱱ - Since then that man has never visited the vicinity.

ᱨᱮᱱᱞᱵᱚᱱ (ପାସ୍କା) - କ୍ରି. (ᱵᱚᱱᱰᱮᱱ) : ଗୋଡରେ ପଛକୁ ମାଟି ଆଡେଇବା - To rub earth with legs and throw soil back side, throw soil or anything with legs towards back - ᱱᱚᱱᱚᱜᱮᱱ ᱚᱰ ᱡᱚᱲᱮᱱ ᱨᱮᱱ.ᱜᱚᱲᱯᱚᱱ. ᱞᱰᱩ ᱨᱮᱱ.ᱞᱟᱲ, ᱜᱚᱱᱨᱮᱱᱩ, ᱞᱚᱱᱡᱚᱱ, ᱨᱚᱲᱩᱜ।
- ᱰ'ᱜᱮᱱ ᱞᱟᱯ ᱨᱮᱱ.ᱚᱱ.ᱡᱯᱚᱱᱚ ᱦᱚ ᱨᱮᱱᱞᱵᱚᱱ ᱦᱚᱱᱚᱰ ᱚᱦᱮᱱ.ᱜ ᱜᱚᱲᱚᱱᱚ ᱯᱚᱱᱯ ᱱᱦᱚ ᱦᱚᱱᱰᱮᱱ - Hen is finding chick feeds for its chick by scratching dry leaves back side.

ᱨᱮᱱᱞᱰᱮᱱᱩ (ପାସ୍ନାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱚᱱᱰᱮᱱ) : ପ୍ରସାରିତ ହେବା, ଚାରିଆଡକୁ ମହକିବା, ପହଂଚିବା - To circulate, spread - ᱡᱚᱱᱰᱮᱚᱰ ᱰᱚᱱᱚᱰ ᱜᱚᱱᱚᱲᱚᱱᱩ, ᱜᱚᱱᱚᱠᱚᱞᱮᱱ.ᱩ, ᱯᱚᱡᱚᱠᱚᱱᱩ।
- ᱚᱯᱜᱚᱵᱚ ᱰᱚᱠᱚ ᱜᱚᱲ ᱜᱚᱱᱚ.ᱚᱰᱚ ᱣᱚᱱᱦᱚᱱᱚ ᱨᱮᱱᱣᱰᱮᱱᱩ ᱰᱮᱱ - Olchiki (santali language script) now spread all over the world.
- ᱯᱚᱱ.ᱯᱚ ᱛᱚᱱᱡᱚᱱ ᱛᱚᱱᱣᱰᱮᱱ ᱜᱮᱦᱚᱱᱨᱮᱱᱜᱚᱱ ᱨᱮᱱᱣᱰᱮᱱᱩ ᱰᱮᱱ - Scent of the jasmine flower spread all over.

ᱨᱮᱱ.ᱣᱵᱵᱣ (ପାସ୍କୁଜ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱚᱱᱰᱮᱱ) : ଗୋଡରେ ମାଟି ପଛକୁ ଓଲଟାଇବା - To turn up the earth by scratching earth with leg backward - ᱨᱮᱱᱣᱵᱚᱱ ᱵᱯᱦᱚᱱ.ᱩ,ᱨᱮᱱᱣᱵᱚᱱ ᱨᱮᱱᱣᱰᱮᱱᱣ ᱣᱚᱱ ᱛᱚᱱ.ᱡᱟᱣ, ᱣᱰᱮᱱᱣ, ᱣᱚᱱ.ᱛᱵᱡ, ᱛᱵᱛᱚᱱ.ᱜ।
- ᱰᱮᱱᱜ ᱣᱚᱱᱚᱜ ᱵᱚᱱᱚᱥᱚᱱᱚ ᱣᱚᱱᱡ ᱨᱮᱱ.ᱣᱵᱵᱣ ᱯᱩᱨᱩᱜ-ᱱ, ᱚᱰᱚᱱᱜᱚᱰ ᱨᱮᱱᱣᱚᱱᱚᱡ ᱣᱚᱱ:ᱟᱡ'ᱣ ᱡᱯ ᱯᱚᱱ.ᱜ ᱣᱚᱜᱚᱱᱣᱰᱩᱜ-ᱱ - Issue you raised then, I am explaining it in detail now.

ᱨᱮᱱᱣᱛᱚᱱ (ପାସ୍ଟା) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱮᱛᱚᱛ)/ କ୍ରି. /ᱵᱚᱰᱮ. : ଆଡକୁ, ଦିଗକୁ, ପାଖ (ଏପାଖ ନା ସେପାଖ) - Side, direction - ᱣᱚᱱᱚᱱ, ᱵᱚᱲᱦ (ᱮᱱᱡᱚᱱ ᱜᱩᱰ ᱚᱱᱚᱰᱮᱱ ᱨᱮᱱᱣᱛᱚᱱ)।
- ᱱᱚᱡ ᱜᱚᱲᱡ ᱰᱵᱚᱱ ᱨᱮᱱᱣᱛᱚᱱᱚᱜ ᱵᱚᱱᱰᱮᱱ? - Which side you are taking?

ᱨᱮᱱᱣᱚᱰᱮᱛᱟᱨᱮᱱ. (ପାଶଣ୍ଡିଆ) - ବିଂ. (ᱜᱵᱰᱮᱵ) : ପାଖଣ୍ଡ, ପାପୀଷ୍ଟ, ଠକ, ଭଣ୍ଡ - Fraud, fake holy man,

betrayer - ᱯᱟᱹᱣ ᱜᱚᱞᱚᱝ, ᱣᱟᱹᱱᱟᱹᱣ ᱱᱟᱯᱟᱱ, ᱥᱮᱞᱮᱫ ᱜᱟᱫᱤ।

- ᱵᱟᱦᱟᱲᱣᱟᱞᱟ. ᱜᱟᱫᱤ ᱦᱚᱜᱚ ᱱᱟᱯᱟᱣ ᱵᱟ.ᱚᱞᱟ.ᱚ ᱱᱚᱦᱚᱣᱟ - Don't believe fake holy man.

ᱵᱟᱦᱟᱱᱟ (ᱯᱟᱥᱤᱝ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ. (ᱦᱟᱲᱣᱟ))/ (ᱣᱚᱲᱣᱤᱣ) : ᱜᱡᱱ, ᱫᱱ୍ᱰᱤ ᱥᱢᱟᱱ କରିବା - Weighting, to equalize the balancing bar - ᱦᱟᱜᱚᱲ, ᱚᱦᱯᱟ. ᱟᱱᱤᱟᱞᱟ ᱰᱚᱞᱟᱱᱚᱲ।

- ᱱᱤᱣ ᱚᱦᱟ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱨ ᱱᱟᱛᱟᱭ ᱟᱱᱤᱣ ᱵᱟᱱᱟᱱᱚᱣᱚᱨ-ᱟ, ᱮᱟᱴᱤᱣ ᱦᱚᱦᱚᱥᱟᱱ ᱟᱱᱟᱱᱟᱨ ᱦᱟᱲᱮᱱ - You will not fit into any parameter, still you are trying.
- ᱦᱟᱜᱚᱲ ᱯᱟᱱᱟᱱᱨ ᱱᱟᱴ ᱚᱦᱯᱟ. ᱟᱱᱤᱟᱞᱟ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱨ ᱯᱟᱲ - Before you wieght, balance the balancing bar.

ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱱ (ᱯᱟᱥᱟᱨ୍) - ᱠᱨᱤ. (ᱦᱟᱲᱣᱟ)) : ମୋଲେଇବା, ବଡ କରି ମେଲା କରିବା - To expand the opening, hole, entry hole (applicable to vagina opening) - ᱚᱱ ᱩᱟᱱᱟᱠᱟ, ᱚᱱ ᱚᱰᱟᱱ, ᱠᱥᱤᱞᱮᱫ.ᱫ ᱯᱟᱱᱟᱱᱨ ᱩᱟᱱᱟᱠᱟ ᱚᱩᱚ, ᱵᱟᱲᱦᱟᱞ ᱚᱰᱟᱱ।

- ᱚᱱ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱱ ᱦᱟᱠᱚᱴ ᱠᱥᱤᱫᱮᱫ.ᱫ ᱰᱟᱲᱤᱨᱟᱱᱨ ᱯᱟᱴ - Expand the opening by pulling apart.

ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱛ (ᱯᱟᱥᱟᱞ୍) - ᱠᱨᱤ. (ᱦᱟᱲᱣᱟ)) : ଖୋଲି ଯିବା, ଗଣ୍ଠି ଫିଟିବା - To loose - ᱫᱚᱦᱚ ᱱᱟᱛᱟᱱᱨ, ᱚᱵᱟ ᱱᱟᱛᱟᱱᱨ, ᱱᱟᱛᱟᱱ।

- ᱰᱩᱜᱩ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱛ ᱴᱟᱱ - Hair tie got loose./Hair knot loosed.
- ᱟᱱᱟᱴᱟᱱ ᱫᱚᱦᱚ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱛ ᱴᱟᱱ - Knot of the rope loosed.

ᱵᱟ.ᱰᱟ (ᱯᱟᱥᱤ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ. (ᱦᱟᱲᱣᱟ))/ (ᱣᱚᱲᱣᱤᱣ) : ଫାଶୀ, ଫାଶୀରେ ଝୁଲାଇବା, ଫାଶୀ ଦେବା - Gallows, hang in the gallows - ᱵᱟ.ᱰᱟ, ᱵᱟ.ᱰᱟ ᱱᱟᱴ ᱱᱚᱦᱚ।

- ᱵᱟᱚᱱᱟᱣ ᱵᱟ.ᱰᱟ - Dove trap.
- ᱰᱟᱜᱩᱭ ᱩᱭ ᱟᱱᱟᱴ ᱩᱱᱟᱱᱴ ᱟᱱ.ᱱ ᱱᱴ ᱱᱚᱦᱚ ᱦᱚᱚᱴ ᱦᱭ ᱵᱟ.ᱰᱟ ᱠᱚᱟ ᱦᱴᱩᱴᱠᱚᱱ - Sido, hero of the santal rebellion was hanged in a banyan tree.

ᱵᱟ.ᱰᱟᱱ (ᱯᱟᱥᱤᱨ୍) - ᱠᱨᱤ. (ᱦᱟᱲᱣᱟ)) : ଛିଟିକିବା - Spring up, spring away, scatter - ᱵᱟᱥᱟ.ᱫᱟᱨᱟᱯᱚᱛ, ᱥᱟᱴᱟ ᱵᱟ.ᱰᱟᱱ, ᱡᱟᱱᱡᱟ ᱵᱟ.ᱰᱟᱱ।

- ᱡᱚᱵᱚ ᱦᱟᱥ.ᱱᱟ.ᱛ ᱱᱴᱦᱚ ᱩᱱᱟᱯᱴᱩ-ᱟ, ᱱ.ᱟᱨ ᱡᱟᱱᱫᱚᱴ ᱫᱟᱥᱟᱱᱚᱴ ᱵᱟ.ᱰᱟᱱᱚᱨ ᱦᱟᱲᱮᱱ - Paddy is being thrashed in harvesting yard, paddies are scattering here and there.

ᱵᱟᱦᱟᱴ (ᱯᱟᱥᱮ) - ᱣᱵᱭᱭ (ᱚᱱᱫᱮᱨᱛ) : କାଳେ, ଯଦି - By chance, perchance - ᱵᱟᱱᱩᱥᱟᱴ।

- ᱩᱱᱛ-ᱯᱵ ᱯᱴ ᱟᱨᱟᱴ ᱦᱴᱩ ᱯᱟᱲᱮᱱ, ᱵᱟᱦᱟᱲᱣ ᱯᱟᱫᱮᱨᱛ-ᱟ - We asked you to come with us to collect water, lest you go.

ଘଣ୍ଟଘରଣ (ପାହୁରା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟଣ୍ଟଣ) : ଜଗିବା, ଅନିଶା ରଖିବା - To guard, watch - ଘଣ୍ଟଘଣ୍ଟ।

- ଫୌଣ୍ଟଣ୍ଟ ୟୌଘଣ. ରଟ ଘଣ୍ଟପାଣ୍ଟଟ ବଟ ଘଣ୍ଟଘରଣ୍ଟଟଫ୍ଟଣ - Soldiers are guarding at border of the country.

ଘଣ.ଘରୌ, ଘଣ.ଘରୌଫଣ୍ଟରୁ (ପାହୁରୀ, ପାହୁରୀଦାର୍) - ବି. (ବ୍ୟଣ୍ଟଘ) : ଜଗୁଆଳି, ପଲଟନ, ସୈନିକ, ସୈନ୍ୟ - Soldier, force, watchman - ଘଣପାଣ୍ଟଟ, ଘରୁଣ.ଫଘ, ଘଣ୍ଟରଘଣ ଘଣ୍ଟୌ, ଘଣ୍ଟରଘଣ୍ଟୌଘ।

- ରଣାଘ ଫଣ୍ଟପାଣ୍ଟଟ ୟଣରଣଫ ଫଣ୍ଟଣ୍ଟ.ରୁ ରଟ ଘଣରୁ ଘଣ୍ଟୌ ଘଣ.ଘରୌଫଣରୁ ଘଣ୍ଟଫଣ୍ଟବ ୟଣଘ ବଣଘଟ ବୌଟ ଘୌଫଣ୍ଟ ଣ୍ଟବଣ୍ଟଟଣ - Two gunmen are standing on main gate of royal palace.

ଘଣଘୌଣ (ପାହୁଲା) - ବି. (ବ୍ୟଟଘ) : କାହାଣୀ, ଗଳ୍ପ - Story, tale - ବଣ.ଘଟୌ, ଓଣ୍ଟଘଣ।

- ଘଣ.ଘୌଫ ଫଣ ଓଣ୍ଟୌଣ୍ଟଣ ଘଘଣଘୌ ଓୌଫଣରୁଣ. ବଣ ଘଣଘୌଣ ଣ୍ଟବଣ ବଣଟ ଘଣଘଟ୍ଫଓ - In earlier days grandmother use to tell tales to children.

ଘଣଘାଣ (ପାହୁଟା) - ଅବ୍ୟୟ (ଘଣ୍ଟଣଓ) : ପାଖ, ସେପାଖ, ଏପାଖ, ଦିଗ - Side, direction - ୟଣଘଣ, ୟଣଜଣ ୟଣଘଣ ଭଟ ଘଣଟଣ ୟଣଘଣ, ବଣଘ, ୟଟଘଟଫ।

- ଓଣଘଣ ଘଣଟଣ ଘଣଘାଣ ରଟଭଣଓ ଣ.ଘବ ଫଣ ବରବବଜଫରୁ - Name of the village other side of the river is Khukund.

ଘଣଘଣରୁ (ପାହାର୍) - କ୍ରି./ବି. (ବ୍ୟଟଣ୍ଟଘ)/(ବ୍ୟଟବଘ) : ପିଟିବା, ମାଡ ମାରିବା, ମାଡ - To beat, hit, hitting - ବଣ.ଘଣ.ଭ, ଘଣ୍ଟଘ, ଘୌଘଣ.ଣ୍ଟ, ଘଣଘଣରୁ।

- ଘଣ.ଘୌଫ ଘଣଭଟଘ ଫଣବଣ ଘଣଓଘଣରୁ ଘଣଘଟ୍ଫ - In earlier time teachers use to beat students.

ଘଣ.ଘୌଫ (ପାହିଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଘଣ୍ଟଣଓ) : ପୂର୍ବେ, ଆଗକାଳରେ, ଆଗେ ଆଗେ, ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ - In earlier time, at the beginning - ୟଟଫଣଭ, ଟଘଣଘଣଘ ଟଘଣଘଣଘ, ଘଣଘଣଓ ଘଣଘଣଓ।

- ଘଣ.ଘୌଫ ଫଟବଣ ୟଣଘଣଓ ଫଣ ଘଣଓ - Present time is different from past time.

ଘଣ.ଘବୌ/ଘଣ.ଘବ (ପାହୁଲ୍/ପା.ଡୁ) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟଣ୍ଟଣ) : ହରାଇବା, ହାରିବା - To be vanquished, to be defeated - ଘଣ.ଘବଓ, ଘଟରଣଣଘଣଓ।

- ଣଫଟ ଫଣଫଟ ଘଣ.ଘବୌ ଟୟଣ - We are defeated.

ଘଣ:ଭୌ ଓଣଓଣଓ (ପାଂଚି ଗଗଃ) - ବି. (ବ୍ୟଟବଘ) : ବକ୍ଷଜକୁ ଆବୃତ କରିବା, ପାଂଚ ହାତିଆ ଗାମୁଛା - Apron of five cubic length (lacy) - ଘଣଘଟ ଘଣବଣ ଓଣଓଣଓ ଫବଓଘୌୌ।

ଘଣ:ଭୌ ୟଣ.ୌୌ (ପାଂଚି ଶାଳୀ) - ବି. (ବ୍ୟଟବଘ) : ଅଂଟାରୁ ପାଦ ଯାଏ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ତନ୍ତବୁଣା ପାଂଚ ହାତିଆ ଗାମୁଛା ଶାଢୀ - It is handloom cloth to cover the body from waist to

feet (women) - ଏଣ୍‌ଠେଇ ଚରଣରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଦୂରତ୍ୱ ଅଳ୍ପ ହୋଇଥିବାର ଅନୁଭବ ହେଉଥିବା ଚଳଣି - He walks with short steps.

ପାରମ୍ପରିକ (ପାରମ୍ପରିକ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ବିଶେଷଣ) : ଗୋଟେ ଧାଡିରେ ବସିବା, ଠିଆ ହେବା - Sitting or standing in a single line - ପାରମ୍ପରିକ ବସ, ଯାଏ ବସିବା ବସ, ଦୂରେଇ ଯା।
- ପିଲାଟିମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ବସିବା ଶିଖୁଛନ୍ତି - Children are marching in a single file.

ପାର୍ଟୁଲ୍ (ପାର୍ତୁଲ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଯୋଜନା, ସ୍କିମ୍ - Plan, project, scheme - ଚାଷୀଯାଏଛନ୍ତି।

ପାର୍କାଉ (ପାର୍କାଉ) - କ୍ରି. (ଚାଲିଥାଉ) : ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବା, ଅଭ୍ୟସ୍ତ - To habituate, habituated - ପିଇଯାଅ, ଖାଇପାଇ, ପାରିଯାଇଛି।
- ମୋର ଯେତେବେଳୁ ଚଉଦ ବର୍ଷ ଥିଲା ସେ ପାର୍‌କାଉ ଅଛି - He is habituated to chewing tobacco from his tender age.

ପାର୍ହାଲ୍ (ପାର୍ହାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ବିଶେଷଣ) : ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବରେ, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ, ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ, ଛାଡି ଛାଡି - Descriptively, clearly, distinctly, distantly - ଧୀରଜରେ ଧୀରଜରେ, ପାରିଜାତ ପାରିଜାତ, ଖୋଲାମନେ ଚାଉଳ ଭଲ, ଖୋଲା. ଖୋଲା., ଚାଲୁ ଚାଲୁ।
- ପାରିଯାତ୍ରା ଦୂରତାରେ ଠିଆ ହେଉ - Stand distantly.
- ଖୁଡୀ ଖୁବ ଚାରୁ ଭାବରେ ମୋ ପାରିଯାତ୍ରା ଦେବ:ଘରୀ ଓ ପୂଜାପାଠ ସମ୍ପର୍କରେ କହିଲେ - He told us in detail about gods and goddesses and their worship.

ପାର୍କମ୍ (ପାର୍କମ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଖଟ - Cot - ପାରକଥ।
- ଦଉଡିରେ ପାରକଥ - Cot knit with rope.
- ପାହାଚ ପାରକଥ - Cot made of wood.

ପାର୍ଗାନା (ପାର୍ଗାନା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପୀଢର ସାମାଜିକ ମୁଖ୍ୟ, ପରଗଣାର ସାମାଜିକ ମୁଖ୍ୟ - Social head of Pargana - ପୀତ ପାରଗାନେଇ, ଫଟିଲ ପାରଗାନେଇ।

ପାର୍ସି (ପାର୍ସି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଭାଷା - Language - ଦେଶୀଭାଷି, ରାଜ୍ୟ ଭାଷାରେ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାର୍ସି ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଟେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟେ ଲିପିରେ ଲେଖିବା ଉଚିତ - One language should have one and uniform script.

ପାର୍ସାଲ୍ (ପାର୍ସାଲ୍) - କ୍ରି. (ଚାଲିଥାଉ) : ଫୁର୍ତି ହେବା - To be active, to be excited - ଉତ୍‌ଜିତାରେ, ପିଲାଦିନୁ, ଦୌଡାଦୌଡି।
- ଆଜିକି ଭୋଟରେ ମୋର ପାରିଭାଷା ହୋଇଥିଲା - I had one round of

drink at morning hour for becoming active and excited.

ପାର୍‌ସାଲ୍‌ (ପାର୍‌ସାଲ୍‌) - କ୍ରି. (ଜନ୍ମିବା) : ଫୁଟିବା, ଫୁଲ ଫୁଟିବା - To bloom - ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟିଛି।
- ପଦ୍ମଫୁଲଟି ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟିଛି - Lotus has bloomed.

ପାର୍‌ଶାଲ୍‌ (ପାର୍‌ଶାଲ୍‌) - କ୍ରି. (ଜନ୍ମିବା) : ପ୍ରକାଶିତ ହେବା - To be published - ରାଉରକେଲାରୁ, ରୁପାପ, ପାର୍‌ଟେନଖ, ଫୁଲଝରା, ଗଣମାଧ୍ୟମ।
- "ଟେଟଙ୍ଗ" ଫୁଲଝରାରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା ରାଉରକେଲାର ଏକ ସାହିତ୍ୟିକ ବାର୍ଷିକ ପତ୍ରିକାର ନାମ - A literary annual magazine named "Tetang" is published from Rourkela.

ପାର୍‌ସେଟ୍‌ (ପାର୍‌ସେଟ୍‌) - ବି. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ସଭାପତି, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ - President, chairman - ସଭାଧିପତି।
- ପଣ୍ଡିତଜୀ ପାର୍‌ସେଟ୍‌ ମହାଶୟ - Respected President Sir.

ପାର୍ସୁଲ୍‌ (ପାର୍ସୁଲ୍‌) - କ୍ରି./ବି. (ଜନ୍ମିବା)/ (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ପାର୍ଶୀଲ୍‌ - Parcel - ମାଟିମାଳ ପଠାର ଦେ ପଠାଅ।
- ପୁସ୍ତକଟି ପାର୍ସୁଲ୍‌ ମହଲ କରି ପଠାଅ - Send the book by parcel post.

ପାର୍‌ପାଉ (ପାର୍‌ପାଉ) - କ୍ରି. (ଜନ୍ମିବା) : ଚୂଲାରେ ନିଆଁ ଜଳେଇବା - To set fire in fire place - ଚୂଟେଚ ପାପ ଜଳାଇପା ଅଣ୍ଟାର।
- ଚୂଟେଚ ପାର୍‌ପାଉ ଚୂଟେଚ ଅନେ ପଦାରେ ଅଙ୍ଗାରକୁ ଜଳାଇ - Let the fire burn properly, then only take out some burning charcoal.

ପାର୍‌ନିକ୍‌ (ପାର୍‌ନିକ୍‌) - ବି. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ଗାଁ ମୁଖିଆଙ୍କର ନିକଟତମ ସହଯୋଗୀ - "ପାର୍‌ନିକ୍‌"। ମୁଖିଆଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମୁଖିଆର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ - Choose associate of village head "Manjhi" - ପଣ୍ଡା ମାଝି ରାଉତ ଯାହା, ପଣ୍ଡା ମାଝି ଆଉ ଏହା ପଣ୍ଡା ମାଝିଙ୍କର ଆଦେଶ ମାନି ଚାଲେ ଯାହା ପାର୍‌ନିକ।
- ପଣ୍ଡା ମାଝି ପାର୍‌ନିକ ଦୁଇ ଜଣ ସମ୍ମାନୀୟ ଯାହା ଲୋକେ ଯାହା - Manjhi and Parnik are the most respectable persons in the village.

ପାର୍‌ଟାଣ୍ଡ (ପାର୍‌ଟାଣ୍ଡ) - ବିଂ. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ଦୁଷ୍ଟ, ବଦ୍‌ମାସ୍‌, ପାଜି, ଚଣ୍ଡାଳ - Wicked, truant, rascal - ଦୁଷ୍ଟାମିକୁ, ଜ.ଦୁ.ମିର ଯାହା, ସାଙ୍ଗ ଯାହା, ମାଡ଼ଖାଇଲା।
- ଜଣ ପଠାରେ ପାର୍‌ଟାଣ୍ଡ ଭଳି ଲୋକ ଦେଖି ନାହିଁ ବୋଲି ମନେ ପକାନ୍ତୁ ଦେଖାନ୍ତୁ - I have not seen wicked like you anywhere.

ପାର୍‌ଟେନଖାଟ (ପାର୍‌ୟାଙ୍କେ) - ବି. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ଖଟର ବାହି - Frame of the cot - ପାର୍‌ଟୋଟା ପାର୍‌ଟେନଖା (ଖଟ ନାମ ମାନିବା ପାର୍‌ଟେନଖାଟ)।

- ᱯᱟᱱᱛᱷᱚᱞ ᱯᱟᱱᱛᱷᱟᱱᱟᱛᱮ ᱦᱚᱨᱦᱚ ᱦᱮᱢᱮᱞ ᱜᱩᱞᱟᱭᱛᱮ ᱜᱩᱞᱟᱭᱟᱱ - The frame of the cot should be strong.

ᱯᱟ.ᱞᱚᱱ, ᱯᱟ.ᱞᱩᱱ. (ପାର୍ୱା, ପାରୁୱା) - ବି. (ᱣᱵᱩᱣ) : ମଦ - Alcohol, liquor - ᱯᱟ.ᱞᱚᱱ. (ᱜᱟᱞᱤᱪ, ᱚᱟᱜᱩᱞᱤᱪ), ᱱ.ᱞᱣᱟ।
- ᱵᱟᱚᱞᱚᱱ ᱯᱟ.ᱞᱚᱱ. ᱜᱚᱲ ᱱ.ᱚᱟ ᱚᱱᱟᱱᱮᱱ - Country made liquor is also very strong.
- ᱠᱟᱹᱜᱟᱹᱲ ᱯᱟ.ᱞᱚᱱ. - Burning alcohol/Spirited liquor.

ᱯᱟᱱᱛᱚᱱ (ପାର୍ୱା) - ବି. (ᱣᱵᱩᱣ) : ପାରା - Pigeon - ᱯᱟᱱᱛᱚᱱ ᱥᱟᱦᱟ।
- ᱦᱟ.ᱜᱟᱨ ᱯᱟᱱᱛᱚᱱ - Domesticated pigeon.

ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱚ (ପାର୍ଚାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱮᱚᱱ) : ବଂଶ ବିସ୍ତାର କରିବା, ଜନ୍ମ ହେବା - To increase in number, to take birth, to grow in great number - ᱠᱟᱹᱜᱟᱹᱨ, ᱚᱟ.ᱚᱟᱜᱤ, ᱦᱟᱮᱟᱹᱠᱟᱨ।
- ᱱᱟᱹᱠᱟ ᱥᱟᱱᱤᱜ ᱞᱟᱜᱚᱛ ᱥᱟᱠᱟᱨᱟ ᱵᱚ ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱚᱱᱚᱟᱮᱱ - Bugs have also infested in our house.

ᱯᱟᱱᱛᱟᱱ (ପାର୍ଚା) - ବି. (ᱣᱵᱩᱣ) : ଜମି ପରଚା, ଟିକଟ - Record of right, ticket - ᱚᱱᱟᱮᱱ ᱞᱟᱮᱱᱤᱜ ᱢᱟᱵᱚᱢ, ᱚᱱᱟᱮᱱ ᱞᱟᱵᱚᱠ ᱵᱟᱜᱮᱱᱟᱱ।
- ᱚᱱᱟᱮᱱ ᱞᱟᱮᱱᱤᱜ ᱯᱟᱱᱛᱟᱱ ᱵᱚᱦᱚᱣ ᱱᱚᱠᱚᱮ ᱱᱚᱜᱮᱱᱚᱣ ᱵᱟᱱᱤᱜ ᱡᱟ - Land record papers should be carefully preserved.

ᱯᱟᱱᱛᱚᱲᱚᱮ (ପାର୍ବନ୍) - ବି. (ᱣᱵᱩᱣ) : ପାର୍ବଣ, ପର୍ବ, ଉତ୍ସବ - Festival - ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱚ, ᱯᱟᱱᱚᱱ, ᱜᱚᱰᱮᱞᱟᱱ ᱯᱨᱚᱱ.।

ᱯᱟᱱᱛᱚᱦ (ପାରମ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱮᱚᱱ) : ପାରେଇବା, ନଦୀ, ନାଳ, ଜଙ୍ଗଲ, ପର୍ବତ ପାର ହେବା, ଅତୀତ ହୋଇଥିବା, ପାରେଇ ଚାଲିଯିବା - To cross, to pass, to be past, to escape - ᱚᱱᱟᱮᱱ ᱰᱟᱜᱟᱱ ᱰᱟᱮᱚᱰ, ᱯᱟᱱᱛᱚᱦ ᱥᱟᱱᱚᱱ, ᱯᱨᱚᱵᱚᱱᱚᱰ।
- ᱚᱞᱚᱜᱮᱱ ᱚᱮ ᱜᱮᱞᱚᱱ ᱵᱚ ᱯᱟᱱᱛᱚᱦᱚᱰ ᱵᱟᱮᱱ - People are crossing river in boat.
- ᱮᱵᱚᱮ ᱯᱟᱱᱛᱚᱦ ᱥᱟᱱᱚᱱᱚᱰ ᱵᱟᱮᱱ - Time is running out.

ᱯᱟᱱᱛᱟᱨᱟᱣ (ପାରାବ୍) - ବି. (ᱣᱵᱩᱣ) : ପର୍ବ, ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀ - Festival, function - ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱚ ᱨᱚᱮᱱ.ᱰ।
- ᱚᱱᱟᱮᱱ ᱦᱮᱟᱱᱛᱚᱰ ᱜᱚᱲ ᱦᱟᱮᱚᱱᱟᱡ ᱵᱚᱞᱚᱱᱚᱰ ᱠᱟᱱᱛᱟᱱᱚ ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱚᱨᱟᱣ ᱵᱟᱮᱱ - Flower festival and Sahray are major festivals of Santal community.

ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱟ (ପାରାଟ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱮᱚᱱ) : ପ୍ରହାର କରିବା, ପାହାର ମାରିବା, ପିଟିବା - To beat to flog, thrash - ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱚ, ᱥᱟᱱ.ᱠᱟᱵ.ᱚ।
- ᱮᱱᱰ ᱜᱚᱰ ᱮᱡᱟᱣᱚᱱ ᱜᱮᱰᱮᱱ, ᱠᱟᱱᱜ ᱜᱚᱱᱚᱞ ᱜᱮᱱᱮ ᱯᱟᱱᱛᱟᱱᱟᱱᱚᱰ ᱵᱚᱱᱚᱮᱛ ᱮᱟᱣᱚᱛ ᱦᱚᱱ.ᱚᱵᱰ-ᱱ - He is very

obstinate fellow, if he is thrashed he will come to line.

ᱯᱟᱨᱟᱢᱟᱹᱰᱷᱚ (ପାରାମାଣ୍ଡ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ, ମୁକ୍ତି - Salvation, emancipation, free from worldly bondage, to be free from debt - ᱯᱚᱨᱟᱢᱟᱱᱤᱭᱚ, ᱨᱚᱣᱟᱱ ᱜᱩᱞᱤᱭᱚᱜ, ᱦᱚᱨᱚᱴ ᱦᱟᱜᱩᱱᱟᱭᱚᱜ, ᱜᱚᱱᱚᱢ.ᱨᱚᱡᱟ ᱞᱚᱦᱚᱱ ᱠᱚᱱᱟᱨᱟᱭᱚᱜ।
- ᱜᱚᱱᱚᱨᱟᱭᱚ ᱠᱚᱨᱟᱭᱚ ᱚᱴ ᱯᱟᱨᱟᱢᱟᱱᱤᱭᱚ ᱥᱟᱫᱚᱭᱟᱱᱟ - Salvation is achieved by doing virtuous deeds.

ᱯᱟ.ᱨᱟ (ପାରି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᱚᱱᱚᱱᱟ) : ପାଳି କରିବା (ଜଣେ ପରେ ଆଉ ଜଣେ) - Turn by turn, turn, on turn basis - ᱯᱟ.ᱨᱟ ᱯᱟ.ᱨᱟ (ᱱᱩ ᱯᱟᱹ ᱜᱚᱱᱚᱭ ᱠᱚᱱᱚᱭ ᱚᱱᱟᱭᱟᱭ ᱯᱟᱹ ᱜᱚᱱᱚᱭ ᱯᱮᱞᱚᱱ)।
- ᱯᱟ.ᱨᱟ ᱯᱟ.ᱨᱟ ᱚᱴ ᱛᱚᱦᱚᱞᱚᱨᱟ ᱛᱚᱦ ᱜᱮᱞᱟᱜ ᱞᱚᱭᱚᱱ - We will graze the cattle on turn (turn by turn).

ᱯᱟ.ᱨᱟᱨᱮᱱ. (ପାରିୟା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ପାଲା, ପାଳି ପାଳି କରି ଗାଇବା ଲୋକ - Show of song on particular theme on turn - ᱯᱟ.ᱨᱟ ᱯᱟ.ᱨᱟ ᱚᱴ ᱮᱫᱚᱮᱛᱟᱱ।
- ᱛᱟᱱᱚ.ᱚᱱᱟᱜ ᱜᱚᱲᱮᱨᱚᱦᱚᱥ ᱯᱚᱨᱚᱯ ᱜᱚ ᱢᱚᱦᱚᱱᱚᱡᱤ ᱯᱟ.ᱨᱟᱨᱮᱱ.ᱨ ᱚᱱᱟᱭᱟᱛᱮᱱ - Dasrath Murmu of Bijatala in the district of Mayurbhanj was a famous santali song show maker.

ᱯᱟ.ᱨᱟᱹᱭ (ପାରିସ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଗୋଷ୍ଠୀ, ଉପଗୋଷ୍ଠୀ - Sept and sub-sept - ᱦᱥᱟᱢᱟ, ᱡᱚᱜᱚᱱ., ᱛᱚᱜᱚᱱ., ᱜᱚᱲᱤᱦᱟ, ᱚᱥᱚᱦ।
- ᱤᱱᱤᱮᱚᱱᱟ ᱦᱚᱜᱚ ᱜᱮᱯᱛᱟᱱ ᱜᱚᱦᱟᱱᱟ ᱯᱟ.ᱨᱟᱹᱭ ᱨᱮᱦᱚ ᱡᱟ.ᱦᱟᱢ ᱱᱩᱦᱩᱱᱮᱱ - Santals are divided into twelve septs.

ᱯᱟ.ᱨᱩᱠᱤᱭᱟᱨ. (ପାରୁକିୟା) - ବିଂ. (ᱜᱩᱱᱮᱱ) : ପାରଙ୍ଗମ, ଦକ୍ଷ - Competent, skilful, expert - ᱯᱩᱨᱩᱥᱚᱱ.ᱚ, ᱜᱚᱱᱟᱮᱨᱟᱱᱮ, ᱦᱚ.ᱯᱟ ᱯᱟ.ᱨᱩᱦᱚ.ᱭ ᱡᱚᱦᱟ, ᱯᱟ.ᱟᱦᱟ.ᱟᱢᱟ।
- ᱮᱯᱮᱜ ᱯᱟᱨᱟᱢᱟᱡᱚᱱᱚᱭ ᱨᱮᱜᱚᱱᱮᱜ ᱯᱟ.ᱨᱩᱠᱤᱭᱟᱨᱟᱱ. ᱜᱮᱨᱟᱱ - He is strong in study.

ᱯᱟ.ᱞᱨᱤ (ପାତ୍ରୀ) - କ୍ରି./ବି. (ᱦᱟᱮᱭᱟ))/ (ସଂଜ୍ଞା) : ପାଚେରୀ, ଘେରିବା - Boundary, to enclose - ᱯᱟ.ᱞᱨᱤ ᱥᱤᱥᱤᱜ, ᱯᱟ.ᱞᱨᱤ ᱦᱟᱭᱚᱱ।
- ᱮᱢᱟᱱᱜ ᱦᱮ ᱯᱟ.ᱞᱨᱤ ᱥᱤᱥᱤᱜ ᱱᱩᱦᱟᱱᱟᱜ-ᱟ - House is enclosed by boundary wall.
- ᱯᱟ.ᱞᱨᱤ ᱛᱟᱱᱜᱩᱦᱚᱱᱟᱮ ᱮᱢᱟᱱᱜ ᱤᱱᱟᱞᱟᱜᱟᱱᱟᱜ-ᱟ - House remains unprotected without boundary wall.

ᱯᱟᱞᱟᱹᱮ (ପାଚନ୍) - ବିଂ. (ᱜᱩᱱᱮᱱ) : ଗାର ଗାର, ଗାର ଗାର ଛାପ ଥିବା ଶାଢୀ - Saree with strips - ᱯᱟᱞᱟᱹᱮ ᱤᱱ.ᱡᱟ, ᱜᱟᱱᱤ ᱜᱟᱱᱤ ᱞᱟᱹᱱᱟᱹᱨ ᱦᱚᱜ ᱤᱱ.ᱡᱟ।
- ᱯᱟᱞᱟᱹᱮ ᱤᱱ.ᱡᱟ - Stripped saree.

ପଞ୍ଜନ୍ତ (ପାଚାର୍) - ବି. (ଏଁଦେଁଏ) : ଖିଲ, କିଳା - Jam, for tight - ଚଏମ୍ପଞ., ଚଛମାଏ ଠଞ୍ଚଚଏଛଞ୍ଚ ଏଞ୍ଚପଞ୍ଚଦେ ଦେଞ୍ଚଏମାଏ ଚଏମ୍ପଞ୍ଚ।

- ଦେଞ୍ଚଏପ ଠଏଁଚେଞ୍ଚ.ଓ ଛଟ ମଦମ ଠଞ୍ଚଣ ଚଛମାଏଚଓ ଚଞ୍ଚଦେଞ୍ଚ, ପଞ୍ଜନ୍ତଛ ପଞ୍ଚଓେଞ୍ଚ ଏଟ, ଟଦେଚଏଞ୍ଚଦେ ଚଛମାଏଚଓ-ଞ୍ଚ - Beam of the plough is not properly fitted in the plough hole, put the little and thin jam in it, it will tightly fit.

ପଞ.ଜଏପଞ. (ପାଛ୍ଲା) - ଅବ୍ୟୟ/କ୍ରି. (ଠଞ୍ଚଦେଚଓ)/(ଚଞ୍ଚଦେଚଞ୍ଚ) : ପଛରେ ରହିବା, ପଛକୁ କରିବା - Remain behind, to back to move, backward - ଠଞ୍ଚଣଦେଚଏଚଞ୍ଚଓ, ଓଞ୍ଚ.ଠମ ପଞ.ଜଏପଞ.।

- ଓଞ୍ଚ.ଠମ ପଞ.ଜଏପଞ.ଣଟଫ-ଞ୍ଚ, ଦେଞ୍ଚଏଞ୍ଚଓ ପଟ - Vehicle is making backward movement, get away.
- ଦମ0 ଏଚ' ଞ୍ଚଠଚ ଫଚ ଞ.ଠମ ପଞ.ଜଏପଞ. ଛଟ ଏଟଦେଞ୍ଚଓ ଞ୍ଚଚଞଫ ଠଚଦେଞ୍ଚ - We are still far behind now.

ପଞ.ଜଞ.ଚ (ପାଚାକ୍) - କ୍ରି. (ଚଞ୍ଚଦେଚଞ୍ଚ) : ପଛେଇବା, ପଛରେ ରହିବା - To hesitate, to refuse to shoulder responsibility - ପଞ.ଜଏପଞ.ଓ, ଚଞ୍ଚ0ଞ୍ଚଛଓ।

- ଛଚଅ ଫଚ ଞ.ଠମ ଠଟଦେଟଏ ଛଚଅଞ୍ଚ, ଚଞ.ଏମ ଠମଫଞ.ପ ଛଟଫଚଏ ପଞ.ଜଞ.ଚ ଠଞ୍ଚଅଞ୍ଚଓ ଚଞ୍ଚଦେଞ୍ଚ - You speak well, but run away when asked to work.

ପଞ୍ଜନ୍ତ (ପାଂଚା) - ବି. (ଏଁଦେଁଏ) : ଚାନ୍ଦା, ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ପୂଜା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ - Subscription for social function in the village - ଚଜଏଞ.ଛ ଜଞ୍ଚଚଞ୍ଚ।

ପଞ୍ଜଟଫ (ପାଚେଦ୍) - ବି. (ଏଁଦେଁଏ) : ପାଚେରୀ - Boundary - ପଞ.ଜଛମ ଟଜଟଫ।

- ଞ୍ଚଦେଅଞ୍ଚ ଏଅଞ୍ଚଓ ଫଚଚଏ ପଞ୍ଜଜଟଫ ଞ୍ଚଚଞଫ-ଞ୍ଚ - School house is enclosed with boundary wall.

ପଞ୍ଜଏଏଟ (ପାଛେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଞ୍ଚଦେଚଓ) : ପଛରେ - Behind - ପଞ.ଜଏପଞ. ଦେଟଫ ଛଟ।

- ଠଏଛଏ ପଞ୍ଜଜଏଏଟ ଛଟଫଚ ପଏଛଦେଞ୍ଚ.ପଞ.ଦେମ ଞ.ଠଏ ଧଟଦେଞ୍ଚଓ-ଞ୍ଚ - Village Purnapani.

ପଞ୍ଜଫଏଅଞ୍ଚଓ (ପାନ୍ଦୁଳା°) - ବିଂ. (ଓଏଁଦେଁ) : ଅଳସୁଆ, କାତରିଆ, କାମଚୋର - Lazy, lethargic, lousey - ଓଞ୍ଚ.ଅମଜେଞ., ଞ.ଅମଦେମଜେଞ., ଚଞ୍ଚ0ଞ୍ଚଛମଜେଞ.।

- ଏଦେମ ପଞ୍ଜଫଏଅଞ୍ଚଓ ଫଚ ଞ୍ଚପଚଧ ଠଏଟଠଏଞ୍ଚ ଠଞ୍ଚଅଞ୍ଚଜେଟଜେଞ୍ଚ, ଠଞ୍ଚଓଚଏଞ୍ଚଦେ ଠଏଚ0ଚ ଏଏଓଓ ଚଛଜ ଠଏଚ ଜଞ୍ଚଠଞ୍ଚ ଛଜଚ ଚଛଠଞ୍ଚ - Don't engage that lazy fellow, otherwise all the crops would be damaged by cattle.

ପଞ୍ଜଫଟ (ପାନ୍ଦେ) - ବି. (ଏଁଦେଁଏ) : ଯୋନୀ ଦ୍ୱାରର ଉପରଭାଗ, ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ନାଭି ତଳ ଅଂଶ - Upper part of the vagina or lower part of the naive hairy part of vulva - ଠଏଚଞ. ପଞ୍ଚ0ଞ୍ଚଛ।

ଘଅ.ମଃଖଅ. (ପାଣ୍ଛା) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ଧନୁର ଗୁଣ - String of the bow or thin slip of bamboo of bow - ଅଓ ୟଽଊଅଓ ଘଅ.ମଃଖଅ.।

ଘଅ.ଊ (ପାୟ୍) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ପୁଣ୍ୟ, ଧର୍ମକର୍ମର ଫଳ - Virtue, merit, result of the good deeds - ଫଖଅୟଅଏ ୮ଅ.ଏମ ୟଽଊଅଓ ଅୟାଅ।

ଘଅ.ଊ (ପାୟ୍) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ବଡ ପଇଲା (ଧାନ, ଚାଉଳ, ମୁଗ, ଡାଲି ଇତ୍ୟାଦି ମାପିବା ପାଇଁ) - It is measuring basket bigger than payla - ଘଅ.ଊପଅ. ୮ଖଅଽ ୪ଽଠଅ ଏଅଓ ଏଅ ଘଅ.ଊ ୮ଅ ଏଽ୦ଅଓ-ଅ।
- ଘଅ.ଊ ୦ଽ ୪ଅଓ ଅ୮ଅ ଏଽ - Give them in pay measurement.

ଘଅ.ଊପଅ. (ପାୟ୍ଲା) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ପଇଲା - Measuring bowl or basket - ୪ଅଓ ପଅ.ଓମଫ ଘଅ.ଊପଅ.।
- ୫ଅପଅଽ ଘଅ.ଊପଅ. - Commonly used payla.
- ଘମ୦ଅପ ଘଅ.ଊପଅ. - Payla made of brass.

ଘଅଊଅ (ପାୟ୍ରା) - କ୍ରି./ବି. (୮ଅଽଅଅ)/ (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ପହଁରା, ପହଁରିବା - Swimming, to swim - ଫଅଓ ଅଽ ଘଅଊଅଅଓ, ଘଅଊଅଅ, ଫଅଓ ଅଽ ୫ଅଘଽ ୮ଅ୦ଽ ୪ଅଏଅଅ ମଫମଓ।
- ଘଅଊଅଅଓ ଫଅ ୀଅ୦ଅ ଏଅଘ ୫ଽଫ ୮ଅଓ ଫଅଅ୮ଅଅ - Everybody needs to know swimming.
- ୬ଽମ ଏଅଘ ଏଅଽ ଫଅଓ ଓଅଏଅଓ ଘଅଊଅଅ ଘଅଅଅଏ ଟଽଅ - He crossed the flooded river by swimming.

ଘଅ.ଊମମ (ପାୟ୍ଟି) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : କାମ - Work - ୮ଅ.ଏମ।
- ୫ଽଫ ଏଅ' ଅଽ୮ଽଅଽ ଘଅ.ଊମମ ଏଅ.ଽ୬ଓ ୦ଽ ଏଅ.୮୬ ଓଅୀ ଅଏଅଅ ୦ଽପଽ ୪ଽଽ ପଽଽଅ - Since there is no work in hand, we had gone to reservoir of water to catch fish.

ଘଅ.ଊମଅ.ଘମ (ପାୟ୍ଟାଳି) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : କାମିକା, ଖଟି ପାରିବାର, ଉଦ୍‌ଯୋଗ୍ୟ, ଅଧ୍ୟବସାୟୀ - Industrious, sincere, attentive, careful, responsible, hard working - ଏ୬ଓମ୦ଅଅଅ ୮ଖଅଫମଅଏଅଓ, ଏଅଓ ଅ.ଘମ୪ଅଓ ଏଅଘ, ୮ଅ.ଏମ ଅଅ.୪୬ଅ. ଏଅଘ, ଏ୬ଓମ୦ଅଅଅ ୮ଅ.ଏମ ୫ଖ୬ମଅ.ଏଅଓ ଏଅଘ, ୀ୬ପ୬ଏ, ୮ଅ.ଏମଊଅ.।
- ଅପଽଊମୀ ୮ଅ.ଘଏମ ୮୬ଘମ ଫଅ ଅ.ଏମ ଽ ଘଅ.ଊମଅ.ଘମଊଅ - Maid servant of our house is very attentive girl.

ଘଅଊ୦ଅଅ (ପାୟ୍ତାର୍) - କ୍ରି. (୮ଅଽଅଅ) : ଅନୁମାନ କରିବା, ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବା - To infer, come to conclusion, seem to, feel, draw conclusion - ଘଅଅ୦ଅଘ, ୮ଖଅ.ଘମ ଅଽ ଅଅ୮ଅଅ୦, ଅଽଏଅଅ, ଘଅଅଅ୮।

- ଝଡ଼ଅଳ ଚଡ଼ ଏଯଚ ଚଳଠଯ ଯଯଜ ଚଡ଼ଏ ଘଳଉଠଳଯ ଚଯଜ-ଳ? - After seeing all these, what did you infer?

ଘଳ.ଉଏଳ (ପାୟ୍‌ଣୀ) - ବି. (ଏଚଝଏ) : ଗୋଡର ଖୋଡୁ - Anklet - ୱଳଓଡଳ ଘଳ.ଉଏଳ।
- ୱଓଡଏଯଜ ଘଳ.ଉଏଳ - Ringing anklet.

ଘଳଉଡ (ପାୟ) - ବି. (ଏଚଝଏ) : ଏକ ଦେବୀଙ୍କର ନାମ, ସାନ୍ତାଳମାନେ ମାନୁ ଥିବା ଦେବୀଙ୍କର ନାମ – ହିସି, ଡୁମ୍‌ନୀ, ଛିତା, କାପ୍‌ରା, ଦାନ୍‌ଗୀ, ପୁଣ୍‌ଗୀ, ନାସ ଓ ପାୟ - Name of the female goddesses, it is one of the goddesses name “Payo” - ଏଳଓଳଳ ଚଝଅଳ ଏଚଠଚଏ, ଏଳଓଳଳ ଚଝଅଳ ଚଡଳଯ ଚଡ ଏଓଉଚଓ ଚଳଳଯଳ - ଏଳଯଯଳ, ଏଚଏଯଳ, ଅଓଳଠଳ., ଚଳ.ଘଜଳ., ଡଳ.ଯଳଏଳ, ଘଚଏଓଳ, ଯଚଯଯ, ଘଳଉଡ।

ଘଳଉଳ ଡଳଜଏଳ (ପାୟା ଦାର୍‌ହା) - ବି. (ଏଚଝଏ) : ବଡ ଏବଂ ଗଭୀର ଗଣ୍ଡ (ନଦୀ ଗଣ୍ଡ) - Deep and gigantic water reservoir on the river - ୟଡଚଠଡ ଏଜ ଓଳ.ଏଳଜଳଯଳ ଡଳଜଏଳ।
- ଘଳଉଳ ଡଳଜଏଳ ଜଯଡଡ ୟଯଳଳ ୟଯଳଳ ଏଳ.ଚଚ ଚଡ ଠଳଏଠଯଯଳ - Big fishes are there in the big and deep reservoir in the river.

ଘଳଉଳଜ (ପାୟାର୍‌) - କ୍ରି. (ଚଳଯଡଳ) : ଗଳି ପାରେଇ ଯିବା - To pass through hole - ଠଳଚଓଳ.ଓ ୟଯଳ ଠଯ ଠଳଠ ଘଳଜଡଏ।

- ୟଯଠଳ ୱଳଳ.ଯଳଏ ଠଳଚଓଳ.ଓ ଜଯ ଘଳଉଳଜ ଘଳଜଡଏ ଯଯଳ - A dog passed through a hole in the fence.

ଘଳଉଳଜ ଘଚଉଚଓ (ପାୟାଂ ପୁୟୁଂ) - ବିଂ. (ଓଚଯଚଯ) : ଗୋଧୂଳି ଅନ୍ଧାର - Twilight darkness - ଘଚଯଚଓ ଘଚଯଚଓ ଏଯଳ ଏଳଏଚଠ ଏଚଯ, ଯଯଯଯ ଯଯଯଯ ଏଯଳ।
- ଘଳଉଳଜ ଘଚଉଚଓ ଏଚଠ ଜଜ ଠଳଏଳ ଏଯଳ ୱଳଳଠଚଳ. ଓଳଜଅଯଉଳଜଓ ଯଯଉଳଜ - I could not recognise you in twilight darkness.

ଘଳଉଳଜ (ପାୟାର୍‌) - ବି. (ଏଚଝଏ) : ପ୍ରହର, ବେଳା, ସମୟରେ - Moment, time, hour - ଜଯଅଳ, ଓଝଳ.ଅଳଠ।
- ଯଯଠଳଓ ଘଳଉଳଜ ଜଳଏ ଖଳଠଳଏ ଯଯଳ - I slipped at early morning hour.

ଘଳଉଳଜ (ପାୟାଁ) - ବି. (ଏଚଝଏ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଜଙ୍ଗଲୀ କଣ୍ଟା ବୁଦା - One type of forest thorny bush plant - ଘଳଉଳଜ ଚଳଏଳ।

ଘଳଘ (ପାପ୍‌) - ବି. (ଏଚଝଏ) : ପାପ - Sin - ଜଳ.ଅଳଏ ଚଳ.ଯଏ ଜଯଉଳଜଓ ଳଜଏଳ, ଳଓଝଳଜଜଳଯ ଚଳ.ଯଏ ଜଯଉଳଜଓ ଳଜଏଳଜଳ।
- ଏଳଅ ଏଳ.ଚଏଠ ଠଯଓଳ ଘଳଘ ଏଚଳଓ-ଳ - By troubling people you commit sin.

ଘଳଘଳଅଓଳଜ (ପାପାଳ୍‌ଦା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଝଳଅ) : ମଲା ଭଳି ପଡି ରହିବା -

Laying like dead one - ଶବଯୋଗ ଭୋଗୋଭୋଗ ହଇଚ ଯେଉଁମାନେ ଚଢ଼ଉ, ଶବଯୋଶବଯୋଗ, ଠିକ ସେମିତେ ଶୋଇଥିବା ଲୋକ ଭଳି ଶୋଇବା ଚଢ଼ଉ।

- ବିଶ.ଭିଚଭୋଗଜ ଭେଦା ଯେଉଁଯେଉଁଜ ଗୋଚଗୋଚ - Giant frog died and laid with all the legs stretched out.

ଯେଉଯେଉଜେଉ (ପାପାନାର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠେଜେଠେ) : ପରସ୍ପର - Each other - ଯୋଷ ଏଥର ଶତ ଭଜୋ ଜଣେ ଶତ ଯୋଷ ଏଥର।

- ଯେଉଯେଉଜେଉ ଚୋଟ ଚେଉଯେଭେଉ ଚଶଜେଶ - They are looking at each other.

ଯେଉଯେଉ (ପାପାଃ) - ବି. (ଦ୍ୱଜେଭଯ) : ପିଠା - Cake - ଯୋଠଶଉଶ.।

- ୱୋଷ ଯେଉଯେଉ - Meat cake.

ଯେ.ଯେ.ଠଭ (ପାପାଡୁ) - କ୍ରି. (ଚଶଜେଉଶ) : ହାରିବା, ହରାଇବା, ପରସ୍ପରକୁ ହରାଇବା - To defeat each other - ଯେ.ଠଭ ଯେ.ଯେ.ଠଭ।

- ଭେଠେଟ ଭେଠେଟ ଯେ.ଯେ.ଠଭ ଚୋଟ ଗଜେଭଜ ୱେଉଜ ଚଶଜେଶ - Two friends are playing to defeat each other.

ଯେ.ଯୋ (ପାପୀ) - ବି. (ଦ୍ୱଜେଭଯ) : ପାପୀ - Sinner, one who committed sin, vicious person - ଯେଉ ଶଭ୍ୟୋଶଉ ଶଚଶଜଜୋଠ, ଚଶ.ଲଯଯେ।

- ଜେଭଲ ଯେ.ଯୋ ଜଉ ଶୋଚଏ ଯେଟ ଯୋଯଜେଟଲେଶ - Don't accompany this vicious person.

ଯେଶଠଭଶ (ପାଡ୍ରା) - ବିଂ. (ଭେଜେଭଜ) : ଖେଦା, ଡରୁଆ, ଭୀରୁ - Coward, timid, frightened - ଚଶଭେଶ ଠଏଭଏ, ଠଏଠଏଭଏଭେ।

- ଭଜୋ ଯେଶଠଭଶ ଜଶ:ଠୋ ଜଉ ଠଶଭେ ଠଭଯେଭଜ-ଶ - That timid cock will not fight.

ଯେଶଠଏଶ. (ପାଣ୍ଡୁଆ) - ବିଂ. (ଭେଜେଭଜ) : ଧଳା ରଙ୍ଗର (ଅଣ୍ଡିରା ମଇଁଷି) - White coloured - ଯେଦଠୋଋ (ଚଶଠଶ)।

ଯେଶ.ଠଭୀ (ପାଡ୍ରୀ) - ବିଂ. (ଭେଜେଭଜ) : ଡରୁଆ (ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ) - Timid (woman) - ଯେଭଲେୀ, ଠଏଠଏଭଏଭେ ଭଭୀ।

ଯେଶ:ଠଭୀ, ଯେଶ:ଠଭୀ ଠୀଋଭ (ପାଣ୍ଡ୍ରୀ, ପାଣ୍ଡ୍ରୀ ଡିଜୁ) - ବିଂ. (ଭେଜେଭଜ) : ଧାନ ପୋକ, ପାଣ୍ଡ୍ରୀ ପୋକ - Insect causing damage to paddy plant - ଯେଶ:ଠଭୀ ଠୀଋଭ, ଘଓୀଓ ଜଶଭଟ ଚଏ ଭେଦୋଶ।

ଯେଶଠଏଭଶ (ପାଣ୍ଡ୍ରା) - ବିଂ. (ଭେଜେଭଜ) : ଧଳା ଚୁଟି ଥିବା ପୁରୁଷ - Male with white hair - ଯେଦଠ ଭଠ ଚଏଓଶ।

ଯେଶଠେଶ ଯେଭଠେଭ, ଯେଶୀେଶ ଯେଭୀେଭ (ପାଡ୍ଗା ପୁଡ୍ଗୁ, ପାଳ୍ଗା ପୁଳ୍ଗୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଏଠଏଓୀ) : ଗଡି ପଡି ଉଠିବା, ଶୋଇକରି ହଠାତ୍ ଉଠିବା - Falling

down and getting up, getting up suddeny from sleeping bed. - ଦାଣ୍ଡଟି.ଯ ଚଳାଠ ଦେଇଟି, ଓଠାଏ ଚାଖଇ ମଳାମଚଳ ଦେଇଟି।

- ଘଣ.ଠଏ ଇଳଓ ଳ'ାଖଧ ଚଳାଠ ଯଳାଓେଳ ଯଚାଓେଚ୍ୟ ଫଳ.ଯ ଦେଇଟି ଟେଳ - On hearing the trumpet of the elephant, I got up hurriedly.
- ଘଖଇ ଇଏ୍ୟ ଦାଣ୍ଡଟି.ଯଟେଳ, ୟଟଓେ ଓେ ଯଳାଓେଳ ଯଚାଓେଚ୍ୟ ଦେଇଟି ଟେଳ - I stumbled down on the road and got up instantly.

ଯଳ.ଠଚ (ପାଡୁ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଟେଖଳ)/(ଏଚଟେଧ) : ହରେଇବା, ହାରି ଯାଇଥିବା ଗଞ୍ଜା - To defeat, defeated cock in cock fighting - ୟଏଧ ଠଚଯଚଫ ଇେ ଘେଇଳଖ ଫଖ ଯଳ.ଠଚ ଚଖ ଧେଠଳ ଚଖଖଳ, ଘେଇଳଖ ଳଚଚଟେ ଚଖ।

- ଠଳ.ୟଏଯଚୟ ଳ.ଠଚ ଚଚଘଏ ୟେ ଯଳ.ଠଚ ଚେଫ ଚଖଖଳ - We defeated girls of Balipush village.(in singing and dancing)

ଯଳ:ଠଚ (ପାଣ୍ଡୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଖଟେଖଘ) : ମୁଣ୍ଡ ବାଳ ଧଳା ହେବା, ପତ୍ର ଶୁଖି ଝଡିବା, ଧୂଷର - To become grey, to wither away - ଠଖଏଖଓ ଚଠ ଯଳ:ଠଚଓ, ଯଚ୍ୟଠଖଓ, ଇଖଏଖଘ।

- ଯଳ:ଠଚ ୟଳଚଳଧ - Withered leaf.
- ଠଖଏଖଓ ଚଠ ଯଳ:ଠଚଓ ଟଏଖଠ ଓଖଫ ଳଚଳଟେଳ - Head hair has started growing grey.

ଯଳ'ଠଟଫ (ପାଣ୍ଡେଦ୍) - ବି. (ଏଚଟେଧ) : ଟସର ପୋକ - Silk worn - ଚଚଧଳ.ଓ ଠାାଧ।

ଯଳଟେ (ପାନ୍) - ବି. (ଏଚଟେଧ) : ପାନ - Betel - ଯଳଟେ (ଯଳଟେ ଯଚଓାେ)।

ଯଳଟେଧଳଖ (ପାନ୍ହାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳଟେଖଳ) : କ୍ଷୀର ଝରିବା, ସ୍ତନରେ ଦୁଧ ଜମିବା, ହେବା - To accumulate milk in breast - ଟେଚଟେ ଇଟ ଠଖଖଳ ୟଟଠଟଏ ାଳଖଖଇଳଓ।

- ଓଳ.ଓ ଟ ଯଳଟେଧଳଖ ଳଚଳଫ-ଳ - Cow has accumulated milk in its milching bag/bladder.

ଯଳଟେଚଖଳ (ପାନ୍ଖା) - ବି. (ଏଚଟେଧ) : ପଙ୍ଖା - Fan - ଯଳଟେଚଖଳ (ଠାାଧଖଚାେ ଯଳଟେଚଖଳ)।

- ଳଚାଟଓଳଓ ଫଖ ଠଳଇଓଳ ଠାେଫ ଠାାଧଖଚାେ ଯଳଟେଚଖଳ ଧଟେଳଓ-ଳ - We have two pedestal fans.

ଯଳଟେଚଳଳାଖଳ (ପାନ୍କାଠା) - ବି. (ଏଚଟେଧ) : ଖୋସା କଣ୍ଟା, ରୂପାର ଖୋସା କଣ୍ଟା - Hair bead pin of silver - ଟେଫ ଯଳ.ଟୋେ, ଯଳଟେ ଟଳଚଳଧ ଚଟଚଳ ଖଘଖଓ ଇଟଓଳଓ ଇେଯଳ. ଟେଫ ଯଳ.ଟୋେ। ଟେଟେଳ, ଇେଯଳ. ଇଟଓଳଓ ଚେଘଘାେ ଟଳାଖ ଇଟଓଳଓ ଏେଠେଧ।

ଯଳଟେ ଟଳଚଳଧ (ପାନ୍ ସାକାମ୍) - ବି. (ଏଚଟେଧ) : ପାନ ପତ୍ର - Betel leaf - ଯଳଟେ ଟଳଚଳଧ।

ପାନ ପତ୍ରାକାର (ପାନ୍ ସାକାମ୍ ମୋହର୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପାନ ପତ୍ର ଭଳି ଆକୃତି - Facial appearance looking like betel leaf shape - ପାନ ପତ୍ରାକାର ଅଞ୍ଚଳର ଯୁବତୀ-ମଧୁମୀ।

ପାନ୍ତେଇବା (ପାନ୍ତେ) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ଖୋଜିବା, ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା - To search out, find out, look for - ଭଉଣୀଙ୍କ ଭଉଣୀଘରକୁ ଯାଇଥିବା ଲୋକଟିକୁ ଗାଁର ସମସ୍ତେ ଖୋଜୁଛନ୍ତି।
- ମୋ:ଓଲ୍ଟା ପଟ ପାନ୍ତେଇବା ଟ ଚାଲିଛି - We are looking for our bullock (lost since yesterday).

ପାନ୍ତେଇବା ଆତେ (ପାନ୍ତେ ଆତେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାବବାଚକ) : ଗୋଟେ ଧାଡିରେ ଏବଂ ଲାଗି ଲାଗି (ବସିବା, ଠିଆ ହେବା, ଶୋଇବା ଇତ୍ୟାଦି) - Standing or sitting closely in a single line - ଏଇ ଏଇ ଯାଜ ଠାରୁ ଠା ଫଟାଠାଟ, ଠାଁଚାଇ, ଚାଠାଲା ଯାଇଛି।
- ଯୁଗଯୁଗ ଧାଡିଆଁ ପାନ୍ତେଇବା ଆତେ ଚାଇ ଫଟାଚାଟ ଆଚାଇଛି - A couple is sitting together closely.

ପାନ୍.ଟେ.ଯା (ପାନାହି) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : କଠଉ, ଯୋତା - Shoes - ଚାଟାଯୁତା, ଚାଟାଚାଳି. ଲାଠୀଳି, ଖୁଣ୍ଟାଳିଆ।
- ପାନ୍.ଟେ.ଯା ପଟାଯେଖ ଚାଠୀ ଫୁଲାଚା ଯୁଗୁଣ ଆଫାଯ ଚାଖାଫାଟା - Don't enter the kitchen with shoes in your leg.

ପାନ୍.ଟୀଙ୍କ ପୀଲୁଯ (ପାନୀର୍ ପିୟ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଚଢେଇର ନାମ, ଏହି ପକ୍ଷୀର ରାବରୁ ପୂର୍ବକାଳରେ ଲୋକମାନେ ବର୍ଷା ଆଗମନର ସୂଚନା ପାଇଥାନ୍ତି - A kind of bird usually are found in summer season in middle east India. It makes different kind of sound. In earlier time people could know about rain whether to rain in near future or not - ପାନ୍.ଟୀଙ୍କ ପୀଲୁଯ ଖୁଟୁଟ, ଚଟଚଚ ଖୁଟୁଟ ଙଁାଯ ଚାଠାଟ ଟାଠାଟ ଯାଯୁ ଫାଚଚ ପାଠାଲୁଠାଙ୍କ ଫାଠାଯୁଟୁଠାଙ୍କ ଚାଠାଟ ଠାଠାଯଟ'ଙ - ଟଚଙ୍କ ଫୀଟ ଙଟ ଫାଠାଙ୍କ ଖୁଟ ଚାଠାଙ୍କ।

ପାନ୍.ଟୀ ପାଠାଠ (ପାନୀ ପାଟା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଛପର, ଖପର, ଟାଇଲ୍ ଏବଂ ଆଜ୍‌ବେଷ୍ଟ ଛାତ ଘରର ତଳ ଅଂଶ ଧାରେ ଧାରେ ଏକ ଛଅ ଇଂଚ୍ ଓସାରରେ ପଟା ଘେର। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଘରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ଏବଂ ଛାତର ପାଣି ମଧ୍ୟ କାନ୍ଥ ଆଡକୁ ପଡିବାରୁ ଅଟକାଏ - It is six inches plank fitted around the lower portion of the thatched roofed houses. By this plank the show of the house increases - ଚାଖାପାଖ, ଠାଖାଟାଠ, ଠାଟୀ ଖାଯ ଖାଠାଟୀଟଠା ଫାଖାଠାଠ ଯୁଯାଚ ଟାଠାଠାଚ ଖାଯ ଟାଖାଠ ଟାଖାଠ ଠା ଟୀଟୀଯ ଟାଖାଠ ଠାଖାଠାଚାଖାଠ ଚାଖାଫ ଚାଯଚ, ଟାଠାଠ ଠାଟୀ ଯୁଯାଖାଚ ଯୀଟାଚାଖାଚ ଟାଖାଠାଚାଖାଠାଖାଚ-ଖା।

ପାନ୍.ଟୀ ପାଚାଯ (ପାନୀ ଫଳ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପାଣି ଫଳ, ପାଣିର କଂଟା ଫଳ - Aquatic plant, whose fruits are thorny and its nut is eaten

boiled - ଘଣ.ଯମ ଘଽଥଘ ୰ଣ.ଯ୬ଧ ୰ଥଓ-ଅ ଅଽ ଥଯଅ ୰ଥ ଽଘଓଅଓ ୰ଣଓ ଓଥ ୦ମ୮ମ ୮ଣ୦ଘ ୮ଥ ୰ଥଧଣ।

ଘଣ.ଯମଽ ଠ୬ଠ୬୮ମ (ପାନୀର୍ ଡୁବ୍କୀ) - ବି. (ଏ୬ଯ୬ଧ) : ଡୁବ୍କୀ ଚଢେଇ, ଛୋଟ ଛୋଟ ଚଢେଇ ପାଣିରେ ଡୁବ୍କୀ ମାରି ମାଛ ଧରନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି - Little aquatic bird - ଠ୬ଠ୬୮ମ ଖଘଠଘ।

- ଘଣ.ଏମP ଘଣ.ଏମP ଓଥ ଽଣ.ଯମ ଅଣଅଽ ଽଘ ଅ.ଠମ ୮ଅଁଓଘ ଘଣ.ଯମଽ ଠ୬ଠ୬୮ମ ଖଘଠଘ ୮ଥ ୦ଅଏଘଓଅ - Long ago there were many little aquatic birds in Rani Pukhri.

ଘଣ.ଘ (ପାଳ୍) - ବି. (ଏ୬ଯ୬ଧ) : ଘରର ଲମ୍ବା ବିମ୍ କାଠ - Long beam wood of the thatched house - ଘଣ.ଘ (ମ୬ଓ ଘଣ.ଘ, ଠଘଯଘଽଘଓ ଘଣ.ଘ, ୮ଣ୦ଘ ଘଣ.ଘ)।

- ମ୬ଓ ଘଣ.ଘ ଓଥ ୮ଘମଘ୬ ୮ଣମ୬ ୮ଣ୦ଽ ୮ଅଣଅ ଘଘ - Top long beam should be of strong wood.

ଘଣଘ (ପାଳ୍) - ବି. (ଏ୬ଯ୬ଧ) : ନଈ ଧାର ବଗିଚା, ପନିପରିବା ବଗିଚା - Vegetable garden by the river bank or anywhere - ଠଣଓଣଯ, ୬୦୬ ୬ମଯମ୮ ଖଣଯ ଠଣଘଓଘ।

- ଓଣଠଣ ଣଘଘ ଘଣଘ ଽଘ ଣ.ଠମ ଯଘଣଯ ଠଯଓଣଓ ୬୦୬ ୬ମଯମ୮ ଓଣଽଘ ୮ଥ ଽଥଯଥଘ ଣ୮ଣଅ-ଅ - Various types of vegetables are grown in river side garden.

ଘଣ.ଘଯ୬ଥଣ. (ପାଳ୍ହୁଆ) - ବିଂ. (ଓ୬ଯ୬ଯ) : ଅଳସୁଆ - Lazy, lousy, lethargic - ଣ.ଘମଯମଓଣ., ୮ଣ୦ଥଽମଓଣ., ପଣ.ଠମଓଣ.।

- ଘଣ.ଘଯ୬ଥଣ. ଓମଓ୬ଽଣ. - Lazy child.

ଘଣଘଯଣଥ (ପାଳ୍ହାଓ) - କ୍ରି. (୮ଣଯଥଣ) : ପଢିବା, ପାଠ ପଢିବା - Study, to read - ଥP ଘଣଘଯଣଥ, ଘଣଘଯଣଥ (ଖମ୮ଽମ, ଘ୬୦ଽମ, ଘଣ୦ଽଣଧ ଯଧଣଯ)।

- ଯ୮ଣଓ ଧଥଘଣଓ ଖମ୮ଽମ ଘଣଘଯଣଥ ଓଥ ଠଣଓ ଠ୬ଓମଓଣ - To read others' letter is not good.
- ୬ଯମ ୮୬ଘମ ଧଥଘଥଯ ଓଥ ୮ଥP୮ଧ୬ ଽଯ ଘଣଘଯଣଥଥଓ ୮ଣଯଣଓ - That girl is studying in college.

ଘଣଘଓଣ (ପାଳ୍ୟା) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଥଯଥଘ) : ଟିକେ, କମ୍ ହେବା, ଯଥେଷ୍ଟ ନ ହେବା - To be inadequate, insufficient - ୮ଥଧଥଓ।

- ଧଥ୦ଥ ଧଥଘ ଧଥଧ ୦ଣଓଥଧ ଣP୮ ୮ଯ ଧଥଧ ୮ଯଓ-ଣ, ଧଥଧ ଓଥP୮ ଘଣଘଯଣଥ ଏଥଓ ଯଯ ଓଯଓଣଥ - After serving all, we ate, but food become inadequate.

ଘଣଘଓଣ ଘ୬ଘଓ୬ (ପାଳ୍ଗା ପୁଲ୍ଗୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଥଯଥଘ) : ହଠାତ୍ ନିଦରୁ ଉଠି ପଡିବା - To rise up suddenly from bed - ଣଧଘଣ ୬ଧଘ୬ ଧଣ.ଘମଓ ୮ଽଥଯ ଠଯଽଯଓ।

- ମ୧ ଠଣଠଣ ଧଣଓ ଧଥଧଥ୧ ଣ୩ଧଧ ୮ଯଓ ୮ଽଣଯ ଘଣଘଣଓ ଘ୬ଘଓ୬୧

ଜ୍ଞ.ଅ ଏଟଛଟଜ ଟଟଅ - When I heard my father's call, I woke up all of a sudden from sleep.

ଘଅଅଠଅ ଘଏଅଠଏ (ପାଲ୍‌ତା ପୁଲ୍‌ତୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଅ) : ଅଂସଜତ ଭାବରେ, ଅସଜଡା ଭାବରେ - Untidily, inappropriately - ଏଛଅ'ଓଏପ ଘଅ.ଏଏପ, ଏଅଯଅଁ ଯଅଟ ଠଅଯଅଁ।
- ଯଟଏଅ. ଓଟ ଘଅଅଠଅ ଘଏଅଠଏଓ ଜ୍ଞ.ଅ ଯଟଏ ଅଛଅଟଅଓ - He came running in same untidy clothes.

ଘଅଅଜଛଅଓ (ପାଲ୍‌ଧାଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଅ) : ହଠାତ୍ ଏବଂ ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ଉପରୁ ତଳକୁ କଚାଡିବା, ତଳକୁ ଡେଇଁବା ବା କାହା ଉପରେ ପଡିବା - Suddenly and vehemently jumped on, kicked - ୟଅଏ ଏଛଅଟ ଯଏଛଏଏ ଠଟ ଓଯଠଯ ଅଠଓଅଟ, ଘଛଅଜଅ।
- ଘଅଅଜଛଅଓ ଯଟଟଠଟ ଯଏଅ ଜ୍ଞଜ.ଜଯଏଅ - All of a sudden he jumped on me in a great force.
- ଓଅ.ଓ ଘଅଅଜଛଅଓ ଯଟଟଠଟ ଘଛଅଜଅ ଅ.ଜଯଏଅଓ - Cow kicked me suddenly backward.

ଘଅଅଟଏ (ପାଳକ୍) - କ୍ରି. (ଏଅଟଅଅ) : ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବା, ଓସ୍ତାଦି ହାସଲ କରିବା - To become expert, habituated, trained - ଘଅ.ଛଏଅ.ଅ, ଘଅଯଅଅ।
- ଏଟଯଜଏ ଜ୍ଞଅଏଅ ଏଠଏ ଛଟ ଘଅଅଟଏ ଅଏଅଟଅଟଓ - She is expert in cooking.

ଘଅଅଅ (ପାଳା) - ବି. (ଏଏଟଏଯ) : କୁକୁଡା ଲଢେଇ ପଡିଆ - Specified cock fighting field - ୟଯଯ ଠଏଘଏଜ ଘଅଅଅ।

ଘଅଅଅଓ (ପାଳାଗ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଅ) : ଫଟା, ପିଞ୍ଜିବା, ଫାଳ କରିବା - Cracked, to crack, to tear apart - ୟଯଛଅ., ଘଅଟଅଅଓ, ୟଅଯଅଅଠ।
- ଘଅଅଅଅଓ ଦଏଯଯ - Cracked lips.
- ଘଅଅଅଅଓ ଟଅଯଅଅଟ - Cracked and sized fire wood.
- ଯଅଓଠଯଅଟ ଏଅଛଟ ଓଟ ଠଅ.ଜଏଠ ଏଅଜଅ ଘଅଅଅଅଓ ଠଅଯଅଅ ଏଅଓ ଘଟ - Do the first ploughing of crops field at the beginning of the year.

ଘଅଅଅଅଅ (ପାଳାଓ) - କ୍ରି. (ଏଅଟଅଅଅ) : ଫସିବା, ଫସେଇବା, ପଡିବା - To trap, to be trapped, caught, to be victim - ଟଅଠ, ଟଅଠ ଅୟଅଓ, ଏଏଛଏଓ।
- ଠଯଘଅଠ ଛଟଦଟ ଘଅଅଅଅଅ ଅଏଅଟଅ - We are in trouble.
- ଠଟଠଟଏ ଜଅ ଅଦଟଓଅଟଓ ଏଅଦଅଯ ଛଟ ଅ.ଠଯ ଓଅଟ ଯଅ.ଏଏ ଘଅଅଅଅଅ ଦଟଟଅ - Today a lot of fish were trapped in our net.

ଘଅଅଅ ଘଏଯଟଯ (ପାଳା ପୁଲ୍‌ସୀ) - ବିଂ./ବି. (ଓଏଟଏଟ)/(ଏଏଟଏଯ) : ପଡୋଶୀ, ପଡୋଶୀ ଗ୍ରାମ - Neighbouring village - ଟଅ.ଓ ଘଏଯଟଯ, ଟଏଛ ଟଏଘଏଛ ଅ.ଠଏ।

- ଯଥାଯଥ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଏହାର ବିପରୀତ ବିଶେଷଣ ବିହନ - People of neighbouring village also came to know this.

ଯଥା.ଯୁ (ପାଳି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଁଠଯୁ) : ପାଳି କରିବା - To make rotation, turn wise - ଯଥା.ଯୁ, ଯଥା.ଯୁ ଯଥା.ଯୁ ଠୁ।
- ଆମ ଗା.ଠା ଇଠ ଠଥା:ଓଠଇୁ ଓଠଯୁ ଜିତିବା ଯଥା.ଯୁ ଗାବଥଜ-ଥ - In our village grazing cattle has been made turn wise.

ଯଥା.ଯୁ ଇଠାଥ. (ପାଳି ଜ୍ୱର) - ବି. (ଏଠଁଠଏ) : ପାଳି ଜ୍ୱର - Intermitted fever - ଯଥା.ଯୁ ଇଠାଥ.।

ଯଥା.ଠାବଥା.ଇ (ପାଟ୍‌କାର୍) - ବି. (ଏଠଁଠଏ) : ଭବିଷ୍ୟତ ଏବଂ ଅତୀତ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ କହୁଥିବା ଏକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ବା ଲୋକ - Soothsayer, believed to be knowing one's past and future by depicting in picture - ଯଥା.ଠାବଥା.ଇ ଯଥଯୁ, ଠଥା.ଠୁ, ଓଥାଠ ଯଥଯୁଥଓ ଏଥଇଥଓ୍ୱ ଏଥଇଥବ ଏଯୁଏଥଓ ବଥଠାଓଥ ବଥ ଯୁଠୁଠଥା.ଇ ଏଥଜଥଇ ବଥଠୁ ଢଥ.ଓ ଯଥଯୁ (ଏଥଥଥ ଜିତି ଯଥଯୁ ଯୁଯୁ ବଥଠାଓଥ ବଥଏଥ, ଥଇ ଏଏବଏ ଯଥା.ଠାବଥା.ଇ ଯଥଯୁ ଯଥଯଥଏ ବଥଓଠ ଥା.ଠୁ ଠୁଜ ବଥ ଯୁଯୁ ବଥଥଥ ଯଥଏଥ ଏଓଥଥଥ ଠଥଠଥଇ ବଥଠାଓଥ ଠଯୁଏ ବଥଠୁ)।

ଯଥାଠବଥ ଏଥଓଥଓ ଏଜ (ପାଟ୍‌କା ଶାଗାଃ ଉଦ୍) - ବି. (ଏଠଁଠଏ) : ବଣରେ ମିଳୁଥିବା ଏକ ପ୍ରକାର ଛତୁ। ଏହି ଛତୁ ଖାଦ୍ୟ ଉପଯୋଗୀ - A kind of mushroom grown in forest, it is edible - ଯଥାଠବଥ ଏଥଓଥଓ ଏଜ ଜିତି ଢଥଇ ଏଜ ବଥଏଥ, ଥଏଥ ଜିତିବଥ ।ଥଯଥଥ।

ଯଥା.ଠବଥ (ପାଟ୍‌କୀ) - ବି. (ଏଠଁଠଏ) : ଜାତି, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଗୋଷ୍ଠୀ - Community, caste, septs - ।ଥ.ଠଥ, ଓଠଯୁଠଥ, ଠଓଥବ, ଠଏଜଥ.।
- ଆମ ଗା.ଠା ଇଠଜିତ ଢଥଇଥ ଯଥା.ଠବଥ ଯଥଯୁ ଯଯଥଏଥଓ ବଥଥଥ - There are several community of people living in our village.

ଯଥାଠ ଯଥାଠ (ପାଟ୍ ପାଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଏଥଯୁ) : ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୀନହୀନ ଅବସ୍ଥା, ଘୋର ଦାରିଦ୍ରତାର ମଧ୍ୟରେ, ଅଭାବ ଅସୁବିଧା - Extreme poverty - ଥ.ଢଥ ଠୁଜ, ଥ.ଢଥ ଢଥଓ ।ଓଥାବ ଥଢଥଯୁଠଥ।
- ଏଯୁବଠ ଯଥଁ ଥ.ଢଥ ଯଥାଠ ଯଥାଠ ବଥ ଇଟଓଯୁଥଓ ବଥଏଥ - They also became extremely poor.

ଯଥାଠଇଥ (ପାଟ୍‌ରା) - ବି. (ଏଠଁଠଏ) : ଏକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଯେଉଁମାନେ ଟସର ଲୁଗା ବୁଣନ୍ତି - Community that looms the tushar/silk cloths - ଯଥାଠଇଥ ।ଥ.ଠଥ ଯଥଯୁ (ଏଯୁବଠ ଜିତି ଏଠଯୁ.ଓ ଏଠଓଯୁଥ ବଥ ଠୁଯୁଥ))।

ଯଥାଥଥ (ପାଟ୍ୱା) - କ୍ରି./ବି. (ବଥଏଥଥ))/ (ଏଠଁଠଏ) : କୃମି - Tape worm in stomach - ଏଥା ଇଥଏ ଏଯୁଠୁଜ।

- ଏଟମ ଔମଜଔଓଓ. ଜଥ ଢଅଠ ଓଟଏଥ ଘଅଠଅଜଅ ଅଏଅଜ ଟଘଅ - That child is having worms in his stomach.

ଘଅଠଅଏ (ପାଟକ୍) - ବି. (ଏଏଟଏଘ) : ଜାତି, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ - Caste, community - ଠଅ.ଠମ।
- ଖଓଅ.ଠମଏ ଘଅଠଅଏ - Non-tribal community.
- ଓଅଠଓ ଘଅଠଅଏ - Royal community.

ଘଅଠଓଥ (ପାଠ) - ବି. (ଏଏଟଏଘ) : ବିଷୟ, ବିଦ୍ୟା - Lesion, issue - ଏଅଠଓଅ, ଠଓଅଘଢଅ।
- ଟଥଜଅ ଜଥ ଅ.ଠମ ଏଏଠଓଟଟ ଘଅଠଅଓଥ ଏଅଟଅ - This is a complicated issue.

ଘଅଠଅ (ପାଟା) - ବି. (ଏଏଟଏଘ) : କାଠ ପଟା, ଜମି ପଟ୍ଟା - Plank, right of record of land - ଏଅଠଓ ଘଅଠଅ, ଘଅଠଟଅ ଘଅଠଅ।
- ଟଥଜଅ ଘଅଠଟଅ ଓଟଖଅଓ ଘଅଠଅ ଘଥ ଢଟ ଏଅଘ ଢଟଜ-ଅ - We also got the record of title for this land/ of this land.
- ଟଥଜଅ ଜଥ ଟଅଓଠଅଘ ଘଅଠଅ ଏଅଟଅ - This plank of sal tree.

ଘଅଠ ଘଏଠ (ପାଟ୍ ପୁଟ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଟଥଘ) : ପେଟ ପାଟ୍ ପୁଟ୍ ଶବ୍ଦ ହେବା, ଭାତ ଫୁଟିବା ଶବ୍ଦକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶବ୍ଦରେ ପରିପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ - Pat put sound of the stomach due to stomach upset, sound of boiling rice - ଢଅଠ ଘଅଠ ଘଏଠଅଜ, ଢଅଠ ଟଅଠଠ ଜଅଏଅଠ ଅଓ ଘଏଠଅ ଘଅଠ ଅଟଠଟଠ ଅଓ ଘଏଘଏ ଠମଏଘ ଢଟଟଏଓଅଅଟ ଘଅ ଘଅଠ ଘଏଠ ଟଅଠଅଜଅଜ-ଅ।
- ଢଅଠ ଘଅଠ ଘଏଠଅଜ ଏଅଟଅ - Stomach is producing sound due to stomach upset.
- ଘଏଘଏ ଠମଏଘ ଜଥଅଜ ଅଜଅ ଟଅଅ ଘଅଠ ଘଏଠ ଟଅଠଅ ଏଅଟଅ ଏଅଟଅ - Water in rice boiling pot has dried up and “pat put” (one type of sound) is coming from it.

ଘଅଠଅଓ (ପାଟାଓ) - କ୍ରି. (ଏଅଟଘଅଓ) : ମାଟି ସମତଳ କରିବା, ମାଟିକୁ ବସାଇବା, ଦବାଇବା - To level the earth - ଘଟଓଟଠ, ଜଅଠଅଓ, ଠଅ.ଞଟଅ.ଘ।
- ଟଘଘଘଏ ଓଟଟଅଜଅ ଘଅଟଅ ଏଘ ଘଅଠଅଓଟଜ-ଅ - Soil of road is being levelled.

ଘଅଠଅଟ (ପାଟାନ୍) - କ୍ରି. (ଏଅଟଘଅଓ) : ଜଳ ସେଚନ କରିବା, ପାଣି ମଡାଇବା - To irrigate - ଠଅ.ଜଓ ଓଟ ଜଅଠ ଘଟଓଟଠ।
- ଟମଠଏଜ ଠଟ ଠଅ.ଜଓ ଏଘ ଓଘଠଘଘଘଜ ଏଅଟଅ, ଏଏଘ ଏଓଘଟ ଜଅଠଅଜ ଏଅଠଅଠ ଏଅଠଟ ଘଅଠଅଟ ଘଟ - All the crop fields became dry due to scorching sun, irrigate the crop fields by lifting water from dug well.

ଘଅଠଅଠ (ପାଟାଃ) - କ୍ରି. (ଏଅଟଘଅଓ) : ବୁଣିବା (ଟୋକେଇ, କୁଲା ବାଉଁଶର) - To inter wing, to insert one another, to make basket - ଔଅପଅଜ, ଟଘଟଟ

ଯଥାଯଥ ଠିକ ଓଜନରେ ମାପ, ଠିକ୍‌ଠାକ୍‌ ମାପ।

- ଯେପରି ଧାନମାନେ ଫୁଟ ଉଡ଼ିଯାଏ ତାହା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଭାବରେ ଭଲ ଭାବରେ ହୋଇଛି - This winnow is very well inter winged.

ପାଟାବିନ୍ଧା ପାଟାବିନ୍ଧା. ପାଟାବିନ୍ଧା (ପାଟା ବିନ୍ଧା ପାତା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ପାଟା ବିନ୍ଧା ମେଳା, ଏହି ମେଳାଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦିବାସୀ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ମେଳା। ଏଠାରେ ନାଚଗୀତ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଏବଂ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆକର୍ଷଣୀୟ ଜିନିଷ ଏଠାରେ କିଣା ବିକା ହୁଏ। ଏହି ମେଳା ଦେଖିବା ପାଇଁ ବିହାର, ବେଙ୍ଗଲ, ଝାଡଖଣ୍ଡ, ଆସାମ ଏବଂ ଓଡିଶାରୁ ଲୋକ ଯାଆନ୍ତି। ଏହା ଦଶହରା ସମୟରେ ହୁଏ, ଏହି ପାଟା ବିନ୍ଧା ହେଉଛି ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗର ସିଲ୍‌ଦା ସହରର ଆନତି ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ - This is a famous adivasi fair, where dancing and singing go on for three days continuously, No non-tribal people are allowed there. People from Bihar, West Bengal, Jharkhand, Assam and Odisha go to enjoy this function. A lot of articles of adivasi interest prepared by santals are available for sale. Patabindha is situated little away from silda town of West Bengal - ପାଟାବିନ୍ଧା. ପାଟାବିନ୍ଧା ଉତ୍ସବ ପାଟାବିନ୍ଧା. ପାଟାବିନ୍ଧା ଯଦି ହେ ପଠାଇଛନ୍ତି। ଏହିପରି ପାଟାବିନ୍ଧା ମେଳାରେ ଯିବା ପାଇଁ ଆମ ଗାଁରୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲୋକ ଯିବେ ବୋଲି ଜଣାପଡିଛି। ଏହି ମେଳାରେ ଯିବା ପାଇଁ ଆମ ଗାଁରୁ

- ଽଳଡଳଘ ଯଳ.ଳଘ - Cart wheel wood.

ଯଳ.ଳଽଘ (ପାଠି) - ବି°./ବି. (ଓ୬ଽ୬ଽ)/(ଏ୬ଽ୬ଏ) : ମାଈ ଛେଳି, ହାଲୁଆଣି, ଛୁଆ ଜନ୍ମ ନ କରିଥିବା ମାଈ ଛେଳି - She-goat before having kid - ଏଟଛଥଏ ଯଳ.ଳଽଘ।

- ଏଥଯଥଽ ଳ.ଥଛଘ ଏଥଯଥଽ ୪ଥଓ ଟ'ଓଳ ଏଟଛଥଏ ଓଥ ଯଳ.ଳଽଘ ୦ଥ ଏଟ୦ଳ୦ଥଥଳ
- She-goat before giving birth to kids is called “pathi” (virgin she-goat).

ଯଳ.ଳଘଓଳ., ଯଳ.ଳଓଳ. (ପାଟିୟା, ପାଟ୍ୟା) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ପାଲ ତିଆରି ହେଁସ - Mat made of dwarf palm leaf - ୦ଘ୦ଳ. ଯଳ.ଳଘଓଳ./ଯଳ.ଳଓଳ.।

- ୦ଘ୦ଳ. ଯଳ.ଳଘଓଳ. ଛଟଓଟ ଏ୦.ଏ୬ ୪ଳଥଥଳଓ ୦ଥ ଥ୪ଥଓ ୪ଳଥଯଳଓ ୦ଥଥଳ - Bride and bridegrooms are anointed with oil and turmeric on the mat specially made of leaves of dwarf palm tree.

ଯଳ.ଳ୬ଏ (ପାଟୁବ୍) - କ୍ରି. (୦ଳଽଥଳ) : ମୂଳରୁ ଉପାଡିବା (ଗଛ) - To uproot (tree) - ଓଳଛଟ ଯଛଟଏଳ୦ଛ ଛଟଏଟଓ ୦ଛଥଽ ଯଳ.ଳ୬ଏ ଏଛଳ'ଓଳ.ଘ।

- ଳ.ଠ୬ ଏଳଏଟଛ ଏଳଘଥଳଏ ଏଟଽଳଳଓ ଓଳଛଟ, ଥଳ୮ଳଥଏଟଽ ଏଥଓ-ଓଳଓ ଛଟ ଯଳ.ଳ୬ଏ ଟଽଳ - Old peepal tree of village end, uprooted in last cyclone.

ଯଳ.ଳଛ୬ଏଳ. (ପାଠୁଆ) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ପାଠୁଆ, ପାଠ ପଢିଥିବା ଲୋକ, ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ - Literate, educated, students - ଏ୮ ଯଳଘଏଳଏ ଏଥଘ, ଳଥଟଠଳଓଳ.।

- ଯଳ.ଳଛ୬ଏଳ. ଓଳଓଏଛଳ. ଳଽଘଥ ୦ଛଥଽ ୦ଥ ଛ୬ଏଳ.ଘ ୦ଳଳଽ - Students are returning from school.

ଯଳଳଛଟ (ପାଠେ) - କ୍ରି. (୦ଳଽଏଥଳ) : ଅଣ୍ଟାରେ ଲୁଗା ଗୁଡାଇବା - To fastoon cloth around waist, to fasten cloth around waist - ୦ଟଓଛଳଥ, ୦ଳ'୦ଳ ଛଟ ୮୬ଓଏଘଳ ୦ଟଓଛଳଥ ୬ଛଳ।

- ଓଳ୦ଘଛଳ ୦ଟ ୦ଳ'୦ଳ ଛଟ ଯଳଳଛଟ ୬ଛଳ୬ଏଥଓ ଘଟ - Fasten a gamuchha tightly around waist.

ଯଳଳଟଓ (ପାଟେଦ୍) - କ୍ରି./ବି. (୦ଳଽଏଥଳ)/(ଏ୬ଽ୬ଏ) : କବାଟ କିଳି ଚିଟିକିଣି ଲଗାଇବା - To hook the door to keep stopped/jammed from inside - ୪ଳ୮ଯଳ୨ ୪ଳ୨ ୦ଳ୦ଟ ଯଳଳଟଓ ୬ଛଳ।

- ୨ଳଓଳ. ଓଳ୦ଳ୬ ଘଳ୦ଳଳଓ ଛଟ ୪ଳ୮ଯଳ୨ ୦ଛଳ୦ଛଳ. ୦ଛଥଽ ଯଳଳଟଓ ୦ଥଓ ଘଟ, ୦ଳଓ୦ଛଳଽ ୦୬ଘ୦ଛଏଳ ୦ଥ୮ଥଽଏଳ - Before you go to bed, hook the door from inside otherwise thieves may enter.

ଯଳଳଟଓ (ପାଟେଦ୍) - କ୍ରି. (୦ଳଽଏଥଳ) : ନଈ କିମ୍ବା ନାଳରେ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧି ଅଲଗା ଆଡକୁ ପାଣି ଠେଲି ଦେବା - To make

embankment on river or nullah to divert the course of river or to stop the water from flowing down - ᱱᱫᱤᱱᱛᱮᱞ ᱚᱞᱟᱜᱟᱱᱮ ᱫᱟᱹᱜᱟᱹᱣ ᱢᱮᱱᱟᱜ ᱟᱞᱟᱜ ᱠᱟᱱᱟᱜ, ᱥᱚᱱᱟᱜ ᱠᱟᱱᱟᱜ ᱨᱮᱭᱟᱜ ᱥᱟᱨᱤ ᱢᱮᱱᱟᱜ ᱥᱚᱱᱟᱜ ᱠᱟᱱᱟᱜ ᱚᱞᱟᱜᱟᱱᱮ ᱠᱟᱱᱟᱭᱟᱱ।

ᱯᱟᱠᱮᱫ (ପାକେଦ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟᱱ) : ଠିକ୍ ଖାପ ନ ଖାଇବା, ନ ମିଳିବା - Not fitting accurately - ᱢᱟᱱᱯᱟᱱᱚᱠᱟᱱ, ᱟᱯᱟᱫᱟᱜ।

ᱯᱤᱛ (ପୀତ୍) - ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟ) : ପିତ - Bile - ᱯᱤᱛ।

ᱯᱤᱛ (ପିତ୍) - ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶାରିରୀକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା - Allergy - ᱯᱤᱛ ᱰᱟᱵᱟᱱᱟ।

- ᱯᱤᱛ ᱫᱚ ᱚᱱᱟᱭᱟᱱ ᱚᱠ ᱫᱮᱦᱮᱱᱚ ᱯᱟᱵᱟᱨᱮᱱᱠ ᱮᱱᱟᱭᱟᱱᱟ-ᱱᱟ - Allergic revelation disappears if it is rubbed with copper.

ᱯᱤᱛᱚᱯ (ପିତଲ୍) - ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟ) : ପିତଳ - Brass - ᱯᱤᱛᱚᱯ।

- ᱯᱤᱛᱚᱯ ᱣᱟᱱᱟᱜ - Cooking pot of brass/Cooking pot made of brass.

ᱯᱤᱛᱟ.ᱞᱩ (ପିତା.ଲୁ) - ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟ) : ପିତାଳୁ (ବଣରେ ମିଳେ) - Bitter root - ᱯᱤᱛᱟ.ᱞᱩ (ᱰᱤᱥ ᱱᱚᱴ ᱣᱟᱱᱟᱨᱟᱜ-ᱱᱟ)।

- ᱯᱤᱛᱟ.ᱞᱩ ᱫᱚ ᱣᱚᱴᱚᱴᱟ ᱱᱚᱱ ᱫᱮᱱᱟᱫᱮᱱᱚ ᱫᱚᱴᱚᱱ - Bitter root is bitter in taste and it also irritates.

ᱯᱤᱞ (ପିଲ୍) - ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟ) : ଶୁକ୍ର, ବୀର୍ଯ୍ୟ, ଶୁକ୍ରାଣୁ - Sperm, semen - ᱦᱩᱱᱤ, ᱰᱤᱱᱚᱞᱟᱹ, ᱨᱟᱹᱣᱟᱱ. ᱣᱟᱹᱯᱟᱹᱜ ᱫᱟᱱᱟᱜ।

ᱯᱤᱞᱪᱩ ᱣᱟᱱᱚᱢᱟᱱᱟ, ᱯᱤᱞᱪᱩ ᱰᱩᱰᱤᱱᱤ (ପିଲ୍‌ଚୁ ହାଳାମ୍, ପିଲ୍‌ଚୁ ବୁଢୀ) - ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱞᱟ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ଲୋକ କଥା ଅନୁସାରେ ପିଲ୍‌ଚୁ ହାଳାମ୍ ପିଲ୍‌ଚୁ ବୁଢୀ ହେଉଛନ୍ତି ଆଦି ମାନବ । ଜଣେ ପୁରୁଷ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ନାରୀ । ସେମାନେ ହଂସ ହଂସୀର ଅଣ୍ଡାରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ପ୍ରଭୁ ନିଜେ ସେମାନଙ୍କୁ ଲାଳନ ପାଳନ କରି ବଡ କରାଇଥିଲେ । ସେହି ଆଦି ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀଠାରୁ ମାନବ ସଭ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି - According to legend of the Santals, Pilchu Haram and Pilchu Budhi are the first human being in this world. They were born from the eggs of Swans. God himself took the responsibility of upbringing them. They learnt all types of human activities right from the child birth to last rite on death. The language spoken by them is the language of Almighty, because he taught them how and what to speak. That is why God is easily pleased if he is prayed in Santali language. These first human beings procreated and setup human civilization in this world - ᱯᱤᱞᱪᱩ ᱣᱟᱱᱚᱢᱟᱱᱟ ᱯᱤᱞᱪᱩ ᱰᱩᱰᱤᱱᱤ ᱫᱚ ᱥᱚᱦᱚᱣᱟᱹᱜ ᱯᱟᱱᱮᱫᱮᱱ ᱢᱟᱱᱮᱫ ᱢᱟᱱᱮ। ᱢᱮᱢᱟᱮ ᱫᱚ ᱦᱟᱨᱟᱢ.ᱪ ᱢᱟᱱᱟᱱᱚᱪ

ଫଣଟ ଖଣା ଠ୬୮ଣ. ଟଟ ଯଣ'ୟ ଯଣ'ୟଦ୍ୟ ଖଟଠଟ ଠ୷ାଦ୍ୟ ୮ଓଖଟ ୮୷ଟ ୰ଣଟଣଯ ଦ୍ଟଟଣ। ଯଣଟଣଓ ଠଓଟଓଖଣଓ ଣ'ଫଟ ଣଟ ଫ୷ାୟଣ. ଠଟ ୬ଟ୮୷ଟ ଖଠ ୮୷ଟ ଣ୷ଠଓଟ ଟଟଣ। ଣଟ ୬ଟ୮୷ଟ ଖ୮୬ଣ ଦ୍ଟ୮ଣ ଠଟ ୮୷ଟ ଯଣଟଣଓ-ଣ, ଖଟଣ ଯଖଟ ଠଣଯଣଟ ୮ଓଯଖ' ଯଣ୷ଣଓ ୮ଓଖଟଟ ଠଟଟଣଖ ୰୬ଠ ଦ୍ଟଟ-ଣ। ୬ଟ୮୷ଟ ଟଖଘ ୮ଖଓ ଖଟଫଣଫ ୮୷ଟଣ ଣଟ ଖଟଣ ୟଣଖଠଟ ଟ୷ାଣଓ ୮ଣାଠଓଣ ଯଖ'ଓ ଦ୩.ଓଣଫ ୮୷ଟଣ। ୬ଟ୮୷ଟ ଟ ୰୬ଟଟ-୰ଖଠଣ ୮ଣଫ ୮୷ଟଣ ଣଟ ଯଣ.ୟଯ୷ ଖ'ଠଟ ୮ଓଖଟ ଓଟ୮ଖ ଠଣ.ଠ ଟଟଣ।

ଘ୷ାଦଯ୷ (ପିଲ୍ହୀ) - ବି. (ଏ୮ଟ୬ଯ) : ପିଲ୍ହୀ ଗଛ, ଏହି ଗଛ ଔଷଧରେ ଲାଗେ - This is a wild tree, this tree has medicinal value - ଘ୷ାଦଯ୷ ଫଣଟ।

ଘ୷ାଦଯ୷ (ପିଲ୍ହୀ) - ବି. (ଏ୮ଟ୬ଯ) : ପିଲ୍ହୀ ବେମାର, ଜ୍ୱର - Tumour - ଘ୷ାଦଯ୷, ଦଣା ଟଟ ଘ୷ାଦଯ୷।

ଘ୷ା୮ଣ. (ପିକା) - ବି. (ଏ୮ଟ୬ଯ) : ବିଡି, ଲମ୍ବା ବିଡି - Cigar - ଘ୬ଓ୷।
- ଘ୷ା୮ଣ. ୮ଣଠଣ ୰୷ାଘ୬ଠ ଏଣଓ ୮ଟଓଟ - Let us smoke first.

ଘ୷'ା୬ଟଟ୷ (ପିଞ୍ଜୁରୀ) - ବି. (ଏ୮ଟ୬ଯ) : ପଞ୍ଜୁରୀ - Cage - ଓଟଣ.ଟ୷, ୮ଠଟଣ।
- ଘ୷'ା୬ଟଟ୷ ଟଟ ଘଟଠଣଯ ୮ଣ ଫଣଯଣ ଣ୮ଣଫଟଓଣ - They have caged a dove.

ଘ୷ାୟ୮୷ା (ପିସ୍କିଜ୍) - କ୍ରି. (୮ଣଟଣଣ) : ମାଟି ଓଲଟା ଓଲଟି କରି ଖୋଜିବା, ମାଟି ଆଡେଇ ଖୋଜିବା, ଘାସ ଆଡେଇ ଖୋଜି ପାଇବା - To search out by splitting - ଓଣ.ଫ୬ା ଏଣଯ, ଣ୮ଣଓ ଏଣଯ।
- ଯ୬ଫଣ.ଯ ଓଣ'ୟ ୮ଣ୮ଣ ଟଯ୮ଟ ଘ୷ାୟ୮୷ା ଏଣଯ ୮ଯଫ-ଣ - We found out the ring in the grassland by splitting it.

ଘ୷ାୟ୷ଘ (ପିସିଲ୍) - କ୍ରି. (୮ଣଟଣଣ) : ଯୋନୀ ଦ୍ୱାରକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବା, ମେଲେଇବା - To make vaginal opening wide - ୮ଣଘ୮ଣଘଣ ୟଣଫଣଟ ୮ଣଓ, ଘଣୟଣଟ।

ଘ୷ାଟ୷ଠ (ପିରିତ୍) - କ୍ରି. (୮ଣଟଣଣ) : ପ୍ରେମ କରିବା, ପ୍ରେମରେ ପଡିବା - To love, to be loved - ଯ୷ା୮ଣଣ.ଓ, ୟ୷ାଘ୷ାଠଯ୷୮, ଫ୬ଘ୬୮ଣ.ଘ।
- ୬ଟ୮୷ଟ ଫଣ ୟ୷ାୟ୬ ୰ଣଣଟ ୮୷ଟ ଘ୷ାଟ୷ଠ ୮ଟଟଣ - They were in love since their adolescent day.

ଘ୷ାଟ୷୮ ଘ୷ାଟ୷୮ (ପିରିଲ୍ ପିରିଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣଟଣଘ) : ଧବ ଫର ଫର, ଧଳା ଚକ୍ ଚକ୍ - Dazzling white - ଘଣଘଣଓ ଘଣଘଣଓ, ଘ୬ଠ ଘଣଘଣଓ ଘଣଘଣଓ, ଣ.ଠ୷ ଘଣ୬ଟଫଣ. ା୰ଣ୮୮ଣଣ।
- ଘ୬ଠ ୟଣ.ଘ୷ ଠଣ'ଫଟ ୮ଣଠଠ ଘ୷ାଟ୷୮ ଘ୷ାଟ୷୮ ଏଣା ଟ ଫଣ୮ଣଓ ୮ଣଟଣ - Wearing bright white saree, she is going to weekly hat (weekly market).

ପିରିଜ୍ ପିରଜ୍ (ପିରିଜ୍ ପିରଜ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଉଏଅ) : ଅତି କମ୍ କମ୍, ଟିକେ ଟିକେ (ଝରିବା) - Scantily flowing - ଲଟାଏ ଲଟାଏ, ଚଅ.ମାଏ ଚଅ.ମାଏ, ଚଥଧ ଚଥଧ, ଏଅଏଟ ଏଅଏଟ ଏଟଠଟଏଅଚ।

- ଧଅ.ଜଃ ଲଟ ଅ.ଠମ ପିରିଜ୍ ପିରିଜ୍ ଜଅଚ ଏଟଠଟଏଅଚ ଚଅଏଅ - In crop field very scantily water is flowing out.

ପିଚ୍କାର୍ (ପିଚ୍କାର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଏଥଅ) : ପିଚକାରୀ ମାରିବା - To sprinkle - ପିଥଚଥଲ, ପିଅ.ଏମଲ।

ପିଛ୍ଲା (ପିଛ୍ଲା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଉଏଥଓ) : ବିଗତ ଦିନର, ପିଛ୍ଲା ଦିନର କଥା - In the past, by gone days - ପିଅ.ଘମପ ଏଟଜଅଚ ଚଅଠଽଅ, ପିଚଽପଅ. ାଥଉଏଥଧ।

- ପିଚଽପଅ. ାଥଉଏଥଧ ଲଟଚଅଚ ଚଅଠଽଅ ଜଥ ଧଅଠଥ ପଅ.ଚ ଚଟଚଅ - It is hardly possible to know our previous birth deed.

ପିଚପଚ (ପିଚପଚ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଉଏଥଅ) : ଅର୍ଦ୍ଧ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ପିଚକାରୀରୁ ଚିପି ବାହାର କଲେ ତାହାର ଧାରାକୁ "ପିଚପଚ" କୁହାଯାଏ - If semi liquid thing is pressed out from a tube, it comes out with a manner, this is described as "Pichopocho" - ପଟ୍ଜଅ ଘଅଚ ପିଥଚଥଲ ଥଠଥଚ ଲଟଚଅଚ ଜଽଅଲଲଅ ପଟଜଽଟଲ ପିଟଜଽଟଲ, ପଥଏଥଜ ପଟଚଅ।

- ଅ.ଠମ ଠଟଜ ାଅ:ଠମ ାଥଚ ଚଏଚଲ ପଟଜଟଚଲଅ, ଏଟଟ ଧଅଘଲଅଚ ଠଟଚଟ ଘଥଲ ଲଟଚଟ ପିଲାପିଥଚଥଲଚ ଖଠଠମଲ ଟଏଅ - He had a very strong call of nature to be ensured away from house, but could not hold for long time, it oozed out on the way itself.

ପିଛାଉଳି (ପିଛାଉଳି) - ବି. (ଏଚଏଧ) : ପିନ୍ଧିବା ଲୁଗା (ପୁରୁଷ) - Male wearing cloth - ପିଛଽଅ.ଥଘମ ପଚଓଘମ, ଚଅଚଅ।

ପିଛ୍ଚ (ପିଛ୍ଚି) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଉଏଥଓ) : ମୁଣ୍ଡ ପିଛା, ପ୍ରତ୍ୟେକ - Number wise, head wise, count - ଘଥଘ ପିଛଽଅ ପଟଚଽଅ, ଥଘଅଓ ପିଛଽଅ।

- ଥଘଅଓ ପିଛଽଅ ଧଥଠଟ ଏଅଓ ାଅଚଚ ଚଥ ଚାଽଅ.ଥଟଜ-ଅ - Rupees five hundred is collected house-wise/raised from each house.

ପିଚିର୍ ପିଚିର୍ (ପିଚିର୍ ପିଚିର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଉଏଥଘ) : ଟର୍ଚ୍ଚ ଆଲୁଅ ମାରିବା ଏବଂ ଲିଭାଇବା, ପାଣି ପିଚକାରୀ ମାରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ରକ୍ତ ପିଚ୍ ପିଚ୍ ବାହାରିବା - To blink torch light, to sprinkle water off and on, to bleed profusely - ପିଛଽପଲ ପିଛଽପଲ ପଅଓଟା, ପିଛଽପଲ ପିଛଽପଲ ଧଅଓଅଧ ଠଚଘ ଥଠଥଚଥଜ, ପିଛଽପଲ ପିଛଽପଲ ଜଅଚ ପିଅ.ଏମଲଚଓ।

- ଧଅଓଅଧ ପିଛଽପଲ ପିଛଽପଲ ଘଅଏଠଟ ଏଽଅଠଟ ପିଅ.ଏମଲ ଟଏଅ - Blood sprinkled out here and there.

- ଅଚଅଜ ୫ଅ ଅ.ଯଗୟ ଓଟ ଘଗ୫ଗଯ ଘଗ୫ଗଯ ଟ ଦଅଜଟାଟଢ଼ଡ଼-ଅ - Someone is blinking the torch light disquietingly.

ଘଗ଼ଢ଼ଯଅ. (ପିନ୍ଧା) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ପିନ୍ଧା ଲୁଗା - Used cloth - ଏଅଯଅଡ ଠଅ଼ଢ଼ଟ ଦଚଓଯଯଗ, ଠଟଠଯଅଯ ଅଚଚଅଟ ଦଚଓଯଯଗ।
- ଘଗ଼ଢ଼ଯଅ. ଚଅ୫ଅ - Used loin cloth.

ଘଗଢ଼ଯଯଅ. (ପିଦ୍‌ରା) - ବି. (ଏଚଟଚଏ) : ଛୁଆ ସହିତ ଆଉ ଅଦୃଶ୍ୟ ଆତ୍ମା ବା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଛୁଆ - Invisible child with living child - ଓଗଢ଼ଯଯଅ. ୮ଅଅ ଠଅଓ ଏଟଦଟଡ ଓଗଢ଼ଯଯଅ. ଅ.ଟଯଯଗ ଚଟ ଧଅଟଅଧଟଡ-ଅ, ଧଟଟଚଯଅଟ ଦଅଧ ଯଅଯଅଡ ଚଅଟଟ ଏଅଯଅଡ ଚଅଟଟ।

ଘଗଠଗ ଘଗଠଗ (ପିଣିଦ୍ ପିଣିଦ୍) - କ୍ରି./ ବିଂ. (ଠଅଟଟଘ) : କାନ ବଧିର ହୋଇଯିବା ଭଳି ଶବ୍ଦ - Deafening sound - ଦଚଠଚଯ ଠଗ଼ଓଗଢ଼ଟଡ ଦଟଚଅଟ ୮ଅଠଟ।
- ଯଟଯଟଏ ଯଅଡ ଘଗଠଗ ଘଗଠଗ ଅ଼ଧଟଧଟଡ ଚଅଟଟ - Sound of the cricket is deafening.

ଘଗଚଟ (ପିୟ) - ବି. (ଏଚଟଚଧ) : ହଳଦୀ ବସନ୍ତ ଚଢେଇ - Yellow oriole - ୮ଅଟଅଅଓ ଘଗଚଟ ୫ଟଠଟ।

ଘଗଘଗଯଗ (ପିପିଳି) - ବି. (ଏଚଟଚଧ) : ସମତଳ ଭୂମି ଜାଗା - Plain land - ଢ଼ଟଧଟଦ ଟଠ।

ଘଗଘଗଯଗଅଅ.ଓ (ପିପିଲିୟାଂ) - ବି. (ଏଚଟଚଧ) : ପ୍ରଜାପତି - Butterfly - ଘଗଘଗଯଗଅଅ.ଓ।
- ଅ.ଠଗ ଯଟଯଡ ଠଟଯଟଡ ଘଗଘଗଯଗଅଅ.ଓ ଠଅଧଅ ଠଅଓଅଅଟ ଯଟଚଟ ଚଠଅ.ଡ ଠଅଯଅଅଡ ଚଅଅଟ - Butterflies of different colour are flying over the flower garden.

ଘଗଠଓଅ.ଡ (ପିଡ୍‌ଗାଉ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଡଅଅ) : ଭଡ୍‌କିବା, ଏପଟେ ସେପଟେ ଦୌଡିବା - To run hither and thither - ଠଓଗଯଚଅ.ଡଅଡ ୫ଅଠଦଟଧ ଠଚଟ ଚଅଠଟ ଢ଼ଅ.ଯ।
- ଓଅ.ଜ ଚଟ ଘଗଠଓଅ.ଡ ଟଟଅ - Cows ran away hither and thither.

ଘଗଠଓଅ. ଘଗଠଓଗ (ପିଡ୍‌ଗା ପିଡ୍‌ଗୀ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଡଅଅ) : ଏପଟେ ସେପଟେ ଦୌଡା ଦୌଡି କରିବା (ଖୁସିରେ, ଭୟରେ) - Running hither and thither - ଏଅଟଠଟ ଟଓଅଠଟ ଢ଼ଅ.ଯ ଠଅଯଅଅ।
- ଢ଼ଅଧଚଟଧ ଘଗଠଓଅ. ଘଗଠଓଗ ଚଟ ଢ଼ଅ.ଯ ଅ.୫ଜଯଟଡ ଚଅଟଅ - Junior bulls are running here and there excitedly.

ଘଗ଼ଠଅ. (ପିଣ୍ଡା) - ବି. (ଏଚଟଚଧ) : ବାରଣ୍ଡା - Varandah - ଟଯଅଅଡ ଘଗ଼ଠଅ.।
- ଜଟଜଚ ଘଗ଼ଠଅ. ଯଟ ଢ଼ଜଯଜଠ ଚଅଠଟ ଚଟ ୮ଟଯଯଟଟଢ଼ଡ-ଅ - Sitting on the varandah of long height people are singing.

ଘଗ଼ଠଅ.ଯ (ପିଣ୍ଡାର୍) - ବି. (ଏଚଟଚଧ) : ଏହା ଏକ ବଣର ଗଛ, ଏହାର ଫଳକୁ ତରକାରୀ କରି ଖିଆ ଯାଏ - Pinder tree

: An wild variety of tree, its fruits are eaten as curry, its flowers are white and fragrant one - ଘମ'ଠଅ.ଓ ଫଅଓଟ, ଘମ'ଠଅ.ଓ ।ଏ ଫଏଚଏ ।ଏଘଯଅ ଅଓ ଯଏଜଅ ଓଟଭଅଓ ଠଅଘଯଅ ଫଏ ଘଏଠ ଓଟଭଅ ଅଓ ଅ.ଠମ ୪ଟଘଓଅ ଯଏଜଅ।

ଘମ'ଠମ (ପିଣ୍ଡି) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ବଡ ଚଉରା ପିଣ୍ଡା - Pandal - ଘଅଓଅଓ ୪ଅ.ଏଓଅ. ଘମ'ଠଅ., ଚଯଚ ଯଅ:ଘମ'।ଠ।
- ଯଟଠଅ ଘଏପ ଘମ'ଠମ ଓଟ ଫଚପଏଠ ଚଅଠଟ ଚଅଠଘଅ ଚଏ ଚ.ଭ ଠଅଘଅ ଚଅଯଟ - Learned men use to tell us many useful things.

ଘମପଘମ (ପିଳ୍ହୀ) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ପିଢି - Generation - ଘମପଘମ।
- ଯଅଘଅ'ଓ ଘମପଘମ ଓମଯ ଚଏପଅ ଚଚପମ ଚଏ - Young men and women of modern generation.

ଘମପ (ପିଳ୍) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ପିଢ, ପ୍ରଗଣା - Pargana - ଘମପ।
- ଅ.ଠଚ ଓଟଫଏ ଘଅ:।ଘମ, ଘମପ ଓଟଫଏ ଘଅଓଭଅଯଅ, ଫମଯଏଘ ଓଟଫଏ ଓଅ।ଘ ଘଯଟଯଅଓ ଚଏପଅ - In village, village head, in Pargana, a Pargana and in a country, king are there.

ଘମପଘମପଠଅ. (ପିଳ୍ପିଳ୍ୟା) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ବାଲୁକା ପୂର୍ଣ୍ଣ, ବାଲିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଚଳ, ବାଲୁକାମୟ - Full of sand, sandy land - ଭମଠମପ ଠଟ ଘଟ୪ଟ।ଘ ଅଚଅଯ ।ଅଠଭଅଯ।

- ଘମଘମପମ ଫଏ ଟଠଏଘଏଠ ଓଟଫଏ ଘମଘମପମଭଅଯ. ଭଟ ଠଅଘଯଟଭଅଯ - At inception “Pipiri” was a sandy land around “Hihiri”.

ଘମପଅ. (ପିଲା) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ପୀଡା, କ୍ଲେଶ, ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ - Pain and suffering, trouble - ଯଅଠଅ ଘମପଅ., ଘଅ.ଯଚ ଘଅଓଚଟଠ ଯଅଯଟଠ, ଓଚଏଅ. ଓଅଠଅଓ, ଘମପଅ. ଘଘଅଠଅ।
- ଅ.ଠମ ଘଅଓଅଓ ଘମପଅ. ଓଟଫଟ ଏଚଓ ଫଟଯଅ, ୪ଅଫଏ ଠଏଭଅ ଘଅଓ ଫଅଭଅ ଘଅଭଅ ଠଟଫଟ ଘଅଓଏଘଟଯଅ - We had a lot of sufferings but by grace of God, we overcome it.

ଘମପମ ଘମଠଅ.ଓମ (ପିଳି ପିଟାରୀ) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ପିଟାରା, ପିଟାରୀ - Basket box made of bamboo - ଫଚଭଏପମ ।ଅଭ ଫଅ.ଭମଫ ଘଅଫ ଓଟଫଏ ଘମଠଅ.ଓମ (ଯଯଅଫଏ ଘଚଯ ଚଅଠଅ), ଘଅପମଚଅ ଫଏ ଭଚଫଅ.ଭ ଅଓ ଯଟଠଅ ଫଘଅପଓଅ ଭଟଭଅ।

ଘମଠଯଅ. (ପିଟ୍ନା) - ବି. (ଏଚଯଚଘ) : ପିଟୁଣି ବାଡି (ଏହା ମୁଦ୍‌ଗର କିମ୍ବା ଆଜିର କ୍ରିକେଟ୍ ବ୍ୟାଟ୍ ଭଳି ବାଡି, ଯେଉଁଥିରେ ମାଟିକୁ ପିଟି ବସାଯାଏ ଏବଂ ଧାନ ପୁଡିଆକୁ ମଧ୍ୟ ପିଟି ଠିକ୍ ଭାବେରେ ବସାଯାଏ) - It is a cricket bat type (bat for levelling the earth, used in making earthen pot, small bat and for making the ball of rice tight) - ଭଚଠଯଅ. ଘମଠଯଅ. (ଯଟଠଅ ଘମଠଯଅ. ଅଓ ଭଚଠଯଅ. ଫଏ ଭଚଠଅ.ଏ ।ଅ.ଭଯଅ.ଏ ଓଟ ପଅଭଯଅଏଭ-ଅ ଅଓ

ଏହାଠାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର.ମ ପାଟିରେ. ମାଂସ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ।

ପାଟୁଆ, ପୁଟୁଆ (ପିଟ୍‌ରୀ, ପୁଟ୍‌ରୀ) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ଗେଡି (ସ୍ତ୍ରୀ) - Dwarf (female) - ଗୋଡୁଆ (ବ୍ୟଙ୍ଗ)।
- ସେ ଜଣେ ଗୋଟେ ପାଟୁଆ, ମ.ଯା ଟେଙ୍ଗୁରି ଗୋଟେଣ - She is dwarf no doubt, but she is industrious.

ପାଟ.ିବା (ପିଟାଉ) - କ୍ରି. (ମଣିଷର) : ପିଟିବା, ମାଡ ମାରିବା - To beat, to hit - ମ.ାଣ.ିବା, ପାଣିରେ, ଜୋର, ମ୍ୟାଟ.ିବା।
- ସାଙ୍ଗକୁ ନଯିବାରୁ ତାକୁ ମାଷ୍ଟର ମ.ାଣ.ି ପଠାଇଲେ - He was beaten for not going to school.

ପାଠ. (ପିଠା) - ବି. (ଏକବଚନ) : ପିଠା - Cake - ପାଠ. (ଅନେକ ପାଠ.., ଗୋଟେ ପାଠ.., ଗୋଟିଏ ପାଠ.., ଯାତ୍ର ପାଠ.)।

ପାଟ.ାଏ (ପିଟାରୀ) - ବି. (ଏକବଚନ) : ପିଟାରା - Basket box - ମ୍ୟାଗଜିନ ମ୍ୟା ଜିନିଷପତ୍ର ପାଟ.ାଏ।

ପାଟ (ପିଟି) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ବଙ୍କା (ବାଳ), କହରା ବାଳ - Curly (hair) - ପାଟପାଟ ମୁଣ୍ଡ, ଗୁଣ୍ଡେଇ.ା ଚୁଟି ମୁଣ୍ଡ।
- ପାଟ ଚୁଟି - Curly hair.
- ଏଇଠି ଏଟା ଅଜଗର କୁଣ୍ଡେଇ ହୋଇ ପଡିଛି - A python has coilled together.

ପାଣ୍ଡୁଆ (ପିଙ୍ଗଁରୀ) - ବି. (ଏକବଚନ) : ତୂଳା ଗୁଳା - Cotton roll - ପାଣ୍ଡୁଆ, ଠ୍ୟାନ.ା ପାଣ୍ଡୁଆ।
- ପାଣ୍ଡୁଆ ହାତରେ ଚଳାଇ.ା ଚରଖାରେ ସୂତା ତିଆରି ହୋଇଥାଏ - Threads are rolled out from the cotton roll in hand spinning machine.

ପୁତୁଲା. (ପୁତ୍‌ଳା) - ବି. (ଏକବଚନ) : ପୁତଳିକା, ମୂର୍ତି - Idol - ପୁତୁଳା।

ପୁଥା. (ପୁଥା) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ପୁଥାକାଳି, ସାହୀର ଟାବ୍‌ଲେଟ୍, ପୁଡିଆ କାଳି - Ink tablet, ink pack - ପୁତୁଳା. ମ.ାପ, ପହାଡ ମ.ାପ, ମଟୁଲପଟା।

ପୁତୁଳା (ପୁଥି) - ବି. (ଏକବଚନ) : ବହି, ଗ୍ରନ୍ଥ - Book - ପୁରାଣ।

ପୁତୁଳ (ପୁତିଲ୍) - ବି. (ଏକବଚନ) : ପୁତଳିକା, ମୂର୍ତି - Puppet, idol - ପୁତୁଳା.।

ପୁଙ୍ଗା (ପୁଙ୍ଗି) - ବି. (ଏକବଚନ) : ବିଡି, ପିକା। - Cigar, churut - ଜଣେ ପୁଙ୍ଗା, ଖୁସି।

ପୁଲୁପୁଲୁ (ପୁଲୁଃ ପୁଲୁଃ) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ଅସ୍ପଷ୍ଟ, କ୍ଷୀଣ ଦୃଶ୍ୟ, ଫିକା - Faint, clearly not visible - ଦେଖି ଦେଖି ଯାଉଛି, ଯାଉଛେ, ପୁଲିସ.ି ଆସୁ ଯାଉଛି।
- ଏତେ ଦୂ.ରୁ ଦିଶୁଛ ବୋ ପୁଲୁପୁଲୁ ଯାଉଛେ - Look, far distance, it is faintly visible.

ଘଁଚଣ୍ଡ (ପୁକ୍‌ରୀ) - ବିଂ. (ଓଁଦ୍ଦଁଦ) : ପୋକରା, ପୋକଖିଆ - Worm eaten - ଠ୍ୟାଁଚଥଅଓ।

ଘଁଚଛଣ୍ଡ (ପୁଖ୍‌ରୀ) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ପୋଖରୀ - Pond - ଘଁଚଛଣ୍ଡ।
- ଘଁଚଛଣ୍ଡ ଣ୍ଟ ଏଅ.ଚଁ ଚଥ ଅ.ଦଁଚ ଚଥଥଅ - Pisci-culture is done in pond.

ଘଁଏାଠ (ପୁଞ୍ଜି) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଦଥଅ)/ (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଜମା କରି ରଖିବା, ପୁଞ୍ଜି, ମୂଳଧନ - To dump in a particular place, stack capital - ଘ୍ୟାଓ ାଛଟଦ ଏଅଃଓ, ଁଏ ାଅଥଣ୍ଡଅ, ଘଁଏାଠ, ଏଁଏ, ଦଁଚଓଣ ଏଁଏ।
- ଏଁଦଁଏଁ ଘଁଏାଠ ଘଟ - Stack the hay.
- ଘଁଏାଠ ଅାଚଥ ଏଁଏଅ.ଥଅ - Don't divert the capital.

ଘଁଥଅ. (ପୁଓ୍ୱା) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ, ୨୫୦ଗ୍ରାମ୍ - 1/4 of the K.g, 250g. - ଘ୍ୟାଓ ଘଁଥଅ., ଦଟଓ ଓଟଉଅଓ ଘଁଦ ଏଛଅଓଣ ଚଛଥଦ ଘ୍ୟାଓ ଏଛଅଓଣ।
- ଘ୍ୟାଓ ଘଁଥଅ. ଏଅ.ଚଁ ଅଘଅଣ ଘଟ - Give me 250g. of fish.

ଘଁଦ (ପୁସ୍) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ପୌଷ ମାସ - Month of Pausa - ଘଁଦ ଏଙଓଅ।

ଘଁଦ୍ଦାଅ.ଥ (ପୁସ୍‌ଟାଉ) - ବିଂ. (ଓଁଦ୍ଦଁଦ) : ସ୍ପଷ୍ଟ - Distinct, clear - ଘଛଁଓଉଅ. ଦଅ:ଏଅ'ାଁ ଏଟାଚଥଓ, ଅ'ାଁଥଘଥଓ, ାଛଅାଚଅ.ଓ।
- ଦଟଠଅଓ ଓଚ ଅ.ଏାଅ ଘଁଦ୍ଦାଅ.ଥଅାଏ ଏଟଏଟାଚ ଚଅଦଅ - Now-a-days I could see clearly.

ଘଁଦ୍ଦଓ (ପୁସ୍‌ରୀ) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଖେସୁ, ଦେହରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଖେସୁ - Small boils on the body - ଏଥଘଘଏଥ ଓଟ ଚଅ.ାଅାା ଚଅ.ାଅାା ଓଅାଏଅ ଓଅାଏଅ।

ଘଁଦ୍ଦଅ (ପୁଷି) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ବିଲେଇ - Cat - ଘଁଦ୍ଦଅ, ାଛଅ.ଥଅ. ଘଁଦ୍ଦଅ, ାଛଅଃାଁଚାଚ ଘଁଦ୍ଦଅ।

ଘଁଦ୍ଦଅ ଅାଏ (ପୁଷି ଇଜ୍) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ବିଲେଇ ଗୁହ - Dirty of cat, stool of cat - ଘଁଦ୍ଦଅ ଅାଏ।

ଘଁଦ୍ଦଁାଏ (ପୁସୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଦଥଅ) : ବିଡି ଟାଣିବା - To smoke - ଘଁ'ଓଅ ଘଁଦ୍ଦଁାଏ, ଘଁଥଓଅ ଏଁଚ।

ଘଁଏଁଚ (ପୁହୁ) - ବି. (ଏଁଦ୍ଦଁଏ) : ପଙ୍ଗପାଳ - Locus - ଘଁଏଁଚ, ଚଅଛଦଅ ଚଥ ାଥଘ ଁାଅ.ଅଅ।
- ଚଁଓଚ ାଁଛଁଚ ଘଁଏଁଚ - Locus of Luguburu hill.

ଘଁଏଁଚ (ପୁହୁ) - ବିଂ. (ଓଁଦ୍ଦଁଦ) : ଏଇ ମାତ୍ର ହେଇସ ଆସୁ ଥିବା ଭାତ, ଗରମ ଗରମ ଭାତ - Rice about to be boiled - ଘଁଏଁଚ ଓଅାଚଅ, ଅଦଅଦ ଅଓଅଓ ଚଅଦ ଚଥଚଥ ଓଅାଚଅ।
- ଏଅଛଁ ଓଥ ଘଁଏଁଚ ଓଅାଚଅ ଘଏଅଓ ଏଟ - Give just boiled rice to parrot.

ଘଁଘଏଛ (ପୁଞ୍ଜିଚି) - ବି. (ଏଁଘଁଏ) : ପଁଚି ଲୁଗା ଶାଢୀ - Punchi saree - ଘଁଘଏଛ ଦଁଓଁଛ ଧଘ.ଛଘ।

ଘଁଛ (ପୁର୍) - ବି. (ଏଁଘଁଏ) : ବୁଦା (ବଣ ବୁଦା) - Bush - ଔଁଫଘ. (ଔଘଛ ଔଁଫଘ.)।

ଘଁଛଫଘ.ଦ (ପୁର୍‌ଦାଲ୍) - ବିଂ. (ଓଁଘଁଏ) : ସବୁଜ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ଭାବେ ଅଙ୍କୁରୋଦଗମ ଏବଂ ଗଛ ହେବା - Luxuriant, green growth, healthy growth of seedling - ଔଁଛ ଔଁଫଓଦଁଓ, ଦଟଓଟଏ, ଏଘଭଘ.ଅ ଏଘ.ଛଭଘ.ଅ ଥଏଥଘଥଓ ଘଛ ଏଘଛଘଓ।
- ଟଛ ଏଁଘଅଁ ଘ.ଔଘ ଘଁଛଫଘ.ଦ ଥଏଥଘ ଘଁଏଘଘଘ - Sowed paddy germinated lovely.

ଘଁଛଁଏଘ.ଠ (ପୁର୍‌ଖାତ୍) - ବିଂ. (ଓଁଘଁଏ) : ପୁରୁଖା, ଓସ୍ତାଦ, ଦକ୍ଷ, ପ୍ରବୀଣ, ଅଭିଜ୍ଞ - Experienced, expert, skilful - ଔଟଘ ଏଛଘଁ ଔଘଠଘଭ ଘଁଏଘଫ ଏଥଅ, ଘଘଅଥଏ ଘଁଏଘଘ, ଘ.ଘଘ.ଭଁଏଘ.ଥ ଏଟଘଘଓ ଏଥଅ, ଔଛଥଫଓଛଥ ଏଥଅ।
- ଏଘଏଫଥ ଘ.ଔଘ ଘଁଛଁଏଘ.ଠ ଏଘଅଘଏ ଟ ଠଘଏଟ'ଭଘ - He was very experienced old man.

ଘଁଛଁଏଘ. (ପୁର୍‌ଖା) - କ୍ରି./ବି. (ଁଘଘଥଘ)/(ଏଁଘଁଏ) : ପରୀକ୍ଷା - Test, examination - ଔଘଠଘ.ଥ।

ଘଁଛଘ.ଘଁଛଘ (ପୁରାପୁରି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଘଥଅ) : ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ, ମୂଳରୁ ଚୂଳଯାଏ - Thoroughly, in length and breadth in detail - ଟଠଥଏଥଠ ଁଓଥଘ ଏଁଓଘ.ଫ ଫଓଘ.ଛଘଏ, ଏଁଓଅ ଁଓଥଘ ଭଘଘ ଫଓଘ.ଛଘଏ।
- ଠଟଏଟଏ ଫଥ ଠଘଘଘଥଘ ଘଫଘ ଁଘଠଟ ଘଁଓଛ.ଘଁଓଛ ଓଘଥ ଏଘଛଘଥ ଏଁଓଟଘଘ - Today there was discussion on marriage in detail.

ଘଁଛଘ (ପୁରୀ) - ବି. (ଏଁଘଁଏ) : ଲୋକ (ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ, ମର୍ତ୍ୟଲୋକ, ପାତାଳ ଲୋକ) - World (heaven world, earth world, under world) - ଦଘଛଥଓଏ ଘଁଛଘ, ଏଁଏଭଓ ଘଁଛଘ, (ଏଥଏଭଥଘଁଛଘ) ଘଘଠଘଥ ଘଁଛଘ ଫଘଦଥଏ।

ଘଁଛଁ (ପୁରୁ) - ବି. (ଏଁଘଁଏ) : ଅନାବନା ଘାସ ଗଛ - One type of grass plant - ଘଁଛଁ ଓଘଦ, ଘଁଛ।

ଘଁଛଁଫଭଁଏଥ (ପୁରୁଧୁଲ୍) - ବିଂ./ବି. (ଓଁଘଁଏ)/(ଏଁଘଁଏ) : ପିତାମହ, ଦାଦା ବୁଢାରୁ ଆଗ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷଙ୍କର ଆତ୍ମା, ବ୍ୟୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ - Great grandfather knowing all aspects of life well, spirits of anscestors - earlier to great grandfathers wise men - ଘ.ଔଘ ଦଘଠଘ ଘଛ ଘଘଏଥଘ ଘଥଅ, ଘ.ଔଘ ଓଟଓଘଘଦଘ ଘଘଏଥଘ ଘଥଅ, ଫଘଫଘ ଘଘଏଥଘ ଭଘଥଘ ଘଘଠଘ ଘଘଘଏଥଘ ଘଘଘଏଥଘ ଭଥଭଘଓ ଏଘଥଘ, ଦଘଛଘଓଏ ଘଁଛଘ ଘଭଘଦ ଭଥ, ଘ.ଓଘଏ ଘଘଘଏଥଘ।

ଘରୁଆ (ପୁରୁଷ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ସ୍ୱାମୀ, ପତିଦେବ, ଘଇତା - Husband - ଭାର୍ଯ୍ୟା., ଗୃହିଣୀ:, ଘରଣୀ, ଭାଣ୍ଡାଘରିଆ।

ଘରୁଆ (ପୁରୁନ୍) - କ୍ରି. (ଚାଳନାବାଚକ) : ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା, ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା, ପୂରଣ ହେବା - To fulfil, satisfy, to meet - ଘଟଣାଘଟଣ, ଯଥାଭାବଘଟଣ, ଘରୁଆ.ଅ, ଆଦାଭାବଘଟଣ।
- ଭାବଦାବଭାବ ଦୋଟେ ଦ୍ୱାରେ ଘରୁଆ ଅଛନ୍ତୁ - We are satisfied with everything.

ଘରୁଆ (ପୁରୁବ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପୂର୍ବଦିଗ - East - ଦେଶବାଚକ ଜାତିବାଚକ ଚାଳନା, ଫାଟ।

ଘରୁଣ. (ପୁଚ୍ନା) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଡରୁଆ, ଡରପୋକ୍ - Timid - ଘରୁଣଘରୁଣ ଦାଦାଘଟଣ (ଯଦ୍ୟପି), ତଥାପିତଥାପି ଦାଦାଘଟଣ।
- ଘରୁଣ. ଜୋକ - Timid dog.

ଘରୁଣ. (ପୁଚା) - ଅବ୍ୟୟ (ଦାଦାଘଟଣ) : ଗାଈ ଗୋରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ଶବ୍ଦ - The word is used for cattle to respond - ଦାଣ୍ଡଘରକୁ ଚାଟ ଯାଆ ଆଚାଟ ଆସଣ୍ଟୁଚାଟ - ଉଘରେ ଉଘରେ, ଘରୁଣ., ଯାଏ ଯାଅ ଯେଆଡେ।

ଘରୁଣ.ଅ, ଘରୁଣ.ଘ (ପୁଛାଉ, ପୁଛାର୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚାଳନାବାଚକ)/(ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପଚାରିବା, ଭଲ ମନ୍ଦ ପଚାରି ବୁଝିବା - To enquire to know well being, care for - ଚାଚାଙ୍କ ଦାଣ୍ଡକୁ, ଦାଦାଙ୍କ ଦାଣ୍ଡ.ଯାଏ ଯାଇଛୁ, ଦାଦାଙ୍କ ଦାଣ୍ଡ.ଯାଏ ଯାଇଛୁ।
- ଇଦାଣ୍ଟେ ଯେ ଦାଣ୍ଡେ ଘରୁଣ.ଅଯାଏ ଚାଟ ଫଟ - Now-a-days you are not taking any information about me.

ଘରୁଣଘଯେ (ପୁଛିମ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ - West - ଦେଶବାଚକ ଜାତିବାଚକ.ଯେରୁ, ଫାଟ, ଯେଉଁଫଟୁ, ଚାଟୁ।

ଘରୁଣଘା (ପୁଚୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚାଳନାବାଚକ) : ଖସିବା, ଖସି ପଳାଇବା - To escape, to be released - ଜାଣ୍ଡାଣ, ଦାଘ ଘରୁଣଘାଟଣ।
- ଦାଣ୍ଟେ ଜାଣ୍ଟାଟଣ ଜାଘ ବ୍ୟରୁ ଦେଟେଣ, ଦାଣ.ଅଗେଣ. ଦାଘ ଫୁଣ.ଅ ଘରୁଣଘା ଣାଚାଣେଣ - I was encountered by a bear, with much difficulty I escaped by running away.

ଘରୁଣଜ ଘରୁଣଜ (ପୁଚୁର୍ ପୁଚୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦାଚାଣେଅ) : ଫୁସୁର୍ ଫୁସୁର୍ (ବର୍ଷା) ଟିକେ ଟିକେ (ମୁତିବା) - Slowly and scantily drizzling - ଚାଣ.ଦାଘା ଚାଣ.ଦାଘା ଫୁଣଟ ଘାଚଜଚଟ, ଘରୁଣଜ ଘରୁଣଜ ଫୁଣଟ ଘାଚଜଗେଣ।

ଘରୁଫୁଜଚ (ପୁଦ୍ରୁ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଫିମ୍ପି ଲାଗି ଯାଇଥିବା - To have been affected by moisture, humidity - ଘଫଚଘରୁଦାଣ.।

ଘରୁଣଟମ (ପୁଣ୍ଡୀ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଦେବୀଙ୍କର ନାମ - Name of goddess - ଦାଣ୍ଟେଣ ଚରୁମ ବ୍ୟଦାଘ।

ᱯᱩᱱᱠᱟ. (ପୁଣ୍‌କା) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ପଣିକା, ଖନ୍ଦା - Multiplication - ᱯᱩᱱᱠᱟ. ᱢᱟᱹᱞᱤ।

ᱯᱩᱱᱤ (ପୁଣୀ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଷୋଳ ଅଣାରେ ଏକ ପୁଣୀ ବା ଟଙ୍କା, ପୂରାପୂରି - In full, sixteen pai is equal to one puni - ᱯᱟ.ᱨ, ᱦᱩᱫᱟ ᱯᱩᱱᱤ।

ᱯᱩᱨᱤᱟ. (ପୁୟିସା.) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଟଙ୍କା ପଇସା - Money - ᱢᱟᱱᱩᱟ ᱯᱩᱨᱤᱟ.।

ᱯᱩᱨᱢᱩ (ପୁୟଲୁ) - ବିଂ. (ଗୌଣିକ) : ପ୍ରଥମ - First - ᱥᱚᱨᱩᱜᱩᱞ।
- ᱯᱩᱨᱢᱩ ᱯᱟᱵᱞᱤᱠᱮᱥᱟᱱ - First publication.

ᱯᱩᱨᱩᱫ (ପୁୟୁଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁସର୍ଗ) : ଝଲକ ରୂପରେ ଦେଖି ପାଇବା - Could see slightly, briefly - ᱢᱤᱧᱥᱟᱨᱩᱫ ᱥᱮᱞ ᱫᱟᱹᱨ ᱫᱟᱱᱟ, ᱮᱢᱟᱠᱮ ᱫᱟᱹᱨ ᱫᱟᱱᱟ।
- ᱥᱟ.ᱜᱩᱞ ᱢᱤ ᱫᱟᱹᱨ ᱯᱩᱨᱩᱫ ᱯᱮᱥᱮᱨᱮᱱ - I could see a lion briefly./I had aslight sight of lion.

ᱯᱩᱪᱩᱯᱩᱜᱩᱞ (ପୁପୁଲ୍‌ହୁଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁସର୍ଗ) : ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ, ଆଲୋକିତ, ମେଘୁଆ ପାଗ - Clouded weather, sun not visible - ᱦᱟᱹᱨ ᱣᱟᱝᱜᱩᱫ ᱯᱩᱯᱩᱫ ᱯᱮᱯᱩᱫ ᱯᱟᱱᱮᱫ।
- ᱥᱮᱜᱮᱫ ᱜᱩᱫ ᱜᱮᱢᱟᱱ ᱦᱟᱹᱨ ᱮ ᱯᱩᱪᱩᱯᱩᱜᱩᱞ ᱢᱮᱞᱟᱱᱟᱜ-ᱟ - The sky is thinly clouded whole day.

ᱯᱩᱱᱮ (ପୁନ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଚାରି - Four - ᱯᱩᱱᱮ ᱯᱮᱵᱷᱟᱱ, ᱱᱟᱜ ᱜᱮᱢᱟᱱ।

ᱯᱩᱱᱮᱢ.ᱜ (ପୁନାଇ) - ବିଂ. (ଗୌଣିକ) : ପୁଣ୍ୟ, ପବିତ୍ର - Sacred - ᱜᱩᱧᱟᱣᱟᱫ ᱚᱧᱟᱢᱮ, ᱜᱮᱫᱟ, ᱢᱟᱢᱟᱢ ᱣᱮ ᱦᱮᱮ ᱯᱮᱮᱵᱷᱟᱱᱮ ᱯᱩᱨᱮ ᱜᱩᱱᱟᱮ ᱫᱟᱢᱟᱫᱜ-ᱟ।
- ᱯᱩᱜᱩᱨ ᱢᱩᱞᱣᱩ ᱜᱧᱟᱢᱮᱢᱟᱱ ᱢᱟ.ᱯᱟ ᱜᱩᱱᱟᱫ ᱚᱫᱟ ᱚᱫᱯᱩᱨᱮᱱᱜ ᱯᱩᱨᱮᱢ.ᱜ ᱚᱧᱟᱢᱮ ᱵᱟᱱᱮᱢ - Luguburu and Ghantabari is piligrimage (sacred place) for Santals.

ᱯᱩᱱᱤ (ପୁନି) - କ୍ରି. (ବହୁବଚନ) : ଛୁଆର ଗୋଡ ହାତ ସରୁ ହେବା - Very lean and thin legs and hands of newly born child believed to be spell of evil spirit-Puni- ᱮᱢᱩᱰᱟ ᱦᱟᱨᱮᱢᱟ ᱜᱟᱜᱩᱣᱟᱱ. ᱦᱟᱱᱤ ᱚᱟ ᱦᱟᱱᱤᱜᱮᱱ ᱢᱮᱞᱣᱟᱦᱟᱜ।
- ᱩᱮᱟ ᱜᱟᱜᱩᱣᱟᱱ. ᱜᱩᱫᱤ ᱯᱩᱨᱩᱫ ᱢᱟᱵᱟᱨᱮᱱ, ᱣᱮᱨᱮ (ᱜᱩᱩᱜᱩᱟᱯᱩᱚᱱ) ᱚᱫᱯᱟᱨᱤ ᱵᱷᱟᱱᱮᱮ ᱢᱮᱮᱨᱮᱜᱤᱱ ᱜᱮᱨᱮᱜ-ᱟ - That child is having defect of being very weak and lean and thin, tie him with medicinal creeper, called Dudhilata,he will be alright.

ᱯᱩᱞᱤᱭᱟ. (ପୁଳିୟା) - ବିଂ. (ଗୌଣିକ) : ପଡିଆ ରଖିବା, ଚାଷ ନ କରା ହୋଇଥିବା ଜାଗା - Field without any crops - ᱢᱟᱱᱤ ᱣᱮᱨ ᱦᱮᱫᱮ ᱢᱟ.ᱜᱩ, ᱜᱮᱢᱟᱱ ᱥᱩᱱᱮ।

ପୁଲ୍‌ସା, ପୁଲ୍‌ସୀ (ପୁଲ୍‌ସା, ପୁଲ୍‌ସୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପୋଡିଶା - Neighbour - ଯୌ.ଶ ପୁଲ୍‌ସୀ।

ପୁଟ୍‌ରୁ (ପୁଟ୍‌ରୁ) - ବିଂ. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ଗେଡା - Dwarf, short height - ଠାଣ୍ଡାଗୁରୁ, ଗେଠୀଆଁ, ପଖେଠ ଲୋକ।
- ପୁଟ୍‌ରୁ ଲୋକ - Short height man.

ପୁଟ୍‌ରୀ (ପୁଟ୍‌ରୀ) - ବିଂ. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ଗେଡି (ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ) - Dwarf, short height (female) - ଠାଣ୍ଡାଗୁରୁଣୀ, ଗମ୍ଭୀରାଣୀ, ପଖେଠ, ପେଠାପଣ ବୁଦ୍ଧମ।
- ପୁଟ୍‌ରୁଣୀ ବୁଦ୍ଧମ - Short hieght woman.

ପୁଟ୍‌କୀ (ପୁଟ୍‌କୀ) - ବିଂ. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ) : ଗେଡି (ଝିଅ) - Dwarf, short height (girl) - ଠାଣ୍ଡାଗୁରୁଣୀ, ଗମ୍ଭୀରାଣୀ, ପଖେଠ ବୁଦ୍ଧମ, ପୁଟ୍‌ରୁଣୀ (ବୁଦ୍ଧମ)।

ପୁଟ୍‌କା. (ପୁଟ୍‌କା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ରକଡା, ଭୂଇଁ ତଳେ ହେଉଥିବା ଛତୁ ଜାତୀୟ - Fungus or mushroom grows under earth - ଗମ୍ଭୀର ପୁଟ୍‌କା., ଯୋଡା ପୁଟ୍‌କା., ଭଲ ପୁଟ୍‌କା.।

ପୁଟ୍‌ମ (ପୁଟି) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ପାଣି ଖାଇ ଜାମ ହେବା (କାଠ କବାଟ, ଝରକା ଇତ୍ୟାଦି) - To become jam due to water or moisture (wooden door, window etc) - ବାହାର ଭଟରଜଳ ବାହାରିବାରୁ ଦୁଆର ବଢ ଫୁଲି ଯାଇ ପଟିଭଣ୍ଡାଇ ପଡିଛି, ଏବେ ଯାଇ ଖୋଲୁନାହିଁ ଯେ ଏବେ ଯାଇ ଖୋଲୁନାହିଁ।

ପୁଟ୍‌ମ (ପୁଟି) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜୋର୍‌ରେ ପରିଶ୍ରା ଲାଗିବା ଏବଂ ଦବାଇ ରଖିବା - Strong pressure of urine - ଚଠାଣ୍ଡଚଠାଣ୍ଡ ଫଳରେ ଯାଏ ଚଣ୍ଡିଚ ଳାଗି ଫଳରେ ପଟିଯାଯାଇ ପଟଳଳେ ଥାଥଣ୍ଡଠାଳ ଏଚଳଚଠାଳ।

ପୁଟ୍‌ମା (ପୁଟି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପିତାଳି ମାଛ, କେରାଣ୍ଡି ମାଛ - Minnow fish - ପୁଟ୍‌ମା ଏଳା.ଚଚ।

ପୁଟୁସ୍ (ପୁଟୁସ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପୁଟୁସ୍ ଘାସ ଗଛ - Putush grass plant - ପୁଟ୍‌ମଚ ଗୋଟ, ଫୁଲଛଟ ଠାଚଫଳ., ଠାମଛ ଗୋଠାଳୀ।

ପୁଟୁଜ୍ (ପୁଟୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : କଂଚା କୋଳଥ, ହରଡ, ବିରିକୁ ସିଝାଇବା - To boil the raw red gram, black gram etc,to sock soiled body in warm water - ଠାଟଛଟପଳଡ ଛଳଯଠାଚଯୀଳ, ଛଳଏଟଯ, ଏଳଯଟଯଠ ଠାମଠା। ଠାଳଛଳଯଳଡ, ଠାଳଛଳଯ ଠଳଠଟ ଯଳ.ଜପଳ. ଠଥ ଳାପଜେଳ ଠଟ ଯଚଳଳଠାଳଳ
- ଚଛଜଚଯ ପଥପଥ ଫଳଡ ଛଟ ଠାଳଚଡେଳ ଠଥ ପଥଯଥଢ ପଟଟ ଠଚଳଟ ଯଳ.ଜପଳ. ଠଥ ପୁଟ୍‌ମଚଚଠାଳଡ-ଳ - If you sock your legs in warm water, dirt there in will be soft and easily rubbed clean.

ପଟ (ପେ) - ବିଂ./ବି. (ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ)/(ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ତିନି - Three - ପଟ (ପଟଠଚଳ)।

ପଟଠଟଢ (ପେଡେଦ୍) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ତୂଳାକୁ ଭିଣି ଚିକ୍କଣ ଏବଂ ବଳିବା ଯୋଗ୍ୟ

କରିବା - To process the cotton to make suitable for roll - ଠାଚଜ.ଯ ଘଃଟଢ ୮ଜଠଟ ୫ଃଅଯଠାଃଅଯ।

ଘଟଠଟଃ ଘଟଠଟଃ (ପେତେର୍ ପେତେର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଟଜଅ) : କର୍ଦ୍ଦମାକ୍ତ - Muddy - ଘଟଠଟଃ ଘଟଠଟଃ ଢଜଟଜଢ।

ଘଟଓଟ (ପେଗେ) - ବି. (ଏାଟଜାଯ) : ତିନି ଦଶ = ତିରିଶ୍ - Thirty - ଘଟଓଟଢ।

ଘଟଢଜଅ (ପେଲାଓ) - କ୍ରି. (୮ଜଟଜଅଜ) : ଠେଲିବା, ପେଲିବା, ଖଟାଇବା (ପଇସା) - To push, invest - ୀଃଟଢଜଅ, ୮ଃଜଅଃଅଜ, ଠଃଜଜ୮ଜ, ୮ଃଟଢଜଅ (ୀଜ୮ଜ)।
- ୫ଜ.୮ଃଠ ଏଜଯ ଢଜ.ଓଠଢ ଜ.ଠଠ ଓଜଟ ୀଜ୮ଜଜ ଘଟଢଜଅ ଢଟଢ-ଜ - He had invested a good amount of money for service.

ଘଟଟ୮ଜ (ପେସ୍କା) - ବି. (ଏାଟଜାଯ) : ଅଣ୍ଡକୋଷ - Testicle - ଠଠଃଃାଜ ୮ାଠଠ, ଟାଃଃ ଠଃଜ.ଢଢଜ.ଓ।
- ଠଜଅଜଓ ଘଟଟ୮ଜ - Hanging testicle.

ଘଟଟଜ (ପେସ) - ବି. (ଏାଟଜାଯ) : ପୁରୁଷ ଲିଙ୍ଗ ପିଚ୍କା ର ଅଠାଳିଆ ପଦାର୍ଥ - One type of white discharge of male reproductive organ - ଏଟାଠଟଘ ଯଟଃଜ।

ଘଟଃାଃ (ପେରେଜ୍) - କ୍ରି. (୮ଜଟଜଅଜ) : ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା, ପୂରିବା, ପୂରଣ ହେବା - Fulfil,fill up - ଘାଃଏଟ, ଟଜଯଠଜଅ ଘଟଃଟାଃ, ଓାଢ ଘଟଃଟାଃ।
- ଜ.ଠଜ ଓଜଟ ଃଟଟଜଓ ଜ୍ଞଟ ଘଟଃଟାଃ ଟଟଜ - Hope I had for long time is fulfilled.
- ୀଃଜଢଜ ଃଟ ଓଜଅଓ ଘଟଃଟାଃ ଟଟଜ - Pitcher is filled up with water.

ଘଟଃଟାଃ ଯଜଘଯଜ (ପେରେଜ୍ ହଲ୍ଲ) - କ୍ରି. (୮ଜଟଜଅଜ) : ଗର୍ଭବତୀ ହେବା, ଗର୍ଭ ଧାରଣ କରିବା - To become pregnant - ଯଜଯଜଢ ଯଜଘଯଜଓ, ଢଜାଜଅଓ।

ଘଟଃ ଘଟଃ (ପେଚ୍ ପେଚ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଟଜଅଜ) : କାଦୁଅ ପୂର୍ଣ୍ଣ, କର୍ଦ୍ଦମାମୟ - Muddy - ୬ଠାଏ୬ଠାଟ ଢଜଟଜଓ।
- ଯଜଃ ୮ଜ ଓଜଠାଜ ଘଟଃ ଘଟଃ ଢଜଟଜଓ ଜ୍ଞ୮ଜଜଟଜ - Entire road is badly muddy.

ଘଟଓଜ (ପେନ୍ଦ) - ବି. (ଏାଟଜାଯ) : ସ୍ତ୍ରୀ ଯୌନାଙ୍ଗ (ବିଅା) - Vagina - ଠାଏଓଜ.,ଠଜଓ।

ଘଟଓଜ (ପେନ୍ଦା) - ବି. (ଏାଟଜାଯ) : ପିଚା, ଗାଣ୍ଡି - Buttock - ଠଟ୮ଟ।

ଘଟଠଟ (ପେଣେ) - ବି. (ଏାଟଜାଯ) : ତନ୍ତୀ, ଲୁଗାବୁଣା ତନ୍ତୀ - Weaver - ଢାଓଃଯାଠ ଠଟଏ ଘଟଠଟ।

ଘଟଠଟଓ ଘଟଠଟଓ/ୀଟଠଟଓ ୀଟଠଟଓ (ପେଣେଦ୍ ପେଣେଦ୍/ଟେଣେଦ୍ ଟେଣେଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଟଜଅଜ) : କାନ ଫାଟି ଯିବା ଭଳି ତୀବ୍ର ଶବ୍ଦ - Deafening sound

- ଅଧୀନ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ଭଲ ବ୍ୟବହାର ପାଇବା ଉଚିତ ତାହା ପାଇବା।

ପେୟା (ପେୟା) - ବିଂ. (ଗୁଜୁରାଟୀ) : ତିନୋଟି - Three - ପେୟା ଗଣତି।
- ପେୟା ଅଣ୍ଡା ମାଇ - Three eggs (hen).

ପେୟାଦା (ପେୟାଦା) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଆଜ୍ଞାବହ, ପିୟନ - Peon, messenger - ଅମଲଦାର, ଚାକର।

ପେୟାଜ (ପେୟାଁଜ୍) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ପିଆଜ - Onion - ପେୟାଜ, ଲାଲ ପେୟାଜ, ଧଳା ପେୟାଜ।

ପେଁ-ପେଁ (ପେଁ ପେଁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁକରଣ) : ଗାଡିର ହର୍ନ, ପେଁ ପେଁ - Horn of the vehicle - ପେଁ-ପେଁ ଶବ୍ଦରେ, ଯନ୍ତ୍ରରେ।
- ଦରକାର ନଥିବାରେ ବି ବାରମ୍ବାର ପେଁ-ପେଁ କର - Don't horn unnecessarily.

ପେପଣେଡ୍ (ପେପ୍‌ଣେଡ୍) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ସାହାନାଇ, ମହୁରୀ, ଯୋଡି ମହୁରୀ, ତୂରୀ - Sahanai, trumpet, bugle - ପେପଣେଡ଼।

ପେଡଲେ (ପେଡ୍‌ଲେ) - ବିଂ. (ଗୁଜୁରାଟୀ) : ଗେଡା (ପୁରୁଷ) - Dwarf (male) - ପରଟେ ଜାତି (ବାଘୁଣୀ)।

ପେଣ (ପେଣ୍ଡ) - ଅବ୍ୟୟ (ଅନୁରୋଧ) : ଦୂର୍, ଛାଡ୍ ଛାଡ୍ - Shi/et, damn - ପରୱାହ କରେ ପଟେ।
- ପେଣରେ ପଟେ - Demn it.

ପେଣାଇ (ପେଣ୍ଡାଇ) - କ୍ରି. (ବାଦୁଡିଆ) : ରଙ୍ଗ ଛାଡିଯିବା, ଫିକା ପଡିବା - To become pale, to fade - ଲୁଗା ଧୋଇବାରୁ, ଘାମରେ ଓଦା ହୋଇ. ପେଣାଇ ଯାଇଛି - Colour of the house wall has faded in heavy rain.

ପେଡା (ପେଡା) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ପିଜୁଳି - Guava - ଜୁଲୋଜିକ୍ୟା।

ପେଣ୍ଡେ (ପେଣ୍ଡେ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଓଲୁଅ - Yam, tapioca - ପେଣ୍ଡେ ଜାତି।

ପେନେ (ପେନେ) - ବିଂ. (ଗୁଜୁରାଟୀ) : ତ୍ରି (ଭାଷି) ତ୍ରୋୟମାସିକ, ତୃତୀୟ - Three, tri - ପେନେ, ପେଣ୍ଡେ ଯେ।
- ପେନେ ଭାଷ.ସୂତ୍ର - Tri-language.

ପେଲ୍‌ତା (ପେଲ୍‌ତା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁକରଣ) : ନ ପଟିବା, ନ ମିଶିବା, ବିଗାଡି ଯିବା - Not matching, to become complecated, unfavourble - ଅପଚା, ଜାଣି ପଚାରିଲୁ, ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଗଣ୍ଡଗୋଳ.ମାତ୍ର, ଜାଣି ଜୋକୁରେ, ପଚାରିବା ରେ ଜାଣି ସଂସାର ଚାଲିଛି, ଯୋଗାଡ଼ିଛି, ପେଲ୍‌ତାରେ।
- ଭାଇଭାଇ ଯାହା ପେଲ୍‌ତା ହେଲା, ମୋତେ ଏମିତି ଲାଗିଲା, ଆମେ ଦୁହେଁ ଏଠାରୁ ପେଲ୍‌ତା ହେଲୁ - We did not agree to each other, we backed out from there.

ପେଲ୍‌ଚା (ପେଲ୍‌ଚା) - ବିଂ. (ଗୁଜୁରାଟୀ) : ଖଇଚା, ଜଟିଳ, କଳିହୁଳିଆ, ବଦ୍‌ରାଗୀ - Critical, complicated, obstinate,

short tempered - ଦ୍ରବ୍ୟଟି ଭଲ.ଜାତ, ଭଙ୍ଗୁର, ଦ୍ରବ୍ୟଟି ଶୀଘ୍ର ଭାଙ୍ଗିଯାଏ।

- ଘରୋଇ ଲୋକ ଯେଉଁ ଦିନଠୁ ଆସିଛନ୍ତି ସେହି ଦିନଠାରୁ ଘରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ - It is difficult to pull on with short tempered person/ with critical man.

ଘରୋଇଆ (ପେଳ୍‌ଚାଂ) - ବିଂ.କ୍ରି (ଓଡ଼ିଆ) : ଜଟିଳ, କୁଟିଳ, ଗୋଠ ଖଣ୍ଡିଆ, କଳିହୁଡିଆ, ଗଣ୍ଡଗୋଳିଆ - Critical, complicated, pig headed, quarrelsome, trouble some - ଆଚାରବ୍ୟବହାର, ସ୍ୱଭାବ ଯେଉଁ, ଦେଖିବାକୁ ଭଲ.ଆ ଯେଉଁ, ଆଚରଣରେ ଯେଉଁ।

- ତାହାର ଶ.ଜୀ ଘରୋଇଆ ଯେଉଁ ଚାଲିଛି, ଯେକି ଚାଲ.ସି ଯାଇଁ ଆଜିକାଲି ଆଚରଣରେ-ଟା - He is very difficult person, he does not co-operate in any work.

- ତାହା ଯେଉଁ ଦିନଠୁ ଘରୋଇଆ ହେଲା - He has become hesitant/ disagreeing now-a days.

ଘରୋଇଲା (ପେଳ୍‌ସାଂ) - କ୍ରି. (ଚଳିତ) : ଗୋଡ ଛାଟି ଚିତ୍‌ପାଟାଂ ହୋଇ ପଡିବା ବା ଶୋଇବା - To lay flat after strtching bending legslegs - ଚାଷରେ ତୁରନ୍ତ ଚାଷ ପରେ ଯଦି ଘରସ୍ତ ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନତା ଦେଖାଯାଏନାହିଁ।

- ମାଛ.ର ଯା.ବା ତୁରନ୍ତି ଚାଷ ପରେ ଘରୋଇଲା ଭଳିଦିଶେ ନାହିଁ - Shrimps lay flat after bending down.

ଘରୋଇ (ପେଳା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳିତ)/ (ତୁଳସୀ) : ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ - Keeth and kin, relatives, guest - ଜ୍ଞା.ତି.ଗୋ.ଷ୍ଠୀ ଘରୋଇ - ଯାଉଯାଉ ଯା.ଯା, ଯାଆଦିଆ ତୁଚ୍ଛା.ଟ, ଫା.ଷ ଦୋକାନ, ଚା.ରି ଚାରିଚାକି ଯାନବାହନ ଘରୋଇ।

- ଦୋକାନୀ ଫିଟ ମାଟ ଥିବାରୁ ଘରୋଇ ଚା ଯାଇ ନାହାନ୍ତି - Today, guests have come to our house.

- ଦୋକାନୀ ଫିକାଟ ଘରୋଇରେ ଚାଲିଛୁ - Today we are being bound in relationship.

ଘରୋଟ ଘରୋଟ (ପେଳେନ୍ ପେଳେନ୍) - କ୍ରି. (ଚଳିତଥାନ) : ଲାଳ ବାହାରିବା, ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା କରିବା, ପ୍ରବଳ ଯୌନ ଲାଳସା ଆସିବା (ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ) - To became sexually hot, aroused, (female) - ଦାନାଦାନା ହୋଇ ଦାରୁଚିନି ଦାରୁଚିନିଟିର, ଚାପୁଡିରେ ଲାଟେରେ (ଲାଟୁରେ ପାନ.ଟୋକି) ଚାରୁଥା।

ଘରୋଟ ଘରୋଟ (ପେଳେ ପେଳେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦୁଃଖଦ) : ଲୁହ ଭରା ଆଖିରେ, ଲୁହ ଝରେଇବା, ଲୋତକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଖି - Eyes full of tears - ଘରୋଟ ଘରୋଟ ଯେଉଁ-ଟାରେ, ଯେଉଁ-ଟାରେ ଘରୋଲା ଯେଉଁ।

- ଯେଉଁ-ଟାରେ ଘରୋଟ ଘରୋଟ ଜଳିଟି ଥିଲା - Eyes filled with tears.

ଘଟୋଳା (ପେଟ୍‌ରା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ପେଟୁଆ - Man with big tummy, stomach - ବଡ଼ପେଟିଆ ପାଟା, ଦୋଳିଆ ପାଟା, ପେଟୁଆପାଟ ପାଟା।

- ଘଟୋଳା ଯେଉଁ ଟି ଦ୍ରବ୍ୟଟି ଦୋକାନୀ ଟାକାର ଦୁକାନୀ ଟାଟିଆରେ-ଟା - Man with

large stomach cannot walk quickly.

ᱨᱚᱦᱚᱱ (ପେଟ୍‌ରା) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ମୋଡି ମୋଡି ହୋଇଥିବା ଗଛ, ଏଭଳି ଗଛ ଏବଂ କାଠ କାଟିବା ବହୁତ ଟାଣ - Tree with twisted trunk - ᱨᱚᱦᱚᱱ ᱨᱚᱦᱚᱱ ᱦᱩᱫᱤ ᱜᱩᱱᱟᱛ, ᱱᱟᱴᱟᱱᱟᱴᱟᱹᱱ ᱜᱩᱱᱟᱛ, ᱰᱩᱠᱩᱭ ᱦᱚᱨᱚᱦᱚ।

- ᱨᱚᱦᱚᱱ ᱜᱩᱱᱟᱛ ᱜᱩᱫᱤ ᱚᱱ.ᱚᱢ ᱚᱛᱜ ᱦᱚᱨᱚᱱ-ᱚ - Tree with twisted trunk is very hard.

ᱨᱚᱦᱚᱦᱚ (ପେଟ୍‌କା) - ବି. (ଓଡିଆ) : ଗର୍ଭସ୍ଥ ସନ୍ତାନ - Child in womb, yet to be born - ᱯᱚᱱᱟ ᱱᱟᱛ ᱱᱚᱱᱟᱱᱚᱜ ᱦᱚᱣᱮ ᱯᱟᱨᱦᱚᱦᱚ।

- ᱦᱮᱦᱟᱣᱮ ᱱᱟᱣᱮ ᱜᱩᱫᱤ ᱯᱟᱨᱦᱚᱦᱚ ᱨᱚᱦᱚᱦᱚ ᱚᱱ.ᱮᱦᱚᱜ ᱦᱩᱭᱚᱦ - They do not have any issue.

ᱨᱚᱦᱚᱱ (ପେଟେର୍) - କ୍ରି. (ᱦᱚᱣᱮᱭᱚᱦ) : ମୋଡିବା - To twist - ᱨᱚᱭ᱾ᱦ, ᱨᱚᱦᱚᱱ।

- ᱯᱷᱚᱱ ᱨᱚᱦᱚᱱᱛ ᱨᱮ - Twist his ears.

ᱨᱚᱦᱚᱱ ᱚᱱᱟᱛ (ପେଟେର୍ ବାଳେ) - ବି. (ଓଡିଆ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ୫ଟି ଗଛରୁ ଏହି ବରଗଛ ଗୋଟିଏ । ଏହି ୫ଟି ଗଛ ହେଉଛି – ଲେପେଜ୍ ତିରିଲ୍ – କେନ୍ଦୁ, ଖଦେ ମାତ୍‌କମ୍ – ମହୁଲ, ଏରେ ଆତ୍‌ନାଃ – ଅସନ ଗଛ, ପେଟେର୍ ବାଳେ – ବରଗଛ ଏବଂ ସାରିସାର୍‌ଜମ୍ – ଶାଳଗଛ - Peter bare is one of the social and religious trees of santals, according to their folk tales. It is a banyan tree, where ancestral forefathers had an assembly and discussed on various social issues, but no constructive conclusion emerged from discussion. Rest trees are Mahua tree, Tendu tree, Asan tree, Sal tree - ᱨᱚᱦᱚᱱ ᱚᱱᱟᱛ ᱜᱩᱱᱟᱛ ᱚᱵᱦᱚᱱ. ᱱᱚ ᱜᱚᱱᱨᱟᱜᱚᱢ ᱦᱚ ᱱᱩᱜᱩᱱᱟ ᱚᱨᱟᱜᱩᱱ.ᱱ ᱯᱟᱜᱩᱫ-ᱚ। ᱯᱟᱮᱦᱚᱱᱩᱭᱮ ᱢᱚᱠᱚ ᱦᱚᱨᱚᱱᱩᱱ ᱚᱱᱦᱚ ᱥᱨᱟᱛ ᱥᱮᱱ ᱱᱚᱱ ᱨᱚᱦᱚᱱ ᱥᱮᱱ। ᱮᱮᱱᱟᱛᱮ ᱱᱚᱱ ᱨᱚᱮᱞᱮᱱ. ᱜᱩᱱᱟᱛ ᱚᱵᱦᱚᱱ. ᱱᱟᱵᱚ ᱱᱩᱜᱩᱱᱟ ᱚᱨᱟᱜᱩᱱ.ᱱ ᱯᱟᱜᱩᱫ-ᱚ। ᱮᱮᱱ ᱜᱩᱵᱩᱱᱟᱭᱚᱢ ᱱᱟᱞᱮᱱᱚᱜ ᱜᱩᱱᱟᱛ ᱦᱚᱜᱩᱫ ᱡᱩᱞᱩᱵᱩᱜ ᱦᱚᱱᱮᱱ - ᱯᱟᱨᱟᱥ ᱚᱨᱟᱱᱟᱯ, ᱵᱩᱱᱩᱜᱮ ᱠᱚᱱᱚᱦᱚᱭ, ᱥᱟᱛ ᱱᱚᱮᱮᱱᱚᱜ, ᱮᱱ.ᱱᱚ ᱮᱱᱟᱣᱟᱭ।

ᱨᱚᱦᱚᱣ (ପେଟେଜ୍) - କ୍ରି./ବି. (ᱦᱚᱣᱮᱭᱚᱦ)/(ଓଡିଆ) : ଅଗାଡି ହେବା - paddy without seeds - ᱱᱚᱨᱚᱦᱚᱜᱩᱱᱚᱜ, ᱜᱚᱣᱟᱱᱚᱜ, ᱱᱩᱱᱩᱨᱚᱮᱱᱚᱜ, ᱠᱚᱣᱟᱹ ᱠᱚᱮᱞᱮᱱᱚ ᱡᱚᱱᱚᱜ।

- ᱮᱫᱮᱮ ᱜᱩᱫᱤ ᱡᱚᱛᱟᱛ ᱚᱵᱜᱟᱴᱚᱱᱮᱱᱚ ᱨᱚᱦᱚᱣ ᱮᱮᱱ - This year plenty of damage to paddy seeds took place.

ᱨᱟᱜᱩᱱ.ᱜᱵᱮ (ଫାଗୁନ୍) - ବି. (ଓଡିଆ) : ଫଗୁଣ ମାସ - Month of Falgun (March) Spring season - ᱨᱟᱜᱩᱱ.ᱜᱵᱮ ᱚᱰᱜᱮᱱ, ᱱᱩᱰᱩᱜᱩᱫ, ᱚᱱᱚᱡᱟᱱ ᱚᱰᱜᱮᱱ।

- ଫାଣ.ଓଡ଼ଇ ଠାଏଁରେ ଲଟ ଯମଠଚଥ ଓଟପଟଓ-ଅ - During the month of Fagun, Mahua flowers blooms.

ଫାଣ.ପାଚ (ଫାଲ୍ଟୁ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ବେକାରିଆ, କାମରେ ନ ଲାଗି ଥିବା ଲୋକ - Unemployed, unengaged, free - ଚଣ.ପାଗଟ, ଯଟଢ ଚଣ.ଯମ ଲଟଏଅ ଠାଅଓ ୟଅଠ।
- ମୀ ଲଟଏଅ'ଵ ୟଟଅଥଓ, ଫାଣ.ପାଚ ଓଟ ଯମଅଅଯଅ - I am free and I would go.

ଫାଣ.ପ (ଫାଲ୍) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ପ୍ରଶସ୍ତ ପଡିଆ, ଖୋଲା ପଡିଆ - Wide and open field, open space - ଫାଣ.ଗପଅ.ଳ (ଫାଗଗଅ.)।

ଫାଣଅପଅ ଫାଚପଅଚ (ଫାଲ୍ସା ଫୁଲ୍ସୁ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ମଳିନ ଆଲୋକ, ଛାଇ ଆଲୁଅ, ମେଘଢଙ୍କା ଆଲୋକ - Dim, faint (light), shadow - ଫଚଫଚପଏଚଢ, ଠଚଠଲଚଓ, ଚଟଅ.ଓ ଯଅଲଟଅପ ଠଅଓ।
- ଠଟଏଟଵ ଢଟ ଫାଣଅପଟଅ ଫାଣଚପଟଚଓ ଟମଠଚଓ ଅଚଠଅଢ-ଅ - There is faint day light today.

ଫାଣଅପଟଅ (ଫାଲ୍ନା) - ସର୍ବନାମ (ଚଟଚଵ) : ଅମୁକ - So and so person - ୰ଅଏଅଁଗଅଓ ଵଚଠଚଯ ଯଟଟ ଠଅଢଅପ ଠଟ ଲଟଯ ଅଯଅଓ "ଫାଣଅପଟଅ"।
- ଫାଣଅପଟଅ ଏଅଓ ଟଯଅଓ ପଟଓ ଚଅଟଅ - So and so person's house is burning.

ଫାଣଅପଟ ଫାଣଟପଟ (ଫାଲେ ଫଲେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଟଟଢଓ) : ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ, ଫକଟ୍‌ରେ, ମାଗଣାରେ - Without any cost, free of cost - ଫାଢପଅ ଠଟ, ଠଯଟ ଓଟଟଢଓ ଠଟ, ଠଯଟ ଚଅ.ଯଯ ଠଟ ଵଅଯଟଓ।
- ଫାଣଅପଟ ଫାଣଟପଟ ଠଟ ଫଯଟ ଓଟ ୰ଯଅ ଫଅଚଅ ଚଠଚଓ ୰ଠଚଅ - He eats non-vegetarian meal everyday without any cost.

ଫାଣ.ଚଠଅ.ଓ (ଫାକ୍‌ଣା) - ବି. (ଵଚଟଚ) : ଡେଣା - Wings - ଫାଣ.ଚଠଅ.ଓ।
- ଳଟଠଟ ଚଟଢଅଚଓ ଫଟ ଫାଣ.ଚଠଅ.ଓ ଯଟଟଅଚଓ-ଅ - Birds have wings.
- ଫାଣ.ଚଠଅ.ଓ ଅଟ ଚଟଫଟ ଳଟଠ ଳଟଠ ଠଟଚଟ ଚଠଅ.ଢଟଓ-ଅ - Creatures with wings fly in the sky.

ଫାଣଅଚ (ଫାଙ୍କ୍) - ବି. (ଵଚଟଚଯ) : ଛିଦ୍ର, ଫାଙ୍କ - Hole, hole for passing air - ଫାଣଟପଟଚ ଠାଣଚଓଅ.ଓ।
- ୧ଟଢଅ ୟଯଟପଫଯଵ ଫଟ ୧ଚଟଅ.ଓ ୟଯଯଅ.ଘ ଅଚଚଅଟଅ ୰ଯ ଟଚଅ ୰ଟଏଟଅ ଫାଣଅଚ ଠଅଯ ଵଅଯଟଅ - The door is so tightly fitted, that it does not have a small hole even.

ଫାଣଅଚଅ (ଫାଙ୍କା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ମେଲା, ଖୋଲା, ଖାଲି - Open from all sides, not crowded - ଚଟଅ.ଓ ୰ଯଠଯଯଳ ଳଯ୰ଯଳ ଫଟ ଠଅଓଅ, ଟଚଯଟଅଓ ଓଯ, ଫାଣଅଓପଅଠ।

- ଠଯଠଏଦଅଓ ଏଅଏ ଔଅ.ଏଅ ଚଥ ଏଥଠଥ ଓଠ ଘଯଅ'ଚଅ ଠଅଏଠ'ଔଅ - Buses plying today are all uncrowded/ almost empty/with scanty number of passengers.

ଘଯଅ'ଚଅଥ (ଫାଙ୍କାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଔଥଅ) : ଖସି ପଳାଇବା, ମିଛ କହି ଖସି ଯିବା, ଦାୟୀତ୍ୱକୁ ଛାଡି ପଳାଇବା - To avoid responsibility, to escape - ଅଯଠ, ଏଯଚଫଅ.ଥ, ଅଏଅଓ ଏଠଢ ଚଅଠଯଅ ଏଢଏ।
- ଚଔଏ ଢଏଚଚଏ ଘଯଅ'ଚଅଥ ଓଥଢ ଚଠଢଠଔଅ - I escaped from that Diku (non-tribal).
- ଏଅଔଅ ଔଯଅଢଅ ଏଠଔ ଚଅଠଠ ଘଯଅ'ଚଅଥଏଏ ଚଅଔ ଠଅଏ'ଢ, ଏଠଔଚଯଅଔଏଏ ଔଅଏ ଢଚଯଏଏ ଚଠଢଠଔଅ - He tried to avoid me by telling so many stories, but I caught hold of him.

ଘଯଅ.ଏଏଫ (ଫାଜିଲ୍) - ବିଂ. (ଓଚଔଚ) : ପାଗଳ, ଭାଣ୍ଡୁଆ, ମିଛୁଆ, ପ୍ରତାରକ - Betrayer, lier, mad, fraud - ଚଥଓଚଅ, ଘଅଓଏଢଅ, ଏଯଥଓଚଥଯ.।
- ଏଯଅଅଥଠ ଢଏଔଥଏ ଏଚଢଅ.ଯଅଏଚଅ ଢଏଔଥଏ ଏଅଓଅଏଏଠଔଔ, ଠଅଥଅ ଔଅ ଏଥ ଘଯଅ.ଏଏ.ଢ ଔଚଔ.ଅଅଏ ଏଅଓଠଓଔ ଏଥଢଠଓ ଢଥ - Country of India is full of fear and it is in turmoil now, where are you mad Sunaram Soren not to be seen.

ଘଯଅଔଅଥ (ଫାସାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଔଥଅ) : ଫଂସେଇବା - To entangle, implicate - ଏଯଅ.ଢଏ ଢଅଏଯଅ, ଚଯଅ.ଢଏଔଅଓ ଠଔ ଢଥଔଠ।
- ଚଔଏ ଏଥଘ ଢଥ ଚଯଅ.ଢଏ ଠଔ ଚଚଏଏଠଘଚ ଏଠଔ ଚଅଠଔ ଚଥ ଘଯଅଔଅଥ ଅଚଅଢଥଓଅ - That man is falsely implicated in the case of theft.

ଘଯଅ.ଏଏ ଅଘଅଥ ଏଯଅ.ଢଏ ଓଅଓ (ଫାଶୀ ଆରାଓ ଝାଲିଗାଃ) - କ୍ରି. (ଚଅଔଥଅ) : ଷଡଯନ୍ତ୍ର କରିବା, ଷଡଯନ୍ତ୍ରକାରୀ - To conspire against, conspirator - ଏଯଏଠଘଏ ଏଥଔଠଓଅଔ ଏଥଘ, ଏଥଏ ଢଅଅଚ ଘ୍ଟ ଏଏଔ ଠଏ।

ଘଯଅଏ ଘଯଚଏ (ଫାଞ୍ଜ୍ ଫୁଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଔଥଘ) : ଏଇଆଡେ ସେଇଆଡେ ଶର ଛାଡିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - To shoot arrows all side randomly - ଘଯଅଏ ଘଯଚଏ ଔଅଘ ଠଚଏ।
- ଏଚଠ ଘ୍ଟ ଘଯଅଏ ଘଯଚଏ ଔଅଘ ଚଥ ଅଘଅଅଓ ଚଠଢ-ଅ - They shot the arrow aimlessly in darkness.

ଘଯଅଘ ଘଯଅଘ (ଫାର୍ ଫାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଔଥଘ) : ଲୁଗା ଫାର୍ ଫାର୍ ଛିଣ୍ଡିବା, ଚିରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - Tearing of cloth description - ଫଚଓଥଘଏ ଘଯଅଘ ଘଯଅଘ ଖଏଘଅ.ଓ, ଚଅଓଥଏଏଓ ଏଥ' ଘଯଅଘ ଥଘଠଏଏଥଓ-ଅ।
- ଔଅଓଅ ଫଚଓଥଘଏ ଘଯଅଘ ଘଯଅଘ ଚଥ ଖଏଘଅ. ଚଠଢ-ଅ - New cloth was torn ruthlessly.

ଘଃଣଃଃଚଃଠ (ଫାର୍‌କାଓ) - କ୍ରି. (ଚଃଟଠଃ) : ଡରି କରି ଉଡି ପଳାଇବା - To fly away being afraid of - ଖଃଘଚଚଃଠ ଚଃଠଟ ଚଏଃ.ଠ ଏମଃ।

- ।ଃ.ଠଓମ ଘଃଣଃଠଃ ଜଃ ପଃଓଃଟଟ ଚଃ ଘଃଣଃଃଚଃଠଃଚଓ-ଃ - Pegeons in their shed usually fly out of slightest scare.

ଘଃଣଃଃଖଃ (ଫାର୍‌ଚା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଃଟଃଠଘ) : ସଫା କରିବା, ସଫା ସୂତୁରା - To clean, neat & clean - ଘଃଚଃଃଖଃ., ୟଃଘଃଣଃ, ଃମାପମଘଃମାପମ, ଘଃଣଃଃଖଃ।

- ଃଃଖଃ ।ଃଚଓ ଘଃଣଃଃଖଃଚଓ ଏଟ - Sweep clean the courtyard.
- ଘଃଣଃଃଖଃ ପଚଓଃଘମ ମଏଃଚମ ଏଟ - Give me clean cloth.

ଘଃଣଃଃଚଃ (ଫାର୍‌କା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଃଟଃଠଘ) : ଛାଡି ଛାଡି, ଅନ୍ତରରେ, ଦୂର ଦୂର - Keeping distance, maintaining distance - ଘଃଣଃଃଣଃଚ ଘଃଣଃଃଣଃଚ, ।ମାପମ ।ମାପମ।

- ଘଃଣଃଃଚଃଠ ଘଃଣଃଃଚଃଠ ଠମ'ଓଚଟ ଘଟ - Stand maintaining a distance.
- ।ଃଣଃଓଃଣ ଘଃଣଃଃଚଃଠଃଚ ଏଟ - Keep the legs wide.

ଘଃଣଃଃଠଃ ଘଃଚଃଃଠମ (ଫାର୍‌ତା ଫୁର୍‌ତି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଃଟଃଠଘ) : ଫୁର୍ତି ଭାବେ, ସଫା ସୁତୁରା ଲୁଗା ପରିଧାନ କରି - Smartly dressed - ଘଃଚଃଃଠଃଠମ ୟଃ:ଘମ'।ଃ ୟଃ।ଃଣଃଠ ଚଣଃଠଟ।

- ।ଃଣଃଠଃଚ ଚଟଘଣ ଠଟଘଟଏ ଜଃ ଣ.ଠମ ଘଃଣଃଃଠଃଣ ଘଃଚଃଃଠମ ୟଃ।ଃଣଃଠ ଚଣଃଠଟ ଘଟ। ଏଏ। ଚଣଃଠଟ ଘଟ। ଚଟଠଟ - Bridegroom had come today in smart dress.

ଘଃଣଃଃଘଃଚଃଃ (ଫାର୍‌ଫୁର୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଃଟଃଠଘ) : ଚଢେଇ ଫୁର୍‌ ଫାର୍‌ ଉଡିବା - Birds flying speedily away - ଖଟମଟ ଘଃଣଃଃଘଃଚଃଃ ଚଠଣ.ଠଜଓ।

- ଓଚ'ଠଃମ ଖଟମଟ ମଏ ୟଚଃ ଠଟ ଘଃଣଃଃଘଃଚଃଃ ଚଃ ଚଠଣ.ଠ ଟଣଃ - Birds called quil flew by my side in a great speed.

ଘଃଣଃଃଟଣଃଠ (ଫାର୍‌ନାଓ) - କ୍ରି. (ଚଃଟଠଃଠ) : ରୋଗରୁ ଉପଶମିତ ହେବା, ଭଲ ହେବା, ସୁସ୍ଥ ହେବା - To recover from illness - ଘଃଣଃ'ଠଓଣଃଃ, ଃଚଠଜଃ. ଚଃଣଟଏ ଠଟଏଜଠଓ।

- ଣ.ଠମ ଓମଏ ଠଣଓଜଠ ଃଚଠଜଃ. ଚଃଣଟଏଟ ଘଃଣଃଃଟଣଃଠ ଚଟଓ-ଃ - After prolong illness he recovered.

ଘଃଣଃଃଣଃଚ (ଫାରାକ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଃଟଃଠଘ) : ଦୂର ଦୂର, ଛାଡି ଛାଡି - Maintaining distance - ୟଃ:ଓମଏ ୟଃ:ଓମଏ ଠଃଣଠଟ'ଟ, ଖଃଣଃଠଃଣ ଖଃଣଃଠଃଣ ଠଃଣଠଟ'ଟ।

- ଘଃଣଃଃଣଃଚ ଃଟ ଠମ'ଓଚଟ ଏଟ - Stand by maintaining a distance.

ଘଃଣଃଃଣଃଠ (ଫାରାମ୍‌) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ଫାର୍ମ, କୁକୁଡା ଫାର୍ମ, କୃଷି ଫାର୍ମ - Farm, Farm house - ୟମଠ ଘଃଣଃଃଣଃଠ, ଏଏଖ ଘଃଣଃଃଣଃଠ।

ଘଽଜ.ଽୱଋଜ. (ଫାରିୟା) - ବିଂ. (ଓଽଜଽଜ) : ପରିଷ୍କାର, ସ୍ୱଚ୍ଛ, ସଫା - Clean - ଘଽଓଽୱଽଜ., ଽୱଘଘଘ ଽୱଘଘଘ ଘଽଜଽୱଽଜ, ଘଽଓଽୱଽଜ.।

- ୧ଜଜ ୰ଽଜଽୱଜଜ ଢଜଓ ଢ୧ ଘଽଜ.ଽୱଋଜ. ଓଟଋଜ - Water of that stream is clean.

.

ଘଽଜଽ ଘଽ୧ଽ (ଫାଟ୍ ଫଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠ୧ଜ୧୨ଘ) : ପିଛିଳ ହେତୁ ସହଜରେ ପଶିବା, ଭର୍ତି କରିବା, ଗଳିଯିବା - Penetrating easily due to lubrication - ଡ୧ୱଽ୧ଘଽଜଓ ଽଟ ଜ୰ଢଜଜ ଜଽ ୰ଜଜ୰ଓଜ ୮ଜ:ଘଽ'ଽ ଡ୧୰୰୧ଜ, ଓଽଜ.ଘ ଠଜଡ୧୧ଜଓ।

- ୰୧୮୧ଢ଼ ଽଟ ଘଜଘଢଜ ଘଽଜଽ ଘଽ୧ଽ ଡ୧୰୰୧ଢ଼ଋଟଜ୧ଜ - A stick was pushed in mud and it went in suddenly and easily.

ଘଽଜଽଜଓ ଘଽଓଽଓଓ (ଫାଚାକ୍ ଫୁଟୁକ୍) - କ୍ରି. (ଓଜ୧ଜ୧ଘଜ) : ଲୁଚି ପଳାଇବା, ଖସି ପଳାଇବା, କାମ ଛାଡି ଏପଟ ସେପଟ ହେବା - To run away from work, to avoid work and wander aimlessly - ଘଽଽଽଓ ଡ୧ଜଘଜଜଓ, ଓଜ.ଘଘ ଡ୧ଜ.ଓଘ ଓଜଠଟ ଢଜଠଜ ଡ୧ଜଘଜଜଓ।

- ଟୱ୧ଓ ୮ଓଓ୨ ଜଓଜଜ୧ଜ, ୧୧୭ଜ ଓ୧ୱଟ ଜ୰୧ଘ ଘଽଜଽଜଓ ଘଽଓଽଓଓ ଘଽଜଽଜଓ ଘଽଓଽଓଓ ଡ୧ଜଘଜଜଓ - Favourable time for sowing seeds has ocurred, don't move around here like a vagabond.

ଘଽଜଢ଼୨ୱଜଓ (ଫାଦ୍‌ରାଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠ୧ଜ୧ଘଘ) : ତରକାରୀ ଝୋଳ ହାମ୍ପୁଡିବା ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା - Sound produced at the time of taking soup of the curry - ୮ଠଓ ୱଜଜ୧ଟ ଘଜ.ଡ୨ୱଓଓ ୮ଘ୨ଘଢଜଜଓ ୧ଜଡଟ ଘଽଘ୮ଟ୰ ଜଘଘଜଓ।

- ୮ଘ୮ଘ ୱଜଜ୧ଟ ଘଽଜଢ଼୨ୱଜଓ ଘଟ୧ଟଠଟ ଘଜ.ଡ୨ୱଓଓ ୦ଟଢ଼-ଜଓ- He swallowed the soup of tamarind with "ଘଽଜଢ଼୨ୱଜଓ" sound.

ଘଽଜଽ.ଢ଼୨ (ଫା.ଦ୍) - ବି. (ଘଓ୧ଓଘ) : ସୈନ୍ୟ, ଦଳଦଳ - Army, soldiers, military, force - ଘଜ୰୮ଜଜ୧ଜ।

- ଡ୧ଜ.ଋୱଽ ୱଽ୧ଟ ଘଽଜଽ.ଢ଼୨ - Enemy soldier.

ଘଽଜଢ଼୨ଓଜଜ୧ଜ୭ (ଫାଦ୍‌ଗାଓ) - କ୍ରି. (୦ଜ୧ଟ୭ଜ) : କୁକୁଡା ଡେଣା ପିଟି ଉଡିବା ବା ଦୌଡିବା, ଡେଣା ଝାଡିବା - Hen/cock running with wings flapped - ୧ଽଘ ଘଽଜଢ଼ଜ ଘଽଓଢ଼୨ଓ।

- ୪'ଓଜ ୧ଽଘ ଜ୰୮ଟ ୧ଜଘଜଜଓ ଠଟ ଘଽଜଢ଼୨ଓଜଜ୧ଜ୭ ୫ଜ୰୮ଜ୭ ଟ୧ଜଜଓ - A hen ran in front of us with wings flapped.

ଘଽଜଢ଼୨ ଘଽଓଢ଼୨ (ଫାଦ୍ ଫୁଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠ୧ଜ୧ଘଘ) : ଚଢେଇ ଡେଣା ଫଡ୍ ଫଡ୍ କରି ଉଡିବା - Birds flying with wings flapped - ୫ଟଠଟ ଘଽଜଢ଼୨ ଘଽଓଢ଼୨ ୬ଠଜ.୭୨ଓଓ।

- ଏହା ପଟ୍ଟ ଠାରୁ ଅହୋରାତ୍ର ଲଟକୁ ଅଛି - Seeing men coming, dove flew with wings sound “Phadphud”.

ଅଖନଫ୍ଡ ଅଖନଫ୍ଡନା (ଫାଦ୍ ଫାଦାଓ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠହଟହଗ) : ଡେଣା ଫଡ୍ ଫଡ୍ କରିବା - To flap wings and sound there of - ଅଖନଫ୍ଡ ଅଖ୍ଡଫ୍ଡ ୬ଠନ.ଵହଓ।

ଅଖନ୍ଫ୍ଡଗଅନ (ଫାନ୍ଦ୍ଲା) - ବି°. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଦାନ୍ତ ମଝିରେ ଫାଙ୍କା - Gap between teeth - ଅଖନ୍ଫ୍ଡଗଅନ ଠନାନ, ଠନାନ ଠନାନ ଠନାପନଅଟ ଅଖନ୍ଦନ, ଅଖନ୍ଦନ ଠନାନ।
- ଅଖନ୍ଫ୍ଡଗଅନ ଠନାନ ଫଵ ପଵଓଵଟ ୫ଵଵନଓଵଓ-ନ - Teeth with gap between them are likely to fall down early.

ଅଖନଫନ (ଫାଦା) - କ୍ରି./ବି°. (ଠହଟହଗ) : କାଟି ସଫା କରିବା, ଫାଙ୍କା - To clear, open, bare, strip - ୬୮ନ.ଗ ୫ନଠନ, ଅଖନ୍ଦନ, ୮ନଲଫନଓ।
- ଠଗଅ ବଵ ଅଖନଫନ ୫ନଠନଲଟଟନ - Forests are all denuded.
- ଟଟନଓ ବଖଵଟ ଟ ଫନଓଟଫ-ନ; ୮ଗ0 ଟନ୮ଟଟନଓ ଟ ଅଖନଫନ ଏଵଓ ନବନଫ-ନ, ଏଟଅଵପ ଗ୩ ଓ୬ଠଗ ନ.ଓ୬ ପଟ୬ଵ ଓଟ - It is raining since then and stopped now, let me take out goats for grazing.

ଅଖନଫନଅ ଅଖନଫନଅ (ଫାଦାର୍ ଫାଦାର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠହଟହଗ) : ରାମ୍ପୁଡି କରି ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇବା ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଜୋର୍ କରି ରାମ୍ପୁଡିବା - Combing hair forcefully, rubbing with force - ଅଖଟଫ୍ଡ ଅଖଟଫ୍ଡ ଠଟ ଟନ.ବଗଟ ୮ନଵଜନଅ, ବଖନଅଵଓ ବନଠଟ ଟନ.ବଗ୩ଵଓ।
- ଠନ.ଅବ ବନଅଘନ ଟନ.ବଗ୩ ଠଟ ଅଖନଫନନଅ ଅଖନଫନନଅ ଟନ.ବଗ୩ ବନଠଟ ବ୩ ଠନପ ୮ଵ୩ଖଟ ଘଟ - Comb the hair with wooden comb and smoothen your hair.

ଅଖନ୍ଫ୍ଡନ (ଫାନ୍ଦା) - କ୍ରି. (ବନଟଵନ) : ପଛଆଡୁ ଗୋଇଁଠା ମାରିବା - To kick backward - ଅନ.ୟଖପନ. ୮ଟଫ ଠଖନ.ୡନ.।
- ଓନ.ୡ ଟ ଅଖନ୍ଫ୍ଡନ ବଗଫଗପନ - Cow kicked me with rear leg.

ଅଖନଲପନ୩ (ଫାୟ୍ଲାଟ୍) - ବି°. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଖୋଲା, ପ୍ରଶସ୍ତ, ବିସ୍ତୃତ - Open and wide - ଅଖନ.ପ ନଅ ଅଖନ୍ଦନ ୩ନଲଓନ, ନପନଟ ଠଗପନପ, ନପନବ ଠନପନବ।
- ୬ଟବ୬ଵନଓ ଫଵ ଅଖନଲପନ୩ ଘଟପନ ଘଟଟନଓ-ନ - They have open and wide hall.

ଅଖନ.ଅ୬ (ଫାପୁ) - ବି°. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଠକ, ଭଣ୍ଡ, ମିଛୁଆ - Cheat, lier, betrayer, deceiving - ଟଓଗଟ ଏହା, ଅନଓ୩ପନ, ଠଖନ୍ଦଠ୬ଵନ.।
- ୬ଟଗ ଅଖନ.ଅ୬ ଏହାନଓ ବନଠଖନ ଫଵ ନପଵଅଟ ଅନ.ଠଲନ.ୱନଓ-ନ - Don’t believe that cheat/Don’t believe the version of that deceiving man.

ଘଣ୍ଟାଘରେଣ (ଫାଣ୍ଟ୍‌ଗାର୍) - କ୍ରି. (ବଜଏଅଜ) : ଜ୍ୱରରୁ ଭଲ ହେବା, ଆରୋଗ୍ୟ ହେବା, ଫୁର୍ତି ଅନୁଭବ କରିବା - To recover from illness - ଃଵଅଜ. ଟଘଏ ଏଟଏଅଓ, ଯଟଓଘଜ ଫଘଜଃଜ ଏଵାଘଜ.ଅ।

- ଜ.ଏଗ ଫଗଏ ଃଵଅଜ. ଟଜଠଟ ଘଘଜ'ଏଓଜଃ ଜଟଜଫ-ଜଓ - He recovered after long illness. .

ଘଣ୍ଟାଏଜ (ଫାଣ୍ଟା) - ବି. (ଏଵଏଵଏ) : ପୀଡା, କ୍ଲେଶ, ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ - Sufferings, agony, distress, pain - ଘଗଯଜ. ଘଣ୍ଟାଏଜ, ଃଵଅଜ. ଃଜଏଟଜଓ, ଯଜ.ଯଵ।

- ଯଗଘଗଯଜ. ଠଯ ଜଏଟଜ ଫଅ ଦଅଓଜଏ ଘଗଯଜ. ଘଘଜ'ଏଓଜଓ ଏଜଓ ଏଜଟଫ ଏଟଜଏଜ - Due to intolerance, a lot of pain and sufferings are making our lives miserable.

ଘଣଜଯ (ଫାଲ୍) - ବିଂ. (ଓଏଵଏଜ) : ଫାଳ, ଖଣ୍ଡ - Crushed piece, piece - ଘଜଯଜଓ, ଘଜଠଯଜଓ, ଟଯଃଜଓ, ଯଗଃଜ.।

- ଯଗଫ ଘଣଜଯ ଽଜଟଜଏଯ ଗଏଜଯ ଯଠ - Give me one piece of leaf.

ଘଣଜଯଜ ଘଣଜ.ଯଗ (ଫାଳା ଫାଳି) - କ୍ରି. (ବଜଏଅଜ) : ଫାଳିବା, ଚିରିବା, କାଟି ବାହାର କରିବା, ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରିବା - To tear off, cut out - ଘଜଯଜଓ, ଯଗଃଜ.।

- ଘଅଠଠଜ ଏଗଫ ଯଗଫ ଏଜଠଜଏଟ ଃଯଠଯ ଓଯଫ ଘଣଜଯଜଜ ଘଣଜ.ଯଗ ଓଅଫ ଟଜଜଫଯଟଜ - Killed dear was cut into piece at no time.

ଘଣଜ.ଯଗ (ଫାଳି) - ବି. (ଏଵଏଵଏ) : ଜଙ୍ଘ, ପଛ ଗୋଡର ମାଂସଳ ଅଂଶ, ପଛ ଫଳିଆ - Hind, hind legs, posterior - ଏଠଟଯ ଘଣଜ.ଯଗ, ଏଜଓଓଜ ଘଣଜ.ଯଗ।

- ଘଣଜ.ଯଗ ଏଗଫ - Hind leg meat/ flesh.

ଘଣଜଏଟଜଃ (ଫାଟ୍‌କାର୍) - କ୍ରି. (ଟଜଏଅଜ) : ଅଠା କାଠିରୁ ଛାଟି ପିଟି ହୋଇ ଉଡି ପଳାଇବା (ଚଢେଇ) - To get rid of net or bird trap (birds) - ଘଣଯଦଣଅଯ ଘଏଣଏଏଜଓ, ଘଣଜଏ ଘଣଜଏ ଟଜଜଫ.ଅ ଘଏଣଏଏଜଓ।

- ଘଅଠଜଏ ଣଯଦଯ ଫଜଏଣଣଜ ଫଯଜଜ, ଯଯଜଟଣଣଜ ଯ ଘଣଜଏଟଜଃଜ ଟଯଫ-ଜ - Dove was stuck up in gum stick, but it escaped by flapping wings vehemently.

ଘଣଜଏ ଘଣଜଏ (ଫାଟ୍ ଫାଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଜଅଯ) : ଫାଟ୍ ଫୁଟ୍ ଛିଣ୍ଡିବା, ଛିଡିବା - To be detached easily - ଘଣଜଏ ଘଣଜଏ ଠଅଘଜଓଅଓ।

- ଏଜଏଟଃ ଯଅଯଃଜଜ ଣଜଏଏଜ ଫଯଜଜ, ଅଃ ଟଯଫ ଟଣଜଜ ଘଣଜଏ ଘଣଜଏ ଠଅଘଜଓ ଯଜଜ - Rope was old and weak, it detached frequently when pulled.

ଘଣଜଏଜଜଅ (ଫାଟାଓ) - କ୍ରି. (ବଜଏଅଜ) : ଫଟେଇବା - To burst, to crush - ଘଅଯଜଓ, ଘଜଯଜଓଅଓ।

- ଏଜଃଜଜଟ ଓଜ.ଏଗ ଃଯଜଯଜଓ ଣଜଟଏଜ ଓଜଏଟ ଘଣଜଏଏଜଅ ଯଜଜ - Tyre of the truck burst all of a sudden.

ଘଷଜାଜଷ ଘଷଜାଜଷ (ଫାଟାର୍ ଫାଟାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଈଏଘ) : ରାମ୍ପୁଡି ହୋଇ କୁଣ୍ଡାଇବା - To rub roughly - ଘଷଜାଜଷ ଘଷଜାଜଷ ଔଅ.ଫଵଷଏଓ।

- ଵଘ ଯଙ ଠଅଏାଜଷାବ ଠଅଘ ଵଘଵଓ-ଅ, ଯଏଘଯଏ ଵଏ ଠଅଜଠଅଠ ଘଅ ଵଷଅଠ ଘଷଜାଜଷ ଘଷଜାଜଷଷଘ ଔଅ.ଫଵଷଏଓ ଵଅଠଅ - You don't take bath properly, on having itch on the body you rub roughly.

ଘଷଅ:ାଜାପ (ଫାଂଟିଲ୍) - କ୍ରି. (ଵଅଠଏଅଅ) : ଛିଟିକିବା - To spring away - ଘଅ.ଏାଷଏଓ।

- ଯଏାଅଷ ଔଅ.ଠାଘ ୫ଅଵଅ ଘଷଅ:ାଜାପ ଠଓଓ ଯଅଠ - Wheel of the motor vehicle sprang off.

ଘଷଅଠଅଠ (ଫାବାଓ) - କ୍ରି. (ଵଅଠଏଅଅ) : ସୁହାଇବା, ସହିବା, ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦରେ ରହିବା, ଜ୍ୟୋତିପାତ ପଡିବା, ରାଶି ପଡିବା - To become compatible, matching, lasting, - ଠଅଘଠଅଷଏଓ, ଠଷଯଷ ଫାଏ ଏଅଠ ଏଅଠ ଠଅଜ୍ଞଅଠଅଓ, ଏଅଠଅଠ, ୫ଏଯଅଠ, ଘଏାଅଠ।

- ଯଯଅଠଵଏ ଵାଏଵ୍ଯ ଅଷ ଯଅ:ଷଠାଜ ଵଏ ଅଅଅଅାଘଅ. ଵଯଅଵଷଅଠ ଠଅଵଏ ଘଷଅଠଅଠଅଠଓ-ଅ - It is said that marriage between Kisku and Marndi sept does not last long.

ଘଷଜାଠଅ. (ଫିତା) - ବି. (ଜ୍ଞଅଏଘ) : ଫିତା, ରବିନ୍ ଫିତା (ଲଣ୍ଠନ ଫିତା) - Ribbon, wick - ଠଅ.ଷଵଜାଅ ଘଷଜାଠଅ., ଷଜାଠଅଅ ଘଷଜାଠଅ., ଠଜାଠଏଷଜା ଘଷଜାଠଅ.।

ଘଷଜାଵଵଜା ଫଏଠଅ.ଷ (ଫିଲ୍କି ଦୁଆର୍) - ବି. (ଜ୍ଞଅଏଘ) : ପଛ ପଟ ଦ୍ୱାର - Back door - ଅଯଅଓ ଘଅ.୫ଘଵଅ. ୪ଯଫଅଓ ଫଏଠଅ.ଷ।

- ଘଷଜାଵଵଜା ଫଏଠଅ.ଷ ୪ଯଫ ଠଯ ଵଏଘଠଠଏଠଏଅ ଵଅ ଠଅଵଠଅଯଯଯଏଅ - Thieves entered house from back door.

ଘଷଜାଵଜାଷ (ଫିକିର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଏଅଓ) : ବାହାନା, କାରଣ - Reason, in the name of - ଏଅ୍ଓଅଏ, ଜ୍ଞଠଠଘ ଠଯ, ଵଅ୫ଷଏଅ ଠଯ, ଠଅଘଏଅ ଠଯ।

- ୫ଯଫ ଘଷଜାଵଜାଷ ଠଯ ଅଘ ଏ'ଠଯଘ ୪ଯଏ ଵଯଏଅ? - What for did you go there?

ଘଷଜାଯ୫ଅ.ଷ (ଫିଞ୍ଚାର୍) - ବି. (ଜ୍ଞଅଏଘ) : ମୟୂର ପୁଚ୍ଛ - Train of peacock - ଯଅଷଅଓ ଘଷଜାଯ୫ଅ.ଷ।

ଘଷଜାଷଵଅ.ଵଜା (ଫିର୍କାଲୀ) - ବି. (ଜ୍ଞଅଏଘ) : ସମର ନାଚ - Martial dance - ଘଷଜାଷଵଅ.ଵଜା ଯଏଯଘ, ଵଅ.ଠଷଅ.୫ ଠଜଠଫ ଯଏଯଘ।

- ଘଷଜାଷଵଅ.ଵଜା ଯଏଯଘ - Martial dance.

ଘଷଜାଷଘଷଜାଷଜାଅଅ. (ଫିର୍ ଫିରିୟା) - ବି. (ଜ୍ଞଅଏଘ) : ହୁଇସିଲ୍, ପେଙ୍କାଳୀ - Whistle - ୪ଫଷଘଫ, ଠଫଷ୪ାଵ।

ଯଖଯଛ (ଫିରି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ - Free of cost - ଯଥଦଥ ଠଟ।

ଯଖଯଢଖଦଯ (ଫିଦ୍‌ଲି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ଭିଣି ଚିକ୍କଣ କରିବା, ପାଗ କରିବା (ତୂଳା) - To make smooth & splitted (cotton) - ଯଯଚଥ.ଙ, ଫଥଜଥଛ, ଯଥଓଥଥ (ଠଚଦଥ.ଘ)।

- ଠଚଦଥ.ଘ ଢଥଦ ଯଖଯଢଖଦଯ ଚଥଓ ଘଟ - Make the cotton splitted and smooth.

ଯଖଯଢଯଦ ଯଖଯଢଯଦ (ଫିଦିଲ୍ ଫିଦିଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ଛାଟି କରି, ପୂରା ଭିଣି କରି ଚିକ୍କଣ ଭାବେ (ମୁଣ୍ଡ ବାଳ କୁଣ୍ଡାଇବା), ଗୋଟେ ଗୋଟେ କରି ଥୋଇବା, ଗୁଣ୍ଡ କରିବା - Splitting smoothly, crushed totally, hair splitting by combing thoroughly - ଚଖଥଛଥଓ ଥଠଟ ଫଥ.ଚଯାଥଓ ଥଛ ଚଠ ଫଥଜଥଛ ଚଠ ଘଯଢଠଥ.ଓ ଘଯଢଠଥ.ଓ ଠଟ ଖଖଯଘଯ।

- ଯଖଯଢଯଦ ଯଖଯଢଯଦ ଫଥ.ଚଯାଥଓ ଘଟ, ଚଠ ଚଥ ଫଥାଖଟ ଘଟ - Comb the hair thoroughly and make the hair smooth and shining.

ଯଖଯଠଯଯଖଯାଯ, ଯଖଯଘଯଯଥଓ (ଫିଣିଫିଜ୍, ଫିଳିପାଙ୍ଗ୍) - ବିଂ. (ଓଚଫଚଫ) : ପୂରା ପରିଷ୍କାର, ନିର୍ମଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛ (ଆକାଶ) - Totally clear (sky) - ଯଖଚଛଖଥ., ଛଯାଥ.ଯଥଥାଥ (ଫଟଛଯଥ)।

- ଏଥାଥ ଫଟଛଯଥ ଢଥ ଛଯଘଯାଥ ଟ ଢଥଥାଥଠ ାଥଟ-ଥ, ଠଟଏଟଘ ଚଖଥଫ ଓଟ ଯଖଯଠଯଯଖଯାଯ - Sky was covered with cloud yesterday, it is totally clear today.

ଯଖଯଠଯଯଖଯାଯ (ଫିଣିଫିଜ୍) - ବି. (ଘଚଫଚଘ) : ଏକ ପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀର ରାବ, ଏଥିରୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ, ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବର୍ଷା ହେବ ନାହିଁ - Twitter of a bird, from which possibility of rain in near future is predicated - ଯଥ.ଫଯାଛ ଯଯାଓଥ ଛଥଓ, ଫଥଓଚଥ ଚଥ ଛଥଓଘ ଚଖଥଫ ଢଥଓ ଢଥ ଫଥ:ଓଯାଘ ଛଟ ଘଟଫଥଓ-ଥ ଘଟଫଠଟ ଚଥ ଯଥଛଠଥଘଥଥ।

ଯଖଯଫ ଯଖଯଫ (ଫିନ ଫିନ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ଧଳା ଫିନ୍ ଫିନ୍ ଲୁଗା, ପରିଷ୍କାର ଲୁଗା - Fine clothed, dressed in fine cloth - ଥ.ଠଯ ଫଘଫଥ.ଛ ଘଥଫଥଛ, ଛଯାଯଯଖଯାଯ।

ଯଖଯଘଓଥ.ଓ ଯଖଯଘଓଥ.ଓ (ଫିଲ୍‌ୟାଃ ଫିଲ୍‌ୟାଃ) - କ୍ରି. (ଚଥଫଥଘଥ) : ଗୋଡ ଘନଘନ ଛାଟିବା (ମରିବା ପୂର୍ବରୁ ଛେଳି ଗୋଡ ଛାଟିବା) - To make kicking movement of legs again and again (goat before death after killing it) - ାଥଥଓଓଥ ଓଖଥଫଟ ଓଖଥଫଟ ଯଖଥଙ୍ଗଥ (ଘଟଛଚଘ ଘଥଓ ଯଟଚଖଥଫ ାଥଥଓଓଥ ଯଖଯଘଓଥ.ଓ ଯଖଯଘଯଘଓଥ.ଓଥ))।

ଯଖଯଘଯଯଖଯଥଓ (ଫିଳିଫାଙ୍ଗ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ନିର୍ମଳ, ମେଘଶୂନ୍ୟ (ଆକାଶ) - Clear sky, sky without any cloud is said to be “Phiriphang”

- ୪୨୮୭୩.୯୩୭୩ ୟ୬୬୪୫୩. (୯୮୪୬୯୩)।
- ୦୮୰୯୮୨ ୭୭ ୯୮୪୬୯୩ ୟ୬୨୮୨୨ୟ୬୭୫ ୟ୬୬୪୫୩. ୨୮୭୭୫ ୮୩୯୩ - Today sky is entirely clear without any cloud.

ୟ୬୨୮୬ୟ୬୩୬ (ଫିଟ୍‌ଫାଟ୍) - ବିଂ. (୫୬୯୬୯) : ଅତି ଉତମ ଭାବେ ସଜବାଜ ହେବା, ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ, ଭଲ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ପରିହିତ, ଚେହେରାକୁ ମାନୁଥିବା ପୋଷାକ ପରିଧାନ ପୂର୍ବକ - In full form, properly dressed and looking smart - ୟ୬୬୪୦୨ ୭୩ ୟ୬୬୪୫୩. ୟ୬୬୪୫୨ ୭୭୦୭ ୭୬୬୦୨ ୮୩୦୯।
- ୦୯୰୯୮୨ ୬୩୰୩୫ ୭୭ ୩.୭୨ ୟ୬୨୮୬ୟ୬୩୬ ୯ ୮୩୬୩୭୭ ୩୮୩୯୩ - Today son-in-law has dressed himself in matching cloth & looking smart.

ୟ୬୬୫୬୨୨ (ଫୁଗ୍‌ଲୀ) - ବିଂ. (୫୬୯୬୯) : ଦାନ୍ତ ବିହୀନ (ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ) - Toothless (female) - ୭୩୬୩ ୨୬୫ ୫୩୭୩ ୮୭୫ (୮୬୨୨)।

ୟ୬୬୮୩.୭ (ଫୁଲାଉ) - କ୍ରି./ବି. (୮୩୯୭୩)/ (୨୬୯୬୯) : ଫୁଲିବା, ଫୁଲା - Swell up, swell - ୟ୬୬୮୩.୭, ୟ୬୬୮୩.୭୭୫, ୯୭।
- ୬୩୰୫୩ ୦୨୨ ୟ୬୬୮୩.୭ ୩୮୩୯୩ - My legs have swelled up.
- ୟ୬୬୮୩.୭ ୭୩୫ ୭୯୫୩୭୭୭୫ ୮୩୯୩ - Swell has not subsided/not reduced.

ୟ୬୬୮୩.୫ (ଫୁକାର୍) - ବି. (୨୬୯୬୯) : ଜଳ ପ୍ରବାହ ପାଇଁ ଦ୍ୱାର - Sludge gate - ୯୩୫୩୭ ୯୩୫୩୭ ୫୩.୭୭୭୬୬୫।

ୟ୬୬୮ (ଫୁଙ୍କ୍) - ବି. (୨୬୯୬୯) : ଝାଳ୍ ଫୁଙ୍କ୍ - To spell magic power - ୬୬୩୪, ୟ୬୬୮, ୭୫।

ୟ୬୬୮୨ (ଫୁକି) - ବିଂ. (୫୬୯୬୯) : ଖୋଲ, ଟସର ଖୋଳ ଭିତରୁ ପ୍ରଜାପତି ବାହାରି ଥିବା ଟସର, ଖାଲି ଶୂନ୍ୟ - Hollow, cocoon without worm inside - ୟ୩୦୯୫ ୭୦୭୮ ୮୭୫ ୮୬୯୩.୫ ୭୬୭୩.୫, ୮୬୭୮ ୪୩୫ ୮୭୫, ୮୬୭୮୬୭।
- ୟ୬୬୮୨ ୮୬୯୩.୫ - Cocoon without worm inside.

ୟ୬୬୮୬୬ ୟ୬୬୮୬୬ (ଫୁକୁର୍ ଫୁକୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦୭୯୭୩) : ଥକି ପଡି ଫେଣ ପାଟିରୁ ବାହାରିବା - Saliva bubble coming out from mouth due to exhaustion - ୬୮୩-୭୩୫ ୮୭ ୟ୬୭୮୮୭୬ ୟ୬୭୮୮୭୬ ୭୦୭୮୮୭୫, ୟ୬୭୦୭ ୮୭ ୭୦୭୮।

ୟ୬୬୪ (ଫୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦୭୯୭୩) : ଫୁସ୍ କରି ବାହାରିବା (ହାୱା) - Air coming out through hole - ୟ୬୬୪ ୯୫୯୦୫ ୬୭୫ ୭୦୭୮୭୫, ୫୩.୪୩୬।

ୟ୬୬୪୮୩.୭, ୟ୬୬୪୮୩.୭ (ଫୁସ୍‌କାଉ, ଫୁସ୍‌ଲାଉ) - କ୍ରି. (୮୩୯୭୩) : ଫୁସ୍‌ଲାଇବା, ଉତେଜିତ କରିବା, ପ୍ରରୋଚନା କରିବା - To incite, to convince - ୪୩୩୩, ୪୩.୫୩ ୭୫୭

ଧଟଠଅଵଚ, ଟଘଟ ଏଅଘଅଅ, ଧଟଋ ଏଅଘଅଅ।

ଘଌଵଯଵଲ ଘଌଵଯଵଲ, ଘଌଵଯଵଲ ଘଌଅଯଅଲ (ଫୁସୁର୍ ଫୁସୁର୍, ଫୁସୁର୍ ଫାସାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଯଅଘ) : ଫୁସୁର୍ ଫୁସୁର୍ କଥା ହେବା, କାନ ପାଖରେ ଫୁସ୍ ଫାସ୍ କଥା କହିବା - To whisper, whispering - ଏଅ.ଓ ଏଅ.ଓ ଅଘଅଓ ଠଟ ଝଠଏଠ ଘଌଟଏ ଲଟ ଓଅଏ ଧଅଲଅଠ, ଌଌଅଓ ଌଌଯଓ ଲଘଘ।

- ଘଟଢ ଌଅ ଯଟଌଅ ଟଟଅଓ ଌଌଯଟ ଏଏଟ ଘଌଵଯଵଲ ଘଌଵଯଵଲଯଓ ଌଅଟଅ - What is that you are whispering to each other since then.

ଘଌଵଯ ଘଌଵଯ (ଫୁସ୍ ଫୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଟଯଘ) : ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇଥିବା, ଶୋଇବା - To sleep peacefully silently - ଟଏଲଏଅଏଅ ଏଅ.ଘଏଢ ଏଯଓ।

- ଌଘଘଅ ଌଯ ଟଏଲଏଅଏଅ ଘଌଵଯ ଘଌଵଯ ଌଯ ଏଅ.ଘଏଢ ଏଯଓ ଌଅଟଅ - Young men are sleeping silently without any responsibility.

ଘଌଵଏ ଘଌଅଏ (ଫୁଞ୍ଜ୍ ଫାଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଟଯଘ) : ଏପଟେ ସେପଟେ ଶର ବିନ୍ଧିବାର ବର୍ଣ୍ଣନା - To shoot arrow randomly - ଘଌଵଏ ଘଌଅଏ ଏଅଟଠଟ ଟଌଅଠଠଟ ଯଟଅଟଠ ଠଌଏ।

ଘଌଵଲ (ଫୁର୍) - କ୍ରି. (ଌଅଟଯଅଅ) : ପାଟିରେ ପୂରାଇ ଫୁଙ୍କି ବାହାର କରିବା - To blow out from mouth - ଧଯଓଅ ଘଌଵଲ ଌଅଠଠ ଏଅଅଲଟ ଠଟ ଟଲ, ଏଅଏଅଟଅଓ ଧଯଓଅ ଅଟଏଅଠଅଏ ଌଅଠଠ ଅଲଏଏ ଘଌଵଲ ଌଅଠଠ ଅଠଏଏ ଓଏଠଏ।

ଘଌଵଲଓଅ.ଢ (ଫୁର୍‌ଗାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ./ବି. (ଠଯଟଯଘ)/(ଏଵଟଵଏ) : ସ୍ୱାଧୀନ, ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା - To become independent, freedom, independence - ଯଟ.ଢଌଏଏଟ, ଓଯଏଠଯଢ ଌଌଌଅଅ, ଟଏଅଓ ଏଯଘଅଅଓ ଏଅ.ଲଏ ଌଌଌଟ ଅଏଠଌଯଓ, ଲଅଘଌଯଅ।

- ଘଌଵଲଓଅ.ଢ ଢଏଟଯଘ - Independent country.
- ଘଌଵଲଓଅ.ଢ ଢଅ ଏଅଟଅଘ ଠଅଲଅ ଅ.ଓଢଅ.ଲଏ ଌଅଟଅ ଠଏଏ - Freedom is my birth right.
- ଘଌଵଲଓଅ.ଢ ଘଟ ଢଏଟଯଘ - Be independent you Adivasi.

ଘଌଵଲଟଯଠ (ଫୁର୍‌ସତ୍) - ବି. (ଏଵଟଵଏ) : ସମୟ, ଅବସର - Time, chance - ଯଠଟଯଲ, ଠଟଓଏ, ଯଌଠଯ।

ଘଌଵଲଓଅ. (ଫୁର୍‌ଚା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଟଯଘ) : ସଫା, ପରିଷ୍କାର କରିବା - Clean, clear to keep clean - ଟଅଘଌଅଅ ଟଵଠଲଅ., ଘଌଅଲଲଓଅ।

- ଲଅଓଅ ଏଯଓ ଘଌଵଲଓଅ.ଓ ଘଟ - You clean sweeping the courtyard.
- ଘଌଵଲଓଅ. ଢଵଓଏଘଏ - Clean cloth.

ଘଌଵଲଠଏ (ଫୁର୍‌ତି) - ବିଂ. (ଓଵଟଵଟ) : ଫୁର୍ତି - Smart - ଓଌଅଏ, ଘଌଵଲଠଏ।

ଘଽ୬୫୫୬ (ଫୁଚ୍‌କୁ) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ଛୋଟ ସାଇଜ୍‌ର, ଖଣ୍ଡିଆ - Short in size - ୮ଽଅୀଏ ୰ଥଓଅଅଓ, ୰ଅ:୰ଓଅ.।

ଘଽ୬୫୰ଅ.ଽୀ (ଫୁଚ୍‌ମାରି) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଥଜଥଘ) : ଚୁପ୍ କରି - Silently, secretly - ୬୬୬ ୬୬୬ ୦ଟ ୯ୀଽ।

ଘଽ୬ଓଽ୮୬ (ଫୁଦ୍‌ଲୁ) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ଛେଚି ଛେଚି ଛେଚ୍‌ରା, ଚିକଣିଆ କରିବା (ଝୋଟ) - To make smooth and splitting - ଘଽୀଓଽୀ୮ ଘଽୀଓଽୀ୮ ୫ଽୀଘଘୀ।

- ୦୬୮ଅ.ଘ ଓଅ୮ ଘଽ୬ଓଽ୮୬ ୮ଅ୦ଟ ଘୀଏଽୀ ୰ଅଜଅଏ ଘଟ - You beat the cotton to make smooth and splitting then make the spinning roll.

ଘଽ୬ଘ୬ଜ୰ଅ. (ଫୁପୁଣ୍ଡା) - କ୍ରି. (୮ଅଜଥଅ) : ଫିମ୍ପି ଲାଗିବା - To become fungus - ଓ୬ଘଅ.ଓ, ଓ୬ଘଅ., ଜ୬୮ୀଘଜ୮୬ଅ।

- ଜଥଏଅ ୬୮ ଽଥଘଥଘ ଓଥ ଘଽ୬ଘ୬ଜ୰ଅ. ଟଜଅ - This dried mango has become fungus affected.

ଘଽ୬ଜ (ଫୁନ୍) - ବି. (୯୬ଜ୬ଘ) : ଟେଲିଫୋନ୍ - Phone - ଘଽ୬ଜ।

ଘଽ୬ଘ (ଫୁଲ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଜଥଅ) : ଘାଇକାଟି ଦେବା - To make way for water to flow - ଓଅଓ ଘଽ୬ଘ, ଅଘଟ ଘଅଓ ଽଅ.ଘ୬ଓ।

- ଅ୮ଟ ଅ.୦୬ ଅଘଅଽ ୮ଥ ଘଽ୬ଘ ଅ୮ଅଓ୍ୱ-ଅ - Embankment of pond of your village is cut out for water to flow out from pond.

ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ (ଫୁଲୁଂ) - କ୍ରି. (୮ଅଜଥଅ) : ଗରମ ପାଣିରେ ପୋଡି ହେବା, ତତଲା ପାଣିରେ ଦେହ ହାତ ଜଳିବା - To have aburn of hot water especially water of pond, reservoir, stagnant water becoming hot in summer season - ୮ଥ୮ଥ ଘ୬୮ଽଽୀ ଓଅଽଘଅଅ ଅଽ ଘଅଓ୮ଽଽଅଜ ଘଅଓ ଽଟ ୮ଥଓ (ଜୀ୦୬ଓ ଓୀଜ)।

ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ (ଫୁଲୁଃ) - ବି. (୯୬ଜ୬ଘ) : ପତ୍ର ଦୋନା - Cup of leaf - ୪ଅ୮ଅଘ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ, ଘଅ:ଘୀ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ, ଘଽଅ.ମୀ୬ଘ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ, ଘଥଓଓଅ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ, ୫୬ୀ୫୬୮ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ, ୪ଅ.ଽ୦ଅ.୮ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ, ଘଅୀଅଘ ଘଽ୬ଘ୬୬ଓ।

ଘଽ୬ୀ୬୬ (ଫୁଟ୍‌କୁ) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ଛୋଟ ଆକାରର - Small size - ଘଥଘଥଜ ୪ଅ:ଘୀଘ୍ୱ।

ଘଽ୬ୀଅ.ଓ (ଫୁଟା଼) - କ୍ରି. (୮ଅଜଥଅ) : ପାଣି ଭିତରରୁ ଉପରକୁ ଉଠିବା - Co come up to surface of water - ଓଅଓ ୮ଽଥଜ ଘଽ୬ୀଅ.ଓ ଽଅ୮ଅଘ, ୫ଅଘଟଓ।

- ୬ଜ୬ଘ ଘଥଘ ଅ.ଘୀ ଓଽଅ.ଘୀ୮ ୦ଅଓଥଘଟ ଘଽ୬ୀଅ.ଓ ଽଅ୮ଅଘ ଟଜଅ - Diving person came up to surface after long time.

ଫୁଟା. (ଫୁଟା) - ବି°. (ବିଶେଷ୍ୟ) : କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧଡିଥିବା ତନ୍ତ ବୁଣା ଲୁଗା - Embroidered handloom cloth - ଫଟେ ଠେର ଫୁଟା. ବାଣ୍ଟ, ଶବ୍ଦ.ଗ୍ର, ଉପଯୁକ୍ତ।

ଫୁଟାଉ (ଫୁଟାଉ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠାହଁଠାରୁ) : ଛତା ଫୁଟେଇବା, ଖୋଲିବା, ଫୁଟିବା (ଫୁଲ) - Opening umbrella, bloosm (flower) - ଖାଠଠ ଫୁଟାଉ, ଠାକାଶ ଶବ୍ଦାନ୍ତେ।
- ଫୁଟାଉ ଖାଠଠ - Opened umbrella.
- ଆଟ ଠାକାରେ ସେ ଆଠାମ ଚେବଆଁ ଠାକାଶ ଫୁଟାଉ ଆବଆଁ - Different kinds of flowers have bloosmed in our garden.

ଫେଟ୍‌କଙ୍ଗ (ଫେଟ୍‌କଙ୍ଗ) - ବିଂ. (ବିଶେଷ୍ୟ) : ଗେଡି ଏବଂ ଗୋଲମୋଟଲ୍ ଝିଅ - Dwarf or short height girl with well built body - ଫଟେଠ ଚଶ୍ଚଚ ସେ ଓଚଚାଠ ଘଆଯେଆ ଚଚଯ୍ଗ।

ଫେକାଜାଲ୍ (ଫେକା ଜାଲାମ୍) - ବି. (ବିଶେଷ୍ୟ) : ଭଉଁରି ଜାଲ (ମାଛ ଧରା ଜାଲ) - Fishing net (this is thrown into the water to trap the fish) - ଖାଫଟେଖ ୱାଚାଖାଯ, ଘାଚଚ ଯେଠ ୱାଚାଖାଯ।

ଫେଙ୍କାଉ (ଫେଙ୍କାଉ) - କ୍ରି. (ଚାହଁଯାଚା) : ଠକେଇବା, ମିଥ୍ୟା କହି ଠକିବା - To cheat, deceive - ଅଯଅ, ଫଚଖ୍ଚୱାଚଓ, ଠାଶଚାଚା.ଘ।

- ଚଚଯ ଓଯଚଚ ଘାଚଚେଚ ଚଶଚାଘଚ ଯାଚଚ ଚାଠଠ ଫଟେଚ'ଚାଘ ଓଚଓଯାଗ ଚାଚଚ ଠାକାଚ'ଓ - That outsider was about to deceive me by telling a lot of story.

ଫେସନ୍ (ଫେସନ୍) - ବି. (ବିଶେଷ୍ୟ) : ସାଜସଜ୍ୟା, ପ୍ରସାଧନ, ଶୈଳୀ - Feshion - ଯେୱାଯଚ, ଯେୱାୱାଚଚଓ, ଯଚ'ଓଠଅଯଓ।

ଫେର୍ ବେପାର୍ (ଫେର୍ ବେପାର୍) - ବି. (ବିଶେଷ୍ୟ) : କାରବାର, ବ୍ୟବସାୟ, ବେପାର ବାଣିଜ୍ୟ - Business, trading - ଠଟଫାଚଅ, ଚଯଅଯ ଆ.ଚଶଅଯ, ଚାଅଠାକାଅ।

ଫେରା (ଫେରା) - ବି. (ବିଶେଷ୍ୟ) : କଲି (ଲମ୍ବା କଲି) - Side of eyebrow above the check - ଫଶଟଅଚ, ଯଟଓ ଚାଅ ଚ୍ଚଠଚଚ ଠାଚ୍ଚ ଅଟଖାଚ ଅଠଖାଚ ଚାଚଠାକାଚ ଚାଚଠାକାଚ ଯଟ ଚଠ ଚାଠାଓଟେ ଚାଚଓ ଘାଚ.ଯଯଘ।
- ଓାଚ୍ଚାଚାଓ ଘଚାଖାଚ.ଓ ଠାକାଚ ଠାଶଫାଟାଚ.ଓ, ଫଶଟଅଚ ଖାଠଠାଚ ଯଟଠାଚଟ ଯଟ ଚାଚଠାକାଚ. - Flower bunch at the end of hair plait and hair bend above the ears.

ଫେରାଉ (ଫେରାଉ) - କ୍ରି. (ଚାହଁଯାଚା) : ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା, ବଦଳାଇବା - To change - ଆ.ଅଚ, ଆ.ଅଚ ଫଶଟଅଚାଯ, ଠାଯଓଚ୍ଚ, ଆ.ଖାଚଅ ଅଚାଯାଚ.ଘ।

ଫେଞ୍ଚଳ (ଫେଞ୍ଚଳ) - କ୍ରି. (ଚାହଁଯାଚା) : ହାତ ଛଡାଇ ଖସି ପଳାଇବା - To

escape by applying force - ଠା ଘଽଟପଃଅଯ।

ଘଽଟଃ ଘଽଟଃ (ଫେଟ୍ ଫେଟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଫେଟ୍ ଫେଟ୍ ଛେପ ପକାଇବା - To spite frequently - ଘଽଟଃ ଘଽଟଃ ଠଽଽ (ଘଅ୍ୟାଟ ଟଽଅ୍ୟାଟ)।

ଘଽଟଢ (ଫେଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅ) : ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗି ହେବା - To spring up, spring out - ଘଽଅ.ଟାଳାପଅଓ, ାଅାଚଚ ଘଅ.ଟାଳଅଓ।

ଘଽଟଢଟଳ ଘଽଟଢଟଳ (ଫେଦେର୍ ଫେଦେର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଝାଡି ସଫା କରିବା - To thrush, clean up - ଘଽଟଢ ଅାଠ ଓଅାଅ ଅଳ ୟଅଧାଅଯ।

ଘଽଟ-ଘଽଟ (ଫେଁ ଫେଁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ହାତୀ ଫେଁ ଫେଁ କରିବା - Trumpet of the elephant - ଘଅ.ଠା ଘଽଟ ଘଽଟ।

ଘଽଟଣ (ଫେଣ୍) - ବି. (ଦ୍ଧଟଚଧ) : ଫେଣ - Foam - ଘଽଅଠଅ।

ଘଽଟଠ (ଫେଡ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଟଅଓ) : ତଳେ, ତଳ ଭାଗରେ, ଗେଡା - Below, low, dwarf - ଢଅାଠଅଳ, ଢଅାଠଅଳ ୟଟଢ, ଅ.ଠଚଳ ଚଅଓ, ାଅଓ ଚୟଚଢ।

ଘଽଟଠଅାଠ (ଫେଡାଡ୍) - ବି. (ଦ୍ଧଟଚଧ) : ମୂଳ - Root - ଧଚଣ, ାଅ୍ଚ, ଳଟଧଟଢ, ଟଠଅଧଅଠା।

ଘଽଟଯଅଳଅ (ଫେଲାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅ) : ଜଣଙ୍କୁ ତା'ଜାଗାରୁ ବହିଷ୍କାର କରିବା, ବେଦଖଲ କରିବା, ଅଧିକାର ଛଡାଇ ନେବା - To displace, to destabilise - ାଟଢଅଚଽଽଅଢ, ଅଓଅଓ, ଚାଽଅଅ.ଅ, ାଽଽଅଯଅଳ ୟଅଧଅ, ଢଅାଓଅ ଘଽଅଳଳଅଚ।

ଘଽଟାଟ ଘଽଟାଟ (ଞେଟେ ଫେଟେ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅଅ) : ସାମ୍ନାରେ ଦେଖାଇ ହେବା, ବୀରପଣ ଦେଖାଇ ହେବା (ପୁରୁଷ ଝିଅମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ) - To show heroism before women folk, masculine gesture - ୟଅ:ାଠ ଟଓଅ ୟଠା ୟଅଧାଅଓ ଳଟ ଘଽଟାଟ ଘଽଟାଟ।

- ᱫ -

ᱫ : (ଏଡ୍) : ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କ୍ରମରେ ତେଇଶ ତମ ଅକ୍ଷର । ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଲିପି । ଅକ୍ଷର ଲେଖା ଶୈଳୀର ପଂଚମ ଧାଡିର ତୃତୀୟ ଅକ୍ଷର । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା "ଏ" ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ସାହାର୍ଯ୍ୟରେ "ଏଡ୍" ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତିଟି ଜଣେ ଲୋକ ଭୂମିରେ ପିଚା ଲଗାଇ ଗୋଡ ଦୁଇଟି ଆଣ୍ଠୁରୁ ବଙ୍କା କରି ବସିବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଆକୃତି ଆସେ, ସେହି ଆକୃତିର ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି । ଏଭଳି ବସିବା ଶୈଳୀକୁ ସାନ୍ତାଳୀରେ "ଏଢେ" କହନ୍ତି । ତେଣୁ ଅକ୍ଷରଟିକୁ ମଧ୍ୟ "ଏଡ୍" କହି ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଏ - This twenty third letter in serial of Olchiki writing system. It comes under consonant category of letters and pronounced with the help of vowel "ᱚ" = A or E in English. Further it is third letter in the fifth row serial. The shape of the letter is adopted from squating posture of a person. Squating posture is resting buttock on ground and thigh up in 45^{0} degree angle then bending down knees to rest the leg on ground. This posture of sitting is called in santali "Edhe". From this word utterance the letter is called "ᱚᱫ" or "ed" - "ᱫ" ᱜᱟ ᱫᱟᱱᱰᱚᱨ ᱨᱚ ᱦᱚᱣᱟ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱟᱨ ᱵᱟᱦᱟ ᱟᱨ ᱵᱟᱦᱟᱨ ᱨᱚ ᱨᱚᱠᱟ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱟᱨ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱨᱚ ᱨᱚᱠᱟ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱟᱨ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱨᱚ "ᱚ" ᱨᱚᱨᱚᱱᱟ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱟᱨ ᱱᱚᱛᱟᱱᱚ ᱨᱚ ᱨᱚᱠ

ଏହଓ ଏଁଓମ୍ଭେଅ., ଏଁଓ ଏଁଓମ୍ଭେଅ. (ଡଗ୍‌ଡୁଗିୟା, ଡୁଗ୍ ଡୁଗିୟା) - ବି. (ପଁଅଁପ) : ଏକ ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ, ଢେଣ୍ଡୁରା ଭଳି, ସତର୍କ ମୂଳକ ସୂଚନା ପାଇଁ ଏହି ବାଦ୍ୟ ବଜାଯାଏ - It is drum to be beaten for warring and alarming people about impending danger or eventuality - ଏଁଓ ଏଁଓମ୍ଭେଅ./ ଏହଓ ଏଁଓମ୍ଭେଅ. ଜଃ ପମଜାଏ.ଓ ୀଏଁପଏ, ଏଅଏଜଃ ଅଓମଓଁଏ.ମମ ଅଅଅଁ ଏଏଓଁଓଏ ମଏ.ମଓଏ.ଭ ଏଏଁଓଁଓଏ ଁଏ ଓଁଅଏ।

ଏହଓଏଓ (ଡଗର୍) - କ୍ରି. (ଁଏଅଏଏ) : ଖୋଜ୍ ଖବର ନେବା, ସନ୍ଧାନ ନେବା, ଦେଖି ଦେଖି ଖୋଜି ପାଇବା - To find out, to search for, find out following foot print - ଅଏଅଠଅ, ଅଏଅଠଅ ପଏପ, ଅଏୀଏଏ ପଏପ, ଅଏୀଏଏ ପଅମ ପଅମ ଠଅ ୟଏପଜଓଏଏଅ ପଏପ।

- ଏଜମଏ ଓଅ ପଅଓଏପ ଠଏମମଅ ଏଜ ଏଁଓଏଅଏଭ, ଁଅମ ଓଅମଅ ଏହଓଏଓଅ ଁଏଅ - Our goat is lost since yesterday, we are looking for it.

ଏହଁଓଏଓ ଅଏୟଏଓ, ଏଓହଁଓଏଓ ଅଓଏୟଏଓ (ଡଙ୍ଗର୍ ପସର୍, ଢଙ୍ଗର୍ ଫସର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଏଅଏପ) : ଢିଲାସିଲା, ଯାହା ପାରି ତାହା, ମନ ଇଚ୍ଛା, ବାଗବର୍ଗ ନଥାଇ - Doing insincerely, unsystematically, half-hazard - ୀଅପଏଅ ଠଅପଏଅ, ଯଏଅମଭଏଏ ଓଏଅମଭଏଏ, ଓଏଠଏଠଏଓ ୟଏଠଏଠଏଓ, ୀଏଯଏଏପଏଅ ଠଏଯଏଏ।

- ଏହଁଓଏଓ ଅଏୟଏଓ ଁଏ.ପମ ଠଅଓଏ ୟଅଏ ଓଏ ଏଏଭ ଯଁଭଁଓ-ଏ - You will not yield good harvest by doing whimsically/insincerely.

ଏହଓଏଓ (ଡଗର୍) - ବି. (ପଁଅଁପ) : ମିତ, ଫୁଲ ବସିବା (ଝିଅ ଝିଅ ମଧ୍ୟରେ) - To be addressed with this on being bosoom friends (among girls) - ଁଁମମ ଁଏଏଏଓ ଅଏଠଏଏ ଏମଏଓ।

- ୟ ଏହଓଏଓ! ଯଏଅଅ ଠଏ:ଓମ୍ଭେମପ ପଅ - O, Dogor! Please wait for me.

ଏହଁଓଏ, ଏଓହଁଓଏ (ଡଙ୍ଗା, ଢଙ୍ଗା) - ବି. (ପଁଅଁପ) : ଡଙ୍ଗା - Boat - ଏଓହଁଓଏ।

- ୟଅଓଏଏଭ ଓଏ ଏହଁଓଏ ଠଅ ଓଏଏଏ ଁଏ ଅଏଏଏପଏଅଓ ଁଏଅ ଠଏଯଅଏ'ଓ - In early days, people cross the river in boat only.

ଏହଏ ୟଏଓ (ଡଲ୍ ଶାର୍) - ବି. (ପଁଅଁପ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଲମ୍ବା ଏବଂ ଉଚ୍ଚା ବଢୁ ଥିବା ଘାସ ଗଛ, ଏହି ଘାସର କାଣ୍ଡରେ ଶର ତିଆରି ହୁଏ - Long weed type of grass and arrow is prepared out of it - ଏହଏ ୟଏଓ ଯଅ ଁଓଁଯମ ଁଏ ଓଏଠଏଏଏଏ ଏଯ ଁଏ ମଏଏଏଭ ଁଏଏଅ ଏଓ ଯଅ ଠଁପ ଓଏଅଏଓ-ଏ। ୟଏଏଏ ଓଏ ଏ.ଠମ ପଏଯଏଏଓ ପଏଯଏଏଓ ଠଁଓଏ.ଓ-ଏ।

ଏହଏ ୀଏଠଏଯଏ (ଡଲ୍ ଯାତ୍ରା) - ବି. (ପଁଅଁପ) : ଦୋଳ ଯାତ୍ରା, ହୋଲି ଯାତ୍ରା - Festival of colour - ଏହଏ ୀଏଠଏଯଏ।

ଏହଏଏଏ (ଡଲାଓ) - କ୍ରି. (ଁଏଅଏଏ) : ଉପରେ ଉପରେ ଡାଳ କାଟିବା, ବେଶୀ

ବଢି ଯାଇଥିବା ବାଳକୁ କାଟିବା - To cut the over grown branches of tree - ଡଳରୁ ରୁଟଳଳତ ଏଳ.ର ଘଟୱଟ ଚଳତ।

- ୱଳଘଳ ଡଳରୁଟ ଡଥ ଳ.ଏମ ଏଟଡ ।ରଚ୍ଚଘଟୱଳ, ଏଳ.ର ଚଥ ଏଥପଳଘ ଚଳତ ଘଟ - This tree has become bushy, shear it off.
- ୬ଏ ଏଳତ ଳ.ଏମ ଏଟଡ ଘଳରଳ ଳଚଳଳ, ଏଥପଳଘ ଏଥଚ ଚଳତ ଏଳତ ଘଟ - Hair of this man has over grown, trim it.

ଏଥଚତଳ (ଡକ୍ୟା) - ବିଂ. (ଓ୬ୱ୬ୱ) : ମୂତ୍ର। - Boy making the bed wet in night - ଡଳତ ଘଥ।ଥପ ଚଥଘଳ।

ଏଥଚରଳ, ଏରଥଚରଳ (ଡକ୍ରା, ଢକ୍ରା) - ବିଂ. (ଓ୬ୱ୬ୱ) : ବୃଦ୍ଧ ଜରଦ୍‌ଗବ - Old haggard - ଘଳଘଳପ ଏଥଚରଳ।

ଏଥଚ, ଏଥଓ (ଡକ୍, ଡଗ୍) - କ୍ରି. (ଚଳୱଥଳ) : ଲତା ଲଟିହେବା - Creeper creeping - ୱଳ.ମଏ ଏଥଚଥଡ, ୱଳତଘଟୱ ଏଢଏତ।

- ଚଥଏଡ଼ଏଳ ୱଳ.ମଏ ।ରଳଳ।ଳ ରୁଟ ଏଥଚ ଏଢଏତ ଚଳୱଳ - Creeper of pumpkin is creeping on supporter.

ଏଥଚଳ (ଡକା) - ବି. (ଏ୬ୱ୬ଏ) : ଡକା ଗଛ - It is an wild tree grows tall and its wood is very good for furniture - ଏଥଚଳ ଡଳରୁଟ।

ଏଥପ (ଡମ୍) - ବି. (ଏ୬ୱ୬ଏ) : ଡମ୍ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଢୋଲ ବଜାନ୍ତି - Dom community - ଏଥପ ।ଳ.ଠଏ (ଏରଚ୍ଚଥଚ ଚଥ ଘଏ।ଳ.ଥଳ)।

ଏଥପ ଏଥପ ଘୱଘ (ଡମ୍ ଡମ୍ ଏନେଜ୍) - ବି. (ଏ୬ୱ୬ଏ) : ଛୁଆଁ ଛୁଇଁ ଖେଳ - It is touching and to be touched game in water and in open also - ଏଥପ ଓଳ.ୟଏ ।ଥ।ଘଟଡ ।ଥ।ଘଟଡ ଘୱଘ।

ଏଥପଏଥପ ଏଥପଏଥପ (ଡମ୍‌ବଲ୍ ଡମ୍‌ବଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥୱଥଘ) : ଅପରିଷ୍କାର ଭାବେ ପାଣିରେ ଭାସିବା, ମଇଳା ପାଣିରେ ଭାସିବା, ପାଣିରେ ଭାସିବା - Decaying and dirty thing floating on water, float on water - ଥ।ଓରଳ ।ଏଘଏୟ ଡଳତ ରଘ ଏଥପଏଥପ ଏଥପଏଥପଥଡ, ଡଳତ ରଘ ୫ଳଥଘଟଡ।

- ଘ୬ଚରରଳ ଡଳତ ରଘ ଓଥ।ଏ ରଳ।ଘ ଏଥପଏଥପ ଏଥପଏଥପଥଡ ଚଳୱଳତ - A dead frog is floating on pond water.

ଏଥଧରଳଥ (ଡହ୍‌ରାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳୱଥଳ) : ଏଠି ସେଠି ଦେଖେଇ ହେବା - To exhibit, to expose - ଏରଳଥ ଏଳଘଳତ, ଧଳ'ଏଘ ୱରଳ'ଏଘ ।ଳଘଳତ ଏଳଘଳତ, ଳ।ମଏଘ ଏଳଘଳତ, ଧଳ।ଏ ଏଳଘଳତ, ।ଏ।ଚ।ଏ ।ଳଘଳତ।

- ରଚଘ ଘ ଏଳ.ଓ।ତଳତ ପଘଚରଳଳ ଧଳ'ଏଘ ୱରଳ'ଏଘପ ଏଥଧରଳଥ ଏଳଘଳତ ଚଳୱଳ - After loss of your appearance glaze, you are showing off now.

ଠଥଘଟ (ଡହୌଁ) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଘ) : ଆବୁ - Tumour - ୬ଠ୬ଠ୬, ଥଠଘଟ।

ଠଥଜଥ (ଡରା) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଘ) : ଅଣ୍ଟା ସୂତା, ଦଉଡା - Thread around the waist/rope tied around waist - ଠଥଠଥ ଜଟ ୮୬୦ଥ.ଘ ଠଥଜଥ, ଦଥଅ ଠଥଠଟଜ ଠଥଜଥ, ୱଥ.ମଅ ଠଥଜଥ।

ଠଥଗଦଥଓ (ଡୟ୍ଲା°) - କ୍ରି. (ବଥଟଥଥ) : ପାଣିରେ ଭାସିଯିବା, ପ୍ରଖର ପାଣିରେ ଭାସିଯିବା - To be drown, to be swayed away in flowing water to be washed away- ଦଅ.ୱଅଟ ଓଥଓ ଜଟ ଥ.୦୬ଓ, ଠଥଘଟଦଥଓ।
- ଘ୬ଠଅଏ ଓଅଓ୬ଜଥ. ଦଅ.ୱଅଟ ଓଥଓ ଜଟ ଠଥଗଦଥଓ ଟଟଥଗ - A little child was drowned in running water.

ଠଥଘଥଠଟ (ଡପଡେ) - କ୍ରି. (ବଥଟଥଥ) : ଡକାଡକି ହେବା, ଡକାଡକି ହୋଇ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଯିବା - To invite to each other and go together - ଘଥଘଥଘଥ।
- ବ୬ଏଅ ବଥ ଠଥଘଥଠଟ ବଥଠଟ ଓଥଓ- ଦ୬ ବଥ ଖଥଦଥଓ-ଥ - Women use to call each other for going to water fetching ghat together.

ଠଥଠଥ ଟଟଓ୬ଏଥଓ (ଡଣ୍ଡ ଗେଦ୍ଲାଃ) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଘ) : ରଜସ୍ବଳା ସମୟରେ ଝିଅମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଛିଣ୍ଡା କନା - Napkin used at the time of menstruation period, sanitary napkin - ବ୬ଏଅ ଘଥଘଥଟଥଓ ଖଥଓଥବଅଗଓଥ. ୱଓଥ.ଜଅ ୱଓଥଜଜଥଥ ୱଥଘଥଘଓ ଠଟ'ଓଥଓ ଓଟ'ଓ୬ଏଥଓ ଦ୬ଓ୬ଏଅ।

ଠଥଠଟବ (ଡଣ୍ଡେକ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟଥଓ) : ମୂହୁର୍ତ, ସମୟ - Moment - ଓଓଥ.ଅଗବ।
- ଘଅଓ ଠଟ'ଠଟବ ଜଟଓଟ ଓଥଠଥ ଠଥଦଥଓ ଓଥଠଅଓ ଥ.ଖ୬ଜ ବଟଓ-ଥ - He made a round of whole village in a few moment.

ଠଥଠ୬ଜଥ (ଡବ୍ର) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଏ) : ପେଟ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହୋଇ ହଜମ୍ କ୍ରିୟା ବନ୍ଦ ହେବା - Stomach trouble, indigestion - ଦଥଠ ଠଥଠ୬ ଠଥଠ୬ ୮ଥଠଟ ଠଥଓ ଥଠ୬ଜଅଥଏ ଥବଥଟ ଥଠଠ୦ଥ।
- ଘଥଦଥ ବ୬ଥଟ ଦଥଠ ଠଅଘ ଠଥଠ୬ଜଥ ଥବଥଟଥ - I have indigestion problem since yesterday.

ଠଥଠ୬ଦଥଓ, ଠଥଠ୬ଦଥଓ (ଡବ୍ଲାଃ, ଡାବ୍ଲାଃ) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଘ) : ଡବା, ଟିଣ ଡବା, ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଡବା - Jar, jerkin, cane, container - ଠଥଠ୬ଦଥଥ, ଠଥଠଥଥ।

ଠଥଠଥଓ (ଡବଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଏ) : ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବା, ହଲାଇବା,ଝୁଙ୍କିବା, ମୁଣ୍ଡ ଉପର ତଳକୁ ହଲାଇବା (ସମ୍ମତି ଜଣାଇବା) - To nod, to bow down head, head up and down - ଠଥଘଥଓ ଠଅ୬ଠଠ, ଠଥଘଥଓ ଠଟଥଟଓ ଠଟଥଟଓ ଘଅଦଥ.ଥ, ବଥଓଥଜ।

- ଚଅଚଯଅଣ ଏଅଏଅଓ ଅ.ଜ୍ଞାଏଅ - Garden lizard nodded its head at me.

ଏଷଅଓ (ଡଙ୍ଗ୍) - ବି. (ଏଦ୍ଦଏଏ) : ବାଗବର୍ଗ, ଶୈଳୀ, ପଦ୍ଧତି - Manner, method, style - ଏଅଓଅ ଏଅଷଓଅ, ଜ୍ଞଷଅଷଅ, ଜ୍ଞଷଅ.ଯ ୟଏଦଷ।
- ଏୟଏଏ ଏଅଯଅଅଓ ଜ୍ଞଅ ଯଠଦଅଠ ଏଅଁ ଏଷଅଓ ଓଠ ଏଅ.ୟଏଓ-ଅ - Those people have no decency and manner.

ଏଷଅଁଓଅଚ ଯଅୟଅଷ (ଡଙ୍ଗଲ୍ ପସର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଯେମିତି ସେମିତି, ଠିକ୍ ଠିକଣା ଭାବେ ନୁହଁ, ଠିକ୍ ଭାବରେ ନୁହଁ - Whimsically, half heartedly, insincerely, casually - ଯ୍ଞଷଅଏଏ ଏଯଏଏ, ଷଯଏଯଏ ଏଅଓ, ଏଯଏଅ.ଓ ୱଅଯଅଅଓ।
- ଏଷଅ'ଓଅଚ ଯଅୟଅଷ ଅଚଅଓ ଠଠ ଏଯଟଯଏ ଷଠଜଅ ଏଅଏ ଯଅୟ ଜ୍ଞଅଯଠଯଅଓ-ଅ - You cannot get through the examination, if you study casually.

ଏଷଅଁଓଅ (ଡଙ୍ଗା) - ବି. (ଏଦ୍ଦଏଏ) : ଡଙ୍ଗା - Boat - ଓଅଏଅ ଯଅଷଅଏଅଓ ଏଷଅଁଓଅ।

ଏଷଅଓ ଏଷଅଓ (ଢଂ ଢଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଢଂ ଢଂ ଘଂଟା ଶବ୍ଦ - Sound of the gong - ଏଷଅଓ ଏଷଅଓ ୟଅଏଠ।

ଏଷଅଚ (ଢଲ୍) - ବିଂ. (ଓଦ୍ଦଟଦ୍ଦ) : ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୋଟା, ପୃଥୁଳ - Excessively fat - ଚଠଯଟଦ୍ଦଠଯ ଏଅଚଅ ଓଯଏଯ ଅଚଅଟଯଏ।

ଏଷଅଚ ଏଷଅଚ (ଢକ୍ ଢକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଢିଲା ହୋଇ ଢକ୍ ଢକ୍ ହେବା - Becoming loose - ଏଷଅଚ ଏଷଅଚ ଏଷଯଅଦ୍ଦଓ, ଦ୍ଦଷଯଏ ଏଅଓ।
- ୟଅଓଅଅଯ ଏଦ୍ଦଜ୍ଞ.ଯ ଏଷଯଅ ଠଠ ଏଷଅଚ ଏଷଅଚ ୟଅଓଠ ଚଅଟଅ - Beams of the bullock cart has become loose and swinging.

ଏଷଅଚ ଏଷଅଚ (ଢକ୍ ଢକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଢକ୍ ଢକ୍ ପାଣି ପିଇବା - Drinking water hastily - ଏଷଅଚ ଏଷଅଚ ଚଅଠଠ ଜ୍ଞଅଓ ଏଦ୍ଦ (ୟଅଚଠଅ ଠଠଅଓ ଏଅଯଅଅ ୱଟ।

ଏଷଅଚଦ୍ଦଅ (ଢକ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଦ୍ଦଟଦ୍ଦ) : ବୁଢାହଡା, ହଡାବୁଢା - Old haggard - ଏଅଯଅଅଯ ଯଅଏଅଓଅ।
- ୟଦ୍ଦଓ ଏଷଅଚଦ୍ଦଅ ଏଅଯଅଅଯ ୟଟଠଅଦ୍ଦ ଏଯଁଓ ଚଅଯଅଅଓ ଚଅଟଅ - This old haggard is also becoming young now-a-days shit.

ଏଷଅଚଅଓ (ଢକଃ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅଅ) : ଅଣ୍ଡା ପଚି ଯିବା - To become rotten (egg), to decay - ୟଯଏ ଏଯଜଯ ୟଟଓଅଓ।
- ଏଷଅଚଅଓ ୟଯଏ ଏଯଜଯ - Rotten eggs.

ଏଷଅଚଅଯ ଏଷଅଚଅଯ (ଢକଲ୍ ଢକଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଢିଲା ହୋଇ ହଲିବା

- To swing due to loosed hold - ଦଖମ ଚଳଠ ଦଖଚଚଯ ଦଖଚଚଯଯଚ।

ଦଖଚଦଯଳଚ (ଢମାଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଳଚଯ) : ଅତି ଆଡମ୍ବର ସହକାରେ, ଗୀତ ବାଦ୍ୟ ନୃତ୍ୟ କରି କରି - With a lot of merrymaking and band party - ଦଳାଧ ଦଳାଧଳଳ ଜଦ ଳଠ।
- ଚଳଚଚ ଢଚ ଦଖଚଦଯଳଚ ଳଠ ଚ ଚଚ ଦଳଯଦାଳ ଠଳଳ - They celebrated marriage ceremony with a lot of drum beating and music.

ଦଖଚଦ ଦଖଚଦ (ଢମ୍ ଢମ୍) - ବି. (ଦଚଳଚଦ) : ଢମ୍ ଢମ୍ ଶବ୍ଦ - Sound - dhom dhom - ଦଖଚଦ ଦଖଚଦ ଯଳଦଠ, ଜଚ ଯଳଦଠ।

ଦଖଚଦଯଚଳ (ଢମ୍ସଲ୍) - ବିଂ. (ଓଚଳଚଳ) : ମୋଟି ଏବଂ ଡେଙ୍ଗି (ସ୍ତ୍ରୀ) - Fat, bulky and tall (woman) - ଦଚଦାଳ ଳଜ ଚଯଚଦ ଚଚଘଘ।
- ଦଳଜଳଳ ଦଖଚଦଯଯଚଳ ଠ ଦଠଯଳଳଚ ଳଚଚଳଳ - She has become fat and tall.

ଦଖଚଦଚଚ (ଢମଂ) - ବି. (ଦଚଳଚଦ) : ଗର୍ବ, ଅହଙ୍କାର - Pride, vanity, showee character, ego, hypocrat - ଓଚଜଚଦଧ ଧଚଓ ଦଖଚଓ, ଘଯଘଦ।
- ଚଯଘ ଧଚଘଳଳଓ ଦଖଚଦଚଚଓ ଢଚ ଚଦଘଦାଠଓ ଦଠଯଳଳଓ-ଳ - That man has got tremendous ego.

ଦଖଚଜଜ, ଦଖଘଚଚ ଦଖଚଜଜ (ଢର, ଢିକଢର) - ବିଂ. (ଓଚଯଚଯ) : ଦୁର୍ବଳ, ଢିଲା ହୋଇ ଢଳ ଢଳ ହେବା - To become weak and unable to move, worn out, loose - ଦଖଘଦ ଯଳଦଳଳ, ଦଖଘଦ ଚଳଠ ଧଳଯଠ ଯଚଦଠ ଚଚଯଳଠ ଚଳଯଳ ଚଚଯଯଠଓ, ଦଠଧଠଜ ଠଠଓ ଦଚଳଓଳଳ ଯଳଦଳଳ।
- ଦଳ.ଜଯଘଦ ଢଘଯଘଦ ଯଘଦଘଜଠଯଳ, ଘଯଳ.ଓ ଠଠଓଠଦ ଦଖଘଚଚ ଦଖଚଜଜ ଓଚଢ ଠଯଳ - I had loose motion for last two days and due to that became very much weak.

ଦଖଚଦଦ, ଦଖଚଦଦ (ଢଣ୍, ଢଣ୍) - ବି. (ଦଚଯଚଦ) : ଢଣ ଢଣ ଶବ୍ଦ - Dhon dhon sound - ଦଖଚଦଦ ଦଖଚଦଦ ଯଳଦଠ।

ଦଖଚଦଜଚ (ଢଡ୍ର) - ବିଂ. (ଓଚଯଚଯ) : ବଡ କଣା ଥିବା (ବିଦ୍ରୁପ ଭାଷା) - Man with big hole (satire) - ଦଚଜଚଳଓ ଦଖଚଓଳଳ.ଓଘଦ।
- ଦଖଚଦଜଚ ଚଳ.ଧଘ.ଚଳଜ - You with big hole, hollow.

ଦଖଚଜଦ (ଢଣ୍) - ବି. (ଦଚଯଚଦ) : ଧଣ୍ଡ ସାପ - Water snake - ଦଖଚଜଦ ଦଘଦ।
- ଦଖଚଜଦ ଦଘଦ ଢଚ ଦଚଚଚ ଦଘଯଳଚଯଳ - Water snake is non poisonous one.

ଦଖଚଜଦଚ (ଢଣ୍ଡ) - ବିଂ. (ଓଚଯଚଯ) : ମୁର୍ଖ, ବୋକା, ନିର୍ବୋଧ - Stupid, silly,

foolish - ଦଥଥଜଓ, ଥଦାଽଜଥା, ଥଦଥ, ଧାଜଜାଽଜ, ଢଥଧଦଥଓ।

ଦାଽଜଥ ଦାଽଜଥ (ଢନ୍ ଢନ୍) - ବି. (ଏାଜଥାଧ) : ଢନ୍ ଢନ୍ ଶବ୍ଦ - Sound of bell - dhon dhon - ଦାଽଜଥ ଦାଽଜଥ ୟଜଦାଥ।

ଦାଽଜଥ ଦାଽଜଥ (ଢନ୍ ଢନ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦଜଥଜଅ) : ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟନୀୟ ଦାରିଦ୍ରତାରେ ପଡିବା - To become extremely poor - ୬ଦଅଥାଦଅ ଜଟଓଟା ଥଜଖଜଜଥଓ।
- ୬ଥାଥ ଧଜଜଟ ଏଅଥଜ.ଅ ଥଟଦଜଜ ଢଥ ଦାଽଜଥ ଦାଽଜଥ ଏଥ ଜଟଓଟାଥଓ ଏଜଥଓ - Those erstwhile rich men are now poor of unimaginabl degree.

ଦାଽଜଥଅଓ ଦାଽଜଥଅଓ (ଢଳଂ ଢଳଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦଜଥଜଅ) : ଏକା ମୁହଁ ହୋଇ ପଛକୁ ନ ଅନାଇ ଯେଉଁଆଡକୁ ହେଲେ ଯିବା - To go forward without knowing destination and without looking back - ଥଏଜ ଜଟଦଥ ଦଜଓ ଦଅଓଏ ଦଜଦଟ ଧଅଢ ଧଥଦଥଦଜଜ ଓଟ ଦଜଥଜଧ ଅଢଅ।
- ଏଜଦଜ ଦଜଥଜ ଦାଏଜଏ ଥଟଢ ଦାଽଜଥଅଓ ଦାଽଜଥଅଓ ଏଥ ଦଜଥଜଧ ଅଢଅ ଏଟଢ-ଜ - Buffaloes walked nonstop towards that hill.

ଦାଽଜଥ ଦାଽଜଥ, ଦଥଦ ଦଥଦ (ଢବ୍ ଢବ୍, ଡବ୍ ଡବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦଜଥଜଅ) : ପାଚିଲା ପଣସକୁ ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଢବ୍ ଢବ୍ ଶବ୍ଦ ହୁଏ - It is a sound of ripe jackfruit if it is hit to test - ଦଅଦଅ ଓଽଜଥଜଦଜଥଜଅ ଜଥଜଥଦଦ ଦଟଏଽଜଥଜ ଦାଽଜଥଦ ଦାଽଜଥଦ ୪ଜଦାଥଟଓଜ।

ଦାଜଓ (ଡାଂ) - ବି. (ଏାଜଥାଧ) : ଲମ୍ବା ଡାଙ୍ଗ, ବାଡି - Long stick to bring down fruits on tree - ାଅଦଅଏ ଦାଜଓ ଥଜଥ ଖଥଜ ଜଟଢଥ ଦାଜ.ଏାଓ ଏଥ ଦଥଦ ଏଜଜ-ଜ, ଥଜଥ ଦଟଢଥ ଥଦ ଏଽଜଥଜ ଓଟ ଖଥଜ ଢଜଜଜଟ ଜଟଜଥଜଓ ାଥ ଏଥ ଦଅଖାଓଜଥ ଜଜ ଘଜଥ ଏଥଘଜ ଏଥ ଦଅଖାଓ ଏଥଜଜ।

ଦାଙ୍ଗାଓଜଜ (ଡାଙ୍ଗ୍ରା) - ବି. (ଏାଜଥାଧ) : ହଳିଆ, ବଳଦ - Bullock - ଦାଙ୍ଗାଓଜଜ, ୪ଅଖାଓ ଦାଜଏଽଜଜ, ୪ଜଓଜଅ ଥଜ ଦାଜଏଽଜଜ ଟଧଜଥ ଏଜ.ଧଅ ଜଟଏଥ ଢଜଓଜଜଥ ଏଥଜଜ।

ଦାଙ୍ଗାଓଜଅ (ଡାଙ୍ଗ୍ରୀ) - ବି. (ଏାଜଥାଧ) : ଗାଈ ଗୋରୁ - Cattle - ଓଜ.ଓ ଦାଙ୍ଗାଓଜଜ ଧଅଘାଏ।

ଦାଙ୍ଗାଓଥଜ. (ଡାଙ୍ଗ୍ୱା) - ବିଂ. (ଓାଥଜଥ) : ଅବିବାହିତ (ବାଳକ ବାଳିକା) - Unmarried (boys & girls), bachlor - ଦାଜଓ ଦାଜଜଢାଜ ଏଥଜଜ ଏାଏଅ।
- ଦାଙ୍ଗାଓଥଜ. ଏାଏଅ - Unmarried girl.

ଦାଜାଜ (ଡାଲା) - ବି. (ଏାଜଥାଧ) : ଡାଲା, ମିଠେଇ ଡାଲା, ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀ ରଖିବା ପାଇଁ ଡାଲା - Flat basket to store (ladu, offering items & etc), trey - ଦାଜାଜ (ଢଜ.ଦାଏ ଦାଜାଜ)।

ଡାଲିମ୍ ବାହା (ଡାଲିମ୍ ବାହା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ ଫୁଲ - Sun flower - ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ଫୁଲ ଭଳି ଡାଲିମ୍ ବାହା।

ଡାଲିଜ୍ (ଡାଲିଜ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : କଅଁଳିଆ ପତ୍ର ହୋଇଥିବା ଗଛଡାଳ - Twigs - ଚନ୍ଦନ ଓଟ ଚନ୍ଦନଓଟ ବନ ମଧ୍ୟରୁ ଡାଲିଜ, ଚନ୍ଦନ ଡାଲିଜ।

ଡାଲିଜ୍ (ଡାଲିଜ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ବିଞ୍ଚଣା - Hand fan - ପତ୍ର-ପରି ମୁହଁରେ ଡାଲିଜ।

ଡାକ (ଡାକ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ଚିଠି ପତ୍ର, ପଠାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା - Post Office - ଗ୍ରାମରେ ଚନ୍ଦନ ଡାକ ନାଁରେ ଅଛି।

ଡାକ (ଡାକ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ବାଜି ଖେଳରେ ଡାକ - Bid - ଯେଉଁ (ମୂଲ୍ୟ ଚନ୍ଦନ ରେ ଡାକ)।

ଡାକ୍ତର (ଡାକ୍ତର୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ଡାକ୍ତର - Doctor - ଡାକ୍ତର।

ଡାକ୍ତରଖାନା (ଡାକ୍ତର୍ ଖାନା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ଡାକ୍ତର ଖାନା ଚିକିତ୍ସାଳୟ, - Hospital - ଡାକ୍ତରଖାନା।

ଡାକରା (ଡାକ୍ରା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ଡାକରା, ନାମ ଡାକ - Call, turn - ଯେଉଁ, ଡାକଟ।

- ଏବେରେ ତୁମକ ନାମରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଡାକରା ହେଉଛି - Now your name will be called./Now your turn will come.

ଡାକାତ (ଡାକାତ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଣି)/ (ବ୍ୟକ୍ତି) : ଡକାୟତ, ଡକାୟତି - Dacoit, loot - ଡାକାତ, ଚୋର, ଲୁଟା (ଯେଉଁମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ) ପଇସା ନେଇଥାଏ।

- ଗତକାଲି ସାହୁକାର ଘରେ ଡାକାତି ହୋଇଛି - There was dacoity in moneylender's house last night.

ଡାକାତଡାଃ (ଡାକାତ୍ଡାଃ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : କାଠର ତିଆରି ପାତ୍ର (ଏହି ପାତ୍ରରେ କୁକୁରକୁ ଭାତ ଦିଆଯାଏ, ବେଳେବେଳେ ଘୁଷୁରୀକୁ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଦିଆଯାଏ) - It is a container made of wood for dog or pig to serve food therein- ଖଟଣି, ଚୁଡ଼ାରୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ ଏପରି ଏକ ଆକାରର ଡାକାତଡା।

ଡାକନ୍ (ଡାକାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳଣି) : ଡକାଇବା, ଆବାହନ କରିବା - To call, summon - ଯେଉଁ, ଦେବତା ଡାକନ୍ (ଆହ୍ୱାନ)।

- ଯଦି ଗାଁରେ କୌଣସି ବିପଦ ଆସିଲେ ଗାଁଲୋକେ ଦେବତାଙ୍କୁ ଡାକନ୍ ଦିଅନ୍ତି - If any calamity occurs in the village, villagers use to summon gods and goddess for knowing the cause of sufferings and remedy thereof.

ଡାକୁଆ. (ଡାକ୍ୱା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତି) : ଡାକୁଆ, ବାର୍ତାବହ, ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ଏକାଠି କରିବା ଲୋକ - Messenger - ଯେଉଁଯେ ଯେଉ, ଜେଠଟେ।

ଡାକୁ (ଡାକୁ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଡକାୟତ, ଡାକୁ - Dacoit, looter - ଡାକୁ।

ଡାମ୍‌ଡାହେ (ଡାମ୍‌ଡାହେ) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ପ୍ରଚାର କରିବା, ଚାରିଆଡେ କଥା ପ୍ରଘଟ କରିବା, ପ୍ରକାଶ କରିବା - To publicise, to declare, publicity, to disclose before public(some infamous incidence/ defamatory matter) - ଡାଣ୍ଡାଡାଣ୍ଡ, ଓହାଳଆଡ଼ଆଡ଼ ହାଁ.ଓ ଆ.ଓସ୍ତ, ତାଆଡାଣ ଘଆଦେଆଡ଼।
- ଆତାହାଟ ଆତାହ ହଘଆଡ଼ ଣଟଓଆଡ଼ ତାଆଡାଣ ତହ ଡାଆଡାଣ ତାଟ୍‌ଙ୍ଗ - They of their own, disclose the secret of their house before public.

ଡାମାର୍ ଡୁମୁର୍ (ଡାମାର୍ ଡୁମୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦ୍ୱିରୁକ୍ତ) : ଏଠି ସେଠି ଟିକେ ଟିକେ ଚାରିଆଡେ ପକାଇବା - Scatter all over in small piece - ତା.ମାସ ତା.ମାସ ଯାଆଦଟ ଦଣାଦଟ ଯାଣ୍ଟସାସ ଘଆ.ଦମଣ, ତା.ମାସ ତା.ମାସ ଡାଣ୍ଡାଡାଣ୍ଡ ହାଁ.ଦମଣ ଯାଣ୍ଟସାସ ଘଆ.ଦମଣ, ଡାଙ୍ଗାଡାଣ୍ଡ ଡାଙ୍ଗାଡାଣ୍ଡ।
- ପଟଣ୍ଡଥପ ସାସ ହଟତଆ ଡାଆଡାଙ୍ଗାଡାଣ୍ଡ ଡାଣ୍ଡାଡାଣ୍ଡ - Scattered all over like buttons of goats.

ଡାମାଡୁଲ୍ (ଡାମାଡୁଲ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ବରବାଦ୍, ବଦନାମ ହେବା - To be defamed, blamed, insulted, to be ruined - ଡାଥଣ୍ଡାଡାଙ୍ଗଥଡ଼, ଡାଥଙ୍ଗାଦଆପାଥଡ଼।

ଡାହ୍‌ଣୀ (ଡାହ୍‌ଣୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଡାହାଣୀ - Witch - ଡାଙ୍ଗ.ଦ।

ଡାହ୍‌ରାଓ (ଡାହ୍‌ରାଓ) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ରାତ୍ରୀଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ବସାଘର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ଶୋଇବା - To shelter, to accomodate - ଡଟଣ୍ଡଆ, ଡାଙ୍ଗ.ଘଆ।
- ଡାଙ୍ଗ.ଣଓଆ.ଠ ତଥତଥ ଡାଙ୍ଗାଡାଣ୍ଡଆ ତଟଙ୍ଗ ତଥଥଆ - The barat (marriage party) is accommodated.

ଡାହାର୍ (ଡାହାର୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବାଟ, ମାର୍ଗ, ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ, ରାସ୍ତା, ସଡକ - Village road - ଆ.ଠତ ତତ୍ପଘଆ ଡାଙ୍ଗାଡାଣ୍ଡ, ଘଥଣ୍ଡ, ଦଥଘଥତ।
- ଡାଙ୍ଗାଡାଣ୍ଡ ଙ୍ଗତତ୍ତଘଆ ଣଟ ତତତ ଟଦଟାଘ - Hide and seek game in village road sand.(childhood game)

ଡାହାଡାଣ୍ଡଡାଆ (ଡାହାର୍‌ଡି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଏକ ଗ୍ରାମର ନାମ, ଏହି ଗ୍ରାମ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା, ବାମନଘାଟି ସବ୍‌ଡିଭିଜନ୍‌ର ରାଇରଙ୍ଗପୁର ସହରଠାରୁ ଉତର ଦିଗକୁ ଯାଇଥିବା ସଡକ ଟାଟା ନଗରକୁ ଯାଇଅଛି । ଏହି ରାସ୍ତାରେ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ସହରରୁ ୩କି.ମି. ଗଲେ ଡାହାର୍‌ଡି ଦାଣ୍ଡବୋଷ ଗ୍ରାମ ପଡେ । ଏହି ପବିତ୍ର ଗ୍ରାମରେ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଦେବତୁଲ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ପାଇଁ ଲିପି ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ । ଏହି ଲିପିର ନାମ "ଅଲ୍ ଚିକି" । ଏହି ଲିପି ଅତି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଅଟେ । ବିଶ୍ୱରେ ଏହି ଲିପିକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲିପି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ଅଛି । ଡାହାର୍‌ଡି ଗ୍ରାମରେ ଅନେକ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ

ଅଛି । ଏହା ହେତୁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମଟିର ନାମ ଡାହାର୍‌ଡି ରଖାଯାଇ ଅଛି ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି । “ଡାହାର୍‌” ମାନେ ଦାଣ୍ଡ - This is name of village in the district of Mayurbhanj under Bamanghati Sub-division. This is hardly 3k.m. away from Sub-divisional headquarter - Rairangpur towards north. Pandit Raghunath Murmu was born in this village on Baisakh full moon day This great man had discovered Olchiki script for Santali language. This is discovery because, Pandit Raghunath Murmu himself admitted that he had not created scripts but picked up from earth. They were there in many forms and these forms are also given shape of script. That is why this scripts are said to be discovered not invented. This writing system is found to be one of the best writing system in the world - ଏହାକୁ ୩୦ ଜଣ ଏହାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଶିଷ୍ୟାମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆଗେଇ ନେଉଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ଏହି ଲିପିରେ ୫୫ ଟି ବହି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅନେକ ଗବେଷକ ଏହାର ଉପରେ ଗବେଷଣା କରୁଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ୭୫ ଟି ପତ୍ରପତ୍ରିକା ଏହି ଲିପିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି । ଏହି ଲିପି ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଏହାକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଫଣ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ଏହି ଲିପିରେ ଅନେକ ଅଭିଧାନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଲିପିରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଅନୁବାଦ ମଧ୍ୟ

ଡାହାଣ (ଡାହା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଅଣ) : ନିଆଁରେ ଜଳି ପାଉଁଶ ହେବା, ପୋଡି ପାଉଁଶ ହେବା - Burn into ashes - ଦଅ ଠଅଲଅା ।
- ଏଟ ଯଣଲଣଓ ଲଣାଏ ଯଅଯଅଦ ଡାଣଯଣ ଟଟଣ - Such a big royal palace was burnt into ashes.

ଡାଣ.ଯମ (ଡାହି) - ବି. (ଏଏଟଏଯ) : ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କରି ଚାଷପଯୋଗୀ ପଡିଆ, ଗୋଡା - Open crop field created by cleaning jungle - ଡାଣ.ଯମ ଏାଣଭଣ, ଡାମଲ ଣଠଣଲ ଘଖଏଲଘଣ. ବଣଠଟ ଓଅଡାଣ ଠଟଭଣଲ, ଅଯଅଟ-ଟଣଯଣ।

ଡାଣ.ଯମ (ଡାହି) - କ୍ରି. (ଏଏଟଏଯ) : ନିଆଁ ଲଗାଇ ପୋଡିବା - To set fire - ଣଠଣଲ, ଲଣଘଣଓ, ୟଟଓଟଦ ଦଣଓଣଅ।
- ଡାଣ.ଯମଭଣଓ ଯଟ - Set fire.

ଡାଣ.ଯମ ଡଖଣବଣ (ଡାହି ଢାକା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଅଣ) : ଜୁଇ ନିଆଁକୁ ତେଜିୟାନ କରିବାକୁ ବା କାଠକୁ ସଳଖାଇବା (ଏକ ଲମ୍ବା ଡାଙ୍ଗରେ) - To set the wood of pyre for burning properly by pushing with long stick - ୟଣଲଣ ୟଟଓଟଦ ଏଏବଏଲ ଣଲ ୟଣଦଓଣଅ ଡାମଦଖଲଣ ଡାଣଓ ଠଟ ଡଖଣବଣ।

ଡାଣ.ଯମ ଡାଣଓ (ଡାହି ଡାଙ୍ଗ୍) - ବି. (ଏଏଟଏଯ) : ଜୁଇ ନିଆଁ ଭଲଭାବେ ଜଳିବା ପାଇଁ ମଝିରେ ମଝିରେ କାଠକୁ ସଳଖ କରାଯାଏ ଏବଂ ମଡା ଶୀଘ୍ର ପୋଡିବା ପାଇଁ ଏକ ଲମ୍ବା ବାଡି ସାହାଯ୍ୟରେ ଖୋଂଚା ଖୋଂଚି କରାଯାଏ । ଏହି ଲମ୍ବା ବାଡି ବା ଡାଙ୍ଗକୁ "ଡାହି ଡାଙ୍ଗ୍" କୁହାଯାଏ - Long stick used to readjust the fire wood or dead body for quick burning in the graveyard - ୟଣଲଣ ୟଟଓଟଦ ଏଏବଏଲ ଣଲ ଏାଣଓ ଲଣଦ ଡାଣଏଖଣଲଣଦଓ ଏାମଦମଘ ଯଣଓ ଡାଣଓଏଖଣଟ ୟଣଲଏାଣଯ ଏଣଖଲଣଓ ଡାଣଓ।

ଡାଣ.ଯଏ (ଡାହୁ) - ବି. (ଘଏଟଏଯ) : ଡାହୁ ଗଛ - Dahu tree - ଡାଣ.ଯଏ ଓଣଲଟ, ଡାଣ.ଯଏ ଡାମଦମ ଏଦ ଏାଣଯଣ।

ଡାଣ.ଲ (ଡାର୍) - ବି. (ଘଏଟଏଯ) : ଗଛର ଶାଖା, ଡାଳ - Branch of tree - ଓଣଲଟ ଡାଣ.ଲ।
- ଡାଣଯଣ ଡାଣ.ଲ - Branch of flower tree.

ଡାଣଲଯଣ (ଡାର୍ମା) - ବି. (ଘଏଟଏଯ) : ନାଟକ, ଅଭିନୟ ଡ୍ରାମା - Performance play, drama show - ଏଖଟଦଣଡ, ଓଣାଭଣଟ।

ଡାଣ.ମମ (ଡାଣି) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଅଣ) : ରାତ୍ରୀଯାପନ ପାଇଁ ବସାଘର ଠିକ୍ କରିବା - To accommodate - ଡାଣଟଣ, ଡାଟଲଣ।
- ଡାଣ.ଲଭଣ.ଠ ବଣ ଡାଣ.ଓଯଅଣ. ଯଟଦଣ ଲଟବଣ ଡାଣ.ମମ ଣବଣଓ ବଣଅଣ - The marriage party is accommodated in dormitory.

ଡାଣ.ମମ (ଡାଣି) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଅଣ) : ଲଦିବା, ଭରା ଦେବା, ଡେରିବା - To load, to lean against - ଡଖଣ.ଲମ, ଦଣଓଟ, ଦଟଡାଣଲ, ଡାଣଭ।

- ୮ଅଏଅଅୄ ଓଅଇ୪ ଘଏ୪ଟଅଅ୦ ଇ୪ଟଅଏ ଅ୦.ଠ୩ ଅ୬ଅଓ-ଅ - Fire woods are leaned against a tree.

ଅଅ୧ଯେଅ ଅ୬୧ଯେ୩ (ଡାୟ୍ମା ଡୁୟ୍ମି) - କ୍ରି. (୬ଅଯେଅଅ) : ଏଠି ସେଠି ଅଣ୍ଡାଳି ହେବା, ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଭାବେ ଏଣେତେଣେ ଘୁରାଘୁରି କରିବା -To move aimlessly, to move around without any purpose, strolling without any object - ଘଅଯଟ୪ ଯଏଅଟ୪ ଘ୬ଠ୬୬ ଅ୬ଠ୬୬ଅଓ୧, ଅ୩ଯେଅ. ୬ଅ୪ଅଯ ଟ୪ ଘ୩ା୬୬୧ ୮ଯଯେଅ୧।
- ୬ଅ.ଯ୩ ଅଅ.ଓ୩ ୬ଅଟ୪ ୬ଯ୦୪ ଘଅଅ ଓଅ ଯଯେଅ ୬୪ଅଯଟ୪ ଅ୧୬ଯେ୩ ଅ୬୧ଯେ୩୧ ୬ଅଯେ - Leaving work, that man is moving around since then without any specific reason.

ଅଅ୦ଅ୬ଅ. ଘଅ.୬୬ (ଡା.ଣ୍କା ହାକୁ) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ଦଣ୍ଡିକିରି ମାଛ - Grid fish - ଅଅ୦ଅ୬ଅ. ଘଅ.୬୬।

ଅଅ୦ଅ୬ଅ.ଓ (ଡାଣ୍କାଦ୍) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ବୃନ୍ତ, ଛୋଟ ଡାଳ - Holding of fruit or flower on the tree, twig - ଅଠ୍୬, ଅଅ୦ଅ୩ା ୦ଟଓ।
- ଅ୩ଅଅ୧ ୦ଟଓ ୮୩ଓ ୬ଅ୦ଟ ଅଅ୦ଅ୬ଅ.ଓ ୦ଟଓ ଓ୩ଅ୩ ୬ଅ୧ ଯଟ - Pluck the tender leaf and throw away the twig.

ଅଅ୦ଅ୬ଅ. ଟଅଯା (ଡାଣ୍ୟା ଏନେଜ୍) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ଦାଣ୍ଡିଆ ନାଚ, ଖେଳ - Dandiya game, kobadi game - ଅଅ୦ଅ୬ଅ. ଟଅଯା।

ଅଅ୦ଅଯଯ (ଡାଣ୍ଡମ୍) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : କୁରାଢି ବେଣ୍ଟ - Handle of the axe - ଅଅ୦ଅଯଯ, ୬୬ଅ୩, ୮ଅ୦ଓଅ, ଅ୬ଅ୬ଅ., ୬ଅ.ଘ୩ ଅଅ୦ଅଯଯ।

ଅଅ୦ଅଯଯ (ଡାଣ୍ଡମ୍) - କ୍ରି. (୬ଅଯେଅଅ) : ଦଣ୍ଡ ଦେବା, ଦଣ୍ଡ ଆଦାୟ କରିବା - To impose fine, to punish - ୮ଅ.ଇ୩, ଓ୬ଯେଅଅ. ଇଟ୬ଅଓ ୮ଅ.୮ଠ୩, ଅଅ୦ଅଯଯ ୮ଅ୬ଅ।
- ଅ.ଠ୬ ଇଟ ଅଟଅଅଘ୩ା୮ ୬ଅ.ଯ୩ ୬ଓଅ.ଠ୩ଇ ୬ଯେ୩ ଘଯଘ ଓଯଯ୬ଯ ଅଅ୦ଅଯଯ ୬ଟଓଟ୬ଅ - That man was fined for indecent behaviour in the village.

ଅଅ୦ଅଅ (ଡାଣ୍ା) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ଅଣ୍ଟା - Waist - ଅଅ୦ଅଅ।

ଅଅ୦ଅ୩ (ଡାଣ୍ଡି) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ରାସ୍ତା, ଦାଣ୍ଡ - Passage, road - ଅଅଘଅଇ।
- ଓଅ.ଓ ଅଅ୦ଅ୩ - Cow passage.

ଅଅ.ଅ୩ (ଡାଡି) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ବାଙ୍ଗି, କୂଅ, ପଥର ବନ୍ଧେଇ କୂଅ - Well bound by stone - ଅଅ.ଅ୩ ୬ଟଓ, ଓଏ୩ଇ୩ ୦ଟ ୦ଅଠ ୬ଟଓ।

ଅଅ୦ଅ୩ା (ଡାଣ୍ଡିଜ୍) - ବି. (ଏ୬ଯେ୬ଯ) : ବେଣ୍ଟ, ଛତା ବେଣ୍ଟ - Handle of the umbrella - ୫ଅ୦ଅଯ ଅଅ୦ଅ୩ା।

ଡାଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍ (ଡାଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଛ) : ପାହାଡ ତିଖ - Redge of the hill - ଡାଣ୍ଡ ଡାଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍, ଡାଣ୍ଡ ଖଡା ଖଡା।

ଡାଟୁ/ଡାଟୁଙ୍ଗ୍ (ଡାଟୁ/ଡାଟୁଙ୍ଗ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଛ) : କାଠର ଚଟୁ - Skimmer made of wood - ଚଉଳ ଝଡେଇବା ଡାଟୁଙ୍ଗ୍, ଚଚ୍ଚ ଓଜନଦାନ, ଯତ୍ତଯତ ଅଳ୍ପଜାତ ସାଧାରଣତ ଡାଟୁଙ୍ଗ୍ଲାନ।
- ଡାଟୁଙ୍ଗ୍ ଦୁଇ ଚଉ.ମାପରେ ଯଇ ପଟେଇବାକୁ ଅଛି ଏମାନ ଯାନରେ ଯଇ ପଟେଇବାକୁ - Skimmer is available in two sizes, small size and big size.

ଡାଣ୍ଡାଟ (ଡାଣ୍ଡେ) - କ୍ରି. (ଚଉଦୁଅନ୍ତ) : ଦାଣ୍ଡରେ ବିଚାର କରି ଦଣ୍ଡ ଦେବା - To adjudicate in village court and impose penalty, punish - ଚୁପ୍ଚାପ ଝଟ ଦୁଃଖୀଠାରୁ ଚଉଟ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଅଣ ଡାଣ୍ଡାଇଥିଲ, ଏଣ.ଏଠାରେ ସାଣ.ଝରେ ପଡିଲେ।
- ଚୁପ୍ଚାପ୍ଚାଲୁ ଚଉଣ.ଠାରୁ ପଚାଟ ଏଣୁ ଚଉ ଡାଣ୍ଡାଟ ଚଟଦଟିଲେ - He was fined five hundred for committing theft.

ଡାଣ.ଟ (ଡାନ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଛ) : ଡାହାଣୀ - Witch - ଡାଣ.ଯମ୍ମା।

ଡାଲ୍ ଗୁଣ୍ଡା (ଡାଲ୍ ଚିନି) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଛ) : ଡାଲ୍ ଚିନି - Spice - ଡାଲ୍ ଗୁଣ୍ଡା ଦୁଇଟି।

ଡାଳ.ଘା (ଡାଳି) - କ୍ରି. (ଚଉଦୁଅନ୍ତ) : ଛାଇ କରିବା - To thatch - ଦୁଆଚଳ, ଘରଉ ଏଣ.ଘାଘ ଦୁଆଚଳ।

ଡାଳ.ଗଡଣ.ଥ (ଡାଳ୍ୟାଉ) - କ୍ରି. (ଚଉଦୁଅନ୍ତ) : ଡାଳରେ ହିଡ ତିଆରି କରିବା, ଛେକିବା, ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିବା । ଏହା ଠେକୁଆ ଫାଶ କରିବାର ଏକ କୌଶଳ - Fence made of bush and branches to compel the rabbit to run at the trap - ଡାଳ.ଏ ଅଣ ଡାଉଣ.ଏଥିରେ ଠଟ ଅଘଟ ଟଟଡ, ଚଚ୍ଚଅ.ଗ ସାଉଣ.ଦ୍ୟ ସାଥଥଗ ଏଟଟଅଣ ଚଅଏଡାଅଣ, ଘଥଉଥଟ।

ଡାଣାଘଡା, ଡାଣ୍ଡାଘଡା (ଡାଟ୍ମଟ୍, ଡାଂଟ୍ମଟ୍) - ବିଂ. (ଓଚ୍ଚଟ) : ଟାଣ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ହାଟାକାଟା, ସୁସ୍ଥ ସବଳ - Healthy, strong and stout - ଅ.ଡାଘ ଚଟାଟା ଅଣ ଡଅଘଟ, ଡଉଥଘଡା, ଯଅାଅଚଅାଅ।
- ଯଅ.ାଉଘ ଥଘଅଗ ଓଚଠାଘ ଚଥଘଅ ଡଥ ଅ.ଡାଘ ଠଟଡ ଡାଣାଘଡା ଚଥଘଅଗ ଠଅଘଟ'ଗଅ - Servant boy of village head house was very strong and stout man.

ଡାଣାଥଡ (ଡାଟବ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଉଦୁଅନ୍ତ)/(ପ୍ରଚ୍ଛ) : ଚିମୁଟାରେ ଧରିବା, କଙ୍କଡାର ଚିମୁଟା, ଶଣ୍ଢୁଆଶିରେ ଧରିବା - Pincher, to pinch - ଡଟାଥଡ, ଚଅାଚଥଘ ଡଅାଥଡ, ଝଟଠଅଘ।
- ଡୁଘାଝଘ ଚଅାଚଥଘଅଗ ଡଅାଥଡ ଡଥ ଅ.ଡାଘ ଏଟଠଅ ଏଟଠଅ ଓଟଗଅ - Rock crabs have big pinchers.

ଡାଅାଅ (ଡାଟା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଛ) : ଦାନ୍ତ - Tooth - ଡାଅାଅ।
- ଏଟଠଅ ଡାଅାଅ - Canine tooth.

- ଠଥଓଥା ଏଥାଏଥ - Grinding tooth, molars.
- ୟଥାଥ ଏଥାଏଥ - External tooth disordered tooth.

ଏଥଏାଓଯଥ (ଡାବ୍‌ରା) - କ୍ରି. (ଚଥଈଥଥ) : ପାଣି ଏକାଠି ଜମିବା - Stagnant water, to log water - ଠଥଯଏଥଓ, ାଥଥଯଥଓ, ଠ୍ୱଓଚଈ।
- ଯଥଃଥ ଯଠ ଥ.ଏ୍ୱ ଓଥଈ ଓଥଓ ଏଥଏାଓଯଥ ୮ଠଈଥ - Large quantity of water had logged in courtyard.

ଏଥଏାଓଯଥ ଏଚଯଚ (ଡାବ୍‌ରା ବୁରୁ) - ବି. (ସଚଈଚଯ) : ଏକ ପାହାଡର ନାମ, ଏହି ପାହାଡଟି ଝାଡଖଣ୍ଡ ଏବଂ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ପାହାଡରେ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ପାରମ୍ପାରିକ ଶୀକାର କରାଯାଏ । ଏହି ଶୀକାର ପର୍ବ ବୈଶାଖ ମାସର ଚତୁର୍ଥ ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଶୀକାରର ରୀତିନୀତି ପୂଜା ଏହି ପାହାଡରେ ହୋଇ ସାରିବା ପରେ ରାତ୍ରୀ ଯାପନ (ଗିପିତିଜ୍ ଟାଣ୍ଡି) ପାଇଁ ଖଡଖାଇ ନଦୀ କୂଳରେ ଥିବା ସୁରମୀ ଧୁରମୀ ହ୍ରଦକୁ ଲାଗି ଖୋଲା ପଡିଆରେ ପାଳିତ ହୁଏ । ଏହି ପଡିଆରେ ରାତି ତମାମ ଯୌନ ଉଦ୍ଦିପକ ନାଚ ଗୀତମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ସୁରମୀ ଧୁରମୀ ନାମକ ହ୍ରଦ ଦୁଇଟି ଦୁଇ ଜାଆଁଳା ଝିଅଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ କରା ଯାଇଛି । ଏହି ଦୁଇ ଜଣ ଝିଅଙ୍କୁ ଡାବ୍‌ରା ପାହାଡର ରସିକ ଦେବତା ଅପହରଣ କରି ନିଜର ସହଧର୍ମିଣୀ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଲୋକ କଥା ରହିଛି । ଏହି ପାହାଡଟି ସେହି ପାହାଡର ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି, ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ହେଲା – "ଡାବ୍‌ରା" । ସେଥିପାଇଁ ପାହାଡଟି ମଧ୍ୟ "ଡାବ୍‌ରା ବୁରୁ" – ଡାବ୍‌ରା ପାହାଡ ରଖା ଯାଇଛି - This is a name of hill situated in Jharkhand state. This hill is named after the god of that hill "Dabra". It is not far away from Odisha Mayurbhanj district border, Khadakhai river is the border line between the state. Traditional hunting ceremony is celebrated on 4th Friday of Baisakh month (santali). After performing hunting puja in hill, hunters use to spend night at an open field by the bank of river Khadakhai in Jharkhand area adjacent to Surmi Dhurmi lakes. All sorts of voluptuous & sensual songs and dancing take place in that night and traditional assembly - Lo-Bir is also organized. People from far and near flock there to enjoy this traditional hunting of Dabra hill - ଏଥଏାଓଯଥ ଏଚଯଚ ଓଥ ାଯଥଯଚଥଏଥ ୟଥଏଥ. ୟଥଯଏଥଓଃ ଯଠ ଏଟଈଥଓ-ଥ। ଈଥଓଥ ଏଚଯଚ ଚଥ ୟଟଓଃଯଚଥଓଥ, ଥଈଥଓଥ ଏଥ.ଓୟଥ.ଚ ଏଥ'ଓଥ ଯଟଓଥଓ ଝଚଈଥଓ ୟଚଚଏପଏଥଯ (ାଥ.ଯଚଏ ଏଥଏଥ) ଏ୍ୱପଥଓ। ୟଟ'ଓଃଯଚଯଥ ଯଟଓଥଓ ଏଥ'ଓଥ ଏତଯତ ଠଥଓଥଏ ୟଟ'ଓଃଯଚଯଥ ଚଥ ଚଯଥଏଥଓ ଓଥଏଥ ଓଯଥଯଟ ଥଯ ୟଚଯଏପ ଓଯଚଯଏପ ପଥଓଥଚ ଚଥଠଟ ଏଥଯଥଓ ଝଯଥ.ପ

ᱯᱷᱟᱨᱮᱱ. ᱱᱟ ᱵᱟᱦᱟ. ᱦᱚ ᱚᱱᱟᱞᱮᱱᱟ-ᱱᱟ। ᱥᱮᱱᱚᱦᱚ ᱡᱟᱯᱟᱣᱟᱱ ᱢᱮᱱᱚᱱ ᱡᱚᱲᱚᱫᱟ ᱯᱟᱨᱮᱱᱟ-ᱱᱟ। ᱵᱟᱦᱟ. ᱢᱮᱱᱚ ᱮᱱ'ᱡᱩᱱᱮᱱ.ᱞ ᱦᱚ ᱥᱮᱥᱟᱣ ᱮᱥᱱᱟᱣᱵᱟᱱ। ᱦᱚᱞᱮᱱ ᱦᱩᱞᱟᱨᱞᱮᱱᱟᱞ ᱦᱚᱰᱮᱱ ᱥᱟᱣᱚᱱ ᱦᱚᱱᱚᱠ ᱮᱱᱚᱠᱚᱱ ᱱᱟᱠᱚᱨ ᱦᱚᱱᱚᱠ ᱥᱮᱱᱚᱦᱚ ᱮᱱᱚᱠᱚᱱ ᱱᱟᱠᱚᱨ ᱥᱮᱱᱚᱦᱚ ᱵᱟᱦᱟᱣᱟ

ଦଣ୍ଡ.ଧ୍ୱନ (ଢାବୁଃ) - କ୍ରି. (ବଜଟଘଜ) : ଗାଧୋଇବା - To take bath - ବଧ୍ୱନ, ଦ୍ୱଧ୍ୱଟ।

- ମମ'ଧମଟ ଫଜଡ ଛଟ ଦଣ୍ଡ.ଧ୍ୱନଟଜଡ ଧଟ - You bath in flowing water of river.

ଦଛଜଡ (ଢାଙ୍) - କ୍ରି. (ବଜଟଘଜ) : ଅଟକି ଯିବା, ଲାଖି ରହିବା - To be stuck up, to be obstructed, stopped, to be attracted - ୟଥଡଜଡ, ମଜଛଯଜଘଜଡ, ଠଜ.ବମଧ, ଟଟଟଫଜଡ, ଛଠଦଟଫଜଡ।

- ଟଜଡଜଜମ ଓଜ.ଦମ ୟଜବଜ ଫଛମଛମ ଛଟ ଦଛଜଡ ଟଟଜ - The wheel of bullock cart has stuck up in a stone.
- ବଟମ ଯମଜଡ ବଧମମ ଛଟ ଧଟଫ ଠମଏ ଦଛଜଡ ଟଟଜ - My attention was drawn at that educated lady.

ଦଛଜ'ଓଜ (ଢାଙ୍ଗା) - ବି°. (ଓବଟବଟ) : ଓଡଙ୍ଗା, ଲମ୍ବା, ଉଚ୍ଚା (ପୁରୁଷ) - Tall (male) - ଛଜଓବଜ ଛଜ.ୟବଓ ବଟବପ ବଜୟଜ।

- ବଟମ ଦଛଜ'ଓଜ ଫଜ ଓଜମଜ ଓଟଧ ଏଟପଟଲଜ - You find that tall man everywhere.

ଦଛଜ:ଓମ (ଢାଙ୍ଗୀ) - ବି°. (ଓବଟବଟ) : ଓଡଙ୍ଗୀ (ସ୍ତ୍ରୀ) - Tall (female) - ଛଜଓବଜ ଛଜ.ୟବଓ ବଟବପ ବଧୟମ।

ଦଛଜଓ ଦଛଜଓ (ଢାଂ ଢାଂ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଜଟଜୟ) : ଢାଂ ଢାଂ ଶବ୍ଦ - Dhan dhan sound - ଦଛଜଓ ଦଛଜଓ ୟଜଦଧଟ।

ଦଛଜଓବଜୟ (ଢାଙ୍କଳ୍) - ବି. (ଏବଟବଧ) : ନଳକୂପ - Bore well, tube well - ଦଛଜଓବଜୟ ବବଓ।

ଦଛଜଓବଜ ଦଛଜୟଜଓ (ଢାଙ୍କା ଢାଳା°) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଜଟଜୟ) : ଶବ୍ଦ ହୋଇ ପଡିବା, ପକେଇ ହେବା - Sound of falling down - ଏବଛବଓ ଜଛ ଦଛମ'ଫଜ.ୟଜଓ ଛଟଓଜଜଓ ୟଜଦଧଟ।

ଦଛଜ.ଓବବୟ, ଦଛମଓବବୟ (ଢାଙ୍କୁଳ, ଢିଙ୍କୁଳ) - କ୍ରି. (ବଜଟଜୟଜ) : ଗୋଟେ ପଟ ଉପରକୁ ଟେକିବା, ଟେକି ହେବା (ଢେଙ୍କି ଭଳି) - To be up and down like husker - ଧମଫ ୟଟଫ ଠବପବଓ, ଦଛମଓବବୟଜଓ।

- ଓଜ'ଠବଟ ଦଛଜ.ଓବବୟଟଜ ବଛଜଜ ମବ ଥଠ ଛମବ ଏବଛଟଜଜ - When one side of log of wood tilted up I fell down.
- ଦଛଜଓବଜୟ ବଥୟ ଏଥ' ମଜମବଜ ଦଛଜ.ଓବବୟ ଟଟଜ - Hand pump also went up suddenly.

ଦଛଜପ (ଢାଲ୍) - କ୍ରି. (ବଜଟଜୟଜ) : ଦେଖେଇ ହେବା, ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା - To be exhibited, to expose, to be showed - ଏଜମ ଦଜଜୟଜଓ, ଜମଠଟ ଦଜଜୟଜଓ, ବଟପ ୟଥଜଓ, ଜଦଓଟଛ ଦଜଜୟଜଓ।

- ଏଜମ ଘଜଠଜ ଓଜମଜଜଧ ଦଛଜପ ଜ.ଥବଛଜଓ ବଜଟଜଜ, ପଜଧଜଜଥ ଏଥ' ଦଜଧ ଦବଧଜ.ୟଟଫ-ଜ? - You are

exhibiting yourself all over the market and fair, are you not ashamed of?

ଢାଲକା (ଢାଲ୍‌କା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ମୋଟା ଓ ଓସାରିଆ (ପତ୍ର) - Thick and broad (leaf) - ଯେଉଁ ଜିନିଷ ଯେଉଁଟି, ଯେଉଁ ଜିନିଷ ଏମିତି (ମିନିଟିଆ)।

- ଝଡ଼ ହେ ଜିନିଷଟି ବି ଢାଙ୍କ ଦେ ଯାଇଥିଲା ମିନିଟିଆ ମିନିଟିଆ ଜି.ମା ଢାଲକା ଢାଲକା ମିନିଟିଆ ଜିନିଟିଆ - Sal leaves have grown bigger and wider due to non occurrence of hail storm.

ଢାଲା.ପା.ର (ଢାଲାଯ୍‌) - କ୍ରି. (ବାଚକ) : ଢଳେଇ, ଗଦା କରିବା - mould, casting roof, to dump - ମାଲିମାନେ ଢାଲା.ପା.ର ଯାହା ଢାଲା.ପା.ର, ଢଳାଇ।

- ଏହିଠି ଯାହା ଢାଲା.ପା.ରିବେ ବାଚିବେ - Raw material are dumped here.

ଢାକ (ଢାକ୍‌) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ଲମ୍ବା ଢୋଲକ, ଲମ୍ବା ଓ ବଡ ଢୋଲକ - Giant dancing drum - ଯେଉଁଜିନିଷ ଜିନିଷ ମାପୁଥିଲା ଢାଲୁଥିଲା।

ଢାକା (ଢାକା) - କ୍ରି. (ବାଚକ) : ଠେଲିବା, ପେଲିବା - To push, pressure - ମାରିପିଟି, ଧରିପିଟି।

- ଭାଇ ଟି ଢାକା ଦେଇ କୂଅ ମଧ୍ୟକୁ ପକାଇ ଦେଇଥିଲା - He had pushed me into the well.

ଢାକା (ଢାକା) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ଢାକା ସହର, ବାଙ୍ଗଲାଦେଶର ରାଜଧାନୀ - City of Dhaka in Bangladesh - ଢାକା ଢାକାଠାରୁ, ଢାକାରେ ପିନ୍ଧିବା ଶାଢିଟିଏ ଆଣିଦେବୁ।

ଢାକା ଢୁକୁ (ଢାକାଢୁକୁ) - କ୍ରି. (ବାଚକ) : ଠେଲାପେଲା ହେବା - To jostle each other, to push each other - ମାରିପିଟି, ମାରପିଟ-ମାରାପଟା, ମାରିଟିପିଟି।

- ଲୋକମାନେ ବସ ଉଠାଇବାକୁ ପାଇଁ ଯେଉଁ ବି ଢାକା ଢୁକୁ ହେଉଛନ୍ତି - People are jostling each other to board bus.

ଢାକା ଢାକା ଶା.ଟି (ଢାକାୟ୍‌ ଶାଳୀ) - ବି. (ଓଡ଼ିଆ) : ଢାକାୟ ଶାଢୀ (ଢାକା ସହରରେ ତିଆରି ଶାଢୀ ଢାଂଚାର ଶାଢୀ) - Dhakai saree designed by weavers of Dhaka city - ଢାକା ଢାକା ଶା.ଟି (ଶା.ଟି ଆଣିବି ଓଡ଼ିଆ)।

ଢାକାଳ୍‌ ଢାକାଳ୍‌ (ଢାକାଳ୍‌ ଢାକାଳ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଢାକାଳ୍‌ ଢାକାଳ୍‌ ଶବ୍ଦ (କବାଟ) - Sound of dilapidated door - ମାପୁଥିଲା ଶବ୍ଦ।

ଢାକାଳ୍‌ ଢୁକୁଳ୍‌ (ଢାକାଳ୍‌ ଢୁକୁଳ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁଭବ) : ଢିଲା ହୋଇ ଏପଟ ସେପଟ ହଲିବା (ଶଗଡ) - To move zigzag due to dilapidated condition (bullock cart) - ଢାଲୁ ବାଟରେ ଯିବାରେ ଝାଟରେ ପାଉଥିଲେ।

ଢାମ୍ (ଢାମ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଚଲଳ) : ଢିଣ୍ଡରା ପିଟିବା, ଆତ୍ମବଡିମା - Self proclaim, to self advertise, self glorification - ଟମାଟ ଟମାଟ ଠଟ ଟଠମଳ ଦଳ.ଜଚଓ, ଢଷଳଢଷଳ।
- ଓଚଘଚଟ ଚଚଢଚ ଘଚଘ ଟଘଟ ଢଳଚଚଷଷଳ ଟଠମଳ ଟଠମଳ ଚଳଢଷଳ ଚଚ ଢଷଳଘଠଢଢ଼ଳ - Politicians are making tall talk to deceive people.

ଢାଞ୍ଚା, ଢାଞ୍ଚଳ (ଢାଞ୍ଚା, ଢାଂଚା) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଢାଂଚା, ଶୈଳୀ - Structure, frame, style - ଢଷଳଳଳ, ଳଷଳଳ।
- ଢଷଳଘଳଳ ଢଚଢଢଦ ଠଟ ଘଚଜଚଓଢ଼ଳ - Entire structure has to be changed.
- ଳଳ.ଚଷଘ ଚଟଢ ଚଷଳଚଟ ଢଷଳଳଳ ଠଳଜ ଢଚଢଢଦଦଟଟଳ - Having been employed, his style changed.

ଢାଉ.ଉ (ଢାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଟଚଘ) : ହଠାତ୍ କରି ଜଳି ଉଠିବା (ନିଆଁ) - Fire suddenly blazing, inflaming - ଟଟଓଟଦ ଢଳଢଚଳଳ ଓଟ ଘଚଦ ଷଳଚଳଳଠ, ଢଷଳ.ଉ ଘଟଟଠଟ ଘଚଦଚଓ।
- ଢଚଟଚଠ ଷଟ ଢଷଳ.ଉ ଘଟଟଠଟ ଟଟଓଟଦ ଦଳଓଳଘଚଦଟଟଳ - Hay stuck caught fire suddenly.

ଢାଉ.ଉ (ଢାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଟଚଘ) : ଢୋ କରି ଫାଟିବା (ବାଣ, ଚକ ଇତ୍ୟାଦି) - Sound of bursting (cracker, shell etc) - ଢଷଳ.ଉ ଘଟଟଠଟ ଟଳଠଟ, ଜଚଟଳଳଓଚଓ ଟଳଢଟ।
- ଢଳ.ଷଚଢଓ ଢଷଳ.ଉ ଘଟଟଠଟ ଜଚଟଳଳଓ ଟଟଳ - Cracker bursted with bang sound.

ଢାସ୍ ଢୁସ୍ (ଢାସ୍ ଢୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଟଚଘ) : ଢାସ୍ ଢୁସ ଭାଙ୍ଗି ପଡିବା, ଭୁସୁଡି ପଡିବା - Collapsing noise sound - ଢଷଳଟ ଢଷଚଟ ଟଳଢଟ, ଷଳ.ଜଚଢଓଚଓ ଟଳଢଟ, ଢଳ:ଓଚଘଓଚଓ ଟଳଢଟ, ଢଷଳଟ ଢଷଚଟ ଢଚଘଘ ଘଚଷଚଓ।

ଢାଞ୍ଚାଘଳଳ, ଢାଞ୍ଚାଳଳ (ଢାଞ୍ଚା, ଢାଂଚା) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଢାଂଚା, ଶୈଳୀ - Structure, frame, style - ଢଷଳଳଳ, ଳଷଳଳ।
- ଢଷଳଘଳଳ ଢଚଢଢଦ ଠଟ ଘଚଜଚଓଢ଼ଳ - Entire structure has to be changed.
- ଳଳ.ଚଷଘ ଚଟଢ ଚଷଳଚଟ ଢଷଳଳଳ ଠଳଜ ଢଚଢଢଦଦଟଟଳ - Having been employed, his style changed.

ଢାର୍ଘା (ଢାର୍ଘା) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଡାଳ, ଗଛଡାଳ, ବୁଦା - Branches of tree, bush - ଟଳଚଚଢଘ, ଟଳଚଚଢଘ ଢଳ.ଷ, ଢଳଷଟ ଢଳ.ଷ, ଜଟଢଘଟଘ ଳ.ଓଚ ଢଳ.ଷ ଟଳଚଚଢଘ।

ଢାଯ୍ ମେନ୍ତେ (ଢାଯ୍ ମେନ୍ତେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଟଚଘ) : ଢାଯ୍ କରି (ଚଟ୍‌କଣୀ), ଢାଯ୍ କରି କୁଟି ହେବା, ପିଟି ହେବା - Sound of being dashed against - ଢଷଳଓ ଘଟଟଠଟ ଠଳ.ଚଘଘଚଠଓ, ଠଚଚଚଘଚଠଓ।
- ଢଷଳଓ ଘଟଟଠଟ ଟଘଜଜଘଘ ଷଘଘ ଠଳ.ଚଘଘ ଟଟଳ - I had a big dash against door.

ଢାପ୍‌ନୀ (ଢାପ୍‌ନୀ) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଢାଙ୍କୁଣୀ, ବାଉଁଶରେ ତିଆରି ଭାତ ହାଣ୍ଡି ଢାଙ୍କୁଣୀ - Lid, cover made of bamboo for cooking pot - ଢଳଚଳ ଜଚଚଚଘ ଢଳଜଟଳଜ ଢଷଳ.ଜଟଘ।
- ଢଷଳ.ଜଟଘ ଢଠ ଘଳଢ ଷଟଓଳଓ ଓଟ ଟଟଢଳଓଓ ଢଠ ଠଳଘଟଟଓଳ - Cover for cooking pot was made of bamboo earlier.

ଦଽଜଯ ଦଽଜଯ (ଢାପ୍ ଢାପ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଝଅ) : ଢାପ୍ ଢାପ୍ ଶବ୍ଦ - Dhap dhap sound - ଦଽଜଯ ଦଽଜଯ ୟଜଦଟ।

ଦଽଜ'ଦଽଜ (ଢାଣ୍ଡରା) - କ୍ରି. (ଚଜଝଅଜ) : ଧେଣ୍ଟୁରା ପିଟିବା - To inform to public, to bring to public, notice, declare - ଦଽଜ'ଦଽଜ ଯଗଦଜ.ଅ, ଚଜ.ଜ ଜ.ଖଽଜ, ଖଽଜ.ଯଗଚ।

- ଜଜ.ୟଗ ଜଦଜଜ ଦଜ.ଚଽ ଓଅଦ ଚଅ ଦଽଜ'ଦଽଜ ଜଚଜଢ-ଜ - It is informed to general public about catching of fish publicly of Rani's pond.

ଦଽଜଦଽଜ (ଢାଡରା) - ବି. (ଦଽଝଽଦ) : ସିଲ୍ଭର୍ ବେଲା, ରଫଲ ବେଲା - Bowl made of hindalium - ଜଅଯଽଜଚ ଦଜ.ଦଗ।

ଦଽଜଝ ଦଽଜଝ (ଢାନ୍ ଢାନ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଝଅଗ) : ଆଇଁଶିଆ ଗନ୍ଧ, ଅପରିଷ୍କାର, ପଚାଗନ୍ଧ, ବିର୍‌କତ୍ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ - Odorous, stinking, foul smell - ଅଧ୍ୟଜଜ ୟଟଖଜ ୟଅ, ଚଠଗଝଚଠଗ ଦଗଜଚଅଠ ୟଅ।

- ଅଁଦଟ ଢଅ ଦଽଜଝ ଦଽଜ.ଝ ଜଅ ଚଅ ଜ.ଖଽଜଅଢ ଚଜଝଅ - There swarm of flies are buzzing due to decaying foul smell.

ଦଽଜଯ ଦଽଚଯ (ଢାଳ୍ ଢୁଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଝଅଗ) : ଉପରୁ କୌଣସି ଜିନିଷ ଗଡି ଗଡି ପଡିବାର ଶବ୍ଦ - Sound of something falling and rolling - ଦଚଜ ଚଜଠଟ ଓଚଦଜଜ.ଅଅଢ ଜଟଖଜଢ ୟଟଦଠ।

ଦଽଜ.ଯଜ.ଖ (ଢାଳାୟ୍) - କ୍ରି. (ଚଜଝଅଜ) : ଗୋଟେ ଜାଗାରେ ଜମା କରିବା - To dump in a place - ଢଚଚ ଏଜଅଜଜଜ, ଏଜ.ଜ ଯଚଏଗ।

ଦଽଜ.ଯଚ ଦଅଦଅଢ (ଢାଲୁ ବହଃ) - ବି. (ଦଚଝଚଦ) : ବଡ ମୁଣ୍ଡ, ବଡ ମୁଣ୍ଡିଆ - Man with large head - ଯଜଜଜଢ ଦଅଦଅଢ ଦଅଯ, ଦଽଜ.ଗଚ ଦଅଦଅଢ ଦଅଯ।

ଦଽଜ.ଗଚ (ଢାଟୁ) - ବିଂ. (ଓଚଝଚଝ) : ବଡ ମୁଣ୍ଡ - Abnormal head - ୟଟଦଜ ଦଅଦଅଢ।

- ଦଽଜ.ଗଚ ଦଅଦଅଢ ଦଅଯ - Man with abnormally big head.

ଦଽଜ'ଦଅ (ଢାମ୍ବ) - ବିଂ. (ଓଚଝଚଝ) : ବଡ ବଡ (ଆମ୍ବ) - Large, big size - ଯଜଜଜଢ ଜଜ ଓଚଢଜ.ଦ।

- ଦଽଜ'ଦଅ ଚଢ - Mango of big size.

ଦଽଜ.ଦଚଅଜ., ଦଽଯଦଽଅଜ. (ଢାବୁଙ୍ଗ, ଢିବ୍ଙ୍ଗ) - ବିଂ. (ଓଚଝଚଝ) : ଆଟୁ ଘର - Ceiling house - ଦଽଜ.ଦଚଅଜ. ଯଯଜଢ, ୟଜ.ଅଯଯ ଢଜଢଅଦ ଯଯଜଢ ଜଜ ଖଜଦଅଦ ଯଯଜଢ ଦଽଜଯଦଽଜ. ଖଜଦଜଜ ଚଅଅଜଢଅ ଖଜଜ ଜଟ ଜଜ ଦଜଢଚଽଜଜଝ ଖଜ.ଯ ଦଜ.ଖୟଜ.ଅ ଚଜଦଅଠ ଅଝଜ ଖଟଦଜଝ ଜଟ ଖଜଜଜ ଜଜଟଢଢ ଓଟ ଜ.ଜଚ ଖଟ ଦଽଜଯଦଚଅଜ.।

ଦାଣ୍ଡାଲ୍‌ (ଡାବୁଲ୍‌) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଏକ ପ୍ରକାର ନାଚ, ଏହି ନାଚଟି ଯେକୌଣସି ଦିନ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇ ପାରିବ, ଏଥିରେ ଝିଅ ପୁଅ ସମସ୍ତେ ମିଶି ନାଚ କରନ୍ତି - It is a common dance of santals. It can be organized at any day and whenever it is decided to dance. Both girls and boys dance together. Madal, Tamak, Charchuli and bell are beaten rhythmically - ଦାଣ୍ଡାଲ୍‌ ପାଉଁମଟ ଅଟେ। ଝିଅଙ୍କ ଅଟେ ଲଟ ।ଏଠ ଓଟ ଝିଅଙ୍କ ଝଗଡ଼ ୟାଙ୍କଠାରୁ ଝାଁଏ ଝାଁଏ-ଏ।

ଦାଗଡ଼ ଦାଗଡ଼ (ଡିଗ୍‌ ଡିଗ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠିଆହେଲା) : ଖୁବ୍‌ ଜୋର୍‌ ଆଲୁଅ ହୋଇ ନିଆଁ ଜଳିବା, ଉଜ୍ଜଳ ଆଲୋକିତ ହେବା - Very bright light, blazing, dazzling - ଦାଗଡ଼ ଦାଗଡ଼ ପଣୟଟଣା।
- ଠଟଘଟପ ଓଠ ଝଠଟଣ.ପମ ପମଓଣ., ଦାଗଡ଼ ଦାଗଡ଼ ଟ ଠଟୟଓଟା ଣଝଣଓ-ଣ/ଦାଗଡ଼ ଦାଗଡ଼ ଟ ପଣୟଟଣାପ ଣଝଣଓ-ଣ - Tonight is full moon night, moon is shining very bright.

ଦାଙ୍ଗ ଦାଙ୍ଗର୍‌ (ଡିଙ୍ଗ୍‌ ଡାବୁର୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠିଆହେଲା) : ଏପଟ ସେପଟ ବୋହିଯିବା (ପାଣି, ରକ୍ତ) - Water flowing all over (water poured or dripped from pot or pitcher), bleeding also causes blood to spread all over the floor, this kind of flowing of water and blood is described with this word - ଓହାଳଯଣଥଣ ମମାଦ ମଥଣଥଓଥଓ, ଓଣଓ ଦାୟଦାଦ ମଟଟଝଣଟ ଦଥଥଦଥ ଝଣଥଟ ଦଣଓଣଦ ାଥଟଥ ଦାୟଦାଦ ଯଣ.ଟମୟ ମଟଟଝଣଣଟ ଟଟଣଓଥ ଦାୟଓ ଦଣ.ଦଝୟ ଝଥ ଦଠଠଣଓ-ଣ।

ଦାୟଓଦଣ.ାମ (ଡିଗ୍‌ବାଜି) - କ୍ରି. (ଝଣଟଥଣ) : ଉପରେ ଘୁରି କରି ଡିଆଁ ମାରିବା, ଚକ୍କର ମାରି ଡେଇଁବା - To jump making a round turn like wheel above the ground - ଝଣଝାଓଣ.ଦାମ ଓଥଟ, ଦଣ.ାମ ଣ.ଓଝୟଥଓ, ଦଣଟୟ ଦଠଟଠଟ ଣ.ଓଝୟ ଝଣଠଟ ଓଥଟ।

ଦାଓଦଣ.ଏ (ଡିଗ୍‌ଲାଉ) - କ୍ରି. (ଝଣଟଥଣ) : ଦୂରକୁ ଘଉଡାଇବା, ଦୂରକୁ ଖେଦିବା, ଦୌଡେଇ କରି ଦୂରକୁ ଖେଦି ଦେବା, ତଡି ଦେବା, ତଡିପାର କରିବା - To chase away, drive away - ପଣଓଣ ଯଣୟଥଏ, ପଣଓଣ ଓମଦମ, ପଣଓଣ ଯଣଣୟଣଝ।
- ଟଝଝଝ ଦାଣ.ଓଝଣ.ୟ ଓଥ ଟଥଥଣ ଝଥୟଟ ଝଣଥଟ ପଣଓଣ ଦାଓଦଣ.ଏ ଓମଦମ ଝଣଝଥଦଣ - Drive these gypsy men away from this place.

ଦାଓଦଣ.ଏ (ଡିଗ୍‌ଲାଉ) - କ୍ରି. (ଝଣଟଥଣ) : ଧୂଳି ଉଡେଇବା - To make the place dusty, to make the dust to fly in the air - ଓଣଝମଯ ଣାଣଓ, ଦାଓଦଣ.ଏଥଓ।

ଡିଗ୍ରୀ/ଡିକ୍ରୀ (ଡିଗ୍ରୀ/ ଡିକ୍ରୀ) - କ୍ରି. (ବଦଳିବା) : ମକର୍ଦ୍ଦମାରେ ଜିତିବା, ଡିଗ୍ରୀ କରିବା - To win the case in the court of law, to obtain decree of court - ଯେଉଁଥିରେ ଜଣେ ଜଣଙ୍କୁ, ଯେଉଁଥିରେ ଜଣେ ଡିଗ୍ରୀକରେ, ଡିଗ୍ରୀକରା ଯାଇଥାଏ।

- ସେମାନେ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଡିଗ୍ରୀକରା ସାରିଛନ୍ତି - They won the case in the court of law.

ଡିଙ୍ଗର (ଡିଙ୍ଗର୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଲମ୍ପଟ, ନିର୍ଲ୍ଲଜ, ପ୍ରତାରକ - Cheat, betrayer, shameless - ଚରିତ୍ରହୀନ, ଠକିଆ, ଲଜ୍ଜାହୀନ।

- ଡିଙ୍ଗର ବାଳକ - Shameless boy.

ଡିଜା. (ଡିଗା) - କ୍ରି. (ବଦଳିବା) : ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା, ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ବନ୍ଦ କରିବା - To postpone, to deffer, suspend - ଦିନାଙ୍କକୁ ଡେଇଁଲା।

- ବର୍ଷାରୁ ଯୋଗୁଁ ଯେଉଁ-ଡେରାରେ ଦିନାଙ୍କରୁ ଡିଜାକରାଗଲା ଡେରିଯାଇଛି - Football game is postponed due to storm.

ଡିଗିର (ଡିଗିର୍) - କ୍ରି. (ବଦଳିବା) : କପାଳରେ ସିନ୍ଦୂର ଘୋଷିବା (ଜୋର୍ ଜବରଦସ୍ତ) - To apply vermillion on forehead (forcefully) - ଯେପରିକି ସେ ଝିଅଟିର କପାଳରେ ସିନ୍ଦୂର ଲଗାଇଲେ, ସେମାନେ ସେଠାରେ ଡିଗିରକରିଲେ।

- ସେମାନେ ସେହି ଝିଅଟିର କପାଳରେ ସିନ୍ଦୂର ଡିଗିରକରିଲେ - They applied vermillion on forehead of that girl forcefully.

ଡିଗିର ଡିଗିର (ଡିଗିର୍ ଡିଗିର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦୃଶ୍ୟଗତ) : ଧୂସର ଧୂଳି ଗୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠିବା, ପବନରେ ଉଡିବା - Dust and dust particles floating in the air densely - ଧୂଳିଯୁକ୍ତ ଡିଗିର ଡିଗିର ଦେଖାଯିବା

- ଆମ ଗାଁରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଟ୍ରାକ୍ଟର ଗୁଡାକ ଚାଲିଯିବା ସେ ଦିନ ଡିଗିର ଡିଗିର ଧୂଳିରେ ଆକାଶ ଭରିଯାଏ - Tractors are driven on our village road regularly and they make the air full of dust.

ଡିଲି (ଡିଲି) - ବି. (ବସ୍ତୁବାଚକ) : ଧାନ ରଖିବା ପାଇଁ ବାଉଁଶରେ ତିଆରି ବଡ ବଡ ପିଟାରା, ପେଡି (ଏଥିରେ ବହୁ ପରିମାଣର ଧାନ ସଂରକ୍ଷିତ କରାଯାଇ ପାରିବ) - Giant size ball shape hold made of bamboo for storing paddy seeds - ଡିଲି, ଯେଉଁ ଠାରେ ଠେରେଇଲା ବେଳେ ଧାନକୁ ଭିଜିଯିବ, ଯେଉଁଥିରେ, ଯନ୍ତ୍ରରେ ଫୁଟାଇ ପାଣିକାଢିଲା ପରିଷ୍କାରକରେ, ଡିଲିଘର, ଡିଲିପଡ଼ା।

- ଆମ ଘରେ ଦୁଇଟି ବଡ଼ଡିଲି ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ବାରମୁଣ୍ଡି ଯାଏଁ ଧାନ ଅଟକିଥାଏ - We have two giant size holds in our house to store twelve 'pouti' - 60 mohn rice each.

ଡିଲି ବାର୍ତ୍ତା (ଡିଲି ବାର୍ତ୍ତା) - ବି. (ବସ୍ତୁବାଚକ) : ନିମନ୍ତ୍ରଣ ବାର୍ତ୍ତା, ନିମନ୍ତ୍ରଣ

ଗୁଆ - Invitation - ᱮᱴᱚᱱᱚᱨ ᱚᱱᱟᱹᱚᱴ।

- ᱱᱚᱴ ᱜᱚ ᱚᱨᱟᱹᱨ ᱚᱱᱟᱹᱚᱴ ᱫᱟᱹᱚ ᱦᱟᱚᱴ ᱯᱴ ᱮᱴᱦᱴᱟᱹ ᱱᱦᱟᱱᱮᱱ - On receipt of invitation, we have come.

ᱚᱨᱦᱟᱹ ᱚᱱᱦᱟᱹ (ଡିକଜ୍ ଡକଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᱚᱱᱮᱱᱟ) : ଅଣ୍ଟାକୁ ହଲାଇ ହଲାଇ ମନ୍ଥର ଗତିରେ ପଦ ଚାଳନା, ହଲି ହଲି ଯିବା - Walking twisted and casually - ᱣᱟᱜᱰᱮᱱ ᱩᱟᱱᱛᱟᱨᱜ ᱩᱟᱱᱛᱟᱨᱜ ᱟᱱ ᱚᱴᱦᱴ ᱩᱵᱟᱱ.ᱡᱚ ᱣᱟᱨᱟᱱ.ᱟ ᱣᱟᱨᱟᱱ.ᱟ ᱦᱟᱚᱴ ᱳᱟᱱᱡᱟᱱᱟ।

- ᱱᱦᱟᱚᱴ ᱱᱮᱴᱦᱟ ᱚᱨᱟᱹᱨ ᱚᱱᱟᱹᱚᱴ ᱯᱟ ᱳᱟᱱᱡᱟᱱᱟ ᱱᱦᱟᱱᱜ-ᱟ? - Where are you going in such a rhythmic gait?

ᱚᱨᱦᱟᱜ ᱚᱨᱦᱟᱜ, ᱚᱴᱦᱴᱜ ᱚᱴᱦᱴᱜ (ଡିକିଦ୍ ଡିକିଦ୍, ଡେକେଦ୍ ଡେକେଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᱚᱱᱮᱱᱟ) : ହଲିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା। - Becoming loose (pole) - ᱚᱨᱦᱟᱜ ᱚᱨᱦᱟᱜ ᱣᱟᱨᱟᱱ.ᱟᱨᱛ (ᱦᱩᱱᱩᱠᱚᱨ ᱟᱱ ᱚᱱᱟᱹᱦᱩᱱᱟᱱᱮ ᱜᱚᱱᱟᱴ ᱯᱟᱱᱮ)।

- ᱚᱩᱨᱟᱨᱛᱟᱱ.ᱩ ᱦᱩᱱᱩᱠᱚᱨ ᱚᱨᱦᱟᱜ ᱚᱨᱦᱟᱜ ᱣᱟᱨᱟᱱ.ᱟᱨᱛ ᱦᱟᱱᱮᱱ - Swinger poles are getting loose.

ᱚᱨᱮᱱᱟ. (ଡିମ୍ନା) - ବି. (ᱫᱩᱱᱩᱠᱩ) : ଡିମ୍ନା ହ୍ରଦ, ବନ୍ଧ, ଜଳାଶୟ, ଏହି ଜଳାଶୟରୁ ଜାମ୍‌ସେଦ୍‌ପୁର ସହରକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ହେଉଅଛି । ଏହା ମାନଗୋର ନିକଟବର୍ତୀ ପାହାଡ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ - Dimna lake, situated on hill near Mango town other side of the river Subarnarekha - ᱚᱨᱮᱱᱟ. ᱣᱟᱨᱟᱱ ᱱᱩᱵᱟᱨᱱᱟᱨᱮᱠᱷᱟ ᱚᱨᱮᱱᱟ. ᱫᱮᱱᱚᱱ ᱚᱴᱟ, ᱮᱱᱟᱜᱚᱱ ᱯᱟᱱᱮᱫᱮᱨ ᱚᱱᱟᱣᱟᱱᱩ ᱫᱩᱨᱟ ᱩᱞᱩᱥ ᱩᱱᱟ ᱩᱴ ᱜᱚᱱᱟᱜ ᱜᱚ ᱣᱟᱨᱟᱱ ᱚᱱᱟᱣᱟᱱᱩ ᱯᱟᱨᱦᱟᱱ ᱵᱟᱱᱩᱞᱫᱮᱥ ᱳᱴ ᱚᱨᱟᱹᱵᱟᱱ ᱱᱟᱹᱜᱚᱨ ᱚᱨᱟᱹᱵᱟᱱ-ᱟ।

ᱚᱨᱟᱹᱚ ᱚᱨᱟᱹᱚ (ଡିମ୍‌ଡିମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᱚᱱᱮᱱᱟ) : ଡିମ୍ ଡିମ୍ ଶବ୍ଦ - Dim dim sound - ᱚᱨᱟᱹᱚ ᱚᱨᱟᱹᱚ ᱮᱱᱚᱴ।

ᱚᱨᱮᱵᱷ (ଡିସ୍କ) - ବିଂ. (ᱜᱩᱞᱮᱵᱷ) : ବିଦେଶୀ ଏବଂ ସ୍ୱଦେଶୀ ମିଶ୍ରଣର ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ । ଏହି ଶବ୍ଦ ନିଜସ୍ୱ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାର ନୁହଁ କିନ୍ତୁ ଚଳଣୀ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଛି - Disco is a word recently came to vogue in Santali language which cannots mixture of indigenous and foreign elements - ᱮᱱᱟᱣᱟᱴᱟᱱᱚ ᱱᱚᱨ ᱮᱱᱮᱴᱚᱱᱤᱱᱟᱱᱚ ᱯᱮᱴᱮᱱ ᱯᱟᱨᱮᱨ ᱳᱴ ᱱ.ᱚᱵ ᱱᱦᱟᱱᱮ ᱣᱚᱯ-ᱭᱵ, ᱵᱮᱵᱟ ᱮᱵᱚᱭ, ᱚᱱᱚᱯ ᱯᱟᱱᱛᱟᱹᱜ, ᱣᱚᱚᱚᱜ ᱴᱟᱱᱟᱹᱴ, ᱚᱵ ᱚᱚᱚᱜ ᱵᱟᱱᱮᱱ।

- ᱚᱨᱮᱵᱷ ᱯᱟᱱᱚᱭᱱᱴ - Disco lagne dance.
- ᱚᱨᱮᱵᱷ ᱫᱚᱨᱚᱱᱟᱴ - Let us do drinking of foreign liquor etc.

ᱚᱨᱮᱵᱟᱨ (ଡିସ୍‌ମିଲ୍) - ବି. (ᱫᱩᱱᱩᱠᱩ) : ଜମିର ଏକ ମାପକ, ୧୦୦ ଡେସିମିଲ୍‌ରେ ଏକ ଏକର - Decemel equal to 435.60 squar feet area - ᱣᱟᱨᱮᱱ ᱣᱩᱚᱨᱟᱠ ᱟᱱ ᱣᱚᱦᱩᱚᱱ ᱚᱴ ᱚᱨᱮᱵᱟᱨ

ଓଥଚଥ ପଣଇଅ - ପଅଓ ଠଅଏପଅଚ ପଣଇ ଚଣଚଓଅଇ 435.60 Sqr. feet.

ଠଅଘଅ (ଡିହି) - ବି. (ଏଚଇଚପ) : ଡିହ, ଘରଡିହ, ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କରି ଘର ତିଆରି କରିବାର ଜମି - Homestead - ଥଅଅଓ ଠଅଘଅ।

ଠଅଏ (ଡିଞ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଇଥଅ)) : ଏପଟ ସେପଟ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ବୋହିଯିବା - Flowing down of any liquid items - ଓଅଓଅଓ ଘଅଇଠଣ ଇଓଅଠଣ ଚଅ'ଏଅ ଝଅଚଅଓ।

ଠଅଏ ଠଅ.ଠଏଓ (ଡିଞ୍ ଡାବୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଇଥଅ) : ତରଳ ପଦାର୍ଥ ବହୁଳ ଭାବେ ଇତଃସ୍ତତ ବୋହିବା - Large volume of liquid flowing wasting here and there - ଘଅଇଠଣ ଇଓଅଠଣ ଓଥଠଅଘଅଥଅ ଘଅ.ଯଅଓ, ଥଓଅ ଝଅଠଅଚ ଚଥଓ।

ଠଅଓ (ଡିର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଇଥଓ) : ଛେଳିମାନଙ୍କୁ ଜଗିବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ଶବ୍ଦ - Alarming word used for goats while grazing them - ପଣଓଥପ ଠଅଓ ଅଚଥ, ଘଅଚ ଅଚଥ ଅଥଅଓ।

ଠଅଓ (ଡିର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଇଥଓ) : ଉତ୍ସାହ ପ୍ରଦ ଶବ୍ଦ, ଗୀତ ଗାଇବା ଶେଷରେ ପ୍ରେରଣାପଦ ଶବ୍ଦ - Cheering word - ଘଅଚଅ, ଚଅଚଚଅ, ଯଣଓଅଏ ଏଚଓଅଏ "ଠଅଓ" ପଣଇ ଚଅଠଅ ଓଅ.ଯଚଅ.ଓ।

ଠଅଓଅ (ଡିରି) - କ୍ରି. (ଚଅଇଥଅ)) : ବିଳମ୍ବ ହେବା, ଡେରି ହେବା, କରିବା - To become late, to delay - ଠଅଚଥପ, ଘଥଚଥପ।

- ଯଅଏଅଅଥ ଯଅଘଘଅଅଥଥଓ ଠଣଓଅଏ ଠଅଓଅଏ ଣଇଅ - I became late in preparing myself.

ଠଅଏପଅ (ଡିଣ୍ମୀ) - ବି. (ଏଚଇଚପ) : ବାଉଁଶ ତିଆରି ବଡ ବଡ ପୁଟୁଳା, ପେଡି - Giant size ball shaped hold - ପଅଓଅଓ ପଅଓଅଓ ଘଓଘଓ ପଚଏଅ।

- ଠଅଏପଅ ପଣଚଅଇ ଓଚଥଓଥପ ଓଅଘଣଇ ଏଚଓଅଠଅଅ - Huge amount of merits may fall upon you.

ଠଅଣଅ.ଓ (ଡିୟାଙ୍) - ବି. (ଏଚଇଚପ) : ହାଣ୍ଡିଆ - Wine of rice, rice wine - ଘଅ.ଠଅ।

- ଠଅଣଅ.ଓ ଓଥ ଏଥଚଚଥଅ ଏଅ.ଇଅ ଓଣଚଥ ଏଚଓଅଣଅ - Rice wine is to be taken limitedly/Rice beer is to be taken limitedly.

ଠଅଠଚଝଣଅ. (ଡିଢ୍ୟା) - ବିଂ. (ଓଚଇଚଇ) : ଉପର ତଳ ହୋଇଥିବା, ସମାନ ଓ ସମତଳ ନ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନ, କମ୍ ବେଶୀ ସ୍ଥିତି - Not matching and meeting, conflicting, something wrong - ଅଘଅଇ ଓଅଣଅ.ଇ, ଅ.ଠପଅ, ଣଣଠଅଇ ପଅଠଅଓଅଏଓ, ଠଅଓ ଯଥପଅଇ, ଠଅ.ଣଅଏ, ପଅଓ ଯଣଓ ଚଥଣଣ, ଓଅଣଅଘଅ.।

- ଘଓଣଓ ଠଅ.ଓଅ ଠଅଠଚଝଣଅ./ଅ.ଠପଅ ଅଚଅଇଅ - Rice ball (bandi) is

tilted to one side (due to uneven base).

- ଅମଚ ଅ.ଠ୬ ୟଟଢ଼ଚ ଠଅଘ ଢ଼ଅଓଟଢ଼-ଅ, ଯଟଚ୬ଓଅଅଚ ୮୬ୟ ଅ.ଠ୬ ୬ଚୟଟ ଢ଼ଚ ୬ଠଯ୮ଠ୬ଯ ଢ଼ଅଓଟଢ଼-ଅଘ, ୫ଟଢ଼ ୫ଚ ଠଯଠଓଘଓଅ. ଅ୬ଅଚଅ - There is no rainfall in our village, but it is heavily raining in neighbouring village, may be something wrong has taken place in our village.

ଠଯ'ଠଅ. ଠଅ:ଓ୬ଚଅ. (ଡିଣ୍ଡା ଡାଙ୍ଗୁଆ) - ବିଂ. (ଓ୬ଚ୬ଚ) : ଅବିବାହିତ - Unmarried, bachelor, single - ଟ୬ମଅ ଓଟ, ଠଅଓ ଠଅଘମଅ ଅ୬ଅଚ ୬ଚଘଅ ୬୬ଘଯ ୬୬ଘଯ।

- ଠଯ'ଠଅ. ଠଅ:ଓ୬ଚଅ. ୟଟଚଅଠଓ ଢ଼ଚ ଠଅ୬ଚ ୮ଅଠଅ - All misdeed and mischief committed during young and unmarried time are not invoked/are pardoned. (not taken in to cognigence/ ignored.)

ଠଯଠଓଅ.ଚଘଯ (ଡିଢାଉଳି) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଯ) : କଣ୍ଟାକୋଳି - Thorny berry - ଠଯଠଓଅ.ଚଘଯ ଢ଼ଅୟଟ, ଠଯମଯ।

ଠଯଠଯ (ଡିଡି) - କ୍ରି. (୬ଅଚଚଅ) : ଉହୁଙ୍କି କରି ଠିଆ ହେବା, ଉହୁଙ୍କିବା - To stand on toes to become taller to see things other side of the high boundary wall - ୫୬'ଠ୬ଓ, ୬ଅ.ମ୬ଠ ଠଟ ଓଯ'ଓ୬ଚ।

- ଠଅଚଅ ଠଯଠଯ ୬ଅଠଟ ଯଘ ୮୬ୟ ଟ ୬ଯ୬ଯ ଘଟଠ ଟଚଅ - Bear stood on rear feet and came sliding at me.

ଠଯଘଯଯ, ଠଯଠଯଯ (ଡିଲ୍ମି, ଡିଣ୍ମି) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଯ) : ବାଉଁଶରେ ତିଆରି ବିଶାଳ ଗୋଲାକାର ଗୋଲକ, ଏଥିରେ ଧାନ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଏ । ଏକ ସମୟରେ ବହୁ ପରିମାଣର ଧାନ ରଖାଯାଇ ପାରିବ - Giant size glob shaped bamboo hold for preserving paddy in side - ଠଯଘଯଯ ଘଓଘଓ, ଘଓଘଓ ଠଅଓ ଢ଼ଚଘଟ ଠଯଘଯଯ, ଠଯମଯ।

- ଅଓଓ ଠଅଠଅଯ ଢ଼ଅମ ମଟଠ୬ଯଚ ୬ଅଅଚ ଠଯଘଯଯ ମଟଠ୬ଅ ଘଅଘ ଏ୬ଅଅଯଚଅ - If you torture your parents, you earn unimaginable degree of demerits/sins.

ଠଯଠଓଅଯ (ଡିବ୍ରୀ) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଯ) : ଡିବ୍ରୀ ଆଲୁଅ - Lamp - ଠଯଠଓଅଯ ଠଅ.ଠଯ।

- ଠଯଠଓଅଯ ଠଅ.ଠଯ ଯଅଯଚଚଅମ ଯଟ ଘ୬ଠଓଯ ଘଅଘଯଅଅଓଟଢ଼-ଅ - He is reading a book in lamp light.

ଠଯଠଓଅ୬ ଓଅଠ (ଡିବ୍ରୁଗଡ୍) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଯ) : ଉତର ଆସାମର ଏକ ସହରର ନାମ - Name of a town in upper Assam - ୬ଠଅଅ ଅଚଅଠଯ ଢ଼ଯଚଅଯ ଅଟଚଅଠଓ ଯଯଢ଼ଠଅ.ଓ ଠଅଠଠଅଅ ଏ୬ଠଠଯ।

ଠଯଠଅ. (ଡିବା) - ବି. (ଏ୬ଚ୬ଯ) : ଡିବା - Container, lid, can - ଠଅଠଓଠଢ଼ଅଓ।

- ଓ୬ଓଅ.ଏଓ୬ଘ ଠଯଠଅ. - Tobacco molasses container.

ଡମଡଅ.ଯମ (ଡିବାଳି) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଡିହ ବାଡି - Homestead - ଥଯଅଓ ଡମଏମ।

- ଡଅାଅଅର ୪ଯଜ ୬ଅଠଯ ଡମଡଅ.ଯମ ୬ଥ ୬ମର୍ଯମ ଅ୬ଅଓ-ଅ - Shifting to town, they purchased a plot of land for construction of house.

ଡମଡମ ଡମଡମ (ଡିବି ଡିବି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଜଥଯ) : ଡିବି ଡିବି ବଜାଇବା ଶବ୍ଦ - Dibi dibi sound - ଡମଡମ ଡମଡମ ୪ଅଡଠ।

- ୪ମଏ ୬ଁଡମ ଢଅଏଅଅ୬ ଠଅ୬ଥ, ଢ୬ଘ୬ଓ ଢ୬ଢମ ୬ର୍ଅ.ଡମ ଠଅ୬ଥ, ଡମଡମ ଡମଡମ ୱଅ୬ଥ ଢଅଓଅ ୬ମଓମ୍ବ ଓଥ - They have their chicken pot drum, Lupung tuti beating stick, continued to chase me with dibi dibi sound.(HUnting song)

ଡମଡମ (ଡିମ୍ବି) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଚିଆଳର ଗଣ୍ଠି, ଚିଆଳରେ ଶର ଖଞ୍ଜିବା ଶେଷ ବିନ୍ଦୁ ଆବୁ - It is a knot on the iron piece of arrow, the reed of arrow is fitted upto this point - ୬ଓଏଢମ ୱଯଓଅଓ ଡମଡମ, ଡମଡମ ଓର୍ଅ.ୱମ୍ବ ଓଯ ୪ଅୱ ଓଥ ଓଥଠଅଥଅଓ-ଅ।

ଡମଡ୬ (ଡିମ୍ବୁ) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଫଳ, ଖିଆଯାଏ, ଏହା ବଣରେ ମିଳେ - It is an wild fruit tree - ଡମଡ୬ ଓଅୱଯ, ଡମଡ୬ ଏଥ।

ଠର୍ଯମ (ଢିଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅଜଥଅ) : ଢିଲା - Loose - ଠର୍ଯମ, ଏର୍ଯଅଯଅୱ, ୬ୱମଏ ଠଅଓ।

ଠର୍ଯମଥଅ.ଓ (ଢିଲ୍ଙ୍ଗାଙ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଅଜଥଅ)/(ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଦୋଳି - Swinger, to swing - ଠର୍ଯମଥଅ.ଓ, ଅ୬ଅ ବଅଠଯ ଏ୬ଏଓଅ.ଥଅଓ।

ଠର୍ଯମଢ.ଥ (ଢିଲାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଜଥଅ) : ଅବହେଳା କରିବା, ଯତ୍ନ ନ ନେବା - To take no care, neglect - ଏଯଘଅ, ଅଜଏଯଘଅ, ଏଥଠଅଜ ଏଥଓଅଥ ଠଅଓ।

- ଅଢ ଓଥ ଅଢଅଯଯଠ ଠର୍ଯମଢ.ଥଅ - Don't neglect your study./ Do not ignor your own script and writing.

ଠର୍ଯମଢ.ୱମଢ. (ଢିଲାସିଲା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଜଥଘ) : ଆନ୍ତରିକତା ଶୂନ୍ୟ ଭାବରେ, କାମରେ ଢିଲା ମାରିବା - To become insincere, to become inattentive - ୬ର୍ଅଏ୬ର୍ଯଘଅଓଅଢ, ଯଥଜ ୬ଏୱମ।

- ଠର୍ଯମଢ.ୱମଢ. ଅଢଥଓ ଠଯଓଥ ଠଅଏ ଯଅଜ ଓଅଏଘଯଘଅଓ-ଅ - You cannot get through the examination if your study casually and insincerely.

ଠର୍ଯମଓ୬ମ (ଢିଙ୍କି) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଢେଙ୍କି, ଧାନକୁଟା ଢେଙ୍କି - Husker - ଏ୬ଘ୬ ଏ୬ଘ୬ଓ ଠର୍ଯମଓ୬ମ, ଏ୬ଘ୬ଓ ଠଅ୬ର୍ଅଅ ଠର୍ଯମଓ୬୬ଘଥଓ ୬ଅମର୍।

- ଠର୍ଯମଓ୬ମ ଏ୬ଘ୬ଓ ଯଅଥଢଠ ଅ.ଠମ ୪ମଠମଢଅ - Rice husked in

husker is very tasty/Husked rice is very tasty.

ଢିଙ୍କୁଳ (ଢିଙ୍କୁଳ) - କ୍ରି. (ଚଞ୍ଚଳଥଞ) : ଗୋଟେ ପଟ ଟେକିବା, ଟେକି ହେବା - To tilt up one end, to be up one end - ଯମଢ ୟଟଢ ଠଚଢଚଓ।

ଢିଣି (ଢିଣି) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଅତି ଦୁବ୍‌ଲା ପତଳା, ଦୁର୍ବଳ (ସ୍ତ୍ର) - Very lean and thin also weak (female) - ଯଥଛଞ, ଢଥଛଥା ଝଞଢଞ ଚଚଯମ ଏଥଘଥଟ।

ଢିପ (ଢିପ୍) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ନଦୀ କୂଳ, ନଦୀ କାନ୍ଥି - Bank of river - ଓଞଢଞ ଚଞ:ଢଏମ।

ଢିପୁଣୁଚଓ (ଢିପ୍‌ଚୁୟ୍) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : କଜଳପାତି ଚଢେଇ - Black oriole bird - ଢିଏମଘଣୁଚଓ ଝଟଠଟ।

ଢିପା. (ଢିପା) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଢିପା ଜାଗା, ଉଚ୍ଚାଳିଆ ଜାଗା, ନିପାଣିଆ ଜାଗା - High land, elevated land, dry land - ଓଏଚଠଚ, ଠଥଢଞଓ ଘଞଓଓଞ।
- ଞଠଟଓଞଓ ଜଥ ଢିଏମଘଞ. ଏଞଟଞ ଓଟ ଢଟଏଟଛଞ - We have more dry land only.

ଢିପାଉ (ଢିପାଉ) - କ୍ରି. (ଚଞଟଥଞ) : ଗରମ କରିବା, ଖାଲି ହାଣ୍ଡି କିମ୍ବା କଢେଇ ଗରମ କରିବା (ଭାଜିବା ପାଇଁ) - To warm up empty pot by giving heat - ଠଞଠଥ ଣଚଠଢଞ. ଛଟ ଟଚଟଟ ଠଚଚଚଘ ଣଜଜଞ।
- ଣଟଠଞଓ ଢିଏମଘଞ.ଥ ଚଞଓ ଯଟ, ଛଞଯଢଚଏଘଞ ଢଥ ଞଠଞଓଞ - Put the pot on the oven to become hot, we will fry the black gram.

ଢିଳା (ଢିଳା ଢାପାଙ୍ଗ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଘ) : ଅତି ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥା, ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥା, କଙ୍କାଳସାର ହୋଇଯିବା - To become lean and thin, weak, reduced to skeleton - ଚଠଯଚଠଯ ଯଥଛଞ, ଠଞଓଓଞ ଣଞଢଞ।
- ଛଚଥଞ. ଠଟ ଢିଏମଘଞ.ଓ ଢିଏଞଣଞଓ ଣଞଢଞ ଟଟଞଓ - Due to illness he became lean and thin./ reduced to skeleton.

ଢିଂଟ (ଢିଂଟ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଅବାଧ୍ୟ, ଅମାନିଆ - Disobedient, obstinate, indifferent - ଠଟଢଏଛଞ, ଢଟଢଏଘଞ, ଏଞଢଯଞ, ଚଞ.ଠଯଢ ଏଚ ଚଞଠଏଞ ଢଞଓ ଞଏଚଯଯଢ।
- ଝଚଓ ଓଯଓଏଛଞ. ଓଥ ଢିଏଟଛ ଠଟଓ ଟ ଢିଏଯ'ଠ ଓଟଓଞ - This child is extremely disobedient and obstinate.

ଢିଏଢଚଥଞ., ଢିଏଞ.ଢଚଥଞ. (ଢିବୁୱା, ଢାବୁୱା) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଛପର ଛାଇ ଘର, ଭିତର ପଟ ପଟାରେ ଛାତ ପକାଇବା - Thatched house ceiling - ୟଞ.ଥଘଯ, ଚଏଞଣଞଛ, ଠଯଠ, ଣଞଜଏଛଞ ଠଟ ଜଞଠଥଢ ଥଘଞଓ ଣଯଞଠ ଢଞ.ଭୟଞ.ଥ।

ଦାରୁଦାଉ (ଢିବୁର୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଢିବୁର୍ ଗଛ - Dhibur tree - ଦାରୁଦାଉ ଜାତୀୟ।

- ଦାରୁଦାଉ ଜାତୀୟ ଜଳ ଦ.ଜ୍ୱ ମାଝିମା ହୋଇ ଦାରୁରେ ସଂପୃକ୍ତ - Dhibur tree is found mostly in paddy crop field.

ଦୁଙ୍ଗ୍ରୀ (ଡୁଙ୍ଗ୍ରୀ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ହୁଡିଆ, ଛୋଟ ପାହାଡ, ମୁଣ୍ଡିଆ, ହୁଡି - Small hill, mound - ଜଂଘଯନ., ଜାରୀରୀ ପଟୁଥ ଂଥାଂ ୟଂ.ା ୨୦୨୦, ଯନାରନ।

- ବନଥ ଦୁଙ୍ଗ୍ରୀ ରଟଜଥ ବନଥ ଂଥ ଦନଥ ଂଥାଦ୍ୟନ - Small hill called Bana dungri is shelter of bears.

ଦୁଙ୍ଗ ଦୁଙ୍ଗ୍ରେନ. (ଡୁଗ୍ ଡୁଗ୍ୟା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ, ଯାହା ସମର ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ - A special type of martial drum beaten for alerting or passing message to people - ପୀଜ ୮୨ଂନଥ ବନାଂଗଥନ, ଥଥନ ୬ଂ ୮୨ଂଜନଥ ଯଥପ ଂଥ ୀଜୀଂନ. ଜନପଟଣନଡ-ନ; ଟଟଜ ଂନ.ପୀ ୦୨ ଯଂଣଂଡ-ନ ନୀ ଟଟଜ ୮ନ.ଙୀଜ ଂଥ ୬ଂଣନ।

ଦୁଙ୍ଗାଉ (ଡୁଙ୍ଗାଉ) - କ୍ରି. (ଚନ୍ଥଯନ) : ଉପର ଉପର ଅଂଶ କାଟିବା, ଛେଦନ କରିବା, ଡାଳ ହାଣିବା - To cut the upper portion of the branch of tree, to shear off - ଯଟୁଟ, ଟଜନ ଟଜନନଡ ଯଟୁଟ, ପନଡ, ପନଡ ୀଜଂଦଂଡଂଜ ଂନଡ।

- ଡଜନଥୀନନପ ଜନୀଟ ଦଂଡୀଦନନୀଟନ ୀଜଂଜପଟଥଯନ, ଥଥନଜଥ ଟଟଦନଥ ଟଟଦନଥ ଦଂଡୀଥ.ଥ ଂନଡ ଘଟ - The jackfruit tree has become bushy, cut the upper portion of the branches.

ଦୁଙ୍ଗୀ (ଡୁଗୀ1) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଡାଳର ଅଗ, ଅଗ୍ରଭାଗ - Top of the branch where tender leaves grow - ଟଜନ ଦଂଡୀ, ଦଂଡୀ ୀଟ ଦନାଥଟ ଥନଂନପ ଥନଡୀଥଥଡ-ନ।

ଦୁଙ୍ଗୀ (ଡୁଗୀ1) - କ୍ରି. (ଂନ୍ଥଯନ) : ଡାଳ ଛିଣ୍ଡାଇବା, ଭାଙ୍ଗିବା, କାଟିବା - To break off the branch of a tree, to shear, to cut out, to chop off - ାଟ'ଡଜୀ ୀନ.ଘଂଜ, ଯଟୁଟ, ପନଡ ଦଂଡୀ।

- ପଂଥଡଜନ. ଜନୀଟ ଦନ.ୀ ଂଜ ଯଟୁଟ ଦଂଡୀ ନଂଜନଜ-ନ - The branches of the drum stick tree are chopped off.

ଦୁଙ୍ଗୀ, ଦାରୁଙ୍ଗୀ (ଡୁଙ୍ଗୀ1, ଢୁଙ୍ଗୀ1) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଠେସ କାଠ, ବଡ ବଡ କାଠ, ଗଣ୍ଡିକୁ କରତରେ କାଟିବା ସମୟରେ କାଠ ଗଣ୍ଡିକୁ ଗୋଟେ ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠାଯାଏ, ଏଥିପାଇଁ ତଳ ଆଡୁ କାଠ ଠେସ ଦିଆଯାଏ । ଏହି ଠେସ କାଠକୁ ଡୁଙ୍ଗୀ କୁହାଯାଏ - Supporting wood to keep the log of wood up for sawing it - ଚନ୍ଦାଣ ଓନ୍ଦାଂଚଟ ପୀଜ ୪ଟଜ ଂଚଜ ଜଟଯଥଟ ଦନ.ଙୀଜ ୮ନଠନ ଣଟୁଟନ ଚନ୍ଦାଣ (ଟଥଓନ ଜଥ ଚଥଜନଠ

ଠଟଚଥ ଓଟଢ ।ଥଘଥଡ/ଝ୸ଓଅ.ଓ ।ଥଘଥଡ ଚଥ ।ଟଯଅ ଚଅଡ-ଅ))।

ଠଚP (ଡୁଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଯଥଡ) : ଖାଇ କରି ପେଟ ପୂରିବା ଫୁଲାଇବା - Stomach full eating - ।ଥଧ ଠ୸, Pଅ।ଏ ।ଅଯଅଅଡ ଠ୸, ଓଚPଏଚ।

- ଚଅଠଅ ଚ୸ଟ ଅ.ଠ୸ସ ଠଚP ଟଯଅ - Buffaloes grazed to their stomach filled/full.

ଠଚPଠଚP (ଡୁଲ୍ଡୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଯଥଘ) : ଫାଟି ଯିବା ଭଳି ମୋଟା ହେବା - To become excessively fat, bulky - ୟଥଚଠଥ ଘଥ।ଅ ଓ୸ଠ୸ଓ, ଘଏଚPଅ.ଥଥଓ।

- ଚଯ୸ ଫ୸ଚଚ ଫଥ ଠଚPଠଚP ଟ ଘଥ।ଅ ଓ୸ଠ୸ଓ ଅଚଅଅଯଅ - That stranger is abnormally fat.

ଠଚPଅ.ଥ, ଠଥPଅଥ (ଡୁଲାଉ, ଡଲାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଯଥଅ)) : ଉପର ଡାଳ ଗୁଡିକ କାଟି ଦେବା, ଉପର ଉପର କାଟି ସାଇଜ୍ କରିବା - To trim, prune, to cut the upper portion of branches of tree - ଝଟଠଅଯ ଝଟଠଅଯ ଘଅଓ, ଏଯଟଯ, ଠଏଓଅ.ଥ।

ଠଚPସ, ଠ୸Pସ (ଡୁଲି, ଡିଲି) - ବି. (ଦଚଯଚଘ) : ବାଉଁଶରୁ ତିଆରି ଅତି ବଡ ଟୋକେଇ (ଧାନ ରଖିବା ପାଇଁ) - Giant bamboo basket to store paddy - ଠଅ୸ଯଟଯ ଘଚଏଚ।୸ ଏଓଯଟ ଠଅଚଝ୸ଅ ଘଅଓ ୟ୸ଚଅଓ ଚଝଅ୸ସ୸, ଠ୸ସଘ୸, ଠ୸Pସ।

ଠଚPଚଠଚଓ (ଡୁଲୁଡୁଂ) - ବି. (ଦଚଯଚଘ) : ମାଟିଆ ଦେଉଳି ସାପ - A non-poisonous snake - ଠଚPଚଠଚଓ ଠ୸ଦ।

ଠଚଘ୸ (ଡୁକି) - କ୍ରି. (ଚଅଯଥଅ)) : ପରିସ୍ରା କରିବା - To make water, to urinate - ।ଥ୸ଓଅ, ଫଅଓ, ଝଚଠଚ।

- ଯଥଅଅ ଯଚ୸ ଚଥ୸ଟ ଫଥ ଅPଥଘ ଠଚଘ୸ଓଅ - Don't urinate in this vicinity.

ଠଚଘ୸ଅ. (ଡୁମ୍ରା) - ବି. (ଦଚଯଚଘ) : ତାବିଜ, କବଚ - Locket - ଘଥ।ଥଓ ୸ଟ ଘଥ୸ଥଓ ଅ୸ ଠଅଓଚଝଅଯ ଠ୸-୸ଟ ଠଥP ଠଚଘ୸ଅ., ୸ଅଘ ଠଚଘ୸ଅ.।

ଠଚ୸ (ଡୁର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଯଥଅ)) : ଗଖୋର ସାପର ଶବ୍ଦ "ଡୁର୍", ଯଦି ଏହି ସାପ ଏଭଳି ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ, ତେବେ ଏହା ପ୍ରବଳ ଝଡି ବର୍ଷା ହେବାର ସୂଚନା ଦିଏ - Cobra snake making sound "Dur", this sound of cobra is indication of heavy and incessant rain likely to come/take place - ଅଓଅଓ ଠ୸ସ ଚଥ ଠଚ୸ଅ, ଚଯଚଚ ଠ୸ସ ଚଥ ଠଚ୸ Pଟଚଝଅଯ ଯ୸୸ଚଓଝଅ.ଠ ଟ ଫଅଓ ।ଅ.ଘଚଫଅ ଘଟଯଠଠ ଘଯ୸ଠଅଅଯଓ-ଅ)।

ଠଚ୸ଅ (ଡୁରୀ) - ବି. (ଦଚଯଚଘ) : ସୂତାର ରସି, ଦଉଡି, ପେଟିକୋଟ, ଅନ୍ତବସ୍ତ୍ର

ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟବହୃତ ସୂତା ରସି - Thread used in garland, petticoat, underwear, necklace of bead - ଝଟ'ା ଅର ଟଯଅଟ ଠଟଭଅଓ ରଟ ଏଟଏରଅରଅଭଓ ଏରରା, ଠଥା ଠଥଝଥା ୮ଅ.ଯଅ ରଟଯଥ' ା୍ଅଓଅଥଭଓ-ଅ।

ଏରା (ଡୁଜ୍) - ବିଂ. (ରରଟରଟ) : ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଲାଞ୍ଜଥିବା ଘୁଷୁରୀ - Very short tail (pig tail) - ଅ.ଏଅ ୮ରଅାଏଥ, ୮ରଅ:ଏଭଅ. ଭଅଭା୍ଥଯ ୪ରୟରଅ।
- ଏରା ଭଅଭା୍ଥଯ - Piglet, pig tail.

ଏରଯୱ (ଡୁହୁଁ) - ବି. (ଏରଟରଯ) : ଆବୁ - Tumour - ଏରଯୱ ଥଏଥ୮ଥଭଓ, ୬ଭ-୬ଭ୬।

ଏରଭ୬ (ଡୁଯୁ) - କ୍ରି. (୮ଅଟଯଅ) : ମୁଣ୍ଡରେ କୁଟି ହେବା, ବାଜିବା - To have dash on head - ଏରରା୬ଓ, ଠଅ.୮ଅାଥଭଓ।
- ଏ୬ଠ ରଟ ୮ଅଠରା ରଅଏ ଏରଭ୬ ଟଟଅ - I had a dash on my head against wall in darkness.

ଏରରଏା (ଡୁରୁଜ୍) - ବି. (ଏରଟରଯ) : ଘୁଷୁରୀମାନଙ୍କର ଶବ୍ଦ - Grunt of the pig - ୪୬୮ରଅ ୮ଥ ଏରରଏାଅ।
- ୪୬୮ରଅ ଓଥ୮ଥ ଏରରଏାଅ - Pig grunts.

ଏରଥରା୬ଓ (ଡୁଣ୍ଡୁଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଅ) : ଛାଇ କରିବା, ଖରା ନ ହେବା - To become shadow, absence of sun light (due to cloud) - ୪ଅଠ୬ଓ ଏଅଓ, ୬ଏ୬ଥଥଭଓ।
- ୪ଟରଏଅ ରଟ ରଅଏଅଥ ଏଟଟଅଭଓ ଠଟ ଏରଏରା୬ଓ ଅ୮ଅଓ-ଅ - It is shadow because of clouded sky.

ଏରଏଅ.ଓ (ଡୁଣ୍ଡାଃ) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ) : ବଡ ଭାଗ କରିବା (ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଶବ୍ଦ ବିଲ ହଳ କରିବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ବଡ ବିଲକୁ ପ୍ରଥମେ ବଡ ବଡ ଭାଗ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହି ବଡ ଭାଗକୁ ଛୋଟ ଭାଗ କରି ହଳ କରାଯାଏ, ଏହା କେବଳ ହଳ କରିବା ସକାଶେ କରାଯାଏ) - To divide into some big patch and these big patches are sub-divided into small patch for convenience of ploughing/tilling big crop field, this big patches are called in santali "Dundah) - ଏଅରଅଓ ଏଅରଅଓ ୪ଅ ଏଅ.ଅାଅ (୪ଅଟ୬ଓ ରଟ, ଏଅରଅଓ ଏଅ.ଟଏଅ.ଘ ୫ଟ ଓଥଏଅ ୮ଥଓଥ ୮ଥ ୪ଅ ଏରଏଅ ଠଏଏଅ.ଓଅ ଅରୟ ଥଟଅ ଏରଏଅ.ଓ ଓଥ ଅରୟଏଥ' ୮ଅ.ାଅାଏ ୮ଅ.ାଅାଏ ଅଠରଟ ୮ଅଠଟ ୮ଥ ୪ଅଟଅ।

ଏରଏଅ (ଡୁଣ୍ଡି) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ) : ଦଣ୍ଡ ଦେବା, ଜରିମାନ କରିବା - To punish, to impose penalty, to fine - ଏରଏଥଯ, ଓଅଭଅ, ାରରଅାଯଅଟଅ, ାଅ.ରଅ।
- ୬ଟଅ ଅାଏ୬ରଅଅ. ଯଅଅଅଯ ଯଥଏଟ ୪ଅଟଭ ୮ଥ ଏରଏଅ ୮ଟଓଟଭଅ - That issue less old man was fined Rs.500/-.

ଏରଏ୬ (ଡୁଡୁ) - ବି. (ଏରଟରଯ) : ଡୁଡୁ ଖେଳ, କବାଡି ଖେଳ - Dudu game,

kabadi game - ଡାଣ୍ଡ ଯୋଯ, ଡାଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡି. ଯୋଯ।

ଡାଣ୍ଡୁକିଦ୍ (ଡୁଣ୍ଡୁକିଦ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ଏକ ଜଙ୍ଗଲିଆ ଗଛ - An wild tree - ଡାଣ୍ଡୁକିମ୍ବ ଫଳରଟ।

ଡାଣ୍ଡୁର୍ (ଡୁବ୍ରୁ) - କ୍ରି. (ଚଳଯୁଳ) : ପେଟ ଗୋଳମାଳ ହେବା, ବଦହଜମ - To have stomach upset, indigestion - ହଳା ଡାଣ୍ଡୁରୁଡ, ଡଳଡ ୱାରଳା.ୟଳଡ ଠାଯ ଡାଣ୍ଡାଣ୍ଡୁଳଡ।

ଡାଣ୍ଡୁର୍ ଜୀ.ଡୀ (ଡୁବ୍ରୁ ଗାଡି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ଜିପ୍ ଗାଡି - Jeep - ଡାଣ୍ଡୁରୁ ଜୀ.ଡୀ।
- ଡାଣ୍ଡୁରୁ ଜୀ.ଡୀ ଫଯ ଫରଳାଯଗଳାହ ଫରୁଯଗଳାହ ଘଳର ରଯଳଂଗ ଫଳ.ଗ ଜଯଗଳ - Jeep moves in rough road also.

ଡାଣ୍ଡାଳ.ଓ (ଡୁବାଙ୍ଗ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ମାଦଳ ବାଜିବା ଶବ୍ଦ - Sound of Madal drum - ଠୁଯଫଳଡ ରୁ ୟଳାଯ।

ଡାଣ୍ଡାଲଳ.ଓ (ଡୁଭାଃ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ତେଲ ରଖିବା ପାଇଁ ଛୋଟ ମାଠିଆ, ପଥରରୁ ତିଆରି ଗିନା, ପାତ୍ର - Small earthen pot for storing oil, small bowl made of stone - ୟୁଯଯ ଖୁଯଳ.ଓ, ଘଳ.ଠଲରଳ., ଘଳ.ଠଲରୀ।
- ଡାଣ୍ଡାଲଳ.ଓ ୟୁଯଯ - Oil in the earthen container.

ଡାଣ୍ଡାଳ.ଖ (ଡୁବାଉ) - କ୍ରି. (ଚଳଯଳଖ) : ବୁଡାଇବା, ଧ୍ୱଂସ କରିବା - To ruin, to destroy - ଡାଣ୍ଡାଳ.ଖ, ଖଳାଡାଳ, ଓଯାଳ।
- ଳାଘଯଟଗାଳ ଠଳାଘଳ ଫଳଫଳ ଓଯାଳଳଘଳଗଳଳ ଠଯ ଡାଣ୍ଡାଳ.ଖ ଳାଳ ଚଳଠଯ ଖଳାଘଳାଖଯଳଳ - Our middle brother ruined us from all sides.

ଡାଣ୍ଡାଲୀ (ଡୁଭି) - ବିଂ./ବି. (ଓସ୍ତ୍ରୀଯ)/ (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ପିଚା, ଫଡି, ପିଚା ପାର୍ଶ୍ୱ ଅଙ୍ଗ - Buttock side portion, pelvis - ଡାଯଚଯ ଡାଣ୍ଡାଲୀ।
- ଡାଣ୍ଡାଲୀ ୱାଳଡ - Buttock side pelvis bone.

ଡାଲ୍ଟଗୀ, ଡାଣ୍ଡଗୀ (ଡୁଙ୍ଗ1, ଡୁଙ୍ଗ1) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ଠୋସ କାଠ (ଶଗଡର ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଯାଏ ଶଗଡକୁ ଟେକି ରଖିବା ପାଇଁ) - Jam wood (to keep the bullock cart stand), to keep from portion of cart up - ୱଯଯଳ, ଓରଳଠଳ, ଯଳଓଳଗ ୱାଡାଗ ଠରାଯ ଫଳଯଳଯଓ ରଯଓଳଡଓ ଓରଳଠଳ।
- ଯଳଓଳଗ ୱାଡାଗ ରଯ ଡାଲ୍ଟଗୀ ଫଳଓଳଠ ଘଯ - Fix the jam supporting wood at front point of the bullock cart.

ଡାଲ୍ଟଫାଗ (ଢୁଲ୍କି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ଢୋଲ, ଢଲକ - Musical drum, terrible sound, producing drum - Dholok - ଠଳଘ ଡାଲ୍ଟଫାଗ ଠଳାୱଳଳ।

ଡାଲ୍ଟଫଳ. (ଢୁଲା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଯ) : ଧାନ ଭାଡି, ଭାଡି ଘର - Grain storing

wooden low platform - ଏତଣ୍ଡ ଏଅ.ଫମ ଫଥଏଥଜ ମଅ.ଓମଫ ଏଷଅ.ଯମ, ଏତଣ୍ଡ ଥଯଣଓ ଲଟ ଏଷ୍ଟମଅ. ଠଅଏଟଥଅ।

- ଏଷ୍ଟମଅ. ମଅଠଅଲ ଫଥ ଏଷମଠଅ.ଲ ବଥ ଘଟଠଅଓ-ଅ - Below the low wooden platform for storing grains is called - Bhitar (inner part, where ancestral spirits are worshipped).
- ଘଅ.ାଷମ ଥଯଣଓ ଏଷ୍ଟମଅ. ୫ଟଠଅଥ ଲଟ ଏଅ:ଫମ ୫ଟଠଅଥ ଏଅ:ଫମ ଫଥଯଣଥଘ ଅବଅଥଅ - In the village head house, above the low wooden roof Bandi (rice ball) is placed one up on another.

ଏଷ୍ଟମମ (ଢୁଲି) - ବିଂ. (ଓମଥଓଥ) : ମୋଟି - Bulky lady - ଘମାବମ ଘଅ:ଭାମ।

ଏଷ୍ଟବଅ.ଥ (ଢୁକାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଥଥଅ) : ପଶିବା, ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିବା - To make entry, to enter forcefully - ଏଥମଥଥ, ଠଅମଅ ଏଯଅଣଓଥଓ, ୮ଟଥ ଘଟଥଅ।

- ଓଥମ ଘଅ:ଭାମ ଏଯଅଓ ଲଅ.ଯମଢ ଟ ଏଷ୍ଟବଅ.ଥ ଅବଅଥଅ - That woman has made an entry to the house to ruin the house.

ଏଷ୍ଟଲ୍ଟ ଏଷ୍ଟଲ୍ଟ (ଢୁରୁଢୁରୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଥଏଯ) : ବିନା ମିଟିକା ମାରି ଏକ ଲୟରେ ଦେଖିବା - To look at without twinkling of eyes - ଏଘଥ ଲଘଯଘଢ ଅଠଟ ଏଟ୍ଟଓଟଢ ବଅଓ।

- ଓଥମ ଏଥଯ ଢଥ ାଅ.ଯଘଢ ବଅଠଟ ଲଟଏଥ ଏଷଟଲ୍ଟ ଏଷଟଲ୍ଟଓ ଏଟ୍ଟଓଟଢ ବଅଓ-ଅ - That man keeps on eyes opened while slipping also.
- ଓଥମ ବଥବଥଓଘାଏ ଟଥଅଓ ବଷଥଥ ଘଏ ୮ଟଢ ଏଷଟଲ୍ଟ ଏଷଟଲ୍ଟଓ ବଥଓଥଓ ଅବଅଓ-ଅ - That beggar has been looking at me since long without twinkling his eyes.

ଏଷଟଲ୍ଟ ଏଷଟଲ୍ଟ (ଢୁରୁଢୁରୁ) - କ୍ରି. (ବଅଥଥଅ) : ଝାଡା ହେବା - Suffering from loose motion - ୫ଘଏଘଲଥଓ, ମଅାଏ ବଷଅଲଅଯ ଠଟ ୫ଘଏଘଲଥଓ।

- ଏଥମଅ ବଷଥଥ ମଅାଏ ବଷଅଲଅଯ ଠଟ ଯଟଘଅ ଏଥଘଟ ଏଷଟଲ୍ଟ ଏଷଟଲ୍ଟଓ ବଅଥଅ - Guest is suffering from loose motion since yesterday due to stomach upset.

ଏଷଟଓ (ଢୁୟ୍) - କ୍ରି. (ବଅଥଥଅ) : ମୁଣ୍ଡରେ ପିଟି ହେବା, କୁଟି ହେବା - To have a dash on head (forehead) against something solid - ଏଥମଥଓ ଲଟ ଠଅ.ବଘାଏଥଓ, ଠବବାଏଥଓ।

- ଏଘଅଓ ବଷଥଥ ଥଠଏବଥଥଓ ାଥଏଥଓ ୮ଘାମଯଘାଏ ଲଘାଏ ଏଷଟଓଟଥଅ - While coming out of house I had a dash on frontal head against door.

ଏଷଟଯଟଓ ଏଷଟଯଟଓ (ଢୁପୁଙ୍ ଢୁପୁଙ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଥଏଘଅ) : ତାଳ ଧରି ନାଚ ଦଳଙ୍କୁ ନାଚି ନାଚି ଆଗକୁ ନେବା -

Leading the dancing party according to the rhythm of drum - ଦଣ୍ଡଘଡ଼ି ଦଣ୍ଡଘଡ଼ି ଥଟଥ ଅ.ଶ୍ରୀ।

ଦଣ୍ଡଘଅ (ଢୁମ୍ଫୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଏଅ) : ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍ ଗୋଳା ତିଆରି କରିବା, ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍ - Make ball, round - ଓଡ଼ା ଓଡ଼ା ଠଥଏଅଅ, ଦଣ୍ଡଘଅ, ଓଡ଼ା ଓଡ଼ା।

- ଦଣ୍ଡଘଅ, ଦଣ୍ଡଘଅ ଯଥ ଅଦଅଏଅ - Bore the fruits of round shape.
- ୪ଡ଼ଠଅ.ଘ ୪ଅଘଯଅଅ ଦଅଠଥ ଦଣ୍ଡଘଅ ଦଅଓ ଘଥ - Roll the threads together and round it off.

ଦଣ୍ଡଠଣ୍ଡ (ଢୁଡ୍ରୁ) - ବିଂ./ବି. (ଓଡ଼ଏଡ଼)/ (ଘଏଡ଼ଘ) : ପୋଲା, ମେଲା - Hollow - ଦଣ୍ଡଅ, ଦଣ୍ଡଓଅ.ଓ।

- ଦଣ୍ଡଠଣ୍ଡ ଫଅଣ୍ଟ - Hollow tree.
- ଥଏଅ ଫଅଣ୍ଟ ଦଣ୍ଡଠଣ୍ଡ ଜ୍ଞ ଥଣ୍ଡଅଅଦ ଦଅ ଠଅଘଟ.ଏ ଦଅଏଅ - Flying squirrels are living in hollow of that tree.

ଦଣ୍ଡଠଣ୍ଟ (ଢୁଡ୍ରୀ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ଏଡ଼) : ବଡ କଣା ହୋଇଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ - Woman with big hole - ଯଅଣ୍ଡଅଓ ଦଣ୍ଡଓଅ.ଓ ଦଡ଼ଘ।

ଦଣ୍ଡଠଘ (ଢୁଡ଼ି) - କ୍ରି./ବି. (ଦଅଏଥଅ)/ (ଘଏଡ଼ଘ) : ଫୁକାର, ଢୁଡ଼ି, ପାଣି ଯିବାର ବାଟ - Hume pipe fixed on the ridge of the corps field for water to flow out and in - ଓଅ.ଠଓଠଣ୍ଡଣ୍ଡ, ଫଅଓ ଦଘ.ଘଘ ଯଅଣ୍ଡଥଯଥଓ ଦଅ.ଓଘଓ ଦଣ୍ଡଘଠଘ ଦଅ.ଶଏଅ.ଥ।

ଦଣ୍ଡଠଘ (ଢୁଣ୍ଡି) - ବି. (ଘଡ଼ଏଡ଼ଘ) : ଢୁଣ୍ଡି ଖେଳ - Game of dice, gamble - ଦଣ୍ଡଠଘ ଥଟଥ, ଘଡ଼ଥଅ. ଥଟଥ।

ଦଣ୍ଡଠଡ଼ (ଢୁଣ୍ଡୁ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ଏଡ଼ଏ) : ବୋକା, ଅଧମ, ନିର୍ବୋଧ - Stupid, foolish, scoundrel - ଠଥଡ଼ଅ, ଥ'ଠଣ୍ଡଥଘଠ, ଦଥଘଥଅଅଓ।

ଦଣ୍ଡଘ ଦଣ୍ଡଅଘ, ଦଣ୍ଡଅଘ ଦଣ୍ଡଘ (ଢୁଳ୍‌ଢାଳ୍, ଢାଳ୍‌ଢୁଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଏଥଘ) : ଢୁଳ୍ ଢାଳ୍ ଶବ୍ଦ - Sound of something rolling down from top - ୪ଥଠ ଦଣ୍ଡଥଏ ଘଣ୍ଡଅଘ ଘଣ୍ଡଘ ଓଡ଼ଘଫଅ.ଥ ଘଡ଼ଣ୍ଡଓ ୪ଅଠଏ।

ଦଣ୍ଡଠଠ ଘଥଏଠଏ (ଢୁବ୍ ମେନ୍ତେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଏଥଘ) : ଢୁବ୍ କରି ବାଜିବା, ଉପରୁ ପଡି ବାଜିବା - Something falling on ones back - ଦଣ୍ଡଠଠ ଘଥଏଠଏ ଠଅଘଘଅଥଅଓ, ୪ଥଠ ଦଣ୍ଡଥଏ ଘଡ଼ଣ୍ଡଅଓ ଠଏ ଠଅଘଘଅଥଅଓ।

ଦଣ୍ଡଠଠ ଦଣ୍ଡଅଠ (ଢୁବ୍ ଢାବ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଏଥଘ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ (ପାଣିରେ ପଡିବା ଶବ୍ଦ) - Sound of something falling on water flapping water sound - ୪ଅଠଏ (ଫଅଓ ଜ୍ଞ ଦଣ୍ଡଠଠ ଦଣ୍ଡଅଠ ୪ଅଠଏ ୬୪ଥ।

ଠଥଓଠଅ.ଘଘ (ଡେଗ୍‌ବାଜି) - କ୍ରି. (ଦଅଏଥଅ) : ଚକ୍ରି ଭଳି ଘୁରି ପଡିବା, ଡିଆଁ ମାରିବା - To fall down rotationally, to

jump down rotationally - ଓଏଟ ଚଅଠଟ ଠଯାପାଚଓ ଅ.ଷଚଯଅଓ, ଠଯାପାଚଓ ଚଅଠଟ ଏଚଯଚ।

ଠଟ'ଓଅ (ଡେଙ୍ଗା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଈଏଅ)/ (ଏଚଈଏ) : ଲଙ୍ଗଟି ମାରିବା - To wear napkin - ଠଚଅଚଓଏଅଅ ଠଟ'ଓଅ, ଘଅଠାଚଚଟ ଠଟ'ଓଅ।

- ଏଈଯ ଚଏଯଯ ଓଅ ଷଅଓଅ ଯଟଈଅଓ ଏଅଏ ଅଚଅଓଟଷଅ, ଈଈଅଠଟ ଠଟ'ଓଅ ଅଚଅଈଅଓ - That girl is undergoing monthly menstrual period, hence she has used sanitary napkin.
- ଘଅ.ଯଯାପ ଓଅଚଅ ଠଚଅଚଓଏଅଅ ଠଟ'ଓଅଓ ଚଅଈ ଠଅଠଯଟ'ଓ - In ancient time people were wearing small piece of cloth to cover the private part tieing in rope around the waist.

ଠଟାଅଓ (ଡେଲା°) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଈଈଯ) : ଦୟନୀୟ ଭାବରେ ଅସହାୟ ଭାବରେ ଘୁରି ବୁଲିବା - Helplessly moving around - ାଯାପଅ.ଓ ାଅଅଘଅଓ, ଠଚଯଟଗଟଏ ଠଚଯଟଘଟଏ।

ଠଟାଟଯ ଠଟାଟଯ (ଡେଲେମ୍ ଡେଲେମ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଈଈଯ) : ଅତି ମନ ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ସନ୍ତର୍ପଣ ଭାବରେ ଗମନ କରିବା, ହଲି ହଲି ଯିବା, ଚାଲିବା - Walking majestically and at sweet will, gradually but typically whimsical - ଯଈଈଚଚଏଯ ଚଚଯଚଚ ଚଚଯଚଚ ଠଟ ଠଅଯଅଯ ଯଯାଅ (ଚଚଯଯ ଠଅଯଅଯ)।

- ଈଚଅ ଠଟଈଅ ଏଟଠଅଓଟ ଜଟ ଠଟାଟଯ ଠଟାଟଯଯଟ ଈଠଅଚ ଟଈଅ? - Where are you going majestically in this early morning?
- ାଟଓଟଯ ାଟଓଟଯ ଓଅ ଅ.ଠଯ ଠଅ.ଓ ଠଅ.ଓ ଅଜ ଠଅଠଓ ଯଯାପଅ.ଈ ଠଅଯଅଠଓ ଅଜ ଠଟାଟଯ ଠଟାଟଯ ଓଅ ଈଅଏଟ ଯଯାପଅ.ଈ ଅଜ ଯଚଜାପଅ. ଏଈଓ ଚଅଠଟ ଠଅଯଅଠଅଯ - Legem legem is smooth and sliding and delem delem is slightly swaying and vibrating.

ଠଟଚଅା (ଡେକଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଈଏଅ) : ନଳ କୂଅରୁ ଚାପା କଳରେ ପାଣି ବାହାର କରିବା - To draw water in tube well by hand pump - ଠଟଚଅା ଠଟ ଓଅଓ ଜଅଚଅଠ, ଠଅ.ମଚଚା।
- ଓଟ~ ଯଏ ଯଈ ଠଟଚଅା ଏଈଓ ଅଯ ଘଟ - Please pump out water for me.

ଠଟଚଟ (ଡେକେ) ବି. (ଏଚଈଚଯ) : ଗାଣ୍ଡି, ପିଚା - Buttock - ଯା ଠଚଚଓ, ଠଟଚଟ।

ଠଟଚଟଓ (ଡେକେଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଈଏଅ) : ଢିଲା ହେବା (ଖୁଣ୍ଟ), ହଲିବା - To become loose (pole) - ଠଚଯାପଏଓ, ଯଯାପଅ.ଏଏଓ।
- ଠଯାଚଓପଯ ଚଚଚଈଠାଯ ଯଈ ଯଏଓ ଠଟ ଠଟଚଟଓ ଚଟଓ-ଅ - Electricity pole also became loose due to heavy wind.

ଠଟ'ାଅଓ (ଡେଞ୍ଜା°) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଈଈଯ) : ଗୀତ ଗାଇବାର ଶୈଳୀ ଏବଂ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ

(ମକର ପର୍ବ ଅବସରରେ) - Sound of the drum and style of drum beating - ꯗꯦꯡꯅꯣꯡ ꯗꯨꯗꯨꯄ।

ꯗꯦꯝ (ଡେମ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ନଦୀବନ୍ଧ - Dam, river dam - ꯖꯅꯗꯅ ꯐꯣꯄ, ꯗꯦꯝ।
- ꯁꯨꯂꯩꯄꯥ.ꯖꯥꯟꯅꯍ ꯗꯦꯝ - Suleipat dam.

ꯗꯩꯊꯦꯟ (ଡେଞ୍ଜେଞ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନିୟମିତ) : ଝୁଲି ହଲିବା - Swing like pendulum, hanging and swinging - ꯃꯁꯤ ꯁꯃꯣꯡ ꯑꯃꯁꯣꯡ ꯁꯥꯡꯅꯣꯡ ꯑꯥꯄꯃꯩ.ꯩꯊꯧ।
- ꯁꯄ ꯗꯥꯄꯥ ꯁꯃꯣꯡ ꯑꯩꯖ ꯣꯡ ꯗꯩꯊꯦꯟ ꯗꯩꯊꯦꯟ ꯑꯥꯄꯃꯩ.ꯩꯊꯧ ꯁꯃꯅꯤ - Ripe mango is swinging on the tree due to strong wind.

ꯗꯩꯊꯦꯡ (ଡେଞ୍ଜେଦ୍) - କ୍ରି. (ଅନିୟମିତ) : ଢିଲା ହେବା, ଢିଲା ହୋଇ ହଲିବା - To swing due to loose - ꯗꯥꯡꯄ ꯁꯃꯣꯡ ꯑꯥꯄꯃꯩ.ꯩꯊꯧ।

ꯗꯦꯑꯦꯡ (ଡେହେର୍) - ବିଂ. (ଅନିୟମିତ) : ବହୁତ - Plenty - ꯃ.ꯗꯥ ꯖꯅꯤ।

ꯗꯦꯡꯅ (ଡେରା) - କ୍ରି./ବି. (ଅନିୟମିତ)/(ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବସା ଘର, ବସା ରହିବା - Halting house, to halt - ꯗꯅꯤꯟ, ꯗꯅꯤꯟ ꯂꯥꯅꯖꯧ।
- ꯂꯧꯁꯤ ꯅꯦꯛꯂꯦ ꯗꯦꯡꯅ ꯁꯦꯡ ꯁꯂꯧꯁꯤ - Where did you accommodate them?
- ꯗꯦꯡꯅ ꯁꯂꯣꯡ ꯛꯦꯂ ꯑꯃꯥ ꯁꯦꯡ-ꯃ ꯅꯦ ꯗꯃꯖꯃ? - Did you get the accommodation or not?

ꯗꯦꯡꯁꯦꯡ, ꯇꯦꯡꯁꯦꯡ (ଡେରେଦ୍, ଟେରେଦ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଶୀତ ଦିନ ଦେଖା ଯାଉଥିବା ଛୋଟ ଚଢେଇ - Small bird found in winter season - ꯗꯦꯡꯁꯦꯡ ꯂꯦꯝꯂ (ꯁꯃ.ꯇꯥꯏ ꯁꯃ.ꯇꯥꯏ ꯃꯁꯤ, ꯅꯃꯗꯃꯖꯤꯡ ꯒꯥꯏ ꯗꯥꯏꯝꯗ ꯁꯤ ꯑꯦꯛꯁꯣꯖꯤꯡ-ꯃ)।

ꯗꯦꯡ (ଡେଦ୍) - ବିଂ. (ଅନିୟମିତ) : ବୋକା, ନିର୍ବୋଧ - Foolish, silly - ꯒꯤꯒꯅ., ꯄꯤꯅꯁꯅꯤ, ꯗꯃꯁꯃ।
- ꯃꯍ ꯗꯦꯡ ꯒꯤ ꯂꯦꯝꯃꯗ ꯑꯣ ꯗꯃꯖ ꯃꯥꯗꯃꯖ ꯃꯍꯥ - You fool, you have learnt nothing.

ꯗꯦꯗꯅꯥ (ଡେଡ୍ରା) - ବିଂ. (ଅନିୟମିତ) : କଠିନ, ଟାଣ ଦେହ ହାତ ଗୋଡ କାଲୁଆ ହୋଇଯିବା - Hard & solid, freezed, stiff - ꯁꯦꯁꯦꯟꯇ, ꯁꯟꯇꯤ।
- ꯐꯥ ꯏꯃꯖꯦꯟ ꯅꯃꯗꯃꯖ ꯐꯦ ꯗꯦꯗꯅꯥ ꯆꯦꯟ - Body became stiff due to extreme cold.

ꯗꯦꯟꯗꯦ (ଡେଣ୍ଡେ) - ବିଂ. (ଅନିୟମିତ) : ଖାଲି ଦେହ - Bare body - ꯆꯁꯦꯇ ꯑꯃꯥꯡꯍꯦ।
- ꯅꯥꯡꯐ ꯖꯥꯏ ꯐꯦꯁꯍ ꯅꯗꯃ.ꯍ ꯗꯃꯖꯃꯖꯥꯃ ꯄꯦꯇꯦꯁꯃꯥꯟꯇ ꯍꯐ ꯅꯦꯁꯍ ꯗꯦꯐꯗꯖ-ꯃ - Winged ants after being tired in flying, come down to ground and shed their wings.

ଡଟାଅଡ (ଡେଟବ୍) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ଚିମୁଟିବା, ଚିମୁଟାରେ ଧରିବା - To hold with tongs, pinchers - ଡଅାଅଡ ଠଟ ୫ସଧାଅ., ଲଅଠଅଧ।

- ବଅାବଅଧ ଟ ଡଟାଅଡ ବସ୍ତସସଅ - Crab caught me with its pinchers.

ଡଟଡଅ (ଡେମ୍ୟା) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ହେମାଳ ହୋଇଯିବା, ସନ୍ତ ସନ୍ତିଆ ଜାଗାରେ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଥଣ୍ଡା ହେବା ଏବଂ ଆଦ୍ର ହେବା (ହାଣ୍ଡି) - To become moisture, fungus (pot due to keeping in cold and dampened place) - ଅ.ୟଓଅ.ଯଅଓ, ଘଟଘଅାଅଅଓ (ାବବାା ଡଟଡଅଓ-ଅ)।

ଡଟଡଅଓ (ଡେମ୍ୟାଃ) - ବିଂ. (ଓବଫବଫ) : ବିଡା (ପତ୍ର ବିଡା) - Bundle of leaves - ୟଅାବଅଧ ଡସଡଅ.।

- ଧସଢ ଡଟଡଅଓ ୟଅାବଅଧ - One bundle of leaves.

ଡଟଡଟଅ (ଡେମ୍ୟେଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ପାଣିକୁ ଘାଣ୍ଟି ଚକଟି ଗୋଳିଆ କରି ଦେବା - To make water muddy - ଡଅବଅଅ ଡଅଡଟ, ଡଅଡଅଲ ଡଅଡଅଲ।

ଡଶଟଅବଅଅ (ଢେଲ୍କାଓ) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ଡରେଇବା ପାଇଁ ପଥର ଫୋପାଡିବା, ପଥରରେ ମାରିବା - To frighten, throwing stone/solid soil - ଡଅଠଅଲ ଥ୫ଥ ପଅ.ଓସଢ, ଡଶଟଅଅବ ଠଟ ୫ଅଅଅଅଢ।

ଡଶଟଅବଅଅ ବ୍ୟପଅ.ଓ (ଢେଲ୍କା କୁଲାଇ) - ବି. (ସ୍ୱଫଚ୍ୟଘ) : ଛୋଟ ପ୍ରଜାତିର ଠେକୁଆ - Small variety of rabbit - ବଅ.ାସାା ବଅ.ାସାା ବ୍ୟପଅ.ଓ।

ଡଶଟଅଅବ (ଢେଲାକ୍) - ବି. (ସ୍ୱଫଚ୍ୟଘ) : ଢେଲା ପଥର - Solid soil stone - ଘଅଫଅ ଘବଓଅ. ଡଶଟଅଅବ।

- ଫଟଫ ଢଅ ଡଅ.ଢବ ବଥଲଟ ୟଥବଠଥ ଡଶଟଅଅବ ଅବଅଫଅ - There are unusually heavy soil stones in the field this year.

ଡଶଟଅଅ ଢଅଲଟ (ଢେଲା ଦାରେ) - ବି. (ସ୍ୱଫଚ୍ୟଘ) : ଢେଲା ଗଛ - Dhela tree - ଡଶଟଅଅ ଢଅଲଟ।

ଡଶଟବଥା (ଢେକଜ୍) - ବି. (ସ୍ୱଫଚ୍ୟଘ) : ନଳ କୂଅ - Hand pump, tube well - ଡଶଅଢବଥଓ ବବଓ।

ଡଶଟବଥା (ଢେକଜ୍) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ଢିଲା ହେବା, ହଲିବା - To become loose - ଡଶସାଅଥଓ, ଘସାଅ.ଥଥଓ, ଡଶସାଢବବଓଥଓ।

ଡଶଟବଅଲ (ଢେକାର୍) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ହାକୁଟି ହେବା - Hiccup - ଡଶଟବଅଲ ଥଡଥବଥଓ।

- ଢଶବଫଅ. ଓସସ ଡଶଟବଅଲଟଢ-ଅ - Odorous smell is coming out while hiccupping.

ଡଶଟଢବଅ (ଢେଙ୍କା) - ବି. (ସ୍ୱଫଚ୍ୟଘ) : ଗେଣ୍ଡାଳିଆ - Grey crane - ଡଶଟଢବଅ ୫ଟଫଟ।

- ଏଽଟଓଚଅ ଜଥ ଽୟଽଦ ଲଅଏଅଘ ଜଅଲଟ ଲଟଚଥ ଏଅଦଅଓ-ଅ - Grey crane use to spend night on tall dry tree.

ଏଽଟୟଅ (ଢେସା) - କ୍ରି. (ଚଅଦଥଅ) : ଭରସିବା, ଦୋଷାରୋପ, ଡେରି ହେବା, ସମର୍ଥନ, ଯୁକ୍ତି କରି, ବିଶ୍ୱାସ କରି, ଦାୟୀତ୍ୱ ନ ନେବାରେ ବାହାନା, କାରଣ - Relying upon, reason, shifting - ଘଅଘଅଥ, ଜଥୟ ଏଅଘ, ୟଅୟ ଏଅଘଅ ଓଏଏଏ।

ଏଽଟଏ ଏଽଟଏ (ଢେଞ୍ଜ୍ ଢେଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଘ) : ଝୁଲି କରି ସ୍ଥିର ରହିବା - Hanging still - ଅଚଅ ଠଽଏଲ ଚଅଓ।

ଏଽଟଏଘଅଓ (ଢେଞ୍ଚଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଘ) : ଛୋଟେଇବା, ଲେଙ୍ଗେଳେଇବା - To limp, limping - ଘଽଅହଅ, ଘଽଅହଅ ଠଅଘଅଅଘ।
- ୰ଅ.ଦ୍ୟଏ ଟ ଦଟଏଟଜ ଅଦଅ, ଅଦଅଠଟ ଏଽଟଏଘଅଓ ଏଽଟଏଘଅଓ ଟ ଠଅଘଅଅଏଟଜ-ଅ - He trod upon a thorn and pierced, that is why he is limping.
- ଜଅଲଟ ଚଽଅଦ ଏଚଲଟଦ ଏଏଦଅଓ ଚଽଅଦ ଟ ଏଽଟଏଘଅଓ ଟଦଅ - He limped from the day he fell down from a tree.

ଏଽଟଲ (ଢେର୍) - ବିଂ. (ଓଚଦଚଦ) : ବହୁତ, ପ୍ରଚୁର - Plenty of, a lot of - ଏଽଟଲ, ଅ.ଏଅ ଏଟଏଟଲ।

- ଦଟଦ ଜଥ ଏଽଟଲ ଏଓଘଓଚ ଏଚଓ ଦଟଦଅ - There was bumper harvest this year.

ଏଽଟଲଅ (ଢେରା) - ବି. (ଏଚଦଚଏ) : ସୂତା ଅବା ଦଉଡିକୁ ପାକଳ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ତକଲି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ତାହାର ଆକୃତି ଗୁଣନ (x) ଚିହ୍ନ ଭଳି - It is a cross twister of rope and thread - ଏଅଏଟଲ ଅଲ ୮୬୦ଅ.ଏ ଘଅ'ଚ ଏଅଚଽଲଲଅ (x) ଏଽଟଲଅ ଏଽଟଲଅ ଘଘଦଏଅ.।

ଏଽଟଲଟ ଏଽଟଲଟ (ଢେରେ ଢେରେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଘ) : ବିନା ମିଟିକା ମାରି ଅନେକ ସମୟର ଧରି ଅନେଇବା - To look at without twinkling eyes - ଏଘଦ ଲଘଘଘଓ ଠଟ ଅ.ଏଘ ଓଽଅ.ଘଘଚ ଏଟ'ଓଟଜ ଅଲ ଚଅଓଅଓ।
- ଘଘ ୮ଟଜ ଏଽଟଲଟ ଏଽଟଲଟ ଏଟ'ଓଟଜ ଅଚଅଜ-ଅ - She is looking at me constantly without twinkling her eyes.

ଏଽଟଅଅଟ ଏଽଟଅଅଟ (ଢେଣେ ଢେଣେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଘ) : ମାଛି ଭେଣେ ଭେଣେ କରିବା - Buzzing of flies - ଲଅ ଏଽଟଅଅଟ ଏଽଟଅଅଟ।
- ଲଅ ଅ.ଘଘଏ ଓଟଚଅ ଏଽଟଅଅଟ ଏଽଟଅଅଟଓ ଚଅଦଅଅ - Flies are buzzing disgustingly.

ଏଽଟଅଅଟଘ ଏଽଟଅଟଟଘ (ଢେଣେଞ୍ଜ୍ ଢେପେଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଘ) :

ରୋଗୀଣା ହୋଇଯିବା, ପତଳା ଓ ଦୁର୍ବଳ ହେବା - To become lean and thin - ᱯᱟᱞᱟᱝ ᱦᱟᱹᱰ, ᱞᱟᱜᱲᱟᱝ ᱯᱟᱹᱯᱟᱜ।

ଢଣ୍ଢରା (ଢେଣ୍ଢରା) - କ୍ରି. (ଚଞ୍ଚଳଞ୍ଚ) : ଧେଣ୍ଢୁରା ପିଟିବା - To announce, to declare - ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ, ᱥᱟᱨᱦᱟᱹᱭ.ᱠᱟᱨ।

ଢଣ୍ଢଳା (ଢେନା) - ବି. (ଏଚଳଏ) : ଢେନା ଗଛ - One kind of tree - ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱜᱟᱞᱚᱴ (ᱞᱟᱝᱤ ᱜᱟᱞᱚᱴ)।

ଢଣ୍ଢଳା ଗୁଡ, ଢଣ୍ଢଳା ଗୁଡ (ଢେନା ଗୁଳ୍, ଢେଲା ଗୁଳ୍) - ବି. (ଏଚଳଏ) : ପଥର ଗୁଡ, ମୁଣ୍ଡା ଗୁଡ - Stone molasses, solid molasses - ᱜᱟᱞᱚᱴ ᱜᱩᱰ, ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱜᱩᱰ, ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱜᱩᱰ।

ଢଣ୍ଢର ଢଣ୍ଢର (ଢେଳ୍ ଢେଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଟଳ) : ଢେଳ୍ ଢେଳ୍ ଶବ୍ଦ - Dher dher sound - ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱦᱟᱹᱢᱟᱜ।

ଢଣ୍ଢଳ ଢଣ୍ଢଳ (ଢେଳ୍ ଢେଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଳଟଳ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ, ପାଚିଲା ପଣସକୁ ବାଡିରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପିଟିଲେ ଏହି ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ନିର୍ଗତ ହୁଏ - One kind of sound (ripe jackfruit if hit with stick - ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱢᱟᱲᱢᱩᱞᱟᱝ ᱦᱟᱹᱢᱟᱜ (ᱢᱟᱨᱤ ᱜᱟᱞᱚᱴᱟᱱᱟ ᱦᱟᱹᱢᱟᱜ)

- ᱮ -

ᱮ : (ଏନ୍) : ଏହା ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କ୍ରମରେ ଚବିଶତମ ଅକ୍ଷର ଏବଂ ପଂଚମ ଧାଡିର ଚତୁର୍ଥ ଅକ୍ଷର । ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷର "ଏ" ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷରର ସାହାର୍ଯ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ, ଯେପରି - "ଏନ୍" । ସାନ୍ତାଳୀ ଶବ୍ଦ - "ଏନ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପାଦରେ ଦଳିବା । ବିଶେଷ କରି ଅତୀତ କାଳରେ ଏବଂ ବର୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଧାନ ବିଲରୁ କାଟି ଆଣି ଧାନ ଗଛରୁ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଜଣେ ହୋଇ ଧାନକୁ ଗୋଡରେ ଦଳନ୍ତି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଧାନ ମଞ୍ଜି ଗୁଡାକ କୁଟାରୁ ଝଡିଯାଏ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀରୁ ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତି ଦିଆ ଯାଇଅଛି ଏବଂ ଏହାର ଡାକ ମଧ୍ୟ "ଏନ୍" ରଖା ଯାଇଛି - This is twenty fourth letter in series of Olchiki writing system and its position is fourth in fifth row of wring array. The letter come under consonant category and is pronounced with the help of vowel - "ᱮ" A or E in English. "En" is meaningful word in santali which means crushing of paddy straw with legs to out the paddy seeds. Gesture posture of body of a person crushing paddy is adopted in giving the shape of the letter and called "En" - ᱮᱢᱟᱜᱟᱱ "ᱮ" ᱢᱚᱞᱟᱨᱟ ᱜᱟ "ᱟᱯ ᱥᱟᱵᱤ" ᱟᱯ ᱱᱟᱢᱟᱯ ᱞᱮ ᱠᱟᱞᱚᱛᱮᱯ ᱨᱩᱮ ᱯᱮᱵᱚᱞᱟᱱ ᱞᱮᱫᱟᱱᱚ ᱢᱚᱵᱚᱞᱟ ᱵᱟᱦᱟᱨ ᱱᱟ ᱠᱟᱞᱤᱭᱮ ᱢᱮᱱᱟᱜ ᱜᱟᱜᱟ.ᱫ ᱞᱮ ᱨᱩᱮᱱ.ᱜ ᱦᱟᱹᱡᱟᱢ ᱞᱮ ᱢᱟᱯᱚᱜ ᱟᱯ

ବନ୍ଦେନ। ଦେଖୁନ ଏହ ଘନ୍ତଵନ୍ତ ବଟ୍ଟଟେଳ ନ୍ତନ୍ତଙ ଅବଶଅନ୍ତ ବନ୍ଦେନ ନ୍ତନ "ଟ" ନ୍ତନଵନ ନ୍ତନ୍ତଙ ଠଟ ନ୍ତଅନ୍ତ ନ୍ତନବନଠ ବନ୍ଦେନ ନ୍ତନ ଅଦେବନଠଟ ଦେଖୁନ ଏହ "ଟଦ" ଘଟଦେଅଓଦେଓ ବନ୍ଦେନ। ଟଦ ଘଟଦ ପଟବଶନଦ ଏହ ୱନଙଓନେ ଠଟ ଘଓନ୍ତଓ ଟଦ ଓଟ ପଅଓଅଦ ଏଶନ୍ତନ୍ତନ ଠଅ ଠବ୍ୱଶନ.ଖଅଓଙ-ନ୍ତ। ଘ୍ୱଏ ଘଅନ୍ତ ୱନଙଓନେ ଠଟ ଘଓନ୍ତଓ ଟଦ ୱଅଘଅଓ ନ୍ତ୍ୱନଓ ଠ୍ୱ ୱନଙଓନେ ଘଅନ୍ତଘଅ ନ୍ତଟଓନଓ ଘ୍ୱପ.ଖ ନ୍ତନ ଠନ୍ତଓଅ ଠନ୍ତନ୍ତଓଅ ଘଘପଅଓ-ନ୍ତ, ଅଦେବନ ଏଶନ୍ତନ୍ତନ ନ୍ତଟଓନଓ ଅନ୍ତଅଙ ଓଟ ଦେଖୁନ ଖ୍ୱବ୍ୱ ଓଅନ୍ତଘଅଦେ ନ୍ତଟଏଅ ଘନଠନଖ ନବନଦେନ ନ୍ତନ ନ୍ତଅନ୍ତ ନ୍ତନବନଠ ଘଦେ "ଟଦ" ଓଟ ଘଟଦେ ବନଠଟ ନ୍ତଅନ୍ତଅଓଅଓ-ନ୍ତ ବନ୍ଦେନ।

ଦେଅଠ : (ନତ୍) - ବି. (ଘବଦେବଘ) : ପୃଥିବୀ, ମାଆ ମାଟି - Earth - ଅଠ, (ଦେଅଠ ଏଅ ଅଠ ଓଟ, ଠଅଠଟ ୮ଟ୍ଟଟ୍ୱ ନ୍ତଟଏଅ ଦେଅଠ ପଟବନଠଟ ଠଶଟନ ନ୍ତଅନ୍ତଅଓଅଓ-ନ୍ତ)।
- ଘନ:ନ୍ତଠନ୍ତ ବ୍ୱଦେନ.ଙ ଏହନ୍ତଟ ବଅ ଦେନଠନନ୍ତ, ଦେନ୍ତଏଅଘ ଘଟଦେଟ ଘଅଏଅନ୍ତଘବ୍ୱପ୍ୱ ଦେଅଠ ବଅ ଦେବପ୍ୱନ.ଖଅଓ ପଟବନ - This is a folk song which goes like this : Marndi the richest man bursting the crackers; listen Modormuli! it seems as if earth is getting up and down.

ଦେଅଠନ : (ନତା) - କ୍ରି. (ବନ୍ଦେଖନ) : ଜାକିବା, ଚାପିବା, ଧରିବା, କୁଣ୍ଢାଇବା, ତଳେ ପକାଇ ଚାପି ଧରିବା - It is poetic form of "ଅଠନ", which means pin down, press, catch, hold - ଅଠନ (ଦଟନ୍ତଟ୍ୱ ନ୍ତଟଏଅ "ଦେଅଠନ" ବଅ ଘଟଦେନ), ଦେନଠ ବନଠଟ ଅଠ ନ୍ତଟ ଅଠନ ୱନ୍ତନ୍ତଘନଖ, ଦେନଠ ବ୍ୱନ୍ତଘ।
- ଘଅନ୍ତ ଠ୍ୱନ୍ତ ନ୍ତଟଏଅ ଦେନପଅଘ ଦେଅଠନଓ୍ୱନଠନ - Don't catch me anywhere you like/find/Don't touch me on road or in forest anytime.

ଦେଅଠ : (ନତେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଘନଦେନଖ ଠଅଦେଅଓ) : ଏଇଆଡେ, ଏପଟେ - This side, this way - ଦେଖୁନ ଏହ୍ୱଦେନ., ବଏବଓଟଏ ଦଟଘଟଏ।
- ଦେଅଠ ଏଅ ନପଅଘ ଘ୍ୱଘବଘଓ-ନ୍ତ - Don't come this side.

ଦେଅ : (ନତ୍) - ବି. (ଘବଦେବଘ) : ପୃଥିବୀ, ମାଆ ମାଟି - Earth - ଅ, (ଦେଅ ଏଅ ଅ ଓଟ, ଠଅଠଟ ଦଟଘଟ୍ୱ ନ୍ତଟଏଅ ଦେଅ ପଟବନଠଟ ଠଶଟନ ନ୍ତଅନ୍ତଅଓଅଓ-ନ୍ତ)।
- ଘନ:ନ୍ତଠନ୍ତ ବ୍ୱଦେନ.ଙ ଏହନ୍ତଟ ବଅ ଦେନଠନନ୍ତ, ଦେନ୍ତଏଅଘ ଘଟଦେଟ ଘଅଏଅନ୍ତଘବ୍ୱପ୍ୱ ଦେଅଠ ବଅ ଦେବପ୍ୱନ.ଖଅଓ ପଟବନ - This is a folk song which goes like this : Marndi the richest man bursting the crackers; listen Modormuli! it seems as if earth is getting up and down.

ଦେଅଠନ : (ନତା) - କ୍ରି. (ବନ୍ଦେଖନ) : ଜାକିବା, ଚାପିବା, ଧରିବା, କୁଣ୍ଢାଇବା, ତଳେ ପକାଇ ଚାପି ଧରିବା - It is poetic form of

ଦେଅଠ-ଅଠ : (ନ୍ଦ୍-ଅନ୍ତ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଦେଅଓ) : ଏଇଟା, ଏଇଟା ପରା - This is, it is - ଦେଅଓ-ଅଓ ଦେଖୁନ।
- ଦେଅଓ-ଅଓ ଠନପଟ ନ୍ତଖନ୍ତ ୱଟଠଶନ୍ତ - This is our manner/behaviour.

ଦେଅଓଅ : (ନଙ୍ଗଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦେଅ୍ତ) : ବେଶୀ ପାଚି ଯିବା - Over ripen - ଅ.ଠ୍ୱ ଦ୍ୱଠ୍ୱନ୍ତ, ଘଟ୍ତଟଘନଓ, ଘନ୍ତ, ଠ୍ୱନପ୍ୱ ଘନ୍ତ।
- ନପଟଓନଓ ଫନ୍ତଟ ବନ୍ତ ଫଅ ଠ୍ୱନପ୍ୱ ଦେଅଓଅଫ ନବନଦେନ - Mangos of our garden are over ripe.

ଦେଅନ : (ନତା) - କ୍ରି. (ବନ୍ଦେଖନ) : ଜାକିବା, ଚାପିବା, ଧରିବା, କୁଣ୍ଢାଇବା, ତଳେ ପକାଇ ଚାପି ଧରିବା - It is poetic form of

ଦେଅନ : (ନତା) - କ୍ରି. (ବନ୍ଦେଖନ) : ଜାକିବା, ଚାପିବା, ଧରିବା, କୁଣ୍ଢାଇବା, ତଳେ ପକାଇ ଚାପି ଧରିବା - It is poetic form of

ଦେଅପ : (ନଲ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବନ୍ଦେଖନ)/ (ଘବଦେବଘ) : ଝୋଟି ପକାଇବା, ଆଲମ୍ପନା - Floor painting, decorative or

religious purpose - ଽଅଘଽଅଜ ଽଠ ଵ୬ଦଘଠ ଵଽଅଜ ଓଅଠଅ ଢ୬ଅଅ.ଽ ଢଽଅ.ଽଠାଏ ଅଦ, ଽଅାଏଅଏ ଘଅଵଽଽଅ।

- ଽଅଠଠ ଽଅଠଠ ଘଅଜଽଅ ଽଅଠଠ ଽଅଦ ଘଽ, ଽଅଠଠ ଽଅଠଠ ଘଅଜଽଅ ଽଅଠଠ ଽଅଦ ଘଽ, ଢଽଠଽଅଢଅ.ଽଠ ଓଅ.ଜ ଢଅଦଅଢ ଽଅଦଓଅ ଽଅଦଢଽଠ - Here O! Sexy here you paint. Here O! Sexy here you draw, milching cow, we shall draw in side (This couplet is folk song of Sahray festival).

ଽଅଦ ାଏଦ : (ନଲ୍ ଜଲ୍) - କ୍ରି. (ଵଅଽଅଢଅ)) : ପସନ୍ଦ କରିବା, ଠିକ୍ କରିବା, ନିଷ୍ପତି କରିବା - To select, to choose, to like - ଘଅଽଽଅଢ଼ଓ, ଵ୬ଽଠ, ଘଅଠଠଅଢ।

- ଽ୬ଜ ଘଠଢ ଢଠଽ ଢଅଘ ଽଅଦାଏଦ ଵଽଢଽଜଅଅ, ଽଽଢଢଅଜ ଽଘ ଘଅ.ଓଠଜଽଽ ଵଅଽଅ? - You choose her once, wherefore are you forsaking her?

ଽଅଦଅଘ ାଘଅଦଅଘ : (ନଲମ୍ ଝଲମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଽଅଘ) : ବହୁ ଆଡମ୍ବର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦରେ ସୁସଜ୍ଜିତ, କାମ ଧନ୍ଦା ନ କରି ବୁଲା ବୁଲିରେ ବ୍ୟସ୍ତ - In royal attire behaviour like gentleman, moving around without doing work - ଅଦଅଘ ାଘଅଦଅଘ ଢଘ୬ଠଠ ଢଅଠଅ, ଽଅାଜଅ ଽଅ.ଘଠ ଅ୬ଅଽ ଵଘଘ ଵଘଅ.ଦଠ ଵଘଅ.ଦଠ ଠଽ ଢଅାଠଅ।

- ଠଅ.ଠ୬ ଠଘଅ.ଜଅ. ଢଅ ଅଦଅଘ ାଘଅଦଅଘ, ଠଅଦଅ ଽଅାଵଘଅ ଢଅ ାଅଘଽଅ ାଅଦଽ। ଽଅାଠଅ ଓଽଘଅ ଠଅଢଢଅ ଠଅଢଢଅ ଽଅାଵଘଅ, ଽଅାଠଅ ଓଽଘଅ ଠଅଢଢଅ ାଅଘଽଅ ାଅଦଽ - Gentlemen are roaming around doing nothing, bosom friends are walking in pair merrily. May be we are in betrothal relation, may be we are moving in pair merrily.

ଽଅଦଅଽ : (ନଲନ୍) - ବି. (ଘ୬ଽ୬ଘ) : କପାଳ ଲିଖନ, ଭାଗ୍ୟ - Fate, luck - ଅଦଅଽ, ଵଅଘଅଘ ଦଘଵଘଅଽ।

- ଽଅଦଅଽ ଘଅ'ଢଅଜ ଘଅ.ଽ୬ଘଅଓ ଵଅଽଅ - Sun of fate is sinking.

ଽଅଦଅଽ : (ନଲନ୍) - ବି. (ଘ୬ଽ୬ଘ) : ଚିତ୍ର ବିଚିତ୍ର, ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗରେ ଗାର, ଦାଗ, ଗାର ଗାର - Strip, markings - ଅଦଅଽ, ଓଅଘ ଵଅଓ, ଅ.ଠଘ ଦଽଵଅଽ ଘ୬ଘ ଅଘଅଓ।

- ଠ୬ଘ ଢଘଵଅ ଅଦଅଽ ଅଽଅ - Squirrels have strips on their back.

ଽଅଦଅଅଘ : (ନଲାଓ) - କ୍ରି. (ଵଅଽଅଘଅ)) : ପସନ୍ଦ କରିବା, ମନେ ମନେ ଭଲ ପାଇବା, ବାଛିବା - To select, to choose - ଵ୬ଽଠ, ଘଅଽଽଅଢ଼ଓ, ଘଅଽଽ ଘଅଽଽ ଠଽ ଵ୬ଽଠଓଅଓ।

- ଘଠଢାଅ.ଢ ଠଘଅ.ଓଠ ଅଦଅଓ ଵଅଘଅଅ ଽଅଦଅଘଅଅଓ ଵଅଽଅ - I am liking one brilliant boy.

- ଅଘଽ ଅ.ଠ୬ ଢଠଽଽଅଘ ଢ୬ଘ ଽଅଦଅଘଅଅଢ ଓଽଓଅ - I liked your native village.

ଝଡ଼ଝଣ : (ନକ୍ସା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳ) : ଚେହେରା - Look, appearence - ଖଟଯଇଅ, ଓଡ଼ାଖଡ଼ଝ ଇଟଓଅଓ ଖଟଯଇଅ।

ଝଡ଼ଝଥ : (ନକଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳ) : ଅବିକଳ, ସ୍ୱରୂପ, ନକଲ - Copy, true copy - ଝଡ଼ଝଥ, ଝ.ଓଝ.ଠ, ଇଟଝଡ଼ଠ ଝଅଓଡ଼ାଯ, ଝ୍ୟଝ.ଯ ଖଟଯଇଅ।

ଝଡ଼ଓଝଅ : (ନଙ୍କା) - ସର୍ବନାମ (ଚ୍ଝପ୍ର) : ଏହିଭଳି - Like this, thus - ଝଡ଼ଜଅ ଦଟଝଅ।
- ଝଡ଼ଓଝଅ ଓଡ଼ ଠଅଠଡ଼ ଝଅ.ଯ୍ୟଓଝଅ - We don't do like this/We don't work like this.

ଝଡ଼ାଯଦଅ : (ନଜ୍ମା) - ବିଂ. (ଓଚ୍ଝଚ୍ଝ) : ବହୁତ, ପ୍ରଚୁର - Plenty of, copious, many - ଝାଯଦଅ, ଝ.ଠଅ ଠଟଯଟଇ, ଝ.ଠଅ ଓଝଟ।
- ଠଟଯଟପ ଓଡ଼ ଝଡ଼ାଯଦଅ ଯଅ.ଝପ ଝଅଠ ଝଝଅଓ ଝଡ଼ଜଅ - Today I have caught many fishes.

ଝଡ଼ାଜଇ : (ନଜର୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳ) : କୁଦୃଷ୍ଟି - Looking at with ill intention - ଠଅ.ଅଅାା ଝଡ଼ାଜଇ।
- ଯଜଅଅଓ ଝଡ଼ାଜଇ ଅଘଟ ଖଟଠଅଟ ଇଟ ପ୍ରଇ ଅଝଅଝଅ - Evil eyes were casted on you.

ଝଡ଼ଯଝଟ : (ନମନ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଜଅ) : ଅଙ୍କୁରୋଦଗମ ହେବା, ମଞ୍ଜିରୁ ଗଛ ହେବା - To germinate - ଝଯଝଟଜଓ, ୟଠଅ. ଝଯଝଟଜଓ।

ଝଡ଼ଜଅଇ : (ନଓ୍ୱାର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଜଅ) : ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିବା, ପାଣିରୁ ଛାଣିବା - To rescue, to take out from water - ଠ୍ୟଘଜଓଓ ଚଓଝଟ ଝଜଅଇ, ଓଅଓ ଚଓଝଟ ଝଜଅଇ।
- ଅ.ଠ୍ୟ ଯଅଇଅଓ ଠ୍ୟଘଜଓଓ ଚଓଝଟ ଦଟ ଝଜଅଅଇ ଟଝଅ - We were rescued from great danger.
- ଓଅଓ ଚଓଝଟଜ୍ୟ ଝଜଅଅଇ ଇଅଚଅଠ ଚଟଓଟଘଅ - I took her out from water.

ଝଡ଼ଜଅ : (ନଆଁ) - ସର୍ବନାମ (ଚ୍ଝପ୍ର) : ଏଇଟା - It is, this is - ଝଡ଼ଓ-ଜଘ ଝଡ଼ଜଅ।
- ଝଡ଼ଜଅ ଚଅ.ଯ୍ୟ ଅଯ ଚଅ.ଯ୍ୟ ଯଟ - You do this work.

ଝଡ଼ଝ : (ନସ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳ) : ନସ୍, ନାଡୀ - Pulse - ଝଅ.ଠଚଅ.।

ଝଡ଼ଝଠଚ : (ନଷ୍ଟ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଟଜଅ)/ (ପ୍ରଚ୍ଳ) : ନଷ୍ଟ ହେବା, ନଷ୍ଟ, ଖରାପ ହେବା - Damage, wastage - ଚଓଠ୍ୟଠ, ଚଓଅଇଅଘଟଜଓ, ଚଓଅଓଅଜଟଜଓ।

ଝଡ଼ଝଯଦ : (ନସମ୍) - ବିଂ. (ଓଚ୍ଝଚ୍ଝ) : ଟିକେ ଟିକେ ନରମ, ପୂରାପୂରି ଶୁଖି ଟାଣ ନ ହୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥା - Slight soft, not fully dry - ଝଡ଼ଝଟ ଝଡ଼ଝଟ ଝଡ଼ଇଯଦ, ଘଚଇଅ.ଘଚଇ୍ୟ ଠଅଓ ଇଜଯଜଘ ଚଠଅ.ଇ (ଠ୍ୟଚ୍ୟ ଯଚଘଚ ଟଯଅଝ), ପଅ.ଠ୍ୟଓ।
- ଠ୍ୟଚ୍ୟ ଯଚଘଚ୍ୟ ଠଅଝଟ ଅଚଅଓ-ଅ, ଯଅଜଟଓ ପଟଝଚଓଅଝ ଝଡ଼ଝଯଦ ଝଡ଼ଝଯଦ ଯଅ.ଇ ଚଅଓ ଯଟ - I had spread the boiled rice under the

sun; you gather them when it is slightly dry and soft.

ᱫᱷᱟᱨᱟᱹ : (ନସାର୍) - ବିଂ. (ଓᱵᱫᱵ) : ଓସାରର କବିତା ରୂପ - Poetic form of ᱫᱷᱟᱨᱟᱹ, meaning breadth - ᱫᱷᱟᱨᱟᱹ ᱱᱩᱞᱩᱜᱟ ᱯᱩᱥᱱᱩᱭ ᱱᱫᱟ।

ᱫᱷᱩᱪᱩ : (ନହେ) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱫᱫᱷᱩᱜ) : ନାହିଁ, ମନା କରିବା - No, deny, disregard, disobey - ᱚᱫᱟᱜ, ᱚᱫᱟ.ᱫᱵᱜ-ᱟ, ᱯᱟᱫᱫᱟ, ᱚᱫᱟᱜ-ᱟ ᱯᱩᱪᱫ।
- ᱢᱟᱚᱥᱟᱱᱩ ᱫᱷᱩᱪᱩ ᱟᱢᱢᱟᱜ-ᱟ - He has disobeyed the order.

ᱫᱷᱟᱱᱫᱷᱚ : (ନରମ୍) - ବିଂ. (ଓᱵᱫᱵ) : ନରମ - Soft - ᱮᱟ.ᱚᱟᱜ।

ᱫᱷᱟᱱᱫᱷᱮᱵ : (ନରକ୍) - ବି. (ᱯᱵᱫᱵᱚ) : ନର୍କ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପରିଷ୍କାର ଓ ପଚି ଦୁର୍ଗନ୍ଧମୟ ସ୍ଥାନ - Very much dirty place, heel, excrement filth - ᱵᱚᱡᱟᱫᱵᱚᱡ ᱫᱟᱵᱟᱱᱟ ᱟᱫᱚᱵᱟᱱᱟ ᱚᱰ ᱵᱩᱞᱟᱱᱩᱵ ᱢᱢᱟᱫᱮ ᱢᱥᱟᱜᱟ, ᱫᱷᱟᱱᱫᱷᱮᱵ ᱵᱵᱟᱱᱟ, ᱟᱫᱚᱫ ᱵᱢ.ᱵᱡ ᱜᱫᱟ ᱜᱫᱟ ᱚᱢᱟᱫᱫᱟ ᱢᱫ ᱣᱟᱢᱟᱯᱟᱜ-ᱟ ᱯᱩᱮᱚᱰ ᱵᱢ.ᱚᱢ.ᱚ ᱯᱩᱮᱟᱜ-ᱟ।

ᱫᱷᱢᱫᱷ : (ନନ୍ଦ) - ବି. (ᱯᱵᱫᱵᱚ) : କୂଅର ନନ୍ଦ - Ring of the well - ᱢᱵᱯ ᱱᱩᱞᱩᱜᱟ ᱫᱷᱢᱫᱷ।

ᱫᱷᱩᱵᱫᱷ : (ନପର୍) - କ୍ରି. (ᱢᱟᱫᱮᱫᱟ) : ଟଣାଟୁଣି - Pull and be pulled - ᱫᱷᱟ-ᱫᱷᱵᱫᱷ (ᱫᱷᱫᱡᱟ ᱮᱪᱱᱩᱯ ᱱᱫᱟ ᱫᱷᱵᱵᱫᱷ ᱱᱩᱞᱩᱜᱟ ᱫᱷᱟᱱᱫᱷᱮ)।

ᱫᱷᱩᱵᱡᱫᱷᱱ : (ନପର୍) - ବି. (ᱯᱵᱫᱵᱚ) : କ୍ରୀତଦାସ - Slave - ᱢᱯᱱᱯᱩ ᱮᱯᱢᱜ ᱜᱵᱚᱯ ᱢᱟ.ᱯᱚᱯ, ᱮᱪᱟᱮᱜᱜ।
- ᱡᱵᱚᱯᱢᱜᱟᱱᱟ ᱫᱟᱢᱟᱜ ᱱᱩ ᱮᱟᱫᱮᱚᱟᱱᱟ ᱚᱯᱟᱜ ᱵᱫ ᱫᱷᱩᱵᱡᱫᱷᱱ ᱵᱫ ᱵᱡᱟᱢᱟᱡᱟᱜᱜ ᱵᱫ ᱚᱟᱚᱯᱜ - During Jamidar era, santal people were engaged as slave for failing the repayment of debt in Jamidar house.

ᱫᱷᱟᱯ : (ନଳ୍) - ବି. (ᱯᱵᱫᱵᱚ) : ସୂତ୍ର, ଧାରାସୂତ୍ର - Technique, knowledge, method, formula - ᱜᱡᱟ.ᱯ ᱵᱵᱚᱵᱱ।
- ᱱᱫᱯ ᱫᱷᱟᱯ ᱩᱪᱜ ᱚᱫ᱾ ᱚᱟᱫ ᱚᱟᱚᱟᱱᱩᱮᱟ, ᱫ᱾ᱚᱪᱟ ᱚᱡᱫᱜᱚᱱᱩᱱᱫᱜ ᱵᱟᱫᱮᱟ - You do not know how to speak and what to speak, there you are venturing/there you are proclaiming to be all knowing person.

ᱫᱷᱟᱯᱫᱷᱜ, ᱯᱟᱯᱫᱷᱜ : (ନଳଂ, ଅଳଂ) - ବି. (ᱯᱵᱫᱵᱚ) : "ଅଳଂ"ର କବିତା ରୂପ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆକୃତି - Shape - ᱯᱟᱯᱫᱜ।

ᱫᱷᱟᱯᱟᱡᱩ, ᱯᱟᱯᱟᱡᱩ : (ନଳାଓ, ଅଳାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱫᱮᱩᱟᱡ) : ଜଣା ଥିବା, ଜାଣିବା - To know, how to do, knowing - ᱯᱟᱯᱟᱡᱩ, ᱟᱚᱫ, ᱚᱟᱚᱟᱱᱩᱮ, ᱯᱟᱚᱟᱫᱜ।
- ᱜᱩᱪᱚᱟᱱᱚ ᱵᱟ.ᱚᱟ ᱜᱫ᱾ ᱚᱟᱫ ᱚᱟᱜ ᱫᱷᱟᱯᱟᱡᱟᱡᱟᱚᱟᱱ - You don't know

anything about work/ You don't know about any work.

ଦଅଘଜଓ, ଅଘଜଓ : (ନଳାଃ, ଅଳାଃ) - ବି. (ଏଁଦଁଏ) : ଘର - House - ଅଘଜଓ।

ଦଜଠଜଜ, ଜଠଜଜ : (ନାତ୍ରା, ଆତ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଁଦଁଦ) : ଅଧା, ଅଧାଅଧି - Half - ଜଠଜଜ, ଜଜଓଜଜ।

- ଦଜଠଜଜ ଏଜଜ ଟଓଜଦଗଏ ଜଁଏଜଜ.ଘ ଥଦଜ - I returned from half of the way covered.

ଦଜଁଓଏଥଟ : (ନାଙ୍ଗ୍ଲେ) - ବି. (ଏଁଦଁଏ) : ଜୁଆଳି ସହିତ ଈଶରେ ଯୋଡିବା ଦଉଡା ଫାଶ - Rope to connect beam and yoke of the plough - ଜଜଜଗ ଗଦଗ ଜଥ ଏଥଜଓଜଜଅ ଠଅଥଅଓ ଏଜଜଥଓଜଜ ଏଜଏଥଜ।

ଦଜଁଓଅଦ : (ନାଙ୍ଗସ୍) - ବି. (ଏଁଦଁଏ) : ବାହାନା, କାରଣ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - Purpose, reason, objective, pretext - ଏଁଠଁଏ ଠଥ, ଟଜଜଅଦ, ଘଓଁଏଗ।

- ଏଜଗ ଏଥଥ ଦଜଁଓଅଦ ଠଥ ଜଘଥ ଟଅ ଏଅ'ଏ ଏଗଜଗ ଠଜଜଜଜଏଥଜ ଘଥଏଜ - In the pretext of visiting market, I am meeting you all.

ଦଜଁଓଜ : (ନାଙ୍ଗା) - କ୍ରି. (ଟଜଦଅଜଜ) : ଛୁଟି କରିବା, କାମ ବନ୍ଦ କରିବା - To stop work, take leave, absence - ଏଗଓଜ., ଟଜ.ଯଗ ଏଅଜ୍ଞ।

- ଏଜଘଯଏ ଟଅ ଏଥଦ ଏଜଜଓ ଠଥ ଘଜଥଜଅଘଥଦ ଏଜଘଠଠଜ ଟଓଜଦ ଟଜ.ଯଗଏ ଦଜଁଓଜ ଟଥଜ-ଜ - Due to illness I remained absent in working place since last week.

ଦଜଁଓଜ : (ନାଙ୍ଗା) - ବି. (ଏଁଦଁଏ) : ନାଗା ବାବାଜୀ ସନ୍ୟାସୀ - Monk - ଦଜଁଓଜ ଏଜଏଜ, ଏଜଏଜଏଗ, ଏଗଓ ଓଥ ଠଜଏଥଦ ଏଁଦଁଗ ଓଁଦଁଗ ଏଘଘ।

- ଦଜଁଓଜ ଟଘଜଅ ଏଅଁଓଜ ଠଁଥଁଏ ଏଘଘ ଟଜଦଜ ଟଥ - Monks are having spiritual power.

ଦଜଓଜଯ : (ନାଗାମ୍) - ବି. (ଏଁଦଁଏ) : ଇତିହାସ, ଇତିବୃତି - History, record of past events - ଦଥଜଜଓଟଜଜ ଟଜଠଜଜଜ, ଯଜଓଥ ଓଜଘଏଗଦଥ ଜଓ ଟଜଠଜଜ ଟଘ।

- ଦଗଏଘଓ ଏଜ.ଠଗ ଜଜଘଓଓଘଯ ଓଥଟଓଜ ଦଜଓଜଯ ଏଜଜଏଜଟ ଏଘଓ ଜଜ.ଟଠଗଟଓଜ - One ought to know one's past history/One is required to know one's root.

ଦଜଁଓଜଓ : (ନାଙ୍ଗାର୍) - ବି. (ଏଁଦଁଏ) : ନଗର, ସହର - City, town - ଦଜଁଓଜଓ, ଏଜଏଜଓ।

- ଦଥଜଜଟ ଏଜଘଥଯଜଯ ଟଘଜଅ ଟଜ.ଟ, ଟଜଯଯଘଜ ଦଜଁଓଜଓ ଟଘଓଥ ଜ.ଠଗ ଏଥଦଥଏଏ ଦଥଟଥଏ ଏଗଏଘଦ ଟଘ ଟଜଥଯଜଜଅ ଜଥଜ-ଜ - Ancient ancestors were living a very prosperous life in cities called Chai, Champa, Badali, Koinda etc.

ଜାଙ୍ଗିନ୍ : (ନାଙ୍ଗିନ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ନାଗୁଣୀ, କାଳିନାଗ - Cobra - ଚଳ.ଜ୍ଞ ଜାଙ୍ଗିନ ଠାଏ।

ଜାଙ୍ଗ : (ନାଗିଲ୍) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ପୂର୍ବକାଳ, ଅତୀତ - Fore past, ancient - ୪ଟଜ୍ଜଳଓ, ଳ.ଓଏ ଯଳଘଏଳଯ, ଳ.ଓଏ ଜଟଓଳଓ ୪ଟଜଟପ ଜଥଘ ଚଳଜଳ।
- ଜାଙ୍ଗ ଯଳଘଏଳଯ ଚଥ/ଳ.ଓଏ ଯଳଘଏଳଯ ଚଥ - Forefathers.

ଜାଙ୍ଗ : (ନାଂ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : କାଳ, ସମୟ (ବର୍ତମାନ, ଭବିଷ୍ୟତ, ଅତୀତ କାଳ) - Tense, time - ଥଚଠଥ ଚଳଏ (ଜ୍ଞଠଜଳଓ, ଜ୍ଞଜ୍ଞଜଳଓ.ଓ, ଟଜଳଓ)।
- ଜାଙ୍ଗ ଜଥ ଘଟ ଓଥାଳଓଳ - There are three tenses - Present, future, past.

ଜାଙ୍ଗଯଳ : (ନାଲ୍ହା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଜଥଳ)/ (ପ୍ରଚଳିତ) : ମଜୁରୀ ଖଟିବା - Daily wage work - ଜାଙ୍ଗଯଳ ଠଚଯଳ.ଙ, ଟାଳଓ ଏଏଳଓ ଜଟ ଚଜ୍ଞଳାଳଥ ଚଳଠଟ ଚଚଏଳ.ଭ ଳଠଳଓ।
- ଜାଙ୍ଗଯଳ ଠଟଜଥ ଥଯଥଯ ଚଜ୍ଞଟଳ.ମ ଚଥଓ-ଳ - You will never be rich by daily wage work.

ଜାଙ୍ଗଥଯ, ଜାଙ୍ଗଥ : (ନାଲମ୍, ନାଲ) - ବିସ୍ମୟ ଶବ୍ଦ (ଯଳଜଳଥ) : ମନା କରିବା ଶବ୍ଦ - "don't" - ଯଳଜଳ, ଠଳଜଥଟ ଳଜ ଯଳଜଳଯ ଜଟଭଳଓ ୪ଟଜଟପ ଳଏଓ ଚଳଜଳ।

ଜାଙ୍ଗଥଯ ୪ଟଜଥଓ-ଳ - Do not go.

ଜାଙ୍ଗଥ ଚଠଳ.ଜ ଜାଙ୍ଗଥ ଳଠଳଯଳ - Never, never go.

ଜାଙ୍ଗଙ୍ଗଥଠ ଳାଙ୍ଗଥଠ : (ନାଲବ୍, ଆଲବ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଜଥଳ) : ମିଠା କଥା କହି ଭୁଲେଇବା, ମନେଇବା, ଠକେଇବା, ଭଣ୍ଡେଇବା - To cheat, to betray - ଟଜଟ, ଠଜଚଙ୍ଗଳ.ଥ, ଙଟାଚଜଳ।
- ଜ୍ଞଠ ଜଥ ଳଯଳଓଓ ଚଳଠଚଜଳ ଚଥଠ ଠଳଠଳଓ ଳଚଳଜ-ଳ, ଯଳଜଳ ଜଚଳଥଳ ଯଟଜ ଚଳଠଟ ଳାଙ୍ଗଥ ଳାଙ୍ଗଥଠ ଠଳଓଜଳ ଜ୍ଞଳଓ - I know you thoroughly, don't try to cheat me by false offer.

ଜାଙ୍ଗଳ : (ନାଲା) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ନାଳ, କେନାଲ - Canal, small water outlet, small river, stream, water way - ଓଳଠଳ, ପଙ୍ଗଠଚ, ଜାଙ୍ଗଳ, ଠଚଙ୍ଗଳ.ଜ, ପଳ.ଯଳ.ଜ୍ଞଓଓଳ.।
- ଜାଙ୍ଗଓ ଜାଙ୍ଗଳ ଜଥ ଳାଙ୍ଗଥ ଯଟଜଜଳ - Don't make an embankment on water ways.

ଜାଙ୍ଗଳଓ, ଳାଙ୍ଗଓ : (ନାଲାଙ୍ଗ୍, ଆଲାଙ୍ଗ୍) - ସର୍ବନାମ (ଚପ୍ରଚ) : ଆମେ ଦୁହେଁ - We two - ଳାଙ୍ଗଓ ଠଳଜ ଯଳଜ।
- ଳାଙ୍ଗଓ ଜଥ ଠଳଓ ଳଠଳ ଙଳଓଳ - Let we two don't go.

ଜାଙ୍ଗ : (ନାଲି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ନାଳି - Water ways drain, canal - ଜାଙ୍ଗଳ, ଠଚଙ୍ଗଳ.ଜ।

ଜାଙ୍ଗଙ୍ଗ : (ନାଲିସ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଜଥଳ) : ଆପତି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିବା, ଲେଖେଇବା,

କେଶ୍ କରିବା - To file case in court of law - ଠାନଏନ, ଚଚା ଚଚଛଆ ଛଟ ପନ.ପ୍ଲାଏ, ଚଟଏ।

- ଛନ.ଥଚ୍ଲାଗେନ. ଅଯନଓ ଏଚଠଚଯ ଠଟ ଠାନଏନ ଛଟ ଏନ.ପ୍ଲାଏ ନଚନଫ-ନଓ - Chowkidar has filed FIR against you in Police Station.

ଏନାପଟ, ନାପଟ : (ନାଲେ, ଆଲେ) - ସର୍ବନାମ (ଚ୍ଲଚଯ) : ଆମ୍ଭେ - We - ନ ପ ଟ ।

- ନାପଟ ଫଥ ନାଥଓ ଚଚଘ୍ଲ ଚନଏନ ପଟ - We are educated girls

.

ଏନାଚଛନ : (ନାକ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଚଏଚଏ) : ଅପରିଷ୍କାର - Dirty - ନାଚଛନ, ଠାନଏ ଠାନଏ ଏଲ୍ଲାଲା ଓଟ।

- ଯଲ୍ଲଫ ଯନାଳ ଓନଏ ଠାନଓ ଚଯ ନଚନଏନ, ଚଏଲ୍ଲଫଥ ନ.ଠଲ୍ଲ ଏନାଚଛନ ଯଥଘ ଚନଏନଓ - He has not bathed for week, he is a dirty man.

ଏନାଚଠନ୍ଦଠଲ : (ନାକ୍ଡାଣ୍ଡି) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ନାକଦଣ୍ଡି, ନାକଦଣ୍ଡା - Bridge of the nose - ଏନାଚ ଠନ୍ଦଠଲ।

- ଯଥଏାଳନଠଲ ଯଥଘନଓ ଏନାଚଠନ୍ଦଠଲ ଫଥ ଚଏଚପ ଓଟଓନ - The bridge of nose of Sikh is usually elevated one.

ଏନାଚଯଛଚପଲ : (ନାକ୍ଫୁଲି) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ନାକ ଫୁଲ - An ornamet of nose - ଯଛଚପଲ, ଯଚ ଯଛଚପଲ।

ଏନାଚଲ୍ଲାଠଘନ.(ନାକ୍ସିମ୍ଲା) ବିଂ(ଏଚଏଚଯ) : ନାକ ଫଡ ରେ ଘାଆ - Nasal sore/ ଏନାଚଲ୍ଲାଯଠଘନ. ପଟଏଚଛନଏ ନଫଛନ ଚନଯନଘଲ୍ଲାଓନ. ଠନଯନଓ ଯନ.ଓଲ୍ଲଚନ।

ଏନାଚଲ୍ଲା : (ନାକିଜ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚନଏନଘନ)/ (ଏଚଏଚଯ) : ପାନିଆ, ଚିରୁଣୀ - Comb - ଏନାଚଲ୍ଲା, ଚନାଚଛ ଏନାଚଲ୍ଲା, ଫଟଛଟଘ ଏନାଚଲ୍ଲଏ, ଯାପନଏାଲ୍ଲାଚ ଏନାଚଲ୍ଲା।

- ନାଚନଓ ଏନାଚଲ୍ଲା ଚନଠଟ ଫନାଠନଏ ଚଲ୍ଲଏ ନଠନଚ ଟଏନ - They did make-up and combed their hair and went for round.

ଏନାଚଲ୍ଲ : (ନାକି) - କ୍ରି. (ଚନଏନଘନ) : ସ୍ଥଗିତ କରିବା, ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା - To postpone, to half - ଠାଚଚନ.ଯ, ଠନଚଟ, ଠନ୍ଦଫଚ ଘନଓ।

- ନ.ଠଚ ଛଟ ଛଚଚଠଟଏ ଠଟ ଠନ୍ଦଓନ ଠଓଛଓ ଚନ.ଯଲ୍ଲ ଫନଚଚ ଏନାଚଲ୍ଲ ଯନଏଠନଘଲ୍ଲ ନଚନଫ-ନ - Due to pollution caused by child birth, all the performance of pujas are postponed.

ଏନାଳନଯ, ନାଳନଯ : (ନାଜମ୍, ଆଜ୍ଞମ୍) - କ୍ରି. (ଚନଏନଘନ) : ଶୁଣିବା - To hear - ନାଳନଯ, ନଠଟଏ।

- ଏଘନଓ ଚନାଠଛନ ଠନଯ ଏନାଳନଯ ପଟଫ ଠଟ ଠଏଯନଠ ଛଟଯ ଘଚଛଟଏନ - You didn't listen to me for which you faced the trouble.

ଏନାଳନଯ : (ନାଜମ୍) - ବି. (ଘଚଏଚଯ) : ଡାହାଣୀ, ଚିରିଗୁଣି, ପିତେଇଶୁଣୀ - Witch of high power - ଠନ.ଏ, ଏନାଳନଯ,

ᱫᱟᱣᱟᱫ ᱜᱟ ᱚᱱ.ᱫ ᱦᱩᱫᱩᱫ ᱜᱩᱞᱩᱫ ᱚᱱᱚ ᱫᱮᱞᱮᱱ।

ᱫᱟᱣ, ᱟᱣ : (ନାଜ, ଆଜ) - କ୍ରି. (ᱦᱚᱞᱟᱣᱟᱱ) : ଖୁଆଇ ଦେବା - To feed - ᱵᱟᱠᱤᱱ ᱱᱤᱴ ᱟᱣ।

- ᱫᱮᱜᱩᱱᱟᱱ. ᱦᱚ ᱟᱣᱟᱨᱮᱴ ᱦᱚᱞᱟᱣᱟᱱ - The child being fed.

ᱫᱟᱹᱣ, ᱟᱹᱣ : (ନାମ୍, ଆମ୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ତୁମେ - You - ᱟᱹᱣ (ᱟᱹᱣ ᱱᱤᱨᱮᱱᱚ ᱠᱮᱱᱤᱠᱮ ᱚᱡᱟᱱᱚ)।

ᱫᱟᱹᱣ, ᱣᱟᱹᱣ : (ନାମ୍, ଞାମ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱚᱞᱟᱣᱟᱱ) : ପାଇବା - To get - ᱣᱟᱹᱣ, ᱵᱟᱫᱟᱣᱮᱴ ᱣᱟᱹᱣ (ᱮᱜᱩᱱᱤᱱ. ᱦᱚᱣᱚᱱᱚ ᱱᱤᱡ)।

ᱫᱟᱣᱟᱞᱟᱹ : (ନାମାଲ୍) - ବିଂ./ବି. (ᱜᱤᱫᱤᱜᱤᱫ)/(ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ଦାଦନ ଖଟିବା, ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଖଟି ଖାଇବାକୁ ଯିବା, ଦୂର ବିଦେଶ - Other state or city for wage earning - ᱫᱟᱣᱟᱞᱟᱹ ᱜᱟᱨᱤᱣᱟᱹ, ᱫᱟᱣᱟᱞᱟᱹ ᱦᱚᱡᱚᱱᱟᱹᱱᱚ ᱦᱟᱱ.ᱟᱨ ᱟᱣᱟᱜ ᱤᱴᱤᱣᱟᱜ, ᱫᱟᱣᱟᱞᱟᱹ ᱦᱟᱱ.ᱟᱨ।

- ᱟᱱᱟᱴ ᱜᱚ ᱱᱤᱴ᱾ᱜᱚᱴᱟ ᱟᱱᱟᱱᱟᱱᱚᱴ ᱫᱟᱣᱟᱞᱟᱹ ᱦᱟᱱ.ᱟᱨ ᱱᱟᱴ ᱤᱴᱤᱣᱟᱜ ᱦᱟᱱᱮᱱ - Under the behest of hunger and poverty, we are going to other state for daily wage work.

ᱫᱟᱹ.ᱚ, ᱫᱟᱹ.ᱵᱟᱱ : (ନାଉ, ନାପିତ୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ନାପିତ୍, ବାରିକ, ଭଣ୍ଡାରୀ - Barber - ᱫᱟᱹ.ᱵᱟᱱ, ᱚᱥᱟᱱ.ᱚᱱᱟᱱ.ᱱᱟ।

- ᱚᱥᱟᱱᱚᱱᱟᱨ ᱱᱤᱴ ᱫᱟᱹ.ᱚ ᱟᱱ ᱣᱥᱦᱚ ᱣᱥᱟᱱ.ᱢᱮᱱ.ᱱ ᱱᱤᱴᱜᱚ ᱜᱟᱱᱟᱱᱟᱜ ᱚᱞᱚᱠᱮᱱᱮᱱ - In last funeral rite, barber is called "ᱫᱟᱹ.ᱚ" or "ᱫᱟᱹ.ᱵᱟᱱ" and on the occasion of child birth - "ᱜᱟᱞᱚᱠᱮᱨ ᱜᱟᱱᱟᱜᱟᱱᱟᱣ"।

ᱫᱟᱹ.ᱡᱟᱱ.ᱢ : (ନାଉଁଆୟ) - କ୍ରି. (ᱦᱚᱞᱟᱣᱟᱱ) : ନୂଆ ଖିଆ, ନବାନ୍ନ, ପ୍ରଥମ କରି ଖିଆ ଆରମ୍ଭ କରିବା - To start eating new harvest, taste the new crops of the year - ᱫᱟᱹᱡᱟᱱ ᱦᱚᱣᱟᱜᱮᱱ., ᱤᱱᱡᱟᱱᱫᱟᱹᱱᱚᱜ ᱤᱱ, ᱚᱱᱟᱹᱱ, ᱦᱟᱹᱣᱟᱨᱟ ᱱᱟᱹᱣᱤᱱᱟᱡ ᱤᱱᱟ ᱯᱟᱱᱟᱱ ।

- ᱱᱟᱹᱴ ᱜᱚ ᱳᱴᱟᱯᱟ ᱯᱟ ᱫᱟᱹ.ᱡᱟᱱ.ᱢᱟᱱᱚ ᱦᱚᱞᱟᱣᱟᱱ - We started eating rice of new harvest from today.

ᱫᱟᱹᱭ : (ନାସ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱚᱞᱟᱣᱟᱱ) : ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବା, ମରିଯିବା - To die, to pass away, to expire - ᱫᱟᱹᱭᱤᱱᱟᱱᱚ, ᱜᱩᱞᱤᱣᱩᱜ, ᱚᱱᱟᱱᱟᱚᱱᱟᱱᱟᱱᱚ, ᱚᱴ᱾ᱚᱱᱚᱜᱟᱱᱚ, ᱜᱟᱱᱟᱜᱟᱱᱟᱣ ᱜᱟᱱᱚ, ᱱᱟᱹᱱᱟᱹᱭᱩᱜᱚᱱ.।

ᱫᱟᱹᱭᱚ : (ନାସ) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଦେବୀର ନାମ, ଏହି ଦେବୀଙ୍କ ସହିତ ସର୍ବଦା ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟ ଦେବୀଙ୍କର ନାମ ହେଉଛି – "ପାୟ" - Name of the goddess the santals recite. Along with this goddess, another goddess named "Payo" is also uttered - ᱫᱟᱹᱭᱚ ᱜᱟ ᱚᱱ᱾ᱜᱮᱱ ᱦᱩᱪᱟᱨᱟᱱᱟᱜ ᱯᱩᱞᱤᱝ ᱦᱟᱱᱮᱱ, ᱫᱩᱱ ᱫᱟᱹᱭᱚᱴᱮ ᱱᱤᱧ ᱵᱟᱜ ᱜᱟᱱᱟᱣ ᱚᱱ᱾ᱜᱮᱱ ᱦᱩᱪᱟᱨᱟᱱᱟᱜ

ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ଏହି ପଦରେ ଅନୁସ୍ୱାର-ଅ। ଏମାନେ ଦୁଇଜଣ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ଶବ୍ଦ - "ଅନୁଜ"।

ଦାଏଁଦାଏ : (ନାସାଓ) - କ୍ରି. (ବାଦଏଥାନ) : ବଳି ଦେବା, ବଳି କରିବା, ହାଣିବା, ମାରିବା - To kill, to sacrifice - ଯାଉ ଓହା, ଠାଁଓଟେ, ଠାଏଁଓ।
- ଠାଉଁଓଁଅ ପଟୁଏପ ବେ ଦାଏଁଦାଏଟ ବାଦେଅ - A buck is being sacrificed.

ଦାଏଟ : (ନାସେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଦେଥା) : ଟିକେ, ଅଳ୍ପ, ଧୀରେ - Slightly, a bit - ଦାଏଟ, ବାଁ.ମାୟା, ବଥ ପଥଓ।
- ଦାଏଟ ଏଥଉ ଠଟଓଟ ଠାଁ.ଊ ମାଠାଁବୁଊ ଟେଦାଁ - The branch of the tree bent down in slightly slow wind.

ଦାଏଥବ : (ନାହକ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠାଦେଥଓ) : ନିଶ୍ଚୟ, ଏଇତ, ଦୈବାତ୍ - Certainly, see, by chance - ଦାୟଉଟ, ଟେଟେଓଟ, ଦେଁ-ଓଟ।
- ଦାଏଥବ ଓଟ ଠାମ୍ପ ମାଉଟେମ୍ପ ଓଟୁଊ ଥଉଥଓ ବାଦେ ଠାଦାଟଁଓ - God is good, snake did not bit me.

ଦାଏଁଦାଓ : (ନାହାଁଗ୍) - ବିଂ. (ଓଁଦେଁଦେ) : ଆଧୁନିକ ଯୁଗ - Modern, now-a-days - ଦେଠାଦାଊ ମାଁଓଏ, ଦାୟଠାଦାଓ ମାଁଓଏ।
- ଦାଏଁଦାଁଓ ଓଥ ଯାଁ.ଦେ ଯାଁ.ଦେଠାୟ ମାୟାଦେୟାଦ ଠାଁଦାଓ ଠାଁଦାଟଁଦେ ବାଦେଁଦାଁ - Now-a-days, respecting each other is lacking.

ଦାଏଁଦାଁଥଁଦାଊ : (ନାହାଁଚାର୍) - ବି. (ଦାଁଦେଁଦାଥ) : ବ୍ୟଭିଚାର, ଅତ୍ୟାଚାର, ଶୋଷଣ - Oppression, suppression, injustice - ମାଁମାଁଦାଁଯ, ମାଁ.ଊମ ଊଥଠାଥାମ, ବଥଁଯାଥଠା।
- ଦାଏଁଦେଠାମ ବଥଓଥ ଦାଏଁଦାଁଥଁଦାଊ ଠାଁଦାବଥ ଦାଏଁଦାଁଦାଥ ଓଁଯାଟେଁଦାଁଓ-ଅ - Santals cannot tolerate oppression and injustice.

ଦାଏଁଦାଁଦେ : (ନାହାନ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବାଦେଥାନ)/(ଦାଁଦେଁଦାଥ) : ସ୍ନାନ, ଗାଧୋଇବା - Bathing, bath - ବାଁଦାଁଓ, ଠାଁଯାଁଦେ।
- ଠାଟଯ ଦାଏଁଦାଁଦେ ଓଥ ଦାମ୍ପାଓାଁଦା.ଓ ଯାଁଠାମ୍ପ ଠାଁଦାଁଠାଁଦେ ବାଦେଁଦାଁ - Tel nahan (retual of bathing after death of a member of the family with soil shampoo and oil) is a mini Bhandan (last funeral rite of immersion of bone in Tupunai ghat (bathing ghat of river).

ଦାଏଁଦାଟଓ : (ନାହେଦ୍) - କ୍ରି. (ବାଦେଥାନ) : ସରିଯିବା, ଅଭାବ ପଡିବା, ଶେଷ ହୋଇଯିବା, ନ ମିଳିବା - Out of stock, not available - ଊଠାଠାଁ ବାଠା.ଊ, ଠାଁ.ଦେଁବଓ-ଅ, ଠାଁଦାଓ ପଁଦାଥଓ।
- ଦାଁଠାଁଦାଓ ଊଦାଁଯାଁଦା ଯାଁଠାଠାଁଦା ଠାଁଦାଟଁଓ ଦେଠାଟ ଓଥଦାଁଦା ଠାଟ ଊଦାଁଯାଁଦାଁଓ ବାଦେଁଦାଁ - First edition of book is out of stock, that is why second edition is being published.

ଦାଏଁଦାଟଯ : (ନାହେଲ୍) - ବି. (ପାଁଦେଁଦାଥ) : ଲଙ୍ଗଳ - Plough - ମାୟାଁଦାଓ ଠାଁଦାଟଁଯ।

ଝଣ.ଲ : (ନାର୍) - ବି. (ପ୍ରଝଟ୍ରପ) : ନାଇ, ନାଭି - Navel - ଠ୍ରଚ୍ରଣ.।

- ଜ୍ରଲଣ.ଓ ଠ୍ରଠ୍ରଲ୍ରମ ଓଟ ଝଣ.ଲ ଜ୍ରଥଓ ଓଟଜ୍-ଣ - Midwife only cut the umlical cord of newly born baby.

ଝଣ.ଲପ୍ରମ : (ନାର୍ଳି) - ବି. (ପ୍ରଝଟ୍ରପ) : କଣ୍ଠ, ଗ୍ରୀବା, ଗଳା - Larynx, throat - ଘଥାଣଥଓ ଝଣ.ଲପ୍ରମ।

ଝଣଲଠଣ ଚ୍ରଣଲଠଣ : (ନାର୍ବା ଖାର୍ବା) - କ୍ରି. (ଚଣଝଥଣ) : ନଷ୍ଟ କରିଦେବା, ନଷ୍ଟଭ୍ରଷ୍ଟ କରିଦେବା - To damage, to make it wastage - ଠଣ.ପ୍ରମଘ ଓମ୍ରଠମ, ଲଣ.ଘ୍ରଚ୍ରଜ ଓମ୍ରଠମ, ଚ୍ରଣଜ୍ରଣଠଣଜ୍ରଣ ଓମ୍ରଠମ ଚଣଓ।

- ଣଘ୍ରଣଠ ଣଲ୍ରଘଣଥ ଜ୍ରଲ୍ରଝଝ ଘଥଘ୍ରଝଝ ଚଥ ଝଣଲଠଣ ଚ୍ରଣଲଠଣ ୫ଣଠଣ ଚଣଜ୍-ଣ ଚଥ - Sons wasted away the wealth earned by his father.

ଝଣଲଘଣଠଣ : (ନାର୍ହାଡା) - ବି. (ପ୍ରଝଟ୍ରପ) : ନଳୀ ଗୋଡ - Leg - ଝଣଲଘଣଠଣ, ମ୍ରଲମ୍ରମଣ.ଓ ଚ୍ରଲ୍ରଝ ପ୍ରଣଠଣଲ ଣଲ ଓଥଝମ୍ରଲ୍ରଝ ଚ୍ରଲ୍ରଝ ୫ଠଠଣଝ।

- ଝଣଲଘଣଠଣ ଲମ୍ରପ ଠଣ.ଚମ୍ରଘ ଟଝଣ - I had a dash against a pole on my leg/I dashed my leg against a pole.

ଝଣଲଣଓ, ଣଲଣଓ : (ନାରାଃ, ଆରାଃ) - ବିଂ. (ଓ୍ରଝଟ୍ରଝ) : ନାଲି - Red - ଣଲଣଓ ଲଥଜ।

- ଣଲଣଓ ଠଣଘଣ - Red flower.

ଝଣଲଥଘ, ଣଲଥଘ : (ନାରେଜ୍, ଆରେଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଝଥଣ) : ପାଣି ପକାଇବା, ପାଣି ଫିଙ୍ଗିବା, ନିଷ୍କାଷିତ କରିବା - To throw water, sprinkled water - ଜ୍ରଣଓ ଣଲ୍ରଥଘ ଓମ୍ରଠମ।

- ଚ୍ରଝଚ୍ରଚ ଜ୍ରଥ ଘଣ.ଚଚ ଚଥ ଣଲ୍ରଥଘଥଟଜ ଚଥଥଣ - They are throwing away water to catch fish/They are draining out water to catch fish.

ଝଣ.ଝଝମ, ଝଣଝଥଝମଓଣ. : (ନାଚ୍ନୀ, ନାଚନୀୟା) - ବି. (ପ୍ରଝଟ୍ରପ) : ନାଚୁଣୀ, ନାଚବାଲୀ - Woman dancer, dancious - ଝଣଝଥଝମଓଣ., ଝଣ.ଝଝମ, ଟଝଟଘ ଚ୍ରଫମ (ଜମଚ୍ରଚ ଟଝଟଘ)।

- ଘଣ.ଘମଜ ଠଣଘଜଣ ଲଟଜଥ ଝଣ.ଝଝମ ଚଥ ଟଝଟଘ ଚଥଥଣ - In earlier time, a dancer (male dressed and made up as woman) has to accompany marriage party.

ଝଣଝଥଝମଓଣ. : (ନାଚନୀୟା) - ବି. (ପ୍ରଝଟ୍ରପ) : ନାଚବାଲୀ - Woman dancer - ଟଝଟଘ ଚ୍ରଫମ, ଟଝଟଘ ୮ଟଲଟପ ଚ୍ରଫମ।

ଝଣଝଣଲ : (ନାଚାର୍) - ବିଂ. (ଓ୍ରଝଟ୍ରଝ) : ଗରୀବ, ଦୁଃଖି, ଅଭାବୀ - Poor, destitute - ଣ.ଠମ ଲଟଓଟଘ (ଘଥଫ)।

- ଝଣଝଣଲ ଘଥଫ ଜ୍ରଥ ଥଚଥଓ ଘଥ ଠଣଥଚ ଚଫମ ଚଥଥଣ - Poor people are not cared fo by anybody.

ᱮᱱ.ᱩᱵ, ᱱ.ᱩᱵ : (ନାବୁ, ଆବୁ) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱳᱱ) : ଖଟାଇବା - To engage - ᱵᱩᱱᱜᱱᱳ, ᱵᱱ.ᱢᱤ ᱳᱩᱮ.

- ᱵᱤᱮᱱ.ᱣ ᱢᱳᱩ ᱯᱳ ᱱ.ᱜᱤ ᱢᱳᱩ ᱢᱵᱠᱧᱱ. ᱵᱳ ᱱ.ᱩᱵ ᱵᱳᱳᱱ - Wealthy people engage large number of labour.

ᱮᱱᱯᱳᱩ, ᱱᱯᱳᱩ : (ନାନ୍ଦଲ୍, ଆନ୍ଦଲ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱳᱱ) : ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେବା, କମ୍ପିଯିବା - To vibrate - ᱱᱯᱳᱩᱳᱜ, ᱜᱳᱦᱱᱱᱵᱱᱩᱱ ᱮᱱᱜᱮ ᱜᱮ ᱮᱱᱣᱩᱩᱳᱜ।

- ᱜᱵᱢᱯᱱᱜ ᱣᱱᱢᱱᱵ ᱮᱱᱜᱮ ᱜᱳᱦᱱ ᱱᱯᱳᱩᱮᱮᱱ - The sound of the drum beating vibrated all over.

ᱮᱱᱯᱱᱜ, ᱱᱯᱱᱜ : (ନାଦାଃ, ଆଦାଃ) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱳᱱ) : ଘାଣ୍ଟି ହେବା, ବିଭିନ୍ ସମସ୍ୟା ନେଇ ଘାଣ୍ଟି ହେବା, ହତବୁଦ୍ଧି ହେବା, ବାଟବଣା ହେବା - To be perplexed, hassel - ᱱᱯᱱᱜ ᱜᱱᱳᱱᱜᱳᱱᱜ, ᱯᱣᱮᱱ. ᱢᱱᱣᱱᱜ, ᱯᱣᱮᱱ.ᱯᱳᱜ, ᱜᱢᱣᱯᱱ. ᱜᱣᱱᱣᱱᱜ।

- ᱱᱣᱳᱣ ᱱᱱᱮ ᱱᱯᱱᱜᱳᱱᱜ ᱡᱱ - Let there be life without any hassel/ Let there be problem free life.

ᱮᱱᱯᱱᱜ, ᱱᱯᱱᱜ : (ନାଦାଃ, ଆଦାଃ) - ବିଂ. (ᱜᱢᱮᱢᱮ) : ହଜି ଯାଇଥିବା - Lost - ᱱᱯ ᱱᱵᱱᱯᱱᱜ।

- ᱱᱯᱱᱜ ᱮᱱᱮᱱ ᱯᱮ ᱯᱱᱡ ᱣᱢᱳᱱ.ᱩ ᱵᱮᱯ-ᱱ - Lost gold was found out.

ᱮᱱᱦᱱᱮ : (ନାଣ୍ଦେ) - ବି. (ᱯᱢᱮᱢᱡ) : ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ପୂରଣ ହେଉଥିବା ଇଚ୍ଛା, ଅଭିଳାଷ, ମନ - Wish or desire are sure to be fulfilled - ᱣᱱᱡᱱ'ᱮᱱᱜ ᱵᱱ.ᱡᱤ ᱜᱮ ᱜᱱᱮ ᱢᱳᱱ.ᱣᱱᱜ ᱡᱱᱮᱮ।

- ᱩᱱᱯᱳᱱ ᱡᱱ'ᱜᱱᱜ ᱣᱱᱳᱩᱩ ᱴᱱᱣᱱᱮᱮ ᱣᱮᱩᱱᱜ ᱮ ᱮᱱᱦᱱᱳᱮ ᱵᱮᱯ-ᱱ - Almighty God (Marang Buru) wished/intended to create life on this earth.

ᱮᱱᱦᱱᱱ : (ନାଣା) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱳᱱ) : ଛାଡି ଯିବା, କାମ ଛାଡି ଦେବା ବା ରଖି ଦେବା - To omit, to leave, skip - ᱳᱢᱳᱡ ᱢᱯᱩ, ᱡᱱ.ᱜᱩ ᱢᱯᱩ, ᱱᱩᱱᱜ ᱢᱯᱩ।

- ᱡᱮᱮ ᱣᱳᱣᱵ ᱯᱮᱵᱱ ᱵᱱ.ᱡᱩ ᱡᱮ, ᱱᱯᱳᱡ ᱮᱱᱦᱱ ᱡᱱᱡᱱᱜᱮᱱ - You do the work perfectly, don't skip anything.

ᱮᱱ.ᱦᱩ : (ନାଣି) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱡ) : ଲତା, ଲଟି - Creeper - ᱮᱱ.ᱦᱩ, ᱣᱩᱵᱳᱱ.ᱣ ᱮᱱ.ᱦᱩ, ᱵᱵᱣᱳᱣᱩ ᱮᱱ.ᱦᱩ, ᱵᱯᱜᱳᱣᱩ ᱮᱱ.ᱦᱩ, ᱵᱯᱡᱡᱣᱱ ᱮᱱ.ᱦᱩ ᱯᱡᱱᱮ।

ᱮᱱᱜ : (ନାୟ୍) - ବିଂ. (ᱜᱵᱮᱵᱮ) : ନ୍ୟାୟ, ଉଚିତ, ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁଚିନ୍ତିତ - Just, reasonable, rational - ᱮᱱᱩᱱᱜ, ᱮᱴᱜᱱᱜ (ᱱᱩᱩᱱ.ᱳ)।

- ᱱᱯ ᱣᱱᱡᱱᱡᱯ ᱯᱴᱮ ᱵᱮᱯ-ᱱ, ᱮᱮᱱ ᱵᱱᱯᱱᱳ ᱮᱱᱜ ᱜᱮᱴᱜᱱ - Whatever you spoke are all reasonable.

ᱮᱱ.ᱜ : (ନାୟ୍) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱡ) : ନଈ, ନଦୀ - River - ᱜᱵᱩᱵ ᱮᱱ.ᱜ, ᱜᱱᱡᱱᱣ।

- ᱣᱱᱜ ᱡᱱᱡᱱᱱ ᱜᱵᱩᱵ ᱮᱱ.ᱜ ᱜᱳᱱᱣᱣ - Bone immersion river ghat.

ᱱᱟᱭᱠᱮ : (ନାୟ୍‌କେ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଦେହୁରୀ, ପୂଜକ - Worshipper, priest - ଏହି ଗାଁରେ ଏମିତି ଜଣେ ବୁଢା ନାୟକେ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଡାକିବା ।

- ଗାଁ.ଠାରେ ପବିତ୍ର ଜଙ୍ଗଲ ଅଂଶରେ ନାୟକେ ଯିବା ବାରଣ - In village sacred grove, priest only worship.

ନାଇହାର : (ନାୟ୍‌ହାର୍) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଶଶୁର ଘର - In-law's house - ନାଇହାର, ଏହା ଯେ ପାଳିଆ ଝିଅର ବାପଘର ଅଟେ ।

- ନାଇହାର ତାର ମାମୁଁଘର. ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଳିଆ ଅଟେ ବାପଘର - In-law's house is materal uncle house of children.

ନାୟକା : (ନାୟ୍‌କା) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଜଣଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ କାମ, ହିତକର କାମ, ଭଲ କାମ, ଜନହିତକର କାମ - Welfare deed, philanthropic work, noble deed - ସେ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁ ସବୁ ନାୟକା କରିଛି ତାହା ଲେଖାଏଁ ନାହିଁ ।

- ନାୟକା ଆଚରଣରେ ତାର ସୁନାମ ଅଟେ - Noble deed has merit of course.

ନାୟନ : (ନାୟ୍‌ନ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ନାଟକ – "ବିଦୁ ଚାନ୍ଦାନ୍"ର ଈଷତ୍ ଖଳନାୟିକା, "ବିଦୁ ଚାନ୍ଦାନ୍" ନାଟକ ଏକା ସର୍ବଜନ ଆଦୃତ ନାଟକ ପୁସ୍ତକ - Nayno is negative lady character of famous play named "Bidu Chandan" written by Pandti Raghunath Murmu, inventor of Olchiki script of Santal language - "ନାୟନ" ତୁ ଚାଲୁ ଚଉଧାରୁ ଯଦୁମଣି ରାଉତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ "ଗୋରୁ ଗୁହାଳ" ଆମେମାନ ଯୋଗ ଦେଉଛୁ.ତୁ ବୁଝୁ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ।

ନାୟନ : (ନାୟ୍‌ନ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଦୁଧସରଛେନା, - Cheese, soft and delicate - ଓଡିଆ ଲଡୁଏନ ଖୁରମାରେ ନାଲ ନାୟନରେ ଚାରିଦିଗ ନାୟନ (ଖୁରମାନ) ।

ନାୟ, ନାଇ : (ନାୟ, ଆୟ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ମାଆ - Mother - ମାନେଜର ଡାକିଲା ନାଇ ।

- ନାଇ ଓହେ! ମୋ ତୁ ଗାଁରୁ.ମୋ ଯା - O, Mother! You bid me farewell.

ନାୟାନ : (ନାୟାନ୍) - କ୍ରି. (ନାମଧାତୁ) : କାମରେ ଲାଗିବା, ବ୍ୟବହାରରେ ଲାଗିବା, ଦରକାରରେ ଆସିବା,ମହତ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା । - To become useful - ନା.ଯା ଲୁ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟିର, ତୁଲୁନାତ୍ମକ, ପଦ୍ଧତି ଯୁକ୍ତ ।

- ମାନଙ୍କ ଠାରେ.ଙ ଯୁଗମୁଗ ଲୁଯେଁ ମାନଙ୍କ ମୋରେ.ଙ ମୁଲୁଯେଁ ଦେଖିଲା ମାରେ ଲୁ ନା.ରୁମ ତୁ ଗା.ଦୁଙ-ଲେ, ମାମୁଲି ଗାଣ୍ଡାଣ୍ଡ ମାରାମାରି. ନାରୁ ନା.ଯା ଲୁ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଓଲେ ପୁରୁଣାଲେ

ଯଦ୍ୟପି ଏହା ଅତି ନଗଣ୍ୟ ଓ ନିମ୍ନ ମାନର ହୋଇଥାଏ, ତଥାପି ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଏହା ଉତ୍ତମ ଫଳ ଦେଇଥାଏ।

ନେ.ତୃ, ନା.ତୃ : (ନାୟୁର୍, ଆୟୁର୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ନେତୃତ୍ୱ ନେବା, ଅଗ୍ରଗାମୀ ହେବା - To lead, to command - ନା.ତୃ, ଯେଉଁ ନା.ତୃ, ଅଟୋ ନା.ତୃ, ତା.ଯୀ ନା.ତୃ।
- ତୁମ ଅଟୋ ନା.ତୃ ତୁମ - You lead the dancing group.

ନେପ : (ନାପ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ମାପିବା, ଓଜନ କରିବା - To measure weight - ୱାତ୍ସ୍ୟାୟନ, ତ୍ୟା.ମ, ତ୍ୟାଜ।
- ପ୍ତ୍ୟୁଷୀ ନେପ ଯା - Measure the length of cloth.
- ଯେମାନେ ତା ନେପ ଚାଳନ୍ତି - They are measuring the land.

ନେପଥ୍ୟ : (ନାପଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ୱାଦେଚ୍ଛିକ ତତ୍ସମ) : ଅନୁରୋଧ, ଆଦେଶ ବୋଧକ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ ଯଥା – "ଇକା ନାପଲ୍ କାୟ୍ ପେ" କ୍ଷମା କରି ଦିଅନ୍ତୁ - This word is used in directive and submissive sentences - ଅଭିନୟ ଅଭ୍ୟାସାଳୀ ଏତ୍ତତ୍ୟ ଯା ପଦତାଳ ଅ.ଜା., ୱାପ୍ଟବ - ମତ. ନେପଥ୍ୟ ତମ ଯା, ଯା ନେପଥ୍ୟମାନେ ଯା, ତାହାଙ୍କ ନେପଥ୍ୟରେ ଯା, ମୋ ନେପଥ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ଯାଇନାହିଁ।

ନେପଥ୍ୟ : (ନାପାୟ୍) - ବିଂ. (ତ୍ୟତ୍ସମ) : ଉତ୍ତମ, ଭଲ, ବଢିଆ - Very good, well, nice - ତାଟ, ତାତ୍ତୀ, ଅ.ତା ନେପଥ୍ୟ ଅ ତ।
- ନେପଥ୍ୟ ତପ୍ତପ ଅ.ତା ନେପଥ୍ୟ ତମାତାଳ ତମନେ - These are very good suggestions.
- ନେପଥ୍ୟ ପତପା ତପ୍ତ ଯେପଥ୍ୟ ତମନେ - Handsome boy/He is handsome boy.

ନେପଥ୍ୟ, ପଥ୍ୟପ : (ନାପାମ୍, ଜ୍ଞାପାମ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ଭେଟଘାଟ ହେବା, ଭେଟିବା - To meet - ପଟପଟ ପଥ୍ୟପ।
- ନେଟାଳ ଜ୍ଞ ତାଳ ତା ନେପଥ୍ୟ ତମନେ - Now-a-days we are not meeting.

ନେ.ପୀ : (ନାପିତ୍) - ବି. (ପ୍ତତ୍ସମ) : ଭଣ୍ଡାରୀ, କାରିକ - Barber - ତାଳ୍ୟତାଳ.ଳୀ, ତାଳୀମୀତ, ଯାୟାପ ଯାପ୍ତାପ ଯେପ୍ତେତ ଯାପ୍ତାପ।

ନେ.ପୀ : (ନାପିତ୍) - ବି. (ପ୍ତତ୍ସମ) : ନିମିତ, କାରଣ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - Purpose, objective, reason - ନେ'ତେନ୍ତ, ତମୀନେ, ନେୀପୀ, ନ୍ତ.ତୀଜ।
- ନପଟଜ୍ଞ ତାନପଜ୍ଞାନେ ନତ୍ତ ନେ.ପୀ ନେନ୍ତ ତଜାନ୍ତ ଜ୍ଞାନ୍ତୀ ପଟ ତାନତାଳାନ୍ତ ନତମଜ୍ଞ-ନ? - Oh! Gentlemen, what for have you come to this village?

ଞ୍ଜ.ଘ୬ଏ : (ନାପୁଞ୍ଜ୍) - ବି. (ଏ୬ଞ୍ଚ୬ଏ) : ମୋ ବାପା - My father - ୬ଏ୬ା ଞ୍ଜଘଞ୍ଜ୦।

- ଞ୍ଜଣ୍ଟଓଟ ଓ୬ଛ ଦ୍ଟଞ୍ଚଛଣଞ୍ଜ ଞ୍ଜ.ଘ୬ଏଟ ଫଣଞ୍ଜଣଓ ଦ୍ଟଞ୍ଚଛଣଞ୍ଜ, ଞ୍ଜଟ'ଓଣ.ଏ ଞ୍ଜଣ.ଘ୬ଏଣଛ ୰ଣଓ ୦ଣଯଣ ଫଚ ୦ଚ୬ଣଛ୬ଏ ୦ଏଘ୬ଟଣ? - If mother dies and father passes away, where shall I immerse the bones of my father and mother?

ଞ୍ଜ.ଘ୬ଯ : (ନାପୁମ୍) - ବି. (ଏ୬ଞ୍ଚ୬ଯ) : ତୁମ ବାପା - Your father - ଞ.ଯ୬ା ଞ୍ଜଘଞ୍ଜ୦।

- ଞ୍ଜଣ.ଘ୬ଯ ୦ଞ୍ଜଯ ଫଚ ଚ୬ଞ୍ଜ୦ଟ ୯ଟଞ୍ଜ ଞ୍ଜ୬ଞ୍ଜଞ୍ଜଣଛ? - Where had your father been?

ଞ୍ଜଘଟ, ଞ୍ଜଘଟ : (ନାପେ, ଆପେ) - ସର୍ବନାମ (୬ଏ୬ଯ) : ତୁମ୍ଭେ, ତୁମ୍ଭେମାନେ - You, you all - ଞ୍ଜଘଟ, ଞ୍ଜଘଟ ୰ଚ୦ଚ ୬ଚ।

- ଞ୍ଜଘଟ ଫଚ ଥ୭ା୨ା ଘଣ.ଛ୭ା୯ ଯଚଯ୭ ୬ଞ୍ଜଣଞ୍ଜ ଘଟ? - What sept do you belong to?

ଞ୍ଜ.ଠଣ : (ନାଣ୍ଡି) - ବିଂ. (ଓ୬ଞ୍ଚ୬ଞ୍ଜ) : ନାଣ୍ଡୀ (ସ୍ତ୍ର) - Bald headed (female) - ଧ୬ଠଣଛ୭ା, ଥଣ.ଠଣଛ୭ା, ୮ଛ୬ଯ୭ା।

ଞ୍ଜଣ:ଠଣ : (ନା.ଣ୍ଡି) - ବିଂ. (ଓ୬ଞ୍ଚ୬ଞ୍ଜ) ଅତିରିକ୍ତ ଭାବେ ବେଶୀ, ବହୁତ ବେଶୀ - Very much, so much plenty - ଞ୍ଜଣ.ଠଣ ଠଛଟଛ, ୬୦ା୯୬୦ା।

ଞ୍ଜଣ:ଠ୬ : (ନାଣ୍ଡୁ) - ବିଂ. (ଓ୬ଞ୍ଚ୬ଞ୍ଜ) : ନାଣ୍ଡୁ, ନଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡିଆ (ପୁରୁଷ) - Bald headed (male) - ଥଣଠଛଣ, ୮ଛଣ.ଯ୬, ୮ଛ୬ଯଣ.।

ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଯଣ : (ନାନ୍ହାଁ) - ବିଂ. (ଓ୬ଞ୍ଚ୬ଞ୍ଜ) : ସରୁ - Thin - ଘଣ୦ଦ୍ଟଣ, ଠଞ୍ଜଛଣ୬, ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଯଣ'।

- ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଯଣ ୯୬୦ଣ.ଯ - Thin thread.

ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଣ ଧ୬ଞ୍ଜଣ.ଛ : (ନାନା ହୁନାର୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଞ୍ଚ୬ଞ୍ଜ) : ନାନା ପ୍ରକାର, ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର - Many kinds, different types - ଣ.ଠଣ ଦ୍ଟଚ୬ଣଞ୍ଜ, ଣ.ଠଣ ଘଣଛ୬ଣଛ, ଣ.ଠଣ ଣ.ଛଯ୭ଣ, ଧଣଛଯ୬ ଦ୍ଟଚ୬ଣଞ୍ଜ।

- ୯ଣଧଛଣଓ ଫଣଛଣଓ ୰ଣଞ୍ଜଣ, ୬୬ଯ୭ଣ ୰ଣ ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଣ ଧ୬ଞ୍ଜଣ.ଛ ଧଣ୯ଞ୍ଜଣ ଣ.ଓ୬ ୰ଣ୦ଟ ଠଣ୬୦ ଘ୭ଠଣ. ୰ଣ ୮ଟଛଯଟ ଘଣ୦ଣଛଯଟଫ-ଣ - Saharay (Bandhana) festival is approaching, women folk are collecting different colours of soil and plastering and painting the walls and varandah of their housees.

ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଣ୯୦ଣଞ୍ଜ : (ନାନାସ୍ଥାନ) - କ୍ରି. (୰ଣଞ୍ଜଛଣ) : ଚାରିଆଡକୁ ଭିଣାଭିଣି କରି କଦର୍ଯ୍ୟ କରି ପକାଇବା - Scatter and spread all over - ଧଣଞ୍ଜଟଟ ଞ୍ଜଣ୰ଟଟ ଫ୬ଓଦ୍ଟଣ. ଘଣଓଦ୍ଟଣ ଥଣଠଣ, ଞ୍ଜଞ୍ଜ୦ଣ.ଯ୭ା ଥଣଠଣ, ଥଣଘଣଫ ଓ୭ଠ୭ା ଠଣଯ୭ଣ, ଞ୍ଜଣଛଠଣ ୰ଣଣଛଠଣ।

- ଓ୭ାଫ୬ଛଣ. ୰ଚ ଠଣଧଣ ଠଣଯ୭ଓଟ ଠଚଦ୍ଟଚ ୰ଣ୦ଟ ଠଣଯ୭ଓଟ ୰ଚ ଞ୍ଜଣଞ୍ଜଣ୯୦ଣଞ୍ଜ ଥଣଠଣ ୰ଟଫ-ଣ - Children entered into the flower

garden and extensively damaged the garden.

ଝଜଘbଜ : (ନାଳ୍କା) - କ୍ରି. (bଜଝଡଜ) : ମୁଲତାନୀ ମାଟିରେ ମୁଣ୍ଡବାଳକୁ ସାମ୍ପୁ କରିବା - To shampoo the hair with specific type of soil - ଝଜଘbଜ ଏଜଝ ଠଝ ଏଡଏଡଓ ୬ଏ ଜ.ଲ୍ୱଏ ଘଏ୬ଲଘଜ.।

- ଠଝଠଝ୨ ଓଡ୍ୱb୍ୱ ୬ଏ ଝଜଘbଜଓ bଜଝଜ, ଓଜଘଜ ଓଡ୍ୱb୍ୱ ଏଡ'ଓଜ ଏଓଲ୍ୱଓଓ-ଜ - Today they are bathing and cleansing their hair with oily soil/shampoo soil, tomorrow they will perform pujas and sacrifice.

ଝଜଘbଜ ଏଜଝଜ : (ନାଳ୍କା ହାସା) - ବି. (ଏ୬ଝ୬ଏ) : ମୁଲତାନୀ ମାଟି, ତେଲ ମାଟି, ଚିକ୍ଟା ମାଟି - Oily soil, multani soil for shampooing hair - ଝଜଘbଜଓ ଏଜbଏଲ୍ୱଜ ଏଜଝଜ।

ଝଜଘଠ, ଜଘଠ : (ନାଳେ, ଆଳେ) - ବି. (ଏ୬ଝ୬ଏ) : କୂଳ, ତୀର, ନଦୀତୀର, ଝରଣା କୂଳ - By the bank of (river, stream) - ଓଲଜଲ୍ୱଠ, ଜଘଠ, ଓଜଏଜ ଜଘଠ, ୪ଲଜଲ୍ୱଝଜ ଜଘଠ ଘଏଜଝ।

- ୪ଲଜଲ୍ୱଝଜ ଝଜମଠ ଝଜଲ୍ୱ୪ଜଏ ଝଜbଜଏ ଦଠଓଠ୪ ଦଠଓଠ୪, ଓଜଲ୍ୱଠ ଘଠଦଏଲଜ ଏଜଘଜ ଓଡ୍ୱଦଡଏ ଓଡ୍ୱଦଡଏ,ଓଜ.ଭଝଜ ଓଡ୍ୱଦଡଏ ଓଡ୍ୱଦଡଏ - By the bank of brook, sal leaves have grown so tender, Paldha flower have bloomed on the tree and swinging; Oh, sister it is really lovely swaying.

.

ଝଜ.ୀbଜ. : (ନାଟ୍କା) - ବି. (ଏ୬ଝ୬ଏ) : ନାଡୀ - Pulse - ଏଜଭଜଏ ଏ୪ୀ୬ଓ ଯଠଝଡଓ ଯ୪ୀ୬ଓ ଯ୪ଲ୍ୱ।

- ଝଜ.ୀbଜ. ଏ୬ଝ୬ଏ ଏଡଓ ଏଠ - Check the pulse to know the heart beat.

ଝଜୀଜଦ, ଜୀଜଦ : (ନାଟାଲ୍, ଆଟାଲ୍) - ବି. (ଏ୬ଝ୬ଏ) : ପରତ - Layer - ଜୀଜଦ, ଏଝଜ ୪ଠଠଜଝ ଏଝଜ ଏଜ.ଭଯଝ.ଏ, ଦଜ.ୀ୬ଏ।

- ଠଠ ଜୀଜଦ ଠଠbଏ ଜୀଠଝଓ ଜbଜଜଓ-ଜ - They have spread in three layers.

ଝଜଏଏ, ଜଏଏ : (ନାବ, ଆବ) - ସର୍ବନାମ (୬ଏ୬ଏ) : ଆମେ - We - ଜଏଏ, ଜଏଏ ୀଏଠଏ ଏଏଘ।

- ଝଜଏଏ ଓଏ ଏଝଜଓଠ ଏଏ ଯଜ.ଲ୍ୱୀ bଠଓ-ଜ - We decided that only.

ଯୀଠ : (ନିତ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଏଝଏଓ) : ବର୍ତମାନ - Now, at present - ଯୀଠ ଝଜଓ, ଯଠୀଠଲ୍ୱ ଜbଜଝ ଏbଠଏ।

- ଯୀଠ ଝଏଓ-ଏଓ ଝଏଓbଜ, ଓଲୀଯଝ.ଓ ଠଏbଜ ଦଠbଜ, ୀୀଏଘ ଲ୍ୱଠଝଜଓ bଜଠଲ୍ୱଜ ଏଜଓ ଲ୍ୱଘଏଓଏଓ-ଜ - Now it is like this, then we know nothing. It is not possible to predict about life.

ଜ୵ଠଥଓ : (ନିତଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଜଥଓ) : ବର୍ତମାନ - Now - ୮ଯଳଯଷ ଅ୮ଅଜ ଥ୮ଠଥ ।

ଜ୵ଠଅଓ : (ନିତାଃ) - ବିଂ. (ଓ୮ଜ୮ଜ) : ବର୍ତମାନର - Of now, present - ଜ୵ଠ ଷଯଭଅଓ ୮ଅ୵ଠଷଅ।
- ଜ୵ଠଅଓ ଥ୵ଥ୮ଠଅ ଢଅ ୵ଅଓ ଳଷ୵୮ଅ - Present condition is not good.

ଜ୵ଠଳ : (ନୀତି) - ବି. (ଏ୮ଜ୮ଏ) : ନୀତି, ନିୟମ - Norm, principle, rule - ଜ୵ଠଳ ଜଯଭଅଏ ଢଷଥଷଥଏ।

ଜ୵ଓଷଅ. : (ନିଘା) - ବି. (ଏ୮ଜ୮ଏ) : ନିଘା - axel, axis - ଜ୵ଓଷଅ.।

ଜ୵ଢଅ.ଏ : (ନିଲାମ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଜଥଅ) : ନିଲାମ କରିବା - To auction - ୵ଢଅ.ଏ।

ଜ୵ଓ୮ଅ. : (ନିଙ୍କା) - ବିସ୍ମୟାତ୍ମକ (ଏଅଜଅଅ) : ଏହିଭଳି - Like this - ଜଥଓ-ଥଭ ଜଥଓ୮ଅ।

ଜ୵୮୵ଜ : (ନିକିନ୍) - ସର୍ବନାମ (୭ଏ୭ଏ) : ଏହି ଦୁଇ ଜଣ - These two - ଜ୭୮୵ଜ ଏଅଷ ଏଥଯ ।

ଜ୵୮୭ : (ନିକୁ) - ସର୍ବନାମ (୭ଏ୭ଏ) : ଏମାନଙ୍କୁ - To them - ଜ୭୮୭ ୮ଥ।

ଜ୵ଏ୭ : (ନିଜ୍) - ସର୍ବନାମ (୭ଏ୭ଏ) : ନିଜେ - Himself/herself, self - ଅଯଜଅଷ ଓଜ।
- ୵ଏ ଜ୵ଏଜ ଓଜ ଏଜଜ ୮ଷ୵୮ ଏଅଅ ଏଅଏଅଭଅ - I myself am not knowing well.

ଜ୵ଏଥଷ : (ନିଜର୍) - ସର୍ବନାମ (୭ଏ୭ଏ) : ନିଜର - Self - ଅଯଜଅଷ ଜ୵ଏଥଷଅଓ।

ଜ୵ଏଜ : (ନିଜେ) - ସର୍ବନାମ (୭ଏ୭ଏ) : ମୁଁ ନିଜେ - Myself - ଅଯଜଅଷ ଜ୵ଏଜ।

ଜ୵ଏ : (ନିମ୍) - ବି. (ଏ୮ଜ୮ଏ) : ନିମ୍ବ, ନିମ୍ବ ଗଛ - Neem tree - ଜ୵ଢ ଢଅଷଜ।

ଜ୵ଏ୵ଠ : (ନିମିତ୍) - ବି. (ଏ୮ଜ୮ଏ) : କାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - Purpose, reason, on account of - ଜଅ.ଯ୵ଠ, ଜଅଓଥଜ, ୮ଅଷଥଜ।
- ଅ୮ଅ ଜ୵ଏ୵ଠ ଠଜ୍ଏ ଏଜ୍ଏ ଢଜଜ ଢଅ? - What had you come for?

ଜ୵ଜ : (ନିନ୍) - ବିସ୍ମୟାତ୍ମକ (ଏଅଜଅଅ) : ହାତ ଦେଖାଇ ଏତିକି ବଡ, ଏତିକି ସାନ କିମ୍ବା ଏତିକି ଉଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦି - This much, this size, this height (by indicating hand) - ଜ୵ଜ ଏଅଷଅଓ, ଜ୵ଜ ଏ୭ଠ୵ଏ, ଜ୵ଜ ୭ଜ୭ଢ ଥଏଅଜ।
- ଜ୵ଜ ଏଅଷଅଓ ଏଅ.୮୭ ୫ଅଠ ଢଜଓଥଜଅ - I had caught this size of fish.

ଜ୵୫୵ଅ. : (ନିଷ୍ଟା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଜଥଘ) : ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ସ୍ପଷ୍ଟ - Specific, distinct, clear - ଜ୵୫୵ଅ. ଯ୭୫୵ଅ.ଏ, ୵ଷଅ.ଏ୮ଅ., ୵ଥ୵ଅଅଏ ଅ୮ଅଜ, ୵ଷଅ.ଓଅ.ଭ୮ଅଷ।

- ᱟᱱᱟᱣᱚᱱᱚᱛ ᱜᱚᱛᱟᱱᱚᱜ ᱫᱚ ᱫᱟᱠᱷᱤᱱ. ᱨᱩᱵᱟᱹᱱ.ᱚ ᱱᱚᱱ.ᱚᱨᱟ ᱫᱩᱥᱚᱱᱚᱣᱚᱞ ᱯᱟᱨᱚᱱᱚᱜ-ᱚ - Santals have distinct communal and religious practices.

ᱫᱟᱠᱟᱛᱚᱱ.ᱚ : (ᱱᱤᱥ্ᱞᱟᱣ) - ᱠᱨᱤ. (ᱢᱚᱱᱚᱣᱚᱱ) : ᱦᱮᱭᱡᱟᱱ ᱠᱚᱨᱤ ᱚᱯᱚᱢᱟᱱᱤᱛ ᱠᱚᱨᱤᱵᱟ, ᱵᱷᱚᱢᱠᱟᱣᱤᱵᱟ, ᱰᱚᱨᱮᱣᱤᱵᱟ, ᱜᱟᱞᱤ ᱜᱩᱞᱡ ᱠᱚᱨᱤᱵᱟ - To deprecate, insult, to frighten, scold at - ᱨᱚᱠᱟᱛᱚᱱ, ᱩᱥᱩᱯᱩᱢᱵᱚᱱᱚᱭ, ᱱᱚᱣᱟ ᱯᱚᱱ'ᱜᱚᱱᱚᱲ, ᱚᱨᱚᱛᱚᱯᱚᱱᱚᱠ।
- ᱥᱮᱫᱷᱚᱲ ᱫᱚᱯ ᱚᱠ ᱫᱟᱠᱟᱛᱚᱱ.ᱚ ᱛᱟᱠᱚᱱ.ᱚᱱᱟᱫ ᱢᱚᱱᱚᱠ ᱚᱱᱟᱠᱚᱴ'ᱜ - Seeing me alone, he tried to deprecate me.

ᱫᱟᱠᱟᱨᱩᱵᱩᱛ : (ᱱᱤᱥ্ᱯᱩᱛᱤ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ. (ᱢᱚᱱᱚᱣᱚᱱ)/(ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ᱱᱤᱥ্ᱛᱤ, ᱢᱤᱢᱟᱸᱥᱟ, ᱨᱟᱭ - Decision, conclusion, judgement, settlement - ᱥᱚᱱᱛᱚᱱ.ᱚ, ᱚᱨᱚᱱᱚᱜ, ᱦᱚᱥᱚᱱ.ᱚᱵᱚᱱ.।
- ᱛᱚᱨᱟᱣᱚᱱ ᱛᱚᱨᱟᱣᱚᱱ ᱚᱱᱚᱯᱚᱱ ᱰᱟᱠ ᱫᱟᱨᱟᱱᱚᱭ ᱰᱟᱨᱟᱫᱟᱱ ᱰᱟᱨᱟᱨᱩᱵᱩᱛ ᱜᱩᱲᱩᱫᱟᱱ - Dispute between brothers was settled down.

ᱫᱟᱠᱟᱱᱚᱣ : (ᱱᱤᱥᱚᱱ্) - ᱵᱤᱝ. (ᱜᱩᱱᱩᱢᱩᱱ) : ᱱᱤᱨ্ᱡᱱ, ᱱᱤᱥᱥᱮᱫ, ᱥᱩᱱ্ᱥᱟᱱ্, ᱮᱠᱟᱱ্ᱛ - Lonely, silent, calm, still - ᱥᱮᱫᱷᱚᱲ, ᱦᱩᱱᱩᱢᱩᱱᱩᱭ, ᱥᱩᱱᱩᱥᱩᱱᱩᱭ।
- ᱫᱟᱠᱟᱱᱚᱣ ᱛᱚᱠᱟᱱ ᱰᱟᱨ ᱥᱮᱫᱷᱚᱲ ᱜᱚᱨ ᱦᱚᱨᱟᱨᱟ ᱣᱚᱜ ᱵᱚᱱᱚᱢᱚᱜ - In this calm and still hour, she is singing alone.

ᱫᱟᱠᱟᱱᱚᱣ : (ᱱᱤᱥᱚᱱ্) - ᱠᱨᱤ. (ᱵᱚᱱᱚᱣᱚᱱ) : ᱵᱷᱤᱰ ᱵᱷᱟᱝᱥᱤᱵᱟ, ᱠᱚᱞᱟᱦᱟᱞ ᱵᱚᱱ୍ᱫ ᱦᱮᱵᱟ, ᱱᱟᱪ ᱜᱤᱛᱚᱨ ᱟᱵᱚᱱᱤᱠᱟ ᱯᱚᱛᱚᱱ ᱦᱮᱵᱟ - To become empty and silent, to end the meeting, gathering, discussion, ceremony - ᱚᱥᱟᱜ ᱚᱥᱚᱝ'ᱜᱮᱫᱟᱜ, ᱚᱵᱚᱥᱟᱜᱚᱱ ᱰᱚᱱ.ᱨᱩᱵᱩᱫᱚᱜ, ᱚᱵᱚᱥᱟᱜᱚᱱ ᱵᱤᱣᱚᱱ.ᱚ।
- ᱥᱮᱫᱷᱚᱲ ᱚᱵᱚᱥᱟᱜᱚᱱ ᱫᱟᱠᱟᱱᱚᱣᱮᱫᱮᱱᱚᱜ - Singing dancing place became desert and silent.

ᱫᱟᱠᱟᱱ. : (ᱱᱤᱥᱟ) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ. (ᱢᱚᱱᱚᱣᱚᱱ)/(ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ᱱᱤᱥᱟᱜᱨᱥ୍ᱛ ᱦᱮᱵᱟ, ᱱᱤᱥᱟ ᱫᱨᱩᱵᱭ - To be drunk, drug - ᱚᱵᱤᱯᱚᱛ, ᱣᱚᱜ:ᱚᱱᱟ, ᱨᱚᱱ.ᱰᱩᱣᱚᱱ.।
- ᱚᱥᱣᱥᱚᱯ ᱫᱚ ᱚᱵᱥᱮᱰᱟᱯ ᱯᱵ ᱢᱥᱫ-ᱚ, ᱫᱟᱠᱟᱱ. ᱥᱮᱱᱚᱯ - Today I drank excessively, I became drunk.
- ᱫᱟᱠᱟᱱ. ᱢᱚ ᱱᱚᱯᱚᱯ ᱚᱥᱚᱵᱚᱱᱰᱚᱱ - Don't take any drug.

ᱫᱟᱠᱟᱱ.ᱠ : (ᱱᱤᱥᱟᱥ্) - ᱵᱤ. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ᱱᱤᱞ্ᱥᱣᱟᱥ ᱯᱨᱥ্ᱣᱟᱥ - Breathing - ᱠᱚᱱᱚᱣᱥᱩᱫ, ᱣᱚᱜ ᱠᱚᱱᱚᱣᱥᱩᱫ ᱢᱚᱱ.ᱟ ᱱᱚᱱ ᱠᱚᱱᱚᱣᱥᱩᱫ ᱚᱥᱚᱵ।
- ᱫᱟᱠᱟᱱ.ᱠ ᱢᱚ ᱚᱵ'ᱩᱫᱚᱜ ᱯᱥᱵᱚᱱ.ᱟ ᱚᱵᱚᱨᱚᱱ.ᱚ ᱢᱥᱫ-ᱚ - I felt breathlessness.

ᱫᱟᱠᱟᱱ:ᱚ : (ᱱᱤᱥᱟᱱ্ᱰ) - ᱵᱤ. (ᱜᱩᱱᱩᱢᱩᱱ) : ᱦᱩᱫ্ᱥᱯᱩᱫ্ᱥ ᱤ ᱪᱤᱠᱱ୍ᱟ (ᱫᱮᱦ) - Well built body - ᱜᱩᱱᱯᱚᱱ:ᱚᱱᱚ ᱣᱚᱜᱟᱣᱚ।

.

ᱫᱟᱣᱚᱱ.ᱚ : (ᱱᱤᱦᱟᱛ্) - ᱠᱨᱤ./ᱵᱤ./ᱟᱵᱭᱭ (ᱚᱱᱮᱫᱟᱜ)/(ᱚᱱᱮᱫᱚᱜ) : ᱱᱤᱦᱟᱛᱤ, ᱡᱨᱩᱨᱤ

- Surely, certainly - ଧ୍ରୁବ୍ରତ, ଚଠମ ଠଟଢ ଢଥବ୍ରଚଥବ୍ର।

ଟମ୍ବଠମ : (ନିହିତ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ସତ ଏବଂ ମଙ୍ଗଳ ଦାୟକ - Truth and philanthropic - ୟଥ.ବ୍ରମ ଥବ୍ର ଯମଠ।

ଟମ୍ବଯଥଭେଥ : (ନିର୍ମାୟା) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ନିଷ୍ଠୁର, କ୍ରୁର - Cruel, unkind - ଢଥଭେଥଯଥଭେଥ ଠଥଢ ଠଥଯଟ'ଟ, ଥ.ୟଚବ୍ର ଚଟଚଥ।

- ଟମ୍ବଯଥଭେଥ ଯଥଘ ୟଥଜ ଧଥମଥଥଘଥଢ ଢଥ ଠଥଠଥବ୍ରଥଟ ଓଟଭେଥ - It is not wise and safe to give company to a cruel person.

ଟମ୍ବଧଥମଚଥ : (ନିର୍ଜାଲା) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ନିଶ୍ଚିନ୍ତ, ଦୁଃଖ ରହିତ, ଶୁଖ ଶାନ୍ତି ଏବଂ ଚିନ୍ତା ଶୂନ୍ୟ - Care free, free from problem, hastle free - ଟମ୍ବଥ.ଓ, ଟମ୍ବଧଥମଚଥ, ଧଥମଚଥ ଠଥଢ।

ଟମ୍ବଢଓଥ.ଠ : (ନିର୍ଘାତ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଜବରଦୋସ୍ତ, ଭୀଷଣ - Ghastly, severely, graciously, gigantic, huge - ଥ.ଠମ ଠଟଘଟବ୍ର, ଥ.ଠମ ଠଟଢ, ଚଓଟଓଘଥ।

- ଟମ୍ବଢଓଥ.ଠ ଠଓଟବ୍ର ଘଥ.ଚଚ ଫଟ ଢଥଧ ଚଟଢ ଚଥଘଥ - We had cought plenty of fish. /We had large quantity of fish catch.
- ଟମ୍ବଢଓଥ.ଠ ଯଥବ୍ରଥଢ ଠମଦମଦ ଦଥଯ ଫଟଢଟଢଥ - I came across a very big snake.

ଟମ୍ବଫଥ., ଟମ୍ବଘଥ. : (ନିର୍ଲା, ନିର୍ଳା) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଖାଣ୍ଟି, ଅପମିଶ୍ରଣ ଶୂନ୍ୟ - Pure - ଚଓଥ:ମମ, ଟମ୍ବଥଘ, ଯମଢ ବ୍ରଥଢ ୟଚଯଚଢ, ଘଟଢ ଯଥ' ଯଟୟଥ ଠଥଢ।

- ଟମ୍ବଘଥ. ଥବ୍ରଥଢ ୟଥ:ଠମ - Pure red cock/Cock of pure red colour.

ଟମ୍ବଠଥବ୍ର : (ନିର୍ବାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଘ) : ଶୁଦ୍ଧପୂତ ଭାବେ - Sanctified manner, pure - ଚଯଥ.ୟ ଥବ୍ର ୟଥବ୍ରଘଓଥ।

- ଠଥଢଓଟଥ ଯମଫଥଢ ଫଥ ଧଥଠଥ ଯଥଘ ଓଟ ଥ.ଠମ ଟମ୍ବଠଥବ୍ର ଚଥ ଠଥଯଟ'ଟଥ - On the day of performing puja, everybody maintains purity and sanctity.

ଟମ୍ବଥୟ : (ନିରସ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ନିରସ, ରସହୀନ, ହର୍ଷହୀନ, ଆନନ୍ଦ ହୀନ, ଶୁଖିଲା ଶୁଖିଲା, ମଜ୍ଜାହୀନ - Lack of enthusiasm, not interesting, juiceless - ଟମ୍ବଥୟ ଯଥଟଟ ଠଟ।

- ଟମ୍ବଥୟ ଯଥଟଟ ଠଟ ଘଘଥଢ ଚଓଥଟଟ ୟଟଟ ଟଟଥ - He went away from house in pensive mood.

ଟମ୍ବଥଘ : (ନିରଳ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଶୁଦ୍ଧ, ଖାଣ୍ଟି, ଶୁଦ୍ଧପୂତ, ପବିତ୍ର - Sacred, pure, punitive, chaste - ୟଥବ୍ରଘଓଥ, ୟଥଠଟ ଥବ୍ର ୟଥଠ ଯଥଟଟ ଧମଘମ।

ଟମ୍ବଥଢଓ : (ନିରଗ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ରୋଗହୀନ, ସୁସ୍ଥ - Free from disease, healthy, strong and

sought - ଽ୸ଘଌଌଈ୰, ଢଽ୰ଢଏ ଏଈଘଏଈ।

- ଽ୸ଌଈଓଏ ଏଈଘ - Healthy man.

ଽ୸ଌଅ.ଓ : (ନିରାୟ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ନିରାମୟ, ଜଞ୍ଜାଳମୁକ୍ତ - Happy, carefree, tension free - ୬ଅ୰୬ଅଘ ଏଅଓ ଏଅଏଟଽ, ଽ୸ଌ୬ଅଅ୮ଅ, ୬୬ଢ ଅଌ ୬୬୮୬ଢ ୬ଅଖଅଌ ୬୸ଖ୸ଓ ୬୸ଏଅଽ।

- ଽ୸ଌଅ.ଓ ଌଽ ଏଅଏଟଽ ୮ଅ.ଓ୸ଓ ଏଽ ଓଓଅଌଅଘ ଢଅଌଅଘ ଏ୬ଓଅଓ ଓଅଌଢଅଌ - In order to lead happy and hilarious life, it is desirable to practice religious deeds also.

ଽ୸ଌଅ୮ : (ନିଚଲ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଶୂନ୍‌ଶାନ୍, ନିର୍ଜନ - Wild and lonely, frightening - ଽଢ୮ଅ, ଌଅଘଅ୮ ଌ୬ଘ୬୮ ଏ୬୬ଌଅ.ଖଅଓ ୬ଅଓଅଅ।

- ଽ୸ଌଅ୮ ୬ଅଌଓଓଅ - Lonely place.

ଽ୸ଌଓଅଢ : (ନିଛକ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଧ୍ରୁବ, ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚିତଭାବେ - Sure, certain, definite - ୪ଅ.ଓ୸ ଅଌ ୪ଅ.ଓ୸ ୬୦ଅ.ଓ।

- ଽ୸ଌଓଅଢ ୪ଅ.ଓ୸ ଢଅ୦ଓଅ ଢଅଽଅ - It is an absolute truth/It is definitely true story.

ଽ୸ଌଓଅ.ଏ୸ଓଅ. : (ନିଛାଟିୟା) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଏକାନ୍ତ, ଜନବସତି ଠାରୁ ଦୂରରେ, ଏକୁଟିଆ ଏବଂ ଅଲଗାରେ - Lonely (place), secluded - ଽଢ୮ଅ ଅଌ ଽ୸ଌଅ୮ (ଏଅଓଽଅ)।

- ଅ୮ଽ ୪୬ଏ୬ଓ ଽଽଅ ଽ୸ଌଓଅ.ଏ୸ଓଅ. ଏଅଓଽଅ ଌଽ୮ଽ ଅଌଅଓ ଽଽଅ - We built a house in that lonely place/Only we built a house in that lonely place.

ଽ୸ଌଓଽ : (ନିଶ୍ଚେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଽଽଅ) : ନିଶ୍ଚୟ - Surely, certainly - ଽଅଘଅ୬ ଓଽ, ଽ୸ଌଓଽ।

- ୬ଽ୸ ଘଽ ଢ୍ଅ ଽଓଅଓ ଽ୸ଌଓଽ ଅଌଘଅ୍ଓ ଘ୸ଏ୬ଓ ଓଽଓଽଅ - That man will surely come again.

ଽ୸ଢ୍ଅ. : (ନିନ୍ଦା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଽଽଅଓ) : ଛୁଆକୁ ଶୁଆଇବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚାରିତ ଶବ୍ଦ - Word recited for child to sleep, looling word - ଓ୸ଢ୍ଅଌଅ. ଓ୸ଠ୸ଏ ଏଅ.ଯ୸ଢ୍ ୮ଅ.ଓ୸ଢ୍ ଘଽଽଅ ଢଅଽଅଓ ୬ଅଽ ଅଌଅଓ।

- ଽ୸ଢ୍ଅ. ଽ୸ଢ୍ଅ. ଠଽ୦ଅ ଽ୸ଢ୍ଅ. - Sleep my son sleep, sleep.

ଽ୸ଢ୍ଅ. ଏ୸ଢ୍ଅ. : (ନିନ୍ଦା, ଝିଦା) - ବି. (ଏ୬ଽ୬ଏ) : ରାତି - Night - ଏ୸ଢ୍ଅ.।

ଽ୸ଢ୍ଅ : (ନିନ୍ଦି) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ସଜ, ଆଦୌ ବ୍ୟବହୃତ ନୁହଁ - Purely, fresh, virgin, untouched - ଅଌଢ୍ଅ, ଠଅଓ ୬ଅ୦୬ଽଅଢ୍ଅଓ।

- ଽ୸ଢ୍ଅ ଘଽଌଅ - Purely fresh fermented mera.

ଽ୸ଢ୍ଅଌଅ.ଽ : (ନିନ୍ଧାନ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଦରିଦ୍ର, ଦୟନୀୟ - Distressed, poor, dilapidated, destitute - ଽଅଓଅଌ, ଌଽ୍ଓଽ୬, ଏ୸ଽଅ୬୦ଅ।

ଟାଣଅ.ଯ - (ନିଣାପ୍) ବିଂ. (ଓଏଟଏ) : ଭଲ ଭାବେ ଯୋଡି ହୋଇ ଥିବା । Air tight fitting - ୰ଟଯଟଢ ଏଓୀଘଅ.ଥ।

ଟାଘଅ. : (ନିୟା) - ସର୍ବନାମ (ଏଘଏ) : ଏହା, ଏଇଟା - It is, this is - ଟଥଅ।
- ଟାଘଅ. ଚ.ଘୀ ୫ଅ୍ଏଅ ଚଅ୍ଏଟଘ ଏଓୀଢଅଥଢଙ-ଅ - I will stop working after finishing this work.

ଟାଟ : (ନିନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଏଥଟଥଙ) : ହାତ ଦେଖାଇ କୌଣସି ଜିନିଷର ଆକାର ଉଚ୍ଚତା କିମ୍ବା ଗଠନର ସୂଚନା ଦେବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - It is an utterance for anything about its size and shape by indicating hand such as this size, this height etc - ଠୀ ଏଓଏଓ ଚଅ୍ଠଟ ୰ଅଅଘଅଅଓ ୬ଟଘଅଓ ଏଏଏଦ ଅ୬ ଥଟଅ୬ ଚଅ୍ଠଟ ୬ଥଟ ଅଥଅଓ ଚଅ୍ଟଅ, ୰ଟଦଟଚଅ - "ଟାଟ ଘଅ୬ଅଓ", "ଟାଟ ଏଏଏଦ" ଟାଟ ଥଟଅ୬ ଟଘଅଟ।

ଟାଟଅ.ଓ : (ନିନାଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଏଥଟଥଙ) : ପରିମାଣର ସାଙ୍କେତିକ ଉଚ୍ଚାରଣ - To indicate the quantity - ୰ୀଟାଟ ଠୀଘଟ୬ ୫ଟ ଚଥଘ ଅ୬ ଠୀଅଓଏଘ୬ଅଟ ଦଟଚଘଅ ଚଥ ୬ଟଟଅଅଓ ଏଏଥ ଅଥଅଓ।
- ଟାଟଅ.ଓ ଘଅ.ଚଏ ଦଟ ଟଅଠ ଚଟଙ ଚଥଅଅ - This much of fish we caught.
- ଟାଟଅ.ଓ ଘଅଥ ଓଟ ଦଟ ଘଟ୰ ଦଟଟଅ - This number of persons, we had come.

ଟାଟଟ : (ନିନି) - ବିଂ. (ଏଏଟଏଟ) : ଛୋଟ ଛୋଟ, କ୍ଷୁଦ୍ରାତି କ୍ଷୁଦ୍ର (ଚଢେଇ) - Tiny (bird) - ଘଅଯଅଟ ଘଅଯଅଟ (ୟଟଠଟ), ଚଅ.ଠୀ୰, ଘଏଠୀଏ।
- ଟାଟଟ ଟାଟଟ ୟଟଠଟ ଅଦଟ ଠଅଥଥଟ ଚଅଟଟ ଚଥ ଘଟ୰ ଠଅଥଅଓଙ-ଅ - Tiny birds use to come to our garden.

ଟାଥଅ.ଯ, ଟାଠଅ.ଯ : (ନିଳାପ୍, ନିଣାପ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଥ) : ନିବୁଜ, ଭଲ ଭାବରେ, ମେଳ ଖାଇବା (କବାଟ) - To fit well (door) - ଠଟଯ ଠଓୀଏ ଘଟଥଅଓ, ଟାଥଅ.ଯ (ଚଅଯଅଠ), ୰ଟଯଟଢ।
- ଘୀଯଠଓଟୀ ଅଦଟ ଅଥଅଓ ଚଅଯଅଠ ଢଅଅ ଅ.ଠୀ ଟଅଯଅଓ ଟ ଟାଥଅ.ଯ ଅଚଅଓଙ-ଅ, ଅଚଅ ୬ଟଘଅଟ ଯଓଅଦଅଚ ଓଟ ଠଅ.ଟଚଓଙ-ଅ - Carpenter has fitted our house door very well, there is no hole nor any opening in it.

ଟଚଠଚ, ଚଠଚ : (ନୁତୁ, ଉତୁ) - ବି. (ଏଚଟଚଘ) : ତରକାରୀ - Curry - ଚଠଚ, ଚଠଚ-ଢଅଚଅ।
- ୰ୀଦ ଚଠଚ - Meat curry/Curry of meat.

ଟଚଠଚଥ, ଚଠଚଥ : (ନୁତୁଲ୍, ଉତୁଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଥଅ) : ଭାଙ୍ଗିବା (କାନ୍ଥ, ଉଈ ହୁଙ୍କା) - To break, to demolish - ୬ଅ.ଯଚଢ, ଚଠଚଥ, ୮ଅଠଟ ୬ଅ.ଯଚଢ।
- ୟଟଠଅ ଠଚଟଚଘ ଟ ୬ଥଓ ଚଠଚଥ ଚଅଢ-ଅ - Bull has demolished ant hill with its horns.

ꯍꯨꯒꯤꯄꯥ, ꯅꯒꯤꯄꯥ : (ନୁଗ୍‌ଲି, ଉଗ୍‌ଲି) - ବି. (ଏଅଏଧ) : ଶର, ଚିଆଳ - Arrow - ꯅꯒꯤꯄꯥ, ꯅꯒꯤꯄꯥ ꯈꯨꯃ।

- ꯅꯒꯤꯄꯥ ꯈꯨꯃ ꯑꯣ ꯑ.ꯐꯨꯡ.ꯚꯥꯡꯥ ꯑꯥꯄꯥꯇ ꯐꯤꯡ - Don't shoot the arrow unnecessarily.

ꯍꯩꯒꯨꯃ ꯍꯩꯒꯨꯃ : (ନୁଙ୍ଗୁର୍‌ ନୁଙ୍ଗୁର୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଈଅଘ) : ପଛେ ପଛେ ଦୌଡିବା, ଚାଲିବା, ଅନୁସରଣ କରିବା, ଏପଟେ ସେପଟେ ଘୁରି ବୁଲିବା - To follow obstinately, to move around - ꯐꯥꯏꯚꯤ ꯐꯥꯏꯚꯤ ꯐꯦ ꯃꯥꯡꯂꯥꯡ ꯗꯣꯗ, ꯑꯣꯐꯦꯒꯦ ꯌꯥꯡꯊꯦꯐ ꯍꯥꯡꯐꯦ ꯀꯥꯡꯅꯥꯏ, ꯂꯥꯡꯀꯣꯡꯒꯤ ꯂꯥꯡꯀꯣꯡꯒꯤ ꯃꯥꯡꯂꯥꯡ ꯀꯥꯡꯅꯥꯏ, ꯑ.ꯎꯍꯥ ꯀꯥꯡꯅꯥꯏꯒꯤ।

- ꯎꯐꯤ ꯂꯐꯏꯥꯡꯒꯤ ꯑꯁ ꯑꯣ ꯐꯦꯡꯥꯒꯤ ꯐꯥꯏꯚꯤ ꯌꯥꯡꯊꯦꯐ ꯐꯥꯏꯚꯤ ꯐꯦ ꯍꯩꯒꯨꯃ ꯍꯩꯒꯨꯃꯅꯤꯒꯤ ꯐꯥꯑꯣꯕꯥ? - Why are following me obstinately since then?

- ꯑꯁ ꯐꯦꯡꯥꯒꯤ ꯐꯥꯏꯚꯤ ꯃꯤꯒꯥꯡ. ꯐꯣꯂꯐ ꯒꯐꯁ ꯍꯩꯒꯨꯃ ꯍꯩꯒꯨꯃ ꯀꯥꯡꯅꯥꯏꯒꯤ ꯐꯥꯑꯣꯕꯥ - You are moving around here since long time.

ꯍꯨꯄꯣꯡꯚꯥ. /ꯅꯄꯣꯡꯚꯥ. : (ନୁଲ୍‌ଢା, ଉଲ୍‌ଢା) - ବି. (ଏଅଏଧ) : କଇଁ କନ୍ଦା - Root of the lily flower - ꯅꯎꯥ.ꯄ ꯀꯥꯡꯌꯥꯡ ꯑꯣꯡ, ꯅꯄꯣꯡꯚꯥ.।

ꯍꯨꯄꯀꯥꯡ.ꯚ, ꯅꯄꯀꯥꯡ.ꯚ : (ନୁଲ୍‌ଟାଉ, ଉଲ୍‌ଟାଉ) - କ୍ରି. (ଐଅଏଘ) : ଓଲଟିବା - To become up side down - ꯅꯄꯀꯥꯡ.ꯚ।

- ꯌꯥꯡꯅꯥꯏꯀꯥ ꯐꯤꯔ.ꯗ ꯑꯣꯡꯅ ꯐꯥꯏꯚꯤ ꯐꯦ ꯍꯩꯒꯨꯃ ꯀꯥꯡꯅꯥꯏꯒꯤ ꯐꯥꯑꯣꯕꯥ ꯀꯥꯡꯅꯥꯏꯒꯤ ꯑꯣꯡ ꯐꯦ ꯍꯩꯒꯨꯃ.ꯚꯥꯡꯒꯤ ꯄꯥꯐꯥꯅ - Wealthy Marndi men are bursting crackers, Mondormuli listen! It seems as if earth is becoming upside down.

ꯍꯨꯄꯥꯅ.ꯀ ꯌꯥꯅꯄꯥꯅꯀ : (ନୁଲାଟ୍‌ ପାଲାଟ୍‌) - କ୍ରି. (ଐଅଏଘ) : ଓଲଟ ପାଲଟ ହେବା - To become topsiturvy - ꯅꯄꯥꯅ.ꯀ ꯌꯥꯅꯄꯥꯅꯀ।

- ꯌꯥꯏꯅ ꯀꯥꯏꯀꯥꯏꯕ ꯁꯥꯐꯦꯐ ꯐꯥꯑꯣꯕꯥ ꯐꯦ ꯍꯩꯒꯨꯃ.ꯀ ꯌꯥꯅꯄꯥꯅꯀ ꯎꯍꯅ ꯐꯦꯍꯅ - In the spure of the moment whole thing distorted.

ꯍꯨꯄꯥꯌꯥꯍꯨꯅ : (ନୁଲିପକା) - କ୍ରି. (ଐଅଏଘ) : ପୋକ ଲାଗିବା, ଫିମ୍ପି ହେବା, ପୋକରା ହେବା - To be worm eaten, to become rotten (potato) - ꯑꯣꯀꯨꯝ ꯂꯥꯏꯌꯥꯅꯒꯤ (ꯑ.ꯎꯕ)।

- ꯂꯥꯏꯑꯣ ꯑ.ꯎꯕ ꯐꯦ ꯍꯩꯒꯨꯃ.ꯌꯥꯡꯊꯦꯐ ꯎꯅꯑꯥꯅ ꯐꯤꯎꯗ-ꯅ - All the potatoes were worn eaten.

ꯍꯨꯄꯨꯕ/ ꯄꯨꯄꯨꯕ : (ନୁଲୁକ୍‌ /ଲୁଲୁକ୍‌) - ବି. (ଏଅଏଧ) : ନାକର ଗୁଣା - Ornament of nose - ꯍꯨꯄꯨꯕ, ꯑꯃ ꯂꯐꯦꯅꯒꯤ ꯈꯨꯃ।

- ꯈꯨꯈꯅ ꯍꯨꯄꯨꯕ ꯑꯀꯤ ꯅꯉ ꯐꯦꯍꯅ - My golden ornament of nose is lost.

ꯍꯨꯄꯨꯎꯗ, ꯅꯄꯨꯎꯗ : (ନୁଲୁଦ୍‌ ଲୁଲୁଦ୍‌) - ବି. (ଏଅଏଧ) : ଛୋଟ ବାକ୍ସ - Small

bamboo box - ଚାଚଙ୍ଗ, ଘଏଘଘ.ଜଏ।

ଝଚଚାଏ : (ନୁକ୍‌ଲି) - ବି°. (ଓଚଝଚ) : ନକଲି - Duplicate - ଝଚଚାଏ, ଚଓଅ.ଘଏ ଘଅଓ।

- ଝଚଚାଏ ୟଅଝଅ ଘଚ°ଙ୍ଗଅ.ଘ - Duplicate golden ring.

ଝଚଚୟଅଝ : (ନୁକ୍‌ସାନ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଝଅଅ) : କ୍ଷତି, ଲକସାନ୍ ହେବା - To suffer loss, damage - ଘଅ.ଝ, ଚଓଅଓଅଅ, ଚଓଏଠଏ।

- ଓଚଘଚ ଓଅଘଅ ଘଓଏଓ ଚଘଏ ଠଟଙ୍ଗ ଚଅ ଝଚଚୟଅଝଟଙ୍ଗ-ଅ - Rats are damaging paddy of early variety extensivelly.

ଝଚଚଜଏ : (ନୁକ୍‌ରୀ) - ବି. (ଘଚଝଚଘ) : ଚାକରୀ - Service, employment - ୫ଅ.ଚଜଏ, ୟଅଜଚଅଜଏ ଚଅ.ଘଏ ଜଟ ୟଅଘଅଓ।

- ଘଅ.ଙଏ ଓଟ ଅଙଟ ଘଅଜଅଓ ଘଅ.ଘଚ ଙ୍ଗ ୟଅଜଚଅ.ଜଏ ଝଚଚଜଏ ଜଟ ଘଅଙଅଓଟଝଅ - Recently our elder son has been engaged in Govt. service.

ଝଚଚଏଝ : (ନୁକିନ୍) - ସର୍ବନାମ (ଚଘଚଘ) : ଏଇ ଦୁଇ ଜଣ - These two - ଝଚଚଏଝ ଘଅଜ ଘଅଥ।

- ଝଚଚଏଝ ଙ୍ଗ ଅଙଟ ଜଏଝ ଥଟଥଅ ଚଅଅଝ ଚଏଝ - These two are our guests.

ଝଚଚଚ : (ନୁକୁ) - ସର୍ବନାମ (ଚଘଚଘ) : ଏମାନଙ୍କୁ - They are these people - ଝଚଚଚ ଘଅଥ।

- ଝଚଚଚ ଘଅଥ ଙ୍ଗ ଘଅଓଚଅ ଘଏଘଚଚ-ଅ - These people will not come.

ଝଚଘ ଝଅଥଚଅ : (ନୁମ୍ ନାଲ୍‌କା) - କ୍ରି. (ଚଅଝଅଅ) : ମୁଣ୍ଡରେ ମାଟି ମାରି ଗାଧୋଇବା - To bath with shampooed with multani soil - ଝଅଥଚଅ ଘଅଝଅ ଠଟ ଝଅଥଚଅ ଚଅଠଟ ଚଘଏଚ।

- ଘଅଙଅ ଙ୍ଗଅଙଟ ଝଚଘ ଝଅଥଚଅ ଥଟଅ, ଠଟଘଥଘ ଙ୍ଗଅଙଟ ଘଅଜଅଘଅଓ ଚଅଝଅ - We sanctified ourselves by bathing with hair shampooed with oily soil yesterday, today we are celebrating function.

ଝଚଘଏଝ : (ନୁମିନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଝଅଓ) : ଏତେ (ବଡ) - Such (a big) - ଝଚଘଏଝ ଘଅଜଅଓ, ଝଚଘଏଝ ଘଅଥ।

- ଝଚଘଏଝ ଘଅଜଅଓ ଘଏଜଠଓଏଚଅ ଜଟ ଚଝଅ.ଓ ଘଟଓଟ ଘଏଅଏ ଘଟଝଅଓ ଚଅଅଝ ଘଟ ଘଅଓ ଅଝଘଅଝଅଓ-ଅ - In such a big earth, there are uncountable living beings.

ଝଚଘଚଙ : (ନୁମୁଲ୍) - ବି. (ଘଚଝଚଘ) : ଛାଇ - Shed, shadow - ଚଘଚଙ, ଜ ଅ ଘ ।

- ଙ୍ଗଅଜଟ ଚଘଚଙ - Shadow of tree.

ଝଚଘଏଘଠ : (ନୁସିବ୍) - ବି. (ଘଚଝଚଘ) : କପାଳ ଲିଖନ, ଭାଗ୍ୟ - Luck, fate - ଚଅଜଅଘ

ଚଅଘଅଅ, ଠଃଅଟଓ, ଯଅଚଅଙ ଃଣଟଅଟଓ ଅଚ।

ଊଃଊଃଚ : (ନୁସୁଲ୍) - ବିଂ. (ଓଃଊଃଊ) : ଉଚ୍ଚା - Tall - ଃଊଃଚ।
- ଊଃଊଃଚ ଠଃଃଃ - High hill.

ଊଃଃଃଙ, ଃଃଃଙ : (ନୁରୁଦ୍, ଉରୁଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଊଅଅ) : ଘୋଷିବା, ଘୋରିବା - To rub, to grind - ଃଃଃଙ, ଯଅାଠଅଅ, ଓଅଊଅଅ।
- ାଠଃଃଊଃଚ ଣ ଃଃଃଙ ଣଙଅ - He is grinding the scale/shell of oyster.

ଊଃଘଃଙ : (ନୁଚୁଦ୍) - ବି. (ଏଃଊଃଯ) : ଉଚ୍ଚ, କୁବ୍ଜ - Elevated portion - ଃଘଃଙ, ଊଃଘଃଙ।

ଊଃଙଃଓଅ.ଃ, ଃଙଃଓଅ.ଃ : (ନୁଦ୍‌ଗାର୍, ଉଦ୍‌ଗାର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଊଅଅ) : ଝାଳ ଲାଗିବା, ବାହାରିବା, ଝାଳ - To sweat, to perspire, sweating - ଃଙଃଓଅ.ଃଅଓ, ଃଙଃଓଅ.ଃ।
- ଠଣଠଣଏ ଙଣ ଃଠଅଊଃଠଅ ଃଙଃଓଅ.ଃ ଚଅଊଅ - It is very much sweating today.
- ଃଙଃଓଅ.ଃ ଙଅଓ ଠଅଏ ଢଅଯଅଙ ଘଅାଠଅ ଟଊଅ - I am drenched with sweating.
- ଃଙଃଓଅ.ଃ ଠଟଏ ାଅଢ ାଅଢଅଅଘ ଓଅଙ ଟଊଅ - I became restless due to sweating.

ଊଃଙଃଓଅ.ଘ, ଃଙଃଓଅ.ଘ : (ନୁଦ୍‌ଗାଉ, ଉଦ୍‌ଗାଉ) - କ୍ରି. (ଚଅଊଅଅ) : ପ୍ରେରଣା ଦେବା, ଉତ୍ସାହିତ କରିବା - To inspire, to encourage - ଃଊଃଅ.ଘ, ଃଅ.ଊଃଅ. ଘଘଅ।
- ଅଏ ାଅାଠଅ ଅଢଟ ଙଘ ଢଢଘଓ ଢଅ.ଓଅଙ ଟ ଃଙଘଓଓଅ.ଘ ଢଟଙ ଢଟଓଅ - We were encouraged by our father to study.

ଊଃଙଘଯଅ., ଃଙଘଯଅ. : (ନୁଦ୍‌ମା, ଉଦ୍‌ମା) - ବିଂ. (ଓଃଊଃଊ) : ବଳକା, ଅଧିକ, ଫାଲତୁ, ବେକାରିଆ - Excess, person for whom there is no work or assignment, unemployed, free - ାଅ.ଅଠଅ ଯଅଅ, ଚଅ.ଯଅ ାଅ.ଊଃଓ ଅଊ ଯଅଅ, ଚଘଅ.ଢଅଓଅଓ ଠଅଯଟ'ଊ ଯଅଅ, ଙଅାଅଅ ାଅଅଅଅଓ ଯଅଅ।
- ଅଘଊଅଅଃ ଙଘ ଃଙଘଯଅ. ଯଅଅ, ଯଅାଠ ଘଅଠଅ ଙଅାଅଅଊ ଠଅଠଘ ଅଓଘଅଅାଅଘଓ ଚଅଊଅଅ - I am free man, fully engaged in visiting market and fairs.

ଊଃଓ : (ନୁଯ୍) - ସର୍ବନାମ (ଃଏଃଯ) : ଇଏ - He, she - ଊଃଓ ଯଅଅ, ଊଃଓ ଯଅଯଃ, ଊଃଓ ଯଟଃଅଘଯ, ଊଃଓ ଚଅଠଅଅ, ଊଃଓ ଚଅାଠଅ, ଊଃଓ ାଅଏ।
- ଊଃଓ ଓଅ.ଓ ଙଘଓ ଘଃଅାଠଙଙଅ ଓଟଓଅ - This cow usually kicks.

ଊଃଓଃଙ, ଃଓଃଙ : (ନୁଯ୍ଁ, ଉଯ୍ଁ) - କ୍ରି. (ଚଅଊଅଅ) : ଉଙ୍କି ମାରିବା, ଉଣ୍ଡିବା - To peep - ଃଓଃଙ, ଃଃଃ ଃଃଃ ଠଟ ଏଟଢ, ଚଘଓଘଓ।
- ଽଅଢଘଅଏ ାଃଃଠଓଅ.ଓ ଚଃଘଚଽଅଏ ଃଓଃଙ ଚଟଙ ଚଘଘଅ - I peeped them through a hole in the door.

ଽ୬ଽଘଣ.ଓ, ୬ଽଘଣ.ଓ : (ନୁୟ୍ହାର୍, ଉୟ୍ହାର୍) - କ୍ରି. (ବଣଽଡଣ) : ମନେ ପକାଇବା, ସ୍ମରଣ କରିବା - To remember - ୬ଽଘଣ.ଓ ୩ଣଧ, ୬ଽଘଣ.ଓ ଧଷଣଧଡଽଣ।

- ୪ଽଫଣଽ ଯଣଓଽ ଓଣଠଽ ଽ୬ଽଘଣ.ଓ ବଽଫଗ୩ଣଽ - Old beloved remembered me.

ଽ୬ଘଣ.ପ ଧଣଘଣ, ୬ଘଣ.ପ ଧଣଘଣ : (ନୁପାଲ୍ ବାହା, ଉପାଲ୍ ବାହା) - ବି. (୩୬ଽ୬ଧ) : କଇଁ ଫୁଲ - Lily flower - ୬ଘଣ.ପ ଧଣଘଣ।

- ଫଣଓ ଓଽ ଽଣଓଣଓ ଽ୬ଘଣ.ପ ଧଣଘଣ ୲ଽଟଽଫ ୲ଽଟଽଫ - Red lily flower in the water is shining red.

ଽ୬ଘ୬ଓ୬ଧ, ୬ଘ୬ଓ୬ଧ : (ନୁପୁରୁମ୍, ଉପୁରୁମ୍) - ବି. (୩୬ଽ୬ଧ) : ପରିଚୟ - Identity - ୪୩ଽଘଣ.ଘ, ୬ଓ୬ଧ।

- ୲ଣଘଣ୲ଽଣଓ ଧଽଽ ଯଣମଣଓ ଓଽ ଣଘଣଓ ୬ଘ୬ଓ୬ଧ ପଣ.ଓ ଧଽ - Before you say something, give your identity.

ଽ୬ଧଣ.ଢ, ୬ଧଣ.ଢ : (ନୁଡାଉ, ଉଡାଉ) - କ୍ରି. (ବଣଽଡଣ) : ଉଡିବା, ଉଡି ପଳାଇବା - To fly, fly away - ୬ଧଣ.ଢ, ଣ.ଘଷ୩ଓ।

- ୪ଽମଽ ୪ଣ୲ ୪ଣ୲ ଠଽବଢ ଽ୬ଧଣ.ଢ ୪ଣ୲ପଣଓ ବଣଽଡଣ - Birds are flying away in the sky.

ଽ୬ଽ : (ନୁନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣଽଡଣଓ) : ଏତିକି (ବଡ) ହାତ ଦେଖାଇ କହିବା - This size (showing by indicating hand) - ଽ୬ଽ ଯଣଓଣଓ, ଽ୬ଽ ୪ଽମଣ, ଽ୬ଽ ଽଣଘଣଓ, ଽ୬ଽ ଽ୪ଽପ।

- ଽ୬ଽ ଯଣଓଣଓ ୪୪ଣଓ ଓଽଫଢ ଢବଢଓ ବଣଘଽ ଠଣଧଽଟଽ ବଣଽଡଣ? - In such a big house, who else are staying?

ଽ୬ଽଽ.ଓ : (ନୁନା୫) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣଽଡଣଓ) : ଏତେ (ହାତ ଦେଖାଇ କହିବା ଏତେ ମାଛ, ଏତେ ବଡ, ଏତେ ଲୋକ ଇତ୍ୟାଦି) - By indicating hand telling to someone, this much, this big, this number etc - ଽ୬ଽଽ.ଓ ଧଽ୪, ଽ୬ଽଽ.ଓ ଯଣଓଣଓ, ଽ୬ଽଽ.ଓ ଫଣବଢ, ଽ୬ଽଽ.ଓ ଧଣ.ବ୬ ୨ଯଣଽ (ଽଽଢଣ ଣ.୪ଣ. ଫଢ ବ୬ବ୮୨ ଓଽ ୲ଣ.୪ଠ୨ ପଣଓଣଠଽଓ-ଣ)।

- ଽ୬ଽଽ.ଓ ଧଽ୪ ଫଢ ଢବଣ ବଧଽଽ ବଢ ଧଽ୲ ୨ଽଽ? - Where from such number of people come?
- ଽ୬ଽଽ.ଓ ୪୨୲ ପଽ ଓଽ୲ ପଽଫ ବଢଢଣ - We had killed such number of cock for feast.

ଽ୬ଽ୬ : (ନୁନୁ) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଽଡଣ)/ (୩୬ଽ୬ଧ) : ସ୍ତନ - Breast - ଠଓଢଣ ଧଣଘଣ, ବଢ୪ଣଧ ଠଓଢଣ ଧଣଘଣ।

- ଣଓଓ ଓ୨ଫ୲୲ଣ.ଓ ଽ୬ଽ୬ଢଣଓଓ ବଣଽଡଣ - Mother is feeding milk.

ଽ୬୪ଓଣ., ଽ୬ମଓଣ. : (ନୁଳ୍ୟା, ନୁଣ୍ୟା) - ବି. (୩୬ଽ୬ଧ) : ନଡିଆ - Coconut - ଽ୬୪ଓଣ. ଫଣଽଽ, ୲ଢ, ଽଣଽବଢ୪।

ଽ୬୲୬ଘ୬୲୬, ୬୲୬ଘ୬୲୬ : (ନୁଟୁପୁଟୁ, ଉଟୁପୁଟୁ) - କ୍ରି. (ବଣଽଡଣ) : ତରତର

ହେବା, ମନ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେବା - To become anxious, to be hurry - ଏଥରଥଠଥରଥଓ, Þଥଓଥଏଥଓ।

ଏଚଠଥ.ଓ : (ନୁବାଃ) - କ୍ରି./ବି. (ଚଥଏଥଥ)/(ଏଚଏଚଠ) : ରାତି, ରାତି ହେବା - Night, becoming night - ଏମଓଥ.।

- ଏଚଠଥ.ଓ ଥଏଥ - It is night now.
- ଠଥ.ଏ ଓଥ ଏମଓଥ. ଠଥଘଥ ଚଥ ଓଥଟଥଏଥ - Witch use to move around in night.

ଏଥ : (ନେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଏଥଓ) : ଜଣଙ୍କୁ ଦେବା ସମୟରେ ଏହି ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ, ଯେପରି – "ନେ ଏଇଟା ଧର" - It is a word used while giving something to someone, like - take, this is yours - ଥଏଥଓ ୰ଥଚରଥଥ ରଥଘ ଥଘଥଓ ୰ଥÞଥଚଥ - ଏଥ ମଓମ ଧଥ, ଏଥ ୟଥଠ ଧଥ, ଏଥ ଥଠଥଓ ଧଥ ଥଏଥଏ।

ଏଥଠଥଧ, ଥଠଥଧ : (ନେତମ୍, ଏତମ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଥଏଥଥ)/(ଏଚଏଚଠ) : ଡାହାଣ ପାଖ - Right side - ୰ଥ୰ଥଠଥ ୟଥଘଥଓ।

- ଥଠଥଧ ଚଥଏଥ ଚଥଓଥଓ ଚଥଠଥ ୟଥଘଥଚ ଓଥ ଘଥରଥଠଥଚଥଓ ଧଥ - Looking both right and left side, cross the road.
- ୟମଓଚଓ ୰ଥଘଥଓ ଥÞଥଧ ଥଠଥଧ ମଓମଓଥ - While ploughing don't leave left side of soil unturned/ unploughed.

ଏଥଠଥର : (ନେତାର୍) - ବିଂ. (ଓଚଏଚ) : ଆଜିକାଲି, ଏବେ - Now-a-days - ଏଥଘଥଓ।

- ଏଥଠଥର ଯଥ ଠଥଧ ଏଥÞ ଠଥଘଥଥଓ ଚଥଏ ଓଥ? - Now-a-days you are not seen.

ଏଥଠଥ : (ନେତେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଏଥଓ) : ଏଆଡେ, ଏପଟେ - This side, this way - ଏଥଠଥ, ଏଥଜଥ ୟଥଘଥଓ, ଘଥଘଠଥ।

- ଏଥଠଥ ଓଥ ଥÞଥ Þଥ ଘଥଠଥଜ ଥଚଥଓ-ଥ - We have occupied this side.

ଏଥ~ଓଥ : (ନେଗୋ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଏଥଓ) : ନିଅଗୋ - Take it please - ଏଥ~ଓଥ ମଓମ ଧଥ, ଏଥ~ଓଥ ୟଥଠ ଧଥ।

ଏଥ'ଓଥଧ, ଥ'ଓଥଧ : (ନେଙ୍ଗାମ୍, ଏଙ୍ଗାମ୍) - ବି. (ଏଚଏଚଠ) : ତୁମ ମାତା - Your mother - ଥଧ ଥଘଓ, ଥ.ଧମଠ ଥ'ଓଥଠ।

- ଏଥ'ଓଥଧ ଥ ଘଥଘଥଘଓଥଓ-ଥ, ଓଚ~ ଖଥÞଥଓ ଧଥ - You mother is calling, you go.

ଏଥ'ଓଥର, ଥ'ଓଥର : (ନେଙ୍ଗାଞ୍) - ବି. (ଏଚଏଚଠ) : ମୋର ମାଆ - My mother - ମର ଥଘଓ, ମଏମଠ ଥ'ଓଥଠ।

- ଏମଏମଠ ଏଥଓଥ.ର ଓଥ ଥ.ଠମ ଏଥଘଥଘଓଥ, ଓଥଚଥ ଚଥଘ Þଚ ଓଥଓ ଥଖଥ - My mother is very caring, she serves me food as and when I ask for.

ଽଯଔଽ, ଯଔଽ : (ନେଗେର୍, ଏଗେର୍) - କ୍ରି. (ବଜଽଅଜ) : ଗାଳି ଦେବା, ରାଗିବା - To scold at, to rebuke - ଯଔଽ, ଲଜ.ଓମଔ, ଲଜ.ଓମ ଠଯ ଲଅଯ।

- ମସ ଜଞଔ ଜାଜଜଔ ବଜଠଓଜ ଜ୍ୟାଜଅଧ ବଜଠଯ ମସ ବଜ.ଧମଞଔଜ, ଅଽଜଠଯ ଧାଜଞ ଯଔଽ ଧାଜଯମଞଔମସଜ - I obey my mother's words and carry out, hence she does not rebuke me.

ଽଯଚ, ସଯଚ : (ନେଲ୍, ଞେଲ୍) - କ୍ରି. (ବଜଽଅଜ) : ଦେଖିବା - To see, look at - ସଯଚ।

- ଧଓଚଓଔ ଔଜଢଜଅସ ସଯଚ ବଯଢଯଞଔ ଜଓ ମସ ୀଜସଯଜଓ ଜଢଯଞଔ - I saw new moon and saluted it.

ଽଯଚଜଽ, ସଯଚଜଽ : (ନେଲାନ୍, ଞେଲାନ୍) - ବି°. (ଓଅଽଅ) : ଦେଖିଥିବା, ଦେଖା ହୋଇଥିବା - Seen one - ସଯଚ ଜବଜଢଜଞଔ।

ଽଯଚଯଽ, ସଯଚଯଽ : (ନେଲେନ୍, ଞେଲେନ୍) - ବି°. (ଓଅଽଅ) : ଦେଖା ହୋଇଥିବା - Seen one - ସଯଚ ଜବଜଽଜଢଔ।

ଽଯଚଯଢ, ସଯଚଯଢ : (ନେଲେଦ୍, ଞେଲେଦ୍) - ବି°. (ଓଅଽଅ) : ଦେଖା ହେଉଥିବା - Is been seen - ସଯଚଔଓ ବଜଽଜଢଔ।

ଽଯଚଯବଜ : (ନେଲେକା) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଜଽଜଔ) : ଏହିଭଳି - Like this - ଽଔଢଜ ଚଯବଜ।

- ଽଯଚଯବଜ ଽଅଽଅ ଯଽ - Dance like this.

ଽଯବଜ : (ନେକା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଜଽଔଢ) : ଏହିଭଳି - Like this - ଽଔଓବଜ।

ଽଯଧଔଽ : (ନେହର୍) - କ୍ରି. (ବଜଽଅଜ) : ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା, ଅନୁରୋଧ କରିବା - To pray, to request, appeal - ଜଽଢଜଜଽ, ଜଽଔଜ, ଔଧମଯ।

- ଢଯଚଜ ଧାଔଽ ଧାଜ'ଓଜ ଧାଓଽଓ ଧାଔ ଽଯଧଔଽ ଜବଔଢଜ - Let us pray to our gods and goddesses.

- ଽମଓଜ. ଢଧଜଜଔ ମବଜ. ବଜ.ସ ସଯ, ଜସ ୱଧଯଽମସ ଽଯଧଔଽଔଓ ବଜଽଜ - I appeal you to forgive me this time.

ଽଯଧଔଽ : (ନେହନ୍) - କ୍ରି. (ବଜଽଅଜ) : ଗୁହାରୀ ହେବା ସମର୍ପିତ ହେବା - To pray for favour - ଽଯଧଔଽ, ଽଯଧଔଽ ୀଔଧଜଜଽଔଓ।

- ଧଔମଯବଔ ଜଽ ଢମୱଜ. ଢଧଽମଽଅଜଜଽ.ଽମ ଓଜ.ଓ ବମଽ ଽଯଧଔଽ ବଯଢଯଞଔ - Moneko and Lita Thakur prayed to Dhinuary cow (to come down to earth, where human beings are languishing in hunger and diseases).

ଽଯଧ, ଯଧ : (ନେମ୍, ଏମ୍) - କ୍ରି. (ବଜଽଅଜ) : ଦେବା, ପ୍ରଦାନ କରିବା - To give - ଯଧ, ଔଜଢ।

- ଢଜବଜ ଯଧଜ ଢଯଘଯ - Give us rice.
- ବଔଓ ଢଔ ଢଔଓଔଽ ଽଯଧଜ ଢଯଘଯ ଓଔ - Give us alms quickly.

ଝଟଯଅ : (ନେମସ୍) - ବିଂ. (ଓଝଝଝ) : ନମ୍ର, ବିନମ୍ର - Humble, modest - ଜଓଗଓଯଅଝ, ଯଅଯ ଯଅଯଓଯଅଝ ଽଅ।
- ଜଗଝଽ ଜଅ ଅ.ଯଗ ଝଟଯଅଯ ଽଅଘଅ ଯଅଘ ଟ ଠଅଯଟଓଅ - Dinu was very humble boy.

ଝଟଯଅଓଅଓ : (ନେମାଚାର୍) - ବି. (ଘଝଝଯ) : ନିୟମ, ଅଧିନିୟମ - Rules, principles, regulation - ଝଟଓଅଯ ଅଓ ଅଓଅଓ।
- ଯଅଜଠଅ ଓଅଜଠଅ ଽଅ ଓଟଝଅଓ ଜଅ ଝଟଯଅଓଅଓ ଯଅଽଅଯ ଠଅଯଟ'ଝ ଓଟଓଅ - Rules and regulations of social organization must be there.

ଝଟଜଠଅ : (ନେଓଁତା) - ବି. (ଘଝଝଯ) : ନିମନ୍ତ୍ରଣ - Invitation - ଝଟଜଠଅ, ଜଘ-ଜଟଽଅ, ଘଅଘଅ।
- ଯଅଯଽଽଅ ଝଟଜଠଅ ଯଟଽଟଓ ଅଽଘଅଝ - Marriage invitation has come.

ଝଟଯ : (ନେସ୍) - ବି. (ଘଝଝଯ) : ଏହି ବର୍ଷ - This year - ଝଅଜଅ ଯଟଓଅ।
- ଝଟଯ ଜଅ ଯଓଅ.ଓଗ ଯଅଜଅଓ ଽଟଜ-ଅ - This year there was good monsoon rain.

ଝଟଯଅଓ : (ନେସାଃ) - ବିଂ. (ଓଝଝଝ) : ଏହି ବର୍ଷର - Of this year - ଝଅଜଅ ଯଟଓଘଅ ଓଟଓଅଓ।
- ଝଟଯଅଓ ଯଗଠଝଓ ଜଅ ଘଅଝଅଜ ଠଟ ଘଝଓଝଓ-ଅ - Summer of this year is exceptionally hot.

ଝଟଯଟ : (ନେସେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଝଅଓ) : ନିଅ ନା - Take it - ଗଜଗ ଘଟଯଟ, ଝଟଯଟ ଯଅଯ ଘଟ, ଝଟଯଟ ଦଅଓଅଝ ଯଅଯ ଘଟ ଦଅଦଅ ଽଅଝଅଝ।

ଝଟଯଟଦ, ଯଟଦ : (ନେସେଲ୍, ଏସେଲ୍) - ବିଂ. (ଓଝଝଝ) : ଗୋରା, ଗୋରୀ - Fair, skinned - ଯଟଦ ଘଅଓଯଅଅଦ।
- ଯଟଦ ଽଝଗଗ - Fair skin girl.

ଝଟଓଘଅ ଘଅଓଘଅ : (ନେରହା ଜରହା) - କ୍ରି. (ଽଅଝଅଘଅ) : ଖୋସାମତି କରିବା - To flatter, resort to flattering - ଝଟଓଘଅ ଘଅଓଘଅ।
- ଽଝଽଝ ଘଅଗ ଓଟ ଽଝଅ.ଓ ଯଘ ଝଟଓଘଅ ଘଅଓଘଅ ଠଅଗଅଓଟଜ ଽଅଘଅ? - Unnecessarily why are you flattering with those people?

ଝଟଓଅ, ଯଓଅ : (ନେରା, ଏରା) - ବି. (ଘଝଝଯ) : ସ୍ତ୍ରୀ - Wife - ଯଓଅ, ଘଝଠଗ, ଠଅ.ଘଽ, ଗଗଅଓ ଘଅଗ।
- ଗଘ ଜଅଜଅ ଜଅ ଠଅଓ ଯଓଅ ଓଗଯଅଅଓ ଽଅଝଅଝଓ - My elder brother is husband of two wives.

ଝଟଓଯଗ, ଯଓଯଗ : (ନେରେଲ୍, ଏରେଲ୍) - କ୍ରି. (ଽଅଝଅଘଅ) : ଟିକେ ଛାଡି ଯିବା, ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାମାନ୍ୟ ଭେଦ ନ କରିବା, ଉହାଡିବା, ବାଟ କାଟି ପଳାଇବା - To escape narrowly, to avoid, narrowly miss - ଜଓଜଗଯ, ଝଅଯଟ ଠଅଓ ଠଅଘଘଅଗଓ, ଘଗଜ ଠଅଓଅଓ, ଯଗଓ ଯଅଓଅଓ, ଯଗଓ ଯଅଓଅଓ।

- ᱮᱱᱪᱟᱱᱛ ᱜᱟᱰᱤᱨᱟᱱᱟ ᱦᱟᱮ ᱡᱟᱣᱩᱞᱟ ᱦᱟᱨ ᱚᱱᱟᱪᱤᱞᱛᱮ, ᱮᱞᱮ~ᱞᱮ ᱦᱟᱮ ᱚᱱ.ᱵᱤᱱ.ᱦᱟᱣ ᱮᱞᱮᱱ ᱡᱚᱦᱮᱱ.ᱛᱮ, ᱮᱞᱮᱱ ᱫᱮᱹᱨ ᱚᱮ ᱯᱟᱨᱡ ᱡᱮᱫᱟ ᱜᱟᱰᱤᱨᱮ ᱠᱚᱞᱟᱦᱟᱞ ᱛᱮᱭᱟᱨ ᱮᱞᱮᱱ - They were coming straight opposite to each other, they were about to collide, but narrowly escaped.
- ᱤᱚᱞᱟᱹᱱᱟᱹ ᱚᱵᱩ ᱦᱟᱜ-ᱟ, ᱮᱱᱟ ᱚᱟᱩ ᱮᱱᱟᱮ ᱠᱟᱨᱟᱜ ᱚᱱᱟᱨᱟ ᱦᱟᱜ-ᱟ - I shoot an arrow at the target, but my arrow narrowly missed it.

ᱮᱟᱹᱱᱥᱟᱨᱟ : (ᱱᱮᱪ୍ᱪᱨᱟ) - ବିଂ. (ᱛᱩᱞᱮᱵᱮ) : ଅପରିଷ୍କାର, ଅପରିଚ୍ଛନିଆ, କୁତ୍ସିତ୍, ମଳିନ - Dirty shabby, untidy, uncivilized - ᱦᱟᱡᱟᱨᱟ, ᱦᱮᱵᱦᱟᱨᱟ, ᱮᱟᱢᱟᱡ, ᱮᱵᱮᱱ.ᱨ ᱯᱟᱱᱮᱱᱟᱨᱟᱜ ᱡᱟᱱᱛᱟ ᱡᱟᱱᱟᱱᱟᱨᱛ ᱦᱟ।
- ᱵᱮᱵᱵ ᱡᱟᱛᱤ ᱜᱟᱨᱦᱟ ᱮᱟᱹᱱᱥᱟᱨᱟ ᱛᱟᱨᱛᱮᱱ - Those people are really uncivilized people.

ᱮᱟᱜᱩᱮᱨ : (ᱱᱮᱫᱮᱨ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱱᱮᱞᱮᱛ) : ଏଆଡକୁ, ଏପଟକୁ - To this side - ᱮᱱᱚᱟ।
- ᱮᱟᱜᱩᱮᱨ ᱡᱟᱣᱩᱞᱟ ᱤᱟ - Come this side.

ᱮᱟᱹᱨᱮᱜ : (ᱱᱮᱭ) - ବି. (ᱯᱩᱞᱮᱵᱩ) : କର୍ତବ୍ୟ, ଉଚିତ୍ କର୍ମ, ସାମାଜିକ କର୍ମକାଣ୍ଡ - Customary functions, duties - ᱯᱟᱱᱮᱱᱟᱜ ᱚᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱦᱟ.ᱡᱟ, ᱮᱟᱱᱚᱱᱟ।
- ᱥᱟᱹᱵᱚ ᱤᱥᱮᱟᱱᱟᱜ ᱜᱚ ᱮᱱᱮᱚᱱᱟᱜ ᱮᱚᱯᱟᱱᱟᱣ ᱮᱱᱟᱜᱚᱱ ᱣᱮᱨᱮᱱᱟᱜ ᱮᱟᱨᱮᱜ ᱦᱟᱮᱱ - Purification of pollution due to child birth is customary function of santal society.

ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱯ : (ᱱᱮᱭᱟᱢ୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱮᱵᱩ) : ନିୟମ - Rule and regulation - ᱟ.ᱣᱟ।

ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱯ ᱜᱩᱥᱩᱣᱩᱱᱚᱜ : (ᱱᱮᱭᱟᱢ୍ ᱫᱷᱨᱚᱢᱟ) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱮᱚᱟᱱ) : ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଶପଥ ନେବା - To vow, to take oath - ᱜᱩᱥᱩᱣᱩᱱᱚᱠ ᱮᱟ.ᱦᱩᱣᱟ ᱜᱩᱚᱟ ᱦᱟᱚᱟ ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱯᱚᱜ।
- ᱵᱮᱦᱟᱮ ᱜᱩᱭ ᱚᱟᱯᱟᱱᱟ ᱚᱵᱩᱣᱟ ᱚᱟᱦᱟᱮ ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱯ ᱜᱩᱥᱩᱣᱩᱱᱩᱯ ᱟᱦᱟᱮᱟᱱ - They have taken oath with copper and holly basil as witness.

ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱜ : (ᱱᱮᱭᱟᱭ୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱮᱵᱩ) : ନ୍ୟାୟ - Justice - ᱤᱟᱱᱚᱟᱱ᱾ ᱚᱟ ᱮᱟᱱᱟᱨᱮᱱᱟᱜ-ᱟ।

ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱡ : (ᱱᱮᱭᱟᱣᱺ) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱮᱚᱟᱱ) : କଳି କରିବା, ଝଗଡା ଲଗାଇବା, କଳହ କରିବା - To quarrel, to fight - ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱡ ᱦᱚᱟ.ᱟᱱ.ᱣᱟᱨᱮᱱ.ᱮᱟᱜ।
- ᱮᱟᱨᱮᱱᱟᱡᱟᱜ ᱜᱩᱭ ᱤᱟᱱᱟ ᱤᱦᱚᱟᱨᱮᱱ - To quarrel is not good at all.

ᱮᱟᱠᱟᱱᱚ : (ᱱᱮᱯᱟᱹ) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱱᱮᱞᱮᱛ) : ଏପଟେ, ନତେ - This side - ᱮᱱᱚᱟ।

ᱮᱟᱠᱟᱯ, ᱯᱟᱠᱟᱯ : (ᱱᱮᱯᱮᱞ୍, ᱡᱷᱮᱯᱮᱞ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱮᱚᱟᱱ) : ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ, ଦେଖା ଦେଖି ହେବା - To meet each other - ᱯᱟᱨᱚ ᱯᱟᱠᱟᱯ।

ᱧᱮᱱᱟ : (ᱱᱮᱱᱟ) - କ୍ରି. (ᱚᱱᱧᱮᱚᱱ) : କଂଟ କରିବା, ଦିନବାର ସ୍ଥିର କରିବା - To fix the date and day for occasion - ᱜᱟᱧ ᱜᱚᱱᱚᱱᱚᱛᱮ, ᱜᱟᱧ ᱢᱚᱱᱚ.ᱚᱛᱚᱱ.ᱫᱚ।

- ᱢᱚᱱᱟᱨᱟᱜ ᱯᱟ ᱧᱮᱱᱟ ᱚᱛᱚᱱᱜᱤᱱ - We have fixed a date for marriage.

ᱧᱮᱱᱮ : (ᱱᱮᱱᱮ) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱱᱧᱮᱚᱜ) : ଏଇଠାରେ - In this spot, place - ᱧᱮᱚᱱ ᱢᱚᱱᱧᱮᱱ ᱞᱮ।

- ᱧᱮᱭᱮ ᱫᱮ ᱚᱱᱟᱮᱭ ᱛᱚᱱᱧᱮᱱᱛ - He was in this place only.

ᱧᱮᱧᱮ-ᱠᱟᱱᱚᱱ : (ନେନେ ପାତା) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱱᱧᱮᱚᱜ) : ଛୁଆଙ୍କୁ ମନାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଶବ୍ଦ ଲଗାଇ ଛୋଟ କଥନୀ ଅଛି - "ନେନେ ଗୋ ପାତା, ଆୟ ମା ତାରୁବ୍ ଏ ଆତ୍‌କିର୍ କେଦେୟ।" - It is a child lolling expression - ᱜᱟᱡᱩᱞᱞᱟᱱ. ᱛᱚ ᱢᱟᱞᱤᱠᱟᱱ.ᱚ ᱢᱟᱠᱟᱱ ᱧᱮᱭᱮᱜᱛᱚ ᱛᱚ ᱞᱚᱠᱟᱱ - "ᱧᱮᱧᱮ ᱜᱚ ᱠᱟᱱᱚᱱ, ᱚᱞᱮᱜ ᱪᱟᱱ ᱚᱱ.ᱞᱩᱢ ᱫ ᱚ.ᱚᱛᱟᱞ ᱛᱮᱜᱩᱫᱮᱱ।"

ᱧᱮᱞᱟᱱᱚ, ᱫᱟᱞᱟᱱᱚ : (ନେଳାଓ, ଏଳାଓ) - କ୍ରି. (ᱚᱱᱧᱮᱚᱱ) : ଠକିବା, ଭଣ୍ଡିବା, ମିଛ କହି ଠକି ନେବା - To cheat, to deceive, betray - ᱫᱟᱞᱟᱱᱚ, ᱫᱟᱞᱮ।

- ᱜᱟᱢᱵ ᱢᱚᱞᱮᱧ ᱯᱮ ᱫᱟᱞᱟᱱᱚ ᱚᱞᱚᱛᱮᱧᱮᱱ - We were betrayed by an outsider.

- ᱡ -

ᱡ : (ଏଲ୍) : ଏହା ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କ୍ରମରେ ପଚିଶ ସଂଖ୍ୟକ ଅକ୍ଷର ଏବଂ ପଂଚମ ଧାଡିର ପଂଚମ ଅକ୍ଷର ଅଟେ । ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରେଣୀର ଅକ୍ଷର । ଏହି ଅକ୍ଷର "ଏ" ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷରର ସହଯୋଗରେ "ଏଲ୍" ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହା ଓଡିଆର ଅକ୍ଷର "ଳ୍" – ଅଳ୍ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଏହି ଅକ୍ଷରର ପରିକଳ୍ପନା ଏକ "ସଙ୍କେତ"ରୁ ହୋଇଛି । ଯେକୌଣସି ଆସନ୍ନ ବିପତିରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା ପାଇଁ କିଛି କିଛି ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ରଖା ଯାଇଥାଏ । ବିଶେଷ କରି ପାହାଡ ପର୍ବତରେ ପାରିଧି କରିବା ସମୟରେ ଗଛରେ କିମ୍ବା ପଥର ଉପରେ ଏକ ପ୍ରକାର ସଙ୍କେତ ଦିଆ ଯାଇଥାଏ । ତାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, – "ଏଠାରେ ବିପଦ ଅଛି, ଦୂରେଇ ରୁହ" । ଏହି ଭଳି ସଙ୍କେତ ଚିହ୍ନରୁ ଏହି ଅକ୍ଷର ଆକୃତି ତିଆରି ହୋଇଛି । ଦୂରେଇ ରହିବା ସାନ୍ତାଳୀରେ "ଏରେଳ୍" କୁହାଯାଏ, ଏହି "ଏରେଳ୍" ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣରୁ ହିଁ ଏହି ଅକ୍ଷରର ଉଚ୍ଚାରଣ "ଏଳ୍ ରଖା ଯାଇଛି । ଲିପିର ଉଦ୍ଭାବକ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଅଲ୍ ଚିକି ଅକ୍ଷର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚାରଣକୁ ସାନ୍ତାଳ ଭାଷାର ପ୍ରତିଟି ଶବ୍ଦକୁ ନିକ୍ଷୁଣ ଏବଂ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ଲେଖି ପାରି ହେବା ଭଳି ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ - This letter in Olchiki writing system is twenty fifth letter and its position in writing order is fith infifth row. This is consonant and is prounced with the help of vowel A or E "ᱡ" "Er" or "Ar" - "ᱫᱡ". The design of the letter is adopted from the symbol of danger easily deciphered by Santals. This symbol indicates the existence of danger, hence better avoid by not going that side or that place.

This symbol of avoiding danger or any risk is adopted in giving shape of this letter. This letter is pronounced as “erer” which means “avoiding”. - “ଅ” ଫଡ ଥ୍ର ଯ୍ରୀଚ୍ର ଥ୍ର ଫଭଜ.ଅ ୟଁଠଁଯ ଯଟଜଜଓ ଠଜଜଯଓଟ୍ର ଘଜଠଟ ଜଜଜଓ ଯ୍ରୀଚ୍ର ଚଜଜଜ ଟଜଜଜ ଯ୍ରୀଚ୍ର ଠଜଜଜ ଯଟଠଟ ଜଜଜଓ ଘଜଜଜଯ୍ର ଚଜଜଜ। ଜଯଠଜ ଫଡ ଚଯ୍ରଯଟଫ ଜଅଜଓ ଯ୍ରୀଚ୍ର ଚଜଜଜ ଜଯ “ଯ” ଯଜଜଘଜ ଜଅଜଓ ଯ୍ରୀଚ୍ର ଠଟ ଯଜଅ ଯଜଚଜଜଠ ଚଜଜଜଓ। ୱଯଥଯଚଚଜ - “ଯଅ”, “ଯଅ” ଚଚଭଜଯ ଫଡ ଯଯଯଅ ଯଯଓଜଜଓ ଚଫଚଓ ଟ୍ରଯଟଫ ଯ୍ରୀଜଘଜଜ. ଚଭଜଚଜ ଓଚଅଘଚଜ ଜଚଜଜଜ। ଯଯଯଅ ଯ୍ରୀଜଘଜଜ. ଚଚଫଡ ଠଅ୍ରୀଘଠଅ ଚଜଓଚଠଟ ଠଚଯଯ ଯଟ ଘଟ୍ରଫଭଯଜଜ ଫଚ ୱଜଜଘଜ୍ରୀଜଜ ଫଭଅ୍ରୀଯଅ ଠଜଓଅଚଭଜଜଜ ଫଜଯଯଟ ଯଯଚଚଡ “ଜଅ୍ରୀଜଜ.ଜ” ଘଜଜଜଟ ଯ୍ରୀଜଜଘଜଜ. ଚଜଜଓ-ଜ। ଜଜଜଜ ଯ୍ରୀଜଜଘଜଜ. ଘଯଚ ଚଜଜଠଟ ଜଯ ଚଭଅଜଜଜଓ.ଓଜଜ ୱଟ ଜଜଠଟ ଘଯଠଟ ଜଯଜଜଜଓ ଫଚ ଯଯଯଅ ଊଟ। ଜଜଓ-ଜଓ ଜଜଜଜ “ଯଯଯଅ ୱଚଓ ଊଟ” ଚଫଚଓ ଟ୍ରଯଟଫ ଯ୍ରୀଜଜଘଜଜ. ଯଯଟଓଜଜଓ ଜଯଅଓ ଓଟ ଯଯଯଅ ଯଜଚଜଜଠ ଜଯଅଜଓ “ଅ” ଯ ଯଘ ଜଚଜଜଫ-ଜ। ଜଜଜଜ “ଅ”ଯ୍ରୀଚ୍ର ଠଟ ଯଯଯଅ ଯଜଚଜଜଠଚଜଓ ଜଯଅଜଓ ଚଜଫଚ ଯଚଯଜ ଜ.ଅ ଓଟ ଯଚଚଓଚ-ଜ ଘଟଜଓଚଓଜଜଜ ଜ.ଅଜ. ଫଡ ଠଜଜଓ ଠଟଜଜଜଚଜଓ-ଜ ।

ଅଚଓ ଅଚଓ : (ଳଂ ଳଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଜଚଓ) : ଳଂ ଳଂ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ - This is one type of sound produced, sound is heard - “rong rong” - ଅଚଓ ଅଚଓ ଶ୍ୱାଚଘଟଚଓ ୟଜଠଟ ଜଅଜଠଓ।

ଅଜଓ ଅଜଓ : (ଳା଼ ଳା଼) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଜଚଓ) : ଳା଼ ଳା଼ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ - Sound heard like “rang rang” - ଅଜଓ ଅଜଓ ୟଜଠଟ, ଜଜଚଜ ଶ୍ୱାଚଓ ୟଜଠଟ ଓଟ ଚଜଜ ଢଟଚଜ ଓଟ ଯଚଯ ଚଜଠଟ ଯଜଚଜଜଠଚଜଓ-ଜ।

ଅଶଓ ଅଶଓ : (ଳିଂ ଳିଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଜଚଓ) : ଳିଂ ଳିଂ ଶବ୍ଦ, ଘଣ୍ଟି ବଜାଇବା ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ କରି କହିବା - Sound heard like “ring ring” - ଅଶଓ ଅଶଓ ଶ୍ୱାଚଘଟଚଓ ୟଜଠଟ।

ଅଚଓ ଅଚଓ : (ଳୁଂ ଳୁଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଜଚଓ) : ଳୁଂ ଳୁଂ ଶବ୍ଦ - Sound heard like “rung rung” - ଅଚଓ ଅଚଓ ଶ୍ୱାଚଘଟଚଓ ୟଜଠଟ।

ଅଓଓ ଅଓଓ : (ଳୋଂ ଳୋଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଜଚଓ) : ଳୋଂ ଳୋଂ ଶବ୍ଦ - Sound heard like “roong roong” - ଅଓଓ ଅଓଓ ଶ୍ୱାଚଘଟଚଓ ୟଜଠଟ।

- ᱣ -

ᱣ : (ᱳ) : ଏହି ଅକ୍ଷର ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କ୍ରମରେ ଛବିଶତମ ଏବଂ ଷଷ୍ଠ ଧାଡିର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ଅଟେ । ଏହା ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ଅକ୍ଷର, ଯାହାର ଉଚ୍ଚାରଣ “ଓ” । “ଓ” ଏକ ଶବ୍ଦ ଯାହା ଆମେ ଆକସ୍ମିକ ଏକ ଘଟଣାକୁ ଦେଖି କିମ୍ବା ଅନୁଭବ କରି କହି ଉଠି ଥାଉ – ଓଃ, ଓ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି “ଓଃ” କହିବା ସମୟରେ ଓଠର ଆକୃତି ଯେଭଳି ଦେଖାଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହି ଆକୃତି ଭଳି ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତି ଦିଆ ଯାଇଛି । - This is twenty sixth letter in series and first letter of sixth row of Olchiki writing order. This is vowel pronounced as “oo”. The shape of the letter is adopted from the form of mouth and lip while uttering “ow”. This is shape of two lips while producing sound - “ow” - “ᱣ” ᱜᱩ ᱚᱨᱟᱲᱤ ᱚᱨ ᱯᱶᱚᱪ ᱣᱷᱚᱞᱚᱱ ᱣᱷᱚᱞᱚᱱᱮ ᱪᱷᱟᱱᱴᱮᱣ ᱚᱣᱟᱣᱫ ᱣᱷᱚᱞᱚᱱ ᱱᱮᱞᱮᱱᱫ ᱚᱨ ᱦᱮᱞᱮᱱ ᱱᱚ ᱚᱣᱟᱣᱫ ᱜᱩᱱᱤᱭᱟ ᱱᱮᱞᱮᱱᱫ ᱯᱶᱚᱪ ᱱᱚᱨᱟᱲᱤ ᱜᱩᱱᱤᱭᱟ ᱱᱮᱞᱮᱱᱫ ᱯᱶᱚᱪ ᱜᱩᱱᱤᱭᱟ ᱜᱩ “ᱣ” ᱠᱷᱟᱱᱚᱨ ᱞᱮᱠᱟᱱ ᱚᱨ ᱱᱮᱪᱟ ᱠᱷᱟᱱᱚᱨ ᱪᱮᱫᱟᱱᱫ ᱞᱮᱠᱟᱱ ᱱᱚ ᱯᱟᱦᱟ ᱱᱮᱛᱮᱫ ᱞᱟᱹᱜᱤᱫ ᱪᱷᱚᱞᱚᱱ ᱫᱚ ᱣᱮᱞᱟᱱᱫᱤ-ᱱᱟ, ᱦᱮᱱ ᱮᱪᱟᱱᱫᱤ ᱜᱚᱨ ᱜᱮᱫᱟᱣᱮᱫ ᱱᱚᱦᱚᱱᱮᱱ। ᱚᱱᱮᱱᱚᱱ ᱯᱟᱦᱟ ᱮᱱᱮᱠᱚᱮᱱᱚᱨ ᱣᱟᱹᱨᱮᱫᱮᱱᱚᱨ ᱵᱮᱫᱟᱱᱫ ᱚᱨ ᱦᱮᱱ ᱚᱣᱟᱣᱫ ᱜᱚᱨ “ᱣ” ᱜᱩᱱᱤᱭᱟ ᱭᱟᱜ ᱜᱮᱫᱟᱣᱮᱫ ᱱᱚᱦᱚᱱᱮᱱ।

ᱣᱟᱭᱮᱞ : (ᱣᱡᱱ୍) - କ୍ରି./ବି. (ᱚᱱᱮᱣᱟᱱ)/(ᱯᱣᱮᱣᱯ) : ଓଜନ, ତଉଲିବା । - Weighing, weigh - ᱚᱣᱯᱟᱱ.ᱨ, ᱣᱟᱭᱮᱞ।

- ᱚᱣᱯᱣᱱᱣ ᱣᱟᱭᱮᱞᱮᱱᱟ ᱯᱮ - Weigh me the salt.

ᱣᱚ : (ᱳᱵ) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱮᱣᱚᱱ) : ᱳᱵ - Oh - ᱣᱚ।

- ᱣᱚ! ᱮᱣᱮᱱ.ᱨ ᱮᱱᱟᱮᱨᱚ - Oh! such oppression.

ᱣᱚᱦ : (ᱳᱦ) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱮᱣᱚᱱ) : ᱳᱦᱵ - Oh - ᱣᱚᱦ।

- ᱣᱚᱦ! ᱢᱚᱢᱟᱣᱱ. ᱣᱮᱡ-ᱱᱟ - Oh! I could understand.

ᱣᱚᱦᱱᱨ : (ᱳᱦᱟᱭ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱮᱣᱚᱱ) : ᱳᱦᱵ - Oh, alas - ᱣᱚᱦᱱᱚᱴ, ᱣᱚᱦᱱᱨ ।

- ᱣᱚᱦᱱᱨ! ᱱ.ᱟᱢ ᱮᱱᱤᱦᱱᱨ ᱭᱮᱡᱮ ᱚᱱᱟᱮᱫᱮᱱ, ᱜᱮᱞ ᱜᱢᱟᱢ ᱮᱰᱮᱱᱨ - Alas! He died, he was very nice person.

ᱣᱮ-ᱣᱮ : (ᱳᱥ୍ ᱳᱥ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ᱚᱰᱮᱣᱚᱱ) : ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ - Carelessly, care freely, with no tension - ᱮᱢᱱᱞᱟᱱᱯᱟᱱ, ᱡᱟᱮᱚᱱ. ᱚᱣᱟᱱᱚᱢᱮᱱ ᱚᱱᱨ ᱦᱱᱚᱮ।

- ᱦᱚᱡᱟᱱ ᱦᱚ ᱣᱮ-ᱣᱮ ᱦᱚ ᱞᱟᱱ.ᱡᱟᱜ ᱞᱟᱨ ᱦᱱᱮᱱ - Boys are sleeping without any tension.

ଓଡ଼ଆ : (ଓଦାମ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଓଧ - Otter - ଘଣ.ଚ୍ଚ ।ଅଧ ଓଡ଼ଆ।

ଓଡ଼ା.ପ ୟାଣ : (ଓଦା.ମ୍ ଶାଣ୍ଡ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଗୁଣ୍ଡା, ଦାଦାଗିରି କରୁଥିବା ଲୋକ - Don, hooligan, goon - ୟଅଓଡ଼ଆଅ, ।ଅଡ଼ଓପଆଅ ୟଅଓଡ଼ଆଅ।

ଓଡ଼ଅଆଅ : (ଓଧାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳନବାଚକ) : ପିଟିବା, ମାଡ ମାରିବା - To thrash, beat - ଚଳ.ଘଳ.ଘ, ଘଳଏଳଅ, ଘମ୍ଭାଳ.ଏ, ଚ୍ଚପ୍ଟଠଳ.ୟ।
- ୟପ୍ଚପ୍ଚ ଏଅଘ ଓଡ଼ ।ଳଚଅ ଏଳଚଳଏଅଓ-ଳ, ଓଡ଼ଅଳଆଏ ଚଅଘଟ ଠଅ - These people will not agree , thrash them.

ଘଘଘଘ୍ଚ : (ଓଚ୍ଓଚୁ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଉଚ୍ଚାଳିଆ, ଗଜିଆ, ଉତ୍ଥିତ - Elevated - ଘ୍ଚଘଘ୍ଚଘ୍ଚ, ଚ୍ଚଘଓ।

ଓଡ଼ଳ : (ଓଦା) - କ୍ରି. (ଚଳନବାଚକ) : ଓଦା ହେବା, ଭିଜିବା - To drench - ପଅଏଅଓଅଓ।
- ଓଳଓ ୟଟ ଳାପଅଏ ଓଡ଼ଳଓ-ଳ, ଏଳଓଡ଼ଳ ଚଅ ଏଳଏ ଏଟଓଳ - Don't drench in rain water, you may catch cold.

ଓୟ : (ଓର୍) - କ୍ରି. (ଚଳନବାଚକ) : ଛାଲିବା, ଛିଲିବା, ଛିଲ୍‌କା ଛଡାଇବା, ଚମଡା ଉତାରିବା, ଚୋପା ଛଡାଇବା - To peel, strip the skin off, disrobe, undress - ଚଘଳପ, ଅୟ ଚଳଠଟ ଅଘଅଓ, ଘଅଚଳଓ ଅଘଅଓ।
- ଚଳଓୟଳ ଘଅଚଳଓ ଓୟ ଅଘଅଓ ଏଟ - Peel up the banana.

ଓଠଳଅ : (ଓଡାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳନବାଚକ) : ବସେଇବା, ଫାଶ ବସାଇବା, ଖଇଁଚି ବସେଇବା, ଜାଲ ବସାଇବା - To fix, to fix the trap - ଓଠଳଅ, ।ଅୟଅଠଳଓଓ ଓଠଳଅ, ।ଳ:।ମଓ ଓଠଳଅ, ।ଘଘମଏଠ।ୟମ ଓଠଳଅ।

ଓଘଅଏ : (ଓଳମ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଓଳମ୍ - Plumbing - ୟ.ଅଚ୍ଚଏ।
- ୟଳା।ଘ ଏମ୍ଭଠଟୟମ ଚଅଅଳଓ ୟଳଘଳଠ ଠଘମ୍ଭଠଟୟଳ. ଚଘଅଚ ଓଘଅଏ ଘଏ ଏମ୍ଭଏଳ.ଓ ଚଳଚଳ - Plumbing is one of the tools of masioner.

ଓଘଳଅ : (ଓଳାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳନବାଚକ) : ଜାଣିବା, ଜ୍ଞାନ - To know, knowledge - ଠଳଠଳଓ, ଚଳ.ଏମ ଓଳଚ।
- ୟଟଠଳଠ ଘଏ ଠଳଓ ଓଘଳଅ ଳଘଳ, ଏଠଟ ଏଳଟୟଳଓ ଏଳଟୟଳଓଟଏ ପଳ.।ମ।ଘ ଠଳଘଳଳଚଟଓ-ଳ - You don't know anything, still you are bluffing there.

ଓଠ : (ଓଂଟ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଓଟ - Camel - ଓଠ।

ଠାଘଅଏ : (ଓଠମ୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ପ୍ରବଳ, ଭୀଷଣ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ - Blistering, ghastly, heavy - ୟଅଚଠଅ ଚଘଟଘଘଳ, ଳ.ଠମ ଠଟଓ, ଳ.ଠମ ୟଅଚଠଅ।
- ଳ.ଠମ ଠାଘଅଏ ଟ ଓଳଓ ଚଟଓ-ଳ - It rained heavily/like dog and cat.

ᱚᱱ, ᱩᱱ : (ଓବ୍, ଉବ୍) - ବି. (ପ୍ରକୃତ) : ବାଳ, ଚୁଟି - Hair - ᱚᱱ, ᱱᱟᱣᱟᱨ ᱚᱱ।
- ᱠᱩᱨᱩᱞ ᱚᱱ - Curly hair.

ᱚᱨᱚᱨᱩ : (ଓଟ୍ଓଟୁ) - ବିଂ. (ଉପରେକ) : ଉପରକୁ ଟେକି ହୋଇଥିବା - To become little up, rise up - ᱥᱟᱴᱟᱱᱟ ᱠᱟᱱᱤ ᱚᱩᱨ ᱢᱟᱨ, ᱥᱟᱨ ᱠᱟᱱ ᱩᱨᱩᱱ ᱢᱟᱨ, ᱱᱟᱣᱟᱭ।
- ᱟᱫᱟ ᱚᱨᱚᱨᱩ ᱜᱩᱞᱩᱥᱩ ᱞᱟᱜᱟᱭ ᱚᱢᱢᱩᱱ ᱟᱫᱟ - I dashed against that elevated stone.

ᱚᱨᱟ : (ଓଟ) - ଅବ୍ୟୟ (ଅନୁସର୍ଗ) : କରି ଦେଇ, ଖାଇ ଦେଇ, ଦେଇ ଦେଇ ଇତ୍ୟାଦି ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର - It is a directive word to person in front - ᱵᱟᱹᱣ ᱚᱨᱟᱭ, ᱜᱟᱹᱯ ᱚᱨᱟᱭ, ᱢᱟ.ᱯᱩ ᱚᱨᱟᱭ, ᱯᱟᱞᱟᱨᱩ ᱚᱨᱟᱭ, ᱵᱟᱹᱣ ᱚᱨᱟᱭ ᱯᱩᱱᱟᱭ।

ᱚᱹ : (ଓଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଅନୁସର୍ଗ) : ବ୍ୟଥା, ବ୍ୟଦନାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଶବ୍ଦ - It is cry or scream of pain one is feeling - ᱜᱟᱢ.ᱯᱨ ᱟᱱ ᱜᱟᱱᱜᱟᱨᱟᱭᱟᱱ ᱠᱩᱹᱥᱟᱨᱟᱯ ᱱᱟᱨᱮᱟᱜ ᱱᱟᱹᱣ ᱟᱵᱟᱜ।
- ᱚᱹ! ᱯᱟᱹᱨᱚ ᱜᱟᱢ.ᱯᱨᱤᱵ ᱢᱟᱹᱣ - Oh! It is very much painful/Oh, I am feeling severe pain.

- ᱦ -

ᱦ : (ଓଟ୍) : ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କ୍ରମରେ ଶତେଇଶତମ ଅକ୍ଷର ଏବଂ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଲେଖା ସାରଣୀ ଅନୁସାରେ ଷଷ୍ଠ ଧାଡିର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅକ୍ଷର ଅଟେ । ଏହି ଅକ୍ଷର ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଅକ୍ଷର ଅଟେ ଏବଂ "ଓ" ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଲିପିର ସହଯୋଗରେ "ଓଟ୍" ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହି ଅକ୍ଷରର ଆକୃତିଟି ଉଚ୍ଚାନିଚା, ଅସମତଳ ଭୂଇଁ କିମ୍ବା ଜିନିଷର ଆକୃତିରୁ ନିଆ ଯାଇଅଛି । ଏହି ଉଚ୍ଚାନିଚା ସ୍ଥିତିକୁ ସାନ୍ତାଳରେ "ଉଟ୍‌ଉଟୁ" କୁହାଯାଏ । ଏହି "ଉଟ୍‌ଉଟୁ" ଆକୃତି ହେତୁ ଅକ୍ଷରକୁ ମଧ୍ୟ "ଓଟ୍" କହି ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଉଅଛି । ଓଟର କୁବ୍‌ଜ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅକ୍ଷର ଆକୃତି ସଦୃଶ୍ୟ । ଓଟକୁ ସାନ୍ତାଳୀରେ "ଓଁଟ୍" କୁହାଯାଏ । ଓଟର ଆକୃତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅକ୍ଷରଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆକୃତି ଦିଆ ଯାଇଅଛି - This is twenty seventh letter in Olchiki writing system and it is second letter in sixth row of writing order. The letter comes under consonant category and is pronounced with the help of vowel "oo" and is pronounced - "oot" (ᱚᱨ). The shape of this letter is adopted from camel. Camel in Santali is called "Unt" or "Oont" which is peculiarly figured. In middle portion it is ascending and front and rear portion descending shape. Similarly the letter is also designed like camel - "ᱦ" ᱜᱚ ᱚᱯᱩᱴᱟᱹ ᱚᱯ ᱜᱚᱯᱚᱱᱚ ᱱᱟᱨᱮᱚᱜ ᱱᱟᱨᱮᱚᱜ ᱚᱯ ᱚᱵᱥᱚᱱ ᱵᱚᱞᱚᱱ ᱚᱱ ᱩᱵᱱᱩᱜ

ଜଣାଶୁଣା ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଅଳ୍ପକେ ଥକ୍କା ହୋଇଛି। ଦେଖିଲେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କ ପରି ଲାଗୁଛି। ଦେଖିବା ପରି ଲାଗୁଛି ଯେପରି ସେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ। ଦେଖିଲେ ଜଣେ ଜଣା ଶୁଣା ଲୋକଙ୍କ ପରି ଲାଗୁଛି। ସେ ଏଠାକୁ କାହିଁକି ଆସିଛନ୍ତି ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲି। ସେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ ସେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଏଠାରେ ଜଣେ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବତନ ଛାତ୍ର ଥିଲା। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ଏବେ ଗୁରୁତର ଭାବରେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡିଛି। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ଏବେ ଏଠାରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଛି। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ଏବେ ଏଠାରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଛି ବୋଲି ଶୁଣି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛି।

ଜଣାଶୁଣା ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଅଳ୍ପକେ ଥକ୍କା ହୋଇଛି। ଦେଖିଲେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କ ପରି ଲାଗୁଛି। ଦେଖିବା ପରି ଲାଗୁଛି ଯେପରି ସେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ। ଦେଖିଲେ ଜଣେ ଜଣା ଶୁଣା ଲୋକଙ୍କ ପରି ଲାଗୁଛି। ସେ ଏଠାକୁ କାହିଁକି ଆସିଛନ୍ତି ଜାଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲି। ସେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ ସେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଏଠାରେ ଜଣେ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବତନ ଛାତ୍ର ଥିଲା। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ଏବେ ଗୁରୁତର ଭାବରେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡିଛି। ସେ ଛାତ୍ର ଜଣକ ଏବେ ଏଠାରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଛି - Recently I met a person who looks like a gentleman. He looks like a known person. I asked him why he has come here. He told me that he is a teacher and has come here to see a student. The student was his former student. The student is now seriously ill and is being treated here. I have come to see him on hearing that he is being treated here.

ମାରୁ : (ଟା) - କ୍ରି. (ତାଡ଼ନାର୍ଥକ) : ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିବା, ବଜେଇବା - To hit the target - ଠାକୁରଘର ଚଉକି ଉପରେ ଥିବା ଘଣ୍ଟାକୁ ମାର।

- ଜଣେ ଲୋକ ଗଛ ଉପରୁ ଗୋଟେ ଚଢେଇ ମାରିଲା, ତାପରେମାଡ଼ି ଚାକରଟି ଘରୁ ତୀର ଧନୁ ଆଣି ଗଛ ଉପରେ ଥିବା ଚଢେଇକୁ ମାରିଲା - A man shot a bird from the tree, then our servant boy brought bow and arrow from the house and shot the bird sitting on the tree.

ମାଡ଼ : (ଟାଁ) - ବି. (ତାଡ଼ନାର୍ଥକ) : ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିବା, ବଜେଇବା - To hit the target - ଠାକୁରଘର ଚଉକି ଉପରେ ଥିବା ଘଣ୍ଟାକୁ ମାଡ଼।

- ଜଣେ ଲୋକ ଗଛ ଉପରୁ ଗୋଟେ ଚଢେଇ ମାରିଲା, ତାପରେମାଡ଼ି ଚାକରଟି ଘରୁ ତୀର ଧନୁ ଆଣି ଗଛ ଉପରେ ଥିବା ଚଢେଇକୁ ମାରିଲା - A man shot a bird from the tree, then our servant boy brought bow and arrow from the house and shot the bird sitting on the tree.

ମାଡ଼ : (ଟାଁ) - ବି. (ଦୁଃଖଦାୟକ) : ଦୁଃଖ, ଯନ୍ତ୍ରଣା - Pain - ଆଜି ମୋ ପାଟିରେ ବହୁତ ମାଡ଼ ଲାଗୁଛି।

ଜଟ ଥଠଥଚଥଡ ଠଯଥ'ଘଟ, ଯଥଘଥଟ ଯଥଘଥଟ ଠଯଟ ଦଟଚଥ ଘଯଚଦଥ.ଥ।

- ଟଘଟ ଥାଦଥଯ ଜଥଘଥ ଡଥଓଚଯଥଟଯ ଠଥଚଟଡ-ଥ - Don't speak lie, otherwise you will have a boil on your eyelid.

ଠଥ'ଠ ଠଥ'ଠ : (ଟ°ଜ୍ ଟ°ଜ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଟଥଓ) : ଏହା ମଧ୍ୟ, ଶବ୍ଦର ପ୍ରକାର - This is another kind of sound - ଠଥ'ଠ ଠଥ'ଠ ଥ'ଠଥଯଥଡ ଟଥଠଟ।

- ଯଠଜଚ ଠଥ'ଠ ଠଥ'ଠ ଚଥ ଜଥଓଟଡ-ଥ - Parrots are twittering.(parrots tweeting is said to be tonjtonj)

ଠଥଯଠଥଡ : (ଟଘଃ) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ବିଲ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ କଣ୍ଟା ବିହୀନ ବନ୍‌ସୀ ପକାଇବା - To bait the fish in crop fild - ଯଥ.ଚଚ ଦଯଠଚଥ।

- ଠଥଯଠଥଡ ଜଟଡଥ ଖଥ.ଠଚଥ. ଯଥ.ଚଚ ଠଯଟଠଯ ଚଥ ଓଟଜଥଡ-ଥ - In bait, mostly gilt head fish are caught.

ଠଥଚଠଥଚଥ : (ଟକ୍‌ଟକ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଟଥଯ) : ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଯିବା ଆସିବାରେ ପ୍ରତିରୋଧକ ହେବା - To hinder, to block, to stick up or out, to block by projecting or causing inconvenience, to project - ଥାଠଠଟ, ଠଓଥାଦ ଟଯଟଡ, ଓଥ'ଠଟ ଟଯଟଡ।

- ଠଥଚଠଥଚଥଡ ଠଯ'ଓଚ ଥଚଥଟଥ - He is standing straight up.
- ଠଥଚଠଥଚଥ ଚଥ ଠଯଡ ଥଚଥଡ-ଥ - They have fixed it so that it sticks up.
- ଠଥଜଓଥଟଡ ଠଥଚଠଥଚଥ ଥଚଥଡ-ଥ - He has stretched his legs.

ଠଥଚ ଠଥଚ : (ଟକ୍‌ଟକ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଟଥଯ) : ଅତ୍ୟଧିକ ମନ ବଳାଇବା, ଇଚ୍ଛା ହେବା, ପାଇବାକୁ ଉଚ୍ଛୁନ୍ନ ହେବା - To long for, to have strong desire , hope for getting something - ଥ.ଠଯ ଠଟଡ ଚଜଥାଜ, ଦଥଯ ଦଥ.ଓଯଡ ଥ.ଠଯ ଠଟଡ ଯଥଟଟ ଡଥ.ଯ, ଦଥ'ଠଥଜଓ ଦଥ'ଠଥଜଓଥଓ, ଯଥଠଥଠ ଯଥଠଥଠ ।

- ଯଥ:ଠଯ ଏଚ ଦଥ.ଓଯଡ ଯଥଟଟ ଠଥଓ ଠଥଚ ଠଥଚଥଓ ଚଥଟଥ - He is longing for rice beer drink.
- ଡଥଚଠଥ ଦଥ.ଓଯଡ ଯଥଟ ଠଥଚ ଠଥଚଥଓ ଚଥଟଥ - I am feeling strongly to chew tobacco.

ଠଥଟଚଥଡ : (ଟସ୍‌କଦ୍) - ବି°. (ଓଚଟଚ) : ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବତୀ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରୀ ବାଳିକା - Beautiful (girl) - ଟଥଘଥଥଓ ଥଚଥା ଠଯ ଜଥଜଓଥଥ ଯଥଘଯଥଥଥଟ (ଚଚଘଯ), ଏଟଦ ଜଥଜ ଠଥଟଥଡ, ଠଓଥଟଥଚ।

- ଯଥ:ଜଓଯ ଯଥଘଥଟ-ଟଜଥ ଏଟଦ ଜଥଜ ଥ.ଠଯ ଠଥଟଚଥଡ - Daughter of village head is very beautiful to look at.

ଠଥଟଥଓ : (ଟସଃ) - ବି°. (ଓଚଟଚ) : ସୁନ୍ଦର, ମନମୁଗ୍ଧକର - Beautiful, lovely - ଖଥଜଥଚ, ଖଟଯଜଥ, ଖଥଠଥଯ, ଖଥଠଥଚ।

- ଚଯଟଥ.ଯ ଯଥଘଥଟ-ଟଜଥ ଥ.ଠଯ ଠଥଟଟଥଓ ଟ ଯଥଜଥ ଥଚଥଟଥ - Daughter of a rich man has grown lovely.

ମଞ୍ଜଟ : (ଟସେ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : କାଣୀ - One eye blind (girl) - ବଡ଼ମଞ୍ଜଟକୁ, ବଡ଼.ମଜି।

- ଓଟି ମଞ୍ଜଟ ଯଟକୁ ବଓଜି ଜଣ ଏଣଡ଼ ସଟପ ମଓଜିଓବଣ. ଏଣ - That one eye blind girl does recognise.

ମଡ଼ଯାଣଡ଼ : (ଟହ୍ଲାଓ) - କ୍ରି. (ବଣଟଡ଼ଣ) : ବୁଲିବା ପାଇଁ ଯିବା - To have a stroll, make a round - ଜଣମଣ ଏଣଯଣ, ଣାଏଣଝଟ।

- ଯସ ଏଣଏଣ ଜଣ ଣବଣ ୟଟକୁ ଯ୍ଟ ମଡ଼ଯାଣଡ଼ଣଡ଼ ଟ ୟଟଟ ଣବଣଟଣ - My father has gone for a stroll.

ମଡ଼ଯଡ଼ : (ଟହଲ୍) - କ୍ରି. (ବଣଟଡ଼ଣ) : ବୁଲାବୁଲି କରିବା - To make round, to stroll - ଜଣମଣ ଏଣଯଣଣ।

- ଣବଣ ବଣଝଟଏ ମଡ଼ଯଡ଼ଏ ଏଣଯଣଣ ବଣଟଣ? - Where are you strolling?

ମଡ଼ଯଣଡ଼ : (ଟଂଚାଃ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଅନୁଚ୍ଚ, ଗେଡା, ବେଶୀ ଉଚ୍ଚ ନୁହଁ - Dwarf, short height - ଯଝଟଏଝ, ଏଝଡ଼ଯଡ଼ଏଡ଼ଯଡ଼, ବଝଣମଣ।

- ମଡ଼ଯଣଡ଼ ଜଣଝଟ - Short height tree.

ମଡ଼ଝଣ ମଡ଼ଝଣ : (ଟରଟ୍ ଟରଟ୍) - ବି. (ଏଡ଼ଟଏ) : ବେଙ୍ଗ ରଡି - Croak of frog - ଝଣମଟ ଝଣଡ଼ ମଡ଼ଝଣ ମଡ଼ଝଣ।

ମଡ଼ଝଣଏଣଣଡ଼ : (ଟରଡାଙ୍ଗ୍) - ବି. (ଏଡ଼ଟଏ) : ମାଛ ଧରିବା ଖଇଁଚି - Fish trap made of bamboo and fixed in running water - ଏଣ.ବଡ଼ ୟଣଏ ମଡ଼ଝଣଏଣଣଡ଼।

- ଏଣଝଣଡ଼ ଏଝଣଏ ଏଯଏ ମଡ଼ଝଣଏଣଣଡ଼ ଝଟ ଯଣଯଣଣଡ଼ ଣଡ଼ବଣଟଣଣ - A big water snake has been trapped in trap fixed for fish.

ମଡ଼ଟମଡ଼ଟ : (ଟଣ୍ ଟଣ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଡ଼ଟଏଯ) : ବ୍ୟଥା ଓ ବେଦନାର ପରିପ୍ରକାଶ ଶବ୍ଦ - This is word used to express one's pain in ear - ଏଣ.ୟଡ଼ ଝଟଯଣଣ ଣ.ଟଣ.ଯବଣ.ଡ଼, ଟଡ଼ଡ଼ଣ ଣ.ଯଣ. ଏଟ ଯଝଡ଼ଣମଟପଡ଼ଣଯ-ଣ।

- ପଡ଼ଏଡ଼ଝ ମଡ଼ଟ ମଡ଼ଟ ଏଣ.ୟଡ଼ଯଜି ବଣଟଣ - I am having sever ear pain.

ମଡ଼ଯମଡ଼ଯ : (ଟୟ୍ ଟୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଡ଼ଟଏଯ) : ଖୁଣ୍ଟ ଭଳିଆ ଠିଆ, ଉତ୍‌ଥିତ, ଉପରକୁ ସିଧା ଠିଆ ହୋଇ ରହିବା - Springing up, stand still, raised up as pole - ବଡ଼ଯ ବଡ଼ଯ ଏଜି'ଓଡ଼ ବଡ଼ଯ, ଏଡ଼ପ ବଡ଼ଯ, ମଜିମଯଣ.ଡ଼ ବଡ଼ଯ।

- ବଡ଼ଯଣ ଏଣଯ ବଣଟଣଯ, ବଓଜି ଏଟପ ଏଟ ମଡ଼ଯ ମଡ଼ଯ ଟ ଏଜି'ଓଡ଼ ଣବଣଜ-ଣ - Seeing the girl, the boy is aroused.

ମଡ଼ଯଏଣଣଡ଼ : (ଟୟ୍ହାଃ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ମୂର୍ଖ, ନିର୍ବୋଧ, ନିକମା - Foolish, silly, stupid, useless - ପଡ଼ଯଣଣଡ଼, ପଡ଼ଏଣଡ଼, ଟଣଡ଼, ଟଣଝଣ, ଏଣଡ଼ବ, ଏଝଝଡ଼, ପଟପଏଣ, ଯଣଯଏଣଣ।

- ଓଟି ମଡ଼ଯଏଣଣଡ଼ ୟଣଏଣଣଡ଼ ଏଟ ଏଜିପ ବଡ଼ ଜଣ.ଯ ବଟଜ-ଣ, ଏଣଯଡ଼ ଏଓଏ ପଟଜ ବଡ଼ଣଣ - Deers ran away in front that stupid, he did not shoot them.

- ଏହୁ ମଣିଷଟାକୁ ଖୁବ ଗୋଟାକତ ପଡିଲାପ ଦେଉ - You slap that foolish fellow to set right him.

ମାଙ୍ଗନ : (ଟୟା) - ବି. (ଏକବଚ) : ଠୋସା ଚଢେଇ - The blue-jay bird - ମାଙ୍ଗନ ଗୋମଟ।
- ମାଙ୍ଗନ ଗୋମଟ ଖୁବ ଠାରୁଠାରୁ ଗଛର କୋଟରରେ ବସା କରେ.ଥାଏ - The blue-jay uses to build nest in the hollow of the tree.

ମାଡ : (ଟପ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବହୁବଚ)/ (ଏକବଚ) : ବୋତଲ ଠିପି - Lid of the bottle - ଥୋଇଦାପ ଗଟୁନଟାକ ମାଡ, ଦେଟେଖ, ଦୋଉଟେଖ।
- ଥୋଇଦାପ ମାଡ ବନ୍ଦ ଦେ - Close the opening of bottle with lid.

ମାଡଜନ : (ଟପ୍ରା) - ବିଂ. (ଓକବଓ) : ଛୋଟ ବିଲ - Small paddy field - ବନ.ମୁଲା ବେଖନଜ, ଥନ.ଖଃ।
- ମାଡଜନ ଥନ.ଖଃ ଜେଖବ ଏକ ମୁନେମୁଦ ଗୁନଦ ଉେ - Grow vegetables in small field.

ମାଡଜ : (ଟପା) - ବି. (ଏକବଚ) : ଶିଆଳି ଦଉଡିରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଛୋଟ ଛୋଟ ଟୋକେଇ - Small basket made of rope of wild creeper - ପଜୁ ଥନଥେଜ ବଖବେ ଥେଟେନଖ ମକୁପନ.ଓ (ଏକବଚ ବଜ ପେଟେନ)।
- ମାଡଜ ଜେ ବନୁଟେ ଦୋଥେଟେଖ ବନଦେ ଏକବଚ ବଜ ପେଟେନ - Oil is extracted from the oil seed packed in small basket made of ropes of wild creeper.

ମାଡଜନ : (ଟପାର୍) - କ୍ରି. (ବହୁବଚନ) : ଢାଙ୍କିବା, ଘୋଡାଇବା, ଜାଲରେ ଫସାଇବା - To cover, to trap the fish with fishing net - ଖୁନଜୁନାପ ଟେଟେଖ, ବଓବ ଜୁନମୋଥ।
- ମାଡଜନ ଏନାପନଥ ଦୋ ଏନ.ବବ ବଜ ମାଡଜନ ବେଖ ବଜୁନ - Fish were trapped with covering net thrown to water.
- ଏଉଉ ଏମଥ ବଜ ଏନଥେଖ-ନ, ଏନାପନଥ ଦୋ ମାଡଜନ ବନଓ ଥେ - Hens are picking up rice, cover it with net.

ମାଡଟ : (ଟପେ) - ବିଂ./ବି. (ଓବଏବଏ)/ (ଏକବଚ) : ଚୁଣ୍ଡି ହେବା, ଲାଖି କରି ରହିବା, ଜମି କରି ରହିବା - Jamed - ଏବପବଏ ମାଡଟ, ଏବପବଏ ଦୋ ଦଜନଜଟ, ଦୋଉଟେଖ ବଜୁଓ, ଥୁଦେଖ ବଜୁଓ।
- ଏବଓ ଏବପବଏ ମାଡଟ ଓମୁଖଜନ. ଖୁନ ଦୋଟେଏ ମଜମୁବ ପଟବନ ନ.ଜବଦ ଉଜବଜଖନ.ଓଟେଉଟ - This child smeared with snot be properly cleaned.

ମାଡଥଥ : (ଟଣମ୍) - କ୍ରି. (ବହୁବଚନ) : ଗଣ୍ଠି ପକାଇବା, ଗଣ୍ଠିଲି ବାନ୍ଧିବା - To make knot, noose, to make bundle - ଓନ୍ଥ, ଓଜଟମ, ଓନଥୁନ୍ଦନ।
- ପବଓଜୁମ ବଜ ଏମଖମନ.ଓ ଓନଥଖଜନ ଜେ ମାଡଥଥ ବନଦୋ ଥନଓ ବନଖ-ନ - She bundled up all the cloths in

a gamcha (napkin cloth) and stored them.

ମଥୁନରି : (ଟଡର୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ବଳା - Bracelet - ମଥୁନରି, ଯମ୍ବଥ, ଚଥଯ ଚଥ ମଥୁନରିଥଡ ଠମଘଟ୍ଡ (ଠମ.ଘ୍ୟଥମଯ ଚଥ)।

- ଯଟଢମଯ ଢଥ ଠମ.ଘ୍ୟଥମଯ ଚଥଯ ଓଟ ଠଥୁନରି ଚଥ ଘଥରିଥଓଟଢ ଠମଘଟ୍ଡ - In the long past, only married men were wearing bracelet.

ମଟ୍ଠମଙ : (ଟଣ୍ଡାଙ୍) - ବିଂ. (ଓଚ୍ଚଚ) : ଉଚ୍ଚଳିଆ ଜାଗା, ଢାଲ,- High land, elevated land - ଚଯଚ ଢଣମରମ ମଣମଡ, ଢମଙ ଚଥ ଢଥଓଯଚ ଢମ'ଘମ ରଥଘଥଯଥଓ।

- ମଢଚ ମ.ଠଚ ଢଥ ମଟ୍ଠମଙ ମଣମଡ ରଟ ଘଟଚମଙ-ମ, ଥଚମଠଟ ଠମଓ ଢଥଚଯଢ ଠମଯମଙ-ମ - Our village is situated in a high land, that is why it never becomes muddy

.

ମଥୁମ : (ଟଡା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ଲଙ୍ଗଳର ଫାଳ ଯେଉଁ ଅଂଶରେ ଲାଗିଥାଏ, ତାକୁ ଟଡା କହନ୍ତି, ମୁନିଆଁ ଅଂଶ - Pointed part of the plough where share plough is fitted - ଚମଘଟଢ ରଟଓମଙ ଙଥରମଙ ଯମଘମମ, ରମଘଣ ରଟ ଯମଢ ଯମ.ଚମ ଚଥଙ-ମ। ଥଚମ ମଥୁମ ଠଟ ଚମ ମଢମଙ-ମ।

ମଟ୍ଠମ, ମଘୁମ. : (ଟଣ୍ଡା, ଟୁଣ୍ଡା) - କ୍ରି. (ଚମଚଥମ) : ଛୁଇଁ ନେବା, ହାତ ମାରିବା - To feel with hand, to touch - ଓମ.ଯଘ ମଢମ, ରଥମଟଢ ମଢମ, ଘମଠଥମ ମଢମ।

- ଚମଢମପ ଟ ମଟ୍ଠମ/ମଘୁମ. ମଢମ ଚଟଢମପମ - A centipede creped over my body (It gives a peculiarly scaring feeling).

ମଥଚ ମଥଚ : (ଟନ୍ ଟନ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ୟ) : ଟନ୍ ଟନ୍ ଶବ୍ଦ - Ton ton sound - ମଥଚ ମଥଚ ଙ୍ଗ୍ରଥଯଥଓ ଚମଠଟ।

ମଥଯ ମଥଯ : (ଟଲ୍ ଟଲ୍) - କ୍ରି. (ଚମଚଥମ) : ଟଳି ପଡିବା ଭଳି ହଲିବା - To be shaky before falling down - ଠଓମ'ଢମ.ଯଥଓ ଯମଠମମଓ ମଥଢଥଯଥଢଥଓ, ଘମଚଠଟ ଚଓମଠଟ ଘମଢମ.ଥଥଓ, ଚମ'ଠମ. ଯମ୍ଠମଟଓ।

- ରଥଘଥଯ ଢମରଟ ମଥଯ ମଥଯଥଓ ଚମଚମ, ଠମଚ ରଟଓଥ ଚଓମଠଟ ଠଓମ'ଢମ.ଯଥଓ ପମ.ଓମଢ - Withered tree is shaking, it is likely to fall down any time.

ମଥଯଥଓ ମଥଯଥଓ : (ଟଲଃ ଟଲଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଚଥଯ) : ଠପ୍ ଠପ୍ କରି ଝରି ପଡିବା, ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ପଡିବା - To drip in drop - ମଓଥଯ ମଓଥଯ ୱଥରଥଓ।

- ମଯମଠମଓ ଓଚରଥଓ ଚଓଥଠମଥରର ଠମଠମମଓ ଚମଠଟ ମଥଯଥଓ ମଥଯଥଓ ଯଟଢ-ଢମଓ ଟ ୱଥରର ଚଟଢ-ମ - Learning father's sad demise, tears from his eyes rolled down/ dripped.

- ଠଟଃଥପ ଃଅଦଅ ୫ଃଅଠଅ ୮ଃଥଦ ମଥପଥଓ ମଥପଥଓ ୰ଥଃଥ ଟଦଅ - Honey from bee hive dripped.

ମଥପଥଓ-ମଥପଥଓ : (ଟଳଂ ଟଳଂ) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : "ଟଳଂ ଟଳଂ" ଶବ୍ଦ - "Torong torong" sound - ମଥପଥଓ ମଥପଥଓ ଅ୍ୟାଥପଥଓ ୪ଅଠଟ।

ମଥମ୮ଥ : (ଟଟ୍କ) - ବି. (ଏ୬ଦ୬ଏ) : ଘଣ୍ଟି, ଠୁଳ୍କା ବାଘୁଡି (ବେକରେ ବାନ୍ଧିବା) - Bell tied around the neck - ଏଥମଥଓ ଃଟଭଅଓ ମଥମ୮ଥ, ଥଦଅଫଥ ୮ଅମ୮ଅ ଃଟଭଅଓ ୮ଥ ୰ଟଦଅଅଅଅ ଅଃ ୰ଅଃଓ୬ଃ୶, ୮ଅ୰ଅଅ, ଏଥମଥଓ ଃଟ୮ଥ ଠଥଦ ୮ଅଓ-ଅ, ୰ଅଏଅ୍ ୪ଟଫ ୮ଥ ୫ଅମଦଅଓ-ଅ, ଥଦଅ ମଥ୮ଥପ ମଥ୮ଥପ ୪ଅ୰ଅଠଟ ୸ଫ୸ଓ-ଅ। ଥଦଅ ୪ଅ୰ଅଠଟ ଅ୍ୟାଥପ ୮ଅଠଟ ଅଫ ୰ଅଃଓ୬ଃ୶ ୮ଥ ୰ଅଏ ୮ଥପଅ।

- ମଥମ୮ଥ ଫଥ ମଥ୮ଥପ ମଥ୮ଥପ ୪ଅ୰ଅଠଟଭଅ - Bell made of wood sounds "tokor tokor".

ମଥମ୮ଥ : (ଟଟ୍କ) - କ୍ରି. (୮ଅଦଥପଅ) : ଛୁଆମାନଙ୍କୁ ବେକରେ ଲୁଗା ବାନ୍ଧି ପେଟ ପିଠି ଘୋଡାଇବା, ସାଧାରଣତଃ ଛୁଆଙ୍କୁ ଏଭଳି କରି ଘୋଡାଇ ଦିଅନ୍ତି - To cover the body with cloth tied around the neck - ଓଅଏଃଓଅ ୮୬ଓ୬୶ ଏଥମଥଓ ୪ଟ ଠଥପ ୮ଅଠଟ ଅ୪ଅଏପ ଅ୪ ଓଥମଅ ଏଥପଏଥପ ଫଅଘଅଅପ ଟଦଟଫ।

- ୪ଅ୰ଅଅଓ ୮ଅଦଅ, ଓ୶ଫ୬୪ଅ. ଓଅଏଃଓଅ ଠଟ ମଥମ୮ଥ ୮ଅଓ ଏଟ - It is cold, tie the gamcha (napkin) cloth around the neck to cover the body of the child.

ମଥମଥଦଅଓ : (ଟଟସାଃ) - ବିଂ. (ଓ୬ଦ୬ଦ) : କର୍କଶ ସ୍ୱରରେ କହିବା କଥା, ଆକ୍ଷେପ କରି କହିବା, ବିଦ୍ରୁପ ଭାଷାରେ କହିବା - Satirical, sarcastically, sarcastic - ଏଅ.ଦ୬ ୭୫ଥ ପଟ୮ଅଦଟ ୪ଥଅ ଏଅ୍ଓଅପ, ଫ୬ଦଅ.ଥ ୪ଥଅ, ୪ଅ.ଓ୶ ୭୫ଥ ପଟ୮ଅଦଟ ଅଅଅଓ ୪ଥଅ।

- ଅଏ ମଥମଥଦଅଓ ୪ଥଅ ୰ଅ.ଓ୶ ଏଟ - You give up the habit of uttering sarcastic word.

ମଥମଥ୰ : (ଟଟବ୍) - କ୍ରି./ବି. (୮ଅଦଥପଅ)/ (ଏ୬ଦ୬ଏ) : ପରଖିବା, ବାଡିରେ ସାମାନ୍ୟ ପିଟି ପାଚିଲା କଂଚା ଜାଣିବା (ପଣସ), ଛୋଟ ବାଡିରେ ପିଟିବା, ବାଡେଇବା - To hit with short stick to test wether ripe or raw (jackfruit), to hit with roller to kill fish trapped in the lifting net - ୮ଥମଥ୰, ଫଅପ, ୮ଥମଦଅ, ଓ୪ଅଦଦମଅଅ ୰୶ପ୶ ଅ୮ଅଦଦଅ ୫ଟ ୰ଅଓଅଅ ମଥମଥ୰ ୮ଅଠଟ ୮ଥ ମ୪୶୮ଅ.ଭଅ, ମଥମଥ୰ ୰ଅଘଅ।

- ୰ଅପଅଏ ୪ଟ ଏଅ୪ଅଓ ଏଅ.୮୬ଭ ଘଅଅଅଅଥ ଅ୮ଅଦଅ, ମଥମଥ୰ ଅଏ - A big fish is trapped in lifting fishing net, hit it with stick meant for that.

- ଓ୪ଅଦମଅଅ ମଥମଥ୰ ୮ଅଠଟ ୰୶ପ୶ଭଅଓ ୨ ଘଅଦଠଟ ୰ଅଏ ୮ଟଫ-ଅ - He found out the ripe jackfruit by hitting with stick lightly.

ମଡ଼ାମଡ଼ିଆଣ : (ଟଣ୍ଡୁଳ୍‌ବା଼ଃ) - ବି. (ପ୍ରଦେପ) : ପତ୍ରର ଚୁଙ୍ଗା, କାହାଳୀ - Funnel of leaves, leaf - ଦଣ୍ଡଚଣ୍ଡ ଲଟରେଣ୍ଡ ମଡ଼ାମଡ଼ିଆଣ୍ଡ, ଖଡ଼ଡେଣ୍ଡ।

- ଦଣ୍ଡଚଣ୍ଡ ଠଣ.ଘ୍ର ୱାଣଖଣ୍ଡ ଟଦଟୱ ଲଟଜଡ ମଡ଼ାମଡ଼ିଆଣ୍ଡ ଜଡ ୱାଣଖଣ୍ଡ - In game of bride and groom of leaf, funnel is treated as groom.

ମଡ଼ାଡ, ମଡ଼ାଣ : (ଟଣ୍ଡ, ଟଣ୍ଡା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଣଦଖଣ))/(ପ୍ରଦେପ) : ଅଭାବ, ସରିଯିବା, ଅବକ୍ଷୟ ଘଟିବା - Lack of, to be in need, to have insufficient supply of, to be scarce - ଦଣଘଟଜ, ଖଣଠଣଓ, ଠ ଥଘଣଓଥଓ।

- ଜଣଓ ଲଟରେଣଓ ଣ.ଠମ ମଡ଼ାଣ - Water is very scarce.
- ମଣଦ ଲଟଜଥ ମଡ଼ାଣ ଲଟଜଥ ଦଣଖଣଓ ଣାଟ ଘଟ - In dearth and scarcity give us full supply of water.

ମଡାଣ : (ଟଟା) - କ୍ରି. (ଚଣଦଖଣ) : ଶିକାର ପ୍ରଥମ ଶର ବିଦ୍ଧରେ ଯଦି ନ ମରି ଦୌଡି ପଳାଇବା ସ୍ଥିତିରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶର ବିଦ୍ଧ କରାଯାଏ, ଏହି ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ଶର ଚାଳନାକୁ ଟଟା କୁହାଯାଏ - To shoot second arrow when game is not down with first arrow shoot - ଦମ୍ଭଜ୍ଞ ଦଣଲ ଠଟ ୱମାଣ ଠଣଓ ଓଥୱ ଣଟଦଣ, ମଡାଣ ଦଣଲ ଚଥ ଠଚ୍ଚଘଟଓଣ। ଜଥଘଘଣ ଠଟ ଠଚ୍ଚ ଜଥ ମଡାଣ ଣଲ ଥଦଣ ଦଣଲ ଘଙ୍ ମଡାଣ ଦଣଲ ଚଥ ଘଟଠଣଓ-ଣ।

- ଚଦମ ମଡାଣ ଚଟଜଟଓଣଓ, ମଡାଣ ଖଘଣ.ଘମ ଟ ପଣଘଣ - The man who shoot it the second time get half of the shoulder.

ମଡ଼ାଣ : (ଟଣ୍ଡା) - ବି. (ପ୍ରଦେପ) : ଅଭାବ, ନିଅଣ୍ଡ, ସରିଯିବା - Lack of to be in need of, to have an insufficient supply of, to be scarce - ଦଣଘଟଜ, ଖଣଠଣ, ଠଥଖଣଓ।

- ଲଥଦଥଜ ଚଥ ମଡ଼ାଣ ଓଟଓଣ - Ration/food supply is out of stock.

ମଥାଘଣ : (ଟଠା) - ବି. (ପ୍ରଦେପ) : ଅଂଚଳ, ଇଲାକା - Region, neighbourhood, vicinity - ମଥାଘଣ, ଜଘଣଲଣ ଖଣଦଣ।

ମଥାଟ : (ଟଟେ) - ବି. (ପ୍ରଦେପ) : ଟାକୁଆ - Hard nut of the fruit - ୱାଦଥଠଣ ମଥାଟ, ଣଘଠ୍ୱଘଣ ମଥାଟ, ଚଜ ମଥାଟ।

ମଥାଟ : (ଟଟେ) - ବି. (ପ୍ରଦେପ) : ଲାଉ ତୁମ୍ବା - Gourd hollowed for drinking water for keeping something - ଠଚଘଠଣ., ଘଥଠଥଜ ଠଚଘଠଣ.।

- ଦଟଜଣଓ ଜଥ ମଥାଟ ଲଟ ପଚ ଜଣଓ ୱଜଘ ଚଣଠଟ ଦଟଜଚ୍ଚଲଣ ଚଥ ଦଟଦଥଓ ଠଣଘଟଓ - In the past people use to carry with them drinking water in hollow gourd.

ମଥାଟ : (ଟଟେ) - କ୍ରି. (ଚଣଦଖଣ) : ମିଛ କହିବା, ଠକେଇବା - To lie, cheat - ଟଘଟ, ଖଣଚଣଜ।

- ଏହି ଲୋକ ଆମକୁ ଠକିଛି - That man cheat us.

ବଣ୍ଡାବଡ଼, ବଣ୍ଡାବଡ଼ : (ଟମ୍ଫଃ, ଟମ୍ବଃ) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡାଇବା) : କଣ୍ଟା ନ ଥିବା ବନ୍‌ସୀ ସୂତାରେ ଚାରା ଗୁନ୍ଥି ମାଛ ଧରିବା - To catch fish with angle without fixing hook, there only bait has to be tied in the string - ଯଦ୍ଦ୍ୱ ପଥାରଣ, ବଣ୍ଡାବଡ଼।

ବଥାରଣ : (ଟଭା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଟଭା ଫଳ - Tobha fruit - ୱଦ୍ଦ୍ୱାଦାଗ୍ନ ୱଥ।

ବରଣଡ : (ଠଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଇଥିବା) : "ଠଃ" କରି ଶବ୍ଦ ହେବା, ହାଣିବା ଶବ୍ଦ, ବାଜିବା ଶବ୍ଦ, କୁଟିବା ଶବ୍ଦ - Sound produced by cutting tree, hitting anything hard etc - ବରଣଡ ପଟଠଠ ଥଣାଠ ଶାୱପ, ବରଣଡ ପଟଠଠ ାହାୱଣଥଡ, ବରଣଡ ପଟଠଠ ାଦ୍ଦାଦଣ.ପ।

ବରଣ୍ଡଣ : (ଠଙ୍ଗା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବାଉଁଶର ନଳୀ, ଏହି ନଳୀଟି ନିଆଁ ଜଳାଇବା ସମୟରେ ଫୁଙ୍କାଯାଏ, ଆଉ ଏକ ପ୍ରକାର ନଳୀ ଥାଏ, ତାହା ଗୋଟେ ପଟ ନିବୁଜ ଥାଏ, ଏହାକୁ ବିଭିନ୍ନ କାମରେ ଲଗାଯାଏ - A piece of hollow bamboo put to various uses - ପଣଡ ବରଣ୍ଡଣ (ପ୍ରାଣୀ ଡଥଣ, ବଣ୍ଡାଦ ଘ୍ରାଣେନ୍ଦ୍ରିୟ. ଠପଣଠ ଏଣ୍ଟଦ ଡଥଣାଣେଣ)।
- ପଣାବରଣ ବରଣ୍ଡଣ - A piece of hollow bamboo where birdlime is kept.
- ପ୍ରାଣୀର ବରଣ୍ଡଣ - A piece of hollow bamboo in which oil is kept.
- ଖଇ ଡଥାଠଣ ବରଣ୍ଡଣ - Tobacco lime is kept.
- ଘଣାବଣ ଘଣ.ଥଠୀ ଡଥାଣଥଡ ବରଣ୍ଡଣ - Land records are kept
- ଅଣ ଏୀଡ ପଟଦଣଠ ବରଣ୍ଡଣ ଠଟଡଥ ଠଟ୍ଟେପ ଦଥ ଥଡ ାଦପଣ - Another kind of hollow bamboo is used for blowing to enflame fire.

ବରଥଦଅଣଥ : (ଠକରାଓ) - କ୍ରି. (ଦଣଠଥଣ) : ଅଟକାଇବା, ପ୍ରତିବାଦ କରିବା, ପଛକୁ ଠେଲି ନେବା - To stop, to push back, counter, argument, to threaten - ବରଥଦଥଅ ଡଣଅଣପ, ାରଣଦଣ ଠଣାଯଣ, ଟଠଟଡ, ଅଥଟ ଅଦଥଣ.ଟ।
- ଦଠଦଦ ଡଥପଟ ବରଥଦଅଣଥ ଡଣଅଣପ ଣଦଣଡ ଦଥଥଣ - We have pushed them back/We have countered them/threatened them.

ବରଥଦ ବରଥଦ : (ଠକ୍ ଠକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଇଥିବା) : ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ - Thok thok sound, knocking sound - ବରଥଦ ବରଥଦ ଠଣାଠଟ।
- ଥଦଥଡ ୫ଥ ଠ୍ମାପଘ୍ମାଏଟ ବରଥଦ ବରଥଦଟଡ-ଣ - Somebody is knocking the door.

ବରଥଦଥ : (ଠକ) - କ୍ରି. (ଦଣଠଥଣ) : ମଜା କରିବା - To make fun - ାରଥଟାଥଦ ଅଥଟ।

- ଅ.ଠ.ମ ଦଃଥଚଛଠମ୍ବ ଚଅଟଅ ଠଅଙ? - You are cutting jock with me, is not it?

ଦଃଥଚଥଃ : (ଠକର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅଅ) : କୁଟି ହେବା, ଧକ୍କା ଖାଇବା, କୁଟା ଖାଇବା - To collide, to meet with an accident, to be dashed against, to dash against - ଠଅ.ଚମ।ଏଥଙ, ଠଚଚ।ଏଥଙ, ଃଅଘଥଙ।
- ଙଅ.ଠମ ଫଅଃଟଙ ଦଃଥଚଥଃ ଚଟଫ-ଅ - Vehicle met with an accident with a tree/Vehicle dashed against a tree.

ଦଃଥଚଥଫ : (ଠକଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅଅ) : ବାଜିବା, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିବା - To hit the target - ଠଅ।ଏଅଏ, ଦଅଙ।

ଦଃଥଚଅଏ : (ଠକାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅଅ) : କୁଟିବା, ହାତୁଡିରେ ଠୁକିବା, ପିଟିବା - To hammer, hammer in - ଚଏଦଅ.ଘ ଚଃଅ.ଘ, ଘଫଙଅ.ଃ ଠଟ ଚଏଦଅ.ଘ ଚଃଅ.ଘ।
- ଚଃମଦଅ. ଦଃଥଚଅଏ ଚଃଅ.ଘ ଘଟ - Hammer the nail in.

ଦଃଥ।ଃ : (ଠଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅଅ) : ଆଙ୍ଗୁଳି ଫୁଟାଇବା - To twist finger to cause sound “thoj” - ଠମ ଚଅ.ଦଏଠ ଦଃଥ।ଃ, ଠଅଘଥଙ ଏଠ ଦଃଥ।ଃ, ଠମ ।ଅଙଙଙଅ ଦଃଥ।ଃ।
- ଠଅଘଥଙ ଦଃଥଚ ପଟଚଃଅଅଟ ଅ.ଠମ ଏଟଅ.ଟ ଠଏ।ଃଅଅ.ଏ ଙଅଙଥଙ-ଅ - If head twist releases air stuck up, it feels relaxing.

ଦଃଥଅ ଦଃଥଅ : (ଠଉ ଠଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଏଘ) : ଠଉ ଠଉ ଶବ୍ଦ - Thou thou sound - ଦଃଥଅ ଦଃଥଅ ଟଅଠଟ।

ଦଃଥଟ ଦଃଥଟ : (ଠସ୍ ଠାସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଏଘ) : ଠସ୍ କରି ହଠାତ୍ ଭାଙ୍ଗିବା (ଭଙ୍ଗୁର) - Breaking easily and suddenly brittle - ଦଃଥଟ ଦଃଥଟ ଃଅ.ଘଏଥଙଅ।
- ଃଅଘଥଘ ।ଅ.ମମ ଙଅଃଟ ଙଅ ଦଃଥଟ ଦଃଥଟ ଃଅ.ଘଏଥଙଅ-ଅ - Dry jute tree breaks easily and instantly.

ଦଃଥଚଥଃ ଦଃଥଚଥଃ : (ଠକର୍ ଠକର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଏଘ) : ଠକର୍ ଠକର୍ ଶବ୍ଦ - Thokor thokor sound - ଦଃଥଚଥଃ ଦଃଥଚଥଃ ଟଅଠଟ।

ଦଃଥମ ଦଃଥମ : (ଠଣ୍ ଠଣ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଏଘ) : ଗୋଟେ ଗୋଟେ କରି ଗଣିବା - Counting accurately and perfectly - ଦଃଥମ ଦଃଥମ ପଟଚଃଅ, ଘମଙଦଅ.ଃ ଘମଙଦଅ.ଃ ଠଟ ପଟଚଃଅ।
- ଦଃଥମ ଦଃଥମ ପଟଚଃଅ ଚଅଠଟ ଘଚଚଟଅଅ.ଘ ଟଘଅଙ ଟଉଅ - I handed over the money counting one by one.

ଦଃଥମଟ ।ଅଙ : (ଠଣେ ଜା°) - ବି. (ଏଚଟଚଘ) : ମା°ସ ବିହୀନ ହାଡ, କେବଳ ହାଡ, ଆଣ୍ଠୁ ହାଡ - Meatless bone - ଟଚଟଟ ।ଅଙ ଟଚଘଚଃ, ଙଅଟଦଃଟ ।ଅଙ।
- ମ୍ବ ଙଅ ଃଅଟଟ ଟଅ।ପଅଙ ଟଚଟଟ ଦଃଥମଟ ।ଅଙ ଚଅ ଟଘ ଅଚଅଅଅଙ

ସବୁ - I am given only soup with meatless bone.

ଏକୁଟିଆ ଏକୁଟିଆ : (ଓୟ ଓୟ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଓଥଟଥସ) : ଏକୁଟିଆ ଯାତ୍ରା କରିବା, କାମରେ ଲାଗି ରହିବା - To go alone, work alone - ଅଚଦଅ ଓଟ ୟଷଚଅଅ.ଥ ଚଥଓ।
- ଚଟସ ଯଥ' ଅଚଦଅ ଓଟ ଏକୁଟିଆ ଏକୁଟିଆ ଔଅ.ଜଚ ଛଟ ଚଅ.ଯସଯ ସଟଦଟଓଅ - He is seen working alone in the crop field.

ଏକୁଥ : (ଠପ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଟଥଅ)/(ସଚଟଚଯ) : ବୁନ୍ଦା, ବୁନ୍ଦା ପକାଇବା - Drop, put - ଏକୁଥ, ଜଅଓ ଏକୁଥ, ଟଚଟଚଯ ଏକୁଥ।
- ଯସଜ ଏକୁଥ - One drop.
- ଟଚଟଚଯ ଦଚଠଚଛ ଛଟ ଏକୁଥଅଅ.ସ ଯଟ - You put some drops of oil in ears.

ଏକୁଥଥଓ, ଏକୁଥଚଓ : (ଠପଙ୍, ଠୁପୁଙ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଓଥଟଥସ) : ଏକ ମୁହାଁ ହୋଇ ଜୋର୍‌ରେ ଚାଲିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - Walking speedily alone - ଅଚଦଅ ଓଟ ଏକୁଥଚଓ ଏକୁଥଚଓ ଠଅସଅଅଯ।
- ସସ ଔଅଠଅ ଥଅ.ଯସସଦ ଜଥ ଯଅଯଥଅ ଥସଅଅ ଅଚଦଅ ଓଟ ଏକୁଥଚଓ ଏକୁଥଚଓ ଠଅସଅଅଯ ଚଅଠଟ ଟଟଥଟଅ ଚଅଟ ଠଅଘଟଓ - In earlier days my father used to go to uncle house walking alone.

ଏକୁଟ ଏକୁଟ : (ଠନ୍ ଠନ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଓଥଟଥସ) : ଠନ୍ ଠନ୍ ଶବ୍ଦ - Thon thon sound - ଏକୁଟ ଏକୁଟ ଟଅଠଟ।

ଏକୁଟ ଏକୁଟ : (ଠନ୍ ଠନ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଓଥଟଥସ) : ସବୁ ହିସାବ କିତାବ୍ ଛିଣ୍ଡାଇବା - To settle the account - ଯଥଠଥ ଘସଟଅ.ଔ ସସଜ ସସଜ ଠଟ ୟଷସଔଅ.ଥ।
- ଏକୁଟ ଏକୁଟସସ ଦଟଚଷଅ ଘଅଜ ଚଥଥଅ - I settled all the accounts one by one.

ଏକୁଥ ଏକୁଥ : (ଠଳ୍ ଠଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଓଥଟଥସ) : ଠଳ୍ ଠଳ୍ ଶବ୍ଦ - Thor thor sound - ଏକୁଥ ଏକୁଥ ଟଅଠଟ।

ଏକୁଥଏଛଅଥ : (ଠଟ୍‌ରାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଥଅ) : ଗଛର ପାଚିଲା ଫଳକୁ ଚଢେଇମାନେ ଥଣ୍ଟରେ କଣା କରି ଖାଇବା - To peck the ripe fruit on the tree with bill and eat the meat of fruit - ଔସଦସ ଯଥ ୟଟଦଟ ଏକୁଥଟଏଅ ଠଟ ଠଥଔଅଓ ଔଷଚଓଅ.ଓ ଚଅଠଟ ଯସଦ ଠଟଜ ଯଥଘ।
- ଠସଛସଦ ଔସଦସ ଚଅ.ଘଚ ଚଥ ଏକୁଥଟଏଅଥ ଅଚଅଜ-ଅ - Crows have taken out flesh of tendu fruit by making hole on it with their beaks.

ଏକୁଥଟଥ ଏକୁଥଯ : (ଠଟଠଜ୍) - ବି. (ସଚଟଚଯ) : ଶୂନ୍ୟ ହସ୍ତ, କିଛି ନ ମିଳିବା, ଖାଲି ହାତ, ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା - Empty hand, getting nothing, become unsuccessful - ଅଚଅଠ ଠସ ଏକୁଥଟଥ-ଏକୁଥଯ, ଔଅଓ ଓଅଠ।
- ଟଟଜଘଛଅ ଦଟ ଟଟଠ ଦଟଠଅ, ଔସଦସ ଯଥ' ଔଅଓଦଟଠ ସଅଯଘ ଦଟଜ ଚଥଥଅ,

ଯଟଯୀ ଠମ ଭଖଜଭଥ ଭଖଜଭ ଚଯ ଝଟଜଭ.ଘ ଯୀଜଭ - We had been for hunting, we found no animal and returned empty handed.

ଭଖଜୀଭଜ : (ଠଣ୍ଟା) - ବି. (ଏଟଜଟଏ) : ଥଣ୍ଟ, ଚଢେଇ ଥଣ୍ଟ - Beak - ଖଯଦଯ ଭଖଜୀଭଜ, ଏଜଖଜ, ଠଖଜଠଜୀଭ।

- ଟଜଓ ଭଖଜୀଭଜ ଓଜ ଜ.ଠମ ଭମଚମଏଜ - Beak of crane is elongated.

ଭଜ୍ଞଓଝଜ : (ଟାଙ୍ଗ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଟଜଟଯ) : ପଥୁରିଆ ଜାଗା - Rocky land, stony place - ଝଟଓଯମ ଭଜଗଓଜ, ଓଖମଝମ ଠଯ ଘଯଝଯଭ ଜଟଜଯ ଭଖଜଯ।

- ଯଜଜଜ ଭଜ୍ଞଓଝଜ ଭଜଗଓଜ ଝଯଓଜ ଠମଚଜ.ଠମ ଯଯଜଯ ଓଜଝଯ.ଓମ ଓଜଝଯଓ-ଜ - In this place full of stones and pebbles are there, cashew nut plants grow well.

ଭଜ୍ଞଓଜ : (ଟାଙ୍ଗା) - ବି. (ଏଟଜଟଏ) : କୁରାଢୀ - Axe - ଭଯ୍ଞଓଜଭ, ଏଜଝଜଓ ଠଟଠଭଗଜ.।

- ଓଜଝଯ ଏଜଓ ଠମଝ ଠଯ ଯଯଯ ଚଯଯଜ, ଠଜଯଜ ଭଖଜଯ ଯ ଏଜଭଠଯଘ ଯଯଜ, ଜଓଜ ଭଜ୍ଞଓଜ ଠଯ ଠଜଯଜଭଓ ଟଟଭଜ.ଏ ଟଯଓଯଓଜ - He had been to jungle to cut a tree, a bear attacked him but he hit it with axe.

ଭଜ୍ଞଓଜଭ : (ଟାଙ୍ଗାଓ) - କ୍ରି. (ଟଜଯଜଭଜ) : ଅଟକାଇ ରଖିବା, ଟାଙ୍ଗି ରଖିବା - To hold up, to hang up, to suspend - ଠଜ:ଓମ ଜଖଜ, ଜଟଜ, ଜଟଜଭ, ଭଜ.ଗଜ.।

- ଠଖଯଝ ଚଟଏଜ.ଓ ଯ ଭଜ୍ଞଓଜଭ ଜଟଜଓ ଟଜଭଜ - He has hang up very many tassar cocoons
- ଜ.ଠମ ଓଖଜ.ଘମଟ ଚଯ ଭଜ୍ଞଓଜଭ ଓଜଭଯଜ ଚଯଓଯଗଜ, ଠଜଗଜଭ ଠଯଓଯ ଯଯଜ ଯଯଘଜଭ ଓମଠମ ଟଜଭଜ ଯଯଓଯଗଜ - We had held up him for long time, later on he was free.

ଭଜଟ, ଭଜ୍ଟ : (ଟାକ୍, ଟାଙ୍କ୍) - ବି. (ଏଟଜଟଏ) : ପାଷାଣ ଖୁଣ୍ଟ, ପାଷାଣ ମୂର୍ତି - Statue, pole - ଟଖଟଜଭମ, ଯମଓଖଜ ଜଟଜଜଜଭମ।

- ଭଜଟ ଚଯଟଜଜଏ ଠମ'ଓଟ ଜଟଜଜଜଜ - You are standing like a statue (stand still).

ଭଜଟଝଜ : (ଟାକ୍ରା) - ବିଂ. (ଓଟଜଟଯ) : କଷା, କଷା ଲାଗିବା - Sour (taste) - ଟଜଯଜ।

ଭଜଟ ଭଜଟ : (ଟାକ୍ ଟାକ୍) - ବିଂ. (ଓଟଜଟଯ) : ଏକାକୀ, ଏକୁଟିଆ - Desolate, alone, lonely - ଯଟଚଜ, ଯଟଚଜ ଯଟଠଟଓ।

- ଏଜଝଜଓ ଭଜଟ ଭଜଟ ଭଜ:ଠମ - A wide desolate plain.

ଭଜଟଝଜ ଭଟଟଝଜ., ଭଜଟଝଜ ଭଟଟଝଟ : (ଟାକ୍ରା ଟୁକ୍ରା, ଟାକ୍ରା ଟୁକ୍ରୁ) - ବିଂ. (ଓଟଜଟଯ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଖଣ୍ଡ - Pieces, small fragment, broken pieces - ଟଜ.ମମଯ ଟଜ.ମମଯ ଟଖଜଜ, ଟଖଜ:ଠଖଜ.।

ମଣିମାଣିକ୍ୟ : (ଟାକ୍‌ଟାକି) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ସ୍ଥିର, ଆଚମ୍ବିତ ହୋଇ, ସ୍ଥିର ଭାବେ ଠିଆ ହେବା, ଗତି ଶକ୍ତିହୀନ, ନିଶ୍ଚଳ - Stand still, startled and deprived of power of power - ମଣିମାଣିକ ଙ୍କ ଠାଁଉ ଦେଖି ଚଢ଼େଇ ଛୁଆ ଟି, ଚଢ଼େଇ ଛୁଆ ଟି ଭୟ ଚଢ଼େଇ, ଠାଁଉ ଦେଖି, ଘରକୁ ଯାଇ ନଥିଲା ।
- ଠାଁଉ ମଣିମାଣିକ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି - He is standing stock still.

ମଣିହୋ : (ଟାକବ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : କୁଟି ହେବା, ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା, ହାତ ଚାପି ହେବା, କଇଁଚି ଚାଳନା - To be pressed with scissors like - ଚୁଟ.ଚୁଟାହେଉ, ଝଟଚାନାହେଉ, ଫଣସୁନାଘୋଡ଼ାହେଉ, ଖୁନାଖୁନାହେଉ ଆଉ ଟେମାନ.ଘୋଡ଼ା, ଘୋଡ଼ାଘୋଡ଼ା, ମଣିହୋ ମଣିହୋ ।
- ଚାଉଳ:ଚାନ.ଝିମ ଘୋଡ଼ାଘୋଡ଼ା ଚାଉଳ ଟେ ମଣିହୋ ମଣିହୋ ତେଙ୍ଗିଦେ - Barber waged his scissors (to scare children).

ମଣିହ : (ଟାକା) - ବି. (ପ୍ରାଚୀନ) : ଟଙ୍କା - Money - ମଣିହ, ଘୋଡ଼ାଟେନ., ତନ.ହୋମି ।

ମଣିହ ଫଣଝଟ : (ଟାକା ଦାରେ) - ବି. (ପ୍ରାଚୀନ) : ଚାହା ଗଛ - Tea plant - ଖୁନାଯନ ଫଣଝଟ ।

ମନ.ତୁ : (ଟାକୁ) - ବି. (ପ୍ରାଚୀନ) : ଚରଖାରେ ସୂତା ଗୁଡାଇ ହେବା ନିଘା - Spinning axel of a spinning wheel on which the thread is wound as it is spun - ଖୁନଝତାଯନ ଝଟ ଯୁତୋନ.ଯ ଠାନତଟେ ଟେ ତୋଟାଟେ ଚୋଟେତ ତନୋଟ ଓତୋଟେନ.ଟ ୟାନୋଝନେ ମନ.ତୁ, ଖନ.ଝତଯୀ ଝଟଟେନେ ଯଟ ମନ.ତୁ ଠାନଯଟଟେନ, ଟେଟେ ଠାଟେଟେ ତନଯଟଟେଯ ତଯଟେ ୟାନେ ଠାଟେ ଝନୋନଯ ଖଖଟେ ଓଯୀଠୀ ତନେ ପନ.ଓଯୀଫ, ଠାଝତେନ.ଟ ଯନେଫ ଯଟ ମନ.ତୁ ଠାଟତଟ ଠନାପ-ନ ।

ମନଯତନ ମନ.ତୁଝ : (ଟାମ୍‌କା ଟାକୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ତତ୍ସମ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଜିନିଷ ଯେକୌଣସି ଜାଗାରେ ଝୁଲାଇ ଭର୍ତି କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା - Petty things hung or in large number is described as to be “Tamka takur” - ଠନଯଠନଝ ଠତଯଠତଝ ନ.ଠୀ ପଟତନଟେନେ ନତନ ତନେ-ନ ଫଟ “ମନଯତନ ମନ.ତୁଝ” ତଟ ଯଟଠନେ-ନ ।

ମନଯନତ : (ଟାମାକ୍) - ବି. (ପ୍ରାଚୀନ) : ନାଗ୍‌ରା, ବାଦ୍ୟ - A kind of kettle drum - ମନଯନତ, ଠତଯଫନେ ମନଯନତ, ଠନାଏ ଠନାଏଟେନ ।
- ମନଯନତ ତଖନପ - Iron portion of the tamak when not covered with bide.
- ମନଯନତ ଝତ - To beat the tamak.

ମନଯନତ ମତଯତତ : (ଟାମାକ୍ ଟୁମୁକ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ଜ୍ୱରରୁ ଉପଶମ ଲାଭ କରିବା, ଜ୍ୱରରୁ ଭଲ ହେବା - To recover from illness - ଝତଖନ. ତଖନଟେ ଘଖନୀଠୀନେଝ, ଠଟେଟନେ, ଖଟେଓଖନେ ।
- ଝତଖନ. ତଖନଟେଟ ମନଯନତ ମତଯତତ ନତନଟେନ - He has recovered from an attack of fever.

ମଣ.ଏ ମଣ.ଏ : (ଟାଉ ଟାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଇଅ) : ଜୋର୍ ପାଟିରେ କଥା ହେବା, କଥା କହିବା - To speaking loudly - ଚଣାଚଣାଚଣ ଚଣଠେ ଲଅ।
- ଚଇ ଅଇଣେ ଫଏ ମଣ.ଏ ମଣ.ଏଟ ଲଅ ଚଣଇ ଠଣଯଟ'େ - He was speaking loudly then.

ମଣ.ଅେ : (ଟାଉଁଗୀ) - ବି. (ଏଚଇଏ) : ପାରାଭାଡି - Dove cot - ଘଣଲଅଣ ମଣ.ଅେ।

ମଣଇଲଣଯଣ : (ଟାସ୍ରାହା) - ବିଂ. (େଚଇଚଇ) : ନରମ ଏବଂ ଚଂଚଳ ଭାଙ୍ଗି ପଡିବା (ଗଛ) - Weak and easily breaking - ମଯଣଇ ମଯଣଇ ଲଣ.ଘଚଫଅେ, ଠଣେ ଚଟମଟା, ପଅେଅଇ ଲଣ.ଘଚଫଅେ, ଯଅଇଲଣ।
- ଯଚଇେଣ. ଠଣ.ଲ ଫଅ ମଣଇଲଣଯଣ େଟଟେଣ - Branch of drum stick tree is easily and instantly breakable tree branch.

ମଣ'ଇ ମଚ'ଇ : (ଟାଁସ୍ ଟୁଁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଇଅଗ) : ପେଟ ଫୁଲିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଇବା, ପେଟ ଫାଟିବା ଭଳି ଖାଇବା - Eating excessively, eating till stomach is bulged up - ାଅଠ ମଣ'ଇ ମଚ'ଇ, ଇଣଯଟଫ ଯଙ' ଠଟଇ ଠଟ ଠଣେ ଏଫମ ଫଣଗଟଟେଣେ ଠଯଚଲ ାଅଠ।
- ାଅଠ ମଣ'ଇ ମଚ'ଇ ଚଣଠେ େଅଅପଯଣଅ ଅଚଣଇଣେ - After having bellyfull meal he has layed on the ground.

ମଣଇଣଅ : (ଟାସାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଇଅଣ) : ମରାମତି କରିବା, ବୁଜେଇ ଦେବା, ଲେପନ ଦେଇ କରି ଚିକ୍କଣ କରିବା, ସଜାଇବା - To plaster, touch and polish, repairing - ାଟଲଗଟଗ ଗଅଠଠଣଅ, ଚଯଟଲଖଣଅଣେ ମଣଇଣଅ, ଘଣଲଣଘଣଠ।
- ଠଯମଠ ଗମ'ଠଣ. ଚଯଟଲଖଣ ଖଣଠଣ ଟଇଣ, ଇଇଣଚଣ ମଣଇଣଅ ଯଚଖଚେଏ - Walls and varandah of the house has been damaged, it required plastering and polishing.

ମଣ.ଯଲମ : (ଟାହ୍ରୀ) - ବିଂ. (େଚଇଚଇ) : ଧୀର, ମନ୍ଥର - Slow - ଓଣ.ଘପଣ.।
- ପଣଓଠମଟ ଯଟଲଟଘ ଫଅ ମଣ.ଯଲମ ଲଣଯଣ ଠଟଚଅ ଯଟଲଟଘଣ - Lagne (regular dance song) songs are sung in slow style.

ମଣଯଲଣଅ, ମଣଲଯଣଅ : (ଟାହ୍ରାଓ, ଟାର୍ହାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଇଅଣ) : ଅଟକାଇବା, ଭାର ଟେକି ରଖିବା - To control, to up hold, hold up - ଣଚଣମ, ଯଟଘଟଘ ମଣଲଯଣଅ, ଠଚପ ଫଅଯଣ।
- ଚଇଣ.େ ଠଣ:ଓଠଲମ ଟଚପଣ ଠଟଓଟ ମଣଲଯଣଅ ଣଚଣଫ ଚଅଣଅ - He alone could control so many cattle.
- ଯଚଠମଘ ଯଚଠମଘ ଚଯଚଇଠମ ଲଟ ଣ.ଠମ ଯଣଘଣପ ଫଯମଲମ ମଣଲଯଣଅ ଣଚଣଇଣ - A heavy stone is loaded on a small pillar/A small pillar could up held the load of huge stone.
- ଯଟଫଣଓ ଲଣାଠ ଠଟଇଣଅ ଓଣଠଣ ଠଣପ ଣଘଟ ଠଟଓଟ ଚଇଣ.େ ଫଣେ ମଣଲଯଣଅ ଣଚଣଇଣ - A large

amount of river water is controlled by the dam constructed during the time of King rule.

ମଣ୍ଡଳୀଭୁକ୍ତ : (ଟାର୍‌ହାଓ) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଡ୍‌ଭଣ) : ନିଜର କରି ରଖିବା, ସ୍ଥିର ଭାବେ ରହିବା, ଲାଖି କରି ରହିବା - To own, remain constant and still cling - ଟ୍ୟାଏଣ୍ଡ ଣଠେ ଜ୍ଞଢଏଣ, ଠଣଏଟ୍‌ ଠଣ୍ଡ୍ୟଣ୍ଡ, ଢଣ୍ୟାବଣଭଣଢ।

- ୟଣଭଣଢ ଥ୍ୟଣଢ ଣ୍ଡେ ଡଣ.ଏବ ଡଣଢ ମଣ୍ଡଳୀଭୁକ୍ତ ଜ୍ଞଣ୍ଡଟଢଣଜ୍ଞ-ଣ - The bride could not coup up with groom's house.

ମଣ.ଢଟ୍ୟ, ମଣ.ଢଟ୍ୟ ଯଣଘଣ : (ଟାୟ୍‌ନୀ, ଟାୟ୍‌ନୀ ହାପା) - ବି. (ବଣ୍ଟେବଏ) : ଓଝା ବା ଗୁଣିଆ ଧରୁଥିବା ଏକ ପ୍ରକାର ମନ୍ତ୍ରପୁତ ଜଷ୍ଟି, ବାଡି, ଲୁହାର ଏବଂ ବେତର ମଧ୍ୟ - Can stick or iron rod usually used by village god man - ଥ୍ୟାଓଣ ଣଓ ଓବଓବ ଢଟବଣଟ ଯଣଥ ବଣ ଟଣଡ ଡଟ'ଠ ଯଣଘଣ ଡଣଓବଓଣଟ ଯଟଳଯଟଜ ଯଣଘଣ।

ମଣଢଘଣ : (ଟାୟ୍‌ପା) - ବିଂ. (ଓବଟବଟ) : ବାହାର ଆଡକୁ ବାହାରିଥିବା, ଲାଗି ଲାଗି ରହିବା, ଜିନିଷ ଫାଙ୍କା ଫାଙ୍କା ରଖିବା, ଛାଡି ହେବା (ପାଦର ଆଙ୍ଗୁଳି ଛାଡି ଛାଡି ହେବା) - Tending toward outward, fingers of leg not closer to each other - ଘଓଣ୍ଡଓଥଣ, ଡଣଯଓଟ ଟଟଜ ଓଟ ଏଣଓଓଣ ଠଣଥଣଯ।

- ବଟଏ ଡଣ୍ଡଓଓଓଣ ଯଣଓ ବଓବଓଣ. ଜଣ ମଣଢଘଣ ଣବଣଟଣ - Hoof of the bullock has gone distorted.

ମଣ.ଢଣ. : (ଟାୟା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଡ୍‌ଭଣ) : ବହୁତ ସମୟ ଅଟକାଇ ରଖିବା, ଅପେକ୍ଷା କରାଇବା - To hold up for long time, obstruct, make to wait - ଠଣ୍ଡଏ ଥଓଥ, ଣବଠଣ।

- ଣ.ଠଣ ଓଓଣ.ଥମବ ମଏ ମଣ.ଢଣ. ବଟଜ ଯଟଢଣ, ଟ୍ୟାଠ ଜଥ ଓଣଢଣଣଓ ଯଟ - I have held up you for long time, now you can go.

ମଣଢଣଢ : (ଟାୟାଲ୍‌) - ବିଂ./ବି. (ଓବଟବଟ)/(ବବଟବଯ) : ଆଗ ପଛ କୁଂଚ ଛାଡିବା - Front and rear drop of loin cloth worn by male - ଜଓବଠଠମ ଢବଓଥଥମ ଜଟଢଣଓ ଯଣଠଣଓ ଠଣଢଥଯ ଠଥଢଥଓ।

- ଯଣଠଣଓ ଠଣଢଥଯ ମଣଢଣଢ ଏଟଢ ବଣଠଟ ଣଢଥଯ ଘଣ'ାଣଢମଏଣ - Seeing/looking the front and rear drops of my loin cloth, don't follow me.

ମଣଢଣଜ୍ଞ : (ଟାୟଁଦ୍‌) - ବିଂ. (ଓବଟବଟ) : ଅତି ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ (ଗାଇବା), ତୀବ୍ର ସ୍ୱରରେ - Very high pitch voice - ଣ.ଠମ ମଯଠଜ ମଯଠଟଜ ଟଣଟଯଣ ଜ୍ଞଣଯଣ ଠଟ।

- ଣ.ଠମ ମଣଢଣଜ୍ଞ ଟ ଏଟଜ୍ଞଟଏ ବଟଜ-ଣ - He sung in a very high pitch voice.

ମଣଢଣଢ ମଣଘଣଢ, ଟ୍ୟାଢଣ.ଢ ମଣଘଣଢ : (ଟାୟାଲ୍‌ ଟାପାଲ୍‌, ଟିୟାଲ୍‌ ଟାପାଲ୍‌) -

କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଧଅଘ) : ଅସଜ୍ଜିତ ବେଶଭୂଷା - Improperly dressed, inappropriately dressed - ୮ୟାଠଅଳ.୮ଳଘଟ ଳଯ ଥଯ ୟଢ଼ୟଓ ପଟ୍ଠଳ ଏଥଯଯଓ ଠଳଜ୍ଞଟ।

- ୬୧ୟ ଠ୬ପ ଏଥଘ ଢ଼ଥ ଳଠଓଳ.ପ ଳଳଯଳପ ଟ ଢ଼ଯ୬ଠଠ ଳଳ୬ଳ୧ଳ - That drunkard man has dressed himself untidily.

ଳଳ.ଓ୬ପ ଳଳ.ଯ୬ପ : (ଟାୟୁଲ୍ ଟାପୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଧଅଘ) : ଅତି ପାଣିଆ, ପାଣିଚିୟା - Put excess water into curry, soup - ଅ.ଠଟ ଢ଼ଳଓ ଢ଼ଳଓ ଯଳ୧ଟ (୬ଠ୬)।

- ୮ୟଏ ୱଟପ ୬ଠ୬ ଅ.ଠଟ ଳଅ.ଓ୬ପ ଳଳ.ଯ୬ପଟଏ ଯଳ୧ଟ ୬ଟଢ଼-ଳ - You put excess water into the chicken soup.

ଳଳଯଯଳ : (ଟାପ୍ରା) - ବିଂ. (ଓ୬ଧ୬ଧ) : ଅଧା ସିଝା, ଅଧା ସିଝା (ଭାତ, ଧାନ ଉଷା) - Half boiled and half not (rice etc) - ଳଢ଼ଓଳ ଽ୮ୟଧ ଳଢ଼ଓଳ ଢ଼ଥ ଠଳଓ (ଠଽ୬ଽ ଏ୬ଘ୬, ଢ଼ଳ୬ଳ ଟଏଳଧ, ୮ଟ'ଓଟପ ୱଽଢ଼ ୮ଟଢ଼ ୱ୬ପ ଳଯ ୱଽଢ଼ ୮ଟଢ଼ ଠଳଓ ଠଟଏଥ' ଳଯଠଳଓ ଓଓଳଧଟଳଳ ଠଳଘଯଳ ଠଟଏଥ' ଳଳଯଯଳଓ-ଳ))।

ଳଳଯ ଳଳଯଳ : (ଟାପ୍ ଟାପା) - ବିଂ. (ଓ୬ଧ୬ଧ) : ଗୋଡ ଫାଡି କରି ବସିବା, ଶୋଇବା ସ୍ଥିତି - To sleep or to sit with legs apart - ୱଳଓଓଳ ଯଳଓ ଯଳଓ ୬ଳଠଟ ଢ଼ଏଯ୬ଠ ଳଯ ଓଽଠଽୱ।

- ୱଟପଳ ଯଯ ୬ଧଽଢ଼ଥ ଓଳୱଽୱ ପଟ୍ଠ୬ଳ ଳଳଯ ଳଳଯଳଓ ଓଽଠଽୱ ଳ୬ଳଧଳଓ - He is sleeping in a hall with his legs apart.

ଳଳଯଳଳଠଟ : (ଟାପାଓେ) - କ୍ରି. (୬ଳଧଳଥଳ) : ମେଳ ବା ଖାପ ନ ଖାଇବା - To become not matching, not fitting each other - ଠଳଓ ୱଟଯଥଓ, ୬ଯଳଯ ଠଳଓ ୱଳଥ, ଳଯଳଳଧ ଢ଼ଽଯଳଳ.ଧଥଓ।

- ୬ଳଯଳୱ ଳଳଯଳଠଟଓ ୬ଳଧଳ ଳଯ ଠଳଓ ୧ଽଏଥଓ ୬ଳଧଳ - Doors are not properly fitted for which, it is not closing.

ଳଳଯଳଧଳଳଥ : (ଟାପାନାଓ) - କ୍ରି. (୬ଳଧଳଥଳ) : ପରସ୍ପରକୁ ଟଣା ଟୁଣି ହେବା, କଥା ନ ମିଶିବା, ପରସ୍ପରକୁ ନ ମାନିବା - To argue against each other, to differ from each other, to pull each other - ଳଳଯଳଧଳଳଥ।

ଳଳଠଳଳ : (ଟାଡା) - ବି. (ଏ୬ଧ୬ଏ) : ବଡ ବଡ କାଠ ଗଣ୍ଡି କିମ୍ବା ପଥର ଟେକିବା ବା ଓଲଟାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ମଜଭୁତ ଠେଙ୍ଗା, ତଡା, ବାରଦା, ବୋହିବା ପାଇଁ ଭାର - Wooden bar used to lift or to roll huge wooden logs or stones of heavy weight, bar to carry the load - ଏଳଏଳପଳଓ ୱଽଧଽଧ ଓଥଓ ପଳ.ଓଽଢ଼ ଳଯଳଳ, ଏଳଯଳଓ ଏଳଯଳଓ ଓଳଠ'ଓ୬ଟ, ଢ଼ଏଽଯଯ ୬ପଠଳ.ଥ ଳଯ ଠଏଳଳ୬ଳ ଽଢ଼ଽ ଠଳଳ୬ଏଳଯ ପଳଓଳଥଥଓ ଟଟଠଟଏ ଠଏଠ'ଓଳ, ଠଳଯଯଳ, ୮ଟଧଟଯ ୬ଳଠଏ ।

ମଣ୍ଡଣ : (ଟାଣ୍ଡା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଇଣ) : ଗୋଡ ପ୍ରସାର ବା ମେଲେଇ କରି ଚାଲିବା, ଠିଆ ହେବା, ଶୋଇବା - To keep legs apart from each other, while walking, standing, sleeping - ୱଣଓଡଣ ଘଓଣ'ଫ୍ରଅଣ ବଣଠେ ଠଣଅଣଧ, ଠମ'ଓଟେ, ଓମଠମ।
- ଟେମଫଇ ମଣ୍ଡଣ ବଣଠେ ଓମଠମ ଣବଣଟେଣଓ - She has slept with her legs apart.

ମଣ୍ଡମ : (ଟାଣ୍ଡି) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଇଣ) : ଫର୍ଚ୍ଚା, ଜଙ୍ଗଲ ସଫା ହେବା, ଗଛ ହାଣି ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କରିବା, ହେବା - To deforesters, denude - ଠମଓ ଓଣ୍ୱାଣଅ ୱାଣ.ଅଘଓ, ଧଣଓ ଘଓଣଫଣ, ଘଓୱଓଅଣ.ଓ।
- ଠମଓ ବଥ ମଣ୍ଡମ ୫ଣଠଣ ଟଟଣ - Forests are getting denuded.

ମଣ୍ଡମ ୱଥଓ : (ଟାଣ୍ଡି ଜଂ) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଇଣ) : ଝାଡା ଫେରି ଯିବା - To pass stool in open field - ମୱ ୱଥଓ ୫ଣାଣଓ।
- ଣାଟ ଫଥ ଓଣ୍ୱାଣଅ ଠଟ ମଣ୍ଡମ ୱଥଓ ଦଟ ୟଟଟଥଓ-ଣ - We use to go to jungle nearby village for passing stool.

ମଣ.ଠଘମ : (ଟାଢି) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଇଣ) : ଠେସ ଲଗାଇ ଟେକି ରଖିବା, ଜାମ୍ ଲଗାଇବା - To uphold by giving support - ମଟୟଣ, ମଟୟଣ ଔଣବଣଠ, ଠବଦ।
- ଠଖଠବଓ ଘମୱଣ. ମଟମଟ ୱଥଘଥଓ ୫ଟଠଣଟ ମବବବୱ ବଣଠଟୱ ଟଘ ବଣଠେ ବଥ ମଣ.ଠଘମ ବଣଫ-ଣ - While steaming the steaming cake, it is up held with/jammed with small pieces of sticks in upper pot.

ମଣଠଟ : (ଟାଡେ) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟେଇଣ) : ଖୋଳିବା, ଡଡା ସାହାଯ୍ୟରେ ଟେକିବା, ଓଲଟାଇବା, ଗଡିବା - To dig, to lift with help of bar, to roll with the help of bar, to break open - ବମବଣ.ଏ, ଦଣ, ମଘଟଦଣଏ, ୟମଦଘମ ମଣଠଟ ୱଘମୱ।
- ଘଥଦଣ ଏମଫଣ. ଣଦଟେଣଓ ଠଣଅଓଟେ ବଘଥଇ ବବଘଠୱଅବ ଣ.ଅବ ବଥ ମଣଠଟ ବଟଫ-ଣ - Last night thieves dug out sweet potatoes from our garden.
- ବଇବବ ଥଅଣଓ ୟମଦଘମ ଠଘବଘଅମ ଘଥ ବବଘଠୱଅବ ବଥ ମଣଠଟ ୱଘମୱ ବଟଫ-ଣ - Doors of their house also were also broke opened by thieves/Thieves broke-opened their house doors also.

ମଣଇ : (ଟାନ୍) - ବି. (ଏବଇବଘ) : ଖରାର ଟାଣ, କୁପ୍ରଭାବ, ଖରାରେ ଟାଣ ଧରିବା, ପରିଶ୍ରା ଜଳିବା, କାଟିବା, ଜଳାପୋଡା କରିବା - Urine inflammation due to scorching sun - ୟମଠବଓ ୟଣଠ, ୟମଠବଓ ଦଥଦଥ ଠଟ ୱଥଘଟଓଣ ଘଥଘ ଘଥଅଘଥ ଘଣ.ମମଏ ଘଣ.ୟବ, ୱଣଦଣଥଥଓ।
- ୟମଠବଓ ଠଟ ମଣଇ ଟ ୟଣଠ ବମଫମଏଣ - My urine inflamed due to very hot sun.

ମଣ୍ଟ : (ଟାନ୍) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ଟାଣ, କଠିନ, ନିଦା - Hard, solid, robust, strong - ଚଟାଣ, ମଣ୍ଡାଗ ମଣ୍ଡାଗ ଚଟାଣ।

- ମାସ ଚଡ଼ି ଭଲ ମଣ୍ଡାଇ ଥାଉନି, ସେଥିପାଇଁ ଶକ୍ତ ହୋଇଛି, ଚୁଲିରୁ ମଣ୍ଟ ଓହ୍ଲାଇଲୁ ଚଳୁଛି - Meat curry has not boiled well, that is why it is hard.
- ଚାଉଳଆ.ପ ଭେଣ୍ଡାପ ମାଚିମା ଶୁଖିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ କଞ୍ଚା ହାଣ୍ଡି ବାହାର କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଏବେ ସବୁ ମାଟି ମଣ୍ଟ ହୋଇଗଲା - Potter had exposed all his raw pots in the sun to dry up, now all those are hard.

ମଣ୍ଟାମଡ଼ : (ଟାନ୍ ଟୁନ୍) - କ୍ରି. (ଚଳିବାଚକ) : ଅଭାବ ହେବା, କମିଯିବା, ସରିଯିବା - To be short, short supply, exhaust, out of stock - ଜଟିଳାଚଳକ, ଦୁଃଖୀଜୀବନ, ମଚଳାଜୀବନ।

- ଗତବର୍ଷ ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଅନେକ ଲୋକ ମଣ୍ଡାମଡ଼ରେ ପଡ଼ିଥିଲେ - We also suffered due to shortage of food supply.

ମଣ୍ଟଣ୍ଡ : (ଟାନାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳିବାଚକ) : ଟାଣି ସିଧା କରିବା, ଟାଣି କରି ଟାଣ କରିବା, କସି କରି ଟାଣିବା - To stretch, straight, tight, pull tightly - ଜଜ ଦାଜଡ଼ିଟା, ଜଜ ଜଜାଏ, ଜଜ ମଣ୍ଟଣ୍ଡ।

- ଦଉଡ଼ିଟା ଜଜ ମଣ୍ଟଣ୍ଡ ପଡ଼ୁଛ ଯେ - Pull the rope tightly.

ମଣ୍ଟଣାମଣ୍ଟ.ମା : (ଟାନାଟାନୀ) - କ୍ରି. (ଚଳିବାଚକ) : କଥା କଟାକଟି ହେବା, ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରିବା, ଝଗଡା କରିବା - To argue, to quarrel, to dispute, conflict, to fight - ଝଗଡ଼ଣଖ, ଚଣ୍ଡାଖଣ ଜଣାଯଣଛଣଡ।

- ଘରୋଇ ଘରୋଇ ଚଣ୍ଡାଖଣ ଜଉଡ଼େ ପଡ଼ି ମଣ୍ଟଣାମଣ୍ଟି.ମା ଆମଣଣଡ଼ମଣ - We quarrelled on a trifling matter.

ମଣ୍ଟଣଡ : (ଟାଳାଂ) - ବି. (ପରିମାଣ) : ଘଣ୍ଟା, ଘଟିକା, ସମୟର ପରିମାପ - Hour, sixty minutes - ଯାଏ ମଣ୍ଟଣଡ, ଆଣ୍ଠ ମଣ୍ଟଣଡ ଯଣମ।

- ମଣଖଣ ଚଣ.ଯା ଘଣ୍ଟଣ.ଖ ପଣ.ଓାଏ ଆଣ୍ଠ ମଣ୍ଟଣଡ ପଣଓଣଖଯମଣ - It took me two hours to complete the work.

ମଣ୍ଟଣଡ : (ଟାଳାଃ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଖଟାଳିଆ ସ୍ୱାଦ - Tasteful (sour) - ୟାଆାପ (ଆମାଣ)।

- ମଣଖଣ ଆଣ.ଷ୍ଠ ଭଲ ଣ.ଆା ମଣ୍ଟଣଡ ୟାଆାପଣ - This baru (fruit of Kusum tree), tastes slight by sour.
- ଆମ ଆଣ୍ଟଓେ ଆମାଣଣ.ଖଯା ଆାପା ଏବଂ ଣ.ଆା ମଣ୍ଟଣଡ ୟାଆାପଣ - Ripe berry of our garden is also sourly tasteful.

ମଣ୍ଟଣଡ ମଣ୍ଟଣଡ : (ଟାଳାଂ ଟାଳାଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଧ୍ୱନିବାଚକ) : ଟାଳାଂ ଟାଳାଂ ଶବ୍ଦ - Talang talang sound - ମଣ୍ଟଣଡ ମଣ୍ଟଣଡ ୟଣାଟ।

- ୟଟମଣ ଓଣଣ.ମଣ ଭଲ ମଣ୍ଟଣଡ ମଣ୍ଟଣଡ ୟଣାଟଣଛଣ - Big bell sounds “tarang tarang”.

ᱢᱟᱨᱟᱝᱜ ᱢᱩᱞᱩᱠ : (ଟାଳାଂ ଟୁଲୁଂ) - କ୍ରି. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଅଭାବ ଗ୍ରସ୍ତ ହେବା - To be in need, in want, shortage of food stuff - ᱱᱟᱹᱭ-ᱯᱩᱭᱟᱝ ᱚᱞ ᱦᱟᱱᱟᱢᱟᱜ, ᱮᱱᱟᱞᱟᱜᱟᱜ, ᱵᱟᱦᱟᱞᱟᱜ।

- ᱮᱱᱟᱭᱟᱜ ᱦᱚ ᱪᱟᱱᱟ ᱯᱩᱵᱟᱱ.ᱭ ᱯᱟᱜ ᱦᱟᱱᱟᱨ ᱡᱟᱛᱟᱛ ᱦᱚ ᱦᱚᱭ ᱮᱨᱮᱱ, ᱮᱨᱮᱱᱚᱞ ᱮᱨᱮ ᱜᱟᱯᱟᱞ ᱢᱟᱨᱟᱝᱜ ᱢᱩᱞᱩᱠ ᱨᱮᱱ - Because scarcity of rain, there could not be good harvest for which we also are running with shortage of food grain.

ᱢᱟᱦᱟᱣᱟ : (ଟାଟ୍‌କା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବା, ଚକିତ ହେବା, ଅକସ୍ମାତ୍‌ଭାବେ - To be bewildered, to be surprised, suddenly surprisingly - ᱢᱤᱫᱦᱟᱱᱟᱜ, ᱫᱷᱚᱠᱚᱦᱟᱱᱟᱭᱟᱜ, ᱢᱤᱫᱦᱟᱱ ᱜᱮᱱ।

- ᱵᱩᱨᱩ.ᱨ ᱢᱟᱦᱟᱣᱟ ᱜᱮᱱ ᱥᱟᱭ ᱢᱟᱨᱮᱨᱮ ᱜᱩᱱ.ᱡ ᱭᱮᱞᱟ ᱨᱮᱱ - A rabbit suddenly came running to me.
- ᱱᱩᱜ ᱭᱟᱫᱟ ᱵᱟᱹᱯ ᱦᱟᱱᱚᱨ ᱢᱟᱨᱚᱨ ᱭᱟᱚᱨ ᱭᱟᱫᱟ ᱯᱨ ᱢᱟᱦᱟᱣᱟ ᱨᱮᱱ - Seeing the missing man, we all were surprised.

ᱢᱟᱦᱟᱭᱟᱭ : (ଟାଟ୍‌ୱାସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ତୃଷାର୍ତ୍ତ, ଶୋଷ ଲାଗିବା - Thirsty, to be thirsty - ᱜᱟᱞᱟᱜ ᱚᱰᱚᱱᱟᱜ, ᱚᱰᱚᱱᱟᱜ ᱨ ᱦᱟᱱᱮ।

- ᱮᱢᱚᱦᱟᱜ ᱵᱟᱨ ᱜᱟᱞᱟᱱᱟ ᱜᱟᱞᱟᱱᱟ ᱚᱨ ᱯᱟᱵᱟᱭᱟ ᱦᱚ ᱢᱟᱦᱟᱭᱟᱭ ᱢᱦᱟᱱᱮᱱ, ᱦᱮᱦᱩ ᱜᱚ ᱯᱟᱱᱵᱟᱱᱟᱜ ᱭᱟᱢᱟᱱ ᱵᱟᱨ ᱜᱟᱞᱟᱱᱟᱜ ᱨᱮᱭᱟᱜ ᱦᱚᱫᱚ - Roaming under the hot sun, goats are thirsty, give them water in big tub.
- ᱭᱟᱢᱟᱜ ᱢᱩ ᱯᱟ.ᱜᱮᱞᱜ ᱨ ᱢᱟᱦᱟᱣᱟᱨᱮᱜ ᱦᱟᱱᱮ - He is thirsty only for drinking handi (rice beer).

ᱢᱟ.ᱢᱟ : (ଟାଟି) - ବି. (ସଂକେତ) : ତାଟି କବାଟ - Wattle door, watt ling - ᱢᱟ.ᱢᱟ ᱠᱟᱯᱚᱛᱟᱹ (ᱯᱟᱱᱜ ᱵᱟᱨᱮᱟᱜ)।

- ᱢᱟ.ᱢᱟ ᱠᱟᱯᱚᱛᱟᱹ ᱪᱮᱫᱟᱱᱦᱟ ᱭᱮᱥᱟᱭ ᱦᱟᱱᱚᱨ ᱦᱩᱭᱩᱜᱟᱫᱟ ᱦᱚ ᱪᱮᱯᱟᱨᱮᱫᱮᱱ - Thieves broke-opened the watt ling/wattle door.

ᱢᱟ.ᱢᱟ : (ଟାଟି) - କ୍ରି. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଅଟକାଇବା, କିଳିବା, ନଈନାଳ ପାଣିକୁ ବାନ୍ଧି ଅଟକାଇବା - To stop, to restrict, to embank (to stop the river water from flowing down by embanking on it) - ᱦᱚᱦᱚᱢ, ᱚᱱᱟᱹᱜᱩᱫ ᱥᱩᱫᱩᱨᱤ, ᱠᱟᱹᱨᱤ ᱥᱮᱨᱮᱜ (ᱜᱮᱞᱚᱱ ᱦᱚ ᱢᱟ.ᱢᱟᱨᱮᱱ ᱥᱤᱧ ᱜᱟᱱᱤᱜ ᱦᱚ ᱚᱨᱟᱹᱱ ᱚᱱᱟᱹᱜᱩᱫ ᱥᱩᱫᱩᱨᱤᱱ)।

- ᱢᱟ.ᱢᱟ ᱱᱚᱫᱤ.ᱨᱟ ᱜᱮᱞᱚᱱ ᱜᱟᱱᱤᱜ ᱜᱟᱹ ᱯᱟᱱᱨᱟᱱᱜ ᱚᱛᱨᱟᱛᱤᱨ ᱢᱟ.ᱢᱟ ᱯᱟᱜ-ᱱ, ᱮᱱᱟ ᱚᱨᱟᱜᱚ ᱮᱱᱟ ᱨᱚᱫᱚᱢ ᱯᱟᱨᱟᱜ ᱵᱩᱨᱩ ᱣᱟᱝ ᱢᱟ.ᱢᱟ ᱱᱚᱫᱤ.ᱨᱟ ᱣᱚᱨᱟᱜ ᱦᱚᱱᱚᱛᱮᱱ - The water of Tatijhari river was stopped from flowing down by embanking the river by Marang Buru (Almighty God) himself. That is why it is named like that.

ମଣ.ମୁ ାରଣ.ରୁ ଉଣଠଣ : (ଟାଟି ଗାଡା) - ବି. (ଏାଇଏଠ) : ଟାଟିଝାରୀ ନଈ, ଏହି ନଈକୁ ନିଜେ ପ୍ରଭୁ ମାରାଂବୁରୁ କିଳି ଥିଲେ । ସେ ଲୁଗୁବୁରୁ ଘାଣ୍ଟାବାଳୀ ପର୍ବତରେ ଟସର ଚାଷ କରିଥିଲେ । ଏହି ନଈ ବଢି ହେବାରୁ ସେ ସେଇ ଟସର ଚାଷ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ ନ ପାରିବାରୁ ସେ କିଳି ଦେଲେ (ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧି ନଈ ପାଣିକୁ ଅଟକାଇଲେ) ଏଥିପାଇଁ ଏହି ନଦୀର ନାମ ସେହିଦିନ ଠାରୁ "ଟାଟିଝାରୀ" ହୋଇଅଛି - Tatijhari river was stopped from flowing water down by making embankment by Marang Buru (God) himself, because, he could not cross it to see his sericulture in Luguburu and Ghantabari hills. Since then its name is changed to Tatijhari. Earlier it was not named by any name - ମଣ.ମୁ ାରଣ.ରୁ ଉଣଠଣ ଓଏ ଏାଓାଏ ଠାଏାଏ ଓରଣଉଠଣ ଠଣ.ଯୁ ୟାଏ ଏାଏ ଯୁ ଏୁ.ାୁ ଯୁଣାଏଣଓ ବଣଉଣ। ଏଣରଣଓ ଠଓରଓ ଉଉଣ ଠାଏାଏ ବାଉ ଯୁ ଏାଠଣ.ଓ ଟ ଣଠଣ ଏଟଓ ବଉଉଣ। ଏୁଓ ଓରଣଉ ଉଉଣ ଉଣଠଣ ଠଣଉଟଉ ବରଣଉ ଉଉଣ ଯଣରଉଏ ବଣଠଟ ୟଟଉଏଓ ଟ ଣ'ଠଟ ଟଉଣ, ଟଉବରଣଉ ଉଉଣ ଉଣଠଣଓ ମଣ.ମୁ ଟୟଟଓ ବଟଓ-ଣ ଣରୁ ଟ ଯଣରଉଏଏଟଉଣ। ୁଉଣ. ଯୁାଏଉଓ ବରଣଉ ଉଉଣ ଉଣଠଣ ରୁଟଉଣଓ ଏାଠାଏ ଓଏ ମଣ.ମୁ ାରଣ.ରୁ ଉଣଠଣ ଏାଠାଏଏଟଉଣ।

ମଣଠଣବ ମାଠାବ : (ଟାବାକ୍ ଟୁବୁକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଉଇଉଅ) : ଏକୁଟିଆ ଏପଟ ସେପଟ ହେବା - To move around alone - ଟବଏଣ ଓଟ ଯଣଇଠଟ ଇରଣଠଟ ଠଣଅଣଓ।

- ବରଣ.ପୁଣଇଣଓ ଓଉ ୫ଟଓଣଓ ଟଯ ମଣଠଣବ ମାଠାବ ଠଣଅଣଓ ବଣଇଣ? - For no reason, why are you moving around alone?

ମରଣ.ବରଣ.ଇ : (ଠାକ୍‌ରାନ୍) - ବି. (ଏାଇଏଯ) : ଠାକୁରାଣୀ, ଦେବୀ - Goddess - ଠଉଓଣ ଣଓଓ।

- ମରଣ.ବରଣ.ଇ ୟଣଏ - Place of worship to Goddess.

ମରଣବ ମରଣବ, ମରଣବ ମରଣବ : (ଠାକ୍ ଠାକ୍, ଠକ୍ ଠକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଉଇଉଅ) : ଠାକ୍ ଠାକ୍ ଶବ୍ଦ କରିବା - To knock at - ମରଣବ ମରଣବ ୟଣଠଟ ଉଓଉ।

- ବରଣ.ପୁଣଇଣଓ ଓଉ ଣଏଉଯ ମରଣବ ମରଣବଣ - Don't knock at the door unnecessarily.

ମରଣବଉଅ ମରଣବଉଅ, ମରଉବଉଅ ମରଉବଉଅ : (ଠାକଲ୍ ଠାକଲ୍, ଠକଲ୍ ଠକଲ୍) - କ୍ରି. (ବଣଇଉଅ) : ଠାକଲ୍ ଠାକଲ୍ ଶବ୍ଦ କରିବା - To hit something, to produce thakar thakar sound (bell made of wood), it is a sound of bell made of wood for cattle - ମଣମବଉ ୟଣଠଟ।

- ମଣମବଉ ଓଉ ମରଉବଉଅ ମରଉବଉଅ ୟଣଠଟଓଣ - Totko sounds thokor thokor.

ମରଣବଣଅ ମରବବରଅ : (ଠାକାର୍ ଠୁକୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଉଇଉଅ) : ବହୁତ କଷ୍ଟରେ

ବୋହି ପହଂଚାଇବା, କାମ କରିବା - To carry load with much difficulty, to work with great pain - ଚଅଠଅ ଯଅଠଅ, ଏଅ.ଗଉଅ. ଠଟ, ଅ.ଏମ ଅଂମ ଠଟ।

- ଟଚPଅ ଓଟ ଠଽଅଚଅଅଽ ଠଽଏଚଏଽ ଠଟ ଚଅ.ଯମ ଊଏଽଅ.ଥ ଚଟଢ଼-ଅ - With much difficulty, he completed the work alone.

ଠଽଅ.ଚଏଽ : (ଠାକୁର୍) - ବି. (ଏଏଅଏଯ) : ଠାକୁର, ପ୍ରଭୁ, ବିଭୁ - God - ଖଅଂଢ଼ଅ ଏଅଁଓଅ, ଏଅଁଓଅ ଏଅଏଅ।

ଠଽଅଚଟଢ଼ : (ଠାକେଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଅଥଅ) : ଅଟକି ଯିବା, ରହିଯିବା - To be stuck up, to be stopped - ଠଅଽଯଅଅଥଅଓ, ଅଚଅଠଅଓ, ଖଅଓଅଓ, ଽଟଏଟଢ଼ଅଓ, ଢଅଠଚଅଅଥଅଓ।

- ୟଅଓଅଘ ଖଅଚଅ ଓଅଂଏଥଚଟ ଽଟ ଠଽଅଚଟଢ଼ଢ଼ ଅଚଅଅଅ - Wheel of the bullock cart is stuck up on a log of wood.

ଠଽଅଯ ଠଽଅଯ : (ଠାମ୍ ଠାମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଅଥଘ) : ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ, ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବରେ - Clearly, distinctly - ଯମଢ଼ଠଅ.ଓ ଯମଢ଼ଠଅ.ଓ ଠଟ, ଊଏୟଠଅ.ଥ ଊଏୟଠଅ.ଥ, ଊଏୟଠଅ.ଥ ୟଅଂଯମଂଏ।

- ଅPଟ ଏଅ ଏଅ.ଚମଯ ଠଽଅଯ ଠଽଅଯ ଢଟ ଏଥଏଅଠଏ ଅଢ଼ଟଗଅ - We also replied to authority clearly and confidently.

ଠଽଅଯଅଅଓ ଠଽଏଚଅ.ଓ : (ଠାମାୟ୍ ଠୁକାୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଅଥଘ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲା ଓ ପେଡି ପୁଟୁଳା ସହିତ (ଯିବା ଆସିବା) - With bags and baggage's and children (to go, to come) - ଓଽଟଠ ଓଅଠଏଢ଼Pଅ ଅଅଟଠଟ ଅଽ ଚଅ.ଠମଏ ଚଅ.ଠମଏ ଓମଢ଼ଏଽଅ. ଊମଢ଼ଏଽଅ. ଅଅଟଠଟ ଏଅଠଯଅଁ ୟଟଢ଼ ୟଟଅଚଅଓ।

- ଅଚଅ ଚଽଅଟ ଅଅଚଅ ଠଽଅଠଯଅଓ ଠଽଏଚଅ.ଓ ଠଅPଅ ଏମଢ଼ଅ. ଊଟ ଯମଠଏଚଓ ଚଅଅଅ? - Where from you have been coming with bags and baggages in this midnight.

ଠଽଅ.ଯଏଓ : (ଠାମ୍ଃ) - କ୍ରି. (ଚଅଅଥଅ) : ଖାଇ ସାରି ଦେବା - To eat away, devour - ଏଥଯ ଖଅଠଅ, ଏଅP ୟମଠଽଅ., ଠଅଓଅଏ ଖଅଠଅ।

- ଏଅ.ଓ ଠଟଯଟଽ ଅଯଠଏଽଘଅ ଏଠଏ ଢଟଅ, ଏଥଠଅ ଚଅ ଠଽଅ.ଯଏଓ ଖଅଠଅ ଚଟଢ଼-ଅ - There was plenty of amla (salma) curry, but every bit of it was eaten away.

ଠଽଅ.ଥଚଅ. : (ଠାଉକା) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଅଥଅ)/(ଏଏଅଏଯ) : ସ୍ଥିର କରିବା, ନିଷ୍ପତି ନେବା, ନିଶ୍ଚିତ - To decide, to conclude, certain - ଓଅPଯଅଽଅଥ ଓଥଠଅ, ଖଽମ୍ଠଅ.ଥ, ଓଥPଅଠ, ଓଅPଯଅଽଅଥ ଚଅଠଟ ଠଽଅଚ।

- ଅPଟ ଠଅଊPଅ Pଟ ଠଽଅ.ଥଚଅ. ଅଚଅଅଢ଼-ଅ - We have decided the marriage.
- ଅPଟ ୟଟଅଚଅଓ ଓଥ ଠଽଅ.ଥଚଅ. ଓଟଗଅ - Our visit (to your place) is certain.

ଠାଉ ଠାଉ : (ଠାଉ ଠାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଫଅଘ) : କୌଣସି କାଠକୁ ଠେସିବା ଶବ୍ଦ - It is sound produced from hitting wood with hammer - ଯଅଧଅଂଫଅଓ ଚଟ୍ଟାଅ.ଯ ଫଅଠଟ।

- ଅଚଅଓ ଖଅ ଠଝଚଠଝଚ ଚଅଠାଝଅ ଠାଉ.ଅ ଠାଉ.ଅଟ ଚଟ୍ଟାଅ.ଯଟଢ଼-ଅ - Someone is hitting hollow wood with hammer.

ଠାଉ.ଜଅ.ଭଚଅଛ : (ଠାଙ୍ଗାଁୟ୍‌କାର୍) - ବିଂ. (ଓଟଫଟଫ) : ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ - Specific place, spot - ଠାଝ.ଅଚଅ. ଠାଝଅଜ ଛଟ, ଠାଝ.ଅଚଅ. ଘଟ୍ଟାଅ., ଠାଝ.ଜଅ.ଭଚଅଛ ଠାଝଅଜ।

- ଯଅଯଅ ଅଯଅଓ ଛଟ ଠାଝ.ଜଅ.ଭଚଅଛଟଯ ଠଅଘଟ'ଭଅ, ଖଟଢ଼ଅଓ ଟଯ ଘଅ.ଓଯଭଅଢ଼-ଅ? - You were staying specifically in your uncle's house, why did you leave there?

ଠାଝଅ : (ଠାସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଫଅଘ) : ଘୁରେଇ କରି କହିବା, ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା, ଦ୍ୱୈତ ଅର୍ଥ ବୋଧକ ଶୈଳୀରେ କହିବା - To express indirectly, to express in double meaning terms or sentences - ଅ.ଝଚଛ ଘଯଘଚଛ ଚଅଠଟ ଯଝଅଠଯଟ, ପଅ.ଭ ଛଅଯ ଯଯଢ଼ ପଟଚଅ ଅଛଠଝଅ, ଟଠଅଓ ପଟଚଅଫ ଢ଼ଝଅଛଅ, ଘଝଟଢ଼ଘ ଅଯଅଢ଼ଓ।

- ଚଫଯ ଘଅଯ ଠାଝଅଫ ଠଟ ଯଟଠଅଢ଼ଓ ଯଘଅ, ଠାଝଯଚ ଫଅ:ଘଯ'ଘ ଘଅ.ଘ ଠାଝଯଚଅ. ଢ଼ଅଯଟଭଅଢ଼-ଅ - That man told in double meaning sentence, I could not make out properly.

ଠାଝଅଫ ଠାଝଅଫ : (ଠାସ୍ ଠାସ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଫଅଘଅ) : ଠାସ୍ ଠାସ୍ ଭାଙ୍ଗିବା, ଅତି ସହଜରେ ଭାଙ୍ଗୁଥିବାର ବର୍ଣ୍ଣନା - Easily and instantly breaking is described with this phrase - ପଅଓଫଟ ଅଛ ଠଅଠାଚଅ ଛଅ.ଘଚଢ଼ଅଓ ଛଟଭଅଓ ଛଅଯ ଅଯଅଢ଼ଓ।

- ଛଅଘଅଯ ଘଅ.ଠଯ ଢ଼ଅଛଟ ଠାଝଅଫ ଠାଝଅଫ ଛଅ.ଘଚଢ଼ଅଓ-ଅ - Dry jute plant after extracting fibre breaks easily and instantly.

ଠାଝଅଫଅଘ : (ଠାସାଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଫଅଘଅ) : ଜବରଦୋସ୍ତ ଠେସି ପଶାଇବା, ଭର୍ତି କରିବା, ଠୁସି ଭର୍ତି କରିବା - To hammer in forcefully, to push in forcibly - ଠଅଠଟଢ଼ ଚଝଅ.ଯ, ଘଅଠଅଛ ଘଚଫଠଯ ଠଝଅଚଅ ଚଝଅ.ଯ, ଠଝଅଚଅଘ ଚଝଅ.ଯ।

- ଯଅ:ଘଝଯ ଅଯଅଓ ଠଝଚଢ଼ଅ. ଛଟ ଏଯଯଓ ଠଅ:ଢ଼ଯ ଚଟ ଠାଝଅଫଅଘ ଘଟଛଟଘ ଅଚଅଢ଼ଅ-ଅ - In village head's granary, bandis (bundles of paddy) are jam packed.

ଠାଝଅଫ : (ଠାସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଫଅଘ) : ଅନୁମାନ କରି ଠାସ୍ ମାରିବା - To do guess work - ଅଫଯଅଫ ଚଅଠଟ ଛଅଯ।

- ଫଅଜଅ ଚଅଠଝଅ ଢ଼ଟ ଠାଝଅଫ ଠଟଓଟଯ ଛଅଯଟଢ଼-ଅ ଖଟ? - Are you not saying this in guess?

ᬦᬵᬦᬦ ᬦᬵᬬᬦ : (ଠାଣ୍ ଠୁଣ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ବାସନ କୁସନ ପରସ୍ପର କୁଟାକୁଟି ବା ଠୁକ୍‌ରା ଠୁକ୍‌ରିରେ ନିର୍ଗତ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ସେହିଭଳି ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା - This word describes the sound produced usually from utensils hitting to each other and similar things - ᬦᬵᬦᬦ ᬦᬵᬬᬘ ᬕᬦᬠᬕ।

- ᬓᬕᬲ ᬰᬥ ᬥᬫᬰᬦ ᬦᬵᬦᬦ ᬦᬵᬬᬦ ᬕᬦᬠᬕ ᬕᬫᬦ? - What is that making “than thun” sound?

ᬦᬵᬦᬧ ᬦᬵᬦᬧ : (ଠାୟ୍ ଠାୟ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ଅତ୍ୟନ୍ତ ଟାଣ, କଠିନ ହେବା, ଟାଣ ଖରା ଇତ୍ୟାଦି - Very hard, very hot (sun) - ᬰᬵᬕᬓᬘᬦ ᬰᬕᬠᬘ, ᬕᬘᬰᬠ ᬰᬕᬠᬘ, ᬓᬦᬵᬦᬦᬲ ᬓᬦᬵᬦᬦᬲ।

- ᬕᬭᬠᬳᬲ ଠଟ ଠ.ᬲ.ᬲ ᬰᬥ ᬦᬵᬦᬧ ᬦᬵᬦᬧ ᬰᬕᬠᬘ ᬓᬦᬠᬦ ᬫᬫᬦ - Plots of agricultural lands became very hard due to hot sun continuously.
- ଠᬫᬕᬫᬘ ᬲᬥ ᬦᬵᬦᬧ ᬦᬵᬦᬧᬫ ᬕᬭᬠᬳᬲ ᬦᬰᬦᬲ-ᬦ - It is extremely hard and hot sun today.

ᬦᬵᬦᬧᬦ ᬦᬵᬳᬧᬰ : (ଠାୟା ଠୁୟୁ) - ବିଂ. (ଓᬰᬫᬰ) : ଏକ୍‌ଲା, ଏକୁଟିଆ, ଏକାକୀ, ନିର୍ଜନ, ଅତିକମ୍ ଲୋକ - To be lonely, lonely, limited number - ᬫᬰᬦᬲ ᬓᬦᬠᬦᬧ, ᬭᬭᬲ ᬠᬦᬵ ᬬᬥᬘ ᬕᬰᬳᬲ, ᬕᬭᬕᬥᬕ।

- ᬬᬥᬠᬥ ᬰᬥ ᬠᬦ.ᬓᬭᬧᬦᬲ ᬫᬫᬧᬦ, ᬦᬫᬫ ᬕᬰᬳᬲ ᬦᬵᬦᬧᬦ ᬦᬵᬳᬧᬰ ᬭᬫᬕᬦᬧ ᬫᬫᬧᬦ - All have deserted us, we very limited persons ae staying here.

ᬦᬵᬦᬥᬦᬵ ᬦᬵᬦᬥᬦᬵ : (ଠାପାର୍ ଠାପାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଫଥଘ) : ଗାଈ ଗୋରୁ, ଛେଳି ମେଣ୍ଢା, ମଇଁଷି କାନକୁ ହଲାଇବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - To flap ears - ᬰᬳᬠᬳᬵ ᬦᬵᬦᬥᬦᬵ ᬦᬵᬦᬥᬦᬵ ᬬᬭᬫᬦ.ᬬ।

ᬦᬵᬦᬥᬦᬦ : (ଠାପାଣ୍) - କ୍ରି. (ᬰᬦᬫᬬᬦ) : ମରି ପଡିଯିବା (ଚଢେଇ, କୁକୁଡା ଇତ୍ୟାଦି) - To die instantly, flapping wings fowl, birds etc - ᬦᬵᬦᬥ ᬦᬵᬦᬥ ᬰᬦᬠᬘ ᬕᬦᬵ ᬳᬠᬦ.ᬵᬦᬕ।

- ᬕᬦᬵᬘ ᬰᬵᬦᬫ ᬬᬳᬬᬦ.ᬧ ᬥᬠᬦᬘ ᬭᬳᬵ ᬫᬦᬕᬘ ᬠᬦᬕᬘ ᬰᬘᬦᬘ ᬠᬘ ᬦᬵᬦᬥᬦᬦᬦ ᬫᬫᬦ - A partridge fell down from a tree and died instantly.

ᬦᬵᬦ.ᬥᬳᬦᬦ. : (ଠାପୁଙ୍ଗା) - ବିଂ. (ଓᬳᬫᬳ) : ଦୁର୍ବଳିଆ, ଅଳସୁଆ, ଧୀର ମନ୍ଥର, ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିବା - Weak, slow lazy, inactive - ᬧᬦᬰᬘᬥᬦᬦ, ᬧᬦᬬᬦᬰ, ᬧᬦᬕᬦᬦ ᬧᬦᬕᬦᬦ, ᬭᬰᬥᬦᬥᬦᬥ, ᬬᬦᬵᬦᬦ, ᬵᬦᬓᬦᬦ।

- ᬫᬭᬳᬫᬳ ᬵᬦᬥᬦᬬᬬ ᬬᬦ.ᬬᬳᬵᬦᬧ ᬓᬥ ᬦᬵᬦ.ᬥᬳᬦᬦ. ᬳᬦᬓᬥᬬ ᬵᬠ ᬓᬘᬠ ᬫᬦᬠᬕ ᬧᬘᬦᬦ - Prince of Kisku Rapaj had gone to in-law’s house riding a weak and inactive horse.

ᬦᬵᬦᬬᬵᬕᬦᬦ : (ଠାଡ୍‌ଗା) - ବିଂ. (ଓᬳᬫᬳ) : ପତ୍ର ଝଡା (ଗଛ), ବଣ ଫାଙ୍କା, ପାହାଡ ଗଛ ପତ୍ର ବିହୀନ ହେବା ସ୍ଥିତି - Tree without leaves, forest and hill,

without trees and shrubs - ୧୩୮୩୯ ୮୧ ୯୬୯ ୫୩୯୩ (୭୩୯୨୮) ୭୩୯୨, ୧୩.୬୨ ୧୩୮୩୯ ୬୯୩.୨ ୩୮୭୩ ୭୩୯୬ ୯୬୯୬ ୨୯୩୧, ୧୩୮୩୯ ୯୩୧୫ ୦୩୯୨୮୧।

- ୯୩୫୭ ୯୭୫୩୧୫ ୯୬୮୬୮ ୮୨୧୮୬୯୩୧ ୬୭୧୭ ୭୩୯୨୮ ୩୯୯୩୭୩୧୮-୩, ୬୧ ୬୭୧୯୭୫ ୭୨ ୯୬୧୫୩୧. ୭୭ ୯୩୯୯୩୫-୩ - If new moon of Magh appears, all the trees shed their leaves and become bald, but broom-stick flowers bloosm at that time only.

୩୯୩୯୩ : (ଠାଣ୍ଡା) - ବି. (୯୬୧୬୯) : ଥଣ୍ଡା କାଶ ଶର୍ଦ୍ଦି - Cold and cough - ୬୨୮୫୩୨ ୬୩୯୩୫, ୮୯୬୫ ୯୩୍୭୩.

- ୨୯ ୯୧୍ ୯୭୮୭୩ ୯୩୯୯୭୨୬ ୮୯୭୧ ୯୯୩୯୍୯୩ ୯୩୯ ୩୯୩୭୩ ୨୯୯୩ - Cough and cold has caught me since day before yesterday.

୩୯୩୨ : (ଠାଳ୍) - ବି. (୯୬୧୬୯) : ନାଚର ଏକ ତାଳ (ବାଦ୍ୟ ତାଳ) - One kind of rhythm of drum beating of dance - ୩୯୩୨ ୦୩୨ ୬୬।

୩୯୩୨୩୫ : (ଠାଳ୪) - କ୍ରି. (୮୩୧୭୩) : ଖାସୁ କରିବା - To castrate - ୬୩.୦ (୭୩୯୮୭୯, ୯୭୭୩ ୯୭୭୭୧୧, ୮୩୯୩ ୨୯୩୩୯ ୧୧ ୬୩.୦ ୬୧୮୯୩ ୭୨ ୩:୯୬୧୫୩. ୧୨୬ ୩୯୩୨୭୫ ୮୬୩୩.୯ ୮୩୦୧ ୮୨ ୯୧୬୬୩୬୩).

୩୯୩୨୭୫ : (ଠାଳୟ୍) - କ୍ରି. (୮୩୧୭୩) : ଝାଡିଝୁଡି କରି ଏକତ୍ର କରିବା, ଏକାଠି କରିବା, ଗଦା କରିବା - To deposit, to gather, together, to dump in a particular place - ୯୨୭ ୩୯୧୧ ୬୯୭୨୩ ୬୩୭୩୩, ୬୬୬୨, ୭୩୯୩ ୯୨୭, ୩୯୩.୭୨ ୬୩୭୩୬୩.

- ୬୧୮୬୭୩୯ ୯୯୩.୩୨ ୬୮ ୬୭୦୭ ୯୩.୮୬ ୮୨ ୩୯୩୨୭୫୭୧୯ ୮୩୧୧ - All the fishes are collected in their fish trap.

୩୯୩୨୩୮ ୩୯୬୨୬୮ : (ଠାଳାକ୍ ଠୁଳୁକ୍) - କ୍ରି. (୮୩୧୭୩) : ଏକୁଟିଆ ଏପଟ ସେପଟ ହେବା, ଘୁରି ବୁଲିବା - To move around alone - ୨୮୭୩ ୨୮୭୩ ୭୩୩୩ ୯୩୨୩, ୯୩୧୦୨ ୧୯୩୦୨୯।

- ୫୨୭ ୯୨୧୦୨ ୧୭୭୩ ୮୭୬୨୯ ୩୯୨୨୩୮ ୩୯୬୨୬୮ ୯୩୨୩୮ ୮୩୧୧? - Why are you moving around here and there alone?

୩୯୩୨୩୫ ୩୯୬୨୬୯ : (ଠାଳାଂ ଠୁଳୁଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦୭୧୭୨) : ମାଠିଆ ଗୁଡିକ ପରସ୍ପର ଟିକେ ଟିକେ ବାଜିଲେ ଏବଂ ଏହି ଭଳି ଜିନିଷ ବାଜିବା ଶବ୍ଦ, ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରର ଶବ୍ଦ ପାଇଁ ଏହି ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ - It is a kind of sound, mostly sound of some musical drums is described with this word - ୩୯୩୨୩୫୯ ୩୯୬୨୬୯ ୧୩୦୧, ୩୬୬୬୦ ୮୧ ୫୨୭୩୫୯ ୮୧ ୩୯୩୭୩ ୮୧ ୦୩.୬୩.୮୩୦୭୫ ୨୨୮୩୫ ୧୩୦୧।

୩୯୩.୨୩.୭ : (ଠାଳାଉ) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦୭୧୭୨) : ଛୋଟ ବାଣ ଫାଟିବା ଶବ୍ଦର

ବର୍ଣ୍ଣନା, ଶବ୍ଦ - Sound of cracker of low sound - ଫଟା.ଛୁଡୁ ଅଛ ଫଟାଫୁଟ ମଝି ଯେମିତି।

- ଫଟାଫୁଟ ମଝା.ଘଣ୍ଟା ମଝା.ଘଣ୍ଟା ବେଳ ମଝି ବଜୁଛି - Bang sound of gun is heard.

ମଝା.ଘଣ : (ଠାଳୁ) - ବିଂ./ବି. (ଓଡିଆ)/(ସଂସ୍କୃତ) : ନଣ୍ଡା - Bald - ମଝାଘଣ।

- ମଝାଘଣ. ଫଟାଫୁଟ - Bald head.
- ସମସ୍ତେ ଯେଘ ବେ ମଝା.ଘଣ ଥିଲେ - Every one clean shaved.

ମଝାମଛୁଣ : (ଠାଟ୍ରା) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ବାଉଁଶ ତିଆରି ଚେଂଚଳା - Large size of mat made of bamboo - ଛାଉଣୀ।

- ମଝାମଛୁଣ ଘରେ ଥିଲେଫ ଛାଡଛୁଡ଼ା ହୋଇଛି - It is encircled with bamboo mats.

ମଝାମଛୁଣ ଗାଡି : (ଠାଟ୍ରା ଗାଡି) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ଟ୍ରକ୍ ଗାଡି - Truck - ମାଲବାହକ ଗାଡି।

ମଝାମାଛୁ : (ଠାଟାର୍) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ଶୁଖି କରି ନଷ୍ଟ ହେବା - To be dry and damaged - ରହଯହ ଯୋଗୁ ରହଛଡ଼ ଛାଣଟା।

- ଥିଲାବେଳ ରହ ରହଯହ ମଝାମାଛୁ ଛାଣଟା ହୋଇଛି - Leaves dried and damaged.

ମଝା.ମୁ : (ଠାଟୁ) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ଚନ୍ଦା, ନଣ୍ଡା, ଅଳ୍ପ ଏବଂ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚୁଟି ଥିବା ମୁଣ୍ଡ - Bald - ଛାଣଟୁଆ, ମଝା.ଘଣ।

- ମଝା.ମୁ ଟାହାଣ - Bald head.

ମଝାଟ : (ଠାବ୍) - କ୍ରି. (ଚାଲିଆ) : ସ୍ଥାନ ପାଇବା, ସ୍ଥିର ଭାବେ ବସିବା, ଠିଆ ହେବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ପାଇବା, ଲାଖି ରହିବା - To find place for standing and sitting permanently, getting space for remaining stand still - ମଝାଟ ପାଇ, ଠିଆ ହୋଇ ମାଗୁଣିଆ ମାଣିବାକୁ।

- ଭିଡରେ ଜାଗା ପାଇବା ପାଇଁ ଲୋକମାନେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥିଲେ ଆଉ ଶେଷରେ ଜଣେ ଜଣେ ଲୋକ ଜାଗା ପାଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ - Whirlpool wind rose to the sky and stars moon and planets remained floating in that whirl wind.

ମଝା.ଟୁ : (ଠାବୁ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : ହାଡ, ଟାକୁଆ (ଆମ୍ବ, ଆମ୍ବଳାର) - Meatless bone, meatless seed (mango, salma etc) - ମାଂ.ଖଣ୍ଡ, ମାଂସହୀନ, ଅଣ୍ଡିରା ମାଂସ, ମଝାମଣ୍ଡ ମାଂସ।

- ଅଣ୍ଡିରା ମଝା.ଟୁ ଛଡ଼ା ମୁ ପାଇଲି ନାହିଁ - I got only meatless bone (in curry).
- ଆମ ମଝା.ଟୁ ଚୋହଲା ଚୋହଲା ଛଡାଛଡି ଖାଇଲୁ - We came sucking the meatless seeds of mango.

ମଝା.ଟୁଆ. : (ଠାବୁଆ) - ବି. (ସଂସ୍କୃତ) : କେବଳ ହାଡ, ଟାକୁଆ - Only

meatless bone, seeds of fruit - ମଜ୍ଜାହୀନ ଠେକୁ, ମଞ୍ଜିହୀନ ଫଳର ଅଂଶ।

ମାରୁତି : (ଟିକ୍‌ଲି) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ମଥାର ଟିକ୍‌ଲି, ଟିକା - Tikli is fixed on forehead of girls - ଝିଅମାନଙ୍କ କପାଳରେ ଟିକ୍‌ଲି ଲଗାଯାଇଥାଏ।

- ତୁମେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ମାରୁତି ପିନ୍ଧିଛ - You are beautifully dressed up with tikli on the forehead.

ମାରୁଜ : (ଟିକସ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଜଣାଇବା)/ (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଜମିର ମାଲିକାନା ସ୍ୱତ୍ୱ, ପଟ୍ଟା - Record of right, ptta - ଯାହାକୁ ଲୋକେ ମାରୁଜ, ପଟ୍ଟା କହନ୍ତି।

- ସେହି ଜମିପାଇଁ ଯାହାକୁ ଆମେ ମାରୁଜ ପାଇଛୁ - We got our ROR for that purchased piece of land.

ମାରୁଣ. : (ଟିକା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ରୋଗ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଟିକା ପ୍ରତିଷେଧକ - Inoculation against disease - ଆମମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷରେ ପ୍ରତିଷେଧକ ଟିକା ନେଇଥାଉ/ମାରୁଣ.।

- ମାରୁଣ. ଦେ ଯାଇ ପ୍ରତିଷେଧକ ଟିକା ନେଇଆସ - Get vaccinated/ inoculated/You must get vaccinated.

ମାରୁଣାଇ : (ଟିକାଉ) - କ୍ରି. (ଜଣାଇବା) : ସହ୍ୟ କରି ରହିବା, ବଂଚି ରହିବା, ତିଷ୍ଠି ରହିବା - To get ride of, to overcome, to survive, to endure - ମାରୁଣାଇ ନଥିଲେ ପ୍ରତିଷେଧକ ଟିକା ନେଇଥିଲେ, ପ୍ରବଳଠାରୁ ପ୍ରବଳତର, ମାଆ ହାତେ ପିଇଥିଲେ।

- ଅତିଅ ଥଣ୍ଡାରେ ପ୍ରାୟ ଦେହଟାକୁ ଅନାବୃତ କରି ସେ ତିଷ୍ଠି ମାରୁଣାଇଛି - He could endure such chilling cold in bare body.
- ମୋ ବାପା ବହୁତ ଦିନ ମାରୁଣାଇ ପାରିଥିଲେ - My father had survived for long time.
- ସେଇ ବନ୍ୟାକୁ ଆଉ ମାରୁଣାଇ ନଥିଲା ସେତୁଟି - Bridge over the river with stood that devastating flood.

ମାରୁଟି : (ଟିକିସ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ମାସୁଲ ଅସୁଲର ରସିଦ୍ ପାଉତି - Ticket, Reciept - ଯାତ୍ରୀ ଲୋକଟି ମାରୁଟି।

- ବସ୍ ମାରୁଟି - Bus ticket.

ମାରୁତ : (ଟିସ୍‌କୋ) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଟାଟା ଟିସ୍‌କୋ କମ୍ପାନୀ - TISCO (Tata Iron Steel Company) - ମଣିଷ ମାରୁତ (ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ)।

ମାରୁ : (ଟିସି) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ତିସି ତେଲ - Til seed, til oil - ମାରୁ ଫାଟିବା, ଝିଅବାପା।

ମାଡ଼, ମାଟ : (ଟିଞ୍ଚ୍, ଟିନ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଟିଣ, ଲୁହା ଟିଣ - Tin - ମାଟ, ମାଡ଼।

ମାଡ଼ ଟଟାଏ : (ଟିର୍ ଏନେଜ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଗୁଲି ଡାଣ୍ଡା ଖେଳ - Game of guli danda - ମାଡ଼ ଟଟାଏ।

ମରଣ. : (ଟିରା) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଅଣ୍ଡିରା ପ୍ରଜାପତି (ଟସର) - Male butterfly (moth), tussar - ଅଂଗ୍ରେଜୀ. ଯଥା.ଦେଖ।

ମରଣ. : (ଟିରା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : କନିଷ୍ଠ - Youngest - ବାପମା, ଘରଓରପ ବଠା.ରମାର ଓରଜୁରବା., ଯାବାଦାପ ଘରଜୁରବା.।

ମରଣା.ଅ : (ଟିରାଉ) - କ୍ରି. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଟିରେଇ ଦେବା, ଗୋଡେଇ ଦେବା - To roll, roll down - ଓଡ଼ଓରବା.ଅ ଜାଜ ବାଜ।
- ଗରଘଡ ମସ ଦଟଜ ମରବା.ଅ ଜାଜ ବାଜ ଘଟ - Roll the ball at me/Pass the ball to me.

ମରମସ ମରମସ : (ଟିରିଞ୍ଜ୍ ଟିରିଞ୍ଜ୍) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ପାଣିଆ ପାଣିଆ, କେବଳ ପାଣି - Only water without any substance in it - ଥିବାଥ ଜାନାଜ ଜାନାଜ, ଜାନାଜ ଠଥାଜ ଦଘଡଜ, ଜାନାବାନ ଘଥଦଜ ଜାନ ଠାନାଜ, ବଠଠ ଘଦ ଥିବାଥ ଜାନାଜ ଜାନାଜ ରାନଦଥ।
- ଘମାଜ ଖଥପାନାଜ ମରମସ ମରମସ ଥ ରାନଦଥ ଅାବଜାନାଜ-ଅା - He has made full pot of diluted soup.

ମରମ : (ଟିରି) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଟେରା ଆଖିଆ ସ୍ତ୍ରୀ, କାଣୀ - Woman with defective eye sight, with deformed eyes - ବାଂ.ଠମ, ବାଠଠଦଥଜ ଘଥଜ।
- ବଦମ ମରମସ ଠବଠଓମ ଜାଜ ବଠମଦବଠମ ଥଓ-ଓଥରାନାଓ - That old woman with deformed eyes is short-tempered. That is why we are afraid of her.

ମରବଜଓ ଖଥଠଥ : (ଟିରୁଂ ଟେଣେ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଛୋଟ ଚଢେଇ - One species of small bird - ମରବଜଓ ଖଥଠଥ (ମରବଜଓ ମରବଜଓ ବାଜ ରାନଓନ)।

ମରଠ : (ଟିଣ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଟିଣ - Tin - ମରଠ।
- ମରଠ ଠନଠଓପନଓ - Tin cane.

ମରଓନ୍ଦ, ଯମରଓନ୍ଦ : (ଟିୟାଁବ୍, ପିୟାଁବ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : କୁକୁଡା ଚିଆଁ - Chick - ଦମଧ ଠବଦନ.ଓ।
- ଯାଜଘନରା ଓଜଦନ'ଓ ନ.ଦନ.ଯମରଓନ. ପ୍ରବଠଦ ଠ୍ରଦ ଦମଧ ମରଓନ୍ଦ ଦଟ ଥମନଦ ବାନଦ ଖନାପନଧ ବାନଦ, ଦବବ ଠ୍ରଟ ଦନଖନରା ଠ୍ରଟ ନଠନଓ ବାନଓ ଠ୍ରପନ ବାନଓ-ନଧ - Oh God, we are offering you chick in the name of rainy season puja, accept it happily and gracefully.

ମରଓନ.ପ ମନଯନାପ : (ଟିୟାଲ୍ ଟାପାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ବାକ୍ୟାଂଶ) : ଅସୁନ୍ଦର ଭାବରେ, ଅସଂଜତ ଭାବେ - Indecently - ଘନଦଠଥ ଦଖନଠଥ ରନ ଯଖଯଓ (ଘନଖଥ ପବଓଯଯମ), ଘନଠନଓ ଠନଓଦଧ ନ.ଠବନ ରନ ରନ ଯଖଯଓ।
- ଘନଖଥ ମରଓନ.ପ ମନଯନାପ ଠନଯନଧ ଖନଧନାପ ଖନଧନାପ, ରବନଧ ରଠନବ ଥଦନ ଥ ଖଜମଠନ. ଖନଧନାପ ଖନଧନାପ - With swinging cloth around your waist walking galloping,

where are you going oh, Chhita in a twisting gait.

ମାପ : (ଟିପ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଆଙ୍ଗୁଳି ଟିପ - Thumb impression - ଟଙ୍କା ବଢ଼ାଇବା ଲାଗିଥିବା।
- ଏହାକୁ ତୁମେମାନେ ଏଠାରେ ମାପ କରିଦିଅ - Put your thumb impression on this paper.

ମାପିଦିଅ : (ଟିପାଉ) - କ୍ରି. (ବାଚକକ୍ରିୟା) : ଟିପି ରଖିବା, ଲେଖି ରଖିବା - Note down, take down - ଯାହା ଜଣାଯିବ, ଯାହା ଦରକାର।
- ଏହାକୁ ତୁମେମାନେ ତୁମର ସୁବିଧା ପାଇଁ ମାପିଦିଅ ଯାଉ ଯିବ - Note down this fact for your benefit.

ମାପିଦିଅ : (ଟିପାନ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଟସର ପୋକଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଛୋଟ ଗଛରେ ଛାଡିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଟିପାନ୍ କୁହାଯାଏ - To transfer first silk worm to small tree - ପ୍ରଥମେ ଗୋଟା ବାଲ୍ୟ ପୋକକୁ ଗୋ ଛୋଟ ଗଛରେ ଛାଡ଼ିବା।

ମାଖିଦିଏ : (ଟିଡାଃ) - କ୍ରି. (ବାଚକକ୍ରିୟା) : ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ଟିପିବା, ଟିକା ଲଗାଇବା, ସିନ୍ଦୁର ଲଗାଇବା - To imprint with finger (vermillion, sandal etc) - ବାଲ୍ୟ ରୁ ଯାଏ ଲାଲ୍ ବାରୁ ହୋ ଯା, ଯାହାକୁ ଯା, ପୋତିଯା ଯାଏ ମାଖିଦିଏ (ଯୁବତୀ)।
- ଯାହାକୁ ଯା ଯୁବତୀ ମାଖିଦିଏ - Put vermillion with finger on forehead.

ମାଫିମାଏ : (ଟିପିଜ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ସେକେଣ୍ଡ୍ (ସମୟ) - Second - ଯାହା ମାଫିମାଏ ହୋଇଥାଏ।

ମାଫିମାଏ : (ଟିଳିଜ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ମିନିଟ୍ (ସମୟ) - Minute (time) - ଯାହା ଯାଫିମାଏ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଗୋଟାଏ।
- ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟା ମାଫିମାଏ ଯାଏ ଯାହା ମୋଟାମୋଟି ଗୋଟିଏ-ଘଣ୍ଟା - Sixty minutes makes an hour/an hour is sixty minutes.

ମାଫିଦିଓ ମାଫିଦିଓ : (ଟିଲ୍ଲୁଃ ଟିଲ୍ଲୁଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦୋହରୀକରଣ) : ଏକ ଚଢେଇ ରାବ (ଏହି ପରି ଏହି ଚଢେଇ ରାବ କଲେ, ଲୋକମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା। ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ହେବ) - Twitting of one kind of bird, if this bird twitters like this, people forecast rain in nearest future - ଯେଉଁମାନେ ଯାଫିଥାନ୍ତି, ଦେଉଳଗୁଡ଼ିର ଚାରିପଟେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଜାତିର ପକ୍ଷୀ ଯେତେବେଳେ ଏମିତି ଡାକନ୍ତି ଲୋକେ ଭାବନ୍ତି ଯେ ଶୀଘ୍ର ବର୍ଷା ହେବ।

ମାଖାଇଦିଏ : (ଟିଟ୍ୟାଉ) - କ୍ରି. (ବାଚକକ୍ରିୟା) : ପୁରୁଷ ଲିଙ୍ଗ ଠିଆ ହେବା, ଉତ୍‌ଥିତ ହେବା - To arouse the penis - ପଥା ମାଖାଇଦିଅନ୍ତି, ଗୋଡ଼ାଇଦିଏ, ଗୋଟେଇଦିଏ, ଚାଲିଯାଏ, ମରେ ମରେ ଗୋଡ଼ାଇଦିଏ।

ମାଖି ମାଖି : (ଟିବ୍ ଟିବ୍) - ବିଂ. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ମୁନିଆଁ, ଗଜିଆ, ତୀକ୍ଷଣ - Pointed - ଯୋଉଟାକୁ ଯୋଉଟାକୁ, ଯାହାକୁ ଯାହାକୁ, ଯାହାକୁ ଯାହାକୁ।

- ଆମ୍ଭର ମଇଁଷି ଗୁଡାକ ବହୁତ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଓ ମାଡ ମାରେ, ତାକୁ ଯିବ ନାହିଁ - Horns of our buffalo is very sharp and pointed, don't go closer to it.

ମାଡାଏ : (ଟିବିଜ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇଥା) : ଧୀରେ ଧୀରେ ହଲିବା, ଉଙ୍କାରିବା, ଟୁଙ୍ଗାରିବା - To move up and down slowly in high frequency - ଘଣ୍ଟା.ଟାଉ, ମାଡାଏ ମାଡାଏ ଘଣ୍ଟା.ଟାଉ।
- ଡାଳ.ମଧ୍ୟ ଲଟୁଥାଉ ଯେଉଁ ମାଡାଏ ଯେଉଁ, ଯେଣୁକି ବଳ.ମାଏ ଘଣ.ବ୍ୟ ଖାଇଲା ବି ଏଥିପାଇଁ - Floating signal of angle has started vibrating, may be small fishes are biting the bait.

ମାଡିଲ : (ଟିଭି) - କ୍ରି. (ବଜାଇଥା) : ପାଣି ମଝିରେ ଏକ ଖୁଣ୍ଟ ପୋତିବା, ବଡ ବଡ ଆଖି କରି ଅନାଇବା, ବିନା ମିଟିକା ମାରି (ଅନେକ ସମୟ ଧରି) - To keep eyes opened without twinkling for long time - ଡାହେ ଲାଯାଏଁ ବାଡୋ ଣ.ଡାଏ ଓଲଟ.ଘାବ ବଡେଇଓ ବାଉ, ମାଓଲଟାହେ ବାଉ, ଏଠାକୁ ଡାକୁଁ ଆବା ଡାଳୁ ଆବା ଡାଳୁଁ ଆଁ ଡାଳୁଁ ଡାଏଁ।
- ଯାଏଁ ମାଡିଲ ବାଉ ଯାଏ - Keep your eyes opened without twinkling.
- ଏଠାରୁଥା ଯେଉଁଲାଲ ଲଯାବ ମାଡିଲ ଆବାଉଁ - A pole is fixed on middle of the pond (to hang kharay or kuchu (basket of bamboo with narrow opening to keep fishes caught in lifting net).

ମଲାପ : (ଠିଲି) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : କଳସୀ - Pitcher - ଏଠାରେ ଏମାନେ ମଲାପ।
- ଡାଳୁଯାଏ ଯାହା ମଲାପ ଏବ ଣ.ଡାଏ ଖାବ.ଙ ଆଲ ଖାଯଲାଆ ଯା - Earthen pitchers available in Bisoi weekly hat on Saturday are smooth and beautiful to look at.

ମଲାବଆ. : (ଠିକା) - କ୍ରି./ବି. (ବଜାଇଥା)/(ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଜାଣି ପାରିବା, ବୁଝିବା, ଅନୁଭବ କରିବା, ବୁଝି ପାରିବା, ଠିକାରେ ନେବା - To know, understand, realize, grasped, on contract - ଡାଆଡାଏ ଘାଯ, ଆଡାବଆଲ, ଆ.ଏବଆ.ଥ, ଆଡାଯାଏ, ମଲାବଆ. ଠାଏ ବଆ.ଘାଏ ଯାଆଡାଥ।
- ଏମାଠ ଏବ ଆଘାଆଏ ବାଆଠଲାଘ ମଲାବଆ. ବାଏଁ - Now I understood your advice.
- ଣ.ଡାଏ ଓଆଏ ବାଆଠଲା ଏମାଠ ଯାଏଁ ଡାଆଘ ମଲାବଆ. ଏଆଯାଏଁ ଆବଆଏଁ - Many things I have not been able to understand till today.
- ଏଥଉଆ ଯାଆଏଆ ଏବ ମଲାବଆ. ଠାଯାଏ ଖାଆଏଯାଏଁ - We are growing crops in this plot on contract.

ମଲାବଆ.ଏ : (ଠିକାଣ୍) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା, ସ୍ଥିରତା, ବିଶ୍ୱାସ - Stability, locus standing, credibility - ଡାଆଓଏ ଡାଏଲଓଏ, ଆଓଆଘ, ମଲାବ

ଭଗବତୀ., ଏମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଭଲଯିବ।
- ଆମର ଏମାନଙ୍କର ଭଗବତୀ ଠାରୁ କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ - His own things are not alright, what he would set right for other.

ଭଗବା ଭଗବା : (ଠିଙ୍ଗ୍ ଠିଙ୍ଗ୍) - ବି. (ବହୁବଚନ) : ଠିଙ୍ଗ୍ ଠିଙ୍ଗ୍ ଶବ୍ଦ - Thin thin sound - ଭଗବା ଭଗବା ଏମିତି।
- ଏମାନଙ୍କର ସାଇକେଲ୍ ଘଣ୍ଟି ଠିକ୍ ନାହିଁ, ଏମିତି ଭଗବା ଭଗବା ଏମିତି ବାଜୁଛି - His cycle bell has gone wrong, hence it is ringing thin thin.

ଭଗବାଙ୍ଗୀ : (ଠିଙ୍କି) - ବିଂ. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଗେଡି - Dwarf (female) - ଭଗବାଙ୍ଗୀ, ଗୋଙ୍ଗୀ।
- ତୁମେ ଭଗବାଙ୍ଗୀ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ପାରିବ ନାହିଁ - You cannot compete with that dwarf girl.

ଭଗବାଗୁଗୁ ଭଗବାଗୁଗୁ : (ଠିଳିଙ୍ଗ୍ ଠିଳିଙ୍ଗ୍) - ବି. (ବହୁବଚନ) : ସାଇକେଲ୍ ଘଣ୍ଟି ବାଜିବା ଶବ୍ଦ - Bell of cycle sound - ସାଇକଲ ଘଣ୍ଟାର ଶବ୍ଦ ଏମିତି।
- ଆମ ଗାଁରେ ଏହା ସେ ଏମାନଙ୍କର ଯାହାର ସାଇକଲ ଘଣ୍ଟି ଠିକ୍ ଭଗବାଗୁଗୁ ଭଗବାଗୁଗୁ ବାଜୁଛି - He rings bell of cycle while going on our village lane every day.

ଭଗବାଣ୍ଟିବା. : (ଠିପ୍‌କା) - କ୍ରି. (ବହୁବଚନ) : ପରସ୍ପରକୁ ଜାଣିବା - Knowing to each other - ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲଭାବେ ଜାଣିବା।
- ଏବେ ତୁମେ ଭଗବାଣ୍ଟିବା. ହେଲ, ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଯାଇଆସିବେ - Now we are acquainted with each other, hereafter let us visit each other's house.

ଭଗବାପି : (ଠିପି) - ବି. (ବହୁବଚନ) : ଠିପି - Cork, lid - ଢାଙ୍କୁଣି।
- ସେହି ଭଗବାପି - Lid of the bottle.

ଭଗବାଭୀ : (ଠିଟ୍‌ରୀ) - ବି. (ବହୁବଚନ) : କଂସାରୀ - Thitri, Brass-smith - ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ଅଟନ୍ତି।

ଭଗବାଭଣ୍ଡ : (ଠିଟ୍‌ଣା) - ବି. (ବହୁବଚନ) : ଆଣ୍ଠୁ - Knee - ଭଗବାଭଣ୍ଡ।

ଭଗବାଭୁଡୁଙ୍ଗ : (ଠିଟୁକାଦ୍) - ବି. (ବହୁବଚନ) : ନିଆଁଖୁଣ୍ଟା - Burning fire wood - ଯଜ୍ଞଯଜ୍ଞ ହେଉଛି, ସେ ଭଗବାଭୁଡୁଙ୍ଗ ଯୋଗାଡ଼ୁଛି, ଯାଦୁକରୀ ଯୋଗାଡ଼ୁଛି।
- ଭଗବାଭୁଡୁଙ୍ଗ ରେ ଯଜ୍ଞସ୍ଥଳୀରେ ରହ - You scare him with burning fire wood.

ଭଗବାଙ୍ଗୀ : (ଠିକ୍‌ରୀ) - ବିଂ. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଗେଡି - Dwarf (female) - ଗୋଙ୍ଗୀ।
- ସତରେ ରେ ଭଗବାଙ୍ଗୀ, ତୋତେ ଦେଖିଲେ ମନେ ସତରେ ସେ ଅଟୁ ନୁ.ଯୁକ୍ତ ତଥାପି ତୋ ଗୁଣ - She appears to be dwarf, but your

head will reel to see her arguments/enthusiasm.

ᱴᱩᱝᱟᱣ : (ଟୁଙ୍ଗାଉ) - କ୍ରି. (ᱛᱟᱦᱟᱣᱟ) : ଖୁଣ୍ଟିବା, ଛିଣ୍ଡାଇବା, ହାଣିବା - To pluck, to break, to cut off - ᱵᱟᱱᱟᱣ, ᱰᱟᱦ.ᱵᱩᱜ, ᱥᱟᱦᱟ ᱥᱟᱦᱟ ᱡᱟᱣᱟᱣ।

- ᱩᱯ ᱜᱟᱱᱰᱟ ᱰᱟᱣᱟᱛᱟ ᱛᱟᱱ.ᱱ ᱥᱟᱦᱟ ᱥᱟᱦᱟ ᱴᱩᱝᱟᱣ.ᱟ ᱩᱛᱟ ᱵᱟ - Cut off top portion of mango tree branch.

ᱴᱩᱯ ᱴᱩᱯ : (ଟୁଲ୍ ଟୁଲ୍) - ବିଂ. (ᱜᱩᱞᱩᱣ) : ଅତିରିକ୍ତ ଭାବେ ମୋଟା - Excessively fat, bulky - ᱴᱩᱯ ᱴᱩᱯ ᱡᱟᱦᱟᱱ ᱜᱟᱛᱟ, ᱣᱟᱦᱚᱟ ᱡᱟᱦᱟᱱ।

- ᱩᱣᱟᱱ.ᱜ ᱡᱩᱛᱩᱛᱩ ᱜᱟᱜᱩᱱᱰᱟᱱ. ᱴᱩᱯ ᱴᱩᱯᱟ ᱡᱟᱦᱟᱱ ᱜᱟᱛᱟ ᱱᱚᱱᱣᱟᱱ - Such a little girl has become excessively bulky/Too little girl too much fat.

ᱴᱩᱝᱠᱟ : (ଟୁଙ୍କି) - ବି. (ᱜᱩᱞᱩᱣ) : ଟୋକେଇ, ବିଶେଷ ଭାବରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା, ବିବାହ ଉତ୍ସବ ଗୁଡିକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହଉଥିବା ଟୋକେଇ - Small size basket mostly used on the occasion of marriage ceremony - ᴴᵁᵍᵘᵏᵃ ᵍᵉ ᴴᵁᵀᵘᵖᵃᵐ.ᵍ ᵇᵃᵇᵉ ᵏᵉᵐᵃᵐᵃᵛᵃᵐ, ᵘᵐᵀᵘᵖᵃᵐ ᵇᵉᵃᵗ ᵃᵐ.ᵒᵏ ᵃᵐᵃᵗᵘᵗ ᶻᵃᵐᵉ ᵇᵉ ᵏᵉᵐᵃᵘᵃᵐᵃᵛᵃᵐ।

ᴴᵁᵇᵘᵍ : (ଟୁକୁଜ୍) - ବି. (ᱜᱩᱞᱩᱣ) : ହାଣ୍ଡି, ମାଟି ହାଣ୍ଡି - Pot, earthen pot - ᵍᵃᵍ, ᵍᵃᵇᵃᵐ, ᵘᵐᵇᵃᵇᵃᵗᵃᵐ ᵇᵘᵍᵘᵇᵃᵐ.ᵖ ᴴᵁᵇᵘᵍ।

ᴴᵁᵇᵘᵍ ᴴᵁᵇᵘᵍ : (ଟୁକୁର୍ ଟୁକୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᵒᵗᵉᵗᵃ) : କଷ୍ଟେ ମଷ୍ଟେ, ବହୁ କଷ୍ଟରେ, ଶୀତରେ ଥରି ହେବା - Strenuously, with great difficulty, shivering in cold - ᵃᵐ.ᵒᵐ ᵞᵃᵃᵗᵇᵗᵒ ᵃᵃᵗ ᵏᵃᵏᵗᵒ ᵒᵗ, ᵇᵃᵏᵘᵃ।

- ᵗᵃᵃᵃᵐᵃᵍ ᵒᵗ ᵇᵏᵐ ᵞᵃᵃᵗ ᵍᵃᵃᵍ ᴴᵁᵇᵘᵍ ᴴᵁᵇᵘᵍᵃᵃᵍ ᵇᵃᵃᵏᵃ - That man is shivering in bone breaking cold.

ᴴᵁᵞᵃᵃ.ᵍ : (ଟୁମାଙ୍) - ବି. (ᵘᵐᵇᵘᵞ) : ହାଣ୍ଡି, ବଡ ହାଣ୍ଡିରୁ ଟିକେ ଛୋଟ ଏବଂ ଏହାର ମୁହଁ ଟିକେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ - It is an earthen port of special type mostly used for carrying gruel rice to paddy field for persons ploughing - ᴴᵁᵞᵃᵃ.ᵍ, ᴴᵁᵇᵘᵍ, ᵏᵃᵃᵃᵍᵃ ᵍᵃ ᵃᵗᵖᵃᵃᵍ ᵖᵗᵇᵃᵃ ᵞᵃᵃᵃᵃ ᵍᵃ ᵘᵃᵃᵏ ᵏᵗᵐᵃᵃ ᵞᵃᵃ ᵃᵃᵗ ᵏᵗᵐᵘᵇᵃᵍ ᵇᵃ ᵘᵃᵃᵇᵃᵗᵃᵐ ᵍᵃᵃᵇᵃᵃ ᵐᵗᵐ ᵃᵍᵗ ᵘᵗᵘᵘᵃᵃᵃᵃᵃᵍ-ᵃᵃ।

ᴴᵁᵃᵃᵃ.ᵍ : (ଟୁୱାଃ) - ବି. (ᵘᵐᵇᵘᵞ) : ଟସରର ଖୋଳ - Cocoon of tussar - ᵖᵘᵞᵃᵃ.ᵍ ᴴᵁᵃᵃᵃ.ᵍ।

- ᵏᵗᵍᵃᵃᵃᵍ ᵍᵃ ᵖᵘᵞᵃᵃ.ᵍ ᴴᵁᵃᵃᵃ.ᵍ ᵇᵃᵃᵗ ᵏᵐ'ᵍᵘᵃᵃ ᵃᵃᵃ ᵏᵃᵃᵏᵃ ᵇᵃᵞᵃᵃ' ᵇᵃ ᵘᵃᵃᵍᵗᵍ ᵒᵃᵃᵞᵗ'ᵍ - In the past, santal people use to store vermillion and golden ornaments in cocoons of the tussar.

ᴴᵁᵃᵃᵃ.ᵃ : (ଟୁୱାର୍) - ବିଂ. (ᵘᵐᵇᵘᵞ) : ଛେଉଣ୍ଡ, ମାତୃ ପିତୃ ହୀନ - Orphan,

destitute - ଅଗତ ଠଅଠଅ ଠଟ ଘଗଟ ଅଠଟ, ୮ଅଜଽଟ ୫ଗଦଗ ଘଡ଼ ଠଅଗ ଠଅ.ଟ୬ଓ ୮ଥ ଘଥଯ।

- ନ୬ଥଅ.ଽ ଓଗଢ଼ଓଽଅ. ଢ଼ଥ ୫ଗଦଗ ଘଗ ଠଅଠ୮ଥ ଯ୬୫ଓଅ.ଥ ୮ଅଥଅ - Poor orphan children are not enquired with by anyone.

ନ୬ଟ ନ୬ଟ : (ଟୁଂସ୍ ଟୁଂସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ପେଟେ ଖାଇ ପେଟ ଢୋଲ ପରି କରିବା, ଆକଣ୍ଠ ଭୋଜନ କରି ନିଃଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ କଷ୍ଟ ହେବା ସ୍ଥିତି - Eating to stomach fill - ୰ଥଘ ନ୬ଟ ନ୬ଟ, ୰ଥଘ ଗଠଥ ଥଠଥ।

- ୰ଥଘ ନ୬ଟ ନ୬ଟ ୮ଅନଠଟ ଠଅଯଅଘ ଘଟ ଠଅଗ ଠଅଯଅଘ ଢ଼ଅଯଟଗଅଓ ୮ଅଟଅ - Having eaten to his stomach fill, he is not able to walk even.

ନ୬ଟ୬ : (ଟୁସୁ) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଘ) : ଟୁସୁ ଠାକୁରାଣୀ, ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ମହାନ୍ତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ଟୁସୁକୁ ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମଉଜ ମଜ୍‌ଲିସ୍‌ର ଗୀତ ଗାଆନ୍ତି - Tusu is goddess mostly regarded by Mohanta community and it is immersed in water on the occasion of Makar Sankranti - ନ୬ଟ୬ ଢ଼ଥ ୮୬ଠଠଘ ୮ଥଗଘଘ ୮୬ଯଘ ଠଥ'ଓଅ ୮ଅଟଅଗ, ୮ଅନଽଅଠ ଠଅନ୮୮ଟ ଘଘନ୮ଥଗ ନ୬ଟ୬ଥ ୮ଥ ଠଓଅନ୮ଅଅଥ ଓଥଢ଼ ୮ଅଗଅ ଢ଼ଅଓ ଅଽ ଅ.ଠଘ ଽଅ.୮୬ଅ. ଽଥଘଥଠ ୮ଟଽଟଘ ୮ଥ ୮ଟଽଟଘଅ।

ନ୬ଘ୬ଽ : (ଟୁହୁର୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : କ୍ଷୀପ୍ର, ଶୀଘ୍ର, ଚଂଚଳ, ତୀବ୍ର ସ୍ୱରର ଗୀତ - Fast, speedily, fast music - ୫୬ଓ୬ଘ, ନଥଓଅଟ ନଥଓଅଟ, ନଅଓଟ ନଅଓଟ, ଽଥଘ ଅଽ ଽଅଘଅଅ ଘଢ଼ଘ, ଓଅ.ଘନଅ. ଠଅଓ, ନଅ.ଘଽଘ ଠଅଓ।

- ନ୬ଘ୬ଽ ଢ଼ଥ ନଅ.ଘଽଘ ଽଟଟଅଓ ୬ନନଅ. ଽଥଘ ଅଘଅଓ ୮ଅଟଅ - Tuhur (fast) is antonym of Tahri (slow)

ନ୬ଽଅ. : (ଟୁରା) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଗେଡା - Dwarf (male) - ନ୬ଠ୬ଽଽ୬।

ନ୬ଽଘ : (ଟୁରୀ) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଗେଡି - Dwarf (female) - ଓଘଠଽଘ।

ନ୬ଓ : (ଟୁୟ୍) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଘ) : ଘରର ମଥାନ - Top ridge of the thatched house - ଥଘଅଓ ନ୬ଓ।

- ନ୬ଓ ଽଟ ଠଟଽଥଘ ୮ଥ ୫ଓଅଠଅ ଅ୮ଅଢ଼-ଅ - Honey bees have made a hive inside on the top ridge of the house.

ନ୬ଓନ୍ଥ. : (ଟୁୟ୍ଲା.) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ)) : ପିଚକାରୀ ମାରିବା, ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ପାଣି ଉପରକୁ ଛିଟିକିବା - To sprinkling up (water), shoot up - ଠ୬ଘ ୮ଅଠଟ ଥଠଥ୮ଥଓ ଅଽ ୫ଅନଅଅଓ (ଢ଼ଅଓ)।

- ଓଘଢ଼ଓଽଅ. ଅଘଟ ୫ଥନ ଽଟ ଠଘ'ଓ୬ ୮ଅଠଟ ୮ଥ ନ୬ଓନଅ.ଓଟଓ-ଅ - Standing on the embankment children are sprinkling their urine up.

ନ୬ଓ୬ଢ଼ ନ୬ଓ୬ଢ଼ : (ଟୁୟୁଂଦ୍ ଟୁୟୁଂଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ପ୍ରବଳ ପିଡା ହେବା

(କାନ) - Feel pain (in ears) - ଦ୍ୱଽଦ୍ୱଃ ଏଅ.ଯ୍ଦ (ମ୍ୱଃଖ୍ଦ ମ୍ୱଃଖ୍ଦ)।
- ଏଅଦଅ ଏମ୍ଭଅ. ଃଃଅଯ ଦ୍ୱଽଦ୍ୱଃ ମ୍ୱଃଖ୍ଦ ମ୍ୱଃଖ୍ଦ ଏଅ.ଯ୍ଦଏ ଃଅଯଅ - I am having severe pain in my ears from last night.

ମ୍ୱଘଦଅ.ଓ : (ଟୁପ୍ଲାଃ) - ବି. (ଏ୍ୱଯଽଏ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଟୋକେଇ - Small size basket - ଏଅଘଯଅ ଏଅଘଯଅ ମ୍ୱଓଃମ୍ଭ, ମ୍ୱଘଦଅ.ଓ।
- ଘଅ.ଏମ୍ଭଦ ଓଅ ମ୍ୱଘଦଅ.ଓ ଝଯ ଏ୍ୱଦ୍ୱଓ ଃଅ ଓଅଏଅଖଅ ଅଝ ଯଯଅଓଅ ଏ୍ୱଦ୍ୱଓ ମ୍ୱଘଦଅ.ଓ ଃଅ ଏଯଽଅଓ ଃଅଯ ଏଅଏଅଓ - In the past salt is kept in small basket and it is called salt-basket.

ମ୍ୱଘଝମ : (ଟୁପ୍ରୀ) - ବି. (ଏ୍ୱଯଽଏ) : ଟୋପି - Hat, cape, turban - ମ୍ୱଘଝମ।
- ଅଝଅଓ ମ୍ୱଘଝମ ୟମଘଅ.ଏମ - Red caped police man.

ମ୍ୱଏଅ. : (ଟୁଣ୍ଡା) - କ୍ରି. (ଃଅଯଏଅଅ) : ସ୍ପର୍ଶ କରିବା, ଦେହରେ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଏକ ପ୍ରକାର ଶିହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, କୁଲୁକୁତୁ ସ୍ପର୍ଶ - To feel, to touch - ଯଅ.ଘ୍ୱ, ଏଅମଯଓ, ଏଅଏଅଅ, ଓ୍ୱଏଦ୍ୱ ମ୍ଭଓମ।
- ୟଯ.ଓଯଦ ଏଅଝଏଅଝ ଓଃମଅ ଏଅଘଏଅଓ ମ୍ୱଏଅ. ମ୍ଭଓମ ଚମ୍ଭଓମଦଅ - A centipede moved all over my body and created a sensational feeling.

ମ୍ୱଏଅ.ଓ : (ଟୁଣ୍ଡାଙ୍) - କ୍ରି. (ଃଅଯଏଅଅ) : ଚଲାବୁଲା କରିବା, ଗଛ ଡାଳରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବା, କାନ୍ଥ ଉପରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବା, ବଂଚିବା, ପିମ୍ପୁଡିର ଚାଲି - Walking on earth, living, walking on wall or on branches of the tree, movement of the ants - ଏଅଦଏଅଝ, ଓଅଏଅ ଏଅଘଯଅଓ, ଓଅଝଯ ଏଅ.ଝ ଝଯ ଏଅଘଯଅଏ ମ୍ଭଓମ, ଃଅ'ଏଝ ଖଯଏଅଯ ଝଯ ଏଅଘଯଅଏ, ଏ୍ୱଏଏ ଃଯଝଅଓ ଏଅଘଯଅଏ।
- ଏ୍ୱଏଏମ୍ଭ ଓମ୍ଭଓଝଅ. ଖଯଏ ଏଅ.ଝ ଝଯ ମ୍ୱଏଅ.ଓ ଯଏଅଓ - Little child walked on the branch of a tree.
- ଏଝମ'ଓଅ.ଯ ଓଅଝଯ ଖଯଏ ଏଯ ଏଅଯ ଏ୍ୱଏଅ ଦ୍ଦ ମ୍ୱଏଅ.ଓ ଘଅଝଯଏ ଯଏଅ - We crossed the flooded nulha walking on a fell down tree.

ମ୍ୱଏଅ.ଓ : (ଟୁଡାଃ) - ବି. (ଏ୍ୱଯଽଏ) : ଏହା ଲମ୍ବ ମାପିବାର ଏକକ (ଏହା ୧୦ ଇଂଚ୍ ଲମ୍ବ) - It is unit of length measurement (it is 10 inches long) - ଏମଓ ଏଅଃଅ ଃଝଅଯ ଯଅଯଯଅଅଓ ଃଅଏ ଏମଦମ।

ମ୍ୱଏମ : (ଟୁଣ୍ଡି) - ବି. (ଏ୍ୱଯଽଏ) : ବଡ କୁମ୍ଭାର ହାଣ୍ଡି, ଏହା ପାଣି ରଖିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ - Big earthen pot for storing water - ଓଅଓ ଓଅଏଅଝ ଏଅଃଝଖଝଅ ଏଅଝଅଓ ଏଅଝଅଓ ମ୍ୱଃଃଏ।
- ଅ.ଝ୍ୱଏଅଝଓ ଏଅଃଝଖଝଅ ଓଅଓ ଅଝଯଏ ଝଯ ଓଅଏଅ ଅଃଅଯ ମ୍ୱଏମ ଝଯ ଓଅଓ ଓ୍ୱଦ ଘଯଝଯଏ ଃଅଓ ଘଯ - Fill the

water in huge pot kept at washing place.

ᱢᱩᱰᱤ : (ᱴᱩᱱ᱆ᱤ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଶଗଡର ଅଗ୍ରଭାଗ ଯେଉଁଠାରେ ଜୁଆଳି ବନ୍ଧା ହୁଏ - It is front end of the bullock cart where yoke is tied with cart - ᱮᱱᱟᱱᱟ ᱣᱟᱮᱱᱟᱟ ᱯᱱᱚᱱᱟᱟ ᱨᱱᱟᱱᱟᱱ ᱯᱩᱰᱤᱱ.ᱜ, ᱢᱱᱟᱱᱟᱱ᱄ᱣᱟ ᱱᱣᱱᱚ ᱢᱟ ᱚᱟᱨ ᱯᱱᱢᱩᱱᱟᱱᱟᱱ, ᱮᱱᱟᱱᱟᱱ ᱟᱱᱚᱱ.ᱚᱢ ᱚᱱ'ᱟᱣ ᱜᱟᱣᱟ ᱢᱱᱟ ᱢᱩᱮᱱ ᱣᱟᱮᱱ ᱱᱣᱱᱟᱱᱟᱱᱟᱱ-ᱱᱟ। ᱢᱩᱰᱤ ᱜᱟ ᱟᱩᱣᱟᱱᱟ ᱚᱟ ᱢᱟ ᱢᱟᱮᱱ ᱱᱣᱱᱟᱱᱟᱱ, ᱟᱩᱣᱟᱱᱟᱱ ᱜᱟ ᱢᱩᱩᱱ'ᱟᱢ ᱢᱱᱟᱱᱟᱱ, ᱮᱱᱟᱱᱟᱱ ᱮᱟᱜ ᱚᱩᱯ ᱜᱟᱣᱟᱣᱟᱱ ᱯᱱ.ᱟᱢᱜ ᱢᱟᱮᱱ ᱢᱩᱩᱱᱟᱱᱟ।

ᱢᱩᱰᱩ : (ᱴᱩᱰᱩ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀର ନାମ, ଏହିଭଳି ସମୁଦାୟ ୧୨ଟି ଗୋଷ୍ଠୀ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଅଛି । ସେଗୁଡିକ ହେଲା – କିସ୍କୁ, ହାଁସଦାଃ, ହେମ୍ବ୍ରମ୍, ମୁର୍ମୁ, ମାର୍ଣ୍ଡି, ସୋରେନ୍, ଟୁଡୁ, ବାସ୍କେ, ବେଶ୍ରା, ଚଣେ, ଚପେୟାର୍ ଓ ଗେଣ୍ଡ୍ୱାର୍ - Tudu is one of the twelve septs of santal community other septs are Kisku, Hansdah, Hembram, Murmu, Marndi, Soren, Baskey, Beshra, Chone, Chopyar, Gendwar - ᱢᱩᱰᱩ ᱜᱟ ᱮᱱᱟᱱᱟᱟ ᱢᱱ.ᱚᱟ ᱣᱟᱱᱟᱱ.ᱜᱩ ᱱᱟᱨᱮᱱᱟᱱ ᱜᱟᱯᱣᱟᱱᱟᱱ ᱜᱟᱢᱟᱱᱟᱱ ᱨᱱ.ᱱᱟᱰ ᱢᱱᱟᱱ ᱯᱟᱜᱢᱟᱱ.ᱜ ᱱᱟᱱ ᱥᱟᱱᱟᱱ ᱨᱱ.ᱱᱟᱰ ᱢᱟᱮᱱᱟᱱ ᱣᱩᱨᱩᱢᱩᱱ ᱢᱱᱟᱱᱟᱱ - ᱢᱟᱰᱢᱩ, ᱣᱱ'ᱮᱜᱱᱟᱱ, ᱯᱱ:ᱱᱣᱟᱟ, ᱣᱟᱯᱣᱟᱱᱟᱢᱯ, ᱯᱩᱱᱟᱯᱩ, ᱮᱟᱜ ᱚᱩᱯ ᱜᱟᱣᱟᱣᱟᱱ ᱯᱱ.ᱟᱢᱜ ᱢᱟᱮᱱ ᱢᱩᱩᱱᱟᱱᱟ।

ᱢᱩᱰᱩᱠ : (ᱴᱩᱰᱤᱭ) - କ୍ରି. (ଭଦଏଅଅ) : କପାଳରେ ପିଟିବା, ପିଟି ହେବା - To hit frontal head with hand - ᱯᱟᱯᱟᱜᱩ ᱱᱟᱴ ᱚᱱ.ᱡᱟᱣᱟᱜ (ᱮᱟᱢᱟᱣᱟᱱᱟᱜ ᱣᱩᱜᱟᱱ.ᱜ ᱣᱱᱟᱱᱟᱱᱟ ᱯᱱᱯᱟ ᱢᱱᱟᱱ ᱚᱟᱨ ᱜᱩᱢ ᱚᱟ)।

- ᱱᱩᱡᱱᱚᱱᱟᱜ ᱜᱩᱢᱱ ᱢᱱᱟᱱᱟᱱᱟᱱ ᱣᱱᱟᱱᱟᱱᱟ ᱢᱱᱟᱱ ᱚᱟᱨ, ᱣᱟᱟᱣᱟᱜ ᱢᱩᱩᱱᱟ ᱢᱱᱟᱱ ᱚᱟᱨ ᱱᱟᱱᱟᱱᱟᱱ ᱢᱟᱜᱩ-ᱱᱟ - Hearing sad demise of his father, he started weeping hitting his forehead.

ᱢᱩᱰᱩᱢᱩᱰᱩ. : (ᱴᱩᱴᱩᱠᱟ) - କ୍ରି./ବି. (ଭଦଏଅଅ)/(ପୁଲିଙ୍ଗ) : ତୁଟ୍‌କା ମନ୍ତ୍ର ଜପିବା, ମନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ଚମତ୍କାରିତା ଦେଖାଇବା - To do some miraculous thing by magical power/by chanting in incantation - ᱯᱟᱯᱟᱜᱩᱱᱟ ᱟᱜ ᱚᱟᱨ ᱢᱟᱢᱩᱰᱟᱜ ᱯᱟᱮᱯᱟᱜ।

ᱢᱩᱰᱩᱢ : (ᱴᱩᱴᱤ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବିଟା ଶର (ଏଥିରେ ଗଛ ଉପରେ ଥିବା ଚଢେଇ କିମ୍ବା ଛୋଟ ଜୀବକୁ ବିନ୍ଧାଯାଏ) - An arrow with cape of blunted bamboo, horn etc with this birds on the tree are shot at - ᱢᱩᱰᱩᱢ ᱮᱱᱟᱱ, ᱥᱟᱴᱟᱮ ᱚᱟ ᱢᱩᱰᱩᱢ, ᱚᱩᱯ ᱣᱱᱚᱢᱟᱱᱟᱱ।

- ᱜᱟᱞᱚᱞᱟᱱ. ᱚᱟ ᱜᱩᱱᱟᱴ ᱥᱟᱱ ᱱᱟᱮᱟᱢᱟᱣ ᱯᱩᱢᱟᱱ.ᱜ ᱚᱟ ᱢᱩᱩᱱᱟ ᱯᱩᱢᱟᱱ ᱣᱩᱨᱩᱢᱩᱱ ᱚᱟᱨ ᱢᱟᱮᱱ - Children are shooting their blunted arrow at the tussar on the top of the tree to down it.

ଦ୬ଦ୬୭ : (ଟୁଟୁଃ) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଏକ ପ୍ରକାର ବଣ ବିରାଡି ଯାହା ରାତିରେ ଶିକାର କରେ । ଏମାନେ ଗଛ ଉପରକୁ ଚଢି ଗଛରେ ଶୋଇଥିବା ମୟୂର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଶିକାର କରନ୍ତି - It is a wild cat, hunting peacock on the tree in night - ଦ୬ଦ୬୭ ଓଅ ଲ୬ଠଅ. ଭଲଅଟ ୧ଟଠଅ ଯଅଭଅ, ଏଅଓଅ. ଓଅଲଟ ୫ଅଦ ଲଟ ଓଏଠଏଦ ଭଅଓ ଯଅଲଅଓ ଭଅଭଅ ୧ଅଠ ଭଅଅଅ ଅଲଭଅ ଦଅଯ ଭଅଅଅ।

ଦ୬ଦ୬ଲଏ : (ଟୁଟୁରୀ) - ବି. (ଏ୬ଜ୬ଏ) : ଓଢଣୀ, ମୁଣ୍ଡ ଓଢଣୀ - Veil - ଠଅଯଅଓ ଦ୬ଦ୬ଲଏ।
- ଠଅ.ଘ୬ ଭ୬ଏଏ ଓଅଭଅ ଦ୬ଦ୬ଲଏ ଭଅଓ-ଅ - Married women to veil themselves.

ଦ୬ଠ୬ଦ : (ଟୁବୁଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଜଅଏ) : ଫଟ୍ କରି ପାଣିରେ ବୁଡିଯିବା, ଟିକେ ପାଣି ଶବ୍ଦ କରି ପାଣିରେ ଲୁଚିଯିବା - To dive into water making slow water sound - ଓଅଓ ଲଟ ଦ୬ଠ୬ଦ ଯଅଠଠଟ ୪ଅଠଟ ୫୫ଅ ଭଅଠଟ ଓଅଓ ଲଟ ଭଜଅଓଭ (ଯଅ.ଭଭ, ଘଅଲଅ, ଲଅଦଟ ଯଯଅଜ)।

ଦ୬ଠ୭ଲଭ : (ଟୁବ୍ରୁ) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ଗେଡା ଓ ମୋଟା - Short height and fat - ଯଅଦଅ ଅଲ ୟଲଯଠ।
- ଭଜଏ ଦ୬ଠ୭ଲଭ ଓଅ ଓଅଜ ଅଠଟ ଠଭଯଓଅଓ ଟ ଲଭଓଅ - That short height man beat tumdah (madal) jumping.

ଦଲଭ : (ଠୁ) - କ୍ରି. (ଭଅଜଏଘଅ) : ଫାଟିବା - Burst out - ୟଘ୫ଅଓଏଘଓ।
- ଦଭଭଦ ଦଲଭ ଓଯଜଅ - Pot burst out.
- ଯଯଓ ଦଲଭ ଓଯଜଅ - His eyes were damaged.

ଦଲଭ : (ଠୁ) - କ୍ରି. (ଭଅଜଏଘଅ) : ଗୁଳି ଫୁଟେଇବା - To shoot with gun - ଠଅ:ଓଭଭ ଓଭଦଏ ଠଟ ଦ୬ଦଏ, ଠଅ:ଓଭଭ ଠଟ ଦଲଭ।
- ୫ଯଦଅଲଅ ଭଘ ଦଲଭ ଓଘଦ ଭଯଓଯଓଅ - Tiger was shot dead.

ଦଲଭଓଲଭ : (ଠୁଙ୍ଗୁ) - ବିଂ. (ଓଭଜଭଜ) : ବାଙ୍ଗର। - Dwarf, short height (man) - ୟଲଯଠ ଭଘ୪ଅ ଯଘ୪, ଓଭଠଲଅ., ଓଯଠଲଅ, ଠଅ:ଠଓଅ.।

ଦଲଭଭଘଅ. : (ଠୁକ୍ୱା) - ବିଂ. (ଓଭଜଭଜ) : ମଜ୍ଜାଳିଆ, ମିଛୁଆ - Humorous, lier - ଯଓ୪ଯ ଯଘ୪, ଠଲଘ୪ଘଭଭ ଲଘ୪ ଯ ଘ ୪ ।
- ଭଜଏ ଦଲଭଭଘଅ. ଯଘ୪ ଓଘ ଓଘଦଅ ଓଯଯ ଏଯଦଯଓଅ - You find that humorous man everywhere.

ଦଲଭଭଅ.ଘ : (ଠୁକାଉ) - କ୍ରି. (ଭଅଜଏଘଅ) : ଠୁକିବା, ପିଟିବା, କୁନ୍ଦିବା - To thrash, to beat - ୟଏଦଅ.ଘ, ଯଭ୪ଭଓ, ୫ଘଠଘଓ, ଓଅଦ।
- ଭଜଏ ଭଭଯଠଲ୪ଭ ଓଘ ଦଲଭଭଅ.ଘଯଯଯ - You thrash that thief.

ଦଲଭଭଭଲ ଦଲଭଭଭଲ : (ଠୁକୁର୍ ଠୁକୁର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଜଏଘଅ) : ଟିକେ ଟିକେ କରି,

ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି, ଧୀରେ ଧୀରେ - Slowly, bit by bit - ବଟ.ମାଲା ବଟ.ମାଲା ଠେ, ଅଭଯନ ଅଭଯନଠେ।

- ଟବ୍ୟକ ଓେ ଦଯବବଯ ଦଯବବଯ େ ଭଯବମଟ.ଥ ଅବଅଟକ - He is busy in doing work alone slowly.

ଦଯବଯ : (ଠୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ଅଣ୍ଡା କିମ୍ବା ହାଣ୍ଡି ଭାଙ୍ଗିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବର୍ଣ୍ଣନା - Breakage of egg or earthen pot is described with this word - ୮ମଧ ଠମ୍ୟମ ଅଯ ଦବବବଧ ଯଅ.ଘବଢଅଓ ଯେ ଯଅଘ ଅଘମଅଓ ଅ.ଘଅ.।

- ୮ମଧ ଠମ୍ୟମ ଦଯବଯ ଧଟଓଠେ ଘଅଯୟଅଓ ଟଓଅ - Egg broke suddenly.

ଦଯବଯ ଦଯଅଯ : (ଠୁସ୍ ଠାସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ଭାଙ୍ଗିବା ଶବ୍ଦର ପରିପ୍ରକାଶକ ଶବ୍ଦ - Sound of something breaking - ଦଯବଯ ଦଯଅଯ ଯଅ.ଘବଢଅଓ ୮ଅଠେ।

- ଧଅ.ଠମ ଯଅଧଅଘ ଦଯବଯ ଦଯଅଯ ବଅ ଘଟମଟଧ ଯଅ.ଘବଢ ବଟଢଢ-ଅ - Dry jute plants were broken instantly.

ଦଯବଯବ ଦଯବଯବ : (ଠୁଯୁ ଠୁଯୁ) - ବିଂ. (ଓବଟବଟ) : ବର୍ଷା ପାଣିରେ ଭିଜି ଥରିବା - Severing being completely drenched in rain water - ଢଅଓ ଧଅ.ଟମ ଠେ ଦଅଧଅଢ ବଅଠେ ଦଯବଯବ ଦଯବଯବଓ।

ଦଯବଓ : (ଠୁଯ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ମୁଣ୍ଡରେ, ଆଣ୍ଠୁରେ, ଯେକୌଣସି କଠିନ ପଦାର୍ଥରେ ଆଘାତ ହେବାର ବର୍ଣ୍ଣନା - Hitting hard against hard material on head or knee is described with this expression - ଠଅଧଅଓ ଅଯ ଦଯମଦଠଅ.ଓ ଯେ ବଟଦଟଧଅଓ ଠେ ଠଅ.ବମଧଅଓ ଅଯ ଠଅଧଧଅଅଓ।

- ଅ.ଠମ ୟଅଯଅଓ ଅଯେଟଦ ମ୍ୟଅଓ ଠଅଓଅଓ ଯେ ଦଯବଓ ୟଟଟଠେ ଏବଯଟଅ - A large piece of hail-stone hit my head hard.
- ଭଅ.ଅବଅଦଯବଅ ଯେ ଦଯବଓ ୟଟଟଠେ ୟଅଦଅଓ ଯମ୍ୟ ଠଅ.ବମଧ ଟଅଅ - My front head dashed against threshold..

ଦଯବଓ ଦଯବଓ : (ଠୁଯ୍ ଠୁଯ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ଭୀଷଣ ଟାଣ - Very hard - ଅ.ଠମ ଠଟଢ ବଟଦଟଧ।

- ଠଯଟଦଅବ ଦଯବଓ ଦଯବଓ ବଟଦଟଧ ଅଦବଅଟଅ - Block of soil has become very hard.

ଦଯବଓବ ଦଯବଓବ : (ଠୁଯୁ ଠୁଯୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଘ) : ଖାଲି ଦେହରେ ଏକୁଟିଆ ଏପଟ ସେପଟ ହେବା - Moving alone in bare body - ଟବ୍ୟକ ଓେ ବବଓଦବ ବଅଠେ ଢଅମଅଅ ଠଅଯଅଅ।

- ୬ଟ ୟଅଯଅଓ ଠମଯ ଘଅଯଅଧ ବଅଠେ ଟବ୍ୟକ ଓେ ଦଯବଓବ ଦଯବଓବଓ ଘଟଧ ଟଟଅଓ - Crossing vast jungle, he came alone bare body.

ମଉଯାଉ : (ଠୁପୁଙ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଇଅଅ) : ଏକା ମୁହାଁ ହୋଇ ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ଚାଲିବା - Walking speedily alone - ଅଚଦଅ ଓଟ ଭଉଟଖଅଅ ଠଅଅଅଧ ୱଓୱ।

- ଏଇଅ.ଓ ୟୱଠଏଓ ଦଅଦଅ ଜଟଯଙ ଅଚଦଅ ଓଟ ମଉଯାଉ ଟ ଠଅଅଅଧ ୱଓୱ ଭଟଓ-ଅ - In such hot sun also, he walked alone speedily.

ମଉଠଅଓଉ : (ଠୁଡ୍‌ଗୁଦ୍) - କ୍ରି. (ଭଅଇଅଅ) : ନାଣ୍ଡି କରିଦେବା - To make bald, cut off - ଘଟୟଟ ମଉଠଅଓଉ, ଘଅଓ ଠଉଠଅଓଉ, ମଉଇମଅ., ଭଉଇମଉ।

- ଖଟଓଅଓ ଏଇଅ ଘଏଇଓଅ. ଓଅଜଟ ଓଅଯଟ ଘଟୟଟ ମଉଠଅଓଅ.ଓ ଭଅଓ-ଅ? - Why did you cut off all the branches of the drumstick tree?

ମଉଘଅ. : (ଠୁଳା) - ବିଂ. (ଓଏଇଏ) : ନଣ୍ଡା - Bald - ମଉଅ.ଘଏ।

- ମଉଘଅ. ଠଏଘଏଓ - Bald head.

ମଉଘଘ : (ଠୁଳି) - ବିଂ. (ଓଏଇଏ) : ନାଣ୍ଡି - Bald (female) - ମଉଘଘ।

- ମଉଘଘ ଠଏଘଏଓ ଭଘଘ - Bald headed woman.

ମଉମଭଘ : (ଠୁଟ୍‌କି) - ବିଂ. (ଓଏଇଏ) : ଘୋଷି ହୋଇ ଯାଇଥିବା, ଘୋଷରା ହୋଇ ଯାଇଥିବା, ଘୋରି ହୋଇ ଯାଇଥିବା - Worn out - ଭଉଟଜଖଏ ଖଅଠଅ ଘଅଓ, ଘଟଘ ଖଅଠଅ ଭଓ।

- ମଉଭମଭଘ ୱଏଇଏଓ - Worn out broom stick.

ମଉଭଇମଅ. : (ଠୁନ୍‌ଟା) - ବିଂ. (ଓଭଇଭଇ) : ହାତ ଗୋଡ ଖଣ୍ଡିଆ - Handicap (hand) - ଠଘ ଭଉଅ:ଠଓଅ. ଭଏଓ।

- ମଉଭଇମଅ. ଘଭଇଘ ଫଏଓ ଖଅ'ଠଅଦ ଓଟଓଅ - That one handed Muni is a fraud.

ମଉଭଇମଅ. : (ଠୁନ୍‌ଟା) - ବିଂ. (ଓଭଇଭଇ) : ହାତ ଗୋଡ ଖଣ୍ଡିଆକୁ ମଧ୍ୟ ଠୁନ୍‌ଟା କୁହାଯାଏ - Handicap due to lack of hand or leg is also expressed in this word - ଠଘ ୱଅଉଓଅଅ ଭଉଅ:ଠଓଅ. ଭଏଓ ଏଏ ମଉଭଇମଅ. ଓଟ ଭଏ ଘଟଇଅ।

- ଠଘ ୱଅଉଓଅଅ ମଉଭମଅ. ଏଏଘ ଫଏ ଏଏଘ ଖଟଠଅଅଇ ୱଟଓଟ ଭଏ ଠଉଏଅୱଇଅଅଓ-ଅ - Persons with one leg and one hand depend on other only.

ମଉଭଇମଅ. ଅଠଅଅ, ମଉଭଇମଅ. ଠଟଘଅଅ : (ଠୁନ୍‌ଟା ଆଜାର୍, ଠୁନ୍‌ଟା ବେମାର୍) - ବି. (ଘଭଇଘ) : କୁଷ୍ଠ ରୋଗ - Leprosy - ମଉଭଇମଅ. ଠଟଘଅଅ, ଠଘ ୱଅଉଓଅଅ ମଉଭଇମଅ.ଓ ଠଟଘଅଅ, ଭଉଅମଉଏଅ, ଘଭଅଖଉଅ.ଏଏଓ, ଘଭଇଠଅଅଭଘ ଅଠଅଅ।

ମଟଓଏଠ : (ଟେଙ୍ଗଜ୍) - କ୍ରି. (ଭଅଇଏଅଅ) : ଛିଣ୍ଡାଇବା, ତୋଳିବା - To pluck - ୟମଢ, ୱଅଖଅଅଓ ଠଏଘଅଅଓ, ଘଟମଟଠ ୱଅ.ଘଭଢ, ଖଟଉଟଠ, ଖଅଓଅଅଢ, ମ୍ଠଠମ ଠଏଘଅଅଓ।

- ଓଭୱମଠ ଓଅ:ଢଉଅ.ୱମ ଅଘଅଅଓ ଅ.ଠମ ଠଉଅ.ଓମ ଯଅୱଅ ଦଟଇଅ, ଏଭଏଓ ଖଏ ଖଏଅ ଖଏଅ ଭଏ ମଟ'ଓଏଠ ୱଢମ ଭଟଓ-ଅ - Green vegetables at

cow dung dump had grown luxuriantly somebody has plucked its tender portion.

ᱢᱟᱸᱜᱚᱱ : (ᱴᱮᱝᱜᱩᱸ) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : କୁରାଢୀ, ବୁଡିଆ (ବଡ) - Axe - ᱢᱟᱸᱜᱚᱱ, ᱦᱟᱢᱟᱱ ᱚᱵᱚᱞᱮᱱ.।

- ᱢᱟᱸᱜᱚᱱ ᱜᱚ ᱢᱟᱸᱜᱚᱱ ᱟᱭᱢᱚ ᱯᱟᱴᱟᱱᱜᱩᱸᱱ - Tanga (big axe) is also called Tengoch.

ᱢᱟᱜᱤᱱᱟᱮ : (ᱴᱮᱜᱷᱟᱱ୍) - କ୍ରି./ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱣᱟᱱ))/(ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ᱠᱚᱥ - Support, jam - ᱢᱟᱦᱮᱱ, ᱜᱤᱱᱤᱢᱤᱞᱟᱱ।

- ᱚᱱᱟᱜᱷᱟ ᱢᱟᱜᱤᱱᱟᱮ ᱜᱚ ᱜᱤᱱᱤᱢᱤᱞᱟᱱ ᱟᱭᱢ ᱵᱚ ᱯᱟᱴᱟᱱᱜᱩᱸᱱ - Jam of bandi (straw ball of paddy) is also called “ghancha”.

ᱢᱟᱵ : (ᱴᱮᱠ୍) - ବି. (ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ᱴᱮᱠ, ମାନ, ସମ୍ମାନ - Honour, glory, dignity, prestige - ᱯᱩᱵᱩᱯ, ᱯᱟᱱ.ᱮ ᱦᱟᱮᱯᱟᱱᱮ, ᱯᱟᱭᱟᱮᱚ।

- ᱦᱟᱱᱮᱚᱱᱟ ᱞᱟᱱ.ᱚᱢ ᱣᱟᱴᱮᱱᱟᱜ ᱢᱟᱵ ᱚᱮ ᱜᱚᱭᱟᱮᱞᱟᱱ - Let us uphold the dignity of santal community.

ᱢᱟᱹᱵᱟᱣ : (ᱴᱮᱸᱠᱨ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱮᱣᱟᱱ) : ᱥᱩᱞᱟᱤᱵᱟ, ଛୁଆକୁ ଟେକି ଏପଟ ସେପଟ ᱥᱩᱞᱟᱤᱵᱟ - To swing up (child) lifting up and swinging this and that side - ᱟᱵᱟ ᱵᱟᱚᱮ ᱚᱣᱢᱮᱯᱟᱱ.ᱮᱱᱟᱜ (ᱵᱟ.ᱢᱢᱟ ᱜᱢᱜᱣᱣᱟᱱ.)।

ᱢᱟᱵᱟᱞ : (ᱴᱮᱠᱡ୍) - କ୍ରି./ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱣᱟᱱ))/(ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ନଳକୂଅ - Tube well - ᱢᱟᱵᱟᱞ ᱵᱩᱯ।

ᱢᱟᱵᱟᱱᱟᱣ : (ᱴᱮᱠᱟᱣ) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱦᱮᱣᱟᱱ) : ଅଟକାଇବା, ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ନ ଦେବା - To stop from going ahead, to restrict, to obstruct, to confine - ᱥᱮᱞᱮᱜ ᱣᱩᱣᱟᱱ.ᱟ, ᱥᱮᱞᱮᱜ ᱱ.ᱞᱩᱣ।

- ᱮᱧᱟ ᱯᱟᱱᱣᱟᱱᱜ ᱛᱩᱵᱟᱞᱮᱱ. ᱣᱮ ᱚᱱ:ᱜᱣᱣᱟᱱ ᱯᱮ ᱢᱟᱵᱟᱱᱟᱣ ᱱᱵᱟᱱᱜ ᱵᱮᱣᱟᱱ - We have confined cattle ina big open field.

- ᱜᱤᱱ.ᱢᱟ ᱚᱩᱣᱩ ᱣᱮ ᱚᱱ.ᱞᱣᱟ ᱵᱮ ᱢᱟᱵᱟᱱᱟᱣ ᱜᱟᱱᱣᱟᱱᱯ ᱯᱮᱜ ᱵᱮᱣᱟᱱ - Enemies were stopped in rocky hill from marching ahead.

ᱢᱟᱯᱟᱛᱟᱣ : (ᱴᱮᱦᱟᱨ୍) - କ୍ରି./ବି. (ᱵᱟᱦᱮᱣᱟᱱ))/(ᱯᱩᱞᱤᱝ) : ଫୁଟାଣି, ରାଗ - Audacity, temper - ᱣᱟ.ᱜᱟ, ᱞᱟ.ᱢᱟ।

- ᱵᱤᱨ ᱢᱟᱮᱮ ᱜᱮ ᱢᱟᱯᱟᱛᱟᱣ ᱟᱢᱮᱯ ᱜᱮᱵᱟᱜᱟᱣᱮᱱ - Don’t show your anger.

- ᱟᱯᱟᱱᱜ ᱢᱟᱯᱟᱛᱟᱣ ᱟᱯ ᱢᱟᱮᱮ ᱜᱮᱭᱮ ᱵᱟᱱᱜ ᱯᱮ - You keep your temper in yourselves.

ᱢᱟᱯᱮᱯ : (ᱴᱮᱦᱮᱡ୍) - ବି°. (ᱜᱩᱞᱩᱝ) : ଅଗଭୀର - Shallow - ᱚᱮᱨᱩᱛᱮᱨ, ᱚᱟᱱᱜ ᱜᱟᱱᱣᱟᱱ, ᱚᱟᱱᱜ ᱜᱟ.ᱡᱟᱣ।

- ᱮᱱᱟᱣ ᱛᱩᱵᱩᱜᱟᱣᱟ ᱜᱮ ᱢᱟᱯᱮᱯ ᱜᱮᱞᱮᱱ - This pond is shallow.

ଠଟଖଠା : (ଟେଙ୍ଗୁଁଜ୍) - କ୍ରି. (ବଜଟଖଜ) : ଛିଣ୍ଡାଇବା, ଫୁଲ ଫଳ ଛିଣ୍ଡାଇବା - To pluck - ଠଟଓଖା, ଖଟଖଠା, ଖଜଖଜଓ।
- ଓଯଜଟଠଜଯ ଘଥ ଏଜଯଯଓଜ ଢଜବଥ ଠଟଖଠା ଯଢଯ ବଟଢ-ଜ - Someone has taken off two jackfruits from the tree.

ଠଟଖଟଘ : (ଟେଙ୍ଗେଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି. (ବଜଟଖଜ) : ଗୋଡରେ ଟେକି ଝୁଲାଇ ନେବା - To carry in air by lifting one's legs up, to carry hanging - ଠଟଖଟଘ,ଠବଢ ଜଯ ଜବଜ ବଜଠଟ ଯଢଯ।
- ଊଜ.ଏବ ଦଯଘ ଠଟଖଟଘ ବଜଠଟ ବଥ ଜ.ଓବ ଟ ବଜଟଜ - Cock defeated in cock-fighting is being carried hanging.

ଠଟଖଟଘ ଘଯଖଯ : (ଟେଙ୍ଗେଞ୍ଜ୍ ଜିଙ୍ଗୀ) - ବି. (ଘବଟବଏ) : ରିଲିଫ୍, ସହାୟତା, ସାହାଯ୍ୟ - Relief - ଘଥଘ ଘଯଖଯଢଖଓଯ ଯଯଓଜଯ ଓଖଯଯଓ ଖଖଘଥ ଦଖଘଯଢଢ।
- ଏଜଟ ଢଜଓ ଠଟ ଏବଏବଘ ଜଜବଜଟ ଘଖଥ ଢ଼ଜ.ଓଯଢ ଦଖଯବଜଜଯ ଠଟଖଟଘ ଘଯଖଯ ଏଯଯଜଖଜଯ ଜଜବଜଢ-ଜଓଓ - Government has sent relief to flood affected people.

ଠଟଦ ଠଟଦ : (ଟେଁସ୍ ଟେଁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଟଖଯ) : ପେଟେ ଖାଇ ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ କଷ୍ଟ ହେବା - Eating to stomach fill - ଠଟଦ ଠଟଦ ଘଖଥ ଏଯ, ଦଜଘଟଢ ଘଡ଼ ଏଟଦ ଠଟ ଏଜଢ ଯଢଯ ଢଜଯଟଓଜଜଓ।
- ଘଖଥ ଠଟଦ ଠଟଦ ବଜଠଟ ଜଜଠଟଢ ଯଟ ଓଖଢଏଜଓଘ ଜବଜଟଜଜଓ - Having eaten to stomach fill, he has layed on the bed.

ଠଟଦଟ : (ଟେସନ୍) - ବି. (ଘବଟବଏ) : ରେଳ ଷ୍ଟେସନ - Railway station - ଯଟଢ-ଓଜ.ଏଯ ଠଟଦଟ, ଏଯ'ଓବଟ ଠଯଜଘଓ।

ଠଟଦଜ : (ଟେସା) - କ୍ରି./ବି. (ବଜଟଖଜ)/ (ଘବଟବଏ) : ଠେସ - Supporting pole, support - ଠଟଦଜ ଢଜଯଜଘଏ।
- ଊଜ.ଉଯଯ ବଜଏଠ ଏଖଓ-ଢଜଓ ଠଟ ଜଜଢଖ ଏଠଯ'ଢଜ.ଯଖଓ ଢଜ.ଓଯଢ ଘଟଠଏଟଢ ବଠବଟଜଯ ଠଟଖଟଜଜ ଜବଜଜଢ-ଜ - In order to protect the boundary wall from cyclonic storm, it is jammed with iron poles.

ଠଟଯଜ : (ଟେରା) - ବିଂ. (ଓବଟବଟ) : ଟେରା ଆଖିଆ (ପୁରୁଷ) - Defective eye (male) - ଠଟଯଜ, ବଖଜଦଟଢ ଘଟଢ ବଖଯଜ।

ଠଟଯଜ ଠଟଯଜ : (ଟେରା ଟେରା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଖଟଖଯ) : ତେରଛା ଚାହାଣୀ - Oblique look - ଠଟଯଟଓ ଠଟଯଜଓ ବଖଓଖଓ, ଊଏଟଠ ଊଏଟଠ ଠଟ ବଖଓଖଓ ଏଖଯ।
- ଠଟଯଜ ଠଟଯଜ ଜଜଢଖ ବଖଓଖଓ ଯଜଘ - Don't look at me obliquely.

ଠଟଯଯ : (ଟେରୀ) - ବିଂ. (ଓବଟବଟ) : ଟେରୀ ଆଖିଆ ସ୍ତ୍ରୀ - Obliquely eye-sighted woman - ବଖଦଟଢ ବବଯଯ।

ଟେରେ ଟେରେ : (ଟେରେ ଟେରେ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଫଅଘ) : ବେଙ୍ଗର ରଡି - Croak of frog - ଜଥଟ ଜଅଓ ଟେରେ ଟେରେ।

ଟେରେନ୍ : (ଟେରେନ୍) - ବି. (ଏଫଏଧ) : ରେଳଗାଡି - Train - ଜଟପ-ଓଅ.ଠଅ।

ଟେଣେଦ୍ ଟେଣେଦ୍ : (ଟେଣେଦ୍ ଟେଣେଦ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଫଅଘ) : କାନ ଫଟା ଶବ୍ଦ - Deafening sound - ପ୍ଧଠଜ ଠଅ'ଓଅଢ ଓଅଢଅଓ ପଟଧଅ ୮ଅଠଟ।

ଟେଣେ ଟେଣେ : (ଟେଣେ ଟେଣେ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଫଅଘ) : କ୍ଷୀଣ ଶବ୍ଦ - Feeblevoice sound - ଠଅ.ଓ ଠଅ.ଓ ଅଜ ଊଏ୮ଠଅ.ଏ ଠଅଓ ଜଏଘ ଅଘଅଓ।
- ଜଟ'ଓଟଠ ଅଜ ଜଏଏଅ. ଠଟ ଅଘଅଓ ଟଏ ଠଅଓ ଟେଣେ-ଟେଣେ ଘଅଠଅ ଅଟଧଅ - Due to hunger and illness his voice has become feeble.

ଟେପେ ଟେପେ : (ଟେପେ ଟେପେ) - କ୍ରି. (ଟଅଫଏଅଅ) : ଲାଞ୍ଜୁଡ ହଲାଇବା (କୁକୁର), ଯୌନ ଲାଳସା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ପାଖରେ ପାଖରେ ଘୁରି ବୁଲିବା ଓ ଘୋଷି ହେବା - To wag tail (dog), to be exhibitive - ଘଅଓପଏଧ ଟେପେ-ଟେପେ, ଅ.ଘଏଜ ଠଅଅଅଓ, ଯଟେ ଘଯଟେଓ।
- ଓଏପ ଅ'ଠଏଧ ଟଅଠଟ ୮ଯଠଅ ଘଅଓପଏଧ ଯ ଟେପେ ଟେପେ ଟଯଢ-ଅ - Hearing whistling, dog waged its tail.
- ଅଧ ଠଜଅ.ପଟଣ, ଫଏଜଅ ଟଏଜଯ ଢଏ ଅପଏଧ ଟେପେ ଟେପେ ଠଅଘଅଓଅ - You exhibitionist, don't make your appearance in this vicinity.

ଟେଣ୍ଟାର୍ : (ଟେଣ୍ଟାର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଫଏଅଘ) : ଡେରି ହେବା, ଭରା ଦେଇ ବସିବା, ଠିଆ ହେବା, ଥୋଇବା - To lean against, support - ଠଜଅଜଅ, ୭ଠଅଢଅଘଯଟ, ଠଅଘଅଓଏଓ।
- ଓଜଅ.ଜଯଣ ଟଅ'ଠଜ ଜଯ ଟେ'ଠଅଜ ଅଟଅଫଅ - Ladder is leaned against wall.
- ଓଏଘଏଧ ଏଅଘଅଅଧ ଟେ'ଠଅଜ ଘଅ.ଓଣ ଜଯ ଢଟଘଟଠ ଅଟଅଫଅଓ - Grandfather is sitting on a armchair.

ଟେଫଅ : (ଟେନା) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଫଏଅଘ) : ଘାରି, ପଞ୍ଜୁରୀ, ପିଞ୍ଜରା - Cage - ଟଜଅଘଏଓଅଜ, ଓଜଅ.ଜଣ।
- ଟେଫଅ ଏଣଜଟ - Caged parrot.
- ଟେଫଅ ଜଯ ଏଣଜଟ ଢଏଏଏ ଢଏ ଠଅଓ ଠଟଓଣଓଅ - It is not good to cage the parrot.
- ଟେଫଅ ଟଜଏଫ ଏଣଜଟଓ ଊଟଘଟଠ ଯଫଅ - The parrot escaped the cage.

ଟେଫଟେଫଯ : (ଟେନେ ଟେନେ) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଫଏଅଘ) : ପେଟ ଫୁଲି ବଡ ହେବା (ଖାଇ କରି କିମ୍ବା ଗର୍ଭଧାରଣ ପରେ) - Bulged up belly - ପଅଠ ଟେଫଯ-ଟେଫଯ (ପଅଠ ଯଫଟଜଅଫ ଏଏ ପଅଠ ଟେଫଟେଫଯଓ-ଅ (ଟଟଣଣ) ଅଜ ଠଏଧ ଟଅଅଠ ଏଏ ଟେଫଟେଫଯଓ-ଅ)।

- ୱଥ ଽଟୡଽଟୡ ୠଣଠ ଠଣଯଣଧ ଏଡ଼ ଢଣଜ ଓଣଯଟ ୠଣୡଣ - After having eaten so much, he is not able to walk properly.
- ଢଣ.ଏ୬ ୠ୬ଯଯଜଣଓ ପଣୱ ଽଟୡଽଟୡ ଏଯପ ଠଟ ଽୱଯୠଣ.ଓ ୠଣୡଣ, ଓଯଓ୨ଣ. ଣଽଓଣଡ଼ୡ ଓଯୡ ୡଯଽଽ ଯଓଯଓ ୠଣୡଣ - Seeing the bulged up belly of house-wife, it is understood that day of delivery is nearing.

ଽଟଯଟଏ ଽଟଘଟଏ : (ଟେଳେଞ୍ଜ୍ ଟେପେଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣଡ଼ଣଯ) : ବାଜାର ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା - Description of musical drum sound - ଯଏଣଡ଼ ଠଯଜଣଓ ଢଣୱ୨ଡ଼ଣ ୨୬ ୡଣଽଯଟ।
- ଓଯ୬୬ ୠଡ଼ଏଣ ଜଯଠଣଠ ୠଣଜଡ଼ ଽଟଯଟଏ ଽଟଘଟଏ ୠଡ଼ ୨୬ଜଣ ଽଟଯଟଏ ଽଟଘଟଏ ୠଡ଼ ୨୬ଜଣ - Non-tribals have musical drums of various types and they sound 'tenej tepenj'.

ଽଟଯଢଽଟଯଟ : (ଟେଳେ ଟେପେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣଡ଼ଣଯ) : ଅଳ୍ପ ଅଧେ ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ କୌଣସି ବାଗବର୍ଗ ନୁହଁ, ନୀରସ,ନିକୃଷ୍ଟ ଗୁଣର - Meagre and inappropriate type - ଜଜଯଣ ୬ଢଯ୨ ଜ୨ ଡ଼୬ଣ ଽଯଯ୬ ଽଯଯ୬ଣଯ ଢଣଜ।
- ଜଜଯଣ ୬ଢଯ୨ ଏଡ଼ଯ ଽଟଯଟଽଟଯଟ ଯଢଟ୬ଡ଼ ୱଣଽଯ୨ଣ ଓଣଡ଼ ପଯଣ - In most unceremonious manner a few people had assembled there.

ଽଢଽଢଟଓଣୱ : (ଟେଟେ-ଟେଙ୍ଗଜ୍) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ଠେଣ୍ଟଇ ଚଢେଇ, ଟେଣ୍ଟେଇ ଚଢେଇ - Tattler bird - ଽଢଽଢଟଓଣୱ ଯଯଟ।
- ଽଢଽଢଟଓଣୱ ଯଯଟ ଓଣ ୱଠ ୨ଯ୬ଡ଼ ଢଯପଯଜଣଓ - Tattler bird uses to lay egg on ground.

ୱଯଟଓଣ : (ଠେଙ୍ଗା) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ଠେଙ୍ଗା - Cudgel - ୱଯଟଓଣ ଏଣଯଘଣ।
- ଏଣଓ ୱଯଟଓଣ - Bamboo cudgel.
- ୱଯଟଓଣ ଯଘଯପ ୠଣଠ ଯଏ ୡଘ ୠଡ଼ ଓଣ.ଯ ଏଯୱ ଯଯଣ - They came running at me waging cudgel.

ୱଯଯପଣଓ : (ଠେଲାଓ) - କ୍ରି. (ୠଣଯଓଣ) : ଠେଲିବା - To push - ଢଯଣୠଣ।
- ଢଣଯ ଓଣ.ଢଯ ୠଯଣଯ ୠଡ଼ ୱଯଯପଣଓ ଣଽଓଡ଼ ୠଣଓଜଯଢଣ - They pushed me down from bus.

ୱଯଯୠଣଓ : (ଠେକାଓ) - କ୍ରି. (ୠଣଯଓଣ) : ନିଆଁରେ ଠେକେଇବା, ନିଆଁରେ ପକାଇବା - To throw into fire, put fire wood into fire - ୠଯଣ୍ଟାଣ, ଯଣଏଣଯ ୱଯଯୠଣଓ।
- ଜ୬ପଏଣ. ୨ଯ ଯଣଏଣଯ ୱଯଯୠଣଓଣଓ ଏଯ - Put some fire wood in fire place.

ୱଯଯୠଣ : (ଠେକା) - ବି. (ଏ୬ଣ୬ଏ) : ଝଙ୍କା, ଝୁଡି, ଟୋକେଇ - Basket - ୠଯଣ.ଏଜଯ ୠଯଣଯ ଏ୬ଢଯଏ ଣ୨ ଘଯଣ.ଠଓଣ.ଓ ୠଯଣଯ ଯଟଢଣ ଏଣଓ।

ଟଃଽଽଽଗ ଟଃଽଽଽଗ : (ଠେକେଲ୍ ଠେକେଲ୍) - ବି. (ଏଃଽଽଏ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ (ଛୋଟ ଢେଙ୍କି କିମ୍ବା କାଠ ତିଆରି ଗୋରୁ ଗାଈ ଘାଣ୍ଟୁଡିର ଶବ୍ଦ) - Sound of totko (bell of wood tied around the neck of cattle) - ଦଅ.ଟମା ଏଃମଓଦମ ଏଅଓଦଃଅଅ ଟଅଟଦ ୟଅଏଽ।

- ଟଅଟଦ ଓଦ ଅ.ଏମଏ ଘମଃଃମ ଟଃଽଽଽଗ ଟଃଽଽଽଗ ୟଅଏଽଓଅ - Totko produces sound as cow grazes.

ଟଃଽା ୟଟଓଽଦ : (ଠେଜ୍ ସେଙ୍ଗେଲ୍) - ବି. (ଏଃଽଽଏ) : ବିଶେଷ ଭାବରେ ତିଆରି ଛୋଟ ଲୁହା ଖଣ୍ଡ ଚମକିଲା ପଥରରେ ଘଷି ନିଆଁ ବାହାର କରା ଯାଏ । ଏହାକୁ ଠେଜ୍ ସେଙ୍ଗେଲ୍ କହନ୍ତି - It is sparking fire produced by hitting specific type of stone with iron hitter - ଘଏ'ଏ ଓମ'ଟଃଽମ ଓଃଽମଃମ ଃଽ ଏଽଠଏଽଓ ଠଽ ଟଃଽଽା ଦଽଏଃଽଓ ଏଟ'ଓଽଦ ଅଟାା ଅଏଅଏଽଓ-ଅ, ଅଽଅ ୟଟ'ଓଽଦ ଓଏଏଅ. ଠଏଦଅ.ଏ ଃଽଏଃଅ ଏଃଽ ଅଃଅଓଽଅ, ଅଽଏଅଅଠ ଅଽଅଃଽ ୟଟ'ଓଽଦ ଦଅଓଅଅଅଓଽଅ-ଅ।

ଟଃଽଽଅଅ : (ଠେମା) - କ୍ରି. (ଏଅଽଅଅଅ) : ଅଣ୍ଟାରେ ରଖିବା, ଅଣ୍ଟାରେ ଗୁଡାଇ ରଖିବା, ଖୋସି ରଖିବା - To keep in waist with cloth around it, to cling in waist - ଏଅ'ଏଅ ଦଏଓଏମମ ଃଽ ଃଽଠଏଽଓ, ଏଅଓଏଏଅଅ ଓଏମଓଅ.ଏ ଓଅଏଅ-ଅ।

- ଓଅଏଠଏଅ ଏଏଠଏଏ. ଏଅ'ଏଅ ଃଽ ଟଃଽଽଽଗ ଅଽଅଏଅ ଅଏଅଓ-ଅ - He has jamed a tobacco “butra” (small).

ଟଃଽଽଽଏ : (ଠେମେକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଅଽଅଗ) : ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ପାଦ ପକାଇ ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଯିବା (ଗେଡି ଚାଲିବା ଶୈଳୀ) - Going slowly, taking short step (dwarf walking) - ଏଅ.ଓ ଏଅ.ଓ ଠଅମଅଅ ମଓମ, ଦଏଃ ଦଏଃ ଠଅମଅଅ ମଓମ।

- ଏଦମ ଓମଏଃଃମ ଏଅ.ଓଏଏ ଟଃଽଽଏଽ ଟଃଽଽଏଽ ଓଅଓ ଦଏଓ ଗଅଦଅଓ ଏଅଦଅ - That dwarf girl is going to water ghat taking short steps.

ଟଃଽଽଽ ଟଃଽଽଽ : (ଠେସ୍ ଠେସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଏଅଽଅଗ) : ଠେସ୍ ଠେସ୍ ଶବ୍ଦ - Hitting sound, hitting iron with hummer sound - ଏଅଟାା ଦଅଏଽ, ଏଏଟଅ.ଏ ଦଅଏଽ।

- ଏଅଏଅଃଃ ଏଅ.ଃଠଏଦ ଠେ ଏଽଏଅଏଽଓ ଟଃଽଽଽ ଟଃଽଽଽ ଽ ଏଏଟଅ.ଏଽଓ-ଅ - Blacksmith is hammering on an iron and sounds “thes thes”.

ଟଃଽଽଽଅଅ : (ଠେସାଓ) - କ୍ରି. (ଏଅଽଅଅଅ) : ଠୁସିବା, ଜବରଦୋସ୍ତ ଭର୍ତି କରିବା - To accommodate forcefully - ଏଅଗଏଽ ଠଅଏଽଓ ଏଃଅ.ଗ, ଏଃଅଅଏଅ ଏଃଅ.ଗ, ଏଏଟଅ.ଏ ଏଃଅ.ଗ।

- ଦଅଠେ ଓଅ ଅଦଅଏ ଟଃଽଽଽଅଅ ଏଅଦଅଅଅ - Don’t make forceful entry this side.

ମଝରୀ ମଝରୀ : (ଠୋଞ୍ଜ୍ ଠୋଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହୁଠଗ) : ଷ୍ଟେସନରେ ଟ୍ରେନ୍ ଆସିବା ସୂଚନା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଘଣ୍ଟା ପିଟାଯାଏ, ସେହି ଶବ୍ଦର ପ୍ରକାଶନ - Sound of the bell rung at Railway Station - ମଠୁହଠୁ ଲଠୁଚ ଫଣ୍ଡା ଓଲଡ଼ାମଣ ୁଣାଠୁ "ମଝରୀ ମଝରୀ"।

- ଓଣ.ଠମ ୁଠମଠଲଗଓ ପଣ.ଓମଫ ଓଲଡ଼ାମଣ ମଝରୀ ମଝରୀ ଚଡ଼ ଫଣ୍ଡା ଚଠଫ-ଣ - It is time for arrival of train, bell has been rung, it is time for arrival of train.

ମଝଲ : (ଠୋର୍) - ବି. (ଏଚୁଠଚ) : ବଜ୍ରପାତ - Lightning, thunder - ମଝଲ, ଠଣାଣଲ।

- ଯଣାଚଣଯ ଫଣଲଠ ୫ଠୋଣୁ ଲଠ ମଝଲ ଏଚଲଠଣ - Lightning hit the Mahua tree.

ମଝଠଫ, ମଝଠୁ : (ଠୋଦ୍, ଠୋନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠହୁଠଗଓ) : ତା' ପାଖରେ, ଆମ ପାଖରେ, ମାଆ ଠାରେ, ଏହି ଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - It is a word indicating location - ମଏ ମଝଠଫ, ଣଯ ମଝଠଫ, ଣାଏ ମଝଠଫ, ଚୁମ ମଝଠୁ ଠଯଣୁ ମଝଣଖ ଲଠ ପଣଓଣଠଗଓ ାଠୁଠଗଫ ଣ.ଘଣ. ଚଣୁଣ।

ମଝଠମଠଏ ମଝଠଘଠଏ : (ଠୋଣୋଞ୍ଜ୍ ଠୋପୋଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଣୁଠଖଣ) : ଶୁକୁଟା ହୋଇଯିବା, ଦୁର୍ବଳ ହେବା - To become weak (lean and thin) - ଲଗଓଣ ୫ଣାଣଣଓ, ଯଣଲଣଓ, ପଣଓଓଣ ୫ଣାଣଣଓ।

- ଲଚଖଣ. ଠଟ ାମଠମଠଏ ାମଠଘଠଏ ୫ଣାଣଣ ଠୁଠଣଓ - He became very weak due to prolonged illness.

ମଝଠୁ : (ଠୋନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠହୁଠଗଓ) : ାରେ (ମୋ ାରେ, ସେମାନଙ୍କ ାରେ, ତା'ାରେ) - With - ମଏ ମଝଠୁ, ଣଯ ମଝଠୁ, ଣାଏ ମଝଠୁ, ଚୁମ ମଝଠୁ।

- ଚୁମ ମଝଠୁ ଫଟ ାଣ.ୁଚଓ ଣଠୁଣ - It is not with me.

ମଝଠୁମଣ : (ଠୋନ୍ଟା) - ବିଂ. (ଓଚୁଠଚୁ) : ଘୋରି ହୋଇ ଯାଇଥିବା, କ୍ଷୟ ହୋଇଥିବା, ଥୁନ୍ତା ହୋଇ ଯାଇଥିବା - Blunt, blunted - ଘଠଘ ଘଚାମଏ ୫ଣାଣଣ ଚଟଓ।

- ମଝଠୁମଣ ୁଣଘଠପ - Blunted plough.

ମଝଠା : (ଠୋବ୍) - କ୍ରି. (ଚଣୁଠଟଣ) : ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଆଘାତ କରିବା, ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ସେହି ହାତ ମଣି ଆଙ୍ଗୁଠିକୁ ଲଗାଇ ଖୁବ୍ ଜୋର୍ରେ ଛିଟ୍କାଇ ଆଘାତ କରିବା - Spring and hitting with finger, springing to middle finger with the help of thumb to hit - ଚଣ.ମଚା ଠଟ ମଝଠା।

- ଣପଟଯ ଚୁଲଣ.ଫ ାଣଘଣଓ-ଣ, ାଣଓଚଝଣଲ ପଚାମ ଲମଏ ମଝଠା ଘଠଓଣ - Don't be sulky, otherwise I will hit your lips with finger.

ᱛ : (ওব্) : অল্‌চিকি বর্ণ্ণমালার ক্রমরে এহা অঠেইশ তম অক্ষর। এহি অক্ষর ব্যঞ্জন বর্ণ্ণর এবং স্বরবর্ণ্ণ "ও" সাহায্য নেই "ওব্" উচ্চারিত হুএ। "ওব্"র সান্তালী অর্থ হেউছি "চুটি"। মুণ্ড চুটিকু মঝি মুণ্ডরু পানিআরে দুই ভাগ কুণ্ডেইলে যেভলি দিশে ঠিক্ এহি অক্ষর মধ সেহিভলি আকৃতির লিপি স্রষ্টা পণ্ডিত রঘুনাথ মুর্ম্মু এহি মুণ্ডর চুটির আকৃতিরু হিঁ লিপির এভলি পরিকল্পনা করি অছন্তি এবং এহার ডাক মধ্যে "ওব্" রখ্‌ছন্তি। দ্বিতীয়তঃ, অল্ চিকি বর্ণ্ণমালা লেখিবা প্রণালীরে ষষ্ঠ ধাডির তৃতীয় অক্ষর অটে - This is twenty eighth letter in series of Olchiki writing system and third letter in sixth row of Olchiki writing order. This is consonant and is pronounced with the help of vowel - "oo" - "oob". The shape of letter is adopted from the hair on head combed splitting them into two parts in the middle of head. Its name is given "oob" which means hair in Santali - "ᱛ" ᱜᱟ ᱚᱞᱪᱤᱠᱤ ᱚᱨ ᱜᱚᱱᱚᱱ ᱣᱟᱨᱮᱱᱟ ᱛᱚᱞᱤᱠᱤᱨᱟᱜ ᱢᱟᱱᱤ.ᱨ ᱚᱞᱮᱱᱟ ᱚᱵᱚᱵᱟ ᱵᱚᱞᱮᱱ ᱱᱟ ᱐ᱵᱚᱵᱟ ᱚᱞᱮᱱᱟ ᱜᱚᱱᱚ.ᱟ ᱨᱟ ᱨᱟᱵᱚᱱ ᱢᱟᱱᱚᱡ ᱣᱟ ᱚᱨᱚᱜ ᱥᱟᱵᱟ ᱵᱚᱞᱮᱱ। ᱮᱱᱚᱡᱚᱱ ᱜᱚᱱᱚᱱ ᱥᱟᱵᱟ ᱵᱚᱞᱮᱱ ᱱᱟ "ᱛ" ᱣᱚᱱᱟᱨᱟ ᱚᱨᱚᱜ ᱥᱟᱵᱟ ᱐ᱟ ᱣᱚᱨᱟ ᱣᱚᱱᱵᱚᱛ ᱐ᱟ "ᱛᱛ" ᱚᱨᱚᱜᱮᱨᱟᱱ। ᱮᱱᱚᱡᱚᱱ ᱥᱟᱵᱟ ᱣᱟᱨᱮᱱᱟ ᱞᱮᱠᱷᱟᱭᱮᱛ ᱵᱚᱱ ᱣᱚᱨᱟᱣᱚᱨᱮ ᱟᱭᱚ ᱚᱨᱚᱣᱚᱨᱟ ᱵᱚᱞᱮᱱ ᱱᱟ ᱚᱨᱚᱣᱚᱨᱟᱣᱚᱨᱮ ᱟᱭᱚ "ᱛᱛ" ᱚᱨᱚᱜᱮᱨᱟᱱ।

ᱛ/ᱚᱵ: (ওব্) - বি. (ᱯᱷᱮᱴᱷᱟ) : চুটি - Hair - ᱵᱚᱞ।

- ᱚᱢᱟᱜ ᱟᱭᱩᱞᱟᱭᱮ ᱛᱟᱢᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱜᱚᱭ ᱚ.ᱛᱟ ᱮᱱᱡᱚᱱᱚᱣ ᱚᱱᱣ ᱣᱟᱢᱟᱢᱩ ᱵᱚᱞ ᱯᱟᱮᱱᱟᱜᱼᱚ - Our youngest daughter has silky and long hair.

ᱛᱚᱵᱚᱞᱟ : (বত্‌কে) - বি. (ᱯᱷᱮᱴᱷᱟ) : বণ কুন্দুরী - Wild poorbal not used for vegetables - ᱵᱚ.ᱡᱷ ᱛᱚᱵᱚᱞᱟ (ᱛᱚᱵᱚᱞ ᱣᱚᱯᱟ, ᱮᱱ.ᱨᱵᱚ.ᱝ ᱵᱷᱡᱷᱩᱱᱟ ᱯᱟᱵᱚ ᱩᱯᱚᱜᱼᱚ, ᱮᱴᱚᱡ ᱮᱴᱚᱡᱚ ᱛᱟᱱ ᱵᱷᱡᱷᱩᱱᱟ ᱵᱚ ᱯᱟᱝᱚᱜᱼᱚ)।

ᱛᱚᱵᱚᱱᱟ : (বত্‌রী) - বিং. (ᱜᱷᱮᱴᱷᱮ) : বতুরা পাগ, ভিজি বতুরী যাইথিবা - Fully wet, soft - ᱛᱚᱱᱚᱯ, ᱚᱡᱚ ᱯᱚ.ᱛᱟᱡ।

- ᱛᱚᱵᱚᱱᱟ ᱵᱚᱡᱚᱭ ᱱᱚ ᱡᱷᱟᱵᱷ ᱥᱱ ᱯᱟᱵᱷᱚᱱᱚᱮ ᱡᱷᱟᱵᱷ ᱯᱚᱜᱚᱮ ᱚᱯᱚᱮᱚᱜᱼᱚ - If seeds are sown in fully wet soil, seeds germinate soon.

ᱛᱚᱵᱚᱨ : (বতর্) - ক্রি. (ᱵᱚᱞᱮᱭᱚ) : ডরিবা, ভয় করি ডরেইবা - Fear, afraid of, frighten - ᱛᱚᱨᱚᱜ, ᱛᱚᱵᱚᱨᱚᱜ, ᱛᱚᱨᱚᱜ ᱚᱴᱚᱜ।

- ଅଏମ ୟଅଚଠ ଦଟ ଏଅଠଅଽଟଅଅ - We feared very much.
- ଚଟମ ଜଅଦଟ ଏଅଠଅଽଅଓ ଓଟଓଅ - We are afraid of him.
- ଚଟମ ଚଅ.ଏମ ଏଚଠଅଽମ ଜମଟ ଓଟ ଏଅଠଅଽ ଅୟଅ ଦଟଓଅଓ - That one eyed old lady frightens us daily.

ଏଅଠଅଏ : (ବତଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅଅ) : ହୀନମାନ କରିବା, ଅପମାନିତ କରିବା, ଖରାପ ଭାଷା କହି ଅସମ୍ମାନ କରିବା, ନିନ୍ଦା କରିବା - To insult, to deprecate - ଽଅଘ ଯଅ'ଓଅଦ, ଦଅ'ଜଅ ଏଅଠଅଏ, ଟମ'ଜଅ.ଅ।
- ଅ'ଜଽଅ ଯଅଘ ଜଅ ଅଦଅଘଟ ଦଅ'ଜଅ ଏଅଠଅଏ ଅଚଅଅଅ - Don't make jock with blind one.

ଏଅଠଅଏ : (ବତଜ୍) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ଛିଣ୍ଡା, ଛିଣ୍ଡାକନା (ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ମାସିକିଆ ଋତୁ ପ୍ରବାହ ସମୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଛିଣ୍ଡା କନା) - Sanitary napkin, a piece of cloth used by women during their menstrual period - ଏଟ'ଓଅ ଓଟ'ଜଏଘଅଓ, ଏଟ'ଓଅ ଦଏଓଏଘ,ଏଅଏଅ, ଚଏଘମ ଚଅଅଅଓ ଘଅ'ଜଅଚଏମଓଅ. ଅଚଠଅ ଽଟ ଏଟ'ଓଅଓ ଓଟ'ଜଏଘଅଓ।

ଏଅଠଅଦ, ଏଚଠଦ : (ବତଲ୍, ବୁତୁଲ୍) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ବୋତଲ - Bottle - ଏଅଠଅଦ, ୟଟଓଅ ୟମୟମ।

ଏଅଠଅଘ, ଏଅମଅଘ : (ବତାମ୍, ବଟମ୍) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ବଟମ - Button - ଜଅଠଚ ଏଅଠଅଘ, ଏଅ.ଚମ ଏଅମଅଘ।

ଏଅଓଅଏ : (ବଗଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅଅ) : କଣା କରି ଭିତରର ମାଂସଳ ଅଂଶ ବାହାର କରିବା (ପାଚିଲା ପଣସ) ଭିତରର ଗଚ୍ଛିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାର କରିବା (ଧାନ ପୁଡିଆ), ଚିରିବା, ଖୋଲ କରିବା, ଭାଙ୍ଗିବା, ପୋଟଳି ଭାଙ୍ଗିବା - To cut out tear apart, break up, take out from pole - ଚଽଅଦଅଅ, ଅଦଓଅ (ଏଅ:ଜମ), ଘଅୟଅଅଓ, ଏଽଏଓଅଅ.ଓ, ୟଏ ଏଽଏଓଅଅ.ଓ (ଏଏଏ), ଘଅମଅଘ ଏଅଓଅଏ, ମଏଚଏଏ ଏଅଓଅଏ।
- ଯଅଽଟ ଏଅ:ଜମ ଠଟଘଟଘ ଚଅ ଏଅଓଅଏ ଚଟଜ-ଅ - Old bandi (straw ball of paddy) got inaugurated today.
- ଏମଦମ ଓଽଅଅଟମଅଅଘ ଚଅ ଏଅଓଅଏ ଚଟଜ-ଅ - They tore apart the ripe jackfruit.
- ଜଅଚଅ ମଏଚଏଏ ଏଅଓଅଏ ଟଅଅ - Coocking earthen pot gave way.
- ଘଅଦଅଅ ଘଅମଅଘ ଦଟ ଏଅଓଅଏ ଚଟଜ-ଅ - We made a hole in ball of leaves where powder of tamarind leaves is stored.

ଏଅ'ଓଅଘ : (ବଙ୍ଗମ୍) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ମହାପ୍ରଭୁ, (ଭଗବାନ) ମାରାଂବୁରୁଙ୍କର ଆଉ ଏକ ନାମ - Another name of Almighty Marang Buru - ଯଅଽଅଓ ଏଓଽଓଅଅଅଓ ଅଽ ଯମଜ ଏଚଠଏଘ।

ଏଅ'ଓଅ : (ବଙ୍ଗା) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ଦେବତା, ଦେବାଦେବୀ - Gods and goddesses, spirits - ଏଅ'ଓଅ ଏଓଽଓ (ଯଅଘଘଅଘ ଏଅ'ଓଅ, ଏଅଯଟଽ ଏଅ'ଓଅ,

ଶାଓନ ଠାଁଉନ, ୮ୗଯନ. ଠାଁଉନ, ଠନ.ଜଗୗ ଠାଁଉନ) ଫଟୋଓଁଟ।

- ଠାଁଉନ ଫଡ ଠନଙଁଡ ଏଟପଡଙ-ନ, ଁଟଡଁଡୋନଓ ଫନଘଟ ନ.ଭଡନ.ଡଡଙ-ନ - Bongas (spirits) are not visible but their power is felt.

ଠାଁଉନ : (ବଙ୍ଗା) - ବି. (ପଁଟଁପ) : ମାସ - Month - ଯନ.ଜୗ୦, ୫ନ'ଫଡ (ନଠଡୋନଓ ଫଡ ୫ନ'ଫଡ ଘଁୗ୫ଓଁୗ ଠାଁଉନ ଜଁଭଁଓ-ନ)। ପୗଫନ. ୫ନ'ଫଡ ଯଁପଁଓ ଭଓଟଟ ଁପଯନ.୮ ଫଓନ.ଓଁୗଠ ଫଡ ଯୗଫ ୫ନ'ଫଡ ନଓ ୀଡ୦ଡ ୫ନ'ଫଡ ଓଟଓଟ ୀନଜଡନ'ଟନଓ ଠାଁଉନ ଠାଓଓ ଭନ.ଯୗ ଜଁଭଁଓ ୦ଟ ଯନ.ଜୗ୦ ଫଡ ଠାଁଉନ ଜଙ ଠଡ ଯ୦ନଓ-ନ)) ୀଟପଟଭ - ଯନଓଓ ଠାଁଉନ, ଘଓନ.ଓଁଟଟ ଠାଁଉନ, ୫ନ.୦, ଠନ.ଭ୮ନ.ଭ, ୀଓଟୀ, ନ୮ନଘ ଟଯନଟ।

ଠାଁଉନ ଫୗ୮ଟଯ : (ବଙ୍ଗା ଦିଶମ୍) - କ୍ରି. (ଭନଟଡନ) : ସ୍ୱର୍ଗବାସ ହେବା, ଦେହାନ୍ତ ହେବା, ପରଲୋକ ହେବା - To die, to pass away - ଠାଁଉନ ଫୗ୮ଟଯଡଓ, ଯନଟନଘଁଡୀୗଓ, ଓଁୀଁଡଓ, ୮ଟଓଡଓଓ ଘଁଡୀୗଓ, ଫନଓ ଫଟଘଡଯ, ଠଟଟଠଡଓ, ଓଟ୦ଟ,।

- ୀଘ ଠନଠନ ଫଟ ନ.ଠୀ ଘନ.ଯୗପ ଜଟ ଠାଁଉନ ଫୗ୮ଟଯ ନଭନଟନଓ - My father has gone to heavenly abode long ago.

ଠାଁଉନ ଠନଠନ : (ବଙ୍ଗା ବାବା) - ବି. (ପଁଟଁପ) : ମାରାଂ ବୁରୁ - Marang Buru - ଯନଜନଓ ଠଓଜଓ।

ଠାଁଉନ ନଭଓ : (ବଙ୍ଗା ଆୟୋ) - ବି. (ପଁଟଁପ) : ଜାହିରାଙ୍ଗୀ, ଜାହେର୍ ଆୟୋ - Jahirangi, Jaher ayo - ୀନ.ଯୀଜନ.ଓଟୀ, ୀନଯଟଜ ନଭଓ।

ଠାଁଉନଭଟୀ : (ବଙ୍ଗାୟନୀ) - ବି. (ପଁଟଁପ) : ଦେବୀ - Goddess - ଠାଁଉନଭଟୀୀ ଠନ.ଯଁ, ଟଜନ, ଠାଁଉନ ଜୀଟୀୀ। - ୫ନ'ଫନଟ ଫଡ ଠୀଫଁ ଠାଁଉନଭଟୀ ଁନଟନଭ - Chandan is wife goddess of god Bidu.

ଠାଁଉନ ଯଘଁଘଟ : (ବଙ୍ଗା ହପନ୍) - ବି. (ପଁଟଁପ) : ପ୍ରଭୁଙ୍କର ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି (ଦେବାଦେବୀ) - Children of God (gods and goddesses) - ୫ନ'ଫଡ ଠାଁଉନ ଜୀଟ ଯଘଟ ଯଘଁଘଟ (ଯଁଠୀୀପ ଏନଜନଓ ଠାଁଉନ ଠଓଜଓ ଁଡ)।

ଠାଁଉନ ଫନଘଟ : (ବଙ୍ଗା ଦାଳେ) - ବି. (ପଁଟଁପ) : ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି, ଦୈବୀଶକ୍ତି - Miracle, unforeseen strength - ପଟପଡଓ ଠନଓ ପଟପଡଓ ୮ଟଁନଟ ଫନଘଟ।

ଠାଡଓ ଠାଡଓ : (ବଂ-ବଂ) - ବିଂ. (ଓଁଟଁଟ) : ମେଲା, ଖୋଲା, ଖୋଲ, ବଡ ଆଁ କଣା - Wide opening, open, hollow, hole with wide opening - ଠାଡଓ ଠାଡଓ ଠଓଁଠଓନ.ଓ।

- ଠନ.ଫଁ ନଘଟ ଜଟ ଠାଡଓ ଠାଡଓ ଠଓଁଠଓନ.ଓ ନଁଠନଟନ - There is big hole in embankment of agricultural field with wide opening.

ଦଥଚ : (ବଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ପେଣ୍ଡୁ - Ball - ଛଗଦ୍ଭ।

ଦଥଚଥ : (ବଲ) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ପଶିବା, ଭିତରକୁ ପଶିବା - Enter into - ଚଜଥ.ଅ ଦଜଗଦଜଥ. ୟଟଢ ୟଟଟ ଗଢଗଓ।

- ୟଟଦଥ ଥଅଥଓ ଦଜଗଦଜଗ ଦଥଚଥ ଟଟଥଓ - Dog entered into the house.

ଦଥଚଥଟ : (ବଲନ୍) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ଭିତର ଆଡକୁ ଯିବା, ପଶିବା - to penetrate, go inside, enter, pass into - ଚଜଥ.ଅଚଓ, ଦଜଗଦଗଜଗ ୟଟଢ ଦଥଚଥଟ।

ଦଥଚଥଥ : (ବଲାଓ) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବା, ଅଭ୍ୟାସ କରିବା, ତାଲିମ ଦେବା - To be habituated, habituate, train - ଘଥ.ଜଚଥ.ଥ, ଘଥଯଥଦ, ଘଥଅଥଚ।

- ୟଟଦଥ ଦଥଯ ଢଚ ଥ.ଦଗ ଦଜଥ.ଓଗଯ ଦଥଚଥଥ ଥଚଥଢଟଓଥ - You have trained your dog very well.

ଦଥଚଅଚ ଦଥଢଥ : (ବକ୍ଳ ବଦା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ଛେଳି ବୋଦା, ବଡ ଏବଂ ବୟସ୍କ ବୋଦା - Big and matured buck - ୟଟଦଥ ଜଥଢଯଅଥ ଦଥଢଥ ଯଟଜଚଯ।

ଦଥଚ : (ବଙ୍କ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ : ମୁଣ୍ଡି, ମୂଳ – Root, staring point, beginning - ଘଜଟଦଥଦ୦, ଯଚଅ, ଟ୦ଥଯଥଦ।

ଦଥଚ : (ବଙ୍କ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ବୃନ୍ତ (ଫଳ ଫୁଲର) - Stem (fruit and flower) - ଦଥଚ (ଚପ, ଓଜଥଟଦଥଅ, ଯଥ୦ଥଢ, ୦ଥଯଟଜ, ଚଥଯଥଦଥ ।ଥ ଚଥ ଜଟଟଥଓ ଦଥଚ)।

ଦଥଚଚ : (ବକ) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ବଡ ଛୁଆର ସାନ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଜନ୍ମ କରିବା ବା ହେବା - Giving birth to younger brother and sister - ୟଟଦଥ ଯଥଘଥଟ ଜଗଟ ଯଚଦଗଯ ଦଥଢଯଥ ଦଚଯଗଟ ଯଚଢଚଓ।

- ଥଢଓ ଦଥଦଥ ୟଟଦଥଢଗଦ ଯଥଘଥଟ ୦ଥଢ ଚଗଟ ଦଥଚଚ ଥଢଟଥ ଦଜଥଟଢଥ - Parents generated younger brothers and sisters of eldest one.

ଦଥଚଚ ଦଥ.ଯଚ : (ବକ ବାହୁ) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ସାନ ଭାଇର ସ୍ତ୍ରୀ - Wife of younger brother - ଯଚଦଗଯ ଦଥଢଯଥଢଗଦ ଦଥ.ଯଚ (ଦଥଢ ।ଥଦଟଜ ଟଢଥ)।

ଦଥଚଚ ।ଥଜଥଥଢ : (ବକ ଜାଓଁୟ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ସାନ ଭଉଣୀର ସ୍ୱାମୀ - Husband of younger sister - ଦଥଚଚ୦ ଚଯଗଦ ।ଥଜଥଢ।

ଦଥଚଥଜ ଦଥଚଥଜ : (ବକର୍ ବକର୍) - କ୍ରି. (ଚଥଟଥଥ) : ରାଗିବା, ଗାଳି ଦେବା, ବକର ବକର କରିବା - Grumble, to irritate, talk repeatedly - ଟଢଟଜ, ଜଚଅ, ଜଚଯଟଜ, ଦଜଥଦଥଜ ଦଜଥଦଥଜଜଚଢ, ଜଥ.ଓଗଢ।

- ଠଝଯଛଟଓ ଯଣ, ଣଣଜଓ ଢଝଜଣଣଯ ଯଜଢଜଛ ଯଜଢଜଛଜଓ ଢଜଣଜ - Be silent, you are irritating since long.

ଯଜଢଜଜ ଯଜଢଜଜ : (ବକଦ୍ ବକଦ୍) - କ୍ରି. (ଢଜଣଜଜଜ) : ରାଗି କରି ବହୁତ ସମୟ ଧରି ଭଟର ଭଟର ହେବା (ସ୍ତ୍ରୀ) - To grumble for long time (female) - ଢଜଯଜଜଜ ଢଜଯଜଜଜଜଓ, ଛଜ.ଓଯ ଠଣ ଣଓଣଛ।
- ଯଜ.ଘଢ ଠଜଓ ୟଣଠଜଓ ଢଝଜଣଣ ଯଜଢଜଜ ଯଜଢଜଜ ଣ ଢଜଣଜ - His wife is grumbling at him since morning hour.

ଯଜଢଜଯ : (ବକମ୍) - ବି. (ଦଢଣଢଯ) : ତୋର ସାନ ଭାଇ - Your younger brother - ଜ.ଯମଯ ଘଢଠଯଦ ଯଜଓଯଜ।
- ଯଜଢଜଯ ଜଜ ଠଜଯ ଜଢଜଛଣ ଜଜଜଓ ଢଜଣଜ? - Where is your younger brother studying?

ଯଜଢଜଦ : (ବକଞ୍) - ବି. (ଦଢଣଢଯ) : ମୋର ସାନ ଭାଇ - My younger brother - ଯଦଯଯ ଘଢଠଯଦ ଯଜଓଯଜ।
- ଯଜଢଜଦ ଜଜ ଓଜ.ଓ ଣ ଓଢଘଯ ଢଜଣଜ - My younger brother is grazing cows.

ଯଜଢଜଜ : (ବକା) - ବିଂ. (ଓଢଣଢଣ) : ବୋକା ନିର୍ବୋଧ, ମୂର୍ଖ - Foolish, stupid, silly - ଘଢଛଢଛଢ, ଜଠଢଛଜଯ, ଜଜଯଜଜଜଓ।

ଯଜଢଜଜଜ : (ବକାଓ) - କ୍ରି. (ଢଜଣଜଜଜ) : ବକିବା, ଏଣୁତେଣୁ କହିବା - To speak blunt, to disclose - ଜଜ.ଓ ୟଜଜଜଛ, ଢଢ ଜଜଣଜଜଓ ଢଜଠଛଜ ଜଜ.ଓ ୟଜଜଛ, ଛଜଯ।
- ୟଜଢଛଜଜ ଜଜଢଜ ଯଜଢଜଜଜଜଓ-ଜ - Soothsayer discloses/reveals.

ଯଜଢଜଜ, ଯଜଢଜଜ ଯଜଠଣ : (ବକଲ୍, ବକଲ୍ ବଡେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଣଜଯ) : ଗୋଳିଆ କରିବା, ପାଣିକୁ ଘାଣ୍ଟି କାଦୁଅ କରିବା, ଦୂଷିତ କରିବା - To pollute, to make water dirty - ଜଯଓଛଜ, ଯଜଠଣ, ଯଜଠଜଛ ଯଜଠଜଛ।
- ୟଘଛଜଯ ଏଜ.ଠଘ ୟଜଜଠଜ ଜଜଜଜଢଯ ଯଜଢଜଜ ଯଜଠଣଓଜ - Don't pollute pure and sacred race and society.
- ଫଢଢଜଛଘ ଜଜଓ ଓଘଜଓଛଜ. ଢଜ ଯଜଢଜଜ ଯଜଠଣ ୟଜଠଜ ଢଣଜ-ଜ - Children have made pond water muddy and dirty.

ଯଜଢଜଜଓ : (ବକାଃ) - ବି. (ଦଢଣଢଯ) : ଲାଉର ଡଙ୍କି, ଏହା ବାଲି ଚୁଆରୁ ପାଣି ଭରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଏବଂ ତୋରାଣୀ ଭାତ ବାଢିବା କାମରେ ଲାଗେ, ତୁମ୍ବା ଲାଉରେ ତିଆରି ଡଙ୍କି, ପୂର୍ବେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ବାଲି ଚୁଆରୁ ପାଣି ଭରା ଯାଉଥିଲା - Ladle of bottle gourd used for pouring water in pitcher and taking out gruel rice from rice pot - ଯଜଠଜଜ ଛଣଓଜଜ ଯଜଢଜଜଜ, ଜଜଜଢଜ ଢଢ ଜଜଛ ଓଯଠଯଢ ଓଣଢଣଯ ଢଘଓ ଜଜଓ ଢଢ ଛଣ ଢଜଓଜଜଜଜଓ-ଜ।

ଯଜଯ : (ବଜ୍) - କ୍ରି. (ଢଜଣଜଜଜ) : ଖସି ପଡିବା, ବୃନ୍ତରୁ ଖସି ପଡିବା, ଖସରି ପଡିବା

- To slip down - ଏହାହାର ପରିବେଶ, ଦଳ ଭାହାର ଅଧିକାର ପରିବେଶ।
- ପାକୁଆ ଗଛଟାରୁଆର ଏହି ଭାହାର ଏହା ପରିଣାମ - The stem of the ripe jackfruit gave way to fall down/The ripe jackfruit slipped down from its stem.

ଏହାଏ ଏହାଏ : (ବଜ୍ ବଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦଶାସୂଚକ) : ବଜ୍ ବଜ୍ ପୋଚି ଯିବା - Decaying thoroughly - ଏହାଏ ଏହାଏ ଯାଉଛନ୍ତୁ।
- ପାକୁଆ ଭାହାରୁଆ/ଗଛରୁଆ ଫଳଗୁଡ଼ାକ ଭାହାର ପରିବେଶ ଏହାଏ-ଏହାଏ ଯାଉଛନ୍ତୁ ଭାହାର - Falling from the tree, ripe jackfruits are decaying, stinking.

ଏହାଏଇଲା : (ବଜ୍ଲାଓ) - କ୍ରି. (ଭାଙ୍ଗିଲା) : ଭଲ କରି ଉତମ ମଧ୍ୟମ କରି ପିଟିବା, ଗାଳି ଦେବା, ଧମକାଇବା - To beat, scold, thrash thoroughly - ମାରିଲା, ବାଡ଼ିରେ, ଚଟାଣିରେ।
- ଭୂତଟାଏଙ୍କୁ ପୋଡ଼ାଏଲା. ଯାହିଁ ପାଇଁ ଫୁଟି ଫଣିଲା ଭଟିରୁ ଭାଲିଲା ଲୋ ଏଇ ମାସାଦ ଯୋ ଏହାଏଇଲା ଭଟିରୁ ଭାଲିଲା - One day I caught hold of the stealing children and thrashed them black and blues.

ଏହାଲ : (ବଜର୍) - ବି. (ଦଶାସୂଚକ) : ବଜ୍ରପାତ - Lighting, thunder - ମାଘରେ ଏହାଲ, ଘରଏକ ଏମାଏପମ।
- ଲାଠି ଏଲୁଡେ ଚାପ ଫଳରେ ରେ ଏହାଲ ଦଶାସୂଚକ - Lighting hit a mango tree in our garden.

ଏହାଶଳ : (ବଙ୍କା) - ବି. (ଦଶାସୂଚକ) : କାଠ ବୋଝ। - Bundle of fire wood - ଧଳଘଳ ଏହାଶଳ, ଯାଯାମ ଏହି ଧଳଘଳ ଫଟ ଏହାଶଳ।
- ଏଳୁ ଏହାଶଳ ଧଳଘଳ ଠାରୁ ଭାରୁମ ଳଚଳଫ-ଳ - We have bought two bundles of fire wood.

ଏହଏ : (ବମ୍) - ବି. (ଦଶାସୂଚକ) : ବୋମା - Bomb - ଏଳ.ରଚଫର ଏହଏ।

ଏହଳଳୁ : (ବଙ୍କାଲ୍) - ବି. (ଦଶାସୂଚକ) : ବାଳିଆ ମାଛ - Trout fish - ଏହଳଳୁ ଘଳ.ଚଚ।

ଏହଳଳଓ : (ବଙ୍କାଃ) - ବିଂ. (ଓଚାସୂଚକ) : ବୋକା - Foolish, stupid - ଏହଚଳ, ଠଳୁହଳଳଓ।
- ଚଟା ଏହଳଳଓ ଫଟ ଳାଠଏ ଏଘଟାଳଳଟାଟଲଳ, ଯାଟଠଳ ଘଟ ଏଳଓ ଟୁଘଏଓ ଳଲଳ - Don't engage that fool, he knows nothing.

ଏହାଚଳଲ, ଏହାଚଳଏ : (ବସ୍କାଓ, ବସ୍କାମ୍) - କ୍ରି. (ଭାଙ୍ଗିଲା) : ଗର୍ଭପାତ କରିବା - To do abortion, aborted - ରଳ.ଘଚଫ ପାଏ ଭାଙ୍ଗ, ରଳ.ଘଚଫ, ଏହାଲରେ, ଘହାଲଳଓ ପାଏ, ଏହାଚଳ.ଠ ଭାଙ୍ଗିଲ ଲୋଲ ପାଏ।
- ଏଳ:ଓଚଲଳ. ଚଚୁପା ଓଚରଏଘାଟାଲଟେ ଚଳଳଟେ ଏହାଚଳଏ ପାଏ ଭାଙ୍ଗିଲ - When she became pregnant unmarried, she aborted the foetus.

ଏହିଠାରେ : (ବସ୍ତର୍) - ବି. (ପ୍ରାଦେଶିକ) : ବସ୍ତ୍ର, ଲୁଗାପଟା - Cloths - ମୋତେସମ୍ପର୍କରେ ମୋଠାରେ।
- ଆମ.ଯମ୍ପ ଜଣ ଆମଠେଣଡ ଏଠାର ମଠବାର ଏହିଠାରେ ଯଣ ଏଆଡ ଠାଆଁଣ - We did not have decent cloth in earlier days.

ଏହିଯେଠାଆ : (ବସ୍ମତା) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ମରିଯିବା, ମୃତ୍ୟୁ ହେବା - To pass away, die - ଓଡ଼ାଏଡ଼, ଓଡ଼ିଆଡ଼, ଏଁଏଆଡେଆଡ, ଜଆଡ ଜଆଯେଆଡ, ଏଆଁଆ ଜମ୍ପାଏଯେଆଡ, ଯଆଁଆଯାଡ଼ିମ୍ପାଡ, ଏଆଡିଆଡେଯାଡ଼ିମ୍ପାଡ, ।
- ଆମଠ ମ୍ପାଏ ଆଡେଡ ଏଆଏଆ ଠଆଜଠ ଆ.ଏମ୍ପ ଜମ୍ପାଏ ଯଆଏଆଠଏଆ ଆଠଏଯେଠାଆ ଆଠଆଠଏଆ - Our parents have passed away long ago.

ଏହିଯେଠାଆ : (ବସ୍ମତା) - ବି. (ପ୍ରାଦେଶିକ) : ମାଟି ମାଆ, ପୃଥିବୀ - Earth - ଭୋ-ଯଆଏଆ, ଭୋଟୋ।

ଏହିଠାଆ : (ବସ୍ତା) - ବି. (ପ୍ରାଦେଶିକ) : ବସ୍ତା (ଚାଉଳ ବସ୍ତା) - Sack - ଏହିଠାଆ (ଯାପ୍ତାଏ, ଯୁଆଠାଏ ଜଠଯଠ ଏହିଠାଆ)।

ଏଠଓଏଠ : (ବଂଶ) - ବି. (ପ୍ରାଦେଶିକ) : ବଂଶ, କୁଳ - Race, dynasty - ଏଁଜଆ., ଠଓଏଁଠ, ୱାଆ.ଠମ୍ପ ଏମ୍ପାଓଆ.ଜଓ।
- ଆଠଏ ଜଣ ଠଓଟଓଆଆମ୍ପ ଏଠଓଏଠ ଯଠମ୍ପ ଠଆଠଏ ଏଠ - We belong to Kherwar race.

ଏହିଆଆଠ : (ବସାଓ) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ବସାଇବା - To set up, to establish - ଏଆ.ଯଏଆ.ଠ।

ଏହିଆଠ : (ବସାମ୍) - କ୍ରି. (ଠଆଦେଠଆ) : ଚରି ସାରିବା ପରେ ବସା ରହିବା (ଗୋରୁ, ଗାଈ) ଏକାଠି ହେବା - To spend night after grazing - ଆ.ଠମ୍ପ ଯଏଯ ଠଆଠଏଆଯ, ଏଏଓଏଠଯ ଜଠଏଯ।
- ଏଆ.ପ ଏଆଓଆଠ ଏମ୍ପ ଏମ୍ପାଓ ଓଯଠଠ ଆ.ଠମ୍ପଆଆ ଆଓ ଯଆଜ ଏମ୍ପାଓ ଓଯଠଠ ଏହିଆଠଯଆ - Wild buffalo and antelopes use to graze in Sinbir (Sin forest) and they spend night in Madbir (Mad forest - bamboo forest).

ଏହିଆ : (ବସା) - କ୍ରି. (ଭାବବାଚକ) : ଭୁସି ହେବା, ମୁନିଆଁ ଅସ୍ତ୍ରରେ ଭୁସିବା - To pierce, to prick stab - ଏଓଏଆ., ଜଠଠାଠଠଜ, ଏଠଏଠଜ ଯଆଓଆଯଠଜ।
- ଏଜଓପ୍ମ ଠଟ ଏହିଆ ଯଟଆଜ - He was pierced by an arrow.
- ଏଆଠଆଠ ଖଓଏଓମ୍ପ ଠଟ ଯଆଯଆଏଆଟଟ ଏହିଆ ଠଟଜଟଜଆ - Dacoit stabed the moneylender with a knife.

ଏହଯଠଜ : (ବହଃ) - ବି. (ପ୍ରାଦେଶିକ) : ମୁଣ୍ଡ - Head - ଏହଯଠଜ।
- ଯଠଯ ଯଠଯଠଟ ଯଟ'ଜଟ ଏହଯଠଜ ପ୍ରଠଜଟ ଜଠ ଆପ୍ଠଏ ଯଆଠଜଆ.ଠ ଆଠଠଠଆ, ଏଠ'ଜଟ ଠଠ ଏମ୍ପାଓ ଏହଯଠଜଠଜ-ଆ - Human beings with black heads are most dangerous animal, don't believe them instantly/Don't believe human beings with black-haired head easily, they instantly become treacherous.

- ᱚᱞᱚᱞᱫ ᱱᱚᱞᱚ ᱯᱞᱚᱞᱫᱩᱱ - Don't make your head wet/ Don`t get involved

ᱚᱞᱚᱞᱫᱞᱫ - (ବହଗଃ) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱞᱩᱱ) : ମୁଣ୍ଡେଇବା, ଦାୟୀତ୍ୱ ବହନ କରିବା –To take responsibility, to shoulder, to be responsible, to become head - ᱚᱥᱱᱤᱱᱫ, ᱚᱥᱱ.ᱤᱣᱟᱫᱱ. ᱫᱞᱫ ᱠᱵᱚᱱ.ᱮᱞᱫ।

- ᱮᱞᱩᱱ ᱵᱱ.ᱡᱟ ᱚᱱᱚᱵᱥᱤᱱ ᱞᱵᱞᱫ ᱚᱞ ᱚᱞᱚᱞᱫ ᱴᱟᱱ? - Whom shall we make head for this work?
- ᱞᱵᱞᱫ ᱡᱚ ᱚᱞᱚᱞᱫᱞᱫ ᱚᱱᱵᱚ ᱤᱴᱚᱴᱮ ᱵᱱᱮᱱ - Nobody is willing to shoulder the responsibility.

ᱚᱞᱚᱱᱤ : (ବହର୍) - ବି. (ᱣᱵᱮᱵᱚ) : ଧାରା, ପ୍ରଣାଳୀ, ପଦ୍ଧତି, ଶୈଳୀ - Method - ᱜᱥᱱ.ᱥ ᱦᱵᱚᱵᱤ, ᱜᱥᱱᱤᱱ, ᱮᱴᱟᱱᱚ।

- ᱡᱚᱞᱥ ᱡᱚᱞᱩᱞᱮᱱᱫ ᱱ.ᱚᱵ ᱚᱴ'ᱫᱴᱮ ᱤᱴᱟᱱᱫ ᱚᱞᱚᱞᱫᱤ ᱯᱟᱴᱮᱱᱫ-ᱱ - There is a set of rituals for establishing santal village.

ᱚᱞᱚᱱᱚᱡ : (ବହାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱞᱩᱱ) : ଭସାଇବା, ଡୁବାଇବା, ପାଣି ସୁଅରେ ଭାସିବା - To drawn, to be swayed away, to be washed away - ᱱ.ᱚᱵ ᱱᱜᱚᱞᱫ, ᱜᱱᱫ ᱤᱴ ᱚᱞᱚᱞᱱᱚᱡᱞᱫ, ᱚᱞᱚᱴᱯᱞᱫ।

- ᱚᱱᱮ ᱚᱴ ᱫᱱᱚᱱ ᱱᱣᱴ ᱱ.ᱚᱵ ᱵᱞᱜᱚᱵ ᱚᱞᱚᱞᱱᱚᱡ ᱧᱱᱚᱱ ᱴᱮᱱ - Villages situated by the bank of rivers are washed away in flood water.

ᱚᱞᱚᱴᱯ : (ବହେଲ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱞᱩᱱ) : ପାଣି ସୁଅରେ ଭାସିଯିବା - To be drawn in the current of river water, in running/flowing water - ᱜᱱᱫ ᱤᱴ ᱚᱞᱚᱞᱱᱚᱡᱞᱫ, ᱜᱱᱫ ᱚᱴ ᱱ.ᱚᱵ ᱣᱜᱣᱫ, ᱡᱴᱯᱵᱱᱚᱡ ᱣᱜᱣᱫ, ᱱ.ᱚᱵ ᱣᱜᱣᱫ ᱱᱤ ᱵᱮᱵᱞᱚᱞᱫ।

- ᱡᱣᱤᱱ.ᱡᱵᱮᱣ ᱱᱞᱱᱫ ᱤᱣᱚᱞᱚᱯ ᱧᱱ.ᱣᱵᱣ ᱵᱡᱵᱫ ᱫᱱᱚᱱᱚᱱ ᱫᱤᱱᱚᱱ ᱤᱴ ᱦᱱᱚ ᱥᱵᱧᱵᱞ ᱵᱴᱜ-ᱱ, ᱮᱴᱱᱜᱜᱮ ᱯᱣ'ᱞᱣᱮ ᱜᱱᱫ ᱤᱴ ᱚᱞᱚᱴᱯ ᱣᱜᱣᱫᱴᱮᱴᱮᱱ - Hiramuni, while bathing in river ghat slipped her slipper in the flowing water, it drawned in the current of water.

ᱚᱞᱚᱣᱚᱞᱚᱣ : (ବଞ୍ଜ୍ ବଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ᱚᱞᱮᱞᱩᱜ) : ଲମ୍ବା ଭାବରେ, ବହୁତ ଲମ୍ବା ହୋଇ, ଆଗକୁ ଲମ୍ବି ଥିବା, ପ୍ରଲମ୍ବିତ ଭାବେ - Elongated - ᱞᱣᱯᱣᱭ ᱚᱣᱤᱫᱱ.ᱜ ᱣᱜᱣ ᱵᱱᱫ।

- ᱡᱚᱞᱤ ᱤᱴ ᱯᱱᱤᱱᱜᱱᱫ ᱚᱞᱚᱱᱚᱱ ᱚᱣᱚ ᱚᱞᱚᱭ ᱚᱞᱚᱭ ᱱᱵᱱᱮᱱ - A python has layed on the road elongated.
- ᱡᱚᱞᱤ ᱡᱚ ᱚᱞᱚᱭ ᱚᱞᱚᱭ ᱚᱣᱤ ᱚᱣᱤ ᱚᱴ ᱚᱣᱤᱫᱱ.ᱜ ᱣᱜᱣ ᱱᱵᱱᱮᱱ - Road has passed through forest elongated.

ᱚᱞᱤ : (ବର୍) - ବି. (ᱣᱵᱮᱵᱚ) : ବର, ଆଶିର୍ବାଦ - Blessings - ᱚᱞᱤ, ᱱ.ᱮᱣᱤᱚᱞᱱᱜᱜᱭ।

- ᱣᱚ ᱚᱞᱤᱣᱚ ᱥᱚᱱᱚᱞ ᱵᱱᱮᱱ, ᱱᱚ ᱜᱜ ᱜᱞ ᱧᱱᱣᱡᱱᱚᱡ ᱤᱴᱜᱜ ᱚᱵᱜᱫ ᱜᱱᱫ ᱡᱚ ᱚᱱᱵᱚ ᱧᱱ.ᱚᱵ ᱜᱱᱣᱴᱫᱱᱚᱱ - I am

blessing that nobody would beat you in knowledge.

ଏହାଏହଠହାଃ : (ବର୍‌ବତର୍‌) - ବିଂ. (ଓଃଟଃଟ) : ଭୟ ଆଶଙ୍କା - Fear, scare - ଏହଠହାଃ ଏଃଜଏଃଟହ।

- ଅଦଟ ଜଃ ଏଃଲଃ ଅଯଟ ଲଟଦଟ ହଯଅଓ ଅଃଅଅ ଲଟଏଃ ଯଗଦଗଅଅଓ ଏଃ ଏହାଃ ଏହଠହାଃ ଏଅ.ଟଃଓ ଅଟଅ - Though we have a house at the foot of hill, we have no fear or scare of anything.

ଏହାଃଟଜ'ଜଅଏ : (ବର୍‌କନ୍ଦାଜ୍‌) - ବି. (ଏଃଟଃଏ) : ଗୁପ୍ତଚର ସିପାହୀ - Spy policemen - ଃଃଃ ଃଃଃଠଟ ଃଅଠଜଅ ଗଜଗ ଅ.ଓଃ ଃଚ ଟଗଘଅ.ଏଗ।

ଏହାଠହଟ : (ବର୍‌ତନ୍‌) - ବି. (ଏଃଟଃଏ) : ବାର୍ଷିକିଆ ସେବା ଉପଲବ୍ଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା - Annual maintenance service contract - ଏଅଏଅ'ଟଅଓ ଏଃଠଅ. ଅଯ ଏଃଠଯଅ.ଏ ଏଅଃଜଯଅ ଟଅଯଏଅଃଗଓଅ. ଯଃଯଅଅଯ।

- ଠଃଏଜଅଓ ଏଃଠଅ. ଅଯ ଏଃଠଯଅ.ଏ ଦଅ.ଓଗଜ ଏଃଜଗ ଃଚ ଏହାଠହଟ ଅଃଃଅଜ ଜଟଓଅ - In order to repair and maintain the tumdah (madal) a cobbler is annually contracted.

ଏହାଟଟ : (ବର୍‌ନ) - ବି. (ଏଃଟଃଏ) : ପ୍ରକାର, ଭଳିଆ, ରଙ୍ଗ - Type, kind, colour - ଦଟଃଅ, ଯଅଯଜ, ଯଯଜ।

- ଘଃଏ ଏହାଟଟ ଟଗଏ ଦଟ ଜଯଯଃଅଅଯଯଜ ଃଅଟଅ - We are in need of white colour chicken.

ଏହାଏଅଜଃ : (ବର୍‌ବାଦ୍‌) - କ୍ରି. (ଏଅଟଯଅ) : ତଳିତଳାନ୍ତ ହୋଇଯିବା, ନଷ୍ଟଭ୍ରଷ୍ଟ କରିବା - To be ruined, to ruine - ଯଅ.ଘଃଜଯଜ, ଠଅଦଅ ଦଅ:ଏଗଓ, ଟଗଟଅ.ଯଠଃଗଓ, ଏଯଟଅଅ.ଯଠଃଗଓ, ଏଯଟଅଅଅଅଓ ଠଟ ଏଗଟଯଜ, ଏଅ.ଗଗଏଯଜ, ଏଟଯଏଅଜଯଜ।

- ଃଟଗ ଏଯଯ ଜଃ ଘଅ.ଯଏଅଅ. ଏଃ-ଏଃ ଠଟ ଏହାଏଅଜଃ ଖଅଏଅ ଟଟଅଅ - He ruined himself by taking alcohol regularly.

ଏହାଠଟଜ : (ବର୍‌ତେଦ୍‌) - କ୍ରି. (ଏଅଟଯଅ) : ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଉପଲବ୍ଧି ହେବା, ସର୍ବଦା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିବା, ଅଣ୍ଟେଇବା - To become sufficient and adequate, plentily available - ଅଟଦଅଅ ଅଯ ଃଏଯଅ.ଏ ଃଯଜ ଏଅ, ଦଅଏଅଯ ଟଟଅଅଅ ଦଅଏଅଯ ଃଯଜ।

- ଜଅଃଦଅ ଏଠଏ ଃଚ ଏହାଠଟଜ ଃଯଜ ଏଅ ଏଅଯଟ - Let there be adequate food stuff always.

ଏହାଦଅଏ : (ବର୍‌ଲାମ୍‌) - ବି. (ଏଃଟଃଏ) : ବର୍ଚ୍ଛା - Spear - ଏଅ.ଯଖଃଗ।

- ଏହାଦଅଏ ଠଟ ଖଟଦଯଅ ଃଚ ଏଃଏଃଟଅ.ଜଯଦ ଃଟଜଜଟଖଅ - They stabbed the tiger with spear to death.

ଏହାଚ, ଏଃଯଃ : (ବର, ବୋରୋ) - ବି. (ଏଃଟଃଏ) : କଳିଜା - Lever - ଗଟଏଚାଯଃଚ।

- ଟଗଏ ଗଟଏଚାଯଃଚ - Lever of chicken.

ଏହାଯଗ : (ବରଲ୍‌) - ବିଂ. (ଓଃଟଃଏ) : ପିଛଳ - Slippery, lubricated - ଦଟଏଟଜ ଏହାଯଗ।

- ଽଅଽଅ ଘଳ.ଅଏଳ.ପ ଓଅ ଳ.ଏଵ ଏଅଲଅଘଳ - Snow cream and powder is very fine and slippery.

ଏଅଲଅଏ : (ବରଜ୍) - ବି°. (ଓଏଽଏ) : ସରୁ, ପତଳା - Lean and thin - ଽଳଽଏଳ, ଏଅଲଅଏ।

ଏଅଲଅଏ ଏଘଏଳଲ : (ବରଜ୍ ବେମାର୍) - ବି°. (ଓଏଽଏ) : ଗୋଡ ସରୁ ହେବା ବେମାର - Polio - ଏଅଲଅଏ ଏଘଏଳଲ।

ଏଅଲଅ : (ବର) - କ୍ରି. (ଚଳଽଅଅଳ) : ଡରିବା - To fear - ଏଅଠଅଲଅଓ।
- ଳ.ଏଵ ଽଅଚଠଅ ପଟ ଏଅଲଅ ଟଽଳ - We feared very much.

ଏଅଲଅଘ ଏଲଚଠ : (ବରମ୍ ଭୂତ୍) - ବି. (ଘଚଽଚଘ) : ବ୍ରହ୍ମଭୂତ, ବାମନାଭୂତ - Brahma ghost - ଏଅଲଅଘ ଏଲଚଠ, ଽଚଚଚ ଏଲଚଠ ଓଅ ଳ.ଏଵ ଏଳଲଅଳଓ ଳଲ ଚଽଚପ ଚଽଚପଳଚଅ, ଓଳଲଟ ଚଅଲଟ ଓଚଘଚଏ ଚଳଠଟ ୱଳଓଓଓଳ ଏଳଲଳ ଏଳଏଳ ଲଟଽଳଓ ଓଳଲଟ ଲଟ ପଟଏଟଓ ଚଅଓ-ଳ। ଽଚଚଚ ଏଲଚଠ ଓଅ ଏଳଚଅ ଏଅଠଅଲ ଅଓୟଅଅଳଳ, ଘଟଽଚଲଲଳଽ ଏଅଠଅଲ ଓଟଚଅ ଘଟପଅଓ-ଳ। ଽଚଚଚ ଓଅ ଓଚଽ ଏଘଲଓଳଳ.ଘ ଚଅ ୟଳୟଳପଳ।

ଏଅଲଳ : (ବରା) - କ୍ରି. (ଚଳଽଅଅଳ) : ପଚିଯିବା - To decay - ଽଟଝଳଓ।
- ଚଽ ଏଳଲଳଓ ଚଅଏଅଏଳଳ ଚଲଳ.ପଘ ଓଟ ଏଅଲଳ ଓଘଏଘ ଟଽଳ - A big pumpkin unnecessarily decayed.

ଏଅଲଳଏ : (ବରାମ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଽଅଅଳ) : ବତୁରୀବା, ବତ୍ରିବା - To melt in water, to become soft - ଓଳଓ ଠଟ ପଳ.ଏଘଓଅଓ, ଲଳଘଳଓ, ପଅଏଅଓ ପଟଘଟଲଅଓ, ଲଅଏଅଘ ଚଟଳଟଏଳଓ ଏଳଽଳ ଚଅ ପଅଏଅଓ ଠଟ ଓଟଏଟଲ ଳଲ ଲଳଘଳ ୟଳଏଳଳଓ।
- ଽଳଘଚଳ ଏଳଽଳ ଏଅଲଳଏ ଚଳଓ ଏଟ - Get the oily soil softened by watering it.

ଏଅଲଳଏଅଲ : (ବରାବର୍) - କ୍ରି. (ଚଳଽଅଅଳ) : ସମାନ ସମାନ ହେବା - To be equal, equalized - ଏଳଲଳଏଅଳ.ଲଘ।
- ଽଘଠ ଓଅ ଏଘଽଳ.ଏ ଚଘଠଳ.ଏ ଏଅଲଳଏଅଲ ଟଽଳ - Now our accounts are settled down.

ଏଅଲଳଏଅଲ : (ବରାବର୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଅଽଅଘ) : ନିୟମିତ ଭାବେ - Regularly - ଏଅଘଓଅଲ ଓଟ, ଓଘଽ ଓଟ, ଏଅଲଳଏଅଲ।
- ଳଚପଟ ଓଅ ଏଅଲଳଏଅଲ ଏଳ.ଲଘଳଓଅ ଏଳଏଳଲ ଓଳଏଳଲ ଓଅପଟ ଽଟଽ ଏଘଏଚଓ ଚଳଽଳ - We have been going to Baripada town regularly.

ଏଅଲଳଠ, ଏଅଲଳଓ : (ବରାତ୍, ବରାଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଳଽଅଅଳ) : ଫରମାସ କରିବା, ବରାଦ ଦେବା, ଦାୟିତ୍ୱ ଦେବା - To assign, to allot job - ଏଳଠଅଓଳଅ, ଚଳ.ଏଘ ଏଲଟଏଳଳ।
- ଏଘପ ଳ.ଓଚ ଘଏ ଚଅ ଏଅଲଳଠ ଳଚଳଓ ଓଘଏଘ - I have been given responsibility of bringing meat.

ଠଥଲଥଠ : (ବରାଟ୍) - କ୍ରି. (ଚଥଈଥଥ) : ମାରିବା - To kill - ଖଯ୍ୟଠଥ.ଥ ଓଥଢ, ଓଥା ଠଯ୍ୟଚ।

- ଽଚଚଲ୍ୟ ଢଥ ଅଈଥଢ ଲଅଦଅ ଠଥଲଥଠ ଥଚଥଢ ଅଓଥ - We have killed the pig long ago.

ଠଥଖଥଓ : (ବଚଃ) - ବି. (ଘଚଈଚଘ) : ଅବରୋଧ, ପ୍ରତିବନ୍ଧକ - Obstruction, block, barricade - ଽଥଢଓଅ ଢଥଲଥଘ, ଽଥଢଓଅ ଢଥଲଥଘ ଚଯଥଖଥ, ଽଥ.ଈଚଘ ଽଯଥ.ଈଠଯ।

- ଘଥ ଓଥଽଈଅ, ଯଥଘଥଥଓ ଠଥଖଥଓ ଚଥଘ ଽଈଥଯଥ ଓଯ୍ୟଠଯ ଚଥଢ-ଥ - Oh god, remove all the obstructions and impediment on the way of our life.

ଠଥଖଥଈ : (ବଚନ୍) - ବି. (ଘଚଈଚଘ) : ବଚନ, କଥା, ପ୍ରତିଜ୍ଞା। - Word, promise - ଚଥଠଯଥ, ଲଥଘ, ଠଥଖଥଈ, ଓଥଽଘଯଲଥଥ।

- ଥଽଅ ଢଥ ଽଥଘ ଘଚ ଢଥଥଽଅ ଅଘ ଢଥଘଘଅଖଥଓ-ଥ, ଠଥଖଥଈ ଓଅ ଠଥଽଅ ଠଅଠଯଥଲ - We cannot afford to serve you food, only our sweet words our hospitality.

ଠଥଖଯଥଲ : (ବଛର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଈଥଘ) : ପ୍ରତିବର୍ଷ - Annually - ଽଅଲଘଥ ଘଯ୍ୟଖଯଯ।

- ଠଥଖଯଥଲ ଓଅ ଠଯଯ୍ୟଚଚଢଠ ଲଅଢଥଚ ଚଚ ଽଥଠଠଲଥଖଥ - There is fair and function held at Bhimkund every year.

ଠଥଢଢଲଲଽ : (ବଦ୍ରଜ୍) - ବିଂ. (ଓଚଈଚଈ) : ଗନ୍ଧିଆ, ଅପରିଷ୍କାର, ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନ - Dirty, vicious, polluted - ଚଽଽଲଥ, ଚଈଚଥଲଥ, ଢଥଓ-ଘଚଠଚଘ।

- ଚଈଯ ଠଥଢଢଲଲଽ ଘଯ୍ୟଢ ଯଥଠ ଲଅ ଘଯ୍ୟଢ ଢଯଥଥ ଯଚ ଠଥଖ ଚଘଚଓ-ଥ - That dirty fellow does not bath even once in a week.

ଠଥଢଢଲଈଥଘ : (ବଦ୍ନାମ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଚଈଚଅ) : ଦୁର୍ନାମ, ଅପବାଦ, କୁଖ୍ୟାତ - Stigma, ill name defame - ଠଥ.ଅଯଠ ଘଚଠଚଘ, ଘଥ.ଈ ଽଚଈଘଥଈ ଖଥଢଢଥଓ, ଘଚଠଚଘ ଚଯଥଲଚଥଘଓ।

- ଚଯଥ.ଢଯଈଥଓ ଠଅଢଚ ଥଢଢଚ ଠଚଢଲଚଈଥଘଯଥଘଥ - Don't defame me for no reason.

- ଠଚଢଲଚଈଥଘ ଯଚଅଥଓ ଢଚ ଚଯଥ.ଠଯଲ ଠଥ.ଈଚଓ-ଥ - Defamed person have no respect.

ଠଥଢଲଢଢଥ : (ବଦ୍ଲା) - ବି. (ଘଚଈଚଘ) : ପ୍ରତିଶୋଧ - Revenge - ଠଚଢଲଢଢଥ, ଯଥଢଢଥ, ଘଚଠ।

ଠଥଢଲ ଚଯଚଲଖଥ : (ବଦ୍ ଖର୍ଚ୍ଚା) - ବି. (ଘଚଈଚଘ) : ବହୁଖର୍ଚ୍ଚ - Extra vagrancy - ଠଯଈ ଢଥ.ଚଠଯ ଚଯଚଲଚଖଥ।

ଠଥଢଲ : (ବନ୍ଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଥଈଚଘଥ) : ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା, କରିବା - To close, stop, cease - ଽଯଓ, ଘଚଖଥ.ଢଚଓ।

ଠଥଢଲଢଢଥଅ : (ବଦ୍ଲାଲ୍) - ବି. (ଘଚଈଚଘ) : ଗଛରେ ଗୁଡେଇ ହୋଇ ଉପରକୁ

ଚଢିବା, ଏକ ପ୍ରକାର ଲତା, ଏହି ଲତାର ଏକ ପ୍ରକାର ପିଚ୍ଛିଳ ରସ ବାହାରେ, ଏହି ପିଚ୍ଛିଳ ରସ ପାଣିରେ ଚାଉଳ ଚୂନା ମିଶାଇ ଏକ ପ୍ରକାର ଘୋଳ ତିଆରି ହୁଏ ଏବଂ ଏହି ଘୋଳରେ ବନ୍ଦାଣ ପର୍ବରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ଅଗଣା ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ସଜାଇ ଥାଆନ୍ତି - It is a kind of wild creeper fastoons on the tree. It has lubricating juice of the stems. Santal people use to mix this lubricant juice with flour to make mixture.They paint their courtyards during the occasion of Sahrai with this . (Bondana function) - ଏହଡ଼ଏହଅ ଧଅ.ମମ ଡ଼ଅ ଡ଼ଅଜଧ ଜଧ ଏଧଡ଼ଜଅଏ ଜଅଚଅଏ-ଅ, ଧଏଏଅ ଧଅ.ମମ ଚଅମଧଏ ଚଅଏଧ ଡ଼ଅଓ ଜଧଚଅ ଏଅଏଧ ଚଅଓ-ଅ, ଧଧଅ ଡ଼ଅଓ ଅଡ଼ଅ ଅ.ଏମ ହଧଅଧଏ ଏଅଅଧଏ ଏଅଜଅଅଅଓ-ଅ। ଧଧଅ ଏଅଜଅଅ ଡ଼ଅଓ ଜଧ ଏଅହଅଓ ଏଧଠଅ ଚଅଏଧ ଠଅଅଅ ଅଅଜଅଏ ଘଅଅଓ ଜଧ ଜଅଧଅ ଚଅ ଓଅଅଅ ଠଅଏଅଅ, ଏଅଡ଼ଏହଅଅ ଧଅ.ମମ ଡ଼ଅ ଽଏଅଚ ଚଅଚଧ ଚଅଏଧ ଏଧଅଧଧ ଚଅଡ଼ଅ ଏଅଡ଼ଏଅଅଓ-ଅ।

ଏହଡ଼ଅ : (ବଦ) - କ୍ରି. (ଚଅଠଏଅ) : ବୋଦା, ମାଈ ଛେଳିକୁ ଯୌନକ୍ରୀଡା ପାଇଁ ମନାଇବାର ଅଭିନୟ - Persuasion of buck with she-goat for copulation - ଏହଡ଼ଅ ଏହଡ଼ଅ, ଠମଅମ, ଏହଡ଼ଅ ଘଅ.ଜଜମ ଏହଡ଼ଅ, ଏହଡ଼ଅ ଏହଡ଼ଅ ଚଅଏଧ ଚଜଅ.ଏଚ ପଅ.ଓମଡ଼ ଘଅ.ଜଜମ ଽ ଖଅଜଠଅଅଏଽଅଖଅ।

ଏହଡ଼ଅଚ : (ବଦଲ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଠଏଅ))/ (ଏଚଠଏ) : ପରିବର୍ତନ - Change - ଅ.ଜଚ ଘଜଽଅଜଅଏ, ଘଜଽଠଽଅଜଅଏ।
- ଠଅଏଅ ଅଠଽଠ ଜଽଡ଼ଅଚ ଜଅଠଅଏଅଜଅ ଓଽ ଏହଡ଼ଅଚଅଽଅ-ଅ - On this earth everything changes.
- ଚଜଅଜଏ ଅଜ ଏହଅଓ ଚଜଅଜଏ ଜଽଯଅ ଏହଡ଼ଅଚ ଡ଼ଅ ଯଏଖଏଓ ଓଽଖଅ - You need or don't need, change would occur definitely.

ଏହଡ଼ଅଚ : (ବଦଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଠଏଅ) : ଅଦଳ ବଦଳ ହେବା - Exchange - ଽଯ ଽଘଽଯ, ଏହଡ଼ଅଚ।
- ଠମଠ ଠଽଡ଼ଅଜଓ ଜଽଧଅ ଯଅଚଅ ଯଏଡ଼ଅ.ଯ ଚଅଓ ଏହଡ଼ଅଚ ଚଽଡ଼ଅ-ଅ - We had exchanged our mala mudam (necklace and finger ring) long long ago.

ଏହଡ଼ଜଅଚ : (ବନ୍ଧକ୍) - ବି. (ଏଚଠଏ) : ବନ୍ଧକୀ, ବନ୍ଧକ - Mortgage - ଏହଡ଼ଜଅଚ।
- ମଏ ଏଅଏଅ ଅ.ଏମ ଘଅ.ଏମଚ ଜଽ ଅଚଽଖଅଜଓ ଯଅଠଅଜଓ ଏହଡ଼ଜଅଚ ଚଽଡ଼-ଅ - My father had mortgaged our land long back.

ଏହଡ଼ଅ : (ବଦା) - ବି. (ଏଚଠଏ) : ଛେଳି ବୋଦା - Buck - ଏଽଜଅଏ ଏହଡ଼ଅ, ଅ.ଏଜଖଅ. ଏଽଜଅଏ।

ଏହଡ଼ଜଽଏ : (ବନ୍ଧେଜ୍) - ବି. (ଏଚଠଏ) : ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯୋଗାଡ - Arrangement - ଏଚଓଅ.ଘ, ଏଽଏଅଠଏଅ।

- ଯୀଡ଼ୁଟ ଲେ ୱଥା-ବ୍ୟ ଲେଟଣଡ ଏଥ'ଡ଼ଶେୱ ଯେଟଏଣଡ-ଅ - In the meeting there is arrangement of food/meal.

ଏଥମଯେଟ, ଏଥଯେଟ : (ବଣ୍ହେଁ, ବଳ୍ହେଁ) - କ୍ରି. (ଚଅଏଥଅ) : ବାଧ୍ୟ ହେବା - To be compelled, to be bound - ଏଥଯେଟ'ଓ, ଏଅଡ଼ଶେଟଓ।
- ଏଅ.ଣଯଅ.ଲ ଯେଟଏଥଓ ୱା ଏଥମଯେଟ ଯେଟଅ - I became compelled to visit in-laws house.

ଏଥମଥଏଶଥୱ : (ବଣଭଜ୍) - ବି°. (ଓଚଏଚଏ) : ମୋଟା ଓ ଲମ୍ବା ଚିକଣିଆ - Elongated stoutly polished - ଏଥୱ ଅଚଅଏ ଦଯେଚଅ ଯଥୀଅ ଅଲ ୱୀଦୀୱ, ଏଶଥଚଥୀ।
- ଏଶୀଠଲଅ. ଚଶଥଏ ୀଅଥୀଚଚଅ ଓଯ ଏଥମଥଏଶଥୱ ଯ ଅଲ ଅଠଥଚ ଚଯେଙ-ଅ - He took out suddenly an elongated and polished one.

ଏଥଣ : (ବୟ୍) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ନାରୀ ଯୌନାଙ୍ଗ (ସ୍ତ୍ରୀ) - Female organ, girl (unmarried) - ଏଚଣଅ., ଯଅ:ଣ, ଏଅ:ଓଚଥଅ. ଚଚଯୀ।

ଏଥଣଯଅ : (ବୟ୍ହା) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ଭାଇ ଭଉଣୀ - Brother sister - ଏଥଣଯଅ ଏଚଯୀଏ।

ଏଥଣଦଅ : (ବୟ୍ଲା) - ବିଂ. (ଓଚଏଚଏ) : ଲମ୍ବା ଓ ଉତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ - Tall and healthy, handsome - ଚଏଚଦ ଅଲ ଦୀଚୀଜ ଦୀଚୀଜ ଯଥଯୀଥଚଥଅଏ।
- ଏଥଣଦଅ ଚଅ.ଏୀ ଯଟଲଥଯ - Tall and slim castrated goat.
- ଏଥଣଦଅ ଚଥଯଅ - Tall and handsome boy.

ଏଥଣଠଥଲ : (ବୟ୍ତର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଏଥଅ) : ବେଶୀ ଦିନ ଟିକି ରହିବା - To last long, survive long - ଅ.ଏୀ ଓୀଏ ଏଅଯଅଥଚଓ, ଏଅଏଓଅଥଚଓ, ଅ.ଏୀ ଓୀଏ ୀୀଥଚୀଜ ଠଅଯଟଏ, ୀୀଚଅ.ଚଥଓ।
- ଏଥଚଅ ଦଚଓଯଯୀ ଓଚ ଏଯଏ ଫଅଯଯଅଥଏଏ, ଅ.ଏୀ ଓୀଏ ଏଥଣଠଥଲ ଯଏଏ - This cloth is of fast quality, it lasted long.
- ଏଯଓଅ ଯଥଯ ଚଥଓଚ ଅ.ଏୀ ଓୀଏ ଚଚ ଏଥଣଠଥଲ ଦଯେଅ - Old generation of people were surviving long.

ଏଥଣଠଥଲଥମୀ : (ବୟ୍ତରଣୀ) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ବୈତରଣୀ ନଦୀ - River Baitarani - ଏଥଣଠଥଲମୀ ଓଅଏଅ, ଯଅଲଅଓ ଓଅଏଅ।
- ଏଥଣଠଥଲଥମୀ ଓଅଏଅ ଲଯେଟ ଏଶୀଏଚଏଏ ଓଅଲଯଅ ଯେଟଏଅଓ-ଅ - Bhimkund darha (deep reservoir) is there in the river Baitarani only.

ଏଥଣଥ : (ବୟ) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ପୁଅ ପିଲା - Boy - ଚଥଯଅ ଓୀଓଡ଼ଲଅ.।

ଏଥଣଥଦ : (ବୟଲ୍) - ବି. (ଏଚଏଚଯ) : ଗଞ୍ଜା କୁକୁଡାର ଲମ୍ବା ପୁଚ୍ଛ - Train of cock, long tail feather of cock - ୟ:ଏୀ ୟୀଯ ଖଚଯୀ ୀୀଦୀୱ ୀୀ।

ଓଡ଼ିଆ : (ବୟ୍ନା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ବନ୍ୟା - Flood - ଓଜାଟ, ଜୋଡାଜ ଓଜାଟ।

ଓଡ଼ିଆ : (ବୟସ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ବୟସ - Age - ଓଜା.ଯ, ୬ଯଟଛ।
- ୱ୬ଜଜା.ଟ ଓଡ଼ିଆ ୬ଜଯଜ - Young age boy.

ଓଡ଼ିଆ : (ବୟାନ୍) - କ୍ରି./ବି. (୬ଜାଟଜଜା)/(ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେବା, ମନ୍ତବ୍ୟ - Statement, to state - ୬ଜାଠଛଜ, ଛଜଯ ଯଜଢଜଛ, ଢଜ.ଡ ଯଜାଠଟ, ଯଜ.୬ଛଯ ଟଯ।
- ଜ୍ୱାଜଜ ଓଜାଡ଼ିଆ ଟ ଟଯ ୬ଟଢ-ଜ - He gave his statement.

ଓଡ଼ିଆ : (ବୟାନ୍) - କ୍ରି. (୬ଜାଟଜଜା) : ଆରୋପ ଲଗାଇବା, ଆଣିବା - To allege, to bring allegation - ଓଜଢ୍ୱାଟଜାଯ, ଛଜଯ ଯଜ୍ଞାଡ଼ାଢ, ଢଜଯ।
- ୬ଛଜ.ଢଯ ୬ଛଜ.ଢଯ ଠଟ ଜ୍ଞାଢଜଯଟ ଓଜାଡ଼ିଆ ଢଟାଡ଼ିଆ - Don't allege against us for nothing.

ଓଜଠାଡ଼ିଆ : (ବଣ୍ଡୟଲ୍) - ବିଂ. (ଭ୍ୟଚ୍ୟଟ) : ଗେଡି ଏବଂ ମୋଟି (ସ୍ତ୍ରୀ) - Short height bulky woman - ଓଜ:ଠାଡ଼ିଆ. ଯଜାଜ ୬ଚ୍ୟଯ, ଯଛଟଠ ଜ୍ଞାଛ ଯଜାଜ ଯଜ:ଡ଼ାଚ୍ୟ।
- ୬ଟଯ ଓଜଠାଡ଼ିଆ ଯଜ:ଡ଼ାଚ୍ୟ ଢଜ ଜ୍ଞ.ଠଯ ଘଜଯଟ ଟଯଟ ଜ୍ଞ୬ଜଢ ୬ଜଢଜ - That short height bulky woman has deceived many.

ଓଜଠାଢଜାଠ : (ବଡ୍ଲାଟ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ବଡଲାଟ୍, ବଡ ହାକିମ - Governor General of India - ଓଜଠାଢଜାଠ (ଟଜାଘଟଠଚ ୱାଜ.ଛଯ ଜଯଜଯ ଛଯଟଯାଚ ୱାଜଠ ୬ଛଜଟ ଯଜାଛଜଢ ଘଜ.୬ଯଘ।

ଓଜଠାଜାଚ : (ବଡଜ୍) - କ୍ରି. (୬ଜାଟଜଜା) : ଚିପୁଡିବା (ଲୁଗା) - Rinse to wrench, squeeze - ଢଯାଠଛ, ଜ୍ଞ.ଢ୬ଛ ୬ଜାଠଟ ଢଜାଢ ଜଜାଠ ଓଯାଠ ଓଯାଠ ଓଯାଯ।
- ଜଢଜ ଢ୬ଓଚଯଯ ଠଟଯ ୮ଛଯ୬ ଓଜଠାଜାଚଚ ଘଟ - Rinse the wet cloth to drain out water.

ଓଜଠାଜାଚ ଘଜ:ଠାଯ : (ବଡଜ୍ ହାଣ୍ଡି) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ଚଲା ହାଣ୍ଡିଆ - Stirred handi (rice beer) - ଓଜଠାଜାଚ ଘଜ:ଠାଯ, ଘଟଛଜ ଢଜାଢଜ ଛଟ ଓଜଠାଜାଚ ୬ଜାଠଟ ଢଜଢଜଛ ଢଜଢଜଛଜଠ ଘଜ:ଠାଯ।

ଓଜଠାଜ : (ବଡା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳିତ) : ବୋଡା ସାପ - Python - ଓଜଠାଜ ଠାଯା।

ଓଜଠାଟ : (ବଡେ) - କ୍ରି. (୬ଜାଟଜଜା) : ଦୂଷିତ, ଗୋଳିଆ, ଅପବିତ୍ର - Polluted, dirty, vicious - ଘଜ.ଢଢଜ., ଜ୍ଞାଜଛଜ, ଓଜଜ୬ଜଢ ଓଜଠାଟ, ୱାଜାଜଛଜ., ଜଜଢଜଠ, ଘଟାଜଢଜଠ।
- ଓଜଠାଟ ଜଠଜ - Muddy water.
- ୮ଜଟଟଛଢଜଠଛଜ ୱାଜ.ଠାଯ ୮ଜଜ୍ଠଜ ଜ୍ଞଢଜ ଓଜଠାଟଢଜ - Don't pollute the sacred race and community.

ଓଜଟଜାଚ : (ବନଜ୍) - ବିଂ. (ଭ୍ୟଚ୍ୟଟ) : ଅତି ଚିକ୍କଣ ମସୃଣ ଓ ସରଳ - Very smooth, polished & straight - ଟଜଟଜଘଜ, ୮ଜାଚଛଟ, ଯ୍ଯ୬ଜ.ଠ

ଯଖଯଖ ଏଖା ଅଏଅଟ ଦଟଏଅ ଓଏଦଅ:ଏ ୮୮ଅ:ଏ, ଏଖଓଦଅ।

- ଅ.ଏଅ ଟଅଯଅଓ ଏଖଟଖା ୮ଅ:ଏଅ'ା ଏଖଅଅ ଓଅଢଏଯଅ. ଏଅଟଅଓ - He is handsome boy.

ଏଖଟଅଢଅଦ : (ବନଦଲ୍) - ବି. (ପ୍ରକୃତି) : ପରବର୍ତ୍ତନ - Change - ଅ.ଯଏ ଯଏଟଯଅଖ।

ଏଖଏଯ ଏଖଏଯ : (ବଡର୍ ବଡର୍) - ବିଂ. (ଓଏଟଏ) : ଅତି ଅପରିଷ୍କାର (ପାଣି), ଦୂଷିତ - Muddy water, polluted - ୬ଠଅ୮ଏଠଅ ୭ା୭ଯଅ (ଜଅଓ)।

ଏଖଟଅା୭ଅଅଅ : (ବନେଝାଳ୍) - ବିଂ. (ଓଏଟଏ) : ଚାରିଆଡେ ବିଛାଡି ହୋଇଥିବା, ଏଣେତେଣେ ପଡିଥିବା - Scattered everywhere - ଓଖଠଅଯଅଅଅ ଠଅଯଅ ଏଅଟଅ ଘଅଟଠଟ ଟ୭ଅଠଟ।

- ଅ:ଓଠ୭ଅ. ଯଅଠଅଅ ଏଖଟଅା୭ଅଅଅ ଅଦଖଯଟ ଓଅଠଅଓଅ - Don't throw used plates of leaves everywhere.

ଏଖଟ ଏଖଟ : (ବନେ ବନେ) - ବିଂ. (ଓଏଟଏ) : କୁଶଳ ମଙ୍ଗଳ - Well, hale, healthy - ଟଅଯଅଓ, ଟଅଯ୭ଅଠ, ଏଏଓଅ, ଏଟଟ।

ଏଖଅ : (ବଳ୍) - ବି. (ପ୍ରକୃତି) : ଧାନପୁଡା ଗୁଡାଇ ରଖିବା ପାଇଁ କୁଟା ବା ନଡାର ମୋଟା ରସି, ଦଉଡି - Thick straw rope used principally to bend rice bandis, ropes made by different methods - ଘଏଅଏ ଏଅ:ଓଅ ଏଟଓ୭ଅଅଘ ଏଖଅ, ଯଟଠଟ୭ ଏଖଅ, ଦଟଏଟଓ ଏଖଅ, ଓଅଦଅଓ ଏଖଅ।

ଏଖଅଏଟ/ଏଖଅଏଟ : (ବଳ୍ହେ/ବଣ୍ହେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଖଟଖଅ) : ବାଧ୍ୟ ହୋଇ - Under compulsion - ଏଖଅଏଟ ଯଖଠଟ, ଏଅଓଓଟ ଠଟ।

- ଏଖଅଏଟ ୬ଖ ୮ଟଟ ଖଯଖ ୬ଅ୭ଅଦଅ - They compelled me to go.

ଏଖଅଖଓ ଏଖଅଖଓ : (ବଳଦ୍ ବଳଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଖଟଖଅ) : ଅନବରତ ଝରିବା, ଚିର ସ୍ରୋତ - Continuously and incessantly flowing out, springing out - ୮ଅଯଅ ଓଯଅ.ଅ୭୬ ୮ଟଠଟଏଖଓ, ଏଯଖ୬ଖଅ ଏଯଖ୬ଖଅ ୮ଟଠଟଏଖଓ।

- ଅଦଟଓଅଓ ଏଅ.ଓଏ ଅଅଟ ୬ଯଖଟ ଏଖଅଖଓ ଏଖଅଖଓ ଓଅଓ ୮ଟଠଟଏଖଓ ୬ଅଟଟ - There is a spring of water at embankment of our plot of land, water incessantly flowing out throughout the year.

ଏଖ୭ଟଟ : (ବଟ୍ନେ) - ବି. (ପ୍ରକୃତି) : ସ୍ତନର ଅଗ୍ରଭାଗ - Nipple - ଟଏଟ ଏଖ୭ଟଟ।

- ଏଖ୭ଟଟ ୬ଯଖଟ ଠଖଖଅ ଖଏଖ୬ଖଓ-ଅ - Milk comes out from the nipple of the mothers` breast.

ଏଖ୭ଖଏ : (ବଟମ୍) - ବି. (ପ୍ରକୃତି) : ବୋତାମ୍ - Button - ଏଖ୭ଖଏ।

- ଓଖଠଅ ଏଖ୭ଖଏ - Shirt button.
- ା୭.ଦ୭୭ ଏଖ୭ଖଏ - Jacket button.

ᱚᱥᱟᱨᱫᱟᱜ : (ଭଙ୍ଗ୍‌ଳ) - ବିଂ. (ଓᱵᱮᱵᱮ) : ବଡକଣା, ଖୋଲ - Big hole, hollow - ᱚᱥᱵᱚᱜᱮᱱ.ᱜ ᱜᱟᱫᱚ ᱜᱟᱫᱚ।

- ᱱᱟᱴ ᱭᱟ ᱯᱟᱱᱰᱟᱱᱚ ᱚᱥᱟᱨᱫᱟᱜ ᱚᱥᱵᱚᱜᱮᱱ.ᱜ ᱱᱩᱞᱩᱱᱟ - There is a big hole in embankment.

ᱚᱥᱟᱨᱚ ᱚᱥᱟᱨᱚ : (ଭଙ୍‌ ଭଙ୍‌) - ବିଂ. (ଓᱵᱮᱵᱮ) : ମସ୍ତ ବଡ କଣା - Big hole - ᱯᱟᱱᱰᱟᱱᱚ ᱚᱥᱵᱚᱜᱮᱱ.ᱜ।

- ᱱᱚᱜᱟᱱᱰ ᱱᱟᱴ ᱭᱟ ᱯᱟᱢᱜᱷᱟᱱ.ᱜ ᱯᱟᱱᱰᱟᱱᱚ ᱚᱥᱟᱨᱚ ᱚᱥᱟᱨᱚ ᱚᱥᱵᱚᱜᱮᱱ.ᱜ ᱩᱞᱩᱱᱟ - There is a big hole in check dam.

ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱵᱚᱞᱚᱢ : (ଭଗବୁତୀ) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ମାଆ ଭଗବତୀ - Goddess Bhagabati - ᱚᱞ'ᱜᱮᱱ ᱥᱟᱨᱤᱛ ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱱᱚᱵᱚᱢ। (ᱡᱚᱦᱚᱵ ᱱᱮᱞᱟ)

ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱱᱚᱱᱮ : (ଭଗବାନ୍‌) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ଭଗବାନ - God - ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱵᱚᱱᱮ, ᱱᱮᱦᱟ ᱱᱚᱲ'ᱡᱮ, ᱱᱚᱲ'ᱡᱮ ᱚᱞ'ᱜᱮᱱ। (ᱥᱟᱦᱚᱜ ᱭᱮᱞᱟ ᱱᱟᱴᱟᱱᱚ ᱵᱚᱞᱮᱱ ᱱᱚᱵᱚᱨᱚᱱᱚ ᱰᱚᱠᱟ ᱱᱚᱲ'ᱡᱮ ᱱᱚᱵᱚᱨᱚᱱᱚ ᱱᱚᱵᱚᱱᱮ)

ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱱᱮ ᱯᱚᱣᱚᱵ : (ଭଗାନ୍‌ ମୁର୍ମୁ) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାନ୍ତାଳୀ କବି, ସେ ପେଶାରେ ପୋଲିସ ଅଫିସର ଥିଲେ, ସେ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର କବି ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଘର ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ଅମରଦା ରୋଡ୍‌ରେ - He is a famous santali poet, but by profession he was police officer. His native place is Amarda Road in the district of Balasore in Odisha - ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱱᱮ ᱯᱚᱣᱚᱵ ᱜᱩ ᱮᱴᱚᱨᱟ ᱚᱥᱟᱨᱜᱮᱱᱮ ᱜᱮᱫᱚ ᱯᱟᱴᱚᱱᱚᱨᱮᱱ, ᱵᱮᱣᱟᱜᱩ ᱯᱚᱞᱤᱥ ᱚᱯᱤᱥᱟᱨ ᱦᱚᱭᱟᱱᱟ. ᱜᱮᱫᱚ ᱚᱛᱤ ᱩᱪᱟ ᱠᱚᱴᱤᱨ ᱠᱚᱵᱤ ᱛᱮᱞᱟᱱᱟ. ᱚᱱᱟᱨ ᱜᱷᱚᱨ ᱵᱟᱞᱮᱥᱩᱨ ᱡᱤᱞᱞᱟ ᱟᱢᱟᱨᱫᱟ ᱨᱚᱰ୍‌ᱨᱮ ᱛᱟᱦᱟᱱᱟ. ᱚᱛᱚᱨᱟᱜᱩ ᱱᱚᱵᱚᱨᱚᱱᱚ ᱵᱟᱞᱮᱥᱩᱨ ᱡᱤᱞᱞᱟᱨᱮ ᱟᱢᱟᱨᱫᱟ ᱨᱚᱰ ᱨᱮ ᱛᱟᱦᱟᱱᱟ।

ᱚᱥᱟᱨᱵᱟᱱᱟᱣ : (ଭକ୍‌ରାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱚᱞᱮᱣᱟ) : ହମ୍ବା ରଡି କରିବା, ଗାଈ ଭକ୍ରିବା, ଗାଈ ବାଛୁରୀକୁ ଡାକିବା - To below (cow) - ᱜᱮᱱ.ᱨ ᱚᱥᱟᱨᱵᱟᱱᱟᱣ (ᱯᱟᱣᱭ ᱥᱟᱦᱟᱭ ᱡᱚ ᱜᱮᱱ.ᱨ ᱚᱥᱟᱨᱵᱟᱱᱟᱣ), ᱜᱮᱱ.ᱨ ᱣᱟᱣᱟ।

- ᱜᱮᱱ.ᱨ, ᱯᱟᱣᱭᱨ ᱚᱥᱟᱨᱵᱟᱱᱟᱣᱟᱱᱨ ᱵᱚᱞᱮᱱ - Cow is bellowing to call her calf.

ᱚᱥᱟᱵ ᱚᱥᱟᱵ : (ଭକ୍‌ ଭକ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ᱚᱠᱮᱯᱟ) : ଭକ୍‌ ଭକ୍‌ ବାନ୍ତି କରିବା - Adverbial word for vomiting - ᱚᱥᱟᱵ ᱚᱥᱟᱵ ᱵᱚᱞᱟ।

- ᱣᱚᱠᱚᱱ ᱯᱵ ᱵᱟᱚᱴ ᱚᱥᱟᱵ ᱚᱥᱟᱵ ᱟ ᱵᱚᱞᱟ. ᱵᱟᱴᱩᱞ-ᱟ - He vomited frequently after heavily drinking handi.

ᱚᱥᱟᱵᱚᱠᱟ : (ଭକ୍ତା) - ବି. (ᱯᱵᱮᱵᱤ) : ଭକ୍ତ - Devotee - ᱚᱨᱤᱡᱮᱜᱮ ᱚᱛᱟᱛ ᱥᱟᱴ ᱥᱟᱠᱚᱨᱚᱣᱟᱱᱟᱜ ᱱᱮᱞᱟᱯ ᱱᱚᱵᱚᱱᱩᱞ ᱣᱟᱫᱟ ᱵᱚᱞ।

ᱚᱥᱟᱨᱜᱵᱚᱞᱟ : (ଭଙ୍ଗଲ୍‌) - ବିଂ. (ଓᱵᱮᱵᱮ) : ଅଳସୁଆ, ଦୁଷ୍ଟ, ଠକ, କାମ ଚୋର,

ବେକାରିଆ, ବୁଲାଳିଆ - Wicked, wayward - ଯଅ.ଅଯଚଥଅ., ଚଅଠଅଝଅଓଅ., ଧଅ.ଦଥଅ., ଯଅଓଚଧଦଅ।

- ଯଅଖଟ0 ଯଅଯଅଟ ଫଅଓ ଠଝଅଓଚଅଅ ଟଟଅ - Son of teacher has become wayward.

ଠଝଅଚଅଅ ଠଝଅଚଅଅ : (ଭକଳ୍ ଭକଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (0ଅଟଅଅ) : ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଭାବେ ଝରୁଥିବା ପାଣି, ଝରିବା - To flow out water from spring continuously - ଠଝଅଚଅଅ ଠଝଅଚଅଅ ଫଅଓ ଟ2ଠ2ଘଅଓ।

- ଠଚଝଚ ଟଅ'ଓଝଅ ଚଝଅଟ ଠଝଅଚଅଅ ଠଝଅଚଅଅ ଫଅଓ ଟ2ଠ2ଘଅଓ ଚଅଟଅ - Water is flowing out throughout the year from spring in the valley.

ଠଝଅଚଅଳ : (ଭକଟ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ମୋଟା ଓ ଲମ୍ବା - Thick and long - ଯଅଳଅ ଅଝ ଧଳଦଳଘ।

- ଠଝଅଚଅଳ ଠଟ'ଓଅଅ - Thick and long brinjal.

ଠଝଅଚଅଓ, ଠଝଅଚଅଓ ଟଅଠଅଓ : (ଭକଃ, ଭକଃ ସଣ୍ଢଃ) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଅପବିତ୍ର - Uncivilized, polluting - ଠଟଟଅଟଟଅଓ, ଟଅଦଅଓଝଅଳଅ, ଧଚଳଝଅ.।

- ଚଟଘଫଅ ଧଅଠଅ'ଓଅଅଓ ଅ:ଓଳଝଅ. ଓଟ ଧଅଯଅଅଓ ଅଝ ଟ ଠଝଅଚଅଅ ଟଅଠଅଓ ଖଅଠଅଓ ଅଅଠଅ ଟଟଅଓ - He eats leftover of all and has become thoroughly polluted.

ଠଝଅଧଚଝଟ : (ଭଜ୍ରେ) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ତଳକୁ ଖସିବା, ଓହଳିବା, ପେଟ ତଳକୁ ଓହଳିବା - Person with dropping tummy, cloth around waist always dropping low - ଅ.0ଚଝ ଘଫଘଓ, ଠଅଠଅ ଦଚଓଯଘଘ ଦଚ0ଚଝ ଟଟଫ ଯଚଟଚଝ ଅଠଓଚଟଟ।

- ଠଝଅଧଚଝଟ ଦଚଧ ଯଚଘଚଅଓ ଫଝଚ0ଘ ଦଚଓଯଘଘ ଠଅଠଅ ଦଚ0ଚଝ ଟଟଫ ଓଟ ଯଚଟଚଝ ଅଠଓଚଟଟଚଅ - Cloths on the body of person with big and dropping tummy always slips down.

ଠଝଅଧଟ : (ଭଜେ) - ବି. (ଘଚଟଚଘ) : ଭୋଜି, ଭୋଜି ଭାତ - Feast - ଚଅଧଟ ଠଝଅଧଟ, ଧଚଘ ଘଚ।

- ଚଟଘ ଯଚଘ ଚଅଧଟ ଠଝଅଧଟ ଝଟଫଚ ଯଚଯଚଚଅଅଓ ଯଟ ଠଅଘଟ - Call that fellow in community feast.

ଠଝଅଚ ଠଝଅଚ : (ଭୋଓ-ଭୋଓ) - କ୍ରି./ବିଂ. (0ଚଟଚଘ) : କୁକୁର ଭୋକିବା ଶବ୍ଦ - Sound of dog barking - ଟ2ଠଅ ଠଝଚଓ।

- ଚଚଠଅ.ଘ ଟ2ଫ ଝଟ ଟ2ଠଅ ଚଚ ଠଝଅଚ ଠଝଅଚଅଚଓ ଚଅଟଅ - Dogs are barking in back side courtyard.

ଠଝଅଚ ଠଝଅଚ : (ଭସ୍ ଭସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (0ଚଟଚଘ) : ଓଦା ମାଟି କିମ୍ବା ବାଲିରେ ଖୋଳିବା ବା ହଳ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା - It is descriptive word for digging or ploughing in loose soil - ଫଫଅ ଯଅଟଅ ଅଝ ଓଘ0ଘଦ ଝଟ ଦଅ ଅଝ

ଯମ୍ବଡ଼ ଯଟଡ଼ଜଡ଼ ଯଥଯ ଯଜଥଜଠ ଯଥଯ।

- ଏଜଠଜ ଜଠଡ଼ଜ ଜଯ ଥଢ଼ଜ ଜଠଜଠଜ ଜଜଠଜଥଟ ଏଜଏଟଠ ଏଥ· ଠଏଥଜ ଠଏଥଜ ଠଜଯଜଜଥଢ଼ଡ଼ ଠଜଠଜ - Since soil is loose and wet, it has become easy for ploughing.

ଠଏଥଜଠଜଥ/ଠଥଜଠଜଥ : (ଭସ୍କାଓ/ବସ୍କାଅ) - କ୍ରି. (ଠଜଠଜଥଜ) : ଗର୍ଭପାତ କରିବା - To abort - ଯଜ.ଘଠଢ଼, ଏଥଜଥଯ, ଠଥଜଠଜଥଏ।

- ଠଜମ ଢଜ.ଯମ ଏଜ:ଭାଠ ଢଥ ଜ.ଠମ ଢଏଜଥଥଟ ଟ ଠଏଥଜଠଜଥଜ ଓମଠମ ଠଟଢ଼-ଜ - That loose character woman has aborted/terminated pregnancy many times.

ଠଏଥଜ ଠଏଥଜ, ଠଏଠଜ ଠଏଠଜ : (ଭସ୍ ଭସ୍, ଭୁସ୍ ଭୁସ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଜଥଯ) : ଅସଦ ଉପାୟରେ ଅର୍ଜନ କରୁଥିବା ଧନକୁ ଭୁସ୍‌ଭାସ୍ ଅର୍ଜନ କହନ୍ତି - ill earned money is called bhusbhas puysa - ଠଜ.ଯମ ଏଥଯ ଠଜଏଜଯ ଠଟ ଜଯଠଜଜ ଢଏଥଟ ଢଥ ଠଏଠଜ ଠଏଜଜ ଢଏଥଟ ଠଥ ଏଟଠଜଜ-ଜ।

ଠଏଥଜଜ, ଠଏଥଜଯଜଥ : (ଭସା, ଭସ୍‌କାଓ) - କ୍ରି. (ଠଜଠଜଥଜ) : ଭୁଷି ହେବା - To be pierced - ଜଥଠଥଯଜଥଯ, ଠଏଠଜଜ.ଯଠଏଠଯ।

- ଯଜ.ଯମ ଠଜଠଟଯ ଯଜ.ଠଠ ଟଟ ଜଏ ଢଥଢଜଜ ଠଏଥଜଜ ଠଟଢ଼ଟଯଜ - Out of anger, he stabbed his elder brother with a knife.

ଠଏଥଜଜଥଜ : (ଭସଣ୍ଡ) - କ୍ରି. (ଠଜଠଜଥଜ) : ଅପବିତ୍ର ହେବା, ମାରା ପଡିବା - Polluted, impure, lose purity and chastity - ଠଏଜ:ଠଥଜଜ.ଓ, ଠଜଜଓ ଏଥଜଜଥଯ, ଏଜଯଜଜଓ।

- ଠଜଠଜଏଏମ ଠଥଢ଼ଥ ଠଥ ଠଏଥଜଜଥଜ ଯଜଠଜଜ ଟଜଜ - Sages have lost their virtues.
- ଥଜଜ ଏଠଜଜ ଢଥ ଠଏଥଜଜଥଜ ଯଜଠଜଜ ଟଜଜ - That place has already been polluted.

ଠଏଥଜଜଜଓ : (ଭସାଃ) - କ୍ରି. (ଠଜଠଜଥଜ) : ଭୁଷି ହେବା - To be stabbed - ଜଥଠଥଯଓଥଯଓ।

- ଠଜମ ଠଥଢ଼ଠଜଜ ଢଥ ଜଏ ଠଟଓଟ ଠଜଯଥଜଜଯଟ ଠଟ ଠଏଥଜଜଜ ଟଜଜଓ - That mad man has stabbed himself.
- ଏଠଯଠଏ ଟ'ଓଜଜ ଜଠଢଜ.ଠ ଠଟ ଠଏଥଜଜଜ ଟଜଜଓ - Neel gai (Murum) got pierced with pointed stick.

ଠଏଥଜଯ : (ଭର୍) - ବି. (ଏଠଜଠଏ) : ଆଶିର୍ବାଦ, ଦୟା - Blessings ,grace - ଜଜଠଜ ଠଏଥଜଯଜଜ, ଢଜଓଜ, ଜ.ଜମଯଠଜଜଢ଼ଥ,ଠଏଠଏ ।

- ଠଜ'ଓଜ ଠଓଯଓ ଠଥଯଜଜଓ ଜଜଠଏଥଜ ଢଜଯଟଟ ଜଯ ଠଏଥଜ ଠଟ ଜଢଟଠଥ ଏଥଠଟ ଠଜଜ ଢଜଓ ଓଜଠଜଜ ଜଜଘଜଓ ଠଟଢଟ ଘଜଯଥଏଟଜଜ - With the grace and kindness of gods and goddesses we all crossed the flooded river safely.

ଭରସ : (ଭର୍‌ଷା) - କ୍ରି./ବି. (ତତ୍ସମ)/(ପ୍ରଚଳିତ) : ଭରଷା, ଆଶ୍ୱା - assurance - ମୋର ଭରସ, ତୁମରେ ଯମରେ।
- ମୋତେ ଭରସ ଦେଇଛ ବୋଲି ମୁଁ ଏତେ.ରେ ମୁଁ ଯା ଯିମାଯାଇ ପାରିଛି - Because of your assurance/ assistance I could study so much.

ଭରଣ : (ଭର୍‌ନା) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ପୁନଃ ଭର୍ତି କରିବା - Refill - ପାଣିମାଣ, ପାଣିମାପ।
- ପଥର ଆଣ ମଣ.ମୁମା ତୁଣ ଭରଣ କରିବା ପରେ - Refill water in the water pot (before you wash feet of other).

ଭରଣାଣ : (ଭର୍‌ଜାଓ) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : କ୍ଷତି ପୂରଣ କରିବା - To compensate, to make good of - ଭଲମୁଖ ଦିଅଁ, ଦେଇଯା।
- ମୋତେ ତୁମଠୁ ଦିଅଣ୍ଟା ଭଣ୍ଡାରଣ ମୁଁ, ଏବେ ମୁଁ ମୋ ଭରଣାଣ ଭରୁଛି - I had spent your saving money, now I am making good of it.

ଭରଭର : (ଭର୍‌ ଭର୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦଅଅ) : ଖତ ପାଣି ଦେଲେ ପରେ ମାଟି ଉର୍ବର ହେବ - To become very fertile - ଯମଏ ମଣ.ମୁମ ତୁମଠାରେ, ପଥଏତୁ ତୁମଠାରେ।
- ଭଲଠ ତୁମ.ମୁରୁମ. ତୁଣମୁମ ଟଯମତୁ ଭଣମଏ ଯମଏମ ଭଠ ଠଭଠ ଠଭଠ ମଣ.ମୁମ ତୁମଠାରେ ଟଏମ - After applying sufficient amount of manure, the soil become soft and fertile.

ଭରତ : (ଭରତ୍‌) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ସତୀତ୍ୱ, ଇଜ୍ଜତ - Chastity - ମାଠଠ, ଏଠ0 ଓଁଏ, ଏମରୁମ।
- ଭଁମୁମ ଯଠଘଠଏ ଭଠ ମଭଠଠମତ ଠଭଠମଠ ଠମଠୁତମଠ ତୁଠଯଠରେ ତମ.ଓମୁତ ମ.0ଁ ତୁମଏଠ ଠମ.ଓମ ଭମଠଟ ଠମମ ଠଁମ୍ଭ ମଟଭଠ ଁଭଁରେଟଏମ - In order to save their chastity from enemy, women deserted their houses in the villages and took shelter in the hills and forest. Women left their villages and hide in forest and hill in order to keep their chastity intact.

ଭରଭୁମମଠ : (ଭଦ୍ର) - ବିଂ./ବି. (ଓଁଏଁଏ)/(ପ୍ରଚଳିତ) : ବିଚାରକ, ବିଚାରବନ୍ତ, ଜ୍ଞାନୀ ଗୁଣି, ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି, ନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି - Learned man, judicious, prestigious person, man of dignity, gentleman - ଠଁଓମ ଠମ.ମମଠ ଏମପମ ତୁମମଟ ଯଠମ, ଠମତୁମ.ମମତେମ., ଓଁଏ ଯମ.ଏମଏ ଯଠମ।
- ତୁଠମମଠମମ ମଟ ମ.ଠମ ଏମ'ଓଟ ଠଭଠଭୁମମଠ ଯଠମ ଭଠ ଏମଠଠମ ପଟଏମ - In the village council meeting a good number of learned men were present.

ଏସବଡ଼ଜଆ ଏସବଡ଼ : (ଭଦର୍‌ଭଂ) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ଭଣ୍ଡ - Fraud - ଏସଜଃଏଅଜ., ଅଜସଗଏଚଜ.ମ।

- ଏସବଡ଼ଜଆ ଏସବଡ଼ ଏସବଡ଼ଓଆବ - Fraud gentleman.

ଏସବଡ଼ଜଆ ଏସବଡ଼ : (ଭଦର୍‌ଭଂ) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ଚାରିଆଡୁ ମେଲା, କଣା, ଭଙ୍ଗାରୁଜା - Open from all sides, full of holes, dilapidating - ୟଜଗଡ଼ଜଡ଼, ଏସଏଜଜ.ଓ ଖଜଏଜ ଚବଓ, ଖସଜଖଆଜ ଖଜଏଜ ଚବଓ।

- ଅଗଜଓ ଚବ ୱଅଠବ ଠଜଗ ଏସବଡ଼ଜଆ ଏସବଡ଼ ଖଜଏଜ ଟଜଜ - His house has almost collapsed.

ଏସବମ୍ୱଜ : (ଭଣ୍‌ଜା) - ବି. (ଏଚଏଏ) : ଭଣଜା - Nephew - ଏସଜ.ଓଏଜଜ. ଚବଅଜ, ଏସବମ୍ୱଜ।

- ଏଜଏବ ଏସବମ୍ୱଜ ଏଜଜଜ ଏଚଅ ଚଗଜ ୟଗଜ ଟଜଜ - Both uncle and nephew went away.

ଏସବମଚ ଏସବମଚ : (ଭଣଭଣ) - କ୍ରି. (ଚଜଜଅଖଜ) : ମାଛି ଭଣ ଭଣ କରିବା - To buzz (flies) - ୱଚ ଏସବମଚ ଏସବମଚଓ।

- ଅଗଜଓ ୱଟ ଜ.ଏଜ ୟଜଓଟ ୱଚ ଚବ ଏସବମଚ-ଏସବମଚଓ ଚଜଜଜ - So many flies are buzzing in the house.

ଏସବମଚଏସବଡ଼ : (ଭଣଭଜ୍‌) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ଲମ୍ବା ଏବଂ ମୋଟା ସହିତ ମସୃଣ - Long thick and polished - ୱଗଚଗଘ ଏଜଏଜ ଜଓ ଓଏଚଜଃଏ ଖଗଚଜ.ମ।

- ଜଃଏଖଜ. ୟଜଡ଼ଜଏ ଟ ୱଜ.ଓଗଖଟଜ ଚସଜଜ ଏସବମଚଏସବଡ଼ ଟ ଜଏଜଚ ଚଟଡ଼-ଜ - When male horse become hot, it erected out its long and stout penis.

ଏସବଖଜଅ : (ଭୟଲ୍‌) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ଏକ ଆକ୍ଷେପମୂଳକ ଶବ୍ଦ - It is a sarcastic expression between two groups, santals living other side of Similipal hill call this side santals as “Bhandul” and this side santals call others “Bhoyar” - ଏସବଖଜଅ ୟଜଜଠଜଗ ଜଓ ଏସଜଃଏଚଏ ୟଜଜଠଜଗ ଏସଜଡ଼ଟଜ ଜଗଜଜ ଚଜଜଜ। ଓସଜ.ମଗ ଏଜଜଜ ୟଜଏଜ ୟଜଡ଼ଜଡ଼ ୟଟଡ଼ ୱଗଜ ଏସବଖଜଅ ୟଜଜଠଜଗ ଏଟଜଠଟ ଚବ ଏଟଠଜ ଚବଜଜ ଜଓ ୟଜଜଜ ଜଡ଼ଜଏଜ ଏଜଜଜ ଏଚଅ ଏସବମଚଏସବଡ଼ ଓସଜ.ମଗ ଏଚୱଚ ଏଜଜଜ ୟଜଏଜ ୟଟଡ଼ ୱଗଜ ଡ଼ଚ "ଏସଜଃଏଚଏ" ୟଜଜଠଜଗ ଏଟଜଠଟ ଚବ ଏଟଠଜ ଚବଜଜ। ଠଜଖଜଅ ଠଟଡ଼ଚ ଜଅଜଚଜ ଏସବଟଢଟଜଟଡ଼ ଚଚ ଖଜଏଜ ଟଜଜ ଅଜଜ ଏଜଜ। ଠଜଖଜଅ ଠଟଡ଼ଚ ଜଅଜଚଜ ଏସବଟଢଟଜଟଡ଼ ଚଚ ଖଜଏଜ ଟଜଜ ଅଜଜ ଏଜଜ।

ଏସବଚଏବ : (ଭଣ୍ଡ) - ବିଂ. (ଓଏଚଏ) : ଭଣ୍ଡ, ଅସଭ୍ୟ, ଠକ ଭଣ୍ଡ, ଅଭଦ୍ର ଭାଷା - Slang, obscene, uncivilized, unparliamentarily - ଏସଜଃଏଚଏ., ଢଜାଜଜଚ ଚଜଜଠସଜ।

- ଜଅଜଟ ଚଚ ଏସବଚଏବ ଚଜଜଠସଜ ଏଜଜଜ ଖଜଢଜଖଜଓ-ଜ - Unparliamentarily word is not tolerated here.

ଘଃଯଘଘଯ ଘଃଯଘଘଯ : (ଭଡଭଡ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଈଯଘ) : ଭଡଭଡ ଶବ୍ଦ ହେବା - Sound of bullet motor cycle - ଘଃଯଘଘଯ ଘଃଯଘଘଯ ୟଜଘଠ (ଯଯଘଯଃ ୟଜଭଟଯଦ)।

ଘଃଯଘଘଟଜଯ : (ଭଲ୍କାଓ) - କ୍ରି. (ଟଜଈଯଜ) : ଭଡକାଇବା, ଘଉଡାଇବା - To scare, to frighten - ଝୟଟଜ.ଯ, ଘଃଯଘଘଟଜ.ଯ, ଘଯଠଠଃ ଯଭଯ, ଘଜଘଟଜ ଓଯଢ ଯଭଯ ଟଯ, ଘଯଃଯ ଯଭଯ।
- ଘଜଘଠ ୟଝଃ ଟଯ ଘଯଘ ଯଭଯଯଜଈ, ଜଘଦଯଘ ଘଃଯଘଘଟଜଯ ଟଯଯଜ - Let them come closer, don't scare them.

ଘଃଯଘଘଟଜଓ : (ଭଲ୍କାଃ) - ବି. (ଘଝଈଝଘ) : ଅକସ୍ମାତ ମାଛ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଜଳଚର ଜୀବ ପାଣି ଉପରକୁ ଠେଲି ଦେବାର ଦୃଶ୍ୟ ଏବଂ ଶବ୍ଦ - Sudden rise up of water due to push from down by fish or any aquatic creature - ଘଝଠଘଜ. ଓଜଓ ଘଃଯଝଘଜ.ଓ ଜଜଟଜଘଯଓ।
- ଠଝଟଃଜଜଘ ଓଜଓ ଜଠ ଘଜ.ଟଝ ଟଯ ଘଃଯଘଘଟଜଜଓ ଟଠଓ-ଜ - Fishes are pushing up water here there in the pond.

ଘଃଯଘ ଘଃଯଘ : (ଭଲ୍ ଭଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଈଯଘ) : ଅନର୍ଗଳ ଭାଷଣ - Without any interval (speech) - ଘଘଓ ଠଝଦଘ ଠଯ ଜଯଘ ଘଓଘ, ଜଯଓଯଘ ଘଓଘ।
- ଘଝ ଘଝଦ ଟଜଠଯ ଘଜଈଜ ଈଃଜଜଯଜ ଘଃଯଘ-ଘଃଯଘ ଠ ଜଯଘ ଘଓଘ ଟଠଓ-ଜ - He having been drunk, spoke so many things non stop.

ଘଃଯଘଯଜଟ : (ଭଳକ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯଈଯଘ) : ମଜାଳିଆ, ହସ କଥା - Humorous, interesting, amuzing, jest - ଦଜ୍ଞଓଜ ଟଜଠଃଜଜ, ଘଃଯଜଘଃ ଜଜଟଜଘଠ ଟଜଠଃଜଜ।
- ଘଃଘଠଘଘ ଓଘଓଃଜଜ. ଜ.ଠଘ ଘଃଯଘଯଜଟ ଠ ୟଠଜଠଘ ଟଠଓ-ଜ - Little child sung very interestingly.
- ଯଠଓ ଈଜ ଜଈଟଜ ଘଃଯଘଯଜଟଜଓ ଯଠ ଠଠ ଈଜଓଟଜ ଓଜ ଯଠ ଦଜ୍ଞଓଜଯଠଓ-ଜ? - What aroused or amused you that you are laughing like this?

ଘଃଯଘଜଯଜ ଘଃଯଘଜଯଜ : (ଭଟର୍ ଭଟର୍) - କ୍ରି. (ଟଜଈଯଜ) : ବହୁ ସମୟ ଧରି ଗପିବା, କଥା କହିବା, ରାଗିବା, ଗାଳି ଦେବା - To grumble - ଓଜ'ଓଜଯଜ ଓଜ'ଓଜଯଜଯଓ, ଜଜ.ଓଘଓ, ଜଜଘଯଠଓ।
- ଠଃଘଜଜଟଓ ଘଯ ଜ.ଯଘୟ ଓଘଘ ଜ୍ଞାଜଯ ଟଠଓ ଘଯଯଓ, ଯଈଜଓ ଟଃଯଜଯଈଯ ଘଃଯଘଜଯଜ ଘଃଯଘଜଯଜଯଓ ଟଜଈଜ - Be quiet, it is very disgusting that you are grumbling since long.

ଘଃଯଘଜଯଓଯଜ, ଘଃଯଘଜଓଜ : (ଭଟେୟା, ଭଟ୍ୟା) - ବିଂ. (ଓଝଈଝଈ) : ଖାଇ କରି ପେଟ ଫୁଲେଇବା - Eaten to stomach fill - ଘଜଯ ଘଘଜ ଜଘଜ, ଘଜଯ ଟଜଠଯ ଘଯଜ।
- ଘଜଯ ଘଃଯଘଜଓଜ ଟଜଠଯ ଈଯଠଜଜ ଓଜଓ ଘଠଘଦ ଯଈଜ ଜଜ ଟଝଯଘ

ୟନଯନଓ ୦ଘଃଟ ଏଟାଟ ଏଟାଟ ଏନଘନଓ ୦ନଜନଓ - After having been bulky of over eating, he is now busy in charming the girls.

ଏନ୦ : (ବାତ୍) - ବି. (ପ୍ୟଜ୍ୟଯ) : ବାତ ରୋଗ - Rheumatism - ଏନ୦ ଏଯନଘଃ।

ଏନ୦ପନଲ : (ବାତ୍ଲାଓ) - କ୍ରି. (୦ନଜଲନ) : ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା, ଆଦେଶ ଦେବା, ବୁଝେଇବା - To explain, to clarify, order - ପନ.ଊ, ଏଘଃନଓ, ୬ଓ୬ଓ, ନ.ଊ୬ଃ, ନଃଓନଜ।
- ଏଘଓନ ଏଓଃଓ ୦ନ୦ଃନ ଯଯଯଓ୍ୟନ.ଓ ଠଯପ ଏନ୦ପନଲ ନଓଟ ଠନଏଟଓ - I had told him in detail about gods and goddesses and their worshiping.

ଏନ୦ଘଘ : (ବାତଳ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ଦେହକୁ ନ ସୁହାଇବା ଭଳି, ବାତଳ, ବିଜାର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ହାନୀକାରକ - Allergy, abhorrent - ପଟ.ୱଟଃ, ଏଘଘଯଘ ଏନଓ ୟନଏନଲ, ପଘଘଟଏ ଠଘଘଟଏ।
- ଏଟଯନଃ ଏଘଘ ୦ନଜନଊ, ଏନ୦ଘଘନଓ ଓଘ ନପଘଘଟ ଟଯନଊନ - He is a patient and diseased person; don't give him food that is allergic to him.

ଏନ୦ଘଘ : (ବାତଳ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଜ୬ଜ) : ଭଣ୍ଡ, ଅଶ୍ରାବ୍ୟ ଭାଷା - Slang unparliamentarily word - ପନ୍ୟନଲ ଃଘଘ, ଏଃଘଏ-ୟଜଏ ନଘନଓ।
- ଏଘଘ ୦ଘ ୟନଯନଓ ଃଟଓଘ ଏନ୦ଘଘନଓ ୦ଘଓଘ ଏନ୦ଘ ଃଘଘନ - Unparliamentary words are not used in public.

ଏନ୦ନ : (ବାତା) - ବି. (ପ୍ୟଜ୍ୟଯ) : ବତା, ଚାପି ଧରି ରଖିବା ପାଇଁ ବତା - Cliff - ଃନ୦ନଯ, ଏ୦ନ ୬ଃଯ୍ୟ ଏନ୦୬ଃଃନ ୮ନଜ୦ନଜ।
- ୬ଠ ଏନ୦ନ ୦ଯଃଯ୍ୟ ନ.ଓ୬ଏନନ.ଘ ଯଟ - Please buy me a hair cliff.
- ୟନ.ଘଯ୍ୟ ଏନ୦ନ - Roof top cliff (thatched house).

ଏନ୦ନଲ : (ବାତାଓ) - କ୍ରି. (୦ନଜଲନ) : ମାନିବା, ପାଳନ କରିବା, ଅନୁସରଣ କରିବା, ସମ୍ମାନ ଦେବା । - To obey, carry out, believe in, respect - ଯନଜନଓ ଏନ୦ନଲ, ଯନ୦ନଲ, ନ.ଊ୦ନ.ଏ ଯଟ୦ନ , ଏଃଟଓନଲ, ୬ଏଠ୬ପ, ଏନଯନପ।
- ଯ୬ଠଯ୍ୟ ଯନଃନଓ ଯନଜନଓ ଏନ୦ନଲ ଯଟଜନଓ-ଅ - There is respect for both elders and young here.

ଏନ.ଠଯ : (ବାତୀ) - ବି. (ପ୍ୟଜ୍ୟଯ) : ବତୀ, ଆଲୁଅ - Lamp, light - ଏନ.ଠଯ, ଏନ.ଠଯ ଯନଃଜନପ।
- ଠଯଏଓପଯ ଏନ.ଠଯ ଯନଃଜନପ - Electric light.
- ଠଯଠଓଃଯ ଏନ.ଠଯ - Lamp light.

ଥଅ.ଠଝୱାଏ : (ବାଥିଜ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଫଥଓ) : ପରା (ସେ ପରା ଆସିଲା, ତୁମେ ପରା ଶୋଇ ଥିଲ) - Were (you were, we were going, coming etc) - ଚଥଠଝଥାଏ (ଥଯ ଯଥ ଥଅ.ଠଝୱାଏ ଅଯ ୟଅଫଥଓ ଚଥଫଥ ଠଥଯଅଟଓ ଓଥ)।

ଥଥଓଏାଏଚଏଓ : (ବାଗ୍ଜୁଲୁଂ) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ଜୁଲୁଜୁଲିଆ ପୋକ - Glow worms - ଥଥଓଏାଏଚଏଓ, ଏଚଠ ଏୱଓଥ. ଜଅ ାଏଚଏଓ ାଏଚଏଓ ାଏଚଏଓ ଠୱାଏଚ।

ଥଥଓଏଠଏଚଏଓ : (ବାଗ୍ଡୁଲୁଂ) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : କଙ୍କି - Dragon fly - ଥଥଓଏଠଏଚଏଓ।
- ଥଥଓଏଠଏଚଏଓ ଓଥ ଥଚୟଠଥୱ ଚଥ ାଥଯ ଚଥଥଥ - Dragon flies eat tiny mosquitoes.

ଥଥଓ : (ବାଂ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଫଥଅ) : ମନା କରିବା, ନାହିଁ - No - ଥଥଓ, ଯଥଫଥ।
- ଥଥଓଥଥଓ ଥାଚଟ - We will not go.

ଥଥଓଏାଚଥ : (ବାଙ୍ଲା) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ବଙ୍ଗାଳୀ ଭାଷା - Bengali language - ଥଥଓଏାଚଥ ଘଥ.ଜଟୱ, ଜଥଅ ଥଅଥଓ।

ଥଥଓଏାଚଥ : (ବାଙ୍ଲା) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ବଙ୍ଗଳା ଘର - Bunglow - ଘଥଚଥ ଥଥ.ଓଏାଚଥ ଥଅଥଓ, ଯଥଜଥଓ ଥଥ.ଚଝଚାଚ ଥଅଥଓ।

ଥଥଓଏଥଥଫ : (ବାଗ୍ୱାନ୍) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ବଗିଚା - Garden, orchard - ଥଥଅଓଟ, ଥଥଓଥଫ।
- ଥଥଯଥଥ ଥଥଓଏଥଥଫ - Flower garden.
- ୬ଚ ଥଥଓଏଥଥଫ - Mango orchard.

ଥଥଓଥ : (ବାଗ) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ବାଗ ବର୍ଗ, ଆକାର ପ୍ରକାର, ଢଙ୍ଗ - Suitability - ଥଝଥଓଥ, ାଏଚଠ, ଥଥଓଥ ଥଥଜଓଥ, ୟଏାଏଚଠ।
- ୟଥଚଥ ଥଅଥଓ ଓଥ ଥଚଥ ଥଥଓଥ ଥଥଜଓଥ ଜଟଫଥଓ ଥଥଓ ଚଥଫଥ - This house is of no utility.

ଥଥଓଥଫ : (ବାଗାନ୍) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ବଗିଚା, ବାଗାନ୍ - Garden - ଥଥଓଏଥଥଫ, ଥଥଅଓଟ।
- ଥଥଯଥଥ ଥଥଓଥଫ - Flower garden.

ଥଥ.ଓଥଫ.ଯଅ : (ବାଗାହୀ) - ବି. (ଏଚଫଏଯ) : ଗୋଳମାଳ, ଅରାଜକତା - Anarchy, unsafe - ଓଏଚଯଥଚ, ଥଥଚଥଓ, ଘଟଓ ଯଥଫଥଓଓ ଥଥଠଥଏ ଥଥଓ ଠଥଯଟଫ ଥଠଥଚୟଠଥ।
- ଥଝଥାଏ ଓଅୟଥଯ ଯଏଚଥ. ଘଥଯଚଚଥ, ଓଅୟଥଯ ଥଥ.ଓଥ.ଯଅଜଟଫ। ଠଥଚଥ ଟଫଥ ଜଟଯ ଘଝଥ.ାଅଚ ୟଏଫଥ.ଜଥଯ, ଥଥଓଓଟଯ ଯଟଚଥଓ ଓଥ? - Kingdom of Bhanj is entirely in turmoil; Where are you cheat Sunaram Soren, not to be seen? (Contemporary song)

ଥଥଓଥଅ : (ବାଗାଳ୍) - ବିଂ. (ଓଏଫଏ) : ବଗଳା ଚାଉଳ, ଭାତ ମୋଟା - Coarse (rice) - ଥଥଓଥଅ ଘଥଚଚଟ, ଥଥଓଥଅ ଯଏଯଏ ଘଥଚଚଟ।

- ଥଣଡେଅ ୟଣଥାଠ ଓଣhଣ ଓଥ ଣ.ଏମ ୮ମଏମାଠଣ - Taste of coarse rice meal is very sweet.

ଥଣଡେଅ : (ବାଗାଲ୍) - ବିଂ. (ଓhଠhଠ) : ଭଣ୍ଡ ଭାଷା - Slang language - ାଠଣାଣଥ ଘଣଅଣ ଲଥଅ, hଣଥଣଣ।
- ଣ.ଏମ ଏଥଅ ୮ଣଏଣଡ ଲଠଓଥ ଥଣଡେଅଣଡ ଓଥ ଥଣhଥ ଲଥଅଣ - Slang language is not used in public place.

ଥଣ'ଡେଣାଠ ଓମ୮ଥଏ : (ବାଙ୍ଗାଲ୍ ଦିଶମ୍) - ବି. (ଏhଠhଏ) : ବଙ୍ଗଳା ଦେଶ, ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ, ବଙ୍ଗାଳୀ ଭାଷାଭାଷି ଦେଶ - West Bengal - ଘhୟଣଲମଏ ଥଠ'ଡଥଠ ଘଥଠଥଠ।

ଥଣ:ଡେଣ.ଥଲଣ : (ବାଙ୍ଗାଉରା) - ବି. (ଏhଠhଏ) : କପା ମଞ୍ଜି - Seeds of cotton plant, cotton seeds - hଣ୮hଥଏ ାଣଡ।

ଥଣ.ଓମ : (ବାଗି) - କ୍ରି. (hଣଠଥଣ) : ଛାଡିବା, ତ୍ୟାଗ କରିବା, ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିବା, ସାଙ୍ଗରେ ନ ରଖିବା, ପଛରେ ଛାଡିବା, ପଳାଇବା - To desert, to give up, to discard, to deny, to divorce - ଥଲଣଡେଣଥ, ଘଣ.ୟଲଠଣ. ଲଥ ଥଣ.ଓମ ଣାଣଥ, ୮ଣଥଲଥ ଥଣଡ ଓଥଏଥ, ଥଥ'ଓଏ, ୮ଣଏଣଡ, ଏମଲ ଥଣ.ଓମ।
- ୬ଠମ ଏଥଅ ଠମ୮ଣ. ଥଠଥଲଣଲ ଠ ଥଣ.ଓମ hଠଓ-ଣ - That man gave up drinking alcohol.
- ୮ଠ'ଓଏଲଣ hଥ ଘଣୟଲଠଣ. ଲଠଠଠ ଥଣ.ଓମ ଣାଣଥଣଣଓ hଥଥଣ - We left hunters behind.
- ଲଠ'ଡେଠା ାଣଠଣ ଠଠ ୬ଠhhଏ ଏଥଅ ଥଅଣଡ ଓhଥଣ.ଲ ଣ.ଠhଏ ଓମ୮ଥଏ hଥ ଏଲ ଥଣ.ଓମଡେଣଓ-ଣ - Those people under the behest of hunger deserted their houses and village.
- ାhଏଥଏଅମ hଲଣ.ଠମଲ ଥଣ.ଏhଏ hhଅମ hଥ ଥଣ.ଓମ hଠଓଠଡେଣ - They divorced daughter-in-law for her greediness.

ଥଣ.ଓମଡେଣ.ଥ : (ବାଗିୟାଉ) - କ୍ରି. (hଣଠଥଣ) : ମନେଇବା, ବୁଝେଇବା, ରାଜି କରାଇବା, ସ୍ୱୀକାର କରାଇବା - To convince, to bring to term, to make agreed - ଘଥାଣଥଏ, ଘଲଏhଣ.ଥ, ଥଣଡେଣଥ, ଏଣ'ଡେଣଥ, ଲଣ.ାମ ଥଘଥ, ଏଣଠେଣଓ ଥଘଥ।
- ୬ଠଣ.ଓ ଥଣ.ଏଏ hhଅମ ଣାଏ ାଣଓଣଡେ ଣ.ଠମ ୮ଥଡେଥଠ ଠ ଥଣ.ଓମଡେଣ.ଥ ଡେଣଓ hଠଓଠଡେଣ - Husband cooled down and convinced his sulky wife soon.

ଥଣ.ଡେଲମଠ : (ବାଘିନ୍) - ବି. (ଏhଠhଏ) : ରେଳଡବା - Railway wagon, bogie - ଲଠ୮ ଥଣଥଣ।

ଥଣ.ଡେଲମଠ : (ବାଘିନ୍) - ବି. (ଏhଠhଏ) : ବାଘ ନଖି ଗଛ, କଂଟା, ଗୁଳ୍ମ - It is a strub, fruit of which has lion's paw like thorn - ଥଣ.ଡେଲମଠ ାଣ.ଠhଏ, ଥhଓଣ., ଓଣଲଠ।

ବାଘୁତ୍ : (ବାଘତ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଦୁରାତ୍ମା, ପ୍ରେତାତ୍ମା, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ବାଘ ଖାଇଥାଏ, ସେଇ ଲୋକମାନେ ବାଘିଆ ହୁଅନ୍ତି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ । ଏମାନେ ବଣରେ ଡରାନ୍ତି - An evil spirits of persons killed by tigers is believed to be “Baghut” - ghost, goblin in the forest or hill. This evil spirit frightens people going by that side - ବାଘ.ଉତ୍ତୁ ଜଣେ ଧଳାଲୋକ ମରିଲେ ତାହାର ଆତ୍ମା ବାଘୁତ ହୋଇଥାଏ। ଏହାପ୍ରେତ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହି ପଥିକଙ୍କୁ ଭୟଦେଖାଏ, ଏମାନଙ୍କୁ ଖାଇଯାଏ ବୋଲି ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି। ଏମାନେ ବାଘ:ଉତ୍ତୁ ହୋଇଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଖାଇଥିବା ଜଙ୍ଗଲୀ ପଶୁ ଅଟନ୍ତି। ଏମାନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହନ୍ତି ଏବଂ ଲୋକଙ୍କୁ ଭୟ ଦେଖାନ୍ତି।

become ferocious, it is killing goats invariably every day.

- ଏ'ଓ୍ୱଲ୍ଟ ଧଟାଲ୍ଲଣଓ ଏଣାଦ୍ଦଓ ଣ୍ଟଣଦଣ, ଫ୍ଟଦ ଓଟ ଏଣ:ଓ୍ୱଲ୍ଟ ଠଣ୍ଡଣଓଟଫ ଟ୍ଟଡ୍ଟଣଓ - Tiger of that small hill is in attacking mood, it is killing cattle every day.

ଏଣାଦଣ : (ବାଲା) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ସମୋଦି - Relation between bride's parents and groom's parents - "Sumdi" - ଏଣାଦଣ ୟଣ୍ଟଣ, ୟଟଏଫ୍ଟ।

- ଣାଦ୍ଟ ଫ୍ଟାଦ୍ଟ ଏଣାଦଣ ୟଣ୍ଟଣ ଏଣଘଣ ଣ୍ଟଣଦଣ - We have already got our sons and daughters married.

ଏଣାଦଣ ୟଣ୍ଟଣଏ : (ବାଲା ସାକମ୍) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାର ରୂପାର ବଳା - It is special type of silver bracelet - ଲ୍ଟଘଣ. ଲ୍ଟଦଣଓ ଏଣାଦଣ ୟଣ୍ଟଣଏ, ଏଣାଦଣ ଧ୍ଟଲ୍ଲ।

ଏଣାଦଣଏ : (ବାଲାମ୍) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ତୁମ ସମୋଦି - Your somudi - ଅ.ଯମାଏ ଏଣାଦଣ ଟ୍ଟଘଣ/ଟ୍ଟଘମ, ଏଣାଦଣ ଠଣଏ।

ଏଣାଦଣଓଣ : (ବାଲାୟା) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ପରସ୍ପର ସମୋଦି, ସମୋଦି ସମ୍ପର୍କ - Somudi to each other, somudi relation - ଏଣାଦଣ ୟଣ.ଓଣ.ଓ।

ଏଣାଦଣୟଣଟଣ : (ବାଲାଶାକା) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ସମୋଦି ଓ ସମ୍ପର୍କୀୟ - Somudi and relatives - ଏଣାଦଣ ଏଟ୍ଟଫ୍ଲଟ।

ଏଣ.ଦମ : (ବାଲି) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ବାଲି - Sand - ଓମଠମାଦ।

- ୟଟ୍ଲଟ ଏଣ.ଦମ - Fine sand.

ଏଣ.ଦମୟଣ୍ଡ : (ବାଲିଶ୍ୱର୍) - ବି. (ଏଟଦଟଏ) : ବାଲେଶ୍ୱର ସହର - Balasore city - ଏଣ.ଦମୟଣ୍ଡ ଏଣାଏଣ୍ଡ।

ଏଣ.ଦମଓଣ. : (ବାଲିୟା) - ବିଂ. (ଓଟଦଟଦ) : ବାଲିଆ (ମାଟି) - Sandy (soil) - ଏଣ.ଦମଓଣ. ଘଣୟଣ।

- ଏଣ.ଦମଓଣ. ଘଣୟଣ ଲ୍ଟ ଏଣଫ୍ଟଣଏ ଧ୍ଟଣ ଏଣ.ଓମ ଘଟଓଟଓ-ଅ - Peanut grows better in sandy soil.

ଏଣାଦ୍ଟ : (ବାଲେ) - ବିଂ. (ଓଟଦଟଦ) : କଅଁଳିଆ, ଛୋଟ, ଅତି ନରମ, କୁନି ଛୁଆ, କଂଚାଳିଆ - Little new born baby, very soft - ଏଣାଦ୍ଟ ଏଟାଠଟଏ ଓମଫ୍ଲଲ୍ଟଣ., ଟ୍ଟଧମ, ଦଣ.ଏମଫ୍, ଘଣଧଣଦ ଘଣଧଣଦ ଦ୍ଟମାଟଣ, ୟଣଲ୍ଟଣ ଓଟ ୟଣଓଟଦ ୟଣଟଣଏ।

- ଏଣାଦ୍ଟ ଓମଫ୍ଲଲ୍ଟଣ. ମଫମ ଟଣଠଟ ଣାଦଣଏ ୟଟଦଣଓ-ଅ - Don't go with newly born baby this time.

ଏଣ.ଟ : (ବାକ୍) - କ୍ରି. (ଟଣଦଣଘଣ) : ଅଭିଶାପ ଦେବା, ଶପଥ ନେବା - To cast curse, vow, oath - ଅ.ୟମଦ, ୟଣଓଧଣ, ଦଟଓଣଏ ଫ୍ଲଣଲ୍ଲଣଏଣଓ।

- ଣଓଓ ଏଣଏଣ ଫ୍ଟ ଓମଫ୍ଲଲ୍ଟଣ. ଠଣ.ଟମଦ ।ଣଏଘଅ ଠମଦଣ.ଓ ଟ ଣ।ଏ ଲ୍ଟଘଅ ଏଣଓ ଟମଦ ଏଣ.ଟ ଣଓଣ - How so ever the child does bad deeds, parents never curse their child.

- ଝୀଧନ. ଏଟଏଓଜନ୍ତ ଏଜ.ଓମ ଦଜ.ଓମଢ ଟ ଏଜ.ଚ ଟଝଜ - He vowed not to touch any alcohol further.

ଏଜଚଓଜ : (ବାକ୍‌ରା) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : କୋଳି, କଣ୍ଟା କୋଳି - Berry - ଏମଏଓଜ.ଥଯମ।

ଏଜଚଓଓଜ : (ବାଖ୍‌ରା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଝଟଥଓ) : ପାଇଁ, ହେତୁ, ଭାଗ କରିବା - For, purpose, reason, divide - ଦଜ.ଓମଢ, ଝଜ୍ଞଓଥଧ, ଏଜଚଓଓଜ।
- ଜଏ ଏଜଚଓଓଜ ଝଥଜଜ ଦ୍ୱଓଓଯମ ଢଥଏ ଜ.ଓଦ ଜଚଜଓ-ଜ - I have brought this cloth for you.
- ଝଥଜଜ ଏଜ.ଢ଼ଓ ଢଥ ଏଜଚଓଓଜ ଠଟଚଥ ଯଜଧଟଢ-ଜ - This paddy plot is cultivated on contract.

ଏଜଚଧଟଜ : (ବାକ୍‌ସା) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : ବାକ୍ସ, କାଠ ବାକ୍ସ - Box, tin box, wooden box - ମଯଝ ଏଜଚଧଟଜ, ଚଜମଓ ଏଜଚଧଟଜ।

ଏଜଚଦଜଓ : (ବାକ୍‌ଲାଃ) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : ବକଳା, ଛାଲ, ବଳକଳ - Bark, bark of tree - ଏଜଚଦଜଓ, ଯଓଜଜ, ଢଜଓଝ ଏଜଚଦଜଓ।
- ଝଥଜଜ ଢଜଓଝ ଓଝଝଜଓ ଏଜଚଦଜଓ ଯଓଜଜଏଜଥ ଘଝ/ଊଥମଜଓ ଘଝ - Cut out the bark of this tree.

ଏଜ.ଚଓମ : (ବାକ୍‌ରୀ) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : ମାଈ ମେଣ୍ଢା, ଛେଳି - She-goat, sheep etc - ଊଜ.ମଓମ ଘଝଓଥଘ, ଟ'ଓଜ,ଏଓମଏମ।

ଏଜଚଯଝ : (ବାକ୍‌ଳେ) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : ମହୁଲ ଟୋଲର ମାଂସ ଚୋପା - Flesh layer of mohua fruits - ଏଜଏଚଥଘ ଚପ୍ତଓମ ଏଜଚଯଝ।

ଏଜଚଓଜଓ : (ବାଖର୍) - କ୍ରି. (ଚଜଏଥଜ) : ବୀହନକୁ ବତୁରାଇ ବୁଣିବା - To sow seeds germinated - ମଠଜ. ଓଥାଜ ଥଯଥ ଚଜଠଝ ଜ୍ଞଓଜ ଜଚଜଜ ଏଜ.ଢ଼ଓ ଓଝ ଝଓ।

ଏଜଚଥ : (ବାକ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଝଟଥଓ) : ମନା କରିବା ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - It is a word for negative - ଘଜଟଜ ଥଓଠଓଥ ଓଝ ଦଜଓଜଠଥଓ ଜ.ଯଜ.।
- ଏଜଚଥ ୟଝଟଥଓ-ଜ - The would not go.
- ଏଜଚଥ ଓଥଯଜ - They don't respond.
- ଏଜଚଥ ଏଜଏଜଓଜ - They don't know.

ଏଜଚଜଦ : (ବାକାଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : କାଠ ପଟା - Plank, wood plank - ଊଜଏଜ (ୟଜଓଏଥଘ ଊଜଏଜ, ଚଜୟଘଜଓ ଊଜଏଜ, ଘଏଓଓଜ. ଊଜଏଜ)।

ଏଜଓଚଜ : (ବାଙ୍କା) - ବିଂ. (ଓପଏପଟ) : ବଙ୍କା - Bent, not straight, curved - ଚଜ.ଯଏଚଓ, ୟଝଏଥଝଟ ଏଜଓ।
- ଏଜଓଚଜ ଘଥଓ - Zigzag road.

ଏଜଓଚଜ ଏଚଓଚ : (ବାଙ୍କା ବୁରୁ) - ବି. (ପ୍ରଚଏପ) : ବାଙ୍କା ପାହାଡ, ଏହା ଝାଡଖଣ୍ଡ ଓ ଓଡିଶା ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି

ପାହାଡର ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ବାଙ୍କା ହାଳାମ୍ । ଏହି ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ ପାହାଡର ନାମ ମଧ୍ୟ ବାଙ୍କା ବୁରୁ ହୋଇଅଛି । ବାଙ୍କା ହାଳାମ୍ ବହୁତ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ପାହାଡ ଦେବତା । ତାଙ୍କର କୃପାରୁ ପାଲ୍‌ଶା ପୀଢ ଅଂଚଳ ଆଦୌ ମରୁଡି ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ନେଇ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଲୋକ କଥା ମଧ୍ୟ ରହିଅଛି । ଏହି ପାହାଡରେ ବୈଶାଖ ମାସରେ ପାରମ୍ପାରିକ ଶିକାର ପୂଜା ପାଠ ହୁଏ । ଏହି ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏହାକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ବହୁ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଲୋକମାନେ ଆସିଥାନ୍ତି - Banka hill is situated on Odisha and Jharkhand border along the Mayurbhanj district. It is close to a Tata Badam Railway Station named Jharadihi. This hill is named after its god named “Banka Haram”. It is very benevolent hill god. Due to grace of Banka Haram, draught never occurs in Palsa Pir. Tradition hunting in the month of “Baisak” take place in this hill every year and some pujas are performed - ଏହାକୁ ନେଇ ଏକ ଲୋକପ୍ରିୟ କାହାଣୀ ମଧ୍ୟ ଜଣାଶୁଣା ଅଛି । ସେହି କାହାଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ବାଙ୍କା ହାଳାମ୍ ଜଣେ ଶିକାରୀ ଥିଲେ । ସେ ଥରେ ଶିକାର ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଜଣେ ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ । ସେହି ମହିଳା ଜଣକ ଜଣେ ଗର୍ଭବତୀ ହରିଣୀକୁ ଶିକାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥ

ବଙ୍ଗଳା.ବାଙ୍ଗଲା : (ବାଖୁଲ୍) - ବି°. (ଓଡ଼ିଆ) : ବଙ୍ଗଳା ଘର, ହାବେଳି - Bungalow house, big house - ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବଙ୍ଗଳାରେ ରହୁଥିଲେ, ବଙ୍ଗଳା ଘରେ।
- ବ୍ରିଟିଶମାନେ ବଡ଼ବଡ଼ ସେମାନଙ୍କ ବଙ୍ଗଳା ଘରେ ବାସ କରୁଥିଲେ - British people use to stay in big bungalow house.

ବାଖେଣ୍ : (ବାଖେଣ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ଦେବାଦେବୀ ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୂଜା ସମୟରେ ଆବୃତି କରାଯାଉ ଥିବା ଗୁହାରୀ, ଶ୍ଲୋକ - Incantation chanting hymn at the time of performing puja - ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେଉ ଥିବା ଗୁହାରୀ।
- ପୂଜା ପୂଜାରେ ବାଖେଣ ବାଖେଣରେ ବାଦ୍ୟଗତ-ଅ - Chanting of hymns differ from puja to puja.

ବାଖୋର୍ : (ବାଖୋର୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବଖରା ଘର, ଖନ୍ଦା - Room - ବାଙ୍ଗଳା।
- ମୋ ମାମୁଘର ବଡ଼ବଡ଼ ରୁମଗୁଡ଼ାକ ସେମାନଙ୍କ ସେମାନଙ୍କ ବାଦ୍ୟଗତ-ଅ - There are large size rooms in my uncle's house.

ବାଜ୍ ବାଜ୍ନା : (ବାଜ୍ ବାଜ୍ନା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ - Different kind of musical drums - ବାଦ୍ୟ ପ୍ରକାରର ରୁ ରୁରେ ବାଜ୍ନା।
- ବାଜ୍ନାଟା ବଡ଼ ବେସୁରା ବାଜ୍ନା ନାଚ ବଡ଼ ଭଲହୁଏ ନାହିଁ - Barat party arrived with various kinds of musical instruments and drums.

ବାଜ୍ନା : (ବାଜ୍ନା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବାଦ୍ୟ - Drums (musical) - ରୁ ରୁରେ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ (ଠାରୁଠାରୁ, ବାଜିବାର, ବେସୁରା, ମାଦଲ, ଗରୁଡ଼ମୁନି, ବରଯାତ୍ରୀ ଆଗରେ)।
- ବାଦ୍ୟ ଭିଡ଼ିଓଟିର ରୁ ବାଜ୍ନା ଭିଜୁଛି - Sound of the dancing drum is heard from distance.

ବାଜା : (ବାଜା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଚେରୁଆ ଚେରୁଆ (ସ୍ୱାଦ) - Coarse - ରୁଟୁରୁଟୁ, ବାସୁ ଲୁଣିଆଗ।
- ଠାରୁ ବା.ମୂ ଠାରୁ ବାଜା ବାଜା ଓଟ ଖାଇବାକୁ ବାଜା ହୋଇଥାଏ - The taste of the boiled wild root is somewhat not palatable (due to its root reason).

ବାଜାର୍ : (ବାଜାର୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ସହର, ବଜାର - Town, city - ବାଜାର।

ବାଜାଉ : (ବାଜାଓ) - କ୍ରି. (ବାଚନିକ) : ବଜେଇବା, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିବା - To hit the target - ମାରୁ, ଠିକ୍ ବାଜାଉ, ଫା.ରୁପ ବାଜାଉ, ଯାଉ ବାଜାଉ।
- ଛୋଟଛୁଆ ବି ଠିକ୍ ବାଜାଉ ବୁଝୁ-ଅ - They hit the target post.

ବାଜି.ଯା : (ବାଜି) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବାଜି, ଜୁଆ, ବେଟ ମାରିବା - Gambling, bating - ବାଜି.ଯା ଖେଳ।

- ମୁଁ ଅଦ୍ୟ ଯେତେଥର ଜୁଆ ଖେଳିଛି ସେତେଥର ଜିତିଛି - I won the gamble many times.

ବନ୍ଧ୍ୟା : (ବାନ୍ଧି) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ବନ୍ଧ୍ୟା - Barren, infertile - ଅନାବୃତ୍ତା., ବନ୍ଧ୍ୟା।
- ବନ୍ଧ୍ୟା ଗାଈ - Barren cow/ infertile cow.

ବାଜୁ : (ବାଜୁ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବାଜୁ, ରୂପା ଅଳଙ୍କାର, ଏହା ବାହୁରେ ବନ୍ଧା ଯାଏ - Armlet made of silver (ornament) - ରୂପାର. ହାତରେ ବାଜୁ, ଗଳାରେ ହାର ପିନ୍ଧିବା ଶୋଭା ପାଏ, ବାଜୁ ଯୋଡାଏ, ଗଳାରେ ହାର।

ବାଜେ : (ବାଜେ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ବାଜେ, ଅନାବଶ୍ୟକ, ଅଦରକାରୀ ଅଯଥା - Useless, unnecessary, trifling thing, non-sense - ବାଟବଣରେ ବଣଠାରେ, ଯାହାସେ ବାହାରେ ବାଜେ ବାଜେ କଥା କହନ୍ତୁନାହାନ୍ତି।
- ବାଜେ ବଣଠାରେ ଆପଣା ହାତଟା - Don't talk non-sense.

ବାମ୍ : (ବାମ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଅନୁଜ୍ଞାବାଚକ) : ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ, ନାସ୍ତିକ ଅର୍ଥରେ - Word used in interrogative sentence mostly in negative sentence - ତୁମ୍ଭେ ଆ.ଜ୍ଞା.ର ଯେ କହନ୍ତୁନାହାନ୍ତି ସେଥି ପାଇଁ।
- ତୁମେ ଯିବ ବୋଲି କହିଲ ନାହିଁ? - Are you not going?
- ତୁମେ ରାଜି ହେଲ ନାହିଁ କାହିଁକି? - Why did you not agree?
- ତୁମେ କାମ କରିବ ନାହିଁ ତୁମେ କିଛି ପାଇବ ନାହିଁ - If you don't work you will earn nothing.

ବାମ୍ବାଲ୍ : (ବାମ୍ବାଲ୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଦାରୀ, ବେଶ୍ୟା - Prostitute, whore - ଘରଦ୍ୱାର ନାହିଁ, ବାମ୍ବାଳୀ., ଦାନ୍ତ, ବାମ୍ବାଳୀ ଦାନ୍ତଗୁଡାକ।
- ବାମ୍ବାଳୀ ଯାହାର ଘର ତାହାକୁ ଦୁଃଖ ଅଭାବ ନାହିଁ - Sexy women are never satisfied with any number of male.

ବାଘୁଣୀ : (ବାଘୁଣି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବାଘୁଣି ମାଛ, ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା - Ell fish - ବାଘୁଣୀ ମାଛ।

ବାଉଳାଉ : (ବାଉଳାଉ) - କ୍ରି. (ଅନୁଭବଜନ) : ପାଗଳ ପରି ବକିବା, ଏଣୁତେଣୁ ବକିବା, କିଛି ନ ଜାଣି ଶୁଣି ଏଣୁତେଣୁ କଥା କହିବା ବିଲ୍ ବିଳେଇବା - To talk all irrivalent, mad man talk, talk non-sense - ଅତଏବ ମୋତେ ଏମିତି ବାଉଳାଇଦେଲେ, ଆଉ, ଅତଏବ ଯେମିତି ସେମିତି ଆଉ।
- ଆଜିର. ଜ୍ୱରଯୋଗୁଁ ଶରୀର ଯେମିତି ଗରମ ହେବାରୁ ବାଉଳାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲା - When the temperature of the body rose up the patient started speaking so many irreverent things.

ବାଉଳା ରାତ୍ର : (ବାଉଳା ରାତ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବାହୁଡା ରଥ ଯାତ୍ରା - Return car festival - ବାଉଳା ରାତ୍ର ଯାତ୍ରା।

ବାଉରା ପାତା : (ବାଉରା ପାତା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବାରୁଣି ସ୍ନାନ ଯାତ୍ରା ବାରିପଦାର ବୁଢାବଳଙ୍ଗ ନଦୀରେ ଏହା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ଏହା ମକର ବାସୀ ନ ହେଲେ ପୂର୍ବବର୍ତୀ ସମୟରେ ହୁଏ । ଏହି ସମୟରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତି - Baura Pata is observed at Barni ghat of Budhabalang river near Baripada town of Mayurbhanj district, sometime before or after Makar Sankranti. Bones of the dead ones are immersed in this occasion and pata (festival) also takes place there - ବାଉରା ପାତା ବାରିପଦା ବୁଢାବଳଙ୍ଗ ନଦୀ ତୀରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ପର୍ବ ଯାହା ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତି ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ପଡିଥାଏ । ଏହି ପର୍ବରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ କରାଯାଏ ।

ବାସ୍ : (ବାସ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବୟସ - Age - ବୟସ୍କ, ବୟସ୍କା।
- ତୁମ୍ଭେ ବାସ୍ ଟା ବାଢ଼ କଲା ପରି ଆଚରଣ କରୁଛ - Still you behave childish.

ବାସ୍ : (ବାସ୍) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହାର) : ବାସିବା, ଶୁଙ୍ଘିବା, ଖୋଜି ବାହାର କରିବା - Smell, search out - ଆମ୍ବ ବାସ୍ଯାଇଛି, ହାଣ୍ଡି ବାସ୍ଯାଇଛି, ପାଣି ବାସ୍ ହେଉଛି।
- ଆପ ହାଣ୍ଡି ଖୋଜୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି - You are in search of handi (rice beer).
- ବିରୁଣ ଖାଇବା ବାସ୍ ପାଇ ବାହାରିଛି - Cat is smelling out the fish stored.

ବାସ୍ : (ବାସ୍) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବସ୍ ଗାଡି - Bus - ବାସ୍ ଚାଲକ।

ବାସ୍କା : (ବାସ୍କା) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ମହୁଲୀ ମଦ ଘାଳି ସାରିବା ପରେ ଯେଉଁ ସିଠା ମହୁଲ ରହେ, ତାହାକୁ ବାସ୍କା କହନ୍ତି - Left over fermented mohua flower after brewing wine - ଲାହାଣ ପାଚେରୀ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ବାଉଁଶ ଚେରାକୁ ବାସ୍କା କୁହାଯାଏ. ପାଚେରୀ।

ବାସ୍କେଟ : (ବାସ୍କେ) - ବିଂ. (ଇଂଜ୍ଞା) : ବାସି (ପଖାଳ ଭାତ) - Stale rice - ରାତିରୁକା ବାସି ବାସ୍କେଟ ଖାଇବା।
- ମୁଁ ଖାଇ ବାସ୍କେଟ ଖାଇବା ଭଲପାଏ - I like stale rice.

ବାସ୍କେଟ : (ବାସ୍କେ) - ବି. (ସଂଜ୍ଞା) : ବାସ୍କେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଲୋକ, ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ବାର ଖଣ୍ଡ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛି, ସମାନ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଛି - Baskey sept of santal community - ବାସ୍କେଟ ବାସ୍ପାତ୍ର, ଖଣ୍ଡଜା., ହାଂ.ଲାଙ୍ଗ, ସାନ୍ତାଳୀ, ଓଡ଼ିଆ।

- ᱚᱱᱟᱞᱚᱴ ᱚᱱᱟᱞᱚᱴ ᱜᱩᱫ ᱚᱱᱚᱵᱚ ᱱᱩᱞᱩᱢ-ᱢᱟᱨᱮᱱ.ᱫᱚ-ᱱᱚ - Marriage in same sept is prohibited in santal community.

ᱚᱱ.ᱞᱮᱱ.ᱭ : (ବାସ୍ୟାମ୍) - ବି. (ପ୍ରଢ଼ୟ) : ପୂର୍ବାହ୍ଣ ଭୋଜନ - Meal before noon - ᱚᱱ.ᱞᱮᱱ.ᱭ ᱜᱚᱱᱵᱚᱱ।
- ପୂର୍ବାହ୍ଣ ସମୟ/ବେଳା – Fore noon - ᱚᱱ.ᱞᱮᱱ.ᱭ ᱚᱮᱛᱚᱱ

ᱚᱱᱞᱮᱱ : (ବାସ୍ନା) - ବି. (ପ୍ରଢ଼ୟ) : ବାସ୍ନା, ଗନ୍ଧ - Smell, scent - ᱚᱱᱞᱮᱱ, ᱞᱚ।
- ᱚᱱᱭᱚᱱ ᱚᱱᱞᱮᱱ ᱚᱮ ᱭᱚᱭᱵᱚᱱᱚᱣᱚᱜ ᱵᱚᱱᱮᱱ - Fragrance of flower has spread all over.
- ᱚᱱᱭᱚᱱ ᱚᱱᱞᱮᱱ - Fragrance of flower.

ᱚᱱᱞ ᱚᱱᱞ : (ବାସ୍‌ବାସ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱤᱣᱟᱪᱚᱠ) : ବାସ୍ ବାସ୍ (ସେତିକି) - Enough, this much - ᱚᱱᱞ ᱚᱱᱞ (ᱢᱮᱞᱟᱞ ᱫᱮᱱ, ᱢᱮᱱ.ᱜ ᱜᱮ, ᱭᱵᱜ ᱫᱮᱱ)।
- ᱚᱱᱞ ᱚᱱᱞ, ᱢᱮᱱ.ᱜ ᱜᱮ ᱢᱟᱧᱱᱟ ᱪᱮ ᱭᱵᱜᱮᱫᱮᱱ - Enough don't give me more, it is sufficient.

ᱚᱱᱞᱮᱱ : (ବାସା) - କ୍ରି. (ᱵᱚᱱᱮᱣᱚᱱ) : ବସା ରହିବା - To halt, to stay back - ᱳᱱᱭᱚᱛᱮ, ᱳᱱᱭᱚᱛ ᱵᱟᱢᱟᱞᱟᱣᱜ।
- ᱳᱛᱭᱚᱛᱫ ᱜᱩᱫ ᱱᱩᱩᱛ ᱞᱟᱜᱚᱜ ᱟᱛᱚᱛ ᱚᱱᱞᱮᱱᱜ-ᱱᱚ - Today, we will halt in your house.

ᱚᱱᱞᱮᱱ : (ବାସା) - ବି. (ପ୍ରଢ଼ୟ) : ବସା ଘର - Halting house - ᱚᱱᱞᱮᱱ ᱚᱰᱟᱱ।
- ᱚᱱᱞᱮᱱ ᱵᱚᱦᱚᱛ ᱫᱚᱞ ᱱᱮᱞᱮᱱ - We found out house to stay.

ᱚᱱᱞᱮᱱ ᱵᱩᱦᱩᱢ : (ବାସା କୁଲି) - ବି. (ପ୍ରଢ଼ୟ) : ବସା ରହି ମୂଲିଆ କାମ କରିବା ଲୋକ - Halting, collies - ᱚᱱᱞᱮᱱ ᱵᱚᱱᱳᱛ ᱞᱮᱣᱟᱵᱚᱱᱟᱢ ᱵᱚᱱ.ᱠᱢ ᱟᱛ ᱯᱚᱱᱜᱚᱱᱣ ᱱᱵᱚᱱᱮ ᱠᱩᱱᱵᱜᱚᱱ.।

ᱚᱱᱞᱮᱱᱜ : (ବାସାଂ) - କ୍ରି. (ᱵᱚᱱᱮᱣᱚᱱ) : ଗରମ ହୋଇ ଫୁଟିବା (ପାଣି), ଗରମ ପାଣି - To boil, boiling water - ᱜᱚᱱᱜ ᱚᱱᱞᱮᱱᱜ।
- ᱜᱚᱱᱜ ᱚᱱᱞᱮᱱᱜ ᱵᱚᱱᱜ ᱪᱮ - Keep the water boiled.

ᱚᱱ.ᱭᱟᱦᱚ. : (ବାହୁଲା) - ବିଂ. (ᱜᱩᱰᱤᱣᱟᱪᱚᱠ) : ମାଇ ଘୁଷୁରୀ ଯିଏ ଛୁଆ ଜନ୍ମ କରେ ନାହିଁ - She-pig not giving birth to piglets - ᱣᱟᱦᱟᱣᱮ ᱚᱱᱜ ᱣᱟᱦᱟᱣᱮ ᱵᱚ ᱞᱩᱵᱩᱢ ᱫᱚᱱᱮ।
- ᱚᱱ.ᱭᱟᱦᱚ. ᱞᱩᱵᱩᱢ ᱫᱚᱱᱮ - She-pig not giving birth any piglets.

ᱚᱱᱭᱚᱣᱚᱛ : (ବାହ୍ରେ) - ଅବ୍ୟୟ (ᱚᱰᱤᱣᱟᱪᱚᱠ) : ବାହାରେ - Outside - ᱚᱱᱭᱚᱣᱚᱛ।
- ᱚᱱᱭᱚᱣᱚᱛ ᱣᱚᱛ ᱟᱢᱯᱩᱞ ᱜᱟᱳᱟᱞ-ᱱᱚ - Don't sleep outside.

ᱚᱱᱭᱚᱱ : (ବାହା) - ବି. (ପ୍ରଢ଼ୟ) : ଫୁଲ - Flower - ᱚᱱᱭᱚᱱ (ᱞᱟᱜᱤᱫ ᱚᱱᱭᱚᱱ, ᱚᱣᱵᱟᱦᱵᱚᱜ ᱚᱱᱭᱚᱱ - ᱩᱱᱣᱚᱱᱜᱮᱟ ᱚᱱᱭᱚᱱ - Lotus flower

ᱚᱱᱚᱭᱱ ᱐ᱵᱨᱱ.ᱯ : (ବାହା ତୁଲାମ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ମାଟି - Soil - ᱜᱱᱟᱫᱱ, ᱐ᱵᱨᱱ.ᱯ ᱨᱫᱵᱱ ᱮᱱᱣᱱᱯ ᱜᱱᱟᱫᱱ (ᱜᱱᱣᱫᱥᱱ ᱜᱱᱚ ᱨᱱᱚᱱᱣ ᱣᱫ ᱐ᱱᱚᱫ ᱨᱫᱮ ᱜᱱᱟᱫᱱ)।

- ᱚᱱᱚᱭᱱ ᱐ᱵᱨᱱ.ᱯ ᱶᱮᱶᱯ ᱫᱮᱱ, ᱡᱶᱛᱡᱶ ᱜᱡᱝᱣᱝ ᱤᱱᱵᱫᱛᱫᱮᱱ - Soil as light as cotton sunk and grinding stone floated.

ᱚᱱᱚᱭᱱᱚᱪ : (ବାହାଓ) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱚᱱ) : ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବା, କଥା ମାନିବା - To tame, to be obedient - ᱮᱱ.ᱜᱡ, ᱐ᱱᱣᱫᱮ ᱤᱱᱚᱱᱚᱜ।

- ᱮᱶᱝᱮ ᱜᱚ ᱚᱱᱚᱭᱱᱚᱪ ᱚᱱᱛᱡᱶᱣᱱ ᱵᱱᱮᱱ ᱵᱝᱮ - These are tamed bullocks.

ᱚᱱᱚᱭᱱᱟᱨ : (ବାହାଲ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱱᱮᱚᱱ) : କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା, ସ୍ୱୀକାର କରିବା - To engage in job, admit to - ᱵᱱ.ᱡᱝ ᱣᱫ ᱨᱱᱚᱜᱱᱚᱪ, ᱱ.ᱤᱶ, ᱚᱱ᱐ᱱᱚᱪ।

- ᱮᱚᱣᱵᱱᱣ ᱱᱟᱨᱫᱮᱱᱚᱜ ᱜᱱ.ᱚᱝ ᱚᱱᱚᱭᱱᱟᱨ ᱵᱫᱜ-ᱱ - Govt. has accepted to our demands.
- ᱩᱫ ᱡᱚᱫ ᱡᱱᱮᱟᱱᱣ ᱤᱱ.ᱵᱣᱝ ᱣᱫᱵᱚ ᱚᱱᱚᱭᱱᱟᱨ ᱫᱮᱱ - Three persons were engaged in teachership.

ᱚᱱ.ᱡᱝ : (ବାହି) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଖଟ ବାହି - Frame wood of cot (rope knitted) - ᱩᱱᱣᱵᱚᱡ ᱩᱱᱣᱮᱱᱡᱫᱩᱫ।

ᱚᱱ.ᱡᱝ ᱤᱱᱟᱨᱱᱚᱯ : (ବାହି ଜାଲାମ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବାହି ଜାଲ, ମହାଜାଲ - Big fishing net - ᱚᱱ.ᱡᱝ ᱤᱱᱟᱨᱱᱚᱯ, ᱡᱱᱚᱭᱱ ᱤᱱᱟᱨ।

ᱚᱱ.ᱡᱝ ᱜᱶᱚᱡᱱ.ᱣ : (ବାହି ଦୁଆର୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବାହାରିବା ଦ୍ୱାର - Exit door - ᱚᱱᱚᱭᱣᱫ ᱐ᱫ ᱚᱜᱚᱵᱚᱜ ᱜᱶᱚᱡᱱ.ᱣ (ᱱᱣ ᱡᱝᱜᱟᱱ.ᱜ ᱜᱶᱚᱡᱱ.ᱣ ᱜᱚ ᱮᱝᱟ ᱜᱶᱚᱡᱱ.ᱣ, ᱤᱱᱚᱭᱱ ᱜᱶᱚᱡᱱ.ᱣ ᱣᱫ ᱡᱱᱩᱫᱡᱱᱚᱯ ᱵᱚ ᱮᱝᱟ ᱩᱫᱚᱜᱱᱚᱯ ᱨᱫᱮᱱ, ᱚᱮᱱᱜᱚᱮ ᱮᱝᱟ ᱜᱶᱚᱡᱱ.ᱣ)।

ᱚᱱᱚᱭᱱ ᱚᱱᱡᱜᱫᱨᱱ : (ବାହା ବାନ୍ଦେଲା) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଏକ ପୌରାଣିକ ସ୍ଥାନର ନାମ । ଏହିଠାରେ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ବିଚାର ବିମର୍ଷ କରି ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ତଥା ଧାର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ - Baha Bandela is a legendary place in folk tale of santals and their forefathers had discussed for twelve years day and night to decide their social and religions rules and regulations, whatever was decided there that time is still in prevalence among santals today - ᱚᱱᱚᱭᱱ ᱚᱱ.ᱜᱡᱫᱨᱱ ᱜᱚ ᱡᱝᱜ ᱤᱱᱚᱞᱜᱚᱱ ᱵᱫᱞᱜᱚᱱ ᱵᱫᱞᱜᱚᱱᱚᱜ ᱭ᱐ᱵᱭᱯ। ᱮᱚ.᱐ᱫ ᱜᱫ ᱡᱱᱩᱫᱡᱱᱚᱯ ᱵᱚ ᱜᱫᱨ᱐ᱚᱱᱚᱱ ᱮᱫᱵᱭᱱ ᱤᱞ ᱜᱫᱨ᱐ᱚᱱᱚᱱ ᱮᱝᱟ ᱭᱝᱜᱱ. ᱤᱞ ᱵᱚ ᱚᱤᱱᱵ ᱐ᱝᱤᱱ.ᱵ ᱨᱫᱜ-ᱱ। ᱮᱚᱱ ᱵᱱ᱐ᱫ ᱮᱚᱡᱱᱭᱵ ᱮᱱᱜᱚ᱐ᱱ ᱵᱫᱞᱜᱱᱜ ᱜᱵᱚᱱᱵᱭᱯ ᱵᱚᱵᱫᱯ ᱚᱱᱵ ᱫᱝᱱᱮ ᱐ᱫᱤᱱᱜ ᱮᱱᱜᱚ᱐ᱱ ᱚᱱ.ᱵᱝ ᱵᱱ.ᱡᱝ ᱵᱚᱵᱚ ᱜᱱᱚᱨᱡᱱᱵᱱᱚᱜ ᱜᱚ᱐ᱝᱱ ᱨᱫᱜ-ᱱ। ᱚᱱᱵ ᱵᱚ ᱡᱫᱮᱱ, ᱮᱮᱱ

ଓହାଳ ଅଚଳକ ଯେଉଁଥର ଜଖଅଇଥର ଚଥଓେ ଯମ୍ଭ ଯଅ' ଯଳଯେଠଳଅ ୱାଳ.ଠମ ଠମଇଳ.ଜ୍ଞ ଏଥଅ ଜ୍ଞଥଚଥ ଘଳ'ୱାଳ ଅଚଳକ-ଳ।

ଠଳ.ଏଚ : (ବାହୁ) - ବି. (ପ୍ରଯେପ) : ବୋହୂ, କନ୍ୟା - Wife, daughter-in-law - ଠଳ.ଏଚ ଚପ୍ତମ, ଏଥଯ ଚମଘମଯ।

ଠଳଏଯଇ : (ବାହେର୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଯେଥଳ)/ (ପ୍ରଯେପ) : ବାହାର, ବାହାର କରି ଦେବା - Outside, ostracise - ଯଠଥଚ ଓମଠମ, ଜ୍ଞଳଳଇଯ, ଳମଯ, ଘଳଯଠ, ଳ.ଠଚ ଠଳଏଯଇ।
- ଳ.ଠଚ ଠଳଏଯଇ - Outside the village.
- ପଯମ ଏଥଯ ଜ୍ଞଥଚଥ ୱାଳ.ଠମ ଠଳଏଯଇ ଚଯଜ୍ଞଯଓଳ - That man is ostracised.

ଠଳଏଯଳଥଳଥ : (ବାଂଚାଓ) - କ୍ରି. (ଚଳଯେଥଳ) : ବଂଚିବା, ଖସିଯିବା - To survive, to escape - ୱାମଥମଜ୍ଞ ଠଳଏଯଟ'ଯ, ଘପଳପୱାଥଓ।
- ମମ ଠଳଠଳ ଜ୍ଞଥ ଳ.ଠମ ଜ୍ଞମଯ ଯ ଠଳଏଯଳଥଳଥ ଯଯଯଳ - My father had survived long.
- ଚପ୍ତ ଏଥଳଳ ଚଜ୍ଞଥଯମମ ଠଳଏଯଳଥଳଥ ଯଯଳ - I escaped the death from lion.

ଠଳଏ : (ବାଞ୍ଛି) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଯେଥଓ) : ମୁଁ ନାହିଁ - I cannot, shall not - ଠଳଓ ଥଳଠଜ୍ଞଥ ୱଯ।
- ଠଳଏ ଯଯଯେଥଓ-ଳ - I shall not go.
- ଠଳଏ ଜ୍ଞଳଏଯଳଳଳଜ୍ଞ-ଳ - I could not do it.
- ଠଳଏ ଠଳଠଳଳଳ - I don't know.

ଠଳଏ : (ବାର୍) - ବି. (ପ୍ରଯେପ) : ଦିନ - Day - ଜ୍ଞମଯ।
- ୱପଓ-ଠଳଏ - Sunday.
- ଯଥପ-ଠଳଏ - Monday.
- ପଥଓଓଥମ-ଠଳଏ - Tuesday.

ଠଳଏ : (ବାର୍) - କ୍ରି. (ଚଳଯେଥଳ) : ଉପବାସ କରିବା - To fast - ଚଘଳ.ଯ, ଠଳଓ ୱାଥପ, ୱାଥପ ଠଳଏଥଯ, ଠଳଏୱାଥପ।
- ଠଳଜ୍ଞେ ଠଓଏଓ ଚଳ.ପମ ଜ୍ଞଥ ଠଳଏୱାଥପ ଚଳଠଯ ଚଥ ଚଳ.ପମଳଥଳ - Puja is performed observing fasting only.

ଠଳଏଳଥଳ.ଠ, ଠଳ.ଏମଳଥଳ.ଠ : (ବାର୍ୟାତ୍, ବାରିୟାତ୍) - ବି. (ପ୍ରଯେପ) : ବରଯାତ୍ରୀ - Barat, marriage party - ଠଳ.ଏଳଥଳ.ଠ, ଠଳ.ଏଚ ଳ.ଓଚ ଖଳପଳଓ ଚଥମଳ ଚପ୍ତମ ଚଥ।
- ଜ୍ଞଯପଳ ଠଥ ଠଳ.ଏଳଥଳ.ଠ ଜ୍ଞଳଏଳପ ଠଥ ଯଯେଥଯଓ-ଳ - Let us go to welcome the Barat.

ଠଳଏଥ ଠଥଏଥଯେ : (ବାର ବରନ୍) - ବିଂ. (ଓପଯେପ) : ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର - Of different colours, different types - ଳ.ଠମ ପଯଚଳଯେ ୱଥଓ ଠଯ ଯଳୱାଳଥ ଚଥଓ, ଳ.ଠମ ପଯଚଳ, ୱଥଓ-ଠଯଏଥଓ, ଯଳଯେଳ ଘପଯେଳ.ଏ।
- ଳଠଜ୍ଞଓ ଳୱାଥଓ ଯଳ.ଚମୱ ଜ୍ଞଥ ଳ.ଠମ ଠଳଏଥ-ଠଥଏଥଯେ ଓଯଓଳ - Your beautification is very colourful.
- ଳ.ଠମ ଠଳଏଥ-ଠଥଏଥଯେ ଘଥଅ ଯଯଘୱ ଚଥ ଘଯଘ ପଯଳଳ - Many types of people had come to dance.

ଦଣ୍ଡବତ : (ବାରନ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଳଚଲଣ)/ (ପ୍ରତିପାଦ) : ବାରଣ, ବାରଣ କରିବା, ନିଷିଦ୍ଧ - Prohibition, restriction - ପଳଚଳ, ଦଣ୍ଡବତ।

- ମୋତ ମତ ଜତଚତ ଦଣ୍ଡବତ ଅଚଣଜ ଜମଣଜ - I have been denied to eat meat/Prohibited to eat meat. Meat eating is prohibited to me.
- ମୋତ ମତ ଦଣ୍ଡବତ ଜତ ଘତଖତ ତଣ.ଗମଜ ଟଣଖଣଜ ଓଟଜଣ - Meat eating prohibition is good for health.

ଦଣ୍ଡତଣଣଟ : (ବାରଖାଣେ) - ବି. (ପ୍ରତିପାଦ) : ବାଘ ବିରୁଡି - Giant wasp - ପ୍ରତିପାଦ ଦଣ୍ଡତଣଣଟ, ଅ.ଦମ ୟଟଣଣ ୟଟଣଣ ୟପ୍ରପ୍ରତଦଣଓ, ପ୍ରତିପାଦ ଦଘପ୍ରଓଣ.ଓ ତଟଚତ ଦଣଘଟଟଣ।

ଦଣ୍ଡତତ ଦତଖଘତତ : (ବାର ବଛର୍) - ବି. (ପ୍ରତିପାଦ) : ବାର ମାସ ଥର - Twelve month time - ଓଟତଦଣ୍ଡତ ଖଣ୍ଡତତ, ଜଘଣତତ।

- ଚତଚତଓ ମପଓମ ଜତ ଦଣ୍ଡତତ ଦତଖଘତତ ଟ ଚତଚତଓଣ - Begging beggar begs alms throughout the year.

ଦଣ୍ଡତତ ଦଣଚଣତ : (ବାର ବାକାଲ୍) - ବିଂ. (ଓପ୍ରତିଟ) : ବହୁ ପ୍ରକାର, ଘଡିକି ଘଡି, ଭେଳିକି ଭେଳି, ଭଳିକି ଭଳି - Many types, various categories, different species - ଅ.ଦମ ତଟଚଣଟ, ଅ.ଦମ ଘତତଚଣତ।

- ମଣଦତଣ ଘଣଦଣ ତଟଜତ ଅ.ଦମ ଦଣ୍ଡତତ-ଦଣଚଣତ ଘତଘ ଚତ ଘଟମ ଚତଓ-ଣ - Many types of people use to come in fair and function.

ଦଣ୍ଡତତ ପତମଣ : (ବାରମଙ୍ଗା) - ବି. (ପ୍ରତିପାଦ) : ଚେନାଚୂର୍ - Mixture - ଖଣଟଣଖପ୍ରତ, ଅ.ଦମ ତଟଚଣଟଣଓ ପଟଚଣଟଣଓ ପଟଟଣ ପମଟମଚତଓ।

ଦଣ୍ଡତଣଚ : (ବାରାକ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଦତଟତଓ) : ସମାନ, ସମତୁଲ, ସମ - Same as, equal to, similar to, like - ଦଣ୍ଡତଣଦଣ.ତମ, ଟତପଣଟ, ତଟଚଣ, ଟଣ.ଖଚଣ.ଦ, ଟମଟଣ.ପ।

- ଘଣ.ଦମ ଦଣ୍ଡତଣଚ ଟତଘତତଣଖ ଘଣତଣଦତ ଦଣତଣଦତ ଚଣଟଣ - As big as an elephant, Sahray Parab (bandana) festival is approaching.
- ଘମତଣ. ଦଣ.ଦମ ଦଣ୍ଡତଣଚ ଣପଟ ଘପଦମପ ପଣ:ଖ ଘଣ ଣପ ଘଣଖଘଣତ ଦଟ ପଣତଟଣପ ଣଚଣଟଣଖ - As bright as diamond light, our youngest daughter is bright in study.

ଦଣ୍ଡତଣଦଣ.ତମ : (ବାରାବାରି) - ଅବ୍ୟୟ (ଦତଟତଓ) : ସମାନ, ସମତୁଲ - Same, equal, similar - ଦଣ୍ଡତଣଚ, ଟତପଣଟ, ପମଓପଓ, ପମଓ ଟତପଣଟ, ଚଚଣ ଘଣ ଘପଦମପ ପଣତଣଖଓ ଦଣତଓ।

- ଘଣଟଣ ଓତ ଦଣ୍ଡତଣଦଣ.ତମ ଦଟ ଘଣ.ମମପ ଦମଟ - You divide the land in two equal share.

ଦଣ୍ଡତଣଓ : (ବାରାଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଦତଟତଘ) : ପ୍ରବଳ ମୂଷଳ ଧାରାରେ (ବର୍ଷା) - Raining cat and dog, heavy

down pour - ଭରଷତ୍ରଣ ଜନତ ୱନ.ଅମ, ୟଜ୍ଞଠଜ ଏନଏରଜନତ ଜର ଏରଜନଜର ଏରଜନଜର ଜନତ।

- ଜ୍ଞଦଟ ଜ.ଠର ୟଟଜ ଜଜ ୟଜ୍ଞଠଜ ଏଜନରଜନଜର ଟ ଜନତ ଭଟଜ-ଜ - It rained heavily in our village side.

ଏଜ.ରଜ.ଯମ : (ବାରାହୀ) - ବି. (ପ୍ରଦ୍ରପ) : ମୋଟା ଓ ଲମ୍ବା ଦଉଡି, ରସି - Thick and long rope - ପଜହଜ ଜର ୱମଦମପ ଏଜଏଟର (ୱଜ.ଠମ ଏଜଏଟର)।

- ଜଦ ଜଜ ଏଜ.ରଜ.ଯମ ଭଜଦଜ, ଜଏଜ ୱଜଠଜର ଠଜଦ ଜଜଯଜ ଏଜଦଜ - Writing script is like long and thick rope and it binds us together.

ଏଜରଜତ ଏଜରଜତ : (ବାରାଂ ବାରାଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଦଜଅ) : ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ସମୟର ଦୃଶ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା, ସୂନେଲି କିରଣ ସହିତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟର ବର୍ଣ୍ଣନା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶବ୍ଦାବଳି - Descriptive word for sun rising scene - ଏଟମଜ ରଜଭନଏ ୱଜଠଜଏତଜତ ପଟଦ ରଜମ ରଜଭନଏ ଜ.ମଜ.।

- ଝଜଜଜଜ ରଜଭନଏ ଭଜଦଜ ଏଜରଜତ ଏଜରଜ, ମପ ଜଜପ ଜଟୱଜତ ଭଜଦଜ ଜଜ.ଜମଜ. ଝଟଠଜଦ - Sun is rising with its golden shining beam and I am climbing on to daura (basket specially made for bride to be smeared with vermillion on marriage ceremony).

ଏଜରଜଜ'ଏରଜ : (ବାରାଣ୍ଟା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଜଦଜମ) : ଗାଡିଆରେ ମାଛ ମାରି ସାରିଲା ପରେ, ଆଉ ରହି ଯାଇଥିବା ଗୋଟେ ଦୁଇଟା ମାଛ ଗୋଟେଇବା, ଧାନ ବିଲରେ ଅମଳ ସରିଲା ପରେ ରହି ଯାଇଥିବା କିଛି ଧାନ ଗୋଟେଇବା - To gather and catch remained fish in pond or small water place after mass fishing, to gather and collect left over paddy after harvest in the paddy field - ଯଜ.ଭପ ଓଜଏ ଏରଜତଓଜଜ ଭଜଠଟ ଜର ଜଜଯମଜଜ ଠଟ ୟଜରଟଏ ଏଜରଟଏ ଯଜ.ଭପ ୟଜଏ ଜର ୟଜଏଜଜଜ, ଏପମପ ୟଜଏଜଜଜ ଝଜଏଜ ଠଜଦଝଜ ଏଜ' ଏପଏପର ଜର ଟରଟମ ଏଜମଜ ଜଭଜଜଜ ଏପମପ ଯଜମଜତ ୟଜଏଜଜଜ ଜଜ ଏଜରଜଜ'ଏରଜ ଯଜମଜତ ଭଜ ପଟଠଜତଓ-ଜ।

ଏଜରଜଜଏରଜଜ : (ବାରାଭାଟ୍) - କ୍ରି. (ଭଜଦଜଜଜ) : ମରିବା, ମୃତ୍ୟୁ ହେବା, ମରଣ ହେବା, ନଷ୍ଟ ହେବା - To die, pass away, to breath last, expire - ଓପଏପତ, ପଜରଜଦ ଏପରପତ, ଏଜଦଜ ଝପରମତ, ଏଜଜ'ଜ ଜମଜୟଏଜତ, ଦଜଦ, ଦଜୟଜଏ, ଓଜତ ୟଜଏଜଜଦ।

- ଏଜହଜ ପମଜଜ.ଝ ଏଜରଜଜଏରଜଜ ଟଦଜ - He died last night.

ଏଜ.ରପ : (ବାରୁ) - ବି. (ପ୍ରଦ୍ରପ) : ପାକଳା ଗଛ, କୁସୁମ ଗଛ, ବଡ ଗଛ - Baru tree, oil is extracted from the seeds of this baru seeds - ଏଜ.ରପ ଜଜରଟ (ଏଜ.ରପ ଏମଜମ ଭଜ ଏପଏଜ ରଜଝଜତଓ ଏପରଓ ଭରଜଦ ଭଜ ୟଦଜଦ ଭପପଏଜ, ଏଜ.ରପ ଜଜରଟ

ଅ.ଦମ bଯାଯଦ-ଅ, ଅଯଅ ଲଯଞଅଓ bଲମାଅଅ. ଏଅ'bଅ ଦଯଯଅଅଏଅ।

ଦଅ.ଲbଏ.ଲ : (ବାଚ୍‌କାର୍) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ବେହିଆ, ନିର୍ଲ୍ଲଜ, ଦାରୀ, ବେଶ୍ୟା, ବହୁ ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ - Loose character, prostitute, whore - ଓଅ.ଲମ, ଦଅଲଅ ଦମାଏଓାମ, ଦଯୟଅଯଅଅଓ, ଏଯଞଲଲଅ।

- ଦଅ.ଞbଏ.ଲ ଏଅ.ଞାଏb ୟଅଏ ଅାଅଅ bଅଲଅଦଯଅ.ଲଅଓ-ଅ ଦଅଓbଲଅଅ ୟଅଏଅb ଯଦ ଦଅଦଏଅଦଯାଅଓ-ଅ - Do not be close company of a whore, otherwise you will be ruined.

ଦଅଲଯଏ : (ବାରେମ୍) - ବି. (ଏbଯbଯ) : ତୁମର (କନ୍ୟାର) ଭାଇ ଭଉଣୀ - Your (bride's), Siblings - ଅଯ ଲମଯ ଦଅଲଯଠଠ bଅ।

ଦଅଲଯ : (ବାରେ) - ବି. (ଏbଯbଯ) : ତୁମର (କନ୍ୟାର) ଭାଇ ଭଉଣୀ - Your (bride's), Siblings - ଅଯ ଲମଯ ଦଅଲଯଠଠ bଅ।

ଦଅଞbଏଯ : (ବାଚ୍‌କମ୍) - ବି. (ଏbଯbଯ) : ବୋବେଇ ଘାସ, ସବାୟ୍ ଘାସ - Sabai grass - ଦଅଞbଏଯ ଞଅୟ।

- ଦଅଞbଏଯ ଦଅଦଯଲ - Rope of sabai grass/Sabai grass rope.
- ଦଅଞbଏଯ ଞଅୟ - Growing sabai grass/sabai grass culture.

ଦଅ.ଞbଅ.ଲ : (ବାଚ୍‌କାର୍) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ବାରବୁଲା ବେଦୁଇନ୍ - Gipsy man, wandering community -

ଦଅ.ଞbଅ.ଲ ଏଅଯ, ଓଅଦଅ ଓଅଦଅ ଠଯ ଅ.ୟbଏଅଓ ଏଅଯ।

ଦଅ.ଞbଅ.ଲ : (ବାଚ୍‌କାର୍) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ବେହିଆ, ନିର୍ଲ୍ଲଜ, ଦାରୀ, ବେଶ୍ୟା, ବହୁ ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ - Loose character, prostitute, whore - ଓଅ.ଲମ, ଦଅଲଅ ଦମାଏଓାମ, ଦଯୟଅଯଅଅଓ, ଏଯଞଲଲଅ।

- ଦଅ.ଞbଅ.ଲ ଏଅ.ଞାଏb ୟଅଏ ଅାଅଅ bଅଲଅଦଯଅ.ଲଅଓ-ଅ ଦଅଓbଲଅଅ ୟଅଏଅb ଯଦ ଦଅଦଏଅଦଯାଅଓ-ଅ - Do not be close company of a whore, otherwise you will be ruined.

ଦଅଞଯଅ : (ବାଚ୍‌ଳା) - ବିଂ. (ଓbଯbଯ) : ଅପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କ (ପୁଅ ଝିଅ) - Immature (boys and girls) - bଅଞମ ଏଅଯଏଅ (bଅଯଅ bଅଯମ bଅ), ଦଅଦଏଅb, ଅ.ଅଲମ ାଅଅଅ.ୟଅଓ, ଦଅଓ ଅଅbଅଯ।

- ଦଅଞଯଅ bଅଯଅ bଅଯମ bଅଯମ bଅଓଠ ଦଏଠଲ bଅ ଠଅଏଠଠଅ - Majority of them were immatured boys and girls.

ଦଅଞ ଦମଞଅ.ଲ : (ବାଚ୍ ବିଚାର୍) - ବି. (ଏbଯbଯ) : ଭେଦ ଭାବ, ବାଛ ବିଚାର, ପାତର ଅନ୍ତର, ପକ୍ଷ ପାତିତା - Discrimination, partiality, favouritism, nepotism - ଦଏଠଓଅ ଦଏଅଦଅ, ଏଅଦମାମ ଯଅଲଅଓ ଦମଞଅ.ଲ, ଦଏଠଅଅଠଓ।

- ୟଅଦଠ ଓଅ ଏଅଦମାମ ଯଅଲଅଓ ଞଠଓ ଏଅ' ଦଅଞ-ଦମଞଅ.ଲ ଦଅ.ୟଅଓ ଅଅୟ

- There is no discrimination of large and small here.

ଠଅଷଅଟ : (ବାଛନ୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଟଅଅ)/ (ଏଚଟଏ) : ନିର୍ବାଚନ, ନିର୍ବାଚନ କରିବା - Election to elect, select - ଠଅଷଅଅ, ଠଅଷଅଅ ଚଅ.ଯଅ।
- ଓଅଘଅ ଜଚ ଓଅଙଠଅ ଵଟଓଅଓ ଠଅଷଅଟ ଏଚଓଏଓ-ଅ - There will be election of functionaries of association tomorrow.

ଠଅଷଅଅ : (ବାଛ।ଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅ) : ବାଛିବା, ଭଲ ମନ୍ଦ ବାଛିବା, ଅଲଗା କରିବା - To separate, to identify, to select, choose - ୟଅପଅ, ଠଅଷଅଅ ଏଅଯ, ଘଚୟଅ'ଜ।
- ଯଅ ଚଏଓଏଯଅ ଠଅଷଅଅ ।ଚଓ ଯଟ - Select the cloth for you.
- ଠଅ.ଏଚ ପଟ ଠଅଷଅଅ ଏଅଯ ଅଚଅଜ ଟଓଅ - We have chosen a bride for son.
- ୟଟଓଅ ଠଟ'ଓଅଯ ଜଚ ଠଅଷଅଅ ଓଯଠଯ ଚଅଓ ଯଟ - Separate the rotten brinjals.

ଠଅଷଅଅ : (ବାଛ।ଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅ) : ପସନ୍ଦ ନ କରିବା, ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିବା, ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା - Reject, discard, disqualify - ଜଏୟଅ.ଅ, ଠଅଷଅଅ ଓଯଠଯ, ଠଅଓ ଚଏୟଯ, ଠଅଓ ଏଅଠଅଅ।
- ଏଟଯ ଏଚଯ ଜଚ ଅ.ଠଯ ।ଏଚ ଟ ଠଅଓଷଅଅ - That man is infamous for rejecting many brides.

ଠଅଷଅଅ : (ବାଛ।) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଟଚଓ) : ସମ୍ବୋଧନାର୍ଥେ ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ଶବ୍ଦ - It is an addressing expression - ଵଚଯ ୟଅଏଯଵଟ, ଏଚଘଚଚଏଚ ଵଚଯ ଅଯଅଓ। ।ଯଟପଟଚଅ - ଟ ଠଅଷଅଅ! ଚଅଵଅଏ ଠଅ.ଵ, ଟ ଠଅଷଅଅ! ଓଏପଅ.ଷଏଯ ଠଅଏଅ, ଟ ଠଅଷଅଅ! ଏଅଘଟ ଠଅ:ଓଯଷଯଏ ଘଟ।

ଠଅ.ଜଏ : (ବାଦ୍) - ବି. (ଏଚଟଏଏ) : ବିଲ - Plot of agricultural land - ଠଅ.ଜଏ ଠଅ.ଷଏଅ.ଯ, ଏଯଯଓ ଠଅ.ଜଏ, ଓଵଏ।ଚ ଠଅ.ଜଏ, ଓଅ.ଏଯଵ ଠଅ.ଜଏ।

ଠଅଏଷଅଅ : (ବା଼ଚା଼ଓ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଅଅ) : ଜୀବିତ ରହିବା - To remain alive - ।ଯଏଯଜ ଠଅଏଯଟଟ।
- ଚଟଅ.ଓ ୟଅୟଟଠ ଵଟଏଅ' ପଟ ଠଅଏଷଅଅ ଅଚଅଟ ଓଟଷଅ - In spite of such oppression, we are still alive.

ଠଅଷଅଯ : (ବାଚାଳ୍) - ବି଼. (ଓଚଟଚଟ) : ଦୁର୍ବଳ, ପିଲାଳିଆ, ଫାଜିଲାମି - Immature, too young - ଚଚଷଯ, ଘଅଚଏଯ ଠଅଓ, ପଯଷଅ.ଯ, ଠଅପଟ।

ଠଅଷଟ : (ବାଚେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଚଟଚଓ) : ପ୍ରଶ୍ନ ବାଚକ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - This word is mostly used in interrogative sentences - ଚଚଏପଯ, ଠଏଟ।ଅଓ ଟଘଅଟ ପଟଚଅଟ ଅ.ଷଅ.ଠ ଵଟ ଠଅ.ଯଠଯ ପଅଓଅଠଠଓ ଵଚଯ ଅଯଅଓ ଚଅଟଅଓ, ।ଯଟପଟଚଅ - ଚଟଅ.ଓ ଯ଼ଏ ଏଚଏଏଚଚଟଜ-ଅ, ଠଅଷଅଟଏ

ᱥᱤᱞᱚᱦᱚᱰᱟᱜ-ᱟ? ᱟᱹᱯ ᱜᱚᱲ ᱚᱱᱩᱵᱚᱯ ᱣᱚᱡᱟᱱ? ᱚᱱᱩᱵᱚᱯ ᱯᱟᱨᱦᱟᱣ ᱵᱟᱫᱮᱱ? ᱚᱱᱩᱵᱚᱯ ᱚᱥᱤᱫᱚᱲᱮᱱ?

ᱚᱱᱜᱚᱲ : (ବାଦ୍) - କ୍ରି. (ᱵᱟᱫᱮᱣᱟᱱ) : ଅଲଗା କରିଦେବା, ରଖିଦେବା - Reject, separate - ᱚᱱᱩᱵᱚᱱᱚᱣ ᱮᱱᱣᱟᱨᱟᱱᱜ, ᱚᱱᱟᱜ ᱯᱟᱵᱣᱱ ᱯᱟᱨᱮᱱᱜ।
- ᱫᱮᱱᱜᱟᱨᱮᱯ ᱵᱣᱚᱫ ᱵᱚ ᱚᱱᱩᱜᱚᱲ ᱵᱟ.ᱜᱟᱹᱣᱟᱱ - They rejected me from group.

ᱚᱱᱜᱚᱲᱟᱱ : (ବାଦ୍ଲା) - ବି. (ᱵᱟᱫᱮᱵᱚ) : ବଡ ବାଦୁଡି - Big species of bat - ᱜᱚᱱᱣᱟ ᱣᱟ ᱱᱚᱵᱚᱜ ᱚᱱᱩᱜᱚᱲᱟᱱ, ᱵᱟᱜᱚᱱ. ᱵᱚᱱ.ᱣ ᱜᱚᱱᱥᱚᱱᱮ ᱵᱚᱠ।
- ᱚᱱᱩᱜᱚᱲᱟᱱ ᱜᱚ ᱞᱚ ᱵᱚ ᱞᱚᱦᱚᱱ - Bats eat fruits.

ᱚᱱᱜᱚᱲᱯᱚ : (ବାଦ୍ଲା) - ବି. (ᱵᱟᱫᱮᱵᱚ) : ପ୍ରତିଶୋଧ - Revenge - ᱣᱚᱱᱯᱚ, ᱵᱚᱦ।
- ᱮᱱᱡᱚ ᱱᱚᱵᱚᱱᱚᱱᱮ ᱣᱟᱲᱮᱱᱚᱜ ᱚᱱᱩᱜᱚᱲᱯᱚ ᱯᱟᱱᱩ ᱜᱚᱮ ᱣᱟᱱᱚᱜᱚᱜ ᱫᱩ ᱣᱚᱱᱚᱱᱚᱡ ᱣᱟᱲᱮᱱ - I will take revenge of this insult one day.

ᱚᱱᱜᱚᱲ ᱚᱰᱚᱱᱜᱟ : (ବାଦ୍ ବେବାଦି) - ବି. (ᱵᱟᱫᱮᱵᱚ) : ବାଦବିବାଦ, ରାଗରୋଷ, କଳି ଝଗଡା ଲାଗିବା - Dispute, conflict, differences - ᱚᱰᱚᱱᱜᱟᱜ, ᱱᱟᱵᱟᱦ, ᱢᱚᱱᱵᱮᱱᱚᱲ।
- ᱱᱟᱱᱜ ᱱᱟᱱᱜ ᱚᱣᱟᱜᱚᱱ. ᱣᱮ ᱱᱩᱜᱟ ᱮᱰᱜᱚᱱᱮ ᱵᱣᱚᱰᱮ ᱚᱱᱩᱜᱚᱲ-ᱚᱰᱚᱱᱜᱟ ᱜᱚ ᱯᱚᱱᱟᱱᱚᱲ ᱱᱚᱵᱚᱱᱮᱱ - They have family dispute since long.

ᱚᱱᱜᱚᱲᱣᱚᱱᱜ : (ବାଦ୍ରାଃ) - କ୍ରି./ବି°. (ᱚᱰᱮᱞᱚᱡ) : ହମ୍ପୁରିବା, ଶବ୍ଦକୁ ପରିପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - The word is used for describing sound produced at the time of soup by siphoning in - ᱣᱚᱠᱮ ᱜᱚᱱ.ᱚᱲᱣᱟᱜ ᱣᱮᱞᱚᱱᱜ ᱮᱱᱟᱨᱮ।
- ᱵᱮᱞᱚᱱ ᱜᱚᱡ ᱱᱟᱹᱯ ᱣᱚᱠᱮ ᱚᱱᱩᱜᱚᱲᱣᱚᱱᱜ ᱯᱮᱴᱚᱮ ᱜᱚᱱ.ᱚᱲᱣᱟᱜ ᱵᱮᱜᱩᱱ-ᱟ - A relative while sucking in the soup of meat curry, produced sound.

ᱚᱱᱜᱩᱞᱟᱱ : (ବାଦଲି) - ବି. (ᱵᱟᱫᱮᱵᱚ) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଲୋକକଥା ଅନୁସାରେ, ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନେ ନଗର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ରହୁଥିଲେ । ସେହି ନଗର ମଧ୍ୟରୁ "ବାଦଲି" ଗୋଟିଏ । ଏଥିରେ ଧନାଢ୍ୟ "ମାର୍ଣ୍ଡି" ବଂଶର ଲୋକ ବସବାସ କରୁଥିଲେ - Legendary city of ancestors of Santals. In this citadel of "Badoli" Marndis the richest were living. They deserted the city due to enemy invasion - ᱮᱴᱩᱱᱟᱜ ᱯᱷᱚᱞᱟᱨᱣᱚᱨᱟ ᱯᱟᱹᱨᱫᱤᱥ ᱵᱟᱮᱱ.ᱢ ᱵᱚᱲᱚᱱᱟᱜ ᱫᱮᱱᱟ ᱜᱚᱱ "ᱚᱱᱩᱜᱩᱞᱟᱱ"। "ᱣᱚᱨᱚᱱᱚ ᱮᱱᱜᱮᱱᱣ" ᱜᱚ ᱵᱟᱠᱷᱚ ᱵᱚᱲᱚᱱᱟᱜ ᱮᱱᱜᱮᱱᱣ ᱚᱱᱟᱜᱮᱱᱚ। ᱚᱱ.ᱞᱣᱟ ᱚᱰᱚᱲᱣ ᱚᱮ ᱚᱮᱱ ᱫᱮᱱᱟ ᱜᱚᱮᱚᱠ ᱯᱟᱣ ᱚᱱ.ᱜᱟᱹᱞᱮᱱᱜᱚᱰᱟ।

ᱚᱱᱜᱩᱭ, ᱚᱱᱜᱩᱭ ᱮᱱ.ᱟᱱ : (ବାନ୍ଦ, ବାନ୍ଦ ନାଣୀ) - ବି. (ᱵᱟᱫᱮᱵᱚ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଲଟି - It is one type of climber - ᱚᱱᱜᱩᱭ ᱮᱱ.ᱟᱱ।

- ಓಬ್ಬಕ್ಕಿಂದ ಬೇರೆ ಬಂದಿರುವ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಗಿಡ. ಮರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ಗಿಡದ ಹೂವು ನೋಡಲು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ - ಉದಾ: ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ., ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ, ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ.

ಒಂಜಿಪಾಲ : (ವಾದಾಲ್) - ಅವ್ಯಯ (ಒಂದೊಂತ) : ಬದಲಿಗೆ, ಪರಿವರ್ತೆ - In lieu of, instead of, in exchange - ಒಂದಿಪಾ ಒರ.
- ಯೆತ್ತ ಒಂಜಿಪಾ ಒರ ತಂಬಿಲೊಟ್ಟು ಸಾಮಾ ಪರ - You give me gram in exchange of rice.

ಒಂಜಿಲಸ : (ವಾಧಾ) - ವಿ. (ನಾಮಪ) : ಕಷ್ಟ, ಪೀಡಾ, ಪ್ರತಿಬಂಧಕ - Sufferings, pain, obstruction, impediment, agony - ಬಂಜಿಗಂ, ಯಾ.ಮಂ, ಒ.ಬೈಲು ಪೂಜಾರಿ, ಬಂಙೆರ ಪೂಜಾರಿ.

- ಮೈಪೂಜಾರಿ. ನಾನು ಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಇದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಒಂಜಿಲಸ ಆಯಿತು - When my child did not obey my advice, it gave me a lot of mental agony.

ಒಂಜಿಲಸನೆ : (ವಾಬ್ಬಾರ್) - ಬಿಂ. (ನಾಮಪ) : ದಾ.ರಿ, ನಷ್ಟ ಚರಿತ್ರಾ, ಗಣಿಕಾ, ಬಹು ಶಯ್ಯಾ ಸಙ್ಗಿನೀ, ಕಾಮಿನೀ –Whore,loose character, prostitute, woman fond of having sex with multiple men - ಪೂಜಾರಿ, ಒಂಬಲಿಒಂಜಿ, ಒಂಜಿಲ-ಮೈಪೂಜಾರಿ. ಒಂಜಿಲ-

- ಓರ್ವನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗಿಡ ಒಂದೇ ಮರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ಗಿಡದ ಹೂವು ನೋಡಲು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ - ಉದಾ: ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ., ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ, ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ ಪೂವಾಯಿ.

ಒಂಜಿಪಾಲ : (ವಾದಾಲ್) - ಅವ್ಯಯ (ಒಂದೊಂತ) : ಬದಲಿಗೆ, ಪರಿವರ್ತೆ - In lieu of, instead of, in exchange - ಒಂದಿಪಾ ಒರ.
- ಯೆತ್ತ ಒಂಜಿಪಾ ಒರ ತಂಬಿಲೊಟ್ಟು ಸಾಮಾ ಪರ - You give me gram in exchange of rice.

ಒಂಜಿಲಸ : (ವಾಧಾ) - ವಿ. (ನಾಮಪ) : ಕಷ್ಟ, ಪೀಡಾ, ಪ್ರತಿಬಂಧಕ - Sufferings, pain, obstruction, impediment, agony - ಬಂಜಿಗಂ, ಯಾ.ಮಂ, ಒ.ಬೈಲು ಪೂಜಾರಿ, ಬಂಙೆರ ಪೂಜಾರಿ.
- ಮೈಪೂಜಾರಿ. ನಾನು ಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಇದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಒಂಜಿಲಸ ಆಯಿತು - When my child did not obey my advice, it gave me a lot of mental agony.

ಒಂಜಿಲಸನೆ : (ವಾಬ್ಬಾರ್) - ಬಿಂ. (ನಾಮಪ) : ದಾ.ರಿ, ನಷ್ಟ ಚರಿತ್ರಾ, ಗಣಿಕಾ, ಬಹು ಶಯ್ಯಾ ಸಙ್ಗಿನೀ, ಕಾಮಿನೀ –Whore,loose character, prostitute, woman fond of having sex with multiple men - ಪೂಜಾರಿ, ಒಂಬಲಿಒಂಜಿ, ಒಂಜಿಲ-ಮೈಪೂಜಾರಿ. ಒಂಜಿಲ-

- ಓಬ್ಬಕ್ಕಿಂದ ಬೇರೆ ಬಂದಿರುವ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಗಿಡ. ಮರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ಗಿಡದ ಹೂವು ನೋಡಲು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ - ಉದಾ: ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ., ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ, ಪಾಲೆ ಒಂಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ ಪೂವಾಯಿ.

ಒಂಜಿಪಾಲ : (ವಾದಾಲ್) - ಅವ್ಯಯ (ಒಂದೊಂತ) : ಬದಲಿಗೆ, ಪರಿವರ್ತೆ - In lieu of, instead of, in exchange - ಒಂದಿಪಾ ಒರ.
- ಯೆತ್ತ ಒಂಜಿಪಾ ಒರ ತಂಬಿಲೊಟ್ಟು ಸಾಮಾ ಪರ - You give me gram in exchange of rice.

ಒಂಜಿಲಸ : (ವಾಧಾ) - ವಿ. (ನಾಮಪ) : ಕಷ್ಟ, ಪೀಡಾ, ಪ್ರತಿಬಂಧಕ - Sufferings, pain, obstruction, impediment, agony - ಬಂಜಿಗಂ, ಯಾ.ಮಂ, ಒ.ಬೈಲು ಪೂಜಾರಿ, ಬಂಙೆರ ಪೂಜಾರಿ.
- ಮೈಪೂಜಾರಿ. ನಾನು ಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಇದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಒಂಜಿಲಸ ಆಯಿತು - When my child did not obey my advice, it gave me a lot of mental agony.

ಒಂಜಿಲಸನೆ : (ವಾಬ್ಬಾರ್) - ಬಿಂ. (ನಾಮಪ) : ದಾ.ರಿ, ನಷ್ಟ ಚರಿತ್ರಾ, ಗಣಿಕಾ, ಬಹು ಶಯ್ಯಾ ಸಙ್ಗಿನೀ, ಕಾಮಿನೀ –Whore,loose character, prostitute, woman fond of having sex with multiple men - ಪೂಜಾರಿ, ಒಂಬಲಿಒಂಜಿ, ಒಂಜಿಲ-ಮೈಪೂಜಾರಿ. ಒಂಜಿಲ-

ଠଗାଠଗଓଅ., ଠଅ.ଌ୬ଅ.ଲ, ଠଗଠଓଗ ଲଅ.ୡଗ।

- ଠଅ'ଫଓଅନଲ ଯଅ.ଊ୪୬ ଫଥ ୪ଅଠଲଅ ଘଅଠଅ ଫଅଠଅନୡ ଫଥ ଅ.ଠଗ ୬ଥ ଲଅ.ୡ୬ଅ.ଓ-ଅ - Woman with loose character usually takes pleasure of visiting fairs and functions of entertaining nature.

ଠଅ.ଫଗ ଘଅାଚଅ : (ବାଦୀ ପାଲା) - ବି. (ପ୬ୡ୬ଯ) : ବାଦୀ ପାଲା - Tamsasha on contest - ଏଥଘଲଅଏ ଘଅାଚଅ ଲଥଲଅଗ।

ଠଅ.ଫଗ : (ବାଦୀ) - ବିଂ. (ଓ୬ୡ୬ୡ) : ଶତ୍ରୁ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ - Opponent respondent - ଯଥ୬ଥଲଫଥଯଅ ଲଥ ୪ଅଠଅ'ଊ ୬ଥୡ ଌଥ ଡଅ.ଚଗୡ ୬ଅଓ-ଅଊ।

ଠଅ.ଫଏଗ : (ବାଧି) - କ୍ରି./ବି. (୬ଅଡଥଅ))/ (ପ୬ୡ୬ଯ) : ଶରରେ ପର ଲଗାଇ ଟସର ସୂତା କିମ୍ବା ଅଳଗା ସୂତାରେ ବାନ୍ଧିବା - To festoon the feather tight and fit with tussar fibre in an arrow - ୡ୬ଠଅ.ଯ/ଠଅଠଥଲ/ଠଥଯ ଠଥ ଓ୬ଚଅ.ଊ ଠଥ ଠଥଫଏଅନଥ ଅ.ଌ୬ଲ, ୡଅଲ ୩ଚ ଫଥ ଚ୬ଯଅ.ଓ ଅଲ ୡ୬ଠଅ.ଯ ଠଅ.ଫଏଗ ଠଥ ଠଥଫଏଅନଥ ଠଥଚ ୬ଲଗାଏ।

- ଚ୬ଯଅ.ଓ ଠଅ.ଫଏଗ - Tussar cocoon fibre.

ଠଅ.ଫଏଗଊଅ. : (ବାଧିୟା) - ବି. (ପ୬ୡ୬ଯ) : ଖାସୁ ଘୁଷୁରୀ - Castrated pig - ଠଅ.ଫଏଗଊଅ. ୡ୬ଲଗ, ଏଅ.ଠ ୡ୬ଲଗ।

- ଅଚଥ ଲଗଥ ଫଥ ଘଥଊଅ ଯଅଲଅଓ ଯଅଲଅଓ ଠଅ.ଫଏଗଊଅ. ୡ୬ଏଗ ଯଥଘଅଓ ଯଅଓଅ ଫଥ ଅଚଥ ଏଥଠଅଓ ୬ଅଥଅ - We have tree big grown up castrated pigs.

ଠଅ'ଫ୬ଏ : (ବାନ୍ଧୁକ୍) - ବି. (ପ୬ୡ୬ଯ) : ବନ୍ଧୁକ - Gun, rifle - ଠଅ'ଫ୬ଏ।

ଠଅ'ଫଥ : (ବାନ୍ଧେ) - କ୍ରି./ବି. (୬ଅଡଥଅ))/ (ପ୬ୡ୬ଯ) : ପରିଧାନ, ପରିଧାନ କରିବା - To wear - ୡଅ.ଗଗ ଠଅ'ଫଥ।

- ୬ଗୡଅ.ଦ ଏଥଘଥଡଅ ଟଲଅ ଚ୬ଯଅ.ଓ ୡଅ.ଗଗ ଠଅ'ଫଥ ଅ୬ଅଫ-ଅଊ - Daughter of rich man has wore silk saree.

ଠଅ'ଫଥଚଅ : (ବାନ୍ଧେଲା) - ବି. (ପ୬ୡ୬ଯ) : ଜଳାଶୟ, ହ୍ରଦ, ବନ୍ଧ - Reservoir, pond, lake, dam - ଠଅ'ଫ୬, ଅଏଅନଲ, ଏଅଚଅ, ଠଥଚ ଟଡଟଫ।

- ଠଅଏଅ ଠଅ'ଫଥଚଅ ଲଥ ୡଟଲଅଚଗ ୬ଥ ୬ୡ୬ଯ ଟଡଟଏ ୬ଅଡଅ - Ducks are playing the game of swimming and sinking in Bahabandela (lake type huge mass of water stagnant).

ଠଅଦଏଅ : (ବାଣ୍ଠୁଁ) - ବି. (ପ୬ୡ୬ଯ) : ବାଣ୍ଠୁ, ବାଣ୍ଠୁଆ - Dwarf, short height - ଘଲଟଠ, ଠଅଓ ୬ୡ୬ଚ ଏଥଘ।

- ଠଗଲ ୡଗ'ଫଗଏ ଏଥ' ୬ଥ ଠଅଦଏଅ ଓଟଓଅ - Forest dwarfs are also short height creature.

ଠଅଦଏଅ : (ବାଣ୍ଠୁଁ) - ବି. (ପ୬ୡ୬ଯ) : ବଣ ମୂଷା, ଏକ ପ୍ରକାର ବଡ ବଣ ମୂଷା -

Big size of wild rate/mouse - ଦାଣ୍ଡ ଇନ୍ଦୁରଟେନ, ବନାରଟେନ।

- ଦାଣ୍ଡ ଜଖନ୍ତଟ ଓହଦନ ଅଟ ଟଉ ନବନଇ ଓନ:ଓନ.ଜ ଓଟପଟ ଜଥ ଦନମଖନ ବଥ ୱହଯଟଜ-ନ - Millets grown in forest side field is being eaten away by wild rats.

ଦନ.ମୀ : (ବାଣି) - ବି. (ପ୍ରଜ୍ଞ) : ପାଟିଆ ବାଣି - Part of the dwarf palm leaves mat (mat is usually made with three/five/seven/nine parts sewed together) - ଝନ.ହଜନ. ଦନ.ମୀ (ବୀଠନ. ଝନ.ହଜନ.)।

- ଦନଝପନ ବନ.ଯୀ ଅଟଜଥ ଝଟ ଦନ.ମୀ/ଯଥମଟ ଦନ.ମୀ ବଜଥଇ ଟଜନଜ ଦନ.ମୀ ଅଟଜନଓ ଝନ.ହଜନ. ଦଟଦଜନଅଥଓ-ନ - In marriage ceremony, mat (made of dwarf palm leaves) of three or five or seven parts sewed together is used.

ଦନ.ମୀଜନ: ବଥଯନ୍ତଦନ : (ବାଣିୟାଁ କହଣ୍ଡା) - ବି. (ପ୍ରଜ୍ଞ) : ବଣିଆ ଲାଉ, ଲାଉ ଫଳ - Pumpkin - ଦନ.ମୀଜନ: ବଥଯନ୍ତଦନ।

- ନ.ଦୀ ଓଥହନଓ ବଜୀପମୀ ଯଥଘ ଦନ.ମୀଜନ: ବଥଯନ୍ତଦନ ଜଥ ଦନବଥ ୱଥଯନ - Most of the septs of people don't eat Bania Kohona (pumpkin of specific species).

ଦନ.ମୀଜନ: ଯନଜ : (ବାଣିୟାଁ ମାଦ୍) - ବି. (ପ୍ରଜ୍ଞ) : ଟାଣ ଓ ଗଣ୍ଠିଆ ବାଉଁଶ, ଏଥିରେ ଭଲ ଧନୁ ତିଆରି କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ବାଉଁଶ - Very hard and knotty bamboo - ନ.ଦୀ ବଥୀଟଠ ନଓ ୱନ.ଝ୍ୟଯ ଯନଜ, ଝଥଜନ ଯନଜ ଜଥ ନଓ ଦୀଝନଥ ପନ.ଓମଜ ଝନଦୀନଜନ।

ଦନ.ଜ : (ବାୟ୍) - କ୍ରି. (ବନଝଥନ) : ମଜ୍ଜିଯିବା, to be engrossed - ପନ.ଦନଜଜମୀଜନ.ଥଓ।

ଦନ.ଜ : (ବାୟ୍) - କ୍ରି. (ବନଝଥନ) : ତିଆରି କରିବା, ନିର୍ମାଣ କରିବା - To build, to make, construct - ଦଟଝନଥ, ଓଥଯଥଝ, ଠଟଜନଓ, ଠନ.ଜ।

- ବନଜଓନ ଦଜଜଓନ ପନଓ ଦନ.ଜନ ନଓ ଝଝନ ଠଟପନଓ ଦନଓଥଯଥଜଓ-ନ ଦନଝ ଜନଓ ଓନଦନ ଜଥ - We would build a boat of plantain tree and cross the flooded river in that boat.

ଦନ.ଜ : (ବାୟ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଝଝଥଓ) : ମନା କରିବା ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - It is word used for denial - ଦନଓଥଝ ଥଓଠଜଥ ଓଟ ପନଜନଥଥଜ ନ.ଯନ.।

- ଦନ.ଜ, ନାପଥଯ ଓନ.ଦ୍ୟଖନ - No, don't break it.
- ଦନ.ଜ, ନାପଥଯ ଝନଦନ - No, don't touch it.
- ଦନ.ଜ, ନାପଥଯ ଜନାପଟଜନ - No, don't beat him.

ଦନ.ଜଝନ.ଥ : (ବାୟ୍ସାଉ) - କ୍ରି. (ବନଝଥନ) : ବସାଇବା, ଥାକ ଥାକ କରି ଥୋଇବା, ବସାଇବା, ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା - To keep in stack, stacking, set up, found

- ଥଦଳ ୫୮୦ଳଦ ଥଦଳ ଓଥଘଥ, ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ, ଘଦ୫ଦଓ।
- ଘତ୫ତ ଘ୩ଘଳ. ଘ୩ଓ ଦଳଘଳ ୫ଦ ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ ଦଳଓ ଯଦ - Stack the paddy bundles in one side of the thrashing place.
- ଳଦଦ ଘ୬ଘ୩୨ ଘଳ.ଘ୬ ଘତ୫ତ ଘ୬୫୬ଓ ଦଥ୫ ୧ ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ ଳଦ୬ଳଓ-ଳ - Our youngest son has installed a holler machine.

ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ : (ବାୟ୍‌ସାଉ) - କ୍ରି. (ଦଳଦଥଳ) : ବସିବା, ଦବି ଯିବା - To set, to subside to - ଓଳଘଳଥଳଦଓ, ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ ୬୫୩ଏ, ଦଥଘଳଦଦଥଓ।
- ଯଳ:୬୬ଥଳ. ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ ୨ଦଳ - Mud subsided in the water.

ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ : (ବାୟ୍‌ସାଉ) - କ୍ରି. (ଦଳଦଥଳ) : ବସାଇବା, ଜମି ବସାଇବା, ଭାଗରେ ଚାଷ କରିବା - To give on contract especially agriculture land to let out - ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ, ଥ୦ ଘଳଦଳ ଘଳ.ଓ୬, ଘଳ.ଜଘଳ.ୟ ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ।
- ଳ.୦୬ ଥ୦ ଘଳଦଳ ୬ଥ ଘଳ.ଜଦଳ.ଥ ଯ୩ଥ ୬ଳ୦୨ ଘଳ୩ଳଳ ୦୨ଜ ୬୩ଓଳ.ଥ ୨ଦଳ - After leting out the landed properties of native village, he left for city.

ଘଳ.ଜଦଳ.୬, ଘଳ.ଜଦଳ.୦ : (ବାୟ୍‌ସାକ୍, ବାୟ୍‌ସାତ୍) - ବି. (ପ୬ଦ୬ପ) : ବୈଶାଖ ମାସ - Month of Baisakh - ଘଳ.ଜଦଳ.୬ ଘଥଓଳ, ୫ଳଓଥ।

ଘଳ.ଜଦଳ.୬ ୬୬ଦଳ.ପ୩, ଘଳ.ଜଦଳ.୦ ୬୬ଦଳ.ପ୩ : (ବାୟ୍‌ସାକ୍ କୁନାମୀ, ବାୟ୍‌ସାତ୍ କୁନାମୀ) - ବି. (ପ୬ଦ୬ପ) : ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଏହି ଦିନ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ସହିତ ଅଲ୍ ଚିକି ସ୍ରଷ୍ଟା ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ ଓ ସନ୍ଥକବି ଭୀମଭୋଇଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହାକୁ ବୁଦ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଏବଂ ବାୟ୍‌ସାକ୍ କୁନାମୀ ବା ଗୁରୁ କୁନାମୀ କୁହାଯାଏ - On this day Bhagwan Budha, Guru Gomkey Pandit Raghunath Murmu and Santha Poet (Saint poet) Bhima Bhoi were born. That is why this day is observed as Budha Purnima, Guru Purnima or Baisak Kunami - ଘଳ.ଜଦଳ.୬ ୬୬ଦଳ.ପ୩ ୩ଦଓଥ ଘଦ୬ଓଦଥଘଳଦଥ ଘ୬ଓ୫ଥ, ଓ୬୩୬ ଓଥପ୬ଥ ଯଥଘ୨୦ ୩ଳ.ଓ୫୬ ପ୬୩ପ୬ ଳ୩ ଦଥଦ୦୫ଥ ୬ଥଘ୨ ଘ୫୨ପଥ ଘ୫ଳଘଥ ୦ଥ୬ଥ ୬ଥ ୬ଳଦଥଘ ପଥଦଳ। ଥଦଳ୦ଥ ଦଥଓଳ ୬୬ଦଳ.ପ୩ ଓଥ ଘ୬ଓ୫ଥ ଯ୬୩ଦଘ୨ଳଦଳ, ଓ୬୩୬ ୬୬ଦଳ.ପ୩, ଘଳ.ଜଦଳ.୬ ୬୬ଦଳ.ପ୩ ପଥ୬ଳ୦ଥ ପଳଦଳଳଓଥଓ ୬ଳଦଳ।

ଘଳଓ : (ବାୟ୍) - କ୍ରି. (ଦଳଦଥଳ) : ଯତ୍ନରେ, ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା, ରଖିବା - To store, to keep, to preserve - ଓଥଘଥ, ୬ଥଓଳଳଥ, ୩୨୬ଳ., ୬୬୬।
- ଦଥଦଳ, ୩୬ଯଳ., ଦଳ୬୬ ୬ଥଓଥ ଘଳ୬ଦଳ ୩ଥ ଘଳଓ ୬ଳଓ ଯଥ - Store the jewellery in iron chest. Keep the gold and silver ornaments in iron chest.

ଦାଣ୍ଡ : (ବାୟ୍) - କ୍ରି. (ତଣ୍ଟେଥଣ) : ମୃତ ଦେହକୁ କବର ଦେବା - To bury the dead body - ଓଥା ଏହା ଏହାଥେ ଠାଉଁଣ ତଣ୍ଡ।

- ଽଣ୍ଟେଠଣା ଏହା ଓଡ଼ ଓଥା ଏହା ଓଡ଼ତଥ ଠାଉଁଣ ତଥଥଣ - Santals use to bury the dead body.

ଦାଣ୍ଡ : (ବାୟ୍) - କ୍ରି. (ତଣ୍ଟେଥଣ) : କାମରେ ମାତିବା, ନିଜକୁ ଭୁଲି ଯିବା - To be engrossed, to be lost in work - ପଣଦାଣଡ଼ାଣ୍ଡେଣ୍ଟ.ଥ, ଏାଣ୍ଡାଣ୍ଟ ତଠଣ.ଽଥଓ, ଦାଣ୍ଡ ଖଣଦାଣଓ, ତଥଓତଣ ତତ୍ତତାଣ ଖଣଦାଣଓ।

- ତଽାଣ ଏହା ଏଣ.ତତ ଦାଣ.ମଽାଣ ଽଠ ଦାଣ୍ଡ ଖଣଦାଣ ଣତଣଽଣଓ - That man is engrossed in angling the fish.
- ଓତ୍ତାଣ ତଥଡ଼ଣ ଠାଽଓଥ ଥଽଥଓ ଽଠ ଦାଣ୍ଡ ଽଣଓ ପଽଽଣଓ - The cow boy was lost in playing flutes.

ଦାଣ୍ଡ : (ବାୟ୍) - କ୍ରି. (ତଣ୍ଟେଥଣ) : ତିଆରି କରିବା - To build, to make, to construct - ଠଽଓଣଽ, ଦାଽଣଣଡ଼, ଓଥଡ଼ଏଥଽ।

- ଘତ୍ତାଣ ତତ୍ତଦାଣ. ପଣଓ ଦାଣ୍ଡ.ଓଣ - Let us build a hut of sand/Let us build a cottage of sand.

ଦାଣ୍ଡ : (ବାୟ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣ୍ଟେଥଓ) : ମନା କରିବା ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - Denial word - ଏଣଽଣ ଣଡ଼ଣଓ ତଣ୍ଟେଣ "ଣାଥ"।

- ଦାଣ୍ଡ, ଣାଥଏ ଽଣ.ଘତ୍ତଫଣ - No, don't break it.
- ଦାଣ୍ଡ, ଥଽଠଽ ଣାଥଏ ଽଽେଥଽଓ-ଣ - No, don't go that side.
- ଦାଣ୍ଡ, ଦାଣତଥ ତଽଣ.ଫ-ଣ - No, don't be worried.

ଦାଣ୍ଡ.ଓଏଥଽ ଽତଓ ଦାଣ୍ଡ.ତତ/ତଣ୍ଡ.ଓଏଥଽ : (ବାୟ୍ମନ୍ ସ୍ୱଃ ଡାକୁ) - ବି°./ବି. (ଓତ୍ତଽତଽ)/(ଏତ୍ତଽତଏ) : ବେଇମାନ୍ ଲୁଣୁନକାରୀ ଡକାୟତ - Treacherous plunderer, dacoit - ଦାଽଏଣଽ, ଽତଽତଓ ଦାଣତଣଠ, ତଣ୍ଡ.ଓ ତଣ.ଏଣ ଏହା, ଽଽଽ ପଣଦାଣଡ଼, ତତଏଦାଣଡ଼ତ ତଣ.ଏଣ ଽଠ ାଥଽଣଥଥ ଠଣଏଽଣ ଏହା ଓଽ ତଣ.ଓଏଥଽ ଫଥ।

ଦାଣ୍ଡଓଣ : (ବାୟ୍ନା) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଥଣଥଽ) : ଦ୍ୱିତୀୟ ନାମ କରଣ - Duplicating - ତଣ.ମଣା ଦାଷଣଽଣ. ଣଫଣ, ଏତମ ଏତଠତ ତଷଥଣ ଽଣଦାଣଓ ଏତଠତ ଠଽ ଦାଣଦାଣଓଥଓ।

- ଓତ୍ତାତ ଓଥଏତଽଽ ଘଥଦାଽଠ ାଣ.ଓଷତ ଏତାଏତ ଫଥ ଦାଣଓଣଽ ଏତଠତ ତଥଣଽଣ। ତଽଣଓଣଓ ଏତମ ଏତଠତ ଫଥ "ଘତ୍ତଽତ" - Pondit Guru Gomkey Raghnath Murmu is duplicate name. His original name is "Chunu".
- ଽତଽଣ.ାଥଏ ଽଥାଽଣଽ ଫଥ ଘତ୍ତଘତା ଽଣଓ ଦାଷଣ.ଣତଥଣ. ଠଽତଥ ଦାଣଓଣଽ ପଽଫଽଓଣ - Sunaram Soren (Bhanj Bir) was duplicated by calling him "Puchuj Singh Bhaluwa".

ଦାଣ୍ଡ.ଓାଣ : (ବାୟ୍ରୀ) - ବି. (ଏତ୍ତଽତଏ) : ଶତ୍ରୁ - Enemy - ଫଣ.ଽଏଣ, ଦାଣ.ଓଣାଣ ତଥ, ଫଣତତ, ଽତଠାତ ।

- ଏଣ.ଲୱମ ୮ଣଖ ଣ୮ଏଧ ଘଟଅଣଓ-ଣ - । Do not make friendship with your enemy.

ଏଣଲଓଣ ଧଟୱଏଧ : (ବାୟ୍‌ଦା ମେରମ୍) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଧ) : ବୋଦା ଛେଳି, ଅଣ୍ଡିରା ଛେଳି - Buck - ଏଣଓଣ ଧଟୱଏଧ।

ଏଣଲଣୱ : (ବାୟାର୍) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଧ) : ରସି, ଦଉଡି - Rope, fibre - ଏଣଏଟୱ, ଏଣ.ୱଣ.ଏମ।
- ୰ଣ.ମମ ଏଣଲଣୱ - Jute rope.

ଏଣଲଣୱ : (ବାୟାର୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଇ୬ଇ) : ବିଜାର, ଶକ୍ତି ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ, ଯୌବନ ପ୍ରାପ୍ତ - Strong and stout, sexually capable and excited - ୰୬ଏଣ.ଇ ଓଣଅଟ, ଓୱଏଘଣଣ, ୮ଟଣଟ୰।
- ୮ଣଏଣ ୮ମଇ ଏଣଲଣୱ ଣ୮ଣଇଣ - Buffaloes have become strong and stout also capable.

ଏଣଲଣଓ : (ବାୟାଂ) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଧ) : ବଣ ଆଳୁ - Wild root (eatable) - ୫୬ୱ୮ଣ. ଏଣଲଣଓ ଣ.ଅ୬।
- ଏଣଲଣଓ ଣ.ଅ୬ ଠମ୮ମ ୮ଣଠଟ ୮ଏ ୰ଏଧଣ - Wild root is eaten boiled.

ଏଣ.ଲ୬୮ : (ବାୟୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଇଏଅ) : ମାଙ୍କଡ ଗଛକୁ ଗଛ ଡେଇଁବା ଭଳି ଡିଆଁ - Jumping like monkey - ଏଣ.ମ୬ ୮ଟ୮ଣ ଓଏଇ, ଧମଓଣଣ.ଓ ଓଣୱଟ ୮ୱଏଇ ଟଣଣଓ ଓଣୱଟ ଓଏଇ ୮ଟ୮ଣ ଓଏ ଏଣ.ଲ୬୮।
- ଏଣ.ମ୬ ଏଣ.ଲ୬୮ ଘଟଇଠଟ ୰ୱଣୱଇଣ ଓଣଓ ଟ ଓଏଇ ଘଣୱଏଧ ଓଏଓ ୮ଣଓ-ଣ - Monkey gave a summer salt jump to cross a stream.

ଏଣଘ୮ଣ : (ବାପ୍ପା) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଧ) : ବିବାହ - Marriage - ଣଇଣଇମଲଇଣ., ଏଟଏଣ ଏଣଘ୮ଣ।

ଏଣ.ଘଅ୬୰ : (ବାପ୍‌ଲୁଜ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଇ୬ଇ) : ବିଚାରା, ନୀରିହ - Innocent - ୫ଟଓ ଏଏ ଏଣଓ ଏଣଏଣଲ ଣ୮ଣଓମ୰୰।
- ୰୰ ଏଣ.ଘଅ୬୰ ୫ଟଓ ଏଏ ଏଣ.ଘ ୰ୱମ୮ଣ. ଓଣଅଟଲଣଓ ୮ଣଇଣ - I as an innocent, cannot understand anything.

ଏଣଘଓୱଣଇ : (ବାପ୍‌ଧନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଇଇଓ) : ସମ୍ବୋଧନାତ୍ମକ ଶବ୍ଦ - It is addressing word - ଏଣଏଣ ୱଣଅ ଣଅଣଓ।
- ଏଣଘଓୱଣଇ, ଣ.ଏମ ଘଟ ଏମ୮ଣଏଧଟଇ ଓଣ, ଣଘଟ ୮ଣଲଣଓ ଏଣୱ ଠଟ ଏଣ୰ଣଓ ୮ଣ ୰ମ୮ମ୰ ୫ଣଏଣ ଟଇଣ - Bapdhon! You are too late, our neck became long looking at your arrival.

ଏଣଘ ୱଟ : (ବାପ୍‌ରେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଇଇଓ) : ବିସ୍ମୟ ଶବ୍ଦ - Exclamatory word - ଏଣଇଣଏ ୱଣଅ ୱଣ୮ଣଏ ଣଅଣଓ।
- ଏଣଘ ୱଟ, ୬ଇଣ.ଓ ଧଣୱଣଓ ଠଣଲଣଇ! - Oh, Such a big crocodile!

ଏଣଘଣଠମ ୮ଣଧଘଣଠମ : (ବାପତି ସମ୍ପତି) - ବି. (ଏ୬ଇ୬ଧ) : ପୈତୃକ ସମ୍ପଦ -

Patrimony, inherited property - ବାପାଜେ ଇଯାଜେଆ, ବାବାଅ ଯାଜ ବାଓାଜେଯ ଇଯାଜେଆ।

- ବାପାଜେ ଇଯାଜେଆ ଓଜଜ ୱାଜଅ ବାଜେଯାଜ ଜଜଯାଜ ଯାଜ ଯାଜେଜ-ଜ - Children have share in father inherited property.

ବାପାଓଜାଯ : (ବାପାଓ) - କ୍ରି. (ଜଜେଯଜ) : ବାଷ୍ପ ଦେଇ ସିଝେଇବା - Steam cooked - ବାଓଜାଯ ଯା ଜଜାଠ ୱାଇୱାେ।

- ଏାେଜାଯ ଜଅ ବାପାଯାଜାଯ ଜାଜଜ-ଜ - They have steam cooked brinjals.

ବାପାଜଜେ : (ବାପାଗ୍) - କ୍ରି. (ଜଜେଯଜ) : ଛାଡପତ୍ର ଦେବା - To divorce, to be separated - ଯାଓାପାଜାବାଜାଯ, ବାଜାଯାଜେୱ, ଯାଓାପାବା-ଯାଓାପାୱେ।

- ଜଜାଯଜ ବାଜାଏା ୱାଜାଯଜାଯ ଜାବାୱ ଜାଜାଜେଠ ୱାଠଜାଜ ବାପାଜାଜେଠ ଠଜଜ - Newly married couple separated at an early.

ବାଜାଯାଜାଯଯ : (ବାପୁଲା°) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଜଜଠଯ) : ବେଚାରା - Innocent babble - ଜଠାଜଜ, ଯାଠଯ ଏାଜ ବାଜାଯ ବାଜାବାଯାୱା, ବାଜାଯାଯାୱା।

ବାପାଜେ ବାଠାଜ : (ବାପେର୍ ବେଟା) - ବି. (ଏାଜଜାବା) : ପିତାର ପୁତ୍ର - Son of real father (in challenging sense) - ଜାଯାଠ ଏାଜାଯଜ (ଏାଠାଜାବାଜାଯଠ ୱାଯା ୱାଠ)।

- ଜାବା ବାପାଜେ ବାଠାଜ ବାଜଜ ବାଓାଜଜାଠା ଜଜଯାବାଜ ଜାଯାବା ଜାଜାଜଜ ବାଜାଯାୱାଜ - If you are real son of real father, you would not do like this. If you are real son of real father, you would not do like this.

ବାପାଜେ ବାଜା : (ବାପେର୍ କାଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଜଜଠଯ) : ବାପାଙ୍କର ଜୀବନ କାଳରେ - During father's life time - ବାଜାବାଜ ୱାୱାଏାଯ ବାୱାଯାଜ.ପ ୱଠ।

- ଠାୱଜ ବାପାଜେ ବାଜା ୱଠାଯା ଜଜାଏାଜ ବାଜାୱାଜଜ ଜାୱାଜାଜ ୱାଏାଠ ବାଜାଠଜ ଯାଜ ବାପାଜ ଜାୱାଜାଯ ଜଠଯ-ଜ - We have never heard of Corona disease in father's life time.

ବାଜାଠ : (ବାଡ୍) - କ୍ରି. (ଜଜେଯଜ) : ବଂଶ ବୃଦ୍ଧି ହେବା - To increase population, to procreate - ଜଜ'ଠଜଠ, ବାଓଜୱାଜଠ।

- ଯାୱଯାଜାଜ.ଓ ଜାୱାଯ ଟ'ଠଜ ଠଜ ଜାଜାଠ ଠଜଜଜ ବାଜ ବାଜାଜ ଠଜଜ - One hen has increased number of fowl.

ବାଜାଜୱଜ. : (ବାଡ୍ରା) - କ୍ରି. (ଜଜେଯଜ) : ଅଦରକାରୀ ହେବା, ଗଣତିରେ ନ ଆସିବା, ବାଛି ଅଲଗା କରି ଦେବା, ବଳକା, ନଷ୍ଟ ହେବା, ବେକାର ହୋଇଯିବା - Useless, rejected, discarded, dejected excess - ବାଜାଓାଯାଯ ଜଜାୱଯାଜାଠଓ, ଜାଯାୱାଠାୱ, ବାଜା.ଯଠାୱ, ବାଜାଓ ପଜଯଜଓ।

- ଜଯଜଓ ୱଯଜଜଓ ଯାଜାୱଯ ଜାଓଯଓ ବାଜଓଜ ବାଜାଜାଜ. ଓଜବାଜାଜଜଜ - Old stock of rice/paddy has rotten and became useless.

ᱚᱱᱟᱹᱨᱮᱱ. : (ବାଣ୍ଟିୟା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଖଣ୍ଡିଆ ଲାଞ୍ଜ - Shortened tailed - ᱩᱱᱨᱯᱚᱯ ᱚᱱᱟᱹ, ᱦᱟᱱᱚᱱ ᱩᱱᱨᱯᱚᱯ।

- ᱚᱱᱟᱹᱨᱮᱱ. ᱚᱲᱮᱲ - Jackal with short tail

ᱚᱱᱚᱱᱚᱭᱟ : (ବାଡହୀ) - ବି. (ପୁଂଲିଙ୍ଗ) : କଳାକାର, କାରୀଗର, ଶିଳ୍ପୀ - Sculptor, artist, carpenter, creator - ᱦᱟ.ᱣᱟᱦᱚᱯ, ᱚᱱᱚᱱᱨᱮ ᱱᱦᱱᱩ ᱜᱚᱡ, ᱡᱚᱡᱜᱚᱭᱮᱟᱨᱮᱱ. ᱠᱟᱣᱟᱭᱮᱟᱨᱮᱱ.।

- ᱠᱟᱣᱟᱭᱮᱟᱨᱮᱱ. ᱩᱪ ᱱᱚᱟ ᱯᱟᱱᱣᱟᱱᱩ ᱚᱱᱚᱱᱚᱭᱟ ᱦᱟᱱᱮᱱᱨᱮ - Creator is super most sculptor.

ᱚᱱᱚᱲᱚᱨ : (ବାଢଇ) - ବି. (ପୁଂଲିଙ୍ଗ) : ବଢେଇ କାମ, କଳା - Art, carpentry - ᱦᱟᱦᱲ ᱦᱟ.ᱯᱟ, ᱯᱟᱱᱨ ᱣᱚᱨ ᱦᱟ.ᱯᱟ।

- ᱯᱚᱱᱰᱤᱛ ᱣᱟ.ᱜᱲᱣ ᱯᱣᱣᱯᱣ ᱜᱚᱱ ᱚᱱᱚᱲᱚᱨᱮ ᱦᱟ.ᱯᱟ ᱣᱮᱜᱩᱜ ᱟᱱᱟᱹ ᱚᱮᱜ ᱮ ᱯᱟᱚᱱ.ᱣ ᱯᱮᱮᱱ - Pandit Raghunath Murmu was expert in carpenter.

ᱚᱱᱚᱱᱚᱨᱮ : (ବାଡାୟ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱢᱮᱞᱟᱱ) : ଜାଣିବା, ଶିଖିବା - To know, learn - ᱩᱮᱜᱩᱜᱨᱮ, ᱚᱱᱚᱱᱚᱱᱨᱮ ᱵᱟᱨᱮᱜ।

- ᱜᱚᱱᱣᱱᱚᱯ ᱜᱚᱣ ᱦᱚ ᱦᱚᱲᱮᱢ ᱦᱟᱚᱮᱱ ᱦᱚ ᱚᱱᱚᱱᱚᱱᱨᱮ ᱵᱟᱨᱮᱜ ᱟᱨᱮ - Learn from the experienced old persons.

ᱚᱱᱚᱲᱚᱱᱚᱣ : (ବାଢାଓ) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱢᱮᱞᱟᱱ) : ବୃଦ୍ଧି କରିବା, ବଢେଇବା - To increase, to enhance - ᱚᱲᱮᱣ, ᱚᱣᱠᱚᱣᱜ।

- ᱠᱩᱠᱩᱯ ᱜᱩᱣ ᱚᱱᱚᱲᱚᱱᱚᱵᱚᱮᱟᱱ - Oil price has increased.

ᱚᱱᱚᱱᱚᱱ ᱚᱵᱚᱦᱣ : (ବାଣ୍ଟାର୍ ବୁଣ୍ଟୁର୍) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଏଣେତେଣେ, ଚାରିଆଡେ, ଗୋଟେ ଗୋଟେ ବିଛାଡି ହୋଇ ପଡିଥିବା - Scattered - ᱚᱵᱮᱠᱟᱲᱚᱱᱟ, ᱡᱚᱱᱮᱴᱮ ᱮᱲᱚᱱᱚᱴᱮ।

- ᱚᱱ.ᱲᱣ ᱱᱚᱱᱤ ᱡᱚᱱᱮᱴᱮ ᱮᱲᱚᱱᱚᱴᱮ ᱚᱱᱚᱱᱚᱱᱣ ᱚᱵᱚᱦᱣ ᱱᱟᱯᱚᱩᱴᱮ ᱜᱮᱚᱟᱨᱮᱱ - Don't scatter the Baru seeds (sour and sweet fruit tree) all over.

ᱚᱱᱟᱹᱨᱟ : (ବାଣ୍ଡି) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଲାଞ୍ଜ ଖଣ୍ଡି (ମାଈ), ଛୋଟ ଚୁଟି ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ - Short tailed (female), short haired woman - ᱦᱟᱱᱟᱹᱨᱮᱱ. ᱩᱱᱨᱯᱚᱯ ᱱ.ᱮᱟᱱ, ᱦᱟᱱᱟᱹᱣ ᱚᱱᱚᱵᱚᱨ ᱱᱚ ᱦᱟᱜᱟ।

- ᱱᱮᱟ ᱚᱱᱟᱹᱨᱟ ᱯᱤ ᱦᱟᱜᱟ ᱜᱮ ᱮᱱᱩᱱᱚᱨᱮ ᱣᱚᱜᱟᱱ - That short nosed girl is best socialized.

ᱚᱱᱟᱹᱨᱮᱱ. : (ବାଣ୍ଡିୟା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଲାଞ୍ଜ ଖଣ୍ଡିଆ (ମାଈ), ଗେଡା ଗେର୍ଡି - Short tailed (female animal), short haired woman,short height man - ᱦᱟᱱᱟᱹᱨᱮᱱ. ᱩᱱᱨᱯᱚᱯ ᱱ.ᱮᱟᱱ, ।

- ᱱᱮᱟ ᱚᱱᱟᱹᱨᱟ ᱯᱤ ᱦᱟᱜᱟ ᱜᱮ ᱮᱱᱩᱱᱚᱨᱮ ᱣᱚᱜᱟᱱ - That short nosed girl is best socialized.

ᱚᱱᱮ : (ବାନ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱢᱮᱞᱟᱱ) : ବାଣ ମାରିବା (ମନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା), ପେଷଣ କରିବା

- To shoot magically - ବଣ ବାଣ ମାରିବା, ବଣ ଯାଦୁ କରିବା।
- ବଣ.ଏ ଆମ ଗୁରୁ ବଣ ବ ବାଣମାରରୁ ଅଟକେଇ ଦେଲେ - Witches had directed magical missiles at us, but our Guru (teacher) stopped them by chanting some powerful hymns.

ବଣ : (ବାନ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ନଈ ବଢି, ବନ୍ୟା - Flood - ଖରାରେ ବଣ।
- ମହାନଦୀ ଖରାରେ ବଣ ଆସିଛି - Big river (Baitarani) is swelled up.

ବଣ.ଦେଇ/ଏ-ମଣ.ଦେଇ : (ବା.କ୍ରି, ଅ-ମା.ନତି) - କ୍ରି. (ବଣଦେଖା) : ଅମାନ୍ୟ କରିବା, ନ ମାନିବା, ଅପଦସ୍ତ କରିବା, ନିନ୍ଦା କରିବା - To disobey, disrespect, blame, defame - ଏମିତି.ଦେଇ, ଲୋକ ମାନୁନାହାନ୍ତି, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଲୋକ ବଣ.ଯାଏ, ବିରୋଧ।
- ଛୋଟରୁ ଯେକେ ବଡକୁ ଆଦର ବଣ.ଦେଇ ବଇବା - Don't disregard the elders.

ବଣଣ : (ବାନା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଭାଲୁ - Bear - ବଣଣ, ଧଳାବଣ ବଣଣ, ଧଳେଇ ବଣଣ, ମେରୁ ବଣଣ।

ବଣଣାର : (ବାନାର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଦୁଇଟିବାଚକ) : ଦୁଇଟି ଯାକ - All two - ବଣାରୁଣ ଯାଆଟ।
- ବଣଣାର ଛୋଟ ବାଣ ଜା.ଯ ଯାଏ ଟଣ - All two dogs came running.

ବଣଣୁଆ : (ବାନାମ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : କେନ୍ଦ୍ର। - Harp - ବଣଣୁଆ (ଯନ୍ତ୍ରଣ ବଣଣୁଆ, ଦାଣ୍ଡ ବଣଣୁଆ, ଓଡିଆ.ଗୁଣ ବଣଣୁଆ, ମାନୁଷ ବଣଣୁଆ, ମାଣ୍ଡିଆ.ଓ ବଣଣୁଆ, ମାଣ୍ଡୁଆ.ଓ ବଣଣୁଆ)।
- ଯାଉଛୁ ବଣଣୁଆ ଶୁଣି-ଶୁଣି ଠାରୁ ଭାଲୁ ବଣଣରୁ - Beggar is coming playing harp.

ବଣଣ ଜା.ବାଏ : (ବାନା ନା.କିଜ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଶାଗ (ବର୍ଷା ଦିନରେ ମିଳେ) - One kind of green leafy vegetable available in rainy season only - ବଣଣ ଜା.ବାଏ ଅସୁଛ।
- ବଣଣ ଜା.ବାଏ ଅସୁଛ ତ ଚାଷ ଖେତରେ ଯେଉଁଠି ଟା ଖେତରେ ବହୁଟ ବୋଉଥାଏ ସେଇଠି ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ - Bana nakij green vegetable is mostly found in field where early variety of paddy is sowed.

ବଣ.ମାଡ଼ : (ବାନିଜ୍) - କ୍ରି. (ବଣଦେଖା) : ବାଣିଜ୍ୟ ବେପାର କରି ଲାଭ କରିବା - To trade and business - ତାଙ୍କ ଘର ବାଠାରୁ ଅ.ଟ୍ରେ, ବଣ.ମାଡ଼ ଅ.ଟ୍ରେ, ଚାଉଳ-ଡାଲି ଘର ବାଠାରୁ ବଣ.ଯେ ଅ.ଟ୍ରେ।
- ବଣ.ଯେ ବଣ.ମାଡ଼ ଅ.ଟ୍ରେରୁ ଆଣିବା - Let us bring bride by paying bride price.

ବଣ.ଟ୍ରେ : (ବାନୁଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଦୁଇଟିବାଚକ) : ନାହିଁ - Out of stock - ଘରେ, ଦୋକାନ।

- ସେ ମଣ୍ଡଳ ଟଙ୍କା ମାନ୍ୟତା ଦେଖନ୍ତି ନଥିବେ - I don't have such big amount of money.

ବାଉ : (ବା.ଳ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଉଳ ଗଛ - Baur tree - ବାଉ ଡାଳ, ବାଉ ବାଣ।

ବାଉଗେଟ : (ବାଳ୍‌ଗେ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଗିଚା - Garden - ବାଉଁଶ, ଘାସ, ଚାଉଳ ବାଉଗେଟ।

ବାଉଁଚ : (ବାଳ୍‌ତି) - କ୍ରି. (ଚାଲୁଥାଏ) : ଅଧିକା, ବଳକା ହେବା, ବେଶୀ - Much, excess, more, to become more - ବାଉଁଚ ଲୁଣ, ବାଣ୍ଟିବାଟ।
- ବାଉଁଚ କାହିଁକି ଲୁହ ବାଉଁଶୁଣନି - Don't speak more.

ବାଉଁଶୁନି. : (ବାଳ୍‌ୟା) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାରୁଆ) : କଷ୍ଟେ ମଷ୍ଟେ, ବହୁ କଷ୍ଟରେ - With much difficulty - ମାଡମ ମାଡି ଠା, ମାଡମ ଚାଲିଚାଲି ଠା, ଚାଲିଚାଲି ପାଲିଚାଲି।
- ମାଡମ ବାଉଁଶୁନି. ଠା ଡଙ୍ଗାଟି ପଟ ଘାଣ୍ଟିପାରି ଯାଇଁ - With much difficulty we crossed the river.

ବାଉଣ : (ବାଳା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଘୁଷୁରୀ ଘର - Pig shed - ଶୁଆବାସ ବାଉଣ।

ବାଉଣ : (ବାଳା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଫୁଲ - Flower - ବାଉଁଶ।

ବାଉଣ : (ବାଳା) - କ୍ରି. (ଚାଲୁଥାଏ) : ସେବା କରିବା, ମାନିବା - To obey, to serve - ପାଳୁଥିଲେ ବାଉଠାରୁ, ଶୁଣୁଥା।
- ପାଳୁ ଶୁଣି ଲୁଣ ବାଉଁଶୁଣି ବାଉଁଶୁଣି ଚାରି ବାଉଁଶୁଣି ଘାଣ୍ଟି ଚାଲିଥାଏ - Human being worship Almighty Marang Buru.

ବାଉଣାଉ ବାହାଘର : (ବାଳାଂ ବୁଟୁଂ) - କ୍ରି. (ଚାଲୁଥାଏ) : କମ୍ ସ୍ୱରରେ କଥା ବାର୍ତା ହେବା - To converse in low voice - ବାଉ.ର ବାଉ.ର ଲାଗି, ଫୋପାଡୁଣାଉଥା।
- ଯାଉଣାଏ ବାହାଘର ଡେରାଣ ପୁରୁଣା. ଲୁଟୁ ଚାଲୁଥି ଚାଟି ବାଉଣାଉ ବାହାଘର ଟାଣି - The couple made conversation in low voice whole night.

ବାଉଁଶୁ : (ବାଳିଜ୍) - କ୍ରି. (ଚାଲୁଥାଏ) : ଖରାପ, ଖରାପ ହେବା, ଠିକ୍ ନ ହେବା - To become wrong, wrong - ଚାଣୁଲୁଣି, ବାଉଁ ବାହୁଁ, ବାଉଁ ବାଟି, ବାଉଁ ମାଣ୍ଡି, ଚାଣୁଲୁଣି।
- ଥାଚାଉଁଶୁଣ ଯଦି ପାପୁ ବାଉଁଶୁଣି, ବାଉଁଚାଣୁଣି ଲୁଣ୍ଟୁଚାଉ ଙ୍ଗାଙ୍ଗ ପାଟୁଣ - Don't do wrong to other, otherwise God will punish you.
- ବାଉଁଶୁ ଚାଉ.ପୁ ଲୁଟୁଣାଉ ଚାଚାଉ.ର ଫୁ ବାଉଁଶୁ ଙାଟୁଣ - Wrong deed has wrong result.

ବାଉଟ : (ବାଳେ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବରଗଛ - Banyan tree - ବାଉଟ ଡାଳ।
- ଧାଚାଲ ବାଉଟ ଡାଳ - Banyan tree with descending roots.

ବାଉ.ା : (ବାଟ୍) - କ୍ରି. (ଚାଲୁଥାଏ) : ଉପାୟ କରିବା, ରାସ୍ତା କରିବା, ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା - To find out, way out, solution,

make arrangement - ଯୋଗାଡ଼ଯୋଗାଡ଼, ଯୋଡ଼ଜୋଡ଼ଯୋଗାଡ଼, ବ୍ୟବ.ଓ।

- ରାସନ ବହ ହଜିଯାଉଛନ୍ତି ବୋଲି, ଯୋଗାଡ଼ଯୋଗାଡ଼ ଯାଉ - Ration is almost out of stock, make some arrangements.

ଯୋହା : (ବାଟ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲି) : ବାଟ (ହାଟ ବାଟ) - Shopping place and road side stall every day - ଯେଉଁ ଯୋଉଯୋଉ, ଯୋହା-ଯୋହା।

- ଯୋହା-ଯୋହା ଯାଅଯ ଜୁଜୁମଜୁଜି - Don't visit hat bat (shopping place and road side stall every day).

ଯୋ.ମାସ୍ତ : (ବାଟ୍‌ରୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲି) : ପାଦ ଆଙ୍ଗୁଠି ମୁଦି - Leg finger ring - ଯୋଡ଼ାଏ ବୋ.ମାରୀ ଯାଏଁଜା।

- ମତ ଯଇ ଯୋ.ମାସ୍ତ ମାସ୍ତାପୋ.ସ ଯେ - Buy me one pair of leg finger rings.

ଯୋହାଜ : (ବାଟା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲି) : ଲଦିବା, ଅଧିକା ବସାଇବା - Over head, commission - ପୋଜୁଜ, ଥେଜ ଶେଠୋଜେ ଥେଜ, ବେବୋ.।

- ବ୍ୟବ୍ୟଶ୍ରୋ. ଝ୍ୟରେଜୋ.ଯ ବ୍ୟଥାଯଥ ବ୍ୟୋଜେ ଜୋଶ ମୋହବୋ ସ୍ତେରୋଜ ଯୋହାଜ ବହ ମଙ୍ଗାରୋ - If you need small denominations pay ten rupees commission for one hundred.

ଯୋ.ମାମ : (ବାଟି) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲି) : ବେଲା - Bowl - ଯୋ.ମାମ, ପୋ:ଯାମ ଜୁଥବୋ ଯାଥଯ ଯୋ.ମାମ।

- ଠ୍ୟୋ.ସ୍ତାମ ଯୋ.ମାମ - Brassware/ utensils.

ଯୋ.ମାମରୋ.ଥ : (ବାଟିୟାଉ) - କ୍ରି. (ବ୍ୟୋଜେଥୋ) : ଧାନ ଗଛକୁ ପୁନଃ ରୋପଣ କରିବା, ଯେଉଁ ଜାଗାରେ ପତଳା ହୋଇଛି, ସେହି ଜାଗାରେ ଅନ୍ୟଆଡୁ ଆଣି ରୋପଣ କରିବା - Transplantation paddy plants in thin places - ୟ୍ୟମଯରୋ.ଥ, ଓୋ.ୟ୍ୟରୋ.ଥ, ଠଠୋଡ ଯାଥରୋଜେ ସ୍ତଟ ଜୁ.ସ୍ତରୋ. ୟେଟଜୁଥଡ ବ୍ୟଥଜେ ଥ.ଓବ ବୋଠଟ ସ୍ତଥଯଥରୋ।

ଯୋହାଟ : (ବାଟେ) - କ୍ରି. (ବ୍ୟୋଜେଥୋ) : ବାଟେଇ ଦେବା - To see off - ଯଟପ ଓଥଜ, ବଥରୋଥଡ ଓଥଜ।

- ୟେ:ଓମଯ ଜମ୍ଜେଥଯ ବ୍ୟଥଜେ ଯଟଯୋଜ ବଥ ଯଯାବ ପଯେଜ, ବେବବ ଓଟପଟ ଯୋହାଟ ଓଥଜ ବଜଜ ବଥଥଜ - Relatives from distant place had come, we saw them off.

ଯୋଯଥଜେଓ୍ୟଜ.ମମ : (ବାବନ୍‌ଘାଟୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲି) : ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ବାବନଘାଟି ସବ୍‌ଡିଭିଜନ୍ । ଏହା ଶିମିଳିପାଳ ପାହାଡର ପଶ୍ଚିମ ପାର୍ଶ୍ୱର ଭୂଖଣ୍ଡ, ଏହି ଭୂଖଣ୍ଡରେ ସାନ୍ତାଳ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ । ଏହି ଭୌଗଳିକ ପରିସୀମାରେ ଅଲ୍‌ଚିକି ଜନ୍ମ ଦାତା ଗୁରୁ ଗୋମ୍‌କେ ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ, ଆଦିବାସୀ ଲୋକପ୍ରିୟ ସୁନାରାମ ସୋରେନ୍, ପ୍ରଖ୍ୟାତ କବି ପଂଚାନନ୍ ମାର୍ଣ୍ଡି ଇତ୍ୟାଦି ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଖଡଖାଇ ନଦୀ ମଧ୍ୟ ବାମନଘାଟିର ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଅଛି - It is one of the Sub-Division of Mayurbhanj district. It's

geographical location is western side of Similipal hill range. Rairangpur is its Head quarter, Khadakhai river is flowing along the landscape. Santal community is dominant population in this division - ବାବଜଳା ବୁରୁ ବି. (ପାହାଡ) : ବାବଜଳା ପାହାଡଟି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ବାଙ୍ଗିରୀପୋଷି ବଜାରରୁ ପ୍ରାୟ ୨୫କି.ମି. ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ବଜାରରୁ ବୁଢାବଳଙ୍ଗ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ଏକ ସଡକ କୁସୁମବନ୍ଧ, ସୋରିଷ ପାଳ ହୋଇ ଘାଟି ମଧ୍ୟକୁ ଯାଇଛି ଏବଂ ବାରିବେଡା ଗାଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଛି । ଏହି ଗାଁଟି ଏହି ପାହାଡ ତଳେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ପାହାଡଟି ଦେବାଦେବୀ ନିର୍ମିତ ପାହାଡ ବୋଲି ଲୋକକଥା ଅଛି । ଏଠାରେ ଦୁଇ ଜଣ ଦେବାଦେବୀ ବାସବାସ କରନ୍ତି ବୋଲି ଦୃଢ ବିଶ୍ୱାସ । ଏମାନେ ଅନେକ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ । ଏମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଗାଁ ଲୋକ ଅନେକ ନିରାପଦରେ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ପାହାଡରୁ ଏକ ଚିରସ୍ରୋତା ଝରଣା ବହି ଯାଉଛି । ଏହି ଝରଣାରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କୁଣ ଅଛି । ଏଠାରେ ବହୁତ ବଡ ବଡ ମାଛ ଅଛନ୍ତି - This is name of hill, believed to be built by two gods. Baribeda village is situated at the foot of this hill in side Similipal hill. Villagers are safe due to grace these

god and goddess. It is very high hill. A perennial stream is flowing down the hill and Brahman kund is also there in this stream - ବାବାଜୀଙ୍କ ଧୂନି ଓ ଯୋଗୀରାଜଙ୍କ ଧୂନି ବହୁତ ଶ.ଦି ବାଘ.ଜୀଠାରେ ଯାହାକୁ ଲୋକେ ଚଢ଼େଇ ଟୋପରା ବହୁତ ବଡ଼ ଗଛ ଥିଲେ ବାବୁଲ ଗଛ ଲଗାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଯେପରି ସାପ ଗାତ କରି ରହିବେ ନାହିଁ, ଯୋଉଥିରେ ଏହି ଗଛ ଗୁଡ଼ିକର ଛୋଟ ଛୋଟ ଡାଳ ଲଗାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏବଂ ଏହି ଗଛ ଗୁଡ଼ିକୁ ଯତ୍ନ ନେଲେ ଏହା ବଡ଼ ହୋଇ ଯିବ ଏବଂ ଏହାର ଛାୟା ଯୋଗୁଁ ସାପ ଆସିବେ ନାହିଁ। ଏହି ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ଶ.ଦି ବାଘ.ଜୀଠାରେ ଥିବା ଏକ ଜଳ ଉତ୍ସ ପାଖରେ ଲଗାଯାଇଛି। ଏହି ଜଳ ଉତ୍ସରେ ଶ.ଦି ବାଘ.ଜୀଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସାପ କାମୁଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଅସ୍ଥି ଓ ଫୁଲ ପକାଇଥାନ୍ତି। ଏହି ଜଳ ଉତ୍ସରେ ଶ.ଦି ବାଘ.ଜୀଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସାପ କାମୁଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଅସ୍ଥି ଓ ଫୁଲ ପକାଇଥାନ୍ତି। ଏହି ଜଳ ଉତ୍ସରେ ଶ.ଦି ବାଘ.ଜୀଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସାପ କାମୁଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଅସ୍ଥି ଓ ଫୁଲ ଯଦ.ଚ୍ୟ ଯଥେଚ୍ଛ ଚଢ଼ୁଥନ୍ତି। ବାବାଜୀଙ୍କ ଜୀବନକାଳ, ବାବାଜୀଙ୍କଠାରେ : (ବାବାର୍ ଗଟାଂ, ବାବାରେୟା) - ବି. (ବ୍ୟଚ୍ୟ) : ଦୁଇ ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ - Two each - ବାଜୀଙ୍କ ଚାଠାରେ।

- ବାବାବାଜୀଙ୍କଠାରେ ଯଦ.ମାବ୍ୟ ୱାଜ୍ଞ ଯାଠ - Distribute among you, two each.

ବାଦ.ବ୍ୟଙ୍କ ଯଙ୍ଗଚ୍ଚ : (ବାବୁର୍ ଫୁଲ) - ବି. (ବ୍ୟଚ୍ୟ) : ବବୁର ଫୁଲ ଗଛ - Babul tree - ବାଦ.ବ୍ୟଙ୍କ ଯଙ୍ଗଚ୍ଚ ଜାଙ୍କଠ।

- ବାଦ.ବ୍ୟଙ୍କ ଯଙ୍ଗଚ୍ଚ ଜାଙ୍କଠ ଜଥ ଯଥଠ ଚଥଙ୍କଠ ଚଥ ଙଥଘଥଗାଜ, ଥଜାଜ ଠଠ ବାଜାଚଯଥଯଥଜ ଘ୍ୟବ ଯଥଠ ବାଦଚଥ ଙ୍ଗ.ଯଙ୍ଗଚଥ - Babul tree is planted on ridges of plot, this scares the snakes from making hole there.

ବାଦ.ବ୍ୟ : (ବାବୁ) - ବି. (ବ୍ୟଚ୍ୟ) : ପୁଅ ପିଲା - Boy - ଚଥଯଥ ଓ୍ୟଜାଙ୍କଙ୍କ.।

ବାଜାଠଙ୍କ : (ବାବେର୍) - ବି. (ବ୍ୟଚ୍ୟ) : ଦଉଡି, ରସି - Rope - ବାଜାଠଙ୍କ, ବାଦ.ଙ୍କ.ଘ୍ୟ।

ବାଜାଠଙ୍କ : (ବାବେର୍) - ବି. (ବ୍ୟଚ୍ୟ) : ସାପ - Snake - ବ୍ୟବ।

- ବାଜାଠଙ୍କ ୱାଜାଠାୱ ଓଜାୱ ଚଥଜାଥ ଜ୍ୟ.ୱ୍ୟଥ ଙ୍କଠଚଥ ଶ.ଦି ଚଥଯଥ - Persons dead due to snake bite are drawn in the flowing water.

ଭାତାରଣ : (ଭାତାର୍) - କ୍ରି. (ବଣଏଅଣ) : ହସ ଲାଗିବା, ମଜା ଲାଗିବା - To feel excited, humorous - ଭାରଅଅବ, ମଣ୍ଡଣ, ଭାରଣଭାର ଯୀଭାରଓ।

- ଝଟଢ ଏଣ୍ଟଘଟ ମଣ୍ଡଢଣଝଟଢଣ? ଣ.ଭୀ ଭାରଣଭାରଣଘଟ ବଣଏଣ? - What are you laughing for? Are you amazed or amused?

ଭାରଣଭାରଢ ଢଣଓ : (ଭାତାଂ ଦାଃ) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଏଅଣ)/(ଘଭଏଭଘ) : ଟାଣ ଧରିବା, ପରିଶ୍ରା ଜଳିବା, କାଟିବା, ଖରାରେ ରହିବା ଯୋଗୁଁ ଟାଣ ଧରିବା - Inflammation of urine due to hot sun, Sun strok, heat strok- ଭାଅଝଝଣ ଯଣ.ଏଭ, ଭଣଏ ଏଣଭ, ଏୀଭାଭଢ ଏଣଭ।

- ଏୀଭାଭଢ ଝଟ ଣ.ଭୀ ଓଝଣ.ଯୀଭାବ ଭାଣଯଟ ମଟଏବଝଣଏ ଭାଝଣଭାରଢ ଢଢଣଓ ଯଭଝଭଓ-ଣ - If you stay under the hot sun for long time, you will suffer the inflammation of urine.

ଭାରଣଭାରଅ : (ଭାତାଓ) - କ୍ରି. (ବଣଏଅଣ) : ପୋତି ଦେବା, ମାଟି ପକାଇ ସମାନ କରିବା - To level, to fill up the ditch - ଘଟଝଟାଘ ଏଅଯଣଏ, ଭାଝଅଭାଣ ଓଣ.ଭଓଣ. ଘଟଝଟାଘ, ବଝଣମ ବଅ ଘଟଝଟାଘ।

- ବଭବ ବଅ ଭାରଣଭାରଅଟଢ-ଣ - They are levelling the well.

ଭାରଣ.ଭୀ : (ଭାତି) - ବି. (ଘଭଏଭଘ) : ଭାତି, ଚୁଲ୍ହା, ଚୁଲି, ଭାଟି - Oven, furnace - ଭାରଣ.ଭୀ, ବଣଯଣଝ ଭାରଣ.ଭୀ।

ଭାରଣଭଓ : (ଭାଗ୍) - ବି. (ଘଭଏଭଘ) : ଭାଗ୍ୟ, କରମ କପାଳ - Fate, luck - ବଅଝଅଘ ବଅଘଣଘ, ଯଣମଅଢ ଝଟଭଣଭଓ ଣମ।

- ଅବଅଭଣଭଓ ଭାରଣଭଓ ଝଟ ଝଟଢ ଯଟଏଣଭଓ-ଣ; ଅବଅଭ ଭାଣଭାଣଭଣ ? Who knows what is there in fate?

ଭାରଣଭଓ : (ଭାଗ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଣଏଅଣ)/(ଘଭଏଭଘ) : ଭାଗ କରିବା, ଭାଗ - To divide, share - ଘଣ.ୀଣଘ, ୀଭଘବ।

ଭାରଣଭଓଅଣ, ଭାରଣଭଓଅଣ ଭଟ'ଭଣ : (ଭାଗ୍ଓ, ଭାଗ୍ଓ ଡେଙ୍ଗା) - କ୍ରି. (ବଣଏଅଣ) : କୌପିନୀ ପରିଧାନ କରିବା - To wear a long piece of cloth around the waist and clipped it on front and back in a dora (waist rope) - ଥଝ ଠଣଭ ଭାରଣଭଓଅଣ ଭଟ'ଭଣ, ଭାଥଝଣ ଝଟ ଥଝ ଠଣଭ ବଣଠଟ ୀଝଣୀ ଠଥଣ ବଣଭ। ଣଏଣ. ୟଣଯଣଭ ଣଝ ଘଣ.ଯଝଣଣ. ୟଟଢଣଣଭ ଣଣଠଣଅ ଢଣଣଠଣ ଠଣୀଭାଘ ଟୟଟଢ ଭାଣବଝଣଣ ଭଟ'ଭଣ ଣବଭଓଯଣ

ଭାରଣ'ଭଣଯ : (ଭାଙ୍ଗଲ୍) - କ୍ରି. (ବଣଏଅଣ) : ଭାଙ୍ଗିବା, ଶେଷ ହେବା, ହାଟ ଭାଙ୍ଗିବା, ଯାତ୍ରା ଭାଙ୍ଗିବା - To end, close, wind up - ଭାରଣଯ ଭାରଣ'ଭଣଯ, ଯବଯଣ.ଢଣଭ, ଠଣଘଣଭଣଭ, ଝଣ.ଘବଢଣଭ।

- ୀଣଠଝଣ ଭାରଣ'ଭଣଯଟଏଣ - Show ended.

ଭାରଣ'ଭଣଅଓ : (ଭାଙ୍ଗାଓ) - କ୍ରି. (ବଣଏଅଣ) : ନିବୃତ କରିବା, ମନା କରିବା, କ୍ଷାନ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତାଇବା - To dissuade, to discourage to - ଭାରଣଭଣଅଣଭଓ, ଭାଣ.ଭଯ, ବଣଠଝଣ ଝଣ.ଘବଢ।

- ଏହି ଜିନିଷ ଆମ ଗାଁରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ - They are the person to disturb the prospective marriage proposal.

ଗାଁରେ ଲୋକଙ୍କୁ : (ଭାଙ୍ଗାଓ) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହାର) : କୌଣସି ଜୀବଜନ୍ତୁକୁ ମାରି ତା'ର ମାଂସକୁ ବାଣ୍ଟିବା - Killing animal and dividing among people (villagers mostly) - ଏହି ଶୂକରକୁ ଆମେ ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ମାରି ଚାଷ କାମ ପାଇଁ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଭାଗ କରିଦେବା।
- ଏଇ ଶୂକରକୁ ଆମେ ଏମିତିଆ ଆସନ୍ତା ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଭାଗ କରିଦେବା - We will kill this pig in Makar Sankranti and divide the meat among villagers for agriculture work.

ଗାଁରେ ଲୋକଙ୍କୁ : (ଭାଗାଓ) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହାର) : ଛାଡିବା, ତ୍ୟାଗ କରିବା - To stop, to cease to - ଗାଁ.ରୁ, ଅଞ୍ଚଳରୁ, ଚାକିରୀ.ରୁ।
- ଇଦାନୀଂ ଆପଣ ଆମ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ କି? - Now-a-day did you stop visiting our house?
- ଶ୍ରମିକମାନେ. ସବୁ ଗାଁରେଲୋକଙ୍କୁ ଛାଡିଲେ - Labourers were free.

ଗାଁରେ ଲୋକଙ୍କୁ : (ଭାଙ୍ଗାଟ୍) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହାର) : ହିତ ଭାଙ୍ଗି ମେଲା ହେବା, ପାଣି ଶୁଖି ମାଟି ପଥର ଭଳି ଟାଣ ହେବା - To be opened up, breaking check dam and becoming dry - ଆମେ ଚାଷ.ରୁ ସବୁ ଜମିକୁ ଫସଲ ପାଇଁ ଛାଡିଦେଲୁ, ଚାଷଜମି ଫାଟିଗଲା।
- ଗାଁ.ରୁ ଗାଁ.ରେ ଯିବା ରାସ୍ତାଗୁଡିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଯିବା ପାଇଁ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି - All the agricultural plots of land are dry and barren due to breaking of embankments.

ଗାଁରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଗାଁରୁ ଭୁଲୁଲ୍ : (ଭାଙ୍ଗାଲ୍ ଭୁଙ୍ଗୁଲ୍) - କ୍ରି. (ବ୍ୟବହାର) : ଭଙ୍ଗାରୁଜା ଓ ଏଣେତେଣେ ଭିଣାଭିଣି ହେବା, ଢିଲାଢିଲି ହୋଇ ଗଡି ପଡିବା ଭଳି ଅବସ୍ଥା - To become dilapidated, precarious condition - ଘରଟି ଏବେ ଏତେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଯେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡିପାରେ।
- ଆମେ ଘରଟି ଛାଡି ଯିବାର ବହୁ ସମୟ ପରେ ଆମେ ଫେରି ଆସିଲୁ, ଆମର ଘରଟି ଏବେ ଭୁଲୁଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି।

ଗାଁରେ.ରେ : (ଭାଗି) - ଅବ୍ୟୟ (ବିଶେଷଣ) : ଭାଗରେ ଚାଷ କରିବା - Growing crops on share basis - ଗାଁରେ ଜମି, ଯାହା ଫସଲ ଯାହା ଜମି।
- ଆମେ ଜମିଟିକୁ ଭାଗିଆ ଚାଷ ପାଇଁ ଦେଇଛୁ - We have arranged our agricultural land for cultivation on share basis.

ଗାଁରେ.ରେ : (ଭାଗି) - ବିଂ. (ବିଶେଷ) : ଭଲ କଥା, ଉତମ, ବଢିଆ - Well,

good, very well - ଭଲ ବଜାଏଁ, ଭଲଜଣେ ବଜାଏଁ।
- ତାଁ.ଙ୍କୁ ବଜାଏଁ ଯଉଁ ଫୁଟୁଣି - You told me good thing.

ତମାସାଭଙ୍ଗ : (ଭାଙ୍ଗୁଲ୍) - କ୍ରି. (ବଜାଇବା) : ଭାଙ୍ଗିବା, ସମାପ୍ତ ହେବା (ନାଚ ଗୀତ, ସଭା ସମିତି) - End of tamasha, meeting, gathering - ତମାଭଙ୍ଗୁଣୀ, ଯାତ୍ରାଭଙ୍ଗ, ତମାଜୋଇ, ଯୁଦ୍ଧଯାତ୍ରାଭଙ୍ଗ, ତମାଭଙ୍ଗୁଆ।
- ଘଣ୍ଟାଏ ଧରି ତମାଭଙ୍ଗୁଆ ଘଣ୍ଟ - Dancing Akhra (spot/place) became deserted/empty.
- ଯାତ୍ରାଯାଇ ଏବେ ମୋଟାମୁଟି ତାଳ ଘଣ୍ଟାଏ ତରେ ତମାଭଙ୍ଗୁଆ ଘଣ୍ଟ - Meeting has ended here and now.

ତମାଭଙ୍ଗୁଆ. : (ଭାଙ୍ଗୁଆ) - ବି. (ଯାଜ୍ଞିକ) : ନାଚ ଗୀତର ରହସ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ଉନମୋଚନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ବିଶେଷଜ୍ଞ - Person analysing and explaining mystery of dancing and dancing, expert - ଘଣ୍ଟାଏ ଯାତ୍ରାରୁ ତାତ ଯାଇଥିବା ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀ ଅଭିନୟ ବନ୍ଦ, ତାଙ୍କଠାରେ ଅଭିନୟର ଅଭିନୟ ବନ୍ଦ।
- ମୁଦୁଲି ଯଥା ଏବେ ଘଣ୍ଟାଏ ଯାତ୍ରାରୁ ତମାଭଙ୍ଗୁଆ. ଅଟନ୍ତି ବନ୍ଦ - Tudus are expert in singing and dancing.

ତମାତରେ : (ଭାଗେ) - ଅବ୍ୟୟ (ଦୈବଯୋଗ) : ଦୈବାତ୍, ଭଲ ହେଲା - By chance, perchance, good luck - ତମାତାଁ ଘଣ୍ଟ, ତାଳେ ଘଣ୍ଟ, ତାଳେ ମାଳୟ ଦାଣ୍ଡ ବନ୍ଦ।
- ତମାତରେ ଦେ ଯାଏ ମାଠାଁ.ଏ ଘଣ୍ଟ, ତମାତଜମାଳ ତାଳ-ଫାଳ ଟ ଘଣ୍ଟେ ଦେଟ ଦେଲେ ଯାଜ୍ଞ.ଙ୍କ - It is good luck that we came earlier, otherwise we would have been stuck up by flood.

ତମାତଜଣମାନ : (ଭାଂକାଣା) - ବିଂ. (ଗାଳିଟ) : ନିର୍ବୋଧ, ବୋକା, ଅଜ୍ଞାନୀ, ମୂର୍ଖ, ଗବ, ଗବଗାଣ୍ଡୁ - Foolish, silly, stupid, scoundrel, rascal, useless - ତାଳବନ, ଅଁଡ଼ମାଳନ, ଅଁଗଳ, ବଳବେଳ, ତାଳୁଳାଳ, ଯାଜ୍ଞଜ, ଦଣ୍ଡାଳାଳ।
- ଆଉ ତମାତରେ ବନ୍ଦମାନ ଯାହା ଆଦରେ ମୋ ତମାଟାଳ ଦେଟ ଯାଟ, ଆଜିର ତାତର ଟଙ୍ଗ ବନାଟ ଟଙ୍ଗ.ତାଟ ଫୁଟ ଖୁଟେ ଟଘ ଯଜ୍ଞାଦାତେଟ-ନା? - I had sent you to school for learning, you stupid! What are you doing here?

ତମାନାଦ : (ଭାଲା) - ଅବ୍ୟୟ (ଦୋହରାଣ) : କଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବଢାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - Word that increases the importance of the expression - ବନାତାଳ ଖଟେନରେ ଯାନଜାନାଦ ତାଳଟଖ ଖଣ୍ଡଟେ ଦଣ୍ଡ.ଙ୍ଗାଳ ଖଣ୍ଡଟେ ବନ୍ଦଜ ଖାଖନ୍ତି।
- ଖବଟେ ତମାନାଦ ଜଣେ ବନ୍ଦ ଫୁଟେ ଯାଏ ବନ୍ଦଜେ? - Who is that audacious, committing such crime?

ତମାନ.ଦନ.ଟ : (ଭାଲାୟ) - ବିଂ. (ଗାଳିଟ) : ମଙ୍ଗଳ, ହିତକର, ଭଲ - Welfare, good deed, noble - ତାଳଙ୍ଗ ବନ.ଘ, ଯଜ୍ଞନତଙ୍ଗାଟଜ, ତାଳଙ୍ଗ, ଜନଯନତ।

- ଯଥଯନଓ ଯଖନ.ପନ.ଡ ଚନ.ଯମ ଖଟ ପନଓନଥନଓ ଯଟ - Dedicate yourself to welfare of the people.

ଯଖନଚନଖ : (ଭାକାର୍) - ବି. (ପ୍ରଟ୍ୟଯ) : ଜନଶ୍ରୁତି, ଉଡାକଥା, ଜନରବ - Rumour, hearsay, horse mouth - ଯଚଖମ, ନ.ଥଯନ.ଡ।
- ଈଯଓନ ଚଥ ଥଯନଥ ନଚନଟନ ଯଟଟଦଟ ଯଥଯ ଚଥ ଯଖନଚନଖଟଢ଼-ନ - It is rumoured that child lifters are now active in the country side.

ଯଖନଚନଯ ଯଖନଚନଯ : (ଭାକାଲ୍ ଭାକାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଟଥଯ) : ପ୍ରଖର ଭାବରେ ଝରଣାରୁ ପାଣି ବାହାରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - Forcefully flowing out of water from spring is described with this word - ଯଖନଚନଯ ଯଖନଚନଯ ଢନଓ ୟଟଠଯଟଓ।
- ନାପଟ ନ.ଠଚ ।ଖନଖଖଟନ ।ଖନଥଖନଥ ଚଖନଟ ଯଖନଚନଯ ଯଖନଚନଯ ଢନଓ ୟଟଠଯଟଓ ଚନଟନ - Water is forcefully flowing out from the spring of our village stream.

ଯଖନ୍ଚନ ଯଖଚଖନ., ଯଖନ୍ଚନ ଯଖନ.ଚଚଖ : (ଭାଙ୍କା ଭୁରା, ଭାଙ୍କା ଭାକୁର୍) - କ୍ରି. (ଠଥଟଥଯ) : ବଣା ହୋଇଯିବା (ସୂତା), ଗୁଡେଇ ତୁଡେଇ ହେବା - To go wrong, to become complicated, perplexed - ଯନଯଟଖ ଯନଓଚଖନଟ ୟଚଠନ.ଯ ଓଖଚମଓମ, ଓଖନ.ଖଚ ଓଖନ।।ଚଠଓ।
- ୟଚଠନ.ଯ ଯଚଯଯଚ ଖନଯନ ଚନଠଟ ଯଖନ୍ଚନ ଯଖଚଖନ. ଓନଯନ ଟଟନ -

Bundle of the threads got loose and threads became knotty and complicated.

ଯଖନ.ଚଚଯ ଯନ.ଚଚ : (ଭାକୁଳ୍ ହାକୁ) - ବି. (ପ୍ରଟ୍ୟଯ) : ଭାକୁର ମାଛ - Carp, white fish - ଯଖନ.ଚଚଯ ଯନ.ଚଚ, ଚନଯନନ ଯନ.ଚଚ।

ଯଖନ.ଚଚଖ/ଯଖନ.ଓଚଚଯ : (ଭାକୁର୍/ ଭାଙ୍କୁଳ୍) - କ୍ରି. (ଚନଟଥନ) : ତେଣ୍ଟାରେ ପାଣି ଉଠାଇ ବାହିବା - To throw water with basket or winnow to dry the ditch or to irrigate crops - ଢନଓ ଯଖନ.ଚଚଖ ନଖଟଯ, ଯନ।ନଓ ଠଟ ଯନଓଚଖନଟ ଯନଖନଓ ।ଟଢଟଢ ଚଖନ.ଯଖମ ଠଟ ଢନଓ ନଖଟଯ ଓମଯମ, ।ଟଟନ ଠଟ ଢନଓ ଯଖଚଖନ.ଓ ଚନଠଟ ଢଚନ, ଯନଯଖଚନ ଠଟ ଢନଓ ନଖଟଯ।

ଯଖନ.ଚଚଖନ. : (ଭାକୁଙ୍ଖ୍) - ବିଂ. (ଓଚଟଚ) : ବୋକା, ଭୋକୁଙ୍ଖା - Poor innocent babble - ଚନଚପନ, ଚନଯନଓ ଖନ୍ଓଟ ଠନଯଟ·ଟ ଯନଯ, ପନଯଖନଓ, ଚନ୍ଓନଯମଯନ.।
- ମଘ ଯଖନ.ଚଚଖନ. ଯନ· ଢଚଚଖନଖମ ନଯଟ ଖଟ ଠମ·ଓଚ ଚନଠଟ ଯନ.ଚଚ ।ନପନଯ ଚନଘ ଚନଯନଓ ନଚନଢ ଚନଖନ - I, as a stupid, am looking at the people fishing in the pond standing on the embankment.

ଯଖନ୍।ନଟଟ : (ଭାଂଜନ୍) - ବି. (ପ୍ରଟ୍ୟଯ) : ଅଭ୍ୟସ୍ତ, କାମ କରିବାରେ ଧୁରନ୍ଦର, ପରିଶ୍ରମୀ - Habituated, acquainted

with, adapted used to - ଯେ.ସ୍ୱ.ଅ, ଠାସ୍ୱଟେ ଖଣ୍ଡେଣ, ଏଟେଣ।

- ଚ.ଏମ ଚ.ଏମ ଠେ ଏଷ୍ଟାଏଟ ଖଣ୍ଡେଣ ଅଚଣଟେଣଚଟ - They are habituated with hard work.

ଏଷ୍ଟାଏଣ : (ଭାଂଜାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଟେଣ) : ସରଳ ଅର୍ଥ କରିବା - To explain, to simplify - ଚଣଠଷ୍ଟ ଏଷ୍ଟାଏଣ ଚଣଠେ ପ୍ଟ.ଭ, ଠାସ୍ୱଟେ, ଯେ.ସ୍ୱଚ.ଅ।

- ଏଣମ୍ଟଣଏ ଏଟମ ଚଟଫଟ ଚଣଠଷ୍ଟ ସ୍ୱଟଭଣଓ ଏଷ୍ଟଟଫ୍ଟ ଏଷ୍ଟାଏଣ ଫଟଚଟ ଏଣଠଣଭ ପ୍ଟଓ-ଣ - Old people were knowing the meaning of some secret and code word and language.

ଏଷ୍ଟାଏଣଟ : (ଭାଂଜାନ୍) - ବି. (ଏଚଟଏ) : ହାଣ୍ଡି - Pot - ଛଚଚଏ।

- ଟଟଣଓ ଫଟ ଛଚଚଏ ଏଷ୍ଟାଏଣଟ ସ୍ୱଟ ଠଣଏଟ'ଭଣ, ଟମ0 ଫଟ ଏଣସ୍ୱଠଣ ଏଷ୍ଟାଏଣଟ ଠେ ଏଟ ମଫମ ପ୍ଟଓଟ - It was there in the earthen pot, now let us take in into the pot of hide.

ଏଷ୍ଟାଏଣ : (ଭାଜା) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଣଟେଣ) : ଭଜା - Fry - ଏଷ୍ଟାଏଣ, ଏଚଟଏ ଠେ ଏଷ୍ଟାଏଣ।

- ଏଣ.ଚଚ ଏଷ୍ଟାଏଣ - Fish fry.
- ଏଚଟଏ ଏଷ୍ଟାଏଣ - Oil fry.

ଏଷ୍ଟଣଯସ୍ୱଣଭ : (ଭାମ୍ରାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଟେଣଣ) : ପାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ର ହେବା, ଅତି ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ହେବା, ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେବା - To become anxious too much, long for, to become impatient to get, to be greedy - ଏଣସ୍ୱଏଣଭଣଟେଓ, ଏଟସ୍ୱଟଏଟସ୍ୱଟେଓ, ଏଣଏ ପ୍ଟ.ଓମଫ ପ୍ଟଏଣଣେଓ ପ୍ଟଏଣଣେଟେଓ।

- ଏଚ ଯେ.ସ୍ୱଚ.ଭ ଏଟମ ଏଣ:ଠମ ଏଚ ପ୍ଟ.ଓମଫ ଟ ଏଷ୍ଟଣଯସ୍ୱଣଭଣଟେଓ ଚଣଟେଣ - Alcoholic person is too anxious to have some drinks.

ଏଷ୍ଟଣଭ ଏଷ୍ଟଣଭ : (ଭାଓ ଭାଓ୍) - କ୍ରି./ବି°. (ଠଣଟେଟମ) : କୁକୁର ଭୋକିବା ଶବ୍ଦ, କୁକୁର ଭାଓ ଭାଓ କରିବା - Barking sound of dog - ଏଟଠଣ ଏଣଓ ଏଷ୍ଟଚଓ, ଏଷ୍ଟଣଭ ଏଷ୍ଟଣଭ।

ଏଷ୍ଟଣଭଣସ୍ୱ : (ଭାଙ୍ଗୁଁର୍) - ବି. (ଏଚଟଚଏ) : ଭଅଁର, ଅଳି - Black bee - ଏଷ୍ଟଣଭଣସ୍ୱ, ଏଣଏଣ ସ୍ୱଣଏଣ ଖଟଯଟଏ ଏଷ୍ଟଣଭଣସ୍ୱ।

ଏଷ୍ଟଣଭସ୍ୱଣଭ : (ଭାଓଁରାଓ) - କ୍ରି. (ଚଣଟେଣଣ) : ଶବ୍ଦ କାନ ପାଖରେ ବା କର୍ଣ୍ଣକହରରେ ଗୁଞ୍ଜରିତ ହେବା, ଗୁଞ୍ଜନ - Vibration of sound, echoing - ପ୍ଚଠଚସ୍ୱ ଏଚଯେ.ଓ ସ୍ୱଟ ସ୍ୱଣଭ ସ୍ୱଣଭ ଏଣଠଟ ଣ.ଖଚସ୍ୱ ଠଣଏସ୍ୱଣଖ, ଏଣଠଟ ଣ.ଖଚସ୍ୱ ଠଣଏସ୍ୱଣଖ।

- ଏଣଚଣଏ ଏଟଏ ଚଚଏସ୍ୱ ଚଭଏଣଖ ଏଟସ୍ୱଟଏ ସ୍ୱଣଏଣ, ସ୍ୱଏଣଓ ପ୍ଚଠଚସ୍ୱ ସ୍ୱଟ ଓଏଣଟେଟ ଓଏଣଟେଟ ଠଏଣଭଣସ୍ୱଣଭଣଟେଓ ଚଣଟେଣ - The tune of the song sung by leaves collecting women in the forest is still echoing in my ears.

ଭାଶ୍ଚ.ଥ୍ଚ. ଘ୬ଽମ : (ଭାଙ୍ଗାପୁଷି) - ବି. (ପ୬ଽ୬ପ) : ଭୁଆ ବିରାଡି, ଅଣ୍ଡିରା ବିରାଡି, ବଡ ଭୁଆ ବିଲେଇ - Big cat (male) - ଭାଶ୍ଚ.ଥ୍ଚ. ଘ୬ଽମ।

ଭାଶ୍ଚ.ଓ : (ଭାୟ୍) - ବି. (ପ୬ଽ୬ପ) : ଭାଇ - Brother - ଭାଥଓଯଚ।

ଭାଶ୍ଚଽ ଭାଶ୬ଽ, ଭାଶ୬ଽ ଭାଶ୍ଚଽ : (ଭାସ୍ଭୁସ୍, ଭୁସ୍ଭାସ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଽ୬ଽ) : ଅତି ସହଜ ଉପାର୍ଜିତ, ଅସତ୍ ଉପାୟରେ ଉପାର୍ଜିତ (ଟଙ୍କା ପଇସା), ଧନ - Earned in illegal way/manner - ଥଽଥ0 ଯଥଃ 0ଟ ଅଃ୬ାଅଥଥ ଅ୮ଅଚଢ।

- ଭାଶ୬ଽ ଭାଶ୍ଚଽ ାଅ୮ଅ ଘ୬ଓଽଅ. ଢଥ ଥଽ୮ଅ 0ଟଓଟ ଖଅାଢଅଥ ଓମାମଓ-ଅ - ill earned ill spent.

ଭାଶ୍ଚଽ ଭାଶ୬ଽ : (ଭାସ୍ଭୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (0ଥଽଥଘ) : ଭାସ୍ଭୁସ୍ ଭୁଷୁଡି ପଡିବା - To collapse, to come down - ଭାଶ୍ଚଽ-ଭାଶ୬ଽ ଢଅ:ଢ୬ଘଥଓ, ଯଥଽଯଥଽଅଥଥଓ, ଢଅଽଅଥଥଓ।

- ଓଅାଓଅ ୮ଅ:0ଶମ ଭାଅଽ ଢଅଓ 0ଟ ଭାଶ୍ଚଽ-ଭାଶ୬ଽ ଢଅଽଅଥଥଓ ୮ଅଽଅ - Bank of the river is washed away by flood water.

ଭାଶ୍ଚଽଥଅ : (ଭାଷଣ୍) - ବି. (ପ୬ଽ୬ପ) : ଭାଷଣ, ପ୍ରବଚନ - Speech - ଓଅାଢଥଘ, ଖଥମ।

- ଽ୬ଽଅ.ଖଅଯ ଽଥଖଘଽଅଅଓ ଭାଶ୍ଚଽଥଽଥ ଅ.ାଥଯ ଢଅ.ଓମଢ ଯଥଘ ଅ.0ମ ଽଅ:ଓମସ ୮ଥଖଟ ୮ଶଥଽ ୮ଥ ଯମାଽ୬ଓ 0ଅଯଘଽଢ - People from distant places were coming to listen the speech of Gomkey Sunaram Soren.

ଭାଶ୍ଚଽଽ : (ଭାଷା) - ବି. (ପ୬ଽ୬ପ) : ଭାଷା - Language - ଘଅ.ଖଽମ, ଖଥଘ ଅଘଅଓ।

ଭାଶ୍ଚଽଽ ଭାଶ୍ଚ.ଽମ : (ଭାଷାଭାଷୀ) - ବି. (ପ୬ଽ୬ପ) : ଭାଷାଭାଷି ଲୋକ - Persons speaking particular language - ଯମଢାଅ.ଓ ଘଅ.ଖଽମ 0ଟ ଖଥଘ ଯଥଘ।

ଭାଶ୍ଚଖଭାଶ୍ଚ.ଖମ : (ଭାର୍ଭାରୀ) - ବି. (ପ୬ଽ୬ପ) : ବଣ ତୁଳସୀ - Wild holy basil - ଭାଶ୍ଚଖଭାଶ୍ଚ.ଖମ ଭ୬ଢଅ.।

- ଭାଶ୍ଚଖଭାଶ୍ଚ.ଖମ ଢଥ ଅ.ଭାମ ଽଥ'ଢଶ୍ଚଅଭ ଽଥଘଅ - Bharbhari smells sweet. Aroma of wild holy basil is very pleasant.

ଭାଶ୍ଚଖଭାଶ୍ଚ.ଖମ ଯଅାଅ : (ଭାର୍ଭାରୀ ହାଟ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଽଘଅ) : ଝାଡା ହେବା, ଛେରି ହେବା - To suffer from loose motion - ଯମଭାମଖଘଓ।

- ୬ଘମ ାଥଘ ୮ଅ0ଟ ଯଥଢଅ ୮ଶଥଽ ଭାଶ୍ଚଖଭାଶ୍ଚ.ଖମ ଯଅାଅ ଢଟ ଘଟଢଟଢ-ଅ - After eating winged ant fry, we are suffering from loose motion from yesterday.

ଭାଶ୍ଚଖଅ : (ଭାରା) - କ୍ରି. (ଚଅଽଘଅ) : ଦାୟୀତ୍ୱ ନେବା - To shoulder responsibility - ଭାଶ୍ଚ.ଖମାଓଅ. ଓଥଓ।

- ଢଅ୮ଅ ୬0୬ ଢଥ ମଘ ଭାଶ୍ଚଖଅ ଅ୮ଅଽଅ - I have shouldered the responsibility of cooking.

ଦାରାନ : (ଭାରା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଭରା ନେବା ପାଇଁ କାଠ କିମ୍ବା ପଟା ଭାଡି, ସିଡି - Supporting wood, ladder - ମାନଯୋମ, ମଟାନ।

- ଦାରାନ ଦେବ ଯା - Bind the wood for support.

ଦାରାନ୍ଦ. : (ଭାରା) - କ୍ରି. (ଅନୁଦାତ୍ତ) : ଭରା ଦେଇ ବସିବା, ଠିଆ ହେବା - To lean against - ମଟାନାନ୍ଦଦ, ମାନଯୋଗ।

- ଅସ୍ତମୀମ ରୁ ଦାରାନ୍ଦ. ଅମାଠୀ ଠାଁଓ ଫଟେନ - I stood leaning against the pole.

ଦାରାନାଲ : (ଭାରାଓ) - କ୍ରି. (ଅନୁଦାତ୍ତ) : ବସି ବସି ଗୋଡ ଫୁଲିବା - Leg swelling due to continuous sitting with leg down - ମାନଓନେ ଯାସ୍ତଫାନ୍ଦାଦଦଓ, ନାଠୀ ଓସାନ୍ଦ.ଯୀବ ମାନଓନେ ନ.ଠ୍ୟୁ ଅମାଠ ଫ୍ୟୁଯ୍ୟା ଫଟେଅସାନେ ମାନଓନେ ଯାସ୍ତଫାନ୍ଦାଦଓ-ନ।

- ଦାନେ ଓନ.ଠୀ ରୁ ଫ୍ୟୁଯ୍ୟା ଫ୍ୟୁଯ୍ୟା ମାନଓନେ ଅଦ ଦାରାନାଲାଦଟେନ - Sitting in the bus for long time resulted in swelling up of legs.

ଦାରାନାନଦାରାନା : (ଭାରାଭାଟ୍) - କ୍ରି. (ଅନୁଦାତ୍ତ) : ମରିଯିବା, ନଷ୍ଟ ହେବା, ନଷ୍ଟଭ୍ରଷ୍ଟ ହେବା, ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିବା - To die, to pass away, to breath last, expire - ଓ୍ୟାଁଓ, ଯାଦାନାଦ ଯାଁଓଁଓ, ଦାଦଟାଦଓ, ଦାନଟାଦଓ, ଯାନଟାନ ଯାଁନୀଓ, ଦାଦଓନେ ଫୀଟାଦଯାଦଓ, ଠଟ'ଓଟାଦଓ।

- ଟାଁଓ୍ୟାଫାନ. ଦାଁଦାସୀ ଯାଦାନ ଯୀଫାନ.ଓ ଦାରାନାନଦାରାନା ଟାଦନ - Wife of Sugda died last night.

ଦାରାନାନାଲ : (ଭାରାଳ୍) - କ୍ରି. (ଅନୁଦାତ୍ତ) : ଲାଳ ଗଡାଇବା, ଲାଳ ଗଡିବା, ଲାଳେଇବା - To shed saliva, to ooze saliva - ଁପୀ-ଫାନଓ ଶଦାଶଁଶଓ।

- ାଶାଶ ଦାପୀ ଦଟପ ଁଟଫ ଁସାନଟ ଁପୀ-ଫାନଓ ଦାରାନାନାଲ ଓଶଫ ଟଟନ - Seeing the ripe tamarind, saliva started coming down.

ଦାରାନାନାଲ ଦାରାନାନାଲ : (ଭାରାଳ୍ ଭାରାଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଶଟଶଲ) : ବେଶୀରୁ ବେଶୀ ଲାଳ ବୋହିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା - Flowing down of saliva more and more - ଁପୀ-ଫାନଓ ଦାରାନାନାଲ ଦାରାନାନାଲ ଶଦାଶଁଶଓ।

ଦାରାନ.ନୀ : (ଭାରି) - କ୍ରି. (ଅନୁଦାତ୍ତ) : ଲୋଦିବା, ଲୋଡ୍ କରିବା, ବୋଝେଇବା - To load - ପନଫଟ।

- ନଟପ ଓନ.ଠୀ ନଟ ଦାରାନ.ନୀ ଅନଠଟ ଯାନ.ଠୀ ଅଁ ମଫୀ ଅଟଫଟେନ - They transported the elephant by loading on the train.

ଦାରାନ.ନୀଓନ. : (ଭାରିୟା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବୋଝ - Load - ଯନଘନପ, ଦଶାଦାନ, ଓଶଓ ଦାରାନ.ନୀଓନ.।

- ଦାନନ ଯାଶୀ ଦାରାନ.ନୀଓନ. ଓଶଓ ଅମୀ ଦାଶନନଫ ଟଟନ - Two persons were engaged to carry the load.

ଦାରାନ.ନୀଓନ.ଓ : (ଭାରିୟାଃ) - କ୍ରି. (ଅନୁଦାତ୍ତ) : ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବା -

To shoulder responsibility - ଦାୟିତ୍ୱନେବା, ଜବାବଦାରି ଗ୍ରହଣକରିବା, ବୋହିବା।

- ଆମେଦୁଇ. ଟଙ୍କାରେ ପଇସା ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଛୁ - We two are shouldering responsibility of paying money.

ଦାୟାଦ.ଦ୍ରବ୍ୟ ଦାୟାଦନ : (ଭାରି ବଡ଼ା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପଣ ଦିଆନିଆର ଜିନିଷ ପତ୍ର, ସରଞ୍ଜାମ, ଟଙ୍କା ପଇସା, ଚାଉଳ, ଛେଳି ଇତ୍ୟାଦି - Items of bride price as agreed to satisfy - ବେହେରା-ଝିଅର ବାପା ମାଆ ଭଣଜା ଭଣଜୀ ମାମୁଁ ମାଉସୀ ଆଦିଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ଜିନିଷ ପତ୍ର।

- ଯେଉଁ ଦାଣ୍ଡଦାନ ଦାଦ.ଦ୍ରବ୍ୟ ବାବଦକୁ ଆଜି ଦାଦ.ଦ୍ରବ୍ୟ ଆଣିଛ, ଗଣି ଗଣି ଦାୟାଦନ ବାହାର କର - Look respected Bariyat all, what are the agreed items you have brought with you?

ଦାୟାଦ.ଲୁଣ : (ଭାରୁଣ୍) - କ୍ରି. (ବନ୍ଧେଇଥାନ) : ଟାଣ ହୋଇ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ଗୁଡାଇ ହେଇଥିବା ଦଉଡି ଖୋଲିଯିବା - Tightly festooned rope becoming loose and untied - ଦଉଡିଖଣ୍ଡେ ଲମ୍ବାଖଣ୍ଡେ, ଦାଣ୍ଡଦାନଥାଇଖଣ୍ଡେ ଲମ୍ବାଖଣ୍ଡେ।

- ଦାଣ୍ଡଦାନଥ ଚଲୁଥା ଦାନଦାଣ୍ଡ ଦାଦ.ଦ୍ର ଦାଦ.ଦ୍ରଠୁ ଦାୟାଦ.ଲୁଣ ମୁଡୁମୁଡୁହେଇଛି - Tightly festooned rope became loose slowly.

ଦାୟାଦୁଡ : (ଭାଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାହିଁଠାଉ) : କଚାଡି ହୋଇ ପଡିବା ଓ ପିଟିବାର କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ ଶବ୍ଦ - Descriptive word for stumbling down or beating with stick - ଦାୟାଦୁଡ ପଡିଠାଉ ଦାୟା'ଦୁଡ.ଯାଇଲା, ଦୁଡୁପ।

- ଚୁପଘାଟ ଲାଠି ଦାୟାଦୁଡ ପଡିଠାଉ ଦାୟା'ଦୁଡ.ଯା ଥିଲି - I stumbled down on village lane abruptly.

ଦାୟାଦୁଡ ଦାୟାଦୁଡ : (ଭାଦ୍ ଭାଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାହିଁଠାଉ) : ଠେଙ୍ଗାରେ ପିଟିବାର ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ଶବ୍ଦ - Descriptive word for beating with stick - ଘନଘନ ଠାରି ଦାୟାଦୁଡ ଦାୟାଦୁଡ ଦୁଡୁପ।

- ଦାନିଥିନ ମାରି'ଲେନ ଠାରି ଦାୟାଦୁଡ ଦାୟାଦୁଡ ବହି ଦୁଡୁପ ହେଲା ବୋଦାଇନି - They beat the bear with cudgel to death.

ଦାୟାଦୁଡର : (ଭାଦର୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଭାଦ୍ରବ ମାସ (ବର୍ଷା ମାସ) - Month of Bhadrab (rain moth) - ଦାୟାଦୁଡର ଦାହାଙ୍ଗେନ, ଦୁଡୁହ ଦୁଡୁହ ହୁଏ।

- ଦାୟାଦୁଡର ଦାହାଙ୍ଗେନ ରାଜ୍ୟର ହେହୟ ଦାନରାନ ଯାଦବମାନ - Gomha festival is observed in the month of Bhadar.

ଦାୟାଦ.ଦୁଡ.ଲ : (ଭାଦାୟ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ତିଳ, ଖୋସା - Til, sesame - ଦାୟାଦ.ଦୁଡ.ଲ, ଠାପଘାଟ।

- ଦାୟାଦ.ଦୁଡ.ଲ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ଠାହାଙ୍ଗେନ ବହି ରାନଯାନେନ - Sesame oil is used for fry cake.

ଦାୟାଦ.ଦୁଡ.ରୁମ : (ଭାଦାରୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଭାଦାରୀ ଲଟି, ଏହାର କଅଁଳିଆ ପତ୍ରକୁ ଶାଗ କରି ଖିଆଯାଏ - Bhadari

creeper, its tender leaves are cooked for food - ଭାଜି.ଫୁଲ.ରମ ଦେ.ମମ, ଦେବଜ ରଟଦେଉ ଭାଜପଟ ଦେଖବେ ଫବ ଅସଉ ଖଅଟ ଖବ ାବଦେଅ ଅରା ଅ.ମମ ଦେବସବେ ଦମାମାପଅ। ଦମାଫ ାଟଖଭଅ ଓଟ ଖଠଖଉ ାଟଖଭଅ ଦେବଜଅ ରଟଦେଉ ଘଖଠଖବ ଭାଅଖବ ଖଅଉଅ ଘଖଠଖବଅ। ଘଖଠଖବ ପଟଖଭଅଦେ ଦେବଜଅ ରଟଉଅଉ ଦମାମାପ ଟାଅଉମଟବେଉ-ଅ ଅରା ାବଦେ ପଟଖଭଅଦେ ଓମାଭମାରଅ।

ଭାଜି.ଫୁଖ : (ଭାଦୁ) - ବି. (ଘଖଦେଖବ) : ଏକ ପ୍ରକାର ବଣୁଆ ଗଛ - One type of wild tree, Bhadu tree - ଭାଜି.ଫୁଖ ଫୁଅରଟ।

ଭାଜି.ଫୁଖଘ : (ଭାନ୍ଧୁଲ୍) - କ୍ରି. (ଖଅଦେଅଅ) : ପରିହିତ ବସ୍ତ୍ର ଉତାରିବା, ପିନ୍ଧା ଲୁଗା ଖୋଲିବା - To undress - ରଅଘଅ, ଅଓଅଓ, ଘଅଦେଅରା, ଭାଅଫଟ ପଖଭଅଘ ଅଓଅଓ।
- ଭାଅଫଟ ଦେଅ.ଘଘ ଭାଜି.ଫୁଖଘ ଖଅଦେଟ ଖଘଖଓ ଟ ଦେଟେ ଟଦେଅ - Putting off the saree on the body, she went for bathing.

ଭାଜିଫଟଦେ : (ଭାଦେଶ୍) - କ୍ରି. (ଖଅଦେଅଅ) : ଆକ୍ଷେପ କରିବା, ଅପମାନ କରିବା - To satire, to laugh at, insult, blame - ରଅଘ ଘଅଭଅପ, ରଅଘ ଘଟେଅଦେଦେଦେଅ, ଅଘଅଘଅଦେ, ଫଖଦେଅ.ଅ, ଭାଅଓଅଦେ, ଫଅଦେ।
- ଘଅଘ ଭାଜିଫଟଦେ ଫଅ ଭାଅଓ ଭାଖଓମାଓଅ - It is not good to blame other.

ଭାଜି.ମାମ : (ଭାଣ୍ଜୀ) - ବି. (ଘଖଦେଖବ) : ଭାଣିଜୀ - Niece - ଭାଜି.ଓଅଦେମ ଖଘଘମ (ଅଓଓ ରମଦେ ଖଅଘଅ ଭାଅଓଘଅ ଖଅଫଅ ଘଅଘଅ)।

ଭାଜି.ଓ : (ଭାୟ୍) - ବି. (ଘଖଦେଖବ) : ଭାଇ - Brother - ଭାଅଓଘଅ।

ଭାଜି.ଓଅ.ଠ : (ଭାୟାତ୍) - ବି. (ଘଖଦେଖବ) : ଭାଇ ସମୂହ - Brotherhood, brothers - ଭାଅଓଘଅ ଖଅ, ଭାଅରଟଠ ଖଅ।
- ମଘ ରମଦେ ଭାଜି.ଓଅ.ଠ ଖଅଫଅ ଖଅ ଦେଅଁଓଟ ଓଟଓଅ - There are many brothers of mine.I have many brothers.

ଭାଜିଅଫ : (ଭାପ୍) - ବି. (ଘଖଦେଖବ) : ବାଙ୍ଗ, ବାଷ୍ପ - Steam - ଭାଜିଅଫ।

ଭାଜିଠଠ ଭାଜିଖଠ : (ଭାଡ୍ ଭୁଡ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦେଅଘ) : କୌଣସି ଜିନିଷ ପଡିଯିବାର ଶବ୍ଦ - Sound of something falling down - ଭାଜିଠଠ ଭାଜିଖଠ ଘଖରଖଓ ଦେଠଖଠଟ।
- ଦେମାଖଅ ଭାମପମ ଖଅଟେ ଭାଜିଠଠ ଭାଜିଖଠ ଘଖରଖଓ ଖଅଦେଅଓ - Having ripe, bell fruits are falling down from tree with thud sound.

ଭାଜିଠଠ ଭାଜିଠଠ : (ଭାଡ୍ ଭାଡ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଦେଅଘ) : ଏକା ସଙ୍ଗେ ବହୁତ ଗୁଡାଏ ପଡିବାର ଶବ୍ଦ - Sound of many falling down at a time and successively - ଭାଜିଠଠ ଭାଜିଠଠ

ଅ.ଦା ଦଟଯଟଛ ଏ୬ଛ୬ଓ ଛଟଭଅଓ ୮ଅଦଟ।

- ଯଅଭ ଠଟ ଦ୩ାଦ୩ ୬ାଦ ଓଅଅଛଟ ୮ଯଅଟ ଦଯଅଦ ଦଯଅଦ ଏ୬ଛଟ୮ଅ - Due to strong wind ripe mangoes fell down from tree with bhadbhud sound.

ଦଯଅଦ : (ଭାଣ୍ଡ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଭଣ୍ଡ, ପାଖଣ୍ଡ, ମିଛୁଆ - Fraud, cheat - ଦଯଅଦଯଅଅ., ଟଭଯଟଭ୩ାଯ, ୩ଯଅ୬ଅ।

- ଦଯଅଦ ଓ୬ଛ୬ ୮ଅଦ ୫ଟ୮ଅ - Fraud guru and cheating chela.

ଦଯଅଦଯଅ : (ଭାଣ୍ଡ) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ମିଛୁଆ - Lier, cheat - ୬ଅ.୮୬ଅଅ., ଟଭଯଟ ଯଅଯ।

ଦଯଅଦଯନଟ : (ଭାଣ୍ଡାନ୍) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଏ) : ମୃତକଙ୍କର ଅନ୍ତିମ ସଂସ୍କାର ମୂଳକ ସାମାଜିକ କ୍ରିୟାକାଣ୍ଡ - Last funeral rites of dead one by santals - ଏ୬୫ଅ.ଓ ଦଅଘ୮ଅ, ଓଅ୬ ଯଅଯଅଅଓ ଏ୬୦୬ଏ ଠଟ ଦଯଅଦଯନଟ ୬ଏ ଅଛ ୬ଅଓ ଦଅଯଅ ୬ଅଦଟ।

- ଦଯଅଦଯନଟ ଓଅ ଏ୬୫ଅ.ଓ ଦଅଘ୮ଅ ଯଅ'୬ଅ ଏଟ୦ଅଓ-ଅ - Bhandan is also called as last marriage ceremony.

ଦଯଅଦ୩ଅଅ. : (ଭାଣ୍ଡ୩ା) - କ୍ରି. (୫ଅଟଅଅ) : ସତ୍ୟାନାଶ ହେବା, ପବିତ୍ରତା ନଷ୍ଟ ହେବା, କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧି ହେବାର ଶକ୍ତି ଲୋପ ହେବା - To become ineffective due to not maintaining the truth and sacredness, to loss divine power for want of purity and chastity - ୬ଅଯ ୫ଅଦଯଅଓ, ଛଅଅଜ ଦଅଓ ଠଅଯଟ'ଯ, ଦଯଏ'ଦ୬ଛଅଓ, ୬ଅ.ଅଅଅ.।

- ଯଟଠଅଛ ଓଅ ଅ୬ଯଅ ୫ଅଯଅଜ' ୫ଅ ଦଯଅ୩ଦ୬ଅଅ. ୫ଅଦଯଅ ଯଟଅ - Now-a-days ojhas (god man) are all became ineffective/lost their divine power.

ଦଯଅଦଦ୬୮ : (ଭାଣ୍ଡୁଲ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ମୋଟା ଲାଙ୍ଗୁଡ ଥିବା (ବିଲେଇ) - Cat with bushy tail - ଯଅ୬ଅ ୫ଅଭ୮ଅଯ୬ଯ ଘ୬ଟ୩।

- ଦଯଅ୩ଦ୬୮ ଘ୬ଟ୩ - Pussy cat with bushy tail.

ଦଯଅଦଦ୬୮ : (ଭାଣ୍ଡୁଲ୍) - ବିଂ. (ଓ୬ଟ୬ଟ) : ଠକ, ମିଛୁଆ - Cheat, lier, not pure alloyed - ୬ଅ.୮୬ଅଅ., ଟଭଯଟ, ଓଅ୮ଅଛଅ୩, ଓଅଭଅ୮ଅ।

- ଯଟଠଅଛ ଓଅ ଦଯଅ୩ଦ୬୮ ଯଅଯ ଭଟ୬ଅ ଟଅଅ ଏଅ'ଭଟ ୩ଓ୩ଭଟଯଟଅଅ - Now-a-days most of the people are becoming fraud.

ଦଯଅଦଯଟ : (ଭାଙ୍ଗେ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଛୋଟେଇ ଛୋଟେଇ ଚାଲିବା - Limping - ୫ଯଅ୩ଅ ୫ଯଅ୩ଅ ଠଅଯଅଅ।

- ୬ଅଓଭଅଅଭ ୬ଅ.ଟ୬ଏ ଅ୬ଅଅ ଠଟ ଦଯଅଦଯଟ ଦଯଅଦଯଟ ଠଅଯଅଅଏଓ-ଅ - Since he is wounded in his leg due to piercing of a thorny, he is limping.

ଭାଣ୍ଡେର୍ : (ଭାଣ୍ଡେର୍) - ବି. (ପୁଂଲିଂ) : ମଳଦ୍ୱାରର ଅର୍ଶ - Piles - ଭୋଟ ଭାଣ୍ଡ'ଭୋଟ।

- ଭାଲୁଆ ଭାଉଁଭାଉଁ ହେଉଛି ବୋଲି ଜୋର୍ରେ ଚାପନାହିଁ, ଭାଣ୍ଡେରଗୁଡ଼ାକ ବାହାରି ଆସିପାରେ - Don't pass stool forcefully otherwise your piles might come out.

ଭାଲ୍ ଭାଲ୍ : (ଭାଲ୍ ଭାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅନୁକରଣ) : ବଡ ବଡ ବୁନ୍ଦା ବର୍ଷିବା ଶବ୍ଦ, ଛୋଟ ଛୋଟ କୋଳି ଏକ ସମୟରେ ପଡିବାର ଶବ୍ଦ ବର୍ଣ୍ଣନାର ଶବ୍ଦାବଳୀ - Sound of the large droplet rain, sound of falling of black berry many at a time - ଭାଲ୍ ଭାଲ୍ ଶବ୍ଦ, ଭାଲ୍ ଭାଲ୍ ପଡୁଛି।

- ଶିଳାପାଣି ଭାଲ୍ ଭାଲ୍ ପଡୁଥିଲା - Hail stone rained/dropped.
- ହଠାତ୍ ଜୋରରେ ବର୍ଷା ଭାଲ୍ ଭାଲ୍ ଶବ୍ଦ ହେଲା - Suddenly rained heavily.

ଭାଲ୍ : (ଭାଳ) - କ୍ରି. (ମଉଳିବା) : ପାଟି ଆଁ କରି ଅନେଇବା - To look at with mouth opened - ପୁଅଟି ପୁରା ହାଁ-ଶବ୍ଦ ହୋଇ ଝରକାକୁ ଚାହିଁଲା।

- ଝିଅଟି ଚାଲିଯିବା ଦେଖି ଚାଲୁ ପଡିଥିବା ପୁଅଟି ଆଉ ଦେଖିପାରିଲା ନାହିଁ - That boy is watching girls with his mouth opened.

ଭାଲା : (ଭାଳା) - କ୍ରି./ବି. (ମଉଳିବା)/(ପୁଂଲିଂ) : ଭଡା, ଭଡାରେ ନେବା - Rent, fare, hire - ଭଡାଟଣ, ଭଡାଟଣ ଯାନ୍ତ୍ରିକୀ।

- ଯୋଡାଏ ଭଡା ପାଇଁ ଭାଲା ନେଇଛୁ - We have hired one bus.
- ଭଡାଟଣ ଯାନ୍ତ୍ରିକୀ. ଯା ଦେଇ ଯାଅ - Pay the fare.

ଭାଲା.ଘର : (ଭାଳି) - କ୍ରି./ବି. (ମଉଳିବା)/(ପୁଂଲିଂ) : ମଂଚା, ସିଡି ଡେରିବା - Hut on the tree, to lean against - ଘରଣୀ, ଘରୁଆ, ମଂଚାଣୀ।

- ଲୁଣଜଳା ଜାଗାକୁ ଯୋଡାଏ ଗଛରେ ଲୁଚି ଭାଲା.ଘର ଦେଖି ଶିକାର ଦେଖିବେ, ବୋଲି ଭାଲା ଦେଇ ଦେଖିଲେ - They built a hut on a tree near the salty soil spot, so that they would shoot the animals coming to eat the salty soil.
- ଦେଢାଭାଲା ଭାଲା.ଘର ପାଖେ ହେଲା ଭଳି ଭାଲା ଦେଇ ଦେଖିବି - Lean a long wood bar against straight tree, I will limb the tree with support of the bar.

ଭାଲା.ଭାଉଣି. : (ଭାଳୁଆ) - ବିଂ. (ଓଡିଆ) : ମଜାଳିଆ ଲୋକ, ମଜା ଅଭିନୟ, କଥା କରୁଥିବା ଲୋକ - Joker - ଭାଲାଭାଉଣି ଲୋକ, ଦଣ୍ଡୁଆ, ଫେଟାଏ ଫୁଟୁଣା ଏହା, ଏହା ଦଣ୍ଡୁଆ ହୋଇ ଏହା।

- ନାଟକରେ ଜଣେ ଭାଲା.ଭାଉଣି. ଦରକାର ଅଟେ - In drama there must be a joker.

ଭାଲା.ଭାଏ : (ଭାଳୁମ୍) - କ୍ରି. (ମଉଳିବା) : ଆଚମ୍ବିତ ହେବା, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବା - To

be surprised, to be taken aback to wonder - ଘଣଘଣଯଣଓ, ମଣମଚଣଓ।

- ଘହଯ ଏଯମ ଠଯମଠ ଠଝଣ.ଯଝଘ ଚଠଣ.ଯ ଯହଣ - We were taken aback to see the gathering.

ଠଝଣ.ଯଝଘ ଠଝଣଓ : (ଭାଳୁମ୍‌ଭାଃ) - କ୍ରି. (ଚଣହଣଘଣ) : ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବା - To be surprised - ଘଣଘଣଯଣଓ, ଠଝଣଯହ ଯଠଓଠ ଠଣଘଠଟ, ମଣମଚଣଓ।

- ଚଝହଓ ଘଣ.ଚଚ ଠଣମଠ ଫଣଯଠ ଫଠଘ ଏଯମ ଠଯମଠ ଠଝଣ.ଯଝଘ ଠଝଣଓ ଚଠଣ.ଯ ଯହଣ - We were surprised to see the fish climbing the palm date tree.

ଠଝଣମଚଣ ଠଝଚମଚଚ : (ଭାଟ୍‌କା ଭୁଟ୍‌କୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠହଟହଯ) : ଛୋଟ ଛୋଟ ଓ ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍ ଫଳ ହେବା ଦୃଶ୍ୟ - Size of the fruit is described with this word - ଠଝଣମଚଣ ଠଝଚମଚଚ ଘଯ ଣଚଣଟଣ।

- ଠଣଯଓଠ ଯଠ ଠଟ'ଓଣଯ ଠଝଣମଚଣ ଠଝଚମଚଚ ଘଯ ଣଚଣଟଣ - Brinjal plants in our garden has bore small and round fruits.

ଠଝଣମଣ/ ଠଝଣ.ମମ : (ଭାଟା/ଭା.ଟି) - ବି. (ଏଚଟଚଘ) : ଇଟା ଭାଟି - Kiln - ମମଣ. ଠଝଣ.ମମ, ମମଣ. ଯଣଯଣଓ ଫଣ.ଓମଫ ଠଝଣ.ମମ।

ଠଝଣ.ମମ : (ଭାଟି) - ବି. (ଏଚଟଚଘ) : ମଦ ଭାଟି, ମଦ ଚଲେଇବା/ ଗାଳିବା ଘର, ସ୍ଥାନ - Brewery - ଯଣ.ଯଚଘଣ. ଠଝଣ.ମମ।

ଠଝଣ.ମମ/ଠଣ.ମମ : (ଭାଟ/ବାଟି) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : କୋଡିଏ ମାଣ ଜମି - Twenty man area of land - ଯମଫ ମଟମ ଯଣମ ଘଣଟଣ।

- ଯମଫ ଠଝଣ.ମମ/ଠଣ.ମମ ଫଘ ମଟମ ଯଣମ ଘଚଓଚଓ-ଣ - One bhati is equal to twenty man.

ଠଝଣ.ମମ : (ଭାଟି) - ବି. (ଏଚଟଚଘ) : ଚୁହ୍ଲା, ଚୁଲି, ବଡ ଚୁଲି। - Oven - ଯଣଯ ଫଝମଯମ ଫଣଓ ଚଣ.ଓମଫ ଠଝଣ.ମମ।

ଠଝଣ.ମଚ : (ଭାଟୁ) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର ଛୁଆ - Male puppy - ଣ.ଠଝଓଣଟଣ. ଟଠଠଣ, ଠଝଚଯଚଣ.।

ଠଝଣ.ମଚ : (ଭାଟୁ) - ବିଂ. (ଓଚଟଚଟ) : ଡାହାଣୀମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଅଣ୍ଡିରା ପୋଷା କୁକୁର - Favourite dog of witches - ଠଣ.ଘଦମ ଚଣଓମଯ ଠଝଣ.ମଚ।

ଠଝଣଠଓ : (ଭାବ୍) - କ୍ରି. (ଚଣହଣଘଣ) : ହସ ଲାଗିବା - To feel like laughing - ଚଣ'ଫଣ ଟଣହଣ,ଠଝଣଠଓ ଚଝଣଟ ଠଝଣଠଓଟଣ।

- ଣ.ଠଯଯ ଠଝଣଠଓ ଣ.ଫଯଘଣ ଟଣହ ଠଯଘ ଚଣଫ ଫଣ'ଫଣ ଚଟଫ-ଣ - It amused me a lot and I felt like laughing.
- ଚଟଯ ଓଯଫଓଝଣ. ଏଯମ ଠଟ ଠଝଣଠଓ ଓଯଘ ଠଚଯଝଣ.ଘ ଚଟଫ-ଣ - Seeing that child I became amused.
- ଚଟଣ.ଓ ଓଟ ଠଝଣଠଓ ଣ.ଫଯଘଣ, ଠଣଓ ଚଣ'ଫଣ ଚଣଠଟ ଠଣ.ଘ ଠଣଯଟ'

ଜଣାପଡୁଛନ୍ତି - It amused me so much that, I could not but laughed.

- ଆ.ଠା ଦଖନଦନ୍ତ ପଟୁଛ ଦନ୍ତ, ତନ୍ତ୍ର ଽନଽନଡୁଟ୍ତ ପଟୁଛ! - It made you to laugh. Is it interesting to you?

ଦଖନଦ : (ଭାବ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ଭାବ, ମନର ଆବେଗ, ଅନୁଭୂତି, ଅନୁଭବ - Imagination, thought, thinking - ଅ.ଢଅ., ଽଢଯଅ.ଲ, ଅ।ଽଅନଲ, ଅ.ଢଽଅ.ଥ ଅଽନତ୍ତ ଽନ୍ଦଖନ, ପଯଽଟ ଲଟଽନଓ ଽନ୍ଦଖନ।

- ଦଖନଦ ଦଅ.ଽଽଓ-ନଽ ଯଯପ ଜଯ ତ୍ତଯଓଽ ଽଯ ଽନ୍ଦଖଲ ଓଯତ୍ତଯଓ-ଅ - Persons without imagination are likely to become frustrated soon.

ଦଖନଦଽଅ : (ଭାବ୍ନା) - କ୍ରି. (ଽନଽଥଅ) : ଚିନ୍ତା ଭାବ୍ନା, ଦୁଃଖିତ ହେବା - To think, to be pensive, remorseful, worry, to become sad - ଽଢଯଅ.ଲ ଯଯପଯଲ, ଽଅ:ଯମ'ଽଯଓ, ଅ.ପମଽଯଓ।

- ଅ।ଯଯପ ଦଖନଦଽଅନଓ-ଅ, ମପ ପଟୁଽଅ.ପଅ - Don't worry, I am there.

ଦଖନ'ଦଽଲନଥ : (ଭାମ୍ରାଓ) - କ୍ରି. (ଽନଽଥଅ) : ବିଶେଷ ଭାବେ ପ୍ରଲୋଭିତ ହେବା, ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା କରିବା - Strong longing, to be greedy - ଯନଲଯନଥଯଓ, ତ୍ତଯଦଖନଥଯଓ, ଽଖଥାଯଓ।

- ଽମ।ତ ଽଯଯ ତ୍ତ.ଓମତ୍ତ ଟ ଦଖନ'ଦଖଲନଥଯଓ ଽନଽଅ - He is longing for eating meat.

ଦଖନ'ଦନଲ : (ଭାମ୍ଭାର୍) - କ୍ରି. (ଽନଽଥନ) : ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯିବା, ଚଂଚଳ ହେବା, ଶୀଘ୍ର ହେବା, ତରତର ହେବା - To be hurry, to be haste - ଯଯଲଯଦଯଲଯଓ, ଽଠମଽଠଠମ ତ୍ତଯଓଽଯଓ, ଅଯଦନଲ ଦଖନଯଦନଲ।

- ଽନ'ତ୍ତଦଲନ ଦଽଦଖମ ଽଯମ ଽଽଦନ.ତ୍ତ ତ୍ତ.ଓମତ୍ତ ଟ ଦଖନ'ଦନଲଯଓ ଽନଽଅ - Wife of Kandra is becoming hasty for catching winged ants.

ଦମଠଽମତ୍ତ : (ବିତ୍କିଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ମଇଁଷି - Buffalo (she) - ଦମଠଽମତ୍ତ ଽନଦନ।

- ଠଯଽଯଓ ଲମଅ ଦମଠଽମତ୍ତ, ଦମଠଽମତ୍ତ ଦଽଲଽତ୍ତ ଦଽଲଽତ୍ତ - Whose herd of buffaloes; buffaloes are walking in several files majestically. (Sohray song)

ଦମଠନ. : (ବିତା) - ବି. (ପ୍ରଚ୍ଳଦ) : ଚା'ଖଣ୍ଡ (ଆଙ୍ଗୁଳି ପ୍ରସାରଣ କରି, ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଳି ଓ କାନୀ ଆଙ୍ଗୁଳିର ଅଗ୍ରଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତାକୁ ଚାଖଣ୍ଡ କୁହାଯାଏ - It is a unit of length measurement - ଠମ ଽନ.ମ୍ଦଠ ଯଯଠଯ ଲନପ ଲନପନ ତ୍ତଯଽଲନଅ ଟଓନ ନମଯ ଽମଯ ଽନ.ମ୍ଦଠ ଖଯମ ଦ୍ଦଖନ.ତ୍ତ ଠନତ୍ତନ ଲଟଖନଓ ଯମତ୍ତମଦ ଜଯ ଦମଠନ. ଽଯ ପଟଠନଓ-ଅ।

- ଦନଲ ଦମଠନ. ଦନଲ ଽନ.ମ୍ଦଠ ଽଲନଅ ପମତ୍ତ ପଯଽଯନ ଦ୍ଦଽଓଽଓ-ଅ - Two bita

and two fingers make one moka distance between elbow and tip of middle finger.

ᱚᱨᱚᱢ.ᱵ ᱟᱱᱟᱵ : (ବିତାର୍ ଥାର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଅଞ୍ଚଳବିଶେଷ) : ଏହା ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣର ଏକ ଅଂଶ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି – "ଏହି ସ୍ଥାନ ବାହାର ସୀମା ବାହାର ସ୍ଥାନକୁ ମଧ୍ୟ କିଲୁ କରୁଅଛି" - This is a part of an incantation which means, I am encircling this place and outside the spot also with my magical words - ᱫᱚᱲᱟ ᱜᱚ ᱯᱟᱫᱠᱚᱱᱵ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱯᱟᱢ ᱦᱟᱩᱨᱟᱜ ᱵᱚᱞᱟ ᱦᱟᱫᱟ, ᱟᱣᱟᱜ ᱜᱚ ᱡᱩᱞᱩᱜ ᱦᱟᱫᱟ - "ᱟᱱᱩᱭ ᱜᱟᱱᱵ ᱚᱨᱚᱢ.ᱵ ᱟᱱᱟᱵ . . . . ."। ᱫᱚᱲᱟ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱚᱵᱚᱟᱚ ᱜᱚ ᱡᱩᱞᱩᱜ ᱦᱟᱫᱟ, ᱥᱟᱹ ᱫᱚᱲᱟ ᱢᱟᱱᱤᱲᱥᱟᱹ ᱟᱱᱩᱭ.ᱪ ᱦᱟᱜ-ᱟ, ᱫᱟᱹ ᱚᱨᱟᱜᱜᱚᱫ ᱦᱟᱜ-ᱟ, ᱫᱟᱫᱟ ᱫᱟᱲᱤᱨ ᱫᱚᱲᱟ ᱢᱟᱱᱤᱲ ᱚᱨᱟᱡᱵ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱫᱟᱪᱟᱱ. ᱡᱩᱭ ᱟᱱᱩᱭ.ᱪ ᱦᱟᱜ-ᱟ, ᱚᱨᱚᱢᱜᱚᱫ ᱦᱟᱜ-ᱟ।

ᱚᱨᱚᱢ : (ବିନ୍ତି) - ବି. (ପ୍ରାର୍ଥନା) : ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ପୂର୍ବପୁରୁଷ ଅମଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ଓ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ସାମାଜିକ, ଧାର୍ମିକ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନକୁ ନେଇ କଥିତ ଲୋକକଥା, ପୁରାଣ କଥା । ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଥିବା ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇ ଥିବା ଧାରା ଉପଧାରା ଆଧାରରେ ହିଁ ସାନ୍ତାଳମାନେ ସାମାଜିକ ପାରମ୍ପାରିକ ତଥା ଧାର୍ମିକ କ୍ରିୟାକାଣ୍ଡ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ ସମ୍ପାଦନ କରିଥାନ୍ତି । ବିନ୍ତିରୁ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଇତି କଥା ବା ଇତିହାସ ଜାଣି ହୁଏ - Binti is discourse being recited among santals since time imemorial. It is said that forefathers of Santals have composed all the rituals right from child birth to last funeral ritual of the dead one in a very systematic manner. Those compositions are still in prevalence among Santals today. It reflects all aspects of santal life and living. It throws light on their past life and history and accordingly Binti is source of ancient history of Santals. Santals perform all the rituals and functions in the line of sayings in Binti itself - ᱚᱨᱚᱢ ᱜᱚ ᱯᱟᱜᱚᱱᱰ ᱡᱚᱱᱴᱟᱱᱚᱯ ᱵᱚ ᱚᱨᱜᱚᱱ.ᱯ ᱵᱚᱱᱵᱟ ᱵᱟᱱᱚᱫ ᱯᱚᱱ.ᱨᱚᱱᱜ ᱚᱱᱵ ᱰᱤᱞᱚᱯ ᱢᱚᱱᱚᱫ ᱱᱚᱵᱚᱫ ᱤᱚᱱ.ᱚᱨ ᱜᱟᱱᱚᱵᱚᱯ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱚᱯᱚᱱᱵ, ᱵᱚᱯᱟ ᱯᱚᱰᱜᱚ, ᱚᱵᱚᱨᱚᱜ ᱚᱨᱚᱡᱚᱜ, ᱡᱚᱱᱚᱫᱚᱜ ᱚᱱᱚᱚᱱᱚᱜ ᱚᱱᱵ ᱤᱚᱱᱫᱚᱱᱚᱯ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱚᱵᱚᱨᱚᱜᱚᱱᱵ, ᱵᱚᱯᱟ ᱯᱚᱰᱜᱚ, ᱚᱵᱚᱨᱚᱜᱚᱫ ᱚᱱᱵ ᱤᱚᱱᱫᱚᱱᱚᱯ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱚᱯᱚᱱᱵ ᱱᱚᱵᱚᱫ ᱱᱚᱵᱚᱫ ᱤᱚᱱ.ᱚᱨ ᱜᱟᱱᱚᱵᱚᱯ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱚᱯᱚᱱᱵ ᱱᱚᱵᱚᱫ ᱱᱚᱵᱚᱫ ᱤᱚᱱ.ᱚᱨ ᱜᱟᱱᱚᱵᱚᱯ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱚᱯᱚᱱᱵ ᱵᱚᱯᱟ ᱯᱚᱰᱜᱚ, ᱚᱵᱚᱨᱚᱜᱚᱫ ᱚᱱᱵ ᱤᱚᱱᱫᱚᱱ

ଟେକିବା - To stand bending forward and lifting buttock up - ଡଓଡଢ ଚଅଠଟ ଘଅ.ୟଓଦଅ. ୟଟଢ ଠଅଚଟ ଠଓଦ।

- ଅଦଅଧ ଠଅଠଓଠ ଠଅଘଅଚଓଅ ୧ଅଠଟ ଢଅ, ଦଅଓଅୟ ଓଓଘଠ ୟଟ୍ଟଅଓଓ ଧଟ - Don't show your buttock up here, go immediately to graze the cattle. (It is scolding expression)

ଠଘଓଓଘଅ.ଅ : (ବିଗ୍‌ଳାଉ) - କ୍ରି. (ଚଅ୧ଅଅଅ) : ବିଗାଡିବା - To disturb, distort complicated - ଠଅ.ଘଘଠ, ଓଚଦଧଅଦ, ଅଓଅଘ ଠଘଓଅଘ ଚଅଓ।

- ଅଧ ଠଅ.ଠଚ ଘଟଠ ଚଅଠଟ ଚଅଠଓଅଚଓ ଠଘଓଓଘଅ.ଅ ଚଟଢ-ଅ - Issue got complicated on coming of your wife here.

ଠଘଓଅଠଅଓଅ : (ବିଗବଗ) - କ୍ରି. (ଚଅ୧ଅଅଅ) : ଭୁଷୁଡିବା, ଫାଟିବା, ଛିଣ୍ଡି ପଡିବା - To get flattened, to become loose - ୟଘଚଅ୧ଅଚଅଓ, ଠଅଓଅଠଅଓ, ଅଘଟଠଅଓ।

- ଠଅଢଘ ଘଓଘଓ ଠଟ୍ଟ ଠଓଘଚ ଠଅଚଅ ଓଅଢଢଅଅ ଦଟଢ ଠଟ ଠଘଓଅଠଅଓଅଓ ଠଚଠଚଓଟ୍ଟଅଅ - Because rice ball was not jam packed bandi (rice ball) became loose and it started giving way out.

- ଧଅଓଅଓ ଚଅଘଅଦଠଅ ଠଅଓଅ ଚଅଠଟ ଠଘଓଅଠଅଓଅଓ ଘଅ୧ଅଅଓ ୧ଅଅ - A big pumpkin flattened after it was rotten.

ଠଘଓଅଅ. : (ବିଘା) - ବି. (ଏଚ୧ଏଠ) : ଭୂମି ପରିମାଣ ମାପକ - It is a unit of land measurement - ଘଅ୧ଅ ୧ଅଘ ଓଟଓଅଓ ଠଅଚଅଅ, ଧଘଢ ଠଘଓଅଅ. ଘଅ୧ଅ, ଠଅଓ ଠଘଓଅଅ. ଘଅ୧ଅ।

ଠଘଓଅଘଟ : (ବିଘିନ୍) - ବି. (ଏଚ୧ଏଠ) : ବିଘ୍ନ, ବାଧା, ପ୍ରତିବନ୍ଧକ - Obstruction, impediment, sufferings - ୧ଅଦଅ, ଘଘଘ., ଘଅଅ'ଦଅ, ଘଅଓଚ୧ଠ, ୧ଅ୧ଟ୧ଠ, ଦଅଢଅଅ, ଧଅଓଢଓଟ ଢଅଓଅଘ, ଠଘଘଠ୧ଠ।

- ଧଅ~ ଠଅଦଟ ଠଟଘଟ୍ଟ ଚଅଅଟ ଢଅ ଓଅଠଓ-ଅଓ ଠଘଓଅଘଟଅଓ ଚଠ ଅଦଅ ଦଟ ଘଟଦ ଧଅଓ ଧଅ - Oh! Gods and goddesses, today onward, let there be no disease and sufferings.

ଠଘଦ : (ବିଲ୍) - କ୍ରି. (ଚଅ୧ଅଅଅ) : ଖଟ ପକାଇବା, ପାରିବା (ଦଉଡି ଖଟ), ଚୌକି ପକାଇବା - Offer sitting place - cot, chair etc - ଘଅଓଚଠଅଧ ଠଘଦ, ଧଅ.ୟଘ ଠଘଦ।

- ଘଟଘଅ ଚଠ ଧଅ.ୟଘ ଠଘଦ ଅଦଠ ଘଟ - Offer the chairs to guests for sitting.

ଠଘଦଚଓଦ : (ବିଲ୍‌କୁଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅ୧ଅଓ) : ଆଦୌ ନୁହଁ - No never - ଧଅଦଓଟ ଠଅଓ, ଚଅ.ଦଘଠ ଘଅ ଠଅଓ।

- ୟଘ ଢଅ ଠଘଦଚଓଦ ଠଅଘ ଦଅଦଓଅ ଘଅ - I was never involved.

ଠଘଦଚଓଦ : (ବିଲ୍‌କୁଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅ୧ଅଓ) : ନିଶ୍ଚୟ, ଅଲ୍‌ବତ୍ - Yes surely, sure - ୧ଘଓଓଟ, ଅଦଠଅଠ।

- ଠଽPbbP ଅଧ ୮ଟୡଅଓ ଠଟ ଏbଓଅଧଅ - Surely you have to go/Yes, you have to go.

ଠଽPHbଓ : (ବିଲ୍‌ଟୁଂ) - କ୍ରି. (bଅୡଅଅ) : ପଛଆଡକୁ ପାଲ୍‌ଟି ହୋଇ ପଡିବା, ଡେଇଁବା - To fall down, tilting back ward, to jump by turning back ward in a circular pose - ଠଟଓଠଅ.ଯଽ, ଯଅ.ୟଏPଅ. ୮ଟଓ ଠଟ bPHଅ.ଥ bଅଠଟ ବbଏbଓ, ଓଥଟ, ଠଅ.ଯଽ ଅ.ୟbଏଥଓ।
- ଠଅ.ଓ୨ ଅଘଟ ୬ଟଓ ଠଽPHbଓ ବbଏbଟଅ - He fell down from embankment of crop field with back turning.

ଠଽPଥଘ : (ବିଲମ୍) - କ୍ରି. (bଅୡଅଅ) : ଡେରି ହେବା, ବିଳମ୍ବ ହେବା, ବିଳମ୍ବ - To be late, late, delay - ଯଥPଥଘଥଓ, ଠଽPଥଘଥଓ।
- ଅ.ଠଽ ଯଟ ଠଽPଥଘ ଟଅଅ - You are very late.
- ଅ.ଠଽ ଠଽPଥଘ bଅଠଟଓ ଘଟା ଟଅଅ - He came late.

ଠଽPଥଠ : (ବିଲଣ୍) - କ୍ରି. (bଅୡଅଅ) : ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେବା, ଦେହାନ୍ତ ହେବା, ସମାପ୍ତ ହେବା, ଶେଷ ହୋଇଯିବା - Finish, to be finished, ruined, to be vanish, die - ଘbଓଅ.ଓଥଓ, ଘଅଅPଥଏଥଓ, ଓଅଅୡଅଥଓ, ଓbାbଓ।
- ଘଅଯଟ ଓଅଠଟ ଠଽ୨ ଓଥଓ ଠଽPଥଠଠ ଟଅଅ - My old beloved has died.

ଠଽPଅ.ଠ : (ବିଲାତ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅୡଅଘ) : ପଡିଆ, ବଣ ଗଛ ଲତା ପତ୍ର ଶେଷ ହେବା, ଫାଙ୍କା, ବଡ ସମତଳ ଭୂମି - Denuded, deforester, plain expanse - ଠଽ୨ ଓଅାଅଘ ୬ାଅ.ଘ ଓଅଠଅ, ଯଓ୬୨ଓଅ. ଓଅଠଅ, ୮ଅ:ଠଽ, ଅ.ଠଽ ଯଓଅଓPଅ୮ା ଅଯ ୮ଥଏଅଟ।
- ଠଽPଅ.ଠ ଓଽ୮ଥଘ, ୮ଅ:ଠଽ ଓଽ୮ଥଘ - Country with no forest/ vast plain area. Landscap without any forest.
- ଠଽ୨ ଓଅାଅଘ ଠଽPଅ.ଠ ଓଅଠଅ ଟଅଅ - All the forests are denuded.

ଠଽPଅ.ଠ ଓଽ୮ଥଘ : (ବିଲାତ୍ ଦିଶମ୍) - ବି. (ବbଏbଘ) : ଇଂଲଣ୍ଡ ଦେଶ - England - ୨ଓଓ୨ଠାଓ ୮ଅଘଠଟଓ bଥଘଅଓ ଓଽ୮ଥଘ, ୨ଓଓPଠଟ।

ଠଽPଅ.ଠ୨, ଠଽPଅ.ଠ୨ ଠଠ'ଓଅଘ୨ : (ବିଲାତି, ବିଲାତି ବେଙ୍ଗାଲ୍) - ବି. (ବbଏbଘ) : ବିଲାତି ବାଇଗଣ - Tomato, brinjal - ଠଽPଅ.ଠ୨ ଠଠ'ଓଅଘ୨।

ଠଽPଅ.ଠ୨ ଅ.ଯb : (ବିଲାତି ଆଳୁ) - ବି. (ବbଏbଘ) : ଆଳୁ, ଗୋଲ୍ ଆଳୁ - Potato - ଓbP ଅ.ଯb।

ଠଽPଽଏ : (ବିଲୀନ୍) - କ୍ରି. (bଅୡଅଅ) : ବିଲୀନ ହୋଇଯିବା, ମିଶିଯିବା, ହୋଜିଯିବା - To be vanished, to be sunk for, forever, to be decayed in soil, to mingle - ଅଓ ୮ଅ.୬ଽଓ, ଘଟ୮ଅ ଯଅଠଅଓ।

- ଏହର ୱାଲାହେ ଏହର ଭିତ ବାହାର / ବାହାର ଟେକ - Last air of breath of life mingled with air.

ବାହା : (ବିଲି) - ବି. (ଏକବଚ) : ଅଣ୍ଡା - Egg - ଝାଲ ବାହା, ଗଟମଟ ବାହା, ବାସ ବାହା, ଚକଚଉକ ବାହା, ଏହିହ ବାହା, ଠକଲକେ ବାହା ଟଯକେ।

ବାହା : (ବିଲି) - କ୍ରି. (ଚକେଏଉକ) : ପାଚିବା - To ripe - ଫକିଭଟ ଭିଟେକଲ ୱାହ ଚହ ବାହାର।
- ଧରୁଆ ଚହ ଓଟହଟ ବାହା ଟେକ - Paddy is ripe and fit to be harvested.
- ୱହ ବାହାର ଚକେକ - Mangoes are ripping now.

ବାହା : (ବିଲି) - ବିଂ. (ଓୱଏୱଏ) : ପାଚିଲା, ଟାଣ - Ripen, seasoned - ବାହା, ଘକଚହଘ।
- ବାହା ୱହ - Ripen mango, ripe mango.
- ବାହା ଯକଫ ଚହଓଟ ଯକଓୱ ଘଟ - Cut seasoned/hard bamboo only.

ବାହା : (ବିଲି) - କ୍ରି. (ଚକେଏଉକ) : ପୂଜ ହୋଇ ଫୁଲିବା - Boil filled with puss - ବାହା ଚକଠଟ ୮ଟଭକଲ, ୱାୱ ବାହାର, ୮ଟଭକଲ ଚହ ୱାକଉଭକଲ।
- ୱାୱ ବାହା କଚକେକ, ଘଉ୮କଲ ଚକଠଟ ବାହାରକଲ ଚହ ହାଟ ଉବଉଚ ଚକଲ ଯଟ - Boil is filled with puss, crack it and squeeze out the puss inside.

ବାହା : (ବିଲି) - ବି. (ଏକବଚ) : ଉକୁଣୀ ଅଣ୍ଡା - Eggs of the leech - ୮ଯ ବାହା।
- ୱ୮ଯ ଓକଫଓଭଉୱ କଲ ବଉଏଉଭ ଭଟଫଚ ବାହାର ଓଟଚଚ ଘଟଭଟୱ କଚକେକ - Head of that dirty girl is full of eggs of leech.

ବାହାର ବକାକଲ : (ବିଲିଦ୍ ବାଲାଂ) - କ୍ରି. (ଚକେଏଉକ) : ଛନ ଛନିଆ ହେବା, ଦେଖାଇ ହେବା, ଝଲକାଇ ହେବା, ଝଲକ ଭାବେ, ଏଣେତେଣେ ଦେଖା ଦେବା - Brief appearence, every where dazzling for a while, jumping and swiming - ଓଉୀକଘଘକଘକ ୀଓକାକଚକଉ ବକଘକଲ, ଏକୀ କ.ଝଚଭଉଓ।
- ୧ଟ୦କଭ ଯକ ଘକ.ଏୀକ ାଟଚକ ଏକୀ ବକୀକଭ ଚଉଘ ବକଘକଲ ବକଘକଲ ଚକେକ ଓଉ! - Now-a-days you are not dazzling in the market like bygone days.!
- ଘଚୀଓକ ଏକ.ଚଚ ଓକଭଏକ ଓକଓ ଭଟଚଉ ବାହାରକ ବକାକଲ ବକଘକଲ ଚକେକ - Minnows are jumping and swimming on the surface of deep water.

ବାହାର ବାହାର : (ବିଲିଦ୍ ବିଲିଦ୍) - କ୍ରି. (ଚକେଏଉକ) : ବିଜୁଳି ଚକ୍ ଚକ୍ ମାରିବା, ଆଖି ମିଟିକା ମାରିଲା ଭଳି ବିଜୁଳି ମାରିବା -Flickering of lightening light -

ᱮᱱᱤᱫᱟᱹ ᱮᱴᱥᱟᱹᱨᱟᱹ ᱯᱮᱴᱮ ᱱᱟᱣᱟᱜᱟ ᱱᱟᱜᱟᱜᱩᱫ।

- ᱚᱱ.ᱥᱟ ᱯᱮᱴᱮ ᱩᱱᱩᱜ ᱯᱟᱹᱨᱤᱥᱟᱹᱠ ᱯᱮᱴᱮᱱᱩᱜ ᱫᱚᱨᱠᱟᱨ, ᱮᱱᱮᱱᱚᱴ ᱱᱟᱜᱟᱜᱩᱫ ᱱᱟᱜᱟᱜᱩᱫ ᱮ ᱱᱟᱣᱟᱜᱟᱨᱮᱴᱩᱜ-ᱟ - There are clouds in the horizon, for which it is still lightning.

ᱱᱟᱦᱥᱟᱱ.ᱚᱫᱩᱜ : (ବିକ୍‌ଳାଉଃ) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱰᱮᱫᱚᱱ) : ବିକଳ ହେବା, ପାଇବା ପାଇଁ ଅତି ଛୋଟପଟ ହେବା - To become excessively anxious - ᱭᱟᱱᱯᱭᱟᱱᱚᱫᱩᱜ, ᱱᱥᱟᱱᱭᱱᱯᱭᱟᱱᱚᱫᱩᱜ।

ᱱᱟᱦᱚᱜ : (ବିକଳ୍) - ବିଂ. (ᱫᱩᱞᱟᱹᱞ) : ବିଷାଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଦୁଃଖଭରା - Melancholous - ᱜᱟᱱᱮᱟ ᱫᱮ, ᱱᱥᱟᱱᱱᱭᱮᱟ ᱫᱮ, ᱱᱟᱣᱥᱟᱦᱚ ᱟᱣᱟᱱᱤᱫ ᱚᱰ ।

- ᱦᱚᱦᱚᱨ ᱣᱚ ᱱᱟᱦᱚᱜ ᱟᱣᱟᱱᱤᱫ ᱚᱰ ᱭᱚᱭᱚᱦᱮᱴᱮᱜ-ᱟ - Someone is calling in a melancholous voice.

ᱱᱟᱦᱚᱣᱟ : (ବିକଳ୍) - ବିଂ. (ᱫᱩᱞᱟᱹᱞ) : ବିକଳ, ଅତି ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେବା - To be too enthusiastic, longing - ᱦᱟᱹᱜᱮᱱᱟᱣᱟᱨᱮᱱ. ᱯᱮᱦᱟᱱ, ᱯᱟᱹᱱᱟᱱᱤᱫᱚᱜ ᱯᱟᱹᱱᱟᱱᱤᱫᱚᱜ, ᱯᱮᱯᱮᱞᱣ ᱯᱮᱯᱮᱞᱣᱚᱜ, ᱚᱟᱭ ᱟᱜᱟ ᱱᱟᱜᱟ ᱱᱚᱣᱟ ᱱᱦᱟᱱᱤᱜᱟᱱ ᱯᱮᱦᱟᱱᱤᱜ, ᱱᱟ.ᱥᱟᱱ।

- ᱱᱟᱦᱚᱣᱟ ᱯᱚᱭᱚᱠ - Strong longings.
- ᱯᱚᱭᱚᱫ ᱟᱯᱚᱣ ᱱᱟᱦᱚᱣᱟᱱ - Don't worry.
- ᱱᱚᱣ ᱯᱟᱹᱨᱤᱜᱟᱜ ᱫᱮᱱᱟᱜ ᱦᱥᱚᱭᱮᱴᱮ ᱱᱟᱦᱚᱣᱟᱣᱚᱜ ᱦᱟᱱᱮᱱ - He is too anxious to eat since long.

ᱱᱟᱦᱟᱱ.ᱚ : (ବିକାଉ) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱰᱮᱫᱚᱱ) : ବିକଶିତ ହେବା, କରିବା, ନାମାର୍ଜନ କରିବା, ବିଖ୍ୟାତ ହେବା, ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିବା, ଜଣାଶୁଣା ହେବା - To develop, Flourish, augment, rise up, to be known, become famous - ᱱᱟᱧᱟᱱᱟᱨᱮᱱᱟᱜ, ᱣᱦᱚᱦᱣᱚᱜ, ᱩᱥᱚᱦᱱᱚᱴᱯᱚᱜ, ᱩᱱᱭᱮᱫᱟᱱᱚᱜ, ᱮᱴᱢᱟᱱᱟᱜ, ᱣᱦᱚᱦᱣ ᱱᱟᱣᱟᱱᱚᱣ।

- ᱩᱱᱟᱣᱜᱟᱱᱮᱫᱟ ᱮᱦᱟᱱ.ᱨ ᱣᱮᱯᱣᱟᱱᱚᱣ ᱜᱚᱲ ᱱ.ᱱᱟ ᱱᱥᱟᱱ.ᱜᱟ ᱱᱟᱧᱟᱱ.ᱣᱟᱨᱮᱱ. ᱯᱮᱦᱟᱱᱚᱴ ᱜᱟᱦᱮᱣᱚ ᱣᱟᱭ ᱦᱚ ᱚᱱᱯᱟᱱ ᱣᱮ ᱱᱟᱦᱟᱱ.ᱚ ᱯᱮᱫᱮᱱ - Pargana Surai Hembram was known as the best social justice among people.

ᱱᱟᱦᱟᱜ ᱱᱟᱦᱟᱜ : (ବିକିଦ୍ ବିକିଦ୍) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱰᱮᱫᱚᱱ) : ଜୀବାଣୁ ସାଲୁବାଲୁ ହେବା - Germs moving all over - ᱚᱟᱣ ᱱᱟᱦᱟᱜ ᱱᱟᱦᱟᱜ ᱣᱟᱯᱱ.ᱚ ᱱᱟᱣᱟᱱᱟᱨᱮ।

- ᱮᱴᱮᱨᱮᱱ ᱣᱟᱯ ᱮᱣ ᱱ.ᱱᱟ ᱮᱱᱚᱴᱮ ᱚᱟᱣ ᱦᱚ ᱱᱟᱦᱟᱜ ᱱᱟᱦᱟᱜᱚᱜ ᱦᱟᱱᱮᱱ - A lot of germs infested the decomposed flesh.

ᱱᱟᱣᱟᱱᱟᱨᱟ : (ବିଜ୍‌ଲି) - ବି. (ᱫᱩᱞᱟᱹᱞ) : ବିଜୁଳି - Lightning - ᱮᱴᱮᱨᱮᱱ ᱮᱣ ᱱᱟᱣᱟᱱᱟᱨᱟ ᱯᱮᱱᱟᱦᱟᱱᱚᱣᱚᱜ।

ᱱᱟᱣᱟᱱᱟᱨᱟ : (ବିଜ୍‌ଲି) - ବିଂ. (ᱫᱩᱞᱟᱹᱞ) : ଏଣେତେଣେ ଲଗାମ ଛଡା ଭାବେ ବୁଲୁଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ, ଦୁଷ୍ଟ ଚରିତ୍ରା, ବହୁ ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗୀ ସ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରଦର୍ଶନ ପ୍ରବୃତି - Lover of many, loose character (female),

shameless lady, exhibitionist - ୱଥ୍ର ଅଜ୍ଞାତଯୌନ ଯନ୍ତ୍ରୀ, ଯୌନଜ୍ଞ ଯୌନଜୀବୀ, ଯଥେଚ୍ଛାଚାରୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ।

ଯୌନୋତ୍ତମ ଯୌ.ଦା : (ବିଜ୍‌ଲି ବାତୀ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବିଜୁଳି ବତୀ, ଆଲୁଅ - Electric light, lamp - ଯୌନୋତ୍ତମ ଯୌ.ଦା ଯନ୍ତ୍ରାଣୟ।

ଯୌନଯୁଗ : (ବିଜଳ୍) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ବିଚ୍ଛେଦ ଗ୍ରସ୍ତ ଯୋଡି - Separated pair - ଜଯୁଗ ଠାରୁ ବଣ୍ଡାଜଯୁ, ଯୌନ, ଜଯୁଗ ବଣ୍ଡାଠାରୁ ଯୌନଯୁଗଯୁକ୍ତ।
- ଜଯୁଗ ଜଯୁଗ ଠଣ୍ଡାଯଟ୍ ବଣ୍ଡାଠାରୁ ଯୌନଯୁଗ ପ୍ରାପ୍ତିବଣ୍ଡନ୍ତୁ ଜୀବନ୍ତୀ ଅ.ଦୀ ଠାରୁ ଯୌ.ଦୀନଯୁକ୍ତ-ଅ - Separation after remaining in pair for long time is very painful.

ଯୌନଯ : (ବିଜ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବୀର୍ଯ୍ୟ ଶୁକ୍ରାଣୁ - Semen - ଅଣଯ ଫଣୁ, ମାଣ. ଫଣୁ, ଧାତୁ।

ଯୌନୋତ୍ତ ଯୌନୋତ୍ତ : (ବିଜିର୍ ବିଜିର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଯୁଦଯୁ) : ଚକ୍ ଚକ୍ ବିଜୁଳି ମାରିବାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଶବ୍ଦ - Descriptive word for lightning, light - ଯୌନୋତ୍ତ ଯୌନୋତ୍ତ ଯୌନୋତ୍ତମ।
- ଯୌନୋତ୍ତ ଯୌନୋତ୍ତ ଟ ଯୌନୋତ୍ତମଟେଢଙ୍-ଅ - It is blinding lightning.

ଯୌଧ : (ବିଷ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବିଷ - Poison - ଯୌଧ, ଔଠଔଠ ଯୌଧ, ଯୌପ ଯୌଧ, ଜୌଢୌପ ଯୌଧ, ଜଣୀଜଣପ ଜୌଢୌପ ଯୌଧ।

ଯୌଧ ଯୌଧ : (ବିଶ୍ ବିଶ୍) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟଜ) : ରାଗରେ ଦେଖିବା, ଘୃଣ୍ୟ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା, ଶତ୍ରୁ ଭଳି ଦେଖାଯିବା, ବିଷାକ୍ତ - Poisonous, disgustingly, destructive - ଟଢ଼ଡଜଟ ଓଟ, ଜଅ.ଓଌ ଓଟ ପଟପ, ଢଅଢଅଣ ଓଅଓଠା ଧଅଟଅ।
- ଧଟଌ ଯଅଘ ଢଡ ଯୌଧ ଯୌଧ ଓଌପ ପଟପଟ ଜଅଟଅ - I am not able to tolerate that man/I see that man as poisonous.

ଯୌଧଯୌ : (ବିସ୍ତି) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟଜ) : ବେଶୀ, ବଳକା, ଅଧିକ - Excess, much more - ଯଅ.ଘଯୌ, ଯଜଟଜ।
- ଯଅଘ ଜଅ ଯୌଧଯୌ ଟଟଅ - People are more than required.

ଯୌଧଜଣ.ପ : (ବିସ୍‌କାଲ୍) - କ୍ରି. (ଜଣଟଅଣ) : ବିରକ୍ତ କରିବା, ଉଠାଇବା, ରଗାଇବା - Disturb, incite - ଜଜଅଘଣ, ଜଅ.ଓଌ ଅଘଅ, ଯଟଜଟଢ଼।
- ଯୌପ ଟ ଘୌଜୌ ପ୍ରାଟଣ, ଓଌଢ଼ଜଜଣ. ଜଅ ଯୌଧଜଣ.ପ ଜଟଢ଼ଟଘଣ - Snake had rolled/coiled together to take rest, but children incited/disturbed it.
- ପଟପଟ, ଘଜଣଯଠଣ ଜଟଜଅ ଣଯ ଘଟଜଟଧ ପ୍ରାଟଣ, ଘଣଧଜଜଣଘ ଟ ଯୌଧଜଣ.ପ ଜଟଢ଼ ଜଅଘଣ - Honey bees in the hive were disturbed by eagle.

ଯୌଧଘୌ : (ବିଶ୍‌ଳୀ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ଅଠା କାଠି, ଚଢେଇ ଧରିବା ପାଇଁ - Gum stick to catch bird - ପଣୀଜଜଣ ଯୌଧଘୌ, ଘଟୀଟ ପଣୀଜଜଣ।

ବିଶ୍ଳେଷ : (ବିଶ୍ଳି) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା - To analyse - ତତ୍ସମ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ବିଶ୍ଳେଷଣ।

ବିଷ : (ବିଷ) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ବିଷ ଦେବା - To poison - ବିଷ ଦେ।
- ମାଛ ବିଷ ଦେଇଛନ୍ତି - Fish are poisoned.

ବିଶା. : (ବିଶା) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : କୋଡିଏ ସେର୍, କି.ଗ୍ରା., ପଇଲା ଇତ୍ୟାଦି - Score - ଧାନ ବିଶା., ଧାନ ୨ଟି ଅଣ୍ଡା ଦିଅ।
- ଧାନ ବିଶା. ୨୦ଟା. ଘରୋଉ ଚାଷ ମାନେଠାରୁ ମାଗ ଯାଉଛୁ - Twenty K.g. of paddy seeds, we are requesting for.
- ବିଶା. ଗଣ୍ଡାଏ - Twenty paila of rice.

ବିଶ୍ୱାସ : (ବିଶ୍ୱାସ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ସନ୍ଦେହ କରିବା, ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବା To disbelieve, to doubt- ବିଶ୍ୱାସ ଦିଅ.ଠେଇ.ଥ, ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ।
- ତୁମେ ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ ୨ର ନାହିଁ? Are you disbelieving me? Are you in doubt about me?
- ମୁଁ ତୁମ ବିଶ୍ୱାସ.ଦ୍ୱାରା ଅଛି - I have faith in you/I am believing you.

ବିଶ୍ୱ : (ବିଶି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ମେରୁଦଣ୍ଡ - Vertebra, spine - ବିଶ୍ୱ ଗଣ୍ଡି।

ବିଶ୍ୱାସ : (ବିଶିଲ୍) - କ୍ରି. (ତତ୍ସମ) : ବିରକ୍ତ କରିବା, ରଗେଇବା - To disturb, incite - ବିଶ୍ୱାସ.ଦ, ଗଣ.ଓ ଥୁଅ।

ବିୟାଦ : (ବିହ୍ନୀ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ବୀହନ ପାଇଁ, ବଂଶ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗାଈ, ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡା ଇତ୍ୟାଦି - Cow, she-goat, sheep, buffalo, hen, meant for procreation or progenies - ବଂ.ଦ ତତ ବଂଶରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ପୋଷଣ ଗୋ.ଛ, ବିୟାଦିଆ, ଘଂ.ମଙ୍ଗ, ବଙ୍ଗାଦ, ଧରଣୀଆ, ଧାପ ଅଟନ୍ତି।
- ବିୟାଦ ମେଣ୍ଢା - Hen for procreation.
- ବିୟାଦ ଗୋ.ଛ - Cow for calving.

ବିଧୀୟ : (ବିହୀତ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଉଚଓ) : ନୀୟମାନୁସାରେ, ବିଭିନ୍ନ ପରମ୍ପରା ମଧ୍ୟ ଦେଇ - Amidst the rule and regulations - ଚଟ୍ଟଳ ୱଟ୍ଟଳ, ଧୀ ୱଟ୍ଟଳ, ଠଳାପଠ, ଳ.ଦ ଓହୀଳଓ ବିୟାଦ।

ବିଷ : (ବିଞ୍ଜ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ସାପ - Snake - ବିଷ, ବିଳଧର।
- ଜଳଜ ବିଷ ତୁଚ ବିଳବ ଧାଚଳଚ - Water snakes are not poisonous.

ବିଲ, ବିଲ ଥିଳବଳ : (ବିର୍, ବିର୍ ପାକାଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଜଙ୍ଗଲ, ବଣ - Jungle, forest - ବିଲ ୰ଳ'ଓଚ୍ଚ, ଚ୍ଚଚ ବିଚ୍ଚଚ ବିଲ।
- ୟଳଚଳଚଳ ବିଲ - Sal tree forest.
- ଚ୍ଚଚ ବିଚ୍ଚଚ ବିଲ - Dense and dangerous forest.
- ଥିଳଠଳଗ ଥିଚଠଚଗ ବିଲ - Thin forest.

- ଯଟମଅ ଅଯ ଯଅଚଠଅ ଓଅଧଅଅଘ ଠଅଯ - Large dense forest.
- ଅଯଅଟ ଠଅଯଅଟ ଠଅଯ, ଯଅଯାଅଟ ଘଧଅଠ ଚଯଅଟ ଚଯଅଟ ଠଅଘଟ ଅ.ଓଚ ଅଚଅଟ - Dense primeval forest.

ଠଅଯ : (ବିର୍) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ବୀର, ସୁରବୀର - Soldier brave - ଠଅଯଓଅଯ, ଓଅଘଟ ଅଯ ଓଯଅଘଅଠ ଚଅ.ଠଯଅ.ଓ ଠଅଯ, ଯଅଠଅଯଟଅ ଠଅଯ।
- ଚଅ.ଠଯଅ.ଓ ଯଟ ଅଚଟଚଯଅ ଠଅଯ ଚଅ ଠଟ'ଓଟଟ ଟଟଅ - Uncountable number of brave soldiers were martyred in the war.

ଠଅଯ ଘଅଘ : (ବିର୍ ହଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ବଣ ମଣିଷ, ମାଙ୍କିଡିଆ - Forest dwellers, monkey eaters - ଠଅଯ ଘଅଘ, ଠଅଯ ଯଟ ଠଅଘଟଅ ଘଅଘ।
- ଠଅଯ ଘଅଘ ଚପଠଅଅ. - Forest dweller's hut.
- ଠଅଯ ଘଅଘ ଘଅ.ଠଚ ଚଅ ାଅଧ ଚଅଘଅ - Birhors use to eat monkey meat.

ଠଅଯ ଯଟଯଟପ : (ବିର୍ ସେରେଞ୍ଜ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ବଣ ଗୀତ, ବଣରେ ବୋଲା ହେଉଥିବା ଗୀତ - Bir song, song sung in forest, song of vulgar nature - ଠଅଯ ଯଟଯଟପ।
- ଠଅଯ ଯଟଯଟପ ଓଅ ଅ.ଠଚ ଯଟଓଅ ଠଅଚଅ ଯଟଯଟପଅ - Bir songs (forest song) are not sung in the village.

ଠଅଯଓଅଯ : (ବିର୍ଦାର୍) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ସେନାପତି, ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସର୍ଦ୍ଦାର - Chieftain, commander, captain - ଠଅଯ ଚଅଘଅାଠ ଯଟଯଓଅଯ, ଚଅଠଅ.ଯ।

ଠଅଯଯଅଓଅାଠ : (ବିର୍ସିନ୍ଦିଜ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ବଣରେ ରହୁଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ ମଣିଷ ପରି ପ୍ରାଣୀ, ଏକ ପ୍ରଜାତିର ମାଙ୍କଡ - Pigmy, baboon - ଠଅଟଘଅଅ, ଠଅଯ ଯଟ ଠଅଘଟଅ ଚଅ.ଠଅାଠ ଚଅ.ଠଅାଠ ଘଅଘ ଚଟଚଅଅ ଘଅ.ଠଚ। ଚଯଚଚ ଓଅ ଯଚଚଅଅ. ାଅ.ଯଅ ଠଅଯ ଯଟଯଅଅଓ ଯଅଅ ଓଅଯଟ ଚଅ ଯଅଯଘଅ.ଚଅ।

ଠଅଯଯଅଅ. : (ବିର୍ନା) - ବିଂ. (ଓଚଯଚଯ) : ଅପରିଚିତ, ନୂଆ ନୂଆ ଲାଗିବା, ଅଜଣା ନୂଆ, ଅନାଡୀ - Strange, habited being in solitary, isolation, wild, undomesticated, of solitary habit - ଅ.ଯଅ.ଠଅ, ଠଅଓ ଯଅଚଓଟଯ, ଚଓଅଯଅଘ.ଘ, ଯଅଚଚଅ ଯଅଚଚଅ ଅ.ଓଚଅ.ଚ।
- ଠଅଯଯଅଅ. ଓଅଏ ଠଚାଓଅ.ଚଯଟଓ-ଅ - I am feeling strange.

ଠଅଯାଅ : (ବୀର୍ଜ) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ବୀର୍ଯ୍ୟ - Semen - ଅଠଅ ଓଅଓ, ଯଚଯଅ, ଓଅଓଓଯଅ. ାଅଯଅଅଘ ଅଠଅ.।

ଠଅଯ-ାଅଅ, ଠଅଯ ାଅଯଅଚଅଅଯ : (ବୀର୍ ଜିଲ୍, ବିର ଜାନ୍ୱାର୍) - ବି. (ପ୍ରଚଅଠ) : ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ (ବାରହା, ସମ୍ବର, କୁଟରା, ମୃଗ, ବଣ ମଇଁଷି ଇତ୍ୟାଦି) - Wild animals - ଠଅଯ-ାଅଅ - ଯଅ.ଚ, ଯଅଯଅଅଘ, ଯଚଚଯଅ ଯଅଚଅଠ, ଯଚଯଠଅଅ, ଯଯଟାଅ ଟଘଅଅ।

ଠଅଯbଅ. : (ବିର୍କା) - କ୍ରି. (bଅଝଅଅ) : ବ୍ୟର୍ଥ ହେବା, କାମରେ ନ ଲାଗିବା - Become useless, needless - ଠଟଯଠଯଅ, bଅ.ଯଅ ଯଟ ଠଅଓ Þଅଓଅଅଟଓ।

- ଅଏଅଓ ।ଅଅଅ ଓଟ ଠଅଯbଅ. ଟଝଅ - My life has become useless.

ଠଅଯbଟଠ : (ବିର୍କଟ୍) - ବିଂ. (ଓbଝbଝ) : ଉତ୍କଟ, ଉତ୍କଟ, ଦୁର୍ଗନ୍ଧମୟ, ବିରକ୍ତିକର - Stinking, very stringent foul smell, disgusting - ଠଯଅଝ ଠଯଅଝ ୟଟଓଅ ୟଅଠଅ।ଠ ୟଠ, ଅ.ଠଅ ଠଅଓ ।ଯଅbଯ ୟଠ।

- ଠଝଠଟ ଯଟ ୟଟଠଅ ଓଠ।ଠ bଅଠଟ ୟଟଓଅଓ bଅଝଅଅଓ, ଅ.ଠଅ ଠଅଯbଟଠ ଓଟ ୟଠ bଅଝଅ - A dog died there and is decaying, it is stinking very much.

ଠଅଯଘଅ.।ଅ : (ବୀର୍ମାଟି) - ବି. (ଏbଝbଏ) : ବୀରମାଟି, ବୀର ପ୍ରସବା ମାଟି, ଉର୍ବର - Very fertile soil - ଅ.ଓୟଠÞ ଅଯ ଠଓଠଅଅଯ ଠ0-ଘଅୟଝ, ଘଠଘଠ Þଟbଯଅଝ ଓଠଓ Þଟbଅଝ ଠ0-ଘଅୟଝ, bଯbଠ0ଠଅ. ଘଅୟଝ, ୟଅ.ଠbଏ ଠ0-ଘଅୟଝ।

- ଅÞଟ ଅ.0bଠ ଠ0-ଘଅୟଝ ଯଟ ।ଅଘଅଅ'ୟଅଓ ଓଟଘ ଟଯ ଠଝଅଓଟ ଠଘଠଝଅଓ-ଅ ଅଯ ଓଟÞଟ ଠ।Þ।ଓ-ଅ। ଠଝଅଠଟ ୟଠଅଅ ଠ0-ଘଅୟଝ ଓଠ ଠଅଯଘଅ.।ଅ ଘଠ'bଠ ଘଟ0ଅଓ - The soil of our village is very fertile, anything you sow, it grows and bear fruits, that is why it is called giving soil.

ଠଅଯ ଠଅଘଘଅ : (ବିର୍ ବାହା) - ବି. (ଏbଝbଘ) : ବଣ ଫୁଲ - Wild flower - ଠଅଯ ଠଅଘଘଅ।

- ଠଅଯ ଠଅଘଘଅ bଠଓଠ ଅ.ଠଅ ୟଠ'ଓଟଅଅ।ଠ ୟଠଠଅ - Wild flowers are mostly fragrant ones.

ଠଅଯ ଘଟଅ.।ଅbଓ : (ବିର୍ ଫାଟ୍ରୁଃ) - ବିଂ. (ଓbଝbଝ) : ବଣ ଭାଲୁ, ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହିବା ଲୋକ, ମୁର୍ଖ, ଅଜ୍ଞାନୀ, ଗାଉଁଲି - Rustic, rascal, uncivilized, traditional, forest dweller, rural - ଠଅଯ ଅ.0bଓ ଓ।ୟଠଘ ଘଠଘ, ଠଅଯ ଠbଯbଓ ଯଟ 0ଅଘଟ'ୟ ଘଠଘ।

- ଅଘଝଅଅଯ ଓଠ ଠଅଯ ଘଟଅ.।ଅbଓ, ଠଅ।ଘଅଯ ଘଅ।ଘଅଯ ଯଟ 0ଅଘଟ'ୟ ଘଠଘ ୟଅଅଓ ଠଅଯଅଠଅଯଅଝଓ-ଅ - We are from rural back ground, it is not immediately possible to be modern like urban people.

ଠଅଯ ୫ଟଠଟ : (ବିର୍ ଚେଣେ) - ବି. (ଏbଝbଠ) : ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ଗଛରେ ବାସ କରୁଥିବା ଚଢେଇ - Wild bird, birds living in forest - ଠଅଯ ଠbଯbଓ ଓଅଯbଟ bଠଯbଟ 0ଅଘଟ'ୟ ୫ଟଠଟ।

- ଠ।bଅୟ 0ଅଯଅଅ।ୟ।ଘ ୟ।ୟଠଝ ଠଟଘଅଅ ଯଟ ଠଅଯ ୫ଟଠଟ ଠଅଯ bଠ ୫ଠଘଠଘଘ bଅଓ-ଅ - In the calm and quiet afternoon, birds in the forest use to make the forest noisy by their singings.

ଡମରୁଚଣଡଅ : (ବିର୍ କାଡା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବାଲିରେ ରହୁଥିବା ଏକ ପ୍ରକାର ଛୋଟ ଛୋଟ ଜୀବ, ଏଗୁଡା ବାଲିର ଛୋଟ ଛୋଟ ଖାଲ ତିଆରି କରି ରହିଥାନ୍ତି, ପିମ୍ପୁଡି କିମ୍ବା ସେଭଳି କିଛି ଜୀବ ସେ ଖାଲରେ ପଡିଲେ ଏହି ବୀର୍ କାଡା ତାକୁ ବାଲି ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଇ ଖାଦ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରେ - A small creature living in sand usually in forest area. They make well of sand, any tiny creature falling in that well will be eaten away by this Bir Kada - ଡମରୁ ଚଣଡଅ ଜଡ ଡମରୁ ଚଡ ରଟଣଅଓ ଓମଡମଳ ଳଣଝଓଅ ଚଡରଟ ଚଣ.ମମଳ ଚଣ.ମମଳ ଓରଳଣ.ଝ ଡରଣଡଅଣ ଚଣଡଟ ଚଡ ଡଣଘଟଣଅ। ଅଣଅ ଓମଡମଳ ଡରଣଡଅଣ ରଟ ପଚଳ, ଚଡଣଡଅଣ ଣରଡଅଣଓ ଳଣଘଣଅ ଡମଳଚ ଚଡ ପରରୁ ପଟଣଅଣଅ, ଡମରୁ ଚଣଡଅଣ ଚଣଅଚଚ ଜଡ ଓମଡମଳ ଘଚଡମଳ ଚଣଡଟ ଅଣଅ ଓମଡମଳ ଡରଣଡଅଣ ରଟ ଡଅଟଣଝଟଝଣଝ ଣରୁ ଟ ଳଅପଟଝଣ।

ଡମରୁ ୮ମପ : (ବିର୍ ସିମ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଣ କୁକୁଡା - Forest fowl - ଡମରୁ ରଟ ଡଣଘଟ'ଅ ୮ମପ।

ଡମରୁ ଚଜ : (ବିର୍ ଉଦ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଣ ଛତୁ - Forest mushroom, jungle mushroom - ଡମରୁ ଚଜ, ଘଚରୁ ଚଜ, ଡମରୁ ଚଜ ଚଅଜଅ - ପଅଡଣପ ଚଜ, ପଣରଣଓ ଚଜ, ୮ମପ ଚଜ, ଡଅରପଣଏ ଚଜ, ପଣରଣଓ ଚଜ, ଚଣ.ଘମ ପଣ:ଡମ ଚଜ, ଚଣଡରଣଣଅ ଚଜ, ଘଣଳଚଣ ୮ଣଓଣଓ ଚଜ, ପଚରମ ଚଜ, ଡଚପଡଣ. ଚଜ, ଓଚରମଳ ଓଣଅଡରଣରଣ ଚଜ, ଘଚଳଚଣ. (ଘଅଘ ଘଚଳଚଣ., ୮ଟଡଣ ଘଚଳଚଣ.), ଘଅଓଣ ଚଜ, ଘଣ.ଡମ ଚଜ, ଚମ୍ଟଅମ ଚଜ (ଡଣଚଅ ଳଅପଣ), ଓମଡମଳ ଚଜ, ୮ମ୍ଟମଳ ଚଜ ଟପଣଅ।

ଡମରୁ ପଣାଡଣଅ : (ବିର୍ ମାଲ୍ହାନ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଣ ଝଟୁଆ - Bir malhan, climbing plant - ଡମରୁ ପଣାଡଣଅ।

ଡମରୁ ଘଣଚଣଘଟ : (ବିର୍ ପାକାଳେ) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଣ କୋଳି - Wild berry - ଡମରୁ ଘଣଚଣଘଟ।

ଡମରୁ ଡଣଅଣ : (ବିର୍ ବାନା) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବଣ ଭାଲୁ - Wild bear - ଡମରୁ ଡଣଅଣ, ଡଣଅଣ ଜଡଚଡ ଣ.ଡମ ଢଟଚଣଅଣ। ୪ଟଢଟଚଣ - ଘଣରଚଡପ ଡଣଅଣ, ପଚଓଓ ଡଣଅଣ, ଓରଚମରଚ ଡଣଅଣ।

ଡମରୁ୮ଣ. ପଚ'ଡଣ., ଡମରୁ୮ଣ. ଡରଣଓଜଡଡଣଅ : (ବିର୍ସା ମୁଣ୍ଡା, ବିର୍ସା ଭଗବାନ୍) - ବି. (ପ୍ରାଣୀ) : ବିର୍ସା ମୁଣ୍ଡା ଝାଡଖଣ୍ଡ ପ୍ରଦେଶର ଉଲି ହାତୁରେ ୧୮୭୫ ସାଲ୍ ନଭେମ୍ବର ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ନାମ ମୁଗ୍ଗା ମୁଣ୍ଡା । ସେ ଚାଷୀ ଘରର ଛୁଆ ଥିଲେ । କିଛି ଦିନ ଚାଇଁବସା ମିଶନ ସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢିଲେ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଭଲ ନଥିବାରୁ ସେ ପାଠ ଛାଡି ଦେଲେ । ସେ ମଉସା ମାଉସୀ ଘରେ ଯାଇ ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ନ ରହି ଗାଁକୁ ଫେରିଗଲେ । ସେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାର ଦେଖି ଅନେକ ସମୟରେ ଖୁବ୍ ରାଗି ଯାଉଥିଲେ ।

ସେ ଯୁବକ ବୟସରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ସଂଗଠନ ଗଢିଲେ ଏବଂ ଇଂରେଜ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ । ସେ ୨୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ୧୮୯୫ ସାଲ୍‌ରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ଲଢେଇ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତୀ ସମୟରେ ସେ କିଛି ନିଜ ଲୋକ ସାହାର୍ଯ୍ୟରେ ଇଂରେଜ ହାତରେ ଧରା ପଡିଲେ ଏବଂ କାରାବାସରେ ରଖିଲେ । ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କୁ କାରାମୁକ୍ତ କଲେ । ତା'ପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ଲଢେଇ କଲେ । ତେବେ ଶେଷରେ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଗଲା । ବନ୍ଦୀଶାଳାରେ ତାଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟରେ ବିଷ ଦେଇ ହତ୍ୟା କରାଗଲା । ସେ ଜଣେ ଐଶ୍ୱରୀକ ଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ଲୋକ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ବିର୍ସା ଭଗବାନ କହୁଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ମହାନ୍ ଆଦିବାସୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଥିଲେ - Birsa Munda is known as Birsa Bhagawan also. He had some divine power. At the age of 25, he could wage a battle against oppression of British. He was born in 15th November, 1875 at a village Uli Hatu in Jharkhand. His father was a farmer and his name was Mugna Munda. Finally he was arrested and imprisoned. Britishers killed Birsa Munda in prison by poisoning his food. He was great Adivasi Freedom Fighter - ଠାରୱାଅ. ଯ'ଠଅ. ଓଚ ଠାରୱାଅ. ଠଽଚଓଚଠଅଚ ଘଚ'ୠଚ ଯଟଠଅଓଅ। ୬ଚଠ ଦଽଯଟ ଠଚଓଓଅ ଓଅଚ'ଓଅ। ୲ଚୠଽଚଟ ଅଅଚଠଅଚ ଠଅଓଅଚ ଠଅଚଅ ଘଅଚ'ଓଅ। ଠଚଠ ଦଽଯଟ ଠଚଓଓଅ ଓଅଚ'ଓଅ। ୲ଚୠଽଚଟ ଅଅଚଠଅଚ ଠଅଓଅଚ ଠଅଚଅ ଘଅଚ'ଓଅ। ଠଚଠ ଦଽଯଟ ଠଚଓଓଅ ଓ

ᱵᱤᱨ ᱵᱟᱦᱟᱰᱩᱨ : (ବୀର୍ ବାନ୍ଠା) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବୀର ପୁରୁଷ, , ବୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଶକ୍ତିମାନ, ବୀର ପୁଙ୍ଗବ - A giant, a mighty man of valour - ᱥᱟᱦᱚᱨ ᱡᱟᱛᱤᱨ ᱡᱟᱦᱟᱱᱤᱭᱟ ᱡᱤᱞᱟᱨᱤᱭᱟ ᱵᱤᱨ।

- ᱵᱤᱨ ᱵᱟᱦᱟᱰᱩᱨ ᱥᱤᱫᱚ-ᱠᱟᱱᱷᱩ - Mighty man of valour Sido-Kanhu.

ᱵᱤᱨ ᱵᱷᱩᱢ : (ବୀର୍ଭୂମ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବୀର୍ଭୂମ୍ ଜିଲ୍ଲା, ଏହା ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଦେଶ ଥିଲା ଏବଂ ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ଭରା ଅଂଚଳ ଥିଲା । ବର୍ତମାନର ଶାନ୍ତିନିକେତନ ବୀରଭୂମ୍ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଯାଇଅଛି । ତାହା ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଭିଟାମାଟି ଥିଲା - Birbhum is a district of West Bengal state. It was full of forest and trees at one point of time it is original land of Santals. The land where Santiniketan is located now was land belonged to Santals - ᱵᱤᱨᱵᱷᱩᱢ ᱫᱚ ᱵᱤᱨ ᱜᱟᱪᱟᱲ ᱫᱟᱜᱟᱲ ᱚᱴ ᱨᱮᱱᱮᱛ ᱟᱠᱟᱱ ᱚᱞ-ᱟᱱᱚᱞᱟᱱ। ᱚᱞᱟᱱ ᱚᱞ-ᱟᱱᱚᱞᱟᱱ ᱯᱟᱱᱜ ᱨᱟᱱᱫᱟᱱ ᱠᱟᱱᱚᱴ ᱞᱟᱱᱚᱞᱟᱱ ᱟᱞᱚᱜ ᱫᱟᱲᱤ ᱠᱷᱚᱨᱟ ᱚᱞ-ᱟᱱᱚᱞᱟᱱ ᱵᱤᱨᱵᱷᱩᱢ ᱡᱤᱞᱞᱟ ᱨᱮ ᱱᱤ.ᱚᱵ ᱫᱟᱞᱚᱜ ᱯᱟᱨᱛ-ᱱᱤ। ᱮᱱᱚᱱᱜ ᱵᱤᱨᱵᱷᱩᱢ ᱞᱤᱨᱵᱷᱩᱢ. ᱟᱠᱟᱱ ᱞᱟᱱᱮᱚᱱᱟᱜ ᱱᱤ.ᱚᱵ ᱫᱟᱞᱚᱜ ᱟᱠᱟᱱ ᱜᱚᱴ ᱚᱱᱟᱠᱚᱱᱮ। ᱨᱵᱤᱱᱛᱨᱟᱛ ᱚᱱᱤᱜᱚᱱᱤᱛᱮᱱ ᱨᱚᱵᱤᱱᱛᱨᱟᱛ ᱞᱤᱨᱵᱷᱩᱢ. ᱱᱟᱜᱟᱨ ᱯᱟᱴᱟᱱᱜ ᱮᱱᱮᱚᱨᱟᱵᱚᱨᱮ ᱱᱟᱴᱟᱨᱟᱱᱜ ᱚᱱᱟᱨᱤᱨᱮ ᱱᱟᱜᱟᱨᱤᱠ ᱚᱱᱟᱨᱤᱨᱮ ᱟᱨ ᱮᱱᱮᱚᱱᱟᱜ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱟᱠᱟᱱ ᱚᱞ-ᱟᱱᱚᱞᱟᱱ ᱜᱚᱴ ᱚᱱᱟᱠᱚᱱᱮ ᱫᱟᱞᱚᱜ ᱟᱠᱟᱱ ᱵᱤᱨᱵᱷᱩᱢ ᱡᱤᱞᱞᱟ ᱨᱮ ᱱᱤ.ᱚᱵ ᱫᱟᱞᱚᱜ ᱯᱟᱨᱛ-ᱱᱤ। ᱫᱟᱦᱟ ᱚᱞ-ᱟᱱᱚᱞᱟᱱ ᱫᱟᱲᱤ ᱠᱷᱚᱨᱟ ᱵᱟᱨᱮᱱᱟᱜ ᱵᱤᱨᱵᱷᱩᱢ ᱡᱤᱞᱞᱟ ᱨᱮ ᱱᱤ.ᱚᱵ ᱫᱟᱞᱚᱜ ᱯᱟᱨᱛ-ᱱᱤ।

ᱵᱮᱨ ᱥᱮᱱᱟᱣᱟᱱᱤ : (ବିର୍ ଘାଙ୍ଗ୍ରା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବଣୁଆ ଝୁଡଙ୍ଗ - A common jungle plant - ᱵᱮᱨ ᱥᱮᱱᱟᱣᱟᱱᱤ।

ᱵᱮᱨ ᱯᱟᱦᱟᱲ : (ବିର୍ ପାକାଳ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଜଙ୍ଗଲ, ଘଂଚ ଓ ହିଂସ୍ର - Jungle forest undomesticated - ᱵᱮᱨ ᱱᱚᱜᱮᱞ।

ᱵᱮᱨᱵᱟᱦᱟ : (ବିର୍ବାସା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଜଙ୍ଗଲରେ ବାସ କରୁଥିବା ପ୍ରାଣୀ, ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା ବସାଘର - Animals taking shelter in forest, shelter in the forest - ᱵᱮᱨ ᱨᱟ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟ, ᱵᱮᱨ ᱨᱟ ᱚᱱᱟᱣᱟᱹ ᱯᱟ.ᱜᱮᱞ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟ, ᱚᱣᱟᱱᱟ।

ᱵᱮᱨ ᱵᱮᱲᱟᱢ.ᱯ ᱵᱟᱱᱩᱞᱤᱯ ᱨᱟᱱᱟᱣ : (ବୀର୍ ବିକ୍ରାମ୍ ବାଦମ୍ ରାଜ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପୌରାଣୀକ ସାନ୍ତାଳୀ ନାଟକ – "ଛତର୍‌ପୁତି କିସ୍କୁ ରାପାଜ୍" (୧୯୪୮ ସାଲ ରେ ଶ୍ୟାମ୍ ସୁନ୍ଦର ହେମ୍ବ୍ରମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ)ର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଚରିତ୍ର, ସେ ପରବର୍ତୀ ସମୟରେ ଛତ୍ରପତି ରାଜା ଭୂମିକାର ନାୟକ । ସେ ବେଶ୍ରା ବାୟାର୍ ଗୋଷ୍ଠୀର ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ରାଣୀଙ୍କର ନାମ ଥିଲା ହୀରାମୁନୀ, ଯାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୋହିତ ହୋଇ କିସ୍କୁ ରାପାଜ୍‌ର ରାଜକୁମାର ଅପହରଣ କରିବାରୁ ଚାମ୍ପା ନାଗାର୍ ଛାର୍‌ଖାର୍ ହୋଇଗଲା - This is a important character of santali legendary drama named "Chhatarputi Kisku Rapaj" written by Shyam Sundar Hembram in 1948. He was subsequently King of the Kings. He was Beshra and his wife Hiramuni was most beautiful woman. She was abducted by Prince of Kisku Rapaj "Baburay" for which Beshra burnt down the sky kissing palace of Kisku in Champa Nagar - ᱵᱮᱨ ᱵᱮᱲᱟᱢ.ᱯ ᱵᱟᱱᱩᱞᱤᱯ ᱨᱟᱱᱟᱣ ᱜᱚ ᱥᱟ.ᱞ ᱮᱱᱞᱮᱱᱟ ᱵᱮᱞᱮᱱᱟ ᱦᱚᱣᱟᱱᱟ ᱡᱟᱮᱨᱟᱣ ᱠ ᱚᱱᱟᱣᱟᱹ.ᱞᱟ। ᱦᱮᱨᱟᱜᱚ ᱮᱞᱟᱱᱟᱯ ᱮᱵᱟᱱᱟᱯ ᱛᱩᱞᱩᱜ ᱟᱯᱟᱵᱟᱱᱟᱯ ᱛᱩᱞᱩᱜ ᱮᱱᱟᱹ ᱨᱟᱠ ᱱᱚᱱᱟᱜ ᱯᱟᱱᱨᱟᱠ ᱮᱱᱟᱜᱮᱱᱟᱯᱟᱞᱟᱱᱟ. ᱦᱟᱨᱟᱯᱟᱜ ᱵᱚᱜᱟᱨᱟ "ᱥᱟᱵᱚᱨᱟᱵᱚᱨᱟ ᱦᱟᱨᱟᱣᱟᱱᱤ" ᱨᱟᱮᱱᱟᱜ ᱯᱟᱜ ᱛᱚᱦᱚᱵᱟᱱᱮ ᱥᱚᱵᱟᱨᱟᱚ ᱦᱚᱱᱮᱱᱟ। ᱱᱟ ᱚᱱᱟ.ᱣᱚ ᱡᱟᱨᱟᱱᱟ.ᱣᱚᱮᱞᱮᱱᱟᱜ ᱯᱚᱞᱚᱦᱚ ᱯᱚᱨᱟ ᱵᱚᱜᱟᱨᱟᱯ ᱡᱟᱵᱟᱯᱚ ᱱᱟᱨ ᱥᱚᱨᱚᱦᱚ ᱥᱟᱨᱚᱦᱚᱵ ᱥᱟᱵᱚᱨᱟ.ᱢ ᱥᱚᱡᱟᱨᱟᱱ ᱛᱟᱯ ᱚᱴ ᱦᱟᱨᱟᱣᱟᱱᱤ ᱨᱟᱱᱟᱣ ᱚᱱᱟ.ᱣᱚᱨᱟᱱᱟᱜ ᱠ ᱯᱚᱞᱚᱵᱚᱱᱟᱨ ᱰᱚᱠᱚ ᱟᱱᱟᱜᱚ ᱱᱟᱨᱟᱜ ᱱᱚᱱᱟᱜᱚ ᱱᱟ.ᱜᱮᱱᱟᱜ ᱟᱱᱟ.ᱣᱚᱨᱟᱱᱟᱜ ᱯᱟᱨᱟᱣᱟᱱᱟᱜ ᱟᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱜ ᱠᱟᱨᱤᱵᱟᱨᱩ ᱚᱱᱟᱣᱟᱹ ᱵᱟᱦᱟᱱᱟᱜᱟᱱᱟ। ᱱᱟᱣᱟᱨᱟ ᱚᱱᱟ.ᱣᱚᱨᱟᱱᱟᱜ ᱵᱟᱱᱩᱞᱤᱯ ᱨᱟᱱᱟᱣ ᱜᱚ ᱯᱚᱞᱚᱵᱚᱱᱟᱨ

ଏଚ୍ଚଗଣ.ଓ ଠଣଏଟ୍ଟଇ, ଏଣ.ଗଓମ ଚଥ ଏଟଚ ଫଣଓଣଏ, ଏଟଫ ଚ୍ଚଠଚଓ ଖଟ୍ଟଓଣ ଣଓ ଖଣ.ଓମଠ।

- ଏମଓଚଣ.ଓ ଏମଓଚମଏ ଚଥ ଏଟଓଟଫଟଓ-ଣ, ଏମଚ ଫଥ - Deer's keep a sharp look out on all sides.
- ୮ଣଫଥଏ ଏମଓଚଣ.ଓ ଏମଓଚମଏଥଓ ଚଣଇଣଓ, ଏଥଠଣଓଥଓ ଚଟଚଣ - Horse pricks his ears up, as if he was afraid.

ଏମଓଥ୍ : (ବିରଷ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ)) : ଦୁଃଖିତ ହେବା, ବିଷର୍ଣ୍ଣ ହେବା, ହର୍ଷହୀନ, ଅନୁତପ୍ତ, ନିରଳସ, ଶୁଖିଲା ମୁହଁ - To become sad, pale, remorseful, sorrowful, unhappy - ଚଣ:ଘମ'୍ଇ, ଏମଖଓଚ ଏଥଇଟ, ଣ.ଗମ୍ଇ, ଏଣ.ଗମ୍ଏ, ଚଣଠଥଓ।

- ଏଣ.ଏଚଓଣଖଣଓ ଏଥଇଟ ଏମଓଥ୍ ଣଚଣଇଣ - Baburai's mood is off.

ଏମଓଣ.ଫଓ : (ବିରାଦ୍) - ବି. (ଏଚଇଚଏ) : ବିରାଦ୍ରି, ଜାତିଗୋତ୍ର, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ - Race, community - ୱଣ.ଠମ ଏମଓଣ.ଫଓ, ଏଚଫଣ., ଏମଫ ଏଚଫଣ. ଘଥଘ।

- ୱଣ.ଠମ ଏମଓଣ.ଫଓ ଠଣପଣ ଓଟଓଟ ଣଇଣ-ଇମଖଣ. ଏଟଇଣ - It is better to make matrimonial alliances within race/community/society.

ଏମଓଣ.ଫଣ.ପମ : (ବିରାଦାଲି) - ବି°. (ଓଚଇଚଇ) : ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହିତ ସଂଶ୍ଳୁକ୍ତ - Related to community - ୱଣ.ଠମ ଏମଓଣ.ଫଓ ୮ଣଅ ଠଟଖଣଓ।

- ଏମଓଣ.ଫଣ.ପମ ଘଥଘ ଚଥଓଟ ଏଣଓଚଥ ଓଣଘଣଇ ଚଣଇଣ - Community people are not united.

ଏମଖଚଥଏ : (ବିଚ୍‌କମ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣଇଥଓ) : ଅଥଚ, ବରଂ, ତଥାପି, ପଛେ - Instead of, rather - ଏଣଓଚଓଣଇ, ଏମଖଚଥଏ।

- ଏମଖଚଥଏ ଟମଣଓ ଥଘଣଓ ଓମଏ ଚଓଣମଣଥଣଓ-ଣ, ଟଇ ଓଟଘଙ ଏଣ.ଘ ଚଥଚଥଖଣ - Rather I will prefer work in other house to begging.

ଏମଖଓଥଚ : (ବିଛକ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ)) : ମନ ବିରସ ହେବା, ମନ ଖରାପ କରିବା, ଦୁଃଖ କରିବା, ମାନସିକ ପୀଡା ହେବା - Mental agony, worry - ଘଥଇଟ ଏଣ.ଗମ୍ଏଣଥଓ, ୱମଥମ ଚଣ:ଘମ'୍ଇଥଓ, ଣ.ଗମ୍ଇ ଏଚଏଣ.ଥଥଓ।

- ଘଥଇଟ ଣପଥଏ ଏମଖଓଥଚଣ, ଓଣଠଟ ଠଣଏ ଫଥଖ ଓଚଥଣ.ଗ ଘମ୍ଏଣଓ ଓଟଖଣ ଇଓଣଓ - Don't worry, your beloved will definitely come back.

ଏମଖଣ.ଓ : (ବିଚାର୍) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ)) : ବିଚାର କରିବା, ଭଲମନ୍ଦ ବାଛିବା, ଦୋଷ ତ୍ରୁଟି ବାଛିବା, ଚିନ୍ତା କରିବା, ଅନୁଶୀଳନ କରିବା - To ponder over, to adjudicate, to consider - ଚଖଘଣ.ଓ ଏଓଟଖଣଏ, ଣ.ଇମ ଏଓଣ.ଏମ, ଏଚଓମ ଏଣ.ଗମ୍ଏ ୮ଣଣଣ।

- ଇଥଥଣ ଚଣଠଓଣ ଫଥ ୱଥଠଥ ଘଥଘ ଠଟଏଥ ଏମଖଣ.ଓଣ - We will

discuss this matter together and decide.

ଦାଣ୍ଡଆଡ, ଦାଣ୍ଡଆଡେଇ. : (ବିଚାଡି, ବିଚାଡିୟା) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ଇହଲୋକରୁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଦାୟ ନେଇଥିବା ପ୍ରିୟଜନ - Dear one who has left for heavenly abode - ଅ.ଯାଏ ଚଅଠ ାଅଣଗାଚଓ ପଅ.ଓମଫ ଟ ଫଅଇଅଓ ଅଚଅଇ ଫଚପଅ.ଯ ଓଅଠଟ, ାଅହାଅଥ, ଘହାଅଥ ପଟଇମାା ଓଅାା ଦଅ.ଓମ ଅଚଅଥଅଫ ଚଥ ଏଥଯ (ଇଥଉଅ ଅଯଅଓ ଫଥ ଜଅଓ ଏଅପଅଓ ଜଟଚଥ ଘଟଇଅ)।

ଦାଣ୍ଡଜମ : (ବିଛି) - ବି. (ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ) : ବିଛଣା, ବିଛେଇ ହୋଇଥିବା ଆସନ - Mat spread for sitting - ଫଚଯଚଠ ଦଅଚଜଜଅ ଦାଣ୍ଡଜଇଅ., ଅାଟଫ।
- ଦାଇମ-ଦାଣ୍ଡଜମ ଦାଯ ଅଚଅଇ ଅାଟଫ ଅଚଅଇଅ, ଥଇଅ ଚଥଜଟ ଓଟଠଥଇ ଫଚଯଚଠ ାମଜଅ.ଥଥଓ-ଅ - Mat is spread and let us sit on it and rest.

ଦାଫ : (ବିଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଇଥଅ) : ଖୁଂଟ ପୋତିବା, ଗାଡିବା, ପୋତିବା (ଚାରା) - Fix pole or post, plant - ଜଥଏଥଓ, ଠଯ'ଓଚ ଥଣଥଓ, ଚଜଚଇଟମ ଦାଫ, ଚଅ.ଠମ ଚଅଠଟ ଫଥଏଥଓ।
- ଦଥାଜଅ ଚଥ ଦାଫ ଟଫଅ - Target post is being fixed.
- ଅାଟ ଣଜଅାଠଚଅ ଜଟ ଦାାଚଚାମ ଚଜଚଇଟମ ଚଥ ଦାଫ ଚଟଫ-ଅ - An electric pole was fixed on our courtyard.

ଦାଫଚାପଅ.ଓ : (ବିଦ୍ଲାୟ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଇଥଅ) : ଚାରିଆଡକୁ ଖେଳି ହୋଇଥିବା, ବୁଣିବା, ଚାରିପାଖକୁ ସାମାନ୍ୟ ଓହଳି ଦହଲିବା, ହଲିବା, ଶାଢୀ କିମ୍ବା ଧୋତି କୁଂଚ ଚାଲିଲା ବେଳେ ଏପଟ ସେପଟ ଦଳାୟିତ ହେବା - To be spread or pelted all over, spread out all side and bent down litterer drops of saree swinging - ଦାଥଇଟ ାଜଅଯ ଘଅାଇଇଅଅ ଚଥଓ, ଓଥାଅଘଯଅ ଘଅାଇଇଅଅ ଅଜ ଇଅାଇଟ ପଅଠଅଜ ଠଟ ପମାଥମଫ ଅାଦଓଥ ଚଥଓ, ଫଜଚଠାମ ଚଅାଇଥ ଅଜ ାଅ.ଯମ ଦାଅଫଟ ଚଅାଇଥ ଠଅଯମଅ ଘମାଓଜମ ଘଅାଇଇଅଅଥଓଓ, ଜଚଯଓ ଓଟପଟ ଦାଫଚାପଅ.ଓ ଅାଦଓଥ ଅଚଅଇ ଠଅଯମଅ ଘମାଓଜମ ଦାଫଚାପଅ.ଓଥଓ ଚଅଇଅ।

ଦାଫଚାଜଅ.ଥ : (ବିଦ୍ରାଉ) - କ୍ରି. (ଚଅଇଥଅ) : ଖଣ୍ଡିଆ ହେବା, ବିଦ୍ରିବା, ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହେବା, ଲଡୁ ଏଣେତେଣେ ଅଜାଡି ହେବା - Break into pieces ladu etc - ଘଥାଇଅଓଥଓ, ଜଅ.ଘଚଫଥଓ, ଘଚାମଦଅଓ ଜଅଇଠଟ ଜଜଅଠଟ ଜମାଜମାା ଘଅ.ାମଜଥଓ, ଜଅ.ଠମ ଦାଟଜଅ ଚଟଓଅଚଅଓ।
- ଜଅ.ଠମ ାଚଚାା ମଦ ାଥଚଥାା ଚଟଫ ଚଜଅଚଅ ଦାଟଜଅ ଦାଫଚାପଅ.ଥ ଟଇଅ - When I shacked the handi tukuj (earth ware pot where rice mixed with ferment is stored) fermented rice broke into pieces.

ଦାଫଅ.ଓ : (ବିଦାୟ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଇଥଅ) : ବିଦାୟ ନେବା, ଦେବା - To bid

farewell, to take leave - ଠାଢ଼ଅ.ଟ ଓଏଢ଼ ଽଅଽଏ, ଠାଢ଼ଅ.ଟ ଏଅ୦ଅଏ, ୫ଽ୬୦ଅ.ଽଏଓ।

- ଅଦଟ ଢ଼ଏଦଟ ଠାଢ଼ଅ.ଟଏଓ ଽଅଜଅ - We are taking leave of you.
- ୦ଅ.ଏ୬ ଏଅଏଅଟ ଽଏ ଠାଢ଼ଅ.ଟ ଽଅଢ଼ ଽଠାଜଅ - They bid fareewll to bride and groom.

ଠାଢ଼ଅ.ଦ : (ବିଦାଲ୍) - ଅବ୍ୟୟ (୦ଏଜଏଓ) : ଅମଳରେ, ସମୟରେ - During the time, at that point of time - ଏଯଏଘ, ଘଅ.ଘଟଅ., ଠଟଘଅ ଽଟ, ଏ୬୦ଏ ଽଟ, ୪ଏଯଏଟ ଽଟ, ୧୬ଓ୨ ଽଟ, ୧ଏଯଏଓ।

- ୪ଟଢ଼ଅଟ ଯଅଘଘଅଯ ଽଏ ଠାଢ଼ଅ.ଦ ଽଟଢ଼ଏ ଟଘଟ ଽଏଘ ଢ଼ଏ ଠଅଟ ୦ଅଯଟ'ଟଅ - In ancient forefather's time, there was hardly any lies, and lier.

ଠାଢ଼ଽଅ.ମ : (ବିନ୍ଧାଣ୍) - କ୍ରି. (ଜଅଜଏଅ) : କାଠ ପଟା କିମ୍ବା ଫାଳିଆରେ ଆବଦ୍ଧ କରିବା ବା ଘେରିବା - To encircle with planks or piece of wood and protect - ଓ୬ଘଯଅ. ଠାଢ଼ ଠଅଘଅ ଜଅ୦ଟ ଟ୪ଟଢ଼ ଅଽ ଠଅଓଜ୬ଽଅଟ ଟ୩ଟଢ଼ ଅ.୫୬ଽ।

- ଜଽ୬ଟ୩ଘ ଏଘଅଓ ଢ଼ଏ ଯଅମଅଓ ଢ଼ଏଜଏ ଠାଢ଼ଽଅ.ମଅ ଅଽ ୦ଅଟଏଯ ୦ଟ ଏଟଅ ୫ଟ୦ଅଟ ଽଟ ଯଅ୪ଅ ୦ଅଘଅଓ ଜଅ୦ଟ ଜଏ ୬ଟଽଟଘ ୫ଘଜଅ.ମଅ - House with wooden post support is encircled first with wooden plank or pieces and then plastered with mud on the plank.

ଠାଢ଼ଘଏ : (ବିଦିଲ୍) - କ୍ରି. (ଜଅଟଏଅ) : ବିଦ୍ରୋହ କରିବା - To revolt, to do rebellion, revolution - ଘ୬ଏ, ଠାଢ଼ଘଏ।

- ଢ଼ଟ୪ ଢ଼ଘ୪ଏଯ ଽଟ ଅ.ଠଘ ୦ଟଢ଼ ଟଅଯଅ'୫ଅଽ ଘ୬ଓ ଏଟଟଜ୬ଽଅଟ ଘଏଘ ଜଏ ଠାଢ଼ଘଏଅ - If oppression takes place in the country excessively, the people revolt.

ଠାଢ଼ଽଘ : (ବିଧି) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଯ) : ନିୟମ କାନୁନ୍ - Rules and regulations - ଟଟଓଅଯ, ଜଅ.ଟ୬ଟ।

ଠାଢ଼ଘଟ : (ବିଦିନ୍) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଯ) : ବିଦିନ୍ ଧର୍ମ ବୋଲାଉଥିବା ଲୋକ - A few people who practise Bidin religion - ଠାଢ଼ଘଟ ଢ଼ଽଏଽଏଯ ଘଅ'ଘଅଓ ଘଏଘ।

ଠାଢ଼ଘ : (ବିନ୍ଦି) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଯ) : ମାଙ୍କଡସା - Spider - ଠାଢ଼ଘ।

ଠାଢ଼ଘଘ : (ବିଦିଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (୦ଏଟଏଘ) : ମାଦଳ ନାଗରା ତାଳ ମିଳେଇ ବଜେଇଲେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତାହାକୁ ବର୍ଣ୍ଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ - Descriptive word for sound of the Tumdah and tamak orchestra - ୦ଏଯଢ଼ଅଓ ୮ଅଯଅଜ୬ ଽଘଏଘଘ ଠାଢ଼ଘଘ ୪ଅ୦ଟଓଅ ଅଽ ଽଅ.୪୬ଅ. ଽଅଜ୬ଅ୦-ଅ।

ᱵᱤᱫᱩ : (ବିଦୁ) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁ, ଅଲ୍ ଚିକି ଲିପିର ସ୍ରଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ୧୯୪୨ରେ ଲିଖିତ ପୌରାଣିକ ନାଟକ "ବିଦୁ ଚାନ୍ଦାନ୍"ର ମୁଖ୍ୟ ନାୟକର ନାମ ବିଦୁ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ନାୟିକାଙ୍କର ନାମ ଚାନ୍ଦାନ୍ । ସେମାନେ ଦେବଗଣ ଥିଲେ, ମାନବ ଦେହଧାରୀ ହୋଇ ସାଙ୍କେତିକ ବା ଲିପି ମାଧ୍ୟମରେ କେମିତି ଭାବ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତାହା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋକାଦୃତ ନାଟକ - Bidu is hero of classic play named "Bidu Chandan" written by Pandit Raghunath Murmu, Olchiki inventor, in the year 1942. It is most popular drama where it is shown how to communicate through some signs or symbols - scripts. Name of the heroin in this drama is "Chandan" - "ᱵᱤᱫᱩ-ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ" ᱦᱟᱯᱦᱩᱸ ᱱᱟᱢᱟᱞ ᱠᱷᱚ ᱪᱩᱞᱤᱨᱤᱞᱮ "ᱵᱤᱫᱩ" (ᱦᱩᱲᱩ), ᱦᱩᱸᱨᱤ ᱪᱩᱞᱤᱨᱤᱞᱮ ᱱᱚᱨᱮᱫᱚᱜ ᱢᱩᱱᱫᱟ ᱜᱩ "ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ", ᱮᱱᱟᱭ ᱦᱟᱯᱦᱩᱸ ᱱᱚ ᱩᱱᱤ ᱚᱠ ᱩᱞᱤ ᱯᱚᱞᱚ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱥᱤᱛᱤᱞ ᱪᱮᱫᱟᱜ ᱟᱨᱮᱫᱟᱜ ᱪᱮᱫᱟᱜ-ᱟ, ᱮᱱᱟᱭ ᱚᱜᱚᱨ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱟᱨ ᱩᱱᱤ ᱚᱠ ᱩᱞᱤ ᱦᱩᱲᱩ ᱚᱜᱚᱨ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱱᱚᱨᱮᱫᱚᱜ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱠᱟᱱᱟᱭ ᱠᱟᱱᱟᱭ ᱚᱜᱚᱨ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱯᱚᱞᱚ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱱᱚᱨᱮᱫᱚᱜ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱠᱟᱱᱟᱭ ᱠᱟᱱᱟᱭ ᱚᱜᱚᱨ ᱵᱟᱲᱟᱭ ᱯᱚᱞᱚ ᱵᱟᱲᱟᱭ।

ᱵᱤᱫᱩ ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ : (ବିଦୁ-ଚାନ୍ଦାନ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ଅଲ୍ ଚିକି ଲିପିର ସ୍ରଷ୍ଟା ପଣ୍ଡିତ ରଘୁନାଥ ମୁର୍ମୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ମୁଦ୍ରିତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ପୌରାଣିକ ନାଟକର ନାମ "ବିଦୁ-ଚାନ୍ଦାନ୍" - It is a classic drma book written and published in 1942 by Pandit Raghunath Murmu, inventor of Olchiki script - ᱜᱩᱨᱩ ᱜᱚᱞᱦᱚᱨ ᱯᱚᱨᱤᱠᱷᱤᱛ ᱱᱟᱢᱟᱞ ᱠᱷᱚ ᱦᱚᱞᱟᱜ ᱥᱚᱦᱚᱨᱟᱭ ᱵᱟᱲᱟᱯᱚᱜ ᱯᱩᱨᱚᱱᱤ ᱜᱩ "ᱵᱤᱫᱩ-ᱪᱟᱱᱫᱟᱱ"। ᱮᱱᱟᱭ ᱜᱩ ᱡᱮᱞᱮᱠ ᱮᱱᱟᱯ ᱱᱟ ᱞᱟᱦᱟᱱᱟᱭ ᱯᱟᱹᱨᱛᱷᱚᱢᱟᱭ ᱯᱟᱨᱤᱠᱷᱤᱛ।

ᱵᱤᱫᱷᱩᱣᱟ : (ବିଧୁୱା) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ରାଣ୍ଡି, ଯାହାର ସ୍ୱାମୀ ମରି ଯାଇଛି, ନଷ୍ଟ ଚରିତ୍ରି - Widow - ᱜᱟᱱᱰᱤᱫᱟᱯ ᱚᱱᱟᱜ ᱜᱩᱨᱩ ᱦᱚᱱᱮ ᱚᱱ.ᱜᱚ ᱦᱚᱣᱟᱱ, ᱚᱱᱟᱭᱚ ᱚᱣᱟᱣᱟᱜᱮᱱ. ᱚᱱᱪᱚᱚᱱᱟᱯ ᱯᱱ.ᱛᱟᱜᱚ।

ᱵᱤᱫᱮᱥᱤ : (ବିଦେଶୀ) - ବିଂ. (ଗ୍ରାମ୍ୟ) : ପରଦେଶୀ, ବିଦେଶୀ - Foreigner, foreign - ᱥᱟᱦᱟᱜ ᱜᱟᱣᱚᱪ ᱱᱟᱴᱮᱱᱟᱜ/ ᱱᱟᱴᱟᱣᱟ।

- ᱵᱤᱫᱮᱥᱤ ᱜᱚᱫᱟ - Foreigner.
- ᱵᱤᱫᱮᱥᱤ ᱯᱱᱟᱯ - Foreign goods.

ᱵᱤᱫᱮᱥ : (ବିଦେଶ୍) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବିଦେଶ, ପରଦେଶ - Foreign country - ᱥᱟᱦᱟᱜ ᱜᱟᱣᱚᱪ, ᱵᱤᱫᱮᱥ।

- ᱮᱱᱟᱭᱟᱜ ᱵᱤᱫᱮᱥ ᱴᱮᱱᱟᱜ ᱜᱚᱫᱟ ᱦᱚ ᱱᱟ.ᱴᱦᱟ.ᱜ ᱦᱚᱱᱮᱱ - Now-a-days people are more interested to go to foreign country.

ᱵᱤᱨᱩᱨ : (ବିୟୁର୍) - କ୍ରି. (ଭଦଭଥଅ) : ଘୁରି ଆସିବା, ଘୁର୍ଣ୍ଣନ ହେବା, ପରିକ୍ରମଣ

କରିବା, ଘୁରି ଘୁରି ଫେରି ଆସିବା - Revolve, to come back, revolvingly - ଅ.ଭ୍ୟ ଏମାଏଓ, ଅ.ଭ୍ୟ ଅ.ଭ୍ୟ ଠେ ଜ୍ୟଅଅ.ଘ।

- ଫଟେ ଭଥ ଦଅ.ଭ୍ୟଜଦେ ଏଅ-ଓଥେଦଅଁଭ, ଫମେଥଏ ଭଥ ଠମଭ୍ୟଜଦେ, ଏଟେଦଅଓ ଯଅ ଭ୍ୟଠମ ଜଟ ଏଅ-ଓଥେଦଅଁଭ ଠ୍ୟଠେ ଫଥଭ ଜଅଓଟ ଠଅଦ, ଠଅଘଟ ଯଅ ପଅଘଟ ଜଟ ଏଅ-ଓଥେଦଅଁଭ ଓ୍ୟଠଜ୍ୟଫ ଫଥଭ ଦଅଏଟଫଟଫ - Gosain! May be earth revolved round or country came back with new season, magpie ribbon started warbling on the top of the peepal tree and lion is snoring behind the descending roots of banyan tree.(Baha song)

ଠମଘଥଠ, ଠମଘଥଫଓ : (ବିପତ୍, ବିପଦ୍) - ବି. (ଏଦଦଏ) : ବିପଦ - Danger - ଠଥଠଅଜଅଦଅଓ, ଥଓଜଥମଥଦ।

ଠମଠଜଓମ ଜଅ.ଦମ : (ବିଡ୍‌ଗୀ ରାନୀ) - ବିଂ. (ଓଜଦଏଦ) : ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୌନ ଲାଳସାଗ୍ରସ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ, ଅଦମ୍ୟ ଯୌନ କ୍ଷୁଦା ଥିବା ଲଳନା - Extremely sexy woman, woman with extreme sexual greed - ଏଠମଦଏଠମ ଏଥଘଥଓ ଦଅଦଅଓ ଏଜଘମ।

ଠମଠଅ. : (ବିଣ୍ଡା) - ବି. (ଏଦଦଏ) : ବିଡା, ଧାନ ବିଡା - Bundle - ଠମଠଅ., ଠଥଦ।

- ଯଓଘଓ ଠମଠଅ. - Bundle of paddy with straw.

ଠମଠଅ.ଥ : (ବିଡାଉ) - କ୍ରି. (ଚଅଦଥଅ) : ପରୀକ୍ଷା କରିବା - To test, examine - ଘଥଜଥଚ, ଘଥଜଚଖଅଥ, ଖଅଚଖଅ, ଠମଦମଠ।

- ଓମଫଖଜଅ. ଚଥ ଓଅଦଟଫ-ଅ ଖଟ ଠଅଓଅ, ମଏ ଠମଠଅ.ଥ ଚଟଫ ଚଥଥଅ - I tested the children, whether they are capable or not.

ଠମଠମ : (ବିଣ୍ଡି) - ବି. (ଏଦଦଏ) : ନଡାରେ ତିଆରି ଚକ୍ରାକୃତି ଆସନ, ଯାହାର ଉପରେ ମାଟି ହାଣ୍ଡି ସ୍ଥିର ହୋଇ ବସି ପାରିବ - A straw stand for earthen pots, the rim round the bottom of any vessel to make it stand steadily - ମଏଚଏଠ ଫଥଘଥଯଥଓ ଠଅଚଖଜଅ ଠଏଦଠ ଜଟଜଅଓ ଓ୍ୟପଅ.ଖ ଫଥଘଥଯ ଫମଘମପ।

ଠମଠଏଠ : (ବିଣ୍ଡୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଦଥଅ) : ଓଠ ଓଲଟାଇ ଅପସନ୍ଦ ସୂଚନା ଦେବା - To turn lips up to incite someone, to show unwillingness - ପଏମଠ ଠମଠଏଠ, ପଅ.ମମଠ, ଠଅଓ ଚଏଦମଖଅଓ ଜଟଖଅଓ ଜଦଏଫଏଓ, ଠଅଓଅଠଅଓଖ।

- ପଏମଠ ଚଥ ଅପଥଯ ଠମ'ଠଏଠ ଠଅଘଅଅଖଅ ଠଅଓଚଜଅଦଦ ଯଥଘଅ ଚଥଏ ଘଥଚଥଠ ଯଟଖଅ - Don't turn your lips up to me, otherwise I will give you punch on your mouth.

ଠମଦ : (ବିନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଥଦଥଓ) : ବିନା - Without - ଠମଦ, ଠଅଓ ଚଅଓ ଚଅଠଟ।

- ଏମ୍ଏ ଏଡ୍ୟୁକେଟ୍ ଚଠ ଫଡ ୟୁଜଏଜଡ ଓଟ ଏଚ୍ଏଏସ୍ଜ.ଡଡଓ-ଜ - Curry without salt tastes less.

ଏମ୍ଏ : (ବିନ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଉଟଡଓ) : ଦୁଇ ଜଣକୁ ବୁଝାଉ ଥିବା ଶବ୍ଦ - Indicating word for two persons - ଏଜସ ଯଡଘ ୟୁଜ ଏଟଏସଜସଡଓ ଜ.ଘଜ.।
- ଜ.ଏମ୍ଏ ଫଡ ଜାଡ ଏମ୍ଏ ୟୁଟୁଡଓ-ଜ - You two shall not go.

ଏମ୍ଇମ୍ଏ : (ବିନିଡ୍) - ବି. (ଏଚ୍ଇଚ୍ଏ) : ପରୀକ୍ଷା - Examination, test - ଏମ୍ଏଜ.ଡ, ଘଚ୍ଚଚସଜ.।
- ୱାଡଠ ଜଝଟଠମ୍ଟଜ. ଏମ୍ଇମ୍ଏ ଫଡଚଡ ୟୁଜ.ଠ ଜଚଜଫ-ଜ - All the students have passed the test/examination.

ଏମ୍ଘଚମ : (ବିଲ୍କି) - କ୍ରି. (ଚଜଇଡଜ)) : ଡରିବା, ଡରିଯିବା - To be frightened, afraid of - ଏଡ଼ଠଜଡଡଓ, ମଜମଚଚଜଓ, ଝଡଯଚଜଜଡଡଓ, ଏଚଜମ୍ଘଚଜ.ଡଡଓ।

ଏମ୍ଘମ : (ବିଲି) - ବି. (ଏଚ୍ଇଚ୍ଏ) : କାରାଗାର, କୟଦୀଘର, ଜେଲ୍ଖାନା - Prison, jail - ୱାମଡଜ ଚଚଜଇଜ, ଚଜ.ଟଫଜ.ଡ।
- ଜାଜ୍ଟ ୟୁଜାଜଓ ଜାଜଡଯ ଜଜଓଜେଡଡଓ-ଜ, ଏମ୍ଘମ ଜଜ୍ଟ ଯଜ.ଘମ ଯଟଟେଜ - Don't beat us, we will send you to jail.

ଏମ୍ଜାଜଜ.ଯଜ : (ବିଟ୍ଲାହା) - କ୍ରି. (ଚଜଇଡଜ)) : ଅଜାତିଆ ହେବା - To be ostracised, excommunicated - ୱାଜ.ଠମ ଏଜଯଟଜଜଡଓ, ଜାୱାଜ.ଠମଟେଜ.ଓ।

ଏମ୍ଜାଜଡ : (ବିଟଲ୍) - ବିଂ. (ଓଚ୍ଇଚ୍ଏ) : ଅଜାତିଆ ହୋଇଥିବା - Ostracised - ଏମ୍ଜାଜଜ.ଯଜ ଜାଚଜଇ ଯଡଘ, ଏମ୍ଜଜ.ଫଏ ଚଚଡଇ ଏଜଯଜଜଟ ଜାଚଜଇ ଚଡ।

ଏମ୍ଜାଜଡ ଘଚଜଘଚ : (ବିଟଲ୍ ମୁର୍ମୁ) - ବି. (ଘଚ୍ଇଚ୍ଘ) : ମୁର୍ମୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ଏକ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ - Sub-sept of Murmu sept of santals - ଏମ୍ଜାଜଡ ଘଚଜଘଚ ଘଜ.ଜମ୍ଇ।

ଏମ୍ଜାଚଜ.ଜ : (ବିଠାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଉଟଡଘ) : ବସିବା, ବସି କରି - To sit, sitting - ଫଚଘଚଏ, ଫଚଘଚଏ ଚଜଠଟ।
- ଫଚଘଚଏ ଏମ୍ଜାଚଜ.ଜ ଚଜଠଟ ଏଚଜଟମ ଏଜ.ଘମ୍ଜ ଏଡ ୮ଜ.ଘଜ.ଟେଜ - Sitting together let us report to each other about well being.

ଏମ୍ଜମ : (ବିଟି) - ବି. (ଏଚ୍ଇଚ୍ଏ) : ଝିଅ, ନିଜ ଝିଅ - Daughter - ଏଜଘଜଇ-ଘଜଜ।

ଏମ୍ଜାଚମ୍ଟେଜ. : (ବିଠିୟା) - କ୍ରି. (ଚଜଇଡଜ)) : ବେଠି ଖଟିବା - Work without any wage - ଏମ୍ଇ ଚଚଘଜ.ଟ ଠଟ ଚଚଜଜାଜଜଡଓ, ଘଡ୍ଜ ଠଟ ଚଜ.ଯମ୍ଜ।
- ୟୁଟଫଜଟ ଜଜାଏଚ ୱାଜ.ଜମ୍ଜ ଯଯଡଘ ଜଟଫଡ ଚଠମ୍ଏଚଠମ ଏମ୍ଜାଚମ୍ଟେଜ. ଚଡ ଚଚଜଜାଜଜଟ୍ଜାଜଡ ଚଜଇ ଠଜଯଟ'ଓ - During the time of rule of King , people were forced to work without any wage.

ଏମ୍ଜାଚମ୍ଜ : (ବିଠି) - ବି. (ଏଚ୍ଇଚ୍ଏ) : ବେଠି ଖଟିବା - Work without wage - ଏମ୍ଇ ଚଚଘଜ.ଟ ଠଟ ଚଜ.ଯମ୍ଜ।

ᱚᱟᱚᱟᱩ : (ବିବିଞ୍ଜ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ସାପ (ଛୁଆମାନଙ୍କର ଭାଷା) - Snake - ᱚᱟᱩ, ᱫᱟᱜᱩᱱᱟᱱ. ᱦᱮᱜᱮ ᱚᱟᱚᱟᱩ ᱯᱟᱮ ᱦᱟᱣᱟ ᱦᱮ ᱚᱮᱚᱮᱱᱤ ᱮᱞᱮ ᱦᱮᱣᱮᱱ.

ᱚᱞᱟᱣ : (ଭିତ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : କାନ୍ଥ - Wall - ᱮᱞᱟᱱᱛ ᱚᱞᱟᱣ ᱩᱟ'ᱚᱱ., ᱦᱟᱣᱚᱞ।

- ᱚᱱᱚᱮᱫᱮᱞᱮᱱ.ᱢᱟ ᱡᱮᱞ ᱡᱮᱩᱫᱮᱫᱮᱱᱛ ᱮᱞᱟᱱᱛ ᱜᱩᱞᱩᱱ.ᱱ ᱚᱞᱟᱣ ᱩᱟ'ᱚᱱ. ᱨᱟᱱᱟᱞ ᱩᱮᱚᱱᱮᱣ ᱦᱮᱜᱮ ᱱᱟᱯ ᱫᱟᱜ.ᱚᱢ ᱜᱱ.ᱮ ᱱᱦᱱᱜ ᱯᱟᱦᱱ ᱵᱟᱹᱞᱟᱱᱜ-ᱱ - Plastering and painting of walls of tribal houses in Babanghati looks like running train. /Plastering and paintings of tribal houses walls looks like running train.

ᱚᱞᱟᱣᱟ, ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ. : (ଭିତ୍ରି, ଭିତ୍ରା) - ବିଂ. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଭିତର ଅଂଶ, ପଟେ - Inner part, side - ᱚᱞᱟᱣᱟ ᱰᱟᱜ।

- ᱚᱞᱟᱣᱟ ᱰᱟᱜ ᱜᱮ ᱢᱯᱮᱯ ᱚᱮᱯᱮᱫᱮᱢ - Don't enter into inner part of the house.

ᱚᱞᱟᱣᱦᱩᱵᱩᱵᱮᱱ.ᱛ : (ଭିତ୍‌କୁଳାୟ୍) - ବିଂ. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : କାମଦାମ କିଛି ନ କରି ଖାଇ ପିଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ବୁଲାବୁଲି କରୁଥିବା ପିଲା - Children with good health, taking food of their choice, moving around with no purpose without any regret or repent - ᱱᱮᱯ ᱩᱮᱢᱞᱛᱮᱜᱩ ᱦᱟᱣᱟᱛ ᱩᱞᱟᱱᱯᱟᱛ ᱱᱟᱹᱨᱟᱢ ᱫᱟᱜ.ᱨᱮᱱ. ᱜᱟᱜᱩᱱᱟᱱ.

- ᱱᱮᱢ ᱚᱞᱟᱚᱦᱩᱵᱩᱵᱮᱱ.ᱛ ᱜᱮ ᱥᱟᱠᱟᱚ ᱟᱮ ᱚᱱᱛ ᱢᱟᱚᱱᱛᱮᱱ - That lazy fellow does not do anything.

ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ.ᱱ : (ଭିତାର୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଧାନ ଘରର ନିଭୃତ ସ୍ଥାନ, ଯେଉଁଠାରେ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ଶୁଦ୍ଧପୂତ ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା "ହାଣ୍ଡିଆ"କୁ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ପୂଜା ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ନାମରେ କରାଯାଇଥାଏ - Bhitar is inner part of the house where no outside people are allowed to enter there, except in certain occasions, even married away daughter is prohibited from entering there. This is very exclusive and sacred place in side house of santal people. Santals believe in living with dead, i.e. spirits of dead ones - ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ.ᱱ ᱜᱮ ᱣᱟᱱᱩᱡᱟᱱᱟ ᱚᱮᱜᱮᱱ ᱚᱛᱱᱛ ᱦᱮᱜᱮᱱᱛ ᱳᱞᱱᱮ ᱦᱟᱱᱮᱱ। ᱮᱮᱱᱟᱜᱮ ᱚᱞᱟᱦᱯᱟ. ᱯᱟᱚᱟᱱᱱ ᱱᱟᱺ ᱳᱟᱱᱣᱮᱫᱮᱱ। ᱮᱳᱮ ᱜᱮ ᱮᱞᱮᱱᱛ ᱣᱟᱱᱟᱜ ᱣᱟᱱᱟᱜᱮᱱᱛ ᱱᱟᱺ ᱥᱟᱱᱚᱟᱱ ᱱᱟᱱ ᱥᱟᱠᱟᱚ ᱣᱟᱱᱟᱜ ᱜᱮ ᱚᱱᱦᱮ ᱚᱮᱯᱮᱫᱮᱢ। ᱣᱟᱱᱡᱟᱱᱚ ᱱᱦᱱᱮ ᱣᱟᱱᱟᱜᱮᱱᱛ-ᱛᱱᱟ ᱣᱟᱱ' ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ.ᱱ ᱚᱮᱯᱮᱫᱮ ᱜᱮ ᱯᱟᱱᱮᱱ ᱜᱮᱛᱮᱱ। ᱩᱟᱱᱟᱱᱚ ᱩᱵᱮᱱ.ᱛ ᱱᱟᱱ ᱥᱟᱠᱟᱚ ᱴᱮ.ᱜᱵᱮ ᱦᱟᱱ.ᱯᱟ ᱣᱟᱱᱡᱟᱱᱚ ᱣᱟᱱᱟᱜᱮᱱᱛ ᱦᱮ ᱭᱵᱟᱵᱚ ᱵᱟᱱᱩᱟ ᱜᱟᱱᱩᱜᱮ

ଠଣଘଣଇ ଜଣଓ ଚଥ ୟଥଠଥଛଣ, ଥଇଣ ୟଓଣଠଣ ଘଣଘଅଣଘ ଠଥଡେଣ ଠଓଛଓ ଚଥ ଘଅଛଅଏ ଚଏଣ.ମ ।ଅଚଓଓଣ ଘଥ ଠଓଗଠଠ.ଛ ଛଅଚଥ ଠଥଡେଣଜେଣ। ଠଥଡେଣ ।ଥଘଥଚେ ଜଥ ।ଣଥଡଣଜ ଓଥଘଚଅ ଚଥଜଥ ଠଓଗଠଠ.ଛ ଜଥଚଥ ଠଥଚଥଇ ଓଅଜେଣ ଣଛ ଠଥଡେଣ ୮ଣଘଣଜେ ଛଅଜଥ ଚଥ ଜଏଅଏଠ ଓଅଜେଣ।

ଠଓଗଠଠ.ଛ ଜଏଥଣ.ଛ : (ଭିତାର୍ ଦୁଆର୍) - ବି. (ଏଚଏଏ) : ଧାନ ଭାଡି ତଳେ ଥିବା ପୂଜା ସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ପ୍ରବେଶ ପଥ, ଦ୍ୱାର - Entrance of Bhitar (inner part) - ଠଓଗଠଠ.ଛ ଠଥଚଥଇ ଜଏଥଣ.ଛ, ଠଓଏଚଣ. ଚଣଠଣଛ ଛଅ ଘଅଇଣଜ ଠଓଗଠଠ.ଛ ଠଥଚଥଇ ଜଏଥଣ.ଛ ଘଥଛ।

ଠଓଗ'ଓଏଘଣ.ଥ : (ଭିଙ୍ଗ୍‌ଲାଉ) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ) : ଭାଙ୍ଗିବା (ହାଟ) - To end of the show, close the market - ଘଣା ଠଓଗ'ଓଏଘଣ.ଥ, ଘଣଠଣ ଠଓଗ'ଓଏଘଣ.ଥ, ୟଣଠଣ, ଘଏୟଣ.ଜ।
- ଘଣା ଘଥଘ ଚଥ ଠଓଗ'ଓଏଘଣ.ଥ ୟଣଠଣ ଅଇଣ - People who had come to market, all went back.

ଠଓଗଚଏଗ : (ଭିଲ୍‌କି) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ) : ବାହାନା କରିବା, ଏଣେତେଣେ କହି ଭଣ୍ଡାଇବା - To cheat, to pretend, flatter - ଘଣଇଣ ଇଓଣଥଓଣ ଚଥୟଓଇଣ, ୟଓଏଠଗ ଚଣଠଅ ଅଘଅ, ଠଓଥଘଥଚ ଛଥଘ ଠଣଘଣ ଚଣଠଅ ଅଘଅ ଠଓଏଠଠଏ।
- ଗଏ ଚଥଜଥ ଣଚଥଏଘ ଠଓଗଚଏଗ ଠଣଘଣଡଗଏଏଣ, ଣଘଣଣଡ ଥଇଥଚ ଚଣଠଓଣ ଚଥଜଥଏଏ ଠଣଠଣଣଡ ୟଣଠଣ ଣଚଣଜ-ଣ - Don't try to flatter me, I have already known your hidden agenda.

ଠଓଗଚଏଗ : (ଭିଲ୍‌କି) - ବି. (ଏଚଏଏ) : ଯାଦୁଖେଳ, ଡରିଯିବା - Magic show, to be startled, afraid - ।ଣ.ଜଏ ଠଗଛଜଣ.ଘ ଛଅଡଣଜ ଚଓଅଚ, ।ଣଠଚଣ ଠଓଗଘଚଗଡ।
- ଏଅଚ ଠଓଗଚଏଗ ଅଇଣ.ଘ - The sight frightened me.
- ଘଣଠଅ ଚଥ ଠଓଗଚଏଗଡଅଜ-ଣ, ଜଏ-ଏଅଚ ଣ.ଓଏଡ ଘଅ - Magic show is going on there, go and witness it.

ଠଓଗ।ଣ.ଥ : (ଭିଜାଉ) - କ୍ରି. (ଚଣଇଥଣ) : ଭିଜି ଯିବା, ଓଦା ହେବା - To be drenched, wet - ଥଜଣଓ, ଚଥଘଣଜଥଓ।
- ଘଥଚଣଇଣଓ ଜଣଓ ।ଣ.ଘଗ ଠଅଜଥ ଥଠ ଚଥ ଠଓଗ।ଣ.ଥ ଏଠଣ.ଛଅଇଣ - Soil became wet and soft in yesterday's rain.

ଠଓଗଘଚଏଠ : (ଭୀମ୍ କୁଣ୍ଡ) - ବି. (ଏଚଏଏ) : ଭୀମକୁଣ୍ଡ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଓ ଗଭୀର ଜଳ କୁଣ୍ଡ । ଏହା ବୈତରଣୀ ନଦୀରେ ଅଛି । ଏହି କୁଣ୍ଡ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ଠାକୁରମୁଣ୍ଡା ବଜାରରୁ ପ୍ରାୟ ୨୦କି.ମି. ଦୂରରେ ଅଛି ଏବଂ କେନ୍ଦୁଜୁଆଣୀ ଗ୍ରାମରୁ ୧୫କି.ମି ଦୂର ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଯାଇଥିବା ସଡକରେ ଗଲେ କୁଣ୍ଡ ପାଖକୁ ଯାଇହେବ । ଏହା ଏକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥଳ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳ ମଧ୍ୟ । ଏହି କୁଣ୍ଡଟି ପଥର ସନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଅଛି । ଏଠାରେ ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତି ସମୟରେ ମକର

ବୁଡ ପକାନ୍ତି । ଏହି କୁଣ୍ଡର ସାମାନ୍ୟ ଉପର ଆଡକୁ ଗଲେ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଜାଂ ବାହା ତୁପୁନାଇ ଘାଟ (ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ) ଘାଟ ଅଛି । ଏଠାରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜାନୁଆରୀ ୨୦ ତାରିଖରେ ସାମୂହିକ ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କର ସମାଗମ ହୁଏ - Bhim Kund is a tourist spot, 15 k.m. away from a place on the road side named Kindujuani towards south. It is a huge and deep water reservoir in the gorge of Baitarani river. It is in the border of Mayurbhanj district and Keonjhar district 30k.m. from Karanjia town and Sub-divisional headquarter of Panchpir Sub-division of Mayurbhanj district. People dive on the occasion of Makar Sankranti in the reservoir situated in the upstream of Main Kund, Marang Buru Dandher (bone immersion ghat) of santal is in short distance in upstream of main kund (reservoir). Mass bone immersion function is performed by santals in this Jang Baha Tupu Ghat (bone immersion river ghat) on 20th January every year. Lakhs of people gather there on that occasion - ଏଣ୍ଡୁଏଡ଼ିଏ ଫଳ ଯନ୍ତ୍ରଜଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନ (ଏଥରେଜନ୍ତ୍ରଜମ୍ଭ ଉତ୍ପାଦନ) ଯନ୍ତ୍ରଟଜଙ୍କ ଟମ୍ବୁତ୍ତଜ୍ଞନ.୦ ଯନ୍ତ୍ରଜଙ୍କ ଜନ୍ତ ଉନ.ଘମ୍ବ ଫଜନ୍ତଘଜନ ଚଜଟଜନ, ଟଟଜଫଟ ଫମ୍ବଥମ୍ବ ।ଜଙ୍ଗଟଜନ୍ତ ଚଜଜନ.ଟ।ମ୍ବ ୟଜଟଠଜନମ୍ବ ଜ.୦ଚ ଚଜଜଟ ଓ ଚମ୍ବପଥଯମ୍ବ।ଜନ୍ତ ଫଚଚଜମ୍ବଟ ୟଠଘଠଫ ନ୍ତଠ ଯଠଟଜନଓ-ଜ୍ଞ। ।ଜଜନ.ଚଚନ୍ତଯଚଜ୍ଞନ. ଚଜଜଟ ଫଥ ଥଟଚଜନ୍ତଠ ୧୦ ଚମ୍ବପଥଯମ୍ବ।ଜନ୍ତ ୟଜ:ଓମ୍ବ୍ୟ ନ୍ତଠ ଯଠଟଜନଓ-ଜ୍ଞ। ୟଜନଚନ୍ତଜ୍ଞ ।ଥଘଥଥଓ ଘଥମ୍ବ ଥଟଜ ଯନ୍ତ୍ରଜନଓ ଫଜନ୍ତଘଜନ ଖଠ୦ଜଟ ନ୍ତଠ ଯଠଟଜନଓ ଜନ୍ତ ଘମ୍ବଫ।ଜଓ ଫଜନ୍ତଘଜନ ନ୍ତଠ ଫଥଟ ଜ୦ଠଚଥଟ ୬ଘ ଝଜଜନ୍ତଖଜନଓ-ଜ୍ଞ। ଟ୍ଟ୍ୟଠଟ ଫଥ ଫଘମ୍ବନ୍ତମ୍ବ ଖଜ.।ଜ.ଟମ୍ବ ଜନ୍ତ ନ୍ତଜମ୍ବଥଟ ୦ଠଓଠ ଝଠନ୍ତଠ।ଘ ଜଚଚଜଟ ଜଘଠଘଚଚଜଠଘ ଘଠଜ ଜଠଚଚଜଟଟଜ ଟଠ୦ଥଟନ୍ତ ଜନ୍ତ ଘଥଥଥଓ ଚଥ ଜ.ଖଚନ୍ତ ଓଥଫଥଓ-ଜ୍ଞ। ଟଟଜ ଫଜଓ ଫଜନ୍ତଘଜନ ଖଠ୦ଜଟ ଟଠଫ ନ୍ତଠ ଟଜଟଠଜନମ୍ବ ଚଥଟଜଓ ଘଥଓ ଟଜଟଠଜନ ୦ଘଝଘଟଜ.ଓ ଓନ୍ତଜ।ଓ ଯନ୍ତ୍ରଜନଓ ଘଠଜନ୍ତ ଫଜ.ଫନ୍ତଠନ୍ତ ଯଠଟଜନଓ-ଜ୍ଞ। ଟଟଜ ଓନ୍ତଜ।ଓ ନ୍ତଠ ଟଜନଚନ୍ତଜ୍ଞ ।ଜଜନ୍ତଘଜନ ୟଠ ୦ଜ.ନ୍ତମ୍ବ ଘମ୍ବପଥଓ ଫମ୍ବଟଥଯ ଘଥମ୍ବ ଯମ୍ବଫ ଫନ୍ତଜଘଜ ୦ଠ ।ଜଜନ୍ତ ଘଠଜନ ଚଥଟଜଓ ଚଥ ।ଥଘଠଖଜଜନ୍ତ। ଚଟ ।ଥଘଥଥଓ ଟ.ଘଠ ଜ.ଘମ୍ବ ଟଜ.ଓଠ ଘଥମ୍ବ ଚଥ ।ଜଜଥନ୍ତନଓ-ଜ୍ଞ। ଟଟଜ ଓଜଘଜ ଓନ୍ତଜ।ଓ ।ଜଜଘଜନଓ ନ୍ତଠ ଯଜନ୍ତଜଓ ଘଠଜନ୍ତ ଫଜ.ଫନ୍ତଠନ୍ତ ଘଟ ଘଟଟଜନଥ ଜଚଚଜଟଜଜନ୍ତ।

ଘଜମ୍ବଟମ୍ବଜ.ଥ : (ଭିସ୍ଫୋଉ) - କ୍ରି. (ଚଜଟଥଜ) : ଫାଳ ହୋଇଯିବା, ଫାଟିବା - To tear apart - ଘଥଟଜଓ ଚଜଠଟ ଘଥଓଥଘଥଓ। - ଓନ୍ତଜଟଜ।ଜଓମ୍ବ ଘମ୍ବପମ୍ବ ମ୍ବଚ୍ଚ ଚଜଠଟ ଘଜମ୍ବଟମ୍ବଜ.ଥ ଟଟଜ - Ripe jackfruit fell down from tree, it tore apart.

ଠଽ୸ଂଢ଼ଅ.ଘ : (ଭିନ୍ଦାଲ୍) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ପକାଇ ହେବା, କଚାଡି ହୋଇ ପଡିବା, ପଡିବା - To stumble down, to fall down - ଠଽ୸ଂଢ଼ଅ.ଘଅଓ, ଲ୬ଠଅଓ, ବଅଠଫଅଓ, ୮ଅଠଅଫଅଓ।

- ଯଅଘଅଯ ଯଅଘ ଠଅଘଅଯ ଅବଅଢ଼ ଠ୬ବ୬ଏ ଟ ଠଽ୸ଂଢ଼ଅ.ଘ ଟଫଅ - Old man fell down while walking./ Old man stumbled down while walking.

ଠଽ୸ଠ୸ : (ଭିଡି) - ବି. (ସ୬ଫ୬ଯ) : ମେଣ୍ଢା - Sheep - ଠଽ୸ଠ୸।

ଠଽ୸ଫଅ. : (ଭିନା) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ଅଲଗା ହେବା, କରିବା - To separate - ଠଽଅଓ୬, ଠ୸ଫଅ., ଅବଅଓ୬।

- ଠଅଭଯଅ ବଅ ଠଽ୸ଫଅ. ଟଫଅ - Brothers were separated.

ଠଽ୸ଘ : (ଭିଳ୍) - ବି. (ସ୬ଫ୬ଯ) : ଭିଡ - Crowded, crowd - ୬ଟଠଟଢ଼ ଘ୸୬୸ଢ଼, ବ୬ଘ୸ଠ, ୮ଅ'ବ, ଅ.ଠ୸ ୮ଅ'ଓଟ ଯଅଘ ଘ୸ଢ଼ ୮ଽଟଫ ୮ଅଅ୬ଅଓ।

- ଠଽ୸ଘ ୪ଟଢ଼ ଘଅଠଽଟ ଅବଅଯ ୪ଟଫଅଓ-ଅ - You never go to the crowded side./Don`t go to crowded area.

ଠଽ୸ଘବଅ.ଢ଼ : (ଭିଳ୍କାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଅ) : ଡରାଇବା, ଉତ୍କାଇବା - To frighten to scare, disturb - ଘଽ୸ଫଓଅ.ଢ଼, ଯଅଫଠଟ ଫଽଅଠଟ ବଅଓଅ ଘଽଅ.ଠ୸, ଠ୸୪ବ.ବ, ୮ଅ୮ବଅଓ, ଯଅଫଠଟ ଫଽଅଠଟ ଢଅ.ଘ।

- ଠଅ.ଓ୬ଽ୸ ବଢ଼ ଠଽ୸ଘବଅ.ଢ଼ ଟଫଅ - Cattle were frightened and started running hither and thether.
- ଅ.ଠ୸ ୪ଅ'ଓଟ ଘଢ଼୪ଠଅ ୬୸ବ ବଢ଼ ଅ.ଠ୸ସ ୬ଢ଼ଓ ବଅଫଅ, ସଟବ ବଢ଼ଘ ଅଽ ଅବବଢ଼ଘ ଠଽ୸ଘବଅ.ଢ଼ ବଢ଼ଢ଼ଅ - Many deers are grazing carelessly, see them and don't disturb/ scare them.

ଠଽ୸ଘବ୸ : (ଭିଳ୍କି) - କ୍ରି. (ବଅଫଅଢ଼ଅ) : ଡରିଯିବା, ଚମକିବା, ଭୟଭୀତ ହେବା, ଭୟରେ ଇତଃସ୍ତତଃ ହେବା - To be frightened, afraid of - ୮ଅ୮ବଅ ଠଽ୸ଘବଘ୸ଓ, ଠଢ଼ଠଢ଼ଽଢ଼ଓ, ଘଢ଼ଘବଅଢ଼ଢ଼ଓ।

- ଘଅ~ ଠଢ଼ଠଟ ଓଢ଼ୟଅ'ଟ, ଢ଼୸ୟଢ଼ଘ ୮ଟ ୟଅ'ଓଽଅଽଅ, ଯଢ଼ଽ ବଢ଼ଽଟ ଅବଢ଼ ୮ଟ ୮ଅ୮ବଅ ଠଽ୸ଘବଘ୸ଓ ଘଅ - O! Gosain (god) we will travel around, let there be no scare and fear for us.

ଠଽ୸ଘ ଠଽଅଘ : (ଭିଳ୍ଭାଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଢ଼ଫଢ଼ଘ) : ଏଣେତେଣେ ଛତ୍ରଭଙ୍ଗ ଦେବା, ପଳାଇବା (ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ), ଦୌଡି ପଳାଇବା - To escape quickly, run away - ଯଅଫଠଟ ୟଽଅଠଟ ଠଽଅଠଅଠଅ ଠଽଅଠବଅ ଘ୸ଽ ଢଅ.ଘ ଘଢ଼ଘବଅଢ଼ଓ।

- ଘଢ଼୪୸୮ ଢଅଢଅଅ ବଢ଼ ଟଯଢ଼ଠ ବଟଢ଼ ବଽଅଫ ଯଢ଼ଘ ଠଽ୸ଘ ଠଽଅଘ ବଢ଼ ଢଅ.ଘ ବଟଢ଼-ଅ - When police started lathi charge, people ran away in their own ways.

ଭଲମନ୍ଦ.ଣ : (ଭିଳାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଦଉଅ) : କଥା ପହଂଚାଇବା, ଖବର ଦେବା - To inform, to deliver message, to give news - ବଅଠଣଅ ୟଟାଟଣ, ବଣଅଭଅଣ ୟଟାଟଣ।
- ଯଅଦଅଣଓ ଓଅ ଽଦବଽ ଢଣଣଟ ବଅଠଣଅ ଭଅ ଭଣମଅଣ.ଣ ଢଟଓଟ, ଠଅଓଅଯ ଠଟ ଅଣ ଟାଅଣଓ ବଅଠଣଅ ଓଅ - First of all let us inform this to them, thereafter rest of things are to be looked into.

ଭଲମଅଣ.ଣ : (ଭିଳାଉ) - କ୍ରି. (ବଅଦଉଅ) : ଲଗାଇବା, ଲାଗି ଲାଗି ପାଖକୁ ପାଖ ରଖିବା, ଭିଡି କରି ଲଗାଇବା - Put lose to each other, close tightly - ଭଣଅବଅ ଭଣମଅଣ.ଣ, ଅଣ ଭଣମଅଣ.ଣ।
- ୟମଢଢମ ଭଣଟ ଢଟବଅ ୟମ ଭଣମଅଣ.ଣ ବଅଓ ଯଟ - Close the door tightly./ properly

ଭଣମଅଣ. : (ଭିଳା) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ଗୋଠ, ଗାଈ ଗୋଠ - Herd, herd of cattle - ଓଅଟ, ଠଅଃଓଽଣମ ଓଅଟ।
- ଅଢଟ ଭଣମଅଣ. ଣମଦମଟ ଢଟଟଭଣଠ ଅଢଟ ଓଅଟ ଣଟଭ ଘଟଟ ଯଟଯ ଯଟୟଅ ଅଭଅଦଅଭଓ - Heifer of your herd has joined our herd.

ଭଣମଅଣ. : (ଭିଳା) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ଗୋଷ୍ଠୀ, ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ - Community, clan, sept - ଓଽୟଟମ, ଘଽଢଅ., ଠଽଢଅ.।
- ଽଦମ ଅଠଅ ଭଣମଅଣ. ଘଅଯ ବଅଦଅଭଓ - He is a member of our community.

ଭଣଟଅଣଅ.ଓ : (ଭିଟ୍ୱାଃ) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ପତ୍ରର ମୂଳ, ଡାଳ ସହିତ ଯୋଡିହୋଇ ଥିବା ଅଂଶ, ବୁନ୍ତ - Petiole of leaf - ୟଅବଅଯ ଭଣମଟଅଣ.ଓ।

ଭଣମଦଟମ : (ଭିନ୍‌ଟି) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ପନିକି - Kitchen knife - ଭଣମଦଟମ।
- ଭଣମଦଟମ ଠଣଅଠଽଯଟ ଟଦଅ, ଢଅୟଟଓ ଅଓଅଓ ଯଟ - Kitchen knife is blunt, get it sharpened.

ଭଣମଠମବ : (ଭିବିକ୍) - କ୍ରି. (ବଅଦଉଅ) : ସନ୍ଦେହ କରିବା, ସନ୍ଦେହରେ ପଡିବା - To doubt, to be in doubt - ଠମଦଅ.ୟଅଓ, ଘମଢମଠ।
- ଅଢଅଯ ଭଣମଠମବଅଓ-ଅ, ମଘ ଘବଘ ଘଅଯ ବଅଦ ଓଟଓଅ - Don't be in doubt, I am also a man like you.

ଭବଠଅ.ଯ : (ବୁତାମ୍) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ବଟନ, ବୋତାମ - Button - ଭଅଠଅଯ, ଢଅଠଅ ଭଅଠଅଯ।

ଭବଠବଠ : (ବୁତୁଜ୍) - ବି. (ଏଽଦଽଯ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଘାସ - One type of grass - ୟବଠବ ଭବଠବଠ ଓଅଦ।

ଭବଓମ : (ବୁଗି) - ବିଂ. (ଓବଦବଦ) : ଭଲ, ଉତମ - Good, well, nice - ୟଅଢଅଓ, ଠଟୟ।
- ବଦମ ଢଅଓ ଭବଓମ ଘଅଯ ବଅଦଅଭ - He is a good man.

ଭବଓମ ଘଅଽଅଓ : (ବୁଗି ହରଃ) - କ୍ରି. (ବଅଦଉଅଭ) : ସତ୍ ପଥ ଅନୁସରଣ କରିବା, ଭଲ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବା, ଭଲ ମଣିଷ ହେବା

- To become good human being - ଭଲ ଲୋକହେଉ, ଭଲ ମଣିଷ ଭଲ ଲୋକ ଠୁ ଠାଣିଥା।
- ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡି ଦେଲେ ତୁମେ ଭଲ ଲୋକଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଲେଖାଏଁ ଚଳିବ - Leaving bad habits, you follow the advice of good people.

ବୁଲ୍ : (ବୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଅସମାପିକା) : ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ହେବା, ମାତିବା, ମତୁଆଲା ହେବା - To be drunk, drunkard - ବୁଲ୍ ଖାଇଥିବା ଲୋକଟି, ମତୁଆଳିଆ।
- ବୁଲ୍ ଖାଇବା - Drunkard.
- ଲୋକଟିଏ ବୁଲୁଛି ଯୋଉ ବାଟରେ ସେ ଚାଲିଛି ସେଇଟା ଖାଲ - The couple is drunk and down.

ବୁଲାଣି : (ବୁଲା.ନ୍) - ବି. (ସମାସିକ) : କେନାଲ - Canal - ଜଳଯାନଚଳାଚଳି, ବୁଲାଣି।

ବୁଲାଣିଆ : (ବୁଲା.ରୀ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ବୁଲାଳିଆ - Wandering - ଘୁମୁନ୍ତା ବୁଲାଣିଆ ଲୋକ।

ବୁଲାଣି. ଭାରୁଆଣି. : (ବୁଲା. ଭୁତ୍ତ୍ୱା) - ବି. (ସମାସିକ) : ଅଳସୁଆ, ଠକ, ବୁଲି ବୁଲି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଅନ୍ନ ଧ୍ୱଂଶ କରିବା ଲୋକ - Parasite type of person - ଘୁଣ୍ଟାଣି, ସେହି ଲୋକଠାରୁ ଘୁଣ୍ଟାଣି ଭାରୁଆଣି ଖାଇଲା।
- ବୁଲାଣି. ଭାରୁଆଣି. ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ମାୟାକୁ ଘୁଣାକର - Don't feel pity for the lazy fellows.

ବୁଲୁ : (ବୁଲୁ) - ବି. (ସମାସିକ) : ଜଙ୍ଘ - Thigh - ବୁଲୁ, ଶରୀରଙ୍କ ଅଙ୍ଗ, ମଣିଷମାନଙ୍କ ଲୋକଙ୍କ ଦୁଇଟି ଲୋକଙ୍କ ପାଦଠାରୁ।

ବୁଲୁଣ, ବୁଲୁମ୍ : (ବୁଲୁଂ, ବୁଲୁମ୍) - ବି. (ସମାସିକ) : ଲୁଣ - Salt - ବୁଲୁଣ।
- ବୁଲୁଣ ଘଟ ଲୋଣଆଳ ଖଟରେଣ - Salt tastes salty only.

ବୁଲୁଝୁ : (ବୁଲ୍ଲୁ) - କ୍ରି. (ଲୋଡାଏଣ) : କୁଲୁକୁତୁ ହେବା - Feeling of excitement, touching sensation, to tickle - ଲୁଲୁଝୁ, ଗୁଦୁଳା, ଲୁଦୁଳା।
- ମାଡଟା ଲୁଣ୍ଟିଯାଇଛି, ବୁଲୁଝୁଛ ଲୁଣ୍ଟିଲା - Don't feel my body, it is tickling me.

ବୁଳା. : (ବୁକା) - ବି. (ସମାସିକ) : ନାଭି - Navel - ବୁଳା., ଲୋଣ।
- ବୁଳା. ଠାଉରଣ - Birth place.
- ସେଇ ଗା.ଠି ଘଟ ବୁଳା. ଠାଉରଣ ଗା.ଠି ଲୋଣଟେ ଠାରୁ - That village is my birth place.

ବୁଳା. : (ବୁକା) - ବି. (ସମାସିକ) : ମକା ମୁଠାର ଅଗ୍ରଭାଗ, ଯେଉଁଠାରେ ମଞ୍ଜି ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଫିଙ୍ଗା ମାଛ ଜାଲର ସରୁ ମୂଳ ଅଂଶ ଏବଂ ଠେକୁଆ ଜାଲର ସରୁ ଅଂଶ - Unfertilized part of top of a cob of Indian corn, a peaked bag in a fish or hare net into which fish or game drop - ଖରିଫଦିନ ଘରୁ ଛଡେଇଲେ ବୁଳା., ଖାମ୍ପଳା ଛଡେଇଲେ ବୁଳା।

- ଓଅ.ଽମ ।ଅ।ମଅଧ ଠ୬ଠଅ. - Peaked bag of drawing fish net.

ଠ୬ଠଅ. ୮ଅଅଟ : (ବୁକା ସଳେ) - ବି. (ଏ୬ଅ୬ଧ) : ଛୁତିକିଆ ଉଠାଇବା ଏବଂ ଛୁଆ ନାମକରଣ ଦିନର ଭୋଜନ ବ୍ୟବସ୍ଥା - A feast on the day of child naming ceremony - ଓମ୍ଭ୬ଽଅ. ୫ଽଅ.ମଓଅ.ଽ ଘମ।ଅଡ ଭ୍ରଅଠଅ-୬୦୬ ।ଅଧ।

ଠ୬ଠ୬ଢ ଠ୬ଠ୬ଢ : (ବୁକୁଦ୍ ବୁକୁଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଅଅଘ) : ଭୋକ ଲାଗିବାର ଅନୁଭୂତିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାର ଶବ୍ଦାବଳୀ - Descriptive word for feeling extreme hunger - ଠ୬ଠ୬ଢ ଠ୬ଠ୬ଢ ଽଟ'ଓଟ।ଠ।

- ।ଅଧ ଠଅ ଅଘଅ୩ ଯଟ, ଅ.ଠମ ଠଟଢ ଠ୬ଠ୬ଢ ଠ୬ଠ୬ଢ ଽଟ'ଓଟ।ଠ ମ୨ ଠଅଅଅ - Give me some food, I am feeling very hungry.

ଠ୬।ଠ : (ବୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଠଅଅଅଅ) : ବୁଝିବା - To understand - ୮୬।ଠ୫ଅ.ଅଅଓ, ଅ.ଭଠଅ.ଅଅଓ, ଅ।ଠଅଽ।

- ଅଘଅଓ ଠଅଠ୫ଅନ୨ ଠ୬।ଠ ଠଟଢ-ଅ - I understood your point.

ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଅ : (ବୁଝାଉ) - କ୍ରି. (ଠଅଅଅଅ) : ବୁଝିବା, ଅନୁଭବ କରିବା - To understand, to feel - ଅ.ଭଠଅ.ଅ, ଅ।ଠଅଽ, ।୫ମ।ଠଅ.ଭ।

- ଅ.ଠମ ଠଅଓ ।୫ମ।ଠ ମ୨ ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଅଅଓ ଠଟଢ-ଅ - I felt very bad.
- ଅ.ଠମ ।ଅ।ଅ ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଅଅଓ ଠଅଅଅ - It is very hot.

- ଘଅ୫ଟଠଅଓ ଠଅଠ୫ଅନ୨ ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଅ ଭଅମଟଭଅଅଓ-ଅ ୫ଟ ଠଅଓଅ? - Did you understand, what your teacher taught?

ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଓ : (ବୁଜାଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଅଅଘ) : ଅସଜଡା ଭାବେ, ଏଣେତେଣେ ଭିଣାଭିଣି ହୋଇଥିବା, ଏଠି ସେଠି ପକାଇବା, ରହିବା - Scattering, unsystematic, not in order - ଠଅଅଟ।ଠ୫ଅମ୨ ଘଅ'ଠଟ ଅ୫ଅଠଟ, ଘଅ।ଠଅଓ ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଓ, ଘମଢ ୮ମ୫ଠଅ.ଢ ଠଟ ଠଅଓ।

- ଠମ୫ ଭମ୮ଅଘ ଅ.ଠ୬ ଭଅ ଘଅ'ଠଟ ଅ୫ଅ'ଠଟ ଘଅ।ଠଅଓ ଠ୬।ଠ୫ଅ.ଓ ଠଅ ଅଘଅଓ ଅ।ଠଅଅଅ - The village in jungle area, people have built their houses in scattered manner.

ଠ୬।ଠ୬ଘ : (ବୁଜୁମ୍) - କ୍ରି. (ଠଅଅଅଅଅ) : ଦୁଃଖ ସୁଖ ଭୁଞ୍ଜିବା, କାଳାତିପାତ କରିବା, ଜୀବନ ବିତାଇବା - To enjoy pain and pleasure of life in this world - ।ମଅମଢ ।ମଠଅଟ ୫ଟଭଅଓ ଠ୬ଓମ ଠଅ.ଘମ।ଠ ଭ୬ଠ ୮୬ଠ ଠ୫ଠ'।ଠ୫.ଅ ମଢମ, ଅ୦ଟ୦ ୫ଟ ୮ଟ୫ଘଅ ଘ୬୫ଅ.ଅଅଓ ଭ୫ଅ.ଽମ।ଠ ୫ଟଭଅଓ ଘଟଢ ଘ୬୫ଅ.ଢ ଅ୫ ଅ.ଭଠଅ.ଅ ଅ।ଠଅଽ ୫ଅଠଅ।

ଠ୬।ଠ୬ଢ ଠ୬।ଠ୬ଢ : (ବୁଜୁଦ୍ ବୁଜୁଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଅଅଘ) : ଅସଂଖ୍ୟ, ଅନ୍‌ଗିନତ୍, ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ - Innumerous, uncountable number - ୮ଟଓଟଠଟଓଟ, ଅ.ଠମ ୮ଅ'ଓଟ।

- ଝଟୁ ୮ଽଅ.ଚ୬ଽ ଘଚ୍ଠଅ. ୬ଠଅ. ଯଅଠଅ ଽଟ ଅ.ଠଅ ୪ଅ'ଓଟ ଘଥଘ ଠଚ୬ଘଚ୬ଓ ଠଚ୬ଘଚ୬ଓ ୮ଥ ଘଅଥଽଅ ୮ଟଝଅ - This year Thakurmunda Uda Jatra, was over-crowded.

ଠଚ୬ଘଽ : (ବୁଜୁର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଝଥଅ) : ଖସି ପଡିବା, ଖସିବା, ଗଳି ପଡିବା - To slip down, pass through - ଠଅଠ ଯଅଽଥଘ, ଓଥଝଽଅ ୮ଽଥଝ ଠଚ୬ଘଚ୬ଽଥଓ, ଘଚ୬ଚ୬ଓ।

ଠଚ୬ଝଚ୬ ଯଥଠଅଘ : (ବୁସ୍‌କୁ ପତାମ୍) - ବି. (ଘଚ୬ଝଚ୬ଘ) : ବଡ ବଡ କପୋତ ଚଢେଇ - Big variety of dove - ଠଚ୬ଝଚ୬ଚ୬ ଯଥଠଅଘ, ୬ଝଚ୬ଚ୬ ଓଥଚ୬ଥ ଝଟଠଅ ଝଟଠଅ ଓଟଝଅ।

ଠଚ୬ଝଚ୬ଅ. : (ବୁସ୍‌କା) - ବି. (ଘଚ୬ଝଚ୬ଘ) : ବଡ ଆକାରର ଉଇ, ଏହି ଉଇ ଧାନ ଗଛର ଚେରକୁ ଖାଇଯାନ୍ତି - Giant white ant/ termite, big variety of termite, they eat away the roots of paddy plants - ଠଚ୬ଝଚ୬ଅ. ଓଥ ଝ୮'ଓ୮ଽ ୮ଽଥଝ ୮ଥ ଝଟଠଅ ଓଟଝଅ ଅଽ ଘଚ୬ଘଚ୬ ଓଥଽଟ ଽଟଘଟଓ ୮ଥ ୪ଥଘଅ, ୮ଅ.୮୬ ୮ଅ.୮୬ ଠଽଚ୬ଚ୬।

ଠଚ୬ଝ ଓଚ୬ଚ୬ : (ବୁସ୍‌ଗୁଡୁ) - ବି. (ଘଚ୬ଝଚ୬ଘ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଜାତିର ମୂଷା, ଏହି ମୂଷା ପାଣି କୂଳ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଗାତ ଖୋଳି ରହେ - One species of rate, mostly found in swampy land - ଓଅଓ ଯଽଟଠ ୮ଥଽଟ ଠଽଚ୬ଓଅ.ଓ ୮ଅଠଟ ୮ଥ ଠଅଘଟ'ଝଅ।

ଠଚ୬ଝଅ.ଓ : (ବୁସାଃ) - ବି. (ଘଚ୬ଝଚ୬ଘ) : କୁକୁଡା ଚିଆଁ ଛୁଆ - Chick - ଝ୮ଘ ଠଚ୬ଝଅ.ଓ।

ଠଚ୬ଝଅ.ଘ : (ବୁସାଳ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଝଥଅ) : ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ, ଫୁଟିବା (ଫୁଲ) - To bloosm - ଠଅଘଅ ଝଅଘଥଓ, ଠଚ୬ଝଅ.ଘଥଓ।
- ଠଚ୬ଝଅ.ଘ ଠଅଘଅ ଽଟ ଠଽଅଥଝଅଽ ୮ଥ ଅ.ଓଚ୬ଽଥଓ ଓଟଓଅ - Black honey bees are attracted to bloosmed flowers.

ଠଚ୬ଝଚ୬ଠ : (ବୁସୁବ୍) - ବି. (ଘଚ୬ଝଚ୬ଘ) : ପାଳ, ନଡା - Straw, hay - ଓଥଠଅ ୮ଅ.୮ଽଘ, ଽଥଘଥଘ ଠଚ୬ଝଚ୬ଠ।
- ଠଚ୬ଝଚ୬ଠ ଓଥ ଯଅ.ଽଅ.ଘଓଽଅ. ଓଟଠଅଝ ଽଟ୮ଥ ଓଥଘଥଓଅ - Straws are stuck on elevated wooden platform.

ଠଚ୬ଘଘ : (ବୁହି) - ବି. (ଘଚ୬ଝଚ୬ଘ) : ବହି, ପୁସ୍ତକ - Book - ଯଚ୬ଠଽଘ, ଯଥଠଥଠ।

ଠଚ୬ଽଠଚ୬ଓଚ୬ଝଚ୬ଓ : (ବୁର୍‌ବୁଦ୍‌ଲୁଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଝଥଘ) : ଗୋଟେ ଜାଗାରେ ଲଗାଲଗି ହୋଇ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଙ୍କୁରୋଦଗମ ହେବା, ମଞ୍ଜିରୁ ଗୁଚ୍ଛ ଗଜା ବାହାରିବା, ଛତୁ ବାହାରିବା ଇତ୍ୟାଦି - To grow densely in a particular spot, germination of seeds becoming saplings - ଘଘଓ ୮ଽଟଝ ଅ.ଠଘ ଠଽଟଽ ଥଘଥଝଥଓ।
- ଓଘଠଘଚ ୬ଓ ଠଚ୬ଝଚ୬ଘ ଽଟ ଠଚ୬ଽଠଚ୬ଓଚ୬ଝଚ୬ଓ ଥଘଥଝ ଅ୮ଅଝଥଅ।

ଭଉରୀ : (ବୁର୍‌ସି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଭଙ୍ଗା ହାଣ୍ଡିକୁ ନେଇ ବୁର୍‌ସି ତିଆରି ହୁଏ, ଏଥିରେ ନିଆଁ ଜଳାଇ ଲୋକମାନେ ସେକି ହୁଅନ୍ତି, ଦ୍ୱିତୀୟତ୍ୱ ଏଥିରେ କୁକୁଡା ଅଣ୍ଡା ପାଳି ଛୁଆ କରେ - It is made of broken earthen pot used for hen to hitch egg on it. And it is aslo used for making fire on it to warm up in winter or in rainy season - ଏଥ ଭାଦ୍ର ଭଉରୀ ଅର ଫଟଓଟ ।ଭଟ ଭଉରୀ।

ଭଉରଗ : (ବୁର୍‌ଗି) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ବର୍ଗି ମରହଟ୍ଟା - Maratha - ଭଉରଗ ଭାରଅ.।ଭ, ଅଅପଅଅର ।ଅ.ଠାନ, ଭଭପଅଅର ।ଅ.ଠାନ।

ଭଉରଗମଅଅରଅ : (ବୁର୍ଗିମାରା) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଏକ ଗାଁ, ଏହା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ବାମନଘାଟିର ବାଦାମ ପାହାଡ ବଜାରରୁ ଉତର ଦିଗକୁ ୧୦କି.ମି. ଦୂର ରେଳ ଲାଇନ୍ କଡରେ ଗଲେ ଏହି ଗ୍ରାମରେ ପହଂଚି ହେବ । ଏଠାରେ ବର୍ଗି ଆକ୍ରମଣ ସମୟରେ ଦୁଇ ଜଣ ବର୍ଗିଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରା ଯାଇଥିଲା । ସେହି ଘଟଣା ଅନୁସାରେ ଏହି ଗାଁର ନାମ ବୁର୍ଗିମାରା ହୋଇଅଛି - It is a village under Badam pahar P.S in the district of Mayurbhanj. Two Bargi Maraths were killed in this village and accordingly this village is named “Burgimara” - ଭଉରଗମଅଅରଅ ଅ.ଠ ଫ ଭଅଭଅଟଓଭଅ.ାମ ରଟଟଅଓ ଭଅଫଅଭ ଘଅଧଅମ ଭଅାଅଅର ଠଉର ଠଅ:ଓମ୍ବ ରଟ ଘଟଟଅଓ-ଅ। ଟଅଅଅ ଫ ଠଅଟଠଅମ ଅ.ଠ ଫମ୍ବଠଏ ଦଅଟଅ।

ଅଟଅ ଅ.ଠ ଘଭଟଠ ଠଟ ାଅଭାଅ ଭଅଫଅଭ ରଟପ ପଅ.ଓମଟ ଖଅାପଅଭ ଅଦଦଅଟଅ। ଟଅଅଅ ଧଅ ଭଭଅ.ଓମ ଅପ ଘଅମରଧଅଭ ଠମ୍ବମ୍ବ0 ଅ.ଠ ଫମ୍ବଟଏପ ଦଅଟଅ। ଟଅଅଅ ଅ.ଠ ରଟ ଭଅରଓଅ ଭଠରଓମ ଭମରଅ.ା ଧଅରମ ଦଅ ଓଅା ପଟଫ ଦମଟ ଠଟ ଅ.ଠ ପ୍ରଠଠଏ ଧଅ "ଭଠରଓମଧଅରଅ" ଧଠଓ ଅଦଅଟଅ ଅର ାଅଅଧଅ ଫଅରଧଅ ଠଠର ରଟଦଏ ଓଅା ପଟଫ ଦମଟଅ ଅଟଅ ଫଅ ଭଠରଓମ ଫଅରଧଅ ଦଅ ପ୍ରଠଠଏ ଅଦଅଫ-ଅ। ଅଟଅ ଫଅରଧଅ ରଟ ଫଅ ଭଅଘଓଅଅର ାଅଦ ଓଟ ଫଅଓ ଧଅମମ ଠଠଏ ଠଠଏ ଠଅଅଅଟଏ ।

ଭଉରଭଠଭଓରଠାର : (ବୁର୍ ବୁଡୁଜ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ପାଣି ଫୋଟକ, ପାଣିରେ ଅନେକ ଛୋଟ ଛୋଟ ଫୋଟକା ବାହାରିବା - Water balloon - ଫଅଓ ରଟ ଭଠରଭଠଭରଠାର ଅଭଅଦଦଅଓ, ଫଅଓ ଘଓଅାଦଅ।

ଭଉରମଓଅ.ମ, ଭଠରଓଅ.ମ : (ବୁରିୟାଲ୍, ବୁର୍‌ୟାଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅମ) : ସ୍ୱୟଂ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଳି ଅନୁଭବ କରିବା, ଗର୍ବ କରିବା, ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଓ ଅହଙ୍କାରରେ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲିତ ହେବା, ମଜା ଲାଗିବା, ଚିର ଯୌବନ ଭଳି ଅନୁଭବ କରିବା - Feel very comfortable, feel good, to be fulfilled, feel as if fully satisfied - ାମଓଅ.ମ ଧଅ.ରଓଅ.ମ ଓଟ ଅ.ଓଦଅ.ଠ, ଅ.ଠମ ରଅଧଅାର, ଓଅଫଅରଅ, ରଅ.ୟଦଅ. ଠଠାରଅ.ଠ।

- ଟଟୟଅଓ ଠରଅ.ଓମ ୟଅଠଅଓ ଘଟପ ଠଟ ଖଅ.ୟମ ଘମଫ ଓରଅ.ମମଦ ଫଅ ଠଠରଓଅ.ମ ଓଟଦଅ ଠଠାରଅ.ଠ

ଚଟଙ୍ଗ - Seeing the favourable monsoon of this year, farmers felt themselves fulfilled for some time.

ଭୁରୁ : (ବୁରୁ) - କ୍ରି. (ଚଳଟଉଳ) : ଦଣ୍ଡବତ ହେବା, ଭୂମିଷ୍ଠ ପ୍ରଣାମ କରିବା - To offer salute with head bowing down - ଓଠେ ୱଠଘଳଇ, ଶେ ୱଳଯଳଓ ୱଠଘଳଇ।
- ଙଟଙଟ ଠଳଠେ ଯଟଘଳ ଚଠ ଭୁରୁ ଳଚେ ଘଟ - Go and offer buru (salute with head bowing down) for our respected guests.

ଭୁରୁ : (ବୁରୁ) - ବି. (ଘୁଟଭୁଘ) : ପର୍ବତ - Hill, mountain - ଭୁରୁ, ଚଟୁଚ ଭୁରୁ, ଇଳଓଇଳ ଭୁରୁ, ଠଘଘଟ ଓଠେଠଳଓ ଘଚଠଚଘଳଟ ଭୁରୁ ଇଟଓଳଓ ଘଚଠଚଘ - ଙଶଚଘଳ ଭୁରୁ, ଟଘଘ ଭୁରୁ, ଚଚଓଚ ଭୁରୁ, ଓଇଳଟଠଳ ଠଳ.ଘଘ, ଳୱଠଙଘଠଓଳ. ଭୁରୁ, ଟଘଘଳଯଳଘ ଭୁରୁ, ଙଚଟଟଳଳ. ଭୁରୁ, ଚଳ.ଯଘ ଭୁରୁ, ଠଳଓଚଠଳ ଭୁରୁ, ଚଚଳ.ଘ ଭୁରୁ, ଠଳଙଇଳଘ ଭୁରୁ, ଥଳଜଇଳ ଭୁରୁ, ଟଳଠ ଯଳଘଳଘଥ ଭୁରୁ, ଟଳଠଭଚଟଟଘଳଓଳ. ଭୁରୁ, ଠଘ'ଠଳ. ଇଳ.ଟଘ ଭୁରୁ, ଯଳଇଜଳ ଭୁରୁ, ଘଳ.ଙଘ ଭୁରୁ, ଯଙଳଇଳ ଭୁରୁ, ଯଚଟଳ.ଓ ଭୁରୁ, ଘଚଟଳଯଳଘ ଭୁରୁ, ଘଚଚଳଯଳଘ ଭୁରୁ, ଳଳଟଳ.ଳଘ ଭୁରୁ, ଚଳଙଳଯଳଘ ଭୁରୁ, ଓଳ'ଠଟ ଭୁରୁ, ଇଳଓଳ' ଭୁରୁ, ଠଳଠଙଚଘଳଘଳ ଭୁରୁ, ଳଳଓଳ ଭୁରୁ, ଚଳଘଚଙ ଭୁରୁ, ଳଳଠଳଘ.ଚ ଭୁରୁ, ଳଳଠଠଠଳ.ଟଘ ଭୁରୁ, ଳଳଠଠଳ.ଟଘ ଭୁରୁ, ଟଙଳଠ ଭୁରୁ, ଟଙଳଠଠଳ.ଟଘ ଭୁରୁ, ଙଙଳ.ଚଳଘ ଭୁରୁ, ଙଙଳ.ଚଳଘ ଭୁରୁ, ଙଙଳ.ଚଳ

beloved is playing flute on the top of the hill.

ଡାଙ୍ଗର ଯୁଙ୍ଗଲାନ୍ : (ବୁରୁ ସଙ୍ଗା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଦୁଇଟି ପାହାଡର ମିଳନ ସ୍ଥଳ - Valley - ଡାଙ୍ଗରେନ୍ ଡାଙ୍ଗର ଦାମ୍ନାନ୍ ଗାଦିନ୍ ଯୁଙ୍ଗଲାନ୍, ଯୁଙ୍ଗଲାନ୍।
- ଡାଙ୍ଗର ଯୁଙ୍ଗଲାନ୍ ଗାଦିନ୍ ଜାମ୍ରେନ୍.ଅ ଜାଲାନ୍ଗାନ୍ ଫାନ୍ତ ଡାହାଲାନ୍ଗାନ୍ ଜାନ୍ତ ମ୍ଅାଜାମ୍ରେନ୍ତାନ୍ ଦାନ୍ଦାଙ୍ଗାନ୍ - Stream flowing from the valley is perennial one.

ଡାଙ୍ଗର ଫାହାନ୍ତ : (ବୁରୁ ଦମକ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପାହାଡର ଉପର ପୃଷ୍ଠରେ ଲମ୍ବିଥିବା ଅଂଶ - Ridge of the hill - ଡାଙ୍ଗର ଖାଠାନ୍ଦାନ୍ ଖାଠାନ୍ଦାନ୍ ଦାଠ ଦାମ୍ଗେନ୍.ଅ ମ୍ଅାମ୍ ଜାନ୍ତାନ୍ ନ୍ଦାନ୍ଦାନ୍ ଫାନ୍ଦାନ୍ ଜାନ୍ତାନ୍ ଜାଦାନ୍ଦାନ୍ ଜାଦାଠାନ୍।

ଡାଙ୍ଗର ଫାଦାନ୍ତ : (ବୁରୁ ଦମେଲ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପାହାଡ ଉପରେ ଥିବା ସମତଳ ସ୍ଥାନ - Plain on the hill, plain area on the hill - ଡାଙ୍ଗର ଖାଠାନ୍ଦାନ୍ ଗାଦିନ୍ତାନ୍ ଯାଦାନ୍ଦାନ୍ ଜାଦାଠାନ୍।
- ଡାଙ୍ଗର ଫାଦାନ୍ତ ଗାଠ ନାଜାନ୍ତ ନାଦ ଜାମ୍ଦାମ୍ ଯାଦ ନାନ୍ଦାନ୍ - Buffaloes are grazing at plain area on the hill.

ଡାଙ୍ଗର ଫାଜାନ୍ଦାନ୍ : (ବୁରୁ ଦାସ୍ନା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପାହାଡର ଗଡାଣିଆ ଅଂଶ - Slope of the hill, hill slope - ଡାଙ୍ଗର ଫାଜାଗାନ୍ଦାମ୍, ଡାଙ୍ଗର ଜାଖାଠ ନାଦାଦାନ୍ ଡାଙ୍ଗର ଗାନାନାମ୍ ଗାନ୍ଦାମ୍ନାନାମ୍।
- ଡାଙ୍ଗର ଫାଜାନ୍ଦାନ୍ ଗାଠ ଯାଠ'ଦାଠାଫ ଯାଠ'ଦାଠାଫ ଯାଙ୍ଗାଙ୍ଫ ଡାଜାଯାନ୍ ଜାନାଯାନ୍ ଜାନାନ୍ଦାନ୍ - Murud (palas) flower has dazzlingly bloosmed/bloomed.

ଡାଙ୍ଗର ଜାଗାଠ : (ବୁରୁ ଆଳେ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପାହାଡ ଧାରେ, ପାହାଡର ପାଦ ଦେଶ, ତଳେ - Foot of the hill - ଡାଙ୍ଗର ଫାଯାନ୍ଗାଠ, ଯାଜାଗାନ୍ତ।
- ଡାଙ୍ଗର ଜାଗାଠ ଜା.ଠାଁ - Village at the foot of hill.

ଡାଙ୍ଗରଯାନ୍ଗାନ୍ : (ବୁରୁହାର।) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ ଲାଗି କରି ଛୋଟ ହୁଡିଆ, ହୁଡି, ମୁଣ୍ଡିଆ, ଅନୁଚ୍ଚ ପାହାଡ - Mount adjacent to high hill - ଦ୍ଅଦାଫ ଡାଙ୍ଗର ଫାନାଠାନ୍ତ ଜାନ୍ତ ଫାନାଗାନାଥ ଦାନାଠାଠ ଠାନାଯାଠ୍ଠ ଫାଦାଯାଜା. ଦାନ୍, ଫାନ୍ଦାଠାଫ ଜାଠାଠ ଦାନ୍, ଜାଠାଜ ଡାଙ୍ଗରଯାନ୍ଗାନ୍ତ ଦାନ୍ତାଠ ଦାନ୍ ଯାନ୍ତାନାଗାନ୍, ଯାନାଯାନ୍'ଠାନାଗ ଠାଯାଠ ଠାଠାଗାନାଗ ଦାନ୍ ଖାନ୍ଠାନ୍।

ଡାଙ୍ଗର ଫାଠାନ୍ତାନାଗାଠ୍ଠ : (ବୁରୁ ପରାୟ୍ନୀ) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କର ଯୌନାଙ୍ଗ, ଗୁପ୍ତାଙ୍ଗ - Reproductive organ of woman - ନ୍ଦାଖାଠ ଜାନାଫାଠାନାଗ ଯାନାଯାନାଯ ଫାଠ୍ଠାଫାଯ।

ଡାଙ୍ଗର୍ଡାଙ୍ଗ ଡାଙ୍ଗର୍ଡାଙ୍ଗ : (ବୁରୁଦ୍ ବୁରୁଦ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଫାଠାଖ) : ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପଟୁଆର କରି ଯିବା ବା ଆସିବା, ପରେ ପରେ ଲାଗି ଲାଗି ଆସିବା କିମ୍ବା ଯିବା - Going or coming continuously in great number, numerous people or animals marching in particular

direction - ଡାଇରେକ୍ଟ ଡାଇରେକ୍ଟ ରେପନଥ ବଥଓ (ନାମ ଯଜ୍ଞେଟେ)।

- ଡଥାଂ ାଜନଠରନ ଏଟାଂ ଘଥଯ ଡାଇରେକ୍ଟ ଡାଇରେକ୍ଟ ବଥ ଯଟେଥଓେ ବନଥେନ - Many people are going to see Dol Jatra (colour festival).

ଡାଇରେ ଖଟଠଟଏ : (ବୁରୁ ଚେଣ୍ଟେଞ୍ଜ୍) - ବି. (ଏାଥୋଏ) : ପାହାଡ ଉପରେ ଥିବା ଖୋଲା ଜାଗା, ପଡିଆ, ଖାଲି ସ୍ଥାନ, ସେଠାରେ ଗଛ ପତ୍ର ବୁଦା କିମ୍ବା ଲଟି କିଛି ନ ଥିବ - Open space on the hill, no tree or shrubs are there, it is open field - ଡାଇରେ ଖଥନ ରଟେନଓ ଘରନଗଥନନ ାନ:ଠମ ଘାଯଗେନ.।

- ଡାଇରେ ଖଟଠଟଏ ରଟ ଯନରନଓ ବଥ ଟେଟାଏ-ନ - Peacocks dance in open space on the hill.

ଡାଇରେ : (ବୁରୁ) - ବି. (ଏାଥୋଏ) : ଦେବା ଦେବୀଙ୍କର ବାହନ - Carrier of the god and goddess - ଡଥ'ଓନ ଡଓରଓ, ଡଥ'ଓନ ନରୁ ଯନଖଠଟେମାଏ, ଡଥ'ଓନ ନରୁ ନ.ାମାଏ ଓଥଓଯଥଗମାଏ, ମଜମ ନ.ଓାଗମାଏ।

ଡାଇରେନ. : (ବୁଚା.) - ବିଂ. (ଓାଥୋଟ) : କାନ କାଟିବା, କଟା କାନ, ଖଣ୍ଡିଆ କାନ, ଛିଣ୍ଡା କାନ - Ear cut, cut ear, damaged ear - ଦରଟରଖଥ ଯାଓାନ.।

- ଯଟରଥଯ ଯଥନଓ ଯନ.ଯମଯ ଟ ଓଟାଏ ଟଯନ, ଏଟମଓଥ ଯାଠାଏ ଡାଇରେନ. ଡାଇରେନ. ବନଓ ଯଟ - Goat climbed on the roof of thatched house, cut its ear a bit.

- ଡାଇରେନ. ଡନଂଓାରନ - Bullock with cut ear.

ଡାଇରେମ : (ବୁଚି) - ବି. (ଏାଥୋଏ) : କଟା କାନ ଥିବା ଝିଅ - Girl with cut ear - ବରଟରଖଥ ଯାଠାଏ ବାଯମ, ଡାଇରେନ. ଯାଠାଏ ବାଯମ।

ଡାଇରେଠମ : (ବୁଦ୍ଲି) - କ୍ରି. (ବନଥେଥନ) : ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେବା - To transfer, to be transferred - ାଇରେନ.ଯଥଓ, ାଇରେନ.ଯ।

- ମଏ ଡନଡନ ଡଥଯଡାଟ ବରଟଥେ ବଥଯାଠନଠନ ବଥ ଡାଇରେଠମ ନାବନଜ ଓଟଓେନ - My father is transferred from Mumbai to Kolkata.

ଡାଇରେଠମ : (ବୁଦ୍ଲି) - କ୍ରି. (ବନଥେଥନ) : ବଦଳ କରିବା - Change - ଡଥଜଥଯ, ନ.ରାଏ ଘରଟରନଥଠ।

- ଡାଏାଏଠ ଥଯନଓ ଡାଇରେଠମ ବନଠଟ ବଥ ଘନାବନ ବଟଜ-ନ - They changed the thatched house and made it pucca.

ଡାଇରେଠମ : (ବୁଦ୍ଲି) - କ୍ରି. (ବନଥେଥନ) : ଅଲଗା କାମରେ ଲଗାଇବା, ଗୋଟେ କାମରୁ ଅଲଗା କାମରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା - Change the assignment of work - ଯାନଓ ବନ.ଯମ ରଟ ପନଓେନଥ, ଯମଜାନ.ଓ ବନ.ଯମ ବରଥଟ ଥଯଥଓ ବନଠଟ ଯାନଓ ବନ.ଯମ ରଟ ନ.ଯାଏ।

- ଯନଠନଓ ଜଥ ାନରନବ ଓନ.ଠମ ପନଓେନ ରଟବଥ ପନଓେନଥ ପମଜମଦନ, ଟଯଠନରନ ଜଥ ଥଟେନ ବରଟଟ ଡାଇରେଠମ ବନଠଟ ଓାଓାଏଓ ଓନ.ଠମ ବଥ ପନଓେନ ଥଯଥଓମଦ ବନଟେନ - Earlier I was engaged as truck driver, they changed my assignment and now-a-days I am driving car.

ଜୁଡ଼ୁମ୍ପାଡ଼ : (ବୁଦ୍‌ଲୁଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅପ) : ଗୋଟେ ଜାଗାରେ ଏକାଠି ବହୁତ ବାହାରିବା (ଛତୁ, ଗଛ ଇତ୍ୟାଦି) - Growing in great number together in a place - ପୀଡ଼ ମାଣ୍ଡଟେ ଥିଲୀମ ବଣଠେ ଏପଟେପଟେ।

- ପୀଡ଼ ମାଣ୍ଡଟେ ଓଟେ ଜାଣ୍ଡୁମମ ଠଅପଅ ଜୁଡ଼ୁମ୍ପାଡ଼ଓ ଏପଟେ ଅଡ଼ଜଟେ - Seeds of lady's finger have germinated in one place in great number.

ଜୁଡ଼ଅ. : (ବୁଦା.) - ବି. (ପୁଟେପଲ) : ବୁଦା, ଗୁଳ୍ମ, ଛୋଟ ଛୋଟ ଗଛ - Shrubs - ଜୁଡ଼ଅ. ଡଅଣଟ, ବଅ.ମୀମା ବଅ.ମୀମା ଥିଲ ଡଅଣଟ।

ଜୁଡ଼ଅ. : (ବୁଦା.) - ବି. (ପୁଟେପଲ) : ମେଟା, ବାଉଁଶ ମେଟା ବା ବୁଦା - Cluster, bamboo cluster - ପଅଡ଼ ଜୁଡ଼ଅ., ମାଣଅପ।

ଜୁଡ଼ଅ. : (ବୁଦା) - ବି. (ପୁଟେପଲ) : ଜାତି, ଶ୍ରେଣୀ - Race - ମଅ.ଠମ, ମଅ.ଠମ ଜୀମଣଅ.ଡ଼ଃ।

- ପଅଣଅଡ଼ ଜୁଣଣତ ଥିମାଥୁଃ ଘଅପଅପ ଥିମାଥୁଃ ଜୁଜୀମମ ପୀଡ଼.ଏପମ ଜୁଡ଼ଅ. ଣଟ ଫଟବଣଅ ଟଟଡ଼ ବମଏଅଟ - Marang Buru (almighty god) declared Pilchu Haram and Pilchu Budhi as human beings. He categorised them as human beings.

ଜୁଡ଼ଡମମ : (ବୁଦ୍ଧି) - ବି. (ପୁଟେପଲ) : ବିଚାର ଶକ୍ତି, ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ - Intelligence, knowledge - ଡଡମ ଡଅପଟେ, ଅ.ମାଫ ଓଟଠଅଏ।

- ଜୁଡ଼ଡମମ ଡଅପଟେ ଠଟ ପଅ.ଏପମ ଘଅ.ଠମ ଘଏ' ଅ.ଠ ଣଟ ଡଡଘଏ ଡଅପଟେଠଅଜଏ ବଅଏଅଠ - Man could put an elephant under his control with his intelligence and knowledge.

ଜୁଜୀଠଅ. : (ବୁଣ୍‌ୟାଂ) - ବି. (ପୁଟେପଲ) : ଚେର ମୂଳ ଔଷଧ ବିକ୍ରି କରୁଥିବା ଲୋକ - Herbal medicine man - ଣଟଘଟଡ଼ ୟଟଡ଼ଟଡ଼ ଣଅଏ ଅ.ବଣଣମ୍ବ ଘଏପ।

ଜୁଜୀଜଡ଼ ଜୁଜୀଜଡ଼/ ଜୁପୁଜଡ଼ ଜୁଜୀଜଡ଼ : (ବୁଣୁଂ ବୁଟୁଂ/ ବୁଲୁଂ ବୁଟୁଂ) - କ୍ରି. (ବଅଏଘଅ) : ନୀଚ ସ୍ୱରରେ ନିଜ ନିଜକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାରେ କହି ହେବା, କହିବା - Talking to self in low voice and unintelligently - ଜଅ.ଓ ଜଅ.ଓ ପଏଟେ ପଏଟେ ଠଟ ଣଏପ ମଏଓ।

- ୟଟଡ଼ ବଏୟଏ ବଏଓବଅଣମୀମ ଠଅଟଅଜଓ ୮ଟବଅଣ ଜୁପୁଜଡ଼ଓ ଜୁଜୀଜଡ଼ଏଓ-ଅ - We do not understand as he talks in low voice to himself like a mad man.

ଜୁଜଓ : (ବୁୟ୍) - ବିଂ. (ଓପୁଟେଏ) : ଝିଅ ପିଲା - Girl - ବପୁପମ ଘଏଥିଏଟ।

ଜୁଜଓଟଏ : (ବୁୟ୍‌ସ) - ବି. (ପୁଟେପଲ) : ବୟସ - Age - ପଘଟଣ।

ଜୁଜଓଅ.ଓ : (ବୁୟ୍‌ଲା.) - ବିଂ. (ଓପୁଟେଏ) : ଖାଲି ଦେହ, ବିବସ୍ତ୍ର, ଲଙ୍ଗଳା - Bare -

ଅଚଅ ଏଅସଏଅ, ଦଅଏାଅ ଦଅ.ଏାଅ, ଏଅଏଅ।

- ଈଚଓ ଓଅ ଅ.ଏାଅ ଏଅଛଅଓ ଓଛଅ.ଛଅାଏ ଏଚଓଦଅ.ଓ ଏଅଓଅ ଓଅଏଅ ଏଅସଅଓ ଚଅଈ ଏଅଏଅଟଓ - This man was moving around in bare body till he was grown up.

ଏଚଓଦଅ.ଓ : (ବୁୟ୍ଲାଂ.) - ବିଂ. (ଓଚଈଚଈ) : ଅଣ୍ଟା ଦଉଡି ନ ଥିବା ଅଣ୍ଟା ଏବଂ ହାର କିମ୍ବା ମାଳ ନ ପିନ୍ଧି ନ ଥିବା ଗୋଳା - naked waist and naked neck - ଏଅଛଅ ଏଅଓ ଏଅଛଅଓ ଏଅଏାଅ ଅଛ ଏଅାଦଅ ଏଅଓ ଏଅଛଅଓ ଏଅାଅଓ।

ଏଚଓଦଅ.ଓ ଈଅଛ : (ବୁୟ୍ଲାଂ. ସାର୍) - ବି. (ଏଚଈଚଏ) : ପର ଖଞ୍ଜା ନ ହୋଇଥିବା ଶର, ଧନୁଶର - An arrow without feather fitting - ଏଅଓ ଏାଦ ଈଅଛ।

- ଏଚଓଦଅ.ଓ ଈଅଛ ଓଅ ଏଅ'ଓଏଅଓଅଓ ଓଅଓଅ - An arrow not fitted with feather does not shoot straight.

ଏଚଓଦଅ.ଓ ଏଅାଅଓ : (ବୁୟ୍ଲାଂ. ହଟଃ) - ବି. (ଏଚଈଚଏ) : ହାର ହୀନ ଗୋଳା - Bare neck, neck without any necklace - ଚଅଓଏଅଓ ଏଅାଅଓ, ଏଅଦଅ ଏଅଓ ଏଅଛଅଓ ଏଅାଅଓ।

ଏଚଓଅ. : (ବୁୟା.) - ବି. (ଏଚଈଚଏ) : ବିଆ, ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଯୌନାଙ୍ଗ - Cunt, reproductive woman organ, vulva - ଓଚଓଚଓ, ଛଚଏାଏ, ଏଅଓ, ଏଚଦଚ ଓଏଛଏଓ ଘଅଈ ଘଚ'ଓଏ ଏାଛଅଛଅଚ ଈଅଚଓଅ।

ଏଚଓଚଓ : (ବୁୟୁଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଈଅଅ) : ଶିହରଣ, ଯୌନ ଉଦ୍ଦିପନା ଉଦ୍ରେକ ହେବା (ସ୍ତ୍ରୀ) - To have itch for sexual acrobatic (usein case of female) - ଏଅଏଅଠ, ଚଘଚଓ ଚଘଚଓଅଓ, ଚଓ ଦଅ.ଓଏଓ ଅ.ଚଚଠଅଓ, ଛଚଏଚ ଏାଅଏଅଓ ଛଅଓଅଅଓ (ଚଚଘଏ)।

- ଅ.ଏାଏ ଏଚଓଚଓ ଅଏ ଚଅଈଅ ଏଅଓ? ଏଅଛ ଏଅଏଅଛ ଛଅଏ ଘଏଏାଏ ଘଏଏାଏ ଏଅଘଅଅଓ ଚଅଈଅ - Are you hot? Is not it, you are running around like bitch.

ଏଚଓଚଘ : (ବୁୟୁଳ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଈଅଘ) : ଗଳି ପଳେଇବା, ଗଳି କରି ପାରେଇ ଯିବା - To pass through, to escape through hole - ଠଅଠ ଘଅଛଅଏଅଓ, ଓଚଓଚଓ ଘଅଛଅଏଅଓ।

- ାଏଅ.ଈାଏ ଏଅଚଓଅ.ଓ ଏଅଓ ଠଅ ଠଚଓଚ ଏଚଓଚଘ ଘଅଛଅଏ ଅଈଅ - The jackal escaped through an opening in a fence.

ଏଚଘଚାଏଅ.ଅ : (ବୁପୁଝାଉ) - କ୍ରି. (ଚଅଈଅଅ) : ପରସ୍ପରକୁ ବୁଝାବୁଝି ହେବା, ବୁଝାମଣା ହେବା - To consult each other, to have an understanding - ଚଚଘଚଦଘ, ଠଅଘଅଦଅ.ଈ, ାଘଘାଓଅ.ଈ, ଠଅଦଅଏଅଏଦଅ।

- ଈଅଅଅ ଚଅ ଘଓଘ ଚଅଠଠ ଓଅ ଅଘଠ ଓଠ ଏଚଘଚାଏଅ.ଅଅଓ ଘଠ - You have an understanding among yourselves on this issue.

ଏଚଠଛଚାଏ : (ବୁଡ୍ରୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଈଅଅ) : ପାଟିରୁ ପାଣି ପିଚକାରୀ କରି ଦେବା - To

pour out water from mouth - ଯଥଣଳ ଽଟ ଢଳଓ ଚଳଘଟଢ଼ ଚଳଠଟ ଘଣଚଽ ଳଳଚ, ଠଚଘ ଳଳଚ ଳଣଳଓ।

- ଢଳଓ ଟ ଠଚଳଽଚାଳଳଢ଼ ଢ଼ଳଘଳଳ - He poured water from his mouth on me. He threw water from his mouth on me.

ଠଚଳଓଣଳ., ଠଚଳଳଓଣଳ. : (ବୁଡ୍‌ୟା, ବୁଡିୟା) - ବି. (ଘଚଣଚଘ) : ଛୋଟ କୁରାଢୀ - Small axe - ଚଳ.ଳଳାଘ ାଳ'ଓଣଳ, ଘ ଳ ଚ ଟ ।

- ଠଚଳଓଣଳ. ଠଟଢ଼ଣ ଠଳ.ଽ ଚଣ ଘଣଟଟଓଣଳ - Branches of the tree are pruned with small axe.

ଠଚଳଳଳ.ଓ : (ବୁଡା.ଃ) - କ୍ରି. (ଚଳଣଣଣଳ) : ସମାନ ଜାଗାକୁ ଖାଲ କରିବା, ଖରାପ କରି ଦେବା - To deface, deform, damage - ଚଘଳାଢ, ଥାଳଓ, ଠଳ.ଯଳାଘ, ଚଘଳାଽଳାଯ।

- ଚଣଳ.ଓ ଣଳାଯଳଓ ଽଳାଃଳ ଚଣ ାଟଽଟଯ ଟଣଠଳଳଣ ଳଚଳାଢ଼ଳ, ଳାଢଣଘ ଠଚଳଳଳ.ଓ ଠଳଯଳଳଓଣଳ - They have plastered their courtyard nicely, don't damage it.

ଠଚଳଳଳ.ଣ : (ବୁଡା.ଉ) - କ୍ରି. (ଚଳଣଣଣଳ) : ବୁଡେଇବା, ଧ୍ୱଂସ କରିବା, ବିପଦରେ ପକାଇବା - To ruin, to endanger, jeopardise - ଃଳଠଳଳ ଚଠଳ.ଽଣଓ, ଘଚଃଳ.ଢ଼ଣଓ, ଚାଳଳ.ଯଣଓ।

- ଘଳଳଯଯଳଘ ଚଣଣଳଳଓ ଯଳ'ାଳଳ ଠଳଳଘଳଽ ଠଳଠଣ ଯଳ'ାଳଳ ଚଟଚଃଳଳଣ ଳଠଚ ଢ଼ଣଠଣ ଠଚଳଳଳ.ଣ ଚଠଳ.ଽଣଓ-ଳ - If we do not follow the path followed by our forefathers, we will certainly be ruined/extinct.

ଠଚଳଃଳଳ. ଓଳ.ଃଃଯ : (ବୁଢା. ଗାଛି) - ବିଂ. (ଓଚଣଚଣ) : ଧାନ ଗଛ ବୁଢା ହୋଇଯିବା, ବେଉଷଣ କିମ୍ବା ରୋଇବାର ସମୟ ଅତିକ୍ରମ ହୋଇଯିବା - Over grown (paddy plant) for re-plantation and ploughing - ଘଚଯଚ ଢ଼ଳଽଟ ଘଳଯଯଳଘଣଓ।

- ଘଚଯଚ ଢ଼ଳଽଟ ଠଚଳଃଳଳ. ଓଳ.ଃଃଯ ଢଟଣଚଃଳଳଣ ଽଣଘଳଣଓ ଃଟ ଚଳଳଠଳଃଳଳ ଠଳଓ ଓଳଣଣଓ-ଳ - Paddy plants once over grown, they are unfit for re-plantation and re-ploughing on.

ଠଚଳଃଳଳ. ଠଚଳଃଳଯ : (ବୁଢା. ବୁଢୀ) - ବି. (ଘଚଣଚଘ) : ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ - Couple, husband wife - ାଚଽଯ ାଣଠଳ, ଘଳଯଯଳଘ ଠଚଳଃଳଯ, ଠଯଽଯ ଯଚଽଚଣ, ାଯଠଳ. ାଚଠଯ।

- ଠଚଳଃଳଳ. ଠଚଳଃଳଯ ଣଚଽ ଣଚଽ ଚଯଣ ଢ଼ଚଯଚଠ ଳଠଳଣଣ - Husband wife are sitting close to each other.

ଠଚଳଃଳଳ.ଽଳଠଳଳ : (ବୁଢା.ରାଣା) - ବି. (ଘଚଣଚଘ) : ଏକ ପାହାଡର ନାମ।, ଏହା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ ଝାଡଖଣ୍ଡ ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ପାହାଡଟି ବାଦାମ ପାହାଡ ବଜାରରୁ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ପ୍ରାୟ ୨୦କି.ମି. ଦୂରରେ ଅଛି । ବୁଢାରାଣା ପାହାଡରେ ଦେବାଦେବୀ ବାସ କରନ୍ତି ବୋଲି ଲୋକମାନଙ୍କର ଦୃଢ ବିଶ୍ୱାସ - It is a hill situated on the border of Mayurbhanj and Jharkhand. It is visible from

Badam pahad town of Bamanghati in Mayurbhanj. It is believed that gods and goddess dwell in this hill and by their grace people of that area get good monsoon and good harvest every year - ଏହାକୁ ବାଦାମ ପାହାଡ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ଦେବ ଦେବୀଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି। ଏହି ପାହାଡରେ ବାସ କରୁଥିବା ଦେବ ଦେବୀଙ୍କ କୃପାରୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଭଲ ବର୍ଷା ଓ ଭଲ ଫସଲ ହୋଇଥାଏ।

ବାଉଁରି : (ବୁଡି) - ବି. (ସମ୍ବୋଧ) : ଝିଅଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ଶବ୍ଦ - This word is to address daughter - ବାଉଁରି-ଆଈ ଆଉ ପାଟି ଆଈ ବି ବାହୁଡା ଆସୁଛି ବୋଲି, ବାରମ୍ବାର ଡ.ଜେ.ର ଆଦେଶ ବି ବାଉଁରି ଆରମ୍ଭ।

- ଆଉ ବାଉଁରି ତୋ ଗାଁ ନାଁ କଣ ଲୋ? - Dear sister what is the name of your village?
- ତୋ ଗୋତ୍ର କଣ ଲୋ? - Wht is the sept you belong to?

ବାଉଁଶୀ : (ବୁଢୀ) - ବିଂ. (ବୟସ୍କ) : ବୁଢୀ, ବୟସ୍କା ସ୍ତ୍ରୀ, ବୃଦ୍ଧା - Old woman, elderly woman - ବାଉଁଶୀ ବାହୁଡା।

ବାଉଁରେ : (ବୁଡୁଃ) - କ୍ରି. (ଜଳିଯିବା) : ପୋଡି ପାଉଁଶ ହେବା - Burn into ashes - ନିଆ ବାଉଁରିଯାଇଛି।

- ଯେଉଁ ନିଆଟରେ ବାନ୍ଧିଥିବା, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଆ ବାଉଁରି ଯାଇଥିଲେ - Sheep and goats tied inside were also burnt into ashes.

ବାଉଁରି : (ବୁଣ୍ଟୁ)-ବି/ ବିଣ୍ଡିବି : ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ବାମନଘାଟି ସବ୍‌ଡିଭିଜନ୍‌ର ତିରିଂ ତହସିଲ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଆଦର୍ଶ ସାଁନ୍ତାଳ ବଡ ଗ୍ରାମ। ଏହି ଗାଁ ସବୁଠାରୁ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଅଟେ। ଏହି ଗାଁର ଲୋକେ ସବୁଦିନ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡକୁ ଗୋବରରେ ଲିପା ପୋଛା କରନ୍ତି ଏବଂ ଲୋକେ ସାମୁହିକ ପବିତ୍ରତା ରକ୍ଷା କରନ୍ତି। ଏଥିପାଇଁ ଅତୀତରେ ଏହି ଗାଁ ନାଚ ଆଖ୍ଲାକୁ ନିକଟ ପାହାଡ ପର୍ବତରୁ ଦେବା ଦେବୀମାନେ ମଣିଷ ମାନଙ୍କ ସହିତ ନାଚିବା ପାଇଁ ଆସୁଥିଲେ। ଏହା ସୁଶିକ୍ଷିତ ଗାଁ ଅଟେ।

- This is the most prosperous and educated Santal village in Bamonghati Sub-Division in the district of Mayurbhanj in Odisha. It has the glory of being called the cleaniest and puriest Santal village in the state of Odisha. The village women use to clean and purify the village lane/ path with water mixed with cow dung every day. It is said that the god and goddesses from nearby hills and forests used to come to dance with human beings in the village Akhra. Sardar Ram Chandra Majhi (Hembram of this

village was first Santal elected M.P. of Mayurbhanj in independent India. He has enormous contribution for allround development of this village and the area under his jurisdiction - ᱚᱴᱚᱵ ᱱ.᱐ᱵ ᱜᱚ ᱚᱞᱚᱭᱟᱱ ᱜᱟᱞᱚᱯ ᱯᱟᱨᱥᱚᱱᱚ ᱱ.ᱚᱟ ᱵᱵ᱐ᱵᱚᱱᱚᱚᱱᱚ ᱞᱚᱚ᱐ᱚᱱᱟ ᱱ.᱐ᱵ ᱜᱟᱞᱚᱯ ᱦᱚᱚᱱᱚ᱾ ᱚᱚᱚ ᱜᱚ ᱯᱚᱨᱚᱵᱚᱟᱱᱚᱚᱱᱚᱭᱟᱱ ᱟᱨᱟᱯᱱ. ᱯᱟᱚᱚᱱᱚ ᱐ᱟᱯᱟᱵ ᱐ᱚᱟᱚᱞᱟᱯ ᱐ᱱ.ᱯᱟ ᱯᱟ ᱯᱟᱚᱚᱱᱚ-ᱱ᱾ ᱐ᱟᱯᱟᱵ ᱜᱚ ᱟᱚᱱᱯᱟᱯᱦᱱ᱐ᱱ ᱱᱯ ᱐ᱚᱱᱚᱭᱟᱱ ᱜᱟᱞᱚᱯ ᱯᱟᱚᱚᱱᱚ ᱞᱚᱚᱱᱚ. ᱞᱚᱚᱱᱚ ᱜᱚ ᱱ.᱐ᱵ ᱜᱚ ᱚᱚᱚᱱᱚᱟ ᱱ.᱐ᱵ ᱦᱚᱚᱱᱚ ᱱᱯ ᱯᱟᱚᱚᱱᱚ ᱦᱚ ᱯᱟᱚᱚᱱᱚᱟ ᱱ.᱐ᱵ ᱦᱚᱚᱱᱚ᱾ ᱯᱟᱱ᱐ᱜ ᱦᱚ ᱯᱟᱚᱚᱱᱚ ᱦᱚ ᱯᱟᱚᱚᱱᱚ ᱦᱚ᱾ ᱐ᱚᱱ᱐ᱚᱱᱚ ᱟᱚᱜ ᱦᱚ᱐ᱚᱱ ᱜᱚ ᱟᱵᱦᱵ᱐ ᱦᱚᱚᱱᱚ, ᱞᱚᱚᱱᱚ ᱱ.᱐ᱵ ᱜᱚ ᱱ.᱐ᱟ ᱐ᱚᱜ ᱚᱚᱵᱦᱵᱱᱚᱱ. ᱱᱯ ᱞᱚᱱᱯᱚᱱᱚ ᱱ.᱐ᱵ ᱱᱯᱚᱱᱚ᱾

᱐ᱵ᱐ᱵ : (ବୁଣ୍ଟୁର୍) - କ୍ରି. (ᱦᱚᱚᱞᱚᱚ) : ଫଳ କିମ୍ବା ସେଭଳି ଜିନିଷ ପାଟିରେ ପୁରାଇ ମାଂସ ଓ ରସକୁ ଅଲଗା କରି ଗିଳି ସାରିଲା ପରେ ମଞ୍ଜିକୁ ପାଟିରୁ ବାହାର କରିବା - Juicy and meat fruit putting inside the mouth, separating meat and drinking juice, taking out the seed - ᱟᱚᱜᱚ ᱯᱟᱜ ᱞᱚᱚᱯᱚ ᱐ᱵᱜ ᱦᱚᱚ᱐ ᱯᱟᱱᱟᱚᱱᱚ ᱐᱐ᱜ ᱱᱚᱚ᱐ᱚᱱᱚ ᱐᱐ᱜ ᱱᱚᱚ᱐ ᱐ᱚᱜ ᱵᱚᱚ᱐ ᱱᱚᱚᱱᱚ ᱐ᱚᱱᱚ ᱐᱐ᱜ ᱦᱚᱚᱱᱚ ᱐ᱚᱱᱚ᱾

- ᱐ᱚᱱ.ᱯᱟ ᱐ᱟᱯᱟ ᱵᱚ ᱱᱚᱟᱚᱜᱚ-ᱱ, ᱱᱚᱱᱚ ᱜᱚ ᱐ᱵ᱾᱐ᱵᱱᱯ ᱦᱚᱱᱚ ᱵᱚ ᱐ᱚᱱᱯᱚ - You are eating Baru Bili (Kusum fruit), but take out seeds from mouth positively.

᱐ᱵ᱐ᱵ᱐ᱵ᱐ᱵ : (ବୁଡୁବୁଡୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (᱐ᱚᱚᱟᱚᱚᱯ) : ଘଟି କିମ୍ବା ଢାଳ ପାଣିରେ ବୁଡାଇ ପାଣି ଭର୍ତି କରିବା ସମୟର ବାହାରୁ ଥିବା ଶବ୍ଦ - Sound that is produced at the time of pouring water in pitcher by sinking in water - ᱯᱚᱱᱚᱱ ᱐ᱚᱱᱜᱵᱚᱱᱚᱚ ᱱᱚᱟᱯᱟ ᱜᱚᱱᱚ ᱯᱚᱱ ᱱ᱐ᱚᱱ ᱵᱚᱚ᱐ ᱐ᱚᱱᱚᱱᱚ.ᱜ ᱱᱯᱵᱚᱱᱚ ᱯᱚᱱᱚᱚᱱᱚ ᱱᱚᱵᱚᱱᱚ ᱐ᱵ᱐ᱵ᱐ᱵ᱐ᱵ ᱚᱚᱱᱚᱟ᱾

᱐ᱵ᱐ᱵᱱ ᱐ᱵ᱐ᱵᱱ : (ବୁଡୁଜ୍ ବୁଡୁଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (᱐ᱚᱚᱟᱚᱚᱯ) : ପାଣି ଝରି ବାହାରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା - Water coming out from the spring - ᱜᱚᱚᱜ ᱐ᱵ᱐ᱵᱱ ᱐ᱵ᱐ᱵᱱ ᱯ᱐ᱚᱯᱵᱚᱜ/ᱚᱟ᱐ᱟ᱐ᱵᱚᱜ᱾

᱐ᱵᱚᱜᱚ.ᱜᱵ : (ବୁନ୍ୟାଦ୍) - ବି. (᱐ᱵᱚᱵᱱ) : ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା - Founder - ᱦᱚᱚᱚᱯᱜᱚᱚᱚ, ᱯᱚᱚ.ᱯᱟᱦ, ᱦᱚᱚᱚ.ᱱᱟᱜ᱾

᱐ᱵᱚᱜᱚ.ᱜᱟ : (ବୁନ୍ୟା.ଦି) - ବି. (᱐ᱵᱚᱵᱱ) : ଖାନ୍‌ଦାନୀ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ପ୍ରତିପତି -

Establishment, institution, heritage - ଚଲଣଚଳଣଚମ।

ଏଁଚଁଏ : (ବୁନୁମ୍) - ବି. (ପଁଚଁଏ) : ଉଇ ହୁଙ୍କା - Ant hill - ଏଲଁଚଁ ଳଚପଣଚ, ଏଁଚଁଏ।
- ଏଁଚଁଏ ଚଲଣଚ ଳଚ ଁଘମ ଚଣ ଚଣଏଚଁଣଚଓ-ଣ - Winged white ants come out of the ant hill and fly.

ଏଁଚଁଏ ଏଣଲଣଣମଚ : (ବୁନୁମ୍ ବାର୍ୱାଣେ) - ବି. (ପଁଚଁଏ) : ରାକ୍ଷସ ବିରୁଡି, ବଡ ବଡ ବିରୁଡି, ଉଇ ହୁଙ୍କାରେ ବାସ କରନ୍ତି - Giant wasps make their hive in ant hill - ଏଁଚଁଏ ଏଣଲଣଣମଚ।
- ଏଁଚଁଏ ଏଣଲଣଣମଚ ଏଁମ ଏଚଳଚ ଲଁଣଣ. ଁଓଏଣ.ଲଣ - Stinging of this giant wasp results in fever/ illness.

ଏଁଚଁଏଏଏମ : (ବୁନୁସ୍ତି) - ବିଂ. (ଓଁଚଁଏ) : ମୂଳବାସୀ, ମୂଳରୁ ବସବାସ କରି ଆସୁଥିବା ଲୋକ - Original inhabitants - ଘଁମ ଚଲଣଚ ଏଁଚଁଏଏମ ଣଁଚଣଚ ଚଣ।
- ଣଏଚ ଳଚ ଚଣଣଣ ଣ.ଏଁ ଲମଚ ଏଁଚଁଏଏମ ଘଣମ ଚଣଣଚ ଏଚ - We are original inhabitants of this village.

ଏଁମଘଁ : (ବୁଳ୍ହୁ) - ବି. (ପଁଚଁଏ) : ଦଉଡି ଗୁଡେଇ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିବା ଗୋଳା, ବଣ୍ଡଲ୍ - Roll of rope, thread, bundle of rope or thread - ୫ଁଏଣ.ଘ ଏଁମଘଁ, ଏଣ:ଏମଚ, ଏଲଣ:ଏମଚ।

ଏଁମଘଁ/ଏଲଁଏ : (ବୁଳ୍ହ/ବୁଜ୍) - ବି. (ପଁଚଁଏ) : ଜିଆମାନଙ୍କ ମାଟି ମଣ୍ଡଳ - Drops of earth worm (soil coil) - ଚଟଏଟଳ ଏଁମଘଁ।

ଏଁମଣଏମ : (ବୁଳ୍କୀ) - ବିଂ. (ଓଁଚଁଏ) : ବଡକୀ ସ୍ତ୍ରୀ - First wife - ଘଣଲଣଓ ଣଲ ଘଣଏଣଓ ଟଲଣ।
- ଏଁମଣଏମ ଲମଚ ଳଚ ଘଚଚ ଘଚଘଚଚ ଏଣ.ଚଁଓ ଚଚଣଣ - First wife has no issue.

ଏଁମମ : (ବୁଳି) - ବି. (ପଁଚଁଏ) : ରଙ୍ଗ, ଉଜ୍ଜଳ କାରକ - Colour, brightener - ଲଚଓ, ଘଚମଚଚ ଘଚମଚଓ।
- ଚମଚ ଏଁମମ - Blue colour/Blue brightener.

ଏଁମଏଁ : (ବୁଲୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚଣଚଚଣ) : ଗଳି କରି ଖସି ପଳାଇବା - To pass through, escape through - ଏଣଏଚଓ।
- ଏଣ.ଘଏମ ଘଣ.ଚଁଓ ଏଁମଏଁ ଘଣଲଚଘ ଟଚଣ - Ill fish passed through mud.

ଏଁଣମଣ. : (ବୁଟ୍ଳା) - ବି. (ପଁଚଁଏ) : ବଟୁଆ - Small container for storing tobacco and jammed in waist cloth - ଏଁଣଁଚ, ଓଚଚଁଣ ଏଁଣମଣ.।
- ଁଚଚଁଣ ଏଁଣମଣ. ଓଚ ଏଣଏଣ ଲଟଚଚ ଣଲଟଘଣଚଓଣ - Small container containing tobacco is jammed in waist cloth.

ତଳ. : (ବୁଟା) - ଅବ୍ୟୟ (ଠାଣ୍ଟିଆ) : ତଳେ - Under - ମୁଁ ତଳ ରୁ, ଘରୁ ତଳ. ରୁ।
- ଆମେ ଘରୁ ତଳ. ରୁ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲୁ.ଥିଲେ - We took rest under the banyan tree.

ତଳ. : (ବୁଟା.) - କ୍ରି. (ଚାଣ୍ଟିଆ) : ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ନିଷ୍ପତି ନେବା - To decide, to conclude - ଜେମ୍ପାଣ୍ଟିଲୁ ଜୋତଳ, ଜୋପୁଳ, ମାରୁ.ଥିଚୁ.।
- ଝଟ୍ଟାରୁ ଘରୁ ତଳ. ଚଠୁ.ରୁ ଲୁଚୁଲୁଝି - Date is fixed.
- ତଳ. ଝୁଲ୍ୟାଗା ଆରୁ ଜେମ୍ପାଣ୍ଟିଲୁଥିଲୁ - Let us discuss on point wise/ point by point. Let us discuss precisely on points only.

ତଳ. : (ବୁଟା.) - ବି. (ପାଣ୍ଟିଚି) : ଠିକଣା Address - ମାଗାଚିଲି

ତଳ.ଲି: (ବୁଟାନ୍) – ବି. (ପାଣ୍ଟିଚି) : ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, Conclusion - ମୁ.ର ତଳ. ଲୁଚୁଲିଜେ।

ତଳଚି ତଳଚି : (ବୁଟୁଞ୍ଜି ବୁଟୁଞ୍ଜି) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଣ୍ଟିଆ) : ଆହତ ବା କ୍ଷତ ଜନିତ ବେଦନା ବ୍ୟାକୁଳତା ଏହି ଶବ୍ଦରେ ପରିପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି - Pain due to wound is expressed in this word - ଚାଣ୍ଟା ଲୁଲ ଜାଣ୍ଟିଆ ମୁଟିଚାଣ୍ଟିଲି ଯାଲ୍ୟାଲୁ ମୁଟିଚୁ ଯା.ଜିଚାଆଲୁ, ଥିଲେ ଯା.ଚାଁ ମୁ.ର ମୁ.ଜୀଘ ଟିଆଞ୍ଚୁ ଲୁ.ଘୁ. ତଠତାଣ୍ଟିଲୁଠିଂଲୁ।
- ୬୦ୀଚାଁ୬୦ୀ ତଳଚି ତଳଚି ଯା.ଚାଁଜୀଘ ଚୁଲିଜେ - It is very much painful.

ତଳଚିଙ : (ବୁଟୁଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଣ୍ଟିଆ) : ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାରେ ଗପସପ ହେବା - To gossip in low voice - ତା.ର ତା.ର ଲୁଘୁଲଙ ଠୁ ଜେମ୍ପାଣ୍ଟିଲୁଲୁଥା।
- ଟିଆ'ଠୁ ଘରୁ ଲୁମ୍ପାଟିଟୁ ତଳଘୁଲଙ ତଳଚିଙଟିଆଁଲୁ - Don't gossip here.

ତଳତଳ : (ବୁବୁ) - ବି. (ପାଚିଟିପା) : ଘାଆ, ଜ୍ୱର - Wound, fever - ଓଣୁଲା, ଣିଚୁଲୁ. ଯା.ଚାଁ (ଓମ୍ପାଙ୍ଗିଲୁ. ଣିଲୁଘ)।

ତଣଚୁଙଚି ତଣଚୁଙଚି : (ଭୁଦୁଲ୍ ଭୁଦୁଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠାଣ୍ଟିଆ) : ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ହେବା - To speak fast, quickly eloquently - ମୁଠଓଟି ମୁଠଓଟି ଣିଲୁଘ, ତଣଚୁଙଚି ତଣଚୁଙଚି ଣିଲୁଘ।
- ମାପ ଯାଲିଣୁଲଙ ତାଲତାଲ ଘରୁ ଖଟିଙ ଚୁଲିଖୁ ତଣଚୁଙଚି ତଣଚୁଙଚି ଟ ଣିଲୁଘ ମିଙମିଓଲ - My father's elder brother speaks so many things quickly.

ତଣଚୁଜଚି : (ଭୁଣୁଜ୍) - କ୍ରି. (ଚାଣ୍ଟିଆଁଲୁ) : କଛା ଫିଟାଇବା, ଠକେଇ ନେଇ ପଳାଇବା - To deceive, to cheat, to untie dhoti - ଟୁଘଟ ତଣଚୁଜଚି, ଘଣଚୁଠୀ ତଣଚୁଜଚି।
- ଯଚିଣଚଣଚ ଯଲୁଘ ଘରୁ ଯାଲଯାଙ୍ଗିଲୁ ଓଟଚୁଲୁ ଟୁଘଟ ତଣଚୁଜଚି ଟିଲୁଲ - illiterate person is deceived by anybody.
- M.L.A ଲୁଲଓ ଘଣଚୁଠୀ ଚୁଲୁ ଲୁଣ ତଣଚୁଜଚି ଚଟଘ-ଲୁ - Public

disrobe the M.L.A by pulling off the kachha.

ଦଖଡ଼ୋଡ଼ : (ଭୁୟ୍‌ତୁଂ) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଗଣ୍ଡମୂର୍ଖ, ଗବଗାଣ୍ଡୁ, ନିର୍ବୋଧ, ବୋକା - Foolish, silly, stupid, scoundrel, rascal, lazy lethargic - ଚଠମଡ଼ଠମ ଚଥଚଦଥ, ଓଅ.ଘଓଅ. ଅଜ ଥାଏଜଅ, ଠଚଓଡ଼ଙ୍ଗ, ଦଚଓମ ଦଅ.ଘମା ଥଚଅଦଙ୍ଗ ଦଅଓ ମଦମଚଅ. ଢଅଘଟଓଅଓ।

- ଅଦଟ ଜମଏ ଓମଢ଼ଜଜଅ. ଚଥଢ଼ଥ ଦଟଦଟଜ ଠଟଢ଼ ଚଥ ଦଦଏଚଓଡ଼ଓ ଓଟଓଅ - Children of our house are lazy and lethargic.
- ଦଦଚଓଡ଼ଓ ଓମଢ଼ଜଜଅ. ଢଥ ଓଦଅଏଟ ଓଦଅଏଟଘ ଢଅ.ଓଅଓ ଜଟଦଏ' ଦଅଓ ମଦମଚଅ. ଢଅଘଟଓଅଓଙ୍ଗ-ଅ - Foolish child cannot understand even told repeatedly.

ଦଦଚଓଢ଼ଚ : (ଭୁୟ୍‌ଲୁ) - କ୍ରି. (ଚଅଏଥଅ) : ଦଉଡି କିମ୍ବା ସୂତା ପାକଳ/ଟାଣ ଦୁର୍ବଳ ହେବା - To become loose, thread or rope to be worn out - ଘଅ'ଚ ଦଦଅ.ଜଚମଥଓ, ଘଦଚଢ଼ଜଢ଼ଚଓ, ଢଅ.ଠଚଓ।

- ଏଅ.ମମ ଦଅଦଟଜ ଥଜ ଥଜ ଠଟ ଘଅ'ଚ ଜଅଘଅ ଚଅଠଟ ଦଦଚଓଢ଼ଚ ଓଅଦଅଓଟଟଏଅ - Rope of jute fibre loose due to pulling tightly and frequently.

ଦଦଚଦ : (ଭୁଡ୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଏଥଅ) : ଗଛ ଉପରୁ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚା ଜାଗାରୁ ପଡିବା ଶବ୍ଦ - Sound of something falling down from tree or from top - ଓଥା ଚଦଥଏ ଏଅଦଥଏ'ଏଅଓ ଦଚଜଚଓ ଜଟଓଅଓ ୟଏଅଟ।

- ଏଅଜଅଓ ଚଥଦଥଦଅଅ ୟଅ.ଘମଧ ଚଦଥଏ ଦଦଚଦ ଧଦଟଠଟ ଥଠ ଜଟ ଦଚଜଟଏଅ - A big pumpkin fell down from the roof top with thud sound.

ଦଦଚଦଅ. : (ଭୁଣ୍ଡା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ମୋଟା ପୁଅ ପିଲା - Bulky man - ଏଥାଅ ଚଥଘଅ ଧଥଘଥଏ।

ଦଦଚଦମ : (ଭୁଣ୍ଡି) - ବି. (ଦଚଏଚଧ) : ଭେଣ୍ଡି - Lady's finger - ଦଦଚଦମ ଚଠଚ ଏମଏମ୍ଏ।

ଦଦଚଦଚ ଦଦଚଦଚ : (ଭୁଡୁ ଭୁଡୁ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଏଥଘ) : ଭୁଡୁ ଭୁଡୁ ଶବ୍ଦ - Bhudu bhudu sound - ଦଦଚଦଚ ଦଦଚଦଚ ୟଅଦଠ।

- ଏଥାଅଜ ୟଅଓଚଥଜ ଦଦଚଦଚ ଦଦଚଦଚ ୟଅଦଠଓଅ - Motor cycle sounds "bhudu bhudu".

ଦଦଚଦଚଜ : (ଭୁଣ୍ଡୁର୍‌) - କ୍ରି. (ଚଅଏଥଅ) : ଚପଟ୍‌ କରାଇବା, କାମ ବିଗାଡିବା - Disturb, disrupt, frustrate - ଦଦଚ'ଓଥଘ, ଦଦଚ'ଓଅଥଅ, ଥଏଅ.ଓଚଏ, ଦଅଓ ଏଥ-ଦମଜମ, ଦମଓଚଘଅ.ଥ, ଧଥଓଅଥଓଥଓ, ଦଅଓ ୟଅ.ଠଥଓ।

- ଚଏମ ଢଥଜଅଜ ଧଥଘ ଓଟ ଚଏଚଚଥଥଅଓ ଦଅଘଜଅଓ ଦଦଚଦ'ଦଚଜ ଚଟଢ଼-ଅ - That tauter man has frustrated their marriage.

ଦଦଚଘ : (ଭୁଲ୍‌) - କ୍ରି. (ଚଅଏଥଅ) : ଭୋଳ ହୋଇଯିବା, ନିଜକୁ ଭୁଲିଯିବା - To engross, to be lost in -

ଦଣ୍ଡଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡେଣ.ଥ, ଖଣ୍ଡଦଣ.ଥ ଚଠଣ.ଜଥଡ, ଧ୍ୟାଣ ଏଙ ଧ୍ୟାଣ ଓଣ ଏଣାଣ୍ୟଥଡ, ଚଡ଼ଏଣ.ଜ ଠଣ ଖଣ.ଡ଼ ଚଥଡ।

- ଚଥଣଣ ଚଚଣ୍ଟ ଚଥ ଅଣଣାଚ ୟଣଜଣ୍ୟ ଜଣଓଣ ଚଥ ଖଣଚଣ୍ଟ ଣଚଥଣଥଣ - Boys and girls are engrossed in dancing and singing.

ଖଣଚଣ୍ଟ : (ଭୁଲ୍) - ବି. (ପ୍ରଥମା) : ଭଲ ମାଟି, ଲୁଣି ମାଟି, ଯାହାକୁ ବଣର ଜନ୍ତୁମାନେ ଖାଇବାକୁ ଆସନ୍ତି - Salt soil, saline soil, salty soil, this soil is eaten by deer, antelope, wild buffalo etc - ଜଣଘଖଣ ଘଣ୍ୟଣ, ଜଣଘଣଘ ଘଣ୍ୟଣ।

- ଖଣଚଣ୍ଟ ଘଣ୍ୟଣ ୱଥଘ ୟଣ.ଦ ଘଥଦଣ ଘ୍ୟଓଣ. ଚଥ ଘଣଘ ଦଣଣଣ - Wild buffaloes had come to eat salty soil last night.

ଖଣଚଣ୍ଟ୍ୟ : (ଭୁଳି) - କ୍ରି. (ଚଣ୍ଟଥଣ)) : ପାଳ ଦଉଡିକୁ ଖୋଲିବା ଦ୍ୱାରା ପାଳ ବା ନଡା ବାହାରିଯାଏ ଏବଂ ନଡା ଗାଈକୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଏ, ଏହି କ୍ରିୟାକୁ ଭୁଳି କୁହାଯାଏ - To loose the rope of straw, to make the rope of straw loose by opening the twist, untwist the rope of straw - ଖଥଅ ଖଣଚଣ୍ଟ୍ୟ, ଖଥଅ ଜଣଅଣ ଚଣଠଣ ଖଣ:ଓଜଜ୍ୟ ଚଥ ଅଘଣଚଥ ଖଣଦଣଖ।

- ୱଣ.ଝଚଓ ଓ୍ୟଥ ଘଣଜଣ ଖଥଅ ଖଣ:ଓଜଜ୍ୟ ଚଥ ଖଣଚଣ୍ଟ୍ୟ ଣଚଥଥଣ - During rainy season the ropes of straws are untwisted for fodder of cattle.

ଖଣଚଣ : (ଭୁଟ୍) - ବି. (ପ୍ରଥମା) : ନିର୍ବାଚନ - Election - ଅଘ ଖଣଣଝଥଣ, ଖଣଚଣ।

- ଥଣଥ ଓଥ ଥଥଜଝଥ'ଝ ଖଣଚଣ ଘଚଖଚଓ-ଣ - This year there will be Panchayat election.

ଖଣଚଣଚଚ : (ଭୁଟ୍କୁ) - ବିଂ. (ଓଚଥଣ) : ଗୋଲ୍‌ଗାଲ୍ ଓ ମୋଟାସଟା - Healthy fat - ଓଚଖଘଖଚଣ ଘଥଣଣ, ଓଚଦ ଘଥଣଣ।

- ଖଣଚଣଚଚ ଥଣ:ଘଣ'ଣ ଚଥଘଣ - Healthy boy.

ଖଣଚଣଣ.ଓ : (ଭୁଟାଃ) - କ୍ରି. (ଚଣଥଥଣ)) : ପାଣିରେ ବୁଡ ପକାଇ ପାଣି ଉପରକୁ ଉଠି ଭାସିବା ବା ପହଁରିବା - To come out of deep water and float on surface - ଓଣଓ ଜଣ ଚଥଚଘ ଚଖଥଣ ଝଣଝଣ ଜଚଣ.ଘଥଓ।

- ଓଣଓ ଜଣ ଚଥଚଚ ଚଣଠଣ ଘଣ.ଚଚଓ ଥଣଘ ଚଥଥଣ, ଚଥଘ ଚଥଚଘ ଚଣଠଣ ଣ.ଘଣ ଓଖଣ.ଘଣଚ ଠଣଓଥଘ ଘଖଚଣଣ.ଓଥଓ-ଣ - He catches fish going deep into the water and come back to surface of the long time.

ଖଣଚଣଚଓ : (ଭୁଟ୍ଟଃ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଓଥଘ) : କଢ ଫୁଲ, କଢ ହେବା - Budding, bud - ଘଣଘଣ ଘଥଘଣ'ଓ, ଖଣଚଣଚଓଥଓ, ଖଣଚଣଚଓ ଘଣଘଣ।

- ଖଣଚଣଚଓ ଘଣଘଣ ଣଦଥଘ ଓଥଓଣ - Don't pluck the budding flower.
- ଘଣଘଣ ଖଣଚଣଚଓ ଣଚଣଥଣ - Flower has budded.

ଭୁବନେଶ୍ୱର : (ଭୁବ୍‌ନେଶ୍ୱର୍) - ବି. (ପ୍ରଦେଶ) : ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହର, ଓଡିଶାର ରାଜଧାନୀ, ଏହା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ, ପୂର୍ବରେ ଓଡିଶାର ରାଜଧାନୀ, କଟକ ନଗରରେ ଥିଲା । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ଏହା ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେଲା - Bhubaneswar is capital city of Odisha. It is a situated in the district of Khurda, Cuttack was old capital of Odisha. It shifted to Bhubaneswar in 1948 - ଭୁବନେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସହର (ପ୍ରାଚୀନ ନଗର), ଯାହାର ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଇତିହାସ ଅଛି. ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଓଡିଶାର ରାଜଧାନୀ ଥିଲା। ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତମାନ କଟକ ସହର ଅଟେ, ୧୯୪୯ ମସିହା ରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓଡ଼ିଶା ର ରାଜଧାନୀ ଅଟେ।

ଭୁତ : (ଭୁତ୍) - ବି. (ପ୍ରଦେଶ) : ଭୁତ - Goblin, ghost, spirit - ଭୁତ, (ଭଲଭଲ ଭୁତ, ଖରାପ ଭୁତ, ଭୂତଗ୍ରସ୍ତ ଭୁତ)।

ଭୁତୁଲା.ଙ : (ଭୁତ୍‌ଲାଂ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ମାତାଲ, ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ - Drunkard - ଭୁତ ଭୁତୁଲା.ଙ।

ଭୁତୁଲା.ଙ : (ଭୁତ୍‌ଲାଂ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ବୋକା, ମୂର୍ଖ - Foolish, silly - ବୁଦ୍ଧିହୀନ, ଅଜ୍ଞାନୀ।

ଭୁତୁଲୁ : (ଭୁତ୍‌ଲୁ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ମୋଟା ଓ ଗେଡା ପୁଅ ପିଲା - Bulky and short height boy - ଯାହାର ଉଚ୍ଚତା କମ୍‌ ଅଥଚ ମୋଟା ଅଟେ ଏମିତି ଲୋକ।

ଭୁତୁନୀ : (ଭୁତ୍‌ନୀ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ପାଗଳୀ - Mad girl - ବୁଦ୍ଧିବୁମ, ଅଜ୍ଞାନୀମ।

ଭୁତୁନୀ.ଘର : (ଭୁତ୍‌ନୀ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଭୂତ ପ୍ରେତ ଦ୍ୱାରା କବଳିତ, ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଘ୍ନ ଘଟୁଥିବା ସ୍ଥାନ, ଅଭିଶପ୍ତ - Haunted (place), cursed - ଭୁତ ବହି ଆସିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା।

- ଏଇ ପୁରାତନ ଏକ ଭୁତୁନୀ.ଘର ଗୋଟେଇ, ଯେମନ୍ତ.ଙ ଜୋର ଯା.ବୁ ଯିବ ଭଲ ଭଲ ଦଶ ବାର ଜଣ - That pond is haunted one, you don't get a single fish to catch.

ଭୁତୁଲା : (ଭୁତାଲ୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ମାତାଳିଆ, ମଦୁଆ - Drunkard - ଭୁତ ଯିବା, ଅଧିକ.ରୁମ ଯିବା।

- ତୁ ଭୁତୁଲା.ମ ବାରୁ ଯିଚ୍‌ଭଳି ଭୁତୁଲୁଗୁଡ଼ିଏ ବାରିଲେ ବାରୁ? - Having drunk, you are becoming gentlemen. Is not it?

ଭୁତୁ : (ଭୁଃ) - କ୍ରି. (ବାରମ୍ବାର) : କୁକୁର ଭୁକିବା - To bark, dog barking - କୁକୁର ଭୁତୁ।

ଭୁତୁ : (ଭୁଃ) - ବି. (ପ୍ରଦେଶ) : ଗାଣ୍ଡି କଣା - Anus/ass hole - ଗୋରୁ ଭୁତୁ।

ଭୁତୁଙ୍ଗ.ଙ : (ଭୁଗାଃ) - ବି. (ପ୍ରଦେଶ) : କଣା - Hole - ଭୁତୁଙ୍ଗ.ଙ, ବିଲ, ଭୁତୁ।

ଦାରୁଣେ.ଣ : (ଭୁଙ୍ଗାର୍) - କ୍ରି. (ବଣେଇଥଣ) : କାଠ ଗଣ୍ଡିକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଖଣ୍ଡରେ କାଟିବା - To cut the log of wood into small pieces - ୱାଚ୍ଚାପ୍ଟ ବଣ୍ଡାଓ ଓଣ୍ଡାବଟ ବଓଣ୍ଡା ବଓଣ୍ଡା ବଓଣ୍ଡାଦଣେ.।

- ଓଣ୍ଡାବଟ ଦାରୁ'ଣେ.ଣ ବଣାଠ ବଥ ଯଣଯଣଓଟେଓ-ଣ - They are cutting the log of wood into small piece and tearing apart for making fire wood.

ଦାରୁଣେ.ଣ : (ଭୁଙ୍ଗାର୍) - କ୍ରି. (ବଣେଇଥଣ) : କଚାଡି ହୋଇ ପଡି ଗୋଡ ହାତର ଚମଡା ଛାଡିବା, କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହେବା, ଘୁଣ୍ଟି ହୋଇ ପଡି ଗୋଡରେ ଘାଆ ହେବା, ଚମଡା ଛାଡି ଯିବା - To have bruise or scratch on stumbling down, injury - ଠଥଧଥଓ ଦାରୁ'ଓଣ.ଯ ବଣାଠ ଯଜାଜଣଥଓ, ଯଥାଣଓଥଓ, ଓଦଣାଥଥଓ।

- ଧଥଣ ଣଟ ଧ୍ୱାଜାଜଓ ୱାଥଧଥଓ ୱାଦ ଦାରୁ'ଓଣ.ଯ ଟଥଦ ଣଓ ୱାଦାୱାଦଣ.ଓ ବଥଦ ଦାରୁଣେ.ଣ ଣବଣଇଣ - While coming I stumbled down on the road and there is injury on my knees.

ଦାରୁଓଜଇ ଦାରୁଓଜଇ : (ଭୁଗୁସ୍ ଭୁଗୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଇଥଯ) : ବିନା ପରିଶ୍ରମ ବା କାମ ନ କରି ଆରାମରେ ଅନ୍ନ ଧଂସ କରିବା, ଖାଇବା - Spending or taking food without any earning or work - ବଣଧ ବଣାଜ ଦାଣଓ ବଣାଠ ଦାରୁଓଜଇ ଦାରୁଓଜଇ ୱାଥଧ ଣ.ଇଜାଥଓ।

- ଣାୱ ଦାଣଦାଣ ଧାଣଓ ଣଯୱାଣଣଥ ଓଦଣଥଇ ଓଟ ଧାଥଯଥଇ ବଥ ଦାରୁଓଜଇ ଦାରୁଓଜଇ ବଥ ୱାଥଧ ୱାଥଓ ବଣାଇଣ - Their earning is being enjoyed by sons without their own earning.

ଦାରୁଓ ଦାରୁଓ : (ଭୁଂ ଭୁଂ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଇଥଯ) : ଭୁଂ ଭୁଂ ଶବ୍ଦ - Bhun Bhun sound, sound of aeroplane - ଜଠଣ.ଥଥଓ ଓଣ.ଠୱ ଦାରୁ'ଦାରୁ ଇଣଠଟ।

ଦାରୁଜ : (ଭୁଲ୍) - ବି. (ଦଜଇଜଧ) : ଭୁଲ୍, ତ୍ରୁଟି - Mistake, blunder - ଧଜଯଣ.ଓ, ଦଣ.ଯୱାଧ, ବଣ.ଓ, ଦଣଓ ଓଣଇ।

- ବଣ.ଧୱ ବଣ.ଧୱ ଠୱୀ ଦାରୁଜ ଓଥଓ ବଟଓ-ଣ - I committed mistake during the course of action.

ଦାରୁଜଣ.ଥ : (ଭୁଲାଉ) - କ୍ରି. (ବଣେଇଥଣ) : ମନାଇବା, ଠକେଇବା - To appease, to lull, to deceive, to betray, pursue - ଯଯଟ, ଇୱାଯୱ, ଣ:ଠୱାଧ, ଯଯଟ ଜଥଯ ବଣାଠ ଯଣ.ଠଓଣ.ଥ ଥଓଥ।

- ଓୱାଓଜଜଣ.ଓ ଦାରୁଜଣ.ଥଟ ବଣେଇଣ - She is lulling the child.
- ଓଜଠୱ ବଥଯଣ ବୱେଣ.ୟ ଧଥଯଣଥ-ଯଜଣଓ ଦାରୁଜଣ.ଥ ଥଠାଥବ ବଟଓଟଓଣ - Servant boy pursued the landlord's daughter and eloped.

ଦାରୁଜଣ. : (ଭୁଲା) - ବିଂ. (ଓଜଇଜଥ) : ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର, କୁତା - Dog (male) - ଣ:ଠଓଣ. ଇଯଠଣ।

ଦାରୁଜୱ : (ଭୁଲି) - ବିଂ. (ଓଜଇଜଥ) : ମାଈ କୁକୁର, କୁତୀ - Bitch - ଦାରୁଜୱ ଇଯଠଣ, ଯ'ଓଣ ଇଯଠଣ।

ଭଉଁରୀ : (ଭୁକୁ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଉଇ - White ants - ଧଳାଭାଉ ଭଉଁରୀ, ଭଉଁରୀ ଖାଇଛି.।

- ଧଳା ଡଅ ଭଉଁରୀ ଖଅ ଯାଏ ଖଅନ୍ତି - Fowl eat the white ants.. Red giant ants eat white ants.

ଭଉଁରୀଆ : (ଭୁକୁଟ୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ମୋଟା ଓ ଗୋଲାକାର, ଗୋଲ ମୋଟଲ୍ ।

ଭଉଁରୀଯାଇଣୀ : (ଭୁଜ୍‌ନୀ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ଖାଇବା ପିଇବା ଆୟୋଜନ, ଭୋଜି - Feast - ବଡଯାଏ ଭଉଁଯାଏ, ଯାହା-ପାଖ ଛଡେଇଣ ଓଉଣ୍ଡାଣଓଉଁଣୀ, ଯେଉଁଠି ମାଡ଼ମାଡ଼ି ବି ଟେଣ୍ଟା ବଜାଇ ମାଡ଼ମାଡ଼ି ଛି ଡଣ୍ଡବଣ୍ଡ ଧଡ଼ଂଡଣ ମଜୁଳା ଯାହା।

- ଯେଉଁଣ ଣାଠି ଣ.ଠା ଛିଡଣ୍ଡ ବି ଭଉଁଯାଇଣୀ ଥିଣ୍ଡ - There was bhujni in our village yesterday.

ଭଉଁଯାଣ.ଅ : (ଭୁଞ୍ଜାଉ) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଅଣ୍ଡ) : ଭୋଗ କରିବା, ଭୋଗିବା - To enjoy, to fell pinch of both pain and pleasure - ଡ଼ାଅ ଦାଅ ଠଣ୍ଟାଣ ଠାଟ ଯାଏଁଡ଼ ଯାଏଭାଟ ଠଅଛଣଅ ଏଡ଼ା।

- ଣଘଣଟ ଣ.ଘାଟ ବଣ.ଯା ଛଟଛଣଓ ବଁଣ୍ଡ.ଓ ଡ଼ଟ ଣଘଣଟ ଣ.ଘାଟ ଓଟଭଟ ଭଉଁଯାଣ.ଅଣ୍ଡ - Everybody willhave to pay the price of good and bad deeds.

ଭଉଁଅଣ୍ଡ., ଭଉଣ.ଅଣ୍ଡ. : (ଭୁଙ୍ଗା, ଭାଙ୍ଗା) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଭୁଙ୍ଗା ବିରାଡି - Bob cat, tom cat, male cat - ଭଉଣ.ଅଣ୍ଡ. ଘଁଦାମ, ଚଟଁଚ ଘଁଦାମ ଡ଼ଟ ଘଁଦାମ ଯଣଘଣଟ ଯଣ୍ଡଁଟଣ ଯାଏଘ ଟଅଣ୍ଡଣ।

ଭଉଁଅଣ୍ଡଣ.ଓ : (ଭୁଙ୍ଗାଙ୍ଗ୍) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ବଡ ଏବଂ ଲମ୍ବା ଲାଉରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏକ ପ୍ରକାର ଗୀତ ବାଦ୍ୟ, ସାନ୍ତାଳମାନେ ଦାସାଁଏ ନାଚରେ ଏହାକୁ ବଜାଇ ଥାଆନ୍ତି - One kind of musical instrument made out of long bottle gourd.

ଭଉଁଭ ଭଉଁଭ : (ଭୁସ୍‌ଭୁସ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଣ୍ଟଣଘାଟ) : ମନ ଇଚ୍ଛା ଖାଇବା, ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା, ମୂଷା ଭଳି ଧାନ ଭରଣକୁ ଖାଇବା - To enjoy the wealth without any worry, apprehension of uncertainty, living in luxury - ଣ.ଠା ଟମଛାଯାଣାଦଣ ଯାଏଘ ଯାଏଓ, ଛଟଡ଼ ଯଣ୍ଡ ଚଢଯଣ.ଛ ଭଉଣଭଉଟଣଣ ଭଣଓ ବଣ୍ଡଠଟ ଡ଼ଉଣଟ ବଉଣଛଭଣଘ।

ଭଉଁଭ ଓଚଭ : (ଭୁସ୍‌ଗୁଡୁ) - ବି. (ପ୍ରଚଳିତ) : ପାଣି କୂଳରେ ଗାତ କରି ରହିବା ଏକ ପ୍ରକାର ମୂଷା - One species of rat mostly found in swampy area/ land - ଡ଼ାଣଓ ଘଉଟଠ ବଘଛଟ ଯଟଯଣାଦ ଭଉଁଓଣ.ଓ ଛଟ ଠଣଯଟଁଟ ଓଚଭ।

ଭଉଁଭଣ. : (ଭୁସା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଘଣ୍ଡ) : ହାତକୁ ମୁଠା କରି ମାରିବା, ମୁଥା ମାରିବା - To punch, boxing - ଠମ ଛଭଘଚଡ଼ ବଣ୍ଠଟ ଧଟଠଘଓ, ଠଚଭଚ।

ଭଉଁଭଣ. : (ଭୁସା) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଡଉଘଣ୍ଡ) : ଛୁରୀ କିମ୍ବା ବର୍ଚ୍ଛାରେ ଭୁଷିବା - To stab with dagger, bayonet, spear -

ଷଷ୍ଟଷ୍ଟମ, ଠଅଷ୍ଟଲଅଷ୍ଟଣ, ଏଅ.ଷ୍ଟଷଷମ ଏଅଘଅ ଠଣ ୮ଅଏଠଅଓ।

- ଏଅ.ଷ୍ଟଷଷମ ଠଣ ଏଅଣଅ ୮ଅ ଏଷଏ୮ଅ. ଓଅଏ ୮ଣଢଣଣଅ - Bear was stabbed to death with spear.
- ଷଷ୍ଟଷ୍ଟମ ଠଣ୮ଅ ଏଷଏ୮ଅ. ୮ଣଢଣଣଅ - They stabbed him with knife.

ଏଷଏ୮ଅ. ଢଅ୮ଅଅଣ : (ଭୁସା ଦୋକାନ୍) - ବି. (ଏଏଣଏ) : ଭୁସା ଦୋକାନ - Ration shop - ଏଷଏ୮ଅ. ଢଅ୮ଅଅଣ।

ଏଷଏ୮ମ : (ଭୁସି) - ବିଂ. (ଓଏଣଏ) : ଭୁଷି ଦୋକ୍ତା, ଧୂଆଁ ପତ୍ର - Tobacco leaves cut into pieces - ଏଏଓଏଓ ଢଅ୮ଠଅ ୮ଅ.ମମଏ ୮ଅ.ମମଏ ୮ଅ୮ଅଅଏ ଓଣଢ ୮ଅମଷଅ ୮ଏମଷଅ. ଏଅଓ।

ଏଷଏଷ : (ଭୁର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଣଅଓ) : ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - Till - ଢଷଅ.ଷମଏ, ଏଅ ଏଷଏଷ, ଣମଣ ଏଷଏଷ।

- ଠମଣ ଏଷଏଷ ଏଅଓ ଢଅଓ ଅ୮ଅଓ-ଅ, ଏଅ ଏଷଏଷ ୫ଅଏ ୮ଅ.ଘମ ଏଅଓ ଓଅଣଅଣଓ-ଅ - Farming work will not be possible till there is no rain.

ଏଷଏଷଘଏ : (ଭୁର୍ଲୁ) - ବି. (ଏଏଣଏ) : ଭୁରଲୁ ଫଳ ଗଛ ବଣର - Bhurlu is a small tree in the forest, its fruit is very sweet - ଏଷଏଷଘଏ ଏମଢମ।

ଏଣ୍ଠ : (ବେଁତ୍) - ବି. (ଏଏଣଏ) : ବେତ - Cane - ଏଣ୍ଠ ଏଅଘଅ।

ଏଣଠଅ : (ବେଥା) - ବି. (ଏଏଣଏ) : ବ୍ୟଥା - Pain, sprain, ache - ଏଅ.ଏଏ।

- ଢଣଓଅ ଏଣଠଅ - Back ache.
- ଏଅଏଅଓ ଏଅ.ଏଏ - Head ache.

ଏଣଠଅଘ : (ବେତାଳ୍) - ବିଂ. (ଓଏଣଏ) : ବେତାଳ, ତାଳରେ ନ ଚାଲିବା, ନ ନାଚିବା, ତାଳ ଖରାପ ହେବା, ଭୂତ - Not according to tune or rhythm, to become mad, goblin - ଠଅଘ ୰ଅ.ଣମ ଏଅଓ, ଘଅଓଏ୰ଅଓ, ଏଷଏଠ।

- ଏଏ୰ ଏଅଘଅଓ ଣଣଏ ଏଣଠଅଘଅଓ ୮ଅଣଅ - Drunkard man's foot step in dance is not in accordance with the tune and ryhthm.
- ଏଣଠଅଘ ଏଅଏଅଘ ଲଣ ଘଅଘଅଅ ୰ଣଣ୮ଷଅଣ ଏଅଓ ଘଏଓଷଏଠ-ଅ - If you encounter a goblin, he will not give you way.

ଏଣଠଣଣ : (ବେଡେନ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଣଅଅଅ) : ତେଣ୍ଟାରେ ପାଣି ଉଠାଇ ସିଂଚନ କରିବା - To water crops with lifting lever - ୰ଣଣଅ ଠଣ ଢଅଓ ଢଏ୰ ଘଣଲଣ, ଘଅ୰ଅଣ।

- ୬ଣଢଅଓ ଢଅ ୰ଣଣଅ ଠଣ ଢଅଓ ଲଅ୮ଅଏ ୮ଅଠଣ ଏଅଘଘଘ ଏଅ.ଢଏ ୮ଅ ଏଣଠଣଣଅଢ ଠଅଏଣଢ - In earlier days people irrigate their crops by lifting water with lifting lever.

ଏଣଓଏ : (ବେଗ୍) - କ୍ରି. (୮ଅଣଅଅଅ) : ଫୁର୍‌ସତ୍ ପାଇବା, ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ସତର୍କ ମୂଳକ ପ୍ରସ୍ତୁତି - To become ready, to take strategic position - ଠଅଲଅଓ, ଠଅ୮ଅଓ,

ଘରବାହାରକରିଦେବା, ଗୃହଶୂନ୍ୟହେବା।

- ଯୁଦ୍ଧସମୟରେ ସେ ଦେଶଦେଶ ବୁଲି ଯୁଦ୍ଧ କରେ, ସେ ଘରେ ରହେନାହିଁ - He is always on the move, he is not a settled person.
- ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଦେଶଦେଶ ବୁଲି ଯୁଦ୍ଧ କରେ, ସେ ଘରେ ରହେନାହିଁ - He is always on the move, he is not a settled person.
- ମୁଁ ଶିକାର ସ୍ଥଳରେ ଥିଲି, ମାତ୍ର ଗୁଳି ମାରିବା ପୂର୍ବରୁ ବରାହ ପଲ ପଳେଇଗଲେ - I was in shooting spot of mass hunting, but before I take the position, a herd of boars escaped. I was in strategic position of shooting animals in mass hunting, but before I get ready a herd of boars passed through.
- ମୁଁ ସମୟ ସୁଯୋଗ ପାଉନାହିଁ - I am not getting opportunity to visit you./ I am not getting time to visit you.

ଘରୁଆର : (ବେଗର୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଅନୁସର୍ଗ) : ବ୍ୟତୀତ, ଛାଡିକି, ଛାଡି - Without, except, besides, independent of - ଖାଦ୍ୟବିନା, ପାଣିବିନା, ପାଣ୍ଠି ବିନା ଚଳିବା।

- ଘରୁଆର ଜମି ବାଟ - Without ploughing.
- ମୋ ବିନା ଖାଇବା ଓ ପାଇବା ଖାଇବା ଦୁଇଟି ଏକାକୀ-ଅ - Without me you can do nothing.

ଘରୁଆରିଆ : (ବେଘର୍) - କ୍ରି. (ବାଦୁଆଣି) : ଘରୁ ବାହାର କରିଦେବା, ଗୃହ ଶୂନ୍ୟ ହେବା - To become homeless, to drive out from home, shelter less - ଅଗ୍ନିରେ ଦୁଇଟି.ଯ ବାସଘର ଏବଂ ବ ଗୋରୁ, ଛେଳିମାନେ - Having their house burnt down, they became shelter less.

- ଦୁଇଟି ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭହେଉଛି ଅଗ୍ନିରେ ବାସଘର ବ ପଳେଇ ଏବଂ ବାହାରେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ହେଲାଣି ଯେ - They were driven out of their own house, now they are homeless.

ଘଟେଇ, ଘଟେଇ ଫୁଲୁରା : (ବେଙ୍ଗଲ୍, ବେଙ୍ଗଲ୍ ଦିଶମ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ - West Bengal - ଦୁଇଜଣ ଘଟେଇ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଦ୍ଧା।

ଘଟେଣା : (ବେଙ୍ଗାଲ୍) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବାଇଗଣ - Brinjal - ଘଟେଣା, ଭଜା.ଲିଙ୍ଗ ଘଟେଣା, ଘରୁଚୁନା ଘଟେଣା, ମାଖନ.ଠା ଘଟେଣା।

ଘଟେଇ : (ବେଙ୍ଗେଦ୍) - କ୍ରି. (ବାଦୁଆଣି) : ଅନେଇବା, ଦେଖିବା - To look at, to open eyes, stare - ବାଡ଼ିବାଡ଼, ଭଜା.ଘୋଡ଼ ବାସବାଟ ଘଟୁଛି ଆଖି ଘଟେଇ।

- ଆଜି.ଟା ଠାରୁ ଘଟେଇ ଆ.ଖୁଣ୍ଟାଇଲା - He gave me a angry look.
- ଟୋକାଏ ବାଦୁଆଣି ଆ.ଠା ଟାଣି.ଘୋଡ଼ା ମୁ ଘଟେଇ ପଡ଼-ଅ - I kept my eyes opened for long time laying on the bed.

ଘଟୁଣା : (ବେଲ୍ଚା) - ବି. (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ) : ବେଲ୍ଚା - Spade - ଘଟୁଣା, ବାଠା, ଖଣ୍ଟା ବ ଟୋକାପ ବ ଟେ.ଠା ଆଣ

ଏଽଅ.ଲମ ଅଲ ଅଏଓଥ bଅ.ଯମ ଲଽbଥ Þଅଓଅଦଥଅ ଅଲ ଏଅଯଅ Þଅ bଅଲଽ ଏଥ ଏଽଏଽଅଅଲଽଥଓ-ଅ।

ଏଽÞଽସ ଏଽÞଽସ : (ବେଲେଞ୍ଜ୍ ବେଲେଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଽଥଘ) : ଘାଆ ନ ଶୁଖିବା ଏବଂ ସଜ ହେବା - Wound becoming fresh and painful - ଓଽଅଦଥ ଏଽÞଽସ ଏଽÞଽସଥଓ।

- ଫଅଓ ଫମଽ ଓଽଅଦଥ ଫଥ ଅ.ଏମ ଫମଽ ଏଽÞଽସ ଏଽÞଽସଥଓ-ଅ - Wound in rainy season takes long time to heal.

ଏଽbଅଲ : (ବେକାର୍) - ବିଂ. (ଓଥଽଏଥଽ) : କାମ ଦାମ ନଥିବା ଲୋକ - Without any work, engagement, unemployment, idle, without any occupation, useless - bଅଯ bଅ।ଽ ଏଅଓଅଦଽ ଏଘସ।

- ଏଽbଅଲ ଏଥସ ଽଅଦ ଅÞଥଯ ।ଥମଅଦଥଓ-ଅ - Don't accompany with idle people.
- ଏଽbଅଲ bଅ୦ଽଅ ଲଽଫଥ ଏଥଏଥଓ ଅÞଥଯ bଽଅଲଽଅଘଅ - Don't take headache on useless thing.

ଏଽbଽଅ.୦ମଲ : (ବେଖାତିର୍) - କ୍ରି. (bଅଦଥଅ) : ଖାତିର ନ କରିବା, ଅମାନ୍ୟ କରିବା, ଅସମ୍ମାନ କରିବା - Disrespect, to become careless, disobey, disregard - ଯଘଅ.ଦ୦ମ, bଽଅ.୦ମଲ ଏଅଓ ଯଘ, bଅ୦ଽଅ ଏଅଓ ଅ।ଽଯଘ।

- ଅ.ଏମ ।ଽଲ ଯ ଏଽbଽଅ.୦ମଲ bଯଫ Þଯଓଅ - He disregarded us badly.

ଏଯbଯଲ : (ବେକେର୍) - ବିଂ. (ଓଥଽଏଥଽ) : ଅତି ଛୋଟ ଛୁଆ, ସଦ୍ୟଜାତ ଶିଶୁ - Newly born baby - ଅ.ଏମ ୦ଯଫ ଏଅÞ ଏଯÞ୦ଯସ, ଦଅଓଅ ଓଯ ।ଅଦଅଘ ଅbଅଦ ଏଅÞ ଫମଓଽଲଅ.।

- ଏଅÞ ଏଯbଯଲ ଏଯbଯଲ ଫମଓଽଲଅ. ମଫମ bଅ୦ଯ ଦଅ.ଓଘଅ.ଲ ୦ଯ ଞଯଦ ଯଦଅଓ - She went to her parent's house with newly born baby.

ଏଯ।ଽ : (ବେଜ୍) - କ୍ରି. (bଅଦଥଅଦଥ) : ଅଣ୍ଡା ଦେବା - To lay eggs - ଏମÞମ।

- ଘଅ'ଦ ଘଅ:ଦÞମ ଯଯମଯ ଠଽbଅ. ଲଯ ଏମÞମ bମଦ ଏଯ।ଽ bଯଫ-ଅ - Hans Hasli birds layed eggs in the nest.

ଏଯ।ଽଯଅଅ : (ବେଝ୍ଳା) - ବିଂ. (ଓଥଽଏଥଽ) : ଗଣ୍ଠିଆ, ଅତିଟାଣ, ଜଟିଳ - Knotty, very hard, critical - ଘଯ।ଲଅ, bଯ।ଯ।, ଓଅଦ।ଽଯ ୦ଅଘଯଟ'ଦଅଓ।

- ଦଅଠଅ ଫଅଲଯ ଫଥ ଅ.ଏମ ଏଯ।ଽଯଅଅ ଓଯଓଅ - This tree is very hard wood tree. Wood of this tree is very hard and not easy to tear apart for fire wood.
- ଦଠଓ ଘଅଯ ଫଥ ଅ.ଏମ ଏଯ।ଽଯଅଅ ଓଯଓଅଓ, ।ଅଘଅଘ'ଦଅଓ bଅ.ଯମଏ ଯଯ୦ଅଓ ଲଯଘ ଅ୦ଅଓଅ - This man is complicated man, he does not obey any one.

ଏଯ।ଅଲ : (ବେଜାର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଽଥଘ) : ରାଗ ଲାଗିବା, କ୍ଷୁବ୍ଧ ହେବା, ବିରକ୍ତ ଲାଗିବା - To feel bad, irritating,

disgusting - ଚଣଠଥଜ, ଜଣ.ଓମ, ଣ.ଅମଯ ଠଚାଓଣ.ଥ, ଚଓଟଭଅଣ।

- ଚଯମ ଥଘଣଓଓଣ ଏଣଓ ଚଣଠଓଣ ଣ'ାଥଧ ଚଣଠଟ ଠଟାଣଣଜ ଓମ୍ବ ଠଚାଓଣ.ଥ ଚଟଢ଼ଅଣ - After learning about that ungrateful fellow, I felt disgusted.

ଠଟାଓଣ : (ବେଝା) - ବି. (ପ୍ରକୃତି) : ଲାକ୍ଷ ବିନ୍ଧା, ଲକ୍ଷ୍ୟ - Target mark, target - ଠଟାଓଣ ଠଚ୍ଚ।

- ଯଣଚଜଣଠ ଏମ୍ବଥଚଓ ଠଟାଓଣ ଚଥ ଠଚ୍ଚଣ - On the occasion of Makar Sankranti, target hitting game is played.

ଠଟାଓଣ : (ବେଝା) - କ୍ରି. (ଚଣକୃତଣ) : ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବିନ୍ଧିବା, ଶର ମାରିବା - To target - ଠଟାଓଣ, ଠଚ୍ଚ ଓଥାଏ।

- ଚଯମ ଯଚଚଜମ ଢ଼ଥ ାଥଠଥ ଏଅଘ ଠଟ ଠଟାଓଣ ଅଘଣ - Let that pig be killed by shooting arrow collectively.

ଠଟ'ାଣଓ : (ବେଞାଃ) - କ୍ରି. (ଚଣକୃତଣ) : ଆଖିର ଲେଞ୍ଜରା ବାହାରିବା - Puss type white discharge coming out from eyes - ଯଟଢ଼ ଚଓଥଟ ଫଟାଓଜଣ ଥଠଥଚଥଓ।

- ଓମଢ଼ଓଜଣ. ାଥଏଥଓ ଠଚଓମଠଥଣଜଣ.ଘ ଠଟ'ାଣଓଥଓ ଚଣଟ ଠଣଏଟ'ଓ - In childhood puss use to come out from my eyes.

ଠଟାମଠ : (ବେଜିତ୍) - କ୍ରି. (ଚଣକୃତଣ) : ମାନହାନୀ ହେବା, ଇଜ୍ଜତ ନଷ୍ଟ କରିବା - To insult, defame, decry - ଥଘଥଯଣଟ, ଯଣ.ଟ ଯଥଏଥଠ ମଢ଼ମ, ଯଣ.ଟ ଚଓଣମଥଟ, ଠଥଏଥଓ ଠମଜଚଠ।

- ଣ.ଠମ ଏଥଘ ଯଣଯଣଓ ଜଯଚଥ ଠଟାମଠ ଚଯଢ଼ଯଅଓଣ - He was insulted in presence of many people.

ଠଯଥଠଠଣଠଥ : (ବେମତ୍ଲବ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣଟଣଓ) : ବିନା କାରଣରୁ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିହୀନ ଭାବେ - Without any reason, purpose or cause - ଠମଟ ଚଣଜଥଟ ଠଟ।

- ଠଯଥଠଠଣଠଥ ଠଟଯ ଜଥଏଯଟଢ଼ ଚମଢ଼ମଠଣଣ - You scolded me without any reason.
- ଠଯଥଠଠଣଠଥ ଣଠଣଥଯ ଜଥଘଣ - Don't talk useless,/ non-sense.

ଠଯଯଣଜ : (ବେମାର୍) - ବି. (ପ୍ରକୃତି) : ରୋଗ, ବେମାରୀ - Disease, illness - ଜଥଓଥ, ଣାଥଣଜ ଠଯଯଣଜ।

- ଟଯଠଣଜ ଢ଼ଥ ଣ.ଠମ ଟଣଥଘଣ ଟଣଥଘଣ ଣାଥଣଜ ଠଯଯଣଜ ଚଥ ଢ଼ମଟଥଯ ଜଯ ଢ଼ଯଟଢ଼ଥଓ ଚଣଟଣ - Now-a-days, new and dangerous diseases are breaking out in the country.

ଠଯଯଣଟ : (ବେମାନ୍) - ବିଂ. (ଓପ୍ରକୃତି) : ବେଇମାନ୍, ବଦମାସ, କୃତଘ୍ନ - Trechrous, ungrateful, wicked, criminal - ଠଥଢ଼ଓଯଣଟ, ଚଣ.ଓଯଣଟ, ଥଠମଟଣ.ଟ ଏଥଘ।

- ଠଯଯଣଟ ଏଥଘ ଢ଼ଥ ଟଥଓଯଟ ଚଥ ଠମଯ ଠଥଏଥଓ ଓଥଢ଼ଥଓ-ଣ - Trecherous people soon become dangerous.

ᱚᱞᱟᱹᱱ : (ବେଓ୍ୱରା) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ସନ୍ଦେଶ, ଖବର, ନିମନ୍ତ୍ରଣ - Message, information, news, invitation - ᱦᱟᱹᱵᱚᱞᱟᱹᱱ, ᱚᱞᱟᱹᱱ, ᱮᱪᱟᱹᱣᱚᱱ।
- ᱟᱱ.ᱜᱩᱡ ᱚᱞᱟᱹᱱ - Good news.

ᱚᱞᱟ : (ବେସ୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଭଲ, ଉତମ, ବଢିଆ, ଭଲ ହେବା - Good, nice, recovery from illness - ᱮᱱᱟᱨᱮᱱᱛ, ᱚᱩᱜᱤᱛ, ᱣᱩᱞᱟᱱ. ᱦᱟᱹᱵᱚᱞᱟ।
- ᱮᱱᱟᱣ ᱢᱚ ᱚᱞᱟ ᱦᱱ.ᱟᱛ ᱦᱱᱮᱱ - This is good work.
- ᱚᱞᱟ ᱜᱚᱛ ᱢᱚ ᱜᱮᱞᱚᱱ ᱜᱮᱞᱮᱫ ᱦᱩᱨᱤᱛ ᱱᱦᱚᱣᱟᱱ - Good persons are appreciated everywhere.
- ᱣᱩᱞᱟᱱ. ᱦᱟᱹᱵᱚᱨᱤᱛ ᱚᱞᱟ ᱥᱮᱱ - Recovered from illness.

ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ : (ବେଶ୍ରା) - ବି. (ପୁଲିଙ୍ଗ) : ବେଶ୍ରା ଗୋଷ୍ଠୀ - Sept of Beshra in santal community - ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ ᱵᱟᱱ.ᱣᱤᱨ, ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ ᱦᱟᱹᱵᱤᱛᱤ।
- ᱦᱩᱰᱩᱞ ᱚᱞᱟᱣᱟᱱ ᱢᱚ ᱚᱱᱦᱚᱨ ᱱᱮᱞᱮ-ᱮᱛᱮᱱ.ᱜᱮᱱ - Matrimonial alliance does not take place between Tudus and Beshras.

ᱚᱞᱟᱨᱟᱣ : (ବେସରମ୍) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ନିର୍ଲ୍ଲଜ, ଲଜ୍ଜାହୀନ - Shameless - ᱮᱛᱤᱞᱟᱹᱭ, ᱨᱟᱣᱟᱨ ᱜᱤᱧ।
- ᱚᱞᱟᱨᱟᱣ ᱜᱚᱛ ᱢᱚ ᱚᱱᱦᱚᱨ ᱯᱟᱹᱨᱟᱱᱟᱣᱟᱜ-ᱟ, ᱚᱛᱤᱧᱦᱚᱨ, ᱫᱟᱫᱟᱯ ᱜᱚᱛ ᱜᱮᱞ ᱯᱟᱹᱨᱟᱱᱟᱣᱟᱜ-ᱟ - Shameless persons are not ashamed of, instead, on lookers feel awkward and ashamed of

ᱚᱞᱟᱨᱟᱨᱮᱣᱟᱜ : (ବେସସ୍‌ନଃ) - ବିଂ. (ଗୁଣବାଚକ) : ଅସଭ୍ୟ, ବର୍ବର - Uncivilized, savage, barbaric - ᱚᱞᱟ ᱜᱤᱧ ᱜᱟᱛ, ᱚᱞᱟ ᱮᱛᱜᱮ ᱜᱟᱛ।

ᱚᱞᱟᱣᱟᱜ : (ବେସଃ) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱹᱵᱚᱞᱟᱹᱱ) : ରୋଗରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିବା - To be recovered from illness, get well - ᱣᱩᱞᱟᱱ. ᱦᱟᱹᱵᱚᱨ ᱨᱤᱥᱟᱱᱣᱮᱱᱟᱭ, ᱨᱤᱥᱟᱱᱜᱚᱱᱣ, ᱚᱞᱟᱣᱟᱜ, ᱚᱞᱣᱟᱜ।
- ᱣᱩᱞᱟᱱ. ᱦᱟᱹᱵᱚᱨ ᱯᱚᱞᱚᱨ ᱚᱞᱟᱣᱟᱜ ᱞᱟᱠ - Get well soon from illness.
- ᱟᱢ ᱯᱚᱞᱚᱨ ᱚᱞᱟᱣᱟᱜ ᱞᱟᱠ ᱞᱟᱨᱚᱟ ᱚᱭ'ᱜᱮᱱ ᱚᱜᱣᱟᱜ ᱢᱟᱹᱥᱟᱨ ᱯᱟ ᱨᱟᱣᱟᱭ'ᱣᱟᱜ ᱦᱟᱹᱵᱮᱱ - We are praying gods and goddesses for your early recovery.

ᱚᱞᱟ ᱦᱚ : (ବେଶ୍‌କ) - ବିଂ./ଅବ୍ୟୟ (ଗୁଣବାଚକ)/(ଅବ୍ୟୟ) : ଭଲ - Good - ᱮᱱᱟᱹᱵᱮᱱ।
- ᱩᱨᱩᱞ ᱜᱚᱛ ᱚᱞᱟ ᱦᱚ ᱦᱟᱹᱵᱚᱞᱟ ᱦᱟᱹᱵᱮᱱ - Those persons are doing good job.

ᱚᱞᱟᱱᱟᱭᱟᱱᱣᱟᱱ : (ବେସାହାରା) - କ୍ରି. (ᱦᱟᱹᱵᱮᱱᱟᱹᱱ) : ଅସହାୟ, ସାହା ଭରଷାହୀନ, ଆଶ୍ରୟହୀନ - Helpless, destitute, without any shelter - ᱚᱱᱟᱹᱯᱟᱱ ᱢᱟᱱᱛᱚᱨᱟᱜ।

- ଚେୀନଅଳଅନ ଠଟଦଟ ଠଅୟଅଘନଳନ ୫ନଠନ ଟୟନ - We are helpless from all sides/from all angles.

ଠଅୟନଓ : (ବେଶାଃ) - ବିଂ. (ଓଫଟଫ) : ଭଲ - God - ଠଫଓଗଓନଓ, ୟନଯଅନଓ।
- ଠଅୟନଓ ଢନଠଓନ ଙନଢଢଏ ଅୀଫଏଘନ - Good advice ought be obeyed.

ଠଅଘନ ଠନଯଦନ : (ବେହା ବାପ୍ପା) - ବି. (ପଫଟଫ) : ବିବାହ ଉତ୍ସବ - Marriage ceremony - ଠନଯଦନ, ଠଅଘନ ଠନଯଦନ।
- ଠଅଘନ ଠନଯଦନ ଳଟଙଢ ଯଟଘନ ଢଢ ୟଟଜଠନ ଠନଳଠଟ ଢଢଜନ - Friends and relatives are invited in marriage ceremony.

ଠଅଘନଳ : (ବେହାର୍) - ବି. (ପଫଟଫ) : ବିହାର ପ୍ରଦେଶ - State of Bihar - ଠଗଘନଳ ଯଢଟଢଠଠ।

ଠଅଘଗଠଳ.ଠ : (ବେହିତାତ୍) - ବିଂ. (ଓଫଟଫ) : ଜନହିତକର ବିହୀନ, ଅହିତ କର, ଅମଙ୍ଗଳ ଦାୟକ - Harmful, against welfare - ଘଗଠ ଠନଓ ଘଫଓଫଚନଓ।
- ଘଢଘ ଘନ.ଦଗଢ ଙଢ ଠଅଘଗଠଳ.ଠ ଢନ.ଯଗ ଢନଟଢ - Putting people in trouble is not welfare deed.

ଠଅପଯଢଓ : (ବେଂଚଃ) - କ୍ରି. (ଢନଟଢଘନ)) : କାମ ଛାଡି ପଳାଇବା, ଦଳରୁ ଅପସରି ଯିବା, ମନ ଦୁଃଖ କରି ପଳାଇବା - To be frustrated, to desert, to be uninterested, to feel bad and withdraw support - ନ.ଘଗଟଢଓ, ନ.ଘଗଟ ଢନଠଟ ଟନଘନଓ, ଠନଓ ଚେଯଯନଟ, ଯଯଢଓଢଓ।
- ଢଟଗ ଘଢଘ ଯଯଙ ଯଢଓ ଠଅପଯଢଓ ଟଟ, ଢଘନଓ ଢଜଢଟ ଢଢନ ଟଟଙ ଯଯଢ ପଗଜ ନଢନଟଢନ - It is not clear, as to what frustrated him, he absconded from house.

ଠଅଜଯନଣ ଚେନଠନ : (ବେର୍ମାଣ ଗାଡା) - ବି. (ପଫଟଫ) : ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ, ଓଡିଶାର ପ୍ରମୁଖ ନଦୀ - River Brahmani - ଠଅଜଯନଣ ଚେନଠନ, ଢଠଗଟନ ଜଟ ଘଅଟନଓ-ନ।

ଠଅଜଅପ : (ବେରେଲ୍) - ବିଂ. (ଓଫଟଫ) : କଂଚା - Raw - ଠନଓ ଠଗପଗ।
- ଠଅଜଅପ ଢପ ଙଢ ୀଢୀଢ ଓଅଭନ - Raw mangoes taste sour.
- ଠଅଜଅପ ୀଗପ - Raw meat.

ଠଅଜଅପ ଙନଓ : (ବେରେଲ୍ ଦାଃ) - କ୍ରି. (ଢନଟଢଘନ)) : ଲୁଗାକୁ ସଡା କିମ୍ବା ଖାରରେ ନ ସିଝାଇ କଂଚା ପାଣିରେ ଧୋଇବା - To wash cloth in plain water without any detergent or washing power - ପଢଓଘଗ ଠନଓ ଠଗଢଗ ଢନଠଟ ଠଅଜଅପ ଙନଓ ଜଟ ୀଢଠଟ ଢନଠଟ ନ.ଜଢଠ।
- ଟନଙନ ପଢଓଘଗ ଢନଟଢନ ଠଅଜଅପ ଙନଓ ଘଢଓ ଯଟ - These are new cloths, soak them in plain water only.

ଅସହାୟ : (ବେଚାରା) - ବିଂ. (ଓଡ଼ିଆ) : ଅସହାୟ - Helpless - ଅନାଥ ଯାଏ.ଓଡ଼ ଏବ ଏଥା, ଏନଏମ୍ଜେନ ଅଓଅଏଏଥଡ ଦଏ.ଓମ୍ଡ ଯୀନଡ ଏଥାଏ ଓଯ ଯାଏ.ଓଡ଼ିଆ, ଯାଏ.ଅଓଅଏ।

- ଅସହାୟ ଏଓଥଏ.ଏ ଦଯୀଏଡ ଏ.ଯୀଏ ଡଥଏଯୀଡ ଏଥଏଯୀଡ ଏଥା ଡଯ୍ଡଏ - Helpless orphan boy suffered a lot.

ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅସ୍ପଷ୍ଟ : (ବେଚେଲ୍ ବେଚେଲ୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଥଏଥଅ) : ବହୁତ କଥା ଏଣୁତେଣୁ କରି କହିବା - To talk garrulously - ଅ.ଯୀମ ଏଥଏଅ ଏଓଅଥଥ ଏଥଅ।

- ଏଅଏଅ ଓଓଅ.ଅମ୍ଭ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଏସ୍ପଷ୍ଟ ଡଯ୍ଡଥ ଏଥଏଡ ଅଡଅଯୀ ଯୀଏଅ ଅଡଅଯୀ ଏଥଏଡ ଅଅଡଅ ଠଅଏଅ.ଏଅ - That girl keeps on talking garrulously so many things.

ଅସ୍ତ : (ବେଦ୍) - କ୍ରି. (ଡଥଏଥଅ) : ଘୋଡାଇ ରଖିବା - To cover, to keep under cover - ଏଥଯୀଅଏ ଯୀଏସ୍ତ, ଓଅଯୀଅଏ ଯୀଏସ୍ତ।

- ଏଥଏଅଡ ଅସ୍ତ ଯୀଏସ୍ତ ଅଡଅଏଅ - She has covered her mouth with cloth.
- ଅଅଠଅଏଅଓ ଅଓଅ.ଯୀଏମ ଠଯ ଅସ୍ତ/ ଠଯୀ ଯୀଏସ୍ତ ଡଅଓ ଏଯ - Cover the container with lid.

ଅସ୍ତଥ : (ବେଦମ୍) - କ୍ରି. (ଡଥଏଥଅ) : ଥକି ପଡିବା, ବିରକ୍ତ ହେବା - Tired, feel disgusted - ଦଅଓଓଅ, ଅ.ମୀଏ।

- ଏମୀଏ ଅଅ.ଏଏ ଯୀଅଏଠଯ ଯୀଅଏଠଯ ଠଯଦଯ ଅସ୍ତଥ ଏଏଅ ଓଅଅଅ ଯୀଏଅ - We are tired of searching out absconded bride.

ଅସ୍ତଓଅଅ : (ବେଧାଓ) - କ୍ରି. (ଡଥଏଥଅ) : ଗୁଡାଇବା, ଗୁଡାଇ ହେବା - To tie, to fasten - ଅସ୍ତଏଅଡ ଠଥଦ ଅ.ଓଡ଼ଏ, ଅସ୍ତଓଅଅ ଅ.ଓଡ଼ଏ।

- ଏଅ.ମମ ଓଥ ଓଅଏଯ ଏଯ ଅସ୍ତଓଅଅ ଏଅଡଅଅ-ଅ - Climbers plant fastened on the tree.
- ଅମ୍ଭ ଏଅଓଓଅ ଏଯ ଅସ୍ତଓଅଅ ଦଯଏଅଡ, ମୀ ମଏଓମ ଓଅଅଅଅ ଡଅଓଯଅଅ - A snake coiled around my leg, I threw it away by moving the leg vehemently.

ଅସ୍ତଯଅ : (ବେଦେଞ୍ଜ୍) - କ୍ରି. (ଡଥଏଥଅ) : ଅଣ୍ଡା ଓ ଆଣ୍ଠୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛୋଟ ଗାମୁଛା କିମ୍ବା ଲୁଗାରେ ଆବୃତ କରିବା - To cover waist and private parts with small piece of cloth - ଏଓଅମ୍ଭ ଅଏ ଡଓଅଏଏ ଦଓଓଅମ ଠଯ ଅଅଠଅ ଯୀଏସ୍ତ ଅସ୍ତଓଅଅ ଅ.ଓଡ଼ଏ ଡଅଓ, ଅସ୍ତଓଅଅ ଯୀଏସ୍ତ, ଯଅଏଅଯ ଯୀଏସ୍ତ, ଦଅଏଅଅ ଓଅଅଯୀଅଏ ଯୀଏସ୍ତ, ଅଅଠଅ ଦଅଠଅଏ ଏଯ ଏଓମଏଅ.ଓ ଓଯଠଅଅ ଓଅଅଯୀଅଏ ଯୀଏସ୍ତଅଓ।

- ଦମଏଅ.ଓ ଡଅ ଏଅଏଯସ୍ତ ଠଯ ଏଓଯଯସ୍ତ ଡଓଯ ଓଅଯଯଓଅଅ ଠଯଓ ଅସ୍ତଯଅ ଅଡଅଏଅଡ ଅଅଓ ଓଅଯଯଓଅଅ ଠଯଓଯ ଅଡଅଏଅଡ - Due to want of cloth that girl has covered her body from waist to knee with a gamchha and similarly covered her breast with small piece of cloth.

ଏଟଯଅଲ : (ବେପାର୍) - କ୍ରି./ବି. (ଚଅଟଏଅ)/ (ସ୍ତଟଚସ) : ବ୍ୟାପାର ବାଣିଜ୍ୟ - Business and trade - ଚଅଲଏଅଲ, ଚମଲମସ ଅ.ଚଲଲମସ ଚଅଲଏଅଲ।

ଏଟଯଟ'ଓଟଢ : (ବେପେଙ୍ଗେଦ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅ) : ଦେଖା ଚାହାଁ, ଦେଖାଦେଖି, ଚାହାଁ ଚାହିଁ, ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁବା - To see each other, look at each other - ଚଅଯଏଗଏଓ, ସଟଯଟପ।

- ଘଏଲ ଲଟପମସ ଫଅଯଲଅଏଟଟ ଚଲଅଟ ପମସ ଏଟଯଟ'ଓଟଢ ସଏଢ ଟଟ ଓଟଗଅ - When we met on the way, we looked at each other of course.

ଏଟଏଲଟଏ : (ବେଡ୍ରେଜ୍) - ବି. (ସ୍ତଟଚସ) : ଏକ ପ୍ରକାର ଛୋଟ ଚଢେଇ - One type of tiny bird - ଏଟଏଲଟଏ ୫ଟମଟ।

ଏଟଏଅ : (ବେଡା) - ବିଂ./ବି. (ଓସ୍ତଚସଟ)/ (ସ୍ତଟଚସ) : ଗହୀର ବିଲ - Watery piece of plot of rice field - ଓଅ.ଘମଲ ଏଅ.ଫଃ, ଏଅ.ଗଘଅ.ଅ, ଏସଏଘମ ଏଅ.ଫଃ।

- ଏମଲ ଏଟଏଅ ଲଟ ଓଅ'ଓଘଅ ଚଥ ସଅଘଥଅଓ-ଅ - Snails are available in the paddy field adjacent to the forest.
- ଏଟଏଅ ଘସ୍ତଚ - Late variety of paddy.

ଏଟ'ଏଟଲ : (ବେଣ୍ଡେର୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅ) : ଚମଡା ଛାଡିବା - To have severe bruise, scratch - ସ୍ତଲଓ, ଚଘଅପଲଓ, ଚଘଅଲପଅଥଲଓ, ଯଅହଏଅଓଲଓ, ଘଅଏଅଲଲଓ, ଏଟଏଅଲଲଓ।

ଏଟଟଅଥ : (ବେନାଓ) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଟଟଯସ) : ତିଆରି କରିବା, ଗଢିବା - To make, to build, construct - ଏଅ.ଓ, ଠଟଓଅଲ, ଓଟଯଅଘଟ।

- ଠଅଘଟ'ଟ ପଅ.ଓମଢ ଟସଅଓ ଫଥ ଏଟଟଅଥ ସଥଅ ଯଟ - Build a house for dwelling.
- ଏଟଟଅଥ ଟସଅଓ ଅପଥଯ ଲଅ.ଯସ୍ତଢଅ - Don't demolish the built up house. Don't ruin the house of the happiness.

ଏଟଟଟଓଅଯ/ଏଟଟମଓଥଯ : (ବେନେୟାମ୍/ ବେନିୟମ) - ବିଂ. (ଓସ୍ତଚସଟ) : ଆଇନ୍ ଅନୁମୋଦିତ ନୁହଁ, ବେନିୟମ, ଅନୀତି, ଦୁର୍ନୀତି - illegal, unlawful - ଟଟଓଅଯ ଏଅଘଲଟ ଲଟଟଅଓଓ।

- ଏଟଟଟଓଅଯ ଚଅ.ଯମ ଲଟଓଅଓ ଚସ୍ତଅ.ଓ ଫଥ ଏଅ.ଟମଏ ଓଟଓଅ - The consequence of unlawful deed is devastating.

ଏଟଟଟଲଟଢ : (ବେନେରେଦ୍) - ବି. (ସ୍ତଟଚସ) : ସିଧା ଟେକିବା, ଖୁଣ୍ଟ, ସମର୍ଥନ - Rising up - ଏଟଲଟଢ, ଠମ'ଓସ୍ତଟ।

- ଏଟଟଟଲଟଢ ଚଘସ୍ତଟଏମ ପଅଏଟ ଟଟଅ - Supporting pole is tilted to one side.

ଏଟମ : (ବେଳ୍) - କ୍ରି. (ଚଅଟଏଅ) : ଘେର କରିବା, ଚାରିଆଡକୁ ଘେରିବା - To

fence around - ଘାଟଙ୍କ ଅ.ଖ୍ୟ, ଓଖଟଲଅଖ ଅ.ଖ୍ୟ, ଏଟଙ୍କ ଅ.ଖ୍ୟ।
- ଏଅଘଓଟ ଙ୍କ ଏଟଘ ଯଟ - Fence the garden.

ଏଟଘଯଅଖ : (ବେଳହାୟ) - କ୍ରି. (ଚଅଟଠଅ) : ଘେରିବା, ବାଡ ଘେରିବା, ଘୁରି ଆସିବା - To surround, to make round - ଘାଘଙ୍କ ଅ.ଖ୍ୟ, ଓଖଟଲଅଖ ଘଯଟଙ୍କ, ଘଅ.ଖ୍ୟଘ ଘଯଟଙ୍କ।
- ଅଦଟ ଅ.ଠଚ ଙ୍କ ଏଚ୍ୟଚ ଠଟ ଏଟଘଯଅଖ ଅ.ଖ୍ୟ ଅଚଏଅଅ - Our village is surrounded by hills.

ଏଟଘଅ : (ବେଳା) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ସୂର୍ଯ୍ୟ - Sun - ୟଘଏ ଖଅଙ୍କଠ।
- ଏଟଘଅଖ ଲଅଚଅଏ ଚଅଟଅ - Sun is rising.

ଏଟଘଅ : (ବେଳା) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ସମୟ, ପ୍ରହର - Time, moment - ଅଚଠଠ।
- ଠଘଚଘଟ ଏଟଘଅ - At noon.
- ଏଟଘଅଖ ଠଘଚଘଟ ଅ.ଖ୍ୟ ଘଟଅ - It is now afternoon.

ଏଟଘଅ : (ବେଟା) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ପୁଅ ପିଲା - Son, boy - ଚଅଘଅ ଯଅଘଅଟ।
- ଏଟଘଅଖ ଯଚଖ ଅଚଅଟଅ - A boy baby is born.
- ଟ ଏଟଘଅ! ଟଅଙ୍କଚଅ ଙ୍କ ଏଅଚଚ ଚଅ.ଯଘଖଅ - Son! One should not do like this.

ଏଟଘଅଲଘ : (ବେଟାରୀ) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ଟର୍ଚ୍ଚ ବ୍ୟାଟେରୀ - Battery - ଏଟଘଅଲଘ।
- ଢଅଖଟଘ ଏଟଘଅଲଘ - Torch battery.

ଏଟଏଅଠଠଅ : (ବେବସ୍ଥା) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ବ୍ୟବସ୍ଥା - Arrangement, establishment - ଏଚଓଅ.ଘ, ଏଅଠଲଅଅ।
- ଏଅଯ-ଏଚ ଏଟଏଅଠଠଅ ଅଚଅଟଅ ୟଟ ଏଅଙ? - Whether food arrangement is there or not?

ଏଟଏଖଅଲ : (ବେଭାର) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ବ୍ୟବହାର, ଆଚରଣ - Behaviour, manners, conduct - ଅୟଅଲ ଏଟଏଖଅଲ।
- ଚଟଘ ଯଅଘଅଅଙ ଏଟଏଖଅଲ ଏଟଟ ଏଅଓଅ - The behaviour of that man is not good.

ଏଟଏଖଅଲ : (ବେଭାର) - ବି. (ଏଚଟଠ) : ମାନ ସମ୍ମାନ ଦେବା - To respect, honour - ଏଟଏଖଅଲ, ଯଅ.ଟ ଯଅଟଅଅଖ।
- ଏଟଏଖଅଲ ଢଚଓଯଘଘ ଏଅଠଠ ଯଅଘ ୟଅଢ ଅଚଅ ଯଟ ଅଲ ଏଅଯଅଅଲ ଠଅଲଅ ଅଚଅ ଯଟ - Present a scarp to each one as a token of respect and offer johar to them.

ଏଟଏଖଅଲ : (ବେଭାର) - କ୍ରି. (ଚଅଟଠଅ) : ବ୍ୟବହାର କରିବା - To use, to take - ଏଟଏଖଅଲ, ୟଚଘଅଖ।
- ଚଟଘଙ୍କଠ ଯଅ:ଏଘ ଘଅ.ଲଠଅ.ଓ ଏଟଏଖଅଲଅ - That man takes alcohol.

ଦାଣ୍ଟଠାଣ ଦାଣ୍ଟମଠାଣ୍ଟଗଣ୍ଟଙ୍କ : (ଭେଦ୍‌କା ଭୁତୁଲ୍‌ୟୁଦ୍‌) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟଣ୍ଟଣ୍ଟ) : ଛୋଟ ଛୁଆକୁ ଭୁଲାଇବା ବା ମନାଇବା ପାଇଁ ମାଆ, ବୁଢୀମାଆ, ଆଈବୁଢୀ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତି, ଏହି ପ୍ରକାର ଗୀତର ଏହା ଏକ ଅଂଶ - Child lolling songs are sung by grandmother and this is one part of such songs. Also this is recited by children among themselves while merrymaking - ଓମଙ୍ଗଜଣ. ଦାଣ୍ଟଚଣ.ଣ ୟଟଜଟଘ ଜଟୟଣଓ ଘମଙ ଚଟୟଣଓ ଣଜ ଓମଙ୍ଗଜଣ. ଯଣ୍ଟ ୟଣଟାଚ ାଣଣଓ ାଣଘଣଣଓ ୟଣଣଙ୍ଗଣ ଙଣଚଣ ଯଣାଣଣ ଚଣଚଣଟ ଓଟଲଣ। (ଯଣଲ ଙଣଓ ଘଣ ଙଣଜଣଲ ଚଣଣ ଦାଣ୍ଟଠାଣ ଦାଣ୍ଟମଠାଣ୍ଟଗଣ୍ଟଙ୍କ)

ଦାଣ୍ଟଟଠଣ : (ଭେନ୍ତା) - ବିଂ. (ଓଚଣଚ) : ଢଗ ଢମାଳୀ, ଢଗ କଥା, ଦ୍ୱିଅର୍ଥ ବୋଧକ ଶବ୍ଦ ବା ପଦ ବାକ୍ୟ - A word or phrase with double and hidden meaning - ାଣଣୟ ଠଟ ଜଣଘ ଣଚଣଣ ଚଣଠାଣ, ଦାଣ୍ଟଟଠଣ ଚଣଠାଣ, ଦାଣଜ ଙଟଚଣୟ ଣଜଠାଣଣ ଣଦାଣଚଣଓ ଜଣଘ ଣଜ ଚଣଠାଣ।

- ଦାଣ୍ଟଟଠଣ ଚଣଠାଣ ଜଟଲଣଓ ଘଟଟଠ ଦାଣ. ାଣଘ ାଣ୍ଟମଚଣ. ଙଣଣଘଲଣଙ୍ଗ-ଣ - I could not make out the meaning of sentence with double hidden meaning.

ଦାଣ୍ଟଟଠଠଣଜ : (ଭେନ୍ତାର୍‌) - କ୍ରି. (ବଣ୍ଟଣ୍ଟଣ୍ଟ) : ବେକରେ ଲୁଗା ଗୁଡାଇ ସେଥିରେ ଛୋଟ ଛୁଆକୁ ସାମ୍ନା ପଟେ କିମ୍ବା ପିଠି ପଟେ ଝୁଲାଇ ଚାଲିବା - To carry little child in a pouch of cloth festooned around the neck - ଘଣାଣଓ ଜଟ ୟଚଙଘଣଘ ଦାଟଙଣଣଘ ଅ.ଭଚଜ ଚଣଠଟ ଓଣଭଣଣ ଦାଟଟଣଘଣ ଣଜ ଣଟଣ ଓଣଭଣଣ ଜଟ ଘଣଘଟଣଟ ଓମଙ୍ଗଜଣ. ଟଣଘାଣଣଘ ଚଣଠଟ ଣଚଣ ମଙଣ (ଣଣ.ଅଠମ ଚଣଠଟ ଣଲଓ ଘଣଅ ଣଟଚଣ ଚଣଠଟ ଓମଙ୍ଗଜଣ. ଘଣଟଠଟ ଟଣଘାଣଣଜ ଅଟ ଟଣଚଣଚଘ ଣ.ଓଚ ଘଣ୍‌ଚଣ ଟଟଟଣଓ-ଣ)।

- ଣଲଓ ଘଣଅ ଚଣ.ାମାଚ ଓମଙ୍ଗଜଣ. ଦାଣ୍ଟଟଠଠଣଜ ଚଣଠଟ ଟଣଘାଣଣଜ ଟ ଙମାଘମାଙ ଣଚଣଙ୍ଗ-ଣ - A woman with little child in a cloth pouch festooned around neck is carrying fire wood on her head.

ଦାଣ୍ଟଠଠଣଓ ଙଣଓ, ଦାଣ୍ଟଠଠଣଓ ଙଣଓ : (ଭେତା°ଦାଃ, ଭେତା°ଦାଃ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଣଟଣଓ) : ମାଦଳ ବାଜିବାର ଶବ୍ଦ ଏବଂ ତାଳ ମଧ୍ୟ - Sound and rhythm of Tumdah (dancing drum) - ଠଚଘଙଣଓ ଟଣାଠ ଣଜ ଠଣଅ।

ଦାଣ୍ଟଟଓଠଜ : (ଭେଗାର୍‌) - କ୍ରି./ବିଂ./ବି. (ଠଣଟଣଅ)/(ଘଚଣଚଘ) : ଅଲଗା, ଅଲଗା କରିବା - To separate, separation, separated, different - ଦାଣ୍ଟମଟଣ.ଓ, ଦାଣ୍ଟମଟଣ., ଅାଣଓ।

- ାଣଟଲଘଣ ଚଟ ଦାଣ୍ଟଟଓଠଜ ଅଟଣ - Brothers are separated.
- ଙମାଚଚ ଙଟ ଘଣଅ ଚଣଣଟ ଙଟଚଟ ଙଟଚଣଠଜ ଓଠଲଣ - Non-tribal are different from tribal people.

- ଦେଖିଲେଣି ତୁମ୍ଭ ପରି ବହି ଯିବେଣି - I saw you different.

ଦେଖା : (ଭେଲ୍) - କ୍ରି./ବି. (ବଞ୍ଚାଇବା)/ (ଯାଦୁ) : ଭେଳିକି ଦେଖାଇବା, ଯାଦୁ ଖେଳ ଦେଖାଇବା - To show magic show, to charm with magic, illusion, under magical spell - ଯାଦୁଡ଼ି ଦେଖା, ଯାଦୁଡ଼ି ପକାଇଣି ଅଟ ଦେଖାଇଛି ଥିଲା, ଦେଖିବା.ଥ ଦେଖାଯାଏ ।
- ଯାଦୁଡ଼ି ଦେଖାକୁ ଯାଇ ମାନବ ବେଶରେ ଆସିଥିବା ଦା.ଦା ଜେଜେ ମାନବାଣୀ ଦେଇଥିଲେ ବୋଲି-ଆ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଦେଖା ବହି ବୁଝାଏ - Magician made many currency note from one note with his magic wand. He charmed the people with his magic power.

ଦେଖାତୀତ : (ଭେଗେତ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଅତିରିକ୍ତ) : ବ୍ୟତୀତ, ଛାଡିକରି, ଛାଡି - Except, without - ଭଗବାନ, ଦାଣ୍ଡରୁ ବାଦ ଆପଣାଙ୍କୁ ବାଦ।
- ଆଉ ଦେଖାତୀତ ଅନ୍ୟରେ ଯଏ ଜଣାଅଛି ବା.ଘର ଦୁଃ ଦାନବୀ ବା.ଘର ଦୁଃଖଯାତନାକୁ-ଆ - No body except you, can do this job.
- ଆଉ ଦେଖାତୀତ ମୁଁ ଦୁଃ ଜୀବନୀ ଅନ୍ଧାର ଅଟେ - I cannot remain without you. I cannot live without you.

ଦେଖାଣା : (ଭେଜା) - କ୍ରି. (ବଞ୍ଚାଇବା) : ଚିଠି ପଠାଇବା, କାମ ବରାଦ କରିବା - Send, post, ask to - ବୁଝା, ଅନୁରୋଧକରିବା, ବାଧ୍ୟ ଦେଇନଥିବା।
- ଯେତେରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ମୋତେ ଦେଖାଇବ - Send a letter on arrival.
- ଦାଦା:ଙ୍କୁ ଗୋରୁ ବାଛୁରୀ ଦେଖାଣି ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା - I was asked to guard the cattle.

ଦେଖାଦାଣ ଦେଂଗେଣୀ, ଦେଖାଦାଣ ଦେଂଗେଣୀ : (ଭେଜି ବେଙ୍ଗାଲ୍, ଭିଜି ବେଙ୍ଗାଲ୍) - ବି. (ବଞ୍ଚାଇବା) : ଭେଜି ବାଇଗଣ - It is a medicinal plant found near the water place - ଦେଖାଦାଣ ଦେଂଗେଣୀ (ଜଳାଞ୍ଚଳରେ ଜନ୍ମୁଥିବା)।

ଦେଖାଯାଇ : (ଭେଞ୍ଚନା) - କ୍ରି. (ବଞ୍ଚାଇବା) : ନ ଜାଣି ପାରିବା, ନ ଚିହ୍ନି ପାରିବା ବା ଆଉ ଜଣ ପରି ଦେଖାଯିବା, ମତିଭ୍ରମ ହେବା - To be puzzled, to be under illusion - ଦେଖାପଡ଼ିଯାଇ, ଏହା ପରିବା ଦେଖାଦେଇଛି ଦେଇ ପରିବା ପରି।
- ଫାଉ ଜାଲୁଆରେ ଘୋଡାକୁ ଦେଖିଯାଇ ଗାଡି ପରି ବେଗରେ ଦୌଡୁଛି ବୋଲି ମୋର ଦେଖାଯାଇଥିଲା - When I saw mirage on the road, I was under illusion that, it was water.
- ଆଉ ପରି ବାଦୀରେ ଦେଖାଯାଇ ଥିବା ଆଜି ମୋ ଫାଉଁରେ ପରିବାରେ ପରି ବହି ଯାଇଛି - I was puzzled to have seen you and thought that you are my elder brother.

ଦେଖାଯ, ଦେଖାଯିବ : (ଭେଓ, ଭେୟ) - କ୍ରି. (ବଞ୍ଚାଇବା) : ବିଲୁଆ ବୋବାଇବା - Haul

of the jackal - ଠ୬ଗ୬ ଜ୍ଞଅଓ, ଏଷଟଗ୍ଧଅ।

- ଯ୴ଢ଼ ଏଷ୬ଓଅ.ଓ ଠ୬ଗ୬ ଢ଼ଅ ଯ୴ଢ଼ଏଅ.ଓ ଟ ଏଷଟଗ୍ଧଅ ଢ଼ଟ୬ଷଅଟ ୰ଅଠଅ ଠ୬ଗ୬ ୮ଅ ଏଷଟଗ୍ଧଅଗ୍ଧଅ - Jackals of one group haul together, Jackals of same group haul together.

ଏଷଟୟ : (ଭେସ୍) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଟଅଓ) : ବେଶରେ, ଭେସରେ, ରୂପରେ, ଛଦ୍ମବେଶରେ - In the form of, in the guise of, in the shape of, appearance dressed up - ଜ୬ଯ ଠଟ, ୟଅ୰ଅଅ ୮ଅଠଟ, ଯ୴ଟ ଠଟ।

- ଏଅଏଅ୰୴ ଏଷଟୟ ଠଟ ୮୬ଯଏଷ୍ଟ୬ ଅଯଅଓ ଟ ଏଅଢ଼ଅ ଟଟଅ - Thief entered the house in the guise of a sage.

ଏଷଟୟଅଅ : (ଭେସାଓ) - ଅବ୍ୟୟ (ଠଅଟଅଓ) : ଛଦ୍ମବେଶରେ - In the form of - ଜ୬ଯ ଠଟ, ୟଅ୰ଅଅ ୮ଅଠଟ।

ଏଷଟଜ ଏଷଟଜ : (ଭେର୍ ଭେର୍) - କ୍ରି./ବିଂ. (ଠଅଟଅଯ) : ଘୁର୍ ଘୁର୍ ହୋଇ ଘୁରିବା (ଚକ୍ର) - Circling round, moving round, rotating - ଓଏ୬ଜ ଓଏ୬ଜ ଅ.ଯ୬ଜଅଓ।

- ଯଅଜ୮ଏଅ ଏଷଟଜ ଏଷଟଜ ଅ.ଯ୬ଜଅଓ ୮ଅଟଅ - Spinning wheel rotating very fast.

ଏଷଟଢ଼୬ : (ଭେଦ୍) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଏ) : ରହସ୍ୟ, ଗୁପ୍ତକଥା - Mystery, secret - ଏଷ୴ଠଜ୴ ୮ଅଠଏଅ, ଓ୬ଯ୬ଠ ୮ଅଠଏଅ।

- ଟଅଢ଼ଅ ୮ଅଠଏଅ ଜଟଟଅଓ ଏଷଟଢ଼୬ ଏଷଅଁଓଅଢ଼ଅଯ ଯଟ - You explain me the mystery of this thing.
- ଏଷଟଟଠଅ ୮ଅଠଏଅ ଜଟଟଅଓ ଏଷଟଢ଼୬ ଜଅଯଅଅଢ଼ଅଯ ଯଟ - You please tell me the true meaning of the phrase having double hidden meaning.

ଏଷଟଢ଼ଅ : (ଭେଦା) - ବି. (ଏ୬ଟ୬ଯ) : ଚାନ୍ଦା, ଦାନ - Subscription, contribution, donation, fee - ଯଅଏଯଅ, ୬ଏଷଅ.ଥ, ୬ଏଷଅ.ଥ ଯ୬ଭ୰ଟଅ., ଯଅ.ଟ୬୮, ଯଅଁଢ଼ଅ।

- ଟ୴ଭଅ. ଏଟ୮ଏଷଅ ଏଅଏଅ ଏଥ୍ଓଅ ଜଟଢ଼ଥ ଠ୴ଟଅଅ.ଓ ୮ଅଠଟ ଏଷଟଢ଼ଅ ଯଟ ୬ଏଷଅ.ଥଟଢ଼-ଅ? - How much subscription you have fixed for this Baha Bonga ?
- ଯ୴ଢ଼୬ଟ ଏଅ୮ଏଷଜଅ ଠ୴ଟଅ.ଓ ଏଅ୮ଅ ଏଷଟଢ଼ଅ ଯଟ ଢ଼ଥଯଥ ଅ୮ଅଢ଼-ଅ? - What is the subscription amount for the meeting?

ଏଷଟଢ଼ଅଥ : (ଭେଦାଓ) - କ୍ରି. (୮ଅଟଥଅ) : ମର୍ମ ଭେଦ କରିବା, ହୃଦୟ ସ୍ପର୍ଶ କରି, ଦେହ ମନରେ ଲାଗିଯିବା - Heart touching, to touch the heart, to feel thoroughly - ଏ୴ଥ୴ ଯଥଯଯଥ ଜଟ ଏଷଟଢ଼ଅଥଅଓ, ଏଅଏଅଥଅଓ, ଅ୴୮ଅଜ ଅ.ଭ୮ଅ.ଥ।

- ୴ଘ ଏଅଏଅ ଯଅଓ ୮ଅଠଏଅ ଏ୴ଥ୴ ଯଥଯଯଥ ଜଟ ଏଷଟଢ଼ଅଥଅ ଓଥଢ଼ ଟଟଅ -

Advice of my father has touched body and soul.

ଭଣଭଣ ଭଣଭଣ : (ଭେଣେଭେଣେ) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ମାଛି ଭଣ ଭଣ କରିବା, ଭଣ ଭଣ ହେବା - Buzzing of flies - ଈଥ ଭଣଭଣ ଭଣଭଣଓ।
- ଅ.ଯାଏ ଓଟ ଈଥ ବଥ ଭଣଭଣ ଭଣଭଣଓ ବଅଇଅ - Flies are buzzing disgustingly.

ଭଣଟଣଅ : (ଭେୟାଣ୍) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ଚିନ୍ତା କରିବା, ମନେ ପକାଇବା, ସ୍ମରଣ କରିବା, ଉପାୟ ଖୋଜି ପାଇବା - To have an idea, to ponder over, think about - ବଟଯଅ.ଈ, ବଣଟଟଅଚ, ଫଯାଇଅ.।
- ଭବଫଣଯ ବଥ ଭଣଟଟଅଚ ଏଅଏ ଯଟ - Think and find the way out.
- ଭଥଓଅ ଭଓଈଓ ବଥ ଭଣଟଟଅଚ ବଥଏ, ଓବଇ ଭଯଈଫଅ.ଯ ବଥଏ ୫ଟଫଅ - Remember the gods and goddesses, you will learn all the arts and crafts.

ଭଣଟଯଟଓଟଫ : (ଭେପେଗେଦ୍) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ଯୁକ୍ତିତର୍କ, କଳି ଝଗଡା କରିବା, ଲାଗିବା, ବାଦବିବାଦ, ବିରୋଧ କରିବା - To quarrel, argue, conflict, intercept, oppose - ଭଟଯଇଅ ଭଯଯଇଯ, ଠଅବଈଅଯଅଓ, ଟଇଟଫ ଟଯଟଇଟଫ, ଟଯଟଈଯଟଭଟ।
- ଭଥଟଏଅ ଭଥଟଏଅ ଭଣଯଠଈଯ ଈଟବଥ ଭଣଟଯଟଓଟଫ ବଅଇଅ - They are quarrelling between brothers.

ଭଣଟଯଟଫ : (ଭେପେଦ୍) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରିବା, କଳି ଝଗଡା କରିବା - To make argument, quarrel, oppose to each other - ଟଯଟଈଯଟଭଟ, ଭଅଯଅଇଅଅ, ଭଟଯଇଅ ଭଯଯଇଯ।
- ଅବଥ ଅବଥ ଓଟବଥ ଭଣଟଯଟଫ ବଅଇଅ - They themselves are quarrelling.
- ଯଟଯଅ ଯଟଯଅ ଭଣଟଯଟଫ ଫଥ ଭଅଭ ଭଏଓଯଭଅ - It is not good to have conflict among relatives.

ଭଣଟଭଅ : (ଭେଡା) - ବି. (ପଏଇପ) : ଅଣ୍ଡିରା ମେଣ୍ଢା - Buck sheep, he-sheep - ଓଅଭଈଅ, ଅ:ଭଭଅ. ଭଣଯଭଯ।
- ଭଣଅଭଅ ଈଥଯଥଓ ଈଟ ଘଥଯ ଭଅ.ଏଯ ବଥ ୪ଅଭଅ - People gamble on he-sheep fighting. People bate on he-sheep fighting.

ଭଣଟଇଭଣଟଇଅଥଏ : (ଭେନ୍ ଭେନାଓ) - କ୍ରି. (ବଅଇଅଅ) : ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇବା, ମୁର୍ଚ୍ଛା ପଡିବା - To become faint, to fall down, running down condition, become senseless - ଏଣଯଇ-ଏଣଯଇଅ.ଏ ଓଥଫଥଓ, ଠଯଈଘଯଈଅ.ଏ, ଭଥଘଥଓ ଅ.ଝଏଈ ବଅଠଟ ଭଣଯଫଅ.ଯଥଓ।
- ଫଅଚ ଭଣଟଇ-ଭଣଅଇଅଅଏ ଓଥଫ ବଅଫଟଭଣଅଭ - He beat him to faint /senseless.

ଭଣଟଯଅ ଓଅଭଅ : (ଭେଳା ଗାଡା) - ବି. (ପଏଇପ) : ଭୈରବୀ ନଦୀ, ଏହି ନଦୀ ଓ ଦାମୋଦର ନଦୀ ସଙ୍ଗମସ୍ଥଳର ନାମ ହେଉଛି "ରାଜ୍‌ରାପାଃ"। ଏହା ହିଁ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କର ଆରାଧ୍ୟ ଦେବାଦେବୀ

ପୀଠ । ଛିନ୍ନ ମସ୍ତା ଦେବୀଙ୍କୁ ଆଦ୍ୟରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ହିଁ ସେବାଦେବା କରୁଥିଲେ । ପରବର୍ତୀ ସମୟରେ ଏହା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ହାତକୁ ଚାଲିଗଲା । ବର୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଦଶହରା ଅବସରରେ ସାନ୍ତାଳ ପୂଜକ ପ୍ରଥମେ ପୂଜା କରିବା ପରେ ଅନ୍ୟମାନେ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଏହି ଦୁଇ ନଦୀର ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥଳରେ ଥିବା ଗଭୀର ଗଣ୍ଡରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତି । ଏହାର ନାମ ମାରାଂ ବୁରୁ ଜାଂ ବାହା ତୁପୁନାଇ ଘାଟ୍ - Bhera river is called Bhairabi by non-tribal. It has confluence with river Damodar at place called Rajrapah. Goddess Chhina Mosta (headless goddess) is seated there. Rajrapah is basically santals place of worship and pilgrim. Even today, in Dussera occasion santal priest offer puja first and then other perform puja - ଦଶହରା ଦିନ.ରେ ଏହି ସ୍ଥାନରୁ ଦୂରଦୂରାନ୍ତରୁ ଲୋକମାନେ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତି - ଏହି ସ୍ଥାନଟି ଦୁଇଟି ନଦୀ ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଅଧିକ ବୋଲି ଜଣାପଡିଛି । ଏଠାରେ ଛିନ୍ନମସ୍ତା ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଥିବାରୁ ଏହା ଏକ ପୀଠ ଭାବରେ ପରିଚିତ । ଏଠାରେ ଦଶହରା ସମୟ

- ᱝ -

ᱝ : (ᱝᱝ) : ଏହି ଅକ୍ଷରଟି ଅଲ୍‌ଚିକି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଅଣତିରିଶ ତମ ଅକ୍ଷର । ଅଲ୍ ଚିକି ଲେଖିବା ଶୈଳୀରେ ଷଷ୍ଠ ଧାଡିର ଚତୁର୍ଥ ଅକ୍ଷର । ଏହା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଏବଂ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ "ᱳ"ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହାର ଉଚ୍ଚାରଣ "ᱝ" ଭଳି - This letter is twenty ninth letter in Olchiki writing array and it is fourth letter in the sixth row. This consonant and is pronounced with the help of vowel "ᱳ" - "oo" = "ᱝᱝ" - "ᱝ" ଏହ ଏହ ଏଟଏଟ ଏହ ଏଟଏଟ ଏଟଏଟ ଏଟଏଟ